Błogosławiony Alan della Rupe O.P.

NAJŚWIĘTSZY RÓŻANIEC : PSAŁTERZ JEZUSA I MARYI.

TŁUMACZENIE POLSKIE, Z RÓWNOLEGŁYM TEKSTEM ŁACIŃSKIM ORYGINALNEGO DZIEŁA, POD REDAKCJĄ OJCA Frà GIOVANNI ANDREA COPPESTEIN O.P.: *Beati fr. Alani redivivi Rupensis, Tractatus mirabilis de ortu et progressu Psalterii Christi et Mariae eiusque Fraternitatis*, Fryburg, 1619 (z różnymi kolejnymi wydaniami).

***Seria: Studia Różańcowe,* nr 7:**

Błogosławiony Alan della Rupe O.P.

NAJŚWIĘTSZY RÓŻANIEC : PSAŁTERZ JEZUSA I MARYI.

TŁUMACZENIE POLSKIE, Z RÓWNOLEGŁYM TEKSTEM ŁACIŃSKIM ORYGINALNEGO DZIEŁA, POD REDAKCJĄ OJCA Frà GIOVANNI ANDREA COPPESTEIN O.P.: *Beati fr. Alani redivivi Rupensis, Tractatus mirabilis de ortu et progressu Psalterii Christi et Mariae eiusque Fraternitatis*, Fryburg, 1619 (z różnymi kolejnymi wydaniami).

Seria: Studia Różańcowe, nr 7:

Pod redakcją:
KSIĘDZA ROBERTO PAOLA

Drugie wydanie, całkowicie odnowione i zaaktualizowane, w stosunku do pierwszego wydania włoskiego:
Błogosławiony Alan della Rupe, *Psałterz Jezusa i Maryi: Geneza, Historia i Objawienia Najświętszego Różańca,* pierwsze wydanie włoskie, pod redakcją: ks. Roberto Paola; piersze tłumaczenie włoskie, pod redakcją: Gaspare Paola, Rosina Murone,ks. Roberto Paola, Alberta Cardillo, Annalisa Massimi.
Rzym, 2006.

Rzym, rozpoczęto 16 października 2020, w święto św. Małgorzaty Marii Alacoque, i tryduum św. Łukasza Ewangelisty. Ukonczono tłumaczenie 30 maja 2022, w święto św. Joanny d'Arc; korekta tekstu ukończona 22 lipca 2022, w święto św. Marii Magdaleny: DEO GRATIAS

Seria: *Studia Różańcowe,* nr 7.

nr 1: Bł. Alan della Rupe, *Psałterz Jezusa i Maryi: Geneza, historia i Objawienie Najśw. Różańca*, I wydanie włoskie, jednotomowe, pod red. ks. Roberta Paola; pierwsze tłumaczenie włoskie, pod red. Gaspare Paola, Rosiny Murone, ks. Roberta Paola, Annalisy Massimi, Alberty Cardillo, Rzym, 2006 (tekst dostępny do pobrania w sposób darmowy ze strony www.beatoalano.it).

TYTUŁ ORYGINALNY DZIEŁA: O. Frà GIOVANNI ANDREA COPPESTEIN O.P.: *Beati fr. Alani redivivi Rupensis, tractatus mirabilis de ortu et progressu Psalterii Christi et Mariae eiusque Fraternitatis*, Fryburg, 1619 (z różnymi kolejnymi wydaniami, aż do roku 1847).

Dzieło zawiera pięć utworów bł. Alana: *Apologia; Relationes, Revelationes et Visiones; Sermones S. Dominici Alano rivelati; Sermones et tractaculi; Exempla seu miracula*. Ostatnie wydanie łacińskie Coppesteina, nosi tytuł: "*Opus vere aureum B. Alani Rupensis Ordinis Praedicatorum, de ortu et progressu Psalterii Christi et Mariae, seu Sacratissimi Rosarii, in ejusdem praeconium praedicatoribus Verbi Dei et omnibus Christi fidelibus propositum*", Imola (Forum Cornelii), 1847.

nr 2: Bł. Alan della Rupe, *Mariały*, elementy wybrane z dzieł bł. Alana della Rupe, O.P., Rzym, 2012, pod red. ks. Roberta Paola (dostępny gratis na stronie www.beatoalano.it).

nr 3: *Życie Maryi w Mariałach Średniowiecznych*, Rzym, 2013 (dostępny gratis na stronie www.beatoalano.it).

nr 4: Bł. Alan della Rupe: *Najświętszy Różaniec, Psałterz Jezusa i Maryi*. Tom I: *Wprowadzenie i życie bł. Alana della Rupe*; Tom II: *Apologia Różańca, Objawień i Wizji o Najświętszym Różańcu*; tom III: *Kazania św. Dominika Guzamana O.P.*; tom IV: *Kazania i Traktaty Bł. Alana della Rupe O.P.*; tom V: *Przykłady.*

Wprowadzenie i tłumaczenie dzieł bł. Alana della Rupe O.P., na współczesny język włoski, przeplatane szeroką gamą obrazów, zostało zrealizowane pod redakcją ks. Roberta Paola, Rzym, 2015 (tekst do pobrania gratis ze strony www.beatoalano.it).

Ten tekst włoski, uproszczony w swojej strukturze w porównaniu z tekstem oryginalnym, stał się podstawą tłumaczeń na rózne języki świata, także dostępne gratis na stronie www.beatoalano.it)

nr 5: ŹRÓDŁA: INKANABUŁY Z 1498: Bł. Alan Della Rupe: *Blask i wartość Najśw. Różańca*, tom I-XIII, pod red. ks. Roberto Paola, Rzym, Centrum Studiów Różańcowych, 2016.

TYTUŁ ORYGINALNY DZIEŁA: Magister Alanus de Rupe, Sponsus Novellus Beatissimae Virginis Mariae: *De immensa et ineffabili dignitate et utilitate Psalterii Praecelsae et Intemeratae semper Virginis Mariae* (*L'infinita ed inanerrabile Dignità e Valore del Salterio del Rosario dell'Eccelsa e Purissima Sempre Vergine Maria*),

Anno Domini M°CCCC°XCVIII° in Vigilia Annunciationis Gloriosae Virginis Mariae (24 marzo 1498), Impressa in Christianissimo Regno Sweciae (Mariefred, Holmiae [Stoccolma]).

nr 6: "KSIĘGA RÓŻAŃCA CHWALEBNEJ DZIEWICY MARYI" (inkunabuł z 1505 w gwarze pizańskiej), w porównaniu ze źródłem z którego był tłumaczony: "ROSARIUM BEATISSIMAE VIRGINIS MARIAE" (inkunabuł w języku łacińskim z 1500).

Kolekcja łacińska zawiera następujące dzieła: Michael Franciscus de Insulis o.p.: *Quodlibet[um] de veritate Fraternitate Rosarii seu Psalterii Beatae Mariae Virginis*; Alanus de Rupe o.p.: *Compendium Psalterii Beatissimae Trinitatis*; Alanus de Rupe o.p.: *De Psalterio Virginis Exempla*.

W załączeniu: kompletna reprodukcja fotograficzna: Theodorus Gallaeus, *Miracula et Beneficia SS. Rosario Virginis devotis a Deo Opt. Max. collata*, 1610 (do pobrania gratis ze strony: www.beatoalano.it).

nr 7: NAJŚWIĘTSZY RÓŻANIEC, PSAŁTERZ JEZUSA I MARYI. Wprowadzenie i tłumaczenie pod redakcją ks. Roberto Paola, Rzym, 2022: tłumaczenie włoskie z równoległym tekstem łacińskim dzieła pod redakcją O. Frà GIOVANNI ANDREA COPPESTEIN O.P.: *Beati fr. Alani redivivi Rupensis, Tractatus mirabilis de ortu et progressu Psalterii Christi et Mariae eiusque Fraternitatis*, Fryburg, 1619 (z różnymi kolejnymi wydaniami).

Nowe wydanie , całkowicie odnowione i zaaktualizowane w stosunku do pierwszego wydania włoskiego: Bł. Alan della Rupe, *Psałterz Jezusa i Maryi: Geneza, historia i objawienia Najświętszego Różańca*, I wydanie, a cura di: don Roberto Paola; prima traduzione italiana, a cura di: Gaspare Paola, pod redakcją Rosiny Murone, ks. Roberto Paola, Annalisy Massimi, Alberty Cardillo, Rzym, 2006.

Ilustracje pochodą z naszego osobistego archiwum (zdjęcia z podrózyw miejsca związane z bł. Alanem) i z grafiki google, w szczególności z estampesdominicaines.com i z Pinterest: "Królowa Najsw. Różańca, Bł. Alan de Rupe"; "Maria Najśw. Królowa Najśw. Różańca"; "Antonio Lazzaro".

***Na okładce:* Bł. Alan della Rupe, XVIIIw., prywatna kolekcja.**

WPROWADZENIE

O świcie dnia dwudziestej piątej rocznicy zapoczątkowania tego Projektu Łaski, byłem bardziej niż pewny, że bł. Alan della Rupe, przygotował wszystko, używając naszych łśabych mocyaby święty Kościół Katolicki mógł otrzymać swoją Księgę o Różańcu: Jemu ją powierzam, wraz z Bractwem Najświętszego Różańca, obecnym w mojej parafii św. Łukasza Ewangelisty w dzielnicy Prenestino, powstałej 19 września 2004, ponieważ tylko w Bractwie Najśw. Różańca księga bł. Alana będzie w pełni zrozumiana i otrzyma właściwy kształt.

Dziękuję Jezusowi i Matce Bożej Różańcowej za dar powołania: wydaje się jakby wczoraj, kiedy, będąc w wieku trzech i pół lat, 2 kwietnia 1973, nieoczekiwanie otrzymałem dar powołania kapłańskiego, kiedy przyśnił mi się św. Franciszek di Paola (święty współczesny bł. Alanowi, będący także wielkim miłośnikiem różańca), który we śnie mi powiedział w dialekcie kalabryjskim: "Potrzebuję cię jako kapłana, ponieważ te owieczki (które go otaczały), jeśli ty się nimi nie zajmiesz, nikt nie zajmie się nimi!".

Wobec moich wątpliwości, że może jestem zbyt mały na to zadanie, mi odpowie: "Czas szybko minie!": na to odpowiedziałem: "Tak", i on mnie pogłaskał po głowie.

Te owieczki, teraz wiem to z pewnością, są to owieczki z Bractwa Różańcowego.

Dziękuję Natuzzie, która z wyprzedzeniem przewidzi powstanie tego dzieła Matki Najśw., i mi to ujawni 23 sierpnia 1997, kiedy chciałem wrócić do Kalabri, by zostać kapłanem, ale ona mi powiedziała: "Bóg cię chce w Rzymie, u św. Łukasza: On ma misję dla ciebie, jeszcze nie rozpoczętą: zacznie się wkrótce": w efekcie misję zacznę dziewięć miesięcy poźniej, 28 kwietnia 1998, wraz ze znalezieniem obrazka z XV Obietnicami i książki bł. Alana po łacinie, którą dam moim drogim rodzicom Gaspare Paola (+9-2-2022) i Rosina Murone (+13-1-2017), którzy ją przetłumaczą z wiarą i miłością.

Sześć lat poźniej, książka jednakże nie była jeszcze gotowa do opublikowania, i w nocy 25 listopada 2004 śniłem, że znajduję się w kościele św. Franciszka di Paola w Sambiase,i w jednej z naw kościoła, był zabytkowy kredens, z figurą bł. Alana, który trzymał sztandar Bractwa Różańcowego, mający formę rombu, w centrum znajdował się niebieski krzyż otoczony piętnastoma gwiazdami.

Podczas snu, bł. Alan zbliżył się do mnie, trzymał bielusięńki papier zapełniony literami napisanymi zabytkowym piórem, umieszczając go w moich rękach, mówi mi: "ODMAWIAJ ZAWSZE RÓŻANIEC, ROZPOWSZECHNIAJ NA CAŁY ŚWIAT SŁOWA, KTÓRE NAPISAŁEM O RÓŻAŃCU".

A potem scena ze snu uległa zmianie i znalazłem się w kościele San Teodoro w Nicastro (trzy km od Sambiase) i w centrum tego kościoła zobaczyłem tunel i wszedłem do niego, ale po wielu ciemnościach, zobaczyłem boczne wyjście i wyszedłem, i wyszedłem, a oto była bardzo wysoka, bardzo gładka góra, nie do przejścia, i mały domek z boku, z którego wyszły trzy nieznajome mi osoby, które zaprowadziły mnie z powrotem do tunelu, i znowu było bardzo ciemno, aż zobaczyłem światło na końcu. Pobiegłem do tunelu i wyszedłem na Piazza della Minerva w Rzymie, naprzeciw dawnego Bractwa Różańcowego w Bazylice Santa

Maria sopra Minerva, odwróciłem się i zobaczyłem, że z tego tunelu wychodziło wiele osób odmawiających różaniec, dla których czułem się Ojcem.

Tamtego dnia poczułem, że bł. Alan z tą właśnie białą kartą ofiarował mi misję, więc wziąłem do ręki księgę sporządzoną przez moich rodziców, poprawiłem ją i pięć miesięcy później, 28 kwietnia 2005 roku, w południe, siedem lat po znalezieniu książki zakończyłem pracę, a w 2006 roku ukazało się pierwsze wydanie i z tego zrodził się cały projekt podróży, przedstwień, tłumaczeń...,

Z odległości prawie dwudziestu pięciu minionych lat, pragnę podziękować wszystkim, którzy dołożyli wszelkich starań dla tego Dzieła Najświętszej Maryi Panny, a ponieważ nie sposób wymienić tu wszystkich aniołów, których przysłała mi Matka Boża Różańcowa i bł. Alan, w tym miejscu wspomnę nazwiska tych, którzy towarzyszyli mi w projekcie od samego. Jako tłumacze: moi drodzy rodzice, Gaspare Paola i Rosina Murone, dziś w Niebie, którym z całego serca dedykuję to Dzieło; jako wsparcie w rewizji tekstu: Alberta Cardillo i Annalisa Massimi.

Jako reprezentanci Bractwa Różańcowego: ks. Remo Bonola, Federica i Gina Alessandroni, Francesco Limone, Ks. Giovambattista Proia, Ks. Antonio Interguglielmi, Paolo Vannoni. Jako organizatorzy strony www.beatoalano.it: Roberta Caceffo, Giuseppe De Santis. Za podróże po śladach bł. Alana i za przedstawienia teatralne: Laura Spione, Antonella Ciracò, Elisa Gestri, Federico Micciulla, Simone Faina, Umberto Manetti, Nadia Pisano, Desideri Paolo, i jeśli pominąłem któregoś z pionierów, wybaczcie; pozostałe anioły są opisane w dziale „O nas". Na koniec dziękuję prezbiterium św. Łukasza (a wśród nich: ks. Romano de Angelis, ks. Antonio, ks. Francesco, ks. Giorgio, ks. Leonardo, ks. Michele, ks. Riccardo, ks. Thierry), którzy swoją modlitwą i przyjaźnią, dopomogli mi ukończyć podjęte dzieło.

NIECH BĘDZIE WSZYSTKO NA CHWAŁĘ MATKI BOŻEJ RÓŻAŃCOWEJ I JEJ NAJWIĘKSZEGO PIEWCY, BŁ. ALANA DELLA RUPE, O.P. ks. Roberto Paola, 22-7-2022, święto św. Marii Magdaleny

Gaspare Paola (+9.2-2022) e Rosina Murone (+13-1-2017).

Don Roberto Paola

INDICE DEL LIBRO

W nawiasie: porównanie analityczne książki O. Frà GIOVANNI ANDREA COPPESTEIN o.p.: *Beati fr. Alani redivivi Rupensis, Tractatus mirabilis de ortu et progressu Psalterii Christi et Mariae eiusque Fraternitatis*, Friburgo, 1619 (i różnych późniejszych wydań), z l'INKUNABUŁ DEL 1498: Magister Alanus de Rupe, Sponsus Novellus Beatissimae Virginis Mariae: *De immensa et ineffabili dignitate et utilitate Psalterii praecelsae et intemeratae semper Virginis Mariae* (*L'infinita ed inanerrabile Dignità e Valore del Salterio del Rosario dell'Eccelsa e Purissima Sempre Vergine Maria*), Anno Domini M°CCCC°XCVIII° in Vigilia Annunciationis Gloriosae Virginis Mariae (24 marzo 1498), Impressa in christianissimo Regno Sweciae (Mariefred, Holmiae [Stoccolma]):

Wprowadzenie .....p. 8
Uwagi metodyczne..... .....p. 9
HISTORIA RÓŻAŃCA I ŻYCIE BŁ. ALANA DELLA RUPE O.P.:
WPROWADZENIE:
POCHODZENIE I HISTORIA RÓŻAŃCA ALBO PSAŁTERZA JEZUSA I MARII ORAZ BRACTWA RÓŻAŃCOWEGO.
1. OBJAWIENIA ZAPOCZĄTKOWUJĄCE RÓŻANIEC I BRACTWO RÓŻAŃCOWE: OBJAWIENIA MATKI BOŻEJ RÓŻAŃCOWEJ ŚWIĘTEMU DOMINIKOWI GUZMAN (25 MARCA 1212; 25 MARCA 1214).....p. 20
2. NAJŚWIĘTSZY RÓŻANIEC I BRACTWO RÓŻAŃCOWE, OD KOŃCA XIIIW. DO POŁOWY XVW.
2.1: Przykłady pism z XIII i XIV wieku .....p. 28
2.2. Przykłady dokumentów miejskich, kapitulnych i państwowych między XIII – XV wiekiem .....p. 34
2.3. Przykłady świadectw malarskich z XIII i XIV wieku .....p. 40
2.4. Przykłady różańców w XIII i XIV wieku .....p. 44
2.5. Przykłady pomników cmentarnych z XIII i XV wieku .....p. 46

3. WIEK XIV I XV: UPADEK RÓŻAŃCA I BRACTWA RÓŻAŃCOWEGO, NADEJŚCIE BŁ. ALANA DELLA RUPE O.P....p. 49
4. ROZWÓJ RÓŻAŃCA Z INICJATYWY BŁ. ALANA, OD KOŃCA XV DO NASZYCH CZASÓW
4.1: Bulle Papieskie z XV i XVI, odnośnie Różańca i Bractwa Różańcowego .....p. 107
4.2: Przykłady świadectw artystycznych odnośnie Różańca, od końca XV, do wieku XVIII.....p. 157
Bibliografia.....p. 164

PREZENTACJA APOLOGII, BŁ. MISTRZA ALANA DELLA RUPE FERRIKOWI, BISKUPOWI TOURNAI // PRAEFATIO B[EATI] M[AGISTRI] ALANI DE RUPE AD FERRICUM, EPISCOPUM TORNACENSEM (por. Inkunabuł 1498, tom VIII, str. 73, roz. 41: INCIPIT APOLOGETICUS ID EST TRACTATUS RESPONSORIUS MAGISTRI ALANI DE RUPE SPONSI NOVELLI MARIE VIRGINIS DE PSALTERIO BEATE VIRGINIS MARIE, AD VENERABILEM DOMINUM DOMINUM FERRICUM DE CLUNIACO, EPISCOPUM TORNACENSEM [POCZĄTEK APOLOGII LUB TRAKTATU BĘDĄCEGO ODPOWIEDZIĄ ZE STRONY MISTRZA ALANA DELLA RUPE, NOWEGO OBLUBIEŃCA DZIEWICY MARYI, NA TEMAT PSAŁTERZA RÓŻAŃCOWEGO BŁ. DZIEWICY MARYI, DLA CZCIGODNEJ EKSCELENCJI FERRIKO Z CLUNY, BISKUPA TOURNAI]).....p. 174

KSIĘGA I: APOLOGIA NAJŚW. RÓŻAŃCA //APOLOGIA B[EATI] M[AGISTRI] ALANI DE RUPE.....p. 176

ROZDZIAŁ I: Dlaczego Różaniec jest nazywany Psałterzem Jezusa i Maryi?// CUR HOC SUFFRAGIUM DICATUR PSALTERIUM CHRISTI ET MARIAE? (por. Inkunabuł 1498, tom VIII, str. 73, roz. 41,1: QUARE DICATUR PSALTERIUM, QUANTUM AD QUID NOMINIS, SUFFRAGIUM HOC CHRISTI ET MARIE VIRGINIS [DLACZEGO (RÓŻANIEC) JEST ZWANY PSAŁTERZEM, JAKI JEST POWÓD WYBORU TEJ NAZWY PRZEZ JEZUSA I MARYJĘ DZIEWICĘ]) .....p. 178

ROZDZIAŁ II: Dlaczego w Najśw. Różańcu odmawia się najpierw Ojcze Nasz, a potem Zdrowaś Mario? // CUR DICATUR PSALTERIUM IN ORDINE AD JESUM CHRISTUM, ET MARIAM VIRGINEM? (por. Inkanabuł 1498, tom. VIII, str. 113, roz. 41,2: QUARE SINGULARITER HOC SUFFRAGIUM IN ORDINE AD VIRGINEM MARIAM SIC NOMINETUR, EX PROPRIETATIBUS PSALTERIJ SYNAGOGE, ET CHRISTUM IHESUM [DLACZEGO TEN WYBÓR BIERZE W SPOSÓB SZCZEGÓLNY IMIĘ DZIEWICY MARYI I JEZUSA CHRYSTUSA, (I MA) CECHY CHARAKTERYSTYCZNE DLA PSAŁTERZA Z SYNAGOGI]).....p. 180

ROZDZIAŁ III: Lepiej jest nazywać tę modlitwę Psałterzem, Koronką, Łańcuszkiem lub Różańcem? // SUFFRAGIUM HOC AN CONVENIENTIUS NOMINETUR PSALTERIUM, AN CORONA, AN SERTUM, SIVE ROSARIUM? (por. Inkunabuł 1498, tom VIII ,str. 147, roz. 41,3: QUOD MELIUS DICI HABET SUFFRAGIUM HOC PSALTERIUM, QUAM CORONA VEL SERTUM SIVE ROSARIUM [DLACZEGO MA WIĘKSZE ZNACZENIE NAZYWAĆ TĘ MODLITWĘ PSAŁTERZEM NIŻ KORONKĄ, WIEŃCEM LUB RÓŻAŃCEM]) .....p. 184

ROZDZIAŁ IV: Dlaczego w Różańcu jest 15 Ojcze Nasz? // CUR IN PSALTERIO XV. ORATIONES DOMINICAE DISPONANTUR? (por. Inkunabuł 1498, tom VIII,str. 175, roz. 41,4: QUARE SUNT XV PATER NOSTER IN PSALTERIO HOC DEIFICO [DLACZEGO JEST 15 OJCZE NASZ W TYM BOSKIM PSAŁTERZU?]).....p. 186

ROZDZIAŁ V: Dlaczego w Różańcu Jezusa i Maryi jest 150 "Zdrowaś Mario"? // CUR IN PSALTERIO CHRISTI, AC MARIAE PONANTUR C. ET L. SALUTATIONES ANGELICAE? (por. Inkunabuł 1498, tom VIII, str. 193, roz. 41,5: QUARE

PONUNTUR IN PSALTERIO CHRISTI ET VIRGINIS MARIE CENTUM ET L AVE MARIA [DLACZEGO W RÓŻAŃCU JEZUSA I MARYI JEST 150 AVE MARIA?] .....p. 188

ROZDZIAŁ VI: Większa jest wartość "Ojcze Nasz" czy "Zdrowaś Mario": il Pater Noster o l'Ave Maria? // UTRUM PRAE ALTERO SIT, PATER, AN AVE (por. Inkunabuł 1498, tom VIII, str. 255, roz. 41,6: QUID EST NOBILIUS VEL PATER NOSTER VEL AVE MARIA? [WIĘKSZĄ WARTOŚĆ MA OJCZE NASZ CZY ZDROWAŚ MARIO?]).....p. 198

ROZDZIAŁ VII: Pismo Święte Starego Testamentu mówi o różańcu? // QUOMODO VETERIS TESTAMENTI SCRIPTURAE POSSINT AD HOC PSALTERIUM APTARI? (por. Inkunabuł 1498, tom VIII, str. 291, roz. 41,7: QUONIAM APPLICARI CONVENIENTER POSSUNT VERBA SACRE SCRIPTURE, AD PSALTERIUM HOC DEVOTISSIMUM VIRGINIS MARIE [JAK NAJLEPIEJ ODNIEŚĆ SŁOWA PISMA ŚW. DO RÓŻAŃCA NAJŚW. DZIEWICY MARYI?]) .....p. 202

ROZDZIAŁ VIII: Geneza i historia Różańca Jezusa i Maryi // DE ORTU PROGRESSUQUE PSALTERII CHRISTI ET MARIAE (por. Inkunabuł 1498, tom VIII, str. 317, roz. 41,8: QUONIAM PSALTERIUM HOC EST INVENTUM, VEL AUTEM QUIBUS, ET UBI, ET QUANDO, ET PER QUOS EST PROMULGATUM? [W JAKI SPOSÓB ZRODZIŁ SIĘ RÓŻANIEC? OD KOGO, GDZIE I KIEDY BEZPOŚREDNIO ZRODZIŁA SIĘ IDEA?]) .....p. 204

ROZDZIAŁ IX: Dlaczego ta forma modlitwy (różaniec), przez długi czas cudowna i sławna, mogła zostać zapomniana? // QUONIAM MODO POTUIT RES EA, DIU TAM MIRANDA ET GLORIOSA, IN OBLIVIONEM ABIRE? (por. Inkunabuł 1498, tom VIII, str. 373, roz. 41,9: QUOMODO POTUIT RES DUDUM TAM MIRABILIS ET TAM GLORIOSA (QUE EST PSALTERIUM MARIE) SIC DARI IN OBLIVIONEM QUASI NUNQUAM FUERIT IN MUNDO CELEBRATA? [W JAKI SPOSÓB BYŁO MOŻLIWE, ŻE RÓŻANIEC, PRZEZ DŁUGI CZAS TAK CUDOWNY I CHWALEBNY, POPADŁ W ZAPOMNIENIE, JAKBY WCALE NIE BYŁ CZCZONY NA ŚWIECIE?]) .....p. 214

ROZDZIAŁ X: Objawienie nowego wręczenia Różańca, który Maria, Matka Boża uczyniła dla Bł. Alana // DE PSALTERII RENOVATIONE, EX DEIPARAE REVELATIONE FACTA (por. Inkunabuł 1498, tom VIII, str. 393, roz. 41,10: QUOD SINGULARITER ET EX SPECIALI REVELATIONE MARIE VIRGINIS TEMPORIBUS ISTIS SANCTUM HOC SIT DICENDUM PSALTERIUM [DLACZEGO W SZCZEGÓLNY SPOSÓB DZIEKI SPECJALNEMU OBJAWIENIU MARYI DZIEWICY,RÓŻANIEC BYŁ NAZYWANY ŚWIĘTYM?]) .....p. 218

ROZDZIAŁ XI: Który z dwóch, przez godność i wartość, jest ważniejszy: Psałterz Dawida czy Różaniec Matki Bożej? // UTRUM DIGNITATE ET VIRTUTE PRAESTET, PSALTERIUM DAVIDIS, AN DEIPARAE? (por. Inkunabuł 1498, tom VIII, str. 463, roz. 41,11: QUID EST NOBILIUS ET EFFICACIUS VEL PSALTERIUM HOC VIRGINIS MARIE, AUT PSALTERIUM DAVITICUM [CO MA WIĘKSZĄ WARTOŚĆ I JEST BARDZIEJ ODPOWIEDNIE: PSAŁTERZ RÓŻAŃCA MARYI CZY PSAŁTERZ DAWIDOWY?]) .....p 228

ROZDZIAŁ XII: Wielkie zalety i owoce Różańca // DE UTILITATE, FRUCTUQUE MULTIPLICI PSALTERII: (por. Inkunabuł 1498, tom VIII, str. 511, roz. 41,12: QUID EX TALI SUFFRAGIO PSALTERIJ PLURIMA PROVENIUNT BONA MERITORUM, VERUM ET FRUCTUUM AMMIRANDORUM [DLACZEGO TA MODLITWA WSTAWIENNICTWA PRZEZ RÓŻANIEC PRZYNOSI WIELE DOBRA I CUDOWNYCH OWOCÓW ?]) .....p. 232

ROZDZIAŁ XIII: Odpusty do nabycia wraz z odmawianiem Różańca // DE INDULGENTIIS AD PSALTERIUM PROMERANDIS (por. Inkunabuł 1498, tom VIII, str. 537, roz. 41,13: QUOD MULTE SUNT INDULGENTIE ORANTIBUS PSALTERIUM MARIE VIRGINIS INDULTE [DLACZEGO ISTNIEJE WIELE ODPUSTÓW DLA TYCH, KTÓRZY ODMAWIAJĄ RÓŻANIEC KOCHAJĄCEJ DZIEWICY MARYI?] .....p. 234

ROZDZIAŁ XIV: Jak odmawia się Różaniec? // QUIS MODUS SIT ORANDI PSALTERIUM? (por. Inkunabuł 1498, tom VIII, str. 563, roz. 41,14: QUONIAM ORANDUM EST PSALTERIUM HOC VIRGINIS MATRIS DEI INVIOLATE [DLACZEGO TRZEBA ODMAWIAĆ TEN RÓŻANIEC NAJCZYSTSZEJ DZIEWICY, MATKI BOŻEJ?]).....p. 236

ROZDZIAŁ XV: Dlaczego wszędzie różaniec głosić i nauczać każdego człowieka? // QUOD PRAEDICARI, DOCERIQUE PRIVATIM AC PUBLICE DEBEAT PSALTERIUM (por. Inkunabuł 1498, tom VIII, str. 587, roz. 41,15: QUOD EPISCOPI ET PLEBANI ET PREDICATORES DEBERENT HOC SUFFRAGIUM SUADERE POPULIS FREQUENTIUS, YMMO ET PARENTES SUIS FILIJS, ET DOMINI SERVIS DILIGENTIUS [DLACZEGO BISKUPI, PROBOSZCZOWIE I KAZNODZIEJE POWINNI CZĘSTO ZACHĘCAĆ WIERNYM TĘ MODLITWĘ WSTAWIENNICTWA, A NAWET RODZICE POWINNI POLECAĆ JĄ SWOIM DZIECIOM I PRZEŁOŻENI PODWŁADNYM?]).....p. 238

ROZDZIAŁ XVI: Przywrócenie Bractwa Różańcowego // DA FRATERNITATE CONVENIENTER SUB PSALTERII NOMINE INSTITUTA (por. Inkunabuł 1498, tom IX, str. 73, roz. 41,16: QUOD CONVENIENTER SIT CONFRATRIA SIVE POTIUS COMMUNITAS PSALLENTIUM VIRGINI GLORIOSE IN TALI PSALTERIO [DLACZEGO ISTNIEJE BRACTWO RÓŻAŃCOWE, O LEPIEJ JESZCZE WSPÓLNOTA PSALMISTÓW TEGO RÓŻAŃCA DZIEWICY MARYI?)].....p. 250

ROZDZIAŁ XVII: Wpisanie imion do Rejestru Bractwa Różańcowego // DE INSCRIPTIONE IN FRATERNITATIS NOMENCLATURAM FACIENDA (por. Inkunabuł 1498, tom IX, str. 163, roz. 41,17: QUOD CONVENIENS EST ET UTILE VALDE UT FRATRES ET SORORES ISTIUS COMMUNITATIS NOMINATIM INSCRIBANTUR, ET IN SINGULIS PARROCHIJS

NOMINA CONFRATRUM IN LIBRO HABEANTUR, ET SEMEL IN ANNO IN OMNIUM AUDIENTIA RECITENTUR [DLACZEGO JEST BARDZO STOSOWNE I POŻYTECZNE REJESTROWANIE IMION BRACI I SIÓSTR Z TEJ WSPÓLNOTY W KSIĘDZE W KAŻDEJ PARAFII I CZYTANIE RAZ DO ROKU, ABY WSZYSCY MOGLI POSŁUCHAĆ]).....p. 260

ROZDZIAŁ XVIII: Niezliczone dobrodziejstwa duchowe i materialne, które się nabywa wraz z wpisaniem się do Bractwa Różańcowego // DE MULTIPLICI, IN SPIRITUALIBUS ITEM AC TEMPORALIBUS, UTILITATE, EX INSCRIPTIONIS RITU, DIMANANTE (por. Inkunabuł 1498, tom IX, str. 259, roz. 41,18: QUOD EX HAC SOCIETATE ET NOMINUM INSCRIPTIONE PLURIMA MUNDO ET ECCLESIE PROVENIUNT BONA, NEDUM SPIRITUALIA VERUM ET TERRENA [DLACZEGO W TYM STOWARZYSZENIU WPISANIE IMION PRZYNOSI WIELE DARÓW ŚWIATU I KOŚCIOŁOWI, NIE TYLKO DUCHOWYCH, ALE TAKŻE MATERIALNYCH]).....p. 270

ROZDZIAŁ XIX: Jak jest lepiej: odmawiać Różaniec na głos czy w milczeniu? Jest lepiej głosić Różaniec czy pisać apologie w jego bronie? // QUOD HORUM MELIUS: PSALTERIUM ORARE VOCE, VEL MENTE? AN PRAEDICARE? DICTARE? PROPUGNARE ID DEFENDENDO? (por. Inkunabuł 1498, tom IX, str. 333, roz. 41,19: QUID MELIUS EST, ORARE PSALTERIUM VIRGINIS GLORIOSE VEL MENTE VEL VOCE, AN ECIAM SIT MELIUS HOC PREDICARE QUAM ORARE VEL CONSILIARI AUT DICTARE SCRIBERE VEL DEFENDERE VEL ECONTRA? [CO JEST LEPSZE: MODLIĆ SIĘ ROŻAŃCEM CHWALEBNEJ DZIEWICY, W MYŚLACH, CZY NA GŁOS? JAK BYŁOBY LEPIEJ GŁOSIĆ, RADZIĆ, ROZMAWIAĆ O NIM, PISAĆ O NIM, BRAĆ W OBRONĘ, CZY PRZECIWNIE MODLIĆ SIĘ NIM?]) .....p. 278

ROZDZIAŁ XX: Czy trzeba nosić ze sobą różaniec? // DE GESTATIONE PSALTERII (por. Inkunabuł 1498, tom IX, str. 381, roz. 41,20: QUOD CONVENIENS EST PORTARE PATRILOQUIA IN ZONA VEL ALIBI, ET IN TALIBUS ORARE PSALTERIUM ANGELICUM SIVE MARIE VIRGINIS [DLACZEGO JEST WŁAŚCIWE NOSIĆ ZE SOBĄ RÓŻANIEC PRZY PASKU LUB W INNYM MIEJSCU I ODMAWIAĆ NA NIM ANIELSKI RÓŻANIEC DZIEWICY MARYI]).....p. 284

ROZDZIAŁ XXI: Dar Różańca dla ludu // DE PSALTERIORUM DISTRIBUTIONE FACTA VULGO (por. Inkunabuł 1498, tom IX, str. 459, roz. 41,21: QUOD CONVENIENS EST QUOD ALIQUI DENT SIGNA HEC PSALTERIORUM ILLIS QUI NON HABENT [DLACZEGO JEST WŁAŚCIWE, ŻE NIEKTORZY OFIARUJĄ RÓŻAŃCE TYM, KTÓRZY ICH NIE MAJĄ .....p. 294

ROZDZIAŁ XXII: Odpowiedź na wątpliwości // OBIECTIONUM RESOLUTIONE (por. Inkunabuł 1498, tom VIII, str. 483, roz. 41,22: DE OBIECTIONIBUS CONTRA PREDICTA FALSIS, ET DE SOLUTIONIBUS EORUM VERIS [FAŁSZYWE WĄTPLIWOŚCI NA RZECZY JUŻ POWIEDZIANE I ODPOWIEDZI NA NIE WEDŁUG PRAWDY]).....p. 296

ROZDZIAŁ XXIII: Zwolennicy, obrońcy i patroni Różańca i Bractwa Różańcowego // DE PSALTERII ET FRATERNITATIS PROMOTORIBUS, PATRONIS ET PROTECTORIBUS (por. Inkunabuł 1498, tom VIII, str. 583, roz. 41,23: QUOD PROMOTORES ET DEFENSORES PSALTERIJ ISTIUS ET CONFRATRIE ATQUE ADIUTORES ET PREDICATORES, DEBENT HABERE PLURIMA PER CHRISTUM ET MARIAM VIRGINEM BENEFICIA [DLACZEGO PROMOTORZY I OBROŃCY RÓŻAŃCA I BRACTWA RÓZAŃCOWEGO, A TAKŻE SŁUCHACZE I GŁOSICIELE MOGĄ OTRZYMAĆ WIELE ŁASK OD CHRYSTUSA I DZIEWICY MARYI]).....p. 302

ROZDZIAŁ XXIV: Krytycy i prześladowcy Różańca i przeszkody wobec Bractwa Różańcowego // DE PSALTERII DETRACTORIBUS, AC DEPRAVATORIBUS, DEQUE FRATERNITATIS EIUSDEM VITUPERATORIBUS (por. Inkunabuł 1498, tom VIII, str. 615, roz. 41,24: QUOD IMPUGNATORES PSALTERIJ INVIOLATE MARIE VIRGINIS ATQUE DEPRIVATORES, ET CONFRATRIE IPSIUS IMPEDITORES, SUNT VALDE VITUPERANDI EX DIVINA AUCTORITATE PER DOMINUM IHESUM CHRISTUM ET MARIAM VIRGINEM [DLACZEGO PRZEŚLADOWCY RÓŻAŃCA NAJCZYSTSZEJ DZIEWICY MARYI I KRYTYCY I PRZECIWNICY BRACTWA RÓŻAŃCOWEGO SĄ W DUŻEJ MIERZE WINNI BOŻEGO GNIEWU, ZE STRONY PANA JEZUSA I DZIEWICY MARYI]).....p. 306

KSIĘGA DRUGA: HISTORIA, OBJAWIENIA I WIZJE (RÓŻAŃCA) // DE RELATIONIBUS, DE REVELATIONIBUS DE VISIONIBUS.....p. 312

ROZDZIAŁ I: Wstęp pochwalny na Różańcu Oblubieńca i Oblubienicy, to jest Jezusa Chrystusa i Maryi Dziewicy i Matki Boga // PROLOGUS ENCOMIASTICUS IN PSALTERIUM SPONSI AC SPONSAE JESU CHRISTI, AC DEIPARAE VIRGINIS MARIAE (Por. Inkunabuł 1498, tom I, str. 119, roz. 1: INCIPIT PROLOGUS IN PSALTERIUM SPONSI ET SPONSE VIDELICET IHESU CHRISTI AC VIRGINIS MARIE [ROZPOCZĘCIE PROLOGU O RÓŻAŃCU OBLUBIEŃCA I OBLUBIENICY, TO JEST JEZUSA CHRYSTUSA I DZIEWICY MARYI]).....p. 314

ROZDZIAŁ II: Pochodzenie, Tradycje, Objawienia i rozpowszechnianie Różańca // DE PSALTERII ORIGINE, USU, REVELATIONE, ET PROSTRATIONE (por. Inkunabuł 1498, tom I, str. 151, roz. 2: QUOMODO HOC PSALTERIUM INVENTUM EST QUIBUS OLIM REVELATUM EST A QUIBUS DICTUM ET DIVULGATUM EST [SKĄD POCHODZI PSAŁTERZ? KOMU ZOSTAŁ OBJAWIONY I KIEDY? KTO GO ODMAWIAŁ I ROZPOWSZECHNIAŁ?]).....p. 320

ROZDZIAŁ III: Prawdziwa historia św. Dominika, głosiciela Różańca // DE SANCTO DOMINICO PSALTERII PRAEDICATORE ATTESTATA NARRATIO (por. Inkunabuł 1498, tom I, str. 189, roz. 3: QUALITER BEATUS DOMINICUS PREDICATORUM PATRIARCHA INCLITUS SINGULARITER HOC DIXIT PREDICAVIT ET DISTRIBUIT [ŚW. DOMINIK, ZAŁOŻYCIEL ZAKONU KAZNODZIEJSKIEGO ODMAWIAŁ, GŁOSIŁ I OFIAROWYWAŁ RÓŻANIEC]).....p. 328

ROZDZIAŁ IV: Bł. Alan Pogłębienie opisu z Apologii w roz. X, dotyczącego bł. Alana, nowego oblubieńca Matki Bożej, głosiciela Najśw. Różańca // DE B. ALANO, DEIPARAE DESPONSATO PSALTERII INNOVATORE, ATTESTATA NARRATIO IN APOLOG[IA], Roz. X. (por. Inkunabuł 1498, tom I, str. 463, roz. 4: QUID SINGULARITER ET EX SPECIALI REVELACIONE ET DESPONSACIONE MARIE VIRGINIS TEMPORIBUS ISTIS SCILICET ANNO DOMINI M,CCCC,LXIIIJ. HOC PSALTERIUM EST RENOVATUM PER MAGISTRUM ALANUM DE RUPE ORDINIS PREDICATORUM [CUDOWNE I NADZWYCZAJNE OBJAWIENIE ZAŚLUBIN Z DZIEWICĄ MARYJĄ, DOKONANA W TYM CZASIE, TJ. ROKU PAŃSKIEGO 1464. RÓŻANIEC WSZEDŁ W ŻYCIE, DZIĘKI MISTRZOWI ALANOWI DELLA RUPE, Z ZAKONU KAZNODZIEJSKIEGO]).....p. 344

ROZDZIAŁ V: Piętnaście klejnotów które Oblubienica Maryja ofiaruje Oblubieńcowi, bł. Alanowi // DE MONILIBUS XV, B. ALANO SPONSO A SPONSA DONATIS (por. Inkunabuł 1498, tom I, str. 319, roz. 5: SEQUUNTUR MONILIA [TO SĄ KLEJNOTY]).....p. 356

ROZDZIAŁ VI: : Jak wyobrazić sobie Najświętszą Maryję Pannę w modlitwie: Objawienie Maryjne dla bł. Alana // DE MODO CONSIDERANDI B. V. MARIAM MARIAM INTER ORANDUM: REVELATIO, AD B[EATUM] ALANUM, MARIANA (por. Inkunabuł 1498, tom I, str. 379, roz. 6: SEQUITUR INSTRUCTIO PULCHERRIMA QUAM MARIA MATER MISERICORDIE SUO NOVELLO SPONSO REVELAVIT [PODĄŻANIE ZA NAJPIĘKNIEJSZYM NAUCZANIEM, KTÓRE MARYJA, MATKA MIŁOSIERDZIA, OBJAWIŁA SWOJEMU NOWEMU OBLUBIENCOWI]).....p. 364

ROZDZIAŁ VII: Krótkie objawienia które Matka Boża dała bł. Alanowi // VISIO B. ALANO FACTA, DE ASSUMPTA B. V. MARIA (por. Inkunabuł 1498, tom I, str. 465, roz. 7: SEQUUNTUR SEPTUAGINTA REVELATIONES PER BREVES A VIRGINE GLORIOSA SUO PREFATO SPONSO NOVELLO REVELATE [UKAZANIE SIEDEMDZIESIĘCIU KRÓTKICH OBJAWIEŃ, KTÓRE CHWALEBNA DZIEWICA MARYJA OBJAWIŁA SWOJEMU NOWEMU OBLUBIEŃCOWI]).....p. 372

ROZDZIAŁ VIII: Wizja Błogosławionej Dziewicy Maryi Wniebowziętej, którą otrzymał bł. Alan // VISIO B. ALANO FACTA, DE ASSUMPTA B. V. MARIA (por. Inkunabuł 1498, tom I, str. 651, roz. 8: SEQUITUR IOCUNDISSIMA VISIO OSTENSA PREDICTO NOVELLO SPONSO MARIE VIRGINIS IN DIE ASSUMPTIONIS EIUSDEM POST CELEBRACIONEM QUALITER VIDELICET FUIT ASSUMPTA IN CELUM [UKAZUJE BŁOGOSŁAWIONĄ WIZJĘ, OTRZYMANĄ PRZEZ NOWEGO OBLUBIEŃCA DZIEWICY MARYI, PO MSZY W DZIEŃ WNIEBOWZIĘCIA NAJSW. MARYI PANNY, TJ. SPOSÓB W JAKI ZOSTAŁA WZIĘTA DO NIEBA]).....p. 378

ROZDZIAŁ IX: Druga część Objawienia. Konflikt o królowanie pomiędzy miłosierdziem a sprawiedliwoscią, etc. // PARS ALTERA VISIONIS. DE MONARCHICAE CONFLICTU MISERICORDIAE CUM JUSTITIA, ETC. (por. Inkunabuł 1498, tom I, str. 811, roz. 9: SEQUITUR PULCHERRIMA VISIO HUIC PREFATO SPONSO OSTENSA, POST PREDICTAM VISIONEM DE ASSUMPTIONE [UKAZUJE CUDOWNA WIZJĘ, PRZEKAZANĄ NOWEMU OBLUBIEŃCOWI PO WIZJI WNIEBOWZIĘCIA NMP]).....p. 393

ROZDZIAŁ X: Wartość "Zdrowaś Mario", którą Jezus objawił (nowemu) oblubieńcowi Maryi // DE ANGELICAE SALUTATIONIS EXCELLENTIIS SPONSO MARIAE REVELATIS REVELATIS AB JESU (por. Inkunabuł 1498, tom II, str. 71, roz. 10: SEQUUNTUR SEPTUAGINTADUE EXCELLENTIAE SALUTACIONIS ANGELICE, HUIC NOVELLO MARIE SPONSO A DOMINO IHESU REVELATE [SIEDEMDZIESIĄT DWA NIEZWYKŁA CUDA ZWIĄZANE ZE "ZDROWAŚ MARIO", OBJAWIONE PRZEZ JEZUSA NOWEMU OBLUBIEŃCOWI MARYIA]) .....p. 404

ROZDZIAŁ XI: Objawienie znaków związanych z przeznaczeniem do zbawienia lub potępienia // DE SIGNO PRAEDESTINATIONIS, VEL REPROBATIONIS REVELATIO (por. Inkunabuł 1498, tom II, str. 185, roz. 11: HIC VIRGO MARIA EXPONIT SUO DILECTISSIMO NOVELLO SPONSO ANGELICAM SALUTACIONEM ET ALIQUA ALIA VERBA QUE IDEM SPONSUS HUIC SALUTACIONI ADDERE CONVENIT EX REVELACIONE EIUSDEM VIRGINIS MARIE [DZIEWICA MARYJA OBJAŚNIA SWEMU NAJUKOCHAŃSZEMU NOWEMU OBLUBIENCOWI "ZDROWAŚ MARIO" I NIEKTÓRE INNE SŁOWA, KTÓRE (NOWY) OBLUBIENIEC DOŁACZYŁ DO "ZDROWAŚ MARIO": OBJAWIENIE DZIEWICY MARYI]).....p. 416

ROZDZIAŁ XII: Jezus objawia bł. Alanowi tajemnice swojego cierpienia // DE JESU CHRISTI PASSIONE INEFFABILI REVELATIO JESU. (por. Inkunabuł 1498, tom II, str. 385, roz. 12: QUEDAM ADMIRABILIS REVELACIO A DOMINO IHESU CHRISTO PREFATO MARIE SPONSO FACTA DE SUA VIDELICET INEFFABILI PASSIONE [CUDOWNE OBJAWIENIE, KTÓRE JEZUS CHRYSTUS UCZYNIŁ (NOWEMU) OBLUBIEŃCOWI MARYI, ZWIĄZANE Z JEGO CIERPIENIEM]) .....p. 418

ROZDZIAŁ XIII: Jezus Ukrzyżowany objawia nowemu oblubieńcowi Maryi męki piekielne // DE POENIS INFERNI. REVELATIO AD SPONSUM MARIAE (por. Inkunabuł 1498, tom III, str. 74, roz. 13: SEQUITUR ALIA REVELACIO DE EADEM CHRISTI PASSIONE, NOVELLO MARIE SPONSO FACTA [UKAZUJE INNE OBJAWIENIE UCZYNIONE NOWEMU OBLUBIENCOWI MARYI, ODNOŚNIE MĘKI CHRYSTUSA]).....p. 338

ROZDZIAŁ XIV: Nowy oblubieniec widzi w ekstazie współczującą Pasję Chrystusa // AD CHRISTUM PASSUM COMPASSIONIS VISIO EXTATICA (por. Inkunabuł 1498, tom III, str. 101, roz. 13bis: ADHUC ALIA REVELACIO DE CHRISTI PASSIONE [KOLEJNE OBJAWIENIE ZWIĄZANE Z MĘKĄ CHRYSTUSA]).....p. 440

ROZDZIAŁ XV: Dlaczego w Różańcu jest 15 "Ojcze Nasz" ? // CUR XV ORATIONIS DOMINICAE IN PSALTERIO (por. Inkunabuł 1498, tom III, str. 137, roz. 14: QUARE IN PSALTERIO MARIE PONUNTUR XV, PATER NOSTER [DLACZEGO W RÓŻAŃCU JEST 15 "OJCZE NASZ"?])....p. 442

ROZDZIAŁ XVI: Dlaczego w Różańcu jest 150 "Zdrowaś Mario"? Objawienie NMP // CUR IN PSALTERIO CL SALUTATIONIS SINT; REVELATIO B. V. MARIAE (por. Inkunabuł 1498, tom III, str. 161, roz. 15: SEQUUNTUR XXI RATIONES SIVE CAUSE QUARE IN PSALTERIO MARIE SUNT C ET L AVE MARIA QUAS MARIA REVELAVIT SUO SPONSO NOVELLO [UKAZUJE 21 POWODÓW LUB PRZYCZYN DLA KTORYCH W RÓŻAŃCU JEST 150 "ZDROWAŚ MARIO", WEDŁUG OBJAWIEŃ MARYI SWOJEMU NOWEMU OBLUBIEŃCOWI])....p. 444

ROZDZIAŁ XVII: Maryja Najświętsza objawia nowemu oblubieńcowi Bractwo Różańcowe: jego pojawienie się, statut i dobrodziejstwa i ich rodzaje // DE FRATERNITATIS ORTU, STATUTIS, FRUCTIBUS, ET STATU. REVELATIO MARIAE AD SPONSUM (por. Inkunabuł 1498, tom III, str. 235, roz. 16: DE EXORDIO CONFRATERNITATIS PSALTERIJ MARIE, ET DE FRUCTIBUS EIUDEM [JAK POWSTANIE BRACTWO RÓŻAŃCOWE I JEGO OWOCE])....p. 448

KSIĘGA III: KAZANIA ŚW. DOMINIKA OBJAWIONE BŁ. ALANOWI // DE SERMONIBUS S[ancti] P[atri] N[ostri] DOMINICI EIDEM B[eato] ALANO REVELATIS....p. 474

ROZDZIAŁ I: Pierwsze kazanie o "Ojcze Nasz", które Jezus Chrystus, w Tuluzie objawił św. Dominikowi, a następnie nowemu oblubieńcowi Maryi // SERMO I. DE ORATIONE DOMINICA A CHRISTO JESU TOLOSA TOLOSA REVELATUS S. DOMINICO; POST ET NOVELLO SPONSO MARIAE (por. Inkunabuł 1498, tom III, str. 423, roz. 17: SEQUENTEM SERMONEM PRECIOSUM DOMINUS IHESUS REVELAVIT SANCTO DOMINICO [PAN JEZUS OBJAWIA CUENNE NASTĘPUJĄCE KAZANIE ŚW. DOMINIKA])....p. 476

ROZDZIAŁ II: Drugie Kazanie o „Zdrowaś Marlo", objawione kiedyś przez Matkę Bożą św. Dominikowi; niedawno objawione przez św. Dominika Nowemu Oblubieńcowi (Marii) // SERMO II. DE SALUTATIONE ANGELICA, A DEIPARA S. DOMINICO REVELATUS OLIM: NUPER AB HOC ITERUM NOVELLO SPONSO (por. Inkunabuł 1498, tom III, str. 575, roz. 18: MELLIFLUUS SERMO DE SALUTATIONE ANGELICA [DOLCISSIMO SERMONE SULL'AVE MARIA])....p. 490

ROZDZIAŁ III: Maryja Najświętsza objawia nowemu oblubieńcowi, że różaniec zachowa od czarownic // PSALTERIUM SERVAT A SUCCUBIS, UT REVELAT SPONSO MARIA (por. Inkunabuł 1498, tom IV, str. 73, roz. 19: EXEMPLUM MIRABILE QUAM UTILE EST ORARE PSALTERIUM GLORIOSE VIRGINIS MARIE [MIRABILE PRZYKŁAD SU QUANTO SIA UTILE PREGARE IL ROSARIO DELLA GLORIOSA VERGINE MARIA])....p. 508

ROZDZIAŁ IV: Potwierdzona wizja piętnastu Otchłani lub piętnastu Bestii Piekielnych // DE XV LACUNIS, SEU BESTIIS INFERNI, AC VITIIS: CUM ATTESTATIONE VISIONIS (por. Inkunabuł 1498, tom IV, roz. 20: SERMO TERRIBILIS BEATI DOMINICI SUPER APPARITIONEM ISTARUM XV BESTIARUM, FACTUS EODEM TEMPORE AD PRINCIPEM ISTIUS CASTRI, ET AD CETEROS OMNES QUI ADERANT [PRZERAŻAJĄCE KAZANIE BŁ. DOMINIKA O OBJAWIENIU SIĘ TYCH 15 BESTII, UCZYNIONE W TYM SAMYM CZASIE KSIĘCIU TEGO ZAMKU I WSZYSTKIM INNYM OBECNYM])....p. 524

PIERWSZĄ BESTIĄ Z OTCHŁANI JEST LEW PYCHY (I. LACUNAE BESTIA, LEO SUPERBIAE EST)....p. 526
DRUGĄ BESTIĄ Z OTCHŁANI JEST CERBER ZAZDROŚCI (II. LACUNAE CANIS INVIDIAE EST)....p. 528
TRZECIĄ BESTIĄ Z OTCHŁANI JEST ŚWINIA OCIĘŻAŁOŚCI (III. LACUNAE SUS ACEDIAE EST)....p. 530
CZWARTĄ BESTIĄ Z OTCHŁANI JEST WĄŻ GNIEWU (IV. LACUNAE DRACO EST IRAE)....p. 532
PIĄTĄ BESTIĄ Z OTCHŁANI JEST ROPUCHA CHCIWOŚCI (V. LACUNAE BUFO AVARITIAE EST)....p. 536
SZÓSTĄ BESTIĄ Z OTCHŁANI JEST WILK OBŻARSTWA (VI. LACUNAE, LUPUS GULAE EST)....p. 540
SIÓDMĄ BESTIĄ Z OTCHŁANI JEST KOZIOŁ POŻĄDANIA (VII. LACUNAE, HIRCUS EST LUXURIAE)....p.542
ÓSMĄ BESTIĄ Z OTCHŁANI JEST NIEDŹWIEDŹ NIEWIERNOŚCI (VIII. LACUNAE URSUS EST INFIDELITATIS)...p. 544
DZIEWIĄTĄ BESTIĄ Z OTCHŁANI JEST WIELORYB ROZPACZY (IX. LACUNAE BALENA EST DESPERATIONIS)p. 546
DZIESIĄTĄ BESTIĄ Z OTCHŁANI JEST SĘP PODEJRZEŃ (X. LACUNAE GRYPS PRAESUMPTIONIS)....p. 548
JEDENASTĄ BESTIĄ Z OTCHŁANI JEST JEDNOROŻEC ZAZDROŚCI (XI. LACUNAE MONOCEROS MONOCEROS EST ODIT)....p. 552
DWUNASTĄ BESTIĄ Z OTCHŁANI JEST WRONA ZŁEGO PRZYZWYCZAJENIA DO GRZECHU (XII. LACUNAE CORVUS EST CONSUETUDINIS)....p. 556
TRZYNASTĄ BESTIĄ Z OTCHŁANI JEST JAWNOGRZESZNICA APOSTAZJI (XIII. LACUNAE, MERETRIX EST APOSTASIAE)....p. 560
CZTERNASTĄ BESTIĄ Z OTCHŁANI JEST WIDMO WOJNY (XIV. LACUNAE, MONSTRUM EST BELLI)....p. 564
PIĘTNASTĄ BESTIĄ PIEKIELNĄ JEST SMOK BEZBOŻNOŚCI (XV. LACUNAE DRACO EST SACRILEGII)....p. 572

ROZDZIAŁ V: Piętnaście królowych cnót. Wizja ludu Bretanii, którą św. Dominik objawił nowemu oblubieńcowi Maryi // DE XV REGINIS VIRTUTUM VISIO POPULI BRITANNIAE: REVELATA PER S. DOMINICUM SPONSO NOVELLO MARIAE (por. Inkunabuł 1498, tom V, str. 73, roz. 21: INCIPIT ALIUS SERMO MIRABILIS BEATISSIMI DOMINICI (CONSCRIPTUS ET THEMATISATUS A MAGISTRO ALANO SPONSO NOVELLO BEATISSIME VIRGINIS (MARIE) DE XV REGINIS SIVE XV

VIRTUTIBUS [POCZĄTEK INNEGO CUDOWNEGO KAZANIA BŁ. DOMINIKA (NAPISANEGO I TŁUMACZONEGO PRZEZ MISTRZA ALANA, NOWEGO OBLUBIEŃCA BŁ. DZIEWICY MARYI) ODNOŚNIE 15 KRÓLOWYCH LUB 15 CNÓT]).....p. 580

ROZDZIAŁ VI: Piętnaście królowych cnót // DE XV. REGINIS VIRTUTUM. (por. Inkunabuł 1498, continua ROZDZIAŁ 21).....p. 588

I. KRÓLOWA POKORY (I. REGINA, HUMILITAS).....p. 592
II. KRÓLOWA PRZYJAŹNI (II. REGINA, AMICITIA).....p. 594
III. KRÓLOWA RADOŚCI DUCHOWEJ (III. REGINA, LAETITIA SPIRITALIS).....p. 600
IV. KRÓLOWA CIERPLIWOŚCI (IV. REGINA, PATIENTIA).....p. 602
V. KRÓLOWA MIŁOSIERDZIA (V. REGINA, MISERICORDIA).....p. 604
VI: KRÓLOWA WSTRZEMIĘŹLIWOŚCI (VI. REGINA, ABSTINENTIA).....p. 608
VII: KRÓLOWA CZYSTOŚCI (VII. REGINA, CONTINENTIA).....p. 610
VIII. KRÓLOWA ROZWAGI (VIII. REGINA, PRUDENTIA).....p. 614
IX: KRÓLOWA SPRAWIEDLIWOŚCI (IX. REGINA, JUSTITIA).....p. 616
X: KRÓLOWA MĘSTWA (X. REGINA, FORTITUDO).....p. 618
XI. KRÓLOWA WIARY(XI. REGINA, FIDES).....p. 620
XII. KRÓLOWA NADZIEI (XII. REGINA, SPES).....p. 622
XIII. KRÓLOWA MIŁOŚCI (XIII. REGINA, CHARITAS).....p. 624
XIV. KRÓLOWA POKUTY (XIV. REGINA, POENITENTIA).....p. 626
XV. KRÓLOWA RELIGIJNOŚCI (XV. REGINA, RELIGIO).....p. 628

KSIĘGA CZWARTA: KAZANIA I TRAKTATY BŁ. ALANA DELLA RUPE ODRODZONEGO // PARS QUARTA B. ALANI DE RUPE REDIVIVI. DE SERMONIBUS ET TRACTATULIS EJUSDEM..... p. 652

ROZDZIAŁ I: Pierwsze kazanie: wstęp do pracy na temat Trzeciej Księgi Sentencji Piotra Lombardo, brata Alana della Rupe, z Zakonu Kaznodziejskiego, z Prowincji Francuskiej, narodowości bretońskiej, z wykształcenia Doktora Teologii z Uniwersytetu w Rostock, w oktawie św. Augustyna 1471 roku. Temat: "Ten, który zamienia skały w jeziora, a skały w źródła wody" (psalm 113) // SERMO I. AUSPICATORIUS IN TERTIUM SENTENTIARUM F. ALANI DE RUPE, ORDINIS PRAEDICATORUM PROVINCIA FRANCIAE, NATIONIS BRITANNICAE IN PROMOTIONE SUI BACCALAUREATUS, IN ALMA UNIVERSITATE ROSTOCHIENSI, ANNO 1470, IN OCTAVA S. AUGUSTINI. DE ADMIRANDA SALUTATIONIS ANGELICAE DIGNITATE. THEMA: QUI CONVERTIT PETRAM IN STAGNA AQUARUM, ET RUPEM IN FONTES AQUARUM. PSALM 113. (por. Inkunabuł 1498, tom X, p. 73, roz. 42: INCIPIT SERMO SIVE PRINCIPIACIO IN TERCIUM SENTENTIARUM FRATRIS ALANI DE RUPE ORDINIS FRATRUM PREDICATORUM, PROVINCIE FRANCIE NATIONIS BRITANNIE, IN PROMOTIONE SUI BACCULARIATUS ALME UNIVERSITATIS ROSTOCKSENSIS, ANNO MILLESIMOQUADRINGENTESIMOSEPTUAGESIMOPRIMO, IN OCTAVA SANCTI AUGUSTINI CONFESSORISE. QUI SERMO OSTENDIT MIRABILEM SALUTATIONIS ANGELICE DIGNITATEM. QUI CONVERTIT PETRAM IN STAGNUM AQUARUM, ET RUPEM IN FONTEM AQUARUM PSALMO C°,XIII° [POCZĄTEK PRACY DYPLOMOWEJ O TRZECIEJ KSIĘDZE SENTENCJI BRATA ALANA DELLA RUPE, Z ZAKONU KAZNODZIEJSKIEGO, PROWINCJI FRANCUSKIEJ, NARODOWOŚCI BRETOŃSKIEJ, POWSTAŁEJ W CELU UTRZYMANIA SWOJEGO DYPLOMU, NA UNIWERSYTECIE W ROSTOCK, W ROKU 1471, W OKTAWIE ŚW. AUGUSTYNA, WYZNAWCA TEJ PRACY UKAZUJE CUDOWNĄ GODNOŚĆ ZGODY MARYI, PONIEWAŻ TO MARYJA PRZEKSZTAŁCA SKAŁĘ W JEZIORO I URWISKO W ŹRÓDŁA WODY]).....p. 654

ROZDZIAŁ II: DRUGIE KAZANIE MISTRZA ALANA, NA TEMAT: Bójcie się Boga i dajcie Jemu chwałę, ponieważ zbliża się godzina Jego Sądu (Ap. 14)) // DOCTORIS ALANI: THEMA: TIMETE DEUM, ET DATE ILLI HONOREM, QUIA VENIT HORA JUDICII EJUS. Apoc. 14 (por. Inkunabuł 1498, roz. 47: SERMO DOCTORIS ALANI SPONSI NOVELLI VIRGINIS MARIE SUPER SALUTATIONEM ANGELICAM, AD PERTIMESCENDUM EXTREMUM DEI IUDICIUM [KAZANIE MISTRZA ALANA, NOWEGO OBLUBIEŃCA DZIEWICY MARYI, O "ZDROWAŚ MARIO", ABY TRWAĆ W BOJAŹNI PRZED SĄDEM OSTATECZNYM]).....p. 730

ROZDZIAŁ III: Traktat doktrynalny Pobożnego Mistrza Alana, o wielkości życia kapłańskiego, dotyczący słów "Zdrowaś Mario, łaski pełna", etc. // SERMO III PARAENETICUS, sive: TRACTATUS DEVOTI DOCTORIS ALANI, DE EXCELLENTIIS SACERDOTUM. SUPER THEMA: Ave MARIA, Gratia Plena, etc. (por. Inkunabuł 1498, tom XII, str. 271, roz. 53: INCIPIT TRACTATUS DEVOTI DOCTORIS ALANI DE RUPE ORDINIS FRATRUM PREDICATORUM (SPONSI BEATISSIME VIRGINIS MARIE) DE DIGNITATE SIVE EXCELLENTIJS SACERDOTUM SUPER SALUTATIONEM ANGELICAM [POCZĄTEK TRAKTATU POBOŻNEGO MAGISTRA ALANA DELLA RUPE, Z ZAKONU KAZNODZIEJSKIEGO (OBLUBIEŃCA NMP) O GODNOŚCI, TJ. WIELKOŚCI KAPŁANÓW, W OPARCIU O "ZDROWAŚ MARIO"] .....p. 790

ROZDZIAŁ IV: Przywileje kapłanówi // DE EXCELLENTIS SACERDOTUM (por. Inkunabuł 1498, tom XII, str. 271, roz. 53 (włączony w ROZDZIAŁ 53): INCIPIT TRACTATUS DEVOTI DOCTORIS ALANI DE RUPE ORDINIS FRATRUM PREDICATORUM (SPONSI BEATISSIME VIRGINIS MARIE) DE DIGNITATE SIVE EXCELLENTIJS SACERDOTUM SUPER SALUTATIONEM ANGELICAM [POCZĄTEK TRAKTATU POBOŻNEGO MAGISTRA ALANA DELLA RUPE, Z ZAKONU KAZNODZIEJSKIEGO (OBLUBIEŃCA NMP) O GODNOŚCI, TJ. WIELKOŚCI KAPŁANÓW, W OPARCIU O "ZDROWAŚ MARIO"]).....p. 800

ROZDZIAŁ V: Małe uzupełnienie Psałterza Kapłańskiego Jezusa Chrystusa // APPENDICULA: DE SACERDOTALI PSALTERIO JESU CHRISTI (por. Inkunabuł 1498, tom XII, str. 271, roz. 53 (inglobato nel ROZDZIAŁ 53): INCIPIT TRACTATUS DEVOTI DOCTORIS ALANI DE RUPE ORDINIS FRATRUM PREDICATORUM (SPONSI BEATISSIME VIRGINIS MARIE) DE DIGNITATE SIVE EXCELLENTIJS SACERDOTUM SUPER SALUTATIONEM ANGELICAM [POCZĄTEK TRAKTATU POBOŻNEGO MAGISTRA ALANA DELLA RUPE, Z ZAKONU KAZNODZIEJSKIEGO (OBLUBIEŃCA NMP) O GODNOŚCI, TJ. WIELKOŚCI KAPŁANÓW, W OPARCIU O "ZDROWAŚ MARIO"]).....p. 870

ROZDZIAŁ VI: Stopnie pobożności bł. Mistrza Alana, jednemu Kartuzowi, w szkole prawa Maryi Najświętszej // SCALA RELIGIONIS B[EATI] MAGISTRI ALANI, AD QUEMDAM CARTHUSIANUM IN DOMO LEGIS MARIAE (por. Inkunabuł 1498, tom XIII, str. 535, roz. 67: SCALA RELIGIONIS MAGISTRI ALANI AD QUENDAM CARTUSIENSEM IN DOMO LEGIS MARIE [STOPNIE POBOŻNOŚCI BŁ. MISTRZA ALANA, JEDNEMU KARTUZOWI, W DOMU PRAWA MARYI]).....p. 874

ROZDZIAŁ VII: Specjalne łaski w odmawianiu "Zdrowaś Mario" // SPECIALES GRATIAE, ET PRAECONIA ANGELICAE SALUTATIONIS (por. Inkunabuł 1498, tom XIII, str. 553, roz. 68: MAGISTER ALANUS [MISTRZ ALAN]).....p. 876

ROZDZIAŁ VIII: Trzydzieści przywilejów pobożności, objawionych bł. Mistrzowi Alanowi // XXX. EXCELLENTIAE RELIGIONIS B[EATAE] M[ARIAE] ALANO REVELATAE (por. Inkunabuł 1498, tom XIII, str. 583, roz. 69: SEQUUNTUR EXCELLENCIE ET PREROGATIVE RELIGIONIS MAGISTRI ALANI DE RUPE ORDINIS PREDICATORUM SPONSI NOVELLI MARIE VIRGINIS [UKAZUJE PRZYWILEJE I PREROGATYWY POBOŻNOŚCI, MAGISTRA ALANA DELLA RUPE, Z ZAKONU KAZNODZIEJSKIEGO, NOWEGO OBLUBIEŃCA DZIEWICY MARYI]).....p. 880

ROZDZIAŁ IX: Sposób medytacji różańca, jaki został objawiony św. Dominikowi // DE MODO MEDITANDI AD PSALTERIUM, S. DOMINICO REVELATO (por. Inkunabuł 1498, tom XI, str. 599, roz. 48: DEVOTUS MODUS MEDITANDI PRO FORMA ET MODO ORANDI PSALTERIUM GLORIOSISSIME VIRGINIS MARIE QUI FUIT REVELATUS BEATO DOMINICO PATRI ORDINIS PREDICATORUM: IN PARTICULARI PROUT BEATISSIMUS DOMINICUS DUDUM HABUIT EX DOMINI IHESU REVELATIONE [POBOŻNY SPOSÓB (ODNOŚNIE METODY I STYLU) BY MEDYTOWAĆ I ODMAWIAĆ RÓŻANIEC CHWALEBNEJ DZIEWICY MARYI, KTÓRY ZOSTAŁ OBJAWIONY BŁ. DOMINIKOWI, OJCU ZAKONU KAZNODZIEJSKIEGO: W SZCZEGÓŁNOŚCI KIEDY JEDNEGO RAZU BŁ. DOMINIK MIAŁ OBJAWIENIE PANA JEZUSA]).....p. 884

ROZDZIAŁ X: Oschłość w modlitwie i rzeczy o których należy pamiętać podczas medytacji różańca // DE ARIDITATE IN ORANDO: DEQUE PUNCTIS MEDITANDIS AD PSALTERIUM (por. Inkunabuł 1498, tom XII, str. 685, roz. 54: REVELATIO PULCHRA FACTA MAGISTRO ALANO SPONSO NOVELLO MARIE VIRGINIS [CUDOWNE OBJAWIENIE JAKIE OTRZYMAŁ MISTRZ ALAN, NOWY OBLUBIENIEC DZIEWICY MARYI]).....p. 890

TAJEMNICE DO MEDYTACJI W RÓŻAŃCU // ARTICULI MEDITANDI AD PSALTERIUM (por. Inkunabuł 1498, tom XIII, str. 73 roz. 55: SEQUUNTUR ARTICULI [UKAZUJE TAJEMNICE]).....p. 898

BŁ. ALANO DELLA RUPE, ODRODZONY: KSIĘGA PIĄTA: PZYKŁADY // B. ALANI DE RUPE REDIVIVI: DE EXEMPLIS...p. 928

[PRZYKŁADY MĘŻCZYZNI]:

PRZYKŁAD I: Różaniec podniósł Archidiakona Adriana z jego tragicznego upadku // De Adriano Archidiacono lapso, sed ex incitis erepto per usum Psalterii (por. Inkunabuł 1498, tom VI, str. 491, roz. 25: DE QUODAM ADRIANO ARCHIDYACONO, QUI PER VIRTUTEM PSALTERIJ A CARCERE FUIT LIBERATUS [HISTORIA ARCYDIAKONA ADRIANA, KTÓRY ZOSTAŁ UWOLNIONY Z WIĘZIENIA DZIĘKI SILE RÓŻAŃCA]).....p. 930

PRZYKŁAD II: Mistrz szkoły, nadzwyczajnie uwolniony z więzienia (dzięki łasce różańca Chwalebnej Dziewicy) // De quodam Rectore Scholarium, qui per votum Psalterii Virginis Gloriosae, mirabiliter a carcere fuit liberato (por. Inkunabuł 1498, tom VI, str. 545, roz. 26: EXEMPLUM DE QUODAM RECTORE SCOLARIUM, QUI PER VOTUM PSALTERIJ VIRGINIS GLORIOSE MIRABILITER A CARCERE FUIT LIBERATUS [PRZYKŁAD REKTORA SZKOŁY, KTÓRY W CUDOWNY SPOSÓB ZOSTAŁ UWOLNIONY Z WIĘZIENIA, DZIĘKI WSTAWIENNICTWU RÓŻAŃCA CHWALEBNEJ DZIEWICY])..p. 936

PRZYKŁAD III: Niepokonany żołnierz bretoński // DE QUODAM BELLATORE BRITONE FORTISSIMO (por. Inkunabuł 1498, tom VII, str. 111, roz. 28: EXEMPLUM NOTABILE DE QUODAM BELLATORE FORTISSIMO [WARTOŚCIOWY PRZYKŁAD SILNEGO WOJOWNIKA]).....p. 942

PRZYKŁAD IV: Heretycki Biskup,nawrócony dzięki różańcowi NMP // DE QUODAM EPISCOPO HAERETICO, PER PSALTERIUM MARIAE CONVERSO (por. Inkunabuł 1498, tom VII, str. 167, roz. 29: EXEMPLUM DE QUODAM EPISCOPO, PER PSALTERIUM MARIE CONVERSO [PRZYKŁAD BISKUPA HERETYKA, NAWRÓCONEGO DZIĘKI RÓŻAŃCOWI MARYI]).....p. 948

PRZYKŁAD V: Jakub, lichwiarz // DE JACOBO QUODAM USURARIO (por. Inkunabuł 1498, tom VII, p.213, roz. 30: DE QUODAM USURARIO PULCHRUM EXEMPLUM [PIĘKNY PRZYKŁAD JEDNEGO LICHWIARZA]).....p. 954

PRZYKŁAD VI: I Cudowne nawrócenie poganina Helidata, dzięki różańcowi Chwalebnej Dziewicy Maryi // DE QUODAM STRANO ELIODATO, PER GLORIOSAE V[IRGINIS] MARIAE PSALTERIUM MIRABILITER CONVERSO (por. Inkunabuł 1498, tom VII, str. 257, roz. 31: DE QUODAM STRANO PER GLORIOSE VIRGINIS MARIE PSALTERIUM MIRABILITER CONVERSO [POGANIN CUDOWNIE NAWRÓCONY DZIĘKI RÓŻAŃCOWI CHWALEBNEJ DZIEWICY MARYI .....p. 960

PRZYKŁAD VII: Pobożny kardynał // IL CARDINALE DEVOTO (por. Inkunabuł 1498, tom VII, str. 305, roz. 32: DE QUODAM CARDINALI DEVOTO [POBOŻNY KARDYNAŁ]).....p. 966

PRZYKŁAD VIII: Alan, pobożny żołnierz bretoński devoto Soldato Bretone // DE ALANO BRITANNO MILITE DEVOTO (por. Inkunabuł 1498, tom VII, str. 355 roz. 33: DE QUODAM MILITE DEVOTO [POBOŻNY ŻOŁNIERZ]).....p. 972

PRZYKŁAD IX: Hrabia Bartłomiej d'Italia // DE BARTHOLOMAEO COMITE ITALIAE (por. Inkunabuł 1498, tom VII, str. 607, roz. 39: DEVOTISSIMUM EXEMPLUM DE VIRTUTE PSALTERIJ VIRGINIS MARIE ET DE DISTINCTIONE QUINDECIM SIGNORUM PSALTERIJ [POBOŻNY PRZYKŁAD ODNOŚNIE MOCY RÓŻAŃCA DZIEWICY MARYI I PIĘTNASTU ZNAKÓW Z NIM ZWIĄZANYCH]).....p. 974

PRZYKŁAD X: Jak pożyteczne jest samo noszenie różańca Dziewicy Marii // QUAM UTILE SIT SOLUM PORTARE PSALTERIUM MARIAE VIRGINIS (por. Inkunabuł 1498, tom VII, str. 659, roz. 40: QUAM UTILE SIT SOLUM PORTARE PSALTERIUM MARIE VIRGINIS, ID EST PATRILOQUIUM [JAK POŻYTECZNE JEST SAMO NOSZENIE RÓŻAŃCA DZIEWICY MARII, TJ. PATRILOKWIUM]).....p. 980

PRZYKŁAD XI: II Czcigodny Ojciec Piotr, przeor Kartuzów // DE R[EVERENDO] P[ATRE] F[RATE] PETRO CHARTUSIANO PRIORE (por. Inkunabuł 1498, tom XI, str. 73, roz. 42: DE QUODAM CARTUSIENSI EXEMPLUM PULCHRUM [PIĘKNY PRZYKŁAD JEDNEGO KARTUZA]).....p. 982
PRZYKŁAD XII: Wizja jednego kartuza przedstawiająca gniew Jezusa wobec świata i gotowość dotknięcia go, gdyby nie interwencja Błogosławionej Dziewicye // DE CHARTUSIANO VIDENTE JESUM IRATUM ORBI TELIS FERIENDO, NI B[EATA] VIRGO INTERCESSISSET (por. Inkunabuł 1498, tom XI, str. 91, roz. 43: ALIUD EXEMPLUM NOTABILE DE ALIO QUODAM PATRE CARTHUSIENSIS ORDINIS (FOL. 189, COL. A), QUANTE SALUTIS SIT ORARE PSALTERIUM GLORIOSISSIME VIRGINIS MARIE CUM MEDITATIONIBUS INCARNATIONIS, PASSIONIS, ET RESURRECTIONIS CHRISTI [INNY SZLACHETNY PRZYKŁAD JEDNEGO OJCA Z ZAKONU KARTUZÓW: JAK SKUTECZNE JEST ODMAWIANIE RÓŻAŃCA CHWALEBNEJ DZIEWICY MARYI, WRAZ Z MEDYTACJĄ O CIELENIU, MĘCE I ZMARTWYCHWSTANIU JEZUSA]).....p. 984

PRZYKŁAD XIII: Jak odmawianie różańca wydaje się miłe Bogu i świętym // GRATUM DEO, COELITIBUSQUE USUI ESSE PSALTERIUM, OSTENDITUR (por. Inkunabuł 1498, tom XI, str. 149, roz. 44: QUAM MAGNA SALUS ET GRATIA LATET SOLUM IN ROSARIO DOMINE NOSTRE MARIE PATEBIT PER SEQUENS EXEMPLUM [ILE ZBAWIENIA I ŁASKI KRYJE SIĘ W RÓŻAŃCU MATKI BOŻEJ, UKAZANEJ W POWYŻSZYM PRZYKŁADZIE]).....p. 992

PRZYKŁAD XIV: Przepiękna wizją, którą otrzymał bł. Alan, nowy oblubieniec Dziewicy Maryi // PULCHRA VISIO B[EATO] ALANO SPONSO NOVELLO MARIAE VIRGINIS FACTA (por. Inkunabuł 1498, tom XI, str. 173, roz. 45: PULCHRA VISIO OSTENSA MAGISTRO ALANO SPONSO NOVELLO MARIE VIRGINIS [PIĘKNA WIZJA UKAZNA MISTRZOWI ALANOWI, NOWEMU OBLUBIEŃCOWI DZIEWICY MARYI]).....p. 996

PRZYKŁAD XV: Mnich niespodziewanie stał się uczonym // DE MONACHO FACTO REPENTE DOCTO (por. Inkunabuł 1498, tom XI, str. 207, roz. 46: EXEMPLUM DE QUODAM DEVOTO MONACHO [PRZYKŁAD POBOŻNEGO MNICHA]).....p. 1000

PRZYKŁAD XVI: Jak użytecznie jest odmawiać różaniec Chwalebnej Dziewicy, uciekając się do pokut cielesnych // FRUCTUOSUM EST ORARE PSALTERIUM VIRGINIS GLORIOSAE, CUM RECEPTIONE DISCIPLINAE (por. Inkunabuł 1498, tom XII, str. 73, roz. 49: QUOD FRUCTUOSUM EST ORARE PSALTERIUM VIRGINIS GLORIOSE CUM RECEPTIONE DISCIPLINE [DLACZEGO JEST OWOCNE ODMAWIAĆ RÓŻANIEC DZIEWICY MARYI WRAZ Z UŻYCIEM DYSCYPLINY]).....p. 1002

PRZYKŁAD XVII: Różaniec pomaga zdobyć Miasto Niebieskie // SCHEMATA PSALTERII, EIUS MERITUM DESIGNANTIA IN COELIS (por. Inkunabuł 1498, tom XII, str. 145, roz. 50: ALIUD PULCHERRIMUM ET IOCUNDISSIMUM EXEMPLUM [INNY PIĘKNY I POGODNY PRZYKŁAD]).....p. 1010

KRÓTKIE CUDA (RÓŻAŃCA) W TYM CZASIE, (PODZIELONE WEDŁUG) "OJCZE NASZ" // MIRACULA BREVISSIMA MODERNA CIRCA ORATIONEM DOMINICAM (por. Inkunabuł 1498, tom XII, str. 173, roz. 51: SEQUUNTUR BREVISSIMA MIRACULA MODERNA SUPER ORATIONEM DOMINICAM [UKAZUJE KRÓTKIE CUDA ZWIĄZANE Z OJCZE NASZ]).....p. 1014

PIĘTNAŚCIE KRÓTKICH PRZYKŁADÓW NA TEMAT "ZDROWAŚ MARIO" // EXEMPLA QUINDECIM brevissima, circa AVE MARIA: (por. Inkunabuł 1498, roz. 52: EXEMPLA XV BREVISSIMA SUPER AVE MARIA [PIĘTNAŚCIE KRÓTKICH PRZYKŁADÓW O "ZDROWAŚ MARIO"]).....p. 1022

PRZYKŁAD XVIII: Baron Piotr // DE PETRO BARONE (por. Inkunabuł 1498, tom XIII, str. 337, roz. 59: DE QUODAM BARONE NOTABILE EXEMPLUM [WARTOŚCIOWY PRZYKŁAD JEDNEGO BARONA]).....p. 1026
PRZYKŁAD XIX: Wybrany Hrabia francuski, nawrócony dzięki mocy różańca Dziewicy Maryi // QUIDAM FRANCIAE COMES FLAGITIOSUS CONVERSUS VIRTUTE PSALTERII VIRGINIS MARIA (por. Inkunabuł 1498, roz. 60: COMES QUIDAM FLAGICIOSUS FUIT CONVERSUS VIRTUTE PSALTERIJ VIRGINIS MARIE [HRABIA FRANCUSKI NAWRACA SIĘ DZIĘKI MOCY RÓŻAŃCA DZIEWICY MARYI]).....p. 1030

PRZYKŁAD XX: Nawrócenie szlachcica rozrzutnika // DE NOBILI PRODIGO CONVERSO (por. Inkunabuł 1498, tom XIII, str. 419, roz. 62: EXEMPLUM PULCHRUM DE QUODAM IUVENE NOBILI, QUI MAGNAM MISERICORDIAM OBTINUIT PER PSALTERIUM VIRGINIS GLORIOSE [PIĘKNY PRZYKŁĄD MŁODEGO SZLACHCICA, KTÓRY OTRZYMA WIELKIE MIŁOSIERDZIE WRAZ Z RÓŻANCEM CHWALEBNEJ DZIEWICY]).....p. 1034

PRZYKŁAD XXI: Przykład Różaniec zbawia jednego pirata od ducha (szatańskiego) jednego ze sług // PSALTERIUM SERVAT PIRATAM A FAMILIARI SPIRITU (por. Inkunabuł 1498, tom XIII, str. 453, roz. 63: MARIA ERIPUIT QUENDAM MILITEM A POTESTATE DYABOLI [MARIA NAJŚW. UWALNIA ŻOŁNIERZA OD MOCY DIABŁA]).....p. 1038

PRZYKŁAD XXII: Brat konwers, który recytował tylko "Zdrowaś Mario" // DE F[RATE] CONVERSO, SOLUM AVE ORANTE (por. Inkunabuł 1498, tom XIII, str. 467, roz. 64: DE QUODAM MILITE [JEDEN ŻOŁNIERZ]).....p. 1040

PRZYKŁAD XXIII: Książę Alfons // DE PRINCIPE ALPHONSIO (por. Inkunabuł 1498, tom XIII, str. 495, roz. 66: DE QUODAM PRINCIPE ALFONCIO NOMINE [KSIĄŻĘ IMIENIEM ALFONS]).....p. 1042

PRZYKŁADY KOBIET // EXEMPLA DEVOTI SEXUS FOEMINEI.:

PRZYKŁAD I: Cud Katarzyny, pięknej Rzymianki // De Catherina Pulchra Romana, Prodigium (por. Inkunabuł 1498, tom VI, str. 73, roz. 22: INCIPIT PROHEMIUM IN SEQUENS EXEMPLUM [POCZĄTEK PRZEDMOWY WRAZ Z NASTĘPUJĄCYM PRZYKŁADEM]).....p. 1048

PRZYKŁAD II: Zwierciadło grzesznicy Benedykty z Florencji // Speculum peccatricis Benedictae Florentinae (por. Inkunabuł 1498, tom VI, str. 167, roz. 23: SEQUITUR SPECULUM PECCATRICIS NOMINE BENEDICTE [UKAZUJE: LUSTRO GRZESZNICY O IMIENIU BENEDYKTA]).....p. 1060

PRZYKŁAD III: Benedykta z Hiszpanii // DE BENEDICTA HISPANA (por. Inkunabuł 1498, tom VI, str. 383, roz. 24: EXEMPLUM PULCHRUM DE QUADAM ALIA MERETRICE, QUE PER PSALTERIUM MARIE VIRGINIS MIRABILITER FUIT CONVERSA [PRZYKŁAD INNEJ PROSTYTUTKI, KTÓRA CUDOWNIE SIĘ NAWRÓCI DZIĘKI RÓŻAŃCOWI DZIEWICY MARYI]).....p. 1086

PRZYKŁAD IV: Dziewica Aleksandra // DE ALEXANDRA VIRGINE (por. Inkunabuł 1498, tom VII, str. 73, roz. 27: ALIUD EXEMPLUM PULCHRUM DE QUADAM VIRGINE. MARIA LOQUITUR AD SPONSUM SUUM NOVELLUM DICENS [INNY PIĘKNY PRZYKŁAD JEDNEJ DZIEWIC. MARYJA GO OPOWIADA SWOJEMU NOWEMU OBLUBIEŃCOWI, MÓWIĄC:]).....p. 1100

PRZYKŁAD V: Szlachetna Łucja z Hiszpanii // DE PRAENOBILI LUCIA HISPANIAE (por. Inkunabuł 1498, tom VII, str. 373, roz. 34: DE QUADAM DEVOTA MULIERE NOBILI [POBOŻNA SZLACHCIANKA]).....p. 1106

PRZYKŁAD VI: Maria, Hrabina z Hiszpanii // DE MARIA COMITISSA HISPANIAE (por. Inkunabuł 1498, tom VII, str. 415, roz. 34a: DE QUADAM SANCTA ET NOBILI COMITISSA [CNOTLIWA I SZLACHETNA HRABINA]).....p. 1112

PRZYKŁAD VII: Mniszka klauzurowa i klasztor zreformowany dzięki różańcowi // DE MONIALI CONSERVATA, ET MONASTERO REFORMATO PER PSALTERIUM (por. Inkunabuł 1498, tom VII, str. 459, roz. 36: DE QUADAM NOBILI ET DEVOTA MONIALI. ET QUAM UTILE EST MONIALIBUS IRREFORMATIS ORARE PSALTERIUM VIRGINIS MARIE PATET LUCIDE PER SEQUENS EXEMPLUM [SZLACHETNA I POBOŻNA MNISZKA. PRZYKŁAD POKAZUJĄCY JAK JEST UŻYECZNE MODLIĆ ZA NIEPOSŁUSZNE MNISZKI, ODMAWIAJĄC RÓŻANIEC DZIEWICY MARYI]).....p. 1116

PRZYKŁAD VIII: Helena, jawnogrzesznica z Anglii, nawrócona dzięki łasce różańca Dziewicy Maryi // DE HELENA ANGLICANA MERETRICE PER PSALTERIUM VIRGINIS MARIAE CONVERSA (por. Inkunabuł 1498, tom VII, str. 519, roz. 37: DE QUADAM MERETRICE PER PSALTERIUM VIRGINIS MARIE CONVERSA [PROSTYTUTKA NAWRÓCONA DZIĘKI RÓŻAŃCOWI DZIEWICY MARYI]).....p. 1124

PRZYKŁAD IX: Niezapomniany przykład Hrabiny Dominiki // DE DOMINICA COMITISSA, NOTABILE EXEMPLUM (por. Inkunabuł 1498, tom VII, str. 555 n. 38: DE QUADAM COMITISSA NOTABILE EXEMPLUM [WYBITNY PRZYKŁAD JEDNEJ HRABINY]).....p. 1128

PRZYKŁAD X: Radzi się kobietom zamężnym, odmawiać różaniec NMP // CONIUGATAS DECERE, UT ORENT PSALTERIUM B[EATAE] V[IRGINIS] M[ARIAE]: (por. Inkunabuł 1498, tom XIII, str. 313, n. 56: CONIUGATE DEBENT ORARE PSALTERIUM VIRGINIS MARIE [KOBIETY ZAMĘŻNE POWINNY ODMAWIAĆ RÓŻANIEC DZIEWICY MARYI]).....p. 1134

PRZYKŁAD XI: Dziewczyna poturbowana przez wilka // DE VIRGINE A LUPO DISCERPTA: (por. Inkunabuł 1498, roz. 57 EXEMPLUM DEVOTUM DE QUADAM VIRGINE [POBOŻNY PRZYKŁADJEDNEJ DZIEWICY]).....p. 1136

PRZYKŁAD XII: Trzy siostry, które umierają w świętości // DE TRIBUS SORORIBUS, VITA SANCTE FUNCTIS (por. Inkunabuł 1498, tom XIII, str. 325, roz. 58: DE TRIBUS SORORIBUS [TRZY SIOSTRY]).....p. 1138

PRZYKŁAD XIII: Włoszka Maria, która nie chciała odmawiać różańca i należeć do Bractwa Różańcowego // DE MARIA ITALA, NOLENTE PSALTERIUM ET CONFRATERNITATEM (por. Inkunabuł 1498, tom XIII, str. 389, roz. 61: DE QUADAM SANCTA MULIERE [JEDNA ŚWIĘTA KOBIETA]).....p. 1140

PRZYKŁAD XIV: Pobożna Mniszka, dzięki "Zdrowaś Maryjo" // DE QUADAM DEVOTA MONIALI, ET SALUTATIONIS ANGELICAE MERITO (por. Inkunabuł 1498, tom XIII, str. 483, roz. 65: DE QUADAM DEVOTA MONIALI [POBOŻNA MNISZKA]).....p. 1144

NOTA METODOLOGICZNA

Tekst łaciński jest wierną transkrypcją najnowszego wydania łacińskiego O. Andreasa Coppesteina O.P. z 1847 r., zintegrowanego z poprzednimi wersjami, aby mieć dokładny tekst naukowy: odnoście rozbieżności w tekście, w stosunku do wersji z 1847, umieszcza się informację w przypisach, z wyjątkiem widocznych błędów drukarskich, które zostały poprawione w tekście, bez umieszczania informacji w przypisach.
W wersji cyfrowej, została dołączona fotografiatekstu z Księgi z 1847, jako próba.
Tekst włoski jest zawsze na przedzie tekstu łacińskiego, zawsze w wersji dosłownej.
Aby dać lepsze zrozumienie tekstu:
"Psalterium" (Psałterz) będzie prawie zawsze zastąpiony przez „Najśw. Różaniec" lub „Psałterz Różańca"
"Oratio Dominica" (Modlitwa Pańska), została przetłumaczona jako „Ojcze Nasz"
"Salutatio Angelica" (Pozdrowienie Anielskie), zostało zastąpione przez "Zdrowaś Mario"
"Psaltes" (Psałterzysta), jako odmawiający różaniec (w j. włoskim istnieje specyficzny termin: "Rosariante").

MÓJ SEN, JESZCZE NIEZREALIZOWANY, KTÓRY POZOSTAWIA WOLNĄ INICJATYWĘ , KTÓRZY KOCHAJĄ KSIĘGĘ O RÓŻAŃCU BŁ. ALANA DELLA RUPE O.P.:

Na końcu tego projektu, całkowicie darmowego, jest do zrealizowania na ziemi, to o co bł. Alan mnie poprosił we śnie w nocy 25 listopada 2004: "Obroń w całym świecie słowa, które napisałem o różańcu": przez te dwadzieścia pięć lat starałem się urzeczywistnić ten ideał z maksymalną przejrzystością, jednocześnie próbując uzyskać równoważność tytułu Błogosławionego Alana della Rupe, to znaczy uczynić go Świętym, dzięki jednemu podpisowi z Kongregacji ds. Świętych, który wystarczy, aby uzyskać równoważność tytułu, bez konieczności prowadzenia procesów beatyfikacyjnych związanych z wysokimi kosztami.

Każdemu czytelnikowi bł. Alana pozostawiam to moje marzenie o uzyskaniu tytułu świętego dla bł. Alana, aby największy Śpiewak Madonny Różańcowej i propagator Najświętszego Różańca oraz Jego Bractwa na całym świecie, był celebrowany świecie, jest obchodzony co roku wspomnieniem liturgicznym, a kościół (Broerenkerk) w Zwolle, gdzie jest pochowany, został zwrócony dominikanom i był mu poświęcony, ponieważ zawiera jego ciało.

Kluczowymi dowodami ciągłości kultu bł. Alana, istotnymi dla uzyskania tytułu świętego, są Bractwa Różańcowe, rozproszone po całym świecie; następnie jego „Księga Różańca", która na przestrzeni wieków doczekała się niezliczonej liczby przedruków po łacinie; potem jego wizerunki, obecne na niezliczonych obrazach, gdzie często jest otoczony aureolą, jako posągi, medaliki i obrazki święte; jednak kluczowym dowodem ciągłości jego kultu jest to zdjęcie które załączam wraz z wyjaśnieniem:

W USA, w mieście Troy, dystrykt Michigan, przez 60lat, aż do 2013, był katolicki kościół parafialny poświęcony bł. Alanowi della Rupe, tj. kościół św. Alana.

W 2013, na skutek reorganizacji w diecezji, parafia św. Alana została połaczona z inną parafią, uzyskując tytuł: Jezus Nasze Światło (Christ our Light).

Inny dowód ciągłości jego kultu, znajduje się w aktach kapituły generalnej Zakonu Kaznodziejskiego, z 1904, kiedy minister generalny zwrócił się do

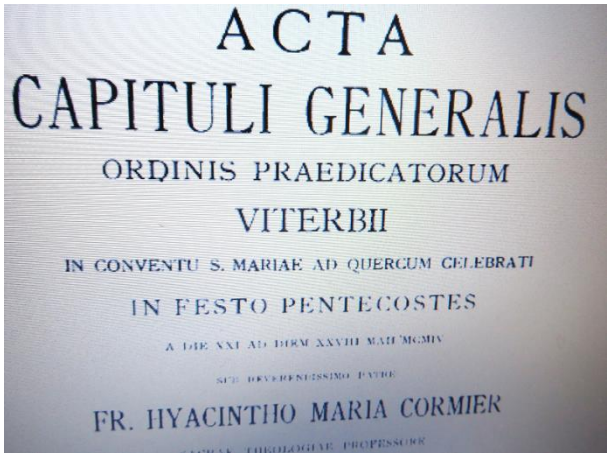
ACTA
CAPITULI GENERALIS
ORDINIS PRAEDICATORUM
VITERBII
IN CONVENTU S. MARIAE AD QUERCUM CELEBRATI
IN FESTO PENTECOSTES
FR. HYACINTHO MARIA CORMIER

Stolicy Apostolskiej, z prośbą o uznanie kultu i nadanie tytułu świętego dla bł. Alana della Rupe, jak można zobaczyć na zdjęciu obok:

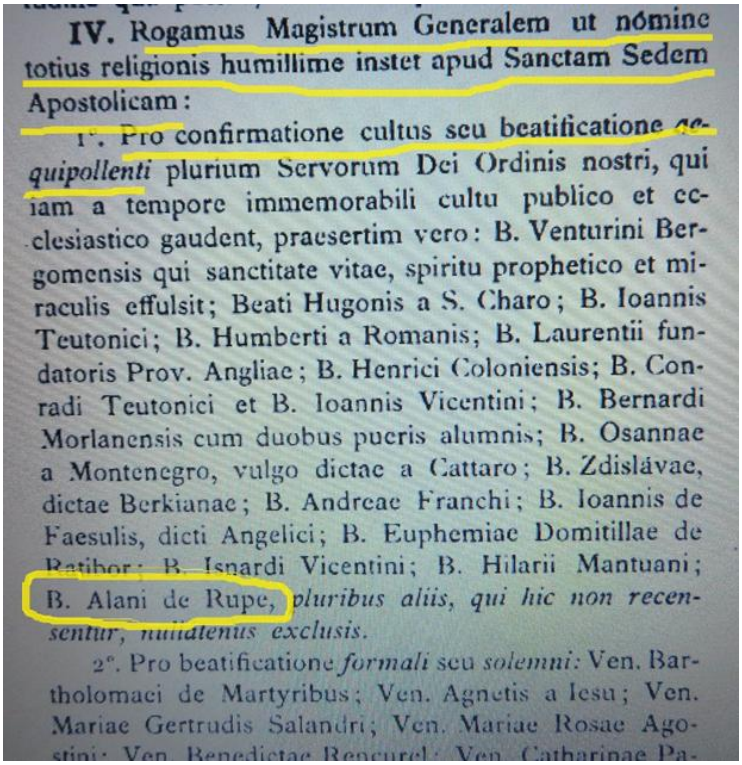
IV. Rogamus Magistrum Generalem ut nomine totius religionis humillime instet apud Sanctam Sedem Apostolicam:

1°. Pro confirmatione cultus seu beatificatione *aequipollenti* plurium Servorum Dei Ordinis nostri, qui iam a tempore immemorabili cultu publico et ecclesiastico gaudent, praesertim vero: B. Venturini Bergomensis qui sanctitate vitae, spiritu prophetico et miraculis effulsit; Beati Hugonis a S. Charo; B. Ioannis Teutonici; B. Humberti a Romanis; B. Laurentii fundatoris Prov. Angliae; B. Henrici Coloniensis; B. Conradi Teutonici et B. Ioannis Vicentini; B. Bernardi Morlanensis cum duobus pueris alumnis; B. Osannae a Montenegro, vulgo dictae a Cattaro; B. Zdislávae, dictae Berkianae; B. Andreae Franchi; B. Ioannis de Faesulis, dicti Angelici; B. Euphemiae Domitillae de Ratibor; B. Isnardi Vicentini; B. Hilarii Mantuani; B. Alani de Rupe, *pluribus aliis, qui hic non recensentur, humillimis exclusis.*

2°. Pro beatificatione *formali* seu *solemni:* Ven. Bartholomaei de Martyribus; Ven. Agnetis a Iesu; Ven. Mariae Gertrudis Salandri; Ven. Mariae Rosae Agostini; Ven. Benedictae Rencurel; Ven. Catharinae Pa-

Broerenkerk w Zwolle, zabytkowy kościół Dominikanów, dziś zdekonsekrowany, aby został ponownie konsekrowany i poświęcony bł. Alanowi.

Jestem głęboko przekonany, że aktem sprawiedliwości jest zmiana dla bł. Alana della Rupe, poprzez kanonizację i ukazanie go jako przykład kościoła średniowiecznego, nie tylko ze względu na jego wspaniałe strony o Różańcu , ale także za jego absolutną współczesnośćm i dodaje: "Każda wojna jest złem" (Księga III).
Alan przed swoją śmiercią, miał wizję, że Maria wraz ze swoim Wniebowzięciem otwarła bramę Królestwa Miłosierdzia (Księga II, Wizje).
Z tego powodu napisał o różańcu: "różaniec ofiaruje zbawienie grzesznikom; różaniec sprawia, że z najbardziej zatwardziałych serc wypływają źródła wody; różaniec uwalnia z więzów grzechu; różaniec daje radość tym, którzy płaczą; różaniec przynosi pokój osobom doświadczającym próby; różaniec oddala wszelką nędzę od ubogich; różaniec przywraca zapał zakonom; różaniec wzbudza inteligencję nieoświeconym; różaniec pomaga czyni zwycięskimi pośród przeciwności życia; różaniec prowadzi zmarłych do nieba, przez Bramę Miłosierdzia" (księga I: Apologia o różańcu).
I co powiedzieć o jego cudownych stronach o "Zdrowaś Mario": "Kiedy odmawiam "Zdrowaś Mario", raduje się niebo, cieszy się cała ziemia; kiedy odmawiam "Zdrowaś Mario", szatan ucieka, piekło drży; kiedy odmawiam "Zdrowaś Mario", świat traci wartość, serce rozpływa się z miłości; kiedy odmawiam "Zdrowaś Mario", lenistwo znika, ciało słabnie; kiedy odmawiam "Zdrowaś Mario", smutek się oddala, przychodzi radość; kiedy odmawiam "Zdrowaś Mario", wzrasta pobożność, pojawia się skrucha; kiedy odmawiam "Zdrowaś Mario", wzrasta nadzieja, emanuje pocieszenie; kiedy odmawiam "Zdrowaś Mario", dusza znajduje pokrzepienie, a serce pocieszenie" (Księga IV: Traktat o „Zdrowaś Mario").
Alan, wreszcie przywrócił nam słynną wizję Matki Bożej Różańcowej jaką w 1212r. otrzymał w Tuluzie we Francji, św. Dominik Guzman; powstanie pierwszego Bractwa Różańcowego wraz z piratami jako jego członkami, 25 marca 1214 (Księga II: Wizje).
Nie ma strony w "Księdze różańca" Alana della Rupe, z którego nie objawiałaby się realna możliwość dla małych i ubogich, dla grzeszników, także tych bardziej zatwardziałych, aby powrócić do godnego życia ludzkiego, przeżytego w wierze i łasce (libro V: gli Esempi).
Proszę zatem wszystkich oddanych czci bł. Alana, aby odmawiać różaniec i zaangażować się, także pisząc tylko jeden list , prosząc Kongregację Spraw Kanonizacyjnych (00120, Città del Vaticano, Roma), aby wcześniej czy poźniej , otrzymać łaskę nazywanie bł. Alana della Rupe O.P. świętym.
Bez Alana della Rupe, w rzeczywistości nie mielibyśmy, rozkwitu na calym świecie najświętszego różańca, ani Bractw Rożańcowych i Kongregacji Maryjnych we wszystkich parafiach świata.
Jeden przyjaciel poeta przysłał swoją poezję zatytułowaną "Bł. Alan", która wydaje się podsumowywać mój sen: "Wyczuwam poczucie żalu / w słowach Bł. Alana della Rupe. / Dlaczego nie Święty? / Niestety, minęło wiele wieków / odkąd Madonna z Synem / przekazała Koronę Różańcową / skromnej postaci charyzmatycznej, / naśladowcy dominikańskiego szlaku. / Wśród odnalezionych dokumentów archiwalnych pojawia się wizerunek taumaturgiczny. / Jest wiele fragmentów mozaiki / odnalezionych i uporządkowanych / cichym wysiłkiem i oddaniem. / Chryste, miłosierdzia, / za to, że nie przyniosłeś / prawdy wiary / wśród świateł ołtarzy / naszego brata Alana della Rupe; /porzucony w czasie/w bezkresnym morzu zapomnienia. (poezja DomeCesco Curtosi, grudzień 2020r.).
Matka Boża Różańcowa i bł. Alan della Rupe niech nas błogosławią. Ks. Roberto Paola.

WPROWADZENIE:
POCHODZENIE I HISTORIA RÓŻAŃCA LUB PSAŁTERZA JEZUSA I MARYI ORAZ BRACTWA RÓŻAŃCOWEGO.

1. ZAŁOŻYCIELSKIE WIZJE RÓŻAŃCA I BRACTWA RÓŻAŃCOWEGO: OBJAWIENIA MATKI BOŻEJ RÓŻAŃCOWEJ ŚWIĘTEMU DOMINIKOWI GUZMAN (25 MARCA 1212; 25 MARCA 1214).

Różaniec lub Psałterz Jezusa i Maryi, pojawił się niespodziewanie w 1212r., kiedy w Tuluzie, we Francji, Madonna otworzyła nowy rozdział historii, objawiając się św. Dominikowi Guzmàn (1170-1221).

W tym czasie w kościele francuskim szerzył się heretycki ruch Katarów i Albigensów, który był bardzo popularny wśród ludności.

Papież Innocenty III przygotowywał krucjatę powstrzymującą bunt, kiedy Madonna zainterweniowała, wybierając młodego kapłana z Zakonu Kanoników Regularnych z Hiszpanii, Dominika Guzman (1170-1221), który się znajdował w Tuluzie, aby głosić Ewangelię.

Bł. Alan della Rupe opowiada[1], że św. Dominik, poruszony herezją Albigensów, pochylony ku ziemi w zagajniku, niedaleko miasta Tuluza, modląc się nieustannie i czyniąc pokutę dla ubłagania pomocy Królowej Nieba, kiedy ukazała mu się, w blasku chwały, Matka Boża Różańcowa. Była prawdopodobnie noc między 24 a 25 marca 1212, noc Zwiastowania Bł. Dziewicy Maryi, która zostanie przez wieki świętem Różańca.

Matka Najświętsza nosiła czerwoną tunikę i była okryta zielonym królewskim płaszczem, siedziała na tronie, nosiła buty i wydawało się, że jedna ze stóp chce zejść z tronu, by wyjść naprzeciw św. Dominikowi.

Matce Bożej towarzyszyły trzy druhny, jedna była ubrana na biało, jedna na czerwono i jedna na żółto. Za każdą z druhen podążało pięćdziesiąt dziewic[2].

Trzy druhny przyszły po św. Dominika, który był skamieniały kiedy zobaczył Madonnę, i go zaprowadziły do stóp Królowej Różańca.

Matka Boża Różańcowa, ofiarując św. Dominikowi girlandę z 15 lilii i 150 róż (od których pochodzi piętnaście tajemnic różańca), powiedziała św. Dominikowi: "Weź i odmawiaj mój różaniec: zobaczysz wielkie cuda! Wszystko o co Mnie poprosisz w różańcu, otrzymasz"[3].

---

[1] Por. BŁ. ALAN DELLA RUPE O.P., *Najśw. Różaniec: Psałterz Jezusa i Maryi*, księga II, roz. III.

[2] Z tą wizją Matka Boża Różańcowa ustanowiła świętą liczbę trzech różańców tj. 15 Ojcze Nasz i 150 Zdrowaś Mario.

[3] Por. BŁ. ALAN DELLA RUPE, *Najśw. Różaniec: Psałterz Jezusa i Maryi*, księga II, roz. III.

Z lewej: Matka Boża Rożańcowa, Kościół św. Eligiusza, Praga.

Z prawej: H. Snyers, Objawienie Dziewicy Bł. Alanowi della Rupe, XVIIw. Kupferstich -kabinett, Drezno.

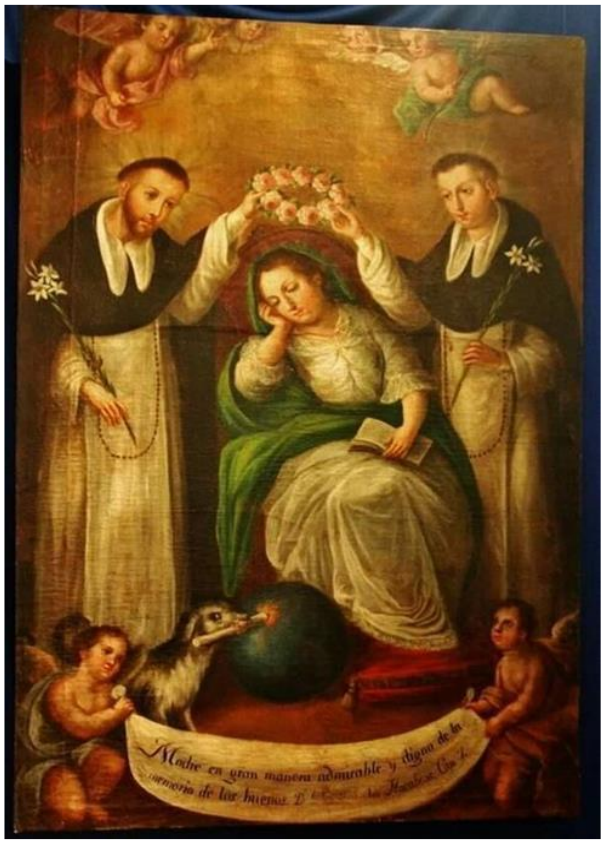

Matka Boża Różańcowa św. Dominik i bł. Alan, XVIIw.

Cherasco (Cuneo), Łuk Triunfalny: bł. Alan

Błogosławiony Alan nie podaje nam daty, ale można to założyć: skoro 25 marca był tradycyjnym świętem różańca i Bractwa Różańcowego, z wielkim prawdopodobieństewem, Matka Boża mogła się objawić św. Dominikowi w nocy z 24 na 25 marca 1212 roku.

W miejscu, w którym objawiła się Matka Boża św. Dominikowi, powstał kościół Jakobinów (rozbudowany w 1385, ale zawsze na oryginalnym modelu kolumn centralnych), najbardziej majestatyczny z kościołów dominikańskich: w stylu gotyckim, w kształcie litery M jak Maryja, przedzielony przez osiem majestatycznych kolumn, których kapitele są podzielone na osiem gałęzi.

Kolumny symbolizują Drzewo Różańca i jest ich osiem, podobnie jak osiem liter tworzy słowo: *Rosarium.*

Gałęzi, które odchodzą od każdej kolumny jest osiem, podobnie jak osiem liter tworzy słowa: *Ave Maria.*

Jest to ekspresyjna symbolika Różańca, jako Drzewa "Zdrowaś Mario". Taką symbolikę możemy odnaleźć wyjaśnioną w niektórych zabytkowych obrazach, na których znajduje się święty Dominik, zasadzający Drzewo Różańca i błogosławiony Alan, który je podlewa.

W centrum tego kościoła, ukryta za kolumnami, które wznoszą się w środku kościoła, wznosi się kaplica Objawienia Matki Bożej Różańcowej św. Dominikowi, gdzie znajduje się ołtarz główny a w nim wielki obraz, który przedstawia powyższe objawienie oraz dwie wielkie róże ze złota, które zdobią płótno przedstawiające wręczającą różaniec św. Dominikowi.

Także ołtarze boczne są poświęcone jedynemu tematowi objawienia się Matki Bożej św. Dominikowi i wręczenia różańca. Do kościoła przylegają także krużganki i klasztor Dominikanów.

W kościele Jakobinów od początku 1369r. znajduje się ciało św. Tomasza z Akwinu[4]: za jego grobem znajduje się bardzo stary tynk ozdobiony freskami w szachownicę, prezentuje długą serię kryptogramów z literami "AM", będącymi oczywiście słowami "Ave Maria", na przemian z jedną czerwoną różą, symbolem róż różańcowych.

Obserwując ten tynk z początków kościoła, (XIIIw.), można przypuszczać, że cały kościół był ozdobiony freskami z naprzemiennymi kryptogramami "Ave Maria" i róż.

---

[4] Ciało św. Tomasza z Akwinu, zmarłego 7 marca 1274r. w konwencie w Fossanova, blisko Latina i przeniesione do kościoła Jakobinów przez papieża Urbana V w 1369r., przejawia znaczenie tego kościoła dla zakonu Dominikańskiego. W 1385r., kościół Jakobinów był ukończony i poświęcony św. Tomaszowi z Akwinu.

Tuluza, Kościól Jakobinów, Plac Dominikański: tutaj objawi się Matka Boża św. Dominikowi w 1212r.; na dole: fragment Kaplicy Objawień Matki Bożej Różańcowej św. Dominikowi, która wydaje się jako odłączona od kościoła, będąc może pierwotnym kościołem . W tym kościele znajduje się grób św. Tomasza z Akwinu (zdjęcie na dole po prawej), naprzeciwko muru z symbolami różańca.

W niedalekiej odległości od kościoła Jakobinów znajduje się plac katedralny, gdzie, tej samej nocy objawienia, św. Dominik był posłany przez Matkę Bożą Różańcową by stawić czoła herezji Albigensów, z wojskiem niebieskim Korony Różańca świętego.

Bł. Alan opowiada, że tamtej nocy, kiedy święty Dominik przybył na plac katedralny w Tuluzie, dzwony rozpoczęły niespodziewanie dzwonić i ludzie zgromadzili się na placu, i kiedy św. Dominik kazał im się nawrócić, pokazując im przypuszczalnie ten sam różaniec w formie girlandy z 15 lilii i 150 róż (białych, czerwonych i żółtych), który Matka Boża przekazała w wizji, nagle nastąpiła burza i trzęsienie ziemi.

Gdy ziemia wydawała się ich pochłonąć, wydarzył się wielki cud: figura Matki Bożej, która znajdowała się najprawdopodobniej naprzeciwko katedry w Tuluzie, podniosła niespodziewanie ręce i Albigensi poruszeni tym cudem, rozpoczęli odmawiać różaniec wraz ze świętym Dominikiem.

W ten sposób burza i trzęsienie ziemi ucichły, figura Matki Bożej opuściła ręce i Albigensi, będący pod głębokim wrażeniem tego co widzieli na własne oczy, nawrócili się i porzucili herezję.

Po dzień dzisiejszy, zabytkowa katedra w Tuluzie zachowuje w sposób nienaruszony swoją zabytkową strukturę. Nowa katedra powstała u boku starej, bez zmian starego kościoła i placu na którym dokonał się cud.

Z zewnątrz widać ogromną dzwonnicę, która dzwoniła tamtej nocy, i pod spodem, zwieńczony cokołem, krzyż z żelaza, który być może był postumentem na którym znajdowała się wielka figura Matki Bożej z uniesionymi rękoma.

Wewnątrz zabytkowej katedry, wspomnienie tego cudu wydaje się jeszcze wyraźniejsze, z witraży i obrazów, które przedstawiają św. Dominika i niektórych świętych dominikańskich, i w szczególny sposób z obrazu znajdującego się w głównym ołtarzu i z wielkiej figury, która znajduje się przy zabytkowym pulpicie. Przedstawiają one Matkę Bożą z ramionami wzniesionymi do góry, na odwieczną pamiątkę tego wielkiego, historycznego cudu, którego świadkiem była cała Tuluza.

Dwa lata później, w 1214, św. Dominik znajdował się wybrzeżu Hiszpanii, blisko Świętego Jakuba w Compostela kiedy został porwany wraz z bratem Bernardem przez piratów. Po sześciu miesiącach uwięzienia przy wiosłach, w wigilię Błogosławionej Dziewicy Maryi, oczywiście w noc między 24 a 25 marca, burza wstrząsnęła statkiem i wyrzuciła piratów za burtę.

W ten sposób, po raz drugi, Matka Boża Różańcowa objawiła się św. Dominikowi i udzieliła mu drugiego mandatu, tego by założyć Bractwo Różańcowe, dla najmniejszych i dla tych, którzy najbardziej byli narażeni na ryzyko utraty zbawienia, i zaprosić piratów, którzy w nim topili się, obiecując im zbawienie, nie tylko duszy, ale także ich własnego życia, gdyby dołączyli do Bractwa Różańcowego. Jeśliby zaś odmówili, byliby pochłonięci przez śmierć.

Tuluza, u góry: bardzo dobrze zachowana uliczka, którą przechodził św. Dominik w nocy objawienia się Matki Bożej Różańcowej, aby dojść do Katedry (Pl. Św. Étienne).

Dzwonnica, która dzwoniła tamtej nocy i figura Matki Bożej (reprodukcja?) która tamtej nocy trzymała podniesione ramiona.

Także główny ołtarz dawnej katedry (która jest połączona z nową katedrą, ale tworzą obydwie osobne budynki), pamięta cud tamtej nocy gdzie Matka Boża Różańcowa objawiła się Albigensów, podnosząc ręce.

Oni zaakceptowali i w sposób niespodziewany burza się uspokoiła, i o świcie 25 marca 1214 roku, Bractwo Różańcowe przyjęło piratów jako swoich pierwszych członków.

Bractwo Różańcowe stałoby się nowym koszem, w którym Maryja , nowa Żniwiarka Rut, zebrałaby kłosy, to znaczy dusze, które żniwiarze pominęli lub odrzucili i tak odpowiedziałoby im w Bożym Domu Miłosierdzia , Bractwo Różańcowe, gdyż dusze znalazłyby nową rodzinę współbraci i współsióstr duchowych, i razem oddając chwałę Jezusowi i Maryi, z psałterzem o dziesięciu strunach różańca.

Są trzy cechy charakterystyczne Bractwa Różańcowego, których pragnęła Maryja: absolutna darmowość (zbiórki pieniędzy są zakazane), dobrowolność uczestnictwa, jedność zasług między wszystkimi członkami Bractwa, gdziekolwiek by odmawiali różaniec, obecnie i w przeszłości, będą dziedzictwem duchowym do dyspozycji wszystkich zapisanych do Bractwa Różańcowego, w tym życiu i po śmierci.

Według Ojca Riccardo Barile O.P., stare wspólnoty Bractwa Różańcowego odpowiadają historycznym Bractwom Dziewicy, które znały Psałterz stu pięćdziesięciu form modlitwy, [...] czciły w sposób szczególny święto Zwiastowania, i z oczywistych powodów wspomnienie św. Piotra Męczennika i św. Dominika; wreszcie znały i praktykowały niektóre sposoby modlitwy, związane z radościami Maryi i boleściami Chrystusa [...] Odnajdujemy Bractwa podobne do franciszkańskich. W XV w. bractwa maryjne były częściowo w upadku i Alan dzięki swojej pracy wykonanej w Douai, zaangażował się w ich odnowienie"[5].

Informuje Walz: "Bractwo Bł. (Dziewicy) Maryi, poprzez zjednoczenie się, uchroniło pobożność ku Chwalebnej Dziewicy, ja także bywałem w nim, do niego uczęszczali pobożni świeccy. Bractwo powstało: w 1255r. w Mantui, w 1256r. we Florencji, w 1258r. w Perugii, w 1259r. w Piacenza, w 1288r. w Urbino, i było nazywane Kongregacje i Stowarzyszenia Bł. Dziewicy Maryi i świętego Dominika. W 1346r., współbracia i współsiostry z prowincji Teutonica zjednoczyli się w Bazylei [...] W sposób szczególny godne pamięci jest Bractwo Najświętszego Zwiastowania, ufundowane na chwałę Bł. Dziewicy Maryi przez kard. Jana z Torquemada (1420-1498), w bazylice Santa Maria sopra Minevra w Rzymie, w 1460 roku. [...] W kaplicy Najświętszego Zwiastowania, w tym kościele, papieże przez pięć wieków, każdego 25 marca, przewodniczyli uroczystościom (Bractwa Różańcowego)"[6].

---

[5] Cf. R. BARILE O.P., *Różaniec, Psałterz Dziewicy,* s. 99-100.

[6] *"Ad propagandam pietatem in Gloriosissimam Virginem apud conventus fraternitates B. Mariae dirigebantur a piis laicis frequentatae, e.g. ab anno 1255 Mantuana, 1256 Florentina, 1258 Perusina et Papiensis, 1259 Placentina, 1288 Urbevetana, quae vocatur "congregatio societatis B. Mariae V. et S. Dominici". Anno 1346 "fratres et sorores de fraternitate B. Virginis provinciae Teutoniae conventus Basileensis [...] Particulari memoria digna est confraternitas SS. Annuntiatae in honorem B. Mariae V. auctore cardinali Ioanne de Torquemada apud ecclesiam Minervitanam de Urbe anno 1460 condita [...] In capella SS. Annuntiatae Minervitana Papae per quinque saecula sacris interfuerunt in die 25 martii"*, w: A. WALZ O.P., *Compendium historiae Ordinis Praedicatorum*, p. 196.

B. Zenale, Matka Boża Różańcowa między św. Dominikiem i bł. Alanem oraz odmawiającymi różaniec, Oleggio, 1510r.

Od tego momentu różaniec i Bractwo Różańcowe zaczęły być wszędzie propagowane przez nowopowstały Zakon Domikański, według tego co powiedziała Matka Boża Różańcowa i święty Dominik: "*Eam precandi formula omnes doce*" (*"ucz wszystkich odmawiać tę modlitwę"*)[7] Ten napis pojawiał się tu i ówdzie na ołtarzach dominikańskich, w pismach i na pomnikach cmentarnych.

Pisze O. Raimondo Spiazzi O.P.: "Jest w powszechnej opinii, że Św. Dominik stał się pierwszym, który ustanowił nabożeństwo różańca św. co znajduje potwierdzenie w Bulli Leona X, Piusa V, Grzegorza XIII, Sykstusa V i innych Papieży, którzy napisali: "Różaniec kochającej Matki Bożej został ustanowiony przez pośrednictwo św. Dominika z Zakonu Kaznodziejskiego; uważa się, że był on autorem, inspirowanym tchnieniem Ducha Św."[8].

[7] Cf. BEATO ALANO DELLA RUPE O.P., *Najśw. Różaniec: Psałterz Jezusa i Maryi*, księga II, roz. III.

[8] *"Rosarium almae Dei Genitricis istitutum per B. Dominicum Ord. Fratrum Praedicatorum, auctorem, Spiritu Sancto, ut creditur, afflatum excogitatum"*, w: R. SPIAZZI O.P., *Cronache e fioretti del monastero di San Sisto all'Appia*, p. 356.

2. NAJŚWIĘTSZY RÓŻANIEC I BRACTWO RÓŻAŃCOWE, OD KOŃCA XIII WIEKU DO POŁOWY WIEKU XV.

Istnieją liczne świadectwa związane z różańcem, z okresu między XIII a XV w., które wypełniają lukę trwającą ponad dwa stulecia, pomiędzy św. Dominikiem Guzman i bł. Alanem della Rupe.

2.1. Przykłady pism między *XIII i XV wiekiem:*

a) Br. Tomasz z Cantimprè O.P., w 1240 i 1244r. przedstawia historię młodej Małgorzaty d'Ypres, zmarłej w 1237r., w wieku 21 lat. Była córką duchową Br. Sigeri, z klasztoru dominikańskiego w Lille (ufundowanego w 1224r.), i odmawiała codziennie trzecią część Psałterza [Maryi] *("quinquagenam de psalterio")*: "Każdego dnia recytowała na kolanach 40 "Ojcze Nasz" i 40 "Zdrowaś Mario" i 50 części Psałterza"[9].

b) W 1243r. , Br. Jan z Mailly O.P. w swoim dziele: "*Abbreviatio in gestis et miraculis sanctorum*", pisze: "Ten numeryczny sposób powitania Bł. Dziewicy, jest praktykowany przez wiele osób. W rzeczywistości, wiele kobiet zamężnych i panien powtarza 150 razy "Zdrowaś Mario" , na końcu recytując "Chwała Ojcu", i mówią, że w ten sposób odmawiają Psałterz Bł. Maryi, który ma tę samą liczbę Psalmów"[10].

c) W 1251r. Br. Tomasz z Cantimpré O.P., w swoim sławnym dziele: *"Bonum universale de apibus*"[11], opowiada o jednym młodzieńcu z regionu Brabancji (Flandria), mu znanym, który zwykł odmawiać codziennie Psałterz Maryi, złożony z trzech pięćdziesiątek "Zdrowaś Mario" lub Pozdrowień Anielskich: "To co mamy na myśli mówiąc o trzech pięćdziesiątkach Pozdrowień Anielskich, "Zdrowaś Mario", dzieje się w ciągu 1251r., od Wcielenia Pańskiego. W zanurzony w świecie, był całkowicie oddany pobożności do Bł. Dziewicy Maryi, regionie Brabancji, widziałem hojnego, młodego człowieka, który żyjąc w zanurzony w świecie, był całkowicie oddany pobożności do Bł. Dziewicy Maryi, i każdego dnia odmawiał trzy pięćdziesiątki "Zdrowaś Mario"[12].

---

[9] *"Cotidie quadrigentas oraciones dominicas et tociens Ave Maria dicebat et hoc cum flexionibus totidem, sed et de psalterio quinquagenam…"*, cyt. w: G. G. MEERSSERMAN O.P., *"Les Frères Precheurs et le Mouvement Dévot en Flandre au XIII siècle"*, w: *Archivum Fratrum Praedicatorum*, v. XVIII (1948) s. 69-130, w: S. ORLANDI O.P., *Księga Różańca NMP*, s. 3.

[10] *"Iste modus et numerus salutandi beatam Virginem teneri a plurimis consuevit. Multae enim matronae et virgines, centies et quinquagies hoc faciunt, et per singulas salutationes Gloria Patri subiungunt, et sic Psalterium beatae Mariae cantare se dicunt propter eundem numerum psalmorum"*, cyt. w: G. G. MEERSSERMAN O.P.: *Etude sur les anciennes Confrèires Dominicaines. Les Congrégations de la Vierge*, w: *Archivum Fratrum Praedicatorum*, *v.* XXII, (1952) str. 44, nota 44, w: S. ORLANDI O.P., *Księga Różańca*, str. 4.

[11] Cf. TOMMASO DA CANTIMPRE' O.P., *Bonum universale de apibus*, Księga II, roz. XXIX, § 6 e 8.

[12] *"Quid igitur de triplici quinquagena in salutatione versus angelici Ave Maria, anno ab Incarnatione Domini M.CC.LI contigerit, referamus. Vidi et cognovi juvenem in Brabantiae partibus generosum, qui quamvis esset totaliter saeculo deditus, beatae tamen Virginis Mariae devotus, quotidie tres dictas quinquagenas in salutationibus exsolvebat"*, w: TOMMASO DA CANTIMPRE' O.P., *Bonum universale de apibus*, Księga II, roz. XXIX, § 6 e 8; cyt. w: S. ORLANDI O.P., *Księga Różańca*, str. 4.

Mattia Preti, Św. Dominik, kościół św. Dominika, Taverna, Catanzaro: Matka Boża Różańcowa, wzywana przez św. Dominika, prosi swojego Boskiego Syna, aby nie karał świata za grzechy

d) A. Walz, w: *"Compendium historiae Ordinis Praedicatorum",* pisze, że "w modlitwie prywatnej, nie tylko się recytuje niezliczone "Zdrowaś Mario" (lub "Pozdrowienie Anielskie"), ale używa się często sznurka z węzełkami na których liczy się "Zdrowaś Mario". Ten sposób liczenia modlitw był nazywany także *Ojczenasze* lub *Różańcem* "[13].

e) Thomas Esser opowiada, że w 1261r. zmarł Romaeus de Levia, który "miał zawsze w ręce sznurek z węzełkami na których zwykł liczyć tysiąc "Zdrowaś Mario" odmawianych codziennie[14].

f) Bł. Franciszek Venimbeni z Fabriano, franciszkanin, zmarł 22 kwietnia 1322, i jego ciało było można zobaczyć przez trzy dni. W tłumie, który gromadził się, aby go uczcić, była jedna pobożna kobieta, która miała zawieszoną przy pasku koronkę różańca tj. *Ojczenasze*, do odmawiania Psałterza Bł. Dziewicy. Ta pobożna kobieta wzięła koniec swojego różańca, dotknęła nim dłoni błogosławionego zmarłego, który silnie ścisnął jej palce, uniemożliwiając oddalenie się.

---

[13] ***"In privata prece non solum salutationes angelicae multiplicabantur, verum etiam saepius fila cordulae eum nodulis, quibus oratio Ave Maria numerabatur, usui erant. Qui modi numerandi preces etiam Paternoster vel rosaria vocabantur"*, w: A. WALZ O.P., *Compendium historiae Ordinis Praedicatorum*, p. 195.**

[14] **Cf. T. ESSER O.P., *Zur Archaologie der Paternoster-Schnur*, p. 20ss., w: A. WALZ O.P., *Compendium historiae Ordinis Praedicatorum*, s. 195.**

Statua Błogosławionego Alana z La Roche, Kościół Świętych Augustyna i Dominika, Recanati, XVII w.

Mamy dwie różne narracje o tym cudzie:

"Podczas gdy zmarły leżał podczas tryduum (pogrzebowego), w trumnie, weszła jedna pobożna kobieta, aby uczcić święte ciało. Miała ona w zwyczaju dotykać (relikwie) różańcem. Podniosła ona koniec różańca, który miała zaczepiony o pasek i umieściła go w dłoni świętego zakonnika. On wziął go i ścisnął w dłoni, podczas gdy kobieta modliła się, wpatrzona w jego oblicze. W chwili gdy chciała odejść, poczuła się zatrzymana, mając różaniec ściśnięty w dłoni świętego i zaczęła natychmiast krzyczeć"[15].

Druga narracja życia błogosławionego, została napisana przez jego krewnego, brata Dominika: "Była obecna jedna kobieta, oddana Bogu i św. Franciszkowi; biorąc paciorki Ojcze Nasz, to znaczy Koronkę Bł. Dziewicy, umieściła w dłoni świętego, przez wielką pobożność jaką do niego miała, czując jak to mają w zwyczaju kobiety, że jej koronka , to jest paciorki Ojcze Nasz i Zdrowaś Mario, w kontakcie ze świętym zakonnikiem zostałyby się uświęcone. Potem ta kobieta, po spełnieniu swojego aktu pobożności, chciała wrócić do domu, ale nie mogła, ponieważ jej różaniec był zaczepiony o pasek od spódnicy"[16].

---

[15] ***"Dum jaceret illo triduo in feretro, accessit pia femina, sanctum corpus veneratura, et rosario, ut solet tactura, haerentis cingulo rosarii partem extremam elevavit, et super sancti viri manum collocavit. Cepit ille et manus strinxit, dum mulier, in vultum eius intendens, orabat; ut recedere voluit, sensit se detineri, rosario a sancto viro apprehenso, et repente clamavit"***, **w: BOLLANDISTAE, *Acta SS.*, aprilis t. III, s. 92, w: S. ORLANDI O.P., *Księga Różańca*, s. 7–8.**

[16] **Cf. BOLLANDISTAE, *Acta SS.*, aprilis t. III, pag. 988: *"Adest mulier Deo devota et sancti Fr. Francisci; et accipiens signa Pater noster, id est coronam beatae Virginis, posuit eam in manu sancti ex devotione quam habebat et maxime ad sanctum; putans, ut moris est mulierum, suam coronam sive signa dominicae orationis et coronae Virginis ex tactu sancti facere sancta. Praedicta vero mulier, completa devotione sua volens redire ad propria, non poterat quia cordula coronae ex una parte erat ligata in gonna"*, w: S. ORLANDI O.P., *Księga Różańca*, s. 7-8.**

Matka Boża Różańcowa i Dzieciątko Jezus, a od lewej: Bł. Alan, Św. Dominik, Św. Katarzyna ze Sieny i Św. Róża z Limy. Istnieją niezliczone obrazy z XVI–XVIII wieku, na których Bł. Alan znajduje się za Św. Dominikiem.

g) W San Vincenzo Ferreri znajduje się utwór pochwalny napisany w gwarze katalońskiej, zatytułowany: *"Goigs del Roser"*, to jest: *"Gaudi del Rosario",* w którym są sławione siedem radości Bł. Dziewicy[17]: Zwiastowanie, Narodzenie, Pokłon trzech Mędrców, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie, Zesłanie Ducha Św., Wniebowzięcie i w końcu zachęta do dołączenia do Bractwa Dziewicy Maryi, w kościele Ojców Dominikanów[18].

h) Maxime Gorce miał pod opieką manuskrypt dominikański z pierwszych lat XIV w., pochodzący z klasztoru w Poissy[19]. Głównym źródłem manuskryptu było "*Vitae Fratum*", Br. Gerarda z Frachet i "*Bonum comune de apibus*", br. Tomasza z Cantimpré, obydwaj dominikanie, należący do pierwszego pokolenia Braci , po śmierci św. Dominika. W tym rękopisie brakuje prologu i trzydziestu rozdziałów pierwszego tomu. Dzieło oryginalne było złożone z trzech tomów, z których każdy był podzielony na pięćdziesiąt rozdziałów. Ten podział był intencjonalny, ponieważ służył Różańcowi Dziewicy Maryi, który jest podzielony na trzy części złożone z 50 "Zdrowaś Mario".

Rękopis w stanie w jakim go posiadamy dzisiaj, rozpoczyna się od rozdziału XXXI, wezwaniem do recytacji "Salve Regina". Po wysławieniu modlitwy i uwielbieniu Maryi jako lekarstwa na problemy świata, autor stwierdza, że w swoim dziele zbawienia, Dziewica wybrała jako pomoc, Zakon, tj. Zakon Dominikanów[20].

---

[17] *"Stefan, Opat klasztoru cysterskiego w Sallay, w Anglii, na początku XIII w., numerował je do 15 (Gaudi). Potem inni numerowali je 7, 8, 10, 15 oraz 20"*, w: S. ORLANDI O.P., *Księga Różańca*, s.9.

[18] *"Manà Vostra Senyorìa / als Frares Predicadors, / que de vostra Confrarìa, / fossen istituidors, / i aixis ells la han fundada/ obeint vostre voler, / dignament intitulada / Verge i Mare del Roser. / Puix mostreu vostre poder / fent miracles cada dia: / Preseveren, Verge Maria, / als confratres del Roser"*, cyt. w: E. LEVI, *"Inni e laudi d'un frate piemontese del secolo XIV"*, *w*: *Włoskim Archiwium Historycznym*, t. X, r. 86 (1928), s. 91-100, w: S. ORLANDI O.P., *Księga Różańca*, s. 15-17.

[19] Cf. M. GORCE, *Le Rosaire* et *ses antécédentes historiques d'après le manuscript 12483, fond francais de la Bibliotèque Nationale*, Paryż, 1931, w: S. ORLANDI O.P., *Libro del Rosario,* p. 18-32.

[20] Cf. M. GORCE, *Le Rosaire*, fol. 11v.

Drzewo Różańcowe, wśród Świętych: Św. Dominik i Bł. Alan z La Roche, XVIII w.

Potem następuje długie wyjaśnienie symbolu róży, szlachetnego kwiatu, tj. pachnącego, dobrze robi każdemu ukoronowanie nimi głowy, ponieważ te róże pokonują cierpienie, tj. zło[21]. Po tych opisach autor wymienia pięć radości Maryi, z których składa się róża[22].

Pięć radości Maryi są to przede wszystkim: Zwiastowanie; Narodzenie Jezusa; Zmartwychwstanie; Wniebowstąpienie; Wniebowzięcie i Ukoronowanie Maryi[23].

Opisane są nie tylko radości, ale także boleści Maryi, którymi są pięć boleści Jezusa Chrystusa[24]. W rękopisie opowiada się o pobożnym młodzieńcu, którego wskrzesiła Matka Boża (jesteśmy ok. 1250r.), którą zwykł pozdrawiać pięćdziesięcioma "Zdrowaś Mario", jako Bł. Dziewicę[25] Na marginesie tekstu autor potem zanotował: *Rosarius*, i w tekście precyzuje, że pobożność związana z odmawianiem stu pięćdziesięciu "Zdrowaś Mario", jest nazywana Psałterzem Matki Bożej. Później kontynuuje mówić o pobożności względem róż i lilii Najświętszej Maryi Panny, mówiąc, że chrześcijanin musi żywić się Maryją, *"mangies Maria",* to znaczy: *"jeść Maryję"*, jak się odżywiamy Eucharystią, ponieważ Maryja jest kwiatem Chrystusa[26].

W drugim tomie autor podkreśla ważność "Zdrowaś Mario", ponieważ Maryja jest gwiazdą, która prowadzi osoby pobożne w trudnej pielgrzymce życie, chroniąc je od wszelkiego zła.

Psałterz Maryi nazywa się: *" Pater-nostre - Damedieu"*[27], to znaczy "Ojczenasze i koronka różańca Matki Boga", poleca się odmawiać powyższy Psałterz każdego dnia, ponieważ "Zdrowaś Mario" daje życie, i kto go nie odmawia jest umarły[28].

---

[21] *"...Pour se la vertuese rose/ Ciascun met en son chief et pose. / Met chapiau de rose en ton chief / La douleur oste et le meschief... »*, cyt. w: M. GORCE, *Le Rosaire*, fol. 32r.

[22] *"Des V joies enlumina/ La rose à ses V barbiaux"*, cit. w: M. GORCE, *Le Rosaire*, fol. 39v.

[23] Cf. M. GORCE, *Le Rosaire*, fol. 45.

[24] *"Les douleurs cinq qu'eust Jhesuschrist"*, cyt. w: M. GORCE, *Le Rosaire*, fol. 42.

[25] *"D'un jone homme que Notre Dame resuscita qui la saluoit par cent et cinquante Ave Maria"*, cyt. w: M. GORCE, *Le Rosaire*, fol. 48v.

[26] Cf. M. GORCE, *Le Rosaire*, fol. 64v.

[27] Cf. M. GORCE, *Le Rosaire*, fol. 156.

[28] *"Il est mort"*, w: M. GORCE, *Le Rosaire*, fol. 163.

Na końcu, św. Dominik jest nazywany wielkim apostołem Maryi, z powodu, że przed śmiercią ujrzał w wizji niebieskiej swoich braci Dominikanów, zebranych po płaszczem Maryi. [29].

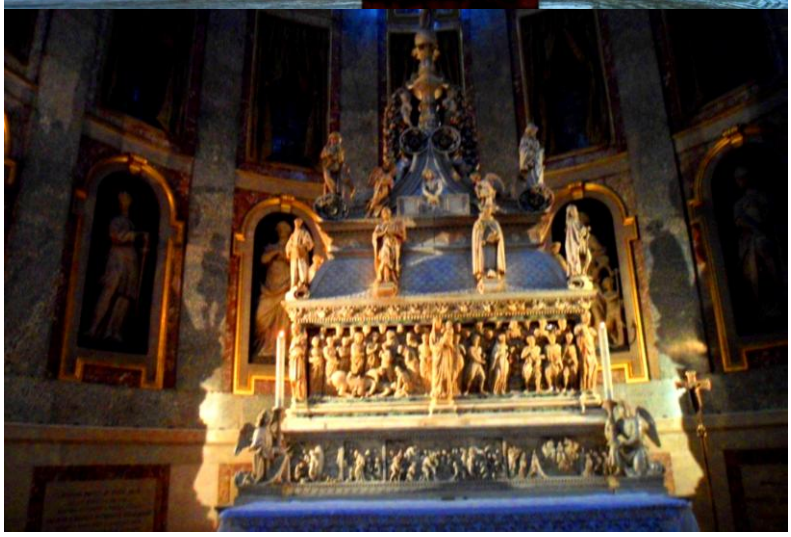

La Basilica di San Domenico w Bolonii, gdzie św. Dominik zmarł w 1221 roku. Jego grobowiec otaczają posągi Królowych cnót, które św. Dominik ujrzał w wizji (por. bł. Alan, księga III). Naprzeciwko grobowca św. Dominika znajduje się Bractwo Różańcowe.

Po tej wzniosłej wizji św. Dominik zwołał swoich braci, opowiedział im wizję i gorąco ich zachęcał, aby oddawali cześć Niebieskiej Pani[30].

Gorce kończy swoje rozważania: "Wiesz, co oznacza dla autora dominikańskiego, honorować Maryję Naszą Panią [...] W tym paragrafie otrzymujemy informację, że św. Dominik otrzymał misję zbawienia świata poprzez nauczanie różańca Najśw. Dziewicy szerząc rozkwit tej formy pobożności"[31].

i) o różańcu, poza środowiskiem dominikańskim, napisało dwóch mnichów: mnich Gautier de Coinci (zmarły w Soisson, w 1238r.), który w *"Les Miracles de Notre Dame"*, przedstawia w sposób poetycki, nabożeństwo pobożnej Eulalii dotyczące modlitwy 150 Ave Maria; mnich Cesareo di Heisterbach (Monaco w 1199r., zmarły ok. 1240r.), który w "*Dialogus miracolorum*"[32], opisał Psałterz NMP, podzielony na trzy sekwencje po 50 "Zdrowaś Mario".

---

[29] ***"Saint Dominicque fut prud'hom/.../ Te préchant: Ave Maria... »*, w: M. GORCE, *Le Rosaire*, fol. 238v.**

[30] ***"Les freres apele an chapitre/...Et leur conte la vision/...Mult leur admoneste et prie/ Qu'ils honneurent Dame Mariae..."* w: M. GORCE, *Le Rosaire*, fol. 238v.**

[31] **Por. M. GORCE, *Le Rosaire*, s. 75, w: S. ORLANDI O.P., *Księga Różańca*, s. 18-32.**

[32] **Cf. CESAREO DI HEINSTERBACH, *Dialogus miracolorum*, księga VIII, roz. 24 i 37, w: A. MEISTER, *Die Fragmente der Libri VIII Miraculorum des Caesarius von Heisterbach*, s. 165.**

l) Na końcu XIII w., zostało opublikowane *"Rosarium sermonum praedicatorum"*, franciszkanina Bernarda z Bestis (zmarłego w 1300).

Także Kartuzi używali, poczynając od XIII wieku określenia *"Rosarium"*, aby nazwać sposób zbierania *"clausulae"*, służący odmawianiu *Ave Maria*, w XIII w. pojawiło się także słowo *Rosenkranz*, będące niemieckim tłumaczeniem *Rosarium*.

m) Kartuz Henryk z Kalkar (1328-1408), miał w zwyczaju odmawiać piętnaście dziesiątek różańca poprzedzonych "Ojcze Nasz"[33].

2.2. *Przykłady dokumentów magistratu, kapituł i państwowych między XIII i XV wiekiem:*

Istnieje wiele dokumentów, które ukazują niemal natychmiastowe rozprzestrzenianie się różańca i Bractwa Różańcowego:

a) 25 maja 1255, Ojciec Humbertus da Romans (około 1200 -1277) piąty Minister Generalny Zakonu Kaznodziejskiego, w tych słowach opisuje Bractwo Różańcowe z Mantui, w liście wstępnym o Dobrach Duchowych Zakonu: "Pobożne zgromadzenie wiernych, godne chwały stowarzyszenie, dla chwały Królowej Nieba Błogosławionej Dziewicy Maryi, Matki Boga"[34].

---

[33] **Niektórzy autorzy utrzymują, że praktyka różańca złożonego z 15 tajemnic pochodzi od Henryka z Kelkar. Był on jednak tylko wielkim miłośnikiem i propagatorem kartuzji, jak w sposób jasny pokazuje historia różańca, która go poprzedza..**

[34] ***"Devota vestra congregatio, et laudabilis societas in honorem Reginae coeli Matris Dei B. Virginis Mariae in domo fratrum nostri Ordini instituita ad Dei gloriam et ipsius Dei Genitrici laudem, et devotionem fidelium"*, w: HUMBERTUS (Humbertus da Romans), Litt.: *Fideli et grata*, 1255 maii 25, w: *La Theologie du Saint Rosaire*, red. M. CHERY, p. 8-9.**

Jan Van Kessel Starszy, Matka Boża Różańcowa przekazuje Błogosławionemu Alanowi de la Roche pierścień ze Swoich włosów, 1646–1652.

b) 13 maja 1258, Papież Aleksander IV (1254-1261), napisał do Bractwa Różańcowego w Perugii i przyznał im 100 dni odpustu.

Papież pozdrowił Bractwo Różańcowe w poniższych słowach: "Umiłowane dzieci, rektorzy, współbracia i współsiostry, Bractwo Różańcowe z Perugii, Pozdrowienie i Apostolskie Błogosławieństwo. [...] Słyszeliśmy, że wasza wspólnota została godnie ustanowiona, ku czci Bł. Dziewicy Maryi. [...] Ponieważ postępuje z dobrego w lepsze [...] przyznaliśmy jeden raz w miesiącu [...] sto dni odpustu"[35].

4 maja 1260, Papież Aleksander IV zezwolił Bractwu Różańcowemu celebrować Mszę Świętą we własnej siedzibie[36].

c) Na Kapitule Prowincji Rzymskiej zakazano braciom konwersom "noszenia *Ojczenaszy* (koronek różańca) z bursztynu lub koralu, a ci, którzy dopuszczali się nosić tak dystyngowane ubrania (koronki różańca) zostali jej pozbawieni"[37].

---

[35] ***"Dilectis filiis rectoribus confratribus, et sororibus universis fraternitatis B. Mariae Perusinis salutem, et apostolicam benedictionem. [...] percipimus, fraternitas vestra in honorem gloriosae Mariae Virginis sit laudabiliter institute. [...] Quod ipsa de bono in melius augmentetur [...] centum die de injuncta [...] relaxamus"*, w: ALEXANDER PAPA IV, Bull.: *Dilectis filiis*, w: *La Theologie du Saint Rosaire*, red. M. CHERY, s. 11.**

[36] ***"Alexander, Episcopus, servus servorum Dei, universis Christi fidelibus de Congregatione B. Virginis ac de Societate seu Scola fidelium Mediolan. [...] ex indulto Sedis Apostolicae [...] ecclesiastica Sacramenta [...] celebrentur in locis eisdem"*, w: ALEXANDER IV, Bull.: *De studio*, w: *La Theologie du Saint Rosaire*, red. M. CHERY, s. 14-15.**

[37] ***"In capitulo provinciali Romano anni 1261 fratribus conversis inhibetur, quod paternoster de ambra vel corallo non portent, qui portare praesumpserint per priores priventur iisdem"*, w: T. ESSER O.P., *Zur Archaologie der Paternoster-Schnur*, s. 12, w: A. WALZ O.P., *Compendium historiae Ordinis Praedicatorum*, s. 195.**

Luca Bombello, Matka Boża Różańcowa między św. Dominikiem i św. Katarzyną, XVI w., Santa Maria Vecchia alla Pieve di Gussago: u góry, z tyłu za św. Dominikiem jest bł. Alan della Rupe, za św. Katarzyną ze Sieny jest św. Piotr Męczennik. Na dole, św. Dominik ofiaruje różaniec ludowi: są także Papież, biskupi i szlachta, którzy stoją między ludem dla podkreślenia równości w Bractwie Różańcowym.

d) W statutach Bractwa Różańcowego Błogosławionej Dziewicy Maryi z Saint-Trond, z 1265 roku, czytamy: "Kleryk, zostawszy jednego razu kapłanem, odmawiał jeden raz w roku Psałterz Dawidowy za współbraci, współsiostry i dobroczyńców tego Bractwa, żywych i zmarłych. Świeccy natomiast zarówno współbracia jak i współsiostry odmawiali jeden raz w roku Psałterz Błogosławionej Dziewicy za żywych, i jeden za współbraci, współsiostry i dobroczyńców zmarłych)"[38].

e) W Niedzielę Palmową w 1268 roku, Guido, biskup Camerino, przyznał czterdzieści dni odpustu każdemu kto uczestniczy z pobożnością w "Bractwie Różańcowym, które znajduje się przy Kościele Świętej Maryi, w San Severino"[39].

f) Poncjusz z Ponzonibus, Wikariusz biskupi z Cremony, przyznał czterdzieści odpustu współbraciom z Bractwa Błogosławionej Dziewicy Maryi, które znajduje się w kościele Dominikanów w Cremonie[40].

g) Fundacja Beginek z Gand, najstarsza we Flandrii, sięga roku 1233, kiedy pobożne kobiety zaczęły się spotykać w szpitalu Opactwa w Byloke, pod opieką Ojców Dominikanów, obecnych tutaj od 1228r. W 1242r. został założony pierwszy beginaż niezależny od opactwa, w którym regułą podstawową było zobowiązanie pobożnych kobiet do odmawiania Psałterza Maryi.

---

[38] ***"Clericus vero qui sacerdos fuerit, dicet singulis annis unum Psalterium Davidicum pro fratribus, sororibus et benefactoribus huius fraternitas, vivis pariter ac defunctis. Laici vero fratres et sorores dicent quolibet anno unum psalterium de beata Virgine pro vivis et unum similiter pro defunctis fratribus, sororibus et benefactoribus"***, **cit. w: G. G. MEERSSERMAN O.P.:** ***"Etude sur les ancìennes Confrèires Dominicaines. Les Congrégations de la Vierge,*** **w:** ***Archivum Fratrum Praedicatorum, v.*** **XXII, (1952) p. 42, w: S. ORLANDI O.P.,** ***Libro del Rosario,*** **pag. 5.**

[39] ***"Ad Ecclesiam Sanctae Mariae Fratrum Praedicatorum Sancti Severini, Camerini dioecesis, in congregationibus ejusdem Virginis"***, **w: GUIDUS, Litt.:** ***Ad divini,*** **w:** ***La Theologie du Saint Rosaire,*** **red. M. CHERY, p. 16.**

[40] ***"In Congregationibus Beatae Mariae Virginis [...] possint dare indulgentiam XL dierum"***, **w: PONTIUS DE PONZONIBUS, Litt.:** ***Nos Pontius,*** **w:** ***La Theologie du Saint Rosaire,*** **red. M. CHERY, p. 19.**

Friedrich Herlin, Nördlingen, Städtisches Museum, 1462-1465r. Współsiostry z Bractwa Różańcowego, z różańcami w rękach.

W lipcu 1277 roku, Jan Sersanders prosi Beginki, aby odmawiały jeden *Psalterium Beatae Virginis Mariae*, to jest *Psałterz Błogosławionej Dziewicy Maryi* każdego roku, w rocznicę jego śmierci[41].

Przyjęcie elementów psałterza jako nakrycia głowy z kwiatów pojawia się w regulaminie jednego z beginaży flamandzkich z 1343 roku. (Sant'Elisabetta, a Gent o Gand), który nakazał odmawiać codziennie *"drie hoedekins die men mount Onser Lieven Vrauwen sautere"*, to znaczy "trzy małe kapelusze, które nazywają się Psałterzem Matki Bożej"[42]. Z tekstów bardziej cytowanych przez Meessermana i przez Orlandi, poświadczających, że odmawianie Psałterza Najświętszej Dziewicy i Bractwo Różańcowe były praktykowane od XIII wieku w mieście Lille (w kościele Matki Bożej z Treille, obok starej siedziby Dominikanów), Saint-Trond, Namur, Gand etc[43].

---

[41] Cf. G. G. MEERSSERMAN O.P., *"Les Frères Precheurs et le Mouvement Dévot en Flandre au XIII siècle"*, w: *Archivum Fratrum Praedicatorum*, v. XVIII (1948) s. 85-87, cyt. w: S. ORLANDI O.P., *Księga Różańca*, s. 5-7.

[42] Cf. G. G. MEESRSSERMAN O.P., *La predication domenicaine dans les congregations marianes en Italie au XIII siècle*, w: *Archivum Fratrum Praedicatorum*, t. XVIII (1948), s. 1145-1146.

[43] Cf. S. ORLANDI O.P., *Księga Różańca*, s. 95;

por. G. G. MEESRSSERMAN (O.P.), *La predication domenicaine dans les congregations marianes en Italie au XIII siècle*, w: *Archivum Fratrum Praedicatorum*, t. XVIII (1948), s. 947-948.

Friedrich Herlin, Nördlingen, Städtisches Museum, 1462-1465r. Współbracia z Bractwa Różańcowego z różańcami w rękach.

h) W 1288 r., Munio z Zamora (1237-1300), siódmy Minister Generalny Zakonu Kaznodziejskiego, przekazał dobra duchowe Zakonowi i Bractwu Różańcowemu w Viterbo[44].

i) Bł. Alan w "Apologii" donosi o Bulli papieża Jana XXII (1316-1334)[45], który udzielił odpustu 24 lat, 34 tygodni i jednego dnia dla tego, kto odmówił cały różaniec ze 150 "Zdrowaś Mario". Bł. Alan poświadcza także, że widział Transkrypt, to jest kopię autentyczną oryginalnego dokumentu, będącego manuskryptem przechowywanym w klasztorze domini-kańskim w Avinionie.

---

[44] ***"Omnibus viris congregationis societatis Beatae Mariae Virginis, et B. Dominici"***, **w: MUNIUS ZAMORENSIS O.P., Litt.: *Et coeli*, 1288, w: *La Theologie du Saint Rosaire*, red. M. CHERY, s. 20.**

[45] **por. BŁ ALAN DELLA RUPE, *Najśw. Różaniec: Psałterz Jezusa i Maryi*, Apologia, roz. XIII.**

Jan XXII był papieżem, który zaslynął z nadania tzw.. *"Przywileju sobotniego"*, tj. przywileju dla tych, którzy pobożnie przyjęli szkaplerz NMP z Karmelu: w pierwszą sobotę po ich śmierci, Matka Boża, jak mówi tekst, przyjdzie do czyśćca i zabierze z płomieni swoje pobożne dzieci do nieba; był papieżem, który chciał, aby rano i wieczorem dzwonić „Zdrowaś Mario", zaś w południe na Anioł Pański, na pamiątkę godziny Zwiastowania Anioła Najśw. Pannie.

Bł. Alan informuje także, w XIII rozdziale Apologii, odpust 60 dni, przyznany przez Papieża Urbana IV (1261-1264) tym, którzy dołączyliby do „Zdrowaś Mario" słowa: *Jezus Chrystus*. To pozwala przypuszczać, że w czasach bł. Alana, modlitwa kończyła się słowami: *Ventris Tui*, i słowa: *Jezus Chrystus*, zostały dołączone według odpustu danego przez Papieża Urbana IV.

W całej Europie znajduje się ogromna liczba rzeźbiarskich przedstawień Matki Bożej Różańcowej, a niemal wszystkie były znakiem obecności Bractwa Różańcowego w danym kościele.

l) Na początku 1288r., nie ma już potwierdzenia oficjalnych dokumentów, aż do 17 sierpnia 1439 roku, kiedy Papież Eugeniusz IV przyznał członkom Bractwa Różań-cowego odpust zupełny w godzinie śmierci[46].

Wszystkie wzmianki o Bractwach Różańcowych (nazywanych Stowarzysze-niami Bł. Dziewicy Maryi) są umieszczone na ostatnim miejscu znaczącego tekstu Przywilejów danych Zakonowi Dominikańskiemu, jest to znak dekadencji Bractwa Różańcowego w XV w., co podkreśla bł. Alan w swoich dziełach.

m) Papież Kalikst III (którego pontyfikat trwał od 1455 do 1458), 9 października 1456, przyznał Bractwu Różańcowemu w Tarascona, w Prowansji, odpust zupełny dla jego członków, na godzinę śmierci, pod warunkiem, że będą przez rok pościć w piątki.

W tej bulli używa on zawsze terminu "Bractwo", zamiast zwykłych: *Congregatio vel Societas Beatae Virginis*[47]

Słychać już pieśń obecności w Zakonie Dominikańskim największego Piewcy Różańca, bł. Alana della Rupe.

n) Papież Pius II, 12 czerwca 1464 r., w Bulli: *Dum levamus*, potwierdza odpusty udzielone przez Papieża Eugeniusza IV , i nazywa Bractwo w pojedynczą nazwą: *Societas peregrinantium*[48].

---

[46] *"Indulgentiam [...] in Societate Beatae Virginis [...] plenariam in mortis articulo"*, w: EUGENIUS PAPA IV, Bull.: *Advesperascente*, 1439 aug. 17, w: *Bullarium Sacri Ordinis Praedicatorum*, t. III, s. 110.

[47] *"B. Mariae [...] honorabilem Confraternitatem [...] in mortis articulo plenam remissionem eisdem apostolica auctoritate concedere valeret [...] in dictum annum [...] jejunium teneatur [...]. Si [...] jejunium in toto vel in parte quomodocumque adimplere commode nequiverit, eo casu confessor praedictus jejunium ipsum in alia pietatis opera eisdem personis commutare valeat, prout animarum praedictarum personarum saluti viderit expedire"*, w: CALISTUS PAPA III, Bull.: *Generis tui claritas*, 1456 oct. 9, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Sacri Ordinis Praedicatorum*, tom. III, s. 355.

[48] Por. PIUS PAPA II, Bull.: *Dum levamus*, 1464 iun. 12, w: *Bullarium Sacri Ordinis Praedicatorum*, tom. III, s. 431.

2.3. *Przykłady świadectw malarskich między XIII a XV wiekiem:*

a) w dyptyku ze szkoły Guido ze Siena, z końca XIII w., który znajduje się w Pinakotece w Sienie, przedstawia bł. Andrzeja Gallerani, zmarłego w 1251, i pochowanego w kościele św. Dominika. Błogosławiony jest przedstawiony na kolanach naprzeciwko Krzyża i trzyma w prawej dłoni *Ojczenasze* tj. różaniec z pięćdziesięciu paciorków.

a) Guido di Siena, *Bł. Andrzej Gallerani*, dyptyk (szczegół), koniec XIII w., Pinakoteka w Sienie.

Z różańcem w ręce, bł. Andrzej jest przedstawiony na płótnie Lorenzo Di Pietro, zwanym Vecchietta, zachowanym w Pinakotece Narodowej w Sienie[49].

Lorenzo Di Pietro, zwany Vecchietta, Arliquiera (fragment), 1445, Siena, Pinakoteka Narodowa.

[49] **Por. S. ORLANDI O.P., *Księga Różańca,* s. 96.**

Giotto, Objawienie się św. Franciszka z Asyżu Papieżowi Gregorzowi IX, ok. 1295r., Bazylika Większa w Asyżu: krzyżowiec odmawia różaniec

b) W scenie przedstawiającej świętego Franciszka, który powierza się Papieżowi Grzegorzowi IX, namalowanej przez Giotta w 1295 r. I znajdującej się w Bazylice św. Franciszka w Asyżu, jest umieszczony rycerz w płaszczu krzyżowca, który odmawia różaniec używając swojej długiej koronki[50].

c) w Kortonie, w muzeum diecezjalnym, zachowany jest obraz, przedstawiający św. Małgorzatę z Kortony, który został namalowany przez Margheritone d'Arezzo, pod koniec XIII wieku. Św. Małgorzata z Kortony, tercjarka franciszkańska, która ufundowała w Kortonie Bractwo Chwały, trzyma w ręce duży różaniec.

c) Ignoto, Święta Małgorzata z Kortony, ok. 1280r., Kortona, Muzeum Diecezjalne.

[50] **Por. S. ORLANDI O.P., *Księga Różańca,* s. 96-97.**

d) Rękopis Mediceo Palatino, folio 121r, miniatura z 1401 r., Florencja: pokutnica trzyma w dłoni różaniec.

d) W bibliotece Medicea Laurenziana we Florencji, w rękopisie Mediceo Palatino, arkusz 121r, znajduje się jedna miniatura z 1401r. (także datowana na okres do 1501r.), na której kupiec stoi u stóp Maryi karmiącej Dzieciątko Jezus i w dłoniach trzyma różaniec.

e) Giovanni di Paolo, *Matka Boża z Dzieciątkiem i Aniołami Grającymi,* Castelnuovo Berardenga, Siena, kościół Świętych Justa i Klemensa, 1426

e) W kościele Św. Justyna i Klemensa, w Castelnuovo Bardegna, Siena, zachował się obraz Jana Di Paolo, z 1426, *Madonna z Dzieciątkiem i grającymi aniołami*. Matka Boża trzyma w rękach duży różaniec.

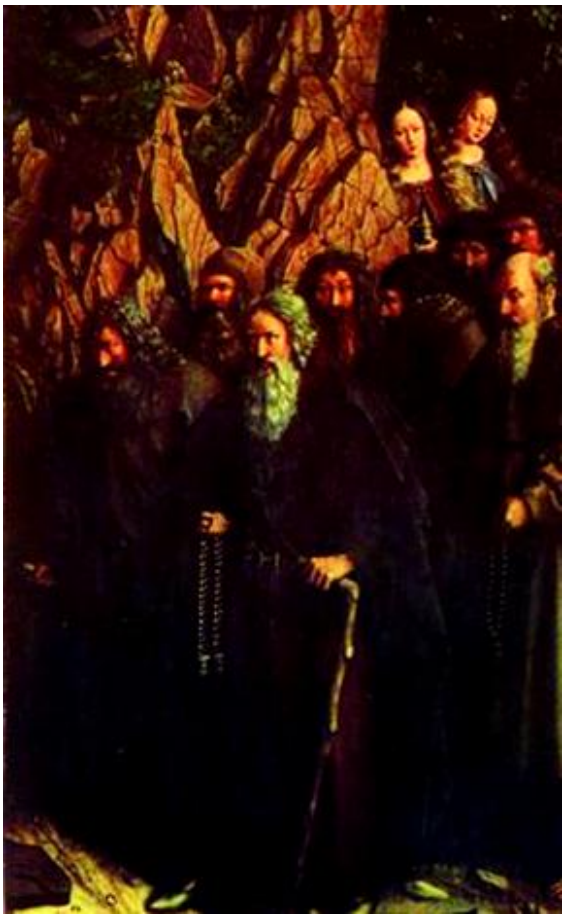

f) Jan van Eyck, *Poliptyk Baranka Mistycznego* (szczegół przedstawiający Pustelnika z Różańcem), Gandawa, kościół św. Bawona, 1432.

f) W Gent (Gand), w kościele św. Bavone, w *Polittico dell'Agnello*, znajduje się Jan Van Eich, pustelnik z dużym różańcem.

g) W Londynie w znajduje się płótno Jana Van Eych, z 1434: *Portret małżonków Arnolfini*. Lustro ma formę ramę zawierającą niektóre tajemnice różańca, z boku lustra znajduje różaniec z tamtej epoki (bł. Alan pamięta takie różańce, gdyż były w częstym użyciu przez wiernych także w kościele)

g) Jan Van Eich, Portret małżonków *Arnolfini*, Londyn, Galeria Narodowa, 1434r.: na murze w głębi wisi różaniec z lustrem w środku, otoczony dziesięcioma z piętnastu tajemnic różańca.

h) W Anvers, w Królewskim Muzeum Sztuk Pięknych, znajduje się płótno Jana Van Eych: *Dziewica ze źródłem*, które sięga wstecz 1439 r. Z dłoni Dzieciątka Jezus zwisa różaniec.

h) Jan Van Eych, *Najśw. Dziewica z fontaną*, 1439r., Anversa, Królewskie Muzeum Sztuk Pięknych.

i) Bicci di Lorenzo, Portret Gerarda di Villamagna, pierwsza połowa XV w..

i) W *Portrecie Gerarda z Villamagna*, Bicci Di Lorenzo, z pierwszej połowy 1400, w ręce postaci znajduje się różaniec.

i) W *Portrecie Gerarda z Villamagna*, Bicci Di Lorenzo, z pierwszej połowy 1400, w ręce postaci znajduje się różaniec.

l) Mistrz z Flamandii, *The Mérode altarpiece*, 1427r., Metropolitarne Muzeum Sztuki, Nowy Jork.

2.4) Koronki różańca *, między XIII a XV wiekiem:*

a) W Nantes, u Pań Szpitalnych Wielkiej Opatrzności, zachował się od próby czasu, różaniec św. Wincentego Ferreri(1350-1419). Był on złożony z pięćdziesięciu paciorków z twardego drewna, podzielony na pięć dziesiątek z pięcioma większymi paciorkami i zakończony krzyżykiem.

b) różaniec św. Rity z Cascia, na którym ona zwykła się modlić, jak zostało to przedstawione w trumnie (1377-1447), zachował się w klasztorze świętej Rity w Cascia.

Cascia, różaniec św. Rity (XVw.)

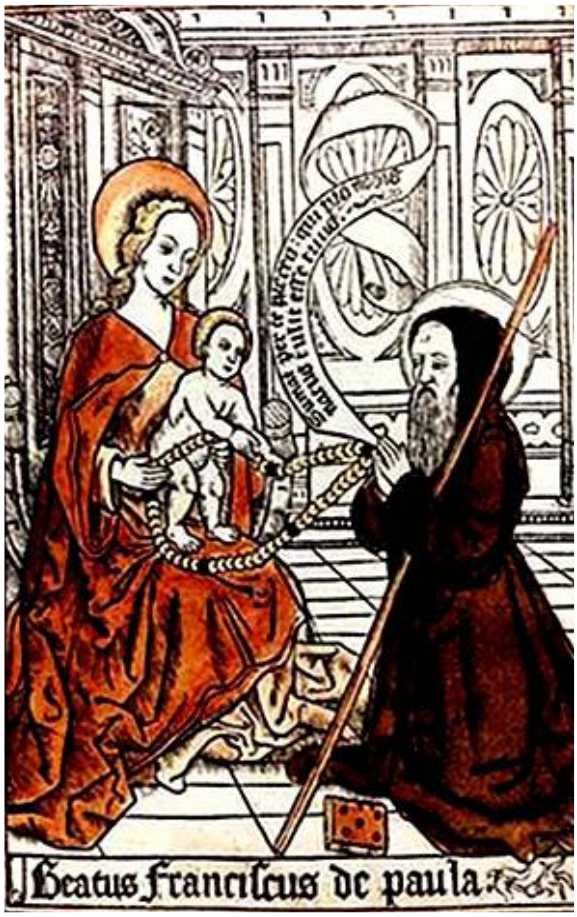

c) różaniec św. Franciszka di Paola, na którym modlił się on nieustannie (1416-1507), jest wystawiony w Sanktuarium w Różańcowej. Kiedy Papież Sykstus IV chciał udzielić święceń kapłańskich św. Franciszkowi di Paola, on odpowiedział, że pragnął tylko mieć możliwość błogosławienia różańców świętych i świec, by dawać je chorym[51].

c)ksylografia z 1513r.: *Św. Franciszek z Paola* mający wizję Matki Bożej Różańcowej.

[51] **por. FIORINI MOROSINI G., *Charyzmat pokutny św. Franciszka z Paola*, s. 592-596.**

2.5. *Przykłady pomników cmentarnych między XIII a XV wiekiem.*

a) We Florencji, w klaustrum kościoła św. Idziego wewnątrz szpitala Santa Maria Nuova, znajduje się pomnik nagrobny pani Tessy (zmarłej w 1327r.), przedstawionej tam w postaci leżącej. Zmarła trzyma w złożonych dłoniach księgę Reguły z przewieszonym różańcem można wyraźnie rozróżnić "Zdrowaś Mario" od "Ojcze Nasz"[52].

a) Grób Monny Tessa (+1327), Florencja, klaustrum kościoła św. Idziego: na pasku ma zawieszony różaniec.

b) We Florencji natomiast, u Kartuzów, na pomniku nagrobnym pani Lapa z Acciaiuoli w Buondelmonti (zm. w 1370r.), ukazanej w postaci leżącej, zwisa również różaniec, który kobieta ściska w lekko złączonych dłoniach. Różaniec składa się z pięćdziesięciu i więcej paciorków, nieregularnie przeplatanych czterema krzyżykami[53].

b) *Grób Monna Lapa degli Acciaiuoli, w Buondelmonti*, Kartuzja we Florencji, 1370r. W dłoniach Monna Lapa trzyma różaniec, przedzielony krzyżykami jak różaniec św. Katarzyny ze Sieny (przykład c).

c) Taką samą formę musiał mieć różaniec lub *Ojczenasze,* które miała w dłoni św. Katarzyna ze Sieny, kiedy oderwała od niego mały srebrny krzyżyk, aby dać go jako jałmużnę jednemu ubogiemu: "Pomyślała o oderwaniu małego krzyżyka o skromnej wartości, który tradycyjnie wstawiało się na miejscu węzłów, w sznurku powszechnie nazywanym *Ojczenaszami,* w miejscu w którym pewna liczba "Zdrowaś Mario", odpowiada Modlitwie Pańskiej

---

[52] Por. S. ORLANDI O.P., *Ksiąga Różańca,* s. 97.

[53] Por. S. ORLANDI O.P., *Ksiąga Różańca,* s. 97.

(Ojcze Nasz). To *Ojczenasze* dlatego św. dziewica (Katarzyna) trzymała w swoich rękach"[54].

d) Ojciec Tomasz Maria Mamachi (1713-1792), pisząc przed rewolucją francuską, zanim wiele świadectw będących dziełami sztuki zostało zniszczonych, mógł opisać dwa groby, które były wtedy w kościele dominikańskim św. Jakuba (Saint Jacques), w Paryżu[55]. Zgodnie z opisem Mamachi, ma wielkie znaczenie dla historii Psałterza Maryi.

d) *Rysunek grobu Alain z Villepierre*, zmarłego w 1358r. W dłoniach postaci w centrum można zauważyć różaniec z 150 paciorków.

Pierwszym grobem jest ten w którym pochowano Alain di Villepierre, pana (właściciela) Tabur, który umarł 13 stycznia 1358: na jego grobie[56] były przedstawione trzy postaci, miedzy którymi ta, która znajdowuje się w środku, miała zawieszony na rękach różaniec ze 150 paciorków, podzielonych na dziesiątki za pomocą większych paciorków.

Drugi grób należy do Huberta II de la Tour du Pin, który zrzekł się Delfinato na rzecz króla Francji, i w 1349 wstąpił do Zakonu Dominikanów, zostając potem Patriarchą Aleksandrii i administratorem diecezji Reims. Zmarł w 1354r.

d) *Rysunek grobu Umberto II de la Tour du Pin*, zmarłego w 1354r. Po obu stronach zmarłego znajdują się dwaj dominikanie, którzy mają różaniec w dłoniach.

Jego grób, zrobiony z brązu, miał w centrum jego postać, wraz z mitrą i pastorałem. Po bokach były różne postaci braci dominikanów, z których dwie miały w rękach różańce.

---

[54] ***"Cogitanti occurrit crux quaedam argentea parvae quantitatis quae, iuxta consuetudinem, solet inseri filo inter nodulos illos qui Paternoster vulgariter appellantur, eo quod ad ipsorum numerum oratio dominicalis replicatur. Hoc igitur paternoster sacra virgo habens in manibus"*, w: BOLLANDISTAE, *Acta Sanctae Sedis,* t. II, apr. al g. 30, w: S. ORLANDI O.P., *Ksiąga Różańca,* s. 98.**

[55] **Cf. MAMACHI T. M. O.P. - POLLIDORIUS F. M., O.P., *Annalium Ordinis Praedicatorum*, t. I, s. 326-29, w: S. ORLANDI O.P., *Ksiąga Różańca,* s. 98- 99.**

[56] **Grób został zniszczony podczas rewolucji francuskiej, ale został przedstawiony na jednym druku, który znajduje się w Bibliotece Narodowej we Francji, w Paryżu, w kolekcji Gaignières (druk Pe Ij fol. 82).**

e) Louis Alonso Getino, historyk dominikański (1877-1946), w swoim dziele "*Origen del Rosario*", zilustrował dwa groby z XIV w., jeden z Portugalii, drugi z Hiszpanii[57].

Pierwszy z nich był grobem kobiety o imieniu Beatrice, drugi należał do żony króla Jana I, która zmarła w 1307, i została pochowana w kościele klasztornym Ducha Świętego (Toro) w Zamora, w Hiszpanii. Na szyi Beatrice jest zawieszony duży różaniec.

Po obu stronach grobu są umieszczone postaci świętych z Zakonu Dominikańskiego.

e1) *Grób Beatrycze Portugalskiej*, królowej Kastylii i Leónu, zmarłej w 1307 r. i pochowanej w kościele klasztoru Sancti Spiritus w Toro (Zamora), w Hiszpanii.

Drugi z pomników cmentarnych znajduje się w Valladolid, w Hiszpani, w klasztorze cysterskim Santa Maria la Real.

Znajduje się tam też grób Marii de Molina (Marii Portugalskiej), nazywanej Wielką, królowej Kastyli i Leonu, która zmarła w 1321r., zostawiając zapis w którym wyraziła pragnienie by być pochowaną w habicie dominikańskim. Powyżej sarkofagu można zobaczyć odtworzoną w alabastrze, leżącą postać królowej na której szyi jest zawieszony piękny różaniec[58].

e2) *Grób Marii de Molina* (Portugalskiej), królowej Kastylii i Leónu, zmarłej w 1321 r. i pochowanej w Valladolid, w Hiszpanii, w klasztorze Santa María la Real.

---

[57] **Por. L. GETINO ALONSO O.P., *Origen del Rosario y Leyendas Castellanas del siglo XIII sopre S.to Domingo de Guzman,* Vergara, 1925, s. 39-40, w: S. ORLANDI O.P., *Ksiąga Różańca,* s. 99.**

[58] **por. S. ORLANDI O.P., *Ksiąga Różańca,* s. 99-100.**

f) W muzeum sztuk pięknych w Dijon, we Francji, jest zachowany grób Filipa Le Hardi, który został wyrzeźbiony przez Jean de Marville, między 1383 i końcem 1410r.

Po obu stronach pomnika cmentarnego znajduje się bracia dominikanie z różańcami.

f) Jean de Marville, *Grób Filipa Le Hardi*, wyrzeźbiony między 1383 a 1410r., Dijon, Muzeum Sztuk Pięknych.

3) I POŁ. XIV W. I WIEK XV: UPADEK RÓŻAŃCA I JEGO BRACTWA, NADEJŚCIE BŁOGOSŁAWIONEGO ALANA DELLA RUPE O.P.

Pod koniec 1300r. nastąpił zanik Bractw Różańcowych i odmawiania samego różańca. O. Rajmund Spiazzi O.P., proponuje nam doskonały opis: "Z powodu naszej ludzkiej słabości z czasem nabożeństwo się przestaje rozwijać, że prawie popada w zapomnienie. Ale Dziewica patrzyła i próbowała ponownie je rozpalić w sercach ludzi. I jak miała nauczyciela w patriarsze świętym Dominiku, tak chciała, aby dominikanin powrócił do głoszenia błogosławionej formuły modlitwy. Tym dominikaninem był błogosławiony Alan, mistrz zakonu".

Alan de Rupe (Alanus de Rupe, Alain de la Roche, Alain Van der Rutze, lub po flamandzku Alain Van der Clip[59]) urodził się około 1428 roku, w Plöuer sur Rance, w Bretonia[60].

Jego imię chrzcielne wydaje się brzmieć Piotr, jak wynika z niektórych tekstów zachowanych w Bibliotece Narodowej w Paryżu.

Należał do szlacheckiej rodziny De la Roche, których zamek z którego zostały jeszcze wciąż częściowo zakopane zabytkowe pozostałości murów

---

[59] Ippolito Marracci podaje również jako błędną nazwę: Alarius: *"Alanus de Rupe (cuidam, sed male, Alarius)"*, w: MARRACII HIPPOLYTI, *Bibliotheca Mariana*, w: *Monumenta italica mariana*, n. 2, s. 15.

[60] Współcześni autorzy nie dołączyli nic nowego ponad znaczącą notatkę biograficzną QUETIF-ECHARD, I, 849-852 opierającą się na Aktach Kapituł Generalnych Zakonu, na tych ze zgromadzenia w Holandii i na dokumentach z archiwum w Lilla, dziś zaginionych.

Stary obraz z około XVII w., fragment ołtarzowego obrazu, na którym Matka Boża Różańcowa przekazuje Bł. Alanowi Różaniec z XV Tajemnicami. Obraz należy do prywatnej kolekcji.

zewnętrznych i przedsionków, z widokiem na ujście rzeki Rance, z krajobrazem wciąż dziś urzekającym pięknem.

Nauczył się on modlitwy różańcowej w rodzinie, o czym świadczy pomnik cmentarny, który znajduje się w kościele w Plöuer sur Rance, należący z pewnością do jego rodziny, przedstawiając rzeźbioną podobiznę szlachcianki z XV wieku, która trzyma w swoich dłoniach różaniec jako znak pobożności, którego brakuje na innych nagrobkach, obecnych w tym samym kościele (i należących do tej samej linii rodu De la Roche), i pobliskich okolic.

Pewność daty z XV wieku, nazwisko rodowe umieszczone na nagrobku i różaniec wyryty w rękach, wydaje się, że nie ma wątpliwości kim była pochowana szlachcianka: to mogłaby być właśnie matka błogosławionego Alana, i on zleciłby zrobienie grobu matki i chciałby umieścić różaniec w jej rękach.

W tym samym kościele znajduje się drewniany ołtarz, który na pierwszy rzut oka przedstawia Matkę Bożą Różańcową, która daje różaniec świętemu Dominikowi i świętej Katarzynie ze Sieny, ale będąc w kościele będącym w miejscu narodzenia Bł. Alana, to przedstawienie postaci mogłoby reprezentować właśnie błogosławionego Alana, ponieważ oblicze świętego nie ma brody i brakuje u stóp figury widocznego odniesienia do św. Dominika, tj. psa i pochodni w ręce. Także świętą, która znajduje się z boku mogłaby być św. Róża z Limy.

W Plöuer, w kaplicy Notre Dame della "Souhaitié", u podnóża Plöuer sur Rance, znajduje się statua bł. Alana będąca pamiątką sławy jego świętości wśród ludzi.

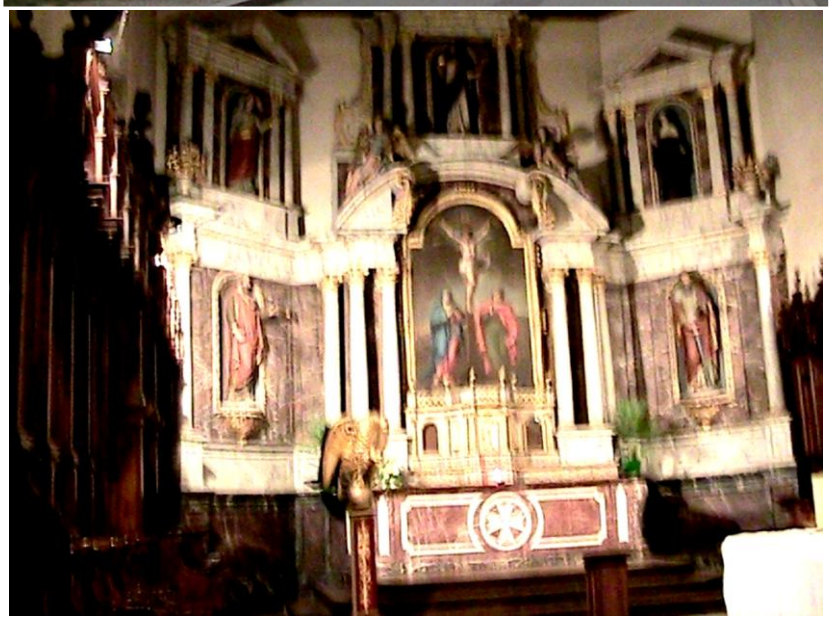

Plöuer sur Rance, *Kościół św. Piotra i Pawła* (Pl. Kościelny 23): w lewej nawie kościoła, w odniesieniu do drewnianego ołtarza Matki Bożej Różańcowej, gdzie (wydaje się być) bł. Alan i św. Róża, znajduje się grób szlachcianki z zamku *De la Roche*, z XVw., z różańcem w dłoniach (fragment): można mówić że byłaby to matka bł. Alana.

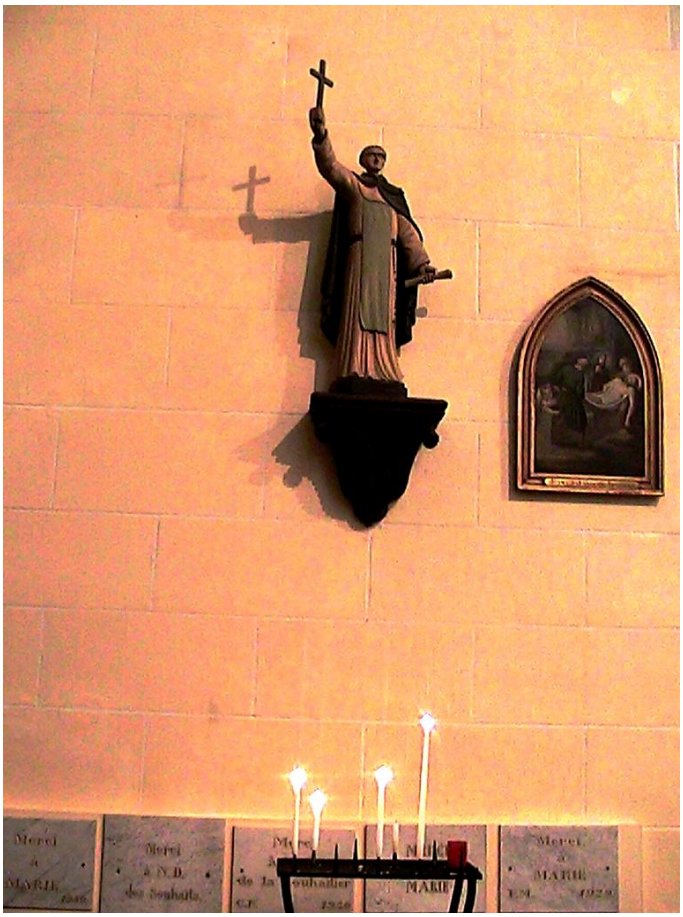

Plöuer-sur-Rance, *Kaplica Notre-Dame de la Souhaitier, Statua Bł. Alana de la Roche.*
Rzeka Rance nadaje tym miejscom niezwykły urok: to właśnie tutaj Bł. Alan de la Roche spędził swoje dzieciństwo.

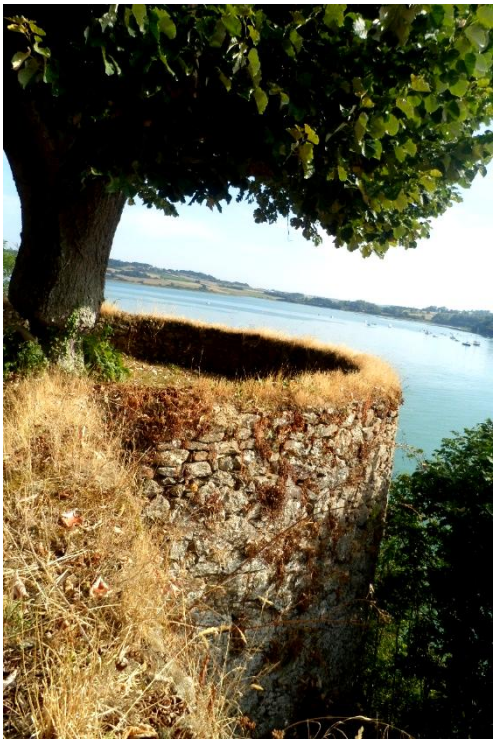

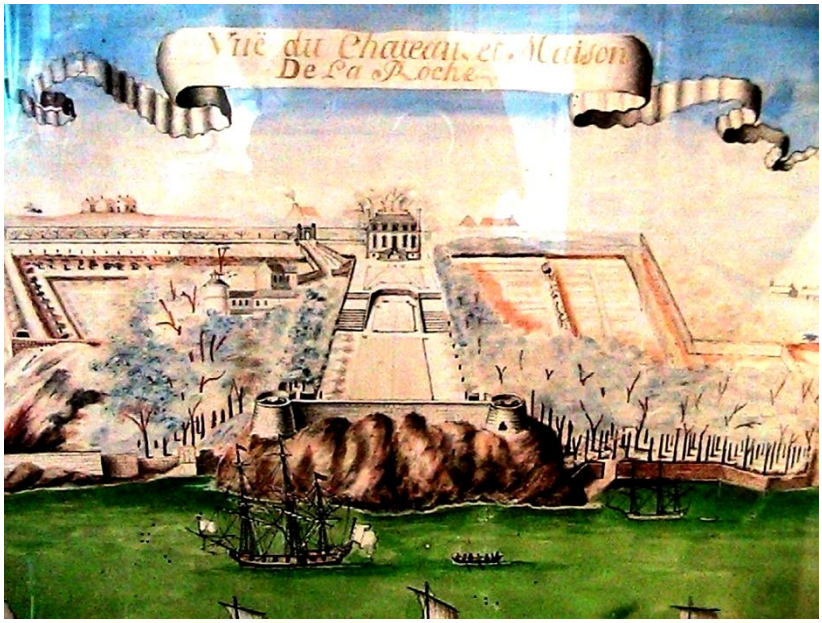

Plöuer-sur-Rance, *miejsce, w którym stał zamek De la Roche*: ujście rzeki Rance, która przygotowuje się do wpłynięcia do kanału La Manche, sprawia, że miejsce to jest niezwykle malownicze i urzekające. Zamek De la Roche znajdował się w miejscu, gdzie dziś rozciąga się łąka, co potwierdzają wykopaliska archeologiczne (ostatnie zdjęcie). To tutaj Bł. Alan de la Roche urodził się i spędził swoje dzieciństwo.

Bł. Alan miał powołanie od młodości do tego stopnia, że wstąpił bardzo młodo do nowicjatu dominikańskiego w Dinan, w diecezji Saint-Malo, około 10 km od Plöuer, gdzie pozostawał aż do profesji zakonnej, później przeniósł się do Lille. W Dinan, przejście młodego Alana jest poświadczone przez witraż, który go przedstawia, znajdujący się w kościele Saint Sauveur, który jest bardzo blisko starego nowicjatu dominikańskiego, gdzie on spędził swój czas dorastania i pierwsze lata młodości. W tym kościele znajduje się także ołtarz poświęcony Bractwu Różańcowemu.

Dinan, *Théâtre des Jacobins,* Rue de l'Horloge 6: zewnętrzna i wewnętrzna część dawnego kościoła nowicjatu dominikańskiego. W tych murach młody Alan spędził okres dorastania i wczesnej młodości.

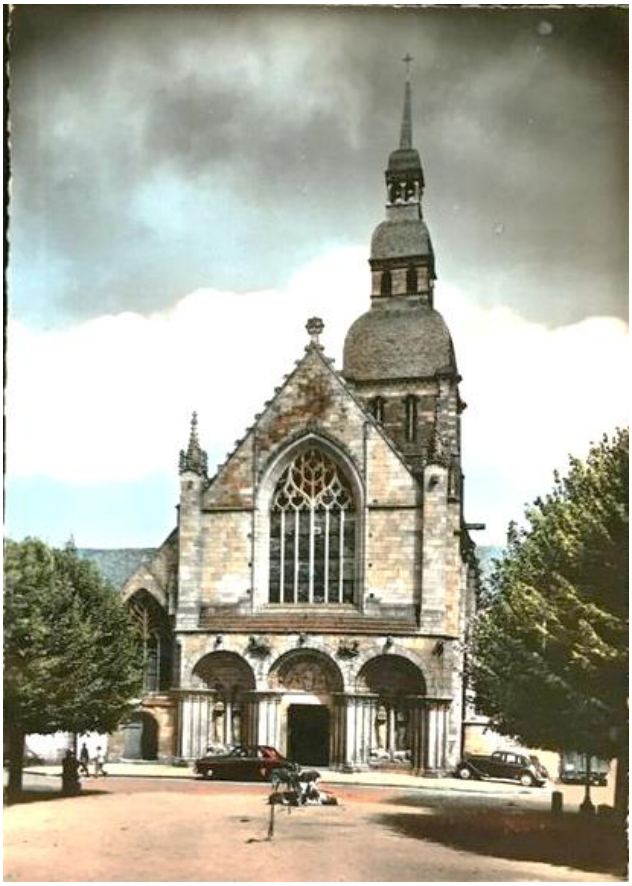

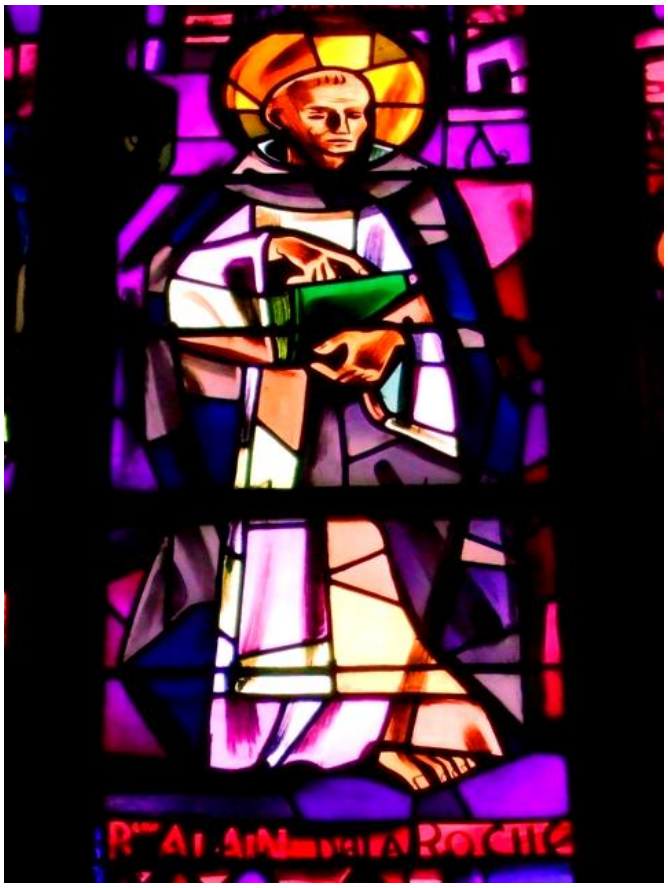

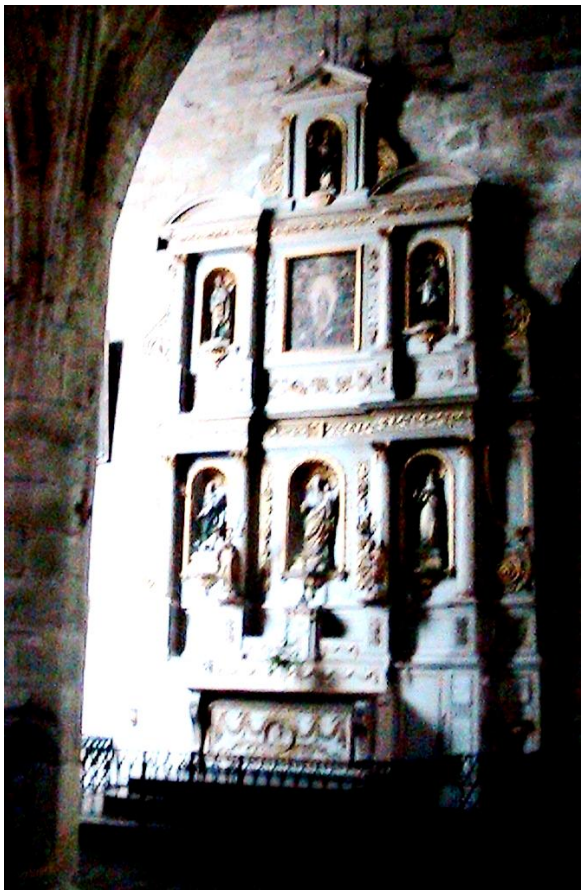

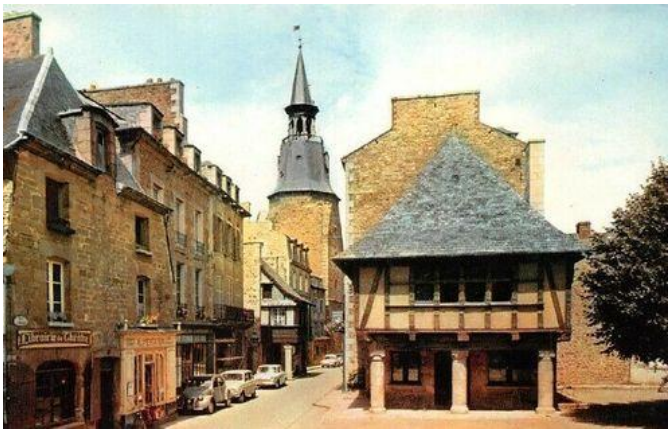

Dinan, *Kościół Saint-Sauveur, pl. Saint-Sauveur*: witraż w bocznej nawie przedstawia Bł. Alana, a kilka kroków dalej znajduje się ołtarz Bractwa Różańcowego.
Stare Miasto w Dinan: Zamek Hrabiny i Wieża Zegarowa, naprzeciwko której znajdował się nowicjat dominikański.

W 2013 roku władze miasta Dinan, w filmie *„Laissez-vous conter Dinan en 1750”*, czyli *„Pozwól, by opowiedziano Ci o Dinan w 1750 roku”*, odtworzyły dawny kompleks dominikański, w którym znajdował się nowicjat, a który dziś jest teatrem. Co zaskakujące, mury teatru, wraz z zamurowanymi dużymi oknami, idealnie odpowiadają murom dawnego nowicjatu dominikańskiego, jak widać poniżej.

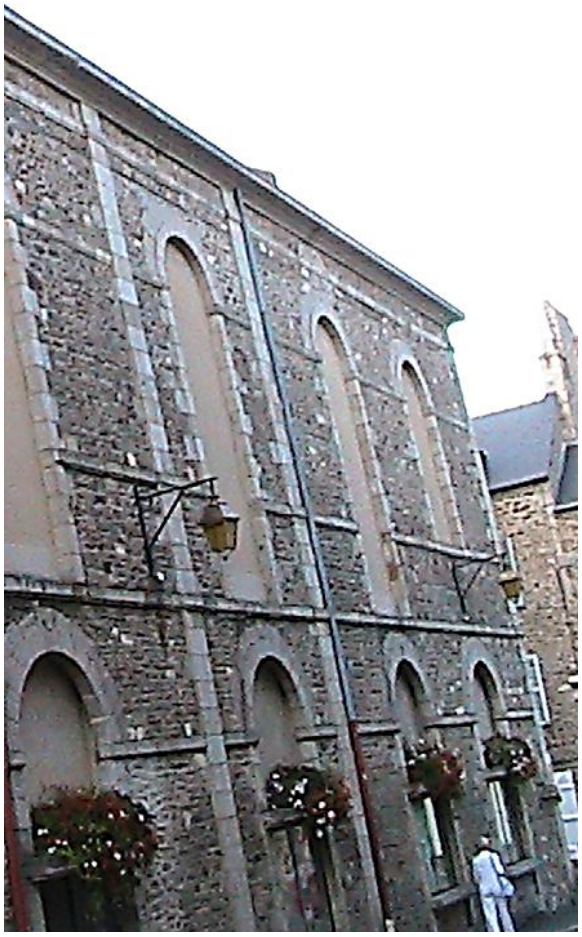

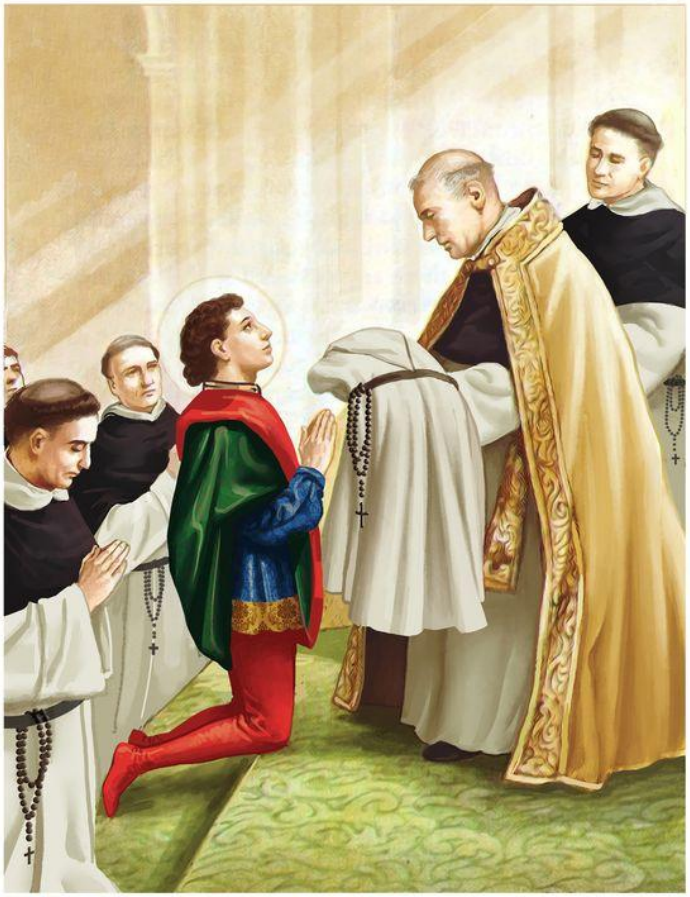

Ingresso del giovane Alano della Rupe nel Noviziato domenicano di Dinan

Alan studiował później filozofię teologię w Paryżu, w klasztorze Saint Jacques, i w Zesłanie Ducha Św. w 1459r., kapituła generalna Dominikanów powierzyła mu zadanie nauczania studentów, którzy realizowali dwuletni kurs filozofii na prestiżowej Sorbonie w Paryżu, używając "Sentenze" Piotra Lombardo. Nauczał on w Paryżu do końca 1464r., zostając potem w Lille lektorem i kaznodzieją, i został aktywnie zaangażowanym członkiem zreformowanego zgromadzenia w Holandii, które chciało przynieść klasztorom dominikańskim pierwotną obserwancję[61]: z tego powodu był w Lille, od 1459 do 1464; potem w Douai, blisko Lille, od 9 października 1464 (data kapituły zgromadzenia w Holandii) do 1468r.; w końcu w Gand, od 1468 do 1470 roku.

Podczas nauczania w Paryżu, Alan miał jako wiernego ucznia br. Michele di Francesco di Lilla (Michael François de Lille, 1435-1502), który później podniósłby pobożność maryjną Mistrza i jego gorliwość w szerzeniu Psałterza lub różańca Najświętszej Maryi Panny i jego Bractwo Różańcowe tymi słowami: "Błogosławiony Alan, wybitny nauczyciel teologii, główny miłośnik tego psałterza [...] którego czasami zasługiwałem na bycie uczniem, był jak najbardziej żarliwy w miłości do chwalebnej Dziewicy, idąc, rozmawiając, głosząc miał w ustach "Pozdrowienie Anielskie", i skłonił więcej niż tysiąc osób do odmawiania tego psałterza, niewątpliwie od swojej Chwalebnej Dziewicy już otrzymuje nagrodę w raju"[62].

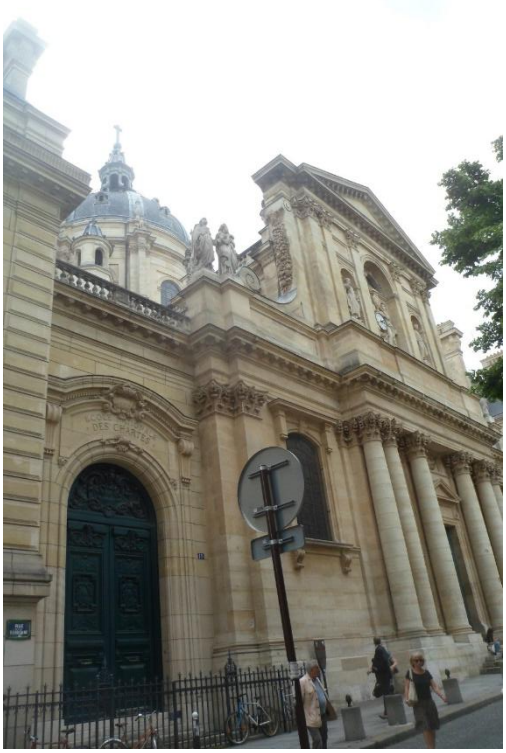

Paryż, Uniwersytet Sorbony, Rue Victor Cousin 1, gdzie Bł. Alan de la Roche wykładał w latach 1459–1461; obok, w niszach kościoła, znajdują się posągi dominikanów, profesorów Sorbony.

[61] **9 października 1464r., przełożeni Zakonu Dominikańskiego, którzy inspirowali ideałem wierności Regule, "zgromadzili się" w Lille i ta ugoda została nazwana "Zreformowanym zgromadzeniem Holandii", ponieważ ideą był powrót do wierności regule dominikańskiej, pochodzący z Rotterdamu w Holandii.**

[62] **Por. MICHELE DI FRANCESCO DI LILLA O.P., *"Quodlibet de veritate Fraternitatis Rosarii, seu Psalterii beatae Mariae Virginis"*, Kolonia, 1476r. Tekst pochodzi z pierwszej wersji w gwarze pisańskiej z początków 1500r. (część IV n.8), w: S. ORLANDI O.P., *Księga Różańca,* s. 174-175.**

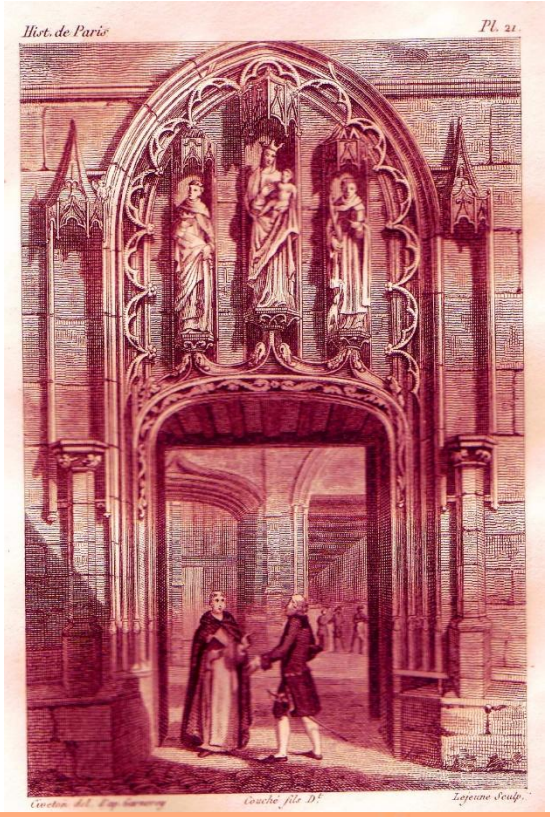

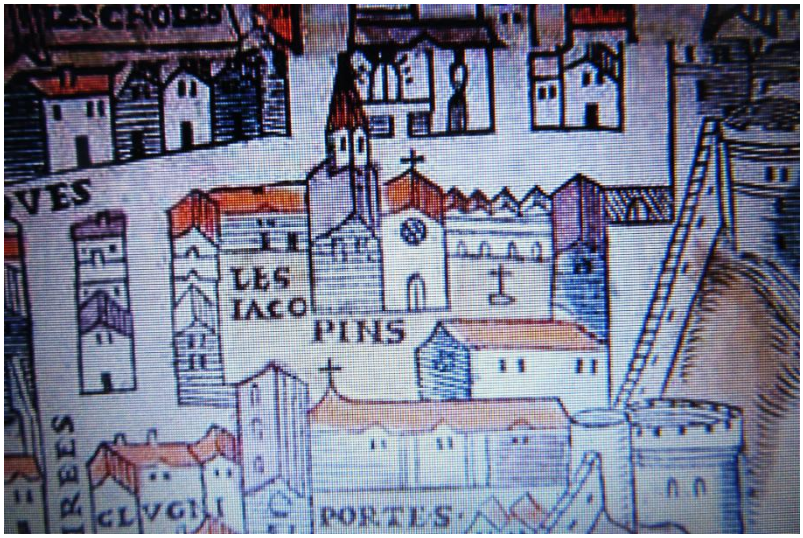

Le Club des Jacobins (ancien couvent des Jacobins).

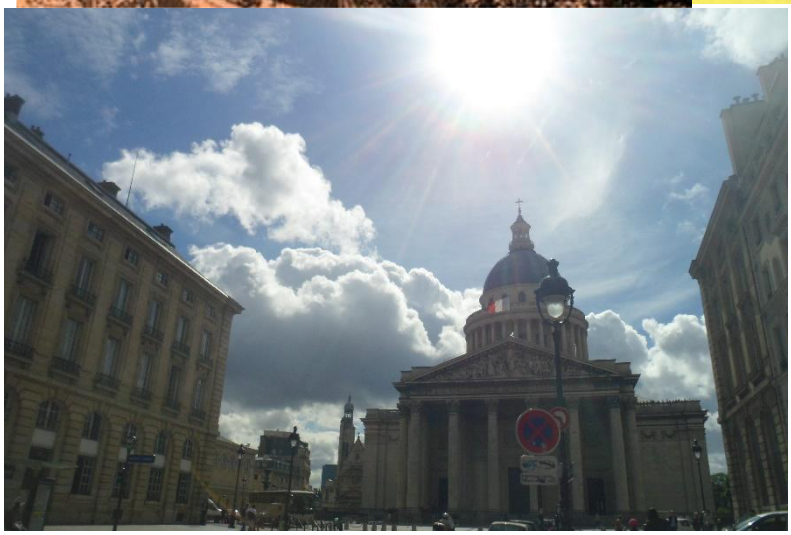

Paryż, u góry: dawny kościół Saint-Jacques i klasztor dominikański (Couvent des Jacobins), w którym Bł. Alan de la Roche przebywał w latach 1457–1461. Miejsce to znajduje się naprzeciwko Sorbony w Paryżu, gdzie wykładali św. Albert Wielki, św. Tomasz z Akwinu oraz sam Bł. Alan de la Roche.
Tak wygląda dziś to miejsce, gdzie znajdują się Panteon w Paryżu, Uniwersytet Prawa oraz Collège Sainte-Barbe (Kolegium św. Barbary), które powinno obejmować dawne zabudowania klasztoru dominikańskiego, ponieważ znajduje się pomiędzy Sorboną a kościołami Saint-Étienne i Sainte-Geneviève.

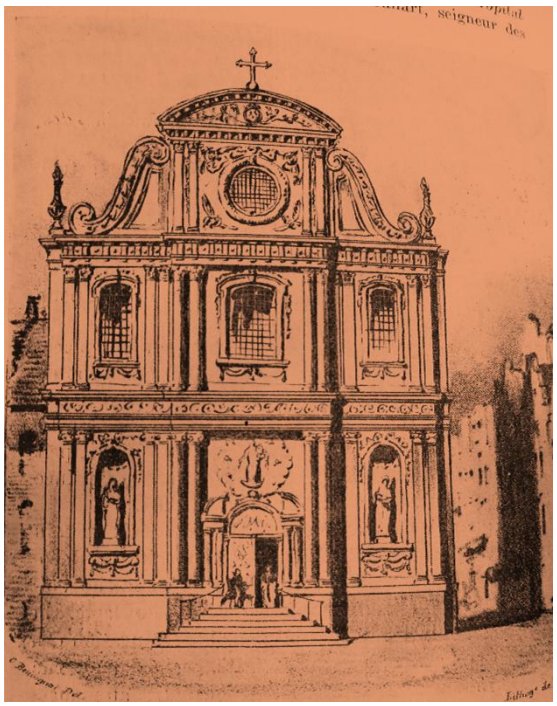

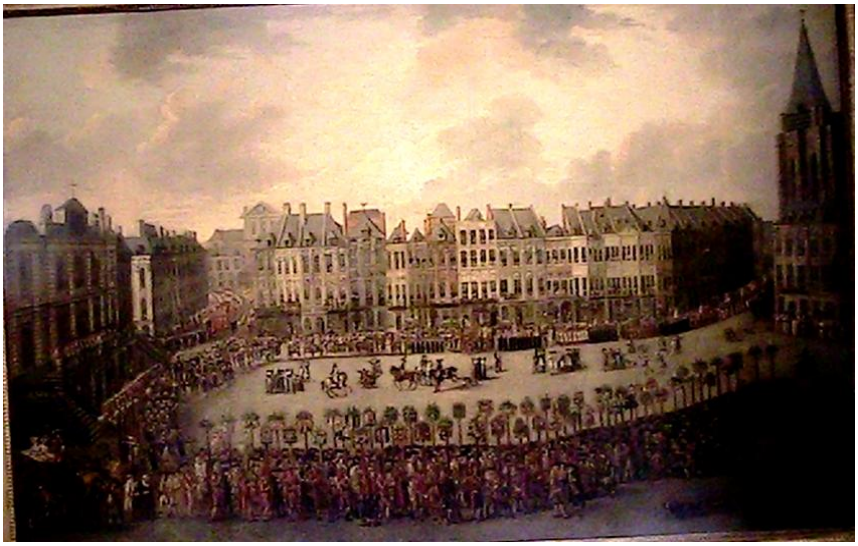

U góry: dawne miasto Lille oraz wygląd dawnego kościoła dominikańskiego w Lille, po którym, jak się wydaje, nie pozostał żaden ślad. Na dole: obecność dominikanów w Lille ukazana na obrazie F. Watteau, *La Procession de Lille*, z 1787 roku, bezpośrednio przed rewolucją francuską.

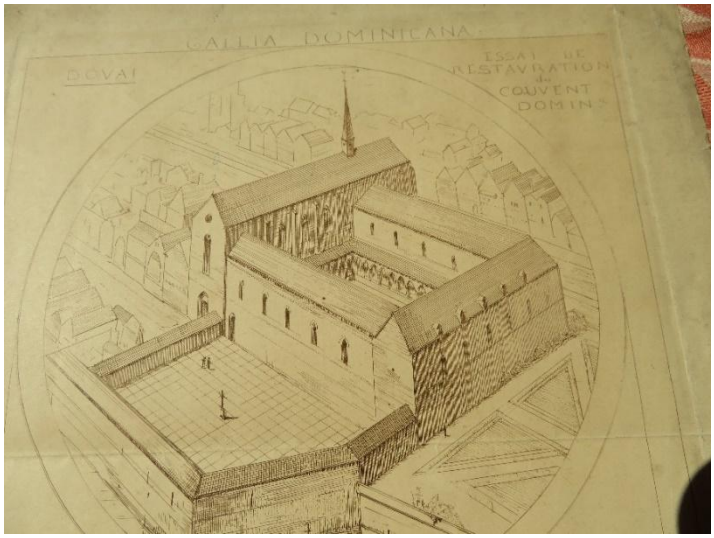

Douai, ulica Dominikanów: dawny kościół i klasztor dominikański przed ich przekształceniem w budynek, który zachował ten sam kształt.

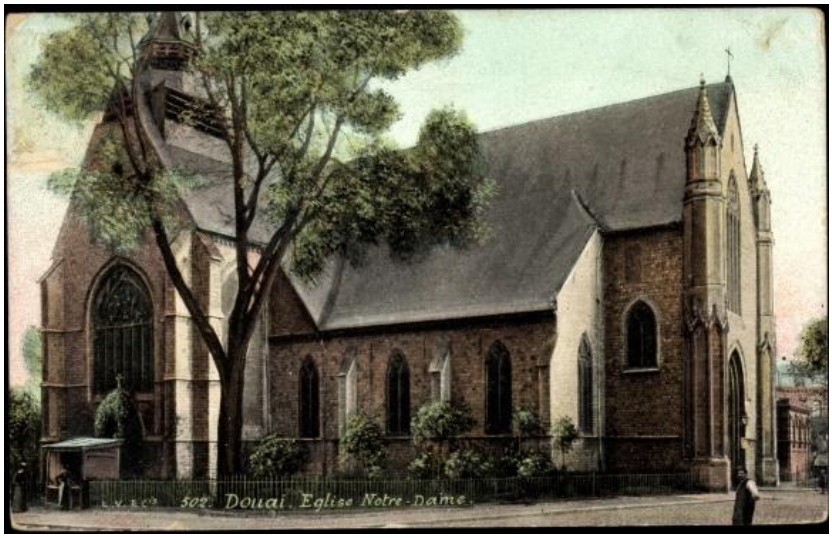

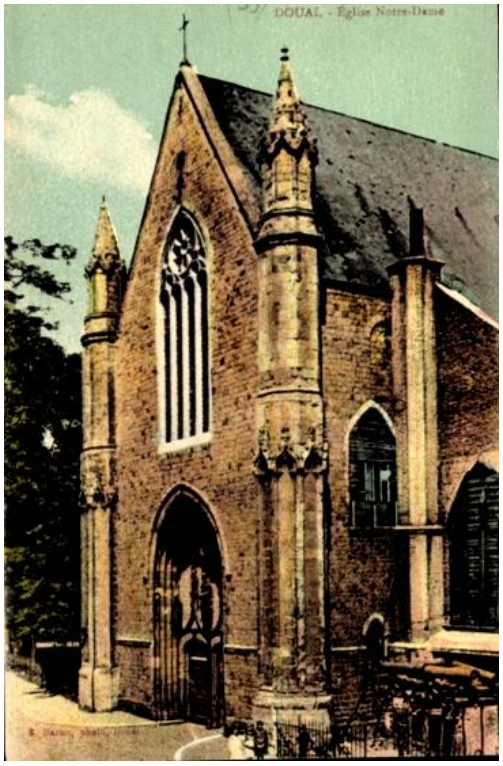

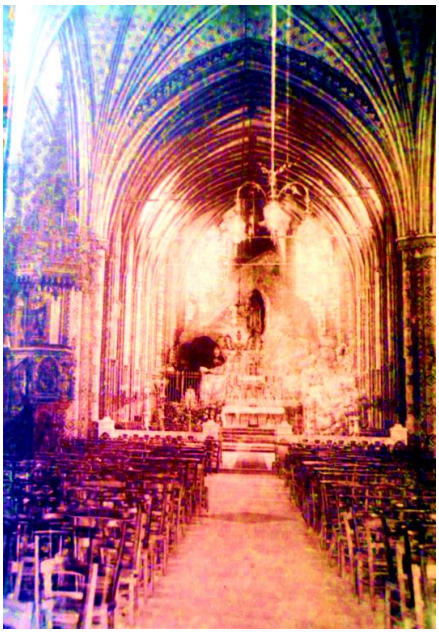

Douai, *Église Notre-Dame (Paroisse Saint-Maurand-Saint-Amé de Douai, Rue Henri Dunant 43):* kościół, w którym Alan w 1464 r. ustanowił Bractwo Różańcowe. Upamiętnia to marmurowa tablica z napisem: „W dawnym kościele Notre-Dame, w Roku Pańskim 1470, za sprawą bł. Alana de la Roche, dominikanina z klasztoru w Douai, ustanowiono pierwsze ze wszystkich Bractw Różańcowych". Na obrazie w absydzie kościoła przedstawiono Bł. Alana, który otrzymuje Różaniec.

Wydaje się, że właśnie w Douai, w klasztorze dominikanów oraz w kościele Notre-Dame, miały miejsce w 1464 roku dwa wielkie objawienia Matki Bożej Różańcowej Bł. Alanowi. Świadczy o tym fakt, że właśnie w tym kościele Bł. Alan postanowił założyć Bractwo Różańcowe.

W Douai, dokładnie naprzeciwko dawnego kościoła i klasztoru dominikanów, przy Place Saint-Amé, znajdował się także kolegiacki kościół Saint-Amé, gdzie w 1218 roku wydarzył się Cud Eucharystyczny w Douai: Hostia upadła na ziemię i ukazał się najpierw Jezus jako Dzieciątko, następnie Jezus Cierpiący, a wreszcie Chrystus w Chwale. Bł. Alan prawdopodobnie zaczerpnął inspirację z Cudu Eucharystycznego w Douai, dzieląc Różaniec na Tajemnice Radosne, Bolesne i Chwalebne.

Jean Bellegambe (Douai, 1470–1535), *Tryptyk Niepokalanego Poczęcia* (*Triptyque de l'Immaculée Conception*), 1526, Douai, Musée de la Chartreuse, Rue des Chartreux 130 (w tryptyku brakuje środkowego panelu przedstawiającego Niepokalane Poczęcie, który znajduje się w Ameryce): na lewym panelu Duns Szkot i Bł. Alan de la Roche wraz ze swoim Bractwem Różańcowym z Douai bronią przed papieżem Sykstusem IV nauki o Niepokalanym Poczęciu (która stała się dogmatem w 1854 roku). Ze względu na swoją niezwykle głęboką teologię dotyczącą Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny Bł. Alan zasługuje, obok Bł. Dunsa Szkota, na miano „teologa Niepokalanego Poczęcia".

Douai, *kościół Notre-Dame: prawdopodobnie właśnie w tym kościele miało miejsce jedno z wielkich objawień Matki Bożej Różańcowej Bł. Alanowi.*

Między 1464 a 1468r.[63], po siedmiu latach ciemności w których Alan był dręczony przez diabła, miały miejsce wielkie objawienia Matki Bożej Różańcowej: Ona daje mu do picia swoje dziewicze mleko i umieszczając na szyi różaniec ze 150 pereł i na jego palec pierścionek zrobiony z włosów Matki Bożej, uczyniła go swoim nowym oblubieńcem i dała mu udział w wizjach dotyczących różańca jakie miał święty Dominik i udzieliła mu mandatu do szerzenia różańca i Bractwa Różańcowego. Odebrał potem od Matki Bożej Różańcowej piętnaście klejnotów lub specjalnych darów łaski, pochodzących od Matki Najświętszej od Różańca.

Oto opowieść tej wizji jak została przedstawiona przez błogosławionego Alana w drugiej księdze "Wizji i Objawień":

---

[63] **Według Orlandi wizje mogły nastąpić w Lille lub w Douai, w 1464r.. tak opisuje wydarzenie: *"Opowiadając o tym objawieniu, Alan wyznaje, że przez siedem lat cierpiał oschłości duchowe i pokusy cielesne. Zatem początek tego kryzysu duchowego miał miejsce w 1457r., kiedy przebywał on jeszcze w Bretanii. [...] Wizja z 1464r. wydaje się być swego rodzaju nagrodą z nieba za jego wierność w codziennym odmawianiu Psałterza Maryjnego, podczas kryzysu duchowego w latach 1457-1464. Przynajmniej taka jest myśl Alana [...] Alan później przekazuje jak Dziewica ukoiła jego pragnienie swoją piersią, włożyła na jego palec pierścień, zrobiony ze swoich włosów, zobowiązała go do głoszenie swojego Psałterza i głoszenia swojego Bractwa, grożąc ze strony Chrystusa, straszną śmiercią, jeśli nie wypełniłby powierzonej misji. Alan zatrzymuje się zawsze na tym objawieniu, zresztą nie wymagając, żeby inni mu wierzyli. Przemilczając imię dobroczyńcy identycznej wizji, opowiedział to w kazaniu, wygłoszonym w Rostock, w dzień Zesłania Ducha św. w 1471r.. Niedługo potem, tłumaczy w sensie alegorycznym w bezpośrednim liście do kartuza Jakuba z Marienehe; w maju 1475r. na nowo opowiada ją głosząc kazanie w Douai. W czerwcu tego samego roku, wreszcie bronił jej przed biskupem Tournai, aby usprawiedliwić głoszenie jej w diecezji. Wydaje się zatem, że już w 1464r., natychmiast po otrzymaniu misji, Alan miał wprowadzić Psałterz Maryjny do Bractwa w Douai. Ta data pokazuje zmianę w jego życiu: początek głoszenia Psałterza Maryjnego i jego Bractwa"*, w: S. ORLANDI, *Księga Różańca,* s. 50-51.**

Douai, *kościół Notre-Dame:* transept, w którym gromadziło się Bractwo Różańcowe założone przez Bł. Alana.

"Łaska Boga jest godna dzieł niewypowiedzianych i niezliczonych projektów, przez pośrednictwo jednego brata Dominikanina, który był szczególnie oddany nabożeństwu różańcowemu Jezusa i Maryi.

Ten sam Ojciec, jeszcze przed osiągnięciem przez Boskie powołanie łaski nadzwyczajnego przepowiadania, przez długi czas zwykł ofiarować Bogu, z wytrwałym i codziennym oddaniem, różaniec Maryi, adwokatki i Matki Boga; i za pośrednictwem różańca został uwolniony od pokus diabelskich, ciała i tego świata, i odporny od nich kontynuował życie pewne z Bogiem, w swojego powołania.

Jednakże [...] za przyzwoleniem Boga, był kuszony przez całe siedem lat bardzo okrutnie przez diabła, został uderzony biczem i otrzymał ciężkie razy batem. Były tak okrutne te uderzenia, które nieustannie dręczyły jego życie, doprowadzając go do rozpaczy, że Matka Boża litując się, czasami przynosiła cierpiącemu ulgę i lekarstwo. Czasami ukryta siła strasznego oprawcy była tak niepowstrzymana i porywcza, że kierował się duchem rozpaczy, by gwałtownie oddać się na śmierć, posługując się własnymi rękoma, przecinając tchnienie życia i krwi nożem lub przerywając życie jakąkolwiek inną formą śmierci. Jednego razu, wchodząc w świadomy stan rozpaczy duszy, Matka Najświętsza objawiła się na jego oczach, w sposób niespodziewany, w kościele jego zakonu, zabierając pokusy.

Douai, kościół Notre-Dame: transept obok ołtarza głównego, w którym gromadziło się Bractwo Różańcowe założone przez Bł. Alana w 1464 r., w tym samym roku, w którym miał on wielkie wizje Matki Bożej Różańcowej.

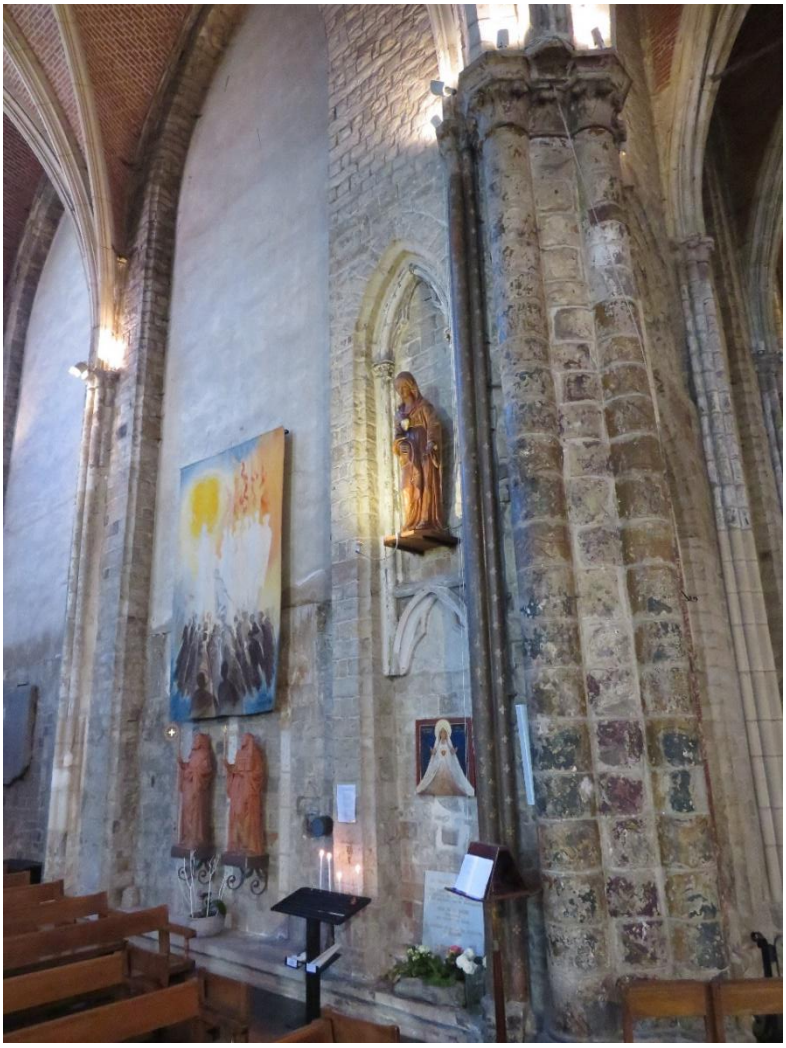

Kiedy niestety w tym momencie zdesperowania sięgnął ręką po nóż, wyciągając go z futerału, i nie zdając sobie sprawy z ciężkości gestu, podniósł rękę na samego siebie, używając ostrza noża wobec własnego gardła, ruchem tak skupionym i zdecydowanym że z pewnością poderżnąłby sobie gardło powodując natychmiastową śmierć: a oto objawiła się mu Najukochańsza Maryja, która przyszła mu z pomocą i natychmiast chwyciła go za ramię powstrzymując od szaleństwa i dając zdesperowanemu jeden policzek[64], tak mu powiedziała: „Co robisz o nieszczęśniku?

Jakbyś poprosił mnie o pomoc, tak jak dawniej, nie byłbyś w tak wielkim niebezpieczeństwie". Powiedziawszy to zniknęła, a nieszczęśnik został sam.

Niedługo potem był dotknięty przez ciężką i nieuleczalną niemoc ciała, że wszyscy, którzy go znali byli pewni, że będzie kolejnym dzieckiem śmierci.

[64] **"Policzek" od Matki Najśw. odpowiada łacińskiemu terminowi "alapa", które było uderzeniem w policzek niewolnika w momencie wyzwolenia: Matka Boża w ten sposób zapowiada bł. Alanowi wyzwolenie od niewoli szatana.**

Douai, kościół Notre-Dame, wielki posąg Bł. Alana de la Roche we wnętrzu kościoła, w transepcie dawnego Bractwa.

Wyszedłszy z kościoła, wszedł do swojej celi, gdzie znów został otoczony ze wszystkich stron przez demony, które dręczyły jego sumienie, co jeszcze bardziej pogarszało jego chorobę; leżał w łóżku, zrozpaczony, gorzko płakał i modląc się i wzywając Matkę Bożą w tych słowach: "O ja biedny, czuję się tak bliski śmierci! Niestety! Dlaczego jestem taki nieszczęśliwy? Dlaczego Niebo jest przeciwko mnie? Dlaczego Niebo jest takie okrutne dla mnie? Piekło mnie prześladuje, ludzie mnie opuścili. Nie wiem już co mam myśleć, co powiedzieć ani dokąd się zwrócić. Czułem się tak silny o Maryjo w Twojej opiece i tak pewny Twojej pomocy, zamiast tego tutaj jestem taki mizerny! Co za gorycz! Miażdży mnie straszna klątwa. Niestety! Z jakim celu się narodziłem? O ja biedny, dlaczego ujrzałem światło dzienne? Dlaczego wstąpiłem do tego zakonu i zostałem konsekrowany? Dlaczego powołanie wyznaczyło mi tak długą i ciężką posługę? Czy prawdziwe są słowa Boga , który mówi: "Moje jarzmo jest słodkie, a moje brzemię lekkie?". Gdzie jest prawda tych słów, w których On obiecał nam, że nie będziemy kuszeni ponad to co możemy znieść?

Tak naprawdę wiem, że obrażam Boga tymi lekceważącymi słowami, wolałbym raczej nie istnieć albo być kamieniem, który spędza w ten sposób dni swojego życia". Mówił wszystkie te rzeczy prosząc Boga jak Hiob i Jeremiasz, i zastanawiał się jaki sens ma kontynuowanie służby Bogu w ten sposób przez resztę swojego życia, czy nie byłby to powód do porzucenia go.

Podczas gdy nawiedzało go to pytanie, nagle przyszła mu z pomocą Matka Najświętsza.

Przykłady prywatnych relikwii Mleka i Włosów Najświętszej Maryi Panny, które nie należą do kościoła w Douai, lecz przypominają o wydarzeniach związanych z niektórymi wielkimi objawieniami Matki Bożej

Podczas gdy on zmagając się z różnymi nastrojami i skłonny do raz do jednej, potem do innej rzeczy, prawie w środku dramatycznej nocy, między dziesiątą a jedenastą godziną, w celi w której leżał, nagle zabłysło niebiańskie światło o ogromnej blasku i w nim pojawiła się majestatycznie Błogosławiona Dziewica Maryja, która go słodko pozdrowiła.

Po wielu świętych rozmowach Święta Dziewica skropiła swoim czystym mlekiem jego wiele ran śmiertelnych od demonów i natychmiast całkowicie je uzdrowiła.

W tym samym czasie w obecności Jezusa Chrystusa i wielu świętych, go otaczali, poślubiła swojego sługę i dała mu obrączkę swojego dziewictwa starannie wykonaną z dziewiczych włosów samej Maryi Najświętszej[65]. Nie jest możliwe opisanie wyjątkowości tej obrączki chwały, którą Maryja włożyła mu na palec i z którą w sposób niebiański i tajemniczy złączyła go węzłem małżeńskim w cudownych zaślubinach, nie będąc widzianym przez nikogo. Od tej chwili poczuł niesamowitą pomoc w walce z każdą diaboliczną pokusą. W ten sam sposób Bł. Dziewica Matka Boga zawiesiła na jego szyi, czyniąc to własnoręcznie, pleciony łańcuszek dziewiczych włosów, na którym umieszczono 150 drogich kamieni, podzielonych na 15 dziesiątek według liczby Jej różańca. Po dokonaniu tego Madonna powiedziała mu, że zrobi to samo w duchowy i niewidzialny sposób tym, którzy pobożnie odmawiali różaniec. Ta sama liczba klejnotów, chociaż mniejsza, znajdowała się również w pierścieniu. Po tym wszystkim Najsłodsza Pani pocałowała go i dała mu do picia mleko swojego dziewiczego łona. On pije je z wielką czcią i wydawało mu się w końcu, że osiągnął pokój i że został wyniesiony do nieba. I tego czasu bardzo często Matka Boża dawała mu dar tej ogromnej łaski swojego mleka.

---

[65] **Odwołujemy się do obrazu z XVII w., opublikowanego na okładce tekstu, aby kontemplować majestat sceny**

Douai, kościół Notre-Dame, obraz przedstawiający objawienie Matki Bożej Różańcowej Bł. Alanowi.

Te sprawy, które opowiadam są godne , aby były podziwiane przez wszystkich ludzi:

1. **Królowa nieba i ziemi, po zaślubinach, pojawiała się bardzo często pozostawiała go oczarowanym, co uczyniło go niesamowicie silnym i ożywiło, aby mógł w ten sam sposób dodawać odwagi innym czcicielom Matki Bożej Jej za pośrednictwem różańca.**

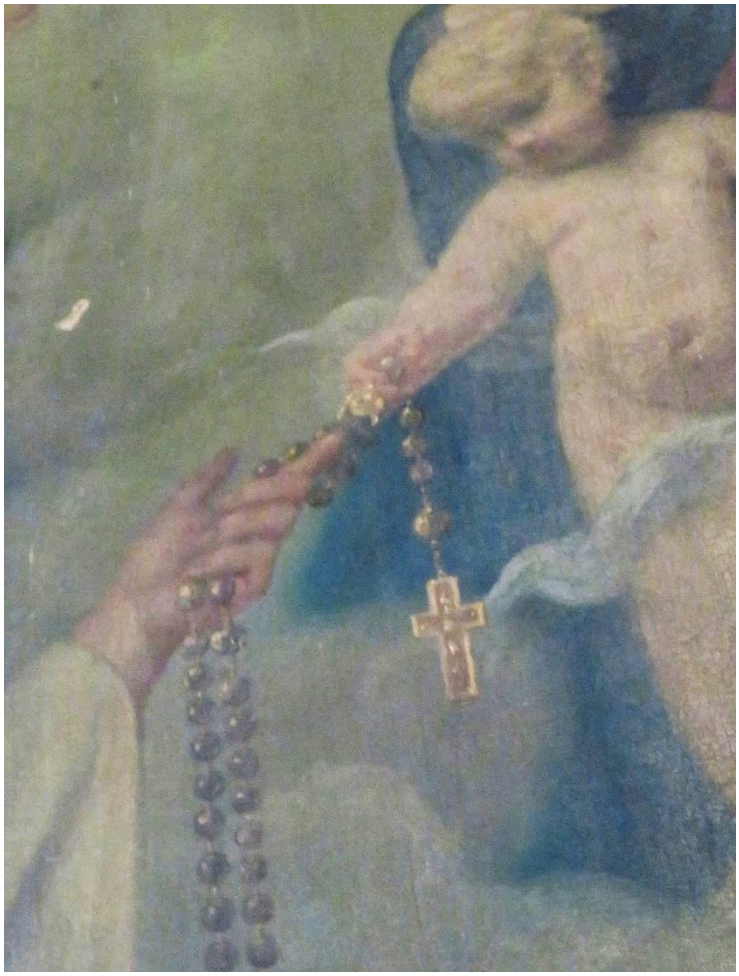

Douai, kościół Notre-Dame, szczegół obrazu przedstawiającego objawienie Matki Bożej Różańcowej Bł. Alanowi: Różaniec z piętnastoma Klejnotami przechodzi przez ręce Dzieciątka Jezus.

Jednego razu Ona powiedziała: «Umiłowany oblubieńcze, od tej pory nigdy nie możesz uważać, ze jestem daleko od ciebie, nie oddalaj się nigdy spod mojej ochrony i od mojej służby [...] Tak często byłeś w udręce, byłeś bardzo zraniony, cierpiałeś bardzo ciężko, ale wiesz i dlatego przez wiele lat przynosiłam ci dlaczego? Postanowiłam dać ci te słodycze i dlatego wiele lat przynosiłam ci gorzkie doświadczenia. Chodź, raduj się teraz. Teraz dam ci pełnię moich darów, piętnaście *Klejnotów* jak piętnaście jest lilii w moim psałterzu dziewiczym»

I. *Pierwszy klejnot*: odpuszczenie grzechów w momencie śmierci [...]
II. *Drugi klejnot*: Opieka Maryi [...]
III. *Trzeci klejnot.* Łaska otrzymania wszystkiego o co się prosi (w różańcu) [...]
IV. *Czwarty klejnot*: Pomoc z nieba [...]
V. *Piąty klejnot: Opieka Boża* [...]
VI. *Szósty klejnot:* opieka świętych [...]
VII. *Siódmy klejnot*: okazja do mówienia o świętych [...]
VIII. *Ósmy klejnot*: Świadomość rzeczy niebieskich i ziemskich [...]
IX. *Dziewiąty klejnot:* niewinność kobiet [...]
X. *Dziesiąty klejnot:* mądrość mówienia [...]
XI. *Jedenasty klejnot:* Opieka Chrystusa [...]

Dwunasty, trzynasty , czternasty i piętnasty klejnot, przezorny oblubieniec ich nie ujawnił i nie chciał podawać powodów: uważa się, że były one tak wzniosłymi tajemnicami, że sądzi się, iż nie powinny zostać one ujawnione śmiertelnikom"[66]. To objawienie uczyniło Alana piewcą Matki Bożej Różańcowej.

---

[66] **por. Bł. Alan Della Rupe, *Najśw. Różaniec: Psałterz Jzeusa i Maryi*, księga III, roz. IV-V.**

Douai, kościół Notre-Dame: szczegół transeptu znajdującego się naprzeciwko transeptu Bractwa. Wszystkie kolumny aż do momentu upadku bomby były ozdobione tak jak kolumna w transepcie, w którym gromadziło się Bractwo. Jedynie ta kolumna w cudowny sposób nie utraciła malowanej dekoracji stiukowej, mimo że znajdowała się najbliżej, a więc była najbardziej narażona na działanie bomby.

Chociaż bł. Alan nie mówi nam, w którym klasztorze i kościele dominikanów miały miejsce wielkie Objawienia Matki Bożej Różańcowej, uważna analiza źródeł historycznych pozwala nam z dość dużą pewnością ustalić zarówno rok, w którym miały miejsce te Wizje, czyli 1464, jak i miejsce, w którym się wydarzyły — kościół Notre-Dame w Douai.

Jeśli więc Bł. Alan wybrał ten kościół jako szczególne miejsce poświęcone Matce Bractw Różańcowych na całym świecie, to dlatego, że Matka Boża Różańcowa wyróżniła ten kościół swoimi wielkimi Objawieniami.

W 1464 roku Alan przebywał w Douai i nadal opiekował się Bractwem, także wtedy, gdy został wysłany do Gandawy. W 1470 r., przed wyjazdem do Rostocku, poprosił o jego zatwierdzenie.

Kościół Matki Bożej został później cudownie zachowany od zbezczeszczenia podczas rewolucji francuskiej, która zniszczyła większość kościołów we Francji. Jeszcze większym cudem było uratowanie od zbombardowania, które w 1944r., podczas II wojny światowej, zniszczyło sztukaterie, które pokrywały kolumny kościoła, z wyjątkiem tego transeptu z lewej strony, (patrząc w kierunku głównego ołtarza), gdzie gromadziło się Bractwo Różańcowe, jak można zobaczyć dzisiaj.

Między wszystkimi klasztorami dominikanów w których przebywał bł. Alan ten jest jedyny, które przetrwał, a był on w klasztorach w Dinan, Parigi, Lille, Gand, Rostock, dziś zniszczone: być może właśnie ten kościół w którym miały miejsce objawienia Matki Bożej Różańcowej bł. Alanowi? Historia pewnego dnia udzieli odpowiedzi na to pytanie.

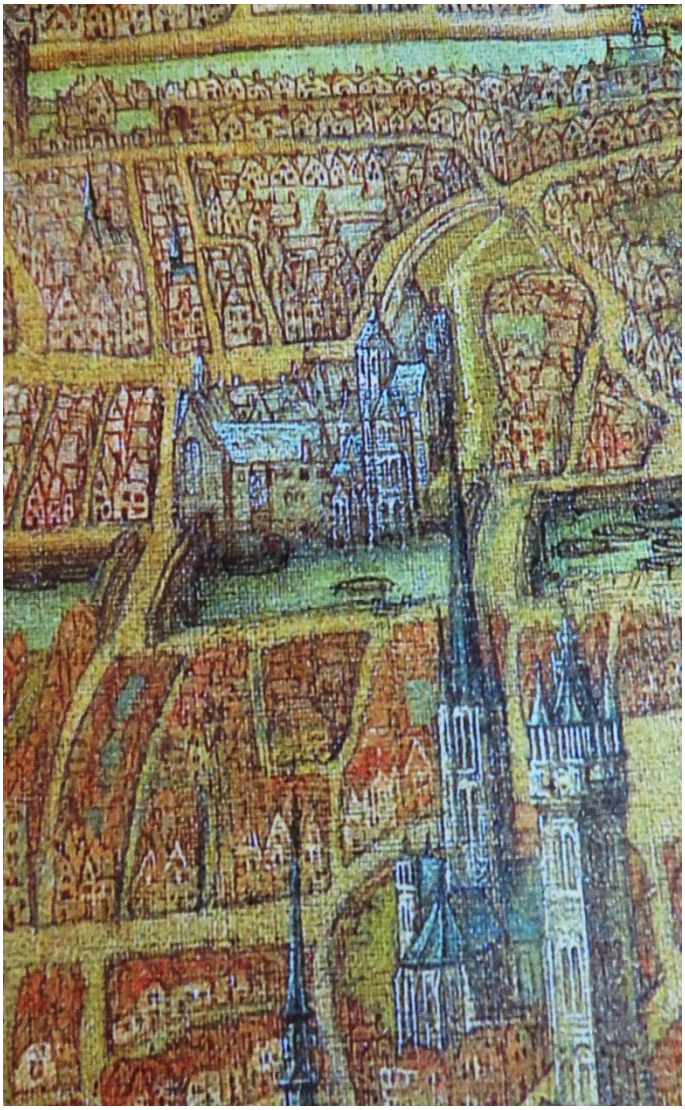

Pocztówka przedstawia, jak wyglądała Gandawa w czasach Bł. Alana; oraz szczegół kompleksu, w którym z jednej strony znajdował się dawny kościół dominikański, zniszczony w 1860 roku, pośrodku dawny klasztor dominikański, a z drugiej strony kościół św. Michała Archanioła. Na stronie poniżej i na następnej: zewnętrzna i wewnętrzna część dawnego kościoła dominikańskiego.

W 1468 r.[67], Alan został wysłany do prestiżowego klasztoru dominikańskiego w Gandawie, gdzie pogłębiał duchowość dawnych form zrzeszania się i bractw różańcowych. Znajdował się tam bowiem szpital opactwa kartuzów w Bijloke, a pobożne kobiety zajmowały się opieką nad chorymi i pielgrzymami.

Kiedy w 1228 roku przybyli do Gandawy pierwsi dominikanie, otoczyli oni tę grupę pobożnych kobiet opieką duchową i w 1233 r. założyli dla nich pierwszy beginaż w Gandawie, najstarszy w całej Flandrii. Kobiety spotykały się raz w tygodniu w szpitalu i pod przewodnictwem ojców dominikanów odmawiały Psałterz Maryi, czyli Najświętszy Różaniec.

W 1242 r. powstał pierwszy beginaż niezależny od opactwa, którego pierwotna reguła wymagała od pobożnych kobiet odmawiania *Psalterium Beatae Virginis Mariae*, czyli *Psałterza Najświętszej Maryi Panny*, a więc Różańca Najświętszej Maryi Panny[68].

---

[67] Ponieważ nie mamy żadnych wiadomości o Alanie z lat 1466–1468, niektórzy twierdzą, że powrócił do Bretanii, aby tam głosić kazania. Można również przypuszczać, że wrócił do ojczyzny z powodu śmierci swojej matki.

[68] Por. G. G. MEERSSERMAN O.P., *„Les Frères Prêcheurs et le Mouvement Dévot en Flandre au XIII siècle”*, w: *Archivum Fratrum Praedicatorum,* t. XVIII (1948), s. 85–87, cyt. w: S. ORLANDI O.P., *Libro del Rosario,* s. 5–7.

W tamtych czasach życie poświęcone Różańcowi wydawało się niezwykle nowoczesne: każda z sióstr miała do dyspozycji własny, niezależny domek z ogrodem i osobną kuchnią, a wszystkie te domki były rozmieszczone wokół wspólnej przestrzeni. W jej centrum znajdował się wspólny kościół, gdzie siostry spotykały się na Mszy Świętej i na modlitwie różańcowej.

Do tej wspólnej przestrzeni wchodziło się przez tę samą bramę, nad którą widniał napis: „Begginnasium", czyli „Gimnazjum Najświętszej Maryi Panny". Z czasem nazwa ta została przekształcona w „Beginaż", a kobiety konsekrowane zaczęto nazywać „beginkami", zamiast „Gimnazjalistkami Najświętszej Maryi Panny".

Ta forma konsekracji przetrwała mniej więcej do 1950 roku, po czym całkowicie zanikła, a poszczególne domki zostały sprzedane osobom prywatnym. A przecież była to forma konsekracji bardziej wolna i lepiej dostosowana do młodych kobiet współczesnych czasów, które źle znoszą życie wspólnotowe; dlatego warto byłoby ją dziś na nowo odkryć i docenić.

Tę religijną formę konsekracji w wolności można jednak zrozumieć jedynie wychodząc od wolności, jaką przeżywa się w Bractwach Różańcowych, których „Beginaż" stanowi niejako „Życie Zakonne Sióstr Bractwa".

W 1280 r. szpital w Gandawie, który stał się zbyt mały w stosunku do rosnących potrzeb, został przeniesiony w bardziej przestronne miejsce, a dawny kompleks przejęli ojcowie dominikanie.

Alan spędził w Gandawie dwa niezwykle cenne lata, prowadząc badania nad źródłami Różańca i Bractwa, dzięki niezliczonym rękopisom, które znalazł w tamtejszej bibliotece. To właśnie w Gandawie napisał swoje wielkie dzieła poświęcone Różańcowi.

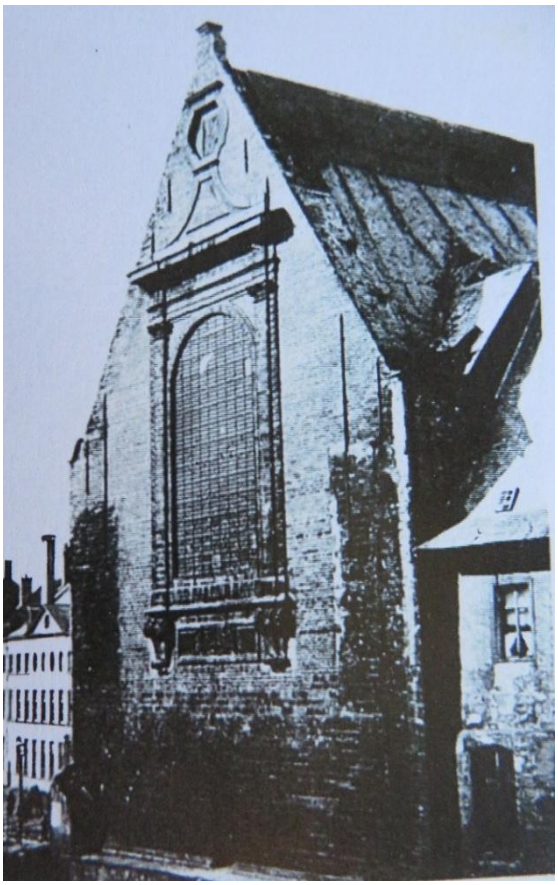

Gandawa, kościół dominikanów: z dawnego kościoła pozostał jedynie ten fragment muru, ponieważ został on rozebrany w 1860 r.

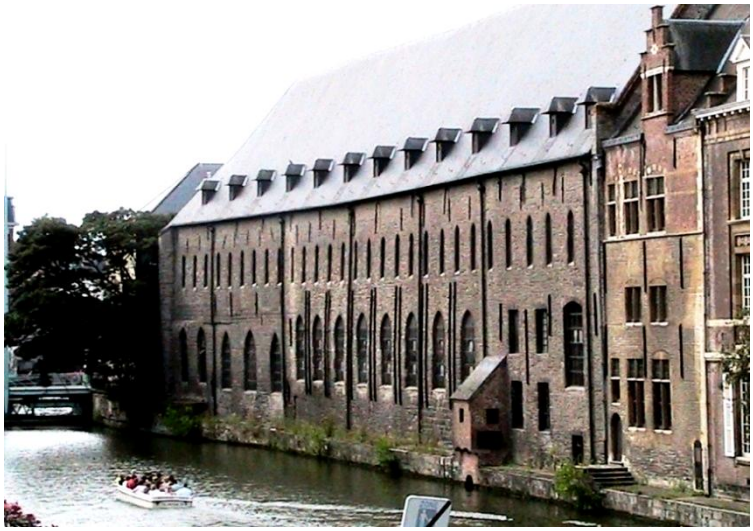

Gandawa, jak wyglądał klasztor dominikanów na początku ubiegłego wieku (u góry, po lewej) oraz jak wygląda obecnie; pośrodku, po prawej, kościół św. Michała, przylegający do klasztoru dominikanów, który istniał już w czasach Bł. Alana. Obecnie cały kompleks jest siedzibą Uniwersytetu w Gandawie, zwaną Pand (Onderbergen 1).

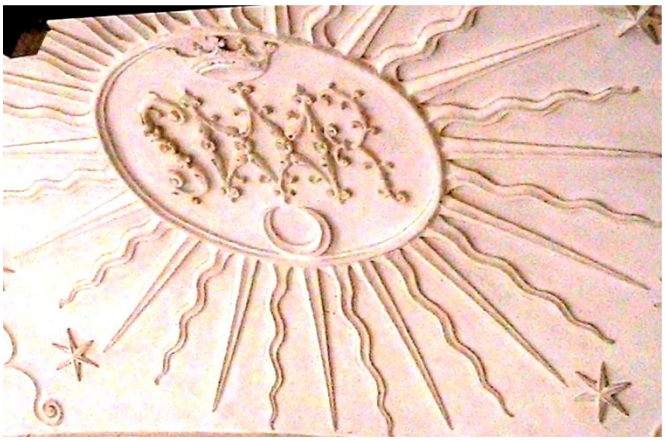

Gandawa, wnętrze dawnego klasztoru dominikańskiego: u góry – schody i dawne cele dominikanów; pośrodku – dawna zakrystia kościoła dominikańskiego: malowidła naścienne znajdowały się tam już w czasach Bł. Alana; na dole – dawny refektarz dominikanów.

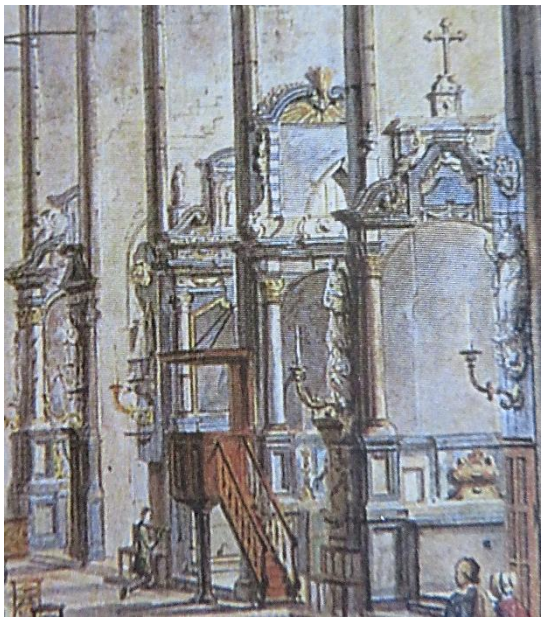

U góry: św. Dominik sadzi Różany Ogród swojego Zakonu, a z każdej róży wyłania się postać należąca do Zakonu; po prawej stronie znajduje się kwiat zawierający Bł. Alana. Na dole: szczegół wnętrza dawnego kościoła dominikanów; przy tych ołtarzach z pewnością odprawiał Msze również Bł. Alan.

Gandawa, zdjęcia pochodzące z dwóch spośród trzech największych beginaży w Gandawie: XIII- i XVII-wiecznego. Na szczególną uwagę zasługuje napis umieszczony nad bramą wejściową do beginażu z XVII wieku: „Begginnasium Beatae Mariae Virginis", czyli „Gimnazjum Najśw. Maryi Panny". Termin „Begina" oznacza natomiast: „Gimnazjalistka Najśw. Maryi Panny". Na dole widać podobieństwo domów beginek oraz ich niezależność, mimo że mieszkały one we wspólnej przestrzeni, wokół tego samego kościoła.

Adresy: 1) Begijnhof O.L.V. ter Hoyen / Klein Begijnhof Gent: Lange Violettestraat 77–273.

2) Great Beguinage of Sint-Elisabeth: Begijnhof 67. 3) St. Elisabeth: Begijnhofdries.

Codzienne życie ostatnich beginek z Gandawy, które w ostatnich latach bezskutecznie próbowały stworzyć formę życia cenobitycznego. To odejście od ich pierwotnego charyzmatu pustelniczego doprowadziło jednak do ich całkowitego wyginięcia.

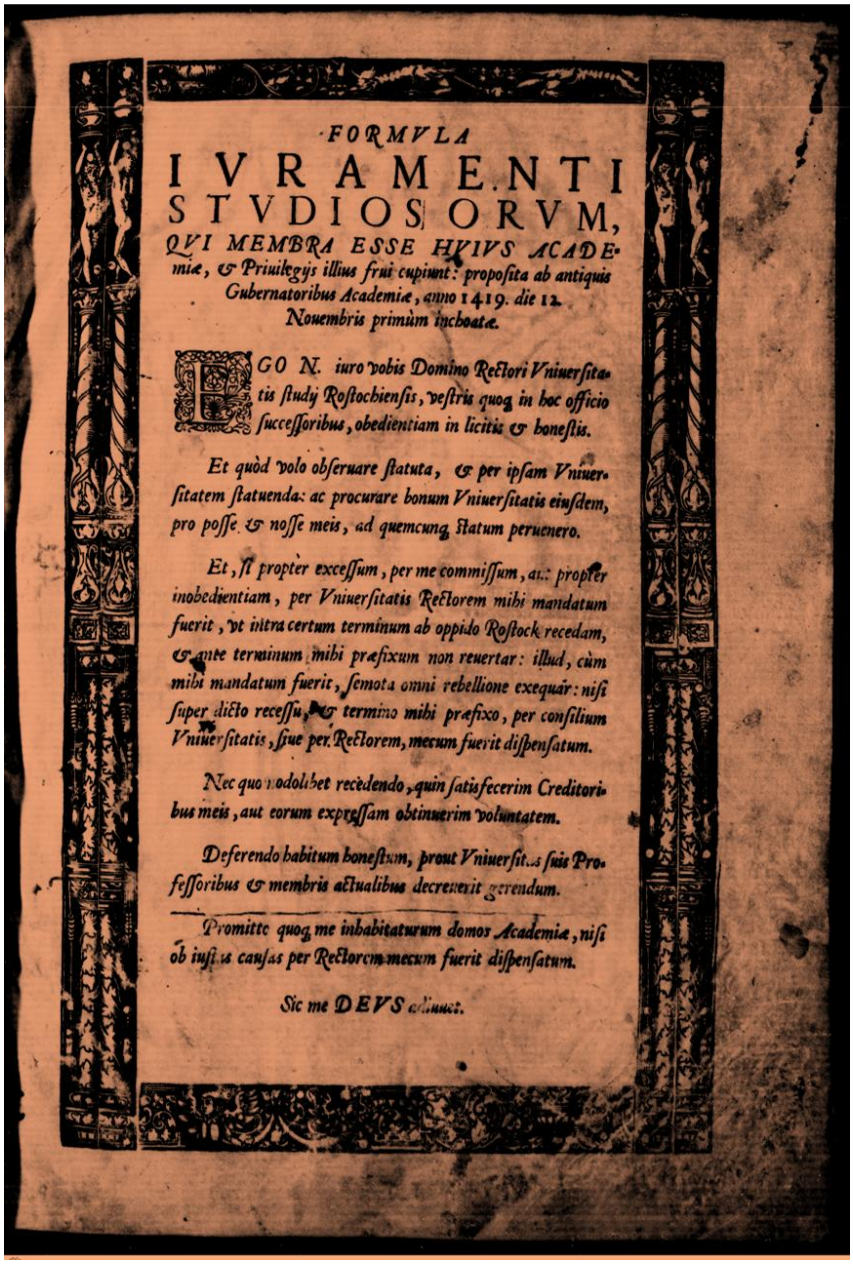

FORMVLA
IVRAMENTI
STVDIOSORVM,
QVI MEMBRA ESSE HVIVS ACADEmiæ, & Priuilegijs illius frui cupiunt: proposita ab antiquis Gubernatoribus Academiæ, anno 1419. die 12. Nouembris primùm inchoatæ.

EGO N. iuro vobis Domino Rectori Vniuersitatis studij Rostochiensis, vestris quoq; in hoc officio successoribus, obedientiam in licitis & honestis.

Et quòd volo obseruare statuta, & per ipsam Vniuersitatem statuenda: ac procurare bonum Vniuersitatis eiusdem, pro posse & nosse meis, ad quemcunq; statum peruenero.

Et, si propter excessum, per me commissum, aut propter inobedientiam, per Vniuersitatis Rectorem mihi mandatum fuerit, vt intra certum terminum ab oppido Rostock recedam, & ante terminum mihi præfixum non reuertar: illud, cùm mihi mandatum fuerit, semota omni rebellione exequar: nisi super dicto recessu, & termino mihi præfixo, per consilium Vniuersitatis, siue per Rectorem, mecum fuerit dispensatum.

Nec quo modolibet recedendo, quin satisfecerim Creditoribus meis, aut eorum expressam obtinuerim voluntatem.

Deferendo habitum honestum, prout Vniuersitatis suis Professoribus & membris actualibus decreuerit gerendum.

Promitto quoq; me inhabitaturum domos Academiæ, nisi ob iustas causas per Rectorem mecum fuerit dispensatum.

Sic me DEVS adiuuet.

Uniwersytet w Rostocku, oryginalna księga wpisów i przysięgi studentów, rok 1419. Bł. Alan widział tę księgę i dotykał jej własnymi rękami.

Alan został w Gand do 13 maja 1470[69], dnia w którym został posłany do Rostock, na prestiżowy uniwersytet w Meklemburgii, dla uzyskania doktoratu z teologii[70].

W roku akademickim 1470-71, w Rostock, Alan obchodzi rok od doktoratu z teologii i 4 września 1471, zostanie doktorem i nauczycielem teologii, komentując pierwsze tomy "Sentencji" Pietro Lombardo, i broniąc pracy dotyczącej godności "Pozdrowienia Anielskiego" lub "Zdrowaś Mario" noszącej tytuł *Principium super III Sententiarum*.

W Rostock, Alan zaprzyjaźnił się z kartuzją z Marienehe (zniszczoną pod koniec XVIw., i dziś będącą strefa przemysłową Rostock), w szczególności z kartuzami Jacques'em Carto i Jean'em Spane, którym poświęcił część swoich pism[71].

W latach 1470-1475, Alan zaczął zbierać pierwsze owoce swoich wysiłków: zreformowane Zgromadzenie Dominikanów w Holandii przyzna Bractwu Różańcowemu w Douai za codzienne odmawianie Psałterza lub różańca maryjnego, udział w dobrach duchowych Zgromadzenia.

---

[69] **Ponieważ nie ma informacji o Alanie z lat 1466-68, niektórzy przyjmują, że mógł wrócić do Bretanii głosić kazania. Można także przypuszczać, że mógł myśleć o powrocie do ojczyzny z powodu śmierci matki.**

[70] **Jego immatrykulacja, 30.10.1470 widnieje w rejestrach Uniwersytetu w Rostock.**

[71] **Por. T. KAEPPELI O.P., *Scriptores Ordinis Praedicatorum Medii Aevi*, I, p. 1151-1156, n. 81, 87.**

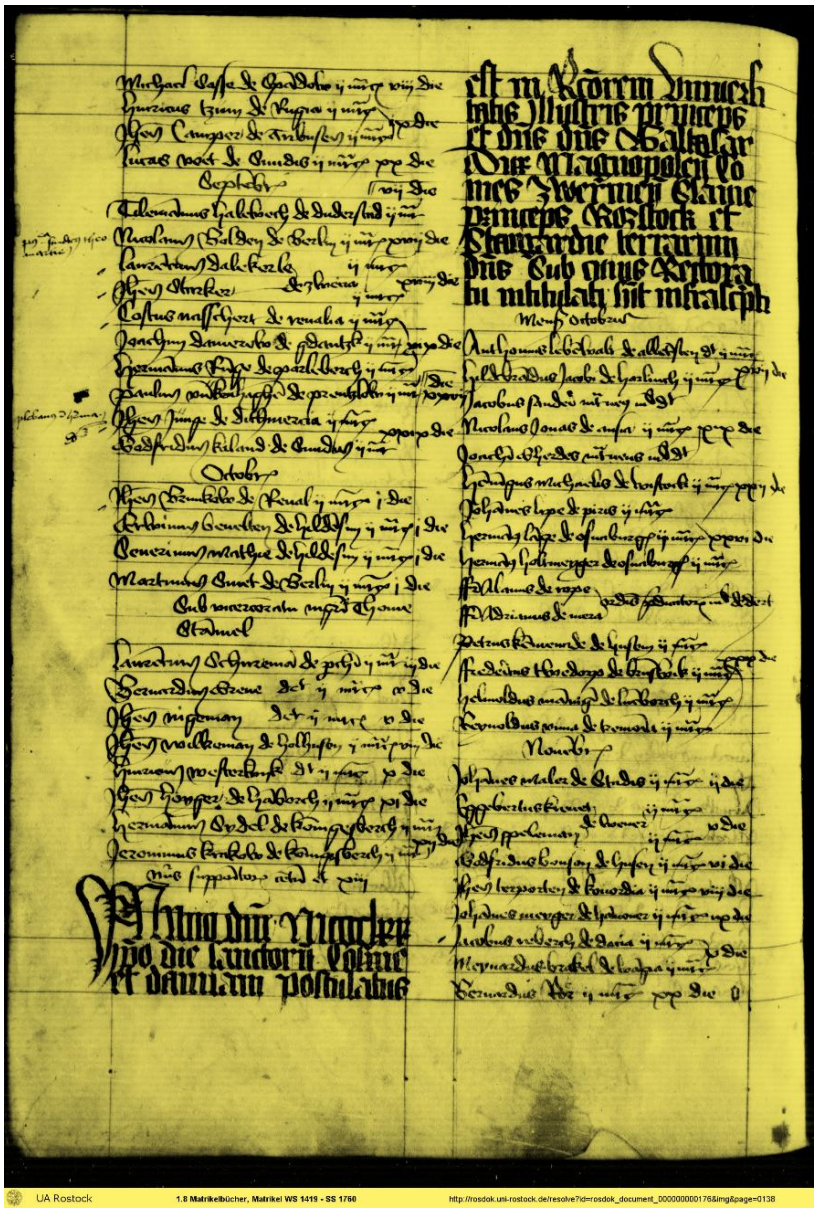

Uniwersytet w Rostocku, autentyczny rejestr wpisów studentów. Na dole szczegół wierszy dwudziestego i dwudziestego pierwszego drugiej kolumny, gdzie wymienieni są zarówno „fr. Alanus de Rupe", jak i „fr. Adrianus di Mera", o których mówi się, że obaj należeli do Zakonu Kaznodziejskiego. To o. Adrian del Mere zebrał notatki swojego współbrata Alana po jego śmierci.

W liście z 15 maja 1470r., wikariusz generalny zgromadzenia w Holandii, o. Jan Excuria (który nosił imię: John Uyt den Hove), przyjął prośbę o zatwierdzenie Bractwa w Douai (które Alan założył w 1464r., prawdopodobnie tego samego roku w którym miał objawienia Matki Bożej Różańcowej[72]), przedstawioną przez samego bł. Alana udzielającego jedności w dobrach duchowych różańca, w tych słowach: «fundata in communicatione omnium meritorum spirituali e oratione psalterii virginis Mariae» ("założona w jedności wszystkich dóbr duchowych i modlitwy Psałterza NMP").

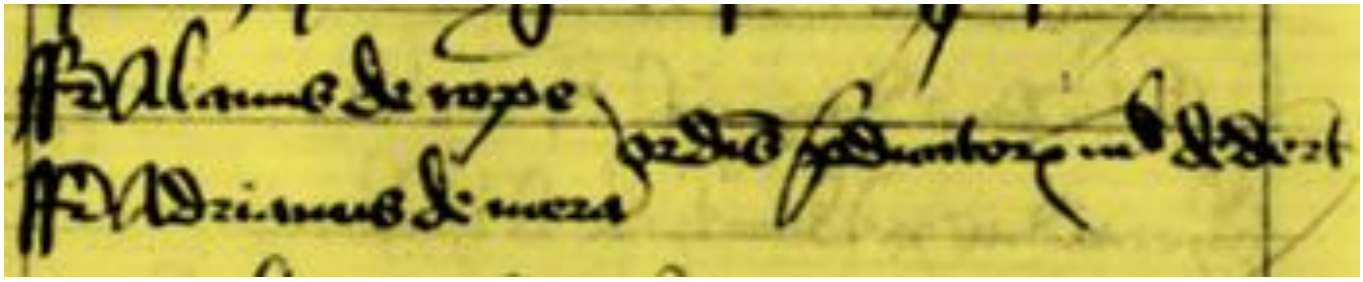

[72] **Dla Orlandi (por. S. ORLANDI O.P., *Księga Różańca*, s. 41, 79), wizje Matki Bożej Różańcowej mogły być otrzymane między 1464 a 1468r. Z studium Orlandi można wywnioskować, że jeśli wizje miały miejsce w 1464r., siedem lat ciemności rozpoczęłoby się kiedy znajdował się on jeszcze w Bretanii, w 1457r., wizje zatem otrzymałby prawdopodobnie w Douai, być może właśnie w kościele Notre Dame, gdzie w tym samym roku założył Bractwo Różańcowe. Jeśli natomiast wizje były otrzymane w 1468r., siedem lat ciemności rozpoczęłoby się kiedy nauczał w Paryżu i wizje otrzymałby w danym konwencie Dominikanów w Gand, w swoim kościele, zniszczonym pod koniec 1800r.**

Statuty Bractwa Różańcowego, objawione przez Matkę Bożą Różańcową bł. Alanowi, przewidują tylko trzy rzeczy konieczne:

1. Zasługi współbraci żywych i zmarłych są wspólne dla wszystkich.

2. Wpisanie i uczestnictwo w Bractwie Różańcowym jest całkowicie darmowe.

3. W Bractwie nie obowiązuje kara za grzechy.

W *Księdze Różańca Chwalebnej Dziewicy Maryi*, tekście z 1505r., w dialekcie z okolic Pizy, tak się mówi o absolutnej darmowości Bractwa: " Kiedy [...] w sposobie założenia, do prawdziwego wejścia do tej wspólnoty, należy najpierw wiedzieć, że została ona założona i ustanowiona tylko w celu modlitwy, tak, że nie można dawać żadnej rzeczy doczesnej, ani wchodząc, ani wychodząc, ani będąc. Więc jeśli niektórzy (Bóg na nas spojrzy) robiliby tak lub chcieliby prosić i brać pieniądze, jak pseudoprorocy mają być znieważeni i wykluczeni z tego świętego Bractwa, i jak obawiam się, mają zostać ukarani przez Chwalebną Dziewicę Maryję, jak ci, którzy brudzą i plamią czystość Bractwa"[73].

Kapituła Zgromadzenia w Holandii, w 1473r., narzuciła braciom konwersom "*unum Psalterium BMV*" (jeden psałterz lub różaniec NMP), jako odmawianą wybraną modlitwę za żywych i za zmarłych; po raz pierwszy ta modlitwa została przypisana w Zakonie Dominikańskim. W Kolonii już w roku 1472 napisano pierwszy "*Tractatus de Rosario B. Mariae Virginis*", i we Frankfurcie, w kościele Dominikanów, w 1474r., zostanie zbudowany ołtarz Bractwa Różańcowego.

Mapa miasta Rostock.

[73] **por. MICHELE DI FRANCESCO DI LILLA, *Księga Różańca Chwalebnej Dziewicy Maryi,* tekst w gwarze pisańskiej, 1505r., roz. V, w: S. ORLANDI O.P., s. 156-157.**

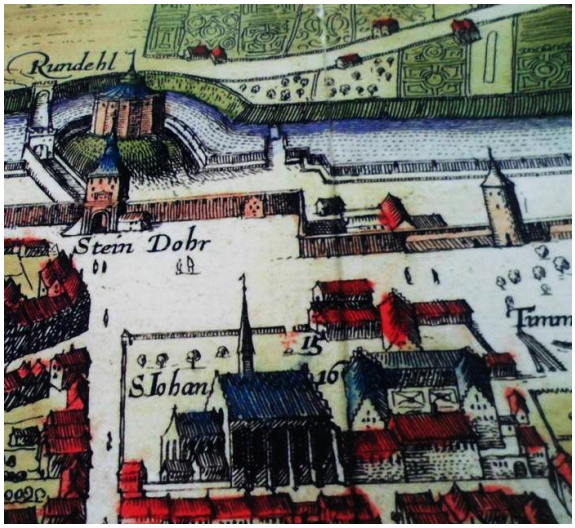

U góry: dawny kościół i dawny klasztor dominikanów w Rostocku, pod wezwaniem św. Jana Ewangelisty, przedstawione na mapie z XVII w. oraz na dwóch rycinach z 1820 i 1841 r.. Kościół dominikański został rozebrany w 1831 roku. Znajdował się pomiędzy dzisiejszymi ulicami Steinstraße, Johannisstraße i Kistenmacherstraße, w pobliżu murów miejskich (Wallstraße) oraz bramy miejskiej zwanej Steintor. W Muzeum w Rostocku (Kunsthistorisches Museum) przechowywane są ołtarz główny oraz XV-wieczny obraz ołtarzowy poświęcony Matce Bożej (ołtarz główny i boczny obraz ołtarzowy, przy którym Bł. Alan odprawiał Mszę Św.), pochodzące z dawnego kościoła dominikańskiego (Dominikanerklosterkirche St. Johannes), po jego zniszczeniu w 1831 roku.

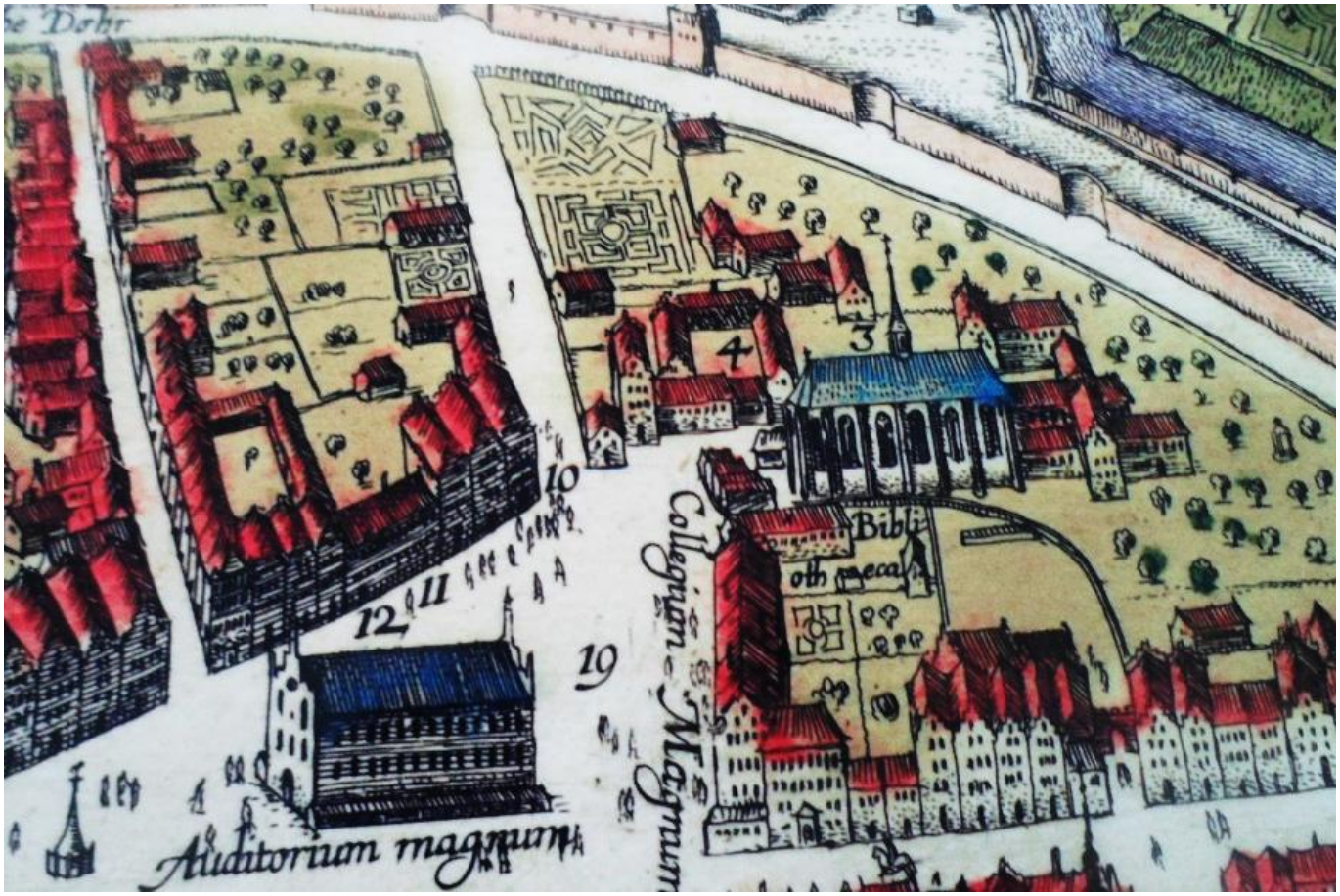

Rostock, pocztówki z XVI w.: jak wyglądał Uniwersytet Meklemburski, zwany „Collegium Magnum", obok którego znajdowały się Auditorium Magnum i kościół; oraz jak wygląda obecnie, przy Universitätsplatz 1 (na sąsiedniej stronie). Bł. Alan studiował i wykładał tutaj w latach 1470–1471. Na dziedzińcu uniwersyteckim znajdują się dwa dzieła przedstawiające Matkę Bożą Różańcową i św. Michała Archanioła, pochodzące z czasów Bł. Alana, co pozwala przypuszczać, że były one jego osobistym darem dla Uniwersytetu.

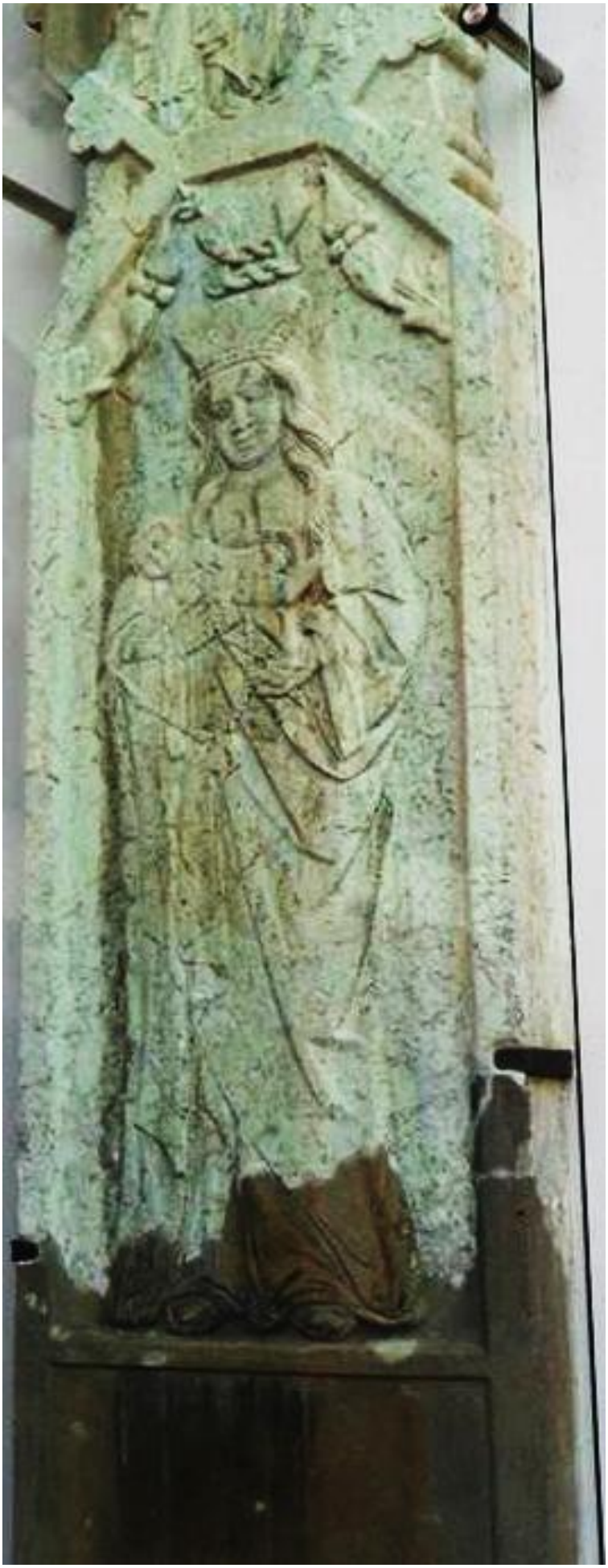

Rostock, dziedziniec Uniwersytetu: płaskorzeźba Matki Bożej Różańcowej. Dzieciątko Jezus trzyma w dłoniach wielką Koronę Różańca, którą wyciąga w stronę świata. Ponieważ dzieło to pochodzi z czasów, gdy Bł. Alan wykładał na Uniwersytecie (1470–1475), można uznać je za jego szczególny dar dla Uniwersytetu w Rostocku — dar niezwykle cenny, ponieważ polecił przedstawić Matkę Bożą tak, jak widział Ją w swoich Wizjach.

Dawny kościół Uniwersytecki w Rostocku.

Biblioteka Uniwersytecka w Rostocku.

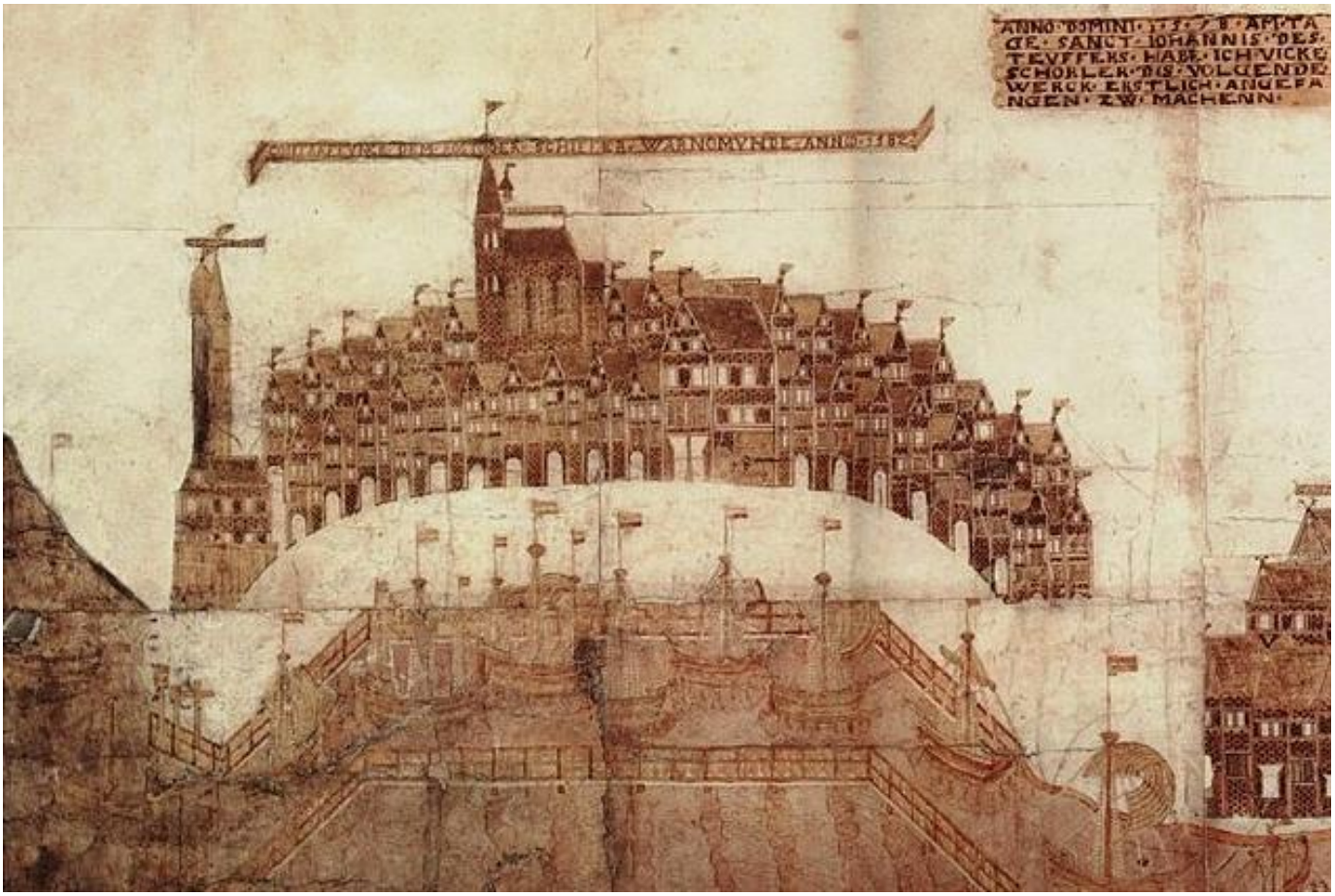

Marienehe, jak wyglądało dawniej na starej mapie i jak wygląda obecnie, jako kompleks przemysłowy w Rostocku: po kartuzji, którą odwiedzał Bł. Alan, nie pozostał żaden ślad; została zniszczona w wyniku reformacji protestanckiej w XVI w.

Pozostałości dawnej kartuzji w Chercq, w średniowieczu zwanej kartuzją w Hérinnes, w pobliżu Tournai, w prowincji Hainaut (Belgia). Tam Alan, po przekazaniu biskupowi Ferrikowi „Apologii Różańca", udał się z wizytą do swoich przyjaciół kartuzów oraz ich przeora, Wawrzyńca Musschesele (Laurentius Musgheselius).

W 1475r., Alan uczestniczył w Lille, w Kapitule Generalnej Zgromadzenia w Holandii, i z tej okazji odwiedził Bractwo Różańcowe w Douai, i przez osiem dni, przemawiał do członków Bractwa. Z tej okazji Alan ułożył kilka decydujących tekstów dla historii psałterza lub różańca maryjnego, i zakończył *Apologię psałterza maryjnego*[74].

W Douai, Alan przemawiał przez osiem dni na temat jedności duchowej do osób należących do Bractwa Różańcowego. Jeden ze słuchających, członek Bractwa Różańcowego, dokonał transkrypcji treści jego wypowiedzi , które po śmierci Alana zostaną opublikowane w *Livre et ordonnance de la devote confraire du psaultier de la glorieuse Vierge Marie*[75], dokumencie potwierdzającym jego naucza nie, i jak napisał Barile, "pismo nie jest Alana, ale zawiera jego duchowość, i dlatego może być cytowane jako jego"[76]. W nim Alan głosił o konieczności zapisania się do jakiegokolwiek Bractwa, aby móc uczestniczyć w zasługach płynących z Bractwa Różańcowego.

Rejestr Bractwa Różańcowego jest bowiem jak "księga życia". Codzienne odmawianie różańca przez należących do Bractwa, umieszcza ich w olbrzymiej mocy sieci duchowej solidarności, a ich modlitwy łączy Matka Najświętsza.

---

[74]**Dokładny tytuł łaciński: *Apologeticus seu tractatus responsorius de Psalterio V. Mariae, ad Ferricum de Cluniaco, ep. Tornacensem,* odpowiada pierwszej księdze z kolekcji Coppensteina.**

[75] **Tekst przeniesiony od: S. ORLANDI O.P., *Księga Różańca,* p. 58-65. Mowa jest o tekście w starofrancuskim, z wpływami flamndzkimi, ale jeszcze zrozumiałym.**

[76] **por. R. BARILE O.P., *Różaniec, Psałterz Dziewicy"*, s. 65.**

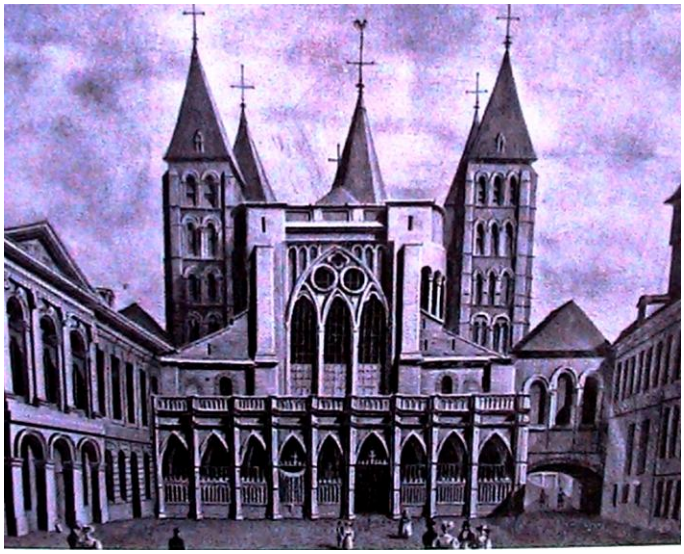

Z lewej: Tournai, fasada katedry Notre-Dame w czasach Bł. Alana oraz jej obecny wygląd (Pl. de l'Evêché 1). Wokół katedry znajduje się Pałac Biskupi, do którego Alan przybył, aby przekazać biskupowi Ferrikowi „Apologię Różańca".

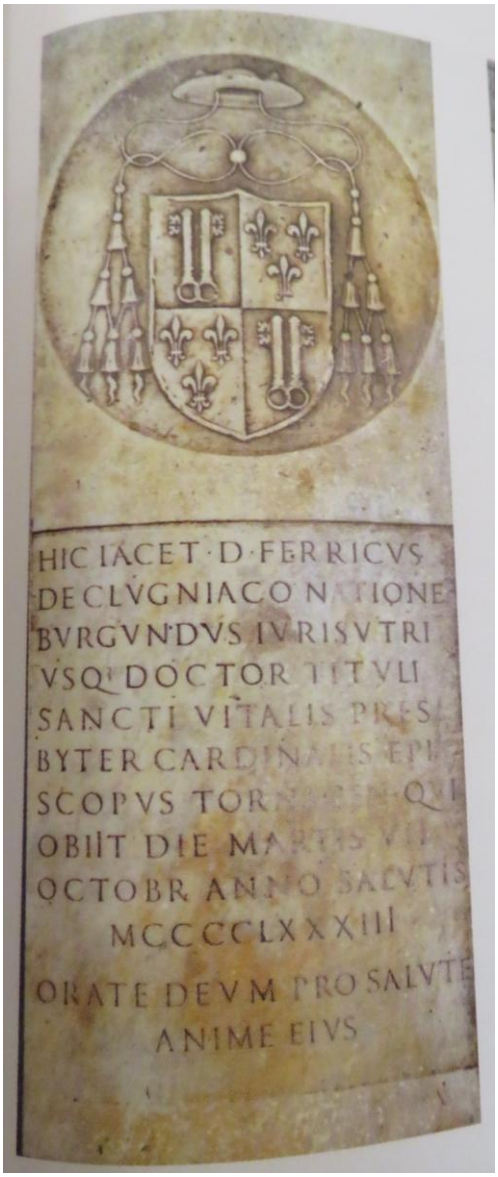

Na dole po prawej stronie: portret i grób kard. Ferrika z Cluny, pochowanego w kościele Santa Maria del Popolo w Rzymie (+7.10.1483).

Zwolle, ostatni etap życia Alana

Odpust o którym Alan mówił był bardzo znaczący (dziesięć tysięcy lat), podobnie jak ochrona Świętej Dziewicy, nie tylko wobec grzechów śmiertelnych, ale także od: «błyskawic i grzmotów, zbójników, złodziei, morderców, wszystkich nieprzyjaciół z piekła», a wszystko to bez wydania jednego centa, od momentu kiedy Alan nie chciał, że «pieniądze zostały przekazane».

Pod koniec czerwca 1475r., Alan udał się do Tournai, niedaleko od Douai, w celu spotkania się z biskupem Ferrico i dostarczenia mu *Apologii różańca*[77], być może jako uspra-wiedliwienie krytyki jaką biskup skierował przeciwko niemu, i zaraz potem odwiedził swoich przyjaciół kartuzów z Hérines[78], w szczególności ich przeora, Lorenzo Musschesele (Laurentius Musgheselius).

Przed rozpoczęciem nowego roku szkolnego w Rostok, Alan zatrzymał się pewien czas w Gand, przechodząc w końcu do klasztoru dominikańskiego w Zwolle.

Brat Michał di Francesco di Lille, uczeń Bł. Alana. Szczegół obrazu z kościoła dominikańskiego w Kolonii.

Pewna tradycja podaje, że żył w tym klasztorze jako lektor i kaznodzieja, już w 1474r., kiedy nie nauczał jeszcze w Rostock.

15 sierpnia 1475, w uroczystość Wniebowzięcia Matki Bożej, Alan niespodziewanie się rozchorował, i po dwudziestu dniach choroby, umarł spokojnie z imieniem Maryi na ustach, jak opowiadają stare tradycje, 8 września 1475, lub według innej tradycji, wieczorem 7 września 1475, w wieku 47 lat.

Opowiada frà Michele od Francesco Di Lilla, współczesny bł. Alanowi, i będący jego uczniem: "W roku 1475, to znaczy tego samego roku, a raczej tego

---

[77] W rzeczywistości bł. Alan nigdy nie chciał, aby Psałterz Maryi był nazywany "Rosario", "Serto" lub o "Chappellet", mając takie nazwy o znaczeniu poagńskim lub światowym. Jednak zaraz po śmierci Alana, słowo "Rosarium" zacznie oznaczać Psałterz Jezusa i Maryi.

[78] Herines była dawną kartuzją z Chercq, w pobliżu Tournai, w prowincji Hainault (Belgia).

samego dnia w którym to święte Bractwo zostało założone w Kolonii[79], czyli w dniu Narodzenia chwalebnej Dziewicy Maryi, odszedł z tego życia z wielką pobożnością "[80].

Został pochowany w kościele Dominikanów w Zwolle, przyległym do klasztoru w którym Alan umarł.

Kościół kilka lat później spalono i został odbudowany w 1511r., okazały i majestatyczny jak możemy dziś oglądać, z pewnością na cześć wielkiego mistrza Alana, który został tam pochowany. Ale kłopoty tego kościoła jeszcze się nie skończyły, jest on obecnie zdekonsekrowany[81]. Jednak, pod podłogą kościoła, znajduje się, nigdy nie otwarty, grób i ciało bł. Alana, ale nie wiadomo dokładnie w którym miejscu kościoła został on pochowany[82].

Z kościoła jedno z okien wychodzi na dawny klasztor i jedną z tych cel, w których przeżywał agonię największy piewca Matki Bożej Różańcowej.

Zwolle, jak widział je Bł. Alan w XV wieku, oraz dawny kościół dominikanów, Broerenkerk.

Zwolle, dawne przedstawienia kościoła Broerenkerk.

---

[79] **Wg Filippo Argelati, bł. Alan umarł w MCCCCLXXV, w dniu Narodzenia NMP, w roku i dniu ustanowienia w Kolonii Bractwa Różańcowego, które wg naszego autora (bł. Alana) została bardzo dobrze przyjęta", w: F. ARGELATI, *Biblioteca degli volgarizzatori*, s. 394.**

[80] **por. MICHELE DI FRANCESCO DI LILLA, *"Quodlibet"*, wersja w gwarze pisańskiej, z pierwszych lat 1500, część IV n.8, w: ORLANDI S., *Księga Różańca,* s. 175.**

[81] **Kościół był pierwotnie zajęty przez protestantów, potem został przejęty przez Państwo i stał się biblioteką w Zwolle, następnie został salą koncertową i wystawą, w końcu, w 2012r., zaczął gościć ekskluzywną księgarnię. Były konwent Dominikanów, obecnie Konserwatorium Muzyczne, była biblioteka konwentu, która była w budynku przyległym do dawnego kościoła, gości restaurację.**

[82] **W latach 60-tych prowadzono wykopaliska pod dawnym chórem kościoła, gdzie przypuszcza się był pochowany bł. Alan, ale z powodu ogromnej ilości odkrytych grobów w ty wielkim kościele, poszukiwania nie poszły naprzód. Bł. Alan wydaje się jakby nie chciał przenosić się z tego kościoła, który, jeśli to spodoba się Bogu i Matce Najśw., pewnego dnia, mamy wielką nadzieję, że zostanie pierwszym sanktuarium Najśw. Różańca i jego Bractwa.**

Zwolle, dawne przedstawienia kościoła Broerenkerk.

Zwolle, Broerenkerk (znajduje się przy ulicy Achter de Broeren 1–3): w tym dawnym kościele dominikańskim do dziś pochowany jest Bł. Alan de la Roche.

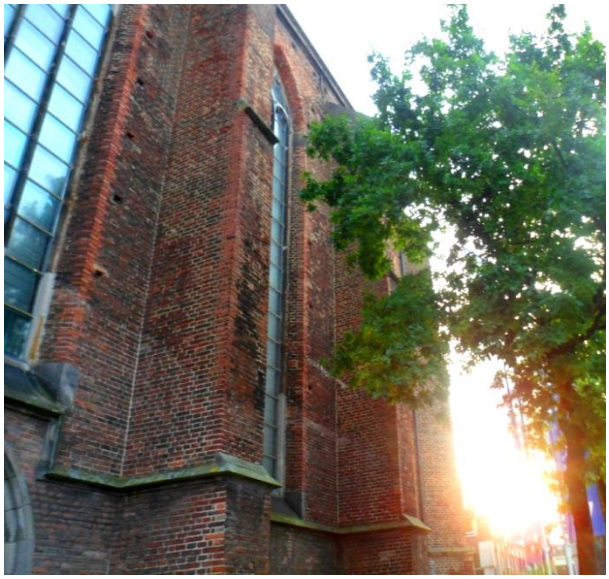

Broerenkerk w Zwolle: w tym dawnym kościele dominikańskim do dziś znajduje się grobowiec Bł. Alana de la Roche. Miejsce wskazywane przez dawne dokumenty przypomina, że Bł. Alan został pochowany przed ołtarzem głównym, który w tamtym czasie znajdował się na końcu kościoła. Obecnie miejsce to znajduje się mniej więcej w połowie kościoła, w przybliżeniu tam, gdzie kończy się nawa boczna. W 1511 r., po pożarze, kościół został bowiem wydłużony, a ołtarz główny przesunięto znacznie dalej. Dziś dawny kościół dominikański został przekształcony w międzynarodową księgarnię.

Na następnej stronie: dawny klasztor dominikański i krużganek, znajdujące się bezpośrednio za Broerenkerk (z oknem wychodzącym na kościół, jak pokazano na dole po prawej).

Okienka dawnych cel dominikanów: Bł. Alan zmarł w jednej z tych cel, wzywając „Ave Maria", 8 września 1475 roku.

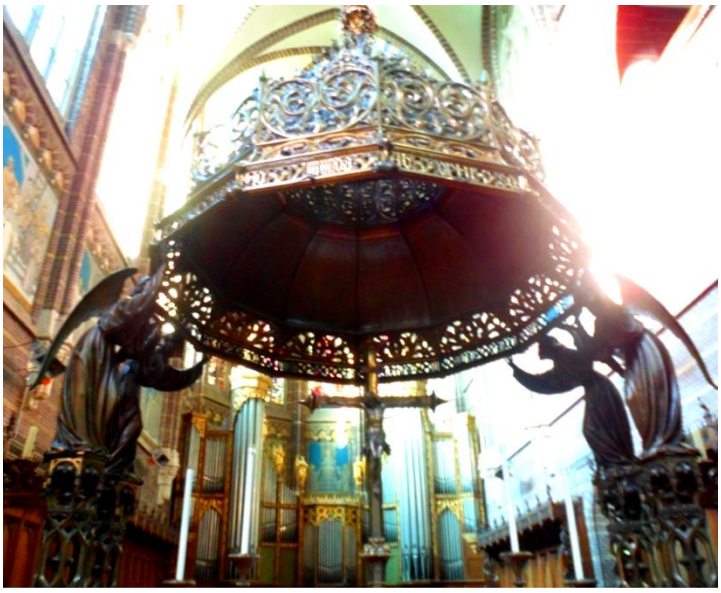

Zwolle, nowy kościół i klasztor dominikanów (znajduje się przy ulicy Assendorperdijk 8): w zakrystii znajduje się obraz przedstawiający Bł. Alana otrzymującego Różaniec od Matki Bożej Różańcowej.

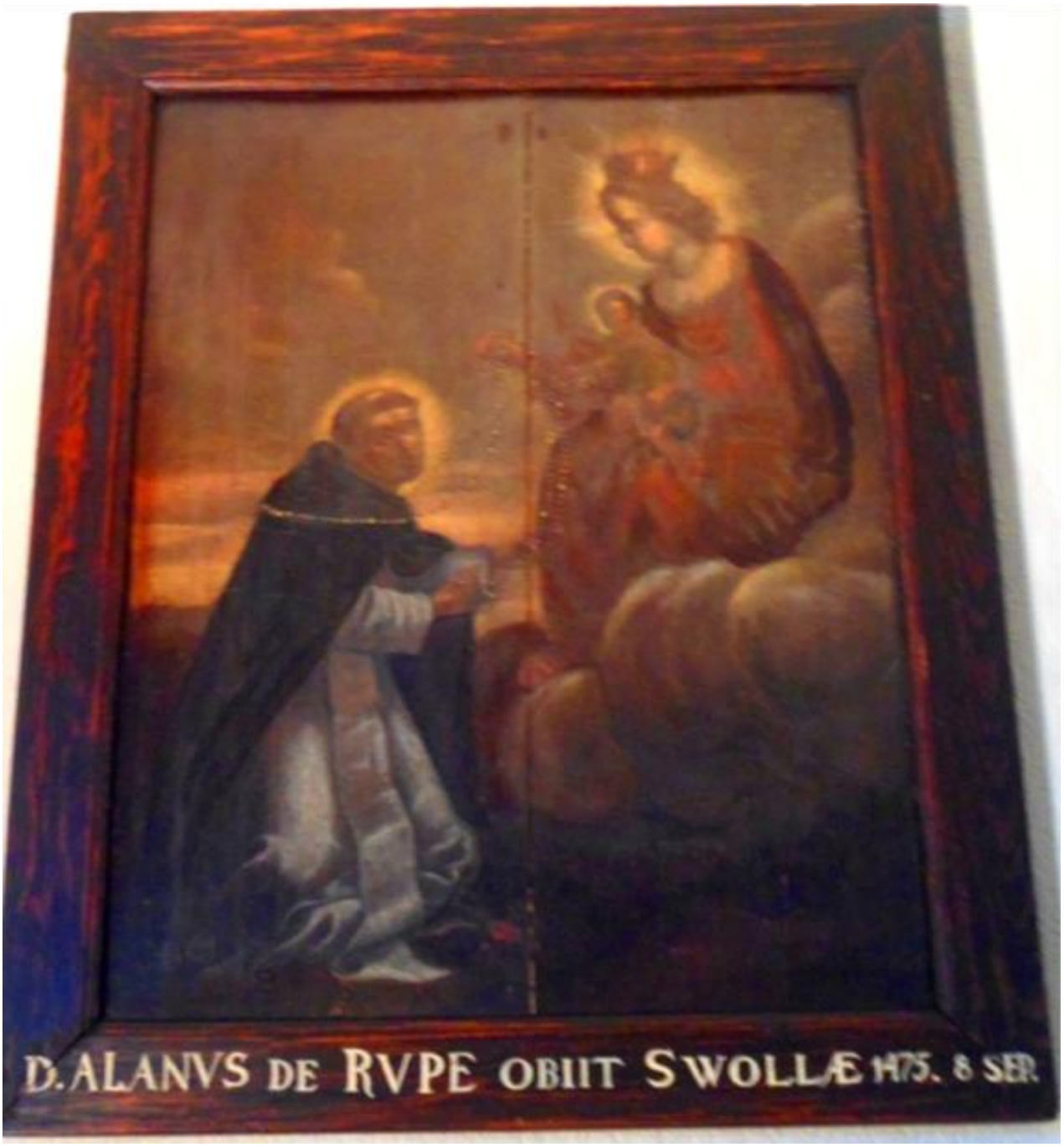

W refektarzu klasztoru ojców dominikanów znajduje się najstarszy wizerunek Bł. Alana, już z aureolą. Obraz ten z pewnością znajdował się wcześniej w Broerenkerk, jako pamiątka tego, że właśnie tam został pochowany.

Otaczające głowę Bł. Alana aureole świadczą o procesie diecezjalnym przeprowadzonym w 1476 roku, w wyniku którego został on beatyfikowany na poziomie diecezjalnym. Dziś należałoby tę beatyfikację uzupełnić poprzez uznanie jej na drodze równoważnej (equipollenza).

Zebrano niezliczone dowody jego sławy świętości i istnieje nadzieja, że pewnego dnia Kongregacja Spraw Kanonizacyjnych będzie mogła zrównać ten dawny tytuł „Błogosławionego", nadany w wyniku procesu diecezjalnego, z tytułem „Świętego", a także „Doktora Kościoła", ze względu na niezwykle doniosłe pisma dotyczące Najświętszego Różańca, które pozostawił nam Bł. Alan.

Droga przez uznanie równoważne jest konieczna, ponieważ rozpoczęcie nowego procesu kanonizacyjnego oznaczałoby ogrom pracy i wydatków, począwszy od uzyskania delegacji od Zakonu Dominikanów w Utrechcie, któremu podlega Zwolle — a takiej delegacji nie udziela się osobom spoza Zakonu Dominikańskiego. Nawet gdyby delegacja została udzielona, obecnie niemożliwe byłoby przeprowadzenie wykopalisk w obrębie obecnej księgarni znajdującej się w Broerenkerk w Zwolle w celu dokonania kanonicznego rozpoznania (recognitio canonica) ciała Bł. Alana.

Kiedy Alan umarł, w momencie kiedy przechodził przez Zwolle, jego osobiste notatki i pisma znajdowały się w Rostock, a listy były w posiadaniu odpowiednich odbiorców. Jednymi pismami, które opublikował była obrona doktoratu na temat godności "Zdrowaś Mario", tj. *"Principium super III Sententiarum"*, i *"Apologia" różańca*[83].

Master of Bellaert, Chrystus przed Piłatem, około 1475 r., Museum Boijmans Van Beuningen, Rotterdam. Szczegół przedstawiający Mękę Chrystusa, która rozgrywa się na ulicach Haarlemu; po lewej stronie ukazany jest dawny kościół dominikański, zniszczony w 1579 r., natomiast klasztor został włączony do ratusza Haarlemu (poniżej – krużganek).

25 maja 1476, Kapituła Zgromadzenia w Holandii, Dominikanie z Haarlem, nakazała wszystkim braciom zebranie i przesłanie do tej siedziby wszystkich pism Alana, skopiowanych i oryginalnych, w celu przekazania Wikariuszowi Generalnemu zgromadzenia w Holandii[84].

Alan był już nazywany, od momentu swojej śmierci, jednogłośnie błogosławionym, chociaż jego kult, który powstał przed soborem w Trydencie, mógł być uznany tylko poziomie diecezjalnym.

---

[83] Kaeppeli, skatalogował pisma bł. Alan della Rupe, manuskrypty, inkunabuły i wydania: por. T. KAEPPELI O.P., *Scriptores Ordinis Praedicatorum Medii Aevi*, s. 1151-56.

[84] por. A DE MEYER O.P., *La Congregation de Hollande ou la reforme dominicaìne en territoire bourguìgnon*, de Meyer, s. 77.

Dawna mapa miasta Lubeki z XVI w. oraz kościół dawnej kartuzji, gdzie w 1463 r. wydrukowano pierwszy zbiór dzieł Bł. Alana de la Roche, zatytułowany: De immensa dignitate et utilitate Psalterii Precelsae ac Intemeratae Virginis Mariae.

Dokumentacja oficjalna nie została odnaleziona, być może została zagubiona lub zniszczona. Zebranie pism zostało zakończone dwa lata później, w 1478r., kiedy Adriano Van der Meer (+1505), został wybrany Wikariuszem Generalnym, tj. Przełożonym Zgromadzenia w Holandii, na kapitule w Zwolle 22 kwietnia 1478[85].

Na podstawie zebranych materiałów i pism, pozostawionych przez Alana w Rostock, Adriano Van der Meer opracował dwie broszury, "*Instructorium Psalterii*" ("Instrukcja różańca")[86], w obronie pamięci i doktryny maryjnej Alana, i *"Compendium Psalterii Beatissimae Trinitatis Magistri Alani"*[87] ("Kompendium Psałterza Najświętszej Trójcy Mistrza Alana"), dzieło wydane po raz pierwszy w Anversa, pod koniec roku 1480, które podsumowuje całą doktrynę Alana, ze względu na większe rozpowszechnienie psałterza lub różańca maryjnego i Bractwa Różańcowego[88].

Około 1480r., niektórzy kartuzi z kartuzji z Marienehe, w Rostock, przyjaciele i wielbiciele Alana, którzy posiadali wiele jego dokumentów (można by się zastanowić czy były to kopie materiałów powstałych w Holandii czy prawdziwe dokumenty oryginalne), opublikowali w Lubece zbiór pism

---

[85] Por. A DE MEYER O.P., *La Congregation de Hollande ou la reforme dominicaìne en territoire bourguìgnon,* de Meyer, p. 84

[86] Ta broszura nigdy nie została wydrukowana, a jeden jej egzemplarz znajduje się w: "Cod. lat. Monac. [Codice latino di Monaco] 13573, foll. 123r-142r: *"Instructorium psalterii sponsi et sponsae Christi Jesu et gloriosae Virginis Mariae ».* „Kopia sprzed 19 kwietnia 1486 roku", w: S. ORLANDI O.P., *Libro del Rosario,* s. 44.

[87] Por. T. KAEPPELI O.P., *Scriptores Ordinis Praedicatorum Medii Aevi*, n. 83.

[88] Filippo Argelati, komentator z XVII w., informuje, że to dzieło zostało upowszechnione w *Traktacie Psałterza Najśw. Trójcy.* I dodaje: *"Wydrukowano i ogłoszono ten Traktat w dziele zatytułowanym: Księga Różanca Chwalebnej Dziewicy Maryi. [...] To dziełko bł. Alana wydaje się być tym samym, które Opat Riteino (z Pism Kościoła DCCCL) mu przypisuje w języku łacińskim z następującym tytułem: Kompendium Psałterza Maryjnego [...] tłumaczone na gwarę pisańską przez nieznanego dominikanina. Sam Alan streścił Kompendium Dzieła w XXX Rozdziałach, z których 15 opowiada o cudach otrzymanych od Psałterza i 15 o tych od "Pozdrowienia Anielskiego" tj. Ave Maria"*, w: F. ARGELATI, *Biblioteca degli volgarizzatori*, s. 393-394.

Alana, między innymi niektóre traktaty maryjne, część listów o znaczeniu doktrynalnym i także kilka zwierzeń na temat objawień Błogosławionej Dziewicy po 1463r. Ten zbiór nosi tytuł: *De immensa dignitate et utilitate Psalterii precelsae ac intemeratae Virginis Mariae*.

Niektórzy kartuzi z tego samego przeoratu, którzy wyjechali w 1493r. w celu założenia fundacji kartuzji z Mariefred, blisko Gripsholm, w Szwecji, ponownie wydrukowano dzieło w Sztokholmie, w 1498r., potem na nowo w Lubece, w 1506r., podczas gdy powstawały tłumaczenia niemieckie w Augusta i w Ulma, przed rokiem 1500.

Między rokiem 1479 a 1509, Jean Nesen, kanonik regularny z Bardelsholm w Holsztynie, spisał wszystko co znalazł na temat bł. Alana[89]. Trzy tomy, zachowane w Bibliotece Uniwersyteckiej w Kiel, stanowią najbardziej obfity ze zbiorów historycznych, których Alan był przedmiotem[90].

Kartuzja w Mariefred, czyli Gripsholm, w Szwecji, gdzie dzieło „De immensa dignitate et utilitate Psalterii" zostało ponownie wydane w 1498 roku. Rezydencja królewska została zbudowana po zniszczeniu kartuzji w Mariefred.

---

[89] **por. S. ORLANDI O.P., *Księga Różańca*, s. 49.**

[90] **Opis szczegółowy tych trzech tomów wykonał HOOGLAND O.P., *Dissertatio critica de scriptis Ven. P. Alani de Rupe Fr. Ordinis Praedicatorum* w: *Analecta sacri Ordinis Praedicatorum*, an. 2, (1895), s. 113-122.**

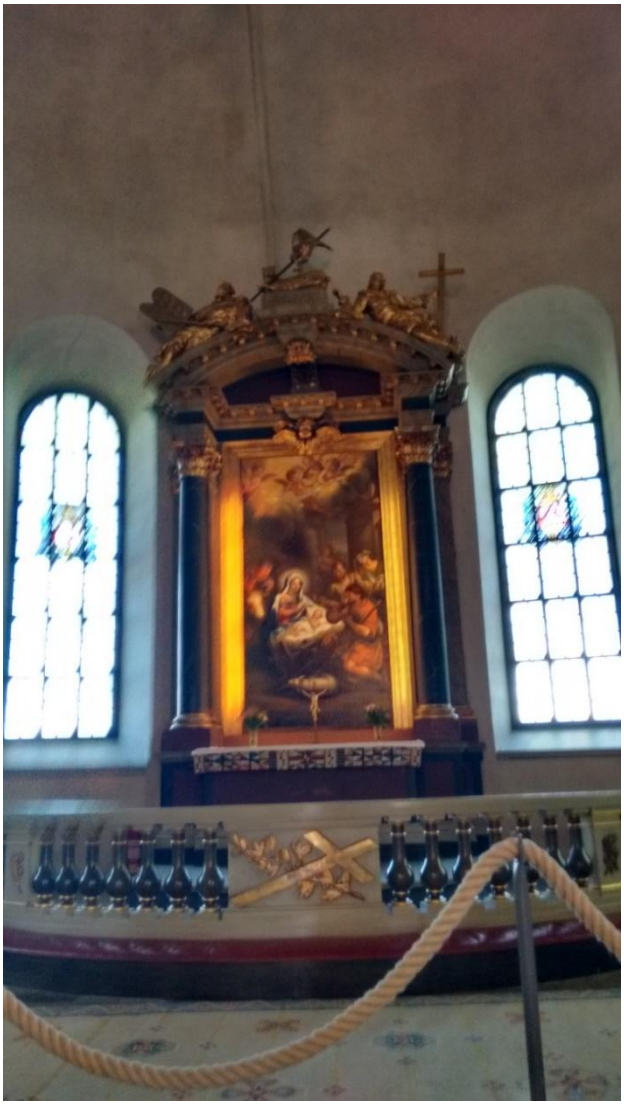

U góry: zewnętrzna i wewnętrzna część dawnej kartuzji w Mariefred, czyli Gripsholm, dziś kościoła luterańskiego.
Na dole: pieczęć kartuzji w Mariefred, znajdująca się dziś na fasadzie zamku Gripsholm, oraz kamienne studnie dawnych kartuzów.

W 1610 roku ukazała się *Miracula et beneficia SS. Rosario Virginis Matris devotis, a Deo Opt[imo] Max[imo] collata*, niewielka książeczka licząca zaledwie kilka stron, ozdobiona rysunkami wielkiego grafika Theodorusa Gallaeusa. Opowiadała ona za pomocą ilustracji najpiękniejsze historie przekazane przez Bł. Alana i zamieszczone w inkunabułach kartuzów, zwłaszcza w tym z 1498 roku.

Dzieło to zasługuje na ponowne zamieszczenie również dlatego, że właśnie ta mała książeczka skłoniła ojca Andreasa Coppensteina OP do sięgnięcia po inkunabuł z 1498 roku, który przez ponad sto lat przechowywał dzieła Bł. Alana, i do uczynienia z nich dzieła o światowym zasięgu, wielokrotnie wznawianego pod egidą dominikańską.

SPERNENS INSTITUTUM SS. ROSARII EPISCOPUS A B. VIRGINE CORRIPITUR. 2.

Enormium hunc Rosarij procurum ludens Episcopus spernit ac odit, et dignus cole fabulas vel lectabat. felix quem cernunt somnium. A. Videbat multos secum agentes gaudio obrutos. B. his strus à Dominico pontem, in cuio 150 turres, in quibus extractis singulas reficiebat. transeuntes ad hunc in hortum suavium: ubi Virgo sibi revelans Coronas distribuebat. Accedentem illa Episcopum increpare, monere, suasis vt de re sentiat, suadens persuadet. Verum tempore (vt fit) in non restituit, et certe interiit. D. Et non carne multo sive cum alio interrona in palude suffocandum (grave certè bello vegebatur) desiperet vero (id erat somnij) Deperiens et Dominicum catenam 150 nodis insignem, manuscultis quique hinc inde intertextam denuitentes, qui coronatur. coronatur.

Alberius de Castello in suo Rosario.

OBSTINATUS PECCATOR AD PENITENTIAM DEDUCITUR. 3.

A. B.P. Dominicus constans fabulis illius vitus pro concione agente; adhuc quidem B. vitus, Sacro spiritus B. Patris affinis, vir sedulissimus. Vidit hunc non tam corporis, quam mentis oculo Dominus. vidit sponsa Dominum, et vera, ac vana peccatoris formam horribilem prostituerat, regnant. Inauditum spectaculum! Tota omnis à Dominicus cum vinctum ac vinctum conspicit: diffugunt omnes. Matrona nobilis cum comitatu hoc vifo maritis facta horret, obstat. C. Et tandem reformatur ei per B. Dominicum transmittitur. C. Quo peractus consilium se mandat: cui Dominicus rosarij frequentatione multum imponere à D. Virg. monitus. D. Hic qui sibi dans vifos est, et tam diuum bonus sit carpit, cum Rosarij meritis formam diabolicam cuiat, quin etiam tot iam signabatur angelis, quae ante daemonibus vocabatur.

Alberius de Castello in Tom. de Monte et Thom. de Templo.

STERILI REGINÆ PROLES CONCEDITUR. 4.

A. Blancha Francie Regina prolem vovet ambabat, eusque defectu summopere angebatur, se Regnum nihil facere, nisi Regis etiam mater duceretur si foret. Consilit Dominicum. Is singularem ergo D. Virginem adiutum inducit, suadet, et illud eius Rosarium vibrat, alijsque votandum distribuat. fore vt non amplius liberis vidum se lugeat. B. Cedit illa consilio, et adquiescit. magnum pecuniarum vim refuscis hijs monasteriis vitum. C. Et ecce puellam parit, illam, quem cum dignitas, tum veri sanctitas in Regis prope mirabilis ad nos transmisit. Ludovicum: vipote quem non tam Blancha mater, quam Maria Virgo peperit, cum hac, vt illa parvet, dedit.

P. Joseph Rac. in horiuli comp. ex. et Alb. de Cast. in suo Rosario

MERETRIX AD VITÆ SANCTITATEM COMPERTITUR. 5.

A. Meretrix Romae ter nudes quinquagenas Sacra Virgini lectitare consuerat. Cui (vt afflitit) discursanti precus dominus Christus Iesus obuius ei conspicere se velle significat. Iter: infructis deprehensa discumbitur. Rem mirum! Omnia ad hanc tactum sanguineum colorem trahunt. Illa cernitus cum intuitu, vultum diuum quibusdam sponsum videt. B. Iter ad ebdomadam, quo illa confessio mortuum mutat. En ibi, tertio ille transformatur. puellam prima mere afficitur se adhibens. donde virum vehiculus sancium, donec sperisum se gloriatus. C. Quo rei mutatus ita sum plane mutum efficit, vt (in mutae vitae testimonium) Christus Dux Mariae et Catherina, omnibus languentem insuerit, et extremum ei lucem vitamque mutuarit.

Alberius Ioan. de Monte et Tho. de Temp.

MILES AB HOSTIBVS CIRCVMCINCTVS PROTEGITVR. 6.

A. Miles quidam Antonius inter phrenia, quibus vacabat, scelera; quandoque tamen filii suspicum et Deiparæ Virgini dabat. Cuius ope Psalterij, qui ante perditissimorum hominum fuerat perditissimus, in propugnatorem fidei acerrimum evasit. De quo etiam illud. In sanis et vocalis sortis illud Rosarij, quo hostibus terroré incuterat, excuterat vere fuit, proferebat. Incussion nihil. B. Non solum, pugnæ imminente cælitus globorum igneorum grande hostiles copias obruit, attriuit. C. Alias iacullis desuper missis, innumeri sunt confixi, deperiti omnes. D. Frequenter periclitanti cum suis. Antonio ignota legis præsidio fuit.

Albertus de Cast. in suo Rosario.

PATIENS NAVFRAGIVM LIBERATVR. 7.

A. Alanus adversus Albigenses hereticos miles Dominici hortatu illud inclitis Psalterium perpulchat. Is dum quendam pauculum militum manum ducerat; permagnis hostium copiis obsessus est, et omni parte suæ prohibitus. B. Perstrat sine Virgine. at illa 150 sagittarum desuper imbrem pluit, hostemq; contrivit. C. Alias vesp. hostes infestissimi in extremum planè naufragium eum deferunt addiderunt. Perstrat sine Virgine et illius ipsis 150 cœlestes tumultorum instar modo mari adsurrexerunt, ei vadum præstiterunt.

Albertus de Cast. in suo Rosario.

CAPVT DECOLLATÆ, VT CONFITEATVR, IN VITIS CONSERVATVR. 8.

A. Alexandra virgo nobilis, et à duobus præsertim amatoribus impetita, tantâ castimonia, vt duello se committerent, quæ cecidit vertigo. Horum consanguinei vehementer in puellam commoti eam suspiarunt capite in vicinum puteum abiecto. Nouâ hac Beatæ V. mediatrix Dominicus, et 150 diebus elapsis ad puteum fide plenus accedit, caput recuat, quod angelicis fulctum manibus ad putei oram assendit, confitetur, communicat, recreat planè: nec illa ex parte in suorum consortium. Affirmatè cum damnatis esset si Rosarij mercis obtinuisset, ne sua contritione deceret, atq; etiam stupendo illo modo tantum poll temporis peccata sua confessione deleret.

Albertus de Cast. in suo Rosario.

VSVRARIVS AD PŒNITENTIAM ET VENIAM ADMITTITVR. 9.

A. Usurarius Iacobus nomine multas quasi illicito opes congerat: hoc vno bonus: quod B. Virgini vehementer adscribatur, atq; hoc eius precis frequentant. Stupendum! Sine arbitro quodam crantis aureis, et animum adeo fuerat quodam admonitionis vox perstrinxit; vt plane inusitatam vitæ sanctissimæ confiscationem excuterit. B. Mercurius denique D. Michaelem vidit inde ac bona opera libra expendentem. Sed (heu!) plurimum illa suam partem supprimebant. Actum erat: ni Virgo parti alteri Rosarium pregrauis apposuisset.

Albertus de Cast. in suo Rosario.

FILIA PASTORIS A B. VIRGINE IN EXTREMIS INVISITVR, ROSISQVE CORONATVR. 10.

A. Puella Gregorij filia curas pastorales suaui hoc Psalterio solabatur, rurique deserto in templo mirum cum imagine sibi Deiparæ virginis familiaritatem contraxerat. B. Gemini ordinis Prædicatores, quorum vna (diuina id fieri ordinatione) dormitante; orationi alter se dedit. Rem mirum! quam quidem insomnis hic, ille vero somnians (non tam somnians) videt. C. Terna Dæmonum cohortes ad decumbentem puellam, iamq; animam agentem properabant, quod agnum D. Virgo claudebat: adeo non etiam existimabat tam amicam sibi animam inconsolatam excidere.

Speculum Exemp. lib. 5. exemp. 128.

TRES SORORES VESTE CÆLESTI INDVVNTVR. 11.

A. Tres Sorores Confessoris sui instincta singulas singulas Deiparæ Virgini vestes spirituales per Rosarij frequentationem contexebant, sive nouam et admirandam Virginis remunerationem. Nec irritæ preces cecidere.
B. Noella vna cum D. Catharina et Agnete Maria Virgo splendidissimis ornata vestibus (quæ gratum fuisse hoc sibi ministerium ostenderet) se apparet, ad cælestes epulas inuitat. Illæ ad euanescentem illam immortalitatem aspirantes, et huius vitæ vel potius mortis pertæsæ, singulæ corpore solutæ ab angelis cælo inuehuntur. Alb. le Cafe in suo Rosario.

PARTVRIENTI IN ANGVSTIIS SVBVENITVR. 12.

A. Matrona Lucia nomine cum genere, tum pietate nobilis, patriæ suæ Hispaniæ oriunda, ab infidelibus in alienam regionem traducebatur. Hic indignis ministeriis multa habuit secundum suæ veteris naturæ obrueba tur. Et ecce inter innumerum sororum squallens parturit. Quod audiens ad Psalterium Virginis suæ diuæ sibi familiari confugit. En tibi quæ mangnum sui dei Filij admirat; etiam huic obstetrix pregnantij adest nobili. Ecce puerum, sponsij Christus sacrâ indutus stola nudum baptizat. B. Pili dictum puellam angelus cum ad Arbitum mandatorum mutat: ad Ecclesiam ignotam deducitur comitibus D. Anna et Magdalena, quæ etiam Deiparæ præsente: vbi Christum nosse officium peragentem, quem illum qui se peperit sacerdot. C. Pili puelle vidit se & sibi et patriæ restitutam.

Alb. le Cafe ex Marcelli Iuanini de Mexico.

PVELLÆ ABRVPTIS VBERIBVS A LIPPO, INTESTINISQVE DEVORATIS SPATIVM CONFITENDI CONCEDITVR. 13.

A. Puella quædam, cui familiare admodum erat Rosarium, amicos (dedicationis causâ) cum sodale inuisura perrexit. Et ecce, duo lupi, quos diutina fames armauerat, in eos insiliunt. Altera quidem (miserum!) ipsos punit. Hæc vero D. Virginem obtestari, supplicare, vouere, quo saltem confessioni et communioni locus detur. Cernere erat auidos iam huius vitæ ventrem lacerare, alia vero non iam inserta, sed appendula. Nec mora: ab accurrentibus vlinus eius spiritus, in fugam lupis commotis, defendatur. Triduo etiamnum viuit: confitetur, communicat: Virgo vsibilter ei parit, excepturo animam, et cælo illatura.

Albertus de Castello in suo Rosario.

U góry: piętnaście przedstawień (plus okładka) Historii Różańca, zaczerpniętych z kartuskiego inkunabułu z 1498 roku zawierającego dzieła Bł. Alana de la Roche, autorstwa Theodorusa Gallaeusa.

W XVII w., dominikanin Fra Giovanni Andrea Coppenstein[91], podjął się samodzielnego uporządkowania wszystkich pism Alana i wydrukował je we Fryburgu, w 1619r., i w Kolonii, w 1624r. (po których nastąpiło wiele kolejnych wydań, aż do ostatniego z Imola, w 1847r.)[92], pt: *B. Alanus de Rupe Redivivus, de Psalterio seu Rosario Christi et Mariae tractatus",* zbiór zawierający pięć dzieł bł. Alana Della Rupe: *Apologia; Revelationes et Visiones; Sermones S. Dominici Alano rivelati; Sermones et tractaculi; Exempla seu Miracula.*

---

[91] **Coppenstein był już autorem *De fraternitate sanctissimi Rosarii beatae Virginis, ortu, progressu, atque praecellentia*, t. I-III, wydanym po raz pierwszy w Kolonii w 1613r., i dodrukowany w Fryburgu w 1619r.; i w Heidelbergu w 1629r.; był także autorem: *Clavis praedicandi Rosarii*, wydanym w Kolonii w 1613r. Te dzieła mają ducha dzieł Alana, wyprzedziły o kilka lat wielką kolekcję Dzieł Bł. Alana Coppensteina.**

[92] **W 1665r., mamy wydanie z tytułem: COPPENSTEIN JOANNES ANDREAS O.P., *"Beati fr. Alani redivivi Rupensis, tractatus mirabilis de ortu et progressu Psalterii Christi et Mariae eiusque fraternitatis »,* Venetiis, apud Paulum Baleonium, 1665.**

Jedno z licznych wydań zbioru dzieł bł. Alana della Rupe, będące pod opieką Coppensteina.

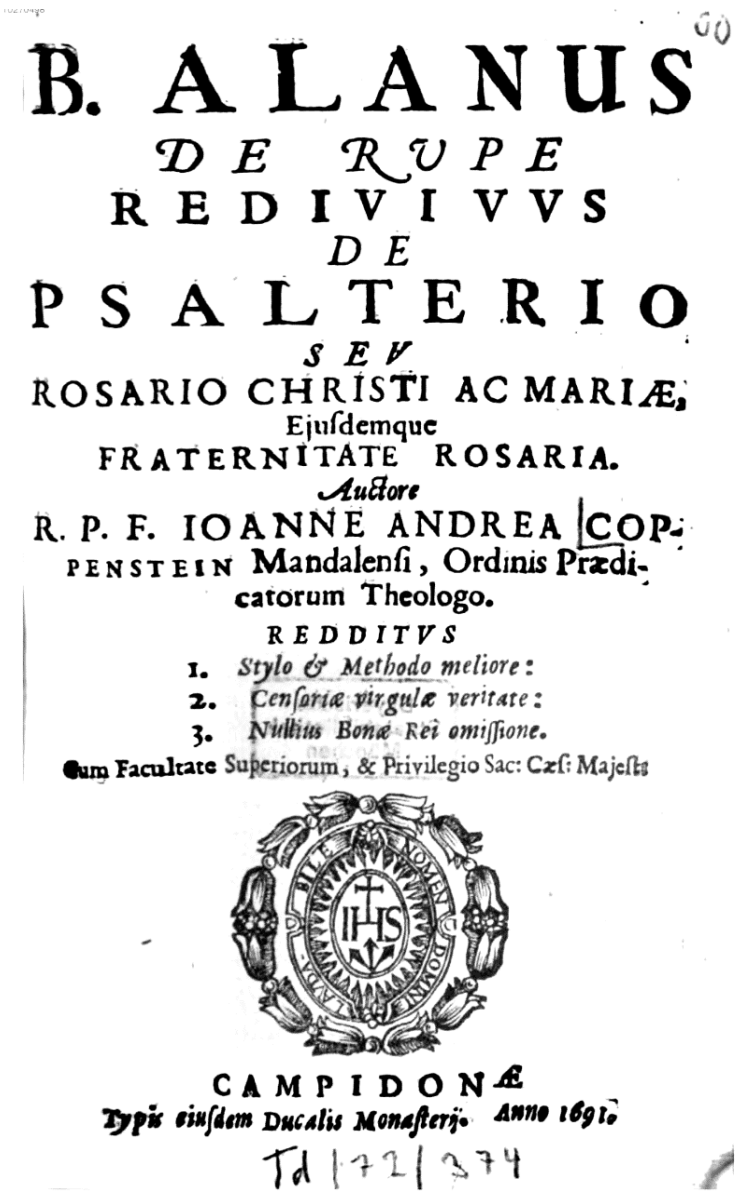
B. ALANUS
DE RUPE
REDIVIVUS
DE
PSALTERIO
SEU
ROSARIO CHRISTI AC MARIÆ,
Ejusdemque
FRATERNITATE ROSARIA.
Auctore
R. P. F. IOANNE ANDREA COPPENSTEIN Mandalensi, Ordinis Prædicatorum Theologo.
REDDITUS
1. Stylo & Methodo meliore:
2. Censoriæ virgulæ veritate:
3. Nullius Bonæ Rei omissione.
Cum Facultate Superiorum, & Privilegio Sac: Cæs: Majestis
CAMPIDONÆ
Typis eiusdem Ducalis Monasterij. Anno 1691.
Td 172/374

Coppenstein posługiwał się przede wszystkim wydaniem Kartuzów z 1498r. Dzieło było tak podzielone: księga pierwsza - *Apologia*, jest pochwałą różańca i Bractwa Różańcowego, którą Alan napisał dla Ferrico z Cluny, biskupa Tournai; druga księga - *Revelationes et Visiones*, zawiera historyczne opowiadania, objawienia i wizje związane z różańcem; trzecia księga to *Sermones S. Dominici Alano revelati*, prezentuje Kazania św. Dominika o różańcu, które Alan otrzymał w objawieniach od założyciela swojego zakonu; czwarta księga, *Sermones et Tractaculi*, przedstawia tekst doktoratu bł. Alana na temat "Pozdrowienia Anielskiego" lub "Zdrowaś Mario", i ma w jako dodatek "Traktat o XV przywilejach kapłańskich", i w końcu broszurę o piętnastu tajemnicach "Ojcze Nasz" i 150 tajemnicach "Zdrowaś Mario"; piata księga *Exempla seu Miracula*, zbiera Exempla, tj. Przykłady kobiet i mężczyzn oddanych pobożności różańcowej. Tymi przykładami kończy się "Dzieło o Alanie", zebrane przez Coppensteina.

Alanowi zostały także przypisane inne dzieła, nie znajdujące się w zbiorze Coppensteina: *Compendium Psalterii B.mae Trinitatis et S. Mariae; La Confraire du Psautier de Notre Dame; Expositio in regulam S. Augustini* (podzielona na 15 rozdziałów, którymi są tajemnice Psałterza Maryjnego)[93].

Kult bł. Alana, nieustanie się rozwijał i pozostał żywy prze wieki, w szczególny sposób pośród Dominikanów, w ostatnim stuleciu popadł w

[93] **Ippolito Marracci w XVII w. podaje tytuły dzieł Bł. Alano:** ***"Alanus de Rupe (cuidam, sed male, Alarius) , Batavo, Deiparaeque Virginis (erga quam eximio amore ferebatur) pientissimus cultor, eiusque Rosarij ferventissimus Promotor, multarum virtutum titulis, et caelestium revelationum gloria clarissimus, inter alia ingenji sui celestisque sapientiae insignia monumenta, Marianae Bibliotecae consecravit: De dignitate Rosarij B. Virginis lib. I; Apologiam pro eodem ad Ferricum de Cluniaco, Episcopum Torniacensem; De Fraternitate Rosarij lib. I; Compendium Psalterii Mariani, lib. I; De Miraculis Sanctiss. Rosarij lib. I; in Cantica Canticorum lib. I singula Salomonis verba ad Christum et B. Virginem, se invicem colloquentes accomodando; De 15 Laudibus Psalterij B. Mariae, secundum 15 lapides in Rupe altissima Angelicae Salutationis repertos"***, **w: MARRACII HIPPOLYTI,** ***Bibliotheca Mariana*****, w:** ***Monumenta italica mariana*****, n. 2, s. 15.**

zapomnienie. Zachowały się różne obrazy, figury i druki na których często można go zobaczyć z aureolą świętego. Jego wspomnienie obchodzone jest 8 września, chociaż jego kult nie został jeszcze oficjalnie potwierdzony[94] i nie jest znany żaden kościół będący pod jego wezwaniem[95].

4. ROZWÓJ RÓŻAŃCA OD BŁ. ALANA, POD KONIEC XV WIEKU DO NASZYCH CZASÓW

4.1: *Bulle papieskie* z *XV i XVI, o różańcu i Bractwie Różańcowym.*

Różaniec święty był od zawsze bogactwem Zakonu Dominikańskiego i bracia kaznodzieje byli gorliwymi promotorami jego rozpowszechnienia. Przeor klasztoru w Kolonii O. Jakub (Jacques) Sprenger (+1496), był po Alanie najbardziej gorliwym propagatorem pobożności związanej z różańcem i wzorując się na Bractwie Różańcowym z Douai, zbudował w Kolonii kościół pod wezwaniem św. Andrzeja.

Przekazuje się także fakt objawienia się Matki Bożej ojcu Jakubowi Sprenger, który tak to opisuje: "W 1475, Bł. Dziewica objawiła się także przeorowi klasztoru w Kolonii, kiedy ten należał do Zakonu Kaznodziejskiego. Najśw. Dziewica powiedziała mu, że jeżeli Kolonia chce naprawdę uwolnić się od nieprzyjaciół, którzy ją oblegali, będzie konieczne głosić i rozpowszechniać praktykę modlitwy różańcowej. Tylko w ten sposób miasto byłoby uratowane. Uczony przeor podał do wiadomości publicznej polecenie Królowej Aniołów i po tym jak ludzie się przejęli zaczynając odmawiać różaniec, miasto zostało uwolnione"[96].

Założenie Bractwa Różańcowego w Kolonii, uwolniło miasto od oblężenia przez księcia Burgundii, Karola le Téméraire, rozpoczętego w 1474r.

---

[94] **Przez około sześćdziesiąt lat w Troy, w Stanach Zjednoczonych, istniał kościół katolicki pw. św. Alana de la Roche. Kilka lat temu został przemianowany na kościół pw. „Chrystusa, naszej Światłości".**

[95] **w *"Acta Sanctorum"*, red: J. STILINGO i inni, t. III, septembris 3, s. 205, można przeczytać: *«Alanus de Rupe, Ordinis Praedicatorum, Beatus vocatur hodie apud Raissium, et apud scriptores Ordinis sui, qui eidem longa texuerunt elogia. At nihilo reperio de cultu ipsius publico; et Saussayus eum veneralibus tantum aggregavit"*, tj. "Alan della Rupe, z zakonu Kaznodziejskiego, jest czczony jako błogosławiony przez Raissio i pisarzy swojego Zakonu, którzy od dawna go sławią. Ale nie znajduje się nic o jego kulcie publicznym".**

[96] por. **R. SPIAZZI O.P., *Kroniki i kwiatki klasztoru św. Sykstusa z Appia*, s. 359-360.**

U góry: Jakub Sprenger OP, założyciel Bractwa Różańcowego w Kolonii (przedstawiony na obrazie opublikowanym na następnej stronie). Obok: figura *Matki Bożej Różańcowej* z 1510 r. (dzieło Mistrza z San Severino); na dole: Mistrz z San Severino, *Matka Boża Różańcowa*, poliptyk, kościół św. Andrzeja, Kolonia, 1510: obraz był ołtarzem Bractwa Najświętszego Różańca.**

Obraz z 1623 roku, znajdujący się w kościele św. Andrzeja w Kolonii, przedstawiający założenie Bractwa Najśw. Różańca, które miało tam miejsce 8 września 1475 roku. W centrum znajduje się św. Dominik, księgę Bractwa trzyma o. Jakub Sprenger OP, założyciel Bractwa w Kolonii, natomiast różańce przekazuje o. Michał di Francesco z Lille, uczeń Bł. Alana, który przekazuje Bractwu charyzmat mistrza Alana, zmarłego tego samego dnia, w którym założono Bractwo w Kolonii.

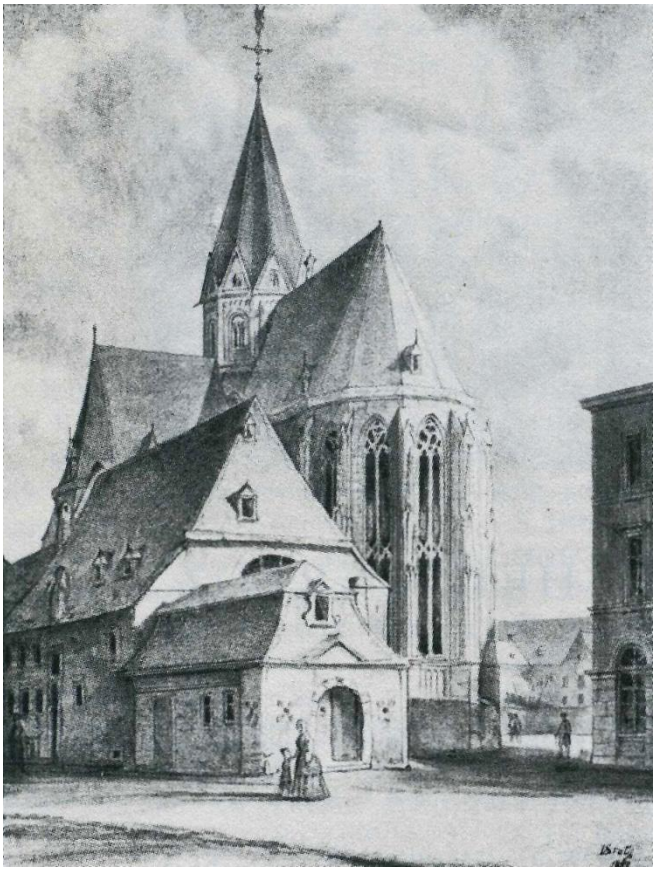

U góry: jak wyglądał kościół św. Andrzeja w Kolonii, zanim został zniszczony podczas II wojny światowej i odbudowany w bardzo podobnej formie do pierwotnej.
Na dole: jak dziś wygląda kościół św. Andrzeja, w którym Bractwo Różańcowe nadal prowadzi swoją działalność.

U góry: Kolonia, katedra w Kolonii, w której przechowywane są relikwie Trzech Króli. Na dole: Pinturicchio, Fryderyk III i Eleonora Portugalska, Siena, Biblioteka Piccolominich, 1502–1507.

Oto jeden z opisów wydarzeń przedstawiony w tekście współczesnym tłumaczonym z gwary pisańskiej: "W roku Pańskim 1475, to jest w czasach kiedy Karol Książę Burgundii oblegał Nuissiano, sławny zamek nad Renem[97], widząc mieszkańców się tego miasta Kolonii, którzy mieli się znaleźć w wielkim niebezpieczeństwie, [...] powierzyli się [...] wzywając swoich patronów tj. Królów (Trzech Magów), [...] jeden czcigodny ojciec, bardzo oddany pobożności maryjnej [...] przeor klasztoru Braci Kaznodziejów (o. Jakub Sprenger) [...] obiecał chwalebnej Dziewicy utworzenie Bractwa Różańcowego i stałą pobożność w odmawianiu różańca ... tak, że chwalebna Dziewica raczyła obronić i zachować wyżej wymienione miasto przed niebezpieczeństwami, które miały nadejść. Rzecz cudowna... ponieważ gdzie spodziewano się wielkiego przelewu krwi, natychmiast, nie bez pomocy Dziewicy Maryi i świętych, powstała wielka nadzieja przyszłego pokoju"[98].

To cudowne zwycięstwo poruszyło cesarza Fryderyka III (będącego już członkiem Bractwa Różańcowego wraz ze swoją żoną Eleonorą (+1467) i swoim synem Maksymilianem), by uzyskać od legata papieskiego w Niemczech, Aleksandra Nanni Malatesta, dekret odpustu dla Bractwa Różańcowego w Kolonii. Był pierwszym biskupem, który go zatwierdził w imieniu papieża Sykstusa IV, Bractwo Różańcowe, do którego on sam się zapisał.

---

[97] **Mowa jest o twierdzy z Neuss, na lewym brzegu Renu, na przeciw Düsseldorf.**

[98] **Por. MICHELE DI FRANCESCO DI LILLE, *"Quodlibet",* Kolonia, 1476r., tekst w gwarze pisańskiej z początków 1500, roz. V).**

Pier Paolo Menzocchi, Matka Boża Różańcowa (1585), Muzea San Domenico, Forlì. Na obrazie przedstawiono wielkie postacie związane z Matką Bożą Różańcową: za św. Dominikiem znajduje się kardynał Alessandro Nanni Malatesta; obok niego papież św. Pius V; po drugiej stronie, za św. Katarzyną ze Sieny, Bł. Alan de la Roche; z przodu zaś cesarz Fryderyk III Habsburg i jego żona, królowa Elżbieta Portugalska.

Oto tekst listu datowanego na 10 maja 1476r.:

"Kopia listu Aleksandra, biskupa di Forli, legata papieskiego w Niemczech, dotycząca zatwierdzenia Bractwa Różańcowego Dziewicy Maryi.

Aleksander, Z łaski Bożej i Stolicy Apostolskiej, biskup Forli, z pełną władzą legata papieskiego, będącego nuncjuszem i kaznodzieją w Niemczech, wiernym chrześcijanom, którzy przeczytają lub uważnie wysłuchają powyższego listu, życzymy zbawienia wiecznego w Panu. Godne uznania są chwalebne, boże i święte zebrania wiernych w kościołach i miejscach świętych, tj. Czcigodnych Bractwach Różańcowych, które przynoszą miejscom w których powstały, chwałę i honor, wielkie owoce oddanej gorliwości.

Rzeczywiście potrzebujemy zawsze kochającej ochrony i ratunku od Najchwalebniejszej Dziewicy, Matki Boga, godnej wszelkiej chwały, której Syn (który ją kocha), nigdy niczego nie odmówił; i my musimy zawsze cenić i czcić z największym uczuciem, przywiązaniem i troską Jej Bractwo Różańcowe, gdziekolwiek by zostało założone.

Święty Bernard napisał, że bez Maryi nic nie możemy, bez Niej jesteśmy nędzni, bez żadne nasze dzieło nie byłoby dobre.

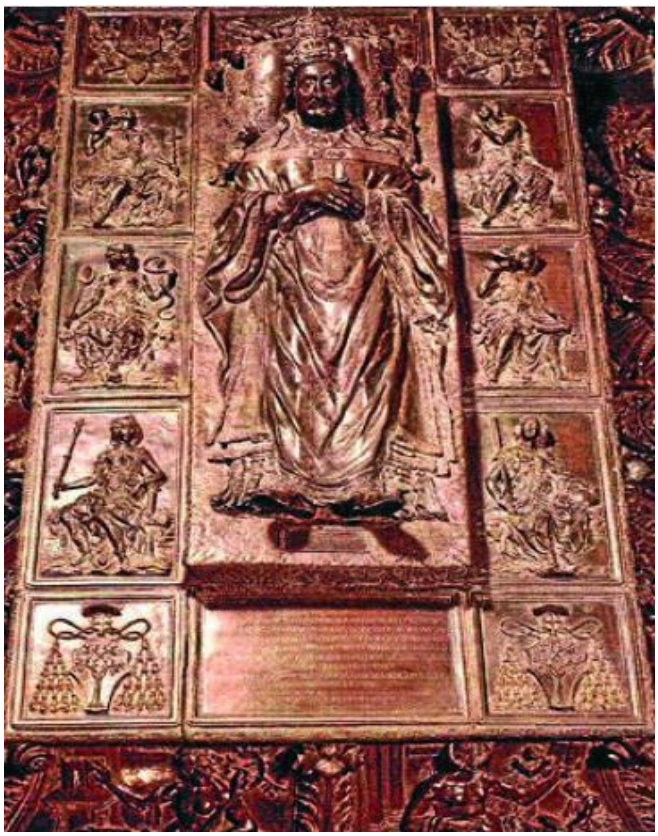

U góry: portret papieża Sykstusa IV, XVIII wiek, Muzeum Urszulanek, Calvi dell'Umbria; na dole: szczegół grobowca papieża Sykstusa IV (+1484) w bazylice św. Piotra w Watykanie, otoczonego przez Królowe Cnót.

Należy chwalić tak nazwane Bractwo Różańcowe Błogosławionej Dziewicy, ponieważ samo z siebie z miłością wnosi w dobre dzieła między współbraci Zakonu Kaznodziejskiego z Kolonii, będąc niedawno założona na pewnym fundamencie najwyższego czci i chwały dla Dziewicy Maryi i dla pożytku wielu dusz.

Powszechnie wiadomo, że propagował ją św. Dominik, pierwszy ojciec Zakonu, ale z czasem została opuszczona i popadła w zapomnienie; została przywrócona do życia w mocniejszy i bezpieczniejszy sposób, a liczba chrześcijan, którzy czują pragnienie zostania współbraćmi Dziewicy Maryi, rośnie z dnia na dzień i doświadczają odnowienia przez dar łaski Bożej.

Tak jak oni, którzy zostali poruszeni szczególnym nabożeństwem, także my chcemy być przyjęci i wpisani (do Bractwa Różańcowego).

W ten sposób odpowiadamy przychylnie na pobożne błagania, również najczcigodniejszego, zawsze dostojnego cesarza rzymskiego, iż autorytetem apostolskim, nam powierzonym w sposób specjalny, aprobujemy, potwierdzamy i ratyfikujemy Bractwo Różańcowe, ufając Miłosierdziu Boga Wszechmogącego i w Jego mocy i mocy świętych Apostołów Piotra i Pawła, miłosiernie ofiarujemy teraz i na zawsze każdemu współbratu i współsiostrze Bractwa (Różańcowego) w pięć podstawowych świąt: Zwiastowania, Nawiedzenia, Wniebowzięcia, Narodzenia i Oczyszczenia, sto dni odpustu na każdy dzień święta Za każdym razem gdy odmówią lub

wysłuchają odmawiania różańca Bł. Dziewicy, z pięćdziesięcioma "Zdrowaś Mario" i pięcioma "Ojcze Nasz"; udzielamy także czterdziestu dni odpustu (na poczet ich własnej kary za grzechy); kto weźmie udział w sobotę, w wigilię świąt lub w dni świąteczne w śpiewie "Salve Regina", który po Komplecie Bracia Kaznodzieje wykonują przed ołtarzem Bł. Dziewicy, przy którym gromadzi się Bractwo Różańcowe.

Nakazaliśmy, aby nasz obecny list został napisany, żeby potwierdzić wiarę w te wszystkie rzeczy, a dla zagwarantowania autentyczności, chcieliśmy, aby został podpisany przez nasz sekretariat z wszystkimi pieczęciami. Kolonia, roku od Wcielenia Pańskiego 1476, w dziewiątym roku piętnastolecia (w wersji oryginalnej *"Indizione", którym oznaczano cykl piętnastu lat, przy czym kazdy rok tego cyklu był numerowany kolejną cyfrą, w porządku od 1 do 15),* mianowicie w dziesiątym dniu miesiąca marca, w piątym roku, z Bożej Opatrzności, Ojca Świętego i naszego Pana w Chrystusie, papieża Sykstusa IV. Dzięki składając Bogu". Pełen tekst łaciński znajduje się poniżej:[99].

"Alexander Dei et apostolice sedis gratia episcopus Forlivensis cum plena legati de latere potestate per totam Germaniam nuncius et orator, universis et singulis christifidelibus presentes litteras inspecturis visuris pariter et audituris, salutem in Domino sempiternam. Et si gloriosos celestis curie concives et sanctos, ymmo et ecclesias, sacra loca, seu fraternitates laudabiles ad ipsorum laudem et honorem institutas maximo non immerito devotionis fervore venerari debeamus (utpote qui eorum pijs patrocinijs pariter et auxilijs plurimum indigemus) singularissime tamen gloriosissimam Dei Matrem Virginem Mariam omni laude dignissimam (quam eciam Filius nichil negans honorat) eiusque fraternitatem vel loca summo studio, summa affectione, atque summa diligentia incessanter amplecti venerarique tenemur. Sine ea siquidem, devoto teste Bernardo, nichil possumus, sine ea miseri sumus, sine ea factum est nichil. Ut igitur eiusdem beatissime Virginis laudabilis fraternitas de rosario nuncupata in sola liberali bonorum operum communicatione per fratres ordinis predicatorum in Colonia nuper certis sub limitibus ad maximam huius Virginis laudem et gloriam et multorum edificationem salubriter instituta, ymmo pocius renovata, quia per beatissimum illius ordinis primum patrem Dominicum legitur predicata licet ad tempus neglecta fuerit et oblivioni tradita, firmior et securior habeatur, nec non et indies augeatur, eoque libencius christifideles eiusdem Virginis confratres effici concupiscant quo in pretacta fraternitate dono celestis gracie uberius conspexerint se fore refectos, moti ex singulari ad eam devotione, in qua et recipi atque inscribi volumus atque petimus, pijs eciam supplicationibus. Serenissimi Romanorum imperatoris semper augusti super hoc inclinati, pretactam fraternitatem autoritate apostolica nobis specialiter concessa approbamus, confirmamus et ratificamus, de omnipotentis Dei misericordia et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius autoritate confisi, omnibus et singulis utriusque sexus dicte fraternitatis confratribus et sororibus in quinque precipuis festivitatibus, scilicet Annunciationis Visitationis Assumptionis Nativitatis et Purificationis centum dies indulgentiarum in qualibet festivitatum dictarum die, atque quotienscumque per se vel per alium rosarium beate Virginis quod quinquaginta Ave Maria cum quinque Pater noster continet legerint vel legi fecerint, seu sabbatis, profestis, atque festivis diebus ad Salve Regina quod post completorium apud eosdem fratres predicatores coram altari beate Virginis in quo eadem fraternitas predicta est cantatur interfuerint, XL dies indulgentiarum pro qualibet vice de iniunctis eis penitencijs misericorditer in Domino relaxamus, presentibus, perpetuis futuris temporibus duraturos. In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium premissorum, presentes litteras nostras scribi, et per secretarium nostrum subscribi, sigillique maioris et oblongi iussimus et fecimus appensione communiri. Datum Colonie. Anno incarnationis dominice M°,CCCC°,LXXVI°. Indictione nona, die vero decima mensis Marcij, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Sixti, divina providentia pape quarti anno quinto. Deo Gracias"

---

99 **w: ALEXANDER (Episcopus Forliviensis), Litt. *Etsi gloriosos*, 1476 mart. 10, w: ALANUS DE RUPE, *De dignitate et utilitate Psalterii praecelsae ac intemeratae Semper Virginis Mariae"*, red. CERTOSINI DI MARIANEHE DI ROSTOCK, Lubeka, 1498r., s. 7-8.**

Dom rodzinny papieża Sykstusa IV w Celle Ligure.

Dwa lata później, 12 maja 1478r., Papież Sykstus IV (1471-1484), na prośbę książąt katolickich, księcia Franciszka II z Bretanii i jego żony Małgorzaty, księżnej Bretanii, i samego Jakuba Sprenger, który udał się do Rzymu wiosną 1478r., 3 lipca tego samego roku, wydał pierwszą bullę dającą odpust za odmawianie różańca: bulla *"Pastoris Aeterni"*[100].

Ta bulla jest podana tutaj w całości: "Papież Sykstus IV, Sługa sług Bożych, na wieczną pamiątkę.

My zajmujemy miejsce wiecznego Pasterza na ziemi, choć z niewystarczającymi zasługami, gorąco pragniemy doprowadzić do niebiańskich owczarni, owieczki Bożej owczarni, które z woli Bożej zostały nam powierzone przez niebo. Aby przygotować je do wiecznej chwały, serdecznie i hojnie obdarzamy odpustami dla odpuszczenia grzechów, aby wzniosły one pobożne modlitwy do Najwyższego. Za ich pośrednictwem i przez inne dzieła, które praktykowali w mogą łatwo nagrodę wiecznych błogosławieństw.

Z tego powodu, przyjęliśmy, w kościele klasztornym Zakonu Kaznodziejskiego w Kolonii, jedno Bractwo wiernych obojga płci, nazywane Bractwem Różańca NMP, utworzone ku czci "Zdrowaś Mario". Współbracia i współsiostry (Bractwa) gromadzą się trzy razy w tygodniu w celu odmawiania piętnastu "Ojcze Nasz" i pięćdziesięciu "Zdrowaś Mario", jak przewidują statuty Bractwa Różańcowego[101] .

---

[100] **por. SISTO PAPA IV, *Pastoris Aeterni*, 3 julii 1478, w: *Bullarium Sacri Ordinis Praedicatorum*, tom. III, s. 566.**

[101] **W rzeczywistości było to przewidziane tylko w Kolonii, statuty chciane przez Matkę Najśw. Przewidywały tylko niedzielę.**

Herb papieża Sykstusa IV.

Razem "Ojcze Nasz" i "Zdrowaś Mario" są nazywane różańcem i oprócz miasta Kolonii, także w innych miastach jest wiele Bractw wraz ze współbraćmi obojga płci.

My także pragniemy, aby współbracia oddali się z ufnością i pobożnością tym modlitwom, i przez nich niech będzie miłosierdzie Boga Wszechmogącego, umocnieni darem łaski Bożej, mocą autorytetu Świętych Apostołów Piotra i Pawła, pragniemy mocą autorytetu Stolicy Apostolskiej zarządzić, że wszyscy współbracia obojga płci zarówno (z Bractwa Różańcowego) z miasta Kolonii, jak i z jakiegokolwiek innego miejsca, teraz i na przyszłość jeśli szczerze pokutują i spowiadają się, dołączając jedno "Ojcze Nasz" i jedno "Zdrowaś Mario" w modlitwie (różańca), w święta Narodzenia, Zwiastowania i Wniebowzięcia NMP, otrzymają wraz ze spowiedzią, ulgę w postaci siedmiu lat odpustu i siedmiu lat czyśćca, na czas obecny i przyszły, w wieczności .

Pragniemy także, jeśli tak nazwanym współbraciom, którzy odmawiają "Ojcze Nasz" i "Zdrowaś Mario" (w różańcu), został przyznany inny odpust wieczysty, na jakiś czas, do wygaśnięcia tego czasu, takie dyspozycje od tego czasu tracą swoją ważność.

Żaden człowiek nie może zatem odrzucić tej pisemnej aprobaty, która nakazuje, deklaruje, rozporządza wolą i upoważnieniem lub z pochopną śmiałością sprzeciwić się temu.

Kto przypuszczalnie by to zrobił, niech wie, że spotka się z gniewem Boga Wszechmogącego i bł. apostołów Piotra i Pawła. Rzym, u św. Piotra, w roku 1478 od Wcielenia Pańskiego, 3 lipca, w siódmym roku naszego pontyfikatu"[102].

---

[102] ***"Sixtus IV Episcopus, Servus Servorum Dei, Ad Perpetuam Rei Memoriam.***

Pastoris aeterni vices, meritis licet insufficientibus, in terris gerentes, oves Dominici gregis Nobis caelitus traditas ad caulas Facultis aeternae perducere Supernis desideriis exoptamus, ac illas ad preparandum sibi perennem gloriam Indulgentis, & remissionibus sedulo invitamus, ut eo devotius orationes Altissimo effundant, quo per illas, & alia pia opera, quae in hac mortali vita exercuerint, facilius attingere poterunt praemia felicitatis aeternae. Cum itaque sicut accepimus, in Ecclesia Domus Ordinis Fratrum Praedicatorum Coloniem, quidam Confraternitas utriusque sexus Fidelium, de Rosario Beatae Virginis Mariae nuncupata, ad honorem Angelicae Salutationis instituta, cuius Confratres, & Consorores tribus diebus cuiuslibet Hebdomadae Orationem Dominicalem quiendecim, & Angelicam Salutationem centum & quinquaginta vicibus, omnibus tribus diebus eiusdem hebdomadae ad honorem ejusdem B. Mariae Virginis juxta ipsius Confraternitatis instituta dicere consueverunt, quas quidem orationes, & Salutationes Rosarium appellant,

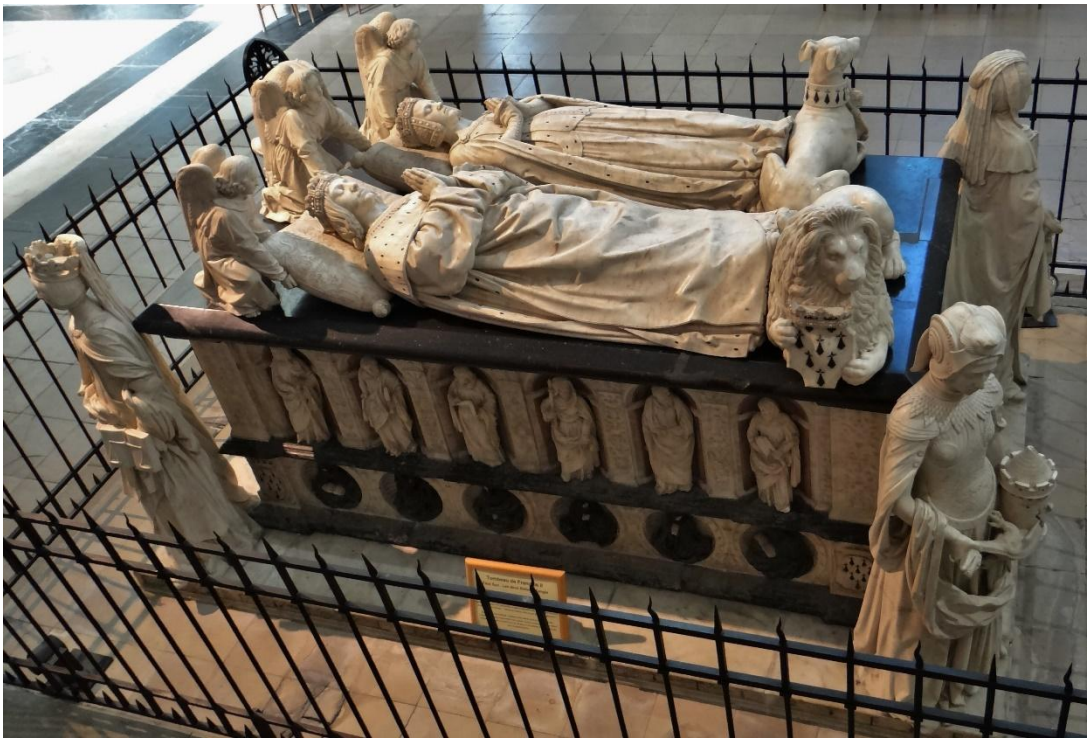

Grobowiec Franciszka II (+1488), księcia Bretanii, i Małgorzaty de Foix (+1486), katedra w Nantes, 1507: to oni skłonili papieża Sykstusa IV do uznania Różańca i jego Bractwa. Wokół grobowca znajdują się cztery Królowe Cnót: Sprawiedliwość, Męstwo, Roztropność i Umiarkowanie.

W następnym roku, 12 maja 1479r., Papież Sykstus IV wydał nową bullę w celu nadania nowych przywilejów i odpustów związanych z różańcem. Jest to bulla: *Ea quae ex fidelium*, która jest podana w całości ze względu na znaczenie dokumentu o różańcu:

"Syktus, biskup, sługa sług Bożych, na wieczną pamiątkę. Nabożeństwa wiernych, których uznaje się za pobożnych, na chwałę Boga Wszechmogącego i chwalebnej Dziewicy Maryi, aby pozostały niewzruszone, umacniamy siłą naszej aprobaty, i zapraszamy tych samych wiernych poprzez odpusty i absolucje, aby z radością pełnili pobożne uczynki za które zostaną nagrodzeni wielkimi łaskami bożymi.

Od momentu kiedy książęta katoliccy wzywają do uznania tego nabożeństwa, uznaliśmy w Panu, aby wyjść naprzeciw tej prośbie.

Franciszek II i Małgorzata de Foix oraz dominikanin.
Franciszek II i Małgorzata de Foix oraz dominikanin.

---

ac extra Civitatem Colonien in aliis Civitatibus, & loci sint quamplures utriusque sexus eiusdem Confraternitatis Confratres.

Nos, cupientes, ut ipsi Confratres eo sedulius, & devotius orationibus praedictis intendant, quo ex hoc dono caelestis gratiae uberius conspexerint se refectos, de Omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, volumus, & Apostolica Auctoritate ordinamus, quod omnes, & singuli Confratres utriusque sexus, tam in dicta civitate Colonien., quam alibi ubicumque nunc, & pro Tempore existense, vere paenitentes, & confessi qui orationem Dominicam, & Angelicam Salutationem modo praemisso dixerint, in singulis Nativitatis, Annunciationis, & Assumptionis ejusdem B. Marię Virginia Festivitatibus, septem annorum, & totidem quadragenarum, de iniunctis eis paenitentiis relaxationem habeant, & consequantur. Praesentibus perpetuo duraturis.

***Volumus autem quod si dictis Confratribus orationem, & Salutationem praedictas dicentibus, aliqua alia Indulgentia in perpetuum, vel ad certum tempus nondum elapsum duratura, per Nos concessa fuerit, praesentes literae nullius sint roboris, vel moment. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre approbationis, constitutionis, declarationis, relaxationis voluntatis, et concessionis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac Beatorum Petri et Pauli Apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Rome apud sanctum Petrum. Datum Romae apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicae Millesimo Quadringentesimo Septuagesimo Octavo, Tertio Kalendas Julii, Pontificatus nostri Anno Septimo"*, in: SIXTUS PAPA IV, *Pastoris Aeterni*, 1478 maii 30, in: *Bullarium Sacri Ordinis Praedicatorum*, tom. III, p. 566. Il testo riportato è stato desunto da: Beatus ALANUS DE RUPE o.p., *De dignitate et utilitate Psalterii Praecelsae ac Intemeratae Semper Virginis Mariae"*, a cura dei: CERTOSINI DI MARIANEHE DI ROSTOCK, Lubecca, 1498, p. 6-7.**

Franciszek II i Małgorzata de Foix oraz dominikanin.

Właśnie niedawno umiłowany syn, szlachetny książę Franciszek i umiłowana córka w Chrystusie, Szlachetna Pani Małgorzata, jego żona, księżna Bretanii, powiedział nam, że zostało to objawione w księstwie Bretanii i wielu innych miejscach (wzmacniając pobożność wiernych), od pewnego czasu aż do teraz został odnowiony pewien sposób lub forma pobożnej modlitwy, która była już zauważalna od danych czasów tj. Każdy kto chciałby się w ten sposób modlić, odmówiłby wiele razy każdego dnia, ku czci Boga i Błogosławionej Dziewicy Maryi oraz przeciw niebezpieczeństwom, które przytłaczają świat, "Pozdrowienie Anielskie", tj. "Zdrowaś Mario", według liczby psalmów w Psałterzu Dawidowym, których jest dokładnie 150, poprzedzając jednym "Ojcze Nasz" każdą dziesiątkę "Zdrowaś Mario".

I ta forma lub sposób modlitwy jest popularnie nazywana Psałterzem-Różańcem NMP. Książę i Księżna, zatem, przez jedyne i szczere oddanie, które ich ożywia, pragną, aby zostało zaaprobowane przez Stolicę Apostolską dla zamknięcia ust przeciwnikom.
Poza tym wielu innych wiernych również pokornie prosiło Księcia i Księżną, abyśmy zaaprobowali tę formę lub sposób modlitwy, i z apostolską życzliwością, udzielili innych przywilejów, oprócz tych wcześniejszych.

My więc, gorąco polecamy w Panu pobożne nabożeństwo Księcia i Księżnej i innych wiernych, dobrze usposobieni do tych błagalnych próśb, autorytetem stolicy apostolskiej, poczynając od obecnej chwili, aprobujemy ten psałterz, tj. że wyżej wymieniona forma modlitwy musi być wspierana, a my ustalamy i oświadczamy, że wszyscy wierni mogą się modlić w ten sposób

Dla zachęcenia wiernych w Chrystusie do czynów pobożnych i żarliwej modlitwy w wyżej wymienionej formie, aby potem mieć nadzieję na łatwiejsze osiągnięcie zbawienia przez ich dusze, chrześcijan kościoła powszechnego, obecnych i przyszłych, którzy pragną modlić się w powyższy sposób. Za każdym razem gdy modlą się w wyżej wymieniony sposób, jedną pięćdziesiątkę tego Psałterza, miłosiernie przyznajemy w Panu, na zawsze pięć lat, oprócz (poprzednich) czterdziestu dni odpustu, pomimo jakiejkolwiek sprzecznej konstytucji lub zarządzeń apostolskich.

I ponieważ trudno byłoby wysłać ten list w oryginale do każdego miejsca gdzie byłoby konieczne, chcemy i autorytetem apostolskim upoważniamy do przepisania przez dwóch notariuszy z każdej kurii kościelnej, z podpisem i pieczęcią prałata lub innej osoby, której przyznano godność kościelną, należy im wierzyć, tak jakby został przedstawiony list oryginalny.

Żaden człowiek nie może odrzucać tej pisemnej zgody, która zarządza, wyjaśnia, dysponuje upoważnieniem lub z pochopną śmiałością się temu przeciwstawiać. Ci, którzy przypuszczalnie to zrobią, niech wiedzą, że wywołują gniew Boga Wszechmogącego i błogosławionych apostołów Piotra i Pawła.

Dano w Rzymie, u św. Piotra, w roku 1479 od Wcielenia Pańskiego, ósmego dnia po idach majowych (tj. ósmego dnia po 15 maja, według historycznej tradycji rzymskiej dzielenia miesięcy mających 31 dni na dwie prawie identyczne części – p. tł.), w ósmym roku naszego pontyfikatu"[103].

Dzięki tym dwóm dokumentom papieskim o nadzwyczajnej ważności, Bractwa Różańcowe osiągnęły swój maksymalny blask: Coppenstein policzył zapisanych do Bractwa Różańcowego między rokiem 1475 a 1479, było dwa tysiące sto osób zapisanych w całym Imperium (co należy rozumieć jako obszar władzy kościoła katolickiego -*p. tł.*)[104].

Dwa lata później po dekrecie odpustu wydanym na rzecz Bractwa Różańcowego w Kolonii przez legata papieskiego w Niemczech, biskupa Aleksandra Nanni Malatesta, biskup Nicola di Tollentis, , legat papieski wraz

---

[103] ***"Sixtus Episcopus Servus Servorum Dei ad perpetuam rei memoriam ea que ex fidelium devotione ad Dei Omnipotentis et Gloriose Virginis Marie laudem et gloriam pie ordinate sunt ut firma permaneant nostre approbationis robore solidamus, ac fideles ipsos ad pietatis opera exercenda indulgencijs et remissionibus libenter invitamus, ut exinde reddantur divine gracie aptiores, cum catholicorum principum illud exposcit devocio, et hoc conspicimus in Domino salubriter expedire. Sane pro predilecti filij nobilis viri Francisci ducis, et dilecte in Christo filie nobilis mulieris Margarethe eius conthoralis ducisse Britannie nobis fuit nuper propositum, quod in ducatu Britannie et pluribus alijs locis (crescente fidelium devotione) ab aliquo tempore citra innovatus*** **(nel Bullarium alla parola innovatus viene riportata questa nota : «Innovatus a Beato Alano de Rupe, Auctor siquidem Rosarii fuit S. Patriarcha Dominicus»)** ***est certus modus sive ritus orandi pius et devotus, qui eciam antiquis temporibus observabatur, videlicet quod quilibet volens eo modo orare dicit qualibet die ad honorem Dei et beatissime Virginis Marie et contra imminencia mundi pericula totiens Angelicam Salutationem scilicet Ave Maria quot sunt psalmi in Psalterio davitico, videlicet cencies quinquagesies, singulis decem Salutationibus huiusmodi, Orationem Dominicam semel proponendo. Et iste ritus sive modus orandi, Psalterium Marie Virginis vulgariter nuncupatur. Dominus dux et ducissa prefati propter singularem et sinceram quam ad ipsam Beatam Virginem gerunt devotionem, cupiunt ritum sive modum orandi praedictum ad obstruendum ora aliquorum detrahentium per Sedem Apostolicam approbari. Quare pro parte ducis et ducisse ac aliorum fidelium plurimorum nobis humiliter fuit supplicatum, quotenus ritum sive modum orandi huiusmodi approbare, aliasque super premissis oportune providere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur tam ducis et ducisse quam aliorum fidelium piam devotionem plurimum in Domino commendantes, huiusmodi supplicationibus inclinati, prefatum Psalterium sive modum orandi predictum autoritate apostolica tenore presentium approbamus, illumque tollerandum fore, ac cunctis fidelibus eo modo orare licere decernimus et declaramus. Et ut omnes et singuli christifideles ad devotionis opera et predicto modo orandum eo ferventius inducantur, quo exinde facilius animarum suarum salutem consequi speraverint, universis et singulis christifidelibus prefato modo orare volentibus ubilibet existentibus, presentibus, et futuris, pro qualibet vice qua sicut premittitur oraverint, pro qualibet quinquagena prefati psalterij, quinque annos et totidem quadragenas indulgentiarum misericorditer in Domino relaxamus, presentibus perpetuis futuris temporibus duraturos, non ostantibus constitutionibus ac ordinationibus apostolicis, ceterisque contrarijs quibuscumque. Et quia difficile foret presentes litteras ad singula loca in quibus illis opus esset originaliter deferri, volumus et apostolica autoritate concedimus quod illarum vero transsumpto manu duorum notariorum alicuius ecclesiastice curie subscripto, et sigillo alicuius prelati seu persone in dignitate ecclesiastica constitute munito, fides detur in omnibus et per omnia ac si ipse originales littere exhibite forent vel ostense. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre approbationis, constitutionis, declarationis, relaxationis voluntatis, et concessionis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem Omnipotentis Dei ac Beatorum Petri et Pauli Apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Rome apud Sanctum Petrum. Anno Incarnationis Dominice Millesimo quadringentesimo septuagesimonono, octavo ydus may Pontificatus nostri anno octavo"*****, in: SIXTUS PAPA IV,** ***Ea quae ex fidelium,*** **1479 maii 12, in:** ***Bullarium Sacri Ordinis Praedicatorum*****, tom. III, p. 567.**

[104] **J. A. COPPENSTEIN O.P.** ***De Fraternitate Sanctissimi Rosarii Beatae Virginis, ortu, progressu, atque praecellentia*****, s. 376-382.**

z księciem Maksymilianem z Burgundii, 30 listopada 1478 zachęcał do ustanowienia *Confraternitas de Psalterio*, w klasztorze dominikańskim w Lille[105]. Jeszcze większe rozpowszechnienie dzieła Alana było efektem działań ministrów generalnych zakonu Dominikanów, którzy stali się aktywnymi promotorami różańca.

Pierwsza interwencja Ministra Generalnego Zakonu Kaznodziejskiego po której został ślad, jest upoważnienie, którego minister Leonardo de Mansuetis dał z Rzymu, w 1479r., Ojcu Korneliuszowi Wetzel z klasztoru w Lipsku, dla głoszenia psałterza lub różańca NMP, ustanowienia Bractwa Różańcowego i delegowania innych do tego celu.

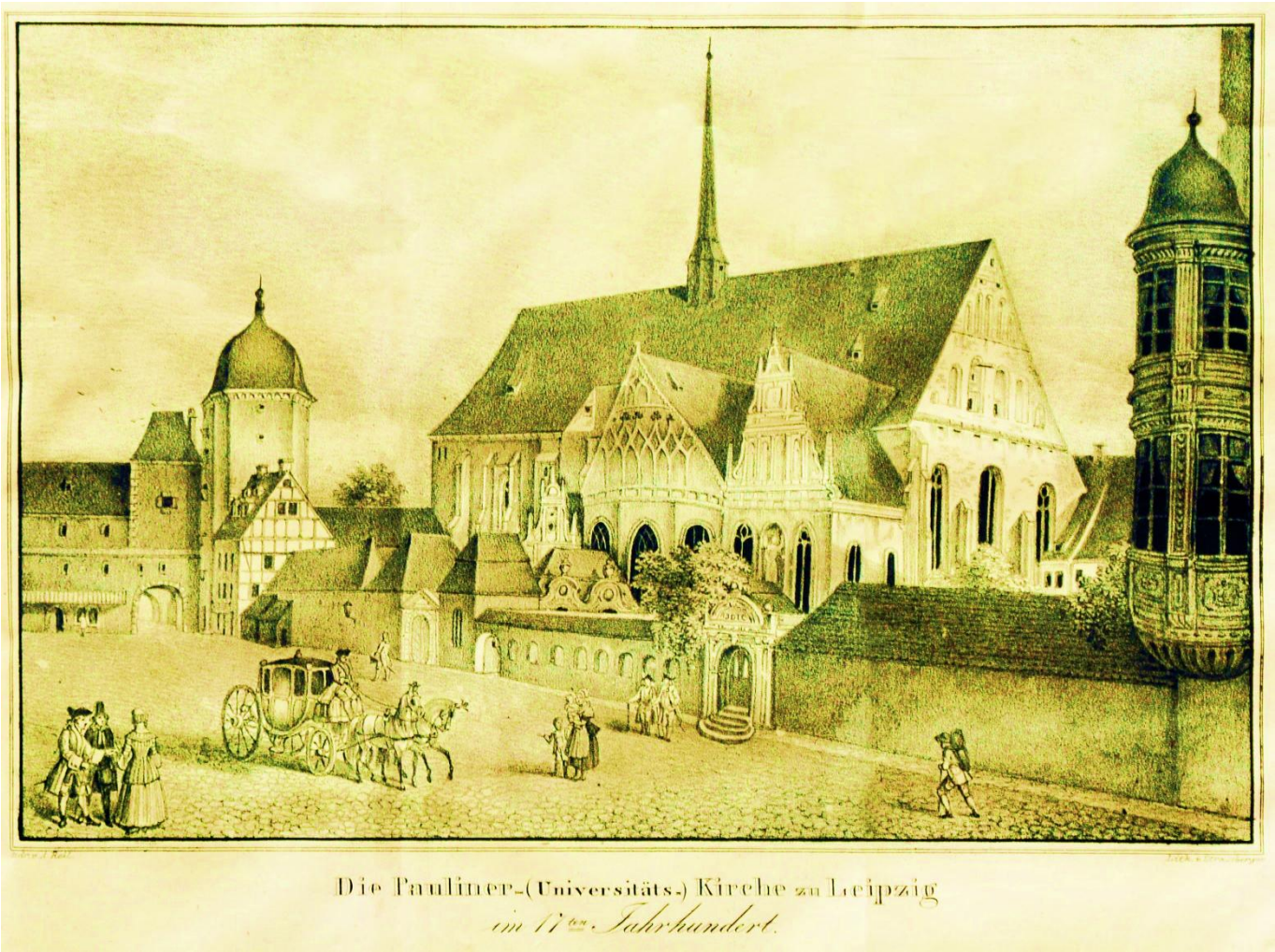

L'antica Chiesa Domenicana di Leipzing, oggi distrutta.

12 lutego 1480r. dwaj bracia dominikanie z kongregacji w Holandii, Albert Pietersz i Jean d'Erfurt ustanowili Bractwo Różańcowe w Bolonii, w kościele Dominikanów, przynosząc z Rzymu kopię bulli Sykstusa IV [106].

---

[105] por. M. D. CHAPOTIN, *Attraverso la storia domenicana*, Paryż, 1903, s. 130-34, w: A. DUVAL O.P., *Rosaire*, w: *Dictionnaire de spiritualité*, tom. XIII, Paryż, 1989, s. 937-980.

[106] por. G. G. MEESRSSERMAN O.P., *Ordo Fraternitatis. Confraternite e pietà dei laici nel medioevo*, s. 1214.

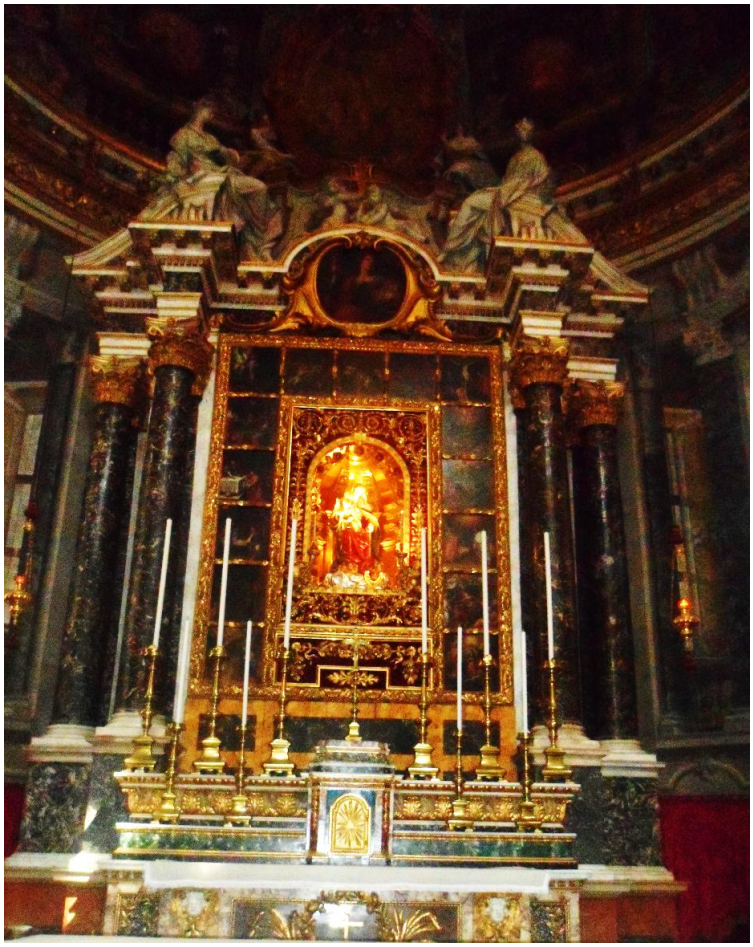

Bolonia, Bazylika św. Dominika: u góry po lewej – zewnętrzny widok bazyliki; u góry po prawej – Arka św. Dominika, w której spoczywa on wśród posągów Królowych Cnót; na dole po lewej – Bractwo Różańcowe. Na dole po prawej – obraz Błogosławionego Alana de la Roche, z aureolą i Różańcem w dłoni, przechowywany w Muzeum Bazyliki.

Również w 1480r., dwaj bracia Dominikanie niemieccy ustanowili Bractwo Różańcowe w Wenecji, w klasztorze dominikańskim w Castello[107].

Wenecja, dzielnica Castello: dawny kościół dominikanów został zniszczony przez Napoleona w 1800 r., aby utworzyć ogrody Wenecji. Zachował się jednak kościół Świętych Jana i Pawła, również w dzielnicy Castello, gdzie w 1480 roku założono Bractwo Różańcowe (na dole) i gdzie ojciec Albert z Castello (+1523) przygotował „Różaniec Chwalebnej Dziewicy Maryi", swoje arcydzieło ikonograficzne przedstawiające Tajemnice Różańca, opisane przez Bł. Alana kilka lat wcześniej i opublikowane w 1522 roku, na rok przed jego śmiercią.

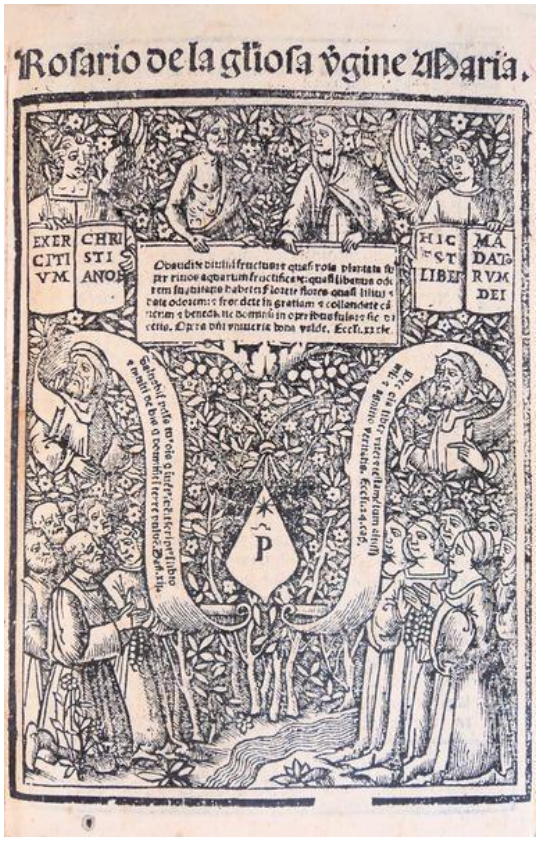

W 1481r. Bractwo Różańcowe zostało ustanowione we Florencji, w kościele św. Marka, w Rzymie w kościele Santa Maria sopra Minerva, oraz w 1492r. w kościele jakobinów w Tuluzie, we Francji, w kościele objawień Matki Bożej Różańcowej św. Dominikowi.

Z rejestrów ministrów generalnych Zakonu Dominikańskiego wynika, że zwłaszcza od roku 1487 do 1509, wielu Dominikanów niemieckich i włoskich było delegowanych do głoszenia różańca i tworzenia Bractw Różańcowych, nazywanych *Fraternitates Rosarii*, o *Societates Psalterii B.M.V.*

---

[107] **por. G. G MEESRSSERMAN O.P.,** ***Ordo Fraternitatis. Confraternite e pietà dei laici nel medioevo,*** **s. 1215.**

Florencja, Bazylika św. Marka: w niej dominikanie założyli w 1481 r. Bractwo Różańcowe we Florencji, a znajdujący się obok wizerunek był tym, przed którym modlili się członkowie Bractwa Różańcowego.

Rzym, Bazylika Santa Maria sopra Minerva: widok zewnętrzny i wnętrze; obraz Antoniazza Romano przedstawiający Bractwo Najświętszego Zwiastowania, założone w 1481 r. przez kardynała Juana de Torquemady. W siedzibie Bractwa znajduje się również jego grobowiec (był on wujem Tomása de Torquemady, inkwizytora Hiszpanii).

Minister Bartolomeo Comazi (Br. Bartholomeus Comatius de Bononia), otrzymał 15 października 1484r., od papieża Innocentego VIII, odpusty zupełny «*semel in vita et semel in mortis articulo*» (zarówno podczas życia, jak i w godzinę śmierci), dla wszystkich zapisanych do Bractw Różańcowych. W tej bulli zatem chwali się pobożność braci z Bractwa Różańcowego "NMP Różańcowej" *("Beatae Virginis de Rosario")*[108].

[108] por. INNOCENTIUS PAPA VIII, Bull: *Vivae vocis oraculo*, 1484 oct. 15, w: *La Theologie du Saint Rosaire*, red. M. CHERY, s. 59.

Rzym, Bazylika Santa Maria sopra Minerva, krużganek Minervy: przedstawiono tu XV Tajemnic Różańca, a w tym miejscu bracia dominikanie modlili się w każdą niedzielę, rozważając XV Tajemnic Różańca. Na sąsiedniej stronie: Różaniec rodzi się z serca św. Dominika. Powyżej: Bł. Alan

Po bulli Sykstusa IV, papieże wyraźnie uznali istniejący ścisły związek między grupami różańcowymi i Zakonem Dominikańskim, powierzając zawsze generałowi Braci Kaznodziejów kierowanie grupami różańcowymi, i udzielanie wyłącznie jemu i jego delegatom upoważnienia do zakładania nowych Bractw Różańcowych, do tego stopnia, że Bractwa Różańcowe zakładane bez upoważnienia ministra generalnego Dominikanów nie będą uznawane przez Stolicę Świętą.

Bracia Kaznodzieje i papieże przyznali również władzę głoszenia psałterza lub różańca NMP wszędzie bez ograniczeń terytorialnych, narzuconych wówczas przez prawo kanoniczne. Ponadto Bractwa Różańcowe zakładano tylko w kościołach Dominikanów i tylko wyjątkowo w innych kościołach, w miejscach, gdzie Dominikanie nie założyli jeszcze klasztorów. W tym przypadku jednak w dekrecie erekcyjnym zostało wyraźnie stwierdzone, że gdyby Dominikanie założyliby później klasztor, bractwo przeszłoby na ich kościół.

Wyrazem zażyłej relacji między grupami różańcowymi a zakonem dominikańskim jest również fakt, że ministrowie generalni zapewniali wszystkim członkom Bractw Różańcowych udział w dobrach duchowych zakonu[109].

Papieże, którzy nastąpili po papieżu Sykstusie IV kontynuowali sposób postępowania swojego poprzednika.

Grób i pomnik papieża Innocentego VIII w bazylice św. Piotra w Watykanie: po bokach pomnika grobowego znajdują się Królowe Cnót.

4 marca 1488r., Papież Innocenty VIII (1484-1492) rozszerzył odpusty związane z różańcem, wydając bullę: *Splendor Paternae Gloriae,* w której napisał: "My, spoglądając z przychylnością na najpoważniejsze Bractwo Różańcowe, które bierze swoje imię od koronki różańca, która w zakonie dominikańskim ujrzała światło[110] i którą nasz poprzednik, Papież Sykstus IV, zatwierdził autorytetem apostolskim, zachowując ogólne przepisy, aprobujemy i zatwierdzamy, aby wierni w Chrystusie, powierzali się Bractwu Różańcowemu, pragnąc być zapisani zostając współbraćmi i współsiostrami, , mogąc doświadczyć daru łaski niebieskiej, kiedy zostaną przyodziani w miłosierdzie Boga Wszechmogącego i świętych apostołów Piotra i Pawła.

---

[109] Por. *Acta S. Sedis... pro Societate SS. Rosarii*, II, s. 1027 -1028.

[110] W niektórych uwagach komentatora Bullarium, są jednoznaczne odniesienia do bł. Alana.

Ufając ich autorytetowi, wstawiennictwu i zasługom NMP, wszystkim którzy odmawiają pięćdziesiątkę różańca każdego dnia, udzielamy odpustu 60 tysięcy lat i innych pokut, na całą wieczność [...].

Żaden człowiek zatem nie może odważyć się przekroczyć tego, co nakazaliśmy, zatwierdziliśmy i aprobowaliśmy lub przeciwstawić się przez lekkomyślność albo odważając się sprzeciwić temu pochopnie

Jeśli ktoś podejrzewa, że uda mu się tego dokonać, niech wie, że wywoła oburzenie Boga Wszechmogącego i św. apostołów Piotra i Pawła.

Ogłoszono w Rzymie u św. Piotra, w 1488r.od Wcielenia Pańskiego, czwartego dnia od kalend marcowych (tj. w czwartym dniu po 15 marca), podczas 7 roku naszego pontyfikatu"[111].

U góry: Watykan, Groty Watykańskie, dawny grobowiec papieża Aleksandra VI; obok: Rzym, kościół Santa Maria di Monserrato: obecny grobowiec papieża Aleksandra VI i papieża Kaliksta III.

13 czerwca 1495r., na wniosek ministra generalnego Zakonu Kaznodziejskiego, Joachima Turriani (Joachinus Turriani de Venetiis), Papież Aleksander VI (1492-1503), bullą *Illius qui perfecta*, potwierdził przywileje i odpusty już przyznane zapisanym do Bractw Różańcowych i przyznał inne: podwoił odpusty, które poprzednicy przyznali Bractwom Różańcowym[112].

---

[111] ***"Nos igitur, cupientes devotissimam Confraternitatem de Rosario, seu capelluto nuncupatam, & a Predecessore nostro Sixto Papa quarto, in inclito Ordine Praedicatorum innovatam, & confirmatam, quam etiam auctoritate Apostolica, tenore praesentium approbamus, & confirmamus, & ut Christi Fideles utriusque sexus, eo libentius devotionis causa, ad illam devotissimam Confraternitatem de Rosario constuant, ac Confratres, & Consorores effici, ac inscribi concupiscano, quo ex hoc uberius caelestis gratiae dono conspexerint se fore refectos, de Omnipotentis Dei Misericordia, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, ac Beatissime Virginis Mariae meritis, & intercessionibus, omnibus, Rosarium quinquagenarium dicentibus, toties, quoties id dixerint, sexaginta millia Annorum, & totidem quadragenas Indulgentiarum de perpetuis futuris temporibus duraturis. [...] Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae ordinationis, concessionis approbationis, relaxationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Romae apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicae Millesimo Quadringentesimo Octuagesimo Octavo, Quarto Kalendas Martii, PontificaTus nostri Anno Septimo"***, **w: INNOCENTIUS PAPA VIII,** ***Splendor Paternae Gloriae*****, 1491 febr. 26, w:** ***Bullarium Ordinis Praedicatorum*****, tom. IV, s. 67.**

[112] ***"Omnes indulgentias a praedecessoribus nostris Romanis Pontificibus concessas auctoritate apostolica, tenore praesentium duplicamus, perpetuis futuribus temporibus duraturis"*****, w: ALEXANDER PAPA VI, Bull.:** ***Illius qui perfecta*****, w:** ***La Theologie du Saint Rosaire*****, red. M. CHERY, s. 72.**

Albrecht Dürer, Święto Różańca, 1506: papież Aleksander VI i cesarz Fryderyk III zostają ukoronowani przez Matkę Bożą Różańcową koroną z róż.

Chciał, aby przynajmniej raz w roku odprawiano przynajmniej jedną Mszę Św. w Bractwach, w której współbracia mieli uczestniczyć, w szczególny sposób ci, którzy nie uczestniczyli w odmawianiu różańca, aby przekazywać dobra duchowe Bractwa Różańcowego [113]. Pozwolił współbraciom z Bractwa Różańcowego wpisać do Księgi Bractwa także ich bliskich zmarłych, krewnych i przyjaciół , aby można było na nich rozszerzyć modlitwę o miłosierdzie: " Chcemy i z apostolskim autorytetem ustanawiamy, że każdy brat i każda współsiostra (z Bractwa), którzy pragną pomóc duszom ich krewnych lub innych zmarłych znajdujących się w czyśćcu, niech zapiszą imiona ich krewnych lub innych zmarłych, którzy znajdują się w czyśćcu"[114].

---

[113] ***"Si dicti confratres, istam confraternitatem praedictam observare non valentes, annuatim dicant, aut dicere faciant unam Missam, ut tandem partecipent, et communicent ad invicem in bonis spiritualibus [...] eos fieri participes"***, **w: ALEXANDER PAPA VI, Bull.:** ***Illius qui perfecta*****, w:** ***La Theologie du Saint Rosaire*****, red. M. CHERY, Paryż, 1869, s. 72-73.**

[114] ***"Volumus, et Actoritate Apostolica decernimus, quod omnes et singuli confratres, et consorores, animabus suorum parentum, et aliorum defunctorum in purgatorio existentium succurrere volentes, singulariter nomina suorum*** ***suorum***

Bulla kończy się z rytualną formułą ostrzegawczą, widzianą już powyżej[115].

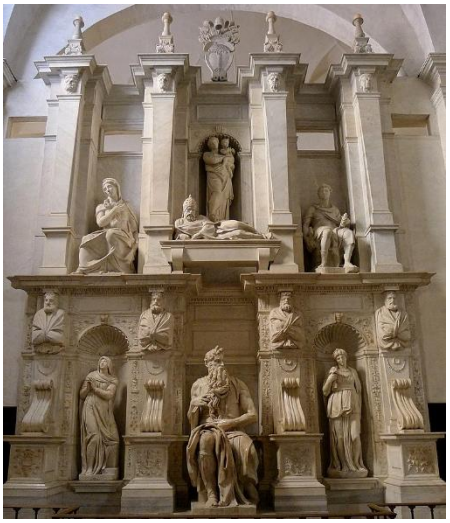

Papież Juliusz II (obraz Rafaela Santi, 1511) oraz jego grobowiec wykonany przez Michała Anioła Buonarrotiego w bazylice San Pietro in Vincoli. Grobowiec znajduje się nad posągiem Mojżesza.

4 maja 1504r., Papież Juliusz II (1503-1513), w bulli *Ineffabilia Gloriosae*, potwierdził poprzednie odpusty[116].

Papież Leon X (+1521) oraz jego grobowiec w bazylice Santa Maria sopra Minerva w Rzymie.

Papież Leon X (którego pontifikat trwał od 1513 do 1521r.), w bulli *Ad sacram*[117], z 14 września 1514r., potwierdził odpusty cząstkowe, przyznane już Bractwu Różańcowemu w Angers, we Francji.

W bulli *Vivae vocis oraculo*[118], 22 maja 1518r., Papież Leon X przyznał odpust Bractwom które odwiedziły pięć kościołów stacyjnych w mieście Rzymie.

W bulli *Pastoris Aeternis*[119], 6 października 1520r., Papież Leon X ratyfikował to, co jego poprzednicy wydali odnośnie różańca i Bractwa Różańcowego to, co jego poprzednicy wydali odnośnie różańca i Bractwa Różańcowego.

Oto długi fragment bulli: "Leon, Biskup, Sługa Sług Bożych, odnawia, potwierdza, wzmacnia przywileje i odpusty dane Bractwu Najśw. Różańca, , dla archiwum zakonu i na wieczną pamiątkę [...].

---

parentum, et aliorum defunctorum in purgatorio existentium exarent, vel exare faciant", w: ALEXANDER PAPA VI, Bull.: *Illius qui perfecta*, w: *La Theologie du Saint Rosaire*, red: M. CHERY, s. 73.

115 *"Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae ordinationis, approbationis, confirmationis, concessionis, relaxationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum"*, w: ALEXANDER PAPA VI, Bull.: *Illius qui perfecta*, w: *La Theologie du Saint Rosaire*, red. M. CHERY, s. 73.

116 *"Omnes libertates, immunitates et indulgentias, a predecessoribus nostris Romanis Pontificibus, sive privilegia, aut alia indulta conventui vestro Coloniensi, et ordini de Confraternitate B. Virginis Mariae de Rosario noncupata, quae perstitit primitus in praedicto conventu Coloniensi, et etiam in toto Ordine concessa, auctoritate apostolica confirmamus"*, w: JULES PAPA II, Bull.: *Ineffabilia Gloriosae*, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. VII, s. 114.

117 Por. LEO PAPA X, Bull.: *Ad sacram*, 1514 sept. 14, w: *La Theologie du Saint Rosaire*, red. M. CHERY, s. 78-84.

118 por. LEO PAPA X, Bull.: *Vivae vocis oraculo*, 1518 maii 22, w: *La Theologie du Saint Rosaire*, red. M. CHERY, s. 85-86.

119 Por. LEO PAPA X, Bull.: *Pastoris Aeternis*, 1520 oct. 6, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. IV, s. 392.

Ponieważ byliśmy pokornie błagani, zwłaszcza przez władców tego świata i inne osoby, My i Stolica Apostolska z łaskawością i pobożnością udzielamy zapewnienia naszej aprobaty i jej odnowienia, ponieważ aprobaty i jej odnowienia, ponieważ jesteśmy świadomi prawidłowego działania w Panu. Niedawno została nam przedstawiona przez umiłowanego przeora i braci Zakonu Kaznodziejskiego z Kolonii pewna prośba, która była zgodna z tym, co opowiadano. Pewna wspólnota wiernych obojga płci, która wzięła nazwę od samej NMP Różańcowej, została ustanowiona przez św. Dominika dla uczczenia "Zdrowaś Mario" i stała się znana w różnych częściach świata poprzez wielkie cuda.

Z biegiem czasu Bractwo stawało się coraz bardziej zaniedbane, aż popadło w zapomnienie, kiedy w roku 1475 miasto i diecezja Kolonia były dotknięte wielkimi wojnami, to Bractwo, na chwałę Matki Bożej Różańcowej zostało odnowione i ponownie założone przy tym samym kościele Zakonu (Dominikanów), zaś miasto i diecezja (Kolonia) zostały uwolnione od tych wojen.

W Bractwie używano nowego sposobu modlitwy, tj. Współbracia i współsiostry z Bractwa, trzy dni w tygodniu, ku czci Boga i Dziewicy Maryi, aby bronić świat przed niebezpieczeństwami, które mu zagrażały, odmawiali razem lub osobno tyle "Zdrowaś Mario", ile jest psalmów w psałterzu Dawidowym, poprzedzając każde dziesięć "Zdrowaś Mario" jednym "Ojcze Nasz".

Ta forma modlitwy była nazywana Psałterzem lub popularnie różańcem NMP.

Później nuncjusz Aleksander, ówcze-sny biskup Forlì, na wieczną pamiątkę, na mocy Stolicy Apostolskiej, dla całych Niemiec wraz z ambasadorem (poruszonym szczególną pobożnością, sam z siebie, pragnąc i prosząc o bycie przyjętym do Bractwa), wobec prośby Fryderyka III, znakomitej pamięci cesarza, aprobuję, potwierdzam i ratyfikuję mocą autorytetu apostolskiego, że to Bractwo może być na nowo założone przy tym kościele.

Przyznaję 160 dni odpustu, każdemu z wiernych Bractwa, zarówno współbraciom jaki i współsiostrom, za każdym razem w pięć świąt NMP tj. Zwiastowanie, Nawiedzenie, Wniebowzięcie, Narodzenie i Oczyszczenie, odmawiali różaniec we własnych lub innych (intencjach) lub zachęcali innych do odmawiania go albo wzięli udział w sobotę lub w dni świąteczne w odmówieniu Salve Regina, które wykonuje się po Komplecie, w tym samym kościele Błogosławionej Dziewicy, poczynając od dnia w którym Bractwo zostało ustanowione i pobłogosławione przez tego samego nuncjusza.

Papież Sykstus IV, nasz umiłowany poprzednik, świętej pamięci, który chciał i ustanowił za pośrednictwem (Nuncjusza), żeby Bractwo zostało na nowo ustanowione i żeby każdy współbrat i współsiostra z Bractwa, którzy zapewniają ochronę (od świata, od nieskończonych zagrożeń), zarówno w

mieście Kolonii, jak i w jakimkolwiek innym miejscu, w czasie obecnym i nadchodzącym, jeśli byliby szczerze skruszeni i wyspowiadaliby się z grzechów, odmawialiby tę formę modlitwy (różaniec) "Ojcze Nasz" i "Zdrowaś Mario", w każde święto NMP (tj.) Narodzenie, Zwiastowanie i Wniebowzięcie, otrzymaliby odpust siedmiu lat i uwolnienie z czyśćca.

I ponadto w obliczu błagań ówczesnego księcia i księżnej Bretanii (Papież Sykstus IV) aprobował tym samym autorytetem tę formę modlitwy, tj. Psałterz Maryi, ustalił i oświadczył, że ma zostać przyjęty (między modlitwami), i że wszyscy wierni mogą się modlić w ten sposób, razem lub osobno odmawiać pobożnie tę formę modlitwy, w jakimkolwiek miejscu by chcieli. I w czasie obecnym i nadchodzącym, w jakimkolwiek miejscu recytowaliby ten psałterz (w sposób który został już przedstawiony), kary doczesne, które miały zostać wykonane, zostałyby umorzone w imieniu Pana do (równego czasu) pięciu lat czyśćca, jak można przeczytać w cytowanych powyżej listach, chciał, aby to zostało ustanowione na zawsze.

I wówczas Papież Innocenty VII, będący także naszym poprzednikiem, świętej pamięci, w roku Pańskim 1483, dnia 13 miesiąca października (będąc jeszcze ministrem generalnym Zakonu Bartłomieja dei Comatis z Bolonii), podczas gdy wizytował Kapitułę Generalną swojego zakonu, zgodnie z tym co zostało wypowiedziane przez usta generała Bartłomieja, wszystkim tym, którzy byli już (członkami) i tym, którzy w przyszłości staliby się częścią Bractwa, którzy odmawialiby psałterz NMP raz na tydzień, przyznaje się jednorazowo zbiorowe odpuszczenie grzechów z całego życia w momencie śmierci"[120].

---

[120] ***"Confraternitatis SS. Rosarii privilegia, & indulgentias innovat, firmat & auget. Ex Archivo Ordinis.***

Leo episcopus, Servus Servorum Dei, ad Perpetuam rei memoriam.

[...] Cum a Nobis, praesertim per seculares Principes, & alias personas Nobis, & Apostolicae Sedi gratas, & devotas, humiliter petitur, nostrae approbationis, & innovationis libenter adiicimus firmitatem, prout in Domino conspicimus salubriter expedire. Sane pro parte dilectorum Filiorum Priorum, & Fratrum Domus Praedicatorum Coloniensium nuper exhibita, petitio continebat, quod olim, prout in Historiis Legitur, a Sancto Dominico quaedam Confraternitas utriusque sexus fidelium, de Rosario ejusdem B. Mariae Virginis nuncupata, ad honorem Angelicae Salutationis instituta, & in diversis mundi partibus predicata fuit, & sequentibus signis: sed cum ipsa Confraternitas decursu temporis fere neglecta fuisset, & in oblivionem transivisset, ac anno millesimo quadringentesimo septuagesimo quinto, Civitas, & Dioecesis Coloniensis gravibus bellis premeretur, eadem Confraternitas, ad laudem, & honorem praefatae Virginis, ut civitas, & dioecesis praedicta meritis, & intercessionibus ejusdem Virginis ab eis bellis liberaretur, in Ecclesia dictae Domus innovata, & de novo instituta fuit cum certo modo orandi, videlicet, quod Confratres, & Sorores ejusdem Confraternitatis tribus diebus cujuslibet hebdomandare ad honorem Dei, & prefatae Virginis, ac contra imminentia mundi pericula, legerent conjunctim, vel divisim toties Angelicam Salutationem, quot sunt Psalmi in Psalterio Davidico, singulis decem Salutationibus hujusmodi Orationem Dominicam semel, praeponendo, & modum orandi hujusmodi Psalterium, sive Rosarium ejusdem, B. Virginia vulgariter appellatum. Quam quidam Confraternitatem in dicta Ecclesia de novo institutam, postmodum bonae memoriae Alexander Episcopus Foroliviensis tunc Apostolicae Sedis cum potestate, legati de latere per totam Germania Nuncius, singolari devotione permotus, & se in eadem Confraternitate recipi, atque conscribi volens, & petens, ad preces clarae memoriae Federici III, Romani Imperatoris auctoritate Apostolica approbavit, confirmavit, & ratificavit, ac omnibus, & singulis utriusque sexus Fidelibus dictae Confraternitatis Confratribus, & Consororibus, in singulis quinque ipsius Beatissimae Mariae Virginis praecipuis Festivitatibus scilicet Annunciationis, Visitationis, Assumptionis, Nativitatis, Purificationis, centum, & quoties per se, vel per alium dictum Rosarium legerent, vel legit facerent, seu sabbatis, & Festivis diebus decantationis Salve Regina, quae post Completorium in dicta Ecclesia ejusdem Beatissimae Virginis, ubi dicta Confraternitas instituta extitit, & quam ipse Nuncius antea consecraverat, cantabatur, interessent, XL dies Indulgentiarum concessit. Et post vero felicis recordationis Sixtus Papa IV, Praedecessor noster accepto per eum, quod Confraternitas hujusmodi in dicta Ecclesia sic de novo instituta fuerat: voluti, & ordinavit, quod omnes, & singulis Confratres utriusque sexus, Confraternitatem praedicatam servantes tam in dicta Civitate Coloniensi, quam etiam alibi ubique locorum, tunc, & pro tempore existentes, vere paenitentes, confessi, qui Orationem Dominicam, & Salutationem Angelicam praedictam, modo praemisso dicerent, in singulis Nativitatis, Annunciationis, Assumptionis ejusdem B. Virginis Mariae Festivitatibus Indulgentiam septem annorum, & totidem quadragenarum consequerentur. Et deinde, supplicationibus tunc Ducis, & Ducissae Britanniae inclinatus, praefatum Psalterium, seu modum orandi eadem auctoritate approbavit; illumque tolerandum fore, ac cunctis fidelibus eo modo orare licere decrevit, & declaravit, ac ut omnes, & singuli Christi Fideles ad devotionis opera, ad dictum modum orandi, frequentius

Papież Hadrian VI; grób papieża Hadriana VI w kościele Santa Maria dell'Anima w Rzymie.

Papież Adrian VI (którego pontyfikat trwał tylko jeden rok, od 1522 do 1523), 1 kwietnia 1523r., w bulli *Illius qui Dominicum*, przyznał odpust pięćdziesięciu lat tym, którzy odmówiliby trzecią część różańca w kaplicy Bractwa Różańcowego i odpust zupełny współbraciom, którzy po odmówieniu różańca, w momencie śmierci trzymaliby w rękach pobłogosławioną świecę[121].

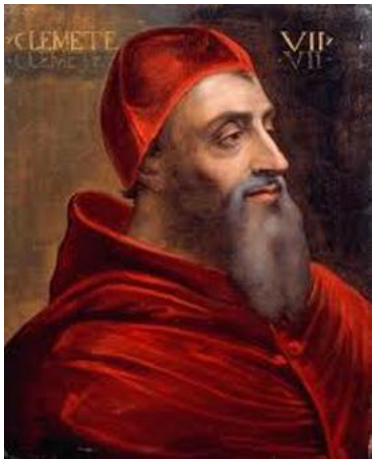
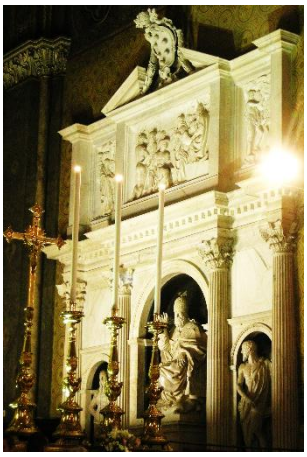

Papież Klemens VII; grób papieża Klemensa VII w bazylice Santa Maria sopra Minerva.

Papież Klemens VII (którego pontyfikat trwał od 1523 do 1534r.) utworzył kilka bulii dotyczących odpustów związanych z różańcem: jedna bulla, z 4 kwietnia 1524r.: *Considerantes*[122], która potwierdziła odpusty przyznane przez Papieża Adriana VI; inna, z 10 kwietnia 1530r.: *Ineffabilia Gloriosae Virginis*[123], w której potwierdził odpusty dla Bractwa Różańcowego, które jednoczyło się na modlitwie w kaplicy Matki Bożej Różańcowej, w kościele Dominikanów w Vittoria, w gminie Calahorra, w Hiszpanii; inna bulla, z 2 grudnia 1530r.: *Cum itaque*[124], w której potwierdził odpusty dla kaplicy Matki Bożej Różańcowej, w kościele św. Dominika, w Meksyku.

Ostatecznie Papież Klemens VII, 8 maja 1534r., w motu proprio: *Etsi temporalium*, uczynił wiecznymi odpusty i przywileje odnośnie różańca i jego

---

***inducerentur, universis, & singulis Christi Fidelibus modo praedicto orare volentibus ubilibet, ac tunc, & pro tempore existentibus, pro qualibet vice, qua sic, ut praemittimur, orarent, pro qualibet quinquagena praefafi Psalterii quinque annos, & totidem quadragenas de injunctis paenitentiis in Domino relaxavit, prot in ipsi Sixti Praedecessoris literis desuper confectis, quas perpetuo durare voluit, plenius continetur. Et successive piae memoriae Innocentius Papa VIII, etiam Praedecessor noster, cum anno Domini MCCCCLXXXIII (1483) die XV mensis Octobris quandam Bartholomaeus de Comatiis de Bononia, tunc dicti Ordinis Generalis Magister, cum ejusdem Ordinis Provincialibus Capitulum Generale in alma Urbe celebraret, Bartholomei Generalis vivae vocis oraculo, omnibus qui tunc erant, & in futurum essent de dicta Confraternitate, & per hebdomandam dicerent Psalterium B. Mariae Virginis hujusmodi, plenariam omnium peccatorum suorum remissionem semel in vita, & semel in mortis articulo"*, w: LEO PAPA X, Bull.: *Pastoris Aeternis*, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. IV, s. 392.**

121 ***"Unam quinquagenariam Rosarii, sive Psalterii noncupatam, recitassent, pro qualibet die, qua id fecissent, quinquaginta annos de injunctis eis poenitentiis misericorditer in Domino relaxavimus; volentes, quod confratres praefati, qui cum cereo benedicto dictae confraternitatis, illum in honorem ejusdem Virginis Mariae in manibus tenendo, ab hac luce migrassent, et ante oram obitus, dictum Rosarium, sive Psalterium, semel tantum recitassent, remissionem et indulgentiam omnium peccatorum suorum in mortis articulo consequerentur, prout in dictis literis, plenius continetur"*, w: ADRIANUS PAPA VI, Bull.: *Illius qui Dominicum*, 1523 apr. 1, w: *La Theologie du Saint Rosaire*, red. M. CHERY, s. 97.**

122 Por.. CLEMENS PAPA VII, Bull: *Considerantes*, 1524 apr. 4, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. IV, s. 430.

123 por. CLEMENS PAPA VII, Bull: *Ineffabilia Gloriosae Virginis*, 1530 mart. 23, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. IV, s. 476.

124 Cf. CLEMENS PAPA VII, Bull: *Cum itaque*, 1530 dic. 2, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. IV, s. 439.

Bractwa oraz zredukował odmawianie całego różańca do jednego tygodnia dla Bractw Różańcowych.

Oto całe Motu proprio, *Etsi tempora-lium*: "Rzeczy, które przemijają, nie sprawiają nam wielkiego strapienia, gdy chcemy spojrzeć na boskie i wieczne realia i rozumiemy, że są lepsze niż ziemskie i przemijające rzeczywistości. Dlatego należy wziąć pod uwagę jak zdrowe i owocne było dla naszej religii ustanowienie różańca, i jaką pomoc przyniosło i przynosi każdego dnia świeckim, zarówno mężczyznom jak i kobietom[...]

Sykstus (IV), w liście ustanawiającym (Bractwo), wyżej cytowanym, który chcemy wyraźnie przedstawić, potwierdził, że współ-

bracia i współsiostry z Bractwa Różańcowe- go dla uzyskania, nabycia i otrzymania w pełni odpustów oraz całkowitego ich uzyskania, są zobowiązani jeden raz dziennie odmówić cały psałterz (różaniec) NMP, ku czci Maryi Dziewicy.

Kaplica Matki Bożej Różańcowej, XVI wiek, kościół dominikanów w Vittorii, Calahorra, Hiszpania: był to kościół, któremu papież Klemens VII udzielił odpustów w 1530 r.

Ponieważ jednak wielu, utrudzonych przez liczne i różne zajęcia, biorąc pod uwagę, że (to zobowiązanie) jest bardzo trudne (do realizacji) bardzo często wycofują się (z Bractwa), pomimo miłości, którą mają dla różańca. Aby otworzyć im drogę do nieba i przywrócić przestrzeganie zobowiązania z nadzieją, że w łatwiejszy sposób osiągną zbawienie swoich dusz, chcemy i zarządzamy, aby wymiar modlitwy przeznaczony na jeden dzień został rozszerzony do przestrzeni całego tygodnia. A ponieważ byli zobowiązani do tego zadania (odmawiać różaniec wraz z Bractwem Różańcowym) każdego dnia, ustalamy, że mogą uzyskać (odpusty) tak, jakby przestrzegali starego porządku, (także jeśli odmawiali różaniec) tylko jeden raz (w tygodniu), zamiast każdego dnia"[125].

---

[125] ***"Etsi temporalium cura non sollicite angat, tanto accuratius aciem considerationis extendere Nos decet, quanto divina humanis, & perpetua temporalibus digniora cognoscimus. Considerantes igitur, quam Religioni nostrae salubre, & fructuosum fuerit Rosarii institutum, quantaque exinde provenerint, & quotidie proveniant bona, quam ob rem tum laici, tam masculi, quam faeminae [...]. Sed quoniam Sixtus in literis praedictis, quas hic pro expressis haberi volumus, instituendo confirmavit, quod dicti Rosarii confratres, & sorores, ad consequendas, adi piscendes, & indulgentias praedictas integraliter obtinendas, & pro earum totali assecutione tenerentur, & obligarentur semel in die ad honorem Virginis integrum Psalterium B. Mariae Virginis perfecisse, propter quod nonnulli multitudine ac negotiorum varietate impediti, hoc sibi difficillimun fore puntantes, ab hujusmodi saepius retrahebantur, & in amore hac eorum devotione tebescebant; Ad aperiendum igitur coelorum semitas, & ut serventius inducantur, quo exinde facilius animarum suarum***

Portret papieża Pawła III, XVI w.; grób papieża Pawła III w bazylice św. Piotra w Watykanie.

Papież Paweł III (1534-1549), z bullą *Rationi congruit*[126], z 3 listopada 1534r., opublikował bullę *Etsi temporalium*, której opublikowaniu przeszkodziła śmierć papieża Klemensa VII.

20 kwietnia 1537r., Papież Paweł III, w bulli *Romanus Pontifex*, zatwierdził przeniesienie Bractwa Różańcowego z Vittoria, ze starego kościoła Dominikanów, który został zniszczony, do nowego i wskazał, aby zabytkowy obraz został umieszczony w kaplicy większej (Cappella Maggiore) nowego kościoła[127].

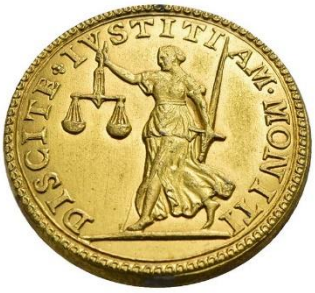

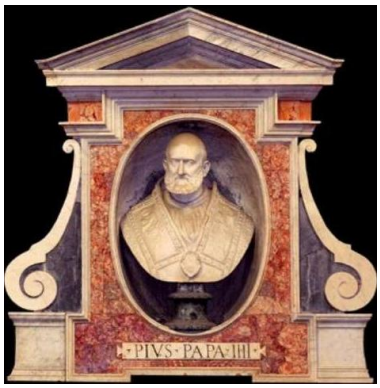

Papież Pius IV; moneta z alegorią Cnoty Sprawiedliwości; grób w bazylice Santa Maria degli Angeli w Rzymie.

Papież Pius IV (1559-1565), w Motu proprio: *Dum praelara*, z 28 lutego 1561r., potwierdził poprzednie odpusty, ustanowione w kościele *Santa Maria sopra Minerva*, i zatwierdził odpusty dla współbraci, którzy wyspowiadani, nawiedziliby kaplicę różańcową w tym samym kościele Dominikanów w święta maryjne: Oczyszczenie, Zwiastowanie, Nawiedzenie, Wniebowzięcie, Narodzenie, Ofiarowanie, Niepokalane Poczęcie[128]

28 lutego 1561r., Papież Pius IV, w Motu proprio: *Cum sicut accipimus*, przyznał kościołowi dominikańskiemu *Santa Maria sopra Minerva* wyłączność drukowania obrazków Matki Bożej Różańcowej. W tej bulli został pokrótce opowiedziany rozwój spotkań Bractwa Różańcowego w kościele *Santa Maria sopra Minerva*: "Dowiedzieliśmy się, że czcigodne Bractwo Różańcowe z

---

salutem consequi speraverint volumus, & ordinamus, quod spatium unius diei, ad spatium integrae hebdomadae amplietur, & dilatetur, & quod in una die, & una vice fortasse tenabantur, pro die dies, pro vice vices assignamus, & nihilominus illud idem consequantur, ac si ritus antiquus integraliter servaretur", w: CLEMENS PAPA VII, Motu Proprio: Etsi temporalium, 8 maii 1534, w: Bullarium Ordinis Praedicatorum, tom. IV, s. 524.

126 Cf. PAULUS PAPA III, Bull: Rationi congruit, 1534 nov. 3, w: Bullarium Ordinis Praedicatorum, tom. IV, s. 533.

127 Cf. PAULUS PAPA III, Bull: Romanus Pontifex, 1537 apr. 20, w: Bullarium Ordinis Praedicatorum, tom. IV, s. 557.

128 Cf. PIUS PAPA IV, Motu Proprio: Dum praeclara, 1561 febr. 28, w: Bullarium Ordinis Praedicatorum, tom. V, s. 64.

chwalebnej *Maria sopra Minerva* w każdą pierwsza niedzielę miesiąca, celebruje uroczystą procesję współbraci (z Bractwa) ze zapalonymi świecami i pochodniami (w kościele) ku czci NMP.; działa dla wzrostu wiary i pobożności wiernych w Chrystusie, oddanych nabożeństwu do Matki Bożej"[129].

25 września 1563r., Papież Pius IV opublikował bullę *Unigeniti*, w której zatwierdził odpust zupełny, odnoszący się także do zmarłych, wiernym ("Christifideles"), którzy nawiedziliby kaplicę Matki Bożej Różańcowej, znajdującą się w kościele św. Wincentego w Plaisance, w Hiszpanii, na Wielkanoc i we wspomnienie św. Wincentego[130].

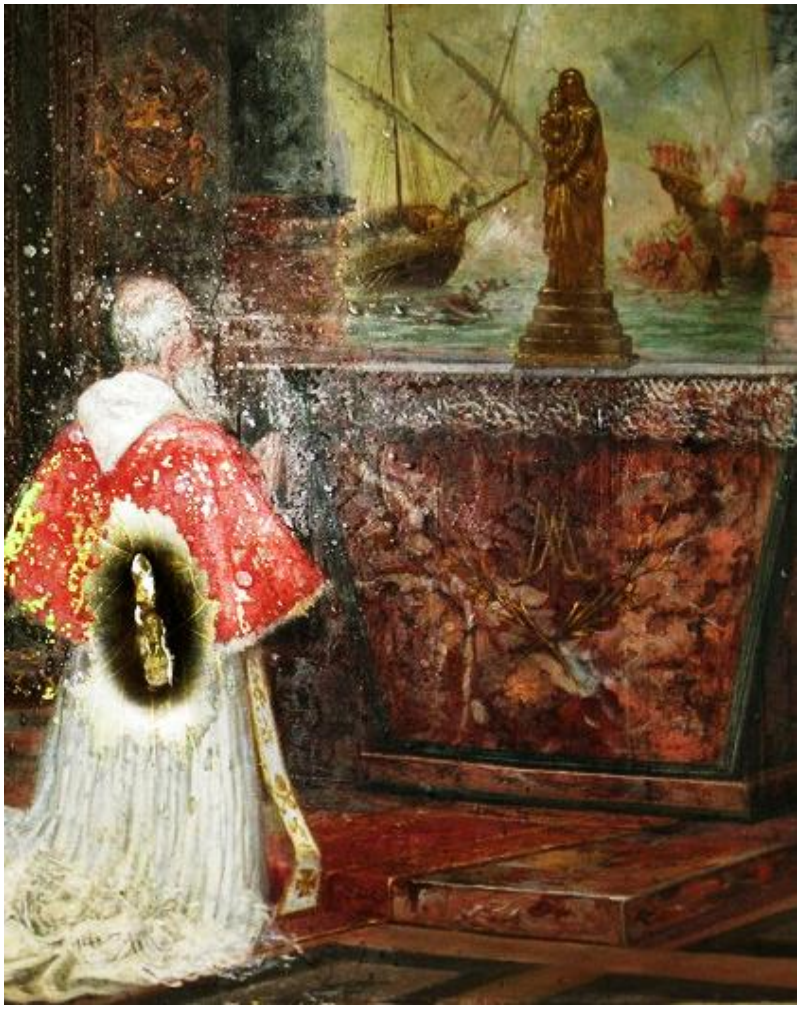

Święty Pius V, w jedności z Bractwami Różańcowymi, modli się Najświętszym Różańcem, a 7 października 1571 roku ma wizję zwycięstwa pod Lepanto.

7 stycznia 1566r., został wybrany papieżem Dominikanin br. Michał Ghislieri, który przyjął imię Piusa V (+1572). Był on wielkim papieżem różańca. W tym samym roku w którym został wybrany, 16 czerwca 1566r., w bulli *Injunctum nobis*, Św. Pius V, aby wesprzeć Bractwo Różańcowe, zatwierdził odpust zupełny w uroczystość Zwiastowania wiernym ("Christifideles") którzy byliby wyspowiadani i odmówiliby różaniec w kościołach lub kaplicach w których obecne byłoby Bractwo Różańcowe; odpust dziesięciu lat czyśćca dla tych, którzy odmówiliby różaniec w uroczystość Zwiastowania, święto Narodzenia NMP, w święto Oczyszczenia; odpust czterdziestu dni w każdym innym czasie roku; odpust siedmiu dni, dla tych, którzy głosiliby święte imię Jezusa i Maryi[131].

---

[129] ***"Cum sicut accipimus, quod venerabilis Societas gloriosae Mariae de Rosario super Minervam singulis mensibus in prima Dominica mensis, Processionem Solemnem Confratrum dictae Societatis cum calendis, & facibus accensis in dicta Ecclesia, in honorem B. M. Virginis celebret, multasque candelas ad Altare ejusdem gloriosae Virginis Mariae accendat, multaque alia opera exerceat in fidei, & devotionis Christi fidelium Deiparae devotorum, augmentum"***, **w: PIUS PAPA IV, Motu Proprio: *Cum sicut accipimus*, 1561 febr. 28, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 64.**

[130] **por. PIUS PAPA IV, Bull: *Unigeniti*, 1563 sept. 25, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 93.**

[131] **por. PIUS PAPA V, Bull: *Injunctum nobis*, 1566 iun. 16, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 126.**

29 czerwca 1569r., św. Pius V, w bulli : *Inter desiderabilia*, oprócz potwierdzenia dawnych odpustów stwierdził, że utworzenie nowych Bractw Różańcowych jest zarezerwowane dla generała Zakonu Kaznodziejskiego lub komuś przez niego delegowanemu i że zapisanie się do Bractwa jest bezpłatne[132]. Potwierdził, że zapisanie się do Bractwa jest darmowe. Uprawniony do zakładania Bractw jest tylko minister generalny lub osoba przez niego delegowana.

Św. Pius V, zostawił potem dokument o istotnym znaczeniu dla różańca, bullę *Consueverunt*, Z 17 września 1569r.[133], w której uroczyście potwierdza, że św. Dominik, podczas rozpowszechnienia się herezji Albigensów, "wznosząc oczy ku niebu i wzywając Chwalebnej Dziewicy Maryi, Umiłowanej Matki Boga"[134], ujrzał "jeden sposób by prosić i błagać Boga, łatwy i dostępny dla wszystkich jak i pobożny: różaniec lub psałterz NMP przez który Błogosławiona Dziewica jest czczona, odmawiając "Zdrowaś Mario" sto pięćdziesiąt razy, ile jest psalmów w Psałterzu Dawidowym i przeplatając każdą dziesiątkę "Ojcze Nasz", z niektórymi medytacjami, które odtwarzają całe życie Pana Naszego Jezusa Chrystusa"[135].

Św. Pius V napisał, że przez różaniec i Bractwa Różańcowe: "wierni w Chrystusie, zapaleni medytacjami, rozpłomienieni tymi modlitwami,

---

[132] ***"Statuimus quod nulli licitum existat, minusque aliquis capellam SS. Rosarii in quavis ecclesia, sive loco erigere, praeter dictum Generalem, aut ab eo deputatum, ac praefatum Ambrosium*** **(Salvius, all'epoca Generale dell'Ordine dei Domenicani)*, minusque aliquis confratrer, seu vir, sive mulier aliquid eidem confraternitati pro illius ingressu, vel alia quavis de causa persolvere"*, w: PIUS PAPA V, Bull: *Inter desiderabilia*, 1569 iun. 29, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 214.**

[133] **por. PIUS PAPA V, Bull: *Consueverunt*, 1569 sept. 17, Romae, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 223.**

[134] ***"Levans in Coelum oculos, et montem illum Gloriosae Virginis Mariae Almae Dei Genitricis"*, w: PIUS PAPA V, Bull: *Consueverunt*, 1569 sept. 17, Romae, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 223.**

[135] ***"Modum facilem, et omnibus pervium, ac admodum pium, orandi, et praecandi Deum, Rosarium, seu Psalterium eiusdem Beatae Mariae Virginis nuncupatum, quo eadem Beatissima Virgo Salutatione Angelica centies, et quinquagies ad numerum Davidici Psalterii repetita, et Oratione Dominica ad quamlibet Decimam cum certis meditationibus totam eiusdem Domini Nostri Iesu Christi vitam demonstrantibus, interposita, veneratur"*, w: PIUS PAPA V, Bull: *Consueverunt*, 1569 sept. 17, Romae, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 223.**

natychmiast przemienili się w innych ludzi, mrok herezji został pokonany i zajaśniało światło wiary katolickiej”[136].

Poświadcza się także moc i efektywność różańca: “Także my, śladami naszych poprzedników, widząc, ze ten kościół walczący, powierzony nam przez Boga, w tych czasach jest niepokojony wieloma herezjami, wieloma wojnami, jest nękany i bardzo cierpiący z powodu złych manier ludzkich, ze łzami w oczach, ale pełni nadziei, wznosimy oczy ku Górze od której pochodzi wszelka pomoc, wzywamy i zapraszamy wszystkich wiernych w Chrystusie by uczynili to samo, umiłowani w Panu”[137].

Rzym, Bazylika Santa Maria Maggiore, Kaplica Sykstyńska, czyli Najświętszego Sakramentu: grób św. Piusa V (na poprzedniej stronie: detale). Na dole: bitwa pod Lepanto.

Dwa lata później, w 1571r., flota turecka miała zaatakować Włochy i znajdowała się w Golfo di Lepanto. O. Spiazzi tak to opisuje: "Armia turecka znajdowała się teraz w zatoce Lepanto. 3 października katolicy (flota wenecka), ruszyli do bitwy. [...] 7 października ujrzeli armię turecką [...] (i), w ciągu pięciu godzin, od 17 do 22, zniszczyli lub rozproszyli statek wroga [...] uwalniając 15 tysięcy chrześcijan, którzy byli już więźniami Turków. Kiedy wieść o zwycięstwie dotarła do wszystkich chrześcijan, odbyło się wielkie święto. Była niepohamowana radość w krajach sprzymierzonych i w Watykanie. Ale dla papieża ta wiadomość nie dotarła nieoczekiwanie. Nękały go problemy z Ligą i co noc wstawał, aby się modlić. Zdarzyło się, że dokładnie o tej godzinie, kiedy bitwa szczęśliwie została zakończona [...] (Św. Pius V) zbliżając sie do okna, podniósł oczy ku niebu. Odwracając się powiedział: "nie jest to czas do rozumowania, ale do dziękczynienia Bogu, ponieważ nasza armia w tej godzinie wygrywa bitwę“.

Zauważono także, że podczas gdy Bractwo Różańcowe prowadziło publiczne procesje, w tym samym czasie osiągano zwycięstwo.

---

136 ***“Coeperunt Christifideles meditationibus accensi, his precibus inflammati in alios viros repente mutari, haeresum tenebrae remitti, et lux Catholicae Fidei aperire”***, **w: PIUS PAPA V, Bull: *Consueverunt*, 1569 sept. 17, Romae, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 223.**

137 ***“Nos quoque illorum praedecessorum vestigia sequentes, Militantem hanc Ecclesiam divinitus nobis commissam, his temporibus tot haeresibus agitatam, tot bellis, pravisque hominum moribus atrociter vexatam, et afflictam cernentes, lacrymabundos, sed spei plenos, oculos, in montem illum, unde omne auxilium provenit, levamus, et singulos Christifideles ad simile faciendum benigne in Domino hortamur, et monemus”***, **w: PIUS PAPA V, Bull: *Consueverunt*, 1569 sept. 17, Romae, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 223.**

Wiatry zaczęły wiać na naszą korzyść. Z drugiej strony nie można było oczekiwać niczego po bezpośredniej konfrontacji między obiema stronami: 20 tysięcy chrześcijan przeciwko 120 tysiącom Turków; 200 statków przeciwko 300. Kto sprawił, że wiatry zmieniły kierunek i skierowały przeciw Turkom ich własne strzały i kule, jeśli nie działanie mocy Maryi? Niech bedzie Jej wieczna chwała"[138]. Napis pod obrazem przedstawiającym bitwę, znajdujący się w pałacu Dogi, jest następujący: «ani moc i broń, ani przywódcy, ale Matka Boża Różańcowa pomogła zwyciężyć».

Z okazji zwycięstwa pod Lepanto, które było w niedzielę 7 października 1571r., Sw. Pius V, w bulli *Salvatoris*, z 8 marca 1572r., ustanowił święto Najświętszego różańca, jako wspomnienie Matki Bożej Zwycięskiej, świętowane w pierwszą niedzielę października[139].

Św. Pius V, później opublikował także bullę z odpustem dotyczącym różańca: *Exponi nobis*, z dnia 27 sierpnia 1570r., dla Bractwa W Messynie[140].

Papież Grzegorz XIII (który był papieżem w latach 1572 - 1585) był jednym z wielkich papieży różańca. 1 kwietnia 1573r., w bulli *Monet Apostolus*[141], podniósł do rangi uroczystości dla całego kościoła, święto różańca, ustanowione przez św. Piusa V, w pierwszą niedzielę października: "Ustanawiamy obchody uroczystości różańca, każdego roku w pierwszą

---

[138] por. R. SPIAZZI O.P., *San Domenico e il monastero di San Sisto all'Appia*, s. 361-364.

[139] *"In die festivitatis eiusdem Beatae Mariae del Rosario de caetero die septima mensis octobris annis singulis perpetuis futuris temporibus, loco illius, quae secunda dominica maii celebrare solebat, celebrandae, ac quam ad hujusmodi transmutamus in memoriam dictae victoriae"*, w: PIUS PAPA V, Bull: *Salvatoris*, 1572 mart. 5, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 295.

[140] por. PIUS PAPA V, Bull: *Exponi nobis*, 1570 aug. 27, Romae, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 250.

[141] por. GREGORIUS PAPA XIII, Bull: *Monet Apostolus*, 1573 apr. 1, Romae, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 318.

niedzielę października, w każdej części świata, w kościele w którym znajduje się ołtarz lub kaplica poświęcona Matce Bożej Różańcowej [...] Chcemy, aby obowiązywało to na zawsze"[142].

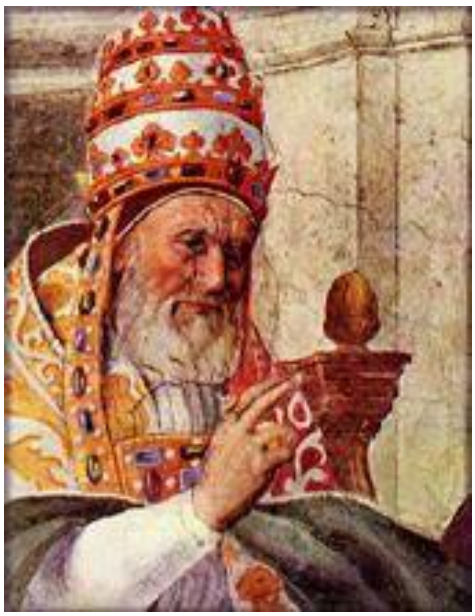

Watykan, Bazylika św. Piotra, grób papieża Grzegorza XIII, pomiędzy dwiema Królowymi Cnót Różańca

Od 1573 do 1583r., Papież Grzegorz XIII opublikował wiele innych bulli zawierających udzielenie odpustów poszczególnym Bractwom Różańcowym: wśród nich należy wymienić bullę *Exponi nobis*, z 10 października 1577r., w której został udzielony odpust zupełny wiernym, którzy nawiedziliby ołtarz Matki Bożej Różańcowej w kościele *Santa Maria sopra Minerva*; oraz bullę *Ad augendam*, z 24 października 1577r., w której został przyznany odpust zupełny tym, którzy brali udział w procesji ze świecami, w każdą pierwszą niedzielę miesiąca, w Bractwie Różańcowym w kościele św. Dominika w Bolonii; trzeba się także zapoznać z poszczególnymi bullami, które zawierają szczegółowe przywileje[143].

---

[142] ***"Festum solemne sub nuncupatione Rosarii in prima domenica mensis octobris singulis annis celebrandum instituerimus [...] per universi orbis partes in illis videlicet ecclesiis, in quibus altare, vel Capella Rosarii fuerit. [...] perpetuo valere volumus"***, w: GREGORIUS PAPA XIII, Bull: *Monet Apostolus*, 1573 apr. 1, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 318.

[143] por. GREGORIUS PAPA XIII, Bull: *Dudum siquidem*, 1575 aug. 1, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 335; Bull: *Salutem cunctarum*, 1576 oct. 11, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 345; Bull: *Ad augendam*, 1577 mart. 12, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 349; Bull: *Omnium saluti*, 1577 maii 8, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 327; Bull: *Exponi nobis*, 1577 oct. 10, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 352; Bull: *Ad augendam*, 1577 oct. 24, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 353; Bull: *Ad augendam*, 1578 nov. 8, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 356; Bull: *Cum sicut accepimus*, 1579 ian. 3, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 356; Bull: *Saluti omnium*, 1579 mart. 19, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 328; Bull: *In specula*, 1579 iun. 3, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 359; Bull: *Gloriosi Principis*, 1579 iul. 15, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 362; Bull: *Omnium saluti*, 1579 iul. 21, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 328; Bull: *Omnium saluti*, 1579 aug. 13, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 328; Bull: *Ad augendam*, 1579 aug. 29, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 367; Bull: *Desiderantes*, 1580 mart. 22, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 397; Bull: *Pastoris aeterni*, 1582 mart. 5, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 409; Bull: *Omnium saluti*, 1582 iul. 31, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 329; Bull: *Omnium saluti*, 1582 oct. 28, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 329; Bull: *Omnium saluti*, 1582 sept. 1, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 330; Bull: *Omnium saluti*, 1582 nov. 6, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 330; Bull: *Omnium saluti*, 1582 dic. 17, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 330; Bull: *Salvatoris et Domini*, 1583 ian. 15, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 417; Bull: *Romanus Pontifex*, 1583 ian. 13, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 418; Bull: *Omnium saluti*, 1583 febr. 21, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 330; Bull: Omnium saluti, 1583 iul. 7, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 330; Bull: *Cupientes*, 1583 dec. 24, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 426.

Po papieżu Grzegorzu XIII, papieże: Sykstus V (był papieżem w latach 1585 - 1590)[144], Grzegorz XIV (był papieżem w latach 1590 - 1591)[145], Klemens VIII (był papieżem w latach 1592 - 1605)[146], Paweł V (papież w latach 1605 - 1621)[147], Grzegorz XV (papież w latach 1621 - 1623)[148], Urban VIII (papież w latach 1623 - 1644)[149], Aleksander VII (papież w latach 1655 - 1667)[150], Klemens IX (papież w latach 1667 - 1669)[151], Klemens X (w latach 1670 - 1676)[152], bł. Innocenty XI (w latach 1676 - 1689. Dzięki bł. Innocentemu XI jest w sposób szczególny godna pamięci bulla *Nuper pro parte*, z 31 lipca 1679r., w której zostały zamieszczone wszystkie odpusty udzielone przez papieży odnośnie różańca i Bractwa Różańcowego)[153], Aleksander VIII (w latach 1689 - 1691)[154], Innocenty XII (w latach 1691 - 1700)[155], Klemens XI (w latach 1700 - 1721)[156], Benedykt XIII (w latach 1724 - 1730)[157], potwierdzili i ustanowili nowe odpusty związane z różańcem i Bractwem Różańcowym.

---

144 por. SIXTUS PAPA V, Bull: *Cum sicut accepimus*, 1585 nov. 17, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 441; Bull: *Dum ineffabilia*, 1586 ian. 30, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 444; Bull: *Super gregem Domini*, 1588 oct. 28, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 468.

145 por. GREGORIUS PAPA XIV, Bull: *Apostolicae servitutis*, 1591 sept. 25, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 480.

146 por. CLEMENS PAPA VIII, Bull: *Quaecumque*, 1592 aug. 5, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 492; Bull: *Salvatoris*, 1593 ian. 13, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 503; Bull: *De salute*, 1593 ian. 18, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 504; Bull: *Dum praecelsa*, 1593 apr. 19, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 505; Bull: *Cum Beatus Dominicus*, 1593 nov. 22, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 511; Bull: *Cum sicut*, 1594 maii 14, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 521; Bull: *Decet Romanum*, 1594 nov. 19, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 590; Bull: *Ea sane*, 1595 iul. 18, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 532; Bull: *De salute*, 1595 sept. 11, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 537; Bull: *Decet Romanum*, 1597 aug. 27, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 543; Bull: *Noveritis*, 1597 sept. 13, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 544; Bull: *Ineffabilia*, 1598 febr. 12, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 548; Bull: *Ineffabilia*, 1598 febr. 12, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 549; Bull: *Ineffabilia*, 1598 febr. 12, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 549; Bull: *Cum sicut*, 1599 oct. 2, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 559; Bull: *De salute*, 1601 febr. 13, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 575; Bull: *Exponi nobis*, 1601 febr. 23, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 575; Bull: *Noveritis*, 1602 sept. 23, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. VII, s. 229.

147 por. PAULUS PAPA V, Bull: *Cum Sicut*, 1606 apr. 13, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. VII, s. 245; Bull: *Cum certas*, 1606 nov. 3, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 645; Bull: *Exponi nobis*, 1608 apr. 14, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 659; Bull: *Piorum hominum*, 1608 apr. 15, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 660; Bull: *Ex pastoralis officii*, 1608 sept. 28, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 661; Bull: *Vivae vocis oraculo*, 1608 sept. 18, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 669; Bull: *Cum olim*, 1608 sept. 20, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 669.

148 por. GREGORIUS PAPA XV, Bull: *De pastoralis*, 1621 iul. 6, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. VI, s. 1.

149 por. URBANUS PAPA VIII, Bull: *Nuper*, 1634 maii 8, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. VI, s. 94; Bull: *Exponi nobis*, 1651 sept. 18, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. VI, p. 114.

150 por. ALEXANDER PAPA VII, Bull: *Ad augendam*, 1656 iun. 1, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. VI, s. 114; Bull: *Ad augendam*, 1658 apr. 8, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. VI, s. 114; Bull: *In supremo*, 1664 maii 28, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. VI, s. 208; Bull: *Cum sicut*, 1666 oct. 7, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. VI, s. 222.

151 por. CLEMENS PAPA IX, Bull: *Exponi nobis*, 1668 febr. 22, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. VI, s. 234.

152 por. CLEMENS PAPA X, Bull: *Ad ea*, 1671 febr. 28, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. VI, s. 272; Bull: *Coelestium munerum*, 1671 febr. 16, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. VI, s. 272; Bull: *Ex injunctis*, 1671 sept. 26, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. VII, s. 386.

153 por. INNOCENTIUS PAPA XI, Bull: *Exponi nobis*, 1679 iun. 15, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. VI, s. 341; Bull: *Ad ea*, 1679 iun. 15, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. VI, s. 342; Bull: *Exponi nobis*, 1679 iun. 16, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. VI, s. 342; Bull: *Nuper pro parte*, 1679 iul. 31, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. VI, s. 1 ; Bull: *Cum sicut*, 1688 ian. 28, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. VI, s. 375.

154 por. ALEXANDER PAPA VIII, Bull: *Cum sicut accepimus*, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. VI, s. 394.

155 por. INNOCENTIUS PAPA XII, Bull: *Exponi nobis*, 1692 mart. 12, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. VI, s. 393; Bull: *Exponi nobis*, 1697 nov. 14, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. VI, s. 423.

156 por. CLEMENS PAPA XI, Bull: *In supremo*, 1712 mart. 8, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. VI, s. 477; Bull: *Exponi nobis*, 1713 febr. 18, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. VI, s. 492; Bull: *Exponi nobis*, 1713 febr. 25, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. VI, s. 493.

157 por. BENEDICTUS PAPA XIII, Bull: *Exponi nobis*, 1724 sept. 22, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. VI, s. 539; Bull: *In supremo*, 1725 apr. 10, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. VI, s. 556; Bull: *Cum nos*, 1725 aug. 8, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. VI, s. 568; Bull: *Cum nos*, 1725 sept. 15, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. VI, s. 572; Bull: *Quanta Ecclesiae*, 1726 iun. 16, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. VI, s. 594; Bull: *In supremo*, 1726 iun. 16, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. VI, s. 596; Bull: *Pretiosus in conspectu*, 1727 maii 23, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. VI, s. 646; Bull: *Exponi nobis*, 1728 febr. 23, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. VII, s. 507.

Papież Leon XIII w encyklice „Supremi Apostolatus" przedstawia syntezę nauczania wielkich papieży różańcowych: „...ten sposób modlitwy podoba się Najśw. Dziewicy i jest bardzo odpowiedni do obrony Kościoła i ludu chrześcijańskiego, aby otrzymać wszelkiego rodzaju dobra publiczne i prywatne. Nic dziwnego, że kilku Naszych Poprzedników poświęciło się jego promocji i polecaniu ze szczególnymi pochwałami.

Urban IV zadbał o to, aby różaniec przynosił ludowi chrześcijańskiemu codzienne dobrodziejstwa; Sykstus V powiedział, że ten sposób modlitwy przynosi większą cześć i chwałę Boga i że bardzo skuteczny, aby uniknąć niebezpieczeństw zagrażających światu; Leon X oświadczył, że został ustanowiony przeciwko heretykom i zgubnym herezjom, a Juliusz III nazwał ją pochwałą Kościoła.

Św. Pius V powiedział także o różańcu, że wraz z rozpowszechnianiem tych modlitw wierni zaczęli się zaogniać na modlitwie i stali się innymi ludźmi niż byli wcześniej; aby rozproszyły się ciemności herezji i aby w całej okazałości zajaśniało światło wiary.

Wreszcie Grzegorz XIII oświadczył, że św. Dominik ustanowił różaniec, aby przebłagać gniew Boży i wyprosić wstawiennictwo Najśw. Maryi Panny"[158].

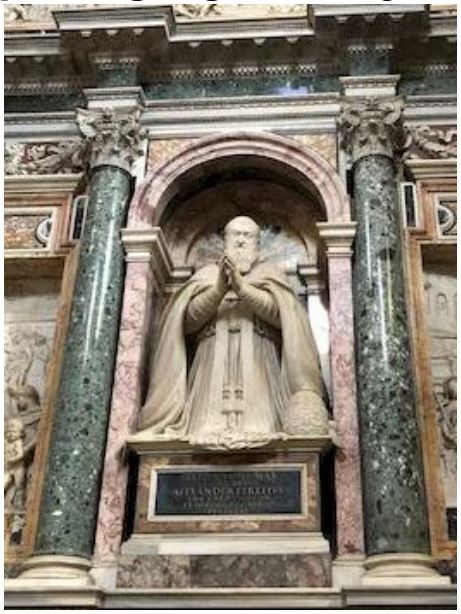

Po lewej: grób papieża Sykstusa V, Bazylika Santa Maria Maggiore, Kaplica Sykstyńska; pośrodku: grobowiec papieża Grzegorza XIV, Bazylika św. Piotra w Watykanie (pomnik nie został wykonany, ponieważ papież zmarł dziesięć miesięcy po wyborze); po prawej: grób papieża Klemensa VIII, Bazylika Santa Maria Maggiore, Kaplica Paolińska.

---

[158] ***"Igitur cum sacra haec precandi formula tantopere Virgini grata esse dignoscatur, eaque ad Ecclesiae populique cristiani defensionem et ad divina beneficia publice privatimque impetranda apprime conferat, mirum non est, eximiis eam praeconiis alios quoque Decessores Nostros efferre atque augere studuisse. Sic Urbanus IV "quotidie per Rosarium christiano populo bona provenire" testatus est. Sixtus IV hunc orandi ritum "ad honorem Dei et Virginis, et ad imminentia mundi pericula propulsanda opportunum"; Leo X "adversus haeresiarchas et gliscentes haereses institutum"; et Iulius III "Romanae Ecclesiae decorem" dixerunt. Item de eo sanctus Pius V "hoc – inquit – orandi modo evulgato, coepisse fideles iis meditationibus accensos, iis precibus inflammatos, in alios viros repente mutari, haeresum tenebras remitti, et lucem catholicae fidei aperiri". Demum Gregorius XIII "Rosarium beato Domenico ad iram Dei placandam et beatae Virginis intercessionem implorandam fuisse institutum*: **w: LEO PAPA XIII, Ep. Enc.:** *Supremi Apostolatum*, **1883 sept. 1, w:** *Enchiridion delle Encicliche*, **vol. III, p. 260-261, n. 352.**

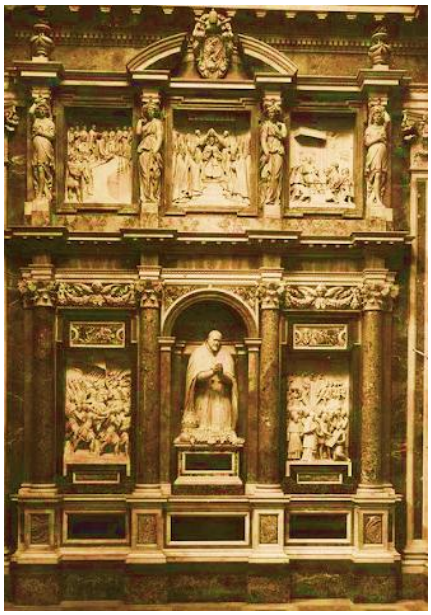
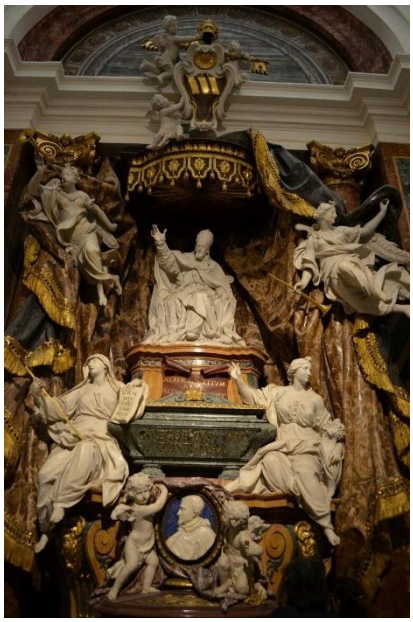

Po lewej: grób papieża Pawła V, Bazylika Santa Maria Maggiore, Kaplica Paulińska; pośrodku: papież Grzegorz XV, Bazylika św. Piotra w Watykanie; po prawej: papież Urban VIII, Bazylika św. Piotra w Watykanie.

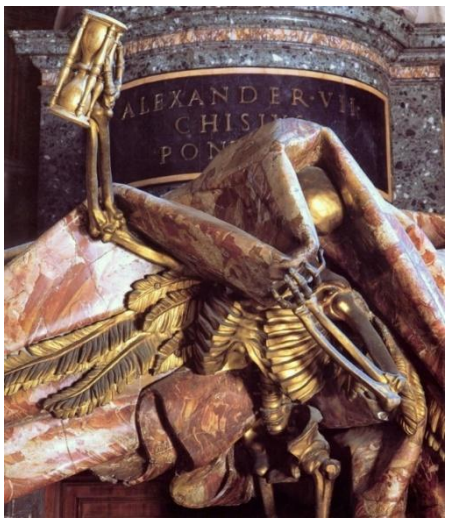

Grób papieża Aleksandra VII, ze szczegółem przedstawiającym Śmierć poruszającą klepsydrą (dzieło Berniniego).

Grób papieża Klemensa IX, Bazylika Santa Maria Maggiore, nawa główna: podobnie jak w przypadku niemal wszystkich grobowców papieży, którzy udzielili wielu odpustów związanych z Najświętszym Różańcem, znajdują się tutaj Królowe Cnót: po lewej Królowa Cnoty Miłości, a po prawej Królowa Cnoty Wiary.

Po lewej: grób papieża Klemensa X; po prawej: grób papieża Innocentego XI (błogosławionego); na dole: wystawione w bazylice ciało błogosławionego Innocentego XI, papieża, który bardzo przyczynił się poprzez zawieranie sojuszy i modlitwę do słynnej bitwy pod Wiedniem, podczas której Osmanowie, pragnący zdobyć miasto, zostali odparci, a Wiedeń wyzwolony. Sztandar Osmanów znajduje się w skarbcu bazyliki Świętego Domku w Loreto, w Loreto.

Po lewej: grób papieża Aleksandra VIII, Bazylika św. Piotra w Watykanie; po prawej: grób papieża Innocentego XII, Bazylika św. Piotra w Watykanie.

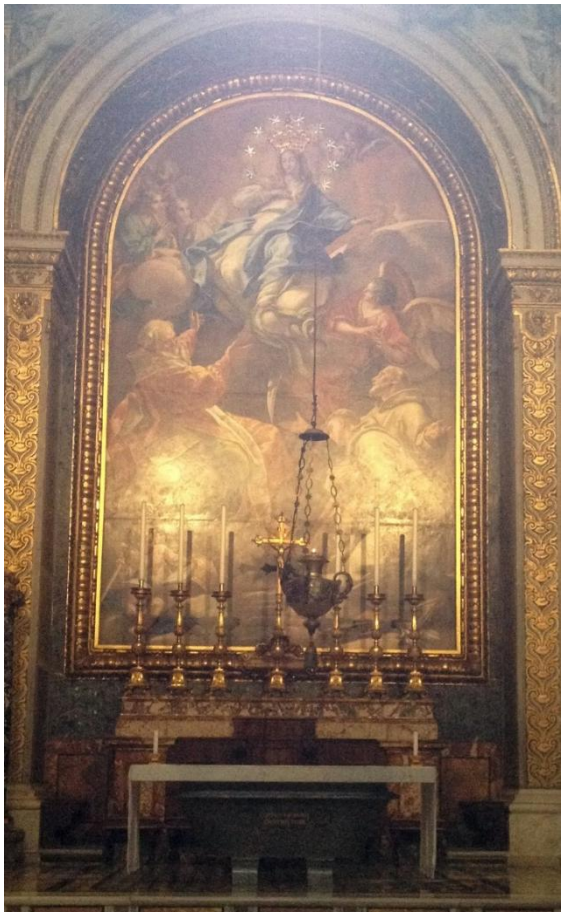

Po lewej: grób papieża Klemensa XI, Bazylika św. Piotra w Watykanie; po prawej: grobowiec papieża Benedykta XIII, Bazylika Santa Maria sopra Minerva, Kaplica św. Dominika.

Po lewej: grób papieża Piusa VII; po prawej: grobowiec papieża Grzegorza XVI, Bazylika św. Piotra w Watykanie.

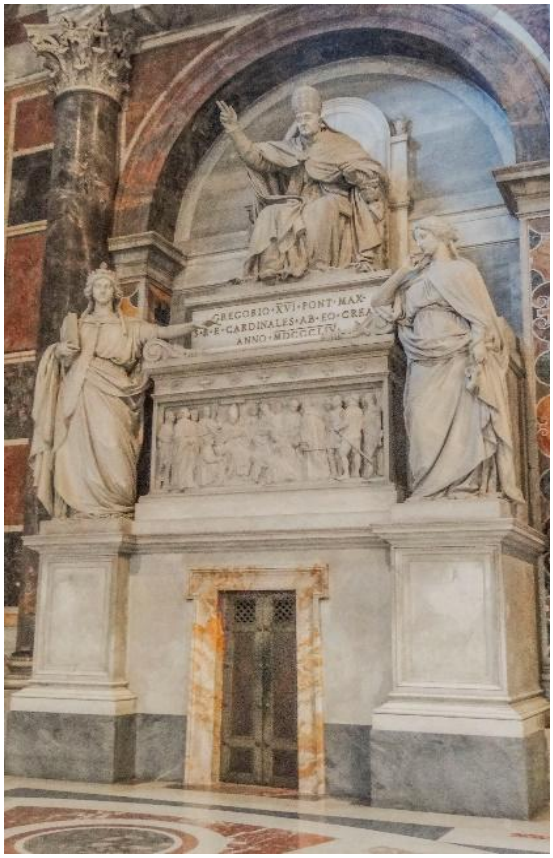

Nauczanie odnośnie różańca z XIX w. było kontynuacją ciągu ostatnich stuleci: Papież Pius VII (był papieżem w latach 1800 - 1823)[159], Grzegorza XVI (w latach 1831 - 1846)[160] i bł. Piusa IX (papieża, który ogłosił dogmat o Niepokalanym Poczęciu NMP, był papieżem w latach 1846 al 1878)[161], udzielili szczególnych odpustów związanych z różańcem i jego Bractwem.

Grób błogosławionego Piusa IX, Bazylika św. Wawrzyńca, Rzym.

Pod koniec XIX w., punkt zwrotny odnowy nauczania o różańcu przyszedł wraz z papieżem Leonem XIII (był papieżem w latach 1878 - 1903), który został nazwany "Papieżem od różańca", poprzez wydanie 22 dokumentów odnośnie i jego Bractwa: wśród nich należy pamiętać o encyklice *Supremi Apostolatus*, z 1883r., gdzie poleca różaniec w kościele i w rodzinach oraz zachęca do tworzenia Bractw Różańcowych i odbywanie procesji, aby pokonać herezje i wszystko zło, które dotyka świat.

Grób papieża Leona XIII, Bazylika św. Jana na Lateranie, Rzym: po prawej stronie Królowa Cnoty Różańca – Wiara.

Matka Boża Różańcowa w rzeczywistości była wzywana jeszcze bardziej kiedy przemoc powszechnych błędów, szalejącego zepsucia moralnego lub najazdu potężnych wrogów wydawała się zagrażać kościołowi walczącemu [...] pomoc otrzymana dzięki Jej pośrednictwu nadeszła, obdarzając ciszą i pokojem niebiańskim. Tutaj miały początek wybitne tytuły, którymi wierni katoliccy Ją pozdrawiają: obdarzają: Wspomożenie wiernych, Obrończyni, Pocieszycielko, Władczyni wojen, Pani zwycięska, Niosąca pokój"[162].

---

[159] **por. PIO PAPA VII, Bull: *Ad augendum*, 1808 febr. 16, w: *La Theologie du Saint Rosaire*, red. M. CHERY, s. 323-327.**

[160] **por. GREGORIUS PAPA XVI, Bull: *Benedicentes Domino*, 1832 ian. 27, w: *La Theologie du Saint Rosaire*, red. M. CHERY, s. 327-330.**

[161] **por. PIO PAPA IX, Bull: *Expositum est nobis*, 1859 febr. 16, w: *La Theologie du Saint Rosaire*, red. M. CHERY, s. 330-332; Bull: *Postquam Deo*, 1867 apr. 12, w: *La Theologie du Saint Rosaire*, red. M. CHERY, s. 332-336; Bull: *Instante*, 1868 aug. 18, w: *La Theologie du Saint Rosaire*, red. M. CHERY, s. 337-338; Bull: *Ad augendam*, 1869 febr. 12, w: *La Theologie du Saint Rosaire*, red. M. CHERY, s. 339.**

[162] ***"Haec autem tam magna et plena spei in augustam caelorum Reginam pietas luculentius emicuit, cum errorum vis late serpentium, vel exundans morum corruptio, vel potentium adversariorum impetus militantem Dei Ecclesiam in discrimen adducere visa sunt. [...] Hinc insignes illi tituli, quibus eam catholicae gentes christianorum, Auxiliatricem, Opiferam, Solatricem, bellorum Potentem, Victricem, Paciferam, consalutarunt"*, w: LEO PAPA XIII, Ep. Enc.: *Supremi Apostolatum*, 1883 sept. 1, w: *Enchiridion delle Encicliche*, vol. III, s. 256-257.**

Papież Leon XIII przypomina później początki różańca zawdzięczamy św. Dominikowi, "ufając nie sile, nie broni, ale przede wszystkim tej modlitwie, którą on wprowadził po raz pierwszy pod nazwą różańca świętego, którą bezpośrednio i przez swoich uczniów wszędzie rozpowszechniał.
Dzięki natchnieniu i boskiemu impulsowi, wiedział dobrze, że z pomocą tej modlitwy, mocnego narzędzia w walce (z diabłem), wierni mogli zwyciężyć i pokonać swoich wrogów oraz zmusić ich do zaprzestania swojej szerokiej i głupiej zuchwałości. I wiadomo, że wydarzenia dowiodły słuszności przewidywań. W rzeczywistości od kiedy taka forma modlitwy, nauczana przez św. Dominika, została przyjęta i należycie praktykowana przez lud chrześcijański, z jednej strony zaczęła ożywiać pobożność, wiarę i jedność, z drugiej manewry i pułapki heretyków zostały wszędzie pokonane"[163].

Papież, potem, pod koniec encykliki opowiada o pochodzeniu różańca: "Konieczność boskiej pomocy jest nie mniejsza niż kiedy była odczuwane, gdy wielki Dominik, dla uzdrowienia zranień społecznych wprowadził praktykę różańca maryjnego. On, oświecony z wysoka, widział jasno, że nie ma skuteczniejszego lekarstwa na zło tych czasów niż [...] kontakt z Bogiem, wstawiennictwo u tej Dziewicy, której pozwolono unicestwić wszystkie herezje " [...].

Z uwagi więc na te powody nie tylko usilnie wzywamy wszystkich chrześcijan do pobożnego odmawiania różańca, publicznie lub prywatnie, w swoich domach i rodzinach, ale chcemy także aby cały październik bieżącego roku został poświęcony i dedykowany Niebiańskiej Królowej Różańca.

Ustalamy więc i decydujemy, aby w całym świecie katolickim, uroczystość Matki Bożej Różańcowej, była celebrowana ze szczególną pobożnością i należnym kultem [...].

Gorąco aprobujemy, aby Bractwa Różańcowe, zgodnie z historyczną tradycją odbywały uroczyste procesje po ulicach miast odbywały uroczyste procesje po ulicach miast, pokazując w sposób publiczny swoją wiarę"[164].

20 września 1887r., Papież Leon XIII opublikował list o różańcu świętym *Vi è ben noto*, w którym potwierdził: "Dlatego, począwszy od bieżącego roku, zdecydowaliśmy się podnieść obrzęd drugiej klasy do rangi uroczystości Najśw. Różańca, dla całego Kościoła. Jednocześnie pragniemy, aby włoski lud

---

[163] ***"(S. Dominicus) non vi, non armis, sed ea maxime precatione confisus, quam Sacri Rosarii nomine ipse primus instituit, et per se, per suos alumnos longe lateque disseminavit. Dei enim instinctu ac numine sentiebat futurum, ut eius precationis ope, tamquam validissimo instrumento bellico, victi hostes profligatique vesenam impietate audaciam ponere cogerentur. Quod reipsa evenisse compertum est. Etenim ea orandi ratione suscepta riteque celebrata ex institutione Dominici Patris, pietas, fides, concordia restitui, haereticorum molitiones atque artes disiici passim coepere: ad haec, plurimi errantes ad sanitatem revocati"*, w: LEO PAPA XIII, Ep. Enc.: *Supremi Apostolatum*, 1883 sept. 1, w: *Enchiridion delle Encicliche*, vol. III, s. 258-259.**

[164] ***"Igitur, divini necessitas auxilii haud sane est hodie minor, quam cum magnus Dominicus ad publica sananda vulnera Marialis Rosarii usum invexit. Ille vero caelesti pervidit lumine aetatis suae malis re medium nullum praesentius futurum [...] et Virginem illam, cui datum est "cunctas haereses interimere", deprecatricem apud Deum adhibuissent. [...] Quamobrem non modo universos christianos enixe hortamur, ut vel publice vel privatim in sua quisque domo et familia pium hoc Rosarii officium peragere studeant et non intermissa consuetudine usurpent, sed etiam integrum anni labentis octobrem mensem caelesti Reginae a Rosario sacrum dicatumque esse volumus. Decernimus itaque et mandamus, ut in orbe caholico universo hoc item anno solleoni Deiparae a Rosario peculiari religioni et cultus splendore celebrentur. [...] Magnopere probamus sodalitates a Rosario Virginis sollemni pompa vicatim per urbes, accepta a maioribus consuetudine, publicae religionis causa procedere"*, w: LEO PAPA XIII, Ep. Enc.: *Supremi Apostolatum*, 1883 sept. 1, w: *Enchiridion delle Encicliche*, vol. III, s. 262-265.**

katolicki zawsze ze szczególnym entuzjazmem i pobożnością, ale szczególnie w następnym miesiącu, październiku, zwrócił się do tej Wielkiej Dziewicy i uczynił słodką przemoc w Jej sercu Matki"[165]

W 1888r., Papież Leon XIII w encyklice *Superiore anno*, zachęca chrześcijan do odmawiania różańca w październiku i potwierdza odpust udzielony w poprzednim roku "siedmiu lat zwolnienia z czyśćca, za każdym razem, gdy odmawia się różaniec" i dodaje "udzielamy również odpustu zupełnego tym, którzy w tym okresie wyspowiadani i przyjmując Komunię św., odmówią przynajmniej przez dziesięć dni różaniec, w sposób wyżej wskazany, w kościele lub dla słusznego motywu, w domu.

Po trzecie, udzielamy także pełnego odpuszczenia grzechów i potępienia kar, tym wszystkim, którzy w uroczystość różańca lub w oktawie, z duszą oczyszczoną wezmą udział w Boskiej Uczcie, modląc się w jakimś kościele, do Boga i Jego Najświętszej Matki, według naszych intencji"[166].

W 1891r., Papież Leon XIII opublikował encyklikę *Octobri mense*, w której zaprasza do wytrwałej modlitwy różańcowej "bez zmęczenia. W sposób szczególny niech pamiętają, aby błagać o najwyższe ze wszystkich dóbr: zbawienie wieczne wszystkich i bezpieczeństwo Kościoła[167].

I kończy "O jak piękny i pożyteczny będzie widok milionów wiernych, którzy w całym świecie katolickim, w miastach i osiedlach, na wsi, na ziemi i na morzu, łącząc razem ich uwielbienie i ich modlitwy, ich myśli i ich głosy, pozdrawiające w każdej godzinie dnia Maryję, wzywając Maryję i w Maryi pokładając całą nadzieję!"[168].

---

[165] **por. LEO PAPA XIII, Litt: *Vi è ben noto*, 1887 sept. 20, w: *Enchiridion delle Encicliche*, vol. III, s. 1414.**

[166] ***"Septem annorum itemque septem quadragenarum apud Deum Indulgentiam singulis vicibus concedimus. Eis vero qui supra dicto tempore decies saltem vel publice in templis, vel iustis, de causis inter domesticos parietes eadem peregerint, et criminum confessione expiate, sancta de altari libaverint, plenariam admissorum veniam de Ecclesiae thesauro impertimus. Plenissimam hanc admissorum veniam et poenarum remissionem his omnibus etiam largimur, qui vel ipse Beatae Virginis a Rosario die festo, vel quolibet ex octo insequentibus, animae sordes eluerint et divina convivial sancte celebraverint, et partier ad mentem Nostram in aliqua sacra aede Deo et Sanctissimae eius Matri supplicaverint"*, w: LEO PAPA XIII, Ep. Enc.: *Superiore Anno*, 1884 aug. 30, w: *Enchiridion delle Encicliche*, vol. III, s. 326-327.**

[167] ***"Sine intermissione consistant. Prima sit illis cura de summo bono, aeterna omnium salute, deque incolumitate Ecclesiae exposcenda"*, w: LEO PAPA XIII, Ep. Enc.: *Octobri mense*, 1891 sept. 22, w: *Enchiridion delle Encicliche*, vol. III, s. 684-685.**

[168] ***"Quam praeclarum et quanti erit, in urbibus, in pagis, in villis, terra marique, quacumque patet catholicus orbis, multa piorum centena millia, sociatis laudibus foederatisque precibus, una mente et voce singulis horis Mariam consalutare, Mariam implorare, per Mariam sperare omnia!"*, w: LEO PAPA XIII, Ep. Enc.: *Octobri mense*, 1891 sept. 22, w: *Enchiridion delle Encicliche*, vol. III, s. 690-692.**

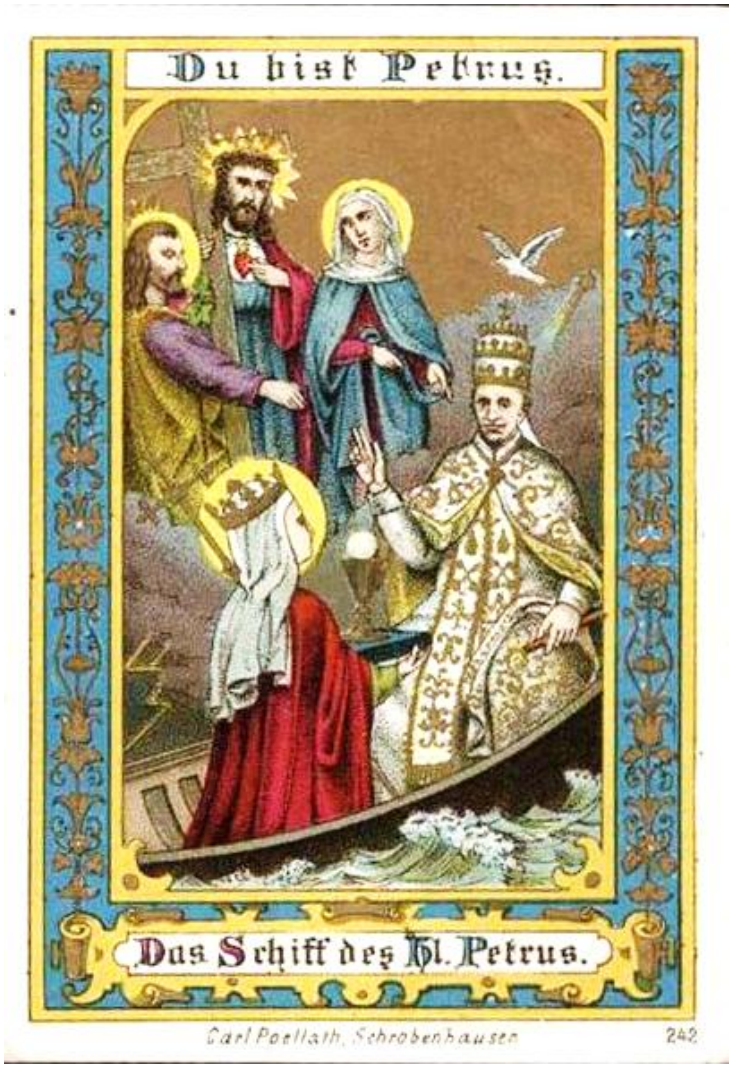

Papież Leon XIII prowadzi Łódź Kościoła, której sterniczką jest Królowa Wiary.

Papież Leon XIII te same idee potwierdził w encyklice *Magnae Dei Matris*, z 1892r., wprowadzając te same odpusty, dla tych, którzy zbliżają się do "Mariale Rosarium"[169] w "Madre della Misericordia"[170].

8 września 1893r., Papież Leon XIII ponownie zaproponował nową encyklikę o różańcu świętym *Letitiae sanctae*, gdzie można zobaczyć tajemnice różańca: radosne, bolesne i chwalebne jako środki na walkę z trzema rodzajami zła we współczesnym społeczeństwie: niechęć do skromnego życia, niechęć do poświęceń, lekceważenie dóbr wiecznych[171].

Pod koniec encykliki Papież Leon XIII daje wielką pochwałę Bractwom Różańcowym "One są jak wojujące zastępy, prowadzone i wspierane przez niebiańską Królową toczą bitwy dla Chrystusa [...].

Jest więc całkiem słuszne, że nie tylko dzieci patriarchy Dominika, zobowiązani oczywiście bardziej niż inni z powodu ich powołania, ale także wszyscy troszczą się o swoje dusze, zwłaszcza w kościołach w których są kanonicznie założone, z całego serca starają się pomnażać, rozwijać i wspierać"[172].

8 września 1994r., Papież Leon XIII opublikował encyklikę *Iucunda semper*, w której chwali Maryję Pośredniczkę, potwierdzając, że "Bóg, czcigodni bracia, który w swojej miłosiernej dobroci, dał nam tak potężną Pośredniczkę, i chciał, aby wszystko przychodziło przez ręce Maryi"[173].

---

[169] por. LEO PAPA XIII, Ep. Enc.: *Magnae Dei Matris*, 1892 sept. 8, w: *Enchiridion delle Encicliche*, vol. III, s. 736-737.
[170] por. LEO PAPA XIII, Ep. Enc.: *Magnae Dei Matris*, 1892 sept. 8, w: *Enchiridion delle Encicliche*, vol. III, s. 738-739.
[171] por. LEO PAPA XIII, Ep. Enc.: *Laetitiae sanctae*, 1893 sept. 8, w: *Enchiridion delle Encicliche*, vol. III, s. 786-801.
[172] *"Haec sunt veluti agmina et acies, praelia Christi [...] pugnantes, auspice et duce Regina caelesti. [...] Magno igitur studio in talibus sodalitiis condendis, amplificandis, moderandis, par est contendere et eniti non unos inquimus alumnos Dominici Patris, quamquam illi ex disciplina sua debent summopere, sed quotquot praeterea sunt animarum curatores, in sacris praesertim aedibus ubi illa iam habentur legitime instituta"*, w: LEO PAPA XIII, Ep. Enc.: *Laetitiae sanctae*, 1893 sept. 8, w: *Enchiridion delle Encicliche*, vol. III, s. 800-801.
[173] *"Deus autem, Venerabiles Fratres, qui nobis talem Mediatricem, benignissima miseratione providit, quique totum non habere voluit per Mariam"*, w: LEO PAPA XIII, Ep. Enc.: *Laetitiae sanctae*, 1893 sept. 8, w: *Enchiridion delle Encicliche*, vol. III, s. 903.

Obrazek pamiątkowy z okazji Jubileuszu Kapłańskiego papieża Leona XIII.

5 września 1895r., w encyklice *Adiutricem populi*, Papież Leon XIII prosi, aby modlić się o powrót barci odłączonych od jedności z Kościołem, pokładając w różańcu tę samą nadzieję, jaką miał św. Dominik Guzman [174].

20 września 1896r., papież Leon XIII wydał encyklikę *Fidentem piumque*, w której stwierdza, że dwoma imionami, które zdobią Maryję są: różaniec by wyrazić zarówno zapach róż, jak i piękno girland [...] i Psałterz Maryi, ponieważ dobrze się nadaje do wspólnej modlitwy"[175].

Papież potem dokonuje autobiograficznych odniesień do swojego dzieciństwa: "Utrzymuje się zwyczaj, który bardzo zdobi naszych przodków, kiedy rodziny chrześcijańskie w miastach i na wsiach, uważały za święty obowiązek zebrania się wieczorem po trudach dnia, naprzeciw obrazu Maryi, dla wspólnego odmawiania różańca.
Ona była bardzo zadowolona z tego wiernego i jednomyślnego hołdu, jako matka pomiędzy swoimi dziećmi, pomagała swoim czcicielom i obdarzała ich darem spokoju domowego, rękojmi tego z nieba"[176].

12 września 1897r., papież Leon XIII, w encyklice *Augustissimae Virginis*, pochwala Bractwo Różańcowe i aprobuje wieczysty różaniec: "Wśród stowarzyszeń nie wahamy się nadać wyróżniającego miejsca Bractwu, które bierze swoją nazwę od świętego różańca. W rzeczywistości, jeśli wziąć jego pochodzenie, należy do najstarszych; ponieważ jest sławne już z powodu, że zostało założone przez św. Dominika; jeśli weźmiemy pod uwagę przywileje, jest ono w nie bogate ze względu na hojność naszych poprzedników [...].

---

174 ***"Unus multorum instar Dominicus est Gusmanus, qui utraque in re elaboravit, marialis Rosarii confisus ope, feliciter"*, in: LEO PAPA XIII, Ep. Enc.: *Adiutricem populi*, 1895 sept. 5, in: *Enchiridion delle Encicliche*, vol. III, p. 919.**

175 ***"Appellatio adhaesit propria Rosarii, velut si rosarum suavitatem venustatemque sertorum contextu suo imitetur. [...] Eiusdem autem Rosarii formula ad precationem communiter habendam optime accommodata est; ut non sine causa nomen etiam "psalterii mariani" obtinuerit"*, w: LEO PAPA XIII, Ep. Enc.: *Fidentem piumque*, 1896 sept. 20, w: *Enchiridion delle Encicliche*, vol. III, s. 1000-1003.**

176 ***"Atque ea religiose custodienda est vel redintegranda consuetudo, quae apud patres viguit, cum familiis christianis, acque in urbibus aeque in urbibus atque in agris, id sanctum erat ut, decedente die, ab aestu operum ante effigiem Virginis rite convenientes, Rosarii cultum alterna laude persolvent. Quo ipsa fideli concordique obsequio admodum delectata, sic eis aderat perinde ac bona mater in corona filiorum, pacis domesticae impertiens munera, quasi pacis praenuncia caelestis"*, w: LEO PAPA XIII, Ep. Enc.: *Fidentem piumque*, 1896 sept. 20, w: *Enchiridion delle Encicliche*, vol. III, s. 1002-1003.**

Dlatego w sposób szczególny słowa, które św. Paweł kierował do nowych uczniów Chrystusa: "Wy natomiast przystąpiliście do góry Syjon, do miasta Boga żyjącego, Jeruzalem niebieskiego, do niezliczonej liczby aniołów" (Hbr 12,22), są dostosowane do członków stowarzyszeń, które praktykują różaniec. Cóż może być wspanialszego i słodszego niż kontemplacja Boga i modlitwa do Niego wraz z aniołami?

Jak wielką muszą żywić nadzieję i ufność, że pewnego dnia w niebie będą się cieszyć błogosławionym towarzystwem aniołów ci, którzy na ziemi w pewien sposób uczestniczyli w ich służbie. Między innymi Innocenty VIII definiuje je "najpobożniejsze Bractwo"[177].

Pius V przypisuje jej wpływowi następujące rezultaty: «wierni zmieniają się szybko w innych ludzi; mroki herezji się rozpraszają; objawia się światło wiary katolickiej »[178].

Sykstus V, obserwując jak ta instytucja przyniosła owoce dla religii, wyznaje, że jest jej najbardziej oddany.

W końcu wielu innych wzbogaciło go o cenne i obfite cenne odpusty lub objęło szczególną opieką, zapisując się do niej i okazując jej życzliwość na różne sposoby.

Poruszeni przez te przykłady naszych poprzedników, także my, czcigodni bracia, gorąco zachęcamy i błagamy, tak jak czyniliśmy to kilka razy, aby poświęcić szczególną uwagę tej świętej milicji; w sposób który dzięki waszej gorliwości, każdego dnia się wszędzie zaciągają się nowe szeregi [...].

Lud (Boży) zna wielkie znaczenie i owocność tego Bractwa i jego wartość w stosunku do wiecznego zbawienia ludzi.

I jeszcze bardziej nalegamy na to zalecenie, od momentu kiedy rozkwitła piękna manifestacja pobożności maryjnej: różaniec «wieczysty».

Pobłogosławiliśmy chętnie tę inicjatywę i szczerze pragniemy, abyście pracowali z troską i gorliwością dla jego wzrostu.

Mamy istotnie żywą nadzieję, że nie mogą być nieważne pochwały i modlitwy, które wychodzą nieustannie z ogromnej rzeszy ust i serc, i które na przemian w dzień i w nocy, jednoczą harmonię głosów z medytacją boskich prawd"[179].

---

[177] **por. INNOCENTIUS PAPA VIII, Bulla: *Splendor paternae gloriae*, 1491 febr. 26, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. IV, s. 67.**

[178] **por. PIUS V, Bulla: *Consueverunt Romani Pontifices*, 17 sept. 1569, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, tom. V, s. 223.**

[179] ***"In his minime dubitamus praeclarum dignitatis locum assignare sodalitati, quae a Sanctissimo Rosario nuncupatur. Nam sive eius spectetur origo, e primis pollet antiquitate, quod eiusmodi institutionis auctor fuisse feratur ipse Dominicus pater; sive privilegia aestimentur, quamplurimus ipsa ornata est, Decessor Nostrorum munificientia. Piissima igitur Rosarii prece inter sodales utentibus ea maxime convenire possunt, quibus Paulus Apostolus novos Christui asseclas alloquebatur: "Accessistis ad Sion montem, et civitatem Dei viventis, Ierusalem caelestem, et multorum millium Angelorum frequentiam" (Hb.12,22). Quid autem divinius quidve suavius, quam contemplari cum Angelis cum iisque precari? Quanta nisi spe liceat atque fiducia fruituros olim in Caelo beatissima Angelorum societate eos, qui in terris eorum ministerio sese quodammodo addiderunt? His de causis Romani Pontifices eximiis usque praeconiis Marianam huiusmodi sodalitatem extulerunt, in quibus eam Innocentius VIII "devotissimam Confraternitatem" appellat; Pius V affirmat, eiusdem virtute haec consecuta: "Coeperunt Christi fideles in alios viros repente mutari, haeresum tenebrae remitti et lux catholicae fidei aperiri; Sixtus V, attendens quam fuerit haec institutio religioni frugifera, eiusdem se studiosissimum profitetur; alii denique multi, aut praecipuus eam indulgentiis, iisque uberrimus auxere, aut in peculiarem sui tutelam, dato nomine variisque editis benevolentiae testimoniis, receperunt.***

5 września 1998r., papież Leon XIII, w encyklice *Diuturni temporis*, po przypomnieniu "pochodzenia raczej niebiańskiego niż ludzkiego tej modlitwy"[180] (różańca), przypomina dzieła poprzedników uczynione dla wzrostu kultu różańca: Sykstus V zaaprobował stary zwyczaj odmawiania różańca; Grzegorz XIII ustanowił święto różańca; Klemens VIII wprowadził go do martyrologium; Klemens XI rozszerzył na cały Kościół; Benedykt XIII umieścił go w Brewiarzu Rzymskim.

Na końcu, wspomina swoje osobiste inicjatywy dla wzrostu miłości do różańca, tj. miesiąc październik poświęcony najśw. różańcowi i dołączone wezwanie "Regina Sacratissimi Rosarii" (Królowo różańca świętego) do litanii loretańskiej[181].

Na końcu encykliki obiecuje uchwalić konstytucję apostolską o różańcu: "Dlatego też i my jesteśmy przekonani, że te łaski i odpusty, podobnie jak wiele błyszczących klejnotów dobrze umieszczonych, zwiększają blask korony Maryi, zdecydowaliśmy po dojrzałym zastanowieniu się, by ogłosić konstytucję o prawach, przywilejach, odpustach zarezerwowanych dla Bractwa Różańcowego. Niech ta konstytucja będzie uważana za nasze publiczne świadectwo miłości do Matki Boga, a jednocześnie bodziec i nagroda za pobożność wiernych, aby w ostatniej godzinie swojego życia mogli się pocieszyć jego pomocą i spokojnie spoczywać w pokoju. To jest łaska o którą prosimy Boga za pośrednictwem Królowej różańca świętego"[182].
Ale tej konstytucji o różańcu papież Leon XIII nie mógł dokończyć, pozostawiając wielką pustkę w nauczaniu Kościoła o różańcu.

***Eiusmodi Decessorum Nostrorum exemplis permoti. Nos etiam, Venerabiles Fratres, vehementer hortamur vos atque obsecramus, quod saepe iam fecimus, ut sacrae huius militiae singularem curam adhibeatis, atque ita quidem, ut, vobis adnitentibus, novae in dies evocentur undique copiae atque scribantur [...]. Noscant ceteri e populo, atque ex veritate aestiment, quantum in ea soliditate virtutis sit, quantum utilitatis ad aeternam hominum salutem. Hoc autem contentione poscimus maiore, quod proximo hoc tempore iterum viguit pulcherrima in sanctissimam Matrem pietatis manifestatio per Rosarium, quod "perpetuum" appellant. Huic Nos institutio libenti animo benediximus; eius ut incrementis sedulo vos naviterque studeatis, magnopere optamus. Spem enim optimam concipimus, laudes precesque fore validissimas, quae, ex ingenti multitudinis ore ac pectore expressae, numquam conticescant; et per varias terrarum orbis regiones dies noctesque alternando, conspirantium vocum concentum, cum rerum divinarum meditatione coniungant"*, w: LEO PAPA XIII, Ep. Enc.: *Augustissimae Virginis*, w: *Enchiridion delle Encicliche*, vol. III, s. 1066. 1072-1075.

[180] *"Caelesti potius quam humana eius precationis origine"*, w: LEO PAPA XIII, Ep. Enc.: *Diuturni temporis*, w: *Enchiridion delle Encicliche*, 1898 sept. 5, vol. III, s. 1122-1123.

[181] por. LEO PAPA XIII, Ep. Enc.: *Diuturni temporis*, w: *Enchiridion delle Encicliche*, 1898 sept. 5, vol. III, s. 1124-1125.

[182] *"Itaque Nos etiam, rati his beneficiis atque Indulgentiis Marialem Coronam pulchrius collucere, quasi gemmis distinctam nobilissimis, consilium, diu mente versatum, maturavimus edendae Constitutionis de iuribus, privilegiis, Indulgentiis, quibus Sodalitates a Sacratissimo Rosario perfruantur. Haec autem Nostra Constitutio testimonium amoris esto erga augustissimam Dei Matrem, et Christi fidelibus universis incitamenta simul et praemia pietatis exhibeat, ut hora vitae suprema possint ipsius ope relevari in eiusque gremio suavissime conquiescere. Haec ex animo Deum optimum maximum, per Sacratissimi Rosarii Reginam, adprecati, caelestium bonorum auspicium et pignus vobis"*, w: LEO PAPA XIII, Ep. Enc.: *Diuturni temporis*, *w*: *Enchiridion delle Encicliche*, 1898 sept. 5, vol. III, s. 1124-1127.

Św. Pius X polecał różaniec w wielu swoich przemówieniach: jego najsłynniejsze zdanie na temat różańca brzmi: „Różaniec jest modlitwą najpiękniejszą ze wszystkich, najbogatszą w łaski, tą, która najbardziej podoba się Najświętszej Dziewicy".

Grób papieża św. Piusa X, Bazylika św. Piotra w Watykanie.

W 1921r., Papież Benedykt XV, w encyklice *Fausto appetente die,* w siedemsetlecie od śmierci św. Dominika, chwali rozprzestrzenianie się różańca i jego Bractwa Różańca: sama Maryja "chciała posłużyć się dziełem Dominika, dla nauczenia Kościoła, Mistycznej Oblubienicy swojego Syna, różańca świętego, modlitwy ustnej i myślnej, złożonej z medytacji najważniejszych tajemnic wiary, i odmawiania piętnastu "Ojcze nasz" i tylu dziesiątek "Zdrowaś Mario"[183].

W 1937r., papież Pius XI pisze encyklikę o różańcu *Ingraviscentibus malis*, gdzie potwierdza, że różaniec "był rozpowszechniony przez św. Dominika, za radą i inspiracją Dziewiczej Matki Boga [...]. (Różaniec był) odmawiany z wielką pobożnością przez rzesze świętych ludzi w każdym wieku, w każdych warunkach, jako potężna broń dla pokonania demonów, utrzymywania życia w nienaruszonym stanie, łatwiejszego zdobywania cnót, jednym słowem, aby osiągnąć prawdziwy pokój dla ludzi [...]. Dziewica Maryja, która pewnego dnia zwycięsko usunęła z krajów chrześcijańskich groźną sektę Albigensów, teraz była przez nas błagalnie przywoływana , by odwrócić nowe błędy"[184].

Papież kończy encyklikę z piękną napomnieniem: "Ojcowi i matki rodziny, w szczególności, w tym również mogą być przykładem dla swoich dzieci; zwłaszcza o zachodzie słońca, zbiorą się po trudach dnia, w murach domu, odmawiając go razem, na kolanach, naprzeciw obrazu Matki Bożej Różańcowej, łącząc razem głos, wiarę, uczucia. Piękny zwyczaj i pozdrowienie, z którego z pewnością nie może nie przychodzić dla domu pogodny klimat i obfitość darów niebieskich"[185].

---

[183] ***"Quam grate autem complexa sit caelorum Regina pientissimum servum, ex eo facile colligitur, quod huius ministerio usa est, ut Sanctissimum Rosarium Ecclesiam, Filii sui Sponsam, edoceret: illam precationem scilicet quae cum simul voce et mente fiat – mysteriis religionis potissimis contemplandis, dum oratio dominica quindecies totidemque decades salutationum Mariae iterantur"*, w: BENEDICTUS PAPA XV, Ep. Enc.: *Fausto appetente die*, w: *Enchiridion delle Encicliche*, 1921 iun. 29, vol. IV, s. 728-729.**

[184] ***"Quem S. Dominicus mirabiliter provexerit, non sine Deiparae Virginis instinctu supernoque admonitu [...] innumera prorsus cohors sanctissimorum hominum cuiusvis aetatis; cuiusvis condicionis, non modo carissimum habuere, piissimeque recitarunt, sed etiam veluti potentissima arma ad fugandos daemones, ad vitae integritatem conservandam virtutemque alacrius adipiscendam, ad pacem denique conciliandam hominibus nullo non tempore adhibuerunt. [...] Quae teterrimam Albigensium sectam e christianorum finibus propulsavit victrix, ipsamet, supplicibus efflagitata precibus, novos etiam depellat errores"*, w: PIUS PAPA XI, Litt.: *Ingraviscentibus malis*, 1937 sept. 29, w: *Enchiridion delle Encicliche*, vol. V, s. 1240-1243.**

[185] ***"Ac peculiari modo patres matresque familias, hac etiam in re, suae suboli exemplo sint; cum praesertim, inclinato iam die, intra domesticos parietes e laboribus, e negotiis redeunt omnes, tum coram sacratissima caelestis Matris***

Papież Pius XII (1939-1958), który oddał chwałę Dziewicy Maryi poprzez dogmat Wniebowzięciu z duszą i ciałem NMP, polecił różaniec w encyklice *Ingruentium malorum*, z 15 września 1951r.[186], w którym stwierdził, że nie zwycięża się siłą, nie bronią, nie siłą ludzką, ale pomocą Bożą, przez Najświętszy Różaniec.

Grobowce papieża Benedykta XV, papieża Piusa XI i papieża Piusa XII, Bazylika św. Piotra w Watykanie.

Papież Jan Paweł II, w liście apostolskim *Rosarium Virginis Mariae*[187], potwierdził wartość różańca w czasach współczesnych, dodając osobiste świadectwo "Różaniec mi towarzyszył w momentach radosnych i w chwilach próby. Jemu przekazałem wiele zmartwień, w nim znalazłem zawsze ukojenie. Dwadzieścia cztery lata temu, 29 października 1978[188], zaledwie dwa tygodnie po wyborze na Stolicę Piotrową, prawie otwierając moją duszę tak się wyraziłem: różaniec jest moją ulubioną modlitwą. Modlitwa cudowna! Cudowna w swojej prostocie i głębokości"[189].

***Rosarium Virginis Mariae*, w paragrafie 19, zostawiła "wolny wybór" wiernym, możliwość, w czwartek, zastąpić tajemnice radosne tajemnicami światła, tj. tajemnicami życia publicznego Jezusa, od chrztu nad Jordanem do ustanowienia Eucharystii.**

***immagine una voce, una fide, unoque animo Sacrum Rosarium filiorum circulus, parentibus praeeuntibus, recitent. Pulcherrima haec quidem est ac salutifera consuetudo, ex qua procul dubio fieri non potest quin familiaris convictus serena tranquillitate fruatur, ac superna munera impetret"*, w: PIUS PAPA XI, Litt.: *Ingraviscentibus malis*, 1937 sept. 29, w: *Enchiridion delle Encicliche*, vol. V, s. 1246-1247.**

[186] por. PIUS PAPA XII, Epist. Enc.: *Ingruentium malorum*, 1951 sept. 15, w: *Acta Apostolicae Sedis*, an. 43 (1951), s. 577-582.

[187] IOANNES PAULUS PAPA II, Litt. Ap. *Rosarium Virginis Mariae*, 2003 oct. 16, w: *Acta Apostolicae Sedis*, an. 95 (2003), s. 5-36.

[188] por. IOANNES PAULUS PAPA II, Allocutio, 1978 oct. 29, w: *Osservatore Romano*, 3-11-1978.

[189] *"Temporibus enim laetitiae sicut et tristitiae Nos est corona haec precatoria comitata, cui tot commendavimus sollicitudines, in qua magnam semper repperimus consolationem. Viginti quattuor abhinc annos, die XXIX mensis Octobris anno MCMLXXVIII, duabus vix hebdomadis ab electione Petri ad Sedem, aperientes animum fere Nostrum sic sumus elocuti: «Carissima Nobis precatio Rosarium est. Oratio mirabilis! Miranda nempe sua in simplicitate atque etiam altitudine"*, w: IOANNES PAULUS PAPA II, Litt. Ap. *Rosarium Virginis Mariae*, 2003 oct. 16, w: *Acta Apostolicae Sedis*, an. 95 (2003), n.2.

Bazylika św. Piotra w Watykanie, grób papieża Jana Pawła II.

Ten dodatek, określony w liście apostolskim, jest elementem integrującym, bez modyfikowania struktury w jakikolwiek sposób[190].

Tajemnice światła nie są nowością, one już w stu pięćdziesięciu "Articuli" lub tajemnicach, które bł. Alan utworzył obok 15 tajemnic większych "Ojcze Nasz", ponieważ każdemu "Zdrowaś Mario" lub "Pozdrowieniu Anielskiemu" odpowiada jedna "tajemnica" z życia Jezusa Chrystusa i Maryi[191].

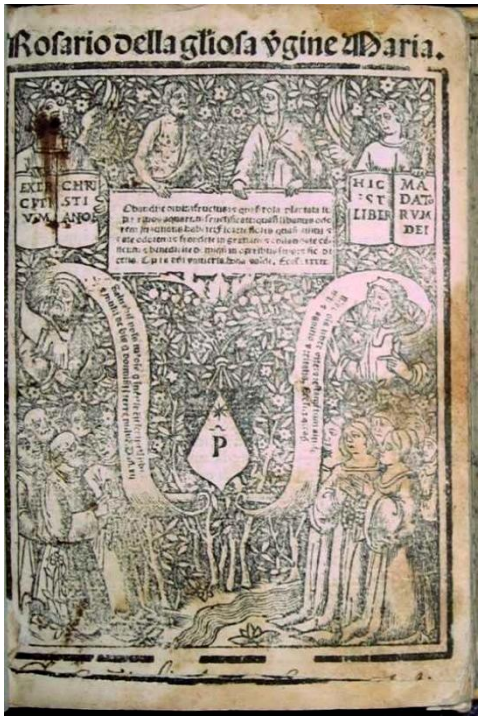

Alberto z Castello, *Różaniec Chwalebnej Dziewicy Maryi*, Wenecja, wydanie z 1578 roku: okładka książki.

Te tajemnice zostały dodane w formie klauzuli do "Zdrowaś Mario", w od momentu drugiej części "Zdrowaś Mario" (Święta Maryjo, Matko Boża ecc.) istniały jeszcze na poziomie lokalnym, jak poświadczają studia G. Rosati o bł. Antonim ze Stroncone, żyjącym między 1371 a 1450 rokiem około[192].

"Zdrowaś Mario" jakie mamy teraz zostało ustanowione przez Kościół za pontyfikatu św. Piusa V, w 1568r.[193]: od tego czasu druga część "Zdrowaś Mario" stała się stałą klauzulą "Pozdrowienia Anielskiego", w tym celu stare klauzule nie były już potrzebne, tj. Tajemnice mniejsze "Zdrowaś Mario", które Albert z Castello (Albertus Castellanus O.P.), w 1510r., rozsławił w Kościele książką ikonograficzną o misteriach różańca *Libro della Gloriosa Vergine Maria*.

---

190 *"Quae sunt lucis mysteria [...] non detrahens ullam necessariam rem traditae huius precationis formulae"*, w: IOANNES PAULUS PAPA II, Litt. Ap. *Rosarium Virginis Mariae*, 2003 oct. 16, w: *Acta Apostolicae Sedis*, an. 95 (2003), n.19.

191 Te klauzule byly prawdopodobnie utworzone przez kartuzje na pocz. XIII w., i osiągnęły moment szczytowy w XV w., kiedy przeorem w Trèves był Adolf z Essen. Rozpowszechnił on *clausolae* napisane przez Domenico Hèlion, zwanego Pruskim (1382-1460), wspólczesnego mu kartuza, czyli krótkie komentarze do 50 rozdzialów Życia Jezusa (dzieciństwo, życie publiczne, męka), które się łączyly z 50 Zdrowaś Mario w jedną pięćdziesiatkę. W tamtym czasie Zdrowaś Mario miało tylko pierwszą część Zdrowaś Mario aktualnego. Bł. Alan z pewnością zdawał sobie sprawę z przyjaźni jaką miał z kartuzami i dlatego dołączył te klauzule do Psałterza Maryi lub różańca z trzech pięćdziesiątek.

192 por. G. ROSATI, *L'Ave Maria e i Francescani*, s. 117-125.

193 Podaje G. Rosati, w tym samym studium, że Zdrowaś Mario uzanne za kanoniczne przez św. Piusa V ma 31 słów, od Ave do Amen, 15+1+15, sercem modlitwy jest słowo "Jezus".

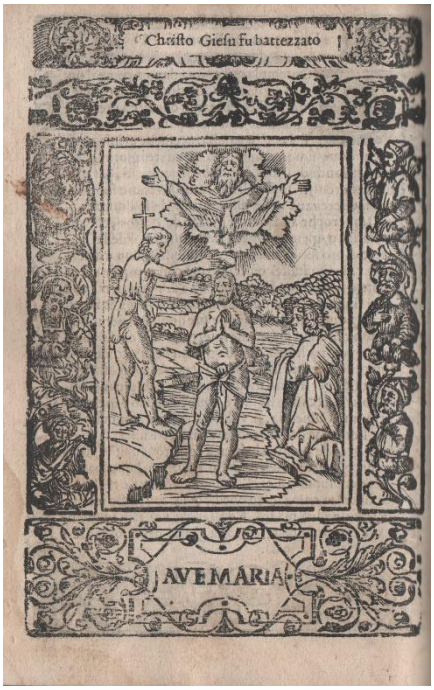

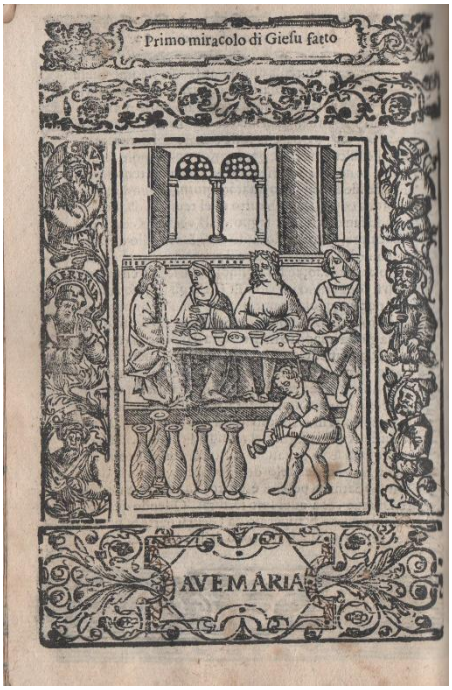

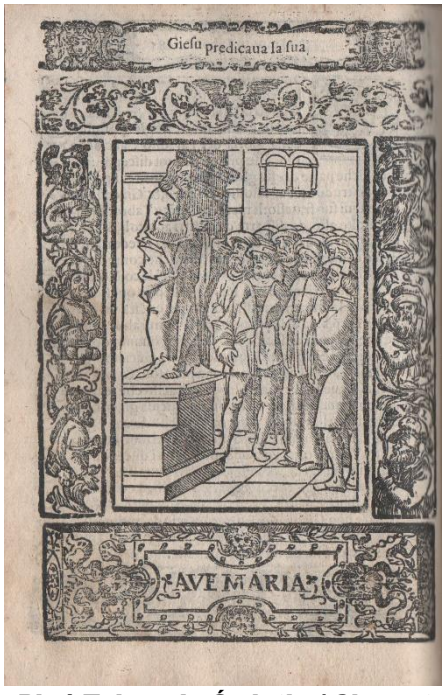

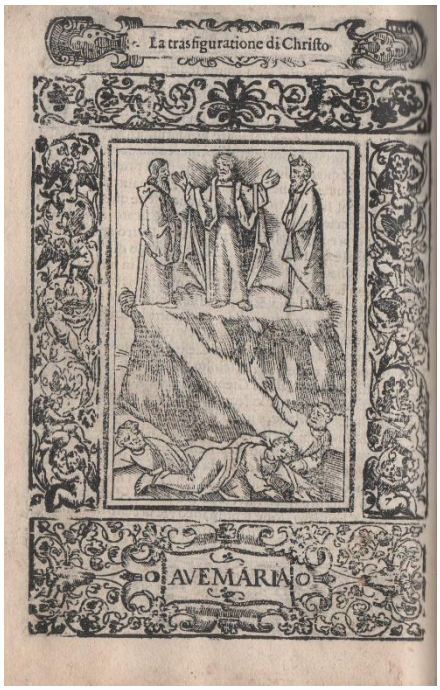

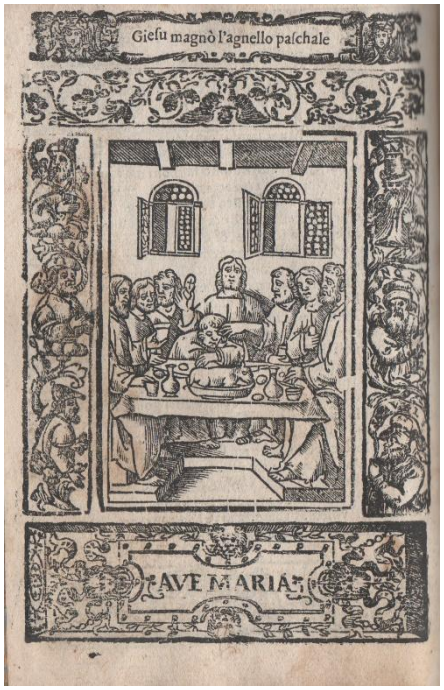

Pięć Tajemnic Światła (*Chrzest Jezusa w rzece Jordan; Wesele w Kanie Galilejskiej; Jezus głosi Królestwo Boże; Przemienienie na górze Tabor; Ustanowienie Eucharystii*) zostało zaczerpniętych z Tajemnic mniejszych zawartych w modlitwie Ave Maria przy Piątej Tajemnicy Radosnej oraz przy Pierwszej Tajemnicy Bolesnej, w dziele *Różaniec Chwalebnej Dziewicy Maryi* autorstwa brata Alberta z Castello.

Tak więc klauzule wstawione między pierwszą a drugą częścią "Zdrowaś Mario", które często widzimy w sank-tuariach maryjnych, komplikują odmawianie różańca, ponieważ jest to jedna klauzula związana z inną klauzulą.

Papież Jan Paweł II kończy w ten sposób *Rosarium Virginis Mariae*: "Posłużę się chętnie wzruszającymi słowami, którymi (bł. Bartłomiej Longo) kończy słynną suplikę do Królowej Różańca świętego: «O błogosławiony różańcu Maryi, słodki łańcuchu, który wiąże nas z Bogiem, więzi miłości, która łączy nas z aniołami, wieżo zbawienia w atakach piekła, bezpieczna przystani we wspólnym żeglowaniu, nie porzucimy cię nigdy. Będziesz pociechą w chwilach agonii. Dla ciebie ostatni pocałunek gasnącego życia.

A ostatnim akcentem naszych ust będzie Twoje słodkie imię, o Królowo Różańca z Pompejów, o Matko nasza droga, ucieczko grzeszników, władcza

pocieszycielko smutnych. Bądź zawsze błogosławiona, teraz i zawsze, na ziemi i w niebie»[194].

4.2: *Przykłady świadectw artystycznych o różańcu, od końca XV w., do wieku XVIII.*

Książka o różańcu bł. Alana, jako istotny wkład w rozwój dokumentów papieskich, miała również istotny wpływ na sztukę: istnieją niezliczone świadectwa artystyczne związane z różańcem, począwszy od końca XV wieku:

a) w krótkim czasie po śmierci bł. Alana, rozpoczęły pojawiać się książki o różańcu z XV tajemnic. Pierwszą była *Unser lieben frauen Psalter*, która została wydana w roku 1483, i drugi raz w roku 1492, w której zostało wydrukowanych piętnaście medalionów z różańcem; w 1488r. Franciscus Domenech zrobił drzeworyt Matki Bożej Różańcowej z piętnastoma tajemnicami, dziś zachowany w Bibliotece Narodowej w Madrycie; w różnych wydaniach różańca Maryi lub psałterza Matka Boża siedzi na tronie i na przeciwko Niej klęczą osoby odmawiające różaniec.

▪

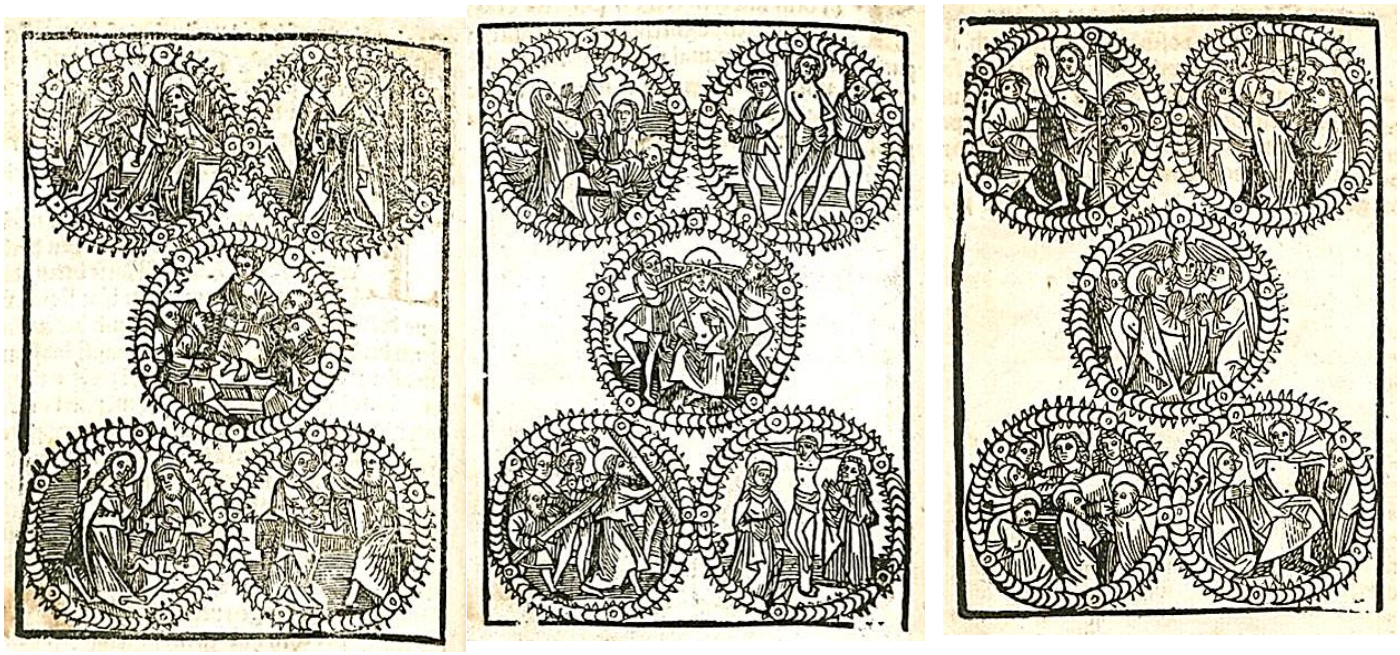

Strony zaczerpnięte z księgi *Unser lieben frauen Psalter*, XV wiek: Tajemnice Radosne, Bolesne i Chwalebne.**

---

[194] ***"Nostras libenter voces permoventes illas facimus quibus pernotam claudit Supplicationem ad Virginem Rosarii Sancti: «O benedictum Mariae Rosarium, dulcis cum Deo nos alligans catena, amoris nos vinculum cum Angelis coniungens, salutis turris contra inferorum impetus, tutus communi in naufragio portus, te non amplius deseremus umquam. In agoniae hora nobis eris solacio. A te extremum vitae evanescentis osculum. Et postremum labiorum nostrorum erit effatum suave tuum nomen, o Regina Rosarii Pompeiani, o cara Mater nostra, o peccatorum Refugium, o Princeps maerentium consolatrix. Esto ubique benedicta, et hodie et in sempiternum, terris item atque in caelis"*, w: IOANNES PAULUS PAPA II, Litt. Ap. *Rosarium Virginis Mariae*, 2003 oct. 16, w: *Acta Apostolicae Sedis*, an. 95 (2003), n. 43.**

b) Michałanioł Buonarroti, Sąd Ostateczny, Kaplica Sykstyńska, Watykan: błogosławiony unosi na różańcu dwie dusze z czyśćca.

c) Z „Lactatio" Matki Bożej Różańcowej św. Dominika zachowało się płótno Michelangelo Bonocore z 1733 r., przedstawiające „Lactatio Mariae" św. Dominika podczas objawień w Toluzie we Francji w 1212 r., bardzo podobny do „Lactatio" św. Bernarda.

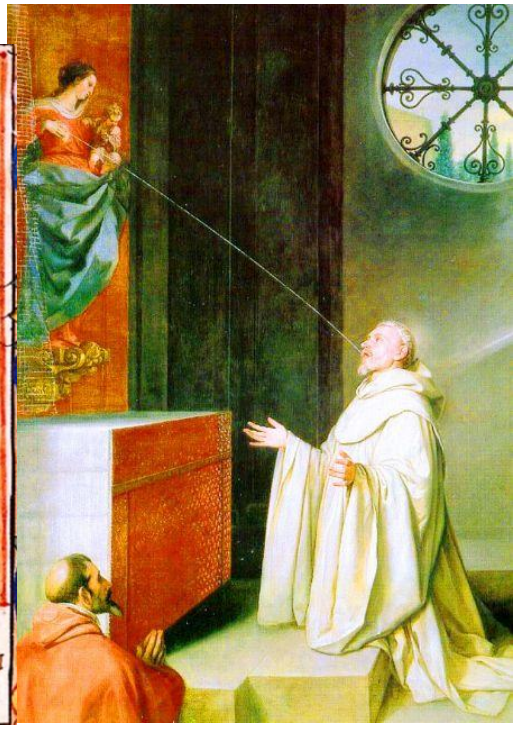

d) W Stadbibliothek w Norymberdze jest przechowywana miniatura jednego rzemieślnika z XVI w., zamierzającego zrobić różaniec.

Stephan Pielmayr, wytwórca różańców, XVI wiek.

e) Różne dzieła związane z Matką Bożą Różańcową i bł. Alanem.

Bł. Alan, diecezja Werony.

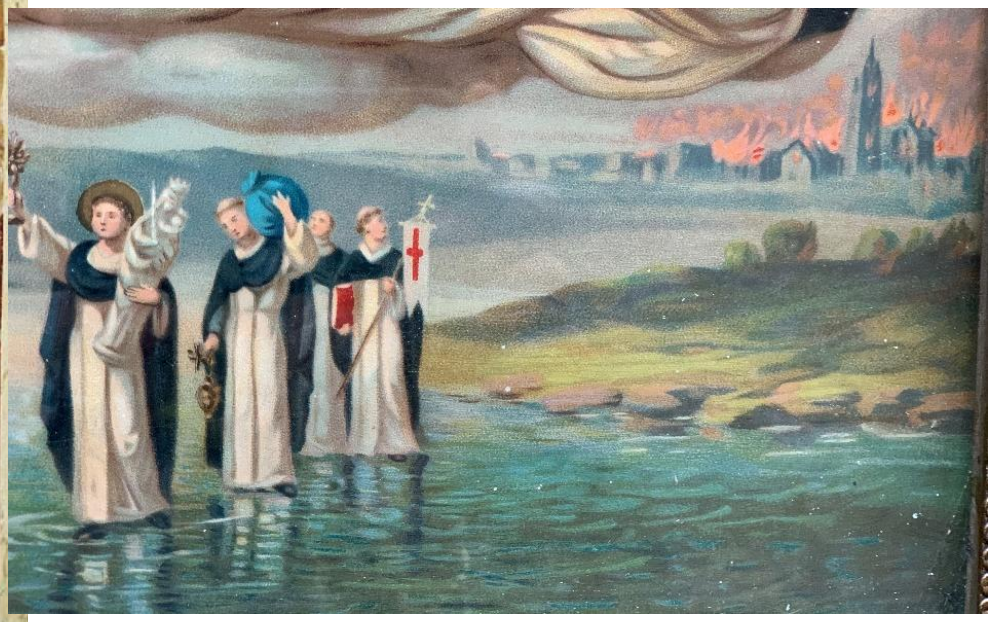

Bł. Alan patrzy na płonące miasto, rycina z XX wieku.

Rustici Vincenzo, XVII w.: Bł. Alan znajduje się pośrodku. Św. Dominik, bł. Alan, brat Michał z Lille.

Matka Boża Różańcowa, kościół św. Idziego, Praga. **A. Tiarini, XVII w.: bł. Alan przekazuje różańce.**

Rycina z XVII w. Drzewo Różańcowe i bł. Alan.

Rycina Matki Bożej Pompejańskiej, XX w.

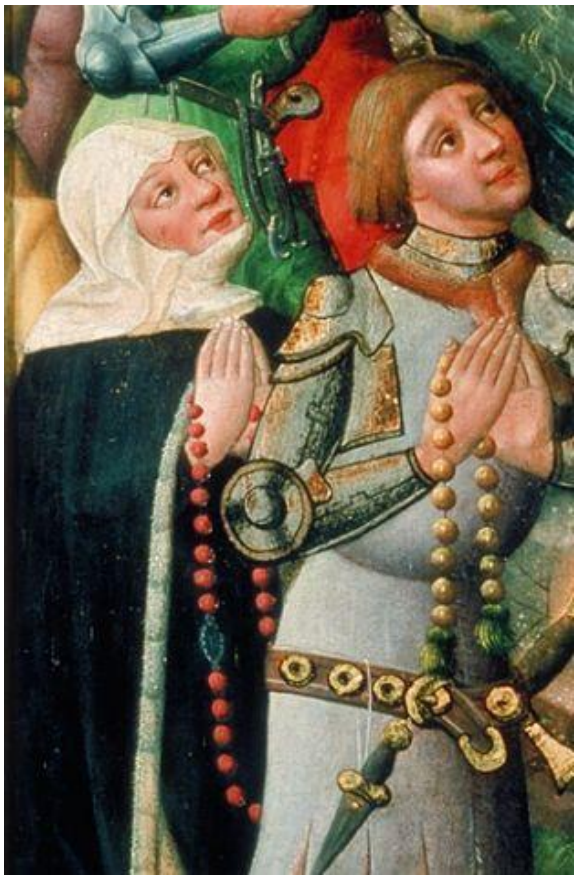

Czciciele Różańca, XVI w.

H. Wertinger, hrabia Wittelsbach, XV w.

Czciciele Różańca, XVI w. (Austria).

Czciciele Różańca, XVI w.

Modlący się żołnierz, XVI w.

Rodrigo de Osona, koniec XV – początek XVI w.

Czciciele Różańca, XVI w.

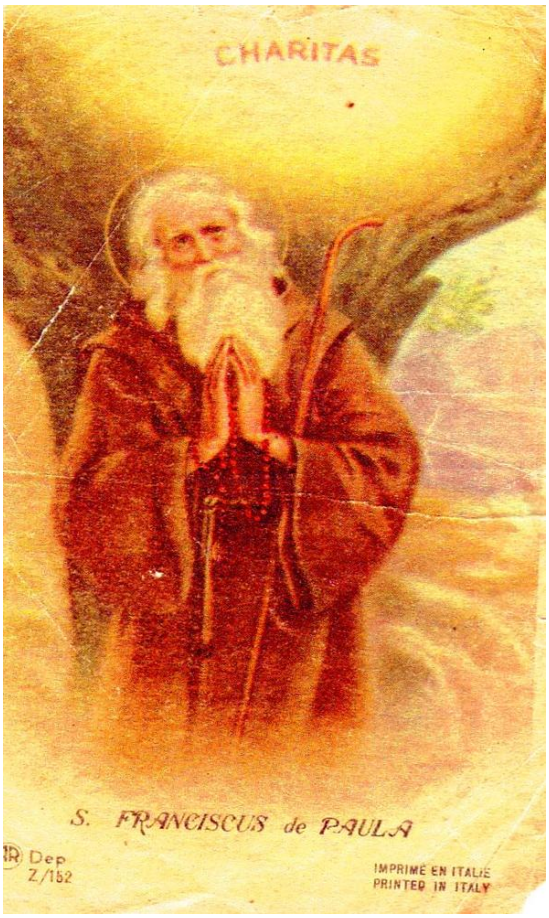

Św. Franciszek z Paoli, XIX w.

Bibliografia

FONTI

Acta Sanctae Sedis: necnon Magistrorum et Capitulorum Generalium Sacri Ordinis Praedicatorum pro Societate SS. Rosarii, confraternitatibus SS. Rosarii, sodalitiisque Rosarii-Viventis et Rosarii-Perpetui / **Iosephi Mariae Larroca, eiusdem Ordinis, Magistri Generalis iussu edita. Vol. I-II, Lugduni, 1891.**

Acta Sanctorum, **red. STILINGO J. - LIMPENO J. SUYSKENO - C. PERIERO J., vol. I-III, Antuerpiae, 1750.**

ADRIANUS PAPA VI, Bull.: ***Illius qui Dominicum*****, 1523 apr. 1, Romae, apud S. Petrum, w:** ***Bullarium Sacri Ordinis Praedicatorum,*** **tom IV, s. 412.**

Beatus ALANUS DE RUPE o.p., ***Rosarium beatae Mariae Virginis,*** **Bolonia, 1505.**

Beatus ALANUS DE RUPE o.p., ***De immensa dignitate et utilitate Psalterii precelsae ac intemeratae Virginis Mariae*****, pod red. CERTOSINI DI MARIANEHE DI ROSTOCK, Lubecca, 1480. To wydanie miało dodruk przez Kartuzów z Mariefred, w 1498r. i w Sztokholmie, w 1506r., w Szwecji.**

Beatus ALANUS DE RUPE o.p., ***Compendium Psalterii Beatissimae Trinitatis, ad laudem Domini nostri Iesu Christi et Beatissimae Virginis Mariae*****, (anche conosciuto come:** ***Compendium Psalterii B.mae Trinitatis et S. Mariae*****, ovvero come:** ***Compendium Psalterii Beatissimae Trinitatis Magistri Alani*****), a cura di ADRIANO VAN DER MEER o.p., Haarlem, 1478.**

Beatus ALANUS DE RUPE o.p., ***Instructorium Psalterii Sponsi et Sponsae Christi Jesu et Gloriosae Virginis Mariae,*** **a cura di: ADRIANO VAN DER MEER o.p., Haarlem, 1478.**

Beatus ALANUS DE RUPE o.p., ***Beati fr. Alani redivivi Rupensis, tractatus mirabilis de ortu et progressu Psalterii Christi et Mariae eiusque fraternitatis,*** **a cura di: COPPENSTEIN J. A. o.p., Venetiis, 1665. Le edizioni del Coppentein iniziano a partire dal 1619 (con il titolo:** ***B. Alanus redivivus, de Psalterio seu Rosario Christi et Mariae tractatus*****), e sono ristampate fino al 1847. Tale collezione raccoglie cinque opere del Beato Alano:** ***Apologia; Revelationes et visiones; Sermones S. Dominici Alano rivelati; Sermones et tractaculi; Exempla seu miracula.***

Beatus ALANUS DE RUPE o.p.: ***La Confraire du Psautier de Notre Dame*****, sec. XV.**

Beatus ALANUS DE RUPE, o.p.: ***Expositio in regulam S. Augustini*****, sec. XV.**

ALBERTO DA CASTELLO, o.p., ***Rosario della Gloriosa Vergine Maria,*** **Venezia, 1510, ed edizioni seguenti.**

ALBERTO DA CASTELLO o.p., ***Essercitio, spirituale di Christiani il quale contiene il Rosario della Gloriosa Vergine Maria, ordinato per S. Domenico o per Frati Predicatori*****, Vinegia (Venezia), 1559.**

ALEXANDER (Episcopus Forliviensis), Litt. ***Etsi gloriosos*****, 1476 mart. 10, de confirmatione et approbatione fraternitatis rosarij Virginis Marie, w: Beatus ALANUS DE RUPE o.p.:** ***De dignitate et utilitate Psalterii praecelsae ac intemeratae Semper Virginis Mariae",*** **pod red. CERTOSINI DI MARIANEHE DI ROSTOCK, Lubecca, 1498, s. 7-8.**

ALEXANDER PAPA IV, Bull.: ***Splendor Paternae Gloriae*****, 1258 maii 13, Romae, apud S. Petrum, w:** ***La Theologie du Saint Rosaire*****, red: M. CHERY, Paryż, 1869, s. 11.**

ALEXANDER PAPA IV, Bull.: ***De studio*****, 1260 maii 4, Romae, apud S. Petrum, w:** ***La Theologie du Saint Rosaire*****, red. M. CHERY, s. 14-15.**

ALEXANDER PAPA VI, Bull.: ***Illius qui perfecta*****, 1495 iun. 13, Romae, apud S. Petrum, w:** ***La Theologie du Saint Rosaire*****, red. M. CHERY, Paryż, 1869, s. 71-73.**

ALEXANDER PAPA VII, Bull: ***Ad augendam*****, 1656 iun. 1, Romae, apud S. Petrum, w:** ***Bullarium Ordinis Praedicatorum*****, t. VI, s. 114.**

ALEXANDER PAPA VII, Bull: ***Ad augendam*****, 1658 apr. 8, Romae, apud S. Petrum, w:** ***Bullarium Ordinis Praedicatorum*****, t. VI, s. 114.**

ALEXANDER PAPA VII, Bull: ***In supremo*****, 1664 maii 28, Romae, apud S. Petrum, w:** ***Bullarium Ordinis Praedicatorum*****, t. VI, s. 208.**

ALEXANDER PAPA VII, Bull: ***Cum sicut*****, 1666 oct. 7, Romae, apud S. Petrum, w:** ***Bullarium Ordinis Praedicatorum*****, t. VI, s. 222.**

ALEXANDER PAPA VIII, Bull: ***Cum sicut accepimus*****, Romae, apud S. Petrum, w:** ***Bullarium Ordinis Praedicatorum*****, t. VI, s. 394.**

BENEDICTUS PAPA XIII, Bull: ***Exponi nobis*****, 1724 sept. 22, w:** ***Bullarium Ordinis Praedicatorum*****, t. VI, s. 539.**

BENEDICTUS PAPA XIII, Bull: ***In supremo*****, 1725 apr. 10, Romae, apud S. Petrum, w:** ***Bullarium Ordinis Praedicatorum*****, t. VI, s. 556.**

BENEDICTUS PAPA XIII, Bull: ***Cum nos*****, 1725 aug. 8, Romae, apud S. Petrum, w:** ***Bullarium Ordinis Praedicatorum*****, t. VI, s. 568.**

BENEDICTUS PAPA XIII, Bull: ***Cum nos*****, 1725 sept. 15, Romae, apud S. Petrum, w:** ***Bullarium Ordinis Praedicatorum*****, t. VI, s. 572.**

BENEDICTUS PAPA XIII, Bull: ***Quanta Ecclesiae*****, 1726 iun. 16, Romae, apud S. Petrum, w:** ***Bullarium Ordinis Praedicatorum*****, t. VI, s. 594.**

BENEDICTUS PAPA XIII, Bull: ***In supremo*****, 1726 iun. 16, Romae, apud S. Petrum, w:** ***Bullarium Ordinis Praedicatorum*****, t. VI, s. 596.**

BENEDICTUS PAPA XIII, Bull: ***Pretiosus in conspectu*****, 1727 maii 23, Romae, apud S. Petrum, w:** ***Bullarium Ordinis Praedicatorum*****, t. VI, s. 646.**

BENEDICTUS PAPA XIII, Bull: ***Exponi nobis*****, 1728 febr. 23, Romae, apud S. Petrum, w:** ***Bullarium Ordinis Praedicatorum*****, t. VII, s. 507.**

BENEDICTUS PAPA XV, Ep. Enc.: *Fausto appetente die*, 1921 iun. 29, Romae apud S. Petrum, w: *Enchiridion delle Encicliche,* vol. IV, s. 728-729.

BOLLANDISTAE, *Acta Sanctorum*, aprilis, tomo III, Anversa, 1643 ss., (II edizione: Parigi, 1854 ss.).

***Bullarium Ordinis Fratrum Praedicatorum*, ed. Ripoll - Brémond, vol. I-VIII, Romae, 1729-1740.**

CALLISTUS PAPA III, Bull.: *Generis tui claritas*, 1456 oct. 9, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Sacri Ordinis Praedicatorum*, t. III, . 355.

CLEMENS PAPA VII, Bull: *Considerantes*, 1524 apr. 4, Romae, apud S. Petrum: Indulgentia Confratribus SS. Rosarii concessa, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. IV, s. 430.

CLEMENS PAPA VII, Bull: *Ineffabilia Gloriosae Virginis*, 1530 mart. 23, Romae, apud S. Petrum: Indulgentias Sanctissimi Rosarii Confraternitati Conventus de Victoria concessas firmat, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. IV, s. 476.

CLEMENS PAPA VII, Bull: *Cum itaque*, 1530 dic. 2, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. IV, s. 439.

CLEMENS PAPA VII, Motu Proprio: *Etsi temporalium*, 1534 maii 8, Romae, apud S. Petrum: Societatis SS. Rosarii Indulgentias firmat & auget, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. IV, s. 524.

CLEMENS PAPA VIII, Bull: *Quaecumque*, 1592 aug. 5, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 492.

CLEMENS PAPA VIII, Bull: *Salvatoris*, 1593 ian. 13, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 503.

CLEMENS PAPA VIII, Bull: *De salute*, 1593 ian. 18, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 504.

CLEMENS PAPA VIII, Bull: *Dum praecelsa*, 1593 apr. 19, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 505.

CLEMENS PAPA VIII, Bull: *Cum Beatus Dominicus*, 1593 nov. 22, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 511.

CLEMENS PAPA VIII, Bull: *Cum sicut*, 1594 maii 14, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 521.

CLEMENS PAPA VIII, Bull: *Decet Romanum*, 1594 nov. 19, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 590.

CLEMENS PAPA VIII, Bull: *Ea sane*, 1595 iul. 18, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 532.

CLEMENS PAPA VIII, Bull: *De salute*, 1595 sept. 11, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 537.

CLEMENS PAPA VIII, Bull: *Decet Romanum*, 1597 aug. 27, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 543.

CLEMENS PAPA VIII, Bull: *Noveritis*, 1597 sept. 13, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 544.

CLEMENS PAPA VIII, Bull: *Ineffabilia*, 1598 febr. 12, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 548.

CLEMENS PAPA VIII, Bull: *Ineffabilia*, 1598 febr. 12, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 549.

CLEMENS PAPA VIII, Bull: *Ineffabilia*, 1598 febr. 12, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 549.

CLEMENS PAPA VIII, Bull: *Cum sicut*, 1599 oct. 2, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 559.

CLEMENS PAPA VIII, Bull: *De salute*, 1601 febr. 13, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 575.

CLEMENS PAPA VIII, Bull: *Exponi nobis*, 1601 febr. 23, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 575.

CLEMENS PAPA VIII, Bull: *Noveritis*, 1602 sept. 23, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. VII, s. 229.

CLEMENS PAPA IX, Bull: *Exponi nobis*, 1668 febr. 22, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. VI, s. 234.

CLEMENS PAPA X, Bull: *Ad ea*, 1671 febr. 28, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. VI, s. 272.

CLEMENS PAPA X, Bull: *Coelestium munerum*, 1671 febr. 16, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. VI, s. 272.

CLEMENS PAPA X, Bull: *Ex injunctis*, 1671 sept. 26, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. VII, s. 386.

CLEMENS PAPA XI, Bull: *In supremo*, 1712 mart. 8, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. VI, s. 477.

CLEMENS PAPA XI, Bull: *Exponi nobis*, 1713 febr. 18, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. VI, s. 492.

CLEMENS PAPA XI, Bull: *Exponi nobis*, 1713 febr. 25, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. VI, s. 493.

CESAREO DI HEINSTERBACH (+1240), *Dialogus miracolorum*, Coloniae, 1851.

CHOQUET F. H., o.p., *Sancti Belgi Ordinis Praedicatorum,* Douay, 1618.

COPPENSTEIN JOANNES ANDREAS o.p., *De fraternitate sanctissimi Rosarii beatae Virginis, ortu, progressu, atque praecellentia*, libri tres, Friburgo 1619; Heidelberg 1629.

EUGENIUS PAPA IV, Bull.: *Advesperascente*, 1439 aug. 17, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Sacri Ordinis Praedicatorum*, t. III, s. 110.

GAUTIER DE COINCI, *Les Miracles de Notre Dame*, sec. XIII.

GREGORIUS PAPA XIII, Bull: *Monet Apostolus*, 1573 apr. 1, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 318.

GREGORIUS PAPA XIII, Bull: *Dudum siquidem*, 1575 aug. 1, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 335.

GREGORIUS PAPA XIII, Bull: *Salutem cunctarum*, 1576 oct. 11, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 345.

GREGORIUS PAPA XIII, Bull: *Ad augendam*, 1577 mart. 12, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 349.

GREGORIUS PAPA XIII, Bull: *Omnium saluti*, 1577 maii 8, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 327.

GREGORIUS PAPA XIII, Bull: *Exponi nobis*, 1577 oct. 10, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 352.

GREGORIUS PAPA XIII, Bull: *Ad augendam*, 1577 oct. 24, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 353.

GREGORIUS PAPA XIII, Bull: *Ad augendam*, 1578 nov. 8, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 356.

GREGORIUS PAPA XIII, Bull: *Cum sicut accepimus*, 1579 ian. 3, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 356.

GREGORIUS PAPA XIII, Bull: *Saluti omnium*, 1579 mart. 19, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 328.

GREGORIUS PAPA XIII, Bull: *In specula*, 1579 iun. 3, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 359.

GREGORIUS PAPA XIII, Bull: *Gloriosi Principis*, 1579 iul. 15, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 362.

GREGORIUS PAPA XIII, Bull: *Omnium saluti*, 1579 iul. 21, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 328.

GREGORIUS PAPA XIII, Bull: *Omnium saluti*, 1579 aug. 13, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 328.

GREGORIUS PAPA XIII, Bull: *Ad augendam*, 1579 aug. 29, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 367.

GREGORIUS PAPA XIII, Bull: *Desiderantes*, 1580 mart. 22, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 397.

GREGORIUS PAPA XIII, Bull: *Pastoris aeterni*, 1582 mart. 5, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 409.

GREGORIUS PAPA XIII, Bull: *Omnium saluti*, 1582 iul. 31, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 329.

GREGORIUS PAPA XIII, Bull: *Omnium saluti*, 1582 oct. 28, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 329.

GREGORIUS PAPA XIII, Bull: *Omnium saluti*, 1582 sept. 1, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 330.

GREGORIUS PAPA XIII, Bull: *Omnium saluti*, 1582 nov. 6, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 330.

GREGORIUS PAPA XIII, Bull: *Omnium saluti*, 1582 dic. 17, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 330.

GREGORIUS PAPA XIII, Bull: *Salvatoris et Domini*, 1583 ian. 15, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 417.

GREGORIUS PAPA XIII, Bull: *Romanus Pontifex*, 1583 ian. 13, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 418.

GREGORIUS PAPA XIII, Bull: *Omnium saluti*, 1583 febr. 21, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 330.

GREGORIUS PAPA XIII, Bull: *Omnium saluti*, 1583 iul. 7, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 330.

GREGORIUS PAPA XIII, Bull: *Cupientes*, 1583 dec. 24, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 426.

GREGORIUS PAPA XIV, Bull: *Apostolicae servitutis*, 1591 sept. 25, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 480.

GREGORIUS PAPA XV, Bull: *De pastoralis*, 1621 iul. 6, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. VI, s. 1.

GREGORIUS PAPA XVI, Bull: *Benedicentes Domino*, 1832 ian. 27, Romae, apud S. Petrum, w: *La Theologie du Saint Rosaire*, red. M. CHERY, Paryż, 1869, s. 327-330.

GUIDUS, Litt.: *Ad divini*, 1268, w: *La Theologie du Saint Rosaire*, red. M. CHERY, s. 16.

HUMBERTUS (Humbert de Romans), Litt.: *Fideli et grata*, 1255 maii 25, w: *La Theologie du Saint Rosaire*, red. M. CHERY, Paryż, 1869, s. 8-9.

INNOCENTIUS PAPA VIII, Bull: *Vivae vocis oraculo*, 1484 oct. 15, w: *La Theologie du Saint Rosaire*, red. M. CHERY, s. 59.

INNOCENTIUS PAPA VIII, Bull: *Splendor Paternae Gloriae*, 1491 febr. 26, Romae, apud S. Petrum: Sodales SS. Rosari Indulgentii ornat, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. IV, s. 67.

INNOCENTIUS PAPA XI, Bull: *Exponi nobis*, 1679 iun. 15, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. VI, s. 341.
INNOCENTIUS PAPA XI, Bull: *Ad ea*, 1679 iun. 15, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. VI, s. 342.
INNOCENTIUS PAPA XI, Bull: *Exponi nobis*, 1679 iun. 16, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. VI, s. 342.

INNOCENTIUS PAPA XI, Bull: *Nuper pro parte*, 1679 iul. 31, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. VI, s. 1.
INNOCENTIUS PAPA XI, Bull: *Cum sicut*, 1688 ian. 28, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. VI, s. 375.
INNOCENTIUS PAPA XII, Bull: *Exponi nobis*, 1692 mart. 12, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. VI, s. 393.
INNOCENTIUS PAPA XII, Bull: *Exponi nobis*, 1697 nov. 14, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. VI, s. 423.

IOANNES PAPA XXII, Bulla indulgentiarum, sec. XIV.

IOANNES PAPA XXIII, Epist. Enc.: *Grata recordatio*, 1959 sept. 26, Romae, apud S.Petrum: de Mariali Rosario per Octobrem praesertim mensem pie recitando, w: *Acta Apostolicae Sedis*, an. 51 (1959), s. 673-678.

IOANNES PAULUS PAPA II, Allocutio, 1978 oct. 29, w: *Osservatore Romano,* 3-11-1978.

IOANNES PAULUS PAPA II, Litt. Ap. *Rosarium Virginis Mariae*, 2003 oct. 16, Romae, apud S.Petrum: de mariale Rosario, w: *Acta Apostolicae Sedis*, an. 95 (2003), s. 5-36.

JULES PAPA II, Bull.: *Ineffabilia Gloriosae*, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. VII, s. 114.

KAEPPELI T. o.p., *Scriptores Ordinis Praedicatorum Medii Aevi*, Roma, 1970- 1980, vol. I-III.

LEO PAPA X, Bull.: *Ad sacram*, 1514 sept. 14, Romae, apud S. Petrum, w: *La Theologie du Saint Rosaire*, red. M. CHERY, s. 78-84.

LEO PAPA X, Bull.: *Vivae vocis oraculo*, 1518 maii 22, Romae, apud S. Petrum, w: *La Theologie du Saint Rosaire*, red. M. CHERY, s. 85-86.

LEO PAPA X, Bull.: *Pastoris Aeternis*, 1520 oct. 6, Romae, apud S. Petrum: Confraternitatis SS. Rosarii privilegia, & indulgentias innovat, firmat & auget, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. IV, s. 392.

LEO PAPA XIII, Ep. Enc.: *Supremi Apostolatum*, 1883 sept. 1, Romae, apud S. Petrum: qua peculiares preces in Beatissimam Virginem a Rosario indicuntur, w: *Enchiridion delle Encicliche*, red. E. LORA, R. SIMIONATI, Bolonia, 1997, vol. III, s. 254-267.

LEO PAPA XIII, Ep. Enc.: *Superiore anno*, 1884 aug. 30, Romae, apud S. Petrum: de perseverantia in ea precandi ratione et formula quae "Rosarium Mariale" dicitur, w: *Enchiridion delle Encicliche*, red. E. LORA, R. SIMIONATI, Bolonia, 1997, vol. III, s. 322-329.

LEO PAPA XIII, Litt.: *Più volte*, 1886 oct. 31, Romae, apud S. Petrum: sulla devozione del Rosario, w: *Enchiridion delle Encicliche*, red. E. LORA, R. SIMIONATI, Bolonia, 1997, vol. III, s. 1397-1398.

LEO PAPA XIII, Litt.: *Vi è ben noto*, 1887 sept. 20, Romae, apud S. Petrum: sul Santo Rosario, w: *Enchiridion delle Encicliche*, red. E. LORA, R. SIMIONATI, Bolonia, 1997, vol. III, s. 1412-1415.

LEO PAPA XIII, Ep. Enc.: *Octobri mense*, 1891 sept. 22, Romae, apud S. Petrum: de Mariae Virginis Rosario, w: *Enchiridion delle Encicliche*, red. E. LORA, R. SIMIONATI, Bolonia, 1997, vol. III, s. 666-691.

LEO PAPA XIII, Ep. Enc.: *Magnae Dei Matris*, 1892 sept. 8, Romae, apud S. Petrum: de Rosario mariali, w: *Enchiridion delle Encicliche*, red: E. LORA, R. SIMIONATI, Bolonia, 1997, vol. III, s. 732-755.

LEO PAPA XIII, Ep. Enc.: *Laetitiae Sanctae*, 1893 sept. 8, Romae, apud S. Petrum: de Rosario mariali, w: *Enchiridion delle Encicliche*, red. E. LORA, R. SIMIONATI, Bolonia, 1997, vol. III, s. 786-803.

LEO PAPA XIII, Ep. Enc.: *Iucunda semper*, 1894 sept. 8, Romae, apud S. Petrum: de Rosario mariali, w: *Enchiridion delle Encicliche*, red. E. LORA, R. SIMIONATI, Bolonia, 1997, vol. III, s. 886-903.

LEO PAPA XIII, Ep. Enc.: *Adiutricem populi*, 1895 sept. 5, Romae, apud S. Petrum: de Sacratissimo Rosario, w: *Enchiridion delle Encicliche*, red. E. LORA, R. SIMIONATI, Bolonia, 1997, vol. III, s. 912-931.

LEO PAPA XIII, Ep. Enc.: *Fidentem piumque*, 1896 sept. 20, Romae, apud S. Petrum: de Rosario Mariali, w: *Enchiridion delle Encicliche*, red. E. LORA, R. SIMIONATI, Bolonia, 1997, vol. III, s. 998-1013.

LEO PAPA XIII, Ep. Enc.: *Augustissimae Virginis*, 1897 sept. 12, Romae, apud S. Petrum: de Soliditate Santi Rosarii, w: *Enchiridion delle Encicliche*, red. E. LORA, R. SIMIONATI, Bolonia, 1997, vol. III, s. 1061-1075.

LEO PAPA XIII, Ep. Enc.: *Diuturni temporis*, 1898 sept. 5, Romae, apud S. Petrum: de Soliditate Santi Rosarii, w: *Enchiridion delle Encicliche*, red. E. LORA, R. SIMIONATI, Bolonia, 1997, vol. III, s. 1120-1127.

MAMACHI T. M. o.p. - POLLIDORIUS F. M., (O.P.), *Annalium Ordinis Praedicatorum*, Romae, ex typ. Palladis, 1756.

MARRACII HIPPOLYTI, *Bibliotheca Mariana*, w: *Monumenta italica mariana*, n. 2, pod red. De Fiores S., Rzym, 2005.

MICHELE DI FRANCESCO DI LILLA o.p., *Quodlibet de veritate Fraternitatis Rosarii, seu Psalterii beatae Mariae Virginis*, Kolonia, 1476.
MICHELE DI FRANCESCO DI LILLA, *Libro del Rosario della Gloriosa Vergine Maria* (contenente il *Quodlibeto*, il *Trattato della Fraternità del Rosario*, e il *Psalterio de la Gloriosa Vergine Maria*), w gwarze pisańskiej, 1505.
MUNIUS ZAMORENSIS (Munio da Zamora) o.p., Litt.: *Et coeli*, 1288 maii, w: *La Theologie du Saint Rosaire*, red. M. CHERY, s. 20.

PAULUS PAPA III, Bull: *Rationi congruit*, 1534 nov. 3, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. IV, s. 533.
PAULUS PAPA III, Bull: *Romanus Pontifex*, 1537 apr. 20, Romae, apud S. Petrum: De B. Virginis Imagine, ac Confraternitate Sanctissimi Rosarii transferendis ex uno ad aliud Sacellum Coenobii Victoria, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. IV, s. 557.

PAULUS PAPA V, Bull: *Cum Sicut*, 1606 apr. 13, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. VII, s. 245.

PAULUS PAPA V, Bull: *Cum certas*, 1606 nov. 3, Romae, apud S. Petrum, w: 645.

PAULUS PAPA V, Bull: *Exponi nobis*, 1608 apr. 14, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 659.

PAULUS PAPA V, Bull: *Piorum hominum*, 1608 apr. 15, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 660.

PAULUS PAPA V, Bull: *Ex pastoralis officii*, 1608 sept. 28, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 661.

PAULUS PAPA V, Bull: *Vivae vocis oraculo*, 1608 sept. 18, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 669.

PAULUS PAPA V, Bull: *Cum olim*, 1608 sept. 20, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 669.

PAULUS PAPA VI, Litt. Enc.: *Mense Maio*, 1965 maii 29, Romae, apud S. Petrum: in mensem maium supplicationes Beatae Mariae Virgini indicuntur, w: *Acta Apostolicae Sedis*, an. 57 (1965), s. 353-358.

PAULUS PAPA VI, Litt. Enc.: *Christi Mater*, 1966 sept. 15, Romae, apud S. Petrum: in mensem maium supplicationes Beatae Mariae Virgini indicuntur, w: *Acta Apostolicae Sedis*, an. 58 (1966), s. 345-349.

PAULUS PAPA VI, Adhort as.: *Marialis Cultus*, 1974 febr. 2, Romae, apud S. Petrum: de Beatae Mariae Virginis cultu recte instituendo et augendo, w: *Acta Apostolicae Sedis*, an. 66 (1974), s. 113-168.

PIUS PAPA II, Bull.: *Dum levamus*, 1464 iun. 12, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Sacri Ordinis Praedicatorum*, t. III, s. 431.

PIUS PAPA IV, Motu Proprio: *Cum sicut accipimus*, 1561 febr. 28, Romae, apud S. Petrum: Jus Imagines SS. Rosarii typis edendi, ceteris exclusis, uni ab ejusdem Societatis officialibus, seu Prioribus constituendo conceditur, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 64.

PIUS PAPA IV, Motu Proprio: *Dum praeclara*, 1561 febr. 28, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 64.

PIUS PAPA IV, Bull: *Unigeniti*, 1563 sept. 25, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 93.

PIUS PAPA V, Bull: *Injunctum nobis*, 1566 iun. 16, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 126.

PIUS PAPA V, Bull: *Inter desiderabilia*, 1569 iun. 29, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 214.

PIUS PAPA V, Bull: *Consueverunt*, 1569 sept. 17, Romae, apud S. Petrum: Confratres SS. Rosarii privilegiis, & Indulgentiis ornat, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 223.

PIUS PAPA V, Bull: *Exponi nobis*, 1570 aug. 27, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 250.

PIUS PAPA V, Bull: *Salvatoris*, 1572 mart. 5, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 295.

PIUS PAPA VII, Bull: *Ad augendum*, 1808 febr. 16, Romae, apud S. Petrum, w: *La Theologie du Saint Rosaire*, red. M. CHERY, Paryż, 1869, s. 323-327.

PIUS PAPA IX, Bull: *Expositum est nobis*, 1859 febr. 16, Romae, apud S. Petrum, w: *La Theologie du Saint Rosaire*, red. M. CHERY, Paryż, 1869, s. 330-332.

PIUS PAPA IX, Bull: *Postquam Deo*, 1867 apr. 12, Romae, apud S. Petrum, w: *La Theologie du Saint Rosaire*, red. M. CHERY, Paryż, 1869, s. 332-336.

PIUS PAPA IX, Bull: *Instante*, 1868 aug. 18, Romae, apud S. Petrum, w: *La Theologie du Saint Rosaire*, red. M. CHERY, Paryż, 1869, s. 337-338.

PIUS PAPA IX, Bull: *Ad augendam*, 1869 febr. 12, Romae, apud S. Petrum, w: *La Theologie du Saint Rosaire*, red. M. CHERY, Paryż, 1869, s. 339.

PIUS PAPA XI, Litt.: *Ingraviscentibus malis*, 1937 sept. 29, Romae, apud S. Petrum: de Sacro B. Virginis Mariae Rosario, w: *Enchiridion delle Encicliche*, red. E. LORA, R. SIMIONATI, Bolonia, 1995, vol. V, s. 1234-1249.

PIUS PAPA XII, Epist. Enc.: *Ingruentium malorum*, 1951 sept. 15: de mariali Rosario octobri praesertim mense pie recitando, w: *Acta Apostolicae Sedis*, an. 43 (1951), s. 577-582.

PONTIUS DE PONZONIBUS, Litt.: *Nos Pontius*, 1274, w: *La Theologie du Saint Rosaire*, red. M. CHERY, s. 19.

SIXTUS PAPA IV, *Pastoris Aeterni,* 1478 maii 30, Romae, apud S. Petrum: Societatem Sanctissimi Rosarii Indulgentiis ornat, w: *Bullarium Sacri Ordinis Praedicatorum*, Romae, 1731, t. III, s. 566.
SIXTUS PAPA IV, *Ea quae ex fidelium,* 1479 maii 12, Romae, apud S. Petrum: Aprobat Rosarium ipsumque recitatibus Indulgentias elargitur, w: *Bullarium Sacri Ordinis Praedicatorum*, Romae, 1731, t. III, s. 567.

SIXTUS PAPA V, Bull: *Cum sicut accepimus*, 1585 nov. 17, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 441.
SIXTUS PAPA V, Bull: *Dum ineffabilia*, 1586 ian. 30, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 444.
SIXTUS PAPA V, Bull: *Super gregem Domini*, 1588 oct. 28, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. V, s. 468.
SPRENGER G. o.s., *Statuta veteris sodalitii SS. Rosarii Coloniensis*, w: *Acta Sanctae Sedis: necnon Magistrorum et Capitulorum Generalium Sacri Ordinis Praedicatorum pro Societate SS. Rosarii, confraternitatibus SS. Rosarii, sodalitiisque Rosarii-Viventis et Rosarii-Perpetui /* Iosephi Mariae Larroca, eiusdem Ordinis, Magistri Generalis iussu edita, Lugduni, 1891, vol. II, s. 1218-1220.

TOMMASO DI CANTIMPRÉ o.s.. *Bonum universale de apibus*, sec. XIII, ristampato a Douai nel 1627.

URBANUS PAPA VIII, Bull: *Nuper*, 1634 maii 8, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. VI, s. 94.
URBANUS PAPA VIII, Bull: *Exponi nobis*, 1651 sept. 18, Romae, apud S. Petrum, w: *Bullarium Ordinis Praedicatorum*, t. VI, s. 114.

LITERATURA

ARGELATI F., *Biblioteca degli volgarizzatori: o sia notizia dall'opere volgarizzate, d'Autori che scrissero in lingue morte prima del secolo XV*, tomi I-IV, Milano, 1767.

BARILE R. o.s., *Il Rosario, Salterio della Vergine",* Bolonia, 1990.

CHAPOTIN M. D. o.s., *Attraverso la storia domenicana*, Paryż, 1903.

CHARLES DE SAINT VINCENT o.s., *Alanus de Rupe,* w: *Annee Dominicaine, ou les vies des saints, des bienheureux, des martyrs, et des autres personnes*, 8 september, Lyons, 1702, s. 372-386.

DE MEYER A. o.s., *La Congregation de Hollande ou la reforme dominicaìne en territoire bourguìgnon,* de Meyer, La Congregazione di Olanda, Liegi, 1946.

DUVAL A. o.s., *Rosaire*, w: *Dictionnaire de spiritualité*, t. XIII, Paryż, 1989, s. 937-980.

ESSER T. o.s., *Zur Archaologie der Paternoster-Schnur*, Fribourg, 1898.

FIORINI MOROSINI G., *Il carisma penitenziale di San Francesco di Paola e dell'Ordine dei Minimi, Storia e Spiritualità,* Rzym, 2000.

HOOGLAND A. o.s., *Dissertatio critica de scriptis Ven. S. Alani de Rupe Fr. Ordinis Praedicatoris*, w: *Analecta sacri Ordinis Praedicatorum*, an. II, 1895, s. 116-122.

GETINO ALONSO L. o.s., *Origen del Rosario y Leyendas Castellanas del siglo XIII sopre S.to Domingo de Guzman, Vergara*, Tis. de «El santisimo Rosario», 1925.

GORCE M. o.s., *Le Rosaire* et *ses antécédentes historiques d'après le manuscript 12483, fond francais de la Bibliotèque Nationale*, Paryż 1931.

IEAN DE SAINTE MARIE o.s., *La vie du B. Alain de la Roche* w: *Les vies et actions memorables des saints canonizez de l'ordre des freres precheurs, et de plusieurs Bienheureux, & illustres personages du même Ordre*, vol. II, Paryż, 1647, s. 758-805.

LEVI E., *Inni e laudi d'un frate piemontese del secolo XIV*, w: *Archivio Storico Italiano*, vol. X, pars. 1, an. 86 (1928), s. 91-100.

MARCHESE D. M. o.s., *Sagro Diario Domenicano nel quale si contengono le Vite de' Santi, Beati, e Venerabili, dell'Ordine dei Predicatori*, t. I-VI, Neapol, 1679.

MEISTER A., *Die Fragmente der Libri VIII Miraculorum des Caesarius von Heisterbach*, Rzym, 1901.

MEERSSERMAN G. G. o.s., *Les Frères Precheurs et le Mouvement Dévot en Flandre au XIII siècle,* w: *Archivum Fratrum Praedicatorum,* vol. XVIII (1948, I), s. 69-130.

MEESRSSERMAN G. G. o.s., *La predication domenicaine dans les congregations mariales en Italie au XIII siècle*, w: *Archivum Fratrum Praedicatorum*, vol. XVIII (1948).

MEERSSERMAN G. G. o.s.: *Etude sur les ancìennes Confrèires Dominicaines. Les Congrégations de la Vierge*, w: *Archivum Fratrum Praedicatorum*, vol. XXII, (1952), s. 5-176.

MEESRSSERMAN G. G. o.s., *Ordo Fraternitatis. Confraternite e pietà dei laici nel medioevo,* Rzym, 1977.

ORLANDI S. o.s., *Libro del Rosario della Gloriosa Vergine Maria*, Rzym, 1965.

QUETIF J. o.s. - ECHARD J. o.s., *Scriptores Ordinis Praedicatorum*, Lutetiae Paryżiorum, 1721.

RAZZI S. o.s., *Vite dei santi, e beati cosi uomini, come donne del sacro ordine de' FF. Predicanti,* Florencja, 1577.

ROSATI G., *L'Ave Maria e i francescani,* in ATTI DELLE GIORNATE DI STUDIO, n. III, Stroncone, 4 maggio 1996 e 29 novembre 1997, su *"Il Beato Antonio da Stroncone",* a cura di SENSI M., Ed. Porziuncola 1999, ps. 117-125.

SCHMITZ W., *Das Rosenkranzgebet im 15. und anfange des 16 jahrhunderts*, Freiburg, 1903.

SISTO PAPA IV, *Ea quae ex fidelium,* 30 maggio 1476, w: *Bullarium Sacri Ordinis Praedicatorum*, Rzym 1731, t. III, s. 567ss.

SPIAZZI R. o.s., *Cronache e fioretti del monastero di San Sisto all'Appia*: Raccolta di studi storici, tradizioni e testi d'archivio, Rzym, 1994.

WALZ A. o.s., *Compendium historiae Ordinis Praedicatorum*, Romae, 1948.

WALZ A. o.s., *De Rosario Mariae a Sixto IV ad S. Pium V*, Romae, 1959.

WINSTON- ALLEN A., *Stories of the Rose: The Making of the Rosary in the Middle Ages*, Pennsylvania, 1997.

OPUS VERE AUREUM
B. ALANI RUPENSIS
ORDINIS PRAEDICATORUM

DE ORTU ET PROGRESSU
PSALTERII CHRISTI ET MARIAE
SEU SACRATISSIMI
ROSARII
IN EIUSDEM PRAECONIUM
PRAEDICATORIBUS
VERBI DEI ET OMNIBUS
CHRISTI FIDELIBUS
PROPOSITUM.

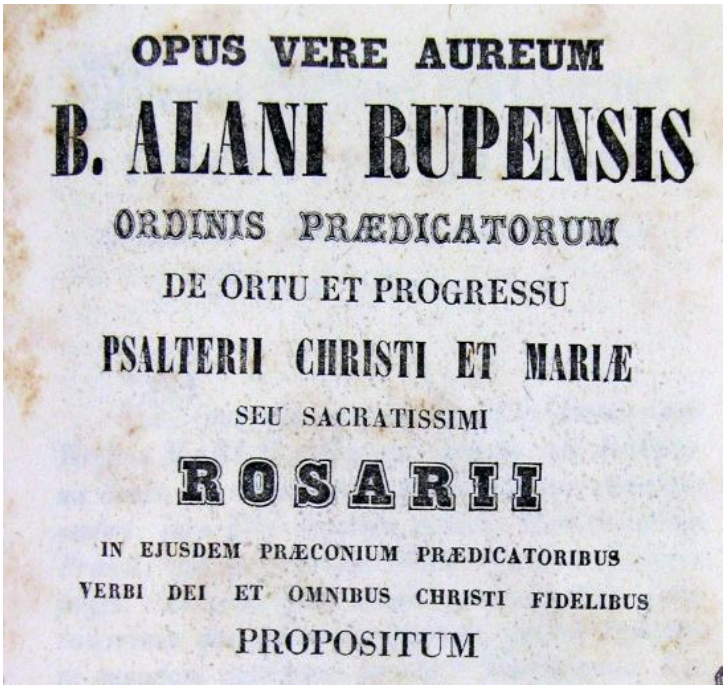
OPUS VERE AUREUM
B. ALANI RUPENSIS
ORDINIS PRÆDICATORUM
DE ORTU ET PROGRESSU
PSALTERII CHRISTI ET MARIÆ
SEU SACRATISSIMI
ROSARII
IN EJUSDEM PRÆCONIUM PRÆDICATORIBUS
VERBI DEI ET OMNIBUS CHRISTI FIDELIBUS
PROPOSITUM

FORUM CORNELII, 1847
EX TIPOGRAPHIA EPISCOPALI

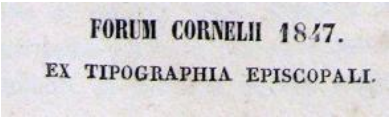
FORUM CORNELII 1847.
EX TIPOGRAPHIA EPISCOPALI.

DZIEŁO PRAWDZIWIE ZŁOTE
BŁ. ALANA DELLA RUPE,
Z ZAKONU KAZNODZIEJSKIEGO,
O POCZĄTKACH I HISTORII
PSAŁTERZA JEZUSA I MARYI,
TJ. NAJŚWIĘTSZEGO RÓŻAŃCA,
OFIAROWANEGO GŁOSICIELOM SŁOWA BOŻEGO
I WSZYSTKIM WIERNYM,
ABY SIĘ ROZWIJAŁO WSZĘDZIE.

IMOLA, 1847
TIPOGRAFIA EPISCOPALE

BEATI Fr. ALANI DE RUPE REDIVIVI OPUS AUREUM DE PSALTERIO SEU ROSARIO CHRISTI ATQUE DEIPARAE[195]

BEATI
F. ALANI DE RUPE
REDIVIVI
OPUS AUREUM
DE PSALTERIO SEU ROSARIO
CHRISTI ATQUE DEIPARÆ

[195] **W wydaniu z 1691 roku znajduje się: „Beati fr. Alani redivivi Rupensis, Tractatus mirabilis de ortu et progressu Psalterii Christi et Mariae eiusque Fraternitatis. cura: Fra Johannes Andrea Coppenstein o.p."**

TŁUMACZENIE: ***Cudowny traktat Błogosławionego Alana de la Roche o powstaniu i rozwoju Psałterza Różańcowego Chrystusa i Maryi oraz jego Bractwa.***

DZIEŁO ZŁOTE BŁ. BRATA ALANA DELLA RUPE, UJRZAŁO ŚWIATŁO, O PSAŁTERZU LUB RÓŻAŃCU CHRYSTUSA I MATKI BOŻEJ.

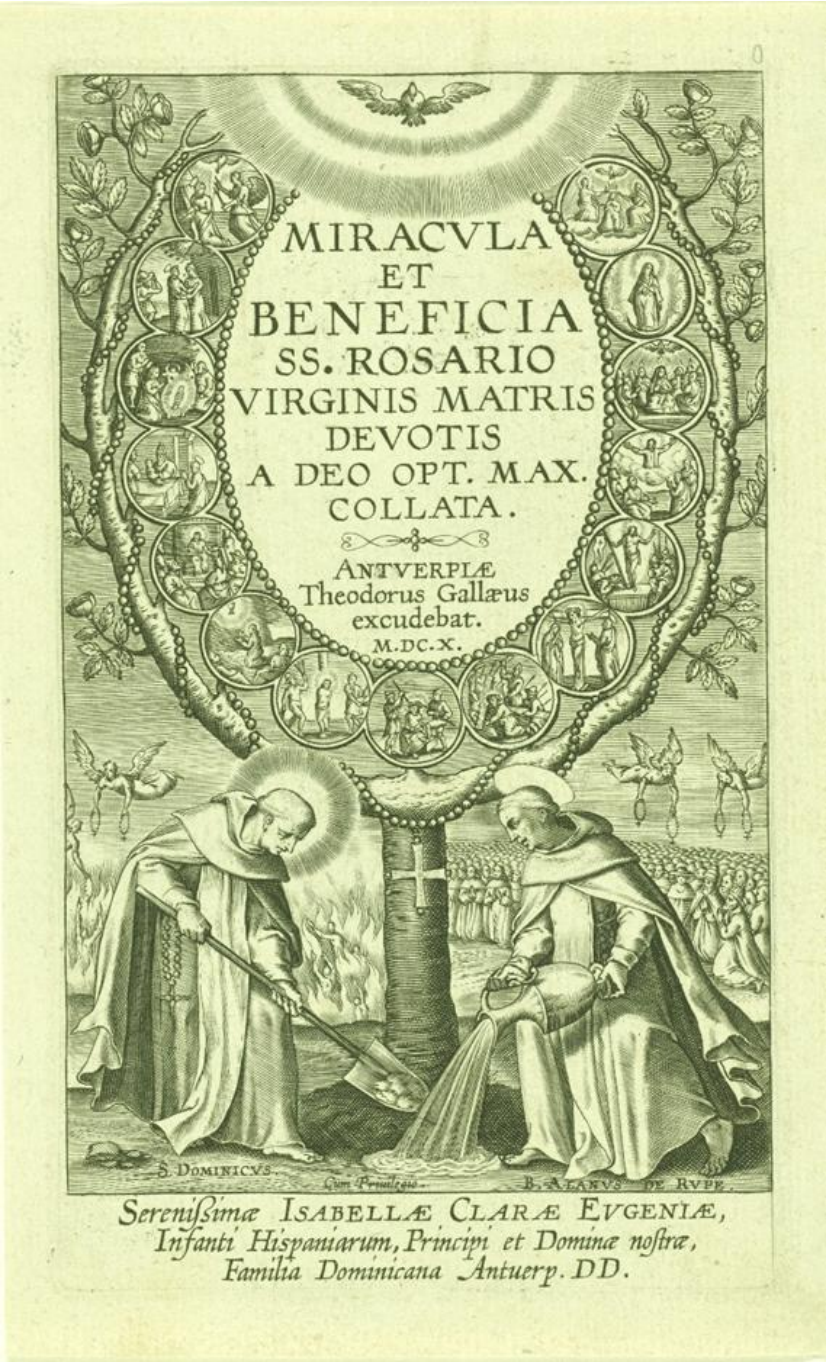

PRAEFATIO
B. M. ALANI DE RUPE
AD FERRICUM, EPISCOPUM
TORNACENSEM

Laudate Dominum JESUM CHRISTUM, et SS. Virginem[196] MARIAM in Psalterio, cum Fidelibus vestris ovibus, sic ut tandem sine fine cum Angelicis Spiritibus, facie ad Faciem Beatissimam in Aeternum Trinitatem mereamini, ovium in Beatorum fruitione, magnificare.

Reverende in Christo PATER ac DOMINE,* S. Augustinus ait Lib[ro] de Doctr[ina] Christ[iana]: *Pastores ovium Christi ducere eas debent ad virentia virtutum pascua, et ab incursibus luporum, raptorumque, protegere: rationem reddituri summo ovium Regi Christo de animarum sibi commissarum perditione.

Quod intelligi secundum* S. Gregorium debet, Lib[ro] de Cura Pastorali: *si Praesidentium negligentia, aut doctrina mala, vel exemplo pereant, seu scandalo.

Hinc, fidelissime ovium Christi,* in Episcopatu Tornacensi Pontifex *et firmissime in cunctis virtutum Fauctor[197]: quia pro meritis inibi curam geritis Apostolicam, congruum est Paternitati Vestrae, quae subditis vestris salutaria fuerint cognoscere: Et vero in primis[198], quae sub Praedecessore vestro (sciente ipse[199] et approbante) devotius peracta sunt, variis in oppidis huius Almae Diocoeseos[200]; haec eadem cum gaudio magno adprobari[201].

Hoc autem est de PSALTERIO Inviolatae semper Virginis Genitricis Dei MARIAE.

Propterea etiam placuit Vestrae Potestati super hoc QUAESTIONEM ad me habere Paternam.

Idcirco multarum pro animarum salute, postulationi Vestrae, ac intentioni humilius satisfaciendo, sub paucis verbis, ut potero, super materia Psalterii Virginis Gloriosae aliquod lumen, uti[202] patebit per ordinem, Intelligentiae Vestrae offerre conabor.

Non (quod absit) sublimen Vestram Apostolicam Scientiam imbuendo: sed scita melius, ac perspecta ad memoriam, et ut S. Anselmus ait, ad operosam efficaciam reducendo.

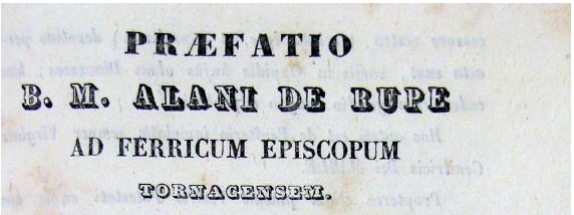
PRÆFATIO
B. M. ALANI DE RUPE
AD FERRICUM EPISCOPUM
TORNACENSEM.

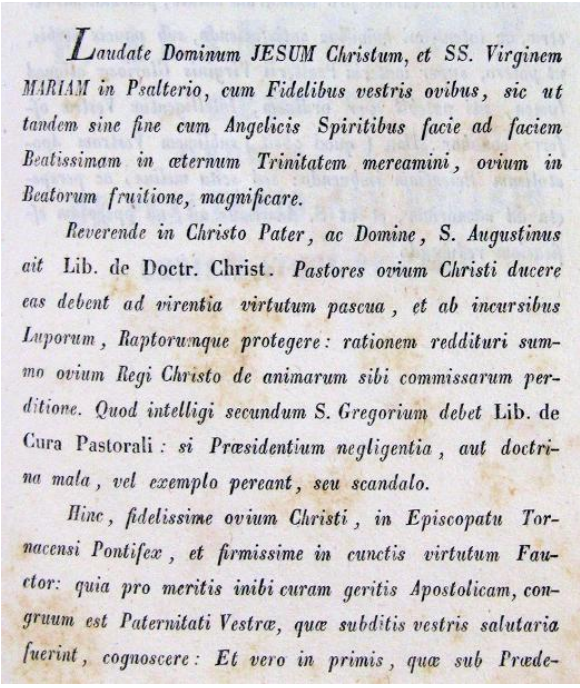
Laudate Dominum JESUM Christum, et SS. Virginem MARIAM in Psalterio, cum Fidelibus vestris ovibus, sic ut tandem sine fine cum Angelicis Spiritibus facie ad faciem Beatissimam in æternum Trinitatem mereamini, ovium in Beatorum fruitione, magnificare.

Reverende in Christo Pater, ac Domine, S. Augustinus ait Lib. de Doctr. Christ. Pastores ovium Christi ducere eas debent ad virentia virtutum pascua, et ab incursibus Luporum, Raptorumque protegere: rationem reddituri summo ovium Regi Christo de animarum sibi commissarum perditione. Quod intelligi secundum S. Gregorium debet Lib. de Cura Pastorali: si Præsidentium negligentia, aut doctrina mala, vel exemplo pereant, seu scandalo.

Hinc, fidelissime ovium Christi, in Episcopatu Tornacensi Pontifex, et firmissime in cunctis virtutum Fauctor: quia pro meritis inibi curam geritis Apostolicam, congruum est Paternitati Vestræ, quæ subditis vestris salutaria fuerint, cognoscere: Et vero in primis, quæ sub Prædecessore vestro, (sciente ipse, et approbante) devotius peracta sunt, variis in Oppidis hujus almæ Diocæseos; hæc eadem cum gaudio magno adprobari.

Hoc autem est de Psalterio inviolatæ semper Virginis Genitricis Dei MARIÆ.

Propterea etiam placuit Vestræ Potestati super hoc Quæstionem ad me habere Paternam.

Idcirco multarum pro animarum salute, postulationi vestræ, ac intentioni humilius satisfaciendo, sub paucis verbis, ut potero, super materia Psalterii Virginis Gloriosæ aliquod lumen, uti patebit per ordinem, Intelligentiæ Vestræ offerre conabor. Non (quod absit) sublimem Vestram Apostolicam Scientiam imbuendo: sed scita melius, ac perspecta ad memoriam, et ut S. Anselmus ait, ad operosam efficaciam reducendo.

---

[196] W wydaniu z 1691 roku znajduje się: "S.V.", al posto di "SS. Virginem", w wydaniu del 1847.
[197] W wydaniu z 1691 roku znajduje się: "Fautor".
[198] W wydaniu z 1691 roku znajduje się: "inprimis".
[199] W wydaniu z 1691 roku znajduje się: "ipso".
[200] W wydaniu z 1691 roku znajduje się: "Diecoesios"
[201] W wydaniu z 1691 roku znajduje się: "adprobare".
[202] W wydaniu z 1691 roku znajduje się: "ceu" (jak).

PREZENTACJA APOLOGII,
BŁ. MISTRZA ALANA DELLA RUPE
FERRIKOWI, BISKUPOWI TOURNAI.

Chwalcie Pana Jezusa Chrystusa i Najśw. Dziewicę w Psałterzu Różańca, razem z trzodą waszych wiernych, abyście zasłużyli na to, aby być wywyższonymi na wieki, twarzą w twarz z Najśw. Trójcą, w chwale błogosławionych , razem z Duchami Anielskimi.

(Ekscelencjo) Najczcigodniejszy, Ojcze i Panie w Chrystusie, pisze św. Augustyn w księdze "Doktryna Chrześcijańska", że Pasterze owiec Chrystusowych, muszą prowadzić je ku zielonym pastwiskom cnót i chronić przed atakami wilków i ptaków drapieżnych: zdadzą sprawę Chrystusowi, Najwyższemu Pasterzowi, za zatracenie powierzonych im dusz.

W ten sposób należy interpretować (zdanie), według św. Grzegorza, w książce "Troska Pasterska": jeśli one zatraciłyby się w wyniku zaniedbania, złego nauczania, lub (złego) przykładu lub skandalu tego, kto jest odpowiedzialny (za ich ochronę).

Dlatego, o Biskupie najwierniejszy owiec Chrystusowych, i umocniony we wszystkich cnotach, w biskupstwie Tournai, gdzie sprawujecie opiekę apostolską z (bardzo dużymi) zasługami, wypada, aby wasze Ojcostwo znało zdrowe środki dla waszych wiernych.

I przede wszystkim, (zdrowe środki) które pod Waszym Poprzednikiem (który je znał i aprobował), zostały bardzo pobożnie zastosowane w różnych miastach tej diecezji, a one same (zdrowe środki) z wielką radością zostały zatwierdzone.

Tym (zdrowym środkiem) jest właśnie różaniec Najczystszej zawsze Dziewicy MARII, Matki Boga.

Od momentu, kiedy spodobało się Waszej Wielmożności, odbyć ze mną ojcowską rozmowę na ten temat, dla zbawienia wielu dusz, pokornie spełniając Twoją prośbę i intencję, w jak najmniejszej liczbie słów, postaram się ofiarować w uporządkowany sposób, według Waszej łaskawości, trochę wyjaśnień donośnie natury Różańca Najświętszej Maryi Panny.

Jestem daleki oczywiście od chęci nauczania waszej wzniosłej Nauki Apostolskiej, ale, jak powiedział św. Anzelm, tylko po to, aby przypominać rzeczy już dobrze znane, dla bardziej skutecznej świadomości.

PARS PRIMA
APOLOGIA B[EATI] M[AGISTRI] ALANI DE RUPE[203]

[203] **Odpowiada to 42. rozdziałowi inkunabułu z 1498 roku.**

KSIĘGA PIERWSZA:
APOLOGIA NAJŚW. RÓŻAŃCA

CAPUT I.

Cur hoc Suffragium dicatur PSALTERIUM CHRISTI ET MARIAE?

Famosissime in Christo Pater, et Domine: *Peccatoribus Praestat Paenitentiam* Trinitas Altissima per Psalterium Virginis Mariae.

1. Dicitur autem Psalterium a *psallendo.*

Inde servientes in illo Deo, et Mariae Virgini, dicuntur Psaltae.

Sic dictum a Psalterio Davidico; quod figura Angelicae fuit Salutationis.

Cantica enim Veteris Legis figura Novae fuerunt: secundum S. Ambr.

2. Si qui placuerit: sic dictum videri potest quasi *a Sale* Divinae Sapientiae: quod Oratio Dominica et Salutatio Angelica sint quasi duae Salinae Dei Sapientiae, quibus Fidelium mentes saliuntur.

3. Nisi quis maluerit illud recte sic appellari, ab Organo, quod Hebraei *Nablum*[204] vocant; musicum instrumenctum ex CL. fistulis compositum: ad quod Psalmi Davidis totidem solebant decantari.

4. Grammatice simul et Theologice; quia Psalterium excellentes *Effectus decem* importat, quos per Christum, ac Mariam Virginem devote illud psallentes consequuntur.

Nam:

1.*P.Peccatoribus Praestat Poenitentiam.*

2. *S. Sitientibus Stillat Satietatem.*

3. *A. Alligatis Adducit Absolutionem.*

4. *L. Lugentibus Largitur Laetitiam.*

5. *T. Tentatis Tradit Tranquillitatem.*

6. *E. Egenorum Expellit Egestatem.*

7. *R. Religiosis Reddit Reformationem.*

8.*I. Ignorantibus Inducit Intelligentiam.*

9. *V. Vivis Vincit Vastitatem.*

10. *M. Mortuis Mittit Misericordiam* per modum suffragii.

Et de his omnibus sensibilia et vera expertus sum, aliique plures signa, et prodigia.

I. Ut merito Psalterium hoc sit COELUM SIDEREUM, cum CL stellis: apud Astrologos potissimis.

2. Ut sit velut PARADISUS voluptatis Dei, Rosis, ac Rosaceis sertis CL adornatus: Salutationes enim istae sunt velut quedam Rosae Angelicae: unde quinquagena Virginis Rosarium sive Sertum nuncupatur.

3. Ut sit ARBOR VITAE, et Scientiae cum CL Fructibus Angelicis: propter totidem Eminentias, quas in Christo, et Maria Virgine credimus fuisse, prout aliquando Ipsa revelavit.

CAPUT I.

Cur hoc suffragium dicatur Psalterium Christi, et Mariæ?

Famosissime in Christo Pater, et Domine. *Peccatoribus Præstat Pœnitentiam* Trinitas altissima per Psalterium Virg. Mariæ.

1. Dicitur autem Psalterium a psalendo. Inde servientes in illo Deo, et Mariæ Virgini, dicuntur Psaltæ. Sic dictum a Psalterio Davidico; quod figura Angelicæ fuit Salutationis. Cantica enim veteris Legis figura novæ fuerunt secundum s. Ambr.

2. Si cui placuerit: sic dictum videri potest quasi a sale divinæ Sapientiæ, quod Oratio Dominica, et Salutatio Angelica sint quasi duæ salinæ Dei Sapientiæ, quibus fidelium mentes saliuntur.

3. Nisi quis maluerit illud recte sic appellari, ab organo, quod Hebræi Nablum vocant; musicum instrumentum ex CL. fistulis compositum: ad quod Psalmi Davidis totidem solebant decantari.

4. Grammatice simul, et Theologice; quia psalterium excellentes effectus decem importat, quos per Christum, ac Mariam Virginem devote illud psallentes consequuntur. Nam

1. P. Peccatoribus Præstat Pœnitentiam.
2. S. Sitientibus Stillat Satietatem.
3. A. Alligatis Adducit Absolutionem.
4. L. Lugentibus Largitur Lætitiam.
5. T. Tentatis Tradit Tranquillitatem.
6. E. Egenorum Expellit Egestatem.
7. R. Religiosis Reddit Reformationem.
8. I. Ignorantibus Inducit Intelligentiam.
9. V. Vivis Vincit Vastitatem.
10. M. Mortuis Mittit Misericordiam per modum suffragii.

Et de his omnibus sensibilia, et vera expertus sum, aliique plures signa, et prodigia. 1. Ut merito Psalterium hoc sit Cœlum Sidereum, cum CL. stellis apud Astrologos potissimis. 2. Ut sit velut Paradisus voluptatis Dei, Rosis, ac Rosaceis sertis CL. adornatus: Salutationes enim istæ sunt velut quædam Rosæ Angelicæ: Unde quinquagena Virginis Rosarium sive Sertum nuncupatur. 3. Ut sit Arbor vitæ, et scientiæ cum CL. fructibus Angelicis propter totidem eminentias, quas in Christo, et Maria Virgine credimus fuisse, prout aliquando ipsa revelavit.

---

[204] **W wydaniu z 1691 roku zapisano: „Nabulum”.**

ROZDZIAŁ I

Dlaczego Najśw. Różaniec jest nazywany Psałterzem Jezusa i Maryi?

O najczcigodniejszy Ojcze i Panie w Chrystusie, Najśw. Trójca ofiaruje zbawienie grzesznikom, za pośrednictwem Najśw. Różańca Dziewicy Maryi.

1. Najśw. Różaniec jest bowiem nazywany Psałterzem od odmawiania psalmów, dlatego ci, którzy służą Bogu i Dziewicy Maryi, za jego pośrednictwem, są nazywani psałterzystami. (Najśw. Różaniec) jest tak nazywany od Psałterza Dawidowego, który był obrazem Pozdrowienia Anielskiego. W rzeczywistości pieśni Starego Prawa według św. Ambrożego są zapowiedzia nowego (Przymierza).

2. Gdyby komuś się to podobało: można by je porównać (Najświętszy Różaniec) do Soli Mądrości Bożej, gdyż zarówno Ojcze nasz, jak i Zdrowaś Maryjo, są dwoma zródłami soli Mądrości Bożej, które czynią mądrymi umysły wiernych.

3. Jeśli ktoś woli porównać go do harfy, którą Żydzi nazywali Nablum, inatrumentu muzycznego złożonego ze 150 strun, którego zwykle używano jako akompaniamentu dla 150 Psalmów Dawidowych.

4. Na poziomie gramatycznym, i także teologicznym, słowo PSALTERIUM zawiera w sobie dziesięć nadwyczajnych darów duchowych, które są ofiarowane pobożnym muzykom Jezusa i Maryi.

Oto one:

I. P. (Najśw. Różaniec) ukazuje grzesznikom drogę do zbawienia.

II. S. (Najśw. Różaniec) gasi pragnienie spragnionych.

III. A. (Najśw. Różaniec) daje wolność uwięzionym.

IV. L. (Najśw. Różaniec) daje radość tym, którzy płaczą.

V. T. (Najśw. Różaniec) przynosi spokój tym, którzy są poddawani próbie.

VI. E. (Najśw. Różaniec) oddala od ubogich wszelką nędzę.

VII. R. (Najśw. Różaniec) przywraca zapał zakonom.

VIII. I. (Najśw. Różaniec) oświetla inteligencję tych, którzy nie wiedzą.

IX. V. (Najśw. Różaniec) przeprowadza żyjących przez dolinę spustoszenia.

X. M. (Najśw. Różaniec) ofiaruje milosierdzie zmarłym przez modlitwę.

Doświadczyłem, że te rzeczy są realne i prawdziwe, i że (Najśw. Różaniec) ma także inne znaki i cuda:

1. naprawdę Najśw. Różaniec jest niebem gwiaździstym, od 150 gwiazd najważniejszych w astronomii;

2. rzeczywiście (Najśw. Różaniec) jest ziemskim rajem Bożych cudów, ozdobionym różami, ułożonymi w 150 koron: "Zdrowaś Mario", w rzeczywistości jest ułożone jak róże anielskie: dlatego pięćdziesiąt z nich poświęconych Dziewicy jest nazywanych różańcem lub koroną;

3. naprawdę (Najśw. Różaniec) jest Drzewem Życia i Wiedzy, z 150 owocami anielskimi, z pełnią doskonałości, o której wierzymy, że jest w Chrystusie i Maryi Dziewicy, jak ona sama to objawiła.

CAPUT II.
Cur dicatur Psalterium in ordine
AD JESUM CHRISTUM, ET MARIAM Virginem?

Excellentissime Praesul, *Sitientibus Stillat Satietatem*[205] Trinitas Beatissima per Psalterium Virginis Mariae Inviolatae.

I. MARIAE Virgini Psalterium aptatur et ab Ea nominatur: quod Piissima Dei Genitrix Maria virtuosas habuit conditiones Psalterii Synagogae, Cytharae, et Organi, (nam Psaltae Virginis Mariae sunt ejusdem Reginae coeli Musici Angelici) ob decem causas, et operationes.

1. Intemerata Dei Genitrix Virgo diabolum expellit, sicut David (1 Reg. 16), per *cytharam* a Saule daemonem depellebat.

2. Quia Deipara Arcam Dei, id est, Verbum Omnipotens ad nos deducit: veluti[206] David (2 Reg. 6), in *organis* armigatis coram arca ludebat.

3. Quia eadem victoriam nobis contra inimicos obtinet: sicut post victoriam Maria soror Moysis (Exod. 16), in *tympano* praecinebat.

4. Ipsa Prophetiam Sanctis tradit: sicut Helisaeus per *Canticum Psalterii* Spiritum Sanctum Prophetiae accepit.

5. Quia Spiritus Sanctus, per Ipsam, Matrimonium inter Deum, et creaturam humanam, in Thalamo Virginali, effecit: ut *Beda* docet.

6. Quia S. Maria Chorum Coelestis Jubilationis ad Divinas Secum Laudes trahit: sicut filiae Jerusalem, quae cantabant (1 Reg. 18,7): *"Saul percussit mille, et David decem millia"* (Origines, Sermo de Virgine Maria).

7 Quia Pax facta est per Mariam Virginem: Filius enim Ipsius *fecit utraque unum*, tanquam[207] Lapis Angularis.

8. Quia immensam orbi Festivitatem attulit Virgo Maria, quae fuit Dei, hominum simul et Angelorum.

9. Ipsa ea Deo Patri pro mundo Pretii obtulit immensi Holocaustum, Verbum scil. Incarnatum.

10. Eadem Alma Virgo Parens Divinum cecinit Canticum post Incarnationem, *"Magnificat"*, et Angeli, nato Domino Angelorum, *"Gloria in Excelsis"*.

Quorum suavitate placatus est Deus generi humano, et huic Angelica Natura est confoederata.

Haec autem decem repraesentabantur[208] olim in Psalterio Synagogae: ut S. Augustinus enarrat (in) Sermone De Psalterio Sinagogae, qui incipit: *"Laudate eum in Psalterio"*.

CAPUT II.

Cur dicatur Psalterium in ordine ad Jesum Christum, et Mariam Virginem?

Excellentissime Præsul. *Sitientibus Stillat Satietatem* Trinitas beatissima per Psalterium Virginis Mariæ inviolatæ.

2

2

I. Mariæ Virgini Psalterium aptatur, et ab ea nominatur: quod piissima Dei Genitrix Maria virtuosas habuit conditiones Psalterii Synagogæ, Cytharæ, et Organi, (nam Psaltæ Virginis Mariæ sunt ejusdem Reginæ cœli musici Angelici) ob decem causas, et operationes. 1. Intemerata Dei Genitrix Virgo diabolum expellit, sicut David. 1. Reg. 16. per cytharam a Saule dæmonem depellebat. 2. Quia Deipara Arcam Dei, id est, verbum omnipotens ad nos deducit: veluti David. 2. Reg. 6. in organis armigatis coram arca ludebat. 3. Quia eadem victoriam nobis contra inimicos obtinet: sicut post victoriam Maria soror Moysis, Exod. 16. in timpano præcinebat. 4. Ipsa Prophetiam Sanctis tradit: sicut Helisæus per canticum Psalterii Spiritum sanctum prophetiæ accepit. 5. Quia Spiritus sanctus per ipsam matrimonium inter Deum, et creaturam humanam, in thalamo virginali, effecit: ut Beda docet. 6. Quia S. Maria chorum cœlestis jubilationis ad divinas secum laudes trahit: sicut filiæ Jerusalem, quæ cantabant, 1. Reg. 18. v. 7. *Saul percussit mille, et David decem millia.* Orig. Serm. de V. Maria. 7. Quia pax facta est per Mariam Virg. Filius enim ipsius fecit utraque unum, tanquam unum, tanquam lapis angularis. 8. Quia immensam orbi festivitatem attulit Virgo Maria, quæ fuit Dei, hominum simul, et Angelorum. 9. Ipsa ea Deo Patri pro mundo prætii obtulit immensi holocaustum, Verbum scil. Incarnatum. 10. Eadem alma Virgo parens divinum cecinit canticum post Incarnationem, *Magnificat*, et Angeli, nato Domino Angelorum, *Gloria in excelsis.* Quorum suavitate placatus est Deus generi humano, et huic Angelica natura est confœderata.

Hæc autem decem repræsentabantur olim in psalterio Synagogæ, ut s. Aug. enarrat serm. de Psalterio Sinagogæ qui incipit. *Laudate eum in psalterio ec.* Ubi hæc omnia (ut melius expe-

---

[205] **W wydaniu z 1691 roku znajduje się: "Satiationem".**

[206] **W wydaniu z 1691 roku znajduje się: "ceu" (jak).**

[207] **W wydaniu z 1847 roku powtarza się dwa razy: "tamquam unus", jednakże to powtórzenie jest błędem drukarskim, ponieważ nie występuje w wydaniu z 1691 roku.**

[208] **W wydaniu z 1643 roku czytamy: "repraesentat".**

ROZDZIAŁ II

Dlaczego w Najśw. Różańcu odmawia się najpierw Ojcze Nasz a potem Zdrowaś Mario?

Najczcigodniejszy Biskupie, Najśw. Trójca, za pośrednictwem różańca Dziewicy Maryi, gasi pragnienie spragnionych.

I. Psałterz różańca Dziewicy Maryi może otrzymać (to) i od Niej bierze swoją nazwę: ponieważ Najświętsza Maryja, Matka Boża, posiada cnotliwe przymioty Psałterza Synagogi, Cytry i Organów (w rzeczywistości odmawiający różaniec Dziewicy Maryi są anielskimi muzykami Królowej Niebios), dla dziesięciu powodów i argumentów:

1. ponieważ Najczystsza Dziewica Matka Boga (wraz z psałtrzem Najśw. Różańca) oddala diabła, jak Dawid przy pomocy harfy wypędził złego ducha z Saula (1 Sam. 16);

2. ponieważ Matka Boża jest Tą, która przyniosła nam Arkę Bożą czy li Słowo Przedwieczne, jak niegdyś Dawid świętował przed Arką przy dźwięku instrumentów (2 Sam. 6);

3. ponieważ (NMP) odniosła zwycięstwo nad wrogami, jak pewnego razu siostra Mojżesza, Miriam, po zwycięstwie nad wrogami, zagrała na bębenkach (Es. 16);

4. ponieważ (NMP) przekazuje proroctwo świętym, tak jak pewnego razu Elizeusz podczas śpiewania psalmów otrzymał ducha proroctwa (2 Re 3,15);

5. ponieważ Duch Św. Za pośrednictwem (NMP), dokonał zaślubin między Bogiem i człowiekiem w sposób dziewiczy (według Beda);

6. ponieważ NMP prowadzi za sobą, w Bożej chwale chór niebiańskiego uwielbienia, jak niegdyś córki jerozolimskie, które śpiewały: "Saul pobił tysiące, Dawid dziesiątki tysięcy" (1 Sam. 18,7) jak (zapewnia Orygenes w Kazaniach o Dziewicy Maryi);

7. ponieważ za pośrednictwem NMP, nastał pokój: Jej Syn w istocie uczynił (będąc Bogiem i człowiekiem) tylko jedno (Stworzenie, tj. Siebie), stając się (Jezus) kamieniem węgielnym;

8. ponieważ Dziewica Maryja przyniosła światu niekończące się święto, którym stał się Bóg dla ludzi i aniołów;

9. ponieważ (NMP) złożyła się Bogu Ojcu w ofierze o wielkiej wartości, dla dobra świata, dając Słowo, które stało się Ciałem;

10. ponieważ Najukochańsza Dziewica, Matka Boga, śpiewała po Wcieleniu Boską pieśń Magnificat, i aniołowie kiedy narodził się Król Aniołów (śpiewali) Gloria in Excelsis: słodycz tych pieśni pojednała Boga z rodzajem ludzkim, a Natura Anielska sprzymierzyła się z (naturą ludzką).

Dawno więc temu te dziesięć (cudów) wydarzyło się poprzez Psałterz Synagogi, jak stwierdza św. Augustyn w Kazaniu o Psałterzu Synagogi, które rozpoczyna się słowami: „Chwalcie Boga w Psalmach".

Ubi haec omnia (ut melius experiendo videbitis) ad Immaculatam Dei Genitricem adaptat.

II. CHRISTO JESU adaptatur hoc Oraculum, et ab Eo nominatur, ob dictas decem rationes: quae longe aptius, et amplius Christo, quam Virgini Mariae conveniunt.

Christus enim in immensum potior est, et potentior Maria, quamvis peccatoribus Mater Misericordiae Maria sit quodammodo clementior, eisque, familiarior, quam Christus: secundum *Bernardum*: *"Ipsa enim est Mediatrix ad Mediatorem"*.

Nihilominus aliae quaedam speciales suppetunt rationes hac in re pro Jesu.

1. Quia Christus est Psalterium Resurrectionis: iuxta illud Psalmi 56,9: *"Exurge Gloria mea, exurge Psalterium, et Cythara"*.

Cum igitur in Psalterio Christi sint 15 Pater Noster pro Christo; qui Exurgit in nobis per poenitentiam, et devotionem; secundum Theologiae veritatem: ea causa merito Suffragium hoc Psalterium Resurrectionis[209] dici potest.

2. Accedit. Quia Christus ipse est Psalterium decem chordarum, s. Hieronimus teste, tanquam Decem Dei Mandatorum Completor, et[210] Retributor, idemque transgredientium ea severissimus est Condemnator.

3. Quia omnes ad Christum ordinantur Prophetiae, velut ad suam causam efficientem, formalem, exemplarem, et finalem.

Quocirca merito Ipse est in Psalterio Davidis tanquam ipsum Psalterium proefiguratum: iuxta Glossam Magistri.

4. Quia Reparatae Salutis Psalterium est Ipse, ob Reparationem nostram, et Sanctificationem.

Ideo in Templi Dedicatione, Fundatione et Reparatione Gloriose in Psalteriis cantabatur.

5. Denique Dominus Jesus Ipse nostra est jubilatio, spiritalisque laetitia et exultatio; habens quinque Portas, ait *S. Anselmus*, id est, quinque Vulnera, quae ad solius Suavitatis Palatia ducunt.

Hinc in Psalmis 46,97, Propheta: *"Jubilate Deo in etc"*.

Ex quibus congruenter apparet Psalterii ratio, et ad Sponsum JESUM, Sponsamque MARIAM singularis adaptatio: et Illis debita Laudatio.

Laudate eum in psalterio ec. Ubi hæc omnia (ut melius experiendo videbitis) ad immaculatam Dei Genitricem adaptat.

II. Christo Jesu adaptatur hoc oraculum, et ab eo nominatur, ob dictas decem rationes, quæ longe aptius, et amplius Christo, quam Virgini Mariæ conveniunt: Christus enim in immensum potior est, et potentior Maria; quamvis peccatoribus Mater Misericordiæ Maria sit quodammodo clementior, eisq; familiarior quam Christus, secundum *Bern.* Ipsa enim est Mediatrix ad Mediatorem.

Nihilominus aliæ quædam speciales suppetunt rationes hac in re pro Jesu. 1. Quia Christus est Psalterium Resurrectionis, juxta illud Psalmi 56. 9. *Exurge Gloria mea*, *exurge Psalterium, et Cythara.* Cum igitur in Psalterio Christi sint 15. *Pater noster.* Pro Christo, qui exurgit in nobis per pœnitentiam, et devotionem; secundum Theologiæ veritatem: ea causa merito suffragium hoc Psalterium Resurrectionis dici potest. 2. Accedit. Quia Christus ipse est Psalterium decem chordarum, s. Hieron. teste, tanquam decem Dei mandatorum completor, et retributor, idemque transgredientium ea severissimus est condemnator. 3. Quia omnes ad Christum ordinantur prophetiæ, velut ad suam causam efficientem, formalem, exemplarem, et finalem. Quocirca merito ipse est

3

in Psalterio Davidis tanquam ipsum Psalterium prœfiguratum: juxta Glossam Magistri. 4. Quia reparatæ salutis Psalterium est ipse, ob reparationem nostram, et sanctificationem. Ideo in Templi dedicatione, fundatione, et reparatione gloriose in Psalteriis cantabatur. 5. Denique Dominus Jesus ipse nostra est jubilatio, spiritalisque lætitia et exultatio; habens quinque portas, ait s. Anselmus id est, quinque vulnera: quæ ad solius suavitatis palatia ducunt. Hinc in Psalmis 46. 97. Propheta: *Jubilate Deo in ec.* Ex quibus congruenter apparet psalterii ratio, et ad Sponsum Jesum, Sponsamque Mariam singularis adaptatio, et illis debita laudatio.

---

[209] **W wydaniu z 1691 roku zapisano: "Exurrectionis".**

[210] **W wydaniu z 1691 roku brakuje „et", które występuje natomiast w wydaniu z 1847 roku.**

Teraz Teraz wszystkie te (Cuda) realizują się przez Niepokalaną[211] Matkę Boga (o czym lepiej się przekonacie w dalszej części).,

II. Ta modlitwa (Psałterz Różańca) realizuje się w Jezusie Chrystusie i od Niego biorą nazwę, z wyżej wymienionych dziesięciu powodów, które o wiele bardziej pasują do Chrystusa niż do Dziewicy Maryi.

Chrystus bowiem jest nieporównanie większy i potężniejszy od Maryi, choć Maryja jest Matką Miłosierdzia, w pewnym sensie bardziej pobłażliwą i bardziej przyjazną grzesznikom niż Chrystus: według (świętego) Bernarda: „Ona jest Pośredniczką poprzez Pośrednika".

Oprócz powyższych, są szczególne powody, które można słusznie przypisać Jezusowi:

1. ponieważ Chrystus jest psałterzem zmartwychwstania, według psalmu 56,9: "Zbudź się duszo moja, zbudź harfo i cytro".

Zatem w psałterzu różańca Chrystusa jest 15 "Ojcze Nasz" przez Chrystusa, który zmartwychwstaje w nas wraz z pokutą i pobożnością: oto dlaczego teologia słusznie potwierdza, że ta modlitwa dająca łaskę odpustu może być nazywana: Psałterzem (lub Różańcem) Zmartwychwastania;

2. Ponadto, ponieważ Chrystus jest harfą o dziesięciu strunach: Św. Hieronim zaświadcza, że (Jezus) jest zarówno Tym, który wypełnił Dziesięć Przykazań, jak i Tym, który je nagrodzi, a On sam (będzie) surowym Sędzią wobec tych którzy je zlekceważą;

3. ponieważ wszystkie proroctwa są podporządkowane Chrystusowi, co do ich przyczyny skutecznej, formalnej, przykładnej i ostatecznej.

Z tego powodu św. Albert Wielki słusznie napisał, że On jest w Psałterzu Dawida właśnie dlatego, że Psałterz jest Jego zapowiedzią;

4. ponieważ (Chrystus) jest Psałterzem Przywróconego Zbawienia, ze względu na nasze Odkupienie i Uświęcenie.

Z tego powodu podczas poświęcenia, budowy i naprawy świątyni, śpiewało się psalmy;

5. i w końcu, ponieważ Pan Jezus jest naszym szczęściem, naszą duchową radością i (naszą) chwałą, mając pięć bram, czyli pięć ran, które prowadzą nas do żródła samej słodyczy, jak mówi św. Anzelm.

I dlatego w psalmach 46 i 97, prorok (Dawid napisał): "Radujcie się w Panu", etc.

Z powyższych (motywacji), objawia się wyraźnie jak psałterz różańca obnosi się doskonale do Jezusa Oblubieńca i Oblubienicy Maryi, i Im należy się chwała.

---

[211] **Bł. Alan należy do pierwszych zwolenników dogmatu o Niepokalanym Poczęciu, wraz z bł. Janem Duns Szkotem, co potwierdza XVI-wieczny obraz przedstawiający ich obu, podczas gdy papież Sykstus IV zatwierdzał naukę o Niepokalanym Poczęciu. Obraz znajduje się w muzeum Kartuzów w Douai (Francja) i został opublikowany we wstępie do dzieła.**

CAPUT III.
Suffragium hoc an convenientius nominetur Psalterium, an Corona, an Sertum, sive Rosarium?

Reverendissime in Christo Pater et reorum refugium pium, ac singulare, *Alligatis Adducit Absolutionem* Trinitas Clementissima per Psalterium Virginis Mariae.

I. Conantur quidam, licet rem eandem, variis nominare vocabulis; horum tamen semper unum est aptius: iuxta B. Alberti Magni Logicam.

Quocirca Oraculum hoc, quamvis varia nomina sortiatur; PSALTERIUM tamen aptius appellatur, multiplici de causa.

1. Ob Figuram Davidici Psalterii.

Figura enim et figuratum eodem nomine, etsi non eodem significandi modo, nomina[n]tur.

Ita Christus dicitur Leo, Vermis, Lapis, etc.

Similem ad modum nomina haec; *Corona, Rosarium, Sertum*; significatu proprio longe distant (ut disparata et diversa) a genere Orationis: Psalterium autem Ecclesiae, quod huius est Psalterii fundamentum, et figura, vere et univoce Oratio est.

2. Vocabula: *Corona, Rosarium, Sertum,* metaphorica sunt ex similitudine dicta: *Psalterium* vero a psallendis Deo laudibus nomen habens, proprie est oratio.

3. Nomina illa vulgaria sunt, sapiuntque saeculi vanitatem: quod sic a sertis puellaribus dicantur: at *Psalterium* est ecclesiasticum.

Ideoque religiosius ab Ecclesiae filiis amplectendum est, venerandum, usurpandum, ac praedicandum.

4. *Psalterium*, vox est divina, biblica, et utriusque Testamenti stylo consona, atque conformis, at nomina caetera ex hominum nata sunt et[212] intellectu, et affectu: neque abs ratione similitudinis.

5. Coronae, rosaria, serta geruntur a viris foeminis, puellis iuxta bonis, ac malis: Psalterium vero in S. Scriptura tantum in usu bonorum est, inque Dei solius cultu.

Quapropter haec oratoria duo, *Pater et Ave*: cum sint supremae, ac principes Novi Testamenti orationes, vocari nomine Psalterii debuerunt, quod ipsum hoc in praecipuo Synagogae Culto Divino praecipuum semper, sacrumque fuit Musices instrumentum

Id quod *P. Fr. Joannes de Monte in suo Mariali* declarat.

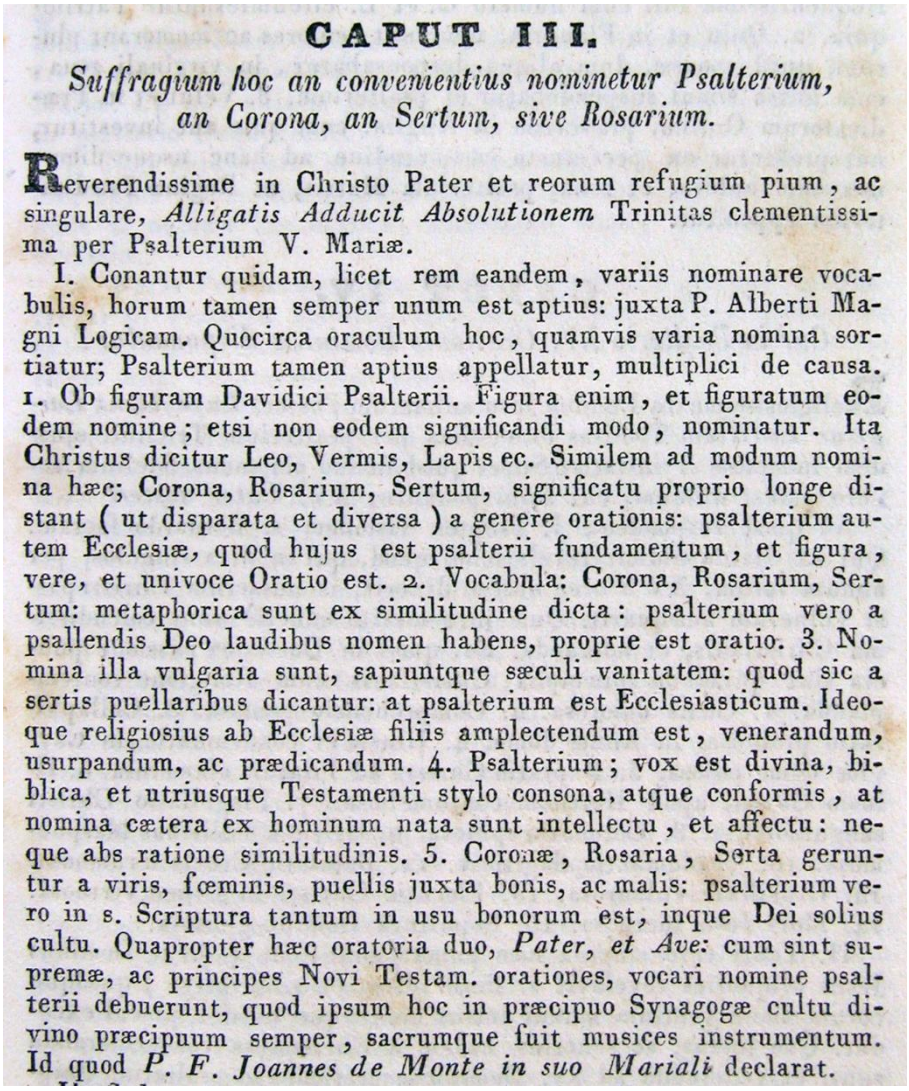

CAPUT III.

Suffragium hoc an convenientius nominetur Psalterium, an Corona, an Sertum, sive Rosarium.

Reverendissime in Christo Pater et reorum refugium pium, ac singulare, *Alligatis Adducit Absolutionem* Trinitas clementissima per Psalterium V. Mariæ.

I. Conantur quidam, licet rem eandem, variis nominare vocabulis, horum tamen semper unum est aptius: juxta P. Alberti Magni Logicam. Quocirca oraculum hoc, quamvis varia nomina sortiatur; Psalterium tamen aptius appellatur, multiplici de causa. 1. Ob figuram Davidici Psalterii. Figura enim, et figuratum eodem nomine; etsi non eodem significandi modo, nominatur. Ita Christus dicitur Leo, Vermis, Lapis ec. Similem ad modum nomina hæc; Corona, Rosarium, Sertum, significatu proprio longe distant (ut disparata et diversa) a genere orationis: psalterium autem Ecclesiæ, quod hujus est psalterii fundamentum, et figura, vere, et univoce Oratio est. 2. Vocabula: Corona, Rosarium, Sertum: metaphorica sunt ex similitudine dicta: psalterium vero a psallendis Deo laudibus nomen habens, proprie est oratio. 3. Nomina illa vulgaria sunt, sapiuntque sæculi vanitatem: quod sic a sertis puellaribus dicantur: at psalterium est Ecclesiasticum. Ideoque religiosius ab Ecclesiæ filiis amplectendum est, venerandum, usurpandum, ac prædicandum. 4. Psalterium; vox est divina, biblica, et utriusque Testamenti stylo consona, atque conformis, at nomina cætera ex hominum nata sunt intellectu, et affectu: neque abs ratione similitudinis. 5. Coronæ, Rosaria, Serta geruntur a viris, fœminis, puellis juxta bonis, ac malis: psalterium vero in s. Scriptura tantum in usu bonorum est, inque Dei solius cultu. Quapropter hæc oratoria duo, *Pater, et Ave:* cum sint supremæ, ac principes Novi Testam. orationes, vocari nomine psalterii debuerunt, quod ipsum hoc in præcipuo Synagogæ cultu divino præcipuum semper, sacrumque fuit musices instrumentum. Id quod *P. F. Joannes de Monte in suo Mariali* declarat.

[212] **Słowo „et" nie występuje w wydaniu z 1847 roku.**

ROZDZIAŁ III

Jest właściwsze nazywać te modlitwę odkupienia psałterzem, łańcuchem czy różańcem?

Najczcigodniejszy Ojcze w Chrystusie, kochająca i jedyna ucieczka grzeszników, Trójca Miłosierna, poprzez Różaniec Maryi Dziewicy, daje wyzwolenie tym, którzy są w okowach.

I. Niektórzy próbują nazwać go różnymi słowami: choć są podobne, jednak z nich jedno (słowo) jest zawsze najwłaściwsze, według św. Alberta Wielkiego w „Logice".

Tak więc modlitwę tę, choć nazywa się ją różnymi nazwami, należy jednak nazwać w bardziej odpowiedni sposób Psałterzem (różańca) z wielu powodów:

1. dla (jej) zapowiedzi w Psałterzu Dawida: istotnie rzeczywistość i przedstawienie nazywane są tą samą nazwą, mimo że nie mają (mają) tego samego znaczenia.

W tym sensie Chrystus jest nazywany: Lwem, Skałą ecc.

W podobny sposób nazwy: korona, rosario, łańcuch, dla (ich) własnego znaczenia są odległe (jak rzeczywistości różne i odmienne) w rodzaju modlitwy: jednakże Psałterz Kościoła, będący podstawą i zapowiedzią tego Psałterza (różańca), jest jednak modlitwą prawdziwą i wyjątkową.

2. Określenia korona, różaniec, łańcuch mają charakter metaforyczny, związany z podobieństwem: z kolei Psałterz, wziąwszy swą nazwę od śpiewnych pieśni pochwalnych jako psalmy sławiące Boga, wskazują w sposób właściwy na modlitwę.

3. Nazwy (korona, różaniec i łancuch) są słowami w powszechnym użyciu i i mają wydzwięk związne z ówczesną modą: ponieważ tak nazywały się wieńce (z kwiatów) używane przez dziewczęta; natomiast Psałterz jest (terminem kościelnym, a zatem bliższy religii, który dzieci Kościoła powinny przyjąć, czcić, odmawiać i głosić.

4. Psałterz jest słowem boskim, biblijnym, tożsamym i identycznym w znaczeniu, zarówno w Starym jak w Nowym Testamencie, inne nazwy natomiast powstały w ludzkich umysłach i sercach, nie jako wyraz podobieństwa.

5. Korony, różańce i girlandy były noszone przez mężczyzn, kobiety i dzieci zarowno złych jaki i dobrych; natomiast psałterz, jako Pismo Święte, używają tylko dobrzy i wyłącznie w celach kultu Bożego.

„Ojcze Nasz" i „Zdrowaś Mario", będąc dwiema najważniejszymi modlitwami i podstawą Nowego Testamentu, należy je nazwać Psałterzem (harfą), który zawsze był znakomitym i świętym instrumentem muzycznym wzniosłego kultu Bożego.

To właśnie stwierdza ojciec Fra Giovanni dal Monte w swoim Mariale.

II. Sed novi nova adinveniunt nomina jam dicta, parumque congrue auferunt laudes a Virgine Maria, ac imminuunt, cum pro C. et L. Angelicis Salutationibus, jam diu per Ecclesiam consuetis, tantum nunc Eidem offerunt[213] quinquaginta.

Quod autem a perantiquo Psalterium vocabatur oratio haec, ratio constat: quia ab Ecclesia Canonicis in Horis David[is] Psalterium canebatur.

Quod S. Hieronimus ter translatum, et ad limam revocatum, Romanae obtulit Ecclesiae.

Primum ad Romanam: alterum ad Gallicanam: tertium ad Hebraicam proprietatem: idque ad instantiam Sophronii.

III. Atque, inde populus Ecclesiam constanter et ardenter imitatus, ad eam conformavit illud, usurpavit, ac appellavit Jesu, et Mariae Psalterium.

1. In cujus signum hodieque in Alemannia frequentissima tali cum numero C. et L. circumferuntur Patriloquia.

2. Quin et in Flandria noverunt seniores ac memorant plurimi, quod sponsae, dum aliqua desponsabatur, in virginali zona, cum bursa simul suspendebatur et Psalterium.

3. Velut et in Praedicatorum Ordine, praesertim in Anglia, cum quis aut investitur, aut profitetur ex pervetusta consuetudine ad hanc usque diem, una cum habitu, et zona, Psalterium Matris et Reginae Praedicatorum apponitur.

CAPUT IV.

Cur in Psalterio XV. Orationes Dominicae disponantur?

Religiosissime in Domino JESU animarum Pastor: *Lugentibus Largitur Laetitiam* Trinitas Dulcissima per Psalterium Triclinii ejusdem immensae Trinitatis.

Super quod denuo pia mens fidelium movere potest dubium: *cur inibi ponuntur*[214] *XV Pater Noster?*

I. Ad quod respondeo:

1. Propter Visionem S. Bernardo factam.

Qui ex Divina didicit Revelatione: quod, qui in dies singulos, per annum totum, XV Pater Noster dixerit: is numerum Christi Passi Vulnerum adaequarit.

Quae jure merito cunctis sunt colendissima Christianis, et adoranda.

Eo, quod in Dominica Passione puncta sint quindena praecipua Christianis cum religione contemplanda.

1. Coena dolorosa.

2. Comprehensio poenosa.

3. Collaphizatio probrosa, in Annae domo.

4. Illusio et condemnatio, in Caiphae domo odiosa.

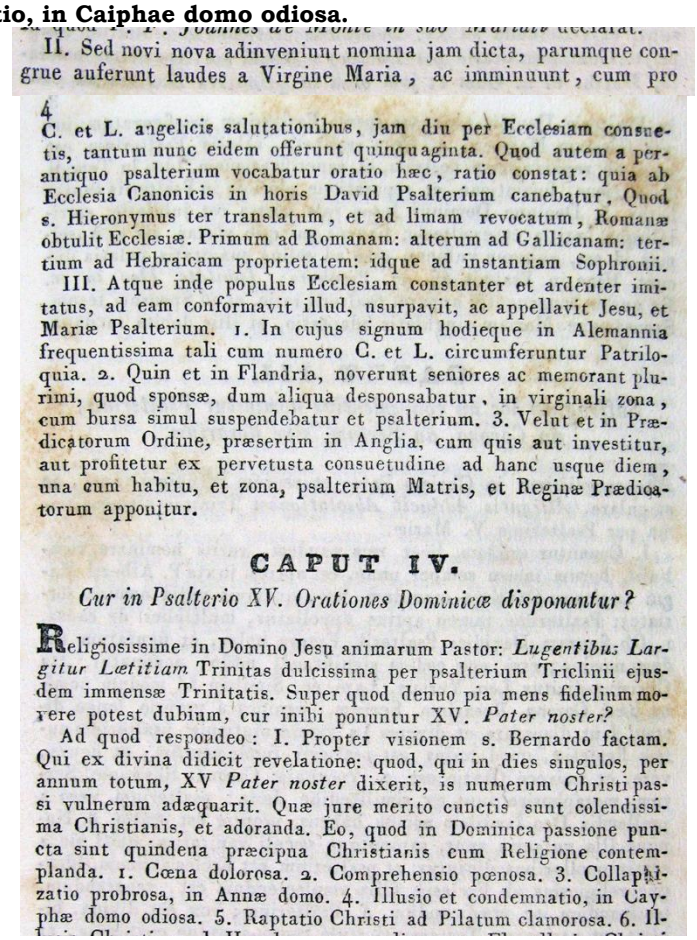

II. Sed novi nova adinveniunt nomina jam dicta, parumque congrue auferunt laudes a Virgine Maria, ac imminuunt, cum pro

4

C. et L. angelicis salutationibus, jam diu per Ecclesiam consuetis, tantum nunc eidem offerunt quinquaginta. Quod autem a perantiquo psalterium vocabatur oratio hæc, ratio constat: quia ab Ecclesia Canonicis in horis David Psalterium canebatur. Quod s. Hieronymus ter translatum, et ad limam revocatum, Romanæ obtulit Ecclesiæ. Primum ad Romanam: alterum ad Gallicanam: tertium ad Hebraicam proprietatem: idque ad instantiam Sophronii.

III. Atque inde populus Ecclesiam constanter et ardenter imitatus, ad eam conformavit illud, usurpavit, ac appellavit Jesu, et Mariæ Psalterium. 1. In cujus signum hodieque in Alemannia frequentissima tali cum numero C. et L. circumferuntur Patriloquia. 2. Quin et in Flandria, noverunt seniores ac memorant plurimi, quod sponsæ, dum aliqua desponsabatur, in virginali zona, cum bursa simul suspendebatur et psalterium. 3. Velut et in Prædicatorum Ordine, præsertim in Anglia, cum quis aut investitur, aut profitetur ex pervetusta consuetudine ad hanc usque diem, una cum habitu, et zona, psalterium Matris, et Reginæ Prædicatorum apponitur.

CAPUT IV.

Cur in Psalterio XV. Orationes Dominicæ disponantur?

Religiosissime in Domino Jesu animarum Pastor: *Lugentibus Largitur Lætitiam* Trinitas dulcissima per psalterium Triclinii ejusdem immensæ Trinitatis. Super quod denuo pia mens fidelium movere potest dubium, cur inibi ponuntur XV. *Pater noster?*

Ad quod respondeo: I. Propter visionem s. Bernardo factam. Qui ex divina didicit revelatione: quod, qui in dies singulos, per annum totum, XV *Pater noster* dixerit, is numerum Christi passi vulnerum adæquarit. Quæ jure merito cunctis sunt colendissima Christianis, et adoranda. Eo, quod in Dominica passione puncta sint quindena præcipua Christianis cum Religione contemplanda. 1. Cœna dolorosa. 2. Comprehensio pœnosa. 3. Collaphizatio probrosa, in Annæ domo. 4. Illusio et condemnatio, in Cayphæ domo odiosa. 5. Raptatio Christi ad Pilatum clamorosa. 6. Il-

[213] **W wydaniu z 1691 roku znajduje się: "offerant".**

[214] **W wydaniu z 1691 roku znajduje się: "ponantur".**

II. Nowe (pokolenia) tworzą nowe nazwy o których już wspomniałem, ale w znacznie mniejszym stopniu niż dotychczas oddają cześć Dziewicy Maryi, a nawet ją pomniejszają, gdyż zamiast stu pięćdziesięciu „Zdrowaś Mario", zwyczajowych już w Kościele od dawna, teraz ofiarują Jej tylko pięćdziesiąt.

Ponieważ od czasów starożytnych tę modlitwę (różańcową) nazywano Psałterzem, było spowodowane faktem, że Kościół śpiewał Psałterz Dawida podczas Godzin Kanonicznych.

Św. Hieronim przetłumaczył (Psałterz Dawidowy) na trzy (języki): przede wszystkim na łacinę, potem na język galijski (istniejący do końca Vw.) i na końcu na hebrajski, pod naciskiem Sofroniusza, po ponownej rewizji, ofiarował go Kościołowi Rzymskiemu.

III. Od tej pory ludzie, którzy służyli Kościołowi z wytrwałością i gorliwością przyjęli go i modlili się nim, nazywając Psałterzem Jezusa i Maryi

1. Dowodem tego jest fakt, że nawet dzisiaj w Alemanni (region istniejący historycznie w średniowieczu) wielu nosi różańce ze stu pięćdziesięcioma paciorkami.

2. Także we Flandri, starsze osoby słyszały, a wielu to pamięta, że kiedy panna młoda wkładała suknię ślubną, na jej dziewiczym pasku, obok torebki, wisiał różaniec.

3. Podobnie jak w Zakonie Kaznodziejskim, zwłaszcza w Anglii, gdy ktoś zgodnie z dawną tradycją aż po dzień dzisiejszy, podczas obłóczyn lub profesji, wraz z habitem, na pasku zosatje zawieszony różaniec Matki i Królowej Zakonu Kaznodziejskiego.

ROZDZIAŁ IV

Dlaczego w Najśw. Różańcu jest piętnaście „Ojcze Nasz"?

O najpobożniejszy Pasterzu dusz w Panu Jezusie, Najsłodsza Trójca za pośrednictwem różańca obdarza radością płaczących u stołu swojej nieskończoności. W związku z tym pobożni wierni mogą zadać znów pytanie: dlaczego w (Najśw. Różańcu) zostało umieszczonych piętnaście "Ojcze Nasz"?

Odpowiadając na to:

I. Przez wizję jaką otrzymał św. Bernard: dzięki Bożemu Objawieniu zrozumiał, że ktokolwiek odmówi codziennie piętnaście „Ojcze Nasz" osiągnie liczbę odpowiadającą ranom Jezusa podczas Męki Pańskiej.

Chrześcijanie powinni darzyć to (Objawienie) najwyższą czcią i szacunkiem, ponieważ w Męce Pańskiej istnieje piętnaście podstawowych punktów, które chrześcijanie powinni pobożnie rozważać:

1. (Ostatnia) poruszająca Wieczerza;

2. Wstrząsające aresztowanie;

3. Lekceważacy policzek w domu Annasza;

4. Straszliwe wyszydzenie i oskarżenia w domu Kajfasza;

5. Raptatio Christi ad Pilatum clamorosa.
6. Illusio Christi apud Herodem contumeliosa.
7. Flagellatio Christi Sanguinolenta.
8. Coronatio Spinosa.
9. Irrisio ab militibus blasphemosa.
10. Condemnatio flagitiosa.
11. Bajulatio Crucis aerumnosa.
12. Crucifixio vulnerosa.
13. Elocutio Christi in Cruce virtuosa.
14. Mors Jesu luctuosa.
15. Sepultura Domini Gloriosa.

II. Tanti vero singula haec puncta sunt: ut (sicut Dominus JESUS aliquoties revelavit S. Bernardino, et S. Brigittae) quodque eorum omne pretium mundi totius creaturaeque naturae procul excedat.

Quo justus, ac sanctius eadem a Christianis commemoranda sunt, et veneranda ad XV Dominicas Orationes in Psalterio.

Quippe:

1. Cum haec Oratio per Dominum JESUM sit Apostolis mandata, *Matth. 6.*

2. Cum et jam olim in primitiva Ecclesia ad eandem unicam Sacrum Missae fuerit patratum: ut jura testantur Canonica ex S. Gregorii Registro.

3. Cum inde etiam Ecclesia Singulis Horis Canonicis isthanc praeponat orationem, velut Ecclesiasticarum orationum caput, ac fundamentum.

CAPUT V.

Cur in Psalterio Christi, ac Mariae ponantur C. et L. Salutationes Angelicae?

Illustrissime Pater pauperum, orphanorum, et pupillorum, *Tentatis Tradit Tranquillitatem* Trinitas Aeterna per Psalterium Virginis Mariae.

De quo exinde grandis movetur quaestio cur C. et L. AVE in Psalterio frequententur?

I. Non cujusquam id superstitionis est, sed imitationis Ecclesiae, cujus Psalterium Psalmis totidem constat.

Quo sane plebs fidelis in numero hoc biblico, minimeque vano, pie conformatur Ecclesiae.

II. RATIO PROPHETICA: quia CHRISTUS et MARIA Gloriosa prophetantur in Psalterio Davidis, secundum Virtutes in eis totidem et eximias Excellentias, passim a SS. Patribus celebratas: atque totidem Angelicis Salutationibus venerandas.

phæ domo odiosa. 5. Raptatio Christi ad Pilatum clamorosa. 6. Illusio Christi apud Herodem contumeliosa. 7. Flagellatio Christi sanguinolenta. 8. Coronatio spinosa. 9. Irrisio a militibus blasphemosa. 10. Condemnatio flagitiosa. 11. Bajulatio Crucis ærumnosa. 12. Crucifixio vulnerosa. 13. Elocutio Christi in Cruce virtuosa. 14. Mors Jesu luctuosa. 15. Sepultura Domini gloriosa.

II. Tanti vero singula hæc puncta sunt: ut (sicut Dominus Jesus aliquoties revelavit s. Bernardino, et s. Birgittæ) quodque eorum omne pretium mundi totius creatæque naturæ procul excedat. Quo justus, ac sanctius eadem a Christianis commemoranda sunt, et veneranda ad xv. Dominicas orationes in psalterio. Quippe 1. Cum hæc oratio per Dominum Jesum sit Apostolis mandata, Matth. 6. 2. Cum et jam olim in primitiva Ecclesia ad ean-

5

dem unicam sacrum Missæ fuerit patratum: ut jura testantur Canonica ex s. Gregorii Registro. 3. Cum inde etiam Ecclesia singulis horis Canonicis isthanc præponat orationem, velut Ecclesiasticarum orationum caput, ac fundamentum.

CAPUT V.

Cur in Psalterio Christi, ac Mariæ ponantur C. et L. Salutationes Angelicæ?

Illustrissime Pater pauperum, orphanorum, et pupillorum. *Tentatis Tradit Tranquillitatem* Trinitas æterna per psalterium Virg. Mariæ. De quo exinde grandis movetur quæstio cur C. et L. *Ave* in psalterio frequententur?

I. Non cujusquam id superstitionis est, sed imitationis Ecclesiæ, cujus psalterium psalmis totidem constat. Quo sane plebs fidelis in numero hoc biblico, minimeque vano, piæ conformatur Ecclesiæ.

II. Ratio Prophetica: quia Christus et Maria gloriosa prophetantur in Psalterio Davidis, secundum virtutes in eis totidem et eximias excellentias, passim a SS. Patribus celebratas: atque totidem Ang. Salutationibus venerandas.

5. Tłumne prowadzenie Chrystusa do Piłata;
6. obelżywe naśmiewanie się z Chrystusa, w obecności Heroda;
7. Krwawe biczowanie Chrystusa;
8. Ukoronowanie cierniem;
9. Skandaliczne szyderstwa ze strony żołnierzy;
10. Haniebne skazanie;
11. Niesienie krzyża;
12. Krwawe Ukrzyżowanie;
13. Pełne miłości słowa Chrystusa wypowiedziane z krzyża;
14. Poruszająca śmierć Jezusa na krzyżu;
15. Godny pogrzeb Pana Jezusa.

II. Każdy z tych punktów (Męki Chrystusa), w istocie ma tak wielką wartość, że pewnego razu Pan Jezus objawił św. Bernardynowi i św. Brygidzie, że każdy z nich (odnoszący się do Męki Pańskiej) znacznie przewyższa wartość całego świata i stworzonej przyrody.

Dlatego jest rzeczą bardzo słuszną i świętą, aby chrześcijanie o nich pamiętali i czcili je w 15 "Ojcze Nasz" w różańcu.

Dokładnie:

1. Ta modlitwa była powierzona Apostołom przez Pana Jezusa (Mt.6,9);

2. Dawno temu w starożytnym Kościele Msza Święta kończyła się „Ojcze Nasz", co potwierdzają Rubryki Kanoniczne zapisane przez św. Grzegorza (Wielkiego);

3. Z tego samego powodu „Ojcze Nasz" było odmawiane wszystkimi Godzinami Kanonicznymi, jako zasadę i podstawę wszystkich modlitw Kościoła.

ROZDZIAŁ V

Dlaczego w Różańcu Jezusa i Maryi znajduje się sto pięćdziesiąt „Zdrowaś Mario"?

O najznakomitszy Ojcze ubogich, sierot i najmłodszych, Trójca Przedwieczna przez Różaniec Maryi Dziewicy przynosi spokój tym, którzy są w próbie.

W związku z tym pojawia się ważne pytanie: dlaczego Różaniec zawiera sto pięćdziesiąt „Zdrowaś Mario"?

I. Liczba ta nie wynika z przesądów, ale z naśladowania Kościoła: Psałterz (Kościoła) składa się (w rzeczywistości) z takiej liczby psalmów.

Zatem wierny lud, z tą biblijną liczbą o wielkim znaczeniu, pobożnie upodabnia się do Kościoła.

II. Motyw proroczy: skoro w Psałterzu Dawida przepowiedziano Chrystusa (Jezusa) i chwalebną Maryję z tyloma cnotami i symbolami znaczenia , zawsze podkreślanymi przez Ojców Kościoła, że w różańcu jest (sto pięćdziesiąt) „Zdrowaś Maryjo", które należy czcić.

III. RATIO MYSTICA: consonat istis mysterium multiplex ejusdem observati numeri CL tum in constructione Arcae, et[215] Tabernaculi Moysis, tum Templi Salomonaei, tum in Visione Ezechielis, qua nova Templi ratio, faciesque divinitus ei delineabatur.

Atqui vero numerus in figura; ut rem aliquam figuratam designet, necesse est, et quidem sacer rem sacram, biblicus biblicam item rite numeratam.

Quare isthic in Psalterio JESU, et MARIAE numerus veritatem, recte sui in Davidico continet adumbratam.

IV. RATIO PHYSICA: constat iuxta philosophos inter et Theologos, coelorum orbes undenos esse.

1. Empireum.
2. Primum Mobile.
3. Crystallinum, seu Aqueum.
4. Firmamentum stellatum.
5. Coelum Saturni.
6. Jovis.
7. Martis.
8. Solis.
9. Veneris.
10. Mercurii.
11. et Lunae.

Ad haec[216] Elementa sunt quatuor: atqui hisce quindenis[217] omnem vivere hominem necesse est, ad modum quidem naturalem.

Huc accedit, quod, humana vita in quolibet dictorum XV decem distinctis modis aliter atque aliter se habeat affecta, scilicet secundum Categorias decem, quae sunt *Substantia, Qualitas, Quantitas, Relatio, Actio, Passio, Situs, Quando, Ubi, et Habitus.*

Quare plane liquet, si 10 in 15 per multiplicationem reduxeris, quod omnis homo necessario habeat in sese CL Habitudines naturales.

Quae omnes ac singualae cum sub Dominio CHRISTI, ac Patrocinio Deiparae stent, aut varient: par quoque esse, ut quisque, pro sui in istis conservatione, et malorum oppositorum aversione, Jesum, et Mariam pari numero Salutationum laudet, ac veneretur.

III. Ratio Mystica: consonat istis mysterium multiplex ejusdem observati numeri CL. tum in constructione Arcæ, et Tabernaculi Moysis, tum Templi Salamonæi, tum in visione Ezechielis, qua nova Templi ratio, faciesque divinitus ei delineabatur. Atqui vero numerus in figura; ut rem aliquam figuratam designet, necesse est, et quidem sacer rem sacram, biblicus biblicam item rite numeratam. Quare isthic in psalterio Jesu, et Mariæ numerus veritatem, recte sui in Davidico continet adumbratam.

IV. Ratio Physica. Constat juxta philosophos inter et Theologos, cœlorum orbes undenos esse. 1. Empyreum. 2. Primum mobile. 3. Crystallinum, seu Aqueum. 4. Firmamentum stellatum. 5. Cœlum Saturni. 6. Jovis. 7. Martis. 8. Solis. 9. Veneris. 10. Mercurii. 11. et Lunæ: Ad hæc Elementa sunt quatuor: atqui hisce quindenis omnem vivere hominem necesse est, ad modum quidem naturalem. Huc accedit, quod humana vita in quolibet dictorum xv. decem distinctis modis aliter atque aliter se habeat affecta scilicet secundum categorias decem, quæ sunt Substantia, Qualitas, Quantitas, Relatio, Actio, Passio, Situs, Quando, Ubi, et Habitus. Quare plane liquet, si 10. in 15. per multiplicationem reduxeris, quod omnis homo necessario habeat in sese CL. habitudines naturales. Quæ omnes ac singulæ cum sub dominio Christi, ac patrocinio Deiparæ stent, aut varient: par quoque esse, ut quisque, pro sui in istis conservatione, et malorum oppositorum aversione, Jesum, et Mariam pari numero salutationum laudet, ac veneretur.

---

[215] W wydaniu z 1691 roku znajduje się: "tum".
[216] W wydaniu z 1691 roku znajduje się: "hoc".
[217] W wydaniu z 1691 roku znajduje się: "undenis".

III. Motyw mistyczny: liczba sto pięćdziesiąt jest potwierdzana wielokrotnie, zarówno przy budowie Arki (Noego), jak i Przybytku Mojżesza, i Świątyni Salomona, i w Wizji Ezechiela, kiedy nowy model Świątyni i jej postać zostały zainspirowane przez Boskie Objawienie.

Otóż liczba (stu pięćdziesięciu psalmów) przepowiadała liczbę (stu pięćdziesięciu „Zdrowaś Mario”) i konieczne było, aby święta (liczba) odpowiadała świętej rzeczywistości, aby (cyfra) biblijna przewidywała rzeczywistość biblijną, stosując to samo kryterium liczbowe.

Dlatego właśnie tutaj, w Psałterzu Jezusa i Maryi, liczba (stu pięćdziesięciu „Zdrowaś”) zawiera prawdę, zapowiedzianą w (liczbie sto pięćdziesiąt Psalmów) Dawida.

IV. Motyw Fizyczny: filozofowie i teolodzy zgodnie potwierdzają, że istnieje jedenaście sfer niebieskich:

1. Wnętrze (Empirio);
2. Pierwsza warstwa ruchoma;
3. (sklepienie niebieskie) krystaliczne lub wodne;
4. firmament gwiaździsty;
5. sklepienie niebieskie Saturna;
6. (sklepienie niebieskie) Jowisza;
7. (sklepienie niebieskie) Marsa;
8. (sklepienie niebieskie) Słońca;
9. (sklepienie niebieskie) Wenus;
10. (sklepienie niebieskie) Merkurego;
11. i (sklepienie niebieskie) Księżyca.

(Jedenaście sfer) zawierają w sobie Cztery Elementy, a wraz z nimi piętnaście rzeczywistości niezbędnych do życia każdego człowieka, z naturalnego punktu widzenia.

Dodamy do tego, że życie ludzkie w piętnastu (realiach) dzieli się na dziesięć różnych sposobów, które niektóre w ten, inne inaczej dzielą się na dziesięć kategorii, którymi są: ciało, charakter, waga, relacyjność, pracowitość, uczuciowość, nastrój, stabilność, dynamika i nawyki.

Dlatego jest całkiem oczywiste, że jeśli pomnoży się dziesięć (kategorii) przez piętnaście (rzeczy naturalnych), każdy człowiek będzie miał w sobie sto pięćdziesiąt naturalnych potrzebnych cech, z których każda, pozostając w Mocy Chrystusa i pod opieką Maryi (Najśw.), będzie stała, w przeciwnym razie będzie zmienna.

Dobrze jest więc, aby każdy starał się w nich trwać i uniknąć złego zła, wielbiąc i oddając cześć Jezusowi i Maryi przez równą liczbą „Zdrowaś Maryjo”.

V. RATIO MORALIS evincit idem.

Virtutes enim principes Christianae XV numerantur istae:

Theologicae tres: *Fides, Spes, Charitas.*

Septem Capitales: *Humiltas, Largitas, Castitas, Benignitas, Abstinentia, Patientia, Devotio;*

Cardinales quatuor: *Prudentia, Justitia, Temperantia, Fortitudo*, quae eadem est cum Abstinentia.

Restant duae, *Religio* et *Poenitentia.*

Ad istas ut omnes aliae, rerumque omnium creatarum usus reducitur; sic ipsae ad DEI Mandatorum Decem observantiam referuntur.

Jam rursus per 10 multiplices 15 et reperies in quolibet Christiano C et L Morales habitudines omnino necessarias.

Cum autem *omne bonum de sursum* sit, perinde quoque necessarium esse, pro et Bonis istis a Deo obtinendis et malis contrariis fugiendis, ut pari in numero Salutationum apud Deum Deiparamque pie instetur.

Nam per quam Deo placuit mittere Salutem, et Salvatorem, per Eandem quoque gaudet et Gratiarum[218] dare pluviam salutarem.

VI. Ratio item Moralis stat a contrario vitiorum XV seu peccatorum: quae sunt *Infidelitas, Desperatio, seu Praesumptio, et Odium, Superbia, Avaritia, Luxuria, Invidia, Gula, Ira, Accidia*[219]*, Imprudentia, Injustitia, Pusillanimitas,* seu *Diffidentia, Impietas, Impoenitentia.*

Quae cum Decalogo adversentur, facile in numerum CL multiplicantur.

Utrisque vero par quoque numerus respondet Praemiorum Virtutibus, in Coelis, poenarum delictis, in gehenna.

Et saepe etiam plagarum, in vita hac mortali.

Quo justius, ac sanctius ille numerus precularum in Psalterio custoditur.

VII. RATIO NATURALIS idem vel ex homine repetita declaret.

Nam in quovis nostr[or]um Potentiae naturales insunt XV et quini sensus exteriores noti.

Interiores quini, ut *sensus communis, imaginatio, phantasia, aestimatio,* et *memoria.*

6

V. Ratio Moralis evincit idem. Virtutes enim principes Christianæ xv. numerantur istæ: Theologicæ tres: Fides, Spes, Charitas: septem capitales: Humilitas, Largitas, Castitas, Benignitas, Abstinentia, Patientia, Devotio. Cardinales quatuor: Prudentia, Justitia, Temperantia, Fortitudo, quæ eadem est cum Abstinentia. Restant duæ, Religio, et Pœnitentia. Ad istas ut omnes aliæ, rerumque omnium creatarum usus reducitur; sic ipsæ ad Dei mandatorum decem observantiam referuntur. Jam rursus per 10. multiplices 15. et reperies in quolibet Christiano C. et L. morales habitudines omnino necessarias. Cum autem omne bonum de sursum sit, perinde quoque necessarium esse, pro et bonis istis a Deo obtinendis, et malis contrariis fugiendis, ut pari in numero salutationum apud Deum Deiparamque pie instetur. Nam per quam Deo placuit mittere salutem, et Salvatorem, per eandem quoque gaudet, et gratiarum dare pluviam salutarem.

VI. Ratio item moralis stat a contrario vitiorum xv. seu peccatorum: quæ sunt Infidelitas, Desperatio, seu Præsumptio, et Odium, Superbia, Avaritia, Luxuria, Invidia, Gula, Ira, Accidia, Imprudentia, Injustitia, Pusillanimitas, seu Diffidentia, Impietas, Impœnitentia. Quæ cum Decalogo adversentur, facile in numerum CL, multiplicantur. Utrisque vero par quoque numerus respondet præmiorum virtutibus, in cœlis, pœnarum delictis, in gehenna. Et sæpe etiam plagarum, in vita hac mortali. Quo justius, ac sanctius ille numerus precularum in psalterio custoditur.

VII. Ratio Naturalis idem vel ex homine repetita declaret. Nam in quovis nostrum potentiæ naturales insunt xv. et quini sensus exteriores noti. Interiores quini, ut Sensus communis, Imaginatio, Phantasia, AEstimatio, et Memoria, Superiores potentiæ

---

[218] **W wydaniu z 1691 roku znajduje się: "gratiorum".**

[219] **W wydaniu z 1691 roku znajduje się: "Acediam".**

V. Motyw moralny: dochodzimy tu do tych samych wniosków.

Istnieje bowiem piętnaście cnót chrześcijańskich:

- trzy cnoty teologalne: wiara, nadzieja i miłość;

- siedem cnót podstawowych: pokora, hojność, czystość, miłująca dobroć, zrównoważenie, cierpliwość i pobożność;

- cztery cnoty kardynalne: roztropność, sprawiedliwość, męstwo, wstrzemięźliwość, która jest równa (cnocie) zrównoważenia[220];

- na końcu ostatnie dwie (cnoty): religijność i pokuta.

Wszystkie inne (cnoty), które należy praktykować we wszystkim co stworzone, opierają się na nich, ale one same odwołują się do Dziesięciu Przykazań.

Mnożąc dziesięć (Przykazań) przez piętnaście (cnót moralnych), znajdziemy u każdego chrześcijanina sto pięćdziesiąt całkowicie niezbędnych predyspozycji moralnych.

Od momentu kiedy wszelkie dobro otrzymujemy z góry, należy pobożnie wznosić ku Bogu i Matce Bożej odpowiednią liczbę (sto pięćdziesiąt) Zdrowaś Maryjo, aby je otrzymać od Boga, i uciec od przeciwnego zła.

W rzeczywistości, tak jak Bogu spodobało się zesłać nam zbawienie i Zbawiciela przez (Maryję), tak samo przez Jej pośrednictwo otrzymamy uzdrawiający deszcz łask.

VI. Motyw moralny, w równym stopniu sprzeciwia się piętnastu wadom lub grzechom, którymi są: niewierność, desperacja lub zarozumiałość, nienawiść, duma, chciwość, żądza, zazdrość, obżarstwo, gniew, lenistwo, nieostrożność, niesprawiedliwość, małoduszność lub nieufność, bezbożność, brak skruchy.

Piętnaście wad będac przeciwnymi Dekalogowi, jeśli zostanie pomnożonych przez (Dziesięć Przykazań), łatwo otrzymamy liczbę stu pięćdziesięciu.

Zatem w obu przypadkach (cnót i wad) ta sama liczba (sto pięćdziesiąt) odpowiada cnotom nagradzanym w niebie i wadom karanym piekłem, a często także cierpieniem w tym śmiertelnym życiu.

Niech zatem liczba (stu pięćdziesięciu) odmawianych (Zdrowaś Mario) w różańcu będzie zachowywana słusznie i święcie.

VII. Motyw naturalny: tj. ludzki, który powtarza wszystko co zostało już potwierdzone. Każdy z nas ma bowiem w sobie piętnaście naturalnych darów:

- pięć dotyczy zmysłów zewnętrznych (wzrok, słuch, powonienie, smak i dotyk[221]);

- pięć zmysłów wewnętrznych: wrażliwość, wyobraźnia, kreatywność, zmysł praktyczny i pamięć;

- pięć zdolności wewnętrznych: uczucie, wrażliwość, praktyczność umysłu, emocje[222], i wola.

---

[220] Zdecydowano się zachować tekst z inkunabułu z 1498 roku, będącego pierwszym źródłem o. Coppensteina, który łączy „Abstinentia" z „Temperantia", a nie z „Fortitudo".

[221] Obecne w inkunabule z 1498 roku, a pominięte przez o. Coppensteina.

[222] W tłumaczeniu na język włoski zdecydowano się użyć terminu „passibilis" z wydania z 1624 roku, zamiast terminu „possibilis" z wydania z 1847 roku.

Superiores potentiae quinae, ut *motiva, sensualitas, intellectus agens, passibilis*[223], *et voluntas.*

At per haec tum Christus, tum B. Maria pro se, proque nobis in Decalogo serviere Deo et perplacuerunt: atque ita per formales in eis Habitudines quindenas, in Decalogo multiplicatas, actus meritorii CL colligantur oportet.

Quibus sua quoque, praemia totidem in terris, ac coelis utrique concessa, sancte credere necesse est fideli.

Et quisnam eos pari in numero colendos rite, adorandosque dubitarit?

Quid quod, et nos ipsos quaedam Religionis necessitas plane constringat: (quippe eisdem praeditos Potentiis, eidem obstrictos Decalogo) Deo, Deiparaeque, aut deservire pro pari Sorte Praemiorum Coeli, aut deperire in pari numero tormentorum inferni.

Totidem enim nos hinc Dona Gratiarum invitant, inde monstra[224] vitiorum insectantur.

VIII. RATIO SACRA: hanc offert Quinquagenae, in Psalterio trinae, Jubilaeus annus quinquagesimus quisque: qui Pacis fuit, Requiei, et Libertati sacer.

JESUS autem et MARIA sicut rerum omnium, sic et Jubilaei sunt Rex et Regina idque tum in *lege Naturae*; tum et Moysis data in Sinai Monte, die (ab) exitu Israel de Aegipto quinquagesima; tum in *Lege Gratiae*, data complete in Pentecostes die, ab Resurrectione quinquagesimo.

Accedit, quod et in Coelis triplex Jubilaeum, *Visionis*, *Fruitionis*, *et Comprehensionis* universa doceat, colatque Theologia Christiana.

Et quidni[225] jure meritissimo utrique JESU, ac MARIAE pro iis tres Quinquagenae precum in Psalterio offerantur.

Jure inquam: nam quis tam ingratus Deo, suisque immemor reperietur, qui non de quatuor et viginti horis diei unam in Divino Cultu quotidie horulam esse impendendam censeat?

ginatio, Phantasia, AEstimatio, et Memoria, Superiores potentiæ quinæ ut Motiva, Sensualitas, Intellectus Agens, Possibilis, et Voluntas. At per hæc tum Christus, tum B. Maria pro se, proq; nobis in Decalogo serviere Deo et perplacuerunt, atque ita per formales in eis habitudines quindenas, in Decalogo multiplicatas, actus meritorii CL. colligantur oportet. Quibus sua quoq; præmia totidem in terris, ac cœlis utrique concessa, sancte credere necesse est fideli. Et quisnam eos pari in numero colendos rite, adorandosque dubitarit? Quid quod, et nos ipsos quædam religionis necessitas plane constringat: (quippe eisdem præditos potentiis, eidem obstrictos Decalogo) Deo, Deiparæque, aut deservire pro pari sorte præmiorum cœli, aut deperire in pari numero tormentorum inferni. Totidem enim nos hinc dona gratiarum invitant, inde monstra vitiorum insectantur.

VIII. Ratio Sacra. Hanc offert Quinquagenæ, in psalterio trinæ, jubilæus annus quinquagesimus quisque qui pacis fuit, requiei, et libertati sacer. Jesus autem et Maria sicut rerum omnium, sic et jubilæi sunt Rex et Regina idque tum in *lege Naturæ:* tum et *Moysis* data in Sinai monte, die exitu Israel de AEgypto quinquagesima: tum in *lege Gratiæ*, data complete in Pentecostes die, ab Resurrectione quinquagesimo. Accedit, quod

7

et in cœlis triplex jubilæum, Visionis, Fruitionis, et Comprehensionis universa doceat, colatque Theologia Christiana. Et quid in jure meritissimo utrique Jesu, ac Mariæ pro iis tres quinquagenæ precum in psalterio offerantur. Jure inquam: nam quis tam ingratus Deo, suisque immemor reperietur, qui non de quatuor et viginti horis diei unam in divino cultu quotidie horulam esse impendendam censeat? Atqui juste eam tres in psalterio quinquage-

[223] W wydaniu z 1847 roku występuje „Possibilis".
[224] Tego słowa brakuje w wydaniu z 1691 roku.
[225] W wydaniu z 1847 roku występuje: „quid in".

Od momentu kiedy Chrystus i Maryja pragną, abyśmy za pośrednictwem (piętnastu darów) służyli Bogu w przykazaniach, na ich chwałę i na naszą korzyść, zatem konieczne jest pomnożenie tych piętnastu darów naturalnych za pośrednictwem Dziesięciu Przykazań, w ten sposób uzyskamy sto pięćdziesiąt czynów zasługujących, za które oboje (Jezus i Maryja) ofiarują tyle samo nagród na ziemi i w niebie; wskazane jest, aby każdy wierzący był skłonny święcie w nie wierzyć.

I jeśli ktokolwiek ma jeszcze wątpliwości, że zaprezentowana liczba (sto pięćdziesiąt) jest odpowiednia do oddawania czci i modlitwy?

Dla nas pochodzących z Zakonu Kaznodziejskiego, któremu ślubowaliśmy przez pośrednictwo darów naturalnych kształtowanych przez dekalog, jest absolutną koniecznością albo służyć Bogu i Matce Bożej, otrzymując w zamian nagrodę w niebie lub potępienie przepełnione mękami w piekle.

Zatem tyle samo łask nas zaprasza (do nieba), i tyle samo wad, które ściągają nas w dół.

VIII. Pobożny motyw: różaniec złożony z trzech pięćdziesiątek odmówiony z okazji Roku Jubileuszowego, obchodzonego co pięćdziesiątych lat, ofiaruje święty (rok) pokoju, odpoczynku i wolności.

Rzeczywiście, Jezus i Maryja, ponieważ są Królem i Królową wszystkich rzeczy, tak samo oboje są związani z Jubileuszem, zarówno na mocy prawa naturalnego; jak przez (Prawo), dane Mojżeszowi na górze Synaj, pięćdziesiątego dnia po wyjściu Izraela z Egiptu; jak także przez prawo łaski, otrzymane w obfitości w dniu Zesłania Ducha Św., pięćdziesiąt dni (po) Zmartwychwstaniu.

Dodamy tutaj, że w niebie będzie potrójny Jubileusz: Widzenia Boga, Błogosławieństwa i Zjednoczenia (z Nim), jak wszędzie uczy i głosi teologia chrześcijańska.

Czy nie byłoby zatem całkowicie słuszne i pełne zasług, aby Jezus i Maryja otrzymali jako hołd trzy pięćdziesiątki modlitwy?

Pytam siebie szczerzew: czy mógłby istnieć ktoś, kto byłby tak niewdzięczny obec Boga, zapominając o Jego (Dobrodziejstwach), że w ciągu doby nie znalazłby czasu choćby jednej godziny dziennie, aby poświęconej kultowi Bożemu?

Atqui juste eam tres in Psalterio Quinquagenae occuparint.

Quo par et aequum est magis, quin et probe debitum dixerim, vel tantillum tempusculum in tanto comprecandi genere in dies consecrare Deo.

***Dices*: Re quavis in bona, major numerus minore est melior: proinde nec iste CL precum, majori praestare potest.**

Sed istum ultra definitum transire precando, quasi vetat illius determinatio certa.

O turrim, sed carneam, ecce tibi, Davidis filius[226], Sap. 11: *"Omnia in numero, mensura et pondere posuisti"*.

Quod si *omnia* in re alia quacumque, quanto magis in pertinentibus ad Latriam, Cultumque Divinum?

In his autem Psalterium JESU, ac[227] MARIAE locum sibi facile principem vindicat[228] eundem, qui Orationi Dominicae, Angelicaeque Salutationi debet[ur].

Et adhuc absque Numero certo vagari illud oportere quisquam sentiet?

Vel Cato ethnicus reclamavit dicens: *"Omnibus adde modum: modus est pulcherrima Virtus*".

At Psalterium nec prolixitate, nec brevitate peccat in modum iustum: sed in mediocritate extremorum inter utrumque consistit.

Quocirca sicut fixo precum *numero*: sic et *mensura* sufficientis devotionis, et meriti *pondere* sibi recte constat.

Denique legisse me memini, rationes jam dictas a Gloriosa Virgine revelatas promanasse.

Quod tametsi non foret: ipsae tamen sufficientes sibi pondere suopte stant.

Vidi quoque virginem quandam, quae post Dominicam Communionem divino contuitu vidit Almam Matrem Virginem Corona triplicata Quinquagenae coronatam: in quarum prima Rosae L, in secunda Lilia totidem[229], in tertia Gemmae item quinquaginta cernere videbatur.

Nec dubito virginem hanc vera[230] vidisse: eo, quod Deiparae tales a Fidelibus essent oblata[231] Coronariae Quinquagenae.

pendendam censeat? Atqui juste eam tres in psalterio quinquagenæ occuparint. Quo par et æquum est magis, quin et probe debitum dixerim, vel tantillum tempusculum in tanto comprecandi genere in dies consecrare Deo.

Dices: Re quavis in bona, major numerus minore est melior: proinde nec iste CL. precum, majori præstare potest. Sed istum ultra definitum transire precando, quasi vetat illius determinatio certa. O turrim, sed carneam, ecce tibi, Davidis filius, Sap. 11. *Omnia in numero, mensura et pondere posuisti.* Quod si omnia in re alia quacunque, quanto magis in pertinentibus ad latriam, cultumque divinum? in his autem psalterium Jesu, ac Mariæ locum sibi facile principem vindicat eundem, qui orationi Dominicæ, Angelicæque Salutationi debet. Et adhuc absque numero certo vagari illud oportere quisquam sentiet? vel Cato ethnicus reclamavit dicens. *Omnibus adde modum: modus est pulcherrima virtus.* At psalterium nec prolixitate, nec brevitate peccat in modum justum: sed in mediocritate extremorum inter utrumque consistit. Quocirca sicut fixo precum numero, sic et mensura sufficientis devotionis, et meriti pondere sibi recte constat.

Denique legisse me memini, rationes jam dictas a gloriosa Virg. revelatas promanasse, quod tametsi non foret: ipse tamen sufficientes sibi pondere suopte stant. Vidi quoque Virginem quandam, quæ post dominicam communionem divino contuitu vidit almam Matrem Virginem corona triplicata. Quinquagenæ coronatam: in quarum prima Rosæ L. in secunda Lilia totidem, in tertia gemmæ item quinquaginta cernere videbatur. Nec dubito Virginem hanc vera vidisse: eo, quod Deiparæ tales a fidelibus essent oblata coronariæ quinquagenæ.

---

[226] W wydaniu z 1691 roku występuje: "illi".

[227] Brakuje w wydaniu z 1691 roku.

[228] W wydaniu z 1691 roku występuje: "vendicat".

[229] W wydaniu z 1691 r. tekst jest niejasny z powodu błędu drukarskiego. Tekst z 1691 r. brzmi: „in quarum hac Rosae L ista Lilia totidem, in tertia etc.". Poprawna jest natomiast wersja z 1847 roku.

[230] W wydaniu z 1691 roku występuje: "veram".

[231] W wydaniu z 1691 roku występuje: "oblatae".

I słusznie, poświęcą różańcowi trzy pięćdziesiątki. Powiem, że jest słuszną powinnością poświęcenie Bogu odrobiny czasu w ciągu dnia, aby odmówić tego rodzaju modlitwę.

Ty odpowiesz: często rzeczywistość ukazuje, że większa liczba jest lepsza niż mniejsza: dlatego mając sto pięćdziesięć modlitw można wybrać (liczbę modlitw: „Zdrowaś Mario”) tę większą.

Jednak przekroczenie określonej liczby „Zdrowaś”, pozbawia tę modlitwę różańcową jej ustalonej tożsamości.

Oto jesteś Synu Dawida , wieżą, ale ziemską: “Utworzyłeś wszystko według miary, liczby i wagi” (Sap.11).

I jeśli te (wymiary) są znaczące dla innych rzeczy, czy nie będą bardziej znaczące dla adoracji i kultu Bożego?

Dla nich zatem różaniec Jezusa i Maryi wymaga sam w sobie pewnego szacunku, a wynika to z „Ojcze Nasz” i „Zdrowaś Mario”.

Czy ktoś jeszcze uważa, że różaniec mógłby istnieć bez określonej liczby?

Także poganin Katon potwierdza, mówiąc: “Wszystkie rzeczy otrzymają jedną miarę: miara jest najpiękniejszą cnotą!”

Różaniec zaś, we właściwej mierze, nie jest ani zbyt rozwlekły, ani zbyt zwięzły, lecz znajduje się w centrum obojga, pomiędzy jednym a drugim.

W ten sposób jest logiczna sama w sobie ustalona liczba „Zdrowaś”, będąc wystarczającą miarą pobożności i liczby zasług.

Wreszcie pamiętając, że przeczytałem, iż przedstawione teraz powody pochodzą z Objawień Chwalebnej Dziewicy, chociaż to niczego nie zmienia, ponieważ ze względu na ich spojność są one całkowicie wystarczające.

Widziałem także jedną dziewczynkę, która po komuni św., ujrzała w ekstazie Dziewicę Matkę Boga, ukoronowaną koroną z trzech pięćdziesiątek: w pierwszej (pięćdziesiątce) zdawała się widzieć pięćdziesiąt róż, w drugiej (pięćdziesiątce) lilie, w trzeciej (pięćdziesiątce) perły. Nie mam wątpliwości, że ta dziewwczynka widziała rzeczy prawdziwe.

W ten sposob wierni ofiarowywali Matce Bożej, korony z (trzech) pięćdziesiątek.

CAPUT VI.
Utrum prae altero sit, Pater, an Ave.

Clarissime in scientiis intelligentiae Pastor ovium Christi: *Egenorum Expellit Egestatem* Trinitas Felicissima per Psalterium Virginis felicium felicissimae.

De quo curiosa quaerit Saecularium aviditas: Utrum nobilius: Dominica Oratio, an Salutatio Angelica?

Hi, si noscent istud Philosophi: *"Odiosae rerum sunt comparationes"*: digitum ori imponerent.

Verum ego neutri contrarius parti, *media tutissimus ibo*: duoque docebo.

I. PRIUS *Dominica Oratio quinque modis antecellit Dominicam Annuntiationem.*

1. *Auctore*: nam eam Christus, at *Ave*, dictavit Archangelus.

2. *Forma* orationis: verius enim habet rationem Orationis, quam Salutatio.

3. *Contento*: complectitur enim expresse, et bona petenda omnia, et deprecanda mala, at Salutatio tantum implicite. *Teste B. Alberto Magno, super Missus, ex Augustino*[232].

4. *Fine*: Oratio Dominica manifeste fuit Ecclesiae data ad orandum, *Matth. 6.*

Non sic autem Salutatio.

5. *Adiuncto*: Dominica Oratio, magis aptatur humanae affectioni, intelligentiae, utilitati, et necessitati, ut septem ipsae petitiones testantur: Salutatio vero potius Christi, ac Mariae attinet Personam, quam miseriam nostram.

II. ALTERUM: *Angelica Salutatio quinque de causis antecedit Dominicam Orationem.*

1. *Obiecto*, quia Salutatio est ad Deiparae Personam, quae Sola, dignior est Ecclesia Militante, ad Cuius Gratiam Dominica data est Oratio.

2. *Materia*, resp[ondeo][233]quia Dominica Oratio solis convenit peccatoribus, ut quibus necesse sit orare: *"Dimitte nobis etc"*; Christo autem et Mariae, ut ab omni puris peccato, convenire nequit: nisi quatenus in persona Ecclesiae eam oraverint; at Angelica Salutatio etiam ab JESU et MARIA recitari sancte potuit.

CAPUT VI.

Vtrum præ altero sit, Pater, an Ave.

Clarissime in scientiis intelligentiæ Pastor ovium Christi: *Egenorum Expellit Egestatem* Trinitas felicissima per psalterium Virginis felicium felicissimæ. De quo curiosa quærit sæcularium aviditas: utrum nobilius: dominica oratio, an salutatio Angelica? Hi, si noscent istud philosophi: *odiosæ rerum sunt comparationes*: digitum ori imponerent. Verum ego neutri contrarius parti; media tutissimus ibo: duoque docebo.

I. Prius Dominica Oratio quinque modis antecellit Dominicam

8

Annuntiationem. 1. Auctore: nam eam Christus, at *Ave*, dictavit Archangelus. 2. Forma orationis: verius enim habet rationem orationis, quam Salutatio. 3. Contento: complectitur enim expresse, et bona petenda omnia, et deprecanda mala, at Salutatio tantum implicite. Teste *b. Alberto Magno, super missus, ex Aug.* 4. Fine: oratio Domin. manifeste fuit Ecclesiæ data ad orandum, *Matth.* 6. non sic autem Salutatio. 5. Adjuncto: dominica oratio magis aptatur humanæ affectioni, intelligentiæ, utilitati, et necessitati, ut septem ipse petitiones testantur: salutatio vero potius Christi, ac Mariæ attinet personam, quam miseriam nostram.

II. Alterum: Angelica salutatio quinque de causis antecedit Dom. Orationem. 1. Objecto, quia salutatio est ad Deiparæ personam, quæ sola, dignior est Ecclesia militante, ad cujus gratiam Dominica data est Oratio. 2. Materia, quia Dom. Oratio solis convenit peccatoribus, ut quibus necesse sit orare: *Dimitte nobis ec.* Christo autem et Mariæ, ut ab omni puris peccato, convenire nequit: nisi quatenus in persona Ecclesiæ eam oraverint: at Ang. Salutatio etiam a Jesu et Maria recitari sancte potuit. 3. Fine,

---

[232] **Błąd w przepisaniu tekstu przez o. Coppensteina: tekst oryginalny, zaczerpnięty z inkunabułu z 1498 roku, brzmi: „Ex dictis Augustini in libro De Verbis Domini et Alberti Magni Super Missus est" (fol. 148, kol. c).**

[233] **„Resp[ondeo]", obecne w tekście z 1691 roku, brakuje w tekście z 1847 roku.**

ROZDZIAŁ VI

Która z dwóch modlitw jest ważniejsza w stosunku do drugiej: „Ojcze Nasz” czy „Zdrowaś Mario”?

O najwybitniejszy z intelektów (i) Pasterzu Owiec Chrystusowych, Trójca Przenajświętsza, poprzez Najświętszy Różaniec Najświętszej Maryi Panny, oddala od ubogich wszelką.

W związku z tym ciekawska żądza (wiedzy) osób świeckich pyta: która z dwóch modlitw jest wspanialsza: „Ojcze Nasz” czy „Zdrowaś Mario”?

Położyliby palec na ustach, gdyby znali (powiedzenie) filozofa (Arystotelesa): „Porównania rzeczy są obrzydliwe”.

Jestem zdecydowanie przeciwny byciu stronniczym, a więc pozostanę neutralnym i pozostanę na pewno pośrodku porównując obydwie modlitwy:

I. “Ojcze Nasz” przez pięć charakterystycznych cech poprzedza „Zdrowaś Mario”:

1. odnośnie autora: w istocie słowa “Ojcze Nasz” wypowiedział Chrystus, podczas gdy „Zdrowaś Mario” wypowiedział Archanioł Gabriel.

2. odnośnie formy modlitwy: “Ojcze Nasz” ma bardziej responsywną strukturę modlitwy niż „Zdrowaś Mario” (które jest pozdrowieniem);

3. odnośnie zawartości modlitwy: (Ojcze Nasz), w istocie zawiera w sobie prośby związane z dobrem o które chcemy otrzymać i zło, które chcemy oddalić, podczas gdy w „Zdrowaś Mario” (prosi o nie) jedynie pośrednio, jak stwierdza św. Augustyn w książce „Słowo Pańskie” oraz św. Albert Wielki w książce pt. „Wcielił się”;

4. w końcu: “Ojcze Nasz” zostało ofiarowane Kościołowi, właśnie w celu bycia proszonym (Mt. 6,9-13); nie jest tak natomiast w przypadku „Zdrowaś Mario”;

5. dodając: “Ojcze Nasz” jest bardziej zgodny z ludzkimi uczuciami, intelektem, użytecznością i potrzebami, co znajduje potwierdzenie w siedmiu prośbach; natomiast „Zdrowaś Maryjo” dotyczy bardziej osób Chrystusa i Maryi niż naszego ubóstwa.

II. “Zdrowaś Mario” przewyższa “Ojcze Nasz” z pięciu powodów:

1. odnośnie tematu: Zdrowaś Maryjo jest adresowana do osoby Matki Bożej, która jako jedyna ma większą godność od Kościóła Walczącego (na ziemi), któmu została osiarowana łaska w postaci „Ojcze Nasz”;

2. odnośnie tematu, odpowiadam, że „Ojcze Nasz” jest adresowany tylko do grzeszników, jako do tych, którzy potrzebują się modlić: „Przebacz nam (nasze winy)”; (Ojcze Nasz) nie może jednak zwracać się do Chrystusa i Maryi, gdyż są oni wolni od wszelkiego grzechu: odmawiają więc Oni (Ojcze Nasz) jedynie w imieniu Kościoła; natomiast „Zdrowaś Mario” mogliby odmawiać na równi z nami w taki sam sposób.

3. *Fine* seu *forma*: quia in Incarnatione, terminus formalis, divinum erat suppositum, et non humanum: at hic est infinitus formaliter, cum sit Deus.

Dominicae Orationis autem terminus est finitus, utpote collatio bonorum creatorum, et aversio malorum, quae formaliter sunt finita.

Quo Salutatio praestantior est Dominica Oratione.

4. *Effectu*: quia Annunciatio est index Christi, Auctoris Dominicae Precationis, simul est Novi Testamenti Principium, quorum neutrum est in[234] Dominica Oratio.

5. Ac summae quaeque Excellentiae Christi et Mariae sicut in ea continentur, ita et ab eadem dependere censentur.

Minime vero ab Dominica Oratione, quae opus est effectus Christi.

III. TERTIUM: *Utrum in Psalterio partes deferendae potiores?*

Respondeo: equidem hic ordinem necessitas ullius minime posuerim, sed merae congruentiae.

Congruum namque est, quae sunt Sponsi, perire[235] illis, quae esse Sponsae censetur.

IV. Quaeris: *Cur igitur in Psalterio denae Salutationes ponuntur, ad unicam Dominicam Orationem?*

Uni, inquam, istae denae postponuntur illi subiuncte: quippe Oratio Dominica fundamentum est Ecclesiae, cunctorumque bonorum: fundamentum vero semper unum sit oportet, cui plura inedificari conclavia, aut aedificia queunt.

V. Instas: *Cur non potius C et L Pater: et solum XV Ave dicuntur?*

Ratio est, inquam: Quia Deipara non est basis prima, et potissima Fidei, sed Christus: quocirca, nec Psalterium ab Angelica Salutatione inchoari condecet.

2. *Adde*: Quod CL Pater, nimia prolixitate orantibus e vulgo toedium forte paritura forent.

3. *Tum denique*: Quia ut omnium Advocatus est ad Deum Christus: ita Mediatrix ad Christum est Maria Mater Misericordiae; specialis peccatorum piissima Patrona.

Salutatio etiam a Jesu et Maria recitari sancte potuit. 3. Fine, seu forma. Quia in Incarnatione, terminus formalis, divinum erat suppositum, et non humanum: at hic est infinitus formaliter; cum sit Deus. Dom. Orationis autem terminus est finitus, utpote collatio bonorum creatorum, et aversio malorum, quæ formaliter sunt finita. Quo Salutatio præstantior est Dom. Oratione. 4. Effectu. Quia Annunciatio est index Christi, auctoris Dom. precationis, simul est Novi Testam. principium, quorum neutrum est Domin. Oratio: ac summæ quæque excellentiæ Christi, et Mariæ sicut in ea continentur, ita et ab eadem dependere censentur. Minime vero a Dom. Oratione, quæ opus est effectus Christi.

III. Tertium, utrum in psalterio partes deferendæ potiores? Respondeo: equidem hic ordinem necessitatis ullius minime posuerim, sed meræ congruentiæ. Congruum namque est, quæ sunt Sponsi, perire illis, quæ esse Sponsæ censentur.

IV. Quæris: cur igitur in psalterio denæ Salutationes ponuntur, ad unicam domin. orationem? Uni, inquam, istæ denæ postponuntur illi subjunctæ: quippe oratio domin. fundamentum est Ecclesiæ, cunctorumque bonorum: fundamentum vero semper unum sit oportet, cui plura inedificari conclavia, aut ædificia queunt.

V. Instas: cur non potius C. et L. *Pater:* et solum xv. *Ave* dicuntur? Ratio est, inquam: quia Deipara non est basis prima, et potissima fidei, sed Christus: quocirca, nec psalterium ab Angel. Salutatione inchoari condecet. 2. Adde: quod CL. *Pater*, nimia prolixitate orantibus e vulgo tœdium forte paritura forent. 3. Tum denique: quia ut omnium advocatus est ad Deum Christus ita mediatrix ad Christum est Maria Mater Misericordiæ; specialis peccatorum piissima Patrona.

---

[234] Termin „in", obecny w wydaniu z 1691 roku, brakuje w wydaniu z 1847 roku.

[235] W wydaniu z 1691 roku występuje: „praeire" (preferować).

3. odnośnie celu, a raczej formy: treścią formalną (Zdrowaś Maryjo) było Wcielenie: to, co zostało przedstawione (przez Archanioła), było Boskie, a nie ludzkie; i ta (Boska treść) była co do formy nieskończona, będąc Bogiem (Autorem słów Zdrowaś Maryjo). W „Ojcze Nasz" treść (formalna) ogranicza się jednak jedynie do prośby o dobra stworzone i dystansowania się od zła, które formalnie jest rzeczywistością skończoną. Z tego powodu "Zdrowaś Mario" przewyższa "Ojcze Nasz";

4. odnośnie rezultatu: Zwiastowanie (w "Zdrowaś Mario") zapowiadało Chrystusa, autora Modlitwy Pańskiej, a jednocześnie było początkiem Nowego Testamentu: ale żadna z dwóch rzeczywistości nie jest zawarta w „Ojcze Nasz";

5. I wreszcie, najwyższa doskonałość Chrystusa i Maryi została przedstawiona (w „Zdrowaś Maryjo"), że wierzy się, że od Niej zależą; natomiast doskonałość przedstawiona nie jest związana z „Ojcze Nasz", które jest cennym dziełem Chrystusa.

III. Która z dwóch modlitw w różańcu jest bardziej preferowana

Odpowiem, że ze mojej strony nie kierowałbym się kryterium pierwszeństwa, ale zwykłym szacunkiem: w rzeczywistości jest to grzecznością, że Oblubieniec woli rzeczy, które należą do Oblubienicy.

IV. Zapytasz zatem: Dlaczego więc w różańcu na każde jedno "Ojcze Nasz", przypada dziesięć „Zdrowaś Mario"?

Odpowiem, że do samej (modlitwy „Ojcze Nasz") dodaje się dziesiątki („Zdrowaś Maryjo"), podporządkowując je (jej), gdyż „Ojcze Nasz" jest fundamentem Kościoła i wszelkich dóbr: w istocie jest to konieczne jest, aby fundament był zawsze jeden, na którym można zbudować wiele pomieszczeń lub budynków.

V. Ty powtórzysz: Dlaczego nie odmawia się raczej stupięćdziesięciu "Ojcze Nasz" i piętnastu „Zdrowaś Mario"?

(Odpowiem): powodem jest to, że Chrystus, a nie Matka Boża, jest pierwszą i istotną podstawą wiary: z tego powodu nie byłoby wyrazem czci rozpoczynanie Różańca od „Zdrowaś Mario".

2. Dodamy, że sto pięćdziesiąt "Ojcze Nasz" ze względu na swoją długość mogłoby być przyczyną silnego zmęczenie modlącego się ludu.

3. Wreszcie zatem, jak Chrystus jest Orędownikiem wszystkich przed Bogiem, tak Maryja, Matka Miłosierdzia, jest Pośredniczką przed Chrystusem, szczególną (i) najpobożniejszą Patronką grzeszników.

CAPUT VII.

Quomodo Veteris Testamenti Scripturae possint ad hoc Psalterium aptari?

Venerabilis Defensor, et veritatis Indagator Secretorum S. Paginae Dei: *Religionis Reddit Reformationem* Trinitas Gloriosissima per Psalterium Mariae.

De quo quaeritur: *Quaenam*[1] *Psalterio B.V.M. queant S. Scripturae verba applicari.*

1. Solutio sat ex jam dictis liquet.

2. Iuxta 1 Corint. 10: *"Omnia in figura contigebant illis"*, figura sc[ilicet] Christi venturi: cujus sola fuit umbra Lex Vetus.

3. Quoniam Incarnatio Christi est quasi effectus quidam Legis Antiquae: effectus autem per causam exponitur.

4. Licet non cuivis sit fas S. Scripturam exponere, sed solis Theologiae Doctoribus, ex auctoritate Pontificis Maximi his tamen ita est data potestas declarandi, interpretandi, definiendi, pronunciandi S. Scripturam ubique, ut S. Ecclesiae Doctoribus repugnare non debeant.

Atque tametsi Doctores non sint aequales sanctitate, vel scientia; aequales tamen sunt docendi licentia, vigoreque Magisterii.

Sicut Sacerdotium eiusdem est speciei in omnibus: etsi non meriti paris, aut scientiae.

Est ergo Doctor in glossando Scripturam Doctorum Catholicorum imitator.

5. Et ita factum est in Psalterio JESU, et MARIAE, ad Davidicum comparatio, et Vobis ostenso, in quo Doctores expresse nominantur, et eorum dicta apponuntur.

6. Verum etsi non ad Literam omnia Davidici, possint[2] ad Mariae Psalterium aptari; possunt tamen allegorice, aut tropologice, aut anagogice, aut typice.

Sic B. Albertus Magnus super *Missus est*, adduxit totum mundum, omnemque scientiam, ac virtutem in comparationem[3].

7. Nec abs ratione: cum in Verbo Incarnato sint omnia: unde sicut Hoc vere infinitum est; sic et Angelica Salutatio dignitate, sensu, ac virtute, ut per quam *Verbum Caro factum est.*

Quocirca neque universi orbis Doctores unquam potuerunt[4], aut poterunt[5] Mysterium Angelicae Salutationis, sive Incarnationis Aeternae, aut etiam temporalis, sat mente complecti.

Iuxta illud Isaiae 53: *"Generationem eius quis enarrabit?"*.

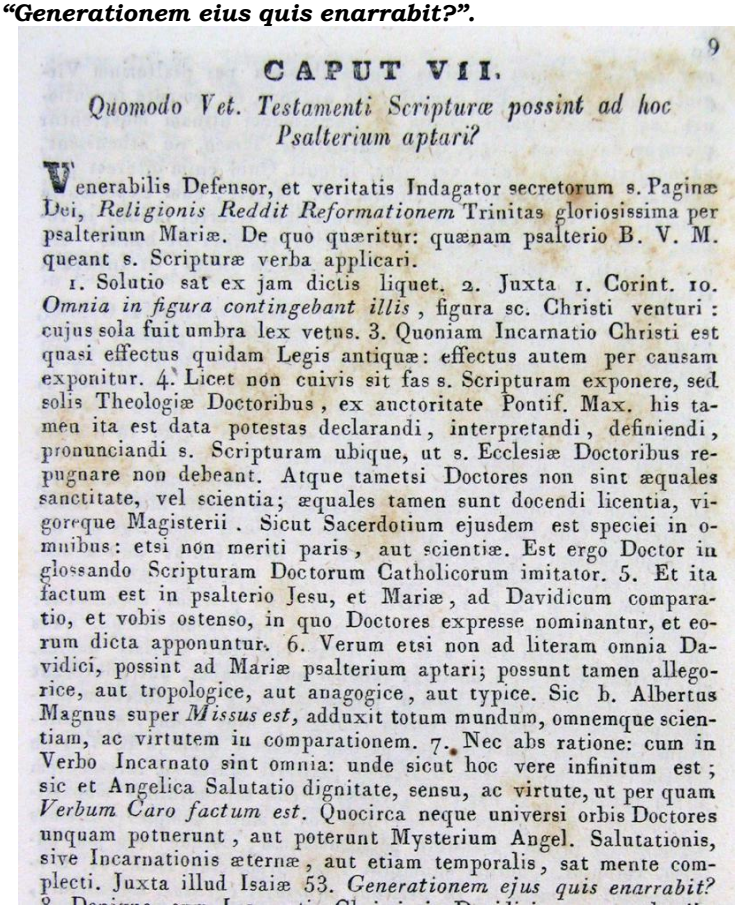

9

CAPUT VII.

Quomodo Vet. Testamenti Scripturæ possint ad hoc Psalterium aptari?

Venerabilis Defensor, et veritatis Indagator secretorum s. Paginæ Dei, *Religionis Reddit Reformationem* Trinitas gloriosissima per psalterium Mariæ. De quo quæritur: quænam psalterio B. V. M. queant s. Scripturæ verba applicari.

1. Solutio sat ex jam dictis liquet. 2. Juxta 1. Corint. 10. *Omnia in figura contingebant illis*, figura sc. Christi venturi: cujus sola fuit umbra lex vetus. 3. Quoniam Incarnatio Christi est quasi effectus quidam Legis antiquæ: effectus autem per causam exponitur. 4. Licet non cuivis sit fas s. Scripturam exponere, sed solis Theologiæ Doctoribus, ex auctoritate Pontif. Max. his tamen ita est data potestas declarandi, interpretandi, definiendi, pronunciandi s. Scripturam ubique, ut s. Ecclesiæ Doctoribus repugnare non debeant. Atque tametsi Doctores non sint æquales sanctitate, vel scientia; æquales tamen sunt docendi licentia, vigoreque Magisterii. Sicut Sacerdotium ejusdem est speciei in omnibus: etsi non meriti paris, aut scientiæ. Est ergo Doctor in glossando Scripturam Doctorum Catholicorum imitator. 5. Et ita factum est in psalterio Jesu, et Mariæ, ad Davidicum comparatio, et vobis ostenso, in quo Doctores expresse nominantur, et eorum dicta apponuntur. 6. Verum etsi non ad literam omnia Davidici, possint ad Mariæ psalterium aptari; possunt tamen allegorice, aut tropologice, aut anagogice, aut typice. Sic b. Albertus Magnus super *Missus est*, adduxit totum mundum, omnemque scientiam, ac virtutem in comparationem. 7. Nec abs ratione: cum in Verbo Incarnato sint omnia: unde sicut hoc vere infinitum est; sic et Angelica Salutatio dignitate, sensu, ac virtute, ut per quam *Verbum Caro factum est*. Quocirca neque universi orbis Doctores unquam potuerunt, aut poterunt Mysterium Angel. Salutationis, sive Incarnationis æternæ, aut etiam temporalis, sat mente complecti. Juxta illud Isaiæ 53. *Generationem ejus quis enarrabit?*

---

[1] W wydaniu z 1691 roku występuje: "ecqui".

[2] W wydaniu z 1691 roku występuje: "possunt".

[3] O. Coppenstein omyłkowo umieścił słowa „in comparationem", jednak w inkunabule z 1498 roku znajdują się słowa „ad Annunciationem", które nadają zdaniu właściwy sens. Oryginalne zdanie łacińskie brzmi zatem: „Inde ad Annunciationem Christi, Albertus Magnus super 'Missus est', adduxit totum mundum et omnem scientiam ac virtutem" (fol. 149, kol. c).

[4] W wydaniu z 1691 roku występuje: "notuerunt" (znać).

[5] W wydaniu z 1691 roku występuje: "potuerunt".

ROZDZIAŁ VII:

Tekst Starego Testamentu może odnosić się do Najśw. Różańca?

O Najczcigodniejszy Obrońco i Tłumaczu sekretów Świętych Stron Bożych, Najchwalebniejsza Trójca za pośrednictwem Najśw. Różańca Maryi, przywraca zapał zakonom.

W związku z tym pojawia się pytanie: które Słowa Pisma Świętego mogłyby odnosić się do Najśw. Różańca Najświętszej Maryi Panny?

1. Rozwiązanie jest wystarczająco wyraźne na podstawie słów już wypowiedzianych.

2. (Według św. Pawła): "Wszystko na podobieństwo, odnosiło się do Niego" (1 Kor. 10,11): postać, to znaczy Chrystusa, który miał przyjść: dla którego starożytne prawo było tylko cieniem.

3. Ponieważ Wcielenie Chrystusa było dopełnieniem starożytnego prawa, od skutku wraca się do przyczyny.

4. Nikomu nie wolno wyjaśniać Pisma Świętego, lecz jedynie doktorom teologii, na zlecenie Papieża; dlatego otrzymują władzę ogłaszania, interpretowania, definiowania i wypowiadania się na temat Pisma Świętego, wszędzie; dlatego nie należy pozostawać w sprzeczności z Doktorami Kościoła Świętego.

I chociaż doktorzy nie są równi pod względem świętości i nauki, są jednak równi pod względem uzyskania prawa do nauczania na mocy samego znaczenia Magisterium.

Podobnie dar kapłaństwa jest ww wszystkich, w takim samym stopniu, choć nie wszyscy mają jednakowe zasługi i wiedzę.

Autentycznym Doktorem jest zatem ten, kto komentując Pismo Święte naśladuje innych Doktorów katolickich.

5. I tak też się tutaj dzieje, porównując Psałterz Dawidowy do Najśw. Różańca Jezusa i Maryi i aby go Wam (Wasza Ekscelencjo) przedstawić: Doktorzy zostali wyraźnie przedstawieni, a ich wypowiedzi podane.

6. Jeśli nie wszystkie (słowa psałterza) Dawidowego można odnieść bezpośrednio do Najśw. Różańca Maryi, te słowa mogą mieć także znaczenie alegoryczne, metaforyczne, duchowe lub przenośne. Tak św. Albert Wielki w dziele „Wcielił się", Così S. Alberto Magno (nell'opera): "Si Incarnò", podporządkował cały świat, naukę i (ich) wartość Zwiastowaniu Chrystusa;

7. I nie bez przyczyny, skoro wszystko mieści się w Słowie Wcielonym: zatem tak jak (Słowo Wcielone) jest nieskończone, tak i „Pozdrowienie Anielskie" ma nieskończoną godność, znaczenie i wartośćć, gdyż przez Nie Słowo stało się Ciałem .Z tego powodu nawet nie wszyscy Doktorowie na świecie byli w stanie i nigdy nie będą w stanie ludzkim umysłem zrozumieć tajemnicę „Zdrowaś Maryjo", a także Wcielenie Odwiecznego w czasie.

(Napisał) o tym prorok Izajasz: „Któż może kiedykolwiek opowiedzieć o Jego narodzinach?" (Iz 53,8);

8. Denique, cum Incarnatio Christi sit Davidici causa Psalterii: causa autem finalis vere per effectus suos exponi possit, cumque Manus Domini non sit abbreviata, omnino Spiritus Sanctus quibus voluerit, S. Paginae dare potest intellectum.

Inde permanet[6], quod nec S.[7] Doctores eodem omnes modo Eam sint interpretati: et quodque hodieque crescit, ac crescet fides, et scientia Biblica: ut volumina commentatorum etiam num prodeuntia testantur.

CAPUT VIII.

De ortu progressuque Psalterii Christi et Mariae.

Sapientissime famulorum Christi Praesul: *Ignorantibus Imprimit Intelligentiam* Trinitas Honorabilissima per Psalterium Virginis Almae Matris.

Ubi queritur de Auctore, et tempore inventionis, ac promulgationis.

Quam ad quaestionem utinam moverentur plerique devotione magis, quam curiositate.

Timeo, ne athenisent, ad novitates plus, quam veritates intenti.

Quid enim interest percunctari, quis castrum, aut librum, etc. fecerit; cum experientia constet, esse bona valde.

Neque vero etiam referret talibus in rebus, malum fuisse principium, dummodo effectus sit bonus.

An non Praelati, Principesque mali bonas condere Leges, et Instituta relinquere possunt?

Sed ad rem.

I. Angelicam Salutationem confecit S. Trinitas: Archangelus Gabriel, eam Divae Virgini proposuit: auxit S. Elisabetha, perfecit Ecclesia.

Dominicam Orationem CHRISTUS docuit discipulos, ac in eis Ecclesiae toti praescripsi, *Matth. 6.*

2. Inde porro S. Bartholomaeus Apostolus quoque eam, et die centies, et centies nocte frequentasse proditur cum totidem adgeniculationibus.

Quo in numero quatuor insunt Quinquagenae, quarum tres sic oratae, Psalterium Christi Jesu constituunt, et C et L Dominicis Orationibus constans; sicut illud ex totidem Angelicis Salutationibus dictis Mariae efficit Psalterium.

8. Denique, cum Incarnatio Christi sit Davidici causa psalterii: causa autem finalis vere per effectus suos exponi possit, cumque manus Domini non sit abbreviata, omnino Spiritus Sanctus quibus voluerit, s. Paginæ dare potest intellectum. Inde permanet, quod nec ss. Doctores eodem omnes modo eam sint interpretati: et quodque hodieque crescit, ac crescet Fides, et scientia Biblica: ut volumina commentatorum etiam num prodeuntia testantur.

CAPUT VIII.

De ortu progressuque Psalterii Christi, et Mariæ.

Sapientissime famulorum Christi Præsul. *Ignorantibus Impri-*
3

10
mit Intelligentiam Trinitas honorabilissima per psalterium Virginis almæ Matris. Ubi quæritur de auctore, et tempore inventionis, ac promulgationis. Quam ad quæstionem utinam moverentur plerique devotione magis, quam curiositate. Timeo, ne athenisent, ad novitates plus, quam veritates, intenti. Quid enim interest percunctari, quis castrum, aut librum, ec. fecerit; cum experientia constet, esse bona valde. Neque vero etiam referret talibus in rebus, malum fuisse principium, dummodo effectus sit bonus. An non Prælati, principesque mali bonas condere Leges, et Instituta relinquere possunt? sed ad rem.

I. Ang. Salutationem confecit s. Trinitas: Archangelus Gabriel, eam Divæ Virgini proposuit: auxit s. Elisabetha, perfecit Ecclesia. Domin. Orationem Christus docuit discipulos, ac in eis Ecclesiæ toti præscripsit, *Matth.* 6. 2. Inde porro s. Bartholomæus Apostolus quoque eam, et die centies, et centies nocte frequentasse proditur cum totidem adgeniculationibus. Quo in numero quatuor insunt quinquagenæ, quarum tres sic oratæ, psalterium Christi Jesu constituunt, et C. et L. Dom. Orationibus constans; sicut illud ex totidem Angel. Salutationibus dictis Mariæ efficit psalterium. Quartam vero quinquagenam adjecit Apostolus ob de-

[6] W wydaniu z 1691 roku, wskutek błędu drukarskiego, występuje: „promanat”.
[7] W wydaniu z 1847 roku występuje: „ss.”.

8. Zatem Wcielenie Chrystus jest przyczyną Psałterza Dawida: efekt końcowy przyczyny można zatem naprawdę wyjaśnić na podstawie jej skutków, a ponieważ Ręka Boga nie jest skąpa, Duch Święty może dać, komu chce zrozumienie Pisma Świętego.

Jest faktem, że nawet święci Doktorzy nie interpretowali (Wcielenia) w ten sam sposób: i dlatego nawet dzisiaj wyjaśnienia odnośnie wiary i nauki biblijnej pojawiają się i będą pojawiać, o czym świadczą tomy komentarzy, które także teraz się pojawiają .

ROZDZIAŁ VIII

Geneza i historia różańca Jezusa i Maryi.

O najmądrzejszy Biskupie Sług Chrystusowych, Trójca Przenajświętsza, poprzez różaniec kochającej Dziewicy, Matki Boga, daje oświecenie umysłu tym, którzy go nie mają.

Wszędzie stawiane są pytania o autora (różańca), czas jego powstania i sposób rozpowszechnienia.

Kto wie, czy większość zadaje to pytanie raczej z powodu pobożności niż ciekawości.

Mam nadzieję, że nie są jak Ateńczycy, skupieni bardziej na nowościach niż na prawdach.

Jakie znaczenie ma w istocie dociekanie, kto stworzył zamek, księgę itp., skoro udowodniono z całą pewnością, że są one bardzo dobre?

I nie ma nawet znaczenia, że początek takich rzeczy był trudny, jeśli ich wynik był dobry!

Czy źli prałaci i książęta nie mogą także uchwalić i pozostawić dobrych praw i instytucji?

Ale wracając do tematu:

1. Było zadaniem Najśw. Trójcy, aby ułożyć „Zdrowaś Mario", Archanioł Gabriel skierował je do Najświętszej Dziewicy, św. Elżbieta je wzbogaciła, Kościół dopełnił.

To Chrystus nauczył uczniów „Ojcze Nasz" i przekazał je za ich pośrednictwem całemu Kościołowi (Mt 6,9).

2. Mówi się, że później św. Bartłomiej Apostoł powtarzał „Ojcze Nasz" sto razy w ciągu dnia i sto razy w nocy, z taką samą liczbą przyklęknięć.

Liczba ta składała się z czterech pięćdziesiątek, a trzy z nich, tak odmawiane, tworzą Psałterz Jezusa Chrystusa, który składa się ze stu pięćdziesięciu „Ojcze Nasz".

W ten sposób powstał Psałterz z takiej samej (stu pięćdziesiątki) „Zdrowaś Mario", zwany (Różańcem) Maryi.

Quartam vero Quinquagenam adjecit Apostolus ob devotionis causa, ipsi Deoque notam.

3. Communitas autem fidelium id est, Ecclesia, quae[8] comprecandi in Synagoga imitaretur exemplum, quod C et L Psalterii Davidici psalmos decantabat: eundem sibi numerum Orationum Domini repetitarum delegit, quas in vicem Psalterii Deo a se recitatas offerrent Christi fideles.

4. Verum, quod non omnibus tandem aut vacabat, aut adhibebat ad eam tot Orationum Dominici prolixitatem (nam successu temporum fidei decrescere fervorem contigit): hinc simul, et Psalterium Christi magnam quoque partem decrevit.

Sicut a B. Virgine Maria revelatum legitur.

5. Deinde Psalterii Mariae sic rarescentem usum popularem S. PATRES, in vastis Eremi solitudinibus monastice[9] colentes, exceperunt.

Hisce desertos orientis complevit Eremos saevientium primo necessitas persecutionum; deinde vero pia cujusque voluntas.

Quorum adumbrat vitam Apostolus, Hebr. 11: *"Circumierunt in melotis, in pellibus caprinis, egentes, angustiati, afflicti: quibus dignus non erat mundus: in solitudinibus errantes, in montibus, et speluncis, et cavernis terrae.*

Et hi omnes testimonio fidei probati etc".

Horum omnis vita *super terram* cum esset militia contra Mundum, Carnem, Daemonem, 2. Cor. 10: *"In carne ambulantes non secundum carnem militabant".*

Verum carnis, suique victores, Mundum facile contemnentes, Ephes. 6. *"Adversus insidias Diaboli, et contra spiritualia nequitiae in caelestibus: arma militiae suae, non carnalia, sed potentia Deo"*, vibrare cogebantur.

Cumque aliquando nimium quam saeve, et pertinaciter infestarentur, communi omnes consilio irremissas sese ad Deum, Deiparamque preces conjecerunt, opem, tentationumque remedium orantes.

Et exorantur denique.

Revelatur divinitus, comprecantibus; ut, si a tentationibus se liberatos, contraque eas vindicatos vellent, intepescentem jam diu per vulgus Christianum Psalterii Jesu et Mariae usum ferventium exciperent, et constantius frequentarent.

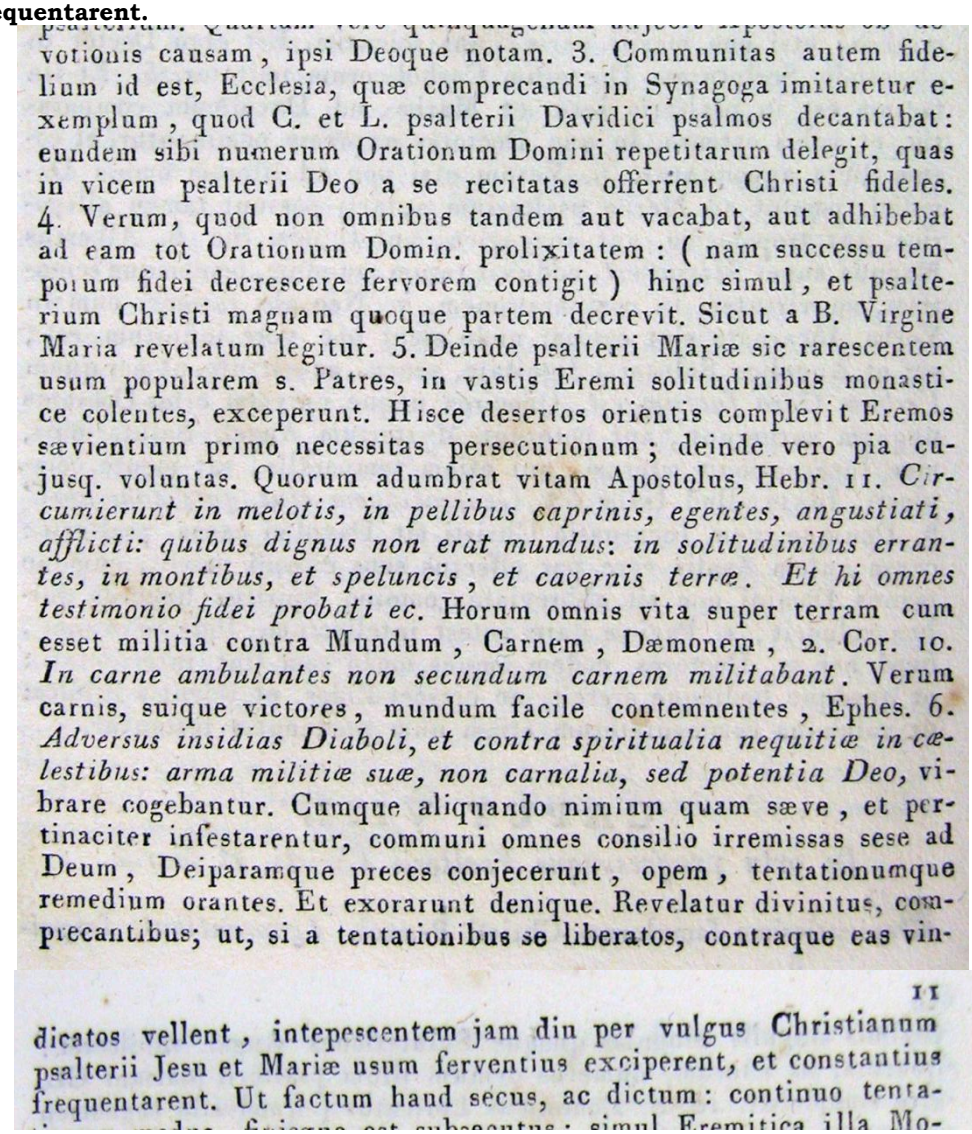

votionis causam, ipsi Deoque notam. 3. Communitas autem fidelium id est, Ecclesia, quæ comprecandi in Synagoga imitaretur exemplum, quod C. et L. psalterii Davidici psalmos decantabat: eundem sibi numerum Orationum Domini repetitarum delegit, quas in vicem psalterii Deo a se recitatas offerrent Christi fideles. 4. Verum, quod non omnibus tandem aut vacabat, aut adhibebat ad eam tot Orationum Domin. prolixitatem: (nam successu temporum fidei decrescere fervorem contigit) hinc simul, et psalterium Christi magnam quoque partem decrevit. Sicut a B. Virgine Maria revelatum legitur. 5. Deinde psalterii Mariæ sic rarescentem usum popularem s. Patres, in vastis Eremi solitudinibus monastice colentes, exceperunt. Hisce desertos orientis complevit Eremos sævientium primo necessitas persecutionum; deinde vero pia cujusq. voluntas. Quorum adumbrat vitam Apostolus, Hebr. 11. *Circumierunt in melotis, in pellibus caprinis, egentes, angustiati, afflicti: quibus dignus non erat mundus: in solitudinibus errantes, in montibus, et speluncis, et cavernis terræ. Et hi omnes testimonio fidei probati ec.* Horum omnis vita super terram cum esset militia contra Mundum, Carnem, Dæmonem, 2. Cor. 10. *In carne ambulantes non secundum carnem militabant.* Verum carnis, suique victores, mundum facile contemnentes, Ephes. 6. *Adversus insidias Diaboli, et contra spiritualia nequitiæ in cælestibus: arma militiæ suæ, non carnalia, sed potentia Deo,* vibrare cogebantur. Cumque aliquando nimium quam sæve, et pertinaciter infestarentur, communi omnes consilio irremissas sese ad Deum, Deiparamque preces conjecerunt, opem, tentationumque remedium orantes. Et exorarunt denique. Revelatur divinitus, comprecantibus; ut, si a tentationibus se liberatos, contraque eas vin-

11

dicatos vellent, intepescentem jam diu per vulgus Christianum psalterii Jesu et Mariæ usum ferventius exciperent, et constantius frequentarent. Ut factum haud secus, ac dictum: continuo tenta-

[8] W wydaniu z 1691 roku występuje: "quo".

[9] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Monasticen".

Apostoł Bartłomiej dołaczy jednak czwartą pięćdziesiątkę, z powodu pobożności, znanej tylko jemu i Bogu.

3. Następnie wspólnota wiernych, czyli Kościół (która naśladowała sposób w synagodze, odmawiając sto pięćdziesiąt Psalmów Psałterza Dawida), zastąpiła psalmy z Psałterza (Dawida) na powtarzanie tej samej liczby "Ojcze Nasz", którą wierni Chrystusa odmawiając ofiarowywali Bogu.

4. Ponieważ jednak nie wszyscy stosowali się do tego i praktykowali tę modlitwę ze względu na długość stu pięćdziesięciu "Ojcze Nasz" (zdarzało się zresztą, że z biegiem czasu zapał wiary słabł), więc w tamtym czasie zmniejszono w dużej części długość Psałterz Chrystusa.

Mówi się, że objawiła to Matka Najświętsza.

5. Następnie Święci Ojcowie i mnisi, którzy zamieszkiwali samotnie w pustelniach, wznowili słynną praktykę odmawiania Psałterza Maryi, która popadła w zapomnienie. .

I jak najpierw (Mnisi) zbierali się w opuszczonych pustelniach Wschodu, aby (pomagać sobie nawzajem) w czasie prześladowań, teraz (zbierali się) z motywu pobożności każdego z nich.

Apostoł (Paweł) przedstawił ich sposób życia: „Nosili ubrania ze skór owczych lub kozich, byli ubodzy, udręczeni, uciskani; dla nich świat nie był godny szacunku: udawali się w miejsca odosobnione, przebywali w górach, grotach i jaskiniach wykopanych w ziemii. Byli poddawani próbie, na świadectwo wiary..." (Hbr.11, 36-38).

Całe ich życie na ziemi było ciągłą walką ze Światem, Ciałem i Diabłem: „choć żyli w ciele, nie postępowali według ciała" (2 Kor. 10,3); zamiast tego byli zwycięzcami ciała i samych siebie, nie naśladując w żaden sposób świata: „przeciw zasadzkom diabła i złym duchom: broń ich walki nie była cielesna, ale dzięki mocy Bożej " (Efez. 6,12-13), przygotowywali się do bitwy.

A ponieważ bardzo często byli ciężko i zawzięcie prześladowani, wszyscy według otrzymanej rady, zanosili nieustanne modlitwy do Boga i Matki Bożej, prosząc o pomoc i wsparcie w pokusach.

I w końcu zostali wysłuchani.

Podczas wspólnej modlitwy otrzymali Niebiańskie Objawienie, że jeśli chcą być wolni od pokus i pozostać od nich zachowani, powinni niezwłocznie przyjąć i nieustannie recytować Psałterz Jezusa i Maryi, który wśród ludu chrześcijańskiego był od dawna zapomniany.

Ut factum haud secus, ac dictum: continuo tentationum modus, finisque est subsecutus: simul Eremitica illa Monastice numero mirifice[10] crevit, et sanctitate, utroque in orbe toto, miris et prodigiis celebrata.

Postquam vero (ut rerum sese dant omnium vicissitudines) etiam Eremitici avitus Instituti fervor denique remisisset: sensim devotionis, sanctimoniae, exercitiorumque collapsa disciplina, et in iis Psalterii usus, tantam illam in Eremis asceticam Monasticen, in parem secum ruinam pertraxerunt, devastatore Mahomete.

Quorum auctor sit Joannes quidam Graecus, qui plerasque Sanctorum Patrum vitas conscripsit.

6. Post hos VEN. BEDAM excitavit sibi Deus, qui tota Anglia, Britannia, et Francia longe, lateque Psalterii Mariani intermissam frequentationem, praedicationibus suis instauravit.

Atque ex eo gentes illae: in primis Anglicana, in hanc usque diem eo Psalterium hoc amore, et honore complexa est, ut passim in Ecclesiis videre esset suspensa, fixaque *Oraria* complura, publicum ad usum omnibusque communem, quibus templum ingressis ad ea suas fundere preces, Deo libare, placuisset.

Tenuit ea sat diu religio, sed et ipsa demum labentibus annis, usuque tritis, et deperditis in publico, ut vocababant, *Patriloquiis*, raritatem, ac sui tandem in vulgus oblivionem accepit.

7. S. BENEDICTUS porro, Sacri Ordinis amplissimi Patriarcha dignissimus, ea cura et religione sanctum in Psalterio Salutatorio cultum Dei familiarem sibi perpetuumque voluit et observavit sic, ut eo tam divinae Monasticae Institutionis Fundator, et Auctor fieri mereretur.

Tanti Patris ab exemplo Sacer mox Chorus Fratrum universus per orbem late secum circumtulit Psalterium, et caetera praeter consueta Ordinis exercitia divina, istud quoque velut privatum quisque in delitiis suis secretioribus[11] deamavit interius, et in eo Almam Virginem Matrem Sponsam Sponsi sui, sancta quadam familiaritate cordialius dissuaviavit.

Ut Doctor quidam *Ioannes de Prato* traditum reliquit.

8. In illa exercitatus perfectusque schola Sanctus OTTO, in Ecclesiae praesidium, ac fidei proferendae incrementum a Deo ad Episcopatum, adeoque Apostolatum evocatus, Selavia tota, cum fide Christiana, Psalterium praedicavit, quo novella plantatio ad Christum, Christique Matrem precum suarum, velut debitum pensum reddere docta, consuescebat.

psalterii Jesu et Mariæ usum ferventius exspectasse, et [illegible]
frequentarent. Ut factum haud secus, ac dictum: continuo tentationum modus, finisque est subsecutus: simul Eremitica illa Monastice numero mirifice crevit, et sanctitate, utroque in orbe toto, miris, et prodigiis celebrata. Postquam vero, (ut rerum sese dant omnium vicissitudines) etiam Eremitici avitus Instituti fervor deniq. remisisset: sensim devotionis, sanctimoniæ, exercitiorumque collapsa disciplina, et in iis psalterii usus, tantam illam in Eremis asceticam Monasticen, in parem secum ruinam pertraxerunt, devastatore Mahomete. Quorum auctor sit Joannes quidam Græcus, qui plerasque Sanctorum Patrum vitas conscripsit. 6. Post hos Ven. Bedam excitavit sibi Deus, qui tota Anglia, Britannia, et Francia longe, lateque psalterii Mariani intermissam frequentationem, prædicationibus suis instauravit. Atque ex eo gentes illæ: in primis Anglicana, in hanc usque diem eo psalterium hoc amore, et honore complexa est, ut passim in Ecclesiis videre esset suspensa, fixaque oraria complura, publicum ad usum omnibusque communem, quibus templum ingressi ad ea suas fundere preces, Deoque libare, placuisset. Tenuit ea sat diu religio, sed et ipsa demum labentibus annis, usuque tritis, et deperditis in publico, ut vocabant, *Patriliquiis*, raritatem, ac sui, tandem in vulgus oblivionem accepit. 7. S. Benedictus porro Sacri Ordinis amplissimi Patriarcha dignissimus, ea cura et religione sanctum in psalterio salutatorio cultum Dei familiarem sibi perpetuumque voluit et observavit sic, ut eo tam divinæ Monasticæ Institutionis Fundator, et Auctor fieri mereretur. Tanti Patris ab exemplo sacer mox chorus Fratrum universus per orbem late secum circumtulit psalterium: et cætera præter consueta Ordinis exercitia divina, istud quoque velut privatum quisque in delitiis suis descretioribus deamavit interius, et in eo almam Virginem Matrem Sponsam Sponsi sui, sancta quadam familiaritate cordialius dissuaviavit. Ut Doctor quidam Joannes de Prato traditum reliquit. 8. In illa exercitatus perfectusque schola s. Otto, in Ecclesiæ præsidium, ac fidei proferendæ incrementum a Deo ad Episcopatum, adeoque Apostolatum evocatus, Selavia tota, cum fide Christiana, psalterium prædicavit, quo novella plantatio ad Christum, Christique Matrem precum suarum, velut debitum pensum reddere docta, consuescebat. Quibus prædicabat; orare, et sic eo; orare

---

[10] Preferuje się termin „mirifice", używany we wcześniejszych wydaniach, zamiast „mirifico" z wydania z 1847 roku.

[11] Preferuje się termin „secretioribus", występujący we wcześniejszych wydaniach o. Coppensteina, zamiast terminu „descretioribus" z wydania z 1847 roku.

Gdy tylko wszystko zrealizowało się tak, jak zostało powiedziane, natychmiast nastąpiła przerwa w pokusach, po czym nastąpił ich koniec; w tym samym czasie ta klasztorna wspólnota eremitów bardzo się powiększyła pod względem liczebności i świętości, i była czczona od jednego końca świata do drugiego ze względu na swoje wspaniałości i cuda.

Później jednak (z powodu zmienności wszystkiego, co się dzieje) nawet starożytny zapał eremitów osłabł: Reguła życia pobożnego i świętego oraz modlitwy i pobożne ćwiczenia, a wśród nich także praktyka różańca, została doprowadzona do upadku eremów z powodu inwazji islamskich.

Relacjonuje te wydarzenia Jan Grek, który napisał wiele żywotów Świętych Ojców.

6. Po nich, Bóg powołał Bedę Czcigodnego, który przyniósł onowiony zapał dla najświętszego różańca Maryi, głosząc Ewangelię daleko i szeroko w całej Anglii, Brytanii i Francji (wg ówczesnego podziału historycznego – p. tł.)

I dzięki niemu ludność ta, przede wszystkim angielska (Anglowie), od tamtej pory aż po dzień dzisiejszy, z miłością i czcią przyjmowała najświętszy różaniec, tak, że można było wszędzie zobaczyć umieszczone w kościołach, liczne koronki do modlitwy, przeznaczone do użytku publicznego dla wszystkich, którzy przy wchodząc do kościoła, chcieli za ich pośrednictwem ofiarować swoje modlitwy Bogu.

Ten styl pobożności przetrwał dość długo, lecz w końcu z biegiem lat stał się rzadszy, gdyż Patriloquia, jak nazywano koronki różańca, z czasem uległy zużyciu i zniknęły z kościołów, a także z pamięci ludu.

7. Następnie św. Benedykt, najdostojniejszy Patriarcha Świętego Zakonu, z tym samym oddaniem i pobożnością, zawsze cenił święty kult Najśw. Różańca (Marii) i wypełnił go tak bardzo, że z tego powodu zasłużył na to, aby zostać Założycielem i autorem świętej Instytucji Zakonnej

Na wzór tak wielkiego Ojca natychmiast cały Święty Chór Braci na całym świecie przepasał się (Koroną) Różańca; i oprócz innych zwyczajowych praktyk zakonnych, każdy prywatnie cenił (Święty Różaniec) jako jedną ze swoich najgłębszych wewnętrznych radości i przez to każdy był związany czułą miłością i świętą przyjaźnią z Dziewicą Matką Boga, Oblubienicą ich Oblubieńca.

W ten sposób Mistrz Jan z Prato pozostawił nam dziedzictwo.

8. W szkole (Różańca Świętego) św. Otto ćwiczył się i doskonalił w rozszerzaniu Kościoła i dla dobra głoszonej wiary, został wezwany przez Boga do bycia apostołem Episkopatu, gdzie wraz z wiarą chrześcijańską, głosił różaniec święty po całej ziemi Słowian, gdzie pozyskiwał możliwość zasiewu swojej modlitwy (różańca świętego) sprawiając, że ten mały obowiązek (odmawiania różańca) usposabiał (wiernych) do kochania Chrystusa i Matki Chrystusa

Quibus praedicabat; orare, et sic eos, orare condocebat: quos baptizabat, eos et Psalteria secum quaqua versus, ad orandi assiduitatem capescendam, circumportare jubebat.

Quae coepta pia consuetudo ad omnem retro valuit posteritatem: ut hoc ipso etiam tempore utriusque sexus viri, et[12] foeminae, cujusque gradus, et aetatis, e collo suspensa, torquis instar, gerant Psalteria.

9. S. MARIA OEGNIACENSIS una, sanctum hac in re caeterarum Virginum Deo Sacratarum morem[13], in Coenobiis perfrequentem, suo satis testatur exemplo.

Proditur de ea, quod in dies singulos totum Davidis Psalterium Deo recitaret isto eum ritu, ut psalmis singulis singulas quoque Salutationes Angelicas subjiceret: quarum, ut istorum, numerus demum illum Psalterii Mariani CL rite complebat.

10. S. DOMINICUS LORICATUS (quod sibi cognomen invenit a lorica, qua super nudam constricta illigatus vitam exegit).

Is, inquam, scibitur a S. Petro Damiano, quotidia novies istuc, aut decies perorasse Psalterium, cum ferratis disciplinis.

S. BERNARDUS, specialis Mariae Sponsus, mirifico zelo idem hoc Psalterium, propagavit, ex exemplo illustravit, et ad Psalmorum Davidis numerum, sententiamque concinnavit, sicut et vidi, et tenui.

Fuit id viro divino certum instrumentum ad tantam vitae sanctitatem, quantum vidit orbis, invidit orcus, hodieque veneratur Ecclesia.

11. S. DOMINICUS post eum, primus idem Sacri Ordinis Praedicatorum Dux, et Pater inclytus, vel tenera ab aetate Christo, et Deiparae, in hoc precandi ritu, devotus adeo fuit, ut assidue Psalterium oraret, versaret, gestaret.

Robustioribus vero annis, in caeteris suae Religionis, ac praedicationis exercitiis, ad illius recitationem, inflictam sibi ferrea catena disciplinam, ter ad minus omni die repetitam, constanter usurpavit: et ita ftrequenter quoque, ut aliquando per diem octona, aut dena etiam Psalteria dictum ad modum orando persolvisse tradatur.

12. Iste est Apostolus ille Psalterii, de quo Alma Dei Virgo non semel ei facta Revelatione, *Mandatum, Formamque* dedit ejusdem praedicandi, et vere[14] praedicavit, circumque tulit per omnem Hispaniam, Italiam, Galliam, Angliam, et Alemaniam.

re docta, consuescebat. Quibus prædicabat; orare, et sic eo; orare condocebat: quos baptizabat, eos et psalteria secum quaqua versus, ad orandi assiduitatem capescendam, circumportare jubebat. Quæ cœpta pia consuetudo ad omnem retro valuit posteritatem: ut hoc ipso etiam tempore utriusque sexus viri, ac fœminæ, cujusque gradus, et ætatis, e collo suspensa, torquis instar, gerant psalteria. 9. S. Maria OEgniacensis una, sanctum hac in re cæterarum Virginum Deo Sacratarum morem, in Cœnobiis perfrequentem, suo satis testatur exemplo. Proditur de ea, quod in dies singulos totum Davidis psalterium Deo recitaret isto cum ritu, ut

12

psalmis singulis singulas quoque Salutationes Angel. subjiceret: quarum, ut istorum, numerus demum illum psalterii Mariani CL. rite complebat. 10. S. Dominicus Loricatus (quod sibi cognomen invenit a Lorica, qua super nudam constricta illigatus vitam exegit). Is, inquam, scribitur a s. Petro Damiano, quotidie novies istuc, aut decies perorasse psalterium, cum ferratis disciplinis.

S. Bernardus, specialis Mariæ sponsus: mirifico zelo idem hoc psalterium, propagavit, et exemplo illustravit, et ad psalmorum Davidis numerum, sententiamque concinnavit, sicut et vidi, et tenui. Fuit id viro divino certum instrumentum ad tantam vitæ sanctitatem, quantum vidit orbis, invidit orcus, hodieque veneratur Ecclesia. 11. S. Dominicus post eum, primus idem sacri Ordinis Prædicatorum Dux, et Pater inclytus, vel tenera ab ætate Christo, et Deiparæ in hoc precandi ritu, devotus adeo fuit, ut assidue psalterium oraret, versaret, gestaret, robustioribus vero annis, in cæteris suæ Religionis, ac prædicationis exercitiis, ad illius recitationem, inflictam sibi ferrea catena disciplinam, ter ad minus omni die repetitam, constanter usurpavit: et ita frequenter quoque, ut aliquando per diem octona, aut dena etiam psalteria dictum ad modum orando persolvisse tradatur. 12. Iste est Apostolus ille psalterii, de quo alma Dei Virgo non semel ei facta revelatione, *Mandatum, formamque* dedit ejusdem prædicandi, et vere prædicavit, circumque tulit per omnem Hispaniam, Italiam, Galliam, Angliam, et Alemaniam. Prædicavit, et psalteria

---

[12] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "ac".**

[13] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "morum".**

[14] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "vero".**

Zachęcał ich do odmawiania (różańca świętego) wprowadzając tak oto w ten sposób: tym, których ochrzcił polecał, aby wszędzie nosili ze sobą różaniec, aby osiągnąć wytrwałość w modlitwie.

Zapoczątkwany w ten sposób pobożny zwyczaj, pozostał w użyciu przez całe pokolenia, tak że nawet w obecnym czasie (osoby) obojga płci, mężczyźni i kobiety, niezależnie od pochodzenia i wieku, nosili koronki różańca zawieszone na szyi, w kształt naszyjnika.

9. Jednocześnie święta Maria Egniacense zaświadcza na swoim wymownym przykładzie, o istniejącym świętym zwyczaju, który panował w klasztorach niektórych Dziewic konsekrowanych Bogu

Mówi się, że codziennie odmawiała Bogu cały Psałterz Dawida w następującym rytuale: do każdego psalmu dodawała także Zdrowaś Mario; ich liczba, równa (liczba Psalmów), odpowiadała doskonale ustalonej (liczbie) stu pięćdziesięciu (Zdrowaś Mario) różańca maryjnego.

10. Św. Dominik Loricato (którego przydomek pochodzi od lorica, czyli zbroi, którą nosił na skórze, opasując się nią przez całe życie), według relacji przekazanej przez św. Piotra Damiani, codziennie recytował najśw. różaniec dziewięć lub dziesięć razy, używając metalowej dyscypliny.

Św. Bernard, szczególny oblubieniec Maryi, z niezwykłą gorliwością propagował różaniec i ilustrował go przykładami, układając je według liczby i treści Psalmów Dawida, mogłem zobaczyć i poświadczyć.

(Różaniec święty) był dla męża Bożego pewnym środkiem (osiągnięcia) tej wielkiej świętości życia, którą świat widział, której zazdrościł diabeł, a którą dziś Kościół czci.

11. Po nim św. Dominik, jednocześnie pierwszy Przewodnik i znakomity Ojciec Świętego Zakonu Kaznodziejskiego, od najmłodszych lat był bardzo oddany temu rytuałowi, aby modlić się do Chrystusa i Matki Bożej, że wytrwale odmawiał najświętszy różaniec, medytował go i nosił ze sobą.

W późniejszych latach, oprócz innych (modlitw) swego Zakonu i zadań głoszenia, stale odwoływał się do (Różańca Świętego), który odmawiał co najmniej trzy razy dziennie, jednocześnie stosując wobec siebie dyscyplinę z metalowego łańcucha; i przekazywano, że tak często sięgał po różaniec święty, że czasami odmawiał w ten sposób osiem, a nawet dziesięć części różańca dziennie.

12. Właśnie on jest apostołem różańca, który Dziewica Matka Boża w udzielonym mu objawieniu, niejednokrotnie w wyraźny sposób polecała głosić i który faktycznie był głoszony i propagowany w całej Hiszpanii, Włoszech, Galii (obecnie Francja), Anglii i Alemanni (obecnie Niemcy)

Praedicavit, et Psalteria publice in summos, imos, mediosque distribuit: quo cum illius usu Christianam muniret Religionem, pietatem accenderet, Ecclesiam propagaret.

Et par fructus respondebat.

Nec minus zelose suus ille Patris Sanctissimi Praedicatorum Ordo et frequentavit domi Psalterium: et foris ad vulgus praedicando commendavit, tanti exemplo Patriarchae, et Magisterio, et quamdiu istud in Ordine hoc *Suffragium* mansit, tam diu Religio haec in Scientia, Virtutibus, et Miraculis effloruit.

Inde floruerunt eximii, ut Albertus Magnus, S. Vincentius, et quid numerem innumeros?

13. S. FRANCISCUS, Patriarcha Minorum Fratrum humillimus, ille Signifer Stigmatum Christi Cherubinus, hoc Psalterium oravit, et inaudita tum in seipso, tum in S. Ordine suo per idem designavit.

Ordinique pignus hoc devotionis praecipue reliquit usurpatum.

Certus sum me vidisse de signis manualibus Psalterii ipsiusmet S. Francisci.

14. Certius quoque comperi, quod S. Lutgardis, S. Christina Coloniensis, S. Cristina Vaga, et mirabilis, plurimique Sancti alii, atque Sanctae Psalterium istud sedulo trinerunt, et orarunt.

Equidem credo, omnem Religionem, et Ecclesiae Sanctae Statum ista in maxima semper habuisse devotione.

Sicut idem Magister[15] *Ioannes de Monte in suo Mariali* prosequutus scripsit.

15. Viciniora nobis commemoro.

Est Sacrarum Virginum Monasterium Gandavi, in quo ab annis fere ducentis istud habeant Psalterium quotidie, in Canonicarum Horarum vicem, persolvendum: inde usque a maioribus sic traditum, et acceptum.

16. Sed et pervetusti codices evidentissime testantur ipso facto, me vera memorare: sicut in Gandensi Ordinis nostri Conventu, aliisque multis terrarum in locis doceri potest.

Neque pene est natio usquam fidelium, ubi non virorum innumerorum, ac mulierum antiqua Patriloquia visantur, dictum ad modum, numeramque[16] disposita, et collecta.

17. Verum enimvero, proh[17] dolor abhinc annis 70 vel 80 per quendam, mihi bene notum, ex devotione ipsius singulari, Divinum hoc Psalterium fuit detruncatum, et ad solam Quinquagenam redactum.

propagaret. Et par fructus respondebat. Nec minus zelose suus ille Patris Sanctissimi Prædicatorum Ordo et frequentavit domi psalterium: et foris ad vulgus prædicando commendavit, tanti exemplo Patriarchæ, et Magisterio, et quamdiu istud in Ordine hoc suffragium mansit, tam diu Religio hæc in Scientia, Virtutibus, et Miraculis effloruit. Inde floruerunt eximii, ut Albertus Magnus, s. Vincentius, et quid numerem innumeros?

13. S. Franciscus, Patriarcha Minorum Fratrum humillimus, ille Signifer Stigmatum Christi Cherubinus, hoc psalterium oravit, et inaudita tum in seipso, tum in S. Ordine suo per idem designavit. Ordinique pignus hoc devotionis præcipuæ reliquit usurpatum. Certus sum me vidisse de signis manualibus psalterii ipsiusmet s. Francisci. 14. Certius quoque comperi, quod s. Lutgardis, s. Christina Coloniensis, s. Christina Vaga, et mirabilis, plurimique sancti alii, atque sanctæ psalterium istud sedulo trinerunt, et orarunt. Equidem credo, omnem Religionem, et Ecclesiæ Sanctæ Statum ista in maxima semper habuisse devotione. Sicut idem magister Joannes de Monte in suo Mariali prosequutus scripsit. 15. Viciniora nobis commemoro. Est Sacrarum virginum Monasterium Gandavi in quo ab annis fere ducentis istud habent psalterium quotidie, in Canonicarum Horarum vicem, persolvendum: inde usque a majoribus sic traditum, et acceptum. 16. Sed et per-

13

vetusti codices evidentissime testantur ipso facto, me vera memorare: sicut in Gandensi Ordinis nostri Conventu, aliisque multis terrarum in locis doceri potest. Neque pene est natio usquam fidelium, ubi non virorum innumerorum, ac mulierum antiqua Patriloquia visantur, dictum ad modum, numeramque disposita, et collecta. 17. Verum enimvero, proh dolor abhinc annis 70. vel 80. per quendam, mihi bene notum, ex devotione ipsius singulari, divinum hoc psalterium fuit detruncatum, et ad solam quinquagenam redactum. Idque ea de causa, quod homines jam tum, etsi psalte-

[15] **Tego słowa nie ma w wydaniu z 1691 roku.**

[16] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "numerumque".**

[17] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "proh".**

Głosił on najśw. różaniec i rozdawał koronki różańca wszystkim, zarówno wysokim rangą jak i biednym zwykłym (ludziom), aby poprzez jego odmawianie umocniła się religia chrześcijańska, rozpaliła się pobożność i rozszerzał się Kościół.

Otrzymywał w odpowiedzi taki sam owoc.

Z tą samą gorliwością, co Najświętszy Ojciec Zakonu Kaznodziejskiego także jego zakon nie tylko zwyczajowo odmawiał różaniec w klasztorze, ale także trudził się głoszeniem jego na zewnątrz ludowi, zgodnie z przykładem i nauczaniem tak wielkiego Patriarchy; i im dłużej ta modlitwa wstawiennicza była obecna w zakonie, tym dłużej Zakon kwitł w nauce, cnocie i cudach.

Z niego wyrosły piękne kwiaty jak św. Albert Wielki, św. Wincenty i inni, których nie sposób zliczyć.

13. Św. Franciszek, najpokorniejszy patriarcha Braci Mniejszych, ten cherubin noszący stygmaty Męki Pańskiej, odmawiał ten różaniec i za jego pośrednictwem doświadczał niezwykłych łask, zarówno dla siebie jak i dla swojego zakonu.

I pozostawił zakonowi znak tego szczególnego oddania, tj. różaniec z którego korzystał.

Mogę zaświadczyć, że widziałem kilka paciorków pochodzących z różańca św. Franciszka.

14. Z taką samą pewnością wiem że św. Ludgarda[18], św. Krystyna z Kolonii[19], św. Krystyna Vaga[20], i ku naszemu zdumieniu wielu innych świętych płci męskiej i żeńskiej wytrwale odmawiało trzy części różańca.

Wierzę bez wątpienia, że każda wspołnota zakonna i kościół święty mieli zawsze różaniec w najwyższym szacunku.

Tak zatem napisał później w swoim Mariale mistrz Jan z Monte.

15. Pamiętam, że niedaleko nas, w Gandawie, znajduje się klasztor Dziewic Konsekrowanych, gdzie od prawie dwustu lat codziennie odmawiają różaniec, używając go zamiast Godzin Kanonicznych: dlatego że został on nam przekazany przez naszych przodków.

16. Jednak nawet bardzo starożytne kodeksy niewątpliwie potwierdzają, że przywołalem rzeczy prawdziwe, tak jak można się tego dowiedzieć w klasztorze naszego Zakonu w Gandawie i w wielu innych miejscach na ziemi.

W każdym kraju chrześcijańskim można podziwiać dawne koronki różańca, należące do niezliczonej rzeszy mężczyzn i kobiet, zrobione według wyżej wymienionego sposobu i liczby tworząc sto pięćdziesiąt paciorków.

17. Ale tak naprawdę, około siedemdziesiąt czy osiemdziesiąt lat temu, pewien dobrze mi znany człowiek skrócił pierwotną strukturę różańca świętego i zredukował go do zaledwie pięćdziesięciu „Zdrowaś Mario”[21].

---

[18] św. Ludgarda di Tongres(+1246).
[19] Bł. Krystyna Stommeln (+1312).
[20] św. Cristina Mirabilis (+1224).
[21] Bł. Alan wydaje się nawiązywać do kartuzjańskiego zakonnika Dominika z Prus (o którym była mowa we wstępie)..

Idque ea de causa, quod homines jam tum, etsi Psalterium totum portarent: nequaquam tamen perorabant, uti par, et oportebat.

Quare ut desitum revocaret, inque usum paullatim restitueret pristinum a parte faciliori statuit inchoare: dum usus assuetudinem acquisisset orandi, et ab hac Quinquagena, suavius homines ad veterem Psalterii consuetudinem velut manu ducerentur.

Quibus ex omnibus de plano liquet, quod docere, vel praedicare Psalterium Virginis Mariae, minime de ulla novitatis nota justae suspectum haberi, culparique possit.

Adeo ritus est antiquissimus, laudatissimus, et honorabilissimus in Ecclesia, tametsi per incuriam hominum, et temporum injuriam subinde torpuit neglectus.

CAPUT IX.

Quoniam modo potuit res ea, diu tam miranda et gloriosa, in oblivionem abire?

Devotissime in Christo Pater, *Vivis Vincit Vastitatem* Trinitas Justissima, per Psalterium Virginis Innocentissimae.

Pro quo turbantur imbecillorum mentes eo, quod fieri vix posse videatur, tale Psalterium in talem incidisse desuetudinis foveam obrutum, verum cesset, et facessat ista pusillorum infirmitas.

I. DEUS enim ab initio mundi, ac deinceps per multa annorum saecula, praeclare fuit mortalibus universis cognitus, cultus a paucioribus; et eo tamen usque in altam apud omnes[22] demum homines oblivionis, ignorantiaeque tenebram devenit, ut sub Abrahae tempora vix ulli, praeterquam ipsi, notus fuerit et adoratus.

Adeo universam terram, velut Diluvium quoddam, inundarat idolatria.

Quod ipsi Deo ter Optimo Maximo inter homines evenisse novimus, id Psalterio nostro contigere potuisse mirabimur?

Et quisquam vel extitisse potius illud negabit, quam in parem cum ipso Deo potuisse recidere oblivionem sibi persuaserit?

II. DE LEGE MOYSI quid dicam: quanta fuit haec olim, et quanti?

Quoties vero, et in quantam vel apud ipsos Hebraeos, desuetudinem, contemptum, et oblivionem decidit?

redactum. Idque ea de causa, quod homines jam tum, etsi psalterium totum portarent nequaquam tamen perorabant, uti par, et oportebat. Quare ut desitum revocaret, inque usum paullatim restitueret pristinum a parte faciliori statuit inchoare: dum usus assuetudinem acquisisset orandi, et ab hac quinquagena, suavius homines ad veterem psalterii consuetudinem velut manu ducerentur. Quibus ex omnibus de plano liquet, quod docere, vel prædicare psalterium Virginis Mariæ, minime de ulla novitatis nota justæ suspectum haberi, culparique possit. Adeo ritus est antiquissimus, laudatissimus, et honoratissimus in Ecclesia, tametsi per incuriam hominum, et temporum injuriam subinde torpuit neglectus.

CAPUT IX.

Quonam modo potuit res ea, diu tam miranda et gloriosa, in oblivionem abire?

Devotissime in Christo Pater, *Vivis, Vincit, Vastitatem* Trinitas Justissima, per psalterium Virginis innocentissimæ. Pro quo turbantur imbecillorum mentes eo, quod fieri vix posse videatur, tale psalterium in talem incidisse desuetudinis foveam obrutum, verum cesset, et facessat ista pusillorum infirmitas.

I. Deus enim ab initio mundi, ac deinceps per multa annorum sæcula, præclare fuit mortalibus universis cognitus, cultus a paucioribus; et eo tamen usque in altam apud omnes demum homines oblivionis, ignorantiæque tenebram devenit, ut sub Abrahæ tempora vix ulli, præterquam ipsi, notus fuerit, et adoratus. Adeo universam terram, velut diluvium quoddam, inundarat idolatria. Quod ipsi Deo ter Optim. Maxim. inter homines evenisse novimus, id psalterio nostro contingere potuisse mirabimur? Et quisquam vel extitisse potius illud negabit, quam in parem cum ipso Deo potuisse recidere oblivionem sibi persuaserit?

II. De lege Moysi quid dicam: quanta fuit hæc olim, et quanti? Quoties vero, et in quantam vel apud ipsos Hebræos, desuetudinem, contemptum, et oblivionem decidit? idque tunc quidem

[22] Słowa „usque in altam apud omnes", obecne w wydaniu z 1847 roku, nie występują w wydaniu z 1691 roku.

A to dlatego, że ludzie już wcześniej, nawet jeśli nosili ze sobą cały różaniec (składający się ze stu pięćdziesięciu paciorków), to jednak nie odmawiali go, jak było to właściwe i stosowne.

Tak więc, aby przywrócić dawny sposób odmawiania (różańca) i stopniowo przywracać dawną praktykę, postanowiono rozocząć na nowo w prostszy sposób, aż do czasu, gdy ćwiczenie wykształci nawyk modlitwy i zaczynając od pięćdziesięciu, bardzo delikatnie, prowadząc ludzi jakby za rękę do danego zwyczaju odmawiania różańca (złożonego ze stu pięćdziesięciu „Zdrowaś Mario”).

Z tego wszystkiego jasno wynika, że różaniec Najśw. Maryi Panny, którego się uczy i głosi, nie może być podejrzewany ani obwiniany za to, że jest jedynie chwilową nowością.

W rzeczywistości obrzęd jest bardzo stary, bardzo chwalony i czczony w Kościele, chociaż osłabł z powodu znużenia u ludzi, a zaraz potem został zaniedbany z powodu trudnych czasów.

ROZDZIAŁ IX

Jak było możliwe, że (Najśw. Różaniec), tak długo cudowny i chwalebny, popadł w zapomnienie?

Najpobożniejszy Ojcze w Chrystusie, Trójca Przenajświętsza, sprawia, że żywi przechodzą przez dolinę spustoszenia dzięki różańcowi Dziewicy bez grzechu.

W związku z tym, dusze najmniejszych niepokoją się na myśl (co wydaje się mało prawdopodobne!), że Różaniec popadnie w zapomnienie, że (jego) świadectwo zniknie, co budzi pewien niepokój u prostych ludzi..

I. Bóg bowiem od początku świata i potem, przez wiele wieków, był bardzo wyraźnie znany wszystkim ludziom, lecz niewielu go czciło; aż zatem wszyscy ludzie zostali pokryci wielką zasłoną zapomnienia i nieznajomości Boga, do tego stopnia, że w czasach Abrahama nie było już nikogo poza samym Abrahamem, który znałby go i czcił.

Było to do tego stopnia, że z powodu bałwochwalstwa potop zalał całą ziemię.

To o czym mówimy, ludzie uczynili samemu Bogu, Trzykroć Najświętszemu, czy będziemy zaskoczeni, że mogło się to także przydarzyć naszemu różańcowi?

A kto może wiedzieć lub potwierdzić, że Najśw. Różaniec, podobnie jak Bóg, przychodzi czy odchodzi w zapomnienie?

II. Coż powiedzieć o Prawie Mojżesza: jak ważne było kiedyś i jaką miało wartość!

Ile jednak razy i na jak długo, nawet wśród samych Żydów, popadało ono w wielkie opuszczenie, pogardę i zapomnienie?

Idque tunc quidem ex culpa gentis; nunc autem ex causa iusta nominis christiani, in orbem introducti, Ceremonialia ejusdem, et Judicialia quotusquisque, dicam pernovisse?

Imo vel recogitare animo dignatur?

III. JURA, Canonesque Sacros Ecclesiae quis novit?

Non ignorat idem, quanto cum vigore olim, ac[23] rigore observantiae Ecclesiasticae Culta fuerunt.

Et ipsa tamen magnam partem diu per contrarium usum neglecta jacuerunt; hodie vero antiquata etiam, et prorsus abjecta, vix scirentur quidem, nisi psallentes quaedam et veterum redolentes chartae obscuram eorum memoriam custodissent.

IV. Quo mirabile[24] minus eodem ignorantiae corruisse LEGES Imperatorum multas in Imperio, multa Juris Civilis placita, et sanctiones.

V. Quot Doctores olim, Gentiles inter, Judeos, ac Christianos, et quanti, jam diu pie, vel de nomine solo cognoscuntur, quod ne fando quidem inaudiuntur?

Quot, quanti quamque invicti Haeroes, Duces, Reges, pariter cum rerum ab eis gestarum memoria: quot mirabilium inventores; operumque mirandorum mirabiliores artifices, quanta maxima quondam celebritate decantati, lippisque, et tonsoribus noti, aeterno silentur nunc volumine ignoriantiae involuti.

VI. Quo tot abierunt Regna Chaldeorum, Medorum, Graecorum, Resque publicae?

Regnarunt[25], floruerunt, defluerunt, exaruerunt, corruerunt, evanuerunt.

VII. Modus, ratioque, et ordo vitae Ecclesiasticorum sanctissimae juxta et cultissimae, addo in oculis, inque animis orbis Christiani totius positae, quo recidit?

Quantum hic mutatus ab illo?

Ex omnium crasus ille foret notitia, ni veterum in monumentis adhuc spiraret.

VIII. Sacrarum Religionum observantiae prima facies omnium, jam nunc proh dolor, pervetusta, sc.[26] vel in obscura transpareat umbra, videtur per quam venusta Religio.

Quae ad instar olim stetere Cedrorum, nunc humi repunt, ceu steriles rhamni, humilesque merycae.

Vigor ille eviguit, obriguit rigor, fervor intepuit, observantia, si non caliget, convivet[27].

Si quae jam reformationes fiant: heu! novitates, et a non nemine phantasiae appellantur.

Adeo, ut multi magna, et plurima sciant alia, et propria nesciant regularia.

tudinem, contemptum, et oblivionem decidit? idque tunc quidem ex culpa gentis; nunc autem ex causa justa nominis Christiani, in orbem introducti, ceremonialia ejusdem, et judicialia quotusquisque, dicam pernovisse? imo vel recogitare animo dignatur?

III. Jura, Canonesque sacros Ecclesiæ quis novit? non ignorat idem, quanto cum vigore olim, ac rigore observantiæ Ecclesiasticæ

14

culta fuerunt. Et ipsa tamen magnam partem diu per contrarium usum neglecta jacuerunt; hodie vero antiquata etiam, et prorsus abjecta, vix scirentur quidem, nisi pallentes quædam et veterum redolentes chartæ obscuram eorum memoriam custodissent.

IV. Quo mirabile minus eodem ignorantiæ corruisse leges Imperatorum multas in Imperio, multa Juris civilis placita, et sanctiones.

V. Quot Doctores olim; Gentiles inter, Judæos, ac Christianos, et quanti, jam diu pie, vel de nomine solo cognoscuntur, quod ne fando quidem inaudiuntur? Quot, quanti quamque invicti Heroes, Duces, Reges, pariter cum rerum ab eis gestarum memoria: quot mirabilium inventores; operumque mirandorum mirabiliores artifices, quanta maxima quondam celebritate decantati, lippisque, et tonsoribus noti, æterno silentur nunc volumine ignorantiæ involuti.

VI. Quo tot abierunt Regna Chaldæorum, Medorum, Græcorum, Resque publicæ? floruerunt, defluerunt, exaruerunt, corruerunt, evanuerunt.

VII. Modus, ratioque, et ordo vitæ Ecclesiasticorum sanctissimæ juxta, et cultissimæ, addo in oculis, inque animis orbis Christiani totius positæ, quo recidit? Quantum hic mutatus ab illo? Ex omnium crasus ille foret notitia, ni veterum in monumentis adhuc spiraret.

VIII. Sacrarum Religionum observantiæ prima facies omnium, jam nunc proh dolor, pervetusta, sc. vel in obscura transpareat umbra, videtur per quam venusta Religio. Quæ ad instar olim stetere Cedrorum, nunc humi repunt, ceu steriles rhamni, humilesque merycæ. Vigor ille eviguit, obriguit rigor, fervor intepuit, observantia, si non caliget, convivet. Si quæ jam reformationes fiant: heu! novitates, et a non nemine phantasiæ appellantur. Adeo, ut multi magna, et plurima sciant alia, et propria nesciant regularia.

---

[23] **Tego słowa brakuje w wydaniu z 1691 roku.**

[24] **W wydaniu z 1691 roku występuje „mirabere" zamiast słowa „mirabile", użytego w wydaniu z 1847 roku. Znaczenie jest niemal identyczne.**

[25] **Tego słowa, obecnego we wcześniejszych wydaniach o. Coppensteina, brakuje w wydaniu z 1847 roku.**

[26] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "si".**

[27] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "connivet".**

To zatem wydarzyło się wśród narodu wybranego: ale teraz, kiedy dla słusznych zasług imienia chrześcijańskiego, święte obrzędy i prawa zostały wprowadzone na świat, ilu, powiem, zna je dobrze i ma pragnienie by je medytować w duszy?

III. Kto nie zna prawa i świętych kanonów Kościoła?

Wiemy także, jak silny i wytrwały był kult w Kościele.

Jednak także on, porzucony na długi czas na rzecz zainteresowań o przeciwnym charakterze: dziś jest zatem całkowicie zaniedbany ze względu na swoją starożytność i byłyby prawie trudny do rozpoznania, gdyby nie zachowane w zawoalowanej pamięci stare, wyblakłe, mające charakterystyczny zapach starego papieru dokumenty.

IV. O ileż mniej zaskakujące jest w tym względzie fakt, że wiele praw ustanowionych przez cesarzy rzymskich oraz wiele przepisów i sankcji prawa cywilnego popadło w zapomnienie!

V. Ilu Mistrzów niegdyś było wśród pogan, Żydów i chrześcijan o wielkiej wartości, których obecnie pamięta się tylko imię, a może nawet o nich nie słyszano!

Ilu istniało wartościowych i nieustraszonych bohaterów, przywódców i królów o których czynach pamięta się w jednakowy sposób!

Ilu twórców wielkich cudów i ilu godnych podziwu artystów dzieł nie do opisania!

Z jak wielkiej sławy słynęli, znanej nawet ślepym i strzygącym, teraz się o nich nie mówi, zostali ogarnięci odwiecznym wirem zapomnienia!

VI. Gdzie skończyła się wielkość królestw i republik Chaldejczyków, Medów i Greków?

Rozkwitają, przekwitają, zasychają i upadając na ziemię, znikają!

VII. Jaki koniec spotkał dyscyplinę, postępowanie i zasady najświętszego i godnego życia duchownych, postawione jako wzór przed oczami i duszami całego świata chrześcijańskiego?

Jak bardzo ten (świat) zmienił się w porównaniu z przeszłością?

Nikt nie miałby żadnych wieści o tym (świecie), gdyby nie przeświecał on wciąż przez pomniki starożytnych!

VIII. Pierwotna forma przestrzegania wszystkich przykazań wydaje się teraz, niestety, tak zapomniana i pokryta zawoalowanym cieniem, jak kiedyś była w stanie oczarować Zakon.

To co kiedyś było silne jak cedr, obecnie pokłada się przy ziemi, jak suchy głóg i wiotkie tamaryszki.

Ta siła utraciła swój wigor, gorliwość osłabła, zapał nabrał letniości, obserwancja, jeśli zgaśnie, będzie miała taki sam koniec.

Nawet jeśli te reformy już mają miejsce, niestety, nikt nie nazywa ich nowościami i rzeczami fantastycznymi: do tego stopnia, że wielu (zakonników) zna wiele różnych rzeczy, ale nie zna swojej własnej Reguły.

IX. Quid igitur amplius movebit corda hominum dicta ruina Psalterii?

Praesertim cum ipse Dominus de Sua ipsius Religione Christiana praedixerit: *Putasne Filius hominis veniens, inveniet fidem in terra?*

X. Ita nostra fert natura noverca, Platone, et Aristotele testibus: quod ea sit ipsius conditio, rerumque omnium sub sole ratio, ut post processum generationis, et augmentationis decurrant ad finem decisionis: ac deinde rursum altero cursu repetito, innoventur ad statum regenerationis et reparationis, non in numero quidem, sed in specie.

Quapropter dictorum ratio perluculente probat de Psalterio: potius id olim floruisse, quam nunquam extitisse.

Sique tot inter rerum, ac tantarum vicissitudines, solum hoc Psalterium nullos item manes suos perpessum doluisset; hoc vero miraculum jam cum ipsa Ecclesiae navicula commune sibi praedicare posset.

Ipsius igitur occasus, argumentum est prisci status.

Ejusdem reformatio docet, qualis ejus prima fuerit instituta informatio.

CAPUT X.

De Psalterii Renovatione, ex Deiparae revelatione facta.

Eximie servorum Christi Pastor et Rector, *Mortuis, Mittit, Misericordiam* Trinitas Misericordissima per Psalterium Mariae Matris Misericordiae.

De quo nolo Reverendissimam Paternitatem vestram lateat, quod Divina Clementia hisce fieri temporibus notuit[28].

1. Orator quidam Psalterii Mariae Virginis, toto ipso septennio horrificis daemonum tentationibus, aliquoties sensibiliter, et aliquando visibiliter tentatus fuit.

Et ille pene annis istis omnibus nullam, aut parvam habuit consolationem.

DEO tandem miserante apparuit ei Regina Clementiae, quae quibusdam comitata Sanctis eum intervisens, discussa tentatione a praesenti, eum periculo liberavit: simul suo ipsum Ubere Virgineo Lactavit.

Adhaec eundem Annulo ex Virgineis Capillis Suis ipsius Mariae Virginis facto, sibi Desponsavit: mandavitque eidem, sub inevitabilis mortis periculo, et Ultionis poena Divinae, et[29] Psalterium hoc praedicaret.

psalterii ? Præsertim cum ipse Dominus de sua ipsius Religione Christiana prædixerit: *Putasne Filius hominis veniens, inveniet fidem in terra?*

X. Ita nostra fert natura noverca, Platone, et Aristotele testibus: quod ea sit ipsius conditio, rerumque omnium sub sole ratio, ut post processum generationis, et augmentationis decurrant ad finem decisionis: ac deinde rursum altero cursu repetito, innoventur ad statum regenerationis, et reparationis, non in numero quidem, sed in specie. Quapropter dictorum ratio perluculente probat de psalterio: potius id olim floruisse, quam nunquam extitisse. Sique tot inter rerum, ac tantarum vicissitudines, solum hoc psalterium nullos item manes suos perpessum doluisset; hoc vero miraculum jam cum ipsa Ecclesiæ navicula commune sibi prædicare posset. Ipsius igitur occasus, argumentum est prisci status. Ejusdem reformatio docet, qualis ejus prima fuerit instituta informatio.

15

CAPUT X.

De Psalterii Renovatione, ex Deiparæ revelatione facta.

Eximie servorum Christi Pastor, et Rector, *Mortuis*, *Mittit*, *Misericordiam* Trinitas misericordissima per psalterium Mariæ Matris Misericordiæ. De quo nolo reverendissimam Paternitatem vestram lateat, quod divina clementia hisce fieri temporibus notuit.

I. Orator quidam psalterii Mariæ Virginis, toto ipso septennio horrificis dæmonum tentationibus, aliquoties sensibiliter, et aliquando visibiliter tentatus fuit. Et ille pene annis istis omnibus nullam, aut parvam habuit consolationem. Deo tandem miserante apparuit ei Regina clementiæ, quæ quibusdam comitata sanctis eum intervisens, discussa tentatione a præsenti, eum periculo liberavit: simul suo ipsum ubere virgineo lactavit. Adhæc eundem annulo ex virgineis capillis suis ipsius Mariæ Virginis facto, sibi desponsavit: mandavitque eidem, sub inevitabilis mortis periculo, et ultionis pœna divinæ, ut psalterium hoc prædicaret.

[28] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "notuit".**

[29] **W wydaniu z 1691 roku występuje: brakuje "et".**

IX. Dlatego też serca ludzkie będą poruszone upadkiem najświętszego różańca, tak jak kiedy sam Pan, właśnie w odniesieniu do religii chrześcijańskiej, przepowiedział: „Czy Syn Człowieczy, gdy przyjdzie, znajdzie wiarę na ziemi?" (Łk 18,8)

X. Zatem, zgodnie ze świadectwem Platona i Arystotelesa, to nasza macosza natura tworzy w nas ten stan (niestabilności) i taki jest stan wszystkich rzeczy (które są) pod słońcem, które rodząc się i rosnąc zmierzają w stronę końca; potem znów rozpoczyna się kolejny cykl i w efekcie świat odnawia się poprzez nowe narodziny i wszystko zaczyna się od nowa w nowym pokoleniu.

Zatem tłumaczenie tego, co zostało powiedziane, z pewnością dotyczy także najśw. różańca, który kiedyś był bardziej w rozkwicie, niż się wydaje teraz!

A jeśli wśród wielu zmiennych kolei losu, fakt iż najśw. różaniec poddany cierpieniu był w stanie przetrwać je bez żalu, można przyjąć za cud współdzielony z takim samym losem łodzi Kościoła.

Dlatego jego upadek jest dowodem na jego pierwotną wartość, a jego przywrócenie przypomina o jego podstawowej ustanowionej formie.

ROZDZIAŁ X

Odnowa Najśw. Różańca, uczyniona przez Matkę Bożą objawiona bł. Alanowi.

Wybitny Pasterzu i Przewodniku Sług Chrystusa, Trójca Miłosierna za udziela miłosierdzia zmarłym przez pośrednictwo różańca Maryi, Matki Miłosierdzia.

W tej sprawie nie chcę ukrywać przed Waszym Najprzewielebniejszym Ojcowstwem tego, czego Boska Łaskawość dokonała w obecnym czasie.

I. Jeden człowiek, który odmawiając najśw. różaniec NMP był przez siedem lat atakowany, czasem w sposób dotykalny, a innym razem w sposób widzialny, przez przerażające pokusy demonów.

Nie miał on podczas tych wszystkich lat żadnego, nawet najmniejszego pocieszenia.

Wreszcie, gdy Bóg zlitował się (nad nim), ukazała mu się Królowa Łaskawości, która w asyście kilku świętych, uwolniła go od niebezpieczeństw, natychmiast oddalając od niego pokusy, (i) dając mu do picia mleko ze swojej dziewiczej piersi.

Co więcej, Dziewica Maryja poślubiła go za pomocą obrączki wykonanej z Jej własnych Dziewiczych Włosów i poleciła mu głosić najświętszy różaniec (aby nie być narażonym) na niebezpieczeństwo nieuniknionej śmierci i karę w postaci gniewu Bożego.

II. Haec autem credere frequentius non valui, humanis ductus rationibus.
Tandem vero altiore quadam et interiore vi coactus sum isti Revelationi assentiri.
Idque ita, ut non solum ea esse vera credam;
1. Sed sciam quoque personam.
2. Et per signa infallibilia idipsum cognovi; non semel dumtaxat, verum persaepe.
3. Et hoc verum confiteor; et quantum scio et quantum credo, sine ulla falsitate juro, haec esse vera coram toto mundo.
Imprecans a Domino nostro Jesu Christo pie potius mori omni hora morte corporali, quam fallere in dicto, vel falli.[30]
Credat mihi, qui voluerit: qui autem non vult, in Domino quemque relinquo.
Saepius haec praedicavi et docui.
4. Et non ego solus hoc scio de illa persona, sed plurimi viventes certissime de illa cognoverunt, non humana, sed sola Dei Revelatione.
Quo confidentius dicere audeam, quae dixi.
Verum quia persona haec vivit adhuc, non possum eam nominatim manifestare, ob pericula vanae gloriae, mundanae varietatis, ac etiam tribulationis.
Talia enim abscondi debent in vita, et post mortem laudari.
III. At Dubium tamen videri poterit: *quomodo Lac Virginis Mariae tam Gloriosus bibere potuit?*
Quia sic in corruptionem et digestionem naturalem transisset.
Respondeo:
1. Frivolum est istud. Sic enim potuit Lac Virginis aut verum de Mariae Virginis Ubere; aut certum aliquod eliquatum reale, et corporale, pro tempore causatum in ore esse Uber sugentis.
Sicut lumen causatur in aere, manente semper in sole intrinseco lumine.
Horum utrum fuerit, ignoro.
Illud ex[31] **ipsa illa persona cognovit**[32]**, quod fuerit suavissimum, candidissimum**[33]**, et influxerit in os ejus, seque maximis cum gaudiis diffuderit per omnia ipsius membra corporis, vel in substantia, vel in**[34] **influentia.**

II. Hæc autem credere frequentius non valui, humanis ductus rationibus. Tandem vero altiore quadam, et interiore vi coactus sum isti revelationi assentiri. Idque ita, ut non solum ea esse vera credam; 1. Sed sciam quoque personam. 2. Et per signa infallibilia idipsum cognovi; non semel dumtaxat, verum persæpe. 3. Et hoc verum confiteor; Et quantum scio, et quantum credo, sine ulla falsitate juro, hæc esse vera coram toto mundo. Imprecans a Domino nostro Jesu Christo pie potius mori omni hora morte corporali, quam fallere in dicto, vel falli. Credat mihi, qui voluerit: qui autem non vult, in Domino quemque relinquo. Sæpius hæc prædicavi, et docui. 4. Et non ego solus hoc scio de illa persona, sed plurimi viventes certissime de illa cognoverunt, non humana, sed sola Dei revelatione. Quo confidentius dicere audeam, quæ dixi. Verum quia persona hæc vivit adhuc, non possum eam nominatim manifestare, ob pericula vanæ gloriæ, mundanæ varietatis, ac etiam tribulationis. Talia enim abscondi debent in vita, et post mortem laudari.

III. At dubium tamen videri poterit: quomodo lac Virginis Mariæ tam gloriosum bibere potuit? Quia sic in corruptionem, et digestionem naturalem transisset.

Respondeo: 1. Frivolum est istud. Sic enim potuit Lac Virginis aut verum de Mariæ Virginis ubere; aut certum aliquod eliquatum reale, et corporale, pro tempore causatum in ore esse uber sugentis. Sicut lumen causatur in aere, manente semper in sole intrinseco lumine. Horum utrum fuerit, ignoro. Illud ipsa illa persona cognovit, quod fuerit suavissimum, candidissimum, et influxerit in os ejus, seque maximis cum gaudiis diffuderit per omnia ipsius membra corporis, vel in substantia, vel influentia.

---

[30] **Tutaj, podobnie jak w innych miejscach, zdecydowano się zachować ten sam krój pisma, który zastosowano w wydaniu z 1691 roku, aby podkreślić znaczenie tego zdania.**
[31] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: "ex".**
[32] **Zamiast terminu „cognovit" z wydania z 1847 roku wybrano termin „agnovi" z inkunabułu z 1498 roku (fol. 152, kol. b), który występuje w pierwszej osobie liczby pojedynczej i lepiej pasuje do kontekstu zdania..**
[33] **W wydaniu z 1691 roku brakuje:"candidissimus".**
[34] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "in".**

II. Ponieważ zdolności ludzkie nie były dla mnie pomocą w rozeznaniu, doświadczyłem potem łaski wewnętrznego natchnienia, która mnie przekonała by przyjąć otrzymane objawienie.

I do tego stopnia, że nie tylko wierzę, że (to Objawienie) jest autentyczne:

1. znam także osobę, która je otrzymała;

2. i rozpoznałem to samo (Objawienie) jako (prawdziwe) także w przypadku znaków nie pozostawiających wątpliwości, których doświadczyłem nie tylko jednokrotnie, ale bardzo często;

3. poświadczam, że to prawda; i przed całym światem, bez żadnego fałszu, przysięgam że to co wiem i w co wierzę, że to wszystko jest prawdą.

Błagam naszego Pana Jezusa Chrystusa, że chciałbym raczej umrzeć natychmiast, pobożnie, śmiercią cielesną, niż oszukiwać lub dać się zwieść w sprawie tego, co powiedziałem.

Kto chce, mi uwierzy; kto nie chce, pozostaje wolny w Panu.

Bardzo często głosiłem i nauczałem tych rzeczy;

4. Nie tylko ja się tego nauczyłem od tej osoby, ale także wiele innych osób z całą pewnością wierzy, że to Objawienie nie pochodzi od ludzi, ale jedynie od Boga.

Jakże chciałbym omówić bardziej szczegółowo to, co powiedziałem!

Ponieważ jednak ta osoba nadal żyje, nie mogę ujawnić jej imienia ze względu na niebezpieczeństwo próżności, zmienności świata, a także prześladowań.

Takie rzeczy powinny być ukryte za życia i chwalone po śmierci.

III. Może jednak pojawić się wątpliwość: jak mógł pić tak chwalebne mleko Dziewicy Maryi?

Czy nie zmieniło to naturalnego procesu trawienia?

Odpowiem:

1. Istnieją (pytania) nieistotne, czy mogło to być Mleko Dziewicy, czy też rzeczywiście Pierś Dziewicy Maryi; czy też to Mleko było pewną rzeczywistą i materialną substancją, czy też (jeśli tak było) esencją, która w tym momencie wytworzyła się w ustach osoby, która je wypiła, tak jak światło oświetla powietrze, pozostając jednocześnie zawsze wewnątrz słońca.

Nie umiem powiedzieć, która z tych dwóch rzeczy się wydarzyła.

Dowiedziałem się od tej osoby, że ta rzeczywistość, niezależnie od tego, czy była to substancja, czy esencja, była bardzo przyjemna i bardzo biała, i że pojawiała się w jego ustach i rozprzestrzeniała się po całym ciele, dając poczucie ogromnej radości.

2. Nec etiam impossibile est, D.[35] Mariam Virginem etiam nunc habere Lac, aliisque communicare.

Cum Lac non sit de essentia Corporis Gloriosi, sed accidens.

Sicut, et corpus illud, quod viscera Sanctorum implebit, ne sint vacua, secundum S. Thomam 4. dist. 44.3[36].

Imo dictu mirum foret; Uber B. Virginis impotentius esse, quam ubera mortalium sint mulierum: quae habent, et generant in se lac ex interiori corpore, et id inde communicare possunt.

Nolo equidem hic adeo coarctare, vel claudere Divinae Viam Potentiae.

4. Quod si non est verum Lac in Uberibus Dei Genitricis Mariae (quod durum dictu est) saltem ibi est aliquod corpus admirabile, supplens vicem lactis: ex quo poterit Divina Virtute aliquod causari, et per influentiam quandam corpus aliud in lactis similitudinem mutari.

5. Quod si nec lac, nec corpus aliud lactis loco, ibidem fuerit (quod est dictu nimis singulare) nihilo tamen minus quisquam Virginem Mariam privare audebit potentiam[37] communicandi sese ad sugendum: ad minus per affluentiae, si non per modum substantiae, credibile est ergo talem Sponsum Lac suxisse Virginis Gloriosae, ad modum aliquem supra dictum.

IV. Sed quo id modo in singulari, ignoro.

1. Nam, *quae sunt in terris, vix cum labore agnoscimus: quae autem sunt in coelis, quis investigabit?* inquit Sapiens, cap. 9.

Nemo enim novit, quae sunt, vel quae est gloria Beatorum, nisi Spiritus Dei, et cui Dominus voluerit revelare.

2. Inde accepimus S. Bernardum Mariae Virginis Ubera suxisse.

3. Inde Lac Mariae Virginis in terra, caeteras inter reliquias, multis in Ecclesiis reperitur.

4. Parique modo S. Catharina Senensis de fonte Lateris Christi copiose bibit.

5. Et Sanctorum quidam etiam de SS. Vulneribus Christi biberunt: ut adusque inebrationem spiritus, cum inenarrabilibus gaudiis tracti exultarint: quis autem ausit affirmare, isthaec meras fuisse, vanasque phantasias?

Praesertim cum Ecclesia refutet phantastica, et condemnet, ut quae daemonis subjacerant potestati secundum Theologos.

V. DUBIUM alterum de Crinibus occurrit B. Virginis Mariae: *Quo ea modo Decapillare se potuit: cum ad Gloriam Ejus Capilli et decorem pertineant?*

2. Nec etiam impossibile est, D. Mariam Virginem etiam nunc habere lac, aliisque communicare. Cum lac non sit de essentia

16

corporis gloriosi, sed accidens. Sicut, et corpus illud, quod viscera Sanctorum implebit, ne sint vacua, secundum s. Thomam 4. dist. 44. 3. Imo dictu mirum foret; uber B. Virginis impotentius esse, quam ubera mortalium sint mulierum: quæ habent, et generant in se lac ex interiori corpore, et id inde communicare possunt. Nolo equidem hic adeo coarctare, vel claudere divinæ viam potentiæ. 4. Quod si non est verum lac in uberibus Dei Genitricis Mariæ (quod durum dictu est) saltem ibi est aliquod corpus admirabile, supplens vicem lactis: ex quo poterit divina virtute aliquod causari, et per influentiam quandam corpus aliud in lactis similitudinem mutari. 5. Quod si nec lac, nec corpus aliud lactis loco, ibidem fuerit (quod est dictu nimis singulare) nihilo tamen minus quisquam Virginem Mariam privare audebit potentiam communicandi sese ad sugendum: ad minus per affluentiæ, si non per modum substantiæ, credibile est ergo talem Sponsum lac suxisse Virginis gloriosæ, ad modum aliquem supra dictum.

IV. Sed quo id modo in singulari, ignoro. 1. Nam, *quæ sunt in terris, vix cum labore agnoscimus: quæ autem sunt in cœlis, quis investigabit?* inquit Sapiens, *cap.* 9. Nemo enim novit, quæ sunt, vel quæ est gloria Beatorum, nisi spiritus Dei, et cui Dominus voluerit revelare. 2. Inde accepimus s. Bernardum Mariæ Virginis ubera suxisse. 3. Inde Lac Mariæ Virginis in terra, cæteras inter reliquias, multis in Ecclesiis reperitur. 4. Parique modo s. Catharina Senensis de fonte Lateris Christi copiose bibit. 5. Et Sanctorum quidam etiam de SS. Vulneribus Christi biberunt: ut adusque inebriationem spiritus, cum inenarrabilibus gaudiis tracti exultarint; quis autem ausit affirmare, isthæc meras fuisse, vanasque phantasias, præsertim cum Ecclesia refutet phantastica, et condemnet, ut quæ dæmonis subjaceant potestati secundum Thelogos.

V. Dubium alterum de Crinibus occurrit B. Virginis Mariæ. Quo ea modo decapillare se potuit: cum ad gloriam ejus capilli, et decorem pertineant?

---

[35] **D. oznacza „Divam" (Świętą).**

[36] **W wydaniu z 1691 roku brakuje „4. dist. 44.3".**

[37] **W wydaniu z 1691 roku występuje: „potentia".**

2. Co więcej, nie jest niemożliwe, że Najświętsza Maryja Panna miała także teraz mleko i pozwalała innym je spożywać, ponieważ mleko nie jest częścią istoty Chwalebnego Ciała, ale jest czymś więcej.

Podobnie jest z tą cielesną substancją, która według św. Tomasza nasyci wnętrzności świętych, aby nie odczuwali pragnienia (4 dist. 44).

3. Rzeczywiście byłoby niemożliwym powiedzieć, że piersi Najświętszej Maryi Panny są bardziej sterylne niż piersi kobiet na świecie, które mają i produkują mleko w swoich ciałach, a następnie mogą nim obdarzać.

Z całą pewnością nie chcę być tym, który będzie wymuszał lub blokował drogę Boskiej Mocy!

4. Bo gdyby w piersiach Najśw. Maryi Matki Bożej nie było prawdziwego Mleka (co trudno udowodnić!), jest tam przynajmniej cudowna substancja cielesna, która uzupełniałaby brak Mleka ; z tego (można to wywnioskować) jest możliwe, że za sprawą Cnoty Bożej coś powstało i za sprawą interwencji (Nieba) przekształciło się w inną substancję, podobną do mleka.

5. Gdyby jednak tą (substancją) nie było ani mleko, ani inny pierwiastek przypominający mleko (byłoby to bardzo trudne do udowodnienia!), to jednak nie można pozbawić Dziewicy Maryi możliwości podawania Jej Mleka do picia, które przynajmniej ma (duchowy) wpływ, jeśli nie fizyczny: i niech przynajmniej wierzy się, że ten oblubieniec pił mleko Chwalebnej Dziewicy, w sposób o którym wspomniano powyżej.

IV. Nie wiem jednak, w jaki niezwykły sposób to się stało:

1. Rzeczywiście jeśli „ledwie z trudem poznajemy to, co jest na ziemi; któż więc zrozumie to, co jest w niebie?" – mówi (Księga) Mądrości (9,16).

W rzeczywistości nikt nie zna, tego co istnieje lub czym jest chwała błogosławionych, z wyjątkiem Ducha Bożego i tego, któremu Pan zechce ją objawić. (1Kor.2,11).

2. Wiemy, że św. Bernard pił mleko z piersi Najświętszej Maryi Panny.

3. Wiemy także, że mleko Najświętszej Maryi Panny, tutaj na ziemi, znajduje się w wielu kościołach pośród innych relikwii.

4. I że w podobny sposób św. Katarzyna ze Sieny piła obficie ze Źródła Boku Chrystusa.

5. I że niektórzy Święci również pili z najśw. Rany Chrystusa: uniesieni (w ekstazie), radowali się aż do upojenia duchowego, pośród niewypowiedzianego szczęścia.

Któż więc odważyłby się twierdzić, że są to jedynie puste i próżne fantazje, zwłaszcza że Kościół odrzuca i potępia fantazje, gdyż według teologów są wyrazem mocy diabła?

V. Należy odpowiedzieć na jeszcze jedno pytanie, dotyczące włosów Najświętszej Maryi Panny

Jak mogła (uformować obrączkę) ze swoich włosów, skoro włosy są ozdobą Jej wspaniałego ciała?

DICO:

1. Vel CRINES fuerunt Divina Potentia, modo inscrutabili Virgini Mariae sic formati.

Vel jam diu sic uspiam in mundo conservati.

Utrum[38] autem horum fuerit, ex persona tali non cognovi.

2. Credimus tamen firmiter Mariam Virginem in Corpore nunc Assumptam, et Crines verissimos et pulcherrimos habere: qui non sunt de substantia Corporis Gloriosi, sed tantum de decore.

Quocirca possunt citra Gloriae imminutionem Beatissimae Virginis removeri.

3. Credendum est etiam: quod si Corpus Gloriosum habeat potentiam ad crines gerendos; ad producendos etiam ex sese crines habebit ampliorem, et potentius, quam ullum corpus naturale.

VI. Singulare est autem illud de Annulo.

Qui quidem optime sentitur a quibusdam[39], rarius autem videtur.

Quod supradictis universis est mirabilius.

Eo quod ibidem quaedam quodammodo gloriae subtilitas appareat.

1. Et quantum ad me, hunc Annulum tetigi, non sine magno gaudio, nec humano, sed longe altius maiore.

2. *Credant mihi, qui voluerint: quia jurejurando hoc affirmo.*

Si autem noluerint; quid ad me? Haec, quae dico; aliter, quam dicam, probare non possum, nec audeo.

Plurima tamen cognovi hujusmodi signa facta admiranda.

3. Posito etiam casu, quod hujusmodi, quae narro, omnino sint falsa (quod nequaquam credo) nihilominus tamen remanet ac constat Dignitas, et Veritas Psalterii Virginis Mariae, ex dictis hucusque capitulis, ac porro producendis.

VII. Unum tamen dicam:

1. Quod *carnalis homo non sapit ea, quae Dei sunt, vel quae spiritus*; juxta Divini Verbi sententiam: et *nemo novit* de hisce donis, *nisi qui accipit.*

2. Imo, qui acceperunt ista, Lumine Revelationis decedente, Revelata vix aliquando credere possunt.

Sic Propheta Jeremias, adveniente Spiritu Dei, et Mysteria nova revelante, credidit, et praedicavit.

Sed deserente eum Lumine Divinae Revelationis ad tempus, ait humano modo, cap. 20: *"Seduxisti me Domine, et seductus sum".*

3. Idcirco, quamvis haec credi possint[40], humana tamen apprehendi scientia non possunt, multoque minus diabolica sapientia.

Dico 1. Vel Crines fuerunt divina potentia, modo inscrutabili Virgini Mariæ sic formati. Vel jam diu sic uspiam in mundo conservati. Utrum autem horum fuerit, ex persona tali non cognovi. 2. Credimus tamen firmiter Mariam Virginem in corpore nunc assumptam, et crines verissimos, et pulcherrimos habere: qui non sunt de substantia corporis gloriosi, sed tantum de decore. Quocirca possunt citra gloriæ imminutionem Beatissimæ Virg. removeri. 3. Credendum est etiam: quod si corpus gloriosum habeat potentiam ad crines gerendos; ad producendos etiam ex sese crines habebit ampliorem, et potentius, quam ullum corpus naturale.

VI. Singulare est autem illud de Annulo. Qui quidem optime sentitur a quibusdam, rarius autem videtur. Quod supradictis universis est mirabilius. Eo quod ibidem quædam quodammodo gloriæ subtilitas appareat. 1. Et quantum ad me, hunc Annulum tetigi, non sine magno gaudio, nec humano, sed longe altius ma-

17

jore. 2. Credant mihi, qui voluerint: quia jurejurando hoc affirmo. Si autem noluerint; quid ad me? Hæc, quæ dico; aliter, quam dicam, probare non possum, nec audeo. Plurima tamen cognovi hujusmodi signa facta admiranda. 3. Posito etiam casu, quod hujusmodi, quæ narro, omnino sint falsa (quod nequaquam credo) nihilominus tamen remanet, ac constat dignitas, et veritas psalterii Virginis Mariæ, ex dictis hucusque capitulis, ac porro producendis.

VII. Unum tamen dicam: 1. Quod *carnalis homo non sapit ea, quæ Dei sunt, vel quæ spiritus*; juxta divini Verbi sententiam: et nemo novit de hisce donis, nisi qui accipit. 2. Imo, qui acceperunt ista, lumine revelationis decedente, revelata vix aliquando credere possunt. Sic Propheta Jeremias, adveniente spiritu Dei, et mysteria nova revelante, credidit, et prædicavit. Sed deserente eum lumine divinæ revelationis ad tempus, ait humano modo, cap. 20. *Seduxisti me Domine, et seductus sum.* 3. Idcirco, quamvis hæc credi possint, humana tamen apprehendi scientia non possunt, multoque minus diabolica sapientia. Cujus ratio

---

[38] Dla poprawniejszego tłumaczenia w tym miejscu preferowany jest termin „utrum" („oboje"), użyty przez o. Coppensteina, zamiast terminu „quid" („co"), występującego w inkunabule z 1498 roku (fol. 152, kol. d).

[39] W inkunabule z 1498 r. (fol. 152, kol. d) po słowie „sentitur" następuje termin „tactu", który o. Coppenstein pominął, przez co zdanie stało się niemożliwe do przetłumaczenia. Ostatnie słowa powinny zatem brzmieć: „sentitur tactu a quibusdam".

[40] W wydaniu z 1691 roku występuje: "possunt".

Odpowiem, że:

1. Jeśli włosy Dziewicy Maryi zostały uformowane w ten nieprzenikniony sposób, przez Boską Moc; i jeśli od tego czasu pozostają zachowane w jakiejś części świata; w obu sprawach, o poźniejszych zdarzeniach, nie dowiedziałem się od tej osoby;

2. Wierzymy jednak mocno, że Dziewica Maryja, obecnie (została) wzięta z wraz z ciałem (do nieba), miała autentyczne i piękne włosy, które nie były istotą (Jej) Chwalebnego Ciała, a jedynie ozdobą: dlatego, (włosy) mogą się podzielić, nie umniejszając Chwały Najświętszej Dziewicy;

3. Trzeba też wierzyć, że jeśli Chwalebne Ciało ma zdolność posiadania włosów, będzie miało także większą zdolność do ich samodzielnego wytwarzania i to znacznie intensywniej niż ciało naturalne.

VI. Wyjątkową rzeczą jest zatem ta obrączka, która objawiała się bardzo rzadko, ale której dotknięcie było bardzo dobrze odbierane.

Wśród rzeczy, które zostały powiedziane, (ten) fakt był najpiękniejszy.

Zatem z (niego) w pewien sposób przebłysnął promyk Chwały:

1. A jeśli chodzi o mnie, dotknąłem tej obrączki, pełen wielkiej radości, nie pochodzącej od ludzi, ale zdecydowanie ją przewyższającą;

2. Kto chce mi uwierzy, ponieważ mogę potwierdzić to pod przysięgą.

Jeśli poźniej nie chcieliby mi wierzyć, cóż mogę zrobić?

Tego, co poświadczam, nie mogę i nie mam odwagi dowieść inaczej, niż stwierdzając to co powyższe.

Znam jednak wiele podobnych znaków, które budzą podziw;

3. Zakładając nawet, że te rzeczy, które stwierdzam, są całkowicie fałszywe (w co w żaden sposób nie wierzę!), niemniej jednak godność i prawda Różańca Dziewicy Maryi, jest podkreślona w dotychczasowych rozdziałach i z nich się ujawnia także później.

VII. Powiem jednak tylko jedno:

1. że „człowiek cielesny nie zna tego, co jest z Boga, ani tego, co z Ducha”: zgodnie z wersetem Słowa Bożego, a te dary poznać może tylko ten, kto je otrzymuje (1 Cor. 2,11);

2. I rzeczywiście, ci, którzy je otrzymali, w miarę jak światło objawienia się oddala, w miarę upływu czasu będą mieli trudność uwierzyć w prawdy otrzymane w tym objawieniu.

I tak prorok Jeremiasz, gdy przybył Duch Boży, aby objawić mu nowe tajemnice, uwierzył w nie i je ogłosił.

Kiedy jednak opuściło go światło Bożego Objawienia, przemówił po ludzku: „Uwiodłeś mnie, Panie, a ja dałem się uwieść” (Jer. 20,7);

3. Jednakże, choć można w te rzeczy wierzyć, nie można ich zrozumieć ludzką wiedzą, a tym bardziej diaboliczną mentalnością tego świata.

Cujus ratio est apud D. Thomam, quia Divinae Revelationis Lumen, naturalis cognitionis lumen totum excedit.

Est enim tale, de quo in Psal. 35: *"In Lumine Tuo videbimus Lumen"*.

Quare tali carentes lumine, de Revelationibus Divinis judicabunt, sicut coeci de coloribus.

Atque ideo tali destituti Luce viri quoque boni ac devoti, in Coelestium Revelationum judiciis errare possunt, ut saepe compertum est.

Nisi Luminis loco signa, aut prodigia, aut miracula habeant evidentia.

4. Jam vero nec exempla Sanctorum desunt Annulo Desponsationis Subarratorum Christo.

S. Catharina Martyr Annulum tulit Desponsationis a Christo, similiterque S. Catharina Senensis, cuius cor insuper modo quodam admirabili, soli Deo noto, in Cor Christi fuit transmutatum.

De quibus pari modo posset dubitari quoad materiam, et de qua fuerint substantia.

VIII. Itaque hujusmodi cavillationes soli humanae prudentiae, ac scientiae innituntur.

1. Ac si Deus, in cujus Potestate cuncta sunt posita, facere non posset, quod per naturam fieri non potest.

Quae haeresis est.

Cum miracula totam naturam creatam transcendant.

2. Ad haec eum isti in errorem impingunt, quod consequenter negare debeant esse miracula: contra Fidem Ecclesiae, et experientiam, de qua equidem certissimus sum.

3. Illam quoque in Collecta profitetur Ecclesia, qua dicit[41]: *"Deus, qui Ecclesiam Tuam novis semper tribuisti coruscare miraculis, etc"*.

4. Miraculum est, peccatorum conversio, quam in maximis Dei miraculis numerat ex S. Augustino (et) S. Thomaso.

Ita quoque S. Eucharistiae Transubstantiatio[42] Summum esse Dei Miraculum semper habitum fuit: quod haud dubie, citra comparationem, quibuscunque majus est revelationibus.

Qui igitur operatur talia, nihil est, cur patrare minora, non queat.

Quapropter agnoscant hujusmodi haesitantes; quod tametsi Divinae Revelationes credi possint, nequaquam tamen demonstrari possunt[43], nisi illis, qui habe[a]nt idem Lumen Revelationis.

cognitionis lumen totum excedit. Est enim tale, de quo in psal. 35. *In lumine tuo videbimus lumen.* Quare tali carentes lumine, de revelationibus divinis judicabunt, sicut cœci de coloribus. Atque ideo tali destituti luce viri quoque boni, ac devoti, in cœlestium revelationum judiciis errare possunt, ut sæpe compertum est. Nisi luminis loco signa, aut prodigia, aut miracula habeant evidentia. 4. Jam vero nec exempla Sanctorum desunt annulo desponsationis subarratorum Christo. S. Catharina Martyr annulum tulit desponsationis a Christo, similiterque s. Catharina Senensis, cujus cor insuper modo quodam admirabili, soli Deo noto, in cor Christi fuit transmutatum. De quibus pari modo posset dubitari quoad materiam, et de qua fuerint substantia.

VIII. Itaque hujusmodi cavillationes soli humanæ prudentiæ, ac scientiæ innituntur. 1. Ac si Deus, in cujus potestate cuncta sunt posita, facere non posset, quod per naturam fieri non potest. Quæ hæresis est. Cum miracula totam naturam creatam transcendant. 2. Ad hæc eum isti in errorem impingunt, quod consequenter negare debeant esse miracula: contra fidem Ecclesiæ, et experientiam, de qua equidem certissimus sum. 3. Illam quoque in collecta profitetur Ecclesia, qua dicit: *Deus, qui Ecclesiam tuam novis semper tribuis coruscare miraculis etc.* 4. Miraculum est, peccatorum conversio, quam in maximis Dei miraculis numerat ex s. August. s. Thomas. Ita quoque s. Eucharistiæ transubstantiatio summum esse Dei miraculum semper habitum fuit: quod haud dubie, citra comparationem, quibuscunque majus est revelationibus. Qui igitur operatur talia, nihil est, cur patrare minora, non queat. Quapropter agnoscant hujusmodi hæsitantes, quod tametsi divinæ revelationes credi possint, nequaquam tamen demonstrari possunt, nisi illis, qui habent idem lumen revelationis.

---

[41] **Słowa „dicit" brakuje w wydaniu z 1691 roku.**

[42] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "transubstatiationem".**

[43] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "possint".**

Powodem tego, zdaniem św. Tomasza, jest to, że światło Bożego Objawienia przewyższa całe światło wiedzy naturalnej.

W istocie jest to światło, o którym (mówi się) w Psalmie 35: „W Twojej światłości oglądamy światłość”.

Z tego powodu ci, którzy są pozbawieni takiego światła, będą sądzić w sprawie Boskich Objawień, jak niewidomi, w sprawie kolorów.

I tak dobrzy i pobożni ludzie pozbawieni tego światła mogą mylić się w ocenie Niebiańskich Objawień, jak to często się zdarza, chyba że zamiast tego światła będą mieli oczywiste znaki i cuda.

4. Nie brakuje przykładów świętych Oblubienic Chrystusa, mających obrączkę zaślubin: św. Katarzyna Męczennica otrzymała od Chrystusa pierścień zaślubin.

I podobnie serce św. Katarzyny ze Sieny w jeszcze przedziwniejszy sposób, znany tylko Bogu, przemieniło się w Serce Chrystusa.

Na tych (przykładach) w ten sam sposób można wątpić, jaka jest natura i byt.

VIII. Są to więc jedynie sofizmaty, opierające się na ludzkiej mądrości i nauce:

1. czy Bóg, w którego władzy wszystko się znajduje, nie mógł dokonać tego, czego z natury nie da się dokonać.

Jest to herezja, gdyż cuda przewyższają całą stworzoną naturę.

2. Dlatego popełniają błąd właśnie wtedy, gdy chcą potwierdzić, że (te znaki) nie są cudami, w przeciwieństwie do wiary Kościoła i jego doświadczenia, czego jestem naprawdę pewien.

3. Kościół wyraża to także (podczas Mszy Świętej) w kolekcie, mówiąc: „Boże, który znasz swój Kościół, spraw, aby zawsze jaśniał cudami...”

4. Nawrócenie grzeszników jest cudem, czego jednym z największych przykładów są św. Augustyn i św. Tomasz.

Podobnie Przeistoczenie podczas Najśw. Eucharystii zawsze było uważane za najwyższy cud Boga, który bez żadnych wątpliwości i porównań przewyższa wszelkie objawienie.

Kto zatem dokonuje rzeczy wielkie, tym bardziej będzie mógł dokonywać mniejsze rzeczy.

Zatem niech ci, którzy wahają się co do (cudów), uznają, że chociaż można wierzyć w Boskie Objawienia (prawdziwe), to jednak w żaden sposób nie można ich udowodnić, jesli nie przez tych, którzy otrzymali to samo światło Objawienia.

CAPUT XI.

Utrum dignitate et Virtute praestet Psalterium Davidis, an Deiparae?

Colendissime Rector animarum, *Veritatem dat* Trinitas Laudatissima per Psalterium Virginis, quae Mater est Veritatis.

De quo vanitas quorundam curiosa magis, quam docta quaerit:

Utrum nobilius sit[44] Davidicum, an Psalterium Angelicum.

Ad odiosam hanc comparationem sub distinctione respondeo.

I. Pro Davidico:

1. Ubi major est *devotio* et charitas in orando, ibi et majus est meritum: hujus namque pondus ex charitate descendit.

Per hanc minusculum opusculum bonum altioris est meriti, quam praegrande citra ipsam.

2. *Causalitate* praecellit Davidicum.

Nam id causa fuit disponens, ac praefigurans Angelici.

3. *Significatione*: quae expressior inest Davidico, quam Angelico.

4. *Antiquitate.*

5. *Orandi labore* paenali[45].

Nam Davidicum quo prolixius, eo, quam Angelicum est, et decursu laboriosius: sed meriti quoque majoris, in charitate pari.

6. *Intelligentia planiore.* In eo, enim, plaeraque pluribus docentur et explicate.

7. *Auctoritate.* Quippe ex antiqua Lege, nova probatur, non e diverso.

8. *Devotionis usu* et frequentatione per Ecclesiam, ut in qua idem ad[46] Divini Cultus partem haud minimam, publicam, Ecclesiasticam, et quotidianam inde usque ab origine venit.

9. *Extensione* majus est, ut quod ad plura pateat usu, adque plures.

10. *Voluminosa prolixitate* ac mole majus est.

II. Pro Angelico.

Hoc antecellit alteri.

1. *Fine.* Hoc enim illius causa finalis erat.

Finis autem nobilior est his, quae sunt ad finem.

2. *Perfectione effectus*, qui fuit *Verbo Caro factum.*

3. *Temporis gratia.* Est enim Novi Testamenti initium, quod prae Vetere est nimium quantum vivus homo picto quanto praestatior?

At Vetus Testamentum pictura fuit et figura Novi.

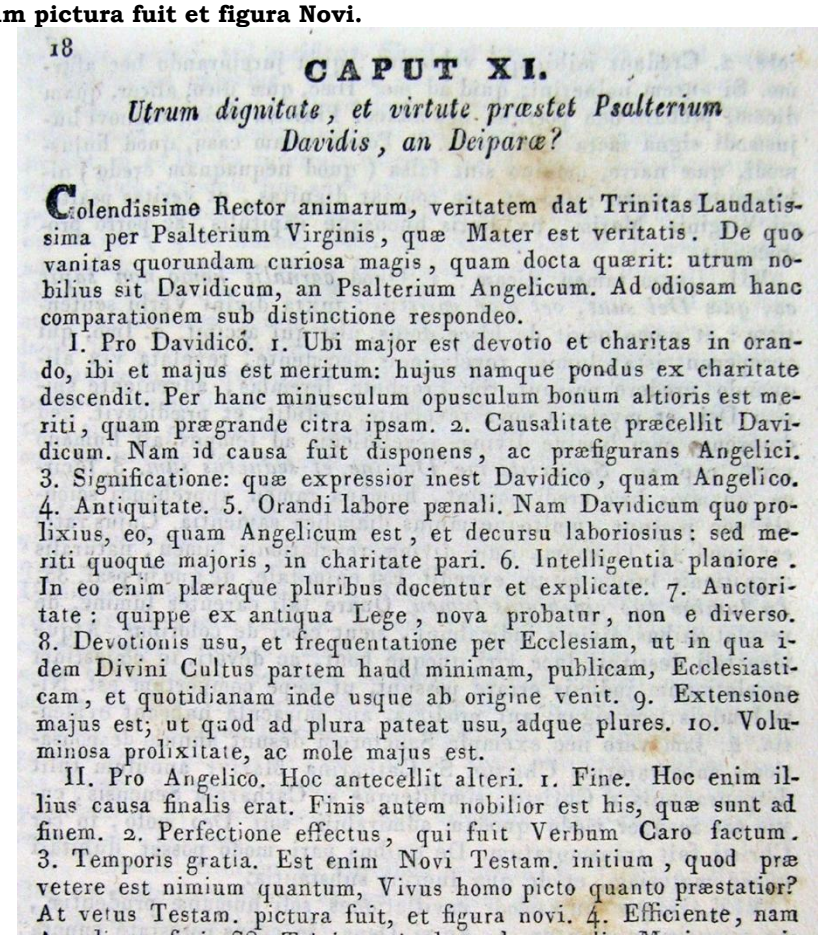

18

CAPUT XI.

Utrum dignitate, et virtute præstet Psalterium Davidis, an Deiparæ?

Colendissime Rector animarum, veritatem dat Trinitas Laudatissima per Psalterium Virginis, quæ Mater est veritatis. De quo vanitas quorundam curiosa magis, quam docta quærit: utrum nobilius sit Davidicum, an Psalterium Angelicum. Ad odiosam hanc comparationem sub distinctione respondeo.

I. Pro Davidicó. 1. Ubi major est devotio et charitas in orando, ibi et majus est meritum: hujus namque pondus ex charitate descendit. Per hanc minusculum opusculum bonum altioris est meriti, quam prægrande citra ipsam. 2. Causalitate præcellit Davidicum. Nam id causa fuit disponens, ac præfigurans Angelici. 3. Significatione: quæ expressior inest Davidico, quam Angelico. 4. Antiquitate. 5. Orandi labore pænali. Nam Davidicum quo prolixius, eo, quam Angelicum est, et decursu laboriosius: sed meriti quoque majoris, in charitate pari. 6. Intelligentia planiore. In eo enim plæraque pluribus docentur et explicate. 7. Auctoritate: quippe ex antiqua Lege, nova probatur, non e diverso. 8. Devotionis usu, et frequentatione per Ecclesiam, ut in qua idem Divini Cultus partem haud minimam, publicam, Ecclesiasticam, et quotidianam inde usque ab origine venit. 9. Extensione majus est; ut quod ad plura pateat usu, adque plures. 10. Voluminosa prolixitate, ac mole majus est.

II. Pro Angelico. Hoc antecellit alteri. 1. Fine. Hoc enim illius causa finalis erat. Finis autem nobilior est his, quæ sunt ad finem. 2. Perfectione effectus, qui fuit Verbum Caro factum. 3. Temporis gratia. Est enim Novi Testam. initium, quod præ vetere est nimium quantum, Vivus homo picto quanto præstatior? At vetus Testam. pictura fuit, et figura novi. 4. Efficiente, nam

---

[44] **Słowa „sit" brakuje w wydaniu z 1691 roku.**

[45] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "poenali".**

[46] **Słowa „ad" brakuje w wydaniu z 1847 roku.**

ROZDZIAŁ XI

Który z dwojga ma większą godność i wartość: Psałterz Dawida czy Różaniec Matki Bożej?

Najczcigodniejszy przewodniku dusz, Najśw. Trójca ofiaruje dar prawdy, przez pośrednictwo Najśw. Różańca Dziewicy, która jest Matką Prawdy. Na tym polega daremność niektórych, którzy będąc bardziej ciekawscy niż chętni do nauki, wolą zadawać pytania: Który z nich jest bardziej znamienity: Psałterz Dawida czy SS. Różaniec Maryi?

Na to lekceważące porównanie odpowiem (pewnymi) rozróżnieniami.

I. Na rzecz Psałterza Dawidowego (potwierdzam):

1. gdzie jest większa pobożność i miłość w modlitwie, tam też większa jest zasługa: w istocie zasługi pochodzą z miłości. Dzięki (miłości) jedno małe, dobre dzieło ma większą wartość niż wielkie dzieło uczynione bez miłości;

2. (Psałterz) Dawida wyróżnia się pod względem przyczynowości: w rzeczywistości był przyczyną, która przygotowała i zapowiedziała różaniec;

3. (Psałterz Dawida wyróżnia się) pod względem treści: Psałterz Dawida jest w rzeczywistości bardziej znaczący niż Najśw. Różaniec ;

4. (Psałterz Dawida wyróżnia się) pod względem czasu powstania;

5. (Psałterz Dawida wyróżnia się) większym wysiłkiem włożonym w modlitwę: w rzeczywistości (Psałterz Dawidowy) jest dłuższy i bardziej wymagający w recytowaniu niż Najśw. Różaniec Maryi; ma jednak także większą zasługę, w jednakowej miłości (do tych, którzy odmawiają różaniec);

6. (Psałterz Dawida wyróżnia się) łatwiejszym zrozumieniem: dzięki niemu wiele osób uczy się dużej ilości nowych rzeczy w jasny sposób;

7. (Psałterz Dawida wyróżnia się) autorytetem: ponieważ to ze Starego Testamentu powstał Nowy, a nie odwrotnie;

8. (Psałterz Dawida wyróżnia się) pobożnym i skonsolidowanym użytkiem w Kościele: ponieważ w dużej mierze zapoczątkował kult Boży w Kościele na poziomie wspólnotowym, kościelnym i codziennym;

9. (Psałterz Dawida wyróżnia się) swoim rozpowszechnieniem, ponieważ rozszerza się na wiele rzeczy, między innymi jak tradycje i postaci;

10. (Psałterz Dawida wyróżnia się) imponującym bogactwem zawartości.

II. Na korzyść Najśw. Różańca z kolei przemawia:

1. (Najśw. Różaniec wyróżnia się) patrząc od końca: różaniec był w istocie rozstrzygającym powodem powstania (Psałterza Dawidowego): rezultatem, w rzeczywistości bardzo doskonałym, gdy spojrzymy na efekt końcowy;

2. (Najśw. Różaniec wyróżnia się) doskonałością efektu osiągniętego, którym jest Słowo Wcielone;

3. (Najśw. Różaniec wyróżnia się) ponadczasowością: jego odpowiednikiem jest Nowy Testament, będący większym od Starego Testamentu, podobnie jak żywy człowiek ma większą wartość od człowieka na obrazie: dlatego Stary Testament jest przedstawieniem i obrazem Nowego Testamentu;

4. *[Causa] Efficiente.* Nam Angelicum fecit SS. Trinitas, Archangelus attulit Mariae, auxit Elisabetha, complevit Ecclesia.

Davidicum a peccatore factum est, et[47] traditum Synagogae.

5. *Veritate.* Nam docet de praesenti, Davidicum de futuro.

6. Hoc pactum[48] in umbra, istud in luce fuit.

7. *Effectu*: nam est consummatio, perfectioque Davidici: hoc enim absque illo vanum extitisset.

8. *Exitu.* Nam in Coelum inducit: Davidicum vero ad Infernum seu Limbum[49] transmittebat.

9. *Efficacia.* Quia per Angelicum facta pax est universalis.

10. *Eventu.* Quod Jesus, et Maria per Angelicum diviniora sint adepti[50], quam ex altero.

Christus quidem, Homo Deus factus: Maria, autem, Deipara Virgo facta fuit, quibus majus facere Deus nequit.

Quae causae isthuc quoque valent apud Jesum et Mariam, quod Coronariae Preces eis tanto gratiosiores[51] accidant, pondusque ad flectendos majus habeant, quanto pretium illis inest divinius.

III. Dices: Non vox Angelicae Annunciationis, sed illa Virgineae Consensionis: *"Ecce Ancilla Domini, fiat Mihi secundum Verbum Tuum"*: illa, inquam, rem confecit, ut substantialis effectus ad eam fuerit consecutus.

Respondeo: in Salutatione Angelica, duo sunt attendenda.

1. Nuda verba, sonusque vocis: et sic illa Mariae efficacia fuerunt, non Angeli.

2. Intentio Dei omniumque Coelitum formalis, quae Verbis Annunciationis inerat, ad Incarnandum Verbum, Deiparamque impraegnandam: et ista effectu[52] intenti fuit productiva.

In qua ipsa tamen Vox Virginis continebatur virtute, ut quae nihil penitus esset ab Intentione Dei dissensura, quo Annunciationis Incarnatio sortiretur effectum.

Eandem ad mentem, ad[53] modum Ecclesia capit Annunciationem, cum annuum de Ea Festum agitat, rem intentam, atque paratam recolens potius, quam mera verba, quae medium rei fuerunt, ac instrumentum.

At vetus Testam. pictura fuit, et figura novi. 4. Efficiente, nam Angelicum fecit SS. Trinitas, Archangelus attulit Mariæ, auxit Elisabetha, complevit Ecclesia. Davidicum a peccatore factum est, et traditum Synagogæ. 5. Veritate. Nam docet de præsenti, Davidicum de futuro. 6. Hoc pactum in umbra, istud in luce fuit. 7. Effectu; nam est consummatio, perfectioq. Davidici: hoc enim absque illo vanum extitisset. 8. Exitu nam in cœlum inducit: Davidicum vero ad infernum seu limbum transmittebat. 9. Efficacia. Quia per Angelicum facta pax est universalis. 10. Eventu. Quod Jesus, et Maria per Angelicum divinioria sint adepti, quam ex altero. Christus quidem, Homo Deus factus: Maria autem Deipara Virgo facta fuit, quibus majus facere Deus nequit. Quæ causæ isthuc quoque valent apud Jesum et Mariam, quod coronariæ preces eis tanto gratiosiores accidant, pondusque ad flectendos majus habeant, quanto pretium illis inest divinius.

III. Dices. Non vox Angelica annunciationis, sed illa virgineæ consensionis: *Ecce Ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum*

tuum: illa, inquam, rem confecit, ut substantialis effectus ad eam fuerit consecutus. Respondeo: in Salutatione Ang. duo sunt attendenda. 1. Nuda verba, sonusque vocis: et sic illa Mariæ efficacia fuerunt, non Angeli. 2. Intentio Dei omniumque Cœlitum formalis, quæ verbis annunciationis inerat, ad incarnandum Verbum, Deiparamque imprægnandam: et ista effectu intenti fuit productiva. In qua ipsa tamen vox Virginis continebatur virtute, ut quæ nihil penitus esset ab intentione Dei dissensura, quo Annunciationis Incarnatio sortiretur effectum. Eandem ad mentem, ac modum Ecclesia capit Annunciationem, cum annuum de ea festum agitat, rem intentam, atque paratam recolens potius, quam mera verba, quæ medium rei fuerunt, ac instrumentum.

---

[47] Słowa „et" brakuje w wydaniu z 1691 roku.

[48] W wydaniu z 1691 roku występuje: „factum", co zmienia tłumaczenie: „Tamto zostało skomponowane w cieniu (przed Chrystusem), to zaś (zostało skomponowane) w świetle (Odkupienia)". Jednak w inkunabule z 1498 roku tekst jest jaśniejszy i zostanie uwzględniony w tłumaczeniu: „Sed quia Angelicum factum est in luce, sed Testamentum Vetus factum est in umbra, secundum Apostolum" („Ponieważ Najświętszy Różaniec został ustanowiony w świetle, Stary Testament natomiast został ustanowiony w cieniu, według Apostoła").

[49] W wydaniu z 1691 roku występuje: "limbosum".

[50] W wydaniu z 1691 roku występuje: "indepti" (zarabiać).

[51] W wydaniu z 1691 roku występuje: "gratiores".

[52] W wydaniu z 1691 roku występuje: "effectus".

[53] W wydaniu z 1691 roku występuje: "ac".

4. (Najśw. Różaniec wyróżnia się) jako wystarczający powód: ułożenie „Zdrowaś Mario” dla różańca było dziełem Trójcy Przenajśw., Archanioł Gabriel skierował je do Maryi, św. Elżbieta je ubogaciła, Kościół je dokończył; Psałterz natomiast został utworzony przez człowieka grzesznego i powierzony synagodze;

5. (Najśw. Różaniec wyróżnia się) prawdą w nim zawartą: różaniec w istocie odnosi się do teraźniejszości, Psałterz natomiast zwraca się do przyszłości;

6. (Najśw. Różaniec wyróżnia się) ponieważ jest światłem Nowego Przymierza, ktore było w cieniu Psałterza Dawidowego;

7. (Najśw. Różaniec wyróżnia się) co do skutku: w istocie różaniec jest wypełnieniem i doskonałością Psałterza Dawidowego, który pozostałby jałowy, jeśli nie stałby się początkiem Różańca Świętego;

8. (Najśw. Różaniec wyróżnia się) co do efektu końcowego: różaniec faktycznie prowadzi do Nieba; Psałterz prowadził do piekła lub otchłani;

9. (Najśw. Różaniec wyróżnia się) co do skuteczności: ponieważ dzięki „Zdrowaś Mario” otrzymaliśmi pokój na świecie;

10. (Najśw. Różaniec wyróżnia się) osiągniętym sukcesem: dlatego Jezus i Maryja otrzymali najbardziej znamienite tytuły w różańcu niż w Psałterzu Dawidowym: jest to wspominane w różańcu, w istocie Chrystus Bóg, (który) stał się Człowiekiem; i Dziewica Maryja która stała się Matką Boga: Bóg nie mógł użyć lepszych określeń niż te dwa tytuły zawarte w różańcu. Tych dziesięć powodów jest zatem skuteczne także w przypadku Jezusa i Maryi, gdyż modlitwy różańcowa jest przez nich dobrze widziana i ma większą moc by ich przekonać, aby udzielili swoich łask, jak wartość nadaje różańcowi moc niebiańska.

III. Powiesz, że w Zwiastowaniu nie były to słowa Anioła, ale wypowiedziana zgoda Dziewicy: „Oto służebnica Pańska, niech mi się stanie według słowa Twojego” (Łk 1, 38), mająca na celu dokonać dzieła, poprzedzającego faktyczne Wcielenie.

Odpowiem, że w “Zdrowaś Mario” należy wziąć dwie rzeczy pod uwagę:

1. (jeśli weźmiemy pod uwagę) Słowa i ich znaczenie: oznacza to, że skuteczne dla dopełnienia aktu Wcielenia były słowa Maryi, a nie słowa Anioła;

2. (biorąc pod uwagę) intencję wyrażoną przez Boga (Ojca) i całe Niebo, zawartą w słowach zwiastowania, oznaczającą że Słowo stałoby się Ciałem i że Matka Boża zaszłaby w ciążę: to właśnie było intencją Boga Ojca i Nieba, której celem było udoskonalenie wydarzenia. W tej samej odważnej intencji było jednak zawarte Słowo Dziewicy, gdyż Ona nigdy w niczym nie zaprzeczyłaby zamysłowi Bożemu, bowiem zaraz po zwiastowaniu nastąpiło samo Wcielenie. Z tym uczuciem i w tej formie Kościół zawsze rozważał zwiastowanie, gdy obchodził swoje coroczne święto, rozmyślając bardziej nad intencją (Boga Ojca) i nad wydarzeniem, niż nad samymi słowami, które były jedynie środkiem i narzędziem udoskonalenia wydarzenia.

CAPUT XII.
De utilitate, fructuque multiplici Psalterii.

Laudatissime ovium Christi Medice, *Justitiam donat* Trinitas Misericordissima per Psalterium Virginis Justissimae, notum illud: *"date, et dabitur vobis"*.

Si igitur quotidie Rosas Divinae Excellentiae quindenas obtulerimus; spes est Praemii, Fructusque referendi paris, iuxta illud Christi: *"Centuplum accipietis"*[54].

Rosas appello, sacras voces Salutationis, quam Rem Intentam, Peractamque recolunt et spectant, debita cum devotione, ac Coronarium Psalterium quinquagies supra centies singulae pronunciatae, oblataeque Deo per Advocatam Divam, Divorum Reginam Mariam.

1. *Ave*: quasi sine Vae, Fructus est, liberari a vae peccati.
2 *Maria*: Illuminatrix, vel Illuminata, Fructum profert illuminationis in mente.
3. *Gratia*, meretur in Christo Fructum Gratiae Divinae.
4. *Plena*: ditat Bonorum Coelestium abundantiam[55].
5. *Dominus* uti[56] facit inimicis posse dominari.
6. *Tecum*: mentem vertit in SS. Trinitatis sedem, ac Templum Dei.
7. *Benedicta*: dat Benedictionem in[57] Donis Spiritualibus singularem.
8. *Tu*: eximiam in Deipara Dignitatem demonstrat, ut Eidem olim confirmari mereamur.
9. *In Mulieribus*: Misericordiam provocat.
10. *Et Benedictus*: attrahit benedictionem in orationes nostras.
11. *Fructus*: Bona Spiritus Sancti confert.
12. *Ventris*:[58] Castitatem adjuvat et custodit.
13. *Tui*: Virgini Matri proprium orantem dedicat.
14. *Jesus*: Salvator.
15. *Christus*: Unctus. Meretur devotionem ad SS. Christi Sacramenta, istaque singula Sacrae sunt consona Scripturae, et nihil adversa.

Sunt autem piae cuidam virgini revelata.

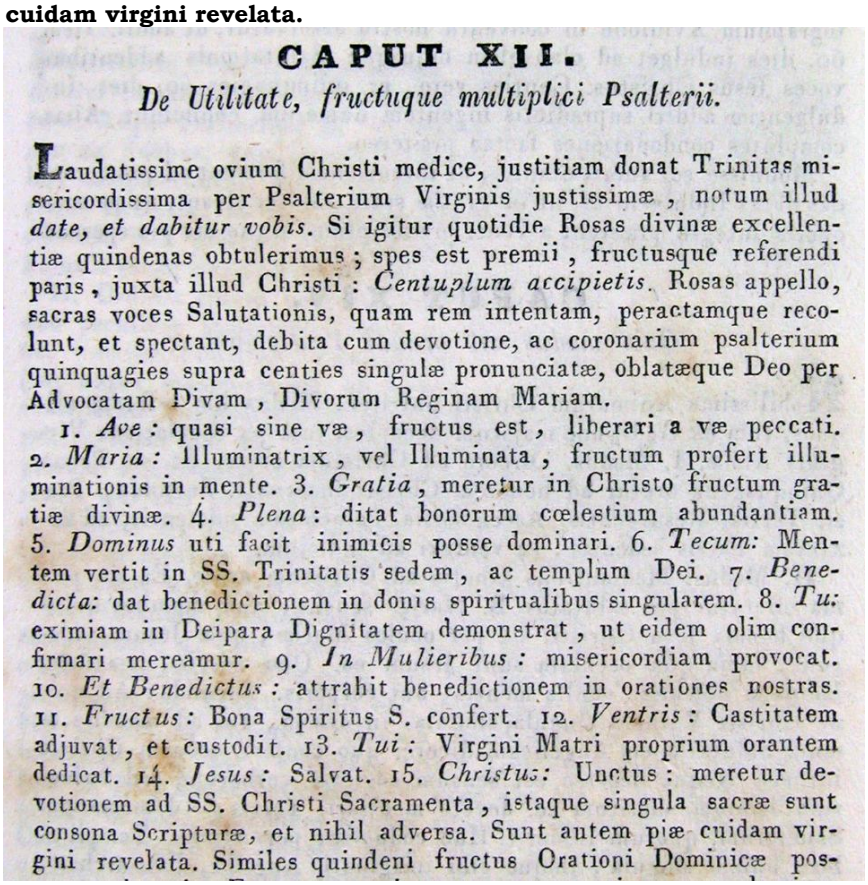

CAPUT XII.

De Utilitate, fructuque multiplici Psalterii.

Laudatissime ovium Christi medice, justitiam donat Trinitas misericordissima per Psalterium Virginis justissimæ, notum illud *date, et dabitur vobis*. Si igitur quotidie Rosas divinæ excellentiæ quindenas obtulerimus; spes est premii, fructusque referendi paris, juxta illud Christi: *Centuplum accipietis*. Rosas appello, sacras voces Salutationis, quam rem intentam, peractamque recolunt, et spectant, debita cum devotione, ac coronarium psalterium quinquagies supra centies singulæ pronunciatæ, oblatæque Deo per Advocatam Divam, Divorum Reginam Mariam.

1. *Ave*: quasi sine væ, fructus est, liberari a væ peccati. 2. *Maria*: Illuminatrix, vel Illuminata, fructum profert illuminationis in mente. 3. *Gratia*, meretur in Christo fructum gratiæ divinæ. 4. *Plena*: ditat bonorum cœlestium abundantiam. 5. *Dominus* uti facit inimicis posse dominari. 6. *Tecum*: Mentem vertit in SS. Trinitatis sedem, ac templum Dei. 7. *Benedicta*: dat benedictionem in donis spiritualibus singularem. 8. *Tu*: eximiam in Deipara Dignitatem demonstrat, ut eidem olim confirmari mereamur. 9. *In Mulieribus*: misericordiam provocat. 10. *Et Benedictus*: attrahit benedictionem in orationes nostras. 11. *Fructus*: Bona Spiritus S. confert. 12. *Ventris*: Castitatem adjuvat, et custodit. 13. *Tui*: Virgini Matri proprium orantem dedicat. 14. *Jesus*: Salvat. 15. *Christus*: Unctus: meretur devotionem ad SS. Christi Sacramenta, istaque singula sacræ sunt consona Scripturæ, et nihil adversa. Sunt autem piæ cuidam virgini revelata. Similes quindeni fructus Orationi Dominicæ pos-

---

[54] Nieco niejasne zdanie: w inkunabule z 1498 r. (fol. 154, kol. c) zdanie brzmi: „Si igitur damus Marie Virgini Gloriose quolibet die XV Rosas excellentie et virtutum, verisimile est quod debeamus habere optimum premium, quia Christus Ihesus ait: «Centuplum accipietis»", co tłumaczy się: „Jeśli zatem każdego dnia ofiarowujemy Chwalebnej Dziewicy Maryi piętnaście Róż, z czcią i pobożnością, jest rzeczą rozsądną, że powinna zostać nam przyznana wspaniała nagroda, ponieważ Jezus Chrystus powiedział: «Otrzymacie stokroć więcej» (Mt 19,29)". W tłumaczeniu zostanie uwzględniona ta oryginalna wersja zdania.

[55] W wydaniu z 1691 roku występuje: "abundantia".

[56] Słowa „uti" brakuje w wydaniu z 1691 roku.

[57] Słowa „in" brakuje w wydaniu z 1691 roku.

[58] Dwukropek brakuje w wydaniu z 1691 roku, a tłumaczenie ulega zmianie, ponieważ termin „castitatem" jest powiązany z „Ventris". Znaczenie zdania pozostaje jednak takie samo.

ROZDZIAŁ XII

Korzyści i owoce potrójnego różańca.

O najchwalebniejszy medyku owiec Chrystusowych, miłosierna Trójca, za pośrednictwem Najśw. Różańca Najsprawiedliwszej Dziewicy, daje sprawiedliwość, zgodnie ze znanym fragmentem Ewangelii: „Dawajcie, a będzie wam dane" (Łk. 6,38).

Jeśli zatem codziennie ofiarujemy (Przenajśw. Maryi) piętnaście róż z należnym szacunkiem, istnieje nadzieja osiągnięcia zasłużonej nagrody i owocu, zgodnie z nauką Chrystusa: „Otrzymacie po stokroć" (Mt. 19,29).

Wzywam róże, święte słowa „Zdrowaś Maryjo", które odnoszą się do intencji będącej zamysłem Boga Ojca i Jego Doskonałości oraz kontemplują z należytym oddaniem (trzy) części różańca ze stu pięćdziesięciu (Zdrowaś), odmawiając i ofiarowując wszystkie Bogu, za wstawiennictwem Najświętszej Maryi, Orędowniczki i Królowej (wszystkich) Świętych.

1. Zdrowaś: niewinność daje (odmawiającym różaniec) owoc uwolnienia się od brudu grzechu;

2. Maria: Oświetlająca tj. Oświecona, ofiarowuje (odmawiającym różaniec) owoc, który oświetli ich umysły;

3. Łaska: Pełna łaski ofiaruje odmawiającym różaniec jedność z Chrystusem, owoc łaski Bożej;

4. Pełna: Pełna łaski ubogaca modlących się nim obfitością dóbr niebieskich;

5. Pan: Pan da owoc tej modlitwy, aby móc zwyciężać swoich wrogów;

6. Z Tobą: (Ona otrzyma owoc odmawiania różańca), by skierować umysł do Najśw. Trójcy i Sanktuarium Boga w niebie;

7. Błogosławiona: (Ona) ofiaruje odmawiającym różaniec błogosławieństwo, wraz z darami Ducha Św.;

8. Między: (Ona) objawia odmawiającym różaniec niezwykłe piękno bycia Matką Boga, przez które, pewnego dnia, otrzymamy owoc powierzenia się Jej;

9. Między niewiastami: (Ona) otrzyma owoc miłosierdzia odmawiającym różaniec;

10. I błogosławiony: (Ona) otrzyma owoc błogosławieństwa Bożego za modlitwy odmawiane na różańcu;

11. Owoc: (Ona) przynosi odmawiającym różaniec owoce dóbr Ducha św.;

12. Łona: (Ona) broni i ochrania owoc dziewictwa odmawiających różaniec;

13. Twojego: (Jezus) powierza odmawiających różaniec Dziewicy Maryi;

14 Jezus: (odmawiający różaniec otrzymają owoc zbawienia od Jezusa, Zbawiciela;

15. Chrystus, (tj.) Pomazaniec Boga: Ona otrzyma dla odmawiających różaniec owoc nabożeństwa do Najśw. Sakramentów Chrystusa, które są zgodne z Pismem Świętym, a nie jemu sprzeczne.

Te rzeczy zostały objawione także jednej pobożnej dziewicy.

Simili[59] quindeni Fructus Orationis Dominicae possent assignari.

Et tantorum instrumentum meritorum Psalterium quisquam Christianus minoris justo aestimarit?

Quod si ex Collecta, aut quacunque precatiuncola in honorem cujuscunque Sancti recitata, fructus pie sit sperandus: quanto magis ex oblato Psalterio incomparabilium duarum precularum, in quibus nihil, nisi pure Divinum inesse credi debet.

Quod si etiam honestae cuicumque matronae CL munuscola dones, honore dignus et favore censearis ejusdem: quanto Suis Deipara Coronariis diviniora refundet?

Hoc totum[60] Ipsa devoto cuidam revelavit.

CAPUT XIII

De Indulgentiis ad Psalterium promerendis.

Vicarie Christi Venerandissime cum Apostolica Dignitate.

I. Pontifex Maximus Joannes XXII, Indulgentiam 24 annorum, 34 hebdomadum, et 1[61] dierum concessit orantibus Psalterium Mariae: quod CL Salutationibus Angelicis constare definit.

Bullae Transumptum vidi: autographum Avinione in Conventu nostro asservatur, ut audii.

Item[62] 60 dies indulget ad clausulam cujusque Salutationis addentibus voces: Jesus Christus.

Centies vero, et quinquagies, 60 dies Indulgentiae additi supradictis ingentem numerum conficiunt.

Alias complures condonationes factas praetereo.

Monuisse sat fuerit orantes, ut intentionem forment ad promerendas datas Indulgentias, ut in gratiae statu esse studeant, ut pensum operis integre praestent a Pontifice praescriptum, atque sic pie sperent.

gini revelata. Similes quindeni fructus Orationi Dominicæ possent assignari . Et tantorum instrumentum meritorum psalterium quisquam Christianus minoris justo æstimarit? Quod si ex Collecta, aut quacunque precatiuncula in honorem cujuscunque Sancti recitata, fructus pie sit sperandus : quanto magis ex oblato psalterio incomparabilium duarum precularum , in quibus nihil , nisi pure divinum inesse credi debet. Quod si etiam honestæ cuicum-

20

que matronæ CL. munuscula dones, honore dignus et favore censearis ejusdem : quanto suis Deipara Coronariis diviniora refundet ? Hoc totum ipsa devoto cuidam revelavit.

CAPUT XIII.

De Indulgentiis ad Psalterium promerendis.

Vicarie Christi Venerandissime cum Apostolica dignitate I. Pon. Max. Joannes XXII. Indulgentiam 24. annor. 34. hebdomadum, et 1. dierum concessit orantibus Psalterium Mariæ : quod CL. Salutationibus Angelicis constare definit. Bullæ transumptum vidi; autographum Avinione in conventu nostro asservatur, ut audii. Item 60. dies indulget ad clausulam cujusque Salutationis addentibus voces Jesus Christus. Centies vero , et quinquagies 60. dies Indulgentiæ additi supradictis ingentem numerum conficiunt. Alias complures condonationes factas prætereo.

Monuisse sat fuerit orantes, ut intentionem forment ad promerendas datas Indulgentias, ut in gratiæ statu esse studeant, ut pensum operis integre præstent a Pont. præscriptum, atque sic pie sperent.

---

[59] W wydaniach z 1691 i 1847 roku występuje:

[60] W wydaniu z 1691 roku zamiast „hoc totum" występuje „velut".

[61] W wydaniu z 1691 roku zamiast „1", jak w wydaniu z 1847 roku, występuje „2": numeracja często różni się w obu wydaniach, z 1691 i 1847 roku. Zdecydowano się zachować numerację tekstu z 1847 roku.

[62] W wydaniu z 1691 roku zamiast „item", występującego w wydaniu z 1847 roku, znajduje się „idem".

Do “Ojcze Nasz” można przypisać piętnaście podobnych owoców.

I który rozsądny chrześcijanin nie będzie uciekał się do Najśw. Różańca, narzędzia o tak wielkich zasługach.

Istotnie, jeśli w modlitwie odmawianej wspólnie lub w jakiejkolwiek modlitwie odmawianej na cześć danego świętego, trzeba mieć nadzieję otrzymania nagrody, o ileż bardziej ofiaruje się (Bogu) Najśw. Różaniec (złożony) z tych dwóch nieporównywalnych modlitw, co do których powinieneś wierzyć, że jest w nich tylko czysta boskość!

Gdybyś rzeczywiście dał sto pięćdziesiąt bardzo drobnych prezentów uczciwej niewieście, czy nie zasługiwałbyś na jej wdzięczność i wdzięczność?

O ileż bardziej Matka Boża wyleje więcej darów niebieskich na odmawiających różaniec?

Ona sama objawiła te wszystkie rzeczy jednej pobożnej duszy.

ROZDZIAŁ XIII

Odpusty, które się otrzymuje wraz z różańcem.

O Najczcigodniejszy Wikariuszu Chrystusa, dla godności apostolskiej:

I. Najwyższy Pontefiks Jan XXII udzielił odpustu 24 lat, 34 tygodni e 1 dnia tym, którzy odmawiają Najśw. Różaniec Maryi, i ustalił stałą liczbę „Zdrowaś Mario”.

Widziałem Transunto, czyli autentyczny wyciąg z Bulli: słyszałem, że oryginalny rękopis przechowywany jest w naszym klasztorze w Awinionie.

Bulla przyznaje także sześćdziesiąt dni odpustu tym, którzy dodadzą na końcu każdego „Zdrowaś Mario” słowa: Jezus Chrystus.

W ten sposób, powtarzając te słowa sto pięćdziesiąt razy, uzyskuje się sześćdziesiąt dni odpustu (jednorazowo na każde „Zdrowaś” wraz z dodanymi słowami, a dodając (jeden) uzyskuje się znaczną liczbę (odpustów).

Pomijam inne liczne oferowane odpusty.

Bardzo polecamy wszystkim odmawiającym różaniec, aby sformułować intencję, aby zasłużyć sobie na przyznane odpusty, wkładać wysiłek, aby pozostać w stanie łaski, aby móc wypełnić zobowiązania, zgodnie z zaleceniami Papieża, mając pełnię nadziei.

CAPUT XIV
Quis modus sit orandi Psalterium?

Nobilissime animarum Christi Nutritor, modos hic referam aliquos, tum ex traditione majorum acceptos, tum ex revelatione Virginis Almae.

I. Modus: directe[63] ad Christum orare.

Et sic *Prima Quinquagena* oretur ad honorem Christi Incarnati.

***Secunda*, Passi, *Tertia*, Resurgentis, Ascendentis, Paracletum mittentis, ad dexteram Patris sedentis, et Venturi ad Judicium.**

II. Modus: mediantibus Sanctis ad Christum orare.

Et sic *Prima* offeratur per salutatos B. Mariae Sensus, aut Membra quinque honori Jesu Christi.

Ut per Oculos Mariae, quae Jesum viderunt, Labia quae osculata sunt Jesum etc.

Quo servit, imaginem Deiparae objecisse oculis mentis, aut corporis.

***Secunda*: ad quina Christi Vulnera singula singulas in orbem, vel ad Membra omnia, Salutationem Angelicam dicere: quo confert, iconem Christi intueri.**

Neque necesse est sensum cogitare verborum, sed Vulnerum Dolorem, Meritum, etc. devote meditari.

***Tertia*: ad memoriam Sanctorum, quorum libuerit.**

Huc conducitur per Altaria, Templi obire animo singula, ibique sibi imaginari Angelos, Patriarchas, Prophetas, Apostolos, Martyres, Confessores, Virgines, Viduas, Conjuges sanctos, etc., perque horum honorem, ac merita Christo Deo litare preces Coronarias.

III. Modus: in ordine ad Virtutes vertere intentionem.

Ut pro obtinenda Fide unum *Ave*, aut decadem fundere: pro spe item, etc.

Similiter in ordine ad vitia depellenda.

IV. Modus: cum fit oratio pro proximis, ut pro Ecclesia, Papa, Clero, etc., pro Imperatore, Magistratu, etc., parentibus.

Item, et pro inimicis utrisque iis tam vivis, quam vita perfunctis.

V. Modus: cum oratur in ordine ad humana officia, ut pro Pontificatu, Imperio, Sacerdotio, Militia, Judiciis, etc.

Hosce modos reperi in *Mariali* nostri F. *Ioannis de Monte*, ubi historiam de Maria Comitissa conscribit.

De qua: *part. 5, cap. XXXI*[64].

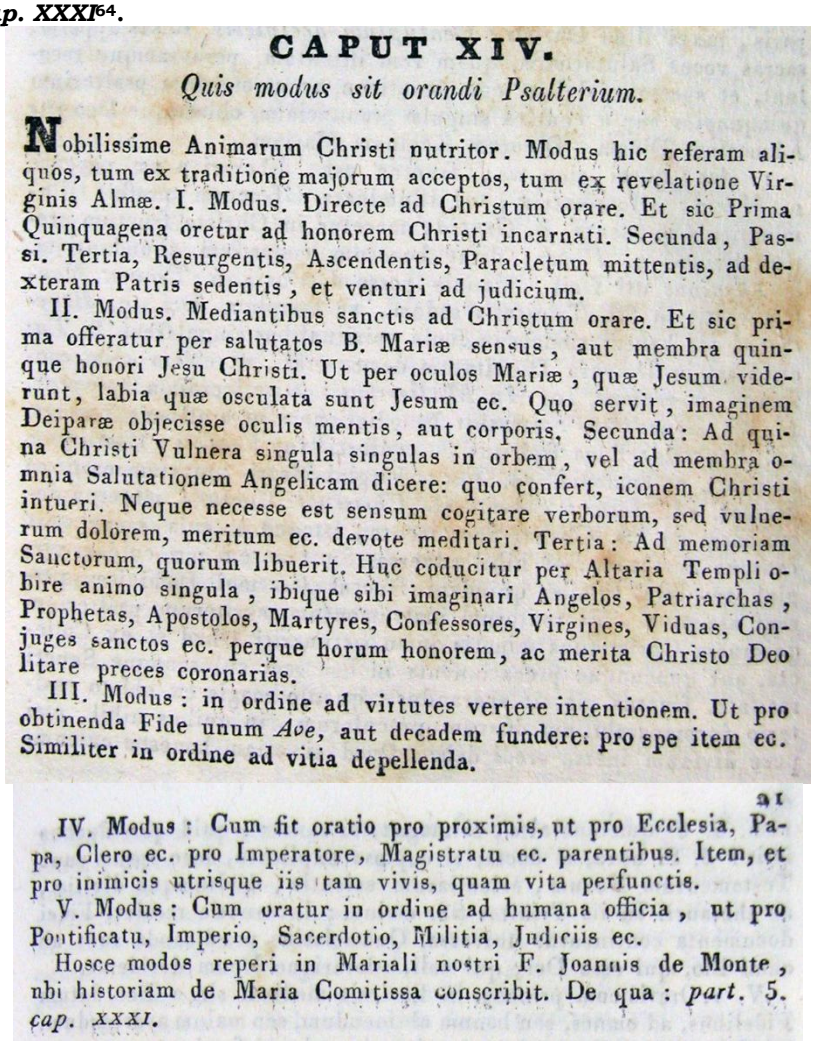

CAPUT XIV.

Quis modus sit orandi Psalterium.

Nobilissime Animarum Christi nutritor. Modus hic referam aliquos, tum ex traditione majorum acceptos, tum ex revelatione Virginis Almæ. I. Modus. Directe ad Christum orare. Et sic Prima Quinquagena oretur ad honorem Christi incarnati. Secunda, Passi. Tertia, Resurgentis, Ascendentis, Paracletum mittentis, ad dexteram Patris sedentis, et venturi ad judicium.

II. Modus. Mediantibus sanctis ad Christum orare. Et sic prima offeratur per salutatos B. Mariæ sensus, aut membra quinque honori Jesu Christi. Ut per oculos Mariæ, quæ Jesum viderunt, labia quæ osculata sunt Jesum ec. Quo servit, imaginem Deiparæ objecisse oculis mentis, aut corporis. Secunda: Ad quina Christi Vulnera singula singulas in orbem, vel ad membra omnia Salutationem Angelicam dicere: quo confert, iconem Christi intueri. Neque necesse est sensum cogitare verborum, sed vulnerum dolorem, meritum ec. devote meditari. Tertia: Ad memoriam Sanctorum, quorum libuerit. Huc coducitur per Altaria Templi obire animo singula, ibique sibi imaginari Angelos, Patriarchas, Prophetas, Apostolos, Martyres, Confessores, Virgines, Viduas, Conjuges sanctos ec. perque horum honorem, ac merita Christo Deo litare preces coronarias.

III. Modus: in ordine ad virtutes vertere intentionem. Ut pro obtinenda Fide unum *Ave*, aut decadem fundere: pro spe item ec. Similiter in ordine ad vitia depellenda.

IV. Modus: Cum fit oratio pro proximis, ut pro Ecclesia, Papa, Clero ec. pro Imperatore, Magistratu ec. parentibus. Item, et pro inimicis utrisque iis tam vivis, quam vita perfunctis.

V. Modus: Cum oratur in ordine ad humana officia, ut pro Pontificatu, Imperio, Sacerdotio, Militia, Judiciis ec.

Hosce modos reperi in Mariali nostri F. Joannis de Monte, ubi historiam de Maria Comitissa conscribit. De qua: *part.* 5. *cap.* XXXI.

---

[63] **W wydaniu z 1691 roku zamiast „directe", występującego w wydaniu z 1847 roku, znajduje się „directa".**

[64] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "pars 5, c. 64".**

ROZDZIAŁ XIV
Jak odmawia się różaniec?

O najszlachetniejszy Wspomożycielu dusz Chrystusowych, przytoczę tutaj kilka sposobów (odmawiania Najśw. Różańca), których się nauczyłem zarówno z tradycji starożytnych, jak i z Objawienia Najśw. Maryi Panny, Matki Bożej.

I. sposób: zwracać się w różańcu bezpośrednio do Chrystusa.

I tak odmawia się pierwsze pięćdziesiąt na cześć Chrystusa Wcielonego; druga pięćdziesiątka na cześć Męki Chrystusa; trzecia pięćdziesiątka na cześć Chrystusa, który zmartwychwstaje, wstępuje do nieba, posyła (Ducha Św. Parakleta, siedzi po prawicy Ojca i przyjdzie w dniu sądu ostatecznego.

II. sposób: zwracać się w różańcu Chrystusa za pośrednictwem świętych.

I tak pierwszą pięćdziesiątkę ofiarowuje się za pięć chwalebnych zmysłów, czyli części ciała Najśw. Marii Panny, na cześć Jezusa Chrystusa: np. oczy Maryi, którymi oglądała Jezusa, usta Maryi, którymi całowała Jezusa itp.; warto tam umieścić obraz Matki Bożej, przed oczami duszy i ciała;

drugie pięćdziesiąt za pięć ran Chrystusa, jedno „Zdrowaś" za każdą z osobna lub za wszystkie członki oraz za każdą część Najśw. Ciała, odmówcie jedno „Zdrowaś Mario": warto tu kontemplować obraz Chrystusa: nie trzeba zastanawiać się nad znaczeniem słów, ale pobożnie medytować nad cierpieniem płynącym z ran i zasług Chrystusa;

trzecie pięćdziesiąt na pamiątkę świętych, do których ma się nabożeństwo: w ten sposób udaje się w wyobraźni odwiedzać różne ołtarze kościołów, aby kontemplować anioły, patriarchów, proroków, apostołów, męczenników, wyznawców, dziewice, wdowy, świętych małżonków itp. i dla ich czci i zasług, ofiarować Chrystusowi modlitwę różańcową.

III. sposób: odmawiać różaniec kierując intencję ku cnotom: np. ofiarować jedno lub dziesięć „Zdrowaś Maryjo", dla trwania w wiarze; tak samo dla nadziei itp.; to samo tyczy się usuwania wad.

IV. sposób: odmawiać modlitwy za bliźnich: np. za Kościół, za Papieża, za duchowieństwo itd.; za cesarza, za urzędników itd.; za rodziców; w takim samym stopniu także za nieprzyjaciół; z każdej (kategorii) zarówno żywych, jak i zmarłych.

V. sposób: modląc się za przedstawicieli różnych stanów: za pontyfikat, za cesarstwo, za kapłanów, za armię, za sędziów itp.

Znalazłem te sposoby w Mariale naszego brata Jana dal Monte, gdzie opowiada on historię hrabiny Marii (cz. 5, roz. XXXI).

CAPUT XV

Quod praedicari, docerique privatim, ac publice debeat Psalterium.

Illustrissime Praesul, Apostolorum imitator.

I. Dicitur Marc[i] ult[imo][65]: *"Euntes in mundum universum, predicate Evangelium omni creaturae".*

Atqui Psalterium B.V. Mariae est Evangelium: constat enim ex duobus, quae implicite, quicquid usquam est in Evangelio, complectuntur.

Ergo praedicari debet *omni creaturae*, omni statui Ecclesiae, ab iis, quibus praedicandi necessitatem imperat Officium.

Nec Psalterii numerus repugnat Evangelio; sed in majorem hujus laudem meritumque ea cedit repetitio tam sancta et salutaris.

II. Ordinis autem Fratrum Praedicatorum proprium est planeque peculiare, Psalterium isthoc praedicare.

1. Idque ex professione, Nomine, Instituto, Exemploque S. Patriarchae Dominici, qui (ut nuper revelatum est ab ipsomet) maximam suorum laborum, consiliorum, exemplorumque partem hac in cura praecipua cunsumpsit.

2. Idem tum ex Traditione accepimus, tum ex relictis scriptorum monumentis, ut legi.

Quo temere magis Dei mandato resistunt, qui tali praedicationi obsistunt.

3. Accedit, cum praedicandi officium sit propter Fidelium aedificationem, ac salutem: quid utilius in medium afferri poterit isto Psalterio, cujus preculis orbi summam utilitatem ac salutem collatam esse constat?

III. Officium Praedicationis, et Operationem Psalterii, invicem componamus.

1. Cum praedicatio sit ad faciendam animabus *medicinam*: haec autem Evangelia duo Dei sunt beata apotheca: ergo praedicanda.

2. Praedicationis est, *illuminare*? Ecce Luminaria duo haec.

3. Est, ad *Virtutes* Ecclesiam promovere? Eu[66] Adjumenta haec, [et] Incitamenta.

4. Est, extirpare *vitia*? Ecce Instrumenta Sacra duo haec.

5. Est, *Fidem corroborare*? Ecce duo hic Fidei Fundamenta prima.

6. Est, *accendere* animos adversus Daemonem, Mundum, Carnem; erigere ad Deum? Ecce Faces et Ignes Coeli duos hic.

---

[65] Ostatni, czyli 16. rozdział Ewangelii św. Marka. W wydaniu z 1691 r. znajduje się oznaczenie „vl" (błąd drukarski zamiast XVI).

[66] W wydaniu z 1691 roku występuje: "en" (oto), i należy je preferować zamiast „eu" („dobrze!") z wydania z 1847 roku.

CAPUT XV.

Quod prædicari, docerique privatim, ac publice debeat Psalterium.

Illustrissime Præsul, Apostolorum imitator. I. Dicitur Marc. ult. *Euntes in mundum universum, prædicate Evangelium omni creaturæ.* Atqui Psalterium B. V. Mariæ est Evangelium: constat enim ex duobus, quæ implicite, quicquid usquam est in Evangelio, complectuntur. Ergo prædicari debet omni creaturæ. Omni statui Ecclesiæ, ab iis, quibus prædicandi necessitatem imperat officium. Nec psalterii numerus repugnat Evangelio; sed in majorem hujus laudem; meritumque ea cedit repetitio tam sancta et salutaris.

II. Ordinis autem Fratrum Prædicatorum proprium est, planeque peculiare psalterium isthoc prædicare. 1. Idque ex professione, Nomine, Instituto, Exemploque s. Patriarchæ Dominici, qui (ut nuper revelatum est ab ipsomet) maximam suorum laborum, consiliorum, exemplorumque partem hac in cura præcipua consumpsit. 2. Idem tum ex Traditione accepimus, tum ex relictis scriptorum monumentis, ut legi. Quo temere magis Dei mandato resistunt, qui tali prædicationi obsistunt. 3. Accedit, cum prædicandi officium sit propter Fidelium ædificationem, ac salutem: quid utilius in medium afferri poterit isto psalterio, cujus preculis orbi summam utilitatem, ac salutem collatam esse constat?

III. Officium Prædicationis, et Operationem Psalterii, invicem componamus. 1. Cum prædicatio sit ad faciendam animabus medicinam: hæc autem Evangelia duo Dei sunt beata apotheca: ergo prædicanda. 2. Prædicationis est, illuminare? Ecce Luminaria duo hæc. 3. Est, ad virtutes Ecclesiam promovere? En adjumenta hæc, incitamenta. 4. Est, extirpare vitia? Ecce instrumenta sacra duo hæc. 5. Est, Fidem corroborare? Ecce duo hic Fidei fundamenta prima. 6. Est, accendere animos adversus dæmonem, Mundum, Carnem; erigere ad Deum? Ecce faces; et ignes cœli duos hic.

ROZDZIAŁ XV

Dlaczego Najśw. Różaniec musi być głoszony osobiście i publicznie?

O najznamienitszy Biskupie, sługo Apostołów:

I. (Jezus) powiedział: "Idźcie na cały świat, (i) głoście Ewangelię wszelkiemu Stworzeniu" (Mk. 16,15).

Cóż, Najśw. Różaniec jest Ewangelią Bł. Dziewicy Maryi.

(Najśw. Różaniec), w rzeczywistości składa się z dwóch modlitw, które pośrednio zawierają to, co jest w Ewangelii.

Dlatego, (Najśw. Różaniec) musi być głoszony wszelkiemu stworzeniu i każdemu stanowi Kościoła, przez tych, którzy otrzymali obowiązek głoszenia.

Nawet liczba (sto pięćdziesiąt „Zdrowaś Mario") nie jest sprzeczna z Ewangelią: wręcz przeciwnie, powtarzanie tak święte i zdrowe jest równoznaczne z zasługami, dając większą chwałę.

II. Jednakże zadaniem Zakonu Braci Kaznodziejów jest głoszenie cudownego Najśw. Różańca w każdym miejscu:

1. idąc za wskazaniem, charyzmatem, regułą i wzorem Świętego Patriarchy Dominika, który (jak sam to ujawnił nawet w ostatnich czasach) ze szczególną starannością wykonywał większość swojej pracy, swojego głoszenia, (i) swojego bycia przykładem;

2. Jak czytałem, dowiedzieliśmy się tego również z tradycji i dokumentów przekazywanych przez pisarzy.

Z jak wielką lekkomyślnością ci, którzy utrudniają takie głoszenie, przeciwstawiają się Bożemu nakazowi!

3. Ponadto, ponieważ jest to zadanie przepowiadania, kształtowania i zbawienia wiernych, co jest ważniejsze od preferowania Najświętszego Różańca, którego modlitwa ukazuje, że światu została zaoferowana najwyższa pomoc dla zbawienia?

III. Porównajmy na przemian obowiązek głoszenia i dzieło Najśw. Różańca:

1. Zadanie głoszenia jest bycie lekarstwem dla dusz?

Ale także te dwie modlitwy ewangeliczne ("Ojcze Nasz" i "Zdrowaś") są dwiema wskazaniami Boga: dlatego należy je głosić.

2. Czy zadaniem głoszenia jest oświecać?

Oto tutaj dwa niebieskie Światła ("Ojcze Nasz" i "Zdrowaś").

3. Czy zadaniem głoszenia jest sprawianie, aby Kościół postępował w cnotach? Oto tutaj pomoc i zachęta (do cnót, „Ojcze Nasz" i „Zdrowaś").

4. Czy zadaniem głoszenia jest wyeliminowanie wad?

Oto tutaj dwa święte narzędzia ("Ojcze Nasz" i "Zdrowaś"), aby usunąć wady.

5. Czy zadaniem głoszenia jest wzmocnić wiarę?

Oto tutaj dwa pierwsze fundamenty wiary ("Ojcze Nasz" i "Zdrowaś").

6. Czy zadaniem głoszenia jest rozpalenie dusz przeciwko szatanowi, światu i ciału, i zwrócenie ich ku Bogu?

Oto tutaj dwie pochodnie i ognie niebieskie ("Ojcze Nasz" i "Zdrowaś")

7. Est, *avertere* a malo mortis, damnationis, etc? Ecce duo Gladii hic Flammei, et plusquam Cherubini.

8. Praedicationis est, Honorem Christi extollere et proferre? Ecce praeconia duo, quibus simile nil usquam, nihil[67] unquam extitit.

Quid plura?

In his universa Lex pendet, et Prophetae.

IV. Dices: Ex tali praedicatione, esse despicatui poterit Praedicator.

1. Haec, *inquam*, vana est, et vesana superbia concionatorum.

2. Si quaerant alta, si magna, si sancta, quid prae duobus istis?

3. Si nova, si docta, si copiosa explicatu, haec ipsum sunt Testamentum Novum, scientiarum Scientia, Divitumque Divitiae ac Thesauri.

In iis Trinitas SS. eminet; Incarnatio residet, Fidei Documenta continentur universa.

Quo zelosius praedicanda sunt ab omni illo, qui esse Dei, qui coli, adorarique Deum desiderat.

V. 1. ORATIO cum princeps in Ecclesia *medium* sit, a Deo datum fidelibus, ad omnes[68], seu bonum obtinendum, seu malum avertendum.

2. Cumque *una* sit partium Poenitentiae, ad satisfactionem spectans: utroque autem summopere Christianum vulgus indigeat, omnino necesse est concionatoribus, ad orandum Deum exhortari populum.

3. *In Veteri Testamenti* cujus rei frequentior, aut ardentior occurrit cohortatio, atque orationis et poenitentiae.

4. Neque secus *in Novo*, vel a Christo, vel Apostolis aliud perinde inculcatum reperitur.

5. Neque *Ecclesia* habet quicquam, quod pari instantia intermissa[69] frequentet, ac eadem illa duo.

6. In omni *Religione* vel Ordine nil iisdem majori est curae, vel opere.

7. *Jura* ipsa Sacra, et Civilia pariter illa praecipiunt, adque ea compellunt.

Et Praedicator ad ea mutus, tardusque torpesceret?

8. *Sancti* demum quo, vel perfectiores, vel admirabiliores extiterunt, eo familiariores frequentarunt oratione, ut nec absque his miracula designarint unquam.

---

[67] W wydaniu z 1691 roku występuje: "nil".

[68] W wydaniu z 1691 roku występuje: "omne".

[69] W wydaniu z 1691 roku występuje: "irremissa", Słowo nieistniejące: jest to błąd drukarski zamiast „intermissa", jak w wydaniu z 1847 roku.

W tekście z 1691 roku, jak również w tekście z 1847 roku, występuje wiele błędów drukarskich: w przypisach będą wskazywane jedynie błędy dotyczące całych słów, natomiast proste błędy drukarskie (litery lub dyftongi) nie będą odnotowywane w przypisach, lecz zostaną poprawione bezpośrednio w tekście.

7. Est, avertere a malo mortis, damnationis? ec. Ecce duo gladii hic flammei, et plusquam Cherubini. 8. Prædicationis est, Honorem Christi extollere, et proferre? Ecce præconia duo, quibus simile nil usquam, nihil unquam extitit. Quid plura? *In his universa Lex pendet, et Prophetæ.*

IV. Dices. Ex tali prædicatione, esse despicatui poterit Prædicator. 1. Hæc, inquam, vana est, et vesana superbia concionatorum. 2. Si quærant alta, si magna, si sancta, quid præ duobus istis? 3. Si nova, si docta, si copiosa explicatu, hæc ipsum sunt Testamentum Novum, scientiarum scientia, divitumque divitiæ, ac thesauri. In iis Trinitas SS. eminet; Incarnatio residet, Fidei documenta continentur universa. Quo zelosius prædicanda sunt ab omni illo, qui esse Dei, qui coli, adorarique Deum desiderat.

V. 1. Oratio cum princeps in Ecclesia medium sit, a Deo datum Fidelibus, ad omnes, seu bonum obtinendum, seu malum avertendum. 2. Cumque una sit partium pœnitentiæ, ad satisfactionem spectans: utroque autem summmopere Christianum vulgus indigeat, omnino necesse est concionatoribus, ad orandum Deum exhortari populum. 3. In veteri Test. cujus rei frequentior, aut ardentior occurrit cohortatio, atque orationis, et pœnitentiæ. 4. Neque secus in novo, vel a Christo, vel Apostolis aliud perinde inculcatum reperitur. 5. Neque Ecclesia habet quicquam, quod pari instantia intermissa frequentet, ac eadem illa duo. 6. In omni Religione, vel Ordine nil iisdem majori est curæ, vel opere. 7. Jura ipsa Sacra, et Civilia pariter illa præcipiunt, adque ea compellunt. Et Prædicator ad ea mutus, tardusque torpesceret? 8. Sancti demum quo, vel perfectiores, vel admirabiliores extiterunt, eo familiariores frequentarunt oratione, ut nec absque his miracula designarit unquam.

7. Jest zadaniem głoszenia oddalenie zła śmierci, szkód itd.?

Oto tutaj dwa płonące miecze ("Ojcze Nasz" i "Zdrowaś"), większe niż te , które mieli Cherubini.

8. Jest zadaniem głoszenia, wznosić i zwiększać chwałę Chrystusa?

Oto tutaj dwaj głosiciele ("Ojcze Nasz" i "Zdrowaś"): nic podobnego do nich nigdy nie było i nigdy nie będzie.

Co więcej powiedzieć?

"Od nich ("Ojcze Nasz" i "Zdrowaś"), zależy Prawo i Prorocy" (Mt. 22,40).

IV. Powiedziałbym: po takim głoszeniu (Najśw. Różańca), kaznodzieja mógłby być pogardzany.

1. Odpowiem, że jest to (tylko) próżna i niezdrowa duma kaznodziei.

2. Jeśli szukają wielkich rzeczy i świętych rzeczy do głoszenia: co jest w porównaniu z tymi dwoma (modlitwami „Ojcze Nasz" i „Zdrowaś")?

3. Jeśli (szukają) nowych, wyuczonych rzeczy, bogatych w wyjaśnienia, to tymi (dwoma modlitwami „Ojcze Nasz" i „Zdrowaś") jest sam Nowy Testament, Nauka nad Naukami, Bogactwo i (dwa) Skarby Bogatych.

W nich (właśnie): rozbłyska Najśw. Trójca (w „Ojcze Nasz"); Wcielenie zamieszkuje (w „Zdrowaś"), a wszystkie nauki Wiary są zawarte (w „Ojcze Nasz" i „Zdrowaś").

Z jak wielką żarliwością musi je głosić („Ojcze Nasz” i „Zdrowaś”) każdy (kaznodzieja), który pochodzi od Boga i pragnie, aby Bóg był czczony i adorowany!

V. 1. Modlitwa jest głównym środkiem Kościoła, danym przez Boga wiernym, zarówno aby otrzymać wszelkie dobro, jak i oddalić wszelkie zło.

2. (Modlitwa) jest częścią sakramentu pokuty, jako narzędzia poprawy: a ponieważ lud chrześcijański najbardziej potrzebuje obu rzeczywistości (spowiedzi i modlitwy), jest całkowicie konieczne, aby kaznodzieje nawoływali lud, aby modlił się do Boga.

3. W związku z tym w Starym Testamencie z większą częstotliwością i żarliwością odnajdujemy wezwanie do modlitwy i pokuty.

4. Tak więc także w Nowym (Testamencie) wezwanie (do modlitwy i pokuty) występuje zarówno ze strony Chrystusa, jak i ze strony Apostołów.

5. Nawet Kościół nieustannie nie zaleca niczego innego z równą pilnością jak te dwie rzeczy (modlitwa i pokuta).

6. W każdym Zakonie nic innego nie cieszy się większą uwagą i zaangażowaniem niż (modlitwa i pokuta).

7. Tak samo Prawo Kanoniczne i Cywilne w równym stopniu nawołują (do modlitwy i pokuty) i kierują w tę stronę: a kaznodzieja mógłby być niemy i słaby (w mowie) na (modlitwie i pokucie)?

8. Wreszcie święci, im byli doskonalsi i godni podziwu, tym bardziej gorliwie gromadzili się na modlitwie i nigdy nie dokonywali cudów bez (modlitwy i pokuty)

VI. Psalterium vero is talis est orandi ritus, qui continet, docet, et eam frequentat Orationem, quam solam solus docuit Jesus, Salutationem eam, quam Coelo delatam accepimus.

Nihil hae ex homine, nihil aliunde, ex Deo solo habent omnia.

Cum autem Divinis sub Officiis Ecclesiae, fidelibus sit orandum caeteris, quid orationum divinius reperire usquam possunt, Psalterio Dominico, et Angelico SS. Trinitatis?

Quod etiam praedicandi, commendandique argumentum par isti adinvenire concionatores valebunt?

Hinc[70] constanter affirmo: Praedicare Psalterium, nihil est aliud, quam inducere populum ad devotionem, poenitentiam, mundi contemptum, Ecclesiaeque reverentiam.

Enimvero, amorem, usumque orationis hujus in homine, citra mutationem Dexterae Excelsi, versari non posse existimo.

Quocirca dictas in fidelibus operationes facto ipso pene necesse fuerit sese declarare.

Quae vera est populi emendatio, vitaque Christiano digna.

VII. Effectus igitur Psalterii is est, ut proclivis in pessima quaeque mundus per illud reformetur, dante Jesu, interpellante Matre Jesu, cooperantibus Psaltis, et Praedicatoribus zelotis magis, quam pomposis.

1. Scimus istud testibus multis, multis in nationibus, sic evenisse: et multa ipsi vidimus idem experientia; et audivimus multos Pastores cum gaudio idipsum expertos commemorare.

2. Oh[71] si huc proles suas ad Psalterii usum assuefacerent parentes, quam ad omnia tractabiles eos, et habiles forent expecturi?

Quantis domum, posteritatemque suam Benedictionibus Dei nactam[72] bearent?

In exemplum nominamus solum Dominam Joannam ex Britannia oriundam, Comitissam in Hispania Gusmannicam, quae huic suum filiolum Dominicum innutrivit disciplinae.

3. Ad eandem si patres, matresque familias servilia sua cohortarentur, obsequentioribus, fidisque magis uterentur.

4. Rem sanam omnino, salutaremque Confessarii facerent, si poenitentibus suis Psalterii persuaderent usum; aut in ulteriorem satisfactionem poenitentiae injungerent, non per obligationem, sed ad devotionem pro cumulo meritorum.

Id quod S. Dominico perquam erat familiare, peneque solemne.

---

[70] Słowa „hinc” brakuje w wydaniu z 1691 roku.

[71] W wydaniu z 1691 roku występuje: “O”.

[72] W wydaniu z 1691 roku występuje: “mactam” (uczczona).

Nec absque eximio animarum fructu.

VI. Psalterium vero is talis est Orandi ritus, qui continet, docet, et eam frequentat Orationem, quam solam solus docuit Jesus, Salutationem eam, quam Cœlo delatam accepimus. Nihil hæ ex homine, nihil aliunde, ex Deo solo habent omnia. Cum autem divinis sub officiis Ecclesiæ, fidelibus sit orandum cæteris, quid orationum divinius reperire usquam possunt, Psalterio Dominico, et Angelico SS. Trinitatis? Quod etiam prædicandi, commendandique argumentum par isti adinvenire concionatores valebunt?

Hinc constanter affirmo: Prædicare Psalterium, nihil est aliud, quam inducere populum ad devotionem, pœnitentiam, mundi contemptum, Ecclesiæque reverentiam. Enimvero amorem, usumque orationis hujus in homine, citra mutationem dexteræ Excelsi, versari non posse existimo. Quocirca dictas in fidelibus operationes facto ipso pene necesse fuerit sese declarare. Quæ vera est populi emendatio, vitaque Christiano digna.

VII. Effectus igitur Psalterii is est, ut proclivis in pessima quæque mundus per illud reformetur, dante Jesu, interpellante Matre Jesu, cooperantibus Psaltis, et Prædicatoribus zelotis magis, quam pomposis. 1. Scimus istud testibus multis, multis in nationibus sic evenisse: et multa ipsi vidimus idem experientia: et audivimus multos Pastores cum gaudio id ipsum expertos commemorare. 2. Oh si huc prolés suas ad psalterii usum assuefacerent parentes, quam ad omnia tractabiles eos, et habiles forent expecturi? Quantis domum, posteritatemque suam benedictionibus Dei nactam bearent? In exemplum nominamus solum Dominam Joannam ex Britannia oriundam, Comitissam in Hispania Gusmannicam, quæ huic suum filiolum Dominicum innutrivit disciplinæ.

23

3. Ad eandem si patres, matresque familias servilia sua cohortarentur, obsequentioribus, fidisque magis uterentur. 4. Rem sanam omnino, salutaremque Confessarii facerent, si pœnitentibus suis psalterii persuaderent usum; aut in ulteriorem satisfactionem pœnitentiæ injungerent, non per obligationem, sed ad devotionem pro cumulo meritorum. Id quod s. Dominico per quam erat familiare, peneque solemne. Nec absque eximio animarum fructu.

VI. Różaniec jest zatem tą formą modlitwy, która zawiera, uczy i łączy "Ojcze Nasz", jedyną modlitwę, której nauczał Jezus, oraz „Zdrowaś Mario", które otrzymaliśmy jako dar z Nieba.

Te (modlitwy „Ojcze Nasz" i „Zdrowaś") nie mają nic ludzkiego, nic ziemskiego, ale wszystko mają jedynie od Boga.

Istotnie, zaraz po Boskim Oficjum Kościoła, kiedy wierni muszą się modlić, jakąż świętszą modlitwę mogą znaleźć niż Najśw. Różaniec z „Ojcze Nasz" i „Zdrowaś Mario" Trójcy Świętej?

Jaki temat równy temu mogą znaleźć kaznodzieje, aby głosić i napominać?

Dlatego z całą pewnością stwierdzam, że głoszenie Najśw. Różańca, nic innego nie ma na celu niż skierowanie ludzi do pobożności, pokuty, pogardy dla świata i czci wobec Kościoła.

Naprawdę sądzę, że miłości i praktyki w tej modlitwie (Najświętszego Różańca) nie można znaleźć w człowieku bez interwencji Prawicy Najwyższego.

Już samo to, wierni mają obowiązek ogłaszać wielkie dzieła (Różańca Świętego), o których mowa.

Oto prawdziwe nawrócenie ludu: godne życie chrześcijańskie.

II. A więc rezultat Najśw. Różańca polega na tym, aby świat, skłonny do wszelkiego zła, został zreformowany przez (Różaniec Św.), który Jezus dał za wstawiennictwem swojej Matki, z pomocą odmawiających go i głoszących, bardziej szybkich niż okazałych.

1. Wiemy to od wielu świadków, że zdarzyło się to wobec wielu narodów; i my także widzieliśmy to samo dzięki wielkiemu doświadczeniu; i słyszeliśmy, że wielu pasterzy, spróbowawszy (Różańca Świętego), wspomina go z radością.

2. Ach, gdyby rodzice przyzwyczajali swoje dzieci do praktyki Najśw. Różańca, jakże byłyby we wszystkim posłuszne i uległe!

Ile Błogosławieństwa Bożego wzbogaciłoby ich dom i ich potomków!

Jako pojedynczy przykład przytoczmy Panią Joannę, pochodzącą z Bretanii, (która została) hrabiną Guzman w Hiszpanii, która wychowała w tej praktyce swojego małego synka Dominika.

3. Gdyby ojciec i matka rodziny zachęcali swoje dzieci (do odmawiania Różańca Świętego), cieszyłyby się one bardziej bystrymi i wiarygodnymi (dziećmi).

4. Spowiednicy postępowaliby całkowicie mądrze i rozsądnie, gdyby zalecali swoim penitentom odmawianie Najśw. Różańca lub też dawali go jako dodatkową pokutę, którą należało spełniać nie z przymusu, ale z pobożności i gromadzenia zasług.

Co dla św. Dominika było czymś zupełnie normalnym i zwyczajnym, nie obyło się bez nadzwyczajnego zysku dusz.

VIII. Utinam et plebani facilem hanc pietatem, rudique vulgo percommodam, parrocchianis inculcatam pervulgarent: alium pecoris[73] sui vultum, morumque faciem essent aspecturi.

Quod in Regno Daciae, quidam nomine Christianus, animarum Curio celebris, expertus didicit, et libenter saepius commemorare solebat: ("Exercui ipse, inquiebat, meque annis jam retro multis exercui praedicando[74] officium pastorale: diversas omnis argumenti materias, generaque dicendi in medium proposui, ad omnem modum illas, formamque orationis versavi; nulla earum parte rerum omissa; quae ad docendum, movemdumque mihi facturae videbantur.

Sed in ventum omnia, ut ajunt, et maris in undas ferebam.

Demum postquam multi et anni steriles mihi cederent, et labores perirent inanes, et vires adhebescerent labentis aetatis, nec fructus inter subditos ullus responderet: illud experiri statuebam argumentum praedicandi, quod isthuc usque adeo negligebam, ut vix dum in postremis ponerem: Orationem alias quidem praesaepe suaseram, ac Psalterii orationem numquam, ut nec cathedra mea dignam, aut parem eum aestimarem.

Psalterium denique commendare instituo: Almae Virginis Matris Mariae Patrocinium, in vota per illud vocandum, praedico: serius, aut citius, actae supremum vitae periculum, et exactae Judicium, instare cuique denuncio; nihil hac salutarius Oratione Dominica et Angelica Salutatione, nilque usurpatu facilius excogitari posse perantiqua illa ad Psalterium Christi, ac Mariae pietate praedico.

Coepto instebam proposito, repto[75] ingeroque idem, et sic annum occupo dimidiatum.

Affirmo: major inde animarum[76], morumque consecuta est mutatio, quam me videre unquam memini(").

Haec vis ab usu Psalterii est.

Quid bene[77] Pastor agis?

Tune[78] an Christum praedicas?

Quae vix ipse capis, ea tamen praedicando consectaris: quid agis, nisi ut nihil intelligaris?

---

[73] W wydaniu z 1691 roku występuje: "pectoris" (pierś, serce), jednak w tym kontekście poprawne jest wydanie z 1847 roku, w którym występuje termin „pecoris" (stado).

[74] W wydaniu z 1691 roku występuje: "praedicandi".

[75] W wydaniu z 1691 roku występuje: "repeto" (powracać do czegoś, powtarzać), termin bardziej odpowiedni niż „repto" z wydania z 1847 roku.

[76] W wydaniu z 1691 roku występuje: "animorum".

[77] W wydaniu z 1691 roku występuje: "bone".

[78] W wydaniu z 1691 roku występuje: "tene".

"Altiora te ne quaesieris* - Eccles. 3 - *et fortiora te ne scrutatus fueris.
Sed quae praecepit tibi Deus, illa cogita semper, et in pluribus operibus ejus ne fueris curiosus.
Non est enim necessarium ea, quae abscondita sunt, videre oculis tuis etc".
Manibus tu pertracta tuis, tractareque doce Psalterium Christi, ac Mariae.

VIII. Utinam et Plebani facilem hanc pietatem, rudique vulgo percommodam, parrochianis inculcatam pervulgarent alium pecoris sui vultum, morumque faciem essent aspecturi. Quod in Regno Daciæ, quidam nomine Christianus, animarum Curio celebris, expertus didicit, et libenter sæpius commemorare solebat. *Exercui*, ipse inquiebat, *meque annis jam retro multis exercui prædicando officium pastorale: diversas omnis argumenti materias, generaque dicendi in medium proposui, ad omnem modum illas, formamque orationis versavi; nulla earum parte rerum omissa; quæ ad docendum, movendumque mihi factura videbantur. Sed in ventum omnia, ut ajunt, et maris in undas ferebam. Demum postquam multi et anni steriles mihi cederent, et labores perirent inanes, et vires adhebescerent labentis ætatis, nec fructus inter subditos ullus responderet: illud experiri statuebam argumentum prædicandi, quod isthuc usque adeo negligebam, ut vix dum in postremis ponerem: orationem alias quidem persæpe suaseram, ac psalterii orationem numquam, ut nec cathedra mea dignam, aut parem eam æstimarem. Psalterium denique commendare instituo: Almae Virg. Matris Mariae patrocinium, in vota per illud vocandum, praedico serius, aut citius, actae supremum vitae periculum, et exactae judicium, instare cuique denuncio: nihil hac salutarius Oratione Domin. et Angel. Salutatione, nilque usurpatu facilius excogitari posse perantiqua illa ad Psalterium Christi, ac Mariae pietate praedico. Cœpto insistebam proposito, repto ingeroque idem, et sic annum occupo dimidiatum. Affirmo: major inde animarum, morumque consecuta est mutatio, quam me videre unquam memini.* Hæc vis ab usu psalterii est. Quid bene Pastor agis? Tunc An Christum prædicas? Quæ vix ipse capis, ea tamen prædicando consectaris: quid agis, nisi ut nihil intelligaris? *Altiora te ne quaesieris*, Eccles. 3. *et fortiora te ne scrutatus fueris. Sed quae praecepit tibi Deus, illa cogita semper, et in pluribus operibus ejus ne fueris curiosus. Non est enim necessarium ea, quae abscondita sunt, videre oculis tuis ec.* Manibus tu pertracta tuis, tractareque doce Psalterium Christi, ac Mariæ. Hinc fructum spe-

VIII. O, gdyby nawet proboszczowie szerzyli to łatwe i bardzo skuteczne nabożeństwo (Różańca Świętego), wpajając je parafianom i osobom, które go nie znają, zobaczyliby inne oblicze swojej owczarni i piękno obyczajów.

W Królestwie Dacji kapłan o imieniu Krystian nauczył się tego, na podstawie posługi wśród dusz, o czym bardzo chętnie wspominał, mówiąc: „Posługuję duszpastersko głosząc kazania już od wielu lat: przedstawiałem wiernym różne zagadnienia na każdy temat, nawet przy użyciu stylów oratorskich, i proponowałem rózne sposoby i formy oratorskie, nie zaniedbując żadnej części tych tematów, które wydawały mi się przydatne zarówno do nauczania, jak i doradzania.

Ale rzuciłem, jak to mówią, wszystko na wiatr i fale morskie.

W końcu, po wielu latach spędzonych bezowocnie, marnując niekonsekwentnie starania i tracąc siły z powodu starzenia się, nie przynosząc żadnych owoców wśród wiernych, postanowiłem spróbować głosić temat (Najśw. Różańca), który do tego czasu tak bardzo zaniedbywałem, zostawiając go na koniec; chociaż bardzo często zalecałem inne formy modlitwy, nigdy jednak modlitwę Najśw. Różańca, ponieważ nie uważałem za stosowne i zgodne z (nauczeniem) z ambony.

Zacząłem więc polecać Różaniec: Głosiłem, że w modlitwie należy wzywać pomocy kochającej Dziewicy Maryi, Matki (Bożej) przez pośrednictwo Najśw.

Różańca, oznajmiając z wielką powagą i stanowczością, że nad wszystkimi wisi najwyższe niebezpieczeństwo śmierci i sprawiedliwego Sądu: głosiłem, że nie ma nic bardziej zbawiennego niż „Ojcze Nasz" i „Zdrowaś" i nie można znaleźć nic łatwiejszego do zronienia, niż to bardzo starożytne nabożeństwo do Najśw. Różańca Chrystusa i Maryi.

Kontynuowałem realizację obranego celu i idąc, odmawiałem (Różaniec Święty) i tak spędziłem pół roku.

Mogę potwierdzić, że (Różaniec Święty) przyniósł tak wielką zmianę w duszach i zwyczajach, większą, niż kiedykolwiek pamiętam".

Ta siła pochodzi z odmawiania Najśw. Różańca!

Kapłanie, myślisz, że robisz dobrze głosząc tylko Chrystusa?

Te rzeczy, które sam z trudem rozumiesz, są tymi samymi, które nadal głosisz: jak będziesz mógł przekonać do nich, jeśli sam ich nie zrozumiałeś?

„Nie próbuj (rozumieć) rzeczy wyższych od ciebie i nie rywalizuj z rzeczywistością przekraczającą twoje siły. Zamiast tego zawsze pamiętaj, czego Bóg od ciebie chce i nie próbuj zrozumieć wszystkich Jego dzieł.

W rzeczywistości nie jest właściwe, abyście skupiali swój wzrok na rzeczach, które nie zostały zamanifestowane itp." (Syr. 3,22-23).

Trzymaj go w rękach i nauczaj odmawiać Najśw. Różaniec Chrystusa i Maryi!

Hinc fructum speres animaequae tuae, proximique saluti.
Istud ad omnium aptum cadit intellectum, et captum.
Memineris Pauli[79]: "Tanquam parvulis in Christo lac vobis potum dedi non escam".
Quaesita longius, aliisque praedicata, hac influunt, effluunt alia.
Quid alios volare doces, qui vix reptare potes?
Castrum in luto struis hac, illa destruis.
Non sic non heu[80] placere magis quaeras, et aures hominum demulcere quam salvare animas.
Sin et tuopte peris jaculo.
Psalterio nitere, utere, fruere.
Tuta tenet, qui alta timet.
Altus est in humili, clarus in obscuro, qui exaltat humilia, et obscura illustrat.

Obscurum et humile videbitur, Psalterium praedicare, sed sapientibus sibi, non Deo: qui item exaltat humilia, et humiliat alta.

Quamobrem, Pastor bone, *consilium meum placeat tibi*: misce praedicandi materias, aut cum Psalterio alterna.

Salutare agnoscitur, et pronis accipitur auribus, ac animis, quod facile factu, et esse familiare posse intelligitur.

Hoc Psalterium est, hoc praedicari amat, non in doctis humanae sapientae verbis, sed in ostensione[81] Spiritus ac Virtutis.

Crede, Psalterium talis tantaeque plenum est ostensionis, et dives exemplorum, miraculorum dives.

IX. Dices. Summorum quorumque Virorum, et Doctorum monimenta forte nihil de isto meminerunt, aut ipsi nescierunt de Psalterio.

Mirum, *inquam*, satis videtur, quemadmodum (cognitis illis penitusque perfectis[82], quae hucusque dixi) Summi in Ecclesia Viri virtutem Psalterii potuerint ignorasse, cum agnoverint[83] tamen vim et efficaciam Orationis Dominicae, et Angelicae Salutationis?

---

[79] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Paullini".
[80] W wydaniu z 1691 roku występuje: "ne".
[81] W wydaniu z 1691 roku występuje: "offensione", błąd drukarski zamiast „ostensione", jak powtórzono kilka słów dalej.
[82] W wydaniu z 1691 roku występuje: "perspectis" (provato).
[83] W wydaniu z 1691 roku występuje: "agnorint".

Cum tanta spiritus vehementia, et frequentia ad Deum, sine intermissione orandum, ac deprecandum docuerint plebem, et compulerint?

Cum nec de aliis hodie pervulgatis precularum formulis, quicquam meminerint, nec forte sciverint (praeter Canonicas), ut enim sacrae picturae, et sculpturae praestabant plebi vicem historiae; ita globuli precarii instrumentum erant illi vulgaris Psalterii.

tractareque doce Psalterium Christi, ac Mariæ. Hinc fructum speres animæquæ tuæ, proximique saluti. Istud ad omnium aptum cadit intellectum, et captum. Memineris Pauli: *Tanquam parvulis in Christo lac vobis potum dedi non escam.* Quæsita longius, aliisque prædicata, hac influunt, effluunt alia; quid alios volare doces, qui vix reptare potes? Castrum in luto struis hac, illa destruis. Non sic non heu placere magis quæras, et aures homi-

24

num demulcere quam salvare animas. Sin, et tuopte peris jaculo. Psalterio nitere, utere, fruere. Tuta tenet, qui alta timet. Altus est in humili, clarus in obscuro, qui exaltat humilia, et obscura illustrat. Obscurum, et humile videbitur, Psalterium prædicare, sed sapientibus sibi, non Deo: qui item exaltat humilia, et humiliat alta. Quamobrem, Pastor bone, consilium meum placeat tibi: misce prædicandi materias, aut cum Psalterio alterna. Salutare agnoscitur, et pronis accipitur auribus, ac animis, quod facile factu, et esse familiare posse intelligitur. Hoc Psalterium est, hoc prædicari amat non in doctis humanæ sapientiæ verbis, sed in ostensione spiritus, ac virtutis. Crede; psalterium talis tantæque plenum est ostensionis, et dives exemplorum, miraculorum dives.

IX. Dices. Summorum quorumque Virorum, et Doctorum monimenta forte nihil de isto meminerunt, aut ipsi nescierunt de psalterio.

Mirum, inquam, satis videtur, quemadmodum (cognitis illis penitusque perfectis, quæ hucusque dixi) summi in Ecclesia viri virtutem psalterii potuerint ignorasse, cum agnoverint tamen vim, et efficaciam Orationis Dominicæ, et Angelicæ Salutationis? Cum tanta spiritus vehementia, et frequentia ad Deum, sine intermissione orandum, ac deprecandum docuerint plebem, et compulerint? Cum nec de aliis hodie pervulgatis precularum formulis, quicquam meminerint, nec forte sciverint (præter Canonicas), ut enim sacræ picturæ, et sculpturæ præstabant plebi vicem historiæ; ita globuli precarii instrumentum erant illi vulgaris psalterii. De

Dzięki Niemu będziesz mógł mieć nadzieję na owoc zbawienia swojej duszy i innych.

(Różaniec Święty) jest łatwy do zrozumienia i dostępny dla każdego.

Święty Paweł rozmyśla: „Jako dzieciom w Chrystusie dałem wam do picia mleko, a nie twardy chleb" (1 Kor. 3,2).

To, o co proszono od dawna i to co głoszono w inny sposób znajduje się w różańcu i z niego wypływa.

Dlaczego uczysz innych latać, ty, który ledwo potrafisz chodzić na czworakach?

Dlaczego konstrujesz zamki z błota, które szybko będą zniszczone?

Niestety, dlaczego pragniesz zdobyć i zadowolić uszy ludzkie, zamiast ratować dusze?

Jeśli postąpisz odwrotnie, zginiesz od wystrzelonej przez siebie strzały!

Zaufaj Najśw. Różańcowi, korzystaj z niego, rozkoszuj się nim!

Kto nie boi się szczytów, zajmuje miejsca bezpieczne: będzie wielki w pokorze, świecący w ciemności, ten, który wywyższa to, co pokorne, a ciemne rozjaśnia.

Głoszenie Najśw. Różańca będzie wydawać się niskie i podłe, ale tylko tym, którzy (uważają się za mądrych): nie Bogu, który wywyższa to, co pokorne, a jednocześnie poniża to, co wysokie.

Dlatego, Dobry Pasterzu, niech ci się spodoba moja rada: zmieniaj tematy swojego głoszenia i naprzemiennie z Najśw. Różańcem.

Staramy się wiedzieć i słuchamy uważnymi uszami i umysłami, gdy wiemy, że zdrowa rzecz może być łatwa i przyjemna.

Ta (zdrowa rzecz) to Najśw. Różaniec, który uwielbia być głoszony nie za pomocą wyuczonych słów ludzkiej mądrości, ale poprzez przejaw Ducha i Cnoty.

Czy wierzysz, że Najśw. Różaniec jest pełen takich wielu przejawów (łaski) oraz bogactwem przykładów (i) skarbnicą cudów.

IX. Odpowiecie: Pomniki wybitnych ludzi i lekarzy, być może nic o tym nie wspominają, albo oni nie znali Najśw. Różańca.

Odpowiem, że wydaje się całkiem nieprawdopodobne (wiedząc doskonale to, co dotychczas powiedziałem), że Najwyżsi Ludzie Kościoła mogli ignorować wartość Najśw. Różańca, kiedy włsanie wówczas rozpoznali siłę i skuteczność „Ojcze Nasz" i „Zdrowaś Mario".

Jak mogliby kiedykolwiek uczyć i przekonywać ludzi, aby modlili się i błagali Boga bez przerwy, gdyby nie wielka siła (ich) ducha i (ich) nieustanna modlitwa?

Nawet dziś nie pamięta się różnych formuł modlitewnych i być może już ich nie zna (z wyjątkiem Godzin Kanonicznych): dlatego tak jak obrazy i rzeźby sakralne tworzą historię ludu, tak paciorki są narzędziem modlitewnym Najśw. Różańca.

De nomine vane et curiose quaeritur, cum de re sancta consentitur.

Quod si igitur prisca Patrum, et veneranda Antiquitas, Psalterii rem agnovit, usurpavit, praedicavit quo subcumque nomine: quis sanus, ac pius, ut ignotum, ac ignobile ausit ducere, vel dicere Psalterium Christi et Maria?

X. Revelavit vero etiam aliquoties Gloriosa Veritatis Amica Virgo Maria.

1. Quod Angelica Salutatio in maxima semper fuerit reverentia, idque vel in cunabulis[84] Ecclesiae Christianae.

Hoc ita docebat: Apostoli Dominicae Annunciationis virtutem, accepto Spiritu Sancto multo praeclarius quibuscumque posteris, pernoverunt: simul et agnoverunt, se per ipsam primitias Spiritus accepisse.

2. Quippe Fonti Veritatis propinquiores, ac Luminis, addo: cognoverunt etiam, quod Divorum Diva Deipara in Testamento Novo causa rerum sacrarum fuerit secunda, Filius prima.

Ex quibus clarissime perspexerunt, nihil sese donorum gratiae habere, nisi Virgine Maria mediante.

Addebatque Maria: *Apostoli utebantur hac Oratione*, ac[85], utraque Dominica, et Angelica Salutatione, hac, inquam, vel ipsa adhuc vivente.

Verum sic, ut eam, referrent ad Mariam subesse Gratiae, et futurae Gloriae, ac Divinae Providentiae, prout ab aeterno B. Maria in Deo Ideam Sui habuit existentem.

Quae ratio est mundi reparati.

3. Addebat porro Virgo Maria; quod ipsa sciens virtutem Annunciationis Dominicae, devotius eam dixerit.

Nam secundum esse humanum naturale, colebat Mariam secundum aliud esse divinum Gratiae et Gloriae.

4. Adjungebat: quod Dominus Jesus, qua Homo in hoc mundo frequentissime orabat, non necessitate, sed ad exemplum.

Subjunxit item: Angeli, Sanctique in coelis etiam nunc[86] assidue illam Deiparae offerunt Salutationem, mente non voce.

---

[84] W wydaniu z 1691 roku występuje: "incunabulis".

[85] W wydaniu z 1691 roku występuje: "sc.".

[86] W wydaniu z 1691 roku występuje: "num" (być może).

Sciunt enim quod mediante Salutatione futura Angelorum ruina sit Reparata, mundusque renovatus.
Haec vero sunt admiranda, multumque valere debent ad Psalterium.
Novi personam, cui haec breviter dicta, multoque plura sunt revelata.

ita globuli precarii instrumentum erant illi vulgaris psalterii. De nomine vane, et curiose quæritur, cum de re sancta consentitur. Quod si igitur prisca Patrum, et veneranda Antiquitas, psalterii rem agnovit, usurpavit, prædicavit quo subcumque nomine: quis sanus, ac pius, ut ignotum, ac ignobile ausit ducere, vel dicere Psalterium Christi et Mariæ?

X. Revelavit vero etiam aliquoties gloriosa veritatis amica Virgo Maria. 1. Quod Angelica Salutatio in maxima semper fuerit reverentia, idque vel in cunabulis Ecclesiæ Christianæ: hoc ita docebat: Apostoli Dominicæ Annunciationis virtutem, accepto Spiritu S. multo præclarius quibuscunque posteris, pernoverunt: simul et agnoverunt, se per ipsam primitias Spiritus accepisse. 2. Quippe fonti veritatis propinquiores, ac luminis. Addo: cognoverunt etiam, quod Divorum Diva Deipara in Testamento Novo causa rerum sacrarum fuerit secunda, Filius prima. Ex quibus clarissime perspexerunt, nihil sese donorum gratiæ habere, nisi Virgine Maria mediante. Addebatque Maria: Apostoli utebantur hac Oratione. sc. utraque Dominica, et Angelica Salutatione, hac, inquam, vel ipsa adhuc vivente. Verum sic, ut eam referrent ad Mariam subesse gratiæ, et futuræ gloriæ, ac divinæ providentiæ, prout ab æterno B. Maria in Deo idæam sui habuit existentem. Quæ ratio est mundi reparati. 3. Addebat porro Virgo Maria. Quod ipsa sciens virtutem Annunciationis Dominicæ, devotius eam dixerit. Nam secundum esse humanum naturale, colebat Mariam secundum aliud esse divinum gratiæ, et gloriæ. 4. Adjungebat:

25

quod Dominus Jesus, qua homo in hoc mundo frequentissime orabat, non necessitate, sed ad exemplum. Subjunxit item: Angeli, Sanctique in cœlis etiam nunc assidue illam Deiparæ offerunt Salutationem: mente non voce. Sciunt enim quod mediante Salutatione futura, Angelorum ruina sit reparata, mundusque renovatus.

Hæc vero sunt admiranda, multumque valere debent ad Psalterium. Novi personam, cui hæc breviter dicta, multoque plura sunt revelata.

W odniesieniu do nazwy (bardziej pasującej do Różańca Świętego) pytamy się z prostotą i ciekawością, będąc jednak zgodni co do jej świętej realności.

Gdyby zatem starożytni Ojcowie znali wartość Najśw. Różańca od czcigodnej starożytności i używali go, głosili, choć pod różnymi nazwami, jaki rozsądny i pobożny człowiek odważyłby się wyznawać lub twierdzić, że ten Najśw. Różaniec Jezusa i Maryi jest nieznany i kontrowersyjny?

X. Także później ukazał kilka razy Chwalebną Dziewicę Maryję, Przyjaciółkę Prawdy:

1. że „Zdrowaś Mario" zawsze odmawiano z największą czcią, i to już u początków Kościoła chrześcijańskiego.

(Maryja Dziewica) tak nauczała: że Apostołowie, otrzymawszy Ducha Świętego, znali wartość „Zdrowaś Mario" jeszcze lepiej niż ich następcy; jednocześnie zrozumieli, że otrzymali pierwociny Ducha przez (Najświętszą Maryję);

2. Dodam, że skoro byli najbliżej Źródła Prawdy i Światła, to będąc blisko (Chrystusa), Źródła Prawdy i Światła, zrozumieli także, że tak jak Chrystus był

pierwszą przyczyną świętych rzeczywistości Nowego Testamentu, tak więc Najświętsza Matka Boża była przyczyną drugą.

Na tej podstawie uzyskali pewność, że nie otrzymaliby żadnego daru łaski, gdyby nie wstawiała się Dziewica Maryja.

I Najśw. Maryja Panna dodała, że Apostołowie odmawiali (Najświętszy Różaniec) z obydwoma modlitwami „Ojcze Nasz" i „Zdrowaś Mario", powiedziała także, że odmawiali „Zdrowaś Mario", kiedy Ona była jeszcze na ziemi.

Ogłosili więc Najświętszej Maryi Pannie, że Łaska i przyszła Chwała wraz z Boską Opatrznością zamieszkały w Niej, jak od wieków Święta Maryja istniała w Bogu jako idea sama w sobie.

Ona jest motywem Odkupienia świata.

3. Dziewica Maryja dodała także, że wiedząc o skuteczności „Zdrowaś Mario", odmawiała je bardzo pobożnie.

W ten sposób Ona w swojej ludzkiej naturze czciła Maryję w Jej niezrównanym istnieniu łaski i chwały.

4. Maryja Najśw. dodała, że Pan Jezus, kiedy (stał się) Człowiekiem na tym świecie, modlił się bardzo często („Ojcze Nasz" i „Zdrowaś"), nie z konieczności, ale żeby (dać) przykład.

Maryja Najśw. dodała także, że Aniołowie i Święci w niebie zwracają się zawsze do Matki Bożej poprzez „Zdrowaś Mario", w umyśle, a nie głosem.

Wiedzą bowiem, że przez „Zdrowaś Mario", upadek aniołów został naprawiony, a świat odnowiony.

Te rzeczy naprawdę należy kontemplować jako mające wielką wartość dla Najśw. Różańca.

Znam osobę, która otrzymała te krótkie (Objawienia), przez nieskończone rzeczy, które zostały jej objawione.

CAPUT XVI

Da Fraternitate convenienter sub Psalterii nomine instituta.

Amantissime Fautor, et Defensor Communitatis filiorum Christi.

I. Societas serventium Mariae Virgini in Psalterio, jam olim per sanctos Patres fuit inehoata: qui Dei nutu virtutem illius, et efficaciam cognoverunt.

Praesertim vero S. Dominicus Praedicatorum Ordinis Patriarcha inclytus, Divino fretus Auxilio, ad multarum salutem animarum, specialiter ad hoc electus a Deo fuit, et in orbem missus cum signis, et portentis.

Is jam olim inchoatam, ac sensim denique collapsam Fraternitatem Mariae, ab interitu vindicavit, ac restitutam ita illustravit, ut ad novam lucem orbis abstupuerit christianus, teste *Joanne de Monte in Mariali.*

II. Consistit autem Fraternitatis illius Institutum in tribus.

1. Quod Operum Merita Sanctorum omnia communia sint[87], tam post vitam in aeternum, quam in vita: idque non Communicatione solum universalis[88], sed illa quoque particulari.

2. Quod Fratres, et Sorores orare consueverint in dies integrum Mariae Virginis Psalterium.

Et si quando illud quis omiserit, pro illa die, seu diebus, privatus meritis censeatur, in particulari et solummodo quo ad coronarias preces. Si[89] omissa resumpserit die postmodum alia, in eorundem communem redit participationem.

3. Quod in ea Fraternitate nulla rei cujusquam, sub discrimine, metuve peccati mortalis, aut venialis, agnoscitur obligatio.

Sciendum est autem, duo ipsius genera esse meritorum.

Prius ex solo Psalteriorum penso diurno persoluto.

---

[87] W wydaniu z 1691 roku występuje: "sunt".

[88] W wydaniu z 1691 roku występuje: "universali".

[89] W wydaniu z 1691 roku występuje: "sin".

Et hujus omissio privat pro tunc in poenam omissi pensi merito.

Alterum est ex aliorum operum bonorum usu, et exercitio, ut orationum, meditationum, dictorum, factorum, jejuniorum etc.

Et talium meritis non destituuntur Psalterium omittentes Fratres, aut Sorores: nisi contemptus mortalis, aut affectata malitia, aut pura et supina interveniat negligentia: secus si causa fuerit rationabilis, ut infirmitas, labor, occupatio, tepor humanus, oblivio, aliudve tale.

Haec vera est Fraternitas Charitatis, benedictioque Omnipotentis.

CAPUT XVI.

De Fraternitate convenienter sub Psalterii nomine instituta.

Amantissime Fautor, et Defensor Communitatis filiorum Christi. I. Societas servientium Mariæ Virgini in Psalterio, jam olim per sanctos Patres fuit inchoata: qui Dei nutu virtutem illius, et efficaciam cognoverunt. Præsertim vero s. Dominicus Prædicatorum Ordinis Patriarcha inclytus, divino fretus auxilio, ad multarum salutem animarum, specialiter ad hoc electus a Deo fuit, et in orbem missus cum signis, et portentis. Is jam olim inchoatam, ac sensim denique collapsam Fraternitatem Mariæ, ab interitu vindicavit, ac restitutam ita illustravit, ut ad novam lucem orbis obstupuerit Christianus, teste Joanne de Monte *in Mariali.*

II. Consistit autem Fraternitatis illius institutum in tribus. 1. Quod operum merita Sanctorum omnia communia sint, tam post vitam in æternum, quam in vita, idque non communicatione solum universalis, sed illa quoque particulari. 2. Quod Fratres, et Sorores orare consueverint in dies integrum Mariæ Virginis Psalterium. Et si quando illud quis omiserit, pro illa die, seu diebus, privatus meritis censeatur, in particulari et solummodo quo ad coronarias preces. Si omissa resumpserit die postmodum alia, in eorundem communem redit participationem. 3. Quod in ea Fraternitate nulla rei cujusquam, sub discrimine, metuve peccati mortalis, aut venialis agnoscitur obligatio. Sciendum est autem, duo ipsius genera esse meritorum. Prius ex solo psalteriorum penso diurno persoluto. Et hujus omissio privat pro tunc in pœnam omissi pensi merito. Alterum est ex aliorum operum bonorum usu, et exercitio, ut orationum, meditationum, dictorum, factorum, jejuniorum ec. Et talium meritis non destituuntur psalterium omittentes Fratres, aut Sorores: nisi contemptus mortalis, aut affectata malitia, aut pura, et supina interveniat negligentia: secus si causa fuerit rationabilis, ut infirmitas, labor, occupatio, tepor humanus, oblivio, aliudve tale. Hæc vera est fraternitas charitatis, benedictioque Omnipotentis. Nam est in mystico spiramine, non carnali semine

ROZDZIAŁ XVI

La Confraternita, istituita giustamente sotto (il Vessillo) del SS. Rosario.

O Najukochańszy Wspomożycielu i Obrońco wspólnoty dzieci Chrystusowowych:

I. Stowarzyszenie Sług Najśw. Marii Panny Najśw. Różańca zostało zapoczątkowane dawno temu przez świętych Ojców, którzy z woli Bożej zrozumieli jego wartość i skuteczność. W szczególny sposób św. Dominik, znakomity Patriarcha Zakonu Kaznodziejskiego, który ufał pomocy Bożej w zbawianiu wielu dusz, został w sposób specjalny powołany przez Boga i wysłany do świata, aby szerzyć Różaniec Święty za pomocą znaków i cudów.

Uwolnił Bractwo Maryi od ruiny, która zaczęła się już jakiś czas temu i prowadziła do powolnego podupadania, a po odnowieniu, ujrzała nowe światło, tak że każdy chrześcijanin zdumiewał się nową światłością świata, jak zaświadcza Jan z Monte, w Mariale.

II. Instytucja Bractwa składa się z trzech (aspektów):

1. Wszystkie zasługi płynące z świętych czynów są wspólne, zarówno za życia, jak i po śmierci, w wieczności; i to nie tylko jako wspólnota zasług wszystkich razem, ale także jako wspólnota zasług na rzecz pojedynczej osoby, która odmawia różaniec;

2. Bracia i Siostry mają zwyczaj odmawiania codziennie całego Różańca Najświętszej Maryi Panny.

A jeśli ktoś to zaniedbuje, przez jeden lub więcej dni, uważa się go za pozbawionego tych szczególnych zasług, wyłącznie w odniesieniu do modlitw pominiętych; jednakże, jeśli w kolejnych dniach odmówi pominięte modlitwy (Różańca Świętego), powróci do komunii zasług wraz z innymi odmawiającymi różaniec.

3. W tym Bractwie nie uznaje się żadnego obowiązku w postaci próby lub straszenia grzechem śmiertelnym lub powszednim.

Warto wiedzieć, że istnieją dwa rodzaje zasług:

pierwszy (rodzaj zasługi) wynika z jedynego, codziennego zadania odmawiania różańca: i jego zaniechanie, pozbawia tej zasługi, pod karą zaniedbania obowiązków;

drugi (rodzaj zasług pochodzi) z praktykowania i wykonywania innych dobrych uczynków, takich jak modlitwy, medytacje, rzeczy wypowiedziane i zrobione, post i (inne dzieła Bractwa).

A bracia i siostry, którzy opuszczają Najśw. Różaniec, nie są pozbawieni zasług (chyba że doszło do rażącego zaniedbania, wyrachowanej przebiegłości lub całkowitego i totalnego zaniedbania), na przykład ktoś, kto miał uzasadnioną przyczynę, taką jak choroba, praca, różne zajęcia, ludzkie zmęczenie, zapomnienie lub coś podobnego.

To jest prawdziwe Bractwo Miłości i autentyczne Błogosławieństwo Wszechmogącego.

Nam est in Mystico Spiramine, non carnali semine.

III. Dices: Omnium Christi fidelium merita sunt communia, juxta illud Psalm. 118: *"Participem me fac Deus omnium timentium te* etc*"*, frustra igitur ista fuerit communio.

Respondeo: Tametsi merita fidelium ratione totalitatis sint communia, quatenus unum omnes corpus sumus in Christo, non tamen ratione propriae partialitatis; sicut visus non est in pede per proprietatem, sed per directionem.

Etsi in Ecclesia sit Communio ex parte Causae Meritorum, Dei sc.[90] et Charitatis, ac finis Gloriae, non tamen est ex parte personarum, vel actuum singularium et singulorum, per modum soluti pretii debiti, aut meritorum augmenti pro illis in specie certis, et non aliis.

1. Sicut Missa pro defuncto, etsi omnibus valeat animabus[91] Purgatorii[92] ad laetitiam; illi tamen personaliter valet ad debiti persolutionem, aut liberationem, per modum suffragii, pro qua nominatim intendebatur.

---

[90] „Sc." jest skrótem od *scilicet* („mianowicie", „to znaczy"). W inkunabule z 1498 roku znajduje się pełny fragment, który Coppenstein przytoczył tylko częściowo, pomijając kilka istotnych słów: „Secundo dico, secundum eosdem, quod quamvis merita omnium sunt communia ex parte Cause meritorum que est Deus et Caritatis, atque ex parte finis qui est Gloria, non tamen sunt communia omnia, ex parte personarum vel actuum singularium. Sed sic merita in particulari vel singulari ut dictum est per modum precij solutionis debitorum et per modum promotionis meritorum non sunt nisi eorum pro quibus fiunt et non aliorum" (fol. 159, kol. c).

Tłumaczenie brzmi: „Po drugie, zgodnie z tymi samymi [autorami], mówię, że chociaż zasługi wszystkich są wspólne ze względu na Dawcę zasług, którym jest Bóg, oraz ze względu na Miłość, a także ze względu na cel, którym jest Chwała, to jednak nie wszystko jest wspólne, jeśli chodzi o osoby i poszczególne czyny. I tak, jak już powiedziano, szczególne lub jednostkowe zasługi (odpustów, czyli) zapłata za długi (duchowe) oraz postęp (duchowy) wynikający z zasług dotyczą tylko tych, dla których są ofiarowane, a nie innych"

[91] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "animabus".

[92] W wydaniu z 1691 roku występuje: "purgatoriis".

2. Quia, alias[93] orans non magis sibi, quam aliis mereretur, cum pro se orare solo intendit.

3. Nec, cum datur eleemosina, aut Sacrum Missae patratur pro quodam nominatim[94], plus illi, quam cuiquam alteri, conferret.

Quod repugnat rationi Iustitiae.

4. Nec Pontifex Maximus aut Episcopus uni majores, aut magis dare posset indulgentias, quam alteri, aut omnibus.

Quod est erroneum.

5. Nec aliis alii esse sanctiores possent.

Quae haeresis est.

6. Male, irritoque effectu cuncti Religiosorum Ordinem unum, aut aliquos ad beneficia vel ordinis universi, aut monasterii admitterent potius, quam coeteros, vel omnes.

7. Sequeretur item, quod nihil operans in parem tamen sortem, partemque communionis veniret cum bene multum operantibus.

Quocirca non omnia semper merita in particulari sunt aequaliter communia cunctis.

benedictioque Omnipotentis. Nam est in mystico spiramine, non carnali semine.

III. Dices. Omnium Christi fidelium merita sunt communia, juxta illud Psalm. 118. *Participem me fac Deus omnium timentium te* etc. frustra igitur ista fuerit communio.

26 Respondeo. Tametsi merita fidelium ratione totalitatis sint communia, quatenus unum omnes corpus sumus in Christo non tamen ratione propriæ partialitatis: sicut visus non est in pede per proprietatem, sed per directionem. Etsi in Ecclesia sit communio ex parte causæ meritorum, Dei sc. et Charitatis, ac finis gloriæ; non tamen est ex parte personarum, vel actuum singularium, et singulorum, per modum soluti pretii debiti, aut meritorum augmenti pro illis in specie certis, et non aliis. 1. Sicut Missa pro defuncto, etsi omnibus valeat animabus Purgatorii ad lætitiam; illi tamen personaliter valet ad debiti persolutionem, aut liberationem, per modum suffragii, pro qua nominatim intendebatur. 2. Quia, alias orans non magis sibi, quam aliis mereretur, cum pro se orare solo intendit. 3. Nec, cum datur eleemosina, aut Sacrum Missæ patratur pro quodam nominatim, plus illi, quam cuiquam alteri, conferret. Quod repugnat rationi Justitiæ. 4. Nec Pont. Max. aut Episcopus uni majores, aut magis dare posset indulgentias, quam alteri, aut omnibus. Quod est erroneum. 5. Nec aliis alii esse sanctiores possent. Quæ hæresis est. 6. Male, irritoque effectu cuncti Religiosorum Ordinem unum, aut aliquos ad beneficia, vel ordinis universi, aut monasterii admitterent potius, quam cœteros, vel omnes. 7. Sequeretur item, quod nihil operans in parem tamen sortem, partemque communionis veniret cum bene multum operantibus. Quocirca non omnia semper merita in particulari sunt æqualiter communia cunctis.

W rzeczywistości jest ona mistycznie dana, nie pochodzi od ludzi.

III. Powiesz: zasługi wszystkich wiernych Chrystusa są wspólne, zgodnie z Psalmem 118,63 (w którym czytamy: „Uczyń mnie, Boże, uczestnikiem wszystkich, którzy się Ciebie boją itd.”): zatem istniałaby komunia zasług Bractwa.

Odpowiadam: chociaż zasługi wiernych są w sumie wspólne, ponieważ wszyscy stanowimy jedno ciało w Chrystusie, jednak nie są tak w przypadku poszczególnych zadań: tak jak oczy nie są umieszczone w stopach, ale je kierują.

Choć w Kościele istnieje wspólnota zasług ze strony ich Dawcy, czyli Boga, z pewnością mająca na celu miłość i chwałę, to jednak (nie ma wspólnoty zasług) ze strony wiernych, którzy (swoimi) osobistymi i indywidualnymi działaniami wykorzystują zasługi w taki sposób, aby zapłacić cenę długu lub zebrać zasługi tylko dla siebie, a nie dla innych.

---

[93] W wydaniu z 1691 roku występuje: “caetero quin”.

[94] W wydaniu z 1691 roku występuje: “nominatum”.

1. Zatem Msza Święta za zmarłego, choć przyczynia się do radości wszystkich dusz czyścowych, jednak dla tych, którym osobiście (jest ofiarowana), oznacza spłatę długu lub wyzwolenie, za pośrednictwem ofiary, która jest dedykowana bezpośrednio danej duszy.

2. Ponadto, jeśli ktoś nigdy się nie modli, nie może otrzymać zasług w taki sam sposób, jak ci, którzy angażują się w modlitwę za siebie samych;

3. Tak więc, gdy daje się jałmużnę lub ofiaruje się Mszę w intencji pewnej osoby, jeśli ta jałmużna lub Msza Święta nie posłuży więcej tej osobie, ale każdej innej, to kontrastuje z sprawiedliwością;

4. Ani Papież, ani Biskupi nie mogą udzielić więcej niż jeden odpust, innemu jednej osobie lub wszystkim: byłoby to niewłaściwe;

5. Nikt nie może stać się bardziej święty od innych, to jest herezja;

6. Ponieważ byłoby nieludzkim i nielegalnym postanowieniem, aby tylko jeden lub kilka zakonów w odniesieniu do innych mogło być dopuszczonych do zasług, lub nawet aby wszystkie klasztory danego zakonu (były dopuszczone do zasług), a wszystkie inne (Klasztory) zostały z niego wyłączone;

7. wynika z tego, że ci, którzy wcale nie trudzili się dla tego samego losu, nie będą uczestniczyć razem z tymi, którzy bardzo się trudzili: dlatego nie wszystkie osobiste zasługi są zawsze w równym stopniu udzielone wspólnie wszystkim.

IV. Quaeres: An *particularis Communicatio dicta minuat proprium bene operantis meritum, ut participatio tua mihi cedat in detrimentum.*

Dico: Spiritalia ista differunt a corporalibus bonis, ac fortunis, quod haec communicatione minuuntur[95]: at ista spiritalia, in ampliore plurium participatione ipsi operanti ad ampliorem, quoque cumulum meritorum excrescunt.

1. Sicut, quando diutius, impensiusque doces alios, tanto illustrior tibi crescit scientia.

2. Quare si ulla, hac certe in re, verissimum illud est Domini, Luc. 6: *"Date, et dabitur vobis"*.

Et Matt. 20[96]: *"Centuplum accipietis, et vitam aeternam possidebitis"*.

Si in terris[97] datis id contingit; quanto magis spiritale meritorum donum, ipsa donatione tali, tanta in charitate, ad usuram piam et actualium[98] meritorum danti valere debebit?

Hinc S. Dominicus tanta hac exaestuabat charitate?[99]

Itemque et Sancta Catharina Senensis, ut vel infernum invadere nil dubitasset, ad majorem suam, proximorumque salutem.

Zelator Christi, Imitator Pauli, Rom. 9: *"Optabam ego ipse anathema esse a[100] Christo pro fratribus[101]*, et Moysis pro Israele ad Dominum clamantis, Exod. 32*: "Dele me de Libro Vitae, quem scripsisti"*.

Verus hic est fratrum amator, et pastor ovium, qui animam ponit pro ovibus, ac fratribus adjuvandis.

---

[95] W wydaniu z 1691 roku występuje: "minuantur".
[96] Numer „20" brakuje w wydaniu z 1847 roku.
[97] W wydaniu z 1691 roku występuje: "terminis".
[98] W wydaniu z 1691 roku występuje: "auctarium" (aggiunta).
[99] W wydaniu z 1691 roku występuje kropka i przecinek.
[100] W wydaniu z 1691 roku występuje: "pro".
[101] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "pro fratribus".

V. Dices, aut dubitans aut praefidens: per me metipsum, nemine conscio, eandem cum aliis constituam mihi communicationem, perindeque tantum merebor, quantum quicumque vestrum, qui istam initis communicationem in publico per nominationem, pactumque publicum.

Respondeo:

1. Esto possis ita mereri tibi interiori[102] merito, at exteriori[103] non potes; hoc enim per charitatis exemplum altius habet publicae aedificationis meritum.

Tu vero in candelabro luces; et velut tuae lucis fulgorem aliis invides: nec laudem Dei publicam exanges aut corones, nec quenquam exemplo vel duces, vel moves aut ducis, qui tibi soli vivis.

2. Age, si cunctis eadem, quae tibi, mens foret in Ecclesia, ecquae ex convento, et communicatio consilio, auxilioque mutuo exercitia non[104] agerentur?

Quae cum ulla solemnitate celebrarentur Christiana?

IV. Quæres : An particularis Communicatio dicta minuat proprium bene operantis meritum, ut participatio tua mihi cedat in detrimentum.

Dico. Spiritalia ista differunt a corporalibus bonis, ac fortunis, quod hæc communicatione minuuntur : at ista spiritalia, in ampliore plurium participatione ipsi operanti ad ampliorem quoque cumulum meritorum excrescunt. 1. Sicut, quanto diutius, impensiusque doces alios, tanto illustrior tibi crescit scientia. 2. Quare si ulla, hac certe in re, verissimum illud est Domini. Luc. 6. *Date, et dabitur vobis.* Et Matt. *Centuplum accipietis, et vitam aeternam possidebitis.* Si in terris datis id contingit; quanto magis spiritale meritorum donum, ipsa donatione tali, tanta in charitate, ad usuram piam, et actualium meritorum danti valere debebit? Hinc s. Dominicus tanta hac exæstuabat charitate? itemque, et sancta Catharina Senensis, ut, vel infernum invadere nil dubitasset ad majorem suam, proximorumque salutem. Zelator Christi, imitator Pauli, Rom. 9. *Optabam ego ipse anathema esse a Christo pro fratribus,* et Moysis pro Israele ad Dominum clamantis, Exod. 32. *Dele me de libro vitæ, quem scripsisti.* Verus hic est fratrum amator, et pastor ovium, qui animam ponit pro ovibus, ac fratribus adjuvandis.

V. Dices, aut dubitans aut præfidens : per me metipsum, nemine conscio, eandem cum aliis constituam mihi communicationem, perindeque tantum merebor, quantum quicunque vestrum, qui istam

27

initis communicationem in publico per nominationem, pactumque publicum.

Respondeo. 1. Esto possis ita mereri tibi interiori merito, at exteriori non potes; hoc enim per charitatis exemplum altius habet publicæ ædificationis meritum. Tu vero in candelabro luces; et velut tuæ lucis fulgorem aliis invides: nec laudem Dei publicam exanges aut corones, nec quenquam exemplo vel duces, vel moves aut ducis, qui tibi soli vivis. 2. Age, si cunctis eadem, quæ tibi, mens foret in Ecclesia, ecquæ ex convento, et communicato consilio, auxilioque mutuo exercitia non agerentur? Quæ cum ulla solemnitate celebrarentur Christiana? Omnino voluit,

IV. Zapytacie: może dlatego, że wspomniana komunikacja (o szczególnych zasługach) słusznie umniejszałaby osobiste zasługi tych, którzy pracowali, tak że wasz udział miałby konsekwencje na moją szkodę?

Odpowiadam, że dobra duchowe różnią się od dóbr i losów świata: te wprawdzie maleją w miarę dzielenia się, ale dobra duchowe przy szerszym dzieleniu jeszcze bardziej zwiększają nagromadzenie zasług tych, którzy je osiągnęli:

1. dlatego im więcej będziesz uczyć innych, przez długi czas i z wielkim oddaniem, tym bardziej wzrośnie wiedza w tobie;

2. jakże więc prawdziwe w tej konkretnej sytuacji jest słowo Pana: „Dawajcie, a będzie wam dane" (Łk 6,38) oraz: „Stokroć otrzymacie i posiądziecie życie wieczne" (Łk 6,38). Mt 19,29).

---

[102] W wydaniu z 1691 roku występuje: "interiore".
[103] W wydaniu z 1691 roku występuje: "exteriore".
[104] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "non".

Jeśli (to Słowo Pana) odnosi się do rzeczy danych na ziemi, o ileż więcej (czy będzie to warte) duchowego daru zasług!

Czy tym, którzy dają z taką samą (wolą) dawania (i) taką samą ilością miłością, nie należy (tego) uważać za sprawiedliwy wzrost obecnych zasług?

Dlatego św. Dominik był pełen tej wielkiej miłości!

A także św. Katarzyna ze Sieny (miała tak wielką miłość), dzięki której nie zawahałaby się rzucić nawet do piekła, dla zbawienia wielu dusz, nie tylko swojej własnej.

Gorliwość o Chrystusa, naśladował święty Paweł (który napisał): „Sam prosiłem Chrystusa, aby był wyklęty wobec braci" (Rz 9,3); naśladował Mojżesz, który błagał Pana w imieniu Izraela: „Wymaż mnie z księgi żywota, którą napisałeś" (Wj 32,32).

To są naprawdę ci, którzy kochają swoich braci i (prawdziwi) pasterze trzody, którzy ofiarowują swoje życie za owce i pomagają swoim braciom.

V. Powiesz, gdzieś pomiędzy niepewnością a pewnością: „Założę wtedy Bractwo tylko dla siebie, równe innym, ale bez uwspólniania tego, i tylko ja zasłużę na te same (zasługi) co wy, którzy się zapisaliście , z nazwą i paktem publicznym, braterstwem wspólnotowym".

Odpowiem:

1. Załóżmy też, że można dorobić się zasług osobistych, jednak (nie) są one widoczne: (widoczne) zasługi są bowiem najwyższym przykładem miłosierdzia, (ponieważ) są dziełem publicznym.

Jeśli więc jesteś światłem na kandelabrze, dlaczego chcesz pozbawić innych blasku swojego światła? Właściwie nie wznosicie poprzez Najświętszy Różaniec, publicznej chwały Bogu, nie przekonujecie, nie poruszacie, ani nie prowadzicie nikogo za swoim przykładem, bo żyjecie tylko dla siebie .

2. Cóż, gdyby wszyscy w Kościele mieli twoją mentalność, co zostałoby przeprowadzone we wspólnocie, aby zapewnić sobie wzajemne radę i pomoc?

Czy chrześcijańskie (obrzędy) byłyby kiedykolwiek celebrowane z należną powagą?

Omnino voluit, vultque Deus non mente solum, in occulto, sed voce etiam, ac opere in publico laudari, adorari, praedicari.

3. Quid? Si, quod ais, benefaceres in mente tecum tacitus, quid opere publico inque communi defugeres idem?

Vel ipsius Opera Dei perfecta sunt et manifesta: et charitas, bonumque, sui est diffusivum, ad proximi utilitatem, non amat unius intra mentis latibulum obscurari et squalere; sed *"qui bene agit, amat lucem: odit, qui male"*.

Audi Dominum (in) Matth. 5: *"Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, et glorificent Patrem vestrum, qui in Coelis est"*.

4. Aspice Ecclesiam, ecce habet ea Apostolos, Prophetas, Martyres, Confessores, Virgines, Praelatos, Religiosos etc., non mente sola tales, sed facto et opere manifesto.

***Ratio* liquet.**

Nec enim solo spiritu constat homo, sed et corpore: quo circa etiam opera necesse est hominum sint qua spiritalia, qua et corporalia.

Quale quid vel in ipsis Sacramentorum institutis conspicimus.

5. Eccl.stes[105] 4: *"Vae soli, quia cum ceciderit, non habebit sublevantem se"*.

---

[105] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Eccl".

Et Prov. 18: *"Frater, qui adjuvatur a fratre, est quasi civitas firma"*.
Omnino enim Eccl.stes[106] 4: *"Funiculus triplex difficile rumpitur"*.
Suis igitur meritis confidat, sibique placeat: quia, 1 Petr. 4: *"Iustus vix salvabitur"*.
VI. Ad hanc igitur Fraternitatem devotionis et liberae voluntatis, non ullius necessitatis, veniant *Peccatores*.
1. Quia nativo ligna succo virentia, aut aquis oppleta, ignem haud facile capiunt sola, nisi jam ardentibus adjiciantur.
2. Veniant *Justi*: quia carbo vivus emoritur solus: aliis junctus vivis, gliscit ardentius.
3. Veniant *Religiosi*: quia unum in pomario pomum, rosa in roseto una, tritici granum unicum nihili aestimatur: adjectum vero ad cuniculum, hunc auget ipsum, et unum augetur numero plurimorum.
4. Veniant *Mechanici*: unus enim lapis, trabs una castrum haud constituit, sed multa.
5. Veniant *Peregrinantes*: quia comes facundus in via, pro vehiculo est.

cum ulla solemnitate celebrarentur Christiana? Omnino voluit, vultque Deus non mente solum in occulto, sed voce etiam, ac opere in publico laudari, adorari, prædicari. 3. Quid? si, quod ais, benefaceres in mente tecum tacitus, quid opere publico inque communi defugeres idem? Vel ipsius opera Dei perfecta sunt, et manifesta: et charitas, bonumque, sui est diffusivum, ad proximi utilitatem, non amat unius intra mentis latibulum obscurari, et squalere; sed qui bene agit, amat lucem: odit, qui male. Audi Dom. Matth. 5. *Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, et glorificent patrem vestrum, qui in cœlis est.* 4. Aspice Ecclesiam, ecce habet ea Apostolos, Prophetas, Martyres, Confessores, Virgines, Prælatos, Religiosos ec. non mente sola tales, sed facto et opere manifesto. Ratio liquet. Nec enim solo spiritu constat homo, sed et corpore: quo circa etiam opera necesse est hominum sint qua spiritalia, qua et corporalia. Quale quid vel in ipsis Sacramentorum institutis conspicimus. 5. Eccl.stes 4. *Væ soli, quia cum ceciderit, non habebit sublevantem se.* Et Prov. 18. *Frater, qui adjuvatur a fratre, est quasi civitas firma.* Omnino enim Eccl.stes 4. *Funiculus triplex difficile rumpitur.* Suis igitur meritis confidat, sibique placeat: quia 1. Petr. 4. *Justus vix salvabitur.*

VI. Ad hanc igitur Fraternitatem devotionis, et liberæ voluntatis, non ullius necessitatis, veniant peccatores. 1. Quia nativo ligna succo virentia, aut aquis oppleta, ignem haud facile capiunt sola, nisi jam ardentibus adjiciantur. 2. Veniant justi: quia carbo vivus emoritur solus: aliis junctus vivis, gliscit ardentius. 3. Veniant Religiosi: quia unum in pomario pomum, rosa in roseto una, tritici granum unicum nihili æstimatur: adjectum vero ad cuniculum, hunc auget ipsum, et unum augetur numero plurimorum. 4. Veniant Mechanici: unus enim lapis, trabs una castrum haud constituit, sed multa. 5. Veniant Peregrinantes: quia comes facundus in via, pro vehiculo est. 6. Veniant prælati: quia

Bez wątpienia Bóg chciał i chce być chwalony, adorowany (i) głoszony nie tylko umysłem, w tajemnicy, ale publicznie, także głosem i uczynkami.

3. Dlaczego? Jeśli, jak mówisz, (ty) czyniłeś dobro swoim umysłem, ukrywając to przed sobą, dlaczego miałbyś kiedykolwiek unikać tego samego (dobra) w pracy publicznej i społecznej.

I rzeczywiście dzieła samego Boga są doskonałe i oczywiste, a miłość i dobro, które (ze źródła miłości) wylewa się na rzecz bliźniego, nie będzie (z pewnością) chciała być przyćmiona i zakryta w kryjówce umysłu; wręcz: „kto dobrze czyni, miłuje światło; kto czyni zło, nienawidzi światła" (Rz 13,3).

Słuchajcie Pana: „Tak niech świeci wasze światło przed ludźmi, aby widzieli wasze dobre uczynki i chwalili Ojca waszego, który jest w niebie" (Mt 5,16).

---

[106] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Ecclesiast".**

4. Jeśli spojrzysz na Kościół, oto ma on apostołów, proroków, męczenników, wyznawców, dziewice, prałatów, osoby zakonne itp.: ale oni są nie tylko w myślach, ale także w rzeczywistości i objawionych dziełach.

Powód jest oczywisty: ponieważ w rzeczywistości człowiek nie składa się z samego ducha, ale także z ciała, dlatego konieczne jest, aby dzieła ludzkie były zarówno duchowe, jak i cielesne.

Jak możemy coś z tego zrozumieć, nawet w samym ustanowieniu sakramentów?

5. "Biada samotnemu, bo gdy upadnie, nie będzie miał kto go podnieść" (Koh. 4,10) oraz: „Brat, który pomaga bratu, jest jak miasto bezpieczne" (Prz. 18,19).

Bez wątpienia rzeczywiście: „trójżyłowy sznur trudno zerwać". (Koh. 4,12).

Któż więc mógłby zaufać swoim zasługom i zadowolić siebie, jeśli „sprawiedliwy z trudem się ocali" (1 Pt. 4,18)?

VI. 1. Dlatego grzesznicy przychodzą do tego Bractwa z pobożnością i wolną wolą, bez żadnych ograniczeń, gdyż drewno zielone od naturalnego soku lub drewno zalane wodą nie zapala się łatwo, jeśli nie zostanie dodane do innego (drewna), które już się pali.

2. Niech przyjdą do niego sprawiedliwi: skoro zapalony węgiel gaśnie, (jeśli jest) sam: ale dodając (do niego) inne zapalone (węgle), (węgiel) odzyskuje siły z większym zapałem.

3. Niech dojdą do tego zakonnicy: skoro (jak) jedno jabłko w sadzie jabłkowym, (jak) pojedyncza róża w ogrodzie różanym, (jak) pojedyncze ziarno pszenicy, nie ma ono żadnej wartości; ale jeśli ziarno pszenicy będzie wsadzone w ziemię, ona je użyźni, i z jednego pojedyńczego ziarna powstanie wiele.

4. Niech dojdą do tego robotnicy: tak naprawdę zamku nie buduje się z jednego kamienia czy jednej belki, ale z wielu z nich.

5. Niech przyjdą do niego pielgrzymi: dla miłego towarzystwa po drodze jest to jak (podróż) w rydwanie.

6. Veniant *Praelati*: quia sol absque stellis noctem luce non afflaret.

7. Veniant *Infirmi* juxta et *Sani*: haec enim Fraternitas est Scala Coeli et devotionis.

8. Veniant *pueri*; ac *mortui* quoque inscribantur: et eorum vel cognatus, aut amicus, aut alius quincunque pius, in dies aliquid, etsi nec, quam unum *Pater Noster*, aut *Ave*, plus comprecetur pro iis, ad modum suffragii, faciatve eleemosynam[107] etc., nomine Confraternitatis.

Sentient tamen omnes, et experientur illud Psalm. 132: *"Ecce, quam bonum et quam[108] jucundum est fratres habitare in unum"*.

---

[107] W inkunabule z 1498 roku brakuje wzmianki o jałmużnie składanej w imieniu Bractwa, ze względu na całkowitą bezpłatność Bractwa. Oto oryginalny tekst: „Sed et veniant eciam pueri atque mortui, parentes et amici, et pro illis faciant illorum consanguinei vel attinentes dietim aliquam, pro eisdem orando unum Pater Noster vel Ave Maria, vel tria secundum quod bene visum fuerit Plebano suo vel presidenti pro tempore", a jego tłumaczenie brzmi: „Niech również przychodzą dzieci i zmarli, krewni i przyjaciele, a ich krewni i powinowaci niech każdego dnia odmówią za nich jakąś (modlitwę), modląc się jednym Ojcze nasz lub Zdrowaś Maryjo, albo trzema, według uznania ich proboszcza lub aktualnego przełożonego" (fol. 160, kol. c).

[108] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "quam".

Quibus de causis Diva Maria Suo Sponso mandavit graviter, et singulariter, isthanc Suae Laudis Confraternitatem, dudum collapsam rursus ad observantiam pristinam instaurare, ad majorem Dei, Deiparaeque gloriam, Salutem mundi, et vitiorum extirpationem.

comes facundus in via, pro vehiculo est. 6. Veniant prælati: quia sol absque stellis noctem luce non afflaret. 7. Veniant infirmi juxta, et sani: hæc enim Fraternitas est scala cœli, et devotionis. 8. Veniant pueri; ac mortui quoque inscribantur: et eorum, vel cognatus, aut amicus, aut alius quincunque pius, in dies aliquid, etsi nec, quam unum *Pater noster*, aut *Ave*, plus comprecetur pro iis, ad modum suffragii, faciatve eleemosynam etc. nomine confrater-

28

nitatis: sentient tamen omnes, et experientur illud Psalm. 132. *Ecce, quam bonum, et quam jucundum est fratres habitare in unum.*

Quibus de causis Diva Maria suo sponso mandavit graviter, et singulariter, isthanc suæ laudis Confraternitatem, dudum collapsam rursus ad observantiam pristinam instaurare, ad majorem Dei, Deiparæque gloriam, salutem mundi, et vitiorum extirpationem.

6. Niech do tego dojdą Prałaci, gdyż słońce nie pozwala świecić nocy bez gwiazd.

7. Niech przyjdą do niego chorzy i zdrowi: to Bractwo jest w rzeczywistości drabiną do nieba i do pobożności.

8. Niech przyjdą do niego dzieci; i nawet zmarli niech będą wpisani: (w rzeczywistości) jeden z ich krewnych, przyjaciół lub kogokolwiek inny (pod warunkiem, że jest) pobożny, w dowolnym dniu (można go wpisać), i odmoić za nich „Ojcze Nasz” i „Zdrowaś Mario”, w ich intencji, ofiarowując jałmużnę itp. w imieniu Bractwa. Niech każdy doświadczy tego Braterstwa, a na własnej

skórze przekona się, co mówi Psalm: „Oto jak dobrze i jak radośnie, gdy bracia żyją razem” (Ps.132,1).

Z tych powodów Maria Najśw. osobiście udzieliła swemu Oblubieńcowi stanowczego mandatu, aby Bractwo Jej Chwały, które już dawno popadło w ruinę, powróciło do pierwotnego stanu, na większą chwałę Boga i Matki Bożej oraz dla zbawienia świata i o wykorzenienie wad[109].

CAPUT XVII.
De Inscriptione in Fraternitatis Nomenclaturam facienda.

Cultor Dei, et Ecclesiae Sponse colendissime.

Convenit ex aequo, et justo, ut nomina Fratrum, ac Sororum in Confraternitatis Album inscribantur ob rationes Theologicas, Politicas, et Tropologicas.

I. Theologica Ratio:

1. *Ob Librum Vitae*: quia Cultores Christi, et Mariae *“in Libro* Vitae *tuo omnes scribentur”*, Psalm. 138.

Desertores, autem[110] contemptores, vel osores eorum, Psalm. 68, *“deleantur de Libro Vitae, et cum justis non scribantur”*.

2. Ratio: *In signum peregrinationis*, et devotionis salvaturae.

Ita filii Israel et Aegyptum intrantes, et exeuntes inde, in desertum sunt descripti, Num. 26.

---

[109] Bractwo Najświętszego Różańca było wyjątkowym darem, który Matka Boża Różańcowa ofiarowała św. Dominikowi. Pierwszymi członkami Bractwa byli mieszkańcy Tuluzy we Francji, którzy z heretyków nawrócili się na katolicyzm, a dwa lata później także saraceńscy piraci, którzy porwali św. Dominika. Podczas burzy, która nadeszła w wigilię Zwiastowania Najświętszej Maryi Panny w 1414 roku, otrzymali od Matki Bożej Różańcowej proroctwo, że nie zginą w odmętach, jeśli zgodzą się przystąpić do Bractwa Różańcowego. Tak też się stało i zostali ocaleni (bł. Alan, księga II).

Bractwo Najświętszego Różańca gromadzi w dłoniach Najświętszej Maryi Panny (jest Ona Bankierką i Szafarką łask Swojego Bractwa) różańce członków, którzy do niego należą, wraz ze wszystkimi różańcami odmawianymi przez członków Bractw na całym świecie od 1212 roku.

W ten sposób Bractwo jawi się jako ogromny „wspólny rachunek” Świętych Różańców, aby za łaską Jezusa i Maryi siać w Kościele i na świecie nasiona kwiatów łask i cnót niebieskich oraz przemienić świat w kwitnącą łąkę.

Członkowie Bractwa Różańcowego również otrzymają niezliczone łaski, proporcjonalnie do swojego dobrowolnego zaangażowania i oddania Najświętszemu Różańcowi Bractwa, a w godzinie śmierci nadal będą otrzymywać duchową pomoc i modlitwy wstawiennicze ze strony członków Bractwa Różańcowego.

Na obrazie Matki Bożej Różańcowej z Pompejów, przedstawionym powyżej, Matka Boża Różańcowa, w czerwonej sukni i zielonym płaszczu, bez welonu na głowie, schodzi z Tronu w sandałach pielgrzymich, aby wyjść naprzeciw św. Dominikowi Guzmánowi (+1221) i św. Katarzynie ze Sieny (+1380). Oboje są członkami Bractwa Najświętszego Różańca, choć żyli w różnych stuleciach, lecz w Bractwie Najświętszego Różańca nie ma to znaczenia, ponieważ Księga znajdująca się pod Tronem Najświętszej Maryi Panny przechowuje imiona Jej różańcowych czcicieli. Ci, którzy wytrwają w Bractwie, otrzymają na ziemi wielkie łaski (ukazane jako mur rozstępujący się przed św. Dominikiem i św. Katarzyną i oświetlający ich Bożym Światłem), a w Niebie otrzymają miejsce w Chórze Anielskim Maryi, aby na wieki śpiewać „Zdrowaś Maryjo” Różańca.

Dzieciątko Jezus i Najświętsza Maryja Panna pojawiają się następnie na obrazie symbolicznie jako dwa źródełka, z których wypływa żywa woda Najświętszego Różańca. Podążając za ramionami Dzieciątka Jezus, dochodzi się do źródła strumienia wypływającego z dłoni Dzieciątka Jezus: jest nim Dziewicze Łono Maryi, ponieważ Różaniec jest Mlekiem Najświętszej Maryi Panny, które karmi Jej różańcowych czcicieli i prowadzi ich do dojrzałości w wierze. Jeśli natomiast podąża się za ramionami Najświętszej Maryi Panny, od Różańca spływającego z Jej dłoni dochodzi się do źródła, którym jest Bok Dzieciątka Jezus (zapowiedź Chrystusa na Krzyżu). Maryja jest jego Szafarką, a Swoje palce trzyma niczym małe Drzwi na Boku Jezusa. Święta Katarzyna w 1375 roku otrzymała od Chrystusa tę łaskę, gdy otworzył przed nią Swoje Serce i przemienił jej serce w Serce Jezusa.

[110] W wydaniu z 1847 roku brakuje: “autem”.

3. Ratio: *Ob Professionem* quandam, qua se quisque specialem Christi, ac Mariae servulum, in Psalterii cultu esse, censerique velle profitetur, ad participandum omnium Fraternitatis meritorum, in vita, et post mortem, communicationem.

Ita Laevitae a Moyse, Num 11, numerati sunt atque descripti.

4. Ratio: *In Signum Divinae Punitionis* devitandae.

Sicut qui signo Thau signabantur, ab occisione servabantur, Ezech.

5. Ratio Theologica: *In signum Electionis divinae*, dilectionis, et conservationis.

Sic, *Apoc. 7*, recesentur descripti ex omni tribu Israel 144000 signatorum, qui a plagis Angelorum quatuor praeservati fuerunt.

Atque Psaltae Christi, ac Mariae haud paullo[111] digniores sunt censendi, quam Judei, nec Moyse minor est Maria, nec Angelica Salutatio, scriptura Moysis est inferior.

II. Politicas Rationes quinas assignamus, ob quas rite inscriptiones in Rebuspublicis frequentantur.

1. Ratio: Heroum et nomina in tabulis, et in historiis res fortiter gestae consignari volunt, ut aetatem ferant ac memoriam, gloriamque tueantur.

Quanto justius coronarii Psaltae Dei in piorum nomenclaturam inscripti observantur?

2. Ratio Civilis usurpat confraternitates alias rectas et licitas, atque pro his nominum inscriptiones, ad hasce etiam pecunias certas dependendas.

Ut sunt Fraternitates Sancti Antonii, Sebastiani, Annae, etc, nec absque Pontificis Maximi approbatione.

Quibus, et statae[112] poenae in[113] certa[114] quaedam sunt decretae et pendendae.

Quo admirabilior Psalterii est Fraternitas, quae istorum quicquam nescit, vel admittit: atque idcirco tamen inscriptionis tanto observantior.

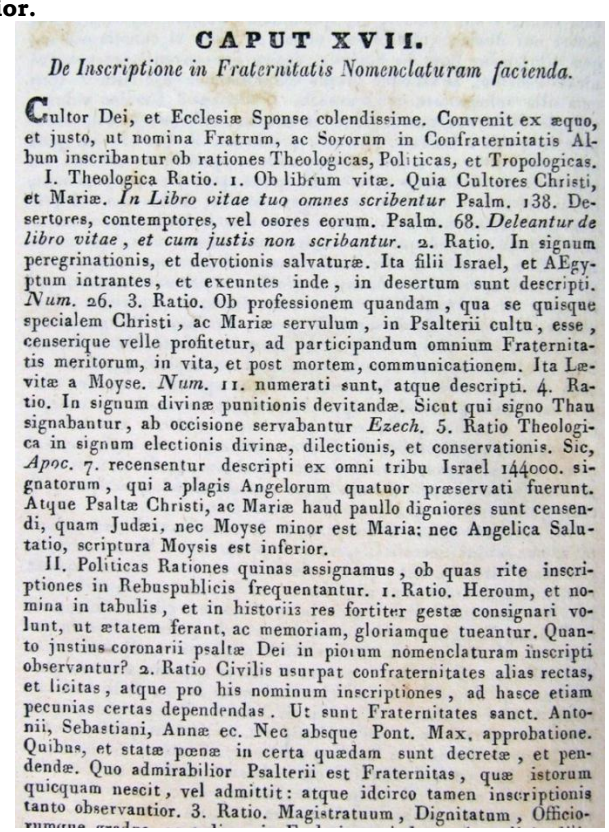

CAPUT XVII.

De Inscriptione in Fraternitatis Nomenclaturam facienda.

Cultor Dei, et Ecclesiæ Sponse colendissime. Convenit ex æquo, et justo, ut nomina Fratrum, ac Sororum in Confraternitatis Album inscribantur ob rationes Theologicas, Politicas, et Tropologicas.

I. Theologica Ratio. 1. Ob librum vitæ. Quia Cultores Christi, et Mariæ. *In Libro vitae tuo omnes scribentur* Psalm. 138. Desertores, contemptores, vel osores eorum. Psalm. 68. *Deleantur de libro vitae, et cum justis non scribantur.* 2. Ratio. In signum peregrinationis, et devotionis salvaturæ. Ita filii Israel, et AEgyptum intrantes, et exeuntes inde, in desertum sunt descripti. *Num.* 26. 3. Ratio. Ob professionem quandam, qua se quisque specialem Christi, ac Mariæ servulum, in Psalterii cultu, esse, censerique velle profitetur, ad participandum omnium Fraternitatis meritorum, in vita, et post mortem, communicationem. Ita Lævitæ a Moyse. *Num.* 11. numerati sunt, atque descripti. 4. Ratio. In signum divinæ punitionis devitandæ. Sicut qui signo Thau signabantur, ab occisione servabantur *Ezech.* 5. Ratio Theologica in signum electionis divinæ, dilectionis, et conservationis. Sic, *Apoc.* 7. recensentur descripti ex omni tribu Israel 144000. signatorum, qui a plagis Angelorum quatuor præservati fuerunt. Atque Psaltæ Christi, ac Mariæ haud paullo digniores sunt censendi, quam Judæi, nec Moyse minor est Maria; nec Angelica Salutatio, scriptura Moysis est inferior.

II. Politicas Rationes quinas assignamus, ob quas rite inscriptiones in Rebuspublicis frequentantur. 1. Ratio. Heroum, et nomina in tabulis, et in historiis res fortiter gestæ consignari volunt, ut ætatem ferant, ac memoriam, gloriamque tueantur. Quanto justius coronarii psaltæ Dei in piorum nomenclaturam inscripti observantur? 2. Ratio Civilis usurpat confraternitates alias rectas, et licitas, atque pro his nominum inscriptiones, ad hasce etiam pecunias certas dependendas. Ut sunt Fraternitates sanct. Antonii, Sebastiani, Annæ ec. Nec absque Pont. Max. approbatione. Quibus, et statæ pœnæ in certa quædam sunt decretæ, et pendendæ. Quo admirabilior Psalterii est Fraternitas, quæ istorum quicquam nescit, vel admittit: atque idcirco tamen inscriptionis tanto observantior. 3. Ratio. Magistratuum, Dignitatum, Officio-

ROZDZIAŁ XVII

Wpisanie imion do rejestru Bractwa.

O, Znawco Boga i najwierniejszy Oblubieńcze Kościoła, wypada, dla dobra i sprawiedliwości, aby imiona braci i sióstr zostały zapisane w księdze Bractwa, i to ze względów teologicznych, obywatelskich i alegorycznych.

I. Motywy teologiczne:

1. ze względu na Księgę Życia: gdyż ci, którzy są gorliwi dla Chrystusa i Maryi, „wszyscy zostaną wpisani w Twoją księgę życia” (Ps. 138,16); zamiast

---

[111] W wydaniu z 1691 roku występuje “paulo”.
[112] W wydaniu z 1691 roku występuje: “statae”.
[113] W wydaniu z 1691 roku brakuje: “in”.
[114] W wydaniu z 1691 roku występuje: “certae”.

tego zdrajcy, pogardzający lub wrogowie (Bractwa) „niech zostaną wymazani z Księgi Życia i niech nie będą zapisani wraz ze sprawiedliwymi" (Ps. 68,29);

2. jako sztandar (ziemskiej) pielgrzymki i pobożności do zbawienia, tak jak zostali policzeni synowie Izraela, zarówno podczas wchodzenia do Egiptu, jak i podczas opuszczania pustyni (Lb. 26,1nn);

3. z powodu tej Obietnicy, zgodnie z którą każdy człowiek zobowiązuje się być małym, szczególnym Sługą Chrystusa i Maryi, i chce być branym pod uwagę w służbie Najśw. Różańca, aby uczestniczyć we wspólnocie wszystkich zasług Bractwa, zarówno za życia, jak i po śmierci: w ten sam sposób Lewici zostali zarejestrowani przez Mojżesza na podstawie ich imienia (Lb. 11,21);

4. jako gwarancja, że uniknie się Boskiej kary: w ten sam sposób ci, którzy zostali naznaczeni znakiem Tau, zostali uratowani przed śmiercią (Ez. 9,4-6);

5. jako świadectwo wybrania, miłości i ochrony Boga: tak w Apokalipsie naliczono sto czterdzieści cztery tysiące naznaczonych, zarejestrowanych przez każde pokolenie Izraela, które zostały zachowane od plag czterech aniołów (Ap. 7,1-8).

A odmawiający różaniec Chrystusa i Maryi nie będą trochę bardziej godni niż Żydzi, aby być liczeni, jak Święta Maryja była więcej niż Mojżesz, i „Zdrowaś Mario" przewyższa pisma Mojżesza?

II. Wskażemy pięć motywów cywilnych, które wymagają rejestracji w Statutach:

1. chcemy przekazać historii czyny bohaterów i zapisać ich imiona w księgach, przekazać ich życie i pamięć, zachować ich chwałę: o ileż słusznie miłośnicy Różańca Świętego będą zapisani w rejestrze pobożnych osób odmawiających różaniec;

2. weźmy na przykład inne bractwa, sprawiedliwe i zgodne z prawem; i w nich inskrypcje imion są podporządkowane wpłacie określonej sumy pieniędzy: tak jest w przypadku Bractw Św. Antoniego, Św. Sebastiana, Św. Anny itp., za zgodą Papieża; w niektórych z nich ustalono także pewne kary, umieszczone w statucie i zatwierdzone.

O ileż bardziej godne podziwu jest Bractwo Różańcowe, które ich nie zna i nie przyznaje się do żadnej z tych rzeczy: i dlatego członkostwo jest bardziej gwarantowane.

3. Ratio. Magistratuum, dignitatum, officiorumque gradus, ac Ordines in Ecclesia perinde ac in Politia diligenter, magnifice ac solicite conscribuntur, in spem fidemque memoriae.

Matriculas item observant complurium Instituta, ut Academica, Cathedralia, Parochialia, Baptismalia, etc.

Et vero Marianae Laudis Officium, quanto fit prae istis talibus humanae dignitatis, nemo non plenissime[115] videt.

4. Ratio: Codices sunt, ac judices reddituum, donationum etc. in Curiis, Collegiis, Urbibus, etc.

Quae par autem donatio, vel redditus, etc, Meritorum Communicationi Fraternitatis nostrae.

5. Ratio: Tyrones, ac Veterani milites juxta unum in librum militiae sub signis inscribuntur, unde et lustratur exercitus.

At Confratres nostri profitentur militiam, sese militaturos bonam, sub signo Psalterii Jesu, ac Mariae, adversus Carnem, Mundum, et Cacodaemonem.

---

[115] W wydaniu z 1691 roku występuje: "planissime" (najpełniej).

Quid est igitur, quod tali, tantaeque Confraternitati permissum minus, aut laudabile quiddam[116] censeant Aristarchi, ac Momi, quam cuivis alteri communitati, quod[117] in Album inscribendi Fratres, ac Sorores pie receptum morem custodiant?

III. Tropologicae, sive Morales Rationes suppetunt plures, quae ad eminentiorem virtutum perfectionem Inscriptiones amant, et observant.

1. Ratio: *Ob Fidei Receptionem*[118].

Viris enim pene innumeris in Album relatis devotio crescit inscriptis, et admissionis ad communionem dubium cessat.

2. *Ob spem salutis* certiorem.

Haec enim cum peccatoribus vacillare posset, mirifice roborantur ii cognito, tot sibi Confratrum merita in subsidium esse parata, quae cum poenitentibus invita patrocinentur ad satisfactionem: tum vita perfunctis suffragentur ad liberationem, aut majorem ad gloriae cedant coronam.

Verum namque Gregorianum illud opinor: *impossibile est, multorum preces non exaudiri.*

tanto observantior. 3. Ratio. Magistratuum, Dignitatum, Officiorumque gradus, ac ordines in Ecclesia perinde, ac in politia diligenter, magnifice, ac solicite conscribuntur, in spem fidemque me-

moriæ. Matriculas item observant complurium instituta, ut Academica, Cathedralia, Parochialia, Baptismalia ec. Et vero Marianæ laudis officium; quanto fit præ istis talibus humanæ dignitatis, nemo non plenissime videt. 4. Ratio. Codices sunt, ac judices redditum, donationum ec. in Curiis, Collegiis, Urbibus ec. Quæ par autem donatio, vel redditus ec. meritorum communicationi Fraternitatis nostræ. 5. Ratio. Tyrones, ac Veterani milites juxta unum in librum militiæ sub signis inscribuntur, unde et lustratur exercitus. At Confratres nostri profitentur militiam, sese militaturos bonam, sub signo psalterii Jesu, ac Mariæ, adversus Carnem, Mundum, et Cacodæmonem. Quid est igitur, quod tali, tantæque Confraternitati permissum minus, aut laudabile quiddam censeant Aristarchi, ac Momi, quam cuivis alteri communitati, quod in album inscribendi Fratres, ac Sorores pie receptum morem custodiant?

III. Tropologicæ, sive Morales Rationes suppetunt plures, quæ ad eminentiorem virtutum perfectionem Inscriptiones amant, et observant.

1. Ratio. Ob Fidei Receptionem. Viris enim pene innumeris in Album relatis devotio crescit inscriptis, et admissionis ad communionem dubium cessat. 2. Ob spem salutis certiorem. Hæc enim cum peccatoribus vacillare posset, mirifice roborantur ii cognito, tot sibi Confratrum merita in subsidium esse parata, quæ cum pœnitentibus invita patrocinentur ad satisfactionem; tum vita perfunctis suffragentur ad liberationem, aut majorem ad gloriæ cedant coronam. Verum namque Gregorianum illud opinor: *impossibile est, multorum preces non exaudiri.* Quod si inscriptionis li-

3. Stopień godności i urzędów Magistratów oraz święceń w Kościele i w Państwie jest przedstawiany z uwagą, powagą i terminowością, z nadzieją i oparciem się na pamięci.

Dlatego wiele instytucji prowadzi również rejestry, takie jak akademie, katedry, parafie, baptysteria itp.

---

[116] W wydaniu z 1691 roku występuje: "quidam".
[117] W wydaniu z 1691 roku występuje: "quo".
[118] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Receptionis".

Każdy z pewnością uzna za słuszne, że jeśli to (jest ważne) dla (imion) ludzkich, będzie to warte znacznie więcej (dla tych, którzy sprawują) Oficjum Chwały Maryjnej.

4. W Kuriach, w kolegiach, w miastach itp. znajdują się Kodeksy i (w środku) sprawozdania z dochodów i darowizn itp.: te datki i dochody (są podobne) do wspołnoty zasług naszego Bractwa.

5. Żołnierze, zarówno rekruci, jak i weterani, są razem rejestrowani, w tej samej księdze z inicjałami milicji, aby nadać armii prestiż.

Czy nie będzie to więcej warte dla naszych Braci, którzy pod sztandarem Najśw. Różańca Jezusa i Maryi stoją w szeregu, aby stoczyć dobrą walkę przeciwko ciału, światu i diabłu?

Jaki jest zatem powód, dla którego tak chwalebnemu Bractwu przyznano mniej niż jakiejkolwiek innej instytucji?

Czy nie będzie bardziej opłacalne zachowywanie na liście imion Braci i Sióstr Bractwa i pobożne przekazywanie ich pamięci, niż dokonywanie spisu różnych arystarchów i Momów[119] w historii?

III. Na koniec dodaje się wiele powodów alegorycznych lub etycznych, które preferują i zachowują wpisanie imion tych, którzy osiągnęli najwybitniejszą doskonałość cnót:

1. Celem Księgi Bractwa jest zbieranie imion i nazwisk tych, którzy mieli wiarę: bowiem u niemal niezliczonej liczby osób wpisanych do Rejestru wzrasta pobożność wśród członków i rozwiewane są wszelkie wątpliwości co do ich dopuszczenia do wspólnoty;

2. Księga bractwa służy pewniejszej nadziei na zbawienie.

Nadzieja wprawdzie może osłabnąć w grzesznikach, ale rozkwita w nich niesamowicie na myśl, że zasługi braci ofiarowanych im do pomocy są tak liczne i poruszeni tą siłą dotrą pokutując do konfesjonału; kiedy opuszczą to życie, otrzymają zasługi umożliwiające uwolnienie z czyśćca i uzyskanie większej korony chwały.

Ja również, podobnie jak św. Grzegorz, mocno wierzę, że „nie jest możliwe, aby modlitwy wielu nie zostały wysłuchane”.

Quod si Inscriptionis Liber non ipsis subjiceret oculis tantum numerum inscriptorum: multis forte is aegre ad fidem accederet[120], quamque pene desertam a plerisque Fraternitatem putaret, ipse quoque tanto minoris duceret, desereret citius.

Litera[121] scripta magis, quam vox audita, movet, expertus loquor.

3. *Ob exemplum*: quod solus inscriptorum numerus inspectus de se praebet, praesertim tepidis, aut peccatorum nausea adoppletis, ut solo viso hoc albo tanto sui similium multorum; dissimililiumque, vel rubore, vel terrore, vel spe et amore frugis melioris afficiantur.

4. *Ob animi demissionem* inscriptorum, qui gaudent promiscuo maximorum, medioximorum, infimorumque numero permisceri humilitate pari.

---

[119] Arystarchowie i Momowie byli zwolennikami Arystarcha z Samotraki, gramatyka ze szkoły aleksandryjskiej i surowego krytyka, oraz Moma, syna pogańskiego boga Nocy i uosobienia oszczerstwa.

[120] W wydaniu z 1691 roku występuje: “accideret”.

[121] W wydaniu z 1691 roku występuje: “littera”.

Non parva demissio est, se Servum inter Conservos Jesu et Mariae confiteri; se aliorum etiam minimorum merita expetere, se humiliter supplicem Deo esse velle, se tumores arrogantium, invidorumque rancores flocci pendere?

Digni tales, qui se humiliarunt, ut exaltentur[122].

5. *Ob Iustitiam* q. d.[123] inscripti: profiteor aequum, justum, debitum esse, ut Christo, ac Mariae, in isto praesertim ac singillatim[124] divino cultu Psalterii sancte deserviatur.

Citra enim opem istorum justus fieri, esse perstareque nemo valet.

6. *Ob Religionis cultum* exteriorem in Ecclesia.

Qui cum publicus sit in exemplarem aedificationem, publica quoque, solemnique[125] incriptione velut contestandus est.

Neque tamen possessae Religionis normam tibi, formamque isthic inesse persuaseris, sed communis quaedam devotionis, ac pietatis Christianae.

7. *Ob Obedientiam* Dei, et Ecclesiae mandatis exinde sanctius exhibenda, in quod propositum sua velut nomina deponunt inscripti.

8. *Ob Prudentiam*: Prudens enim ad certos[126] in futurum easus, ac eventus, horum occupat injuriam, hacque inscriptione sibi tot parat amicos, quot in Confratrum sese resignat, et commendat Societatem Sanctam, talium, quorum *cor unum est, et anima una.*

bile est, multorum preces non exaudiri. Quod si inscriptionis liber non ipsis subjiceret oculis tantum numerum inscriptorum; multis forte is ægre ad fidem accederet, quamque pene desertam a plerisque Fraternitatem putaret, ipse quoque tanto minoris duceret: desereret citius. Litera scripta magis, quam vox audita, movet, expertus loquor. 3. Ob exemplum: quod solus inscriptorum numerus inspectus de se præbet, præsertim tepidis, aut peccatorum nausea adoppletis, ut solo viso hoc albo tanto sui similium multorum; dissimiliumque, vel rubore, vel terrore, vel spe, et amore frugis melioris afficiantur. 4. Ob animi demissionem inscriptorum, qui gaudent promiscuo maximorum, medioximorum, infimorumque numero permisceri humilitate pari. Non parva demissio est, se servum inter conservos Jesu, et Mariæ confiteri, se aliorum etiam minimorum merita expetere, se humiliter supplicem Deo esse velle, se tumores arrogantium, invidorumque rancores flocci pendere. 5. Ob Justitiam q. d. inscripti: profiteor æquum, justum, debitum esse, ut Christo, ac Mariæ, in isto præsertim, ac singillatim divino cultu psalterii sancte deserviatur. Citra enim opem istorum justus fieri, esse, perstareque nemo valet. 6. Ob Religionis cultum exteriorem in Ecclesia. Qui cum publicus sit in exemplarem ædificationem, publica quoque, solemnique inscriptione velut contestandus est. Neque tamen possessæ Religionis nor-

30

mam tibi, formamque isthic inesse persuaseris, sed communis quædam devotionis, ac pietatis Christianæ. 7. Ob obedientiam Dei, et Ecclesiæ mandatis exinde sanctius exhibenda, in quod propositum sua velut nomina deponunt inscripti. 8. Ob Prudentiam. Prudens enim ad certos in futurum casus, ac eventus, horum occupat injuriam, hacque inscriptione sibi tot parat amicos, quot in confratrum sese resignat, et commendat societatem sanctam talium, quorum cor unum est, et anima una. 9. Ob Charitatem fraternitatis

Skoro bowiem Księga Wpisów (w Bractwie), która ukazuje wszystkim dużą liczbę członków, przyczynia się w niewielkim znaczeniu do zachęty wszystkich pozostałych do wstąpienia do tego (Stowarzyszenia) wiary, tym bardziej (bez Księgi Zapisów) , gdyby ktoś zobaczył, że to Bractwo jest przez wielu opuszczone, byłby mniej (skłonny) do dołączenia do niego, (lub) bardzo szybko by je opuścił[127].

---

[122] Tego zdania brakuje w księdze z 1847 roku, ale występuje ono we wcześniejszych wydaniach.

[123] Prawdopodobnie skrót od: „quam dixi" („o której powiedziałem").

[124] W wydaniu z 1691 roku występuje: "singulatim".

[125] W wydaniu z 1691 roku występuje: "solennique".

[126] W wydaniu z 1691 roku występuje: "incertos".

[127] Wolność, jaką cieszymy się w Bractwie, oraz jego bezpłatny charakter są jego największymi przywilejami, których nigdy nie należy ograniczać, ponieważ stanowią one dwa Niebiańskie Bastiony Bractwa, ustanowione właśnie przez Matkę Bożą Różańcową.

Bardziej przekonuje imię wpisane niż wiele słow usłyszanych, i mówię to z doświadczenia;

3. Rejestr Bractwa służy do nauczania: wystarczy bowiem, że letni i napełnieni aż do mdłości grzechami zobaczą Rejestr i liczbę członków, tak do nich podobnych, a jednak tak odmiennych, że poczują wstyd, udrękę, pewność siebie i odwagę, jako zachętę do lepszego życia;

4. Rejestr Bractwa pokazuje prostotę ducha członków, którzy cieszą się, że wszyscy razem, duzi, średni i mali, są zapisani na tym samym poziomie.

Niemałą prostotą jest uznanie się za Sługę wśród Sług Jezusa i Maryi, uznanie potrzeby zasług innych, mniejszych od siebie, pragnienie bycia osobą pokorną, modlącą się do Boga, uważanie arogancji wyniosłych i urazy zazdrosnych za nic; oni zasługują na obietnice, ponieważ uniżyli się, aby zostać wywyższeni.

5. Księga Bractwa jest, jak powiedziałem, aktem sprawiedliwości wobec zarejestrowanych: uważam za słuszne i sprawiedliwe uznanie tych, którzy w sposób szczególny i jedyny święcie służą Chrystusowi i Maryi poprzez odmawianie Najświętszego Różańca.

Bez ich pracy (błagania) nikt nie mógłby stać się, być i pozostać sprawiedliwym!

6. Księga Bractwa jest w Kościele przejawem dzieła religijnego, które wyjaśnia uczestnictwo w Bractwie dla przykładnego zbudowania wszystkich i wymaga to publicznej i uroczystej rejestracji.

Nie wierz jednak, że zapisując się masz formalny dokument nabycia religii, ale otrzymujesz wspólnotę modlitwy i pobożności chrześcijańskiej;

7. Księga Bractwa zapewnia, że członkowie wpisują swoje imiona, aby wyrazić swą wolę, aby do końca być w świętym posłuszeństwie Bogu i przykazaniom Kościoła;

8. Księga Bractwa jest aktem roztropności, w oczekiwaniu na okoliczności i wydarzenia, które prawdopodobnie nastąpią: rejestracja odpiera ich atak, ponieważ przygotowuje tylu przyjaciół, ilu jest Braci i zawierza Jezusowi i Najśw. Maryi Pannie ich świętą wspólnotę, gdzie każdy ma jedno serce i jedną duszę;

9. *Ob Charitatem fraternitatis* diligitur attentius, et inscriptio fit diligentius, quae velut quaedam est ad mutuo diligendum, ac perseverandum compromissio.

Quibus enim semel fuit decretissimum, dare sua tantilia, et accipere tot aliorum merita tanta, per mutuam communicationem, quid opisisti, quid auxilii, consiliique invicem aliis in quibuscumque rebus praestare sese paratos affirmare ipsa videntur inscriptione?

Atque ea ex causa arctius est vinculum Fratres inter spirituales[128] charitatis, quam carnales sanguinis fratres.

Quis tam barbarus ab omni humanitate remotus, non illius memoriam animae incideret suae, a quo libente volente mille auri talenta dona abstulisset?

Quid igitur?

---

[128] W wydaniu z 1691 roku występuje: "spiritales".

Non is inter Fratrum Album mihi aeternum consignatus numeraretur; qui suam mihi animam, animaeque corporisque merita sua dedisset, et quicquid posset, aeternum sese debere mihi ultro profiteretur?

At haec mens est, haec vox inscriptionis.

10. *Ob misericordiam* Confratribus, si opus fuerit[129], exhibendam prius, ac promptius, quam alienis.

Quocirca si in pari certarent agone duo, hic Confrater, ille non frater, et hic mille aureos offerret mihi, ut adsisterem sibi agonizanti: spretis aureis ad Confratrem advolarem potius pari in articulo constitutum.

Quia sua is merita mihi communicavit: *"Quae sunt super millia auri, et argenti"*, Psalm. 118.

11. *Ob Pacem*: quae per inscriptionem, damnata capitali discordia, coalescere in tanto constantiorem potest concordiam.

Quis enim illi foret noxiae[130], vel damno, cum quo in eodem se Deo velut devovit Meritorum Consortio?

S. Dominicus sane, vel hoc praecipuo usus medio, non privata solum dissidia simultatesque rescidit, cumque fibris elisit, sed bella quoque publica, et inveterata composuit, adeoque orbem quasi universum animorum facta immutatione vertit in melius, ac reformavit.

12. *Ob cumulum meritorum*: Inscriptis[131] enim manet praemium non personale dumtaxat, sed etiam universale omnium aeque, ac singulorum.

Eo, quod orbi toti de se spondeant exemplum in Psalterio serviendi Christo, ac Mariae.

rum cor unum est, et anima una. 9. Ob Charitatem fraternitatis diligitur attentius, et inscriptio fit diligentius, quæ velut quædam est ad mutuo diligendum, ac perseverandum compromissio. Quibus enim semel fuit decretissimum, dare sua tantilia, et accipere tot aliorum merita tanta, per mutuam communicationem, quid opis isti, quid auxilii, consiliique invicem aliis in quibuscumque rebus præstare sese paratos affirmare ipsa videntur inscriptione? Atque ea ex causa arctius est vinculum fratres inter spirituales charitatis, quam carnales sanguinis fratres. Quis tam barbarus ab omni humanitate remotus, non illius memoriam animæ incideret suæ, a quo libente volente mille auri talenta dona abstulisset? Quid igitur? Non is inter fratrum album mihi æternum consignatus numeraretur, qui suam mihi animam, animæque corporisque merita sua dedisset, et quicquid posset, æternum sese debere mihi ultro profiteretur? At hæc mens est, hæc vox inscriptionis. 10. Ob misericordiam Confratribus si opus fuerit, exhibendam prius, ac promptius, quam alienis. Quocirca si in pari certarent agone duo, hic Confrater, ille non frater, et hic mille aureos offerret mihi, ut adsisterem sibi agonizanti; spretis aureis ad Confratrem advolarem potius pari in articulo constitutum. Quia sua is merita mihi communicavit: *quæ sunt super millia auri, et argenti*, Psalm. 118. 11. Ob Pacem: quæ per inscriptionem, damnata capitali discordia, coalescere in tanto constantiorem potest concordiam. Quis enim illi foret noxiæ, vel damno, cum quo in eodem se Deo velut devovit meritorum consortio? S. Dominicus sane, vel hoc præcipuo usus medio, non privata solum dissidia simultatesque rescidit, cumque fibris elisit, sed bella quoque publica, et inveterata composuit, adeoque orbem quasi universum animorum facta immutatione vertit in melius, ac reformavit. 12. Ob cumulum meritorum. Inscriptis enim manet præmium non personale dumtaxat, sed etiam universale omnium æque, ac singulorum. Eo, quod orbi toti de se spondeant exemplum in Psalterio serviendi Christo, ac Mariæ. Ad

9. Rejestr Bractwa jest na rzecz miłości braterskiej, tak aby rejestracja była traktowana z wielką uwagą i przeprowadzana z wielką starannością, na wzór obopólnej zgodzie na wzajemną miłość i trwanie.

Tak naprawdę zapisuje się tylko raz w życiu i dzieląc się wzajemnie oddaje się swoje małe zasługi, a od innych otrzymuje się tyle zasług: kto by mógł zliczyć tyle bogactw, tyle wzajemnej pomocy i rad, które idą w parze z

---

[129] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "fuerit".**

[130] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "noxae".**

[131] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "inscriptos".**

wszystkimi wyobrażeniami, które wydają się potwierdzać swoją dostępność, zaczynając od samego wpisania się?

I dlatego więź miłości między braćmi duchowymi jest bliższa niż między braćmi tej samej krwi.

Kto będzie tak niewdzięczny i tak pozbawiony człowieczeństwa, że nie zachowa w duszy żadnego wspomnienia o Tym, od którego hojnie i bezinteresownie otrzymał dar tysiąca talentów złota?

Co zatem powiedzieć więcej?

Każdy wpisany będzie policzony na moją korzyść, do wiecznego Rejestru Braci: ci, którzy oddali za mnie swoje życie, swoje zasługi duszy i ciała oraz wszystko, na co mogli zasłużyć w Bractwie, ci zatem nie pokażą mi, że jestem ich wiecznym dłużnikiem?

Taki jest zamysł, taki jest sens zapisania się;

10. Rejestr Bractwa służy, jeśli zajdzie taka potrzeba, aby okazać niezwłocznie miłosierdzie Braciom, przed wszystkimi innym osobami.

Gdyby więc dwóch rywalizowało w tych samych zawodach i jeden z nich byłby Bratem, a drugi nie, a ten zaoferowałby mi tysiąc złotych za pomoc w walce, gardząc złotem, raczej pobiegłbym w stronę Brata, obecnego przy tym samym wyzwaniu.

Istotnie, podzielił się ze mną swoimi zasługami, „które są warte więcej niż tysiąc złotych i srebrnych monet" (Ps. 118,72);

11. Rejestr Bractwa jest korzyścią dla pokoju, który wraz z wpisaniem się rozprasza grzeszną niezgodę, dając zakorzenienie trwałej zgodzie.

Kto bowiem mógłby wyrządzić obrazę lub szkodę komuś, kto uczestniczy w Komunii zasługi z Bogiem i innymi ludźmi?

Istotnie, święty Dominik za pomocą tych podstawowych środków nie tylko przeciął osobiste spory i urazy, ale także uciszył dawne walki społeczne, a po osiągnięciu przemiany w duszach, przekształcił i zreformował na lepsze prawie cały świat;

12. Księga Bractwa jest dla wzrostu zasług: członkowie faktycznie otrzymują nagrodę nie tylko dla siebie, ale także dla wszystkich Braci, nagrodę, która jest jednakowa dla każdego .

I to właśnie dlatego, że swoim przykładem zaangażowali się przed całym światem w służbę Chrystusowi i Maryi poprzez Różaniec.

Ad extremum, cum tot ac tales sint, tantaeque causae Inscriptionis; par est, et ad exemplum illustre, si quot annis semel, in Oratorio Fraternitatis, aut Paroecia, inscriptorum Fratrum, ac Sororum, publico exque libro recitarentur.

Id quod olim in festo Annunciationis Mariae Virginis consueverat observari, quod est princeps festum, ac proprium institutae Fraternitatis de Psalterio.

Locis tamen in aliis id festis agebatur: per Hispaniam, et Italiam ipsa festivitate Sancto Dominico sacra, et solenni ea fiebat proclamatio: ut qui tantae Confraternitatis innovatae reparator, at mirificus illustrator extitisset.

Prodit *M.*[132] *Thomas de Templo*, haud vane observatum esse, quod quandiu ista floruit per orbem Fraternitas, ipsum omnium honorum affluentia, ac prosperitate usum fuisse.

---

[132] **Skrót od: "Magister".**

Ipsa quoque Dei Virgo Maria nonnullis revelavit, sese per eandem Ecclesiae innumera bona collaturam. Quo Ea cuique, et Fraternitas colenda sanctius est; ritusque in eam inscribendi religiosus observandus.

Narrat *P. F.*[133] *Joannes de Monte in Mariali*, de celebri quodam eximie scientiae viro, qui nostra, inquit, memoria (cum S. Dominicus et S. Franciscus suis orbem praedicationibus, pariter exemplis et miraculis illustrarent) Dei Clementia raptus in coelestibus praegrande volumen ostenderit, quod clara in luce ad instar solis, circum radiis effulgentibus corruptum, resplendebat, in quo Confraternitatis de Psalterio Fratrum, et Sororum nomina, pereleganti forma visebantur perscripta.

Scriptorem autem S. Dominicum, et S. Franciscum assidere visos; quippe qui omni conatu et zelo indefesso, suae peregrinationis ac praedicationis tempore, quam plurimos ad idem Divini Cultus studium vocare et accendere certatim adlaborabant.

Ritum vero Inscriptionis S. P.[134] Dominicus omni cura diligentiaque observabat, et ipse, quotquot erant praeordinati, conscribebat.

spondeant exemplum in Psalterio serviendi Christo, ac Mariæ. Ad extremum cum tot, ac tales sint, tantæque causæ Inscriptionis; par est, et ad exemplum illustre, si quot annis semel, in Oratorio Fraternitatis, aut Parœcia, inscriptorum Fratrum, ac Sororum publico exque libro recitarentur. Id quod olim in festo Annunciationis Mariæ Virg. consueverat observari, quod est princeps festum, ac proprium institutæ Fraternitatis de Psalterio. Locis tamen in aliis id festis agebatur: per Hispaniam, et Italiam ipsa festivitate S. Dominico sacra, et solenni ea fiebat proclamatio; ut qui tantæ Confraternitatis innovatæ reparator, ac mirificus illustrator extitisset.

31

Prodit M. Thomas de Templo, haud vane observatum esse, quod quandiu ista floruit per orbem Fraternitas, ipsum omnium bonorum affluentia, ac prosperitate usum fuisse. Ipsa quoque Dei Virgo Maria nonnullis revelavit, sese per eandem Ecclesiæ innumera bona collaturam. Quo ea cuique, et Fraternitas colenda sanctius est; ritusque in eam inscribendi religiosius observandus.

Narrat P. F. Joannes de Monte *in Mariali*, de celebri quodam eximie scientiæ viro, qui nostra, inquit, memoria (cum s. Dominicus, et s. Franciscus suis orbem prædicationibus, pariter exemplis et miraculis illustrarent;) Dei clementia raptus in cœlestibus prægrande volumen ostenderit, quod clara in luce ad instar solis, circum radiis effulgentibus corruptum, resplendebat, in quo Confraternitatis de Psalterio Fratrum, et Sororum nomina, pereleganti forma visebantur perscripta. Scriptores autem s. Dominicum, et s. Franciscum assidere visos; quippe qui omni conatu, et zelo indefesso, suæ peregrinationis, ac prædicationis tempore, quam plurimos ad idem divini cultus studium vocare, et accendere certatim adlaborabant. Ritum vero Inscriptionis s. P. Dominicus omni cura diligentiaque observabat, et ipse, quotquot erant præordinati, conscribebat.

W końcu, skoro powodów rejestracji jest tak wiele, cennych i tak wielkich, byłoby równie znamienitym i wzorowym, gdyby raz na wiele lat w Oratorium Bractwa lub w Parafii czytano publicznie z Księgi Rejestru Bractwa, nazwiska zarejestrowanych braci i sióstr.

Podtrzymywano kiedyś tę tradycję w święto Zwiastowania Najświętszej Maryi Panny, gdyż było to główne święto ustanowienia Bractwa Różańcowego.

---

[133] **Skrót od "Pater Frater".**
[134] **Skrót od: "Sanctus Pater".**

W niektórych jednak miejscach czytanie imion odbywało się podczas innych świąt: w Hiszpanii i we Włoszech deklamacja odbywała się podczas uroczystego święta świętego Dominika, aby był obecny Ten, który naprawił i cudownie doprowadził Bractwo do odnowionej świetności.

Mistrz Tomasz ze Świątyni przekazał, że to czytanie imion nie było przestrzegane na próżno, gdyż przez cały czas, w którym to Bractwo rozkwitało na całym świecie i ta tradycja była podtrzymywana, panowała obfitość i dobrobyt wszelkich dóbr.

Nawet ta sama Dziewica Maryja, Matka Boża objawiła wielu, że wniesie przez Bractwo niezliczone dobra dla Kościoła.

Wszyscy zatem bardzo czczą Najświętszą Maryję i Jej Bractwo i bardzo religijnie przestrzegają obrzędu zapisu.

Fra Jan z Monte w swoim Mariale wspomina o sławnym człowieku szczególnie uczonym, o którym napisał ku naszej pamięci, że kiedy św. Dominik i św. Franciszek oświecili świat swoim przepowiadaniem, a także przykładami i cudami, został on porwany przez łaskawość Bożą do Nieba i ujrzał bardzo dużą księgę, która świeciła jasnym światłem na podobieństwo słońca, otoczoną świecącymi promieniami; można było w niej przeczytać, zapisane pięknym pismem, imiona Braci i Sióstr Bractwa Różańcowego.

I wtedy zobaczył, że ci, którzy siedzieli i pisali, to św. Dominik i św. Franciszek; z pewnością w czasie pielgrzymki i głoszenia, z wielkim wysiłkiem i niestrudzoną gorliwością, rywalizowali o to, by zwołać wielu i rozpalić w nich ten sam zapał do kultu Bożego.

I widział)wtedy, że św. Ojciec Dominik z całą starannością i pilnością dochował obrzędu meldunkowego i sam spisał imiona wybranych.

CAPUT XVIII

De multiplici, in spiritualibus item, ac temporalibus, Utilitate, ex Inscriptionis ritu, dimanante.

O vigilantissime ovium Christi Custos, et Pastor, quot, et quanta in Ecclesiam, inque orbem Christianum, divina humanaque Donorum commoda, ex Inscriptionis ritu, et Inscriptae Fraternitatis Marianae Communicatione descendant, nemo ea satis enumerare, minus pro dignitate commendare potest.

Poterant illa tamen, velut aggesta quaedam cumulatim inspici, in divinis istis Psalterii Oraculis duobus, Oratione, inquam, Dominica, et Angelica Salutatione.

Et, si recte colligamus, adque summa velut capita revocemus omnia, illorum dena ex Oratione Dominica[135], et Salutatione vero Angelica[136] quindena hic[137] proponere[138] licebit.

Quae duo Evangelica cum omnem Psaltarum Christi, ac Mariae certatim exerceant conatum, ac industriam sibi vendicent: paria quoque et infinite majora loboribus praemia esse reposita, nemo est quem Sacra Fides dubitare citra nefas concedat.

Nam *"recipit unusquisque, prout gessit in suo corpore"*, 2 Cor 5[139].

I. Oratio Dominica quidem suis ipsa verbis quibus constat, dena Dona optima insinuat, quibus ita merentes gratia Dei Psaltas factos[140] donare dignatur.

1. Inscripte Fraternitatis Bonum est: *in filios Dei adoptatio*[141]: quia, *Pater Noster*, orant Psaltae.

Qui enim propriis culparum demeritis fuerant reprobi, Fraternitatis consortio tantae, Dei efficiantur filii.

2. Coelestis Societatis imitatio per Gratiam.

Quia orant: *Qui es in Coelis*: id est, Beatis ipsis, per Gratiam et Gloriam.

3. *Sanctificatio* Nominis Dei in Ecclesia; quod orent toties: *Sanctificetur, etc.*

Si enim Nomen Dei, et Mariae uno in Psalterio quinquagies supra centies sanctificatur, quoties in ore, in corde Fratrum omnium, atque Sororum?

Et vere[142] hi, orationis, vi, sancti fiunt ipsi.

4. *Regni Dei Adventus*, tum in Politiae, tum in Ecclesiae, tum in Gloriae Divinae Regnum, quod orent: *Adveniat Regnum tuum.*

Atque ita, qui ante servi fuerant, nunc liberti Dei in ipsius Regno sunt.

CAPUT XVIII.

De multiplici, in spiritualibus item, ac temporalibus, Utilitate, ex Inscriptionis ritu, dimanante.

O vigilantissime ovium Christi Custos, et Pastor. Quot, et quanta in Ecclesiam, inque orbem Christianum, divina humanaque donorum commoda ex Inscriptionis ritu, et inscriptæ Fraternitatis Marianæ communicatione descendant, nemo ea satis enumerare minus pro dignitate commendare potest. Poterant illa tamen, velut aggesta quædam cumulatim inspici, in divinis istis Psalterii Oraculis duobus, Oratione, inquam, Dominica, et Angelica Salutatione. Et, si recte colligamus, adque summa velut capita revocemus omnia, illorum dena ex oratione Dominica, et Salutatione vero Angelica quindena hic proponere licebit. Quæ duo Evangelica cum omnem Psaltarum Christi, ac Mariæ certatim exerceant conatum, ac industriam sibi vendicent; paria quoque et infinite majora laboribus præmia esse reposita, nemo est quem sacra Fides dubitare citra nefas concedat. *Nam recipit unusquisque, prout gessit in suo corpore.* 2. Cor. 5.

I. Oratio Dominica quidem suis ipsa verbis quibus constat, dena Dona optima insinuat, quibus ita merentes gratia Dei Psaltas factos donare dignatur. 1. Inscriptæ Fraternitatis bonum est: in filios Dei adoptatio: quia, *Pater noster*, orant Psaltæ. Qui enim propriis culparum demeritis fuerant reprobi, Fraternitatis consortio tantæ, Dei efficiuntur filii. 2. Cœlestis Societatis imitatio per gratiam. Quia orant: *Qui es in cœlis;* id est, Beatis ipsis, per

32

gratiam et gloriam. 3. Sanctificatio Nominis Dei in Ecclesia; quod orent toties; *Sanctificetur* etc. Si enim Nomen Dei, et Mariæ uno in Psalterio quinquagies supra centies sanctificatur, quoties in ore, in corde Fratrum omnium, atque Sororum? et vere hi, orationis vi, sancti fiunt ipsi. 4. Regni Dei adventus, tum in politiæ, tum in Ecclesiæ, tum in Gloriæ divinæ regnum: quod orent. *Adveniat regnum tuum.* Atque ita, qui ante servi fuerant, nunc liberti Dei in ipsius regno sunt. 5. Dei voluntatis impletio: quod

ROZDZIAŁ XVIII

Liczne dobrodziejstw, które począwszy od obrzędu wstąpienia do Bractwa rozprzestrzeniły się równomiernie, zarówno na rzeczywistość duchową, jak i doczesną

---

[135] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Domini".
[136] W wydaniu z 1691 roku brakuje la parola: "Angelica".
[137] W wydaniu z 1691 roku występuje: "huc".
[138] W wydaniu z 1691 roku występuje: "proponamus".
[139] W wydaniu z 1691 roku brakuje cytatu 2 Kor. 5.
[140] W wydaniu z 1691 roku występuje: "mactos" (uczczony).
[141] W wydaniu z 1691 roku występuje: "adoptio".
[142] W wydaniu z 1691 roku występuje: "vero".

O Czujny Stróżu i Pasterzu Owiec Chrystusowych, czy kiedykolwiek w Kościele i w świecie chrześcijańskim mógłbyś wyliczyć lub zrozumieć wielkość boskic, którymi są dary przychodzące w momencie wpisania się oraz wspólnota zasług po wpisaniu się do Rejestru Bractwa Najświętszej Maryi Panny?
Te dary można jednak uważać za nadprogramowy dodatek do dwóch boskich modlitw „Ojcze Nasz" i „Zdrowaś Mario".
A jeśli prawidłowo połączymy i przywrócimy wszystkie dary dwóch najwyższych modlitw, można sobie wyobrazić dziesięć darów na raz dla „Ojcze Nasz" i piętnaście darów na raz dla „Zdrowaś Mario".
Te dwie ewangeliczne modlitwy zawierają, niczym w zawodach, cały wysiłek odmawiających różaniec Chrystusa i Maryi, i zabiegają o ich pracowitość; za trudy otrzymują też równie nieskończenie większe nagrody i co do tego święta wiara nie pozwala nikomu w to wątpić.
Istotnie: „każdy otrzymuje tyle, ile był w stanie unieść w swoim ciele" (2 Kor. 5,10).
I. Z pewnością „Ojcze Nasz", składający się z dziesięciu słów, przekazuje dziesięć wspaniałych darów, którymi łaska Boża raczy zadowolić tych, którzy zasługują na to, by zostać ustanowionymi odmawiającymi różaniec:
Dobra płynące wraz z zapisem są następujące:
1. Dobro adopcji jako dzieci Boże, gdyż one modlą się: „Ojcze Nasz".
Oni bowiem, którzy byli niegodziwi z powodu własnych przewinień i grzechów, uczestnicząc w tak wielkim Bractwie, są odrodzonymi dziećmi Bożymi;
2. Dobro naśladowania Miasta Niebieskiego, poprzez łaskę, ponieważ odmawiający różaniec modlą: "Qui es in Coelis (ktoryś jest w niebie)", to jest proszą Niebiańskie Miasto Błogosławionych, o łaskę i chwałę;
3. Dobro uświęcenia Imienia Bożego w Kościele, gdy odmawiający różaniec modlą się: „Święć się imię Twoje".
Istotnie, jeśli imiona Boga i Maryi w jednym Różańcu zostaną w sposób święty powtórzone sto pięćdziesiąt razy, jak wiele razy święte Imiona zostaną uświęcone, jeśli będą na ustach i w sercach wszystkich Braci i Sióstr z Bractwa!
4. Dobro nadejścia Królestwa Bożego, zarówno w państwie, jak i w Kościele, i w Królestwie Bożej chwały, gdy odmawiający różaniec modlą się: „Przyjdź Królestwo Twoje".
I tak ci, którzy kiedyś byli niewolnikami, są teraz wolni w tym samym Królestwie Bożym;

5. *Dei Voluntatis impletio*, quod orant: *Fiat Voluntas Tua etc.*
6. *Temporalium sufficentia* magis, quam abundantia.
Quod orant: *Panem nostrum etc.* vitae necessarium mortali, et spiritali in Sacramentorum digna usurpatione.

Hae quidem[143] bonorum causae generales omnium, tantum, seu[144] par, apud multos Deique diu, suique immemores, valuerunt; ut nulla eis cederet dies, quin tremendo S. Missae Sacrificio supplices prius adstitissent: quam ad suae concederent officia vocationis.

7. *Dimissio peccatorum*, quod orent: Et dimitte[145].

Hinc oh quanta peccatorum facta est, fitque conversio!

Stupentibus Angelorum choris, et exultantibus.

8. *Fraterna Charitas, et Pax* intus, et foris, qua publica, qua privata.

Effecta ea testantur luculenter non nisi orbi universo, quod orent: *Sicut et nos dimittimus debitoribus nostris*[146].

9. *A*[147] *tentationibus liberatio*, quod orent: *Et ne nos, etc.*

Et hoc experti sumus in multis; qui positi[148] in Fraternitatem tantae communionis evaserunt in Samsones, Davides etc.

10. *Liberatio a malis* tum colpae, tum poene, quod orent: *Sed libera nos, etc.*

Atque hinc vidimus, ut notorium, infirmos multos, contribulatos ac tantum non pene desperatos, redditos sibi, Deo, vitaeque novae; ut primum sese in Fraternitatem hanc conscribi consenserunt, et Psalterium pie frequentare instituerunt.

Unde Psalterii merito mulierem caecam vidi illuminatam: aliam malo daemone obsessam ac rabidam, perfecte liberatam.

Ista, aliaque talia, et efficacia Dominicae Orationis obtineri posse, nos Fides Christiana docet, inde, ex quo eandem divinam nos Orationem Christus docuit: simul quoque in eadem bona petenda omnia, et quaecunque mala depraecanda, comprehendit: tum denique et consecuturum effectum velut promisit istis.

Matt. 7, Luc. 11: *"Quaerite et invenietis: pulsate et aperietur vobis, petite, et accipietis. Omnis enim qui petit, accipit: et qui quaerit, invenit; et pulsanti aperietur".*

liberti Dei in ipsius regno sunt. 5. Dei voluntatis impletio: quod orant, *Fiat voluntas tua* etc. 6. Temporalium sufficientia magis, quam abundantia. Quod orant. *Panem nostrum* etc. vitæ necessarium mortali, et spiritali in Sacramentorum digna usurpatione. Hæ quidem bonorum causæ generales omnium, tantum, seu par, apud multos Deique diu, suique immemores, valuerunt; ut nulla eis cederet dies, quin tremendo s. Missæ Sacrificio supplices prius adstitissent: quam ad suæ concederent officia vocationis. 7. Dimissio peccatorum; quod orent. *Et dimitte*. Hinc oh quanta peccatorum facta est, fitque conversio! Stupentibus Angelorum choris, et exultantibus. 8. Fraterna Charitas, et pax intus, et foris, qua publica, qua privata. Effecta ea testantur luculenter non nisi orbi universo: quod orent; *Sicut, et nos dimittimus debitoribus nostris*. 9. A tentationibus liberatio; quod orent: *Et ne nos* etc. Et hoc experti sumus in multis; qui positi in Fraternitatem tantæ communionis evaserunt in Samsones, Davides etc. 10. Liberatio a malis tum culpæ, tum pœne. Quod orent, *Sed libera nos* etc.

Atque hinc vidimus, ut notorium, infirmos multos, contribulatos, ac tantum non pene desperatos, redditos sibi, Deo, vitæque novæ, ut primum sese in Fraternitatem hanc conscribi consenserunt, et Psalterium pie frequentare instituerunt. Unde Psalterii merito mulierem cæcam vidi illuminatam: aliam malo dæmone obsessam, ac rabidam, perfecte liberatam.

Ista, aliaque talia, et efficacia Dominicæ Orationis obtineri posse, nos Fides Christiana docet, inde, ex quo eandem divinam nos Orationem Christus docuit: simul quoque in eadem bona petenda omnia, et quæcunque mala deprecanda, comprehendit: tum denique, et consecuturum effectum velut promisit istis. Matt. 7. Luc. 11. *Quærite, et invenietis: pulsate, et aperietur vobis, petite, et accipietis. Omnis enim qui petit, accipit: et qui quærit, invenit: et pulsanti aperietur.* Et ne rerum quicquam petendarum ex-

5. Dobro z wypełnienia Woli Bożej, gdy odmawiający różaniec modlą się: „Bądź Wola Twoja itd.";

[143] W wydaniu z 1691 roku występuje: "quinque".
[144] W wydaniach z 1624 i 1691 roku występuje: „ceu".
[145] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Et dimit. etc.".
[146] W wydaniu z 1691 roku występują słowa zapisane z kropkami: „Sicut et nos di. de. no".
[147] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Ab".
[148] W wydaniu z 1691 roku występuje: "post sui".

6. Dobro z wystarczającej ilości rzeczy ziemskich, a nie z obfitości, gdy odmawiający różaniec modlą się: „Chleba naszego itd.”, niezbędnego do życia stworzonego i duchowego, poprzez godne uczestnictwo w Sakramentach.

Tak więc z tych pierwotnych źródeł wszelkich dóbr wielu jednakowo korzystało przez długi czas, zapominając o Bogu i o sobie: i zdarzało się, że nie było dnia, aby nie pomagali proszącym przy Najświętszej Ofierze Mszy św. przed podjęciem obowiązków swego stanu;

7. Dobro odpuszczenia grzechów, gdy odmawiający różaniec modlą się: „I przebacz nam nasze winy”.

O, jak wiele nawróceń grzeszników miało miejsce i nadal ma miejsce w ten sposób!

Chóry Anielskie zdumiewają i radują się!

8. Dobro braterskiej miłości i pokoju wewnątrz i na zewnątrz.

Rezultaty są doskonale widoczne na całym świecie, gdy odmawiający różaniec modlą się: „Jako i my przebaczamy naszym winowajcom”;

9. Dobro uwolnienia od pokus, kiedy odmawiający różaniec modlą się: “I nie wódź nas na pokuszenie”.

Doświadczyliśmy tego wiele razy: ci, którzy złączyli się z tym Bractwem o tak wielkiej wspólnocie, stali się podobni do Samsona i Dawida itd.!

10. Dobro wyzwolenia od zła, zarówno od winy, jak i od kary, gdy odmawiający różaniec modlą się: „Ale wybaw nas od złego”.

Co więcej, widzieliśmy i są to powszechnie znane fakty, że wielu chorych i cierpiących ludzi, z których niektórzy znajdowali się w rozpaczliwym stanie, powróciło do siebie, do Boga i do nowego życia, kiedy zgodzili się zapisać po raz pierwszy do tego Bractwa i zapragnęli pobożnie odmawiać różaniec.

Rzeczywiście spotkałem niewidomą kobietę, która odzyskała wzrok dzięki Najśw. Różańcowi; inna kobieta, opętana przez demona i szalona, która została całkowicie uwolniona.

Wiara chrześcijańska uczy nas, że odmawiając „Ojcze Nasz”, możemy osiągnąć te i podobne rzeczy.

Dlatego Chrystus nauczył nas odmawiać Boską Modlitwę („Ojcze Nasz”, ponieważ ona zawiera jednocześnie wszystkie dobre rzeczy, o które należy prosić, i wszystkie złe, które należy odrzucić.

Tak jak w końcu Jezus obiecał, że ze słów „Ojcze Nasz” wynikną rezultaty, kiedy powiedział: „Proście, a będzie wam dane, szukajcie, a znajdziecie, pukajcie, a będzie wam otworzone. Bo kto prosi, otrzymuje, kto szuka, znajduje, a kołaczącemu będzie otworzone” (Mt 7,7-8; Łk 11,9-10).

Et ne rerum quicquam petendarum excepisse videri possit; addidit, Marci[149] 11: *“Quicquid orantes petieritis, credite, quia[150] accipietis, et fiet vobis”.*

Atque praedicta capita dena in ipsis verbis Dominicis expressa esse, sat ipsa loquuntur.

---

[149] W wydaniu z 1691 roku występuje: “Luc.”.

[150] W wydaniu z 1691 roku występuje: “et”.

II. Salutatio Angelica nunc sua[151] ratione quindena Bona in sese contineat, patentibus rite parata; quae Psaltis Marie tum pro Salutationis dignitate, tum pro merito Virginis, clementer a Deo concedantur[152], pari via modoque declarabo.

Quindenis ea Voculis constat plane Divinis: ne quis, vel apicem in ea vacare mysterio putet, ecce tibi Fructus, seu *Effecta* illius totidem perinde Divina recensebo dumtaxat.

Bonum primum est, *Liberatio a Vae* maledictionis Evae: per *Ave*.

2. *Mentis illuminatio*, per inspirationes scientiarum informationes, et gratiam; per *Maria* id est[153] Illuminatrix[154].

3. *Gratiae donatio* singularis Servis Suis peculiaribus conferenda: quia *Gratia*, orant.

4. *Abundantia gratiae* per plenitudinem Spiritus Sancti: quia *Plena* orant, et singularem Mariae plenitudinem praedicant.

5. *Dominium libertatis*, Galat. 4: *"Qua Libertate nos Christus Liberavit"*; quia in *Dominus*, Dominae Mariae Dominationem singulariter extollunt.

6. *Assistentia Dei* in hac mundi vita.

Quia, *Tecum*, orant Famuli de Societate Mariae.

7. *Benedictio Angelica*: quia, *Benedicta*, orantes Mariae Benedictionem venerantur Angelicam, item et ipsi ab Angelis benedicendi.

8. *Privilegii specialis* possessio, prae aliis, danda Psaltis, quod in *Tu*, Deipare demonstrent praecellentias alias supra mulieres.

9. *Misericordiae impetratio*, quod, *in mulieribus*, eximiam Matrem misericordiae eminere confiteantur.

10. *Benedictio specialis*: quia in dies centies et quinquagies Dei Filio dicunt, *Et Benedictus*, qui benedicentes se benedicit.

11. *Fructus Naturae, Gratiae, et Gloriae*.

Quia in *Fructus*, fructuum Fructum Mariae certatim cohonorant Jesum.

nit: et pulsanti aperietur. Et ne rerum quicquam petendarum excepisse videri possit; addidit, Marci 11. *Quicquid orantes petieritis, credite quia accipietis, et fiet vobis.* Atque prædicta capita dena in ipsis verbis Dominicis expressa esse, sat ipsa loquuntur.

II. Salutatio Angelica nunc sua ratione quindena bona in sese contineat, petentibus rite parata; quæ Psaltis Mariæ tum pro Salutationis dignitate, tum pro merito Virginis, clementer a Deo concedantur; pari via modoque declarabo. Quindenis ea voculis constat plane divinis, ne quis, vel apicem in ea vacare mysterio putet, ecce tibi fructus, seu effecta illius totidem perinde divina recensebo dumtaxat. Bonum primum est, liberatio a væ maledictio-

33

nis Evæ: per *Ave*. 2. Mentis illuminatio, per inspirationes scientiarum informationes, et gratiam: per *Maria* id est illuminatrix. 3. Gratiæ donatio singularis servis suis peculiaribus conferenda: quia *Gratia*, orant. 4. Abundantia gratiæ per plenitudinem Spiritus sancti: *Quia plena* orant, et singularem Mariæ plenitudinem prædicant. 5. Dominium libertatis, Galat. 4. *qua libertate nos Christus liberavit*: quia in *Dominus* Dominæ Mariæ Dominationem singulariter extollunt. 6. Assistentia Dei in hac mundi vita. Quia, *Tecum*, orant famuli de societate Mariæ. 7. Benedictio Angelica. Quia, *Benedicta*, orantes Mariæ benedictionem venerantur Angelicam, item, et ipsi ab Angelis benedicendi. 8. Privilegii specialis possessio, præ aliis, danda Psaltis; quod in *Tu* Deiparæ demonstrent præcellentias alias supra mulieres. 9. Misericordiæ impetratio, quod *in mulieribus* eximiam Matrem misericordiæ eminere confiteantur. 10. Benedictio specialis: quia in dies centies, et quinquagies Dei Filio dicunt, *Et benedictus*, qui benedicentes se benedicit. 11. Fructus naturæ, gratiæ, et gloriæ. Quia in *Fructus*, fructuum fructum Mariæ certatim cohonorant Jesum. 12. Per-

I aby nikt nie wątpił, że nie można o coś prosić w modlitwie, Jezus dodał: „O cokolwiek prosicie na modlitwie, wierzcie, że otrzymacie, a będzie wam dane". (Mk. 11,24).

---

[151] **W wydaniu z 1691 roku występuje: qua".**

[152] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "conceduntur".**

[153] **W wydaniu z 1691 roku zamiast „id est" występuje: „I".**

[154] **Zdanie zestawione przez o. Coppensteina również z innych źródeł, które w inkunabule z 1498 roku brzmi następująco: „Secundo habebunt mentis illuminationem et per inspirationem et scientiam et gratiam, quia Maria, quasi Illuminatrix, secundum Ieronimum" (fol. 164, kol. a). Jego tłumaczenie brzmi: „Po drugie, otrzymają oświecenie umysłu, zarówno przez natchnienie, jak i przez poznanie oraz łaskę, ponieważ (mówią:) „Maryja" jest Oświecicielką, według (św.) Hieronima". W tłumaczeniu zostanie uwzględnione to źródło.**

A wspomniane dziesięć źródeł, które zawarte są w dziesięciu słowach"Ojcze Nasz", same w sobie mówią obficie.

II. Nawet „Zdrowaś Mario" zawiera w sobie, poprzez swoje pochodzenie, piętnaście dóbr przygotowanych dla tych, którzy o nie proszą we właściwy sposób.

Te Dobra, za Łaskawością Bożą, zostały przyznane odmawiającym różaniec Najśw. Maryi Panny zarówno ze względu na wartość „Zdrowaś Mario", jak i na zasługi Dziewicy Maryi: wyliczę je tą samą metodą i w ten sam sposób.

„Zdrowaś Mario" składa się w sumie z piętnastu Boskich słów i nigdy nie pozwól nikomu myśleć o usunięciu choćby jednego fragmentu z tej niebiańskiej modlitwy: a teraz pokażę wam owoce i równie Boskie jej skutki:

1. Pierwsze dobro to wyzwolenie od przekleństwa Ewy, za pośrednictwem „Zdrowaś";

2. Dobro oświecenia umysłu, zarówno przez natchnienie, jak przez wiedzę i łaskę, za pośrednictwem Maryi, która jest oświeceniem;

3. Dobro szczególnego daru łaski, który zostanie udzielony najbardziej oddanym sługom Najśw. Maryi Panny, gdyż odmawiający różaniec proszą o łaskę;

4. Dobro obfitości łaski i pełnia Ducha Świętego, gdyż odmawiający różaniec modlą się „Plena (Pełna)" i głoszą szczególną pełnię Ducha Św. w Marii Najśw.;

5. Dobro zdobycia wolności, ponieważ „Chrystus nas wyzwolił, abyśmy byli wolni" (Gal. 4,31); kiedy odmawiający różaniec modlą się: „Dominus (Panie)" w sposób szczególny podkreślają wolność Najśw. Maryi Panny;

6. Dobro towarzystwa Bożego w tym ziemskim życiu, poniważ Słudzy Bractwa Najśw. Maryi Panny modlą się: „Tecum (z Tobą)";

7. Dobro błogosławieństwa anielskiego, ponieważ odmawiający różaniec modlą się: "Benedicta (Błogosławiona)", czczą błogosławieństwo anioła dla Najśw. Maryi Panny; i oni również proszą o błogosławieństwo anielskie;

8. Dobro posiadania szczególnego przywileju, który przed innymi zostanie przyznany odmawiającym różaniec, gdyż w: „Ty" wywyższają przywileje Matki Bożej w porównaniu ze wszystkimi innymi kobietami;

9. Dobro otrzymania miłosierdzia, gdyż modlący się różańcem: „In mulieribus (między niewiastami)" wyznają wzniosłą wielkość Matki Miłosierdzia;

10. Dobro szczególnego błogosławieństwa, gdyż Jezus błogosławi odmawiających różaniec, którzy błogosławią go sto pięćdziesiąt razy dziennie w różańcu św., gdy mówią do Syna Bożego: „Et Benedictus (i błogosławiony)";

11. Dobro owocu natury, łaski i chwały, kiedy odmawiający różaniec modlą się: „Fructus (Owoc)", przyczyniają się do oddania czci Jezusowi, Owocowi owoców Najśw. Maryi Panny;

12. *Perfectio corporis* in natura, moribus, et fortuna, quantum saluti expedierit.
Quia in, *Ventris*, voce laudant nobilissimum, et purissimum, Virginitatis templum, et Trinitatis Triclinium.

13. *Familiaritas Mariae* specialis in uno[155] donorum aliquo[156]: quod in, *Tui*, specialem Mariae proprietatem quandam designant, quae illa cumque fuerit.

14. *Salus gratiae, et gloriae*: pro qua orant in *Jesus*, Matth. 1.

***Ipse enim salvum faciet populum suum a peccatis eorum*: praesertim tales suae Salutis Praecones, et Psaltas, Nominis Sui Cultores[157] perpetuos.**

15. *Dignus honor Sacramentorum*: quem, dum vivunt, illis praestabunt[158], et a quibus muniti dignius et vivis decedent, ut confessi, contriti, Viatico cibati, et inuncti.

Quod *Christus*, id est, Unctus, toties frequentent pro[159] corde, et ore Psaltae coronarii Christi, et Mariae.

III. Dices: Non video, quemadmodum ex Angelica Salutatione dicta quindena bona promanent.

Doleo caecitatem: et quia caecus es, in foveam cadis.

Audi igitur, si videas minus.

1. Christiano addubitare nefas est: quin ista, pluraque et majora Bona Divinae insint Salutationi, atque eadem in *Maria Gratia Plena* extiterint.

2. Cum igitur hujusce plenitudinis confessio, et laudatio digna, a Psaltis quotidie fiat, ac toties[160]; cumque in Divinis Salutationis voculis eadem contenta quoque pie ac rite memorentur, et Virgini, ex ipsiusmet accepta Thesauro hoc offerantur in iisdem voculis, ceu phialis a Deo fictis ad id factisque.

3. Cum denique Veritas Christus spondeat, pro dato reddendum danti centuplum, vel in hoc etiam mundo, fore: cquis esse Christianus potest, quem Sancta Fides et Spes juste sinant, vel *Deo* discredere, vel *Bono* diffidere, quin possit, et velit, ut verba haec sua sint *Verba Vitae*, sintque res ipsa illius, *qui dixit et facta sunt*.

Ex quibus duo admiranda et adnotanda se fecerunt.

Prius Dignitas, Vis et Potestas, Opulentia Divina, et Sanctitas Salutationis Ave, etc.

ctus, fructuum fructum Mariæ certatim cohonorant Jesum. 12. Perfectio corporis in natura, moribus, et fortuna, quantum saluti expedierit. Quia in, *Ventris*, voce laudant nobilissimum, et purissimum Virginitatis templum, et Trinitatis Triclinium. 13. Familiaritas Mariæ specialis in uno donorum aliquo: quod in, *Tui*, specialem Mariæ proprietatem quandam designant, quæ illa cumque fuerit. 14. Salus gratiæ, et gloriæ: pro qua orant in *Jesus*, Matth. 1. *Ipse enim salvum faciet populum suum a peccatis eorum*: præsertim tales suæ salutis præcones, et psaltas, nominis sui cultores perpetuos. 15. Dignus honor Sacramentorum: quem, dum vivunt, illis præstabunt, et a quibus muniti dignius et vivis decedent, ut confessi, contriti, Viatico cibati, et inuncti. Quod, Christus, id est, unctus, toties frequentent pro corde, et ore Psaltæ coronarii Christi, et Mariæ.

III. Dices. Non video, quemadmodum ex Angelica Salutatione dicta quindena bona promanent.

Doleo cœcitatem. Et quia cœcus es, in foveam cadis. Audi igitur, si videas minus. 1. Christiano addubitare nefas est; quin ista, pluraque, et majora bona divinæ insint Salutationi, atque eadem in Maria gratia plena extiterint. 2. Cum igitur hujusce plenitudinis confessio, et laudatio digna, a Psaltis quotidie fiat, ac totiescumque in divinis Salutationis voculis eadem contenta quoque pie, ac rite memorentur, et Virgini, ex ipsiusmet accepta thesauro hoc offerantur in iisdem voculis, ceu phialis a Deo fictis ad id factisque. 3. Cum denique Veritas Christus spondeat, pro dato reddendum danti centuplum, vel in hoc etiam mundo, fore: ecquis esse Christianus potest, quem sancta Fides, et Spes juste sinant, vel Deo discredere, vel bono diffidere quin possit, et velit, ut Verba hæc sua sint verba vitæ, sintque res ipsa illius, *qui dixit, et facta sunt*.

Ex quibus duo admiranda et adnotanda se fecerunt. Prius Di-

34

gnitas, vis, et potestas, opulentia divina, et sanctitas Salutationis *Ave* etc. Alterum felicitas Psaltarum, quibus eam inspirare men-

---

[155] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "una".**

[156] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "aliquo".**

[157] **Źródło z inkunabułu z 1498 roku zawiera (fol. 164, kol. c) termin „Cantores" („Śpiewacy"), który wydaje się bardziej odpowiedni.**

[158] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "praestabant".**

[159] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "pio".**

[160] **W wydaniu z 1847 roku występuje „totiescumque", jednak preferowana jest rozdzielna forma z wcześniejszych wydań.**

12. Dobro doskonałości ciała, w aspekcie fizycznym, moralnym i szczęścia, jak bardzo skorzysta to na zbawieniu odmawiających różaniec, którzy modląc się: „Ventris”, oddają chwałę Maryi Najśw., najznakomitszej i najczystszej Świątynia Dziewictwa i siedzibie Najśw. Trójcy;

13. Dobro szczególnej przyjaźni Najśw. Maryi Panny, wraz ze szczególnym darem, ponieważ odmawiający różaniec, modląc się: „Tui (Twojego)”, wywyższają ten szczególny przywilej Maryi, że miała obecność Chrystusa w sobie;

14. Dobro zbawienia, w łasce i chwale, o której zbawienie, odmawiający różaniec modlą się: „Jesus (Jezus)”.

“Istotnie, On zbawi swój lud od jego grzechów” (Mt 1,21), a zwłaszcza odmawiających różaniec, swoich heroldów zbawienia i wiecznych czcicieli Jego Imienia;

15. Dobro bycia godnie uhonorowanym sakramentami: odmawiający różaniec Chrystusa i Maryi za życia będą wyróżniać się w przyjmowaniu sakramentów, dzięki którym, bardzo godnie wyjdą odejdą spośród żyjących, wyspowiadani, żałujący, wzmocnieni wiatykiem i namaszczeni olejem św., gdyż wiele razy sercem i ustami modlili się: „Christus (Chrystus)”, który jest „Pomazańcem Bożym”.

III. Mógłbyś powiedzieć: Nie rozumiem, jak tych piętnaście dóbr może powstać ze „Zdrowaś Mario”!

Żałuję twojej ślepoty!

A ponieważ jesteś ślepy, wpadasz do dołu!

Słuchaj zatem, jeśli niewiele widzisz:

1. nie wolno chrześcijaninowi wątpić, że te i wiele innych dóbr jest zawartych w Boskim „Zdrowaś Mario” oraz, że te same dobra są obecne w Najśw. Maryi Pannie, pełnej łaski.

2. Istotnie, odmawiający różaniec codziennie głoszą tę pełnię dobra w Najśw. Maryi Pannie i godnie wysławiają wiele razy to samo dobro zawarte w Boskich słowach „Zdrowaś Mario”, ponieważ oni pobożnie i we właściwy sposób poprzez różaniec św. i poprzez słowa „Zdrowaś Mario”, ofiarują skarb, który niczym zapach kadzidła z kadzielnicy wznosi się do Boga.

3. Albowiem Chrystus, który jest Prawdą, obiecał oddać stokrotnie na tym świecie każdemu, kto daje w ofierze; nie można nigdy słusznie przyjąć, że chrześcijanin, który ma świętą wiarę i nadzieję, nie ufa Bogu, nie ufa Dobru, oczekuje i chce, aby jego słowa były jak Słowa Życia Tego, który „rzekł i stało się” (Ps. 32,9)?

Z tego, co powiedziano do tej pory, dwie rzeczy są godne podziwu i podkreślenia:

pierwsza to godność, wartość, skuteczność, boskie bogactwo i świętość „Zdrowaś Mario”;

Alterum felicitas Psaltarum, quibus eam inspirare mentem dignatus est Deus, ut sibi adlubescere sinerent ad eam tantam Fraternitatem Psalterii adque ipsum Divinum, non jam solummodo Davidicum Psalterium: in, et cum quo versantes, velut in *Fluminis impetu*, qui *laetificat Civitatem Dei*; quique *sanctificavit tabernaculum ejus*: quomodo, vel mente capi potest, quin penitissime ab eo non permadescant.

IV. Quapropter ecce tibi, quisque Psaltes Mariae corollas quindecim offert quotidie, sed generis eas triplicis: unam in Quinquagena prima, *Rosarum*, et liliorum; alteram in secunda, *Gemmarum*; tertiam in postrema, *Stellarum*.

Quis autem voces Salutatorias non intelligit longe vincere rosas suavitate; gemmas, praetiositate; stellas, claritate?

Denique haec vidit et audivit *a Virgine Maria supradictus Sponsus ejusdem Mariae Virginis, et plurima de similibus mirabilissima.*

CAPUT XIX

Quod horum melius: Psalterium Orare voce, vel mente?
An Praedicare? Dictare? Propugnare id defendendo?

Domine servorum Christi fidelium metuende.

Humana non quiescens aviditas, saepius multa quaerit impulsa lenitate[161], quam Devotione ducta.

I. Quaestio: *Utrum praestet: Orare Mente, an voce Psalterium?*

Dico:

1. Scienti mentaliter id orare, haud necesse est uti voce, Augustini vox est: Oratio mentalis sine voce valere potest, sed vocalis, nequaquam est meritoria, sine mente devota.

2. Vocale simul et mentale Psalterium melius est, quam alterum solum, quod ei duplex insit bonum; poenalitas major a corporis actu et a contentione mentis.

3. Talis Psalterii usus esse potest Aeternae Vitae meritorius, utpote pure voluntarius, nullo Ecclesiae praecepto mandatus, et ex se bonus, ut supra patet.

II. Quaestio: *Utrum melius: Orationem isthanc orare ad sensum verborum: an Rerum?*

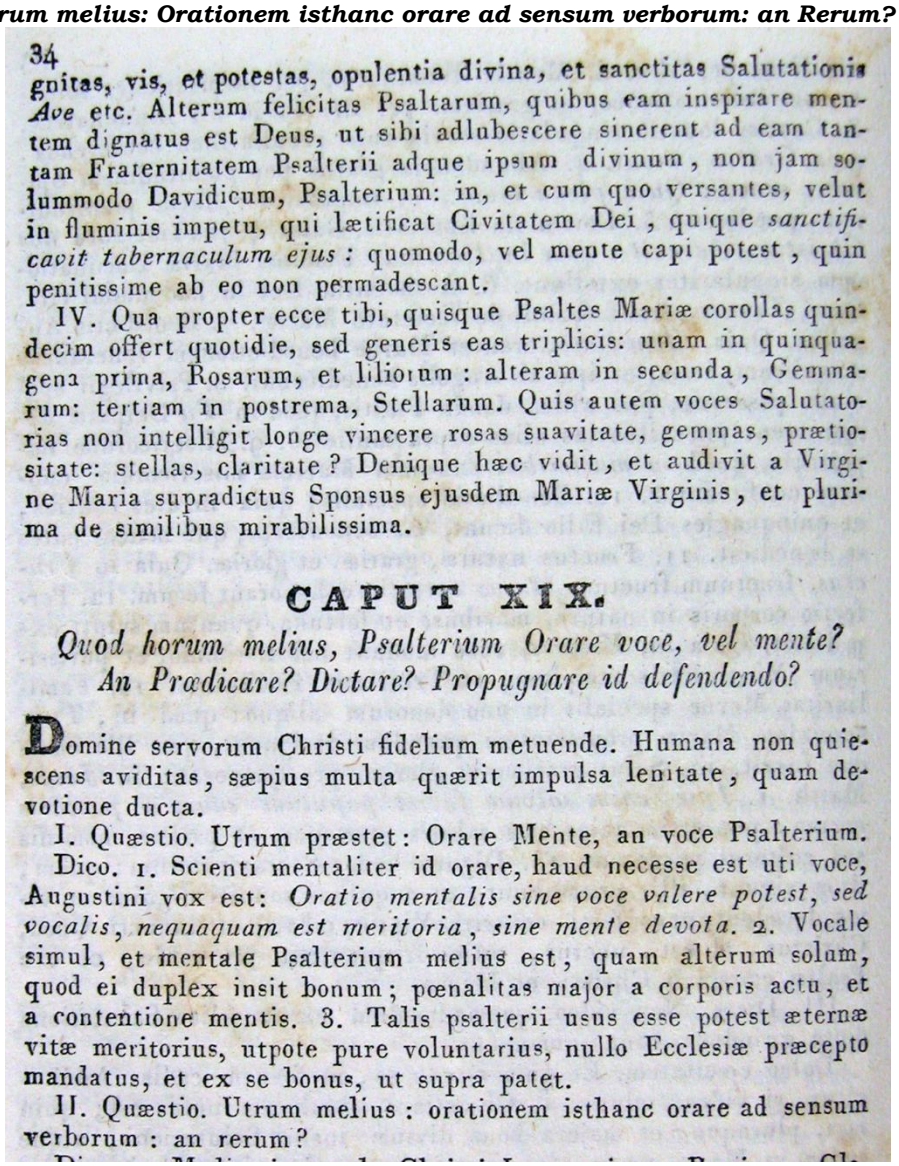

34
gnitas, vis, et potestas, opulentia divina, et sanctitas Salutationis *Ave* etc. Alterum felicitas Psaltarum, quibus eam inspirare mentem dignatus est Deus, ut sibi adlubescere sinerent ad eam tantam Fraternitatem Psalterii adque ipsum divinum, non jam solummodo Davidicum, Psalterium: in, et cum quo versantes, velut in fluminis impetu, qui lætificat Civitatem Dei, quique *sanctificavit tabernaculum ejus*: quomodo, vel mente capi potest, quin penitissime ab eo non permadescant.

IV. Qua propter ecce tibi, quisque Psaltes Mariæ corollas quindecim offert quotidie, sed generis eas triplicis: unam in quinquagena prima, Rosarum, et liliorum: alteram in secunda, Gemmarum: tertiam in postrema, Stellarum. Quis autem voces Salutatorias non intelligit longe vincere rosas suavitate, gemmas, prætiositate: stellas, claritate? Denique hæc vidit, et audivit a Virgine Maria supradictus Sponsus ejusdem Mariæ Virginis, et plurima de similibus mirabilissima.

CAPUT XIX.

Quod horum melius, Psalterium Orare voce, vel mente?
An Prædicare? Dictare? Propugnare id defendendo?

Domine servorum Christi fidelium metuende. Humana non quiescens aviditas, sæpius multa quærit impulsa lenitate, quam devotione ducta.

I. Quæstio. Utrum præstet: Orare Mente, an voce Psalterium.

Dico. 1. Scienti mentaliter id orare, haud necesse est uti voce, Augustini vox est: *Oratio mentalis sine voce valere potest, sed vocalis, nequaquam est meritoria, sine mente devota.* 2. Vocale simul, et mentale Psalterium melius est, quam alterum solum, quod ei duplex insit bonum; pœnalitas major a corporis actu, et a contentione mentis. 3. Talis psalterii usus esse potest æternæ vitæ meritorius, utpote pure voluntarius, nullo Ecclesiæ præcepto mandatus, et ex se bonus, ut supra patet.

II. Quæstio. Utrum melius: orationem isthanc orare ad sensum verborum: an rerum?

[161] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "levitate".**

drugim jest szczęście odmawiających różaniec, w których Bóg raczył wzbudzić wolę wstąpienia do Bractwa i pozwolił im zwyciężać jego wielkością, poprzez odmawianie najśw. Różanca, nie tylko samego Psałterza Dawidowego.

Trzymając w rękach koronkę Najśw. Różańca, jesteś przez nią jak w obfitej w wodę rzece, która sławi Miasto Boże i uświęca jego święty przybytek duszy (por. Ps 45, 5).): jeśli można to pojąć umysłem, nigdy nie zabraknie tych wód.

IV. Dlatego oto jest dla ciebie rzeką obfitująca w wody, o modlący się różańcem, który codziennie ofiarowujesz Maryi potrójną girlandę (trzy pięćdziesiątki) trzech różnych rodzajów: pierwsza pięćdziesiątka z róż i lilii; druga pięćdziesiątka – perły; trzecia i ostatnia pięćdziesiątka z gwiazd.

Któż nie uwierzy, że słowa „Zdrowaś Mario" przewyższają pięknością róże, kosztownością klejnoty i wspaniałością gwiazdy?

Wreszcie wspomniany Oblubieniec Dziewicy Maryi także widział i słyszał od Dziewicy Maryi wiele innych, bardzo cudownych podobnych rzeczy.

ROZDZIAŁ XIX

(Odnośnie Najśw. Różańca), co jest lepsze pośród tych rzeczy: odmawiać na głos czy w milczeniu? Głosić go czy pisać Apologię w jego obronie?

O nieustraszony Biskupie wiernych Sług Chrystusa, ludzka żądza wiedzy nie znajdująca spokoju, częściej kierowana próżnością wiedzy, niż kierowana pobożnością, prosi o wiele rzeczy:

I. pierwsze pytanie brzmi: co jest lepsze: odmawianie różańca w milczeniu czy na głos?

Odpowiem:

1. Ci, którzy potrafią odmawiać różaniec w milczeniu, nie muszą używać głosu: powiedzenie św. Augustyna brzmi: „Modlitwa myślna może być ważna bez głosu, ale modlitwa ustna nigdy nie jest chwalebna bez oddanego umysłu".

2. Lepszy jest Najśw. Różaniec w myślach i słowach jednocześnie, nie tylko w ciszy, bo zawiera w sobie podwójne dobro: więcej trudu dzięki działaniu ciała i wysiłkowi umysłu.

3. To ćwiczenie (w myślach i słowach) Najśw. Różańca może być bardziej zasłużony dla życia wiecznego, ponieważ jest decyzją całkowicie darmową, nie podyktowaną jakimś przykazaniem Kościoła i jest modlitwą samą w sobie bardzo dobrą, jak widać powyżej;

II. Drugie pytanie to: która z tych dwóch rzeczy jest lepsza: odmawiać tę modlitwę medytując znaczenie słów o tajemnic?

Dico:

1. Meditationes de[162] Christi Incarnatione, Passione, Gloria; deque Sanctis, de Virtutibus, et vitiis pluris sunt in Psalterio, quam ad verborum sensum attentio; quia rerum alia, atque alia novitate meditatarum tollit fastidium.

2. Psalterium hoc potius est institutum ad sese sub Deo colligendum, quam ad publice orandum idem in Ecclesia: cum liberae sit Devotionis, et non Necessitatis.

3. Oportet ut Psaltes Mariae saltem intendat orare attente, tametsi actu non oret attente.

Attentio enim actualis ad merendum necessaria non est, in hoc praesertim orandi modo libero: quid[163] idcirco potest orari inter ambulandum, etc, modisque aliis quibuscunque libuerit, potest addere, demere, dividere partes Psalterii ad placitum.

III. Quaestio: *Utrum melius: Psalterium Praedicare, an Orare?*

Dico (caeteris paribus): Praedicare praestat.

Nam illud, quanto est communis bonum, ac utilius; tanto et melius.

Quanquam quoad fervorem privatae devotionis, orare potest alteri praestare.

IV. Quaestio: *Quid istorum melius est[164]; Confessiones excipere, et in poenitentiam injungere Psalterium: an idem contra oppugnantes propugnare, an orare tantum?*

Distinguo:

1. Quoad vero bonum proximi praedicta praecellunt isti soli orare;

2. quoad vero bonum suum proprium; ipsum *orare* posset iis antestare.

3. Quanquam, Reconciliare, id in poenam dare, defensare, sunt quasi orare.

S. Augustinus, enim: *"Omne opus bonum est oratio"*, et vere.

V. Quaestio: *Utrum melius: Dictare quaedam ad calamum de Psalterio, an idem praedicare?*

Dictare, inquam.

1. Quia dictator, est Doctorum doctor; qui inde simpliciores ad praedicandum erudiunt.

2. Et quia in dictatione major est contemplatio, ad vitam contemplativam propius accedens; quam praedicatio, quae activam ad vitam pertinet.

Dico. 1. Meditationes de Christi Incarnatione, Passione, Gloria; deque Sanctis, de virtutibus, et vitiis pluris sunt in Psalterio, quam ad verborum sensum attentio; quia rerum alia, atq. alia novitate meditatarum tollit fastidium. 2. Psalterium hoc potius est institutum ad sese sub Deo colligendum, quam ad publice orandum idem in Ecclesia: cum liberæ sit devotionis, et non necessitatis. 3. Oportet ut Psaltes Mariæ saltem intendat orare attente, tametsi actu non oret attente. Attentio enim actualis ad merendum necessaria non est; in hoc præsertim orandi modo libero: quid idcirco potest orari inter ambulandum etc. modisque aliis quibuscunque libuerit, potest addere, demere, dividere partes Psalterii ad placitum.

35

III. Quæstio. Utrum melius: Psalterium Prædicare, an Orare? Dico, (cœteris paribus) Prædicare præstat. Nam illud, quanto est communius bonum, ac utilius, tanto, et melius. Quanquam quoad fervorem privatæ devotionis, orare potest alteri præstare.

IV. Quæstio. Quid istorum melius sit; Confessiones excipere, et in pœnitentiam injungere Psalterium: an idem contra oppugnantes propugnare, an orare tantum? Distinguo. 1. Quoad bonum proximi, prædicta præcellunt isti soli orare. 2. Quoad vero bonum suum proprium; ipsum orare posset iis antestare. 3. Quanquam, reconciliare, id in pœnam dare, defensare, sunt quasi orare s. Aug. enim, *omne opus bonum est oratio*, et vere.

V. Quæstio. Utrum melius; dictare quædam ad calamum de Psalterio: an idem prædicare? Dictare, inquam. 1. Quia dictator, est Doctorum doctor; qui inde simpliciores ad prædicandum erudiunt. 2. Et quia in dictatione major est contemplatio, ad vitam contemplativam propius accedens; quam prædicatio, quæ activam ad vitam pertinet. 3. Scriba est tanquam Moyses quidam, Verbum

---

[162] W wydaniu z 1691 roku „de" znajduje się po „Cristi".

[163] W wydaniu z 1691 roku występuje: "qui".

[164] W wydaniach z 1624 i 1691 roku brakuje „est". W wydaniu z 1847 roku zamiast „est" występuje „sit".

Odpowiem:

1. Medytacja o Wcieleniu, o Męce, o Chwale Chrystusa; a także o świętych, o cnotach i przywarach, mają w Najśw. Różańcu większą wartość niż tylko zwracanie uwagi na znaczenie słów, ponieważ koncentracja uwagi wraz z nowością rozważanych rzeczy usuwa nudę.

2. Najśw. Różaniec został ustanowiony bardziej po to, by skupić się w Bogu, niż aby odmawiać go publicznie w Kościele, gdyż jest to nabożeństwo dobrowolne, a nie przymusowe.

3. Odmawiający różaniec Maryi powinien zwracać uwagę na modlitwę, nawet jeśli w rzeczywistości nie jest w stanie modlić się uważnie.

W rzeczywistości, aby uzyskać zasługę, nie jest konieczna uważna medytacja w tym szczególnym, swobodnym sposobie modlitwy; abyście zamiast tego mogli modlić się podczas spaceru itp. oraz w inny sposób, jaki wam się podoba, tak samo jak można dodawać, usuwać lub dzielić Najśw. Różaniec na kilka części, według upodobań każdego.

III. Trzecie pytanie jest następujące: lepiej jest głosić różaniec niż modlić się nim?

Odpowiadam, że biorąc jedną miarę do obojga, głoszenie się wyróżnia.

W rzeczywistości im bardziej wspólne i korzystne jest dobro, tym jest ono lepsze.

Chociaż modlitwa z żarliwą pobożnością może przewyższyć głoszenie.

IV. Czwarte pytanie jest następujące: lepiej jest słuchać spowiedzi i dawać jako pokutę Najśw. Różaniec czy pisać obrony wobec przeciwników lub tylko modlić się nim?

Odpowiem z jednym podkreśleniem:

1. po pierwsze, w odniesieniu do dobra innych, to, co zostało powiedziane wcześniej (o spowiedzi i pisaniu o Różańcu Świętym), jest ważniejsze od samej modlitwy;

2. jednakże dla dobra jednostki sama modlitwa może przezwyciężyć pozostałe (dwie) rzeczywistości;

3. jednakże spowiadanie i dawanie różańca jako pokuty oraz jego obrona, są prawie jak modlitwa nim: św. Augustyn bowiem mówi: „Każdy dobry uczynek jest modlitwą" i rzeczywiście tak jest.

V. Piąte pytanie jest następujące: lepiej jest: pisać o różańcu używając kałamarza czy głosić go?

Powiem, że lepiej jest pisać:

1. ponieważ kto pisze, jest doktorem nad doktorami, i ci poźniej nauczają mniejszych od siebie poprzez głoszenie;

2. a ponieważ kontemplacja jest większa w piśmie, piszący jest bliżej życia kontemplacyjnego niż ten, który głosi: to jest wyrazem życia czynnego;

3. Scriba est tanquam Moyses quidam, Verbum Domini revelans Aaroni.

Praedicatores vero sunt velut Aaron in verbo subjectus Moysi.

4. Quanquam respectu laboris, charitatis, aut necessitatis ipsum *Praedicare*, altioris esse meriti potest, quam *Dictare*.

VI. Quaestio. *Utrum melius: scribere sub altero dictante: an orare, praedicare, reconciliare? etc.*

Dico.

1. Scribae Doctorum Sanctorum, si fuerint in gratia, merentur Aureolam Doctorum, et gloriae societatem, etsi non paris cum Magistris.

2. Quia vero isti per magnam quotidie poenam habent in mente subinde invita, inque corporis labore;

item tentationes saepe diaboli pulsantur de omittenda scriptione, de valetudine sibi inde laedenda, etc.

Ideo quoad haec talia, majoris esse meriti queunt, ut qui in poena majore versentur: praeterquam quod causa salutis sint multis, ex eorum scriptorum usu procurandae.

Verum ex pura devotione scribere oportet, non aviditate lucelli.

3. Magni item sunt meriti, qui conscripta communicant aliis ac evulgant.

Isti enim sunt velut aurigae, quibus vasa doctrinae Sancti Spiritus deferuntur in orbem.

Et tales par est, ut in Fraternitate Psalterii recenseantur, qui etsi minus facto, ac voto tamen id orant, et offerunt: quin etiam in aequivalenti Christum et Mariam colunt.

VII. Denique unum hic referam, ab ipsa Virgine Maria cuidam sibi devoto revelatum infra annos quatuor, quae ajebat: *"Ego impetravi a Filio Meo, quod omnes in ista Confraternitate habere possint in Confratres suos totam Curiam coelestem, in vita et in morte: quoad omnium meritorum cum Sanctis Communicationem, ac si ipsi Beati in hac mortalitate unam eandemque cum ipsis haberent Fraternitatem.*

Admirabatur, ille, nil credens dicto.

Cui illa: *"Cur non credis eos sodales esse: cum Psaltae mei in mundo id agant*[165]*, quod Beati in coelis omnes semper faciunt?"*.

Unde S. Gregorius infert: Homines venire ad Angelorum Ordines, quorum tenuerunt in vita actus officiorum.

vitam pertinet. 3. Scriba est tanquam Moyses quidam, Verbum Domini revelans Aaroni. Prædicatores vero sunt velut Aaron in verbo subjectus Moysi. 4. Quanquam respectu laboris, charitatis, aut necessitatis ipsum prædicare, altioris esse meriti potest, quam dictare.

VI. Quæstio. Utrum melius: scribere sub altero dictante: an orare, prædicare, reconciliare? etc. Dico: 1. Scribæ Doctorum Sanctorum, si fuerint in gratia, merentur Aureolam Doctorum, et gloriæ societatem, etsi non paris cum Magistris. 2. Quia vero isti per magnam quotidie pœnam habent in mente subinde invita, inque corporis labore; item tentationes sæpe diaboli pulsantur de omittenda scriptione, de valetudine sibi inde lædenda etc. ideo quoad hæc talia, majoris esse meriti queunt, ut qui in pœna majori versentur: præterquam quod causa salutis sint multis, ex eorum scriptorum usu procurandæ. Verum ex pura devotione scribere oportet, non aviditate Lucelli. 3. Magni item sunt meriti, qui conscripta communicant aliis, ac evulgant. Isti enim sunt velut aurigæ, quibus vasa doctrinæ Sancti Spiritus deferuntur in orbem. Et tales par est, ut in Fraternitate Psalterii recenseantur, qui etsi minus facto, ac voto tamen id orant, et offerunt: quin etiam in æquivalenti Christum, et Mariam colunt.

VII. Denique unum hic referam, ab ipsa Virgine Maria cuidam sibi devoto revelatum infra annos quatuor, quæ ajebat: *Ego impetravi a Filio meo, quod omnes in ista Confraternitate habere possint in Confratres suos totam curiam cœlestem, in vita, et in morte: quoad omnium meritorum cum Sanctis Communicationem, ac si ipsi Beati in hac mortalitate unam eandemque cum ipsis haberent Fraternitatem.* Admirabatur, ille, nil credens dicto. Cui illa: *cur non credis eos sodales esse: cum Psaltæ mei in mundo id agant, quod Beati in cœlis omnes semper faciunt?* Unde s. Gregorius infert: homines venire ad Angelorum Ordines, quorum tenuerunt in vita actus officiorum.

---

[165] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "agunt".**

3. pisarz jest jak nowy Mojżesz, który objawia Aaronowi Słowo Pańskie; w rzeczywistości głosiciele są jak nowi Aaronowie, poddani Słowu Mojżesza;

4. jednakże, jeśli chodzi o uwagę, wysiłek, miłość i konieczność, głoszenie może mieć większą wartość niż pisanie;

VI. Szóste pytanie brzmi: co jest lepsze: pisanie o Różańcu Świętym pod dyktando kogoś innego, czy modlić się nim, głoszenie go, spowiedź itp.?

Odpowiem:

1. uczeni w Piśmie Święci Doktorzy, jeśli byli w łasce, zasługiwali na aureolę Doktorów i byli związani z swoją chwałą, nawet jeśli nie dorównywali ich Mistrzom;

2. ponieważ uczeni w Piśmie z powodu wielkiego codziennego wysiłku często mają ociężały umysł i zmęczone ciało;

tak jak pokusy diabła często popychają ich do pominięcia przepisywania, aż do utraty zdrowia.

W konsekwencji takie trudności mogą mieć większą wartość, ponieważ one martwią większą karą; ale to jest ważne tylko wtedy, gdy przyczyną choroby była w przeważającej części praktyka ich pisania o Różańcu Świętym.

Aby otrzymać zasługi trzeba bowiem pisać z czystej pobożności, a nie z żądzy zysku;

3. tak samo ci, którzy przekazują innym swoje pisma i je rozpowszechniają, osiągną wielką zasługę: w rzeczywistości są jak powożący, którzy niosą w świat naczynia nauki Ducha Świętego.

I słusznie, że są wpisani na listę Bractwa Różańcowego, bo chociaż konkretnie modlą się mniej różańcem, to jednak z chęcią go odmawiają i ofiarowują: tak naprawdę, oni także w podobny sposób oddają cześć Chrystusowi i Maryi.

VII. Na koniec przytoczę tutaj coś, co ta sama Dziewica Maryja objawiła jednemu ze swoich wyznawców niecałe cztery lata temu, a brzmi ono: „Otrzymałam od Mojego Syna, że każdy w tym Bractwie może mieć, tak jak ich Bracia, cały Dwór Niebieski, w życiu i w śmierci; i w ten sposób będą mieli Komunię wszystkich zasług razem ze Świętymi, jak gdyby sami byli błogosławieni w tym śmiertelnym życiu, w jednym i tym samym Bractwie, razem z nimi”.

Był zdumiony, nie mogąc uwierzyć w słowa, które usłyszał.

I Maria Najśw. mówi do niego: „Dlaczego nie wierzysz, że są oni włączeni, gdy moi czciciele różańca czynią na świecie to, co zawsze czynią wszyscy Błogosławieni w Niebie?”.

Z tego powodu św. Grzegorz podaje, że ludzie pójdą do Chórów Anielskich, których dzieła starali się naśladować przez całe życie.

CAPUT XX.
De Gestatione Psalterii

Episcope Christi Famulorum piissime.

I. Quaeritur: *An ait conveniens ad zonam, vel manum, aliterve circumferre secum Patriloquium, sive Coronam Rosariam?*

Dico: Id decet, et expedit: ob humanae memoriae labilitatem; ob paratiorem usum in promptu; ob exemplum bonum, quod in utroque Testamento omnibus est mandatum.

II. *An exemplum istud sit meritorium?*

Dico: si fiat citra hypocrysim[166], et cum pietatis augendae intentione, ad alios in eundem Dei Cultum pertrahendos; hoc vere[167] non potest non esse meritorium.

In simili casu quid legitur in Revelationibus S.[168] Brigittae, quae et ipsa mirifica cum devotione Psalterium hoc trivit et visitavit.

Et ego de hoc certissimus sum.

III. *Utrum utilius: Portare in manifesto, an non portare, sed orare tamen in occulto?*

Dico:

1. Quoad exemplum aedificationis, maxime aeternum, necessarium Ecclesiae; utilius est *gestare.*

At quoad efficaciam impetrationis, utilius est *Orare*: caeteris paribus.

Quia Charitas utriusque mensura est ac pondus.

Si ex majori charitate pro Salute plurium quis gerat tantum, et non oret; sine dubio magis meretur.

Sin autem ex minore charitate, minus promerebitur: aequaliter, si cum aequali.

2. Verum tamen ex parte laboris in orando, et fructus; orare, quam portare, fuerit salutarius.

IV. *An conveniat saeculares Dominos Dominasque id gestare?* Et vel maxime: quia tenentur ex Officio recte factorum exemplum minoribus de sese praebere: hocque magis, quia aliis bonis operibus subinde minus vacare, aut sese impendere valent, aut nolunt.

V. *An Ecclesiasticos, Plebanos, Religiosus id gestare conveniat?*

Quid obstat?

36

CAPUT XX.

De Gestatione Psalterii.

Episcope Christi famulorum piissime. I. Quæritur: an sit conveniens ad zonam, vel manum, aliterve circumferre secum Patriloqium, sive Coronam Rosariam? Dico: Id decet, et expedit: ob humanæ memoriæ labilitatem: Ob paratiorem usum in promptu: Ob exemplum bonum; quod in utroque Testamento omnibus est mandatum.

II. An Exemplum istud sit meritorium? Dico: si fiat citra hypocrysim, et cum pietatis augendæ intentione, ad alios in eundem Dei cultum pertrahendos; hoc vere non potest non esse meritorium. In simili casu quid legitur in revelationibus s. Brigittæ, quæ et ipsa mirifica cum devotione Psalterium hoc trivit, et visitavit. Et ego de hoc certissimus sum.

III. Utrum utilius: Portare in manifesto, an non portare, sed orare tamen in occulto? Dico: 1. Quoad exemplum ædificationis, maxime æternum, necessarium Ecclesiæ; utilius est gestare. At quoad efficaciam impetrationis, utilius est orare: cæteris paribus. Quia Charitas utriusque mensura est, ac pondus. Si ex majori charitate pro salute plurium quis gerat tantum, et non oret; sine dubio magis meretur. Sin autem ex minore charitate, minus promerebitur: æqualiter, si cum æquali. 2. Verum tamen ex parte laboris in orando, et fructus; orare, quam portare, fuerit salutarius.

IV. An conveniat sæculares Dominos, Dominasque id gestare? Et vel maxime: quia tenentur ex officio recte factorum exemplum minoribus de sese præbere: hocque magis, quia aliis bonis operibus subinde minus vacare, aut sese impendere valent, aut nolunt.

V. An Ecclesiasticos, Plebanos, Religiosos id gestare conveniat? Quid obstat? Ipsi, plus laicis cæteris, ad Christi, Mariæque cul-

---

[166] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "hypocrysin".**
[167] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "vero".**
[168] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "B.".**

ROZDZIAŁ XX

(Jest godne nosić ze sobą koronkę Różańca?

O najpobożniejszy Biskupie Sług Chrystusa:

I. Pytamy się: czy wypada nosić różaniec przy sobie, na pasku, na ręku, czy gdzie indziej?

Odpowiadam, że jest to wygodne i przydatne zarówno ze względu na labilność ludzkiej pamięci, mieć różaniec do szybkiego użycia przy wszystkich i dać jednocześnie dobry przykład, jak jest to wymagane od wszystkich, zarówno w Starym i Nowym Testamencie.

II. Jest zasługujący ten przykład?

Odpowiadam: z pewnością taki przykład może być chwalebny tylko wtedy, gdy odbywa się bez hipokryzji i z intencją zwiększenia pobożności oraz zachęcenia innych do tej samej Boskiej Praktyki. Podobny przykład znajdujemy w Objawieniach św. Brygidy, która także posługiwała się Najśw. Różańcem z cudowną pobożnością i nosiła go w widoczny sposób.

Ja też jestem o tym bardzo przekonany.

III. Co jest bardziej przydatne: noszenie różańca w sposób widoczny lub nienoszenie go, ale odmawianie go w tajemnicy?

Odowiem:

1. jeśli chodzi o budujący przykład, na wieczność, najbardziej potrzebny Kościołowi: bardziej pożytecznie jest noszenie go.

Jeśli jednak chodzi o rezultat wstawiennictwa, bardziej pożyteczna jest modlitwa nim.

Ponieważ te dwa sposoby są równoważne, miłość będzie ich miarą i wagą.

Jeśli ktoś nosi różaniec tylko dla zbawienia wielu i się nim nie modli: jeśli porusza go większa miłość, niewątpliwie będzie zasługiwał na więcej, jeśli porusza go mniejsza miłość, będzie zasługiwał mniej ; zatem załugi są proporcjonalne do miłości, która go porusza.

2. Jednak nawet z żmudnej modlitwy przychodzi owoc zasługi: modlitwa różańcowa będzie bardziej pożyteczna dla zbawienia niż samo go noszenie.

IV. Czy wypada, aby panowie i damy tego świata nosili różaniec święty?

Zwłaszcza oni bardziej niż inni: ponieważ ze względu na swoją godność mają słuszny obowiązek być przykładem w swoim działaniu dla mniejszych, od momentu kiedy nie mogą lub nie chcą się przykładać lub poświęcać się do innych dobrych uczynków..

V. Czy wypada, aby duchowni, proboszczowie i osoby zakonne nosili różaniec święty?

Co tego zabrania?

Ipsi, plus laicis caeteris, ad Christi Mariaeque Cultum obligantur: ipsi, vi status sui, exemplo esse bono, quacumque in re sacra, laicis esse tenentur: an[169] constat, quod Laici eos imitari non ita possunt in victus temperantia, in vestitus modestia: nec in Scientia, Doctrina, Disciplina, nec in Orationibus publicis Ecclesiae, etc., ob diversitatem status altioris: verum in comprecando, gerendoque Psalterio hoc imitari populus Clerum Sacrum, ceu patres suos filii possunt.

En *Exemplum*: Legitur, apud *M. Thomam de Templo* S. Dominici socium in praedicando Psalterio: Per id aetatis in Hispania Episcopum quendam maximum, plebis suae sibi commissae depravatos mores haud quaquam ad frugem bonam reducere valuisse: quicquid diu, perque saepe, quin assidue attentaret.

Demum multis irrito expertis eventu, ipsius sedet animo, per Psalterii commendationem, sibi hactenus intentatum[170], experiri.

Igitur ipse primus grandem satis precariam Coronam, e cingulo suspensam gerere aspectabilem, novo id loci exemplo.

Novitas spectaculi admirationem primum dedit in vulgus.

Ad spectaculum vero mox, ut accessit praedicatio: jam huius clavi aures subditorum reserabat: hujus clava animos obduratorum pulsabat: huius vi et gratia, cruda ac dura virorum pectora sensim subruebat, partim effringebat; dum denique robustam inveteratae obstinaciae molem funditus eversam, comminutamque dissiparet.

Inter caetera, fuit ista Pastoris boni vox pro concione.

"Ecce* - inquit (suum illud spectabile Rosarium elata manu praeferens ostentui praebebat) - *ecce tanta dignitas est, ac plena salutis utilitas Psalterii Virginis Matri inclytae[171] Mariae: ut ego, qui et Pontifex sum vester, et Sacrae Theologiae, simul utriusque Juris Doctor; illud in zona mecum quaqua versus, domi foris circumgeram: velut Sacri Pontificatus mei, Doctoratus, omniumque honorum[172] gloriam summam, gloriaeque Coronam".

Dixit: simul tela sub eorum animis fixit ignita.

Exinde ligna porro similia foro subijcere perexit[173]: collapsae, emortuaque pietatis sensim[174] induxit![175]

Usuque ipso ad Psalterii Orationem assuefecit, denique jacentem pietatem ac honestatem publicam sic erexit, ut velut ab anteactae vitae inferis existentes, in luce nova sese mirarentur.

Quid obstat? Ipsi, plus laicis cæteris, ad Christi, Mariæque cultum obligantur: ipsi, vi status sui, exemplo esse bono, quacumque in re sacra, laicis esse tenentur: an constat, quod Laici eos imitari non ita possunt in victus temperantia, in vestitus modestia: nec in Scientia, Doctrina, Disciplina; nec in orationibus publicis Ecclesiæ etc. ob diversitatem status altioris: verum in comprecando, gerendoq. Psalterio hoc imitari populus Clerum sacrum, ceu patres suos filii possunt. En Exemplum. Legitur, apud M. Thomam de Templo s. Dominici socium in prædicando Psalterio; per id ætatis in Hispania Episcopum quendam maximum, plebis suæ sibi commissæ depravatos mores haud quaquam ad frugem bonam reducere valuisse: quicquid diu, perque sæpe, quin assidue attentaret. Demum multis irrito expertis eventu, ipsius sedet animo, per Psalterii commendationem, sibi hactenus intentatum, experiri. Igitur ipse primus grandem satis precariam Coronam e cingulo suspensam gerere aspectabilem, novo id loci exemplo. Novitas spectaculi admirationem primum dedit in vulgus. Ad spectaculum vero mox, ut accessit prædicatio: jam hujus clavi aures subditorum reserabat: hujus clava animos obduratorum pulsabat:

37

hujus vi, et gratia, cruda, ac dura virorum pectora sensim subruebat, partim effringebat; dum denique robustam inveteratæ obstinaciæ molem funditus eversam, comminutamque dissiparet. Inter cætera, fuit ista Pastoris boni vox pro concione. *Ecce*, inquit (suum illud spectabile Rosarium elata manu præferens ostentui præbebat). *Ecce, tanta dignitas est, ac plena salutis utilitas Psalterii Virginis Matris inclytæ Mariæ: ut ego, qui et Pontifex sum vester, et Sacræ Theologiæ, simul utriusque Juris Doctor; illud in zona mecum quaqua versus, domi foris circumgeram: velut Sacri Pontificatus mei, Doctoratus, omniumque bonorum gloriam summam, gloriaeque Coronam.* Dixit: simul tela sub eorum animis fixit ignita. Exinde ligna porro similia foro subijcere perexit: collapsæ, emortuæque pietatis sensim induxit? usuque ipso ad Psalterii Orationem assuefecit; denique jacentem pietatem, ac honestatem publicam sic erexit, ut velut ab anteactæ vitæ inferis existentes, in luce nova sese mirarentur. Itaque in

---

[169] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "at".**
[170] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "intentatam".**
[171] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "Matri inclytae".**
[172] **W wydaniu z 1847 roku występuje „bonorum", jednak należy preferować wersję z 1624 roku i kolejnych wydań.**
[173] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "perrexit" (prosegui).**
[174] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "sensum sensim".**
[175] **Tekst oryginalny zawiera znak zapytania, jednak sens zdania wymaga wykrzyknika.**

Oni, bardziej niż świeccy, mają obowiązek czcić Chrystusa i Maryję: od nich, ze względu na łaskę swego duchowego stanu, wymaga się, aby byli dobrym przykładem dla świeckich w każdej świętej rzeczywistości: jest oczywiste, że świeccy nie mogą ich naśladować w wstrzemięźliwości w jedzeniu, skromności ubioru, ani w nauce, w doktrynie, w dyscyplinie, ani w publicznych modlitwach Kościoła itp., ze względu na inny duchowy stopień; jednakże lud może naśladować święte duchowieństwo w modlitwie i widocznym noszeniu różańca, tak jak dzieci naśladują swoich ojców.

Oto przykład: czytamy w pismach mistrza Tomasza ze Świątyni, towarzysza św. Dominika w głoszeniu Najśw. Różańca, który w ówczesnej Hiszpanii był znaczącym biskupem, jak poprzez Najświętszy Różaniec zdołał po wielu próbach sprowadzić wiele powierzonych mu osób z poniżającego życia do życia dobrego i uczciwego, wszelkimi możliwymi sposobami, długo i często, z wytrwałością.

Wreszcie, po wielu eksperymentach i inicjatywach, bezskutecznie i na próżno, w głębi duszy poczuł, że zaleca Najśw. Różaniec, jakiego do tej pory nigdy nie doświadczył.

A więc jako pierwszy nosił w widoczny sposób duży różaniec, aby się na nim modlić, zawieszony przy pasku, co było nowością jako przykład dla tego miejsca.

Nowość widzialnego różańca początkowo wzbudziła podziw wśród ludu.

Ale potem, po jego uwidocznieniu, natychmiast nastąpiło głoszenie i za pomocą klucza różańca świętego otworzył uszy swego ludu; z laską Najśw. Różańca zapukał do dusz obojętnych; mocą i łaską różańca świętego stopniowo łamał i kruszył okrutne i twarde serca ludzkie; aż w końcu zburzył mocny mur nieustępliwego uporu, poruszywszy fundamenty rozkruszył je.

W jednym z przemówień, które ten dobry pasterz wygłosił do ludu, podnosząc rękę ze swoim wspaniałym różańcem i pokazując go w widoczny sposób, powiedział: „Oto klejnot tak wielkiej wspaniałości, oto ogromna pomoc zbawienia: Różaniec Święty Najśw. Maryi Panny, Matki Najświętszej; i ja, który jestem waszym biskupem i doktorem świętej teologii, a także obu praw (cywilnego i kanonicznego), poniosę go na zewnątrz ze mną, przy pasku, dokądkolwiek zmierzam, jako moją najwyższą chwałę i koronę chwały mojego świętego biskupstwa, mojego doktoratu i wszelkich zaszczytów”.

Mówiąc to, wtłoczył w ich dusze ogniste strzały.

A później wystrzelił na plac podobne strzały: uderzając i gasząc, powoli popychał ich w kierunku pobożności.

I tym samym odmawianiem różańca świętego przyzwyczajał ich do modlitwy różańcowej; w ten sposób podniósł życie duchowe i moralne każdego z nich do tego stopnia, że poczuli się w nowym świetle, jakby wyszli z piekła swojego poprzedniego życia.

Itaque in alios repente viros mutati, vitam pariter, moresque, commutavere.

VI. Addo, quod vidi.

1. Tres vidi in Alemannia Episcopos, et hos ex collo suspensa ferre nuda, et conspicua Psalteria.

O nobiles torques!

2. Et ipse ego compluribus Episcopis, diversis in locis, dedi Psalteria, quae et ii manifesto[176] cum gaudio et consolatione sua interiore, pulcherrimo cum exemplo atque spectaculo gestabant.

3. Apud nostrum P. M.[177] Thomas de Templo legere me memini: ea in veneratione, S. Dominici aetate, habitum fuisse Psalterium, ut qui vel novum vitae statum ordiretur, aut officium auspicabatur: ipsum protinus cum Psalterio, pietatis indice, comparere in publico fuerit necesse, nisi de viri boni nomine periclitari vellet?

Quid? Sponsum, vel Sponsam ab Psalterio vidisse nudos monstrum, aut ominis mali portentum fuisset creditum.

4. Qui vel addiscendo mechanico opificio applicabatur, vel ad navandam literis operam ludo includebatur; is una cum Psalterio addito in tyrocinium tradebatur.

Nullus cujusquam artis, aut artium liberalium capessere magisterium sinebatur, ni cum Psalterio insignior comparuisset.

Religionem ingressuri, mercaturam peregre secuturi, castra sectaturi, in hostem infesta signa illaturi, per mare vela daturi, aut quod aliud tale aggressuri, inauspicata censebantur omnia, ni Psalterii comitante freti tutela sibi consuluissent.

Atque ea mentes religione imbuebantur cum alibi late; tum vero per Hispaniam praesertim ac Italiam omnem.

Nimirum ita sibi persuasum habebant pie; Psalterium gestatum esse Dominici judicium istius, ac testimonium, quod sibi cordi sumeret quisque: *Primum quaerite Regnum Dei, et justitiam ejus, et haec omnia adijcientur vobis.*

Enim vero Dei Regnum, et Justitia Ejus per Angelicam Salutationem introivit in orbem, perque Dominicam Orationem tenetur.

Vidi ego fessae aetatis, cum veneranda canitie viros, anusque decrepitas, qui suopte exemplo, et ex majorum memoria repetito sermone ipsis, jam superius recitatis, similia testabantur.

VII. *Quaestio. Cujusmodi esse deceat Coronas praecarias?*

1. *Numero*, sint decadum quindecim; totidemque hae globulis interdistinctae, vel signis grandioribus.

Aut, sit Quinquagena una sic disposita, quae ter in orbem repetita praecando conficit Psalterium.

vitæ inferis existentes, in luce nova sese mirarentur. Itaque in alios repente viros mutati, vitam pariter, moresque commutavere.

VI. Addo, quod vidi. 1. Tres vidi in Alemannia Episcopos, et hos ex collo suspensa ferre nuda, et conspicua Psalteria. O nobiles torques! 2. Et ipse ego compluribus Episcopis, diversis in locis, dedi Psalteria, quæ, et ii manifesto cum gaudio, et consolatione sua interiore, pulcherrimo cum exemplo, atque spectaculo gestabant. 3. Apud nostrum P. M. Thomam de Templo legere me memini; ea in veneratione, s. Dominici ætate, habitum fuisse Psalterium, ut qui vel novum vitæ statum ordiretur, aut officium auspicabatur: ipsum protinus cum Psalterio, pietatis indice, comparere in publico fuerit necesse, nisi de viri boni nomine periclitari vellet? Quid? Sponsum, vel sponsam ab Psalterio vidisse nudos monstrum, aut ominis mali portentum fuisset creditum. 4. Qui vel addiscendo mechanico opificio applicabatur, vel ad navandam literis operam ludo includebatur; is una cum Psalterio addito in tyrocinium tradebatur. Nullus cujusquam artis, aut artium liberalium capessere magisterium sinebatur, ni cum Psalterio insignior comparuisset. Religionem ingressuri, mercaturam peregre secuturi, castra sectaturi, in hostem infesta signa illaturi, per mare vela daturi, aut quod aliud tale aggressuri, inauspicata censebantur omnia, ni Psalterii comitante freti tutela sibi consuluissent. Atque ea mentes religione imbuebantur cum alibi late; tum vero per Hispaniam præsertim, ac Italiam omnem. Nimirum ita sibi persuasum habebant pie; Psalterium gestatum esse Dominici judicium istius, ac testimonium, quod sibi cordi sumeret quisque: *Primum quærite regnum Dei, et justitiam ejus, et hæc omnia adijcientur vobis*. Enim vero Dei regnum, et justitia ejus per Angelicam Salutationem introivit in orbem, perque Dominicam Orationem tenetur. Vidi ego fessæ ætatis, cum veneranda canitie viros, anusque decrepitas, qui suopte exemplo, et ex majorum memoria repetito sermone ipsis, jam superius recitatis, similia testabantur.

38

VII. Quæstio. Cujusmodi esse deceat Coronas præcarias? 1. Numero, sint decadum quindecim; totidemque hæ globulis interdistinctæ, vel signis grandioribus. Aut, sit Quinquagena una sic disposita, quæ ter in orbem repetita præcando conficit Psalterium.

---

[176] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "manifesta".**

[177] **Skrót od: "Patrem Magistrum".**

Dlatego nagle przemienieni w innych ludzi, w równym stopniu zmienili swoje życie i nawyki.

VI. Dodam to, co widziałem:

1. Widziałem w Niemczech trzech biskupów, którzy nosili zawieszone na szyi różańce, proste i widoczne: łańcuszki godności!

2. i ja sam dałem wielu biskupom w różnych miejscowościach różańce, które nosili z widoczną radością i wewnętrznym weselem, dając wspaniały przykład;

3. Pamiętam, że czytałem w pismach naszego Ojca, Mistrza Tomasza ze Świątyni, że w czasach św. Dominika Najśw. Różaniec otaczano taką czcią, że ktokolwiek rozpoczynał nowy stan życia lub rozpoczynał jakieś zadanie, konieczne było, aby zawsze pojawiał się publicznie z różańcem, przejawem pobożności, jeśli nie chciał stawiać swojej własnej reputacji dobrego człowieka w złym świetle!

Co więcej, bardzo dziwnie było widzieć Pana Młodego lub Pannę Młodą bez różańca, było to uważane za zły znak;

4. ci, którzy odbywali praktykę w celu nauki prac manualnych lub ci, którzy chcieli nauczyć się sztuki pisania, byli uczeni także również Najśw. Różańca, włączonego do praktyk;

nikt nie miał dostępu do nauczania jakiejkolwiek przedmiotu ani nauk akademickich, jeśli nie okazał się dużym szacunkiem wobec Najśw. Różańca;

ci, którzy przygotowywali się do wstąpienia do zakonu, do prowadzenia handlu za granicą, do podjęcia służby wojskowej, do rozpoczęcia bitwy z wrogami, do wypłynięcia na morze i do innych podobnych przygotowań, gdyby nie zaufali pomocy i ochronie Najśw. Różańca, wszystko co podejmowali uznano za niepomyślne.

I wszędzie dusze były przepojone tą duchowością, a szczególnie w Hiszpanii i Włoszech.

Z pewnością mieli oni głębokie przekonanie, że Najśw. Różaniec św. Dominika niósł w sobie piękno i uczucie, które każdy odczuwał w swoim sercu: «Najpierw szukajcie Królestwa Bożego i Jego Sprawiedliwości, a wszystko będzie wam dodane».

Rzeczywiście, Królestwo Boże i Jego Sprawiedliwość weszły na świat przez „Zdrowaś Mario" i są podtrzymywane przez „Ojcze Nasz".

Znałem mężczyzn w podeszłym wieku, o czcigodnych siwych włosach i zniedołężniałe starsze kobiety, którzy swoim przykładem i przemówieniami przywoływali z pamięci swoich przodków podobne rzeczy, które już wcześniej opowiadano.

VII. Pytanie: jaki ma być różaniec do odmawiania?

1. Według liczby niech będzie to piętnaście dziesiątek, a one niech będą rozróżniane przez tyle paciorków lub większe znaki;

lub składa się z jednej pięćdziesiątki, która jest powtarzana trzykrotnie, aby odmówić różaniec kompletny.

2. *Materia*, sint qua libuerit: pulchra tamen esse praestiterit; tum quod pulchra delectent, ut alacritatis irritamenta: tum quod pulcherrimarum sint precularum instrumenta et indicia.

3. Nec is delectus formae adscribendus vanae est gloriae, sed Laudi potius Divinae: cujus incitamentum, et augmentum, et ornamentum laudabiliter rerum ad Dei Cultum spectantium pretio, ac pulchritudine, et magnifica subinde cum pompa quaeritur.

4. Ita amat Ecclesia celebrare Divina omnia, quanta licet amplissima cum majestate.

Quae sordida sunt, sordescant adhuc, pulchris pulchra quadrantque, placentque.

5. Qua causa imagines Christi, Mariae, et Sanctorum, et picturas, Ecclesia consectatur insigniores[178]: adesas carie, deformesve statuas abruit[179] humo, quae pieturarum tabulae ducto situ marcuerunt, ut offendicula renovet oculorum.

Signa igitur rebus signatis conformia sunt.

6. Credo talia B. Virginem cuidam devoto sibi aliquando revelasse.

7. Hoc scio: saepius apparuit Augusta Divorum Diva Regina, cum illustri in manibus Psalterio.

Dixitque; etsi quandoque indigni sint mortalium quidam speciosis, aut pretiosis Psalteriis; Ego tamen, cui deserviunt, eis dignissima sic designor.

VIII. Encomia nunc Typica S. Scripturae Psalterium pauca quaedam congeramus.

Calculi praecarii.

1. Sunt *Lapides*, de monte contemplationis excisi, *Dan 2.*

2. *Lapides grandinis*, *Jos*, *10.* in hostes fidei de coelo grandinantes.

3. Sunt *Lapides Adjutorii* 1 Reg. 4, contra Philistaeos mundi opitulantes.

4. Sunt *Lapides fundae* Davidis, 1 Reg. 17, Satanicum Goliam prosternentes.

5. Sunt *Malogranata*, Exod. 39, in caeteris Aaronici Cultus Sacris ornamentis insignita.

6. *Ansae velorum Tabernaculi*, Exod, 26, et 36. Item.

7. Sunt *Gradus* in scala Jacob, Gen. 28.

8. Sunt *Lapides*, 3 Reg. 6. *Templi Salomonis*, et *Apoc.* 21, Murorum Jerusalem.

9. Sunt *ansulae thuribuli* Domini, Exod. 26.

10 Sunt *annuli catenae*, qua revinctum Angelus ligavit in abysso.

2. Materia, sint qua libuerit: pulchra tamen esse præstiterit: tum quod pulchra delectent, ut alacritatis irritamenta: tum quod pulcherrimarum sint precularum instrumenta, et indicia. 3. Nec is delectus formæ adscribendus vanæ est gloriæ; sed laudi potius divinæ: cujus incitamentum, et augmentum, et ornamentum laudabiliter rerum ad Dei cultum spectantium pretio, ac pulchritudine, et magnifica subinde cum pompa quæritur. 4. Ita amat Ecclesia celebrare Divina omnia, quanta licet amplissima cum majestate. Quæ sordida sunt, sordescant adhuc, pulchris pulchra quadrantque, placentque. 5. Qua causa imagines Christi, Mariæ, et Sanctorum, et picturas, Ecclesia consectatur insigniores: adesas carie, deformesve statuas abruit humo, quæ picturarum tabulæ ducto situ marcuerunt, ut offendicula renovet oculorum. Signa igitur rebus signatis conformia sunt. 6. Credo talia B. Virginem cuidam devoto sibi aliquando revelasse. 7. Hoc scio: sæpius apparuit Augusta Divorum Diva Regina, cum illustri in manibus Psalterio. Dixitque; *etsi quandoque indigni sint mortalium quidam speciosis, aut pretiosis Psalteriis; ego tamen, cui deserviunt, eis dignissima sic designor.*

VIII. Encomia nunc Typica s. Scripturæ psalterium pauca quædam congeramus. Calculi præcarii. 1. Sunt Lapides, de monte contemplationis excisi, *Dan.* 2. 2. Lapides grandinis, *Jos.* 10. in hostes fidei de cœlo grandinantes. 3. Sunt Lapides Adjutorii, 1. *Reg.* 4, contra Philistæos mundi opitulantes. 4. Sunt Lapides fundæ Davidis, 1. *Reg.* 17. Satanicum Goliam prosternentes. 5. Sunt Malogranata, *Exod.* 39. in cæteris Aaronici cultus sacris ornamentis insignita. 6. Ansæ velorum Tabernaculi, *Exod.* 26, et 36. Item. 7. Sunt gradus in scala Jacob, *Gen.* 28. 8. Sunt Lapides, 3. *Reg.* 6. Templi Salomonis, et *Apoc.* 21. murorum Jerusalem. 9. Sunt Ansulæ thuribuli Domini, *Exod.* 26. 10. Sunt annuli catenæ, qua revinctum Angelus ligavit in abysso. Istud sciendum;

[178] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "insignitiores".**

[179] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "obruit".**

2. Pod względem materiału, różaniec jest taki, jak się chce: byłoby jednak lepiej, gdyby był piękny, zarówno dlatego, że jest piękną rzeczą, którą się cieszy, jak błysk entuzjazmu, jak i dlatego, że jest pięknym narzędziem i świadectwem modlitwy.

3. Wyrafinowania formy nie należy przypisywać próżności, ale raczej chwale Boga, o którą chwalebnie zabiegamy dając o wywyższenie, wzrost i ozdobę rzeczy związanych z Kultem Bożym, z ich wartością i pięknem, a także ze wspaniałym przepychem.

4. W ten sposób Kościół uwielbia celebrować wszystkie Boskie rzeczywistości z największym możliwym majestatem.

Rzeczy brzydkie szpecą miejsce, rzeczy piękne zachwycają i cieszą się swoim pięknem.

5. Z tego powodu Kościół poszukuje najznakomitszych wizerunków i obrazów Chrystusa, Maryi i Świętych, a także posągów dotkniętych zniszczeniem i zniekształconych, a także obrazów, które pokryte pleśnią zgniły, niszczy je, ponieważ są przeszkoda w kontemplacji.

Obrazy muszą bowiem odpowiadać rzeczywistości, którą przedstawiają.

6. Wierzę, że Najświętsza Dziewica objawiła kiedyś te rzeczy jednemu ze swoich czcicieli.

7. Wiem, że bardzo często dostojna Królowa, Święta Świętych, ukazywała się ze wspaniałym różańcem w dłoniach i mówiła: „Chociaż niektórzy śmiertelnicy nie są godni tak wspaniałych i drogocennych różańców, ja jednak zostałam udekorowana z maksymalną godnością przez odmawiających różaniec, którzy służą mi w ten sposób.

VIII. Uczcijmy zatem Najśw. Różaniec kilkoma znaczącymi poświadczeniami Pisma Świętego:

Paciorki Najśw. Różańca to:

1. cenne kamienie wydobyte z góry kontemplacji (Dn. 2).

2. grad, który spada z nieba, na wrogów wiary (Joz. 10).

3. kamienie ratunku, które przychodzą na pomoc przeciw Filistynom całego świata (1 Sm. 7,12).

4. kamyki z procy Dawida, która powaliła szatańskiego Goliata (1 Sm. 17).

5. nasiona granatów narysowane na niektórych ozdobach Świętego Kultu Aarona (Es. 39).

6. ozdoby zasłon Przybytku (Ez. 26 i 36).

7. Stopnie Drabiny Jakubowej (Rdz.28).

8. Kamienie Świątyni Salomona (1 Krl 6) i murów Jerozolimy (Ap. 21).

9. ozdoby kadzielnicy Pańskiej (Ez. 26).

10. ogniwa łańcucha, którym Anioł związał pokonanego (diabła) w Otchłani.

Istud sciendum; nec obiter: venerendam sic antiquitatem consuescere[180] adque nos transmisisse morem sanctum, ut unquam Oratio Dominica absque Angelica Salutatione diceretur.

IX. Quaeres denique: *Signa Psalterii qualiter significent?*

Sicut, inquam, scriptura et voces signa sunt rerum ad placitum: ita Psalterium hoc in Novo Testamento.

1. De pervulgato ritu signorum precariorum in Veteri Testamento narrant Rabbi Moyses, Salomon, et Rabbi Andreas; quod *uterque sexus Hebraeorum*, in manibus, inque zonis gestare signa consueverit, pro orationum numero, juxta orantis cujusque devotionem plura, seu pauciora: ut velut mensuram proposito terminumque suo ponerent, infra quem nollent oratum.

Hoc imperare sibi est, atque tempori.

2. Unde non incredibile videri debebit, vel ipsos *Christi Apostolos* precationum signa tulisse, quo satius ordine, numeroque praecarentur.

Testem se exemplo fecit S. Bartholomaeus, quaternas die nocteque persolvens Quinquagenas, totidem cum humi prostrationibus, ut supra retulimus.

3. De S. Eligio proditum accepimus, parasse eum cathedram sibi, visendam ab CL clavis aureis et argenteis: itemque aliis XV majoris notae intersertis.

Secundum quae sic fixa signa Psalterium Virginis orasse legi Wismariae Ducatus Magnopolensis, in libro *De mirabilibus mundi.*

tenæ, qua revinctum Angelus ligavit in abysso. Istud sciendum; nec obiter: venerandam sic antiquitatem consuescere adque nos transmisisse morem sanctum, ut unquam Oratio Dominica absque Angelica Salutatione diceretur.

IX. Quæres denique: signa Psalterii qualiter significent? Sicut, inquam, scriptura, et voces signa sunt rerum ad placitum: ita Psalterium hoc in Novo Testam. 1. De pervulgato ritu signorum precariorum in Veteri Testamento narrant Rabbi Moyses, Salomon, et Rabbi Andreas; quod uterque sexus Hebrœorum, in manibus, inque zonis gestare signa consueverit, pro orationum numero, juxta orantis cujusque devotionem plura, seu pauciora: ut velut mensuram proposito terminumque suo ponerent, infra quem nollent oratum. Hoc imperare sibi est, atque tempori. 2. Unde non incredibile videri debebit, vel ipsos Christi Apostolos precationum

39

signa tulisse, quo satius ordine, numeroque præcarentur. Testem se exemplo fecit s. Bartholomæus, quaternas die, nocteque persolvens Quinquagenas, totidem cum humi prostrationibus, ut supra retulimus. 3. De s. Eligio proditum accepimus, parasse eum cathedram sibi, visendam ab CL. clavis aureis, et argenteis: itemq. aliis xv. majoris notæ intersertis. Secundum quæ sic fixa signa Psalterium Virginis orasse legi Wismariæ Ducatus Magnopolensis, *in libro de mirabilibus mundi.*

[180] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "consuesse".**

Trzeba to dogłębnie poznać: od najczcigodniejszej starożytności aż do nas przekazywany był święty zwyczaj, zgodnie z którym nigdy nie odmawiano „Ojcze Nasz” bez „Zdrowaś Mario”.

IX. Na koniec zapytacie: jakie znaczenie mają przerywniki (znaki interpunkcyjne) na różańcu?

Odpowiadam: tak jak w Piśmie Św. i w słowach są znaki interpunkcyjne, według ustalonych zasad, tak jest i w tym Psałterzu Różańcowym Nowego Testamentu.

1. Odnosząc się do powszechnego stosowania znaków interpunkcyjnych w Starym Testamencie, rabin Moses Salomon i rabin Andrew mówią, że żydowscy mężczyźni i kobiety nosili w rękach znaki i zawieszali je u pasów, aby liczyć modlitwy, w większej lub mniejszej liczbie, w zależności od pobożności każdego wierzącego: aby wyznaczyć miarę i liczbę intencji do odmówienia, poza którą nie wykraczali w modlitwie.

To panowanie nad sobą i nad swoim czasem.

2. Nie powinno więc wydawać się niewiarygodne, że sami Apostołowie Chrystusa nosili oznaki służące do modlitwy, aby zgodnie z zasadami i ustaloną liczbą modlić się w wystarczający sposób.

Św. Bartłomiej był tego wzorowym świadkiem, recytując dzień i noc cztery pięćdziesiątki, z tyloma też pokłonami na ziemi, jak powiedzieliśmy powyżej.

3. Od św. Eligiusza otrzymaliśmy wiadomość, że przygotował dla siebie wspaniały tron, wyłożony stu pięćdziesięciu ćwiekami ze złota i srebra, które były równomiernie przeplatane kolejnymi piętnastoma ćwiekami większych rozmiarów.

Informacje dotyczące tych symboli rozdzielających w odmawianiu różańca Najśw. Maryi Panny, znalazłem w księdze „Najcudowniejsze rzeczy na świecie”, w Wismarii[181] , w Księstwie Magnopoli.

[181] Ta wiadomość pozwala nam dodać kolejny element do listy miejsc odwiedzonych przez bł. Alana. Z pewnością Alan przebywał tam w latach 1471–1475, kiedy mieszkał w Rostocku, ponieważ Wismaria znajduje się niedaleko Rostocku.

CAPUT XXI.
De Psalteriorum distributione facta vulgo.

Auctor singularis, Promotor, ac Protector famulorum Christi, ac Mariae.

I. Distribuere Psalteria bonum, decorum est, et salutare.

Rationes sibi constant.

1. Quia elargiri eleemosynas, maxime spiritales quale istud, bonum esse quis negarit?

2. Dare in Ecclesias Sacros Divinorum Officiorum Libros, est saluti[182]: quidni et manualia Psalteria, quia Laicorum Libri recte appellantur, quin et Doctorum, ac Principum?

3. Cuique mandatum est de proximo suo, ut cum ad majus usque bonum provehere adlaboret: at id talibus fit donativis.

4. Quia bonum est diffusivum, et communicativum sui, ex Divo Thoma.

Forma autem ratioque Fraternitatis nostrae in mutua communicatione consistit, quare, cum ea in spiritalibus salutaris sit; in isthoc quoque genere largitionis insigniter meritorium[183] esse, non erit, opinor qui inficiat eam.

5. Operibus misericordiae corporalibus in Coelis certa Corona manet, et laus in terris: at in iis dona coronaria, facta indigenis, haud in postremis accenseo.

Quippe, *quod uni ex minimis meis fecistis, mihi fecistis*: ait Dominus; itemque Domina Virgo Parens dixerit.

II. *Exemplum* propono S. Dominicum, qui verus Praedicator S. Evangelii fuit, et vere[184] hujus Plantator Psalterii, ac largissimus inter innumeros Distributor.

1. Saccos[185] ille Rosariorum plenos subinde circumvectabat; quos ei Principum, Baronum, procerumque pietas suggerebat distribuendos.

2. Ipse vidi juxta copiosos ac inopes, queis tanti esset donativum Psalterium, quanti nec pecuniam aestimassent.

3. Legi quoque de late celebri viro, et ab flagitiorum infamia insigni, cui post vitae ad saniora conversionem, istud potissimum saluti dabatur: ac inter Coelites post fata gloriae extitisse, quod tam gnaviter, quam liberaliter in hoc utrum distribuendorum Psalteriorum studium incubuisset.

CAPUT XXI.

De Psalteriorum distributione facta vulgo.

Auctor singularis, Promotor, ac Protector famulorum Christi, ac Mariæ. I. Distribuere Psalteria bonum, decorum est, et salutare. Rationes sibi constant. 1. Quia elargiri eleemosynas, maxime spiritales quale istud, bonum esse quis negarit? 2. Dare in Ecclesias sacros divinorum Officiorum libros, est saluti: quid ni, et manualia Psalteria, quia laicorum libri recte appellantur, quin, et Doctorum, ac Principum? 3. Cuique mandatum est de proximo suo, ut cum ad majus usque bonum provehere adlaboret: at id talibus fit donativis. 4. Quia *bonum est diffusivum, et communicativum sui* ex D. Th. Forma autem ratioque Fraternitatis nostræ in mutua communicatione consistit, quare, cum ea in spiritalibus salutaris sit; in isthoc quoque genere largitionis insigniter meritorium esse, non erit, opinor qui inficiat eam. 5. Operibus misericordiæ corporalibus in cœlis certa corona manet, et laus in terris: at in iis dona coronaria, facta indigenis, haud in postremis accenseo, quippe, *quod uni ex minimis meis fecistis, mihi fecistis*: ait Dominus; itemque Domina Virgo Parens dixerit.

II. Exemplum propono s. Dominicum, qui verus Prædicator s. Evangelii fuit, et vere hujus Plantator Psalterii, ac largissimus inter innumeros distributor. 1. Saccos ille Rosariorum plenos subinde circumvectabat; quos ei Principum, Baronum, procerumque pietas suggerebat distribuendos. 2. Ipse vidi juxta copiosos ac inopes, queis tanti esset donativum Psalterium, quanti nec pecuniam æstimassent. 3. Legi quoque de late celebri viro et ab flagitiorum infamia insigni, cui post vitæ ad saniora conversionem, istud potissimum saluti dabatur: ac inter cœlites post fata gloriæ extitisse, quod tam gnaviter, quam liberaliter in hoc utrum distribuendorum Psalteriorum studium incubuisset.

---

[182] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "salutiferum".**
[183] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "meritorum".**
[184] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "vero".**
[185] **W wydaniu z 1624 roku występuje: "sauos".**

ROZDZIAŁ XXI

Dar Różańca dla ludu.

O nadzwyczajny doradco, wsparcie i opiekunie sług Chrystusa i Maryi.

I. Jest rzeczą dobrą, godną i zasługującą na zbawienie ofiarować jako dar różaniec.

Powody są oczywiste same w sobie:

1. Któż może powiedzieć, że nie jest dobrze dawać jałmużnę, a przede wszystkim duchową jałmużnę, taką jak ta?

2. Jeśli jest zasługą dla zbawienia ofiarowanie Kościołowi świętych ksiąg w celu sprawowania liturgii Oficjum Bożego, czy nie będzie nim także ofiarowanie różańców, które słusznie nazywane są księgami świeckich, a także mistrzów i książąt?

3. Każdemu przykazano, aby starał się prowadzić bliźniego do największego dobra: dzieje się to także z darem różańców.

4. Według św. Tomasza dobro samo w sobie szerzy się i propaguje: podstawą i motywacją naszego Bractwa jest wzajemna komunia modlitwy.

Zatem tak jak za dzielenie się dobrami duchowymi Bractwo zasługuje na zbawienie, tak także w tego rodzaju ofiarowaniu różańców będzie wielce zasługiwać na zbawienie.

Jestem przekonany, że Bractwo nie zniszczy swojego celu.

5. Korona w niebie i chwała na ziemi jest zarezerwowana dla uczynków miłosierdzia co do ciała, do wielkich uczynków miłosierdzia co do ciała zaliczam dar przekazywania różańców ludowi.

Ponieważ: „Co uczyniliście jednemu z moich najmniejszych, mnie uczyniliście" (Mt 25,45) – powiedział Pan i to samo powie Królowa, Dziewica i Matka.

II. Jako przykład podam świętego Dominika, który był prawdziwym głosicielem świętej Ewangelii i prawdziwie on zasadził drzewo Najśw. Różańca, rozdając go w dużej ilości niezliczonej liczbie osób.

1. Zawsze nosił ze sobą worki pełne różańców, które ofiarowali mu do rozdania pobożni książęta, baronowie i arystokraci.

2. Sam widziałem zarówno bogatych, jak i biednych, którzy cenili dar różańca bardziej niż pieniądze.

3. Czytałem też o bardzo znanym człowieku, słynącym z hańby swej niegodziwości, któremu po powrocie do lepszego życia została podarowana różaniec, specjalnie dla jego zbawienia; porzuciwszy próżność został zaliczony do Świętych, ponieważ równie żarliwy, co spontaniczny, gorliwie pracował w obu sprawach: odmawianiu różańca i jego rozdawaniu.

CAPUT XXII.
De Objectionum resolutione.

Defensor invictissime Fratrum Christi.

Dicta hactenus, et declarata subire calumniam poterunt, vel a malevolis, aut imperitis, aut ab horum utrisque.

Nec mirum, vel novum.

1. Per quam urentes enim hyemes, tempestatesque saevas, granum tritici in calamum surgit: culmumque progreditur.

2. Adversis Ecclesia, creverunt et adversis Psalteria.

3. Vere S. Augustinus: *("Falsitas, malitia, ignorantia, et curiositas non cessarunt ab initio mundi")*, Veritatem impugnare nec omittent.

4. Quanta tulit Sacra Pagina ab Haereticis, Judaeis, Ethnicis?

Verum, ait Philosophus: Qualis in vita quisque fuerit, talia et judicat, et loquitur.

5. Unde mali, et qui sunt de mundo, Divina semper judicant humano modo, et male; sicut de miraculis medici modo naturali: de Ecclesiasticis Juristae juxta leges humanas.

6. Quare sicut per humanam rationem attingere Fidem possibile non est, ita nec ad miraculorum, aut prophetiarum, ac revelationum divinarum notitiam.

7. Juste igitur contra tales, supra se sapientes, caecos, et noctuas exclamat Isaias, cap. 6: *"Excaeca cor populi hujus, et aures ipsius aggrava, ut non intelligant, et non videant"*.

8. Ex eo manavit error Phariseorum ac Judaeorum circa Christum ejusque miracula: neque Apostolis crediderunt.

Verumtamen *hactenus de Psalterio in medium alia*[186], *soli haud nituntur Revelationi.*

Posito autem, de illa non dato, quod nulla de iis unquam contingisset Revelatio: dictorum tamen veritas suis, ipsa stat constatque rationibus, quae nulli sint ratione pari refragabiles.

Proinde objectiunculas, inanes velut calumnias, secura aspernatur Veritas.

Proponam tamen nonnullas, ut ex earum potioribus reliquarum aestimetur vanitas.

I. Objectio: Psalterii Fraternitas est mera novitas.

II. Nec approbata.

III. Et superstitiosa.

IV. Et praesumptuosa.

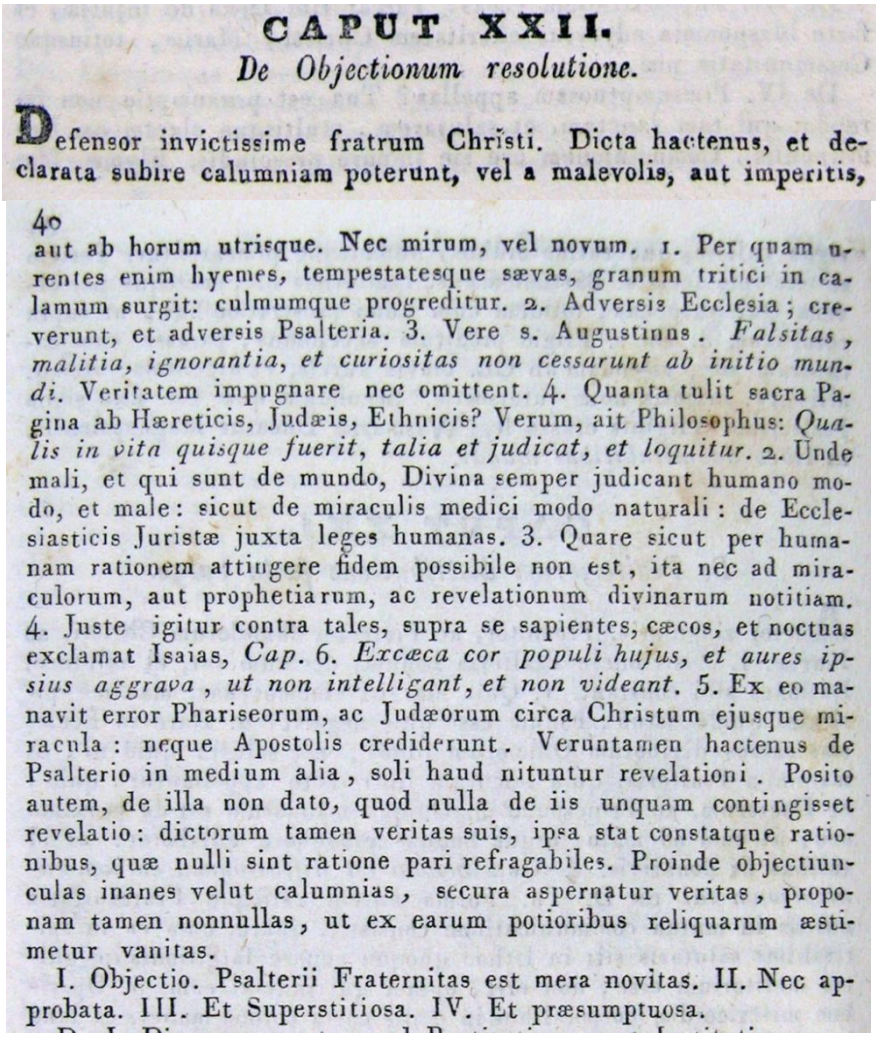

CAPUT XXII.

De Objectionum resolutione.

Defensor invictissime fratrum Christi. Dicta hactenus, et declarata subire calumniam poterunt, vel a malevolis, aut imperitis,

40

aut ab horum utrisque. Nec mirum, vel novum. 1. Per quam urentes enim hyemes, tempestatesque sævas, granum tritici in calamum surgit: culmumque progreditur. 2. Adversis Ecclesia; creverunt, et adversis Psalteria. 3. Vere s. Augustinus. *Falsitas, malitia, ignorantia, et curiositas non cessarunt ab initio mundi.* Veritatem impugnare nec omittent. 4. Quanta tulit sacra Pagina ab Hæreticis, Judæis, Ethnicis? Verum, ait Philosophus: *Qualis in vita quisque fuerit, talia et judicat, et loquitur.* 2. Unde mali, et qui sunt de mundo, Divina semper judicant humano modo, et male: sicut de miraculis medici modo naturali: de Ecclesiasticis Juristæ juxta leges humanas. 3. Quare sicut per humanam rationem attingere fidem possibile non est, ita nec ad miraculorum, aut prophetiarum, ac revelationum divinarum notitiam. 4. Juste igitur contra tales, supra se sapientes, cæcos, et noctuas exclamat Isaias, *Cap.* 6. *Excæca cor populi hujus, et aures ipsius aggrava, ut non intelligant, et non videant.* 5. Ex eo manavit error Phariseorum, ac Judæorum circa Christum ejusque miracula: neque Apostolis crediderunt. Veruntamen hactenus de Psalterio in medium alia, soli haud nituntur revelationi. Posito autem, de illa non dato, quod nulla de iis unquam contingisset revelatio: dictorum tamen veritas suis, ipsa stat constatque rationibus, quæ nulli sint ratione pari refragabiles. Proinde objectiunculas inanes velut calumnias, secura aspernatur veritas, proponam tamen nonnullas, ut ex earum potioribus reliquarum æstimetur vanitas.

I. Objectio. Psalterii Fraternitas est mera novitas. II. Nec approbata. III. Et Superstitiosa. IV. Et præsumptuosa.

[186] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "prolata".**

ROZDZIAŁ XXII
Odpowiedzi na wątpliwości.

O Najbardziej niezwyciężony obrońco Braci Chrystusowych, rzeczy powiedziane i potwierdzone do tej pory były w stanie tolerować oszczerstwa, czy to ze strony złośliwych, czy niedoświadczonych, lub obojga z nich.

Nie jest to niczym niezwykłym ani nowym:

1. jednakże niezależnie od tego, jak surowe są zimy i straszne burze, ziarno pszenicy wyłania się wraz z łodygą, a łodyga kończy się kłosem;

2. tak jak Kościół rozrastał się pośród przeciwności losu, podobnie było z Bractwem Najśw. Różańca, które dorastało pośród przeciwności losu;

3. słusznie powiedział św. Augustyn: „Od początku świata nie brakowało fałszu, złośliwości, ignorancji i ciekawości" i nigdy nie przestaną atakować Prawdy;

4. Ile ataków Pismo Święte otrzymało od heretyków, Żydów i pogan?

Filozof powiedział jednak: „Każdy sądzi i mówi na podstawie tego, jak mu się w życiu potoczyło";

5. stąd niegodziwi i ci, którzy są ze świata, zawsze osądzają Boską rzeczywistość po ludzku i źle; w ten sposób lekarze oceniają cuda w sposób naturalny; Prawnicy oceniają rzeczywistość kościelną tylko według praw ludzkich;

6. wówczas, tak jak nie da się osiągnąć wiary samym ludzkim rozumem, tak też rozumem nie da się osiągnąć znajomości cudów, proroków i objawień Bożych;

7. słusznie więc do takich nadludzkich mędrców, ślepych i upiornych, Izajasz woła: „Zaślepiajcie serca tego ludu i zagłuszajcie ich uszy, aby nie rozumieli i nie widzieli" (rozdz. 6);

8. z tej ślepoty wyniknął błąd faryzeuszy i Żydów co do Chrystusa i jego cudów, i nie uwierzyli Apostołom.

Dlatego też, jak dotychczas w innych sprawach, nie mają ufności w Objawieniu Najśw. Różańca.

Co do tego, przewidzianego, a nie przyznanego, według nich nigdy nie było objawienia o Różańcu Świętym, to jednak prawda tego, co zostało powiedziane, pozostaje niezachwiana, a jej uzasadnienie nie ulega zmianie, co odpowiada na każdy równy zarzut.

Prawda bowiem śmiało odrzuca puste zarzuty jako oszczerstwo.

Zaproponuję jednak niektóre zarzuty, aby można było poznać próżność jej pozostałej części.

I. Pierwsza wątpliwość:

1. Bractwo Różańcowe jest autentyczną nowością.

2. Nie jest zaaprobowane.

3. Jest też przesądne.

4. Jest też aroganckie.

De I, dico: Nova est quoad Restitutionem: at Institutione pervetus est.

De II: Negatur falsum.

1. Nam Psalterii Confraternitas est non nisi Angelicae Annuntiationis quotidiana Festivitas: Annuntiatio enim est idem, quod Angelica Salutatio, et hujus, ac istius eadem est sicut utriusque repetita commemoratio.

Quis vero non approbatam esse in Ecclesia Annuntiationem dixerit?

2. Quis plurimas coire passim Fraternitates in solemnitate Annuntiationis ignoraret solus: quod orbis, et hic sol testis contuetur, et exultat Ecclesia?

Si die Annuntiationis congregantium sese in Missis solum paucis communicatio permissa, et approbata recte laudatur: tanta ex omnibus piis operibus meritorum, quanta per omnes orbis oras patet, coalita, florens, vigensque Fraternitas cuiquam minus approbata videbitur.

Haecve sciens, volensque coeca est maledicendi libido, ac destinata malitia.

De III: *Superstitiosam* vocas?

Parcat tibi Deus de injuria, et forte blasphemia adversus charitatem Christi, Mariae, totiusque Communitatis piae.

De IV: *Praesumptuosam* appellas?

Tua est praesumptio non ferenda: qui tam sanctam, et salutarem, multisque claram ex Deo miraculis, Communionem ore sic impuro proscindis.

Elymae Magi, *Act. 13*, ea est impietas, ubique D. Paulo resistentis: quem vindex denique percussit caecitas.

II Objectio: *Per tot istas communicatas orationes populus injunctas omittet poenitentias; Clerus Horas Canonicas posthabebit.*

Praeclarae sc. huic rationi, seu delirationi, si quod ullum inesset pondus, jam ipsa Dominica Oratio, et Angelica Salutatio ex corde, ex orbe[187] Christiano procul eliminato cessarent, in solis poenitentiis, ac Horis dumtaxat reservarentur.

Non intelligis eas preces in hisce teneri ex praecepto necessitatis: at in Psalterio frequentantur ex libero instituto piae voluntatis.

Voluntarie autem sacrificabo Tibi.

Unde pulchre Boetius: Omnia suadent, ultra necessarias orationes habere privatas.

De I. Dico; nova est quoad Restitutionem: at Institutione pervetus est.

De II. Negatur falsum. 1. Nam Psalterii Confraternitas est non nisi Angelicæ Annunciationis quotidiana Festivitas: Annunciatio enim est idem, quod Angelica Salutatio, et hujus, ac istius eadem est sicut utriusque repetita commemoratio. Quis vero non approbatam esse in Ecclesia Annunciationem dixerit? 2. Quis plurimas coire passim Fraternitates in solemnitate Annunciationis ignoraret solus: quod orbis, et hic sol testis contuetur, et exultat Ecclesia? Si die Annunciationis congregantium sese in Missis solum paucis communicatio permissa, et approbata recte laudatur: tanta ex omnibus piis operibus meritorum, quanta per omnes orbis oras patet, coalita, florens, vigensque Fraternitas cuiquam minus approbata videbitur. Hæcve sciens, volensque cœca est maledicendi libido, ac destinata malitia.

De III. Superstitiosam vocas? Parcat tibi Deus de injuria, et forte blasphemia adversus charitatem Christi, Mariæ, totiusque Communitatis piæ.

De IV. Præsumptuosam appellas? Tua est præsumptio non ferenda: qui tam sanctam, et salutarem, multisque claram ex Deo miraculis, Communionem ore sic impnro proscindis. Elymæ Magi, *Act.* 13. ea est impietas, ubique D. Paulo resistentis: quem vindex denique percussit cæcitas.

II. Objectio. Per tot istas Communicatas orationes populus injunctas omittet pœnitentias; Clerus Horas Canonicas posthabebit. Præclaræ sc. huic rationi, seu delirationi, si quod ullum inesset pondus, jam ipsa Dom. Oratio, et Ang. Salutatio ex corde, ex orbe Christiano procul eliminato cessarent, in solis pœnitentiis, ac horis dumtaxat reservarentur. Non intelligis eas preces in hisce teneri ex præcepto necessitatis: at in Psalterio frequentantur ex libero instituto piæ voluntatis. *Voluntarie autem sacrificabo tibi.* Unde pulchre Boetius: *Omnia suadent ultra necessarias orationes habere privatas.* Ratio s. Bernardi est: Quia orationes pri-

[187] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "ore" (usta).**

Odnośnie pierwszej wątpliwości odpowiadam: Bractwo jest nowe pod względem restauracji, ale jest bardzo stare pod względem instytucji.

Co się tyczy drugiej wątpliwości, odpowiadam: jest fałszywa:

1. W rzeczywistości Bractwo Najśw. Różańca to nie tylko codzienne święto Zwiastowania Anielskiego: w rzeczywistości Zwiastowanie jest tym samym wydarzeniem, co pozdrowienie Anioła w „Zdrowaś Mario", a kiedy obchodzone jest święto Zwiastowania, wspomina się inne wydarzenie w „Zdrowaś Mario", ponieważ oba momenty zbiegają się.

Kto by więc powiedział, że Zwiastowanie nie zostało zatwierdzone w Kościele?

2. Któż nie wiedziałby, że w uroczystość Zwiastowania we wszystkich częściach gromadzą się liczne Bractwa Różańca Świętego: coś, o czym świat świadczy jako świadek pod tym słońcem i raduje się Kościół.

Jeśli w dniu Zwiastowania, jak na razie tylko w kilku Mszach św. Celebruje się święto Bractwa Różańców, regularnie dozwolone i zatwierdzone: jest tak wiele zasług wszystkich pobożnych dzieł, które ukazują we wszystkich krajach świata, jak rozległe, kwitnące i dumne jest samo Bractwo: kto może powiedzieć, że nie została zatwierdzone?

Wiedząc i przyznając się do tych rzeczy, pozostaje tylko ślepa przyjemność złego mówienia i uparta złośliwość.

Odnośnie trzeciej wątpliwości - odpowiadam: Czy nazywasz Bractwo przesądem?

Niech Bóg przebaczy Ci zniewagę i mocne bluźnierstwo przeciwko Miłości Chrystusa, Maryi i całej pobożnej wspólnoty odmawiających różaniec.

Odnośnie czwartej wątpliwości - odpowiadam: Czy nazywasz Bractwo arogancją?

Twoja arogancja jest nie do zniesienia: ty, który atakujesz tak nieczystymi ustami, taką świętą, zdrową i promienną wspólnotę, z wieloma cudami od Boga.

Bezbożność Elimasa Maga (Dz. 13), który wszędzie sprzeciwiał się św. Pawłowi, była tak wielka, że w końcu dopadła go mściwa ślepota.

II. Drugi zarzut jest taki, że z powodu wszystkich przepisanych modlitw w różańcu św. lud zaniedbuje pokutę i duchowieństwo zaniedbuje Godziny Kanoniczne.

Ale ten zarzut jest bardzo oczywistym pretekstem, gdyż jeśli „Ojcze Nasz" i „Zdrowaś Mario" byłyby ciężarem, już dawno wymarłyby w sercu i świecie chrześcijańskim, a gdy zniknęły, tylko pokuty i godziny kanoniczne zostałyby zachowane.

Nie rozumiecie, że pokuta i godziny kanoniczne są utrzymywane w mocy przez regułę służby, ale odmawianie różańca wynika z wolnej decyzji pobożnej woli? „Tobie Boże złożę ofiarę mojej woli" (Ps. 53.8).

Dlatego Boecjusz trafnie stwierdza: Wskazane jest, aby oprócz niezbędnych modlitw mieć także modlitwy prywatne.

Ratio S. Bernardi est: Quia orationes privatae nos adjuvant ut sanctius et utilius oremus publicas Ecclesiae.

Et Apostolus: *"Sine intermissione orate"*.

Dominus: *"Vigilate et orate, ut non intretis in tentationem"*.

III Objectio: *Si Fraternitates in templo Fratrum Praedicatorum, aut FF.*[188] *Minorum, seu quarumcumque*[189] *Religionum congregari solum debeant: jam Parochiae desertae nudabuntur, jura earum, et emolumenta imminuentur etc.*

1. Hic rancor est, subestque avaritia.

Age, sanabere: tantum si adlaboraveris, id quod orate[190] ut in paroecia tua Fraternitas Psalterii frequentissima fiat.

(*Id aetatis nec dum inhibuerant illud Pontifices*): Equidem jam nunc ultra quinquaginta millia hominum ex omnibus hisce circum locis, et omni ordine ac statu.

2. Deinde quaerelis tuis contrarias e Plebanis accepi commendationes: quod, ex quo, Fraternitatem Psalterii Fideles acceperunt; coeperunt restitutiones fieri, executioni testamenta dari, frequentari Missae, donationes conferri in Ecclesiam etc.

Haec tuo[191] procul metui dissonant.

IV Objectio: *Coiens ad Fraternitates vulgus, etsi non modo, sed occasione quondam se dante, ad factionum conspirationes suis conventiculis abuti possunt tutius.*

Quid dicam hic, nisi, *narraverunt mihi iniqui fabulationes.*

1. Talia malignantium flabella justis[192] dare possunt animorum dissidia.

2. At vero Charitas Fraternitatis dissidentes unit, unitos in concordia servat, et omnem detestari proculque fugere discordiam docet, si consonare non valeat.

3. Qui cum Christo, et Matre Christi colligit, non dispergit.

4. Unionem quoque Inscriptio stabilit et confirmat.

5. Non ita servos suos peculiares Christus, et Maria amant frigide, ut confoederatos zelosa pietate, ad infandas prolabi temere sinant factiones.

Vah, quam istud est male interpretari charitatem Christi?

Horrent aures piae blasphmiam.

V Objectio: *Somnia, phantasias, anilesque fabulas pro miris et magnis et Revelatis vendit ea Fraternitas.*

Hisce cum omni pietate, et compassione respondeo.

1. Quae mira de Psalterio, ex Dei, Deiparaeque misericordia revelantur; et tacito nomine, ad aedificationem et instructionem commemorantur, ea credere nemo attentaverit[193].

tiones habere privatas. Ratio s. Bernardi est: Quia orationes privatæ nos adjuvant, ut sanctius, et utilius oremus publicas Ecclesiæ. Et Apostolus: *Sine intermissione orate:* Dominus: *Vigilate, et orate, ut non intretis in tentationem.*

III. Objectio. Si Fraternitates in templo Fratrum Prædicatorum, aut FF. Minorum, seu quarumcumque Religionum congregari solum debeant: jam Parochiæ desertæ nudabuntur, jura earum, et emolumenta imminuentur ec. 1. Hic rancor est, subestque avaritia. Age, sanabere: tantum si adlaboraveris, id quod orate, ut in paræcia tua Fraternitas Psalterii frequentissima fiat. (Id ætatis nec dum inhibuerant illud Pontifices:) equidem jam nunc ultra quinquaginta millia hominum ex omnibus hisce circum locis, et omni ordine, ac statu. 2. Deinde quærelis tuis contrarias e Plebanis accepi commendationes: quod, ex quo Fraternitatem Psalterii fideles acceperunt; cæperunt restitutiones fieri, executioni testamenta dari, frequentari Missæ, donationes conferri in Ecclesiam etc. Hæc tuo procul metui dissonant.

IV. Objectio. Coiens ad Fraternitates vulgus, etsi non modo, sed occasione quondam se dante ad factionum conspirationes suis conventiculis abuti possunt tutius. Quid dicam hic, nisi, *narraverunt mihi iniqui fabulationes.* 1. Talia malignantium flabella justis dare possunt animorum dissidia. 2. At vero Charitas fraternitatis dissidentes unit, unitos in concordia servat, et omnem detestari proculque fugere discordiam docet, si consonare non valeat. 3. Qui cum Christo, et Matre Christi colligit, non dispergit. 4. Unionem quoque Inscriptio stabilit, et confirmat. 5. Non ita servos suos peculiares Christus, et Maria amant frigide, ut confœderatos zelosa pietate, ad infandas prolabi temere sinant factiones. Vah, quam istud est male interpretari charitatem Christi? Horrent aures piæ blasphemiam.

V. Objectio. Somnia, phantasias, anilesque fabulas pro miris, et magnis, et revelatis vendit ea Fraternitas. Hisce cum omni pietate, et compassione respondeo. 1. Quæ mira de Psalterio, ex Dei, Deiparæque misericordia revelantur, et tacito nomine, ad ædificationem, et instructionem commemorantur, ea credere nemo attentaverit. Qui vult, et potest, capiat. Sed viderit, qui temere

---

[188] **Skrót od: "Fratrum".**

[189] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "quorumcumque".**

[190] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "oro te".**

[191] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "duo".**

[192] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Iusti".**

[193] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "attinetur" (trzymać).**

Według św. Bernarda modlitwy prywatne pomagają nam modlić się święcie i skuteczniej niż oficjalne modlitwy Kościoła.

Nawet św. Paweł Apostoł stwierdza: „Módlcie się nieustannie" (1 Tes 5,17).

A Pan Jezus: „Czuwajcie i módlcie się, abyście nie ulegli pokusie" (Mt 26,41).

III. Trzeci zarzut jest następujący: jeśli Bractwa mogłyby się spotykać jedynie w kościołach Braci Kaznodziejów, Braci Mniejszych lub innego Zakonu, wówczas parafie uległyby opuszczeniu, zmniejszyłyby się ich prawa i korzyści itp.

1. To jest uraza, która kryje chciwość.

No, wracaj do zdrowia: gdybyś tylko zaangażował się w odmawianie różańca świętego w swojej parafii, Bractwo Różańcowe byłoby bardzo popularne. Żaden papież do dziś temu nie przeszkodził.

Tak naprawdę, jak dotąd, tylko na tych terenach, do Bractwa dołączyło ponad pięćdziesiąt tysięcy ludzi ze wszystkich zakonów i stanów.

2. Co więcej, otrzymałem od proboszczów informację sprzeczną z Waszą: faktycznie, odkąd wierni zapisali się do Bractwa Różańcowego, zaczęto przeprowadzać renowację kościołów na podstawie zapisów w testamencie, przez uczęszczanie na Msze św., przynoszenie datków do kościoła itp.

Te rzeczy różnią się znacznie od twojego strachu.

IV. Czwarty zarzut jest taki: ludzie, którzy spotykają się w Bractwach, nawet jeśli normalnie się to nie zdarza, dają jednak możliwość, że podczas tych ich spotkań mogą potajemnie mieć miejsce wszelkiego rodzaju spiski.

Co odpowiem tutaj, jeśli nie to, że: Bezbożni okłamali mnie (Iz.28).

1. Te zakresy złośliwości mogą wywołać udrękę w sercach osób prawych.

2. A następnie Miłość Bractwa daje pokój tym, którzy nie żyją w zgodzie, pomaga im pozostać zjednoczonymi w harmonii i uczy ich, aby trzymali się z daleka i unikali wszelkiej niezgody, jeśli nie są w stanie osiągnąć porozumienia.

3. Kto gromadzi się z Chrystusem i z Matką Chrystusa, nie dzieli.

4. Wpisanie się także podtrzymuje i wzmacnia jedność.

5. Chrystus i Maryja nie kochają ozięble swoich szczególnych Sług z Bractwa Różańcowego, aby zjednoczeni w gorliwej pobożności mieli skończyć marnie w lekkomyślnych ugrupowaniach.

Ach, jakże w tej kwestii błędnie interpretuje się Miłość Chrystusa!

Pobożne uszy są przerażone bluźnierstwem.

V. Zarzut piąty jest taki: że Bractwo sprzedaje sny, fantazje i bajki dla starszych pań jako rzeczy cudowne, wspaniałe i odkryte.

Z całą litością i współczuciem odpowiadam im:

1. Nikt nie jest zmuszany do wiary w cudowną rzeczywistość, która została objawiona przez Miłosierdzie Boga i Matki Bożej w Najśw. Różańcu i która jest przekazywana, zachowując tajemnicę imienia, dla zbudowania i nauczania.

Qui vult, et potest, capiat.

Sed viderit, qui temere contempserit.

Bene S. Basilius: Malevoli justis injuriare[194] possunt, sed veritatem, etsi occulere, opprimere tamen non possunt.

Atque istud Prophetae, Apostoli, Sanctique viri spernentes sese murum pro veritate constanter opposuerunt.

2. Deinde: Fac esse, nullam unquam Deus Revelationem de Psalterio facere sit dignatus: ea tamen est substantia Psalterii, ea materies, et forma, ratioque certa, ut ad veritatem suam nil opus habeat fulcimento Revelationum.

Dixi: seipso firmo stat Psalterium: *et Portae Inferi non praevalebunt adversus* Dominicae Orationis, et Angelicae Salutationis Evangelium.

3. Ad haec, quas *novas ac nuperas Revelationes* commemoro, sicut scio, illas non assero adhuc ab Ecclesia esse probatas;

sed tamquam pias cujusque devotioni, et libertati audientium, ac legentium relinquo.

4. Esto: nondum habeant approbationem, approbabiles tamen sunt: nec minus, quam earum similes, quas probatorum scriptorum passim monumenta loquuntur, neque ipsas adhuc solemni attestatione canonica approbatas, et tamen non idcirco reprobatas, neque Doctrinae, Disciplinaeque, aut Canonibus Ecclesiae quicquam repugnantes.

5. Psalterii quoque, id est, Orationis Dominicae, et Angelicae Salutationis Divinam Dignitatem, quid obstat, quo minus Deus Gloriosis Revelationibus, et miraculosis operationibus dignari velit, aut valeat?

Cum earum finis, et usus nostra sit sanctificatio, et Salutatio.

CAPUT XXIII

De Psalterii, et Fraternitatis promotoribus, Patronis et protectoribus.

Altissime his in oris Praesul ECCLESIAE.

Praedicatores, Patroni, propagatores, et propugnatores Psalterii debita ipsis laude sunt minime defraudandi.

I. 1. Hi enim sunt *majores Angeli* Dei, qui minores lumine collustrarunt in coelo, ut in amore, ac honore Dei Creatoris praestarent[195].

2. Sunt, ut *bonus Abel*, Dei Cultum promoventes, ut Seth, Nomen Domini invocantes, *Genes. 4.*

3. Sunt *alter Noe, Genes. 7*, in Arca Fraternitatis animas multas a diluvio peccatorum conservantes: nam foederis Arcam pro reis, in signum pacis erigunt; ad tentatos submitti praecantur columbam, cum olivae ramo divinae pietatis.

tentaverit. Qui vult, et potest, capiat. Sed viderit, qui temere contempserit. Bene s. Basilius: *Malevoli justis injuriare pos-*

42

sunt, sed veritatem, etsi occulere, opprimere tamen non possunt. Atque istud Prophetæ, Apostoli, Sanctique viri spernentes sese murum pro veritate constanter opposuerunt. 2. Deinde: Fac esse, nullam unquam Deus revelationem de Psalterio facere sit dignatus: ea tamen est substantia Psalterii, ea materies, et forma, ratioque certa, ut ad veritatem suam nil opus habeat fulcimento revelationum. Dixi: seipso firmo stat Psalterium: *et portae inferi non praevalebunt adversus* Dominicæ Orationis, et Angelicæ Salutationis Evangelium. 3. Ad hæc, quas novas, ac nuperas Revelationes commemoro, sicut scio, illas non assero adhuc ab Ecclesia esse probatas; sed tamquam pias cujusque devotioni, et libertati audientium, ac legentium relinquo. 4. Esto: non dum habeant approbationem, approbabiles tamen sunt: nec minus, quam earum similes, quas probatorum scriptorum passim monumenta loquuntur, neque ipsas adhuc solemni attestatione canonica approbatas, et tamen non idcirco reprobatas, neque Doctrinæ, Disciplinæque, aut Canonibus Ecclesiæ quicquam repugnantes. 5. Psalterii quoque, id est, Orationis Dominicæ, et Angelicæ Salutationis Divinam dignitatem quid obstat, quo minus Deus gloriosis revelationibus, et miraculosis operationibus dignari velit, aut valeat. Cum earum finis, et usus nostra sit sanctificatio, et salutatio.

CAPUT XXIII.

De Psalterii, et Fraternitatis promotoribus, Patronis, et Protectoribus.

Altissime his in oris Præsul Ecclesiæ. Prædicatores, Patroni, Propagatores, et Propugnatores Psalterii debita ipsis laude sunt minime defraudandi.

I. 1. Hi enim sunt majores Angeli Dei, qui minores lumine collustrarunt in cœlo, ut in amore, ac honore Dei Creatoris præstarent. 2. Sunt, ut bonus Abel, Dei cultum promoventes, ut Seth, nomen Domini invocantes, *Genes.* 4. 3. Sunt alter Noè; *Genes.* 7. in Arca Fraternitatis animas multas a diluvio peccatorum conservantes: nam fœderis Arcam pro reis: in signum pacis erigunt, ad tentatos submitti præcantur columbam, cum olivæ ramo divinæ pietatis.

---

[194] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "iniurari".**

[195] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "perstarent" (pozostać nieruchomym).**

Niech myślą o niej ci, którzy chcą i ci, którzy mogą.

A kto bez wstydu nią gardzi, Bóg się z nim rozprawi.

Święty Bazyli dobrze mówi: Bezbożni mogą prześladować sprawiedliwych i ukrywać prawdę, ale nie mogą jej zagłuszyć.

W rzeczywistości prorocy, apostołowie i święci mężowie, którzy trzymali się z daleka od tego świata, zawsze budowali mury w obronie Prawdy.

2. A potem: także przyznanie się, że nie ma Objawienia w sprawie Najśw. Różańca, Bóg nigdy nie raczył tego czynić: podstawa, treść, piękno i cel Najśw. Różańca są pewne, że w ogóle nie potrzebują pomocy Objawienia, aby potwierdzić swoją prawdomówność.

Powtórzę jeszcze raz: Najśw. Różaniec utrzyma się, a bramy piekielne nie przemogą dobrej nowiny „Ojcze Nasz" i „Zdrowaś Mario".

3. Jeśli chodzi o te Objawienia, ponieważ wiem, że są świeże i nowe, nie będę komentował ich, dopóki nie zostaną zatwierdzone przez Kościół; jednakże łaskawie pozostawiam je pobożności każdego i wolności tych, którzy ich słuchają lub czytają.

4. Tak będzie, dopóki nie uzyskają aprobaty, jednakże one są akceptowalne: i nie różnią się od tych Objawień, o których wszędzie mówią dzieła znakomitych historyków, nawet tych, które dotychczas zostały zatwierdzone kanonicznym poświadczeniem, a jednak nie są z tego powodu potępione, ani w żaden sposób sprzeczne z Doktryną, Dyscypliną i Kanonami Kościoła.

5. A następnie, co stoi na przeszkodzie, aby Bóg nie używał i nie wykorzystywał Chwalebnych Objawień i cudownych dzieł, aby potwierdzić Boską godność Najświętszego Różańca, czyli „Ojcze Nasz" i „Zdrowaś Mario"?

Ponieważ zarówno pozdrowienie Jezusa i Maryi w Różańcu Świętym, jak i odmawianie Różańca Św. dla naszego uświęcenia, jest celem Objawień!

ROZDZIAŁ XXIII

Zwolennicy, obrońcy i patroni Najśw. Różańca i Bractwa.

Najwyższy Prałacie Kościoła w tych dziedzinach, słuszne jest, aby nie oszukiwać kaznodziejów, obrońców, popularyzatorów i zwolenników należnej chwały Najśw. Różańca.

I. 1. W rzeczywistości są jak Duzi Aniołowie Boży, którzy oświetlają najmłodszych światłem w ich podróży do Nieba, aby mogli przodować w miłości i czci Boga Stwórcy.

2. Oni są jak dobry Abel, krzewiący kult Boga;

są jak Set, wzywający imienia Pana (Rdz 4).

3. Są jak nowi Noe (Rdz 7), którzy ratują wiele dusz od potopu grzechów w Arce Bractwa: oni bowiem budują na znak pokoju Arkę Przymierza dla grzeszników; proszą gołębicę, aby poleciała ku kuszonym, z gałązką oliwną Bożego miłosierdzia.

4. Sunt Abrahami, captivos eripientes de manu gentis peccatricis, *Genes. 14*.
5. Sunt, *ut Isaac*, fodientes puteos aquarum gratiae, et benedictionis, *Genes, 26*.
II. 6. Hi Coeli Scalam erigunt, cum Iacob, *Genes. 28*, qua ad Deum peccatores redire possunt.
7. Hi seminant cum Jacob, *Genes. 26*, agros gratiarum, et uberrimam in horreis messem condunt.
8. Horum surgunt, ut Josephiani manipuli, *Genes. 37*, bonae gratiae, et famae, et ab aliis in admiratione pariter, ac veneratione habentur.
9. Hi, ut Ioseph Aegypti, *Genes. 41*, quidam sunt orbis salvatores, quem suis Psalteriorum comprecationibus sustentant.
10. Hi, tamquam Moyses, fideles pascunt oves precibus: qui per Virgam poenitentiae mira, et magna designant ad peccatorum conversiones, sanctioresque conversationes, ad multas, et graves daemonibus plagas infligendas, ad liberandos e servitute in conscientia vinctos; ad devocandum vel e Coelo Manna Gratiae, et Eucharistiae, ad evocandum, e petris lachrymas poenitentiae, ad perducendos fratres in montem Supernae, et aeternae quietis.
III. 11. Sunt, *ut Josue*, siccos per mundi Jordanem medium traducentes Confratres; dum exemplo, merito et eloquio juxta probos, improbosque ad Dei Cultum formant, ac reformant[196].
12. Sunt *Samueles*, *1. Reg. 8*, populi instructores, et ad omnem vitae honestatem duces.
13. Sunt *Davides*, *1. Reg. 17*, in funda Psalterii, et quinque limpidissimis lapidibus Quinquagenae Goliam sathanae prosternentes.
14. Sunt *Heliae*, *3 Reg. 19*, zelantes zelum Legis, ad contumacium internicionem, et resipiscentium salutem.
15. Sunt *Helisaei*, in signis et prodigiis mira multa virtute Psalterii perpetrantes.
IV. 16. *Ecce invictos Jeremias*, catenam Psalterii ex collo; ad praedicandam reis iniquitatem simul, et poenitentiam circumferentes.
17. *Ecce Danieles*, per fenestram Vulnerum Christi versus Domum Dei multum orantes.
18. *Ecce Zorobabeles*, educentes e Babylonica plurimos captivitate.

4. Sunt Abrahami, captivos eripientes de manu gentis peccatricis, *Genes.* 14. 5. Sunt, ut Isaac, fodientes puteos aquarum gratiæ, et benedictionis, *Genes*, 26.

II. 6. Hi cœli scalam erigunt, cum Jacob, *Genes.* 28. qua ad Deum peccatores redire possunt. 7. Hi seminant cum Jacob, *Genes*. 26. agros gratiarum, et uberrimam in horreis messem condunt. 8. Horum surgunt, ut Josephiani manipuli, *Genes.* 37. bonæ gratiæ, et famæ, et ab aliis in admiratione pariter, ac veneratione habentur. 9. Hi, ut Joseph AEgypti, *Genes.* 41. quidam sunt orbis Salvatores, quem suis Psalteriorum comprecationibus

43

sustentant. 10. Hi, tamquam Moyses, fideles pascunt oves precibus; qui per Virgam pœnitentiæ mira, et magna designant ad peccatorum conversiones, sanctioresque conversationes, ad multas, et graves dæmonibus plagas infligendas, ad liberandos e servitute in conscientia vinctos: ad devocandum, vel e cœlo manna gratiæ, et Eucharistiæ, ad evocandum e petris lachrymas pœnitentiæ, ad perducendos fratres in montem supernæ, et æternæ quietis.

III. 11. Sunt, ut Josue, siccos per mundi Jordanem medium traducentes Confratres; dum exemplo, merito, et eloquio juxta probos, improbosque ad Dei cultum formant, ac reformant. 12. Sunt Samueles, 1. *Reg.* 8. populi instructores, et ad omnem vitæ honestatem Duces. 13. Sunt Davides, 1. *Reg.* 17. in funda Psalterii, et quinque limpidissimis lapidibus Quinquagenæ Goliam sathanæ prosternentes. 14. Sunt Heliæ, 3. *Reg.* 19. zelantes zelum Legis, ad contumacium internicionem, et resipiscentium salutem. 15. Sunt Helisæi, in signis, et prodigiis mira multa virtute Psalt. perpetrantes.

IV. 16. Ecce invictos Jeremias, catenam Psalterii ex collo; ad prædicandam reis iniquitatem simul, et pœnitentiam circumferentes. 17. Ecce Danieles, per fenestram Vulnerum Christi versus domum Dei multum orantes. 18. Ecce Zorobabeles, educentes e Babylonica plurimos captivitate. 19. Ecce Isaias, Incarnationem

[196] **W wydaniu z 1691 roku brakuje słów: „ac reformant”.**

4. Są jak Abraham, który wyzwala jeńców z rąk grzeszników (Rdz 14).

5. Są jak Izaak, który kopie studnie wód łaski i błogosławieństwa (Rdz 26).

II. 6. Są jak Jakub, który buduje Drabinę Niebios, po której grzesznicy mogą powrócić do Boga (Rdz 28).

7. Są podobni do Jakuba, który sieje pola łaski i zbiera obfite żniwo w spichlerzach (Rdz 26).

8. Są podobni do Józefa w Egipcie, których snopy, czyli dobre uczynki łaski i ich dobra sława, zostały wzniesione na wysokościach, aby jednocześnie budziły podziw i cześć ze strony innych (Rdz. 37).

9. Są jak Józef z Egiptu, który zbawia świat, wspierając go modlitwami swoich różańców (Rdz 41).

10. Są jak Mojżesz, który między modlitwami karmi wierne owce;

jak Mojżesz, którzy poprzez laskę pokuty wskazuje im rzeczy cudowne i wielkie, dotyczące nawrócenia grzeszników i najświętszych rozmów;

jak Mojżesz, który zadaje liczne i dotkliwe plagi demonom, aby wyzwolić ich z niewoli demonów, które podporządkowały ich sumienie;

jak Mojżesz, który sprawia, że manna Łaski i Eucharystii schodzi z Nieba, aby łzy pokuty spływały ze skał i prowadziły współbraci na Górę Niebiańskiego i Wiecznego Spoczynku.

III. 11. Są jak Jozue, który każe braciom przekraczać Jordan świata po suchej ziemi;

są podobni do Jozuego, który kształtując poprzez przykład zasług i napomnień, jednocześnie prowadzi ludzi dobrych i złych do uwielbienia Boga.

12. Są jak Samuel, wychowawca ludu i przewodnik wszelkiej uczciwości w życiu (1. Sm.).

13. Są jak Dawid, który obala szatańskiego Goliata procą różańca, poprzez pięć czystych kamieni pięciu dziesiątek (1 Sm. 17).

14. Są podobni do Eliasza, który jest nieustraszonym fanatykiem Prawa, aby stłumić bunty i zbawić nawróconych (1 Krl. 19).

15. Są jak Elizeusz, który mocą Najświętszego Różańca, dokonuje niezliczonych wspaniałych rzeczy, w tym znaków i cudów.

IV. 16. Oto niezrównani Jeremiasze, którzy noszą Najśw. różaniec na szyi, aby jednocześnie głosić grzesznikom nieprawość i pokutę.

17. Oto niektórzy Danielowie, którzy z otwartych Ran Chrystusa, kierują modlitwę w stronę Domu Bożego.

18. Oto nowy Zorobabel, który wyzwala wielu z niewoli babilońskiej.

19. *Ecce Isaias*, Incarnationem Christi, Passionem, et Doctrinae fontes orando, meditandoque sedulo perscrutantes, et praedicantes.

20. *Ecce Esdras, et Nehemias* defossum ac putiscentem ignem Charitatis suscitantes; Legem omissam restituentes, et Ecclesiae Jerusalem reaedificantes.

V. 21. Hi sunt *Gabrielis socii* in Angelica Salutatione mundo saepius annunciantes.

22. *Angelorum Confratres* sunt, Pacem Confraternitatis hominibus bonae voluntatis imprecantes cum Divina Laude Christi Nati Salvi Utero Virginali.

23. Isti sunt *Discipuli imitatores Christi*, et sequaces: sunt Apostoli Evangelium Salutationis et Orationis orbi commendantes.

24. Sunt *mediatores* gentibus, et aegris, ut ad Christum sanandi perducantur.

25. Sunt *Spectatores* Dominicae Transfigurationis, Agonizationis in Horto, Crucifixionis in Monte, et Ascensionis testes, et praedicatores.

Haec inveni, et legi in *Mariali Joan. de Monte*, Praedicatoris, et in praedicatione individui comitis S. P.[197] nostri Dominici.

CAPUT XXIV.

De Psalterii detractoribus, ac depravatoribus, deque Fraternitatis ejusdem vituperatoribus.

Dulcissime ovium Christi Pater et Pastor.

Non desunt, qui Psalterio Filii, et Matris Dei, ac earundem in Fraternitate famulis, ex certa partim malitia, et invidia diaboli; partim ex ignorantia, sed affectata, aut supina, detrahere nihil, vel erubescunt, vel exhorrescunt.

Maledicentiam vero stringunt virulentam in praedicta non sine gravi pusillorum scandalo, et perturbatione devotorum.

Quales isti?

In Typis sunt agnoscendi.

I. Hi sunt *Draco Magnus, faciens bellum contra Mulierem Virginem*, Apoc. 12, qui cauda sui erroris trahit tertiam partem stellarum coeli, id est, devotorum, et mittit eas in terram scandali.

Heu!

Babylonica plurimos captivitate. 19. Ecce Isaias, Incarnationem Christi, passionem, et doctrinæ fontes orando, meditandoque sedulo perscrutantes, et prædicantes. 20. Ecce Esdras, et Nehemias, defossum, ac putiscentem ignem Charitatis suscitantes; Legem omissam restituentes, et Ecclesiæ Jerusalem reædificantes.

V. 21. Hi sunt Gabrielis socii in Angelica Salutatione mundo sæpius annunciantes. 22. Angelorum Confratres sunt, pacem Confraternitatis hominibus bonæ voluntatis impræcantes cum divina laude Christi nati salvo utero Virginali. 23. Isti sunt Discipuli imitatores Christi, et sequaces: sunt Apostoli Evangelium Salutationis, et Orationis orbi commendantes. 24. Sunt mediatores gentibus, et ægris, ut ad Christum sanandi perducantur. 25. Sunt Spectatores Dominicæ Transfigurationis, Agonizationis in horto, Crucifixionis in monte, et Ascensionis testes, et prædicatores. Hæc inveni, et legi in *Mariali Joan. de Monte*, prædicatoris, et in prædicatione individui comitis S. P. nostri Dominici.

CAPUT XXIV.

De Psalterii Detractoribus, ac Depravatoribus, deque Fraternitatis ejusdem vituperatoribus.

Dulcissime ovium Christi Pater, et Pastor. Non desunt, qui Psalterio Filii, et Matris Dei, ac earundem in Fraternitate famulis, ex certa partim malitia, et invidia diaboli, partim ex ignorantia, sed affectata, aut supina, detrahere nihil, vel erubescunt, vel exhorrescunt. Maledicentiam vero stringunt virulentam in præ-

44

dicta non sine gravi pusillorum scandalo, et perturbatione devotorum. Quales isti? In Typis sunt agnoscendi.

I. Hi sunt *Draco magnus, faciens bellum contra Mulierem Virginem, Apoc.* 12. qui cauda sui erroris trahit tertiam partem Stellarum cœli, id est, devotorum, et mittit eas in terram scandali. Heu! Pestilens lingua viperæ in momento plus uno potest

[197] **Skrót od: "Sancti Patri".**

19. Oto nowi Izajasze, którzy po uważnej modlitwie i medytacji kontemplują Źródła Mądrości oraz ogłaszają Wcielenie i Mękę Chrystusa.

20. Oto Ezdrasz i Nehemiasz, którzy rozpalają na nowo ogień Miłosierdzia, schowany i prawie zgaszony;

są to Ezdrasz i Nehemiasz, którzy przywracają zapomniane Prawo i odbudowują Świątynię Jerozolimską.

V. 21. Są Towarzyszami Archanioła Gabriela, którzy bardzo często głoszą światu „Zdrowaś Mario".

22. Są to Bracia Anielscy, którzy przynoszą pokój ludziom dobrej woli z Bractwa przez Boską Chwałę Chrystusa, Zrodzonego z nienaruszonego Dziewiczego Łona Najśw. Maryi.

23. Są nowymi uczniami, naśladowcami i sługami Chrystusa;

są to nowi Apostołowie, którzy polecają światu Ewangelię „Zdrowaś Mario" i „Ojcze Nasz".

24. Są pośrednikami ludzi i chorych, których prowadzą do Chrystusa, aby ich uzdrowił.

25. To ci, którzy są świadkami Przemienienia Pańskiego, Męki w Ogrodzie, Ukrzyżowania na Górze i Wniebowstąpienia, będąc świadkami i zwiastunami.

Znalazłem i przeczytałem te rzeczy w Mariale Frà Jana z Monte, z Zakonu Kaznodziejskiego, nieodłącznego towarzysza w przepowiadaniu naszego świętego Ojca Dominika.

ROZDZIAŁ XXIV

Krytycy i prześladowcy Najśw. Różańca i wrogo nastawieni do Bractwa.

Najsłodszy Ojcze i Pasterzu owiec Chrystusowych, nie brakuje takich, którzy nie mają rumieńca ani wstydu w oczernianiu Najśw. Różańca Syna i Matki Bożej, a także ich Sług w Bractwie, i to nie tylko z powodu złośliwości i zazdrości diabelskiej, ale także z powodu tępej i głębokiej ignorancji.

Oczerniają jadowitymi oszczerstwami święty różaniec i jego Bractwo, o którym była mowa wcześniej, będąc poważnym zgorszeniem najmłodszych i niepokojeniem wyznawców.

Kim oni są?

Można ich rozpoznać po cechach:

1. Są jak Wielki Smok, który toczy wojnę z Dziewicą (Ap. 12), który ogonem swego błędu ciągnie trzecią część gwiazd niebieskich, czyli wyznawców z Bractwa Najśw. Różańca i wrzuca ich do krainy zgorszenia.

Niestety!

Pestilens lingua viperae in momento plus uno potest afflatu inficere, quam omnis medicorum ars, et industria ad restitutionem valetudinis conatu longe proficere.

Adjuvat eam humanae ad malum naturae proclivitas.

2. Illi sunt, *ut Serpens, Genes. 3*, protoplastarum seductor.

3. Sunt, ut *Eva* fatua; qui per sapientiam carnis ejici multos faciunt e Paradiso devotionis in Psalterio Virginis.

4. Hi sunt, *Genes. 37, fera pessima* invidiae, qui devorant Josephos justiores se et persequuntur.

5. Sunt, *ut speculatores* Terrae Promissionis, falsa Israelitis de ea nuntiantes, *Deuter. 2*, ut eorum sicophantia populus in deserto moriatur.

II. 6. Sunt *viri magni*, Terram Promissam Sacrae Scripturae agnoscentes, sed vulgus verbis, et exemplis a verae vitae via aversum ad mortem petrahentes.

7. Isti sunt *Achan* Jerichuntini anathematis cupidi, per dolum, ideoque, *Ios. 7*, omnem populum Domini perturbant.

Vae iis ab eventu lapidationis, et combustionis.

8. Isti sunt, ut Phaenenna[198], uxor Helencae, *1 Regum 1*, devotam orationibus prophetissam Annam irrisui hebentes: ac[199] demum maledictione puniendi.

9. Isti sunt *Heli* orantem S. Annam Fraternitatem aestimantes ebriam, filiamque Belial.

Vae istis a morte praecipite.

10. Isti sunt, *ut Manasses*, Prophetarum trucidator, et Divinae Legis subversor, *4 Regum 21*.

III. 11. Sunt, *ut Nabuchodonosor*, eversor Civitatis Sanctae, et Templi Dei.

Vae! Quaerent olim poenitentiae spatium, et invenire non valebunt.

12. Sunt, *ut Herodes*, infanticida, parvulos rudis vulgi scandalizantes per linguae detractricis mucronem saevum.

Fugant illi Jesum ac Mariam in Aegytum, dum a devotione recta plebem ad profana pertrahunt.

13. Isti sunt *Pharisaei* calumniatores doctrinae Christi, ac Vitae Illius insidiatores.

14. Iidem sunt irrisores pendentis in Cruce Domini, proque salute mundi exorantis.

dali. Heu! Pestilens lingua viperæ in momento plus uno potest afflatu inficere, quam omnis medicorum ars, et industria ad restitutionem valetudinis conatu longe proficere. Adjuvat eam humanæ ad malum naturæ proclivitas. 2. Illi sunt, ut serpens, *Genes.* 3. Protoplastarum seductor. 3. Sunt, ut Eva fatua: qui per sapientiam carnis ejici multos faciunt e Paradiso devotionis in Psalterio Virginis. 4. Hi sunt *Genes.* 37. fera pessima invidiæ; qui devorant Josephos justiores se, et persequuntur. 5. Sunt, ut speculatores terræ promissionis, falsa Israelitis de ea nunciantes, *Deut.* 2. ut eorum sicophantia populus in deserto moriatur.

II. 6. Sunt viri magni, terram promissam Sacræ Scripturæ agnoscentes, sed vulgus verbis, et exemplis a veræ vitæ via aversum ad mortem pertrahentes. 7. Isti sunt Achan Jerichuntini anathematis cupidi, per dolum, ideoque, *Jos.* 7. omnem populum Domini perturbant. Væ iis ab eventu lapidationis, et combustionis. 8. Isti sunt, ut Phænenna, uxor Helcanæ. 1. *Regum* 1. devotam orationibus prophetissam Annam irrisui habentes: ac demum maledictione puniendi. 9. Isti sunt Heli orantem s. Annam Fraternitatem æstimantes ebriam, filiamque Belial. Væ istis a morte præcipite. 10. Isti sunt, ut Manasses, Prophetarum trucidator, et divinæ Legis subversor, 4. *Regum* 21.

III. 11. Sunt, ut Nabuchodonosor, eversor civitatis sanctæ, et templi Dei. Væ! Quærent olim pœnitentiæ spatium, et invenire non valebunt. 12. Sunt, ut Herodes, infanticida, parvulos rudis vulgi scandalizantes per linguæ detractricis mucronem sævum. Fugant illi Jesum, ac Mariam in AEgytum, dum a devotione recta plebem ad profana pertrahunt. 13. Isti sunt Pharisæi calumniatores doctrinæ Christi, ac vitæ illius insidiatores. 14. Iidem sunt irrisores pendentis in Cruce Domini, proque salute mundi exorantis.

---

[198] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Phenenna".**

[199] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "at".**

Szkodliwy język żmii w jednej chwili, przy jednym wydechu, może zepsuć więcej, niż jakakolwiek sztuka i opieka lekarzy mogłaby przynieść szersze korzyści, próbując przywrócić zdrowie.

Pomaga im wielki smok, to jest skłonność natury ludzkiej do zła.

2. Są podobni do Węża (Rdz 3), uwodziciela pierwszych ludzi.

3. Są jak Ewa, która poprzez mądrość ciała powoduje, że wielu zostaje wydalonych z raju pobożnego kultu Najśw. Różańca Dziewicy.

4. Są jak te straszne zwierzęta zawiści, które pożerają i prześladują Józefa w Egipcie, bardziej sprawiedliwego od nich (Rdz 37).

5. Są jak zwiadowcy Ziemi Obiecanej, którzy oznajmiają Izraelitom fałszywe informacje na jej temat, tak że przez ich oszustwo lud zginie na pustyni (Dt. 2).

II. 6. Są jak ci wielcy ludzie, którzy znają Ziemię Obiecaną Pisma Świętego, a jednak swoimi słowami i przykładami spychają ludzi z drogi prawdziwego życia, ku śmierci.

7. Są jak Achan z Jerycha, którzy został przeklęty z powodu swojej chciwości i który przez oszustwo zniszczył cały lud Pana (Joz. 7).

Biada im, którzy mieliby kamienowanie i kremację jako swój los.

8. Są jak Peninna, żona Elkana, która naśmiewała się z prorokini Anny, oddanej modlitwom i za to została ukarana przekleństwem (1 Sm. 1).

9. Są jak Heli, który uważa świętą Annę, modlące się Bractwo, za pijaną i córkę diabła Beliala.

Biada tym, którzy są na skraju śmierci.

10. Są jak nowy Manasses, zabójca proroków i niszczyciel Boskiego Prawa (2 Krl. 21).

III. 11. Są jak Nabuchodonozor, niszczyciel Świętego Miasta i Świątyni Bożej.

Biada im! Pewnego dnia poproszą o czas na pokutę, ale nie będą mogli go znaleźć.

12. Są jak Herod, dzieciobójca, który zgorszy maluczkich prostego ludu, używając brutalnego miecza oczerniającego języka.

Skazują Jezusa i Marię na ucieczkę do Egiptu, wciągając ludzi prawa do profanacji pobożności.

13. Są podobni do faryzeuszy, oszczerców doktryny Chrystusa i napastników Jego życia.

14. Są jak ci, którzy drwią z Pana wiszącego na krzyżu i błagającego o zbawienie świata.

15. Isti sunt Putens Abyssi, *Apoc. 9*[200], fumo suae vanitatis mundum oppolentes[201], et ex eo locustas errorum, et scandalorum in Dei Servos emittentes: *Vae mundo a scandalo.*

Ab isto, aliisque Vae liberat Liberatricis AVE per JESUM CHRISTUM.

Quare, Psalm. 150: *"Laudate Eum in Psalterio".*

Psalm 32: *"In Psalterio decem chordarum psallite illi.*

***Cantate Domino CANTICUM novum"* Angelicae, Salutationis: *Cantate Domino omnis terra*, id est, omnis homo.**

Roman. 16: *"Salutate MARIAM* Deiparam, *quae multum mecum laboravit in vobis".*

Cantate sicut Cantores in Tabernaculo Moysis, et Templo Salomonis, ut cum Angelis Santissimam Trinitatem, et Sanctorum Reginam in aeterna felicitate laudemus, per JESUM CHRISTUM. Amen.

FINIS APOLOGIAE.

15. Isti sunt puteus abyssi, *Apoc.* 9. fumo suæ vanitatis mundum oppolentes, et ex eo locustas errorum, et scandalorum in Dei servos emittentes; *Vae mundo a scandalo.* Ab isto, aliisque væ liberat liberatricis *Ave* per Jesum Christum.

Quare, Psalm. 150. *Laudate eum in Psalterio.* Psam. 32. *In Psalterio decem chordarum psallite illi. Cantate Domino canticum novum.* Angelicæ, Salutationis: *Cantate Domino omnis terra,* id est, omnis homo. *Roman.* 16. *Salutate Mariam* Deiparam, *quae multum mecum laboravit in vobis.* Cantate sicut cantores in Tabernaculo Moysis, et Templo Salomonis, ut cum Angelis Santissimam Trinitatem, et Sanctorum Reginam in æterna felicitate laudemus, per Jesum Christum. Amen.

FINIS APOLOGIAE.

[200] W wydaniu z 1691 roku brakuje "9".

[201] W wydaniu z 1691 roku występuje: "opplentes".

15. Są jak Otchłań (Ap. 9), która napełnia świat dymem swojej próżności i wydobywa z niej szarańczę błędów i zgorszeń przeciwko sługom Bożym. Biada światu z powodu skandalu, od którego, jak od wszystkich innych kłopotów, uwalnia nas „Zdrowaś" do Najśw. Marii Wyzwolicielki, przez pośrednictwo Jezusa Chrystusa.

Dlatego stwierdza Psalm 150: „Chwalcie Go w Psałterzu Różańca Św.";

i Psalm 32: „W Psałterzu o dziesięciu strunach śpiewajcie Mu".

„Śpiewajcie Panu nową pieśń" w „Zdrowaś Mario", „Śpiewaj Panu cała ziemio", czyli każdy człowiek, „Pozdrawiajcie Maryję", Matkę Boga, „która razem ze mną pracowała dla Was" (Rm. 16).

Śpiewajcie Różaniec Święty jak kantorzy w Przybytku Mojżesza i w Świątyni Salomona, aby wraz z Aniołami wysławiać Trójcę Świętą i Królową Świętych w szczęściu wiecznym przez Jezusa Chrystusa. Amen.

KONIEC APOLOGII

PARS SECUNDA

B. ALANI DE RUPE REDIVIVI.

DE RELATIONIBUS
DE REVELATIONIBUS
DE VISIONIBUS.

PARS SECUNDA

B. ALANI DE RUPE

REDIVIVI.

DE RELATIONIBUS - DE REVELATIONIBUS - DE VISIONIBUS.

KSIĘGA DRUGA:

HISTORIA, OBJAWIENIA I WIZJE RÓŻAŃCA

Ilustracja zaczerpnięta z: CHOQUET F. H., *Sancti Belgi Ordinis Praedicatorum*, Douay, 1618, s. 201.

CAPUT I.

Prologus encomiasticus in Psalterium Sponsi ac Sponsae JESU CHRISTI, ac Deiparae Virginis MARIAE.

Deus, *Canticum Novum, cantabo tibi: in Psalterio Decachordo psallam tibi*, Psalm. 143.

Quo, et cultores Dei adhortatur idem Psaltes, Psalm. 97: *"Cantate Domino Canticum Novum, quia mirabilia fecit"*; nimirum in Filii Sui Incarnatione, Passione, et Resurrectione.

Quae cum in caeteris a Deo profectis in nos beneficiis locum facile principem sibi vindicent, ut pro iis totam quisque Deo animam debeat Christianus: omnino est necesse, ut animas quoque nostras ante conspectum Dei in Ipsius Laudes corde toto, et ore, ac opere certatim effundamus: neu quod ingrati animi lethale nobis crimen inhaerescat.

Quo magis obsequendum est Psaltae momenti[202]: *"Cantate Domino Canticum Novum"*.

I. Novum: quippe quod, si D. Bernardum audimus[203]: Divinum illud Sponsi est, ac Sponsae Epithalamium, geminum Novi Evangelii, datum ex Ore Dei Oraculum.

Quorum alterum Dei Sponsae Mariae paranymphus Gabriel; alterum Sponsus Ecclesiae Suae Christus reddebat.

Unde et illud Angelica Salutatio; hoc, Dominica Oratio: utrumque ex reipsa nomen; praenomen ab Auctore, acceperunt.

2. Novum quoque idem Canticum, id est, Deiparaeque rite colendae modulum, velut Divinis in Auribus gratiosissime symphoniacum.

3. Alterum, quia Novi Testamenti principium, Voxque Evangelii prima extitit: in qua tanquam seminum minimo Sinapi grandis arborum Arbor Evangelium.[204]

Novum universum virtute residebat; adeoque partes illius singulae, minutaeque dein perscriptae[205], velut semina plurima uno in capite papaverino, continebantur.

4. Alterum, quia ejusdem Sacri Instrumenti Novi Evangelii[206] Primus, et Unicus fuit Deum orandi, colendique Ritus Novus, Formularis, ac Universalis, ab ipso Domino traditus Discipulis; caeterarum exinde subsecutarum in Ecclesia Nova praedicandi[207] Formularum factus ipse Parens, fons et caput.

CAPUT I.

Prologus encomiasticus in Psalterium Sponsi, ac Sponsæ Jesu Christi, ac Deiparæ Virginis Mariæ.

Deus, *Canticum novum, cantabo tibi: in Psalterio Decachordo psallam tibi. Psalm.* 143. Quo, et cultores Dei adhortatur idem Psaltes. *Psalm.* 97. *Cantate Domino canticum novum, quia mirabilia fecit;* nimirum in Filii sui Incarnatione, Passione, et Resurrectione. Quæ cum in cæteris a Deo profectis in nos beneficiis locum facile principem sibi vindicent, ut pro iis totam quisque Deo animam debeat Christianus: omnino est necesse, ut animas quoque nostras ante conspectum Dei in ipsius laudes corde toto, et ore, ac opere certatim effundamus: neu quod ingrati animi lethale nobis crimen inhærescat. Quo magis obsequendum est psaltæ momenti; *Cantate Domino canticum novum.*

I. Novum: quippe quod, si D. Bernardum audimus: divinum illud Sponsi est, ac Sponsæ Epithalamium, geminum novi Evangelii, datum ex ore Dei oraculum. Quorum alterum Dei Sponsæ Mariæ paranymphus Gabriel; alterum Sponsus Ecclesiæ suæ Christus reddebat. Unde, et illud Angelica Salutatio; hoc, Dominica Oratio: utrumque ex reipsa nomen; prænomen ab Auctore, acceperunt. 2. Novum quoque idem Canticum, id est, Deiparæque rite colendæ modulum, velut divinis in auribus gratiosissime symphoniacum. 3. Alterum, quia Novi Testamenti principium, voxque Evangelii prima extitit: in qua tanquam seminum minimo sinapi grandis arborum arbor Evangelium. Novum universum virtute residebat; adeoque partes illius singulæ, minutæque dein perscriptæ, velut semina plurima uno in capite papaverino, continebantur. 4. Alterum, quia ejusdem Sacri Instrumenti Novi Evangelii primus, et unicus fuit Deum orandi, colendique ritus novus, formularis, ac universalis, ab ipso Domino traditus Discipulis: cæterarum exinde subsecutarum in Ecclesia nova prædicandi formularum factus ipse parens, fons, et caput. Ad quod proinde omnes religiosi

---

[202] W wydaniu z 1691 roku występuje: "monenti" (zachęcać).
[203] W wydaniu z 1691 roku występuje: "audivimus".
[204] W wydaniu z 1691 roku brakuje kropki, a zdanie jest kontynuowane słowami „Novum universum virtute residebat".
[205] W wydaniu z 1691 roku występuje: "praescriptae".
[206] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Evangelici".
[207] W wydaniu z 1691 roku występuje: "praecandi".

ROZDZIAŁ I

Prolog pochwalny o Różańcu Świętym Oblubieńca i Oblubienicy, czyli Jezusa Chrystusa i Dziewicy Maryi, Matki Bożej

"O Boże, zaśpiewam Ci pieśń nową: będę Ci grał na harfie o dziesięciu strunach" (Ps. 143).

Następnie sam Psałterzysta nawołuje czcicieli Boga: „Śpiewajcie Panu pieśń nową, bo dokonał cudów" (Ps. 97), niewątpliwie we Wcieleniu, Męce i Zmartwychwstaniu swego Syna.

Te cuda w połączeniu z dobrodziejstwami, jakie Bóg w nas czyni, z pewnością wymagają jako podstawy pieśni szacunku, w którym każdy chrześcijanin może wznieść całą swoją duszę.

Całkowicie konieczne jest wylewanie dusz, z całym zaangażowaniem, w Obecności Boga, na Jego Chwałę, całym swoim sercem, całym głosem i całą swoją pracą: niech nie oskarża się nas o grzech śmiertelny, o niewdzięczność duszy. O ileż bardziej powinniśmy teraz naśladować Psalmistę: „Śpiewajcie Panu pieśń nową".

I. Nowa pieśń: skoro, jeśli słuchamy św. Bernarda, podwójna modlitwa Nowego Testamentu „Ojcze Nasz" i „Zdrowaś", wychodząca z Ust Bożych, jest w istocie Boską pieśnią weselną Oblubieńca i Oblubienicy.

Spośród nich pierwsze pozdrowienie skierował Archanioł Gabriel do Najśw. Maryi Panny kiedy udzielał zaślubin między Bogiem Ojcem a Świętą Maryją, prosząc ją, jako Święty Urzędnik aby Ona chciała stać się Oblubienicą Boga;

drugie (w modlitwie „Ojcze Nasz") ofiarował Chrystus Oblubieniec, który dał ją Swojemu Kościołowi.

Dlatego też modlitwa „Zdrowaś Mario" nazywana jest Pozdrowieniem Anielskim; modlitwa „Ojcze Nasz" nazywana jest Modlitwą Pańską: i obydwie otrzymały drugie imię, od samego wydarzenia „Pozdrowienie", „Nasz"), od pierwszego imienia autora („Anielskie", " Ojciec").

2. Ta sama nowa pieśń oddaje więc cześć Matce Bożej we właściwy sposób, niczym bardzo przyjemna dla Boskich uszu symfonia.

3. Od momentu bowiem kiedy modlitwa „Zdrowaś Mario" dała początek Nowemu Testamentowi, a zarazem pierwszym Słowom Ewangelii, która będąc najmniejszym ziarnkiem gorczycy stała się największym Drzewem pomiędzy drzewami.

Nowa Pieśń „Zdrowaś Mario", zdolna w cudowny sposób pomieścić pełnię każdego słowa, niezależnie od tego, jak zwięźle zostało napisane, tak jak kwiat maku zawiera liczne nasiona.

4. „Ojcze Nasz" jest w Nowym Testamencie pierwszym i jedynym nowym kantykiem św. Ewangelii, aby modlić się i adorować Boga na nowy, zapisany i powszechny sposób, powierzony przez samego Pana uczniom: i w ten sposób „Ojcze Nasz" stało się nowym Kościołem, Matką, Źródłem i Zasadą wszystkich innych formuł głoszenia wiary, które potem nastąpiły.

Ad quod proinde omnes reliquae; sicut e mari progressa, in idem mare terrarum flumina demum redundaret[208], sic ex una hac Oratione Dominica derivatae ad eandem retro referantur oportet.

II. Deinde Novum.

1. Quia Novum e Coelo datum id hominibus est remedium, ad condonationem delictorum nostris etiam, Divinis eatenus, Precibus impetrandam.

2. Et vero ipsum est Potestatis inexplicabilis, inque Deo infinitae utilitatis, ac virtutis inenarrabilis, suavitatis quoque inaestimabilis.

3. Divinorum istud solatiorum est donativum, Revelationum Sacrarum procurativum[209], et miraculorum maximorum operativum[210].

Enimvero Salutare illud Angeli novum Evangelium, hoc est, *Verbum Caro factum*, donorum, Donum est ter Optimum Maximum; Revelationum omnium est Magisterium illuminatissimum; miraculorum est summorum summum, omniumque Summa.

4. Novum denique: quod nova ex utroque Oraculo progenita extitit Ecclesia, surgensque crevit augmentata, et universorum gratiae charismatum spiritu, succo et sanguine corroborata consistit, succussata quidem, at nihil unquam labefactata.

III. Jucundum igitur Christiano cui non accidit utrumque illud Christi, ac Mariae, Sponsi, Sponsaeque Divinum Epithalamium, et Canticum, quasi Castus quidam Hymen, sive Hymeuaeus Hymmus coelestis?

In iis namque Beatum est Angelorum Gaudium, Christi ac Mariae Jubilaeum, et Jubilum; in Iis tota Coelestis Curia Triumphans exultat, et Ecclesia Militans in acie fortiter dimicat.

O jucundum Deo, Angelis, et hominibus factum spectaculum!

Ab hoc tali quis oculum, quis animum, quis studium, et amorem deflectat unquam, vel ad puncti unius momentum?

IV. Ex utroque unum quoddam coalescit, et concordat *Canticum Novum.*

1. Quod ad Davidici Psalterii Decachordi modum, rite concinnatum, et per quindenas ordine, repetitum decades, et compositum, adusque repetitionis numerum CL completum, ab antiquissima retro Majorum nostrorum memoria consuevit Psalterium Christi, et Mariae appellari.

formularum factus ipse parens, fons, et caput. Ad quod proinde omnes reliquæ; sicut e mari progressa, in idem mare terrarum flumina demum redundaret, sic ex una hac Oratione Dominica derivatæ ad eandem retro referantur oportet.

46

II. Deinde novum. 1. Quia novum e cœlo datum id hominibus est remedium, ad condonationem delictorum nostris etiam, divinis eatenus, precibus impetrandam? 2. Et vero ipsum est Potestatis inexplicabilis, inque Deo infinitæ utilitatis, ac virtutis inenarrabilis, suavitatis quoque inæstimabilis. 3. Divinorum istud solatiorum est donativum, revelationum sacrarum procurativum, et miraculorum maximorum operativum. Enimvero salutare illud Angeli novum Evangelium, hoc est, *Verbum Caro Factum*, donorum, donum est ter Optimum Maximum; Revelationum omnium est Magisterium illuminatissimum; miraculorum est summorum summum, omniumque summa. 4. Novum denique: quod nova ex utroque oraculo progenita extitit Ecclesia, surgensque crevit augmentata, et universorum gratiæ charismatum spiritu, succo, et sanguine corroborata consistit, succussata quidem, at nihil unquam labefactata.

III. Jucundum igitur Christiano cui non accidit utrumque illud Christi, ac Mariæ sponsi, sponsæque divinum Epithalamium, et Canticum, quasi castus quidam Hymen, sive Hymenæus Hymmus cœlestis? In iis namque beatum est Angelorum gaudium, Christi, ac Mariæ jubilæum, et jubilum; in iis tota cœlestis curia triumphans exultat, et Ecclesia militans in acie fortiter dimicat. O jucundum Deo, Angelis, et hominibus factum spectaculum? Ab hoc tali quis oculum, quis animum, quis studium, et amorem deflectat unquam, vel ad puncti unius momentum?

IV. Ex utroque unum quoddam coalescit, et concordat Canticum novum. 1. Quod ad Davidici Psalterii Decachordi modum, rite concinnatum, et per quindenas ordine, repetitum decades, et compositum, adusque repetitionis numerum CL. completum ab antiquissima retro Majorum nostrorum memoria consuevit Psalterium Christi, et Mariæ appellari. 2. Cujus quidem in Ordinis, ac Mu-

---

[208] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "redundant".**

[209] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "sacrarum procurativum".**

[210] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "operantium".**

Dlatego „Zdrowaś Mario” łączy się z „Ojcze Nasz”: i tak jak rzeki ziemi, które płynąc do morza, w końcu wpadają do niego razem, tak konieczne jest, aby modlitwy, które wypływają z tego jedynego „Ojcze Nasz”, wpłynęły do niego.

II. Jest to zatem nowa pieśń:

1. ponieważ jest to nowa pomoc, dana ludziom przez Niebo, abyśmy przez dwie Boskie Modlitwy („Ojcze” i „Zdrowaś”) błagali o przebaczenie naszych grzechów;

2. ponieważ ta Nowa Pieśń, przed Bogiem ma niezwykłą skuteczność, nieskończoną użyteczność, a także niewypowiedzianą wartość i nieocenioną słodycz;

3. ponieważ ta Nowa Pieśń obdarza boską pociechą, dokonuje świętych objawień i czyni wielkie cuda.

Istotnie, Nowy ewangeliczny śpiew o pozdrowieniu anielskim sprawił, że tak się stało: Słowo stało się Ciałem, Darem darów po trzykroć najświętszym; najjaśniejszą nauką spośród wszystkich objawień; najwyższym wśród największych cudów; najważniejszą rzeczą ze wszystkich;

4. Jest to kantyk nowy zatem: ponieważ nowy Kościół został zrodzony przez dwie modlitwy („Ojcze” i „Zdrowaś”), a powstając, rósł rozszerzając gałęzie wszystkich charyzmatów łaski i został potwierdzony w Duchu, Mocy i Krwi, i niezależnie od tego, jak bardzo jest wstrząsany, nigdy nie zawodzi.

III. Który chrześcijanin nie przyjmie zatem z radością dwóch pieśni Chrystusa Marii („Ojcze” i „Zdrowaś”), które są Boską pieśnią zaślubin (lub Epitalamium) Oblubieńca Boga Ojca i Oblubienicy Najśw. Maryi , pieśń z Ich czystego wesela i Ich niebiańskiego hymnu weselnego?

W tych pieśniach („Ojcze” i „Zdrowaś”) jest bowiem błogosławiona radość Aniołów, jubileusz i radość Chrystusa i Maryi: wraz z nimi raduje się cały Dwór Niebieski Kościoła Triumfującego, podczas gdy Kościół Wojujący, walczy potężnie w bitwie tego świata.

O radosny spektaklu nowej pieśni, ofiarowany Bogu, Aniołom i ludziom!

Kto kiedykolwiek oderwie wzrok, duszę, uwagę i pragnienie od tej rzeczywistości, choćby na jedną chwilę?

IV. Właśnie obie modlitwy „Ojcze” i „Zdrowaś” są zgodne i zharmonizowane jako nowa pieśń.

1. Jest ona zharmonizowana we właściwy sposób, na wzór dziesięciostrunowej cytry Dawida jako ciąg dziesiątek, powtórzonych piętnaście razy, aż do liczby stu pięćdziesięciu, która od odległej epoki naszych przodków , była nazywany „psałterzem Chrystusa i Maryi”.

2. Cujus quidem in Ordinis, ac Muneris Psaltici Mysterio, si recte, et penitus intuemur, tria quaedam conspicari licet Magna, et admirari Sancta planeque Divina venerari, et Universalia Jubilaea: *Naturae* reparatae, *Gratiae* collatae, et *Gloriae* promissae.

Quibus accedit ter, et amplius salutare Jubilum personale Incarnationis, Passionis, et in gloriam Resurrectionis Christi.

3. Quinquagesimum et[211] Lege Moysis annum fuisse Jubilaeum, ignorat nemo: nemo, quinquagesimo quoquo anno Romanas in orbem Christianum Indulgentiarum Plenissimarum condonationes, e[212] Pontifice Maximo dispensatas, Jubilaeum esse, et vocari: nescit nemo, transactis annis quinquaginta in Sacerdotio, Jubilaeam solemniter agitare Sacerdotem, in officio, Magistratum, in Religione, Professum ad factum sibi, per ipsius vitalis temporis gratiam, privilegium, ab consuetis occupationibus gaudere Jubilaeo.

Velut olim, vel ab ipso tempore decurso, Levitis quinquagenariis, quin et ipsis, servitiis, et agris etiam campisque ipsis, ex Lege Moysis, requies indulgebatur Jubilaea, eorum completo tempore Jubilaeo.

V. Chistus autem, et Maria cum dictorum nobis Jubilaeorum, seu Canticorum, causa fuerint, et origo; dignum quoque, et justum (quid si, et[213] pro merito necessarium) erat, solemnem ipsis in Ecclesia, Sacrum Sanctumque, ac Perpetuum Annum celebrari Jubilaeum.

Neque hunc ab uno aliquo servorum Dei statu, ordine, graduque dumtaxtat: verum ab universo Fidelium Nominis Christiani genere, communem; per omnes orbis oras universalem, omni qua diurnarum, qua nocturnarum horarum, ac temporum momento continuum, ac irremissum annum duci Deo Jubilaeum opertebat in Ecclesia Dei.

Atque vero Divinam hanc muneris, cultusque generalis Spartham et provinciam Divina Providentia, velut in Angelica Salutatione, et Dominica Oratione Fundatrix condidit: ita et in Psalterium Christi, ac Mariae, dicti Cantici quinquagies supra centies repetitivum, Spartham eam detulit, et mirandorum deposuit operatrix: et hoc in spiritu praevidit David, cum exclamavit, Psalm. 143: *"Deus Canticum Novum cantabo*[214] *Tibi, in Psalterio Decachordo psallam Tibi".*

Christi, et Mariæ appellari. 2. Cujus quidem in Ordinis, ac Muneris Psaltici Mysterio, si recte, et penitus intuemur, tria quædam conspicari licet magna, et admirari sancta planeque divina venerari, et universalia Jubilæa: Naturæ reparatæ, Gratiæ collatæ, et Gloriæ promissæ. Quibus accedit ter, et amplius salutare jubilum personale Incarnationis, Passionis, et in gloriam Resurrectionis Christi. 3. Quinquagesimum et Lege Moysis annum fuisse jubilæum, ignorat nemo: nemo, quinquagesimo quoqno anno Romanas in orbem Christianum Indulgentiarum plenissimarum condonationes, e Pontif. Max. dispensatas, Jubilæum esse, et vocari: nescit nemo, transactis annis quinquaginta in Sacerdotio, jubilæum solemniter agitare Sacerdotem, in officio, Magistratum, in Religione, professum ad factum sibi, per ipsius vitalis temporis gratiam, privilegium ab consuetis occupationibus gaudere Jubilæo. Velut olim, vel ab ipso tempore decurso. Levitis quinquagenariis, quin et ipsis servitiis, et agris etiam campisque ipsis, ex Lege Moysis, requies indulgebatur Jubilæa, eorum completo tempore Jubilæo.

V. Chistns autem, et Maria cum dictorum nobis Jubilæorum, seu Canticorum, causa fuerint, et origo; dignum quoque, et justum (quid si, et pro merito necessarium) erat, solemnem ipsis

47

in Ecclesia sacrum, sanctumque, ac perpetuum annum celebrari Jubilæum. Neque hunc ab uno aliquo servorum Dei statu, ordine, graduque dumtaxat: verum ab universo fidelium nominis Christiani genere, communem; per omnes orbis oras universalem, omni qua diurnarum, qua nocturnarum horarum, ac temporum momento continuum, ac irremissum annum duci Deo Jubilæum oportebat in Ecclesia Dei. Atque vero divinam hanc muneris, cultusque generalis Spartham, et provinciam divina Providentia, velut in Angelica Salutatione, et Dominica Oratione fundatrix condidit: ita, et in Psalterium Christi, ac Mariæ, dicti Cantici quinquagies supra centies repetitivum, Spartham eam detulit, et mirandorum deposuit operatrix: et hoc in spiritu prævidit David, cum exclamavit, *Psalm.* 143. *Deus Canticum novum cantabo tibi, in Psalterio decachordo psallam tibi.*

---

[211] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "ex" (da).**
[212] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "a" (da).**
[213] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "et".**
[214] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "cantabo".**

2. Jeśli zatem uważnie i głęboko będziemy obserwować tajemnicę tego harmonijnego dzieła Psałterza, z pewnością będziemy mogli obserwować, kontemplować i czcić trzy wielkie jubileusze, całkowicie święte, boskie i powszechne: jubileusz odkupionej natury, jubileusz ofiarowanej łaski i obiecany jubileusz chwały.

Do tych trzech jubileuszów dodamy także Jubileusz osobistego zbawienia, poprzez Wcielenie, Mękę i Chwałę Zmartwychwstania Chrystusa.

3. Nikt nie jest nieświadomy, że nawet w Prawie Mojżeszowym rok pięćdziesiąty był rokiem jubileuszowym;

zatem nikt nie jest nieświadomy, że co pięćdziesiąt lat w mieście Rzymie odbywa się udzielenie odpustów zupełnych chrześcijanom poprzez Najwyższego Pontifeksa i jest ono nazywane Jubileuszem;

wszyscy wiedzą, że po pięćdziesięciu latach kapłaństwa Jubileuszu udziela uroczyście kapłanowi, który złożył śluby w zakonie, dając łaskę cieszenia się po całym życiu z przywileju Jubileuszu z odpoczynkiem od zwykłych zajęć;

podobnie jak kiedyś po upływie tego samego czasu Lewitom, pięćdziesiątym, a także samym sługom, a także ziemiom i polom, na mocy Prawa Mojżeszowego przyznano okres jubileuszowego odpoczynku, przez cały czas trwania Jubileuszu.

V. Skoro więc Chrystus i Maryja byli przyczyną i początkiem wspomnianych Jubileuszów, czy też, jeśli wolicie, Pieśni (Jubileusze „Ojcze" i „Zdrowaś"), było także godne i sprawiedliwe, konieczne i godne, aby uroczysty Święty Rok Jubileuszowy , Święty i Wieczysty, był przez nich obchodzony w Kościele.

Aby Jubileusz mógł być przeżyty nie tylko przez ograniczoną liczbę sług Bożych ze względu na status, stopień i rangę, konieczne było, aby Kościół miał Jubileusz powszechny dla dobra Boga, dla całej liczby wiernych imieniu chrześcijańskiemu; uniwersalny, we wszystkich miejscach na świecie; ciągle i nieprzerywanie, o każdej porze dnia i nocy, przez okres Wiecznego Roku.

I prawdziwie Boska Opatrzność, niczym Założycielka, oparła się na „Zdrowaś Mario" i na „Ojcze Nasz", to Boskie Miasto Sparta, powszechny Jubileusz służby i kultu: a więc także w Najśw. Różańcu Chrystusa i Maryi, wraz z powtórzeniem sto pięćdziesiąt razy tej pieśni Boskiej Opatrzności, sprawia, że to miasto Sparta zstępuje z nieba i umieszcza je na ziemi, aby czyniło cuda: i to w duchu przewidział David, gdy zawołał: „O Boże, zaśpiewam Ci pieśń nową, będę Ci grał na harfie o dziesięciu strunach" (Ps.143).

CAPUT II

De Psalterii Origine, Usu, Revelatione, et Propagatione.

I. Origo.

En Ter Sanctissima Trinitas ex Divina Mente Sua conceptam produxit Salutationem: Archangelus Gabriel acceptam detulit, et pronunciavit ad inclytam Virginem Mariam: Spiritus Sanctus per Elisabetham expressit particulam tertiam, et adjecit: clausulam subjecit denique S. Mater Ecclesia.

Orationem vero Dominicam Auctor Jesus Christus orare Discipulos docuit, ac mandavit iisdem: qui totam tunc Ecclesiam ut constituebant, sic et repraesentabant.

Hic ortus.

II. Usus porro.

1. Traditur in exemplo S. Bartholomaei Apostoli: ut narrat quidam S. Doctor: cui solemne fuit et perpetuum, per quamque diem centies, totiesque per noctem, nixis humi genibus, utramque Deo suppliciter orando offerre.

Quo in numero ter quinquagenario Psalterium Christi, et Mariae, ex illis CL Oraculis huc[215] usque repetitis constat.

Quartam vero Quinquagenam S. Bartholomaeus, ex suapte devotione, ob causam ipsi Deoque perspectam, velut auctarium adjiciebat.

2. Inde Ecclesia, seu Congregatio Christi Fidelium, cupiens imitari exemplum orandi Synagogae[216], ad modum Psalterii Davidici, quod CL Psalmis completur: eundem ad numerum totidem Orationes Dominicas, et Angelicas Salutationes junctim suis in comprecationibus usurpavit.

Verum quia temporum progressu Fidei decrescebat fervor, a[217] suo illo remittit, et Psalterii hujusce usus, quod plerisque longum nimis, per Dominicae Orationis, et Angelicae Salutationis continuatam conjunctionem visum fuit[218] disjunctionem eorum, ac Psalterii, imminutionem accipere[219].

III. Revelatio igitur, ex singulari Divina Clementia, Sanctis in Eremo Patribus facta traditur de Psalterio solius Virginis Mariae.

CAPUT II.

De Psalterii Origine, Usu, Revelatione, et Propagatione.

I. Origo. En ter Sanctissima Trinitas ex Divina mente sua conceptam produxit Salutationem: Archangelus Gabriel acceptam detulit, et pronunciavit ad inclytam Virginem Mariam: Spiritus Sanctus per Elisabetham expressit particulam tertiam, et adjecit: clausulam subjecit denique s. Mater Ecclesia. Orationem vero Dominicam Auctor Jesus Christus orare Discipulos docuit, ac mandavit iisdem: qui totam tunc Ecclesiam ut constituebant, sic et repræsentabant. Hic ortus.

II. Usus porro. 1. Traditur in exemplo s. Bartholomæi Apostoli: ut narrat quidam s. Doctor: cui solemne fuit et perpetuum, per quamque diem centies, totiesque per noctem, nixis humi genibus, utramque Deo suppliciter orando offerre. Quo in numero ter quinquagenario Psalterium Christi, et Mariæ, ex illis CL. oraculis huc usque repetitis constat. Quartam vero Quinquagenam s. Bartholomæus, ex suapte devotione, ob causam ipsi Deoque perspectam, velut auctarium adjiciebat. 2. Inde Ecclesia, seu congregatio Christi Fidelium, cupiens imitari exemplum orandi Synagogæ, ad modum Psalterii Davidici, quod CL. Psalmis completur: eundem ad numerum totidem Orationes Dominicas, et Angelicas Salutationes junctim suis in comprecationibus usurpavit. Verum quia temporum progressu fidei decrescebat fervor, suo illo remittit, et Psalterii hujusce usus, quod plerisque longum nimis, per Dominicæ Orationis, et Angelicæ Salutationis continuatam conjunctionem visum fuit disjunctionem eorum, ac Psalterii, imminutionem accipere.

III. Revelatio igitur, ex singulari divina clementia, sanctis in eremo patribus facta traditur de Psalterio solius Virginis Mariæ.

---

[215] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "huc".

[216] W wydaniu z 1691 roku występuje "Synagogam".

[217] „a" występuje w wydaniu z 1691 roku, ale brakuje go w wydaniu z 1847 roku.

[218] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "fuit".

[219] W wydaniu z 1691 roku występuje: "accepit".

ROZDZIAŁ II

O pochodzeniu, odmawianiu, objawieniu i rozpowszechnianiu Najśw. Różańca.

I. Pochodzenie.

Oto Trójca, Trzykroć Najświętsza, zrodziła „Zdrowaś Mario”, po tym jak poczęła ją w Swoim Boskim Umyśle;

Archanioł Gabriel, biorąc „Zdrowaś Mario”, sprowadził je na ziemię i oznajmił Chwalebnej Dziewicy Maryi;

Duch Święty przez Świętą Elżbietę wypowiedział trzecią część „Zdrowaś Mario” dodając ją;

ostatecznie Święta Matka Kościół zamknęła to klauzulą.

Jezus Chrystus, autor „Ojcze Nasz”, nauczył uczniów modlić się do Niego i dał im polecenie, aby modlili się w ten sposób w całym Kościele, którego byli przedstawicielami.

To jest początek „Ojcze Nasz” i „Zdrowaś Mario”.

II. Jeśli chodzi o odmawianie, to:

1. Na przykładzie św. Bartłomieja Apostoła (wg przekazu Świętego Doktora) jest stałym zwyczajem, że modląc się błagalnie do Boga, odmawiał obie modlitwy („Ojcze” i „Zdrowaś”) codziennie, sto razy w ciągu dnia i tyle samo razy w nocy, zginając kolana do ziemi.

Z tej liczby trzech pięćdziesiątek powstaje Najśw. Różaniec Chrystusa i Maryi, polega on na powtarzaniu tych stu pięćdziesięciu modlitw.

Jednakże św. Bartłomiej dodał jeszcze czwartą pięćdziesiątkę, ze swojej osobistej pobożności, z powodu znanego tylko jemu i Bogu;

Jeśli chodzi o odmawianie, to:

2. Kościół więc, czyli Wspólnota wiernych Chrystusa, chcąc naśladować sposób modlitwy synagogalnej, na wzór Psałterza Dawidowego, na który składa się sto pięćdziesiąt Psalmów, posługiwał się sto pięćdziesięcioma Psalmami, dodając równą liczbę „Ojcze Nasz” i „Zdrowaś Mario”.

Ponieważ jednak z biegiem czasu zapał wiary osłabł, odmawianie tego Psałterza powróciło do swojego zwykłego sposobu: w istocie dla większości wiernych stało się ono zbyt długie z powodu ciągłego dodanie „Ojcze Nasz” i „Zdrowaś Mario” do Psalmów; dlatego wydawało im się wygodne oddzielenie „Ojcze” i „Zdrowaś” od Psalmów, aby spowodować zmniejszenie Psałterza.

III. Przekazuje się zatem Objawienie, które dzięki szczególnej Łaskawości Bożej zostało udzielone Świętym Ojcom Pustelnikom, odnośnie samego Najświętszego Różańca Najśw. Maryi Panny

1. Cum enim daemonum fatigarentur tentationibus, diu multumque molestiis[220], nec abesset periculi metus saevioris: communi habito inter eos consilio, visum in Domino fuit, continuas indici cunctis preces supplices quibus et privatim per se quisque impense deditus, et pubblice universus sacrae totius Monastices Ordo, conjunctim votis communibus, vigiliis, jejuniis, et poenitentiis apud Deum, Deiparam, Coelitesque Divos instanter incumberet, exorandae a Sathanicis tentationibus liberationi, aut certe Remedio ipsis aperiendo praesenti, quo eas ferendo forent, et vincendo.

2. Neque nihil exoratum.

Nam rite comprecantibus facta Revelatione fuit consultum, ut elanguescentem Psalterii usum Mariani, praeter illum Davidici assumerent, ad quod Deo, Deiparaeque laudes gratissimas quotidie dicerent, simul efficaciter optima quaeque coelitus impetrare possent.

Continuo ab omnibus communiter certatim factum haud secus, ac jussum, toto animi affectu, et Religione sese Psalterio devovent: hi nunc illud Christi, Mariae, nunc alterum isti vicissim, junctimque frequentant, sed Mariae ut brevius, ita et crebrius.

3. Et conatui par sese tulit eventus.

Daemonum licentia restringitur, remittente procacia vis frangitur, tentationum restinguitur aestuatio: et facta est tranquillitas magna.

Haec super accedit virtutum, et gratiarum auctu magno secutus in eorum plerisque profectus.

Nimirum ea se gratiae Rosa, et vis illis aperuit[221] Coronae Rosaceae[222]: ea precum sanctissimarum fragrantia Deo aspiravit[223], deprecatrice Virgine Matre, ut mirifico nominis, Religionis, et sanctitatis incremento, gloria quoque miraculorum cunctis gentibus Eremitarum ordo, ac natio fieret admirationi, et venerationi.

4. Demum et hujus posteritati, cum Patrum suorum lapsa memoria, pene jam ex animis quoque fuisset elapsa, ususque simul Psalterii refrixisset: sensim Eremitarum nomen, Institutum, et numerus item eo decrevit usque, ut rarescens in contemptum, ac tandem ad interitum corrueret.

Cecidit, heu! Arbor Ecclesiae tanta, Mahometis icta, extirpataque securi: *Joanne Graeco* teste, et eodem de Vitis Patrum scriptore.

Verum non obrui Psalterium Deus permisit, sed transplantavit.

1. Cum enim dæmonum fatigarentur tentationibus, diu multumque molestiis, nec abesset periculi metus sævioris: communi habi-

48

to inter eos consilio, visum in Domino fuit, continuas indici cunctis preces supplices, quibus, et privatim per se quisque impense deditus, et publice universus sacræ totius Monastices Ordo, conjunctim votis communibus, vigiliis, jejuniis, et pœnitentiis apud Deum, Deiparam, Cœlitesque Divos instanter incumberet, exorandæ a Sathanicis tentationibus liberationi, aut certe remedio ipsis aperiendo præsenti, quo eas ferendo forent, et vincendo. 2. Neque nihil exoratum. Nam rite comprecantibus facta revelatione fuit consultum, ut elanguescentem Psalterii usum Mariani, præter illum Davidici assumerent, ad quod Deo, Deiparæque laudes gratissimas quotidie dicerent, simul efficaciter optima quæque cœlitus impetrare possent. Continuo ab omnibus communiter certatim factum haud secus, ac jussum, toto animi affectu, et Religione sese Psalterio devovent: hi nunc illud Christi, Mariæ, nunc alterum isti vicissim, junctimque frequentant, sed Mariæ ut brevius, ita et crebrius. 3. Et conatui par sese tulit eventus. Dæmonum licentia restringitur, remittente procacia vis frangitur, tentationum restinguitur æstuatio: et facta est tranquillitas magna. Hæc super accedit virtutum, et gratiarum auctu magno secutus in eorum plerisque profectus. Nimirum ea se gratiæ Rosa, et vis illis aparuit Coronæ rosaceæ: ea precum sanctissimarum fragrantia Deo aspiravit, deprecatrice Virgine Matre, ut mirifico nominis, Religionis, et sanctitatis incremento, gloria quoque miraculorum cunctis gentibus eremitarum ordo, ac natio fieret admirationi, et venerationi. 4. Demum et hujus posteritati, cum Patrum suorum lapsa memoria, pene jam ex animis quoque fuisset elapsa, ususque simul Psalterii refrixisset: sensim eremitarum nomen, institutum, et numerus item eo decrevit usque, ut rarescens in contemptum, ac tandem ad interitum corrueret. Cecidit, heu! Arbor Ecclesiæ tanta, Mahometis icta, extirpataque securi: Joanne Græco teste, et eodem de vitis Patrum scriptore. Verum non obrui Psalterium Deus permisit, sed transplantavit.

---

[220] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "molestis" (penoso).**
[221] **W wydaniu z 1847 roku występuje: „aparuit" (błąd drukarski).**
[222] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "rosareae".**
[223] **W wydaniu z 1691 roku występuje odpowiednik: "adspiravit".**

1. Ponieważ już od dawna nękały ich bardzo dokuczliwe pokusy demonów i obawiali się, że grozi im poważniejsze niebezpieczeństwo, po naradzie między sobą uznali za stosowne w Panu, aby je wszystkie nazywać nieustannymi modlitwami prośby, zarówno prywatnie, poświęcając się każdemu osobiście z wyrzeczeniami, jak i wspólnotowo, z całym Zakonem Świętego Klasztoru.

Tym samym oprócz wspólnych ślubów, czuwań, postów i pokut, z całych sił poświęcali się przed Bogiem, Matką Bożą i Świętymi Niebieskimi, wypraszając wyzwolenie od pokus szatańskich, a przynajmniej prosząc o to, by zostało udzielone im z nieba skuteczne lekarstwo, dzięki któremu mogą przetrwać i pokonać te pokusy.

2. I nie błagali na próżno: faktycznie, podczas gdy pobożnie się modlili, otrzymali Objawienie i zostali natchnieni, aby uczynić swoim odmawianie będącego w zaniku Najśw. Różańca Maryi, oprócz Psałterza Dawida, poprzez który codziennie wznosili wdzięczne uwielbienie Boga i Matki Bożej, a jednocześnie mogli skutecznie wyjednać wszystkie najwspanialsze łaski niebieskie o które prosili.

Poświęcili się wtedy nieprzerwanie Najśw. Różańcowi, odmawiając go we wspólnocie, niczym przykazanie, z całą duszą i z religijnością: teraz odmawiali Psałterz Chrystusa i Najświętszej Marii Panny, na przemian z Najśw. Różańcem lub razem z nim; ale Różaniec Święty Najśw. Maryi Panny, ponieważ był krótszy, był też częstszy.

3. A wynik był równy wysiłkowi: działanie demonów zostało zmniejszone, ich duma została złagodzona, ich siła została zdruzgotana, płomień pokusy zgasł i nastąpił wielki spokój.

Oprócz tego w wielu z nich nastąpił postęp duchowy, po którym nastąpiła wielka liczba cnót i łask.

Rzeczywiście stała się w nich widoczna Róża Łaski i moc Różańcowej Korony: woń ich najśw. modlitw unosiła się do Boga za wstawiennictwem Dziewicy Matki, tak że wraz z cudownym rozwojem imienia, religijności i pustelniczej świętości, także dla chwały cudów, przyszedł podziw i cześć wszystkich ludzi dla Zakonu i Stowarzyszenia Pustelników.

4. Tyle że w następnym czasie, gdy pamięć o ich ojcach zanikła aż do wymazania z ich dusz, w tym samym czasie odmawianie różańca również ostygło; stopniowo, nazwa, instytucja i liczba Pustelników zmniejszyły się tak bardzo, że w końcu malejąc w liczbę, popadli w niedbalstwo, a w końcu w zagładę.

Niestety, wielkie drzewo Kościoła upadło, uderzone i ścięte islamskim toporem: potwierdza to Jan Grek, ten sam, który również pisał o Życiu Ojców.

IV. Propagatio ejusdem id loquitur, passu pari cum tempore insecuto progressa.

1. Nam posteaque[224] S. Basilius Magnus in Oriente dispersos per deserta, et eremi lustra monachos incolas; inde evocatos, intraque coenobiorum septa collectos aggregasset, ac novis institutis formasset; in Occidente quoque[225] S. Benedictus Monasticam vivendi rationem, jam olim iis locis invectam, quam maxime instauravit, ac illustravit: novique factus instituti Patriarcha inclytus, cui ante diu insueverat, Psalterium Mariae simul et inter suos, non tam praecepto ullo, quam usu ipso in sanctam consuetudinem introduxit, quae[226] in Religionem dein vertit, ac insedit: teste ipsius, etsi longe post, filio Benedicti, Johanne de Prato.

2. Ven.[227] Beda Anglicanus intervallo successit, quis vir, et quantus?

Tota Psalterium Mariae Anglia, Britannia, Francia, plantavit, praedicavit: unde suus idipsum saluberrimus usus per alias procul oras differebat, ac disseminabat.

Nec ut unam dumtaxat aetatem ferret; verum ad hanc usque diem ut cultum, in Anglia praecipue, custodierit: ut minus in vigore fuit[228] in trunco, ramisque aridis.

Nam indicia hodieque superant eorum, quae inde ab V. Bedae sanctitate, devota Rosarii antiquitas, in templis passim communes ad usus suspenderat Oraria sive Coronas precarias.

3. Bedam excepit S. Bernardus, qui et ipse Psalterium propagavit.

Ecquid aliud zelosius egisset ardentissimus Sposae Mariae Sponsus?

Neque hic ipsius stetit ardor.

Ad Mariae Psalterium aliud ipse juxta numerum, et sententias Psalmorum concinnavit.

Id quod vidi, manibusque his pertractavi.

Inde vir tantus tantam apud Deum sibi gratiam adinvenit, ut vel in terra multis altior Divis, merito[229] Psalterii Ordinis sanctissimi, amplissimique Auctor fieret, et Fundator.

Praetereo magnos et multos.

4. S. Otto, Patris sui S.[230] Benedicti imbutus spiritu, et disciplina formatus eodem in Ordine sacro, Sclavorum dein Episcopus factus et Apostolus, cum Fide Christiana pariter eam per gentem plantavit quoque Psalterium hoc.

Itaque instillatum ea Divae[231] Rosae succum animis alte imbibit, ut in hoc usque tempus gens illa, viri, foeminaeque promiscue, pendula de collo gerant Psalteria.

IV. Propagatio ejusdem id loquitur, passu pari cum tempore insecuto progressa. 1. Nam posteaque s. Basilius Magnus in Oriente dispersos per deserta, et eremi lustra monachos incolas; inde evocatos, intraque cœnobiorum septa collectos aggregasset, ac novis institutis formasset; in Occidente quoque s. Benedictus Monasticam vivendi rationem, jam olim iis locis invectam, quam maxime instauravit, ac illustravit: novique factus instituti Patriarcha inclytus, cui ante diu insueverat, Psalterium Mariæ simul et inter suos, non tam præcepto ullo, quam usu ipso in sanctam consuetudinem introduxit, quæ in religionem dein vertit, ac insedit: teste ipsius, etsi longe post, filio Benedicti Jo. de Prato. 2. Ven. Beda Anglicanus intervallo successit, quis vir, et quantus? tota Psalterium Mariæ Anglia, Britania, Francia, plantavit, prædicavit: unde suus idipsum saluberrimus usus per alias procul oras differebat, ac disseminabat. Nec ut unam dumtaxat ætatem ferret; verum ad hanc usque diem ut cultum, in Anglia præci-

pue, custodierit: ut minus in vigore fuit in trunco, ramisque aridis. Nam indicia hodieque superant eorum, quæ inde ab V. Bedæ sanctitate, devota Rosarii antiquitas, in templis passim communes ad usus suspenderat oraria sive Coronas precarias. 3. Bedam excepit s. Bernardus, qui et ipse Psalterium propagavit. Ecquid aliud zelosius egisset ardentissimus Sposæ Mariæ Sponsus? neque hic ipsius stetit ardor. Ad Mariæ Psalterium aliud ipse juxta numerum; et sententias Psalmorum concinnavit. Id quod vidi, manibusque his pertractavi. Inde vir tantus tantam apud Deum sibi gratiam adinvenit, ut vel in terra multis altior divis, merito Psalterii Ordinis sanctissimi, amplissimique auctor fieret, et Fundator. Prætereo magnos, et multos. 4. S. Otto, Patris sui s. Benedicti imbutus spiritu, et disciplina formatus eodem in ordine sacro, Sclavorum dein Episcopus factus, et Apostolus, cum fide christiana pariter eam per gentem plantavit quoque Psalterium hoc. Itaque instillatum ea Divæ Rosæ succum animis alte imbibit, ut in hoc usque tempus gens illa, viri, fœminæque promiscue, pendula de collo gerant Psalteria. 5. S. Maria de OEgniaco pro more

---

[224] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "posteaquam".**
[225] **W wydaniu z 1691 roku występuje: quo".**
[226] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "quin" (także).**
[227] **Skrót od: "Venerabilis".**
[228] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "at".**
[229] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "meritis".**
[230] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "S.".**
[231] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "die" (dzień).**

Ale Bóg nie pozwolił aby różaniec popadł w zapomnienie i go przeszczepił.

IV. 1. Jego rozprzestrzenianie się zwiększa się z czasem.

Rzeczywiście, po tych wydarzeniach św. Bazyli Wielki na Wschodzie zebrał mnichów rozproszonych na pustyniach i żyjących w odosobnionych miejscach, i w ten sposób zgromadził ich w siedem wspólnot klasztornych i zorganizował ich w nowe instytucje.

Także na Zachodzie św. Benedykt ustanowił i nadał maksymalny blask monastycznemu sposobowi życia, który istniał już w tych miejscach; i stając się znakomitym patriarchą nowej instytucji, wprowadził dla swoich mnichów wraz z Psałterzem Dawida także Najśw. Różaniec Maryi, który przez pewien czas zwykł odmawiać, jednakże nie jako rzecz narzuconą, ale jako swobodne ćwiczenie wynikające ze świętego zwyczaju, którego potem zapragnął i umieścił w swoim Zakonie: jak poświadczył, wiele lat później naśladowca św. Benedykta, Jan z Prato.

2. Z czasem przybył Czcigodny Beda z Anglii (człowiek godny podziwu!), który rozkrzewiał i głosił Najśw. Różaniec Maryi w całej Anglii, Bretanii i Francji: ponadto zaniósł i rozpowszechnił tę bardzo zdrową praktykę różańca świętego w innych odległych regionach.

I różaniec święty nie pozostał tylko za jego pokolenia, ale nabożeństwo to przetrwało do dziś, zwłaszcza w Anglii.

Tam, gdzie wtedy było mniej soków w pniu, gałęzie również wyschły.

Zatem i dziś zachowały się znaczące ślady różańca świętego: bowiem ze względu na świętość Czcigodnego Bedy, starożytne nabożeństwo do różańca świętego pozostało tu i ówdzie w kościołach, gdzie umieszczone są sznurki do liczenia modlitw, czyli koronki, w celu wspólnego odmawiania.

3. Poszedł za przykładem Bedy, św. Bernard, który także szerzył Najśw. Różaniec: jaką inną bardziej gorliwą rzecz mógł uczynić żarliwy Mąż Maryi?

Na tym nie skończył się jego zapał.

Zorganizował Najśw. Różaniec Maryi, zgodnie z liczbą i treścią Psalmów Psałterza Dawidowego.

Tę kompozycję widziałem i dotykałem własnymi rękoma.

Ponadto za pośrednictwem Najśw. Różańca, ten wielki człowiek ujrzał w sobie tyle łaski od Boga, że stał się większy na ziemi od wielu świętych i był promotorem i założycielem najświętszego i bardzo znaczącego Zakonu.

Pomijam wielu wielkich Świętych.

4. Święty Otto, napełniony Duchem swego Założyciela, św. Benedykta i wyćwiczony w dyscyplinie tego samego Zakonu, gdy został wybrany na biskupa i wysłany do Słowian, zaszczepił w ludziach nie tylko wiarę chrześcijańską, ale także święty różaniec: aby ludzie pili sok spływający z góry, z Boskiej Róży, że aż do dziś wszyscy, mężczyźni i kobiety, bez różnicy, noszą najświętszy różaniec zawieszony na szyi.

5. S. Maria de Oegniaco pro more singulos in dies Psalterium solidum Davidis recitans, cuique Psalmo Salutationem Angelicam subjiciebat: quibus et Psalterium Mariae rite complebat.

Unius hoc exemplum est, et similium ipsius sacrarum Virginum indicat exercitium: at hoc consuetudini plurium fidelium praebet argumentum.

V. De S. Dominico capite subjecto dicemus, et alibi:

1. S. Franciscus unus, de plurimis testatur, qui Psalterium Mariae accepit [traditum, non excogitavit novum.

Qui ut accepit,][232] sic et S. Ordini suo ferendum tradidit, et usu ipso commendavit ita, ut scripto nihil opus esset.

Certus sum, me de ipsius vidisse rosariis unum, quo usus fuisse tenetur.

Quid hic ego de utriusque Sacri Ordinis successoribus viris illustribus memorem?

Quid de aliis innumeris, ut S. Ludgarde, S. Christina Coloniensi, S. Christina Vaga dicta, seu Mirabili, plurimisque aliis, quid numerando tempus conteram, aut longum faciam?

Ad altioriem retro me refero memoriam.

2. S. Augustinus, Ecclesiae Doctor incomparabilis, Psalterium Mariae usurpavit.

Ecquis enim dicere audeat, vel cogitare, tantum Virum Psalterium tantum ignorasse, quod nos scimus, quod Ecclesia praedicat, et frequentat?

3. Scimus, ut B. V. Maria revelavit; scimus S. Hieronymo dictum orandi ritum ad calculos numero CL singulare extitisse refugium, tum adversum haereticos, tum ut in omnibus[233] scientiarum genere tantum praestaret stylo, quantum orbis admiratur.

4. Scimus, ut item ter benedicta Mater Dei revelavit, S. Ambrosium, et S. Georgium hujusce Psalterii Sanctissimam scivisse dignitatem, idque in substantia, in quantitate, et qualitate.

Et eos quisquam de ulla ejusdem orandi negligentia et omissione suspectos habere, vel cogitare[234] poterit?

VI. Sancti Carthusiani[235], dignissimi in Psalterio Christi et Mariae Famuli, qui multum orant pro populo Deus[236]: idem vel in principe loco secretae suae privataeque devotionis coluerant semper, et colunt Psalterium.

Id quod exemplis suo loco docebitur.

dula de collo gerant Psalteria. 5. S. Maria de OEgniaco pro more singulos in dies Psalterium solidum Davidis recitans, cuique Psalmo Salutationem Angelicam subjiciebat: quibus et Psalterium Mariæ rite complebat. Unius hoc exemplum est, et similium ipsius sacrarum Virginum indicat exercitium: at hoc consuetudini plurium fidelium præbet argumentum.

V. De s. Dominico capite subjecto dicemus, et alibi 1. s. Franciscus unus, de plurimis testatur, qui Psalterium Mariæ accepit sic, et s. ordini suo ferendum tradidit, et usu ipso commendavit ita, ut scripto nihil opus esset. Certus sum, me de ipsius vidisse Rosariis unum, quo usus fuisse tenetur. Quid hic ego de utriusque sacri ordinis successoribus viris illustribus memorem? Quid de aliis innumeris, ut s. Ludgarde, s. Christina Coloniensi, s. Christina Vaga dicta, seu mirabili, plurimisque aliis, quid numerando tempus conteram, aut longum faciam? Ad altiorem retro me refero memoriam. 2. S. Augustinus, Ecclesiæ Doctor incomparabilis, Psalterium Mariæ usurpavit. Ecquis enim dicere audeat, vel cogitare, tantum virum Psalterium tantum ignorasse, quod nos scimus, quod Ecclesia prædicat, et frequentat? 3. Scimus, ut B. V. Maria revelavit; scimus s. Hieronymo dictum orandi ritum ad calculos numero CL. singulare extitisse refugium, tum adversum hæreticos, tum ut in omnibus scientiarum genere tantum præstaret stylo, quantum orbis admiratur. 4. Scimus, ut item ter benedicta Mater Dei revelavit s. Ambrosium, et s. Georgium hujusce psalterii sanctissimam scivisse dignitatem, idque in substantia, in quantitate, et qualitate. Et eos quisquam de ulla ejusdem orandi negligentia, et omissione suspectos habere, vel cogitare poterit?

VI. Sancti Carthusiani, dignissimi in psalterio Christi, et Mariæ famuli, qui multum orant pro populo Dei: idem vel in principe loco secretæ suæ, privatæque devotionis coluerant semper, et colunt Psalterium. Id quod exemplis suo loco docebitur.

---

[232] W wydaniu z 1847 roku brakuje tych słów w nawiasie, których tłumaczenie brzmi: „(Psałterz Maryi) znał on, a nie było to jego odkrycie, i przekazał go swojemu Zakonowi itd.”

[233] W wydaniu z 1691 roku występuje: “omni”.

[234] W wydaniu z 1691 roku występuje: “cogitatione”.

[235] W wydaniu z 1691 roku występuje: “Christiani”.

[236] W wydaniu z 1691 roku występuje: “Dei”.

5. Święta Maria Egniacejska, która codziennie odmawiała cały Psałterz Dawida, na końcu każdego psalmu dodała „Zdrowaś Mario', z których („Zdrowaś") pobożnie odmawiała także Najśw. Różaniec Maryi.

To tylko przykład, który pokazuje takie identyczne ćwiczenie (wykonywane) przez Najśw. Dziewice, a także dowód tradycji u wielu wiernych (odmawiania Różańca Św.).

V. O św. Dominiku porozmawiamy w następnym rozdziale i w kolejnych.

1. Wiele osób potwierdza, że św. Franciszek z radością przyjął Najśw. Różaniec, tak jak go otrzymał, bez modyfikacji, a otrzymawszy, przekazał go swojemu Świętemu Zakonowi, aby go odmawiał, i zalecił go jako praktykę, tak że nie było potrzeby żadnego pisma.

Jestem pewien, że widziałem jeden z jego różańców, z którego, jak się przypuszcza, korzystał.

Co będę tu wspominał o znamienitych mężach, następcach z świętych zakonów?

Cóż powiedzieć o niezliczonej liczbie innych, jak św. Ludgarda, św. Krystyna z Kolonii, św. Krystyna zwana Vaga, czyli Nadzwyczajna, i niezliczonej liczbie innych (Świętych), których wyliczenie zajęłoby bardzo dużo czasu!

Wracam do najstarszego wspomnienia:

2. Św. Augustyn, niezrównany Doktor Kościoła, posługiwał się Najśw. Różańcem Maryi.

I kto ośmieliłby się powiedzieć lub pomyśleć, że tak wielki człowiek nie znał tak wielkiego Najśw. Różańca, który znamy, a który Kościół głosi i stosuje?

3. Wiemy, że objawiła to Najświętsza Maryja Panna;

wiemy od św. Hieronima, że wspomniany sposób modlitwy przy użyciu stu pięćdziesięciu kamyków był zarówno wyjątkową ochroną przed heretykami, zarówno w wyższości jak i stylu, we wszystkich rodzajach nauk, tak bardzo, że zadziwił świat.

4. Wiemy, bo Najśw. Matka Boża nam to trzykrotnie objawiła, że św. Ambroży i św. Jerzy znali Przenajśw. godność Najśw. Różańca Maryi i jak bardzo był niezbędny ze względu na potrzeby i wartość.

Któż mógłby kiedykolwiek uwierzyć lub pomyśleć, że oni wątpiąc zaniedbują lub opuszczają modlitwę?

VI. Święci Kartuzowie, najdostojniejsi Słudzy Najśw. Różańca Chrystusa i Maryi, którzy dużo się modlą za lud Boży i zawsze szanowali i mają cześć dla Najśw. Różańca, na czele ich ukrytej i osobistej pobożności.

Zostanie to wyjaśnione na przykładach później.

CAPUT III.

De Sancto Dominico Psalterii Praedicatore attestata narratio.

I. Sanctissimus Dominicus parentum illustrem prosapiam, illustriore vitae sanctitate, ad omnem retro posteritatem, eo usque nobilitavit, ut ipsius gloriae splendor in Ecclesiam universam redundarit.

Cujus quidem sanctitatis lumini pares erant primae ipsius pueritiae igniculi.

Ut caetera omnia sileamus.

1. Suum ipse in Christum, inque Matrem JESU pietatis affectum, simul ac studium vix dum natu major decenni, et exinde continuo, sua in Psalterio Mariae, non in manibus versando solum, delectatione; sed ad ipsum quoque sedula orandi devotione, luculente[237] demonstravit.

2. Neque orare tantum, sed et[238] a zonula secum gestare pendulum, plus quavis aurea gemmatave torque, delectabatur.

Hausisse illud cum materno lacte potuit, aut ab Ecclesiastico, dato ejus pueritiae rectore atque magistro, imbibisse: verum altior homine indoles pueri, altiore digna Deo visa fuit disciplina Magistra.

3. Itaque *Maria Virgine hoc ipsi revelante*, cum adhuc circiter, decem esset annorum, Psalterium semper portavit, et oravit.

4. Aetatis autem robustioris factus, et S. Augustini disciplina regulari perfectus; *terna* in dies singulos *psalteria*, horis subcisivis, Deo sacrabat recitando, *cum disciplinis* totidem ferrea sibi catena inflictis.

Neque tot sese illi tantaeve dare occupationes in animarum procuranda salute quibat, ut a gemino isto precationis, et castigationis sacrificio retardaretur.

5. Quin magis, si quando ab istis paullo majorem, vel impetrasset, vel surripuisset sibi remissionem; subinde *novena*, ac etiam *duodena* quandoque Psalteria fundebat.

In quibus noctes, nec raro, pene totas exigebat insomnes.

6. Unde mirandum minus accidere debet, in tantam Virum tantum sese apud Christum, ac Mariam insinuare, plane dicam, Familiaritatem potuisse, ut in secreto miras, magnas, et multas ab Iis cum Divinarum aliarum, tum rerum Psalterii *Revelationes*, *Visionesque* acceperit, in publico autem tot, ac tanta patrare admiranda praedicationibus, et miraculorum designationibus, valuerit.

CAPUT III.

De Sancto Dominico Psalterii Prædicatore attestata narratio.

I. Sanctissimus Dominicus parentum illustrem prosapiam, illustriore vitæ sanctitate, ad omnem retro posteritatem, eo usque nobilitavit, ut ipsius gloriæ splendor in Ecclesiam universam redundarit. Cujus quidem sanctitatis lumini pares erant primæ ipsius pueritiæ igniculi. Ut cætera omnia sileamus. 1. Suum ipse in Christum, inque Matrem Jesu pietatis affectum, simul ac studium vix dum natu major decenni, et exinde continuo, sua in Psalterio Mariæ, non in manibus versando solum, delectatione; sed ad ipsum quoque sedula orandi devotione, luculente demonstravit. 2. Neque orare tantum, sed et a zonula secum gestare pendulum, plus quavis aurea gemmatave torque, delectabatur. Hausisse illud cum materno lacte potuit, aut ab Ecclesiastico, dato ejus pueritiæ rectore atque magistro, imbibisse: verum altior homine indoles pueri, altiore digna Deo visa fuit disciplina magistra. 3. Itaque Maria Virgine hoc ipsi revelante, cum adhuc circiter, decem esset annorum, psalterium semper portavit, et oravit. 4. AEtatis autem robustioris factus, et s. Augustini disciplina regulari perfectus; terna in dies singulos psalteria, horis subcesivis, Deo sacrabat recitando, cum disciplinis totidem ferrea sibi catena inflictis. Neque tot sese illi tantæve dare occupationes in animarum procuranda salute quibat, ut a gemino isto precationis, et castigationis sacrificio retardaretur. 5. Quin magis, si quando ab istis paullo majorem, vel impetrasset, vel surripuisset sibi remissionem; subinde novena, ac etiam duodena quandoque psalteria fundebat. In quibus noctes, nec raro, pene totas exigebat insomnes. 6. Unde mirandum minus accidere debet, in tantam virum tantum sese apud Christum, ac Mariam insinuare, plane dicam, familiaritatem potuisse, ut in secreto miras, magnas, et multas ab iis cum divinarum aliarum, tum rerum Psalterii Revelationes, Visionesque acceperit, in publico autem tot, ac tanta patrare admiranda prædicationibus, et miraculorum designationibus, valuerit. 7. Præter hæc vero plura ipsius in prædicando zelum

[237] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "luculenter".**

[238] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "et".**

ROZDZIAŁ III:

Udokumentowana historia św. Dominika, kaznodziei Najśw. Różańca.

I. Najśw. Dominik, przez blask swego świętego życia, obdarzył rodziców i wszystkich swoich następców wielkim prestiżem, do tego stopnia, że blask jego chwały rozlał się na cały Kościół.

Bez wątpienia płomienie jego wczesnego dzieciństwa były równorzędnymi światłami jego świętości.

Dlatego o wszystkich innych sprawach milczymy.

1. Już w wieku dziesięciu lat (św. Dominik) poczuł jednocześnie czułą i gorącą pobożność do Chrystusa i Matki Jezusa i odtąd zawsze rozkoszował się Najśw. Różańcem Maryi, nie tylko trzymając go w dłoniach, ale także odmawiając go z gorliwą pobożnością.

2. On lubił nie tylko modlitwę różańcową, ale także noszenie różańca przy sobie, zawieszonego u pasa, bardziej nawet niż naszyjnika ze złota czy klejnotów.

Koronkę różańca św. wkładano mu w ręce już od chwili wypicia mleka matki dzięki kapłanowi, który mu został dany jako przewodnik i pedagog już w dzieciństwie: a natura dziecka, w istocie przewyższająca dorosłych, ukazała się Bogu jako nauczycielka o jeszcze wyższej godności niż zdyscyplinowanie.

3. Wtedy to, w wieku około dziesięciu lat, Dziewica Maryja objawiła mu znaczenie różańca świętego i odtąd zawsze go nosił i modlił się nim.

4. Dorastając, doskonalił się według Reguły i dyscypliny św. Augustyna i każdego dnia, w wolnych chwilach, poświęcał Bogu trzy różańce, odmawiając je z taką samą dyscypliną, jaką sam sobie zadał żelaznym łańcuchem.

Nawet liczne i ważne zajęcia polegające na udzielaniu i zdobywaniu zbawienia dusz nie powstrzymywały go od podwójnej ofiary modlitwy i umartwienia.

5. Rzeczywiście, gdy otrzymał jakąś szczególną łaskę, zaraz potem odmawiał najśw. różaniec dziewięć, a czasem nawet dwanaście razy, z którym często spędzał niemal wszystkie nieprzespane noce.

6. To musi budzić zdumienie, jak w tym wielkim człowieku mogła się w pełni ugruntować tak wielka zażyłość z Chrystusem i Maryją, do tego stopnia, że w tajemnicy otrzymał od Nich cudowne, wspaniałe i liczne Objawienia i Wizje, nie tylko odnośnie Najśw. Różańca, ale także innych Boskich Rzeczywistości;

Udało mu się zatem dokonać na oczach wszystkich, tak wielu wyjątkowych rzeczy w swoim przepowiadaniu i cudownych znakach.

7. Praeter haec vero plura ipsius in praedicando zelum proferendoque inter vulgus Psalterio adjuvabant: ut, hujusce *ab Instituto*, Sanctitas originis praerogativa, dignitas quoque ac prope divinitas: *ab Usu*, orbis universitas, orandi facilitas, brevitas, commoditas; Domini mandatum, Gabrielis exemplum, Ecclesiae praeceptum: *a Fructu*, effectus mirandi in rebus qua spiritualibus[239], qua corporalibus, ut exemplorum testari volumina possunt.

8. Neque sat ardori fuit Praedicatoris; psalteria orasse ad hauriendum spiritum, commendasse concionibus ad ipsum propagandum per populum; ex cingulo gestasse ad exemplum: verum etiam sibi piorum largitione ab plurimis providebat Coronis, quas inter plebem pro concione *distribuebat*: atque ita Doctrinis, Rosariis, Miraculis undique loca omnia peragrando complebat.

Suo item exemplo, suasuque nobiles, et copiosos viros, foeminasque ad distribuenda Psalteriorum donativa cohortabatur.

9. Experientia ipsi compertum erat, atque a non paucis, observatum, quod, si quando minus aliis doctrinarum, in medium allatarum, praedicationibus sese ad animarum fructum proficere sibi videbatur, continuo ad Psalterii commendationem spiritu, totoque conatu excurrebat: atque eo dicendi argumento recta sentientes orthodoxos mirum ad modum accendebat, roborabat, haereticos vexabat, exagitabat, confundebat: utrosque suspensos, illos veneratione, hos admiratione sui ab sese dimittebat.

Signorum vero, et prodigiorum miraculis, quot quantis locosque, animosque omnium complerit obstupefactos, adque Deum reductos, dicere hujus loci non est.

Unicum tamen ipsa singularitate sua facti quodam jure hunc sibi vindicat proprium; Tholosanae conversioni enarrandae, instituendaeque ibidem tum Fraternitati, tum et Ordinis Religioni fundandae.

HISTORIA.

II. Tholosa (urbs est praenobilis Galliarum, quondam etiam Principatus sceptro inclyta) haeresim Albigensium pro aris, ac focis summa vi, ac ope propugnabat.

1. Vitam, quam perfidiam, citius projecisset.

S. Dominicus sua praedicatione, miraculis Deus Psalterium tota Italia, Hispaniaque jam diu celebrarat, mira cum animorum, morumque mutatione (teste Gregorio IX, in Bulla Canonizationis ipsius): "*Quo*, ait, *sagittante delicias carnium, et fulgurante mentes lapideas impiorum, omnis haereticorum secta contremuit, et omnis Ecclesia fidelium exultavit*".

Neque tamen unquam, vel in urbem, vel in animos Tholosanorum penetrare sese Beatus Dominicus valebat.

valuerit. 7. Præter hæc vero plura ipsius in prædicando zelum proferendoque inter vulgus psalterio adjuvabant: ut, hujusce ab instituto, sanctitas originis prærogativa, dignitas quoque ac prope divinitas: ab usu, orbis universitas, orandi facilitas, brevitas, commoditas; Domini mandatum, Gabrielis exemplum, Ecclesiæ præceptum: a fructu, effectus mirandi in rebus qua spiritualibus, qua corporalibus, ut exemplorum testari volumina possunt. 8. Neque sat ardori fuit Prædicatoris; Psalteria orasse ad hauriendum spiritum, commendasse concionibus ad ipsum propagandum per populum; ex cingulo gestasse ad exemplum: verum etiam sibi piorum largitione ab plurimis providebat Coronis, quas inter plebem pro concione distribuebat: atque ita doctrinis, Rosariis, miraculis

undique loca omnia peragrando complebat. Suo item exemplo, suasuque nobiles, et copiosos viros, fœminasque ad distribuenda psalteriorum donativa cohortabatur. 9. Experientia ipsi compertum erat, atque a non paucis observatum, quod, si quando minus aliis doctrinarum, in medium allatarum, prædicationibus sese ad animarum fructum proficere sibi videbatur, continuo ad psalterii commendationem spiritu, totoque conatu excurrebat: atque eo dicendi argumento recta sentientes orthodoxos mirum ad modum accendebat, roborabat, hæreticos vexabat, exagitabat, confundebat, utrosque suspensos, illos veneratione, hos admiratione sui ab sese dimittebat. Signorum vero, et prodigiorum miraculis, quot quantis locosque, animosque omnium complerit obstupefactos, adque Deum reductos, dicere hujus loci non est. Unicum tamen ipsa singularitate sua facti quodam jure locum hunc sibi vindicat proprium; Tholosanæ conversioni enarrandæ, instituendæque ibidem tum Fraternitati, tum et Ordinis Religioni fundandæ.

HISTORIA.

II. Tholosa (urbs est prænobilis Galliarum, quondam etiam principatus sceptro inclyta) hæresim Albigensium pro aris, ac focis summa vi, ac ope propugnabat. 1. Vitam quam perfidiam, citius projecisset, s. Dominicus sua prædicatione, miraculis Deus Psalterium tota Italia, Hispaniaque jam diu celebrarat, mira cum animorum, morumque mutatione (teste Greg. IX. in Bulla Canonizationis ipsius:) *Quo*, ait *sagittante delicias carnium, et fulgurante mentes lapideas impiorum, omnis haereticorum secta contremuit, et omnis Ecclesia fidelium exultavit.* Neque tamen unquam, vel in urbem, vel in animos Tholosanorum penetrare sese Beatus Dominicus valebat. 2. Ergo zelo exæstuans, ac dolore in cavernosa pro-

[239] **W wydaniu z 1691 roku występuje odpowiadający mu termin: „spiritalibus".**

7. Co więcej, głosząc ludowi, posługiwał się niezliczoną liczbą powodów, aby zachęcić ich do odmawiania Najświętszego Różańca: opowiadał o jego ustanowieniu, świętej wizji początków, jak również godności i świętości;

odnośnie ćwiczeń – prostoty, zwięzłości i łatwości na całym świecie „Ojcze Nasz" i „Zdrowaś Mario", zalecanych przez Kościół;

w odniesieniu do owocu, niezwykłe skutki zarówno w rzeczywistości duchowej, jak i materialnej, o czym mogą świadczyć liczne przykłady.

8. Żarliwemu Kaznodziei, nie wystarczało odmawianie trzech różańców, aby zaspokoić swego ducha, polecał go na spotkaniach i rozpowszechniał wśród ludzi, nosił przy pasku, aby dawać przykład; ale także dzięki hojności wielu wiernych zdobył koronki różańca, które rozdawał ludziom podczas spotkań; i tak on zadowolił ducha naukami, ofiarowanymi różańcami i wszelkimi cudami wędrując po wszystkich miejscach.

Ponadto swoim przykładem i umiejętnością przekonywania nawoływał szlachtę oraz liczne osoby mężczyzn i kobiety do rozdawania koron różańcowych jako prezentów.

9. Jego doświadczenie zostało docenione i podziwiane przez wielu, a jeśli czasami wydawało mu się, że przynosi duszom mniej owocu, natychmiast wśród innych przedmiotów służących do głoszenia nie wahał się z całą troską i troską polecać Najświętszy Różaniec: i tym tematem, choć mówił o rzeczach prostych, cudownie rozpalał i umacniał pobożnych słuchaczy, a heretyków szokował, obalał i dezorientował: jednych i drugich pozostawiał podniesionych na duchu i pełnych czci i podziwu dla niego.

Nie da się tu powiedzieć, ile miejsc i dusz dzięki niemu powróciło do Boga, poprzez zdumiewające cuda, znaki i cuda, których dokonywał.

Jednakże, ze względu na bardzo niezwykły charakter tego faktu, najbardziej sensacyjne wydarzenie słusznie to potwierdza: opowieść o nawróceniu miasta Tuluzy i ustanowieniu tam zarówno Bractwa Różańcowego, jak i założenia Zakonu Dominikanów.

HISTORIA.

II. Mieszkańcy Tuluzy (bardzo znamienitego miasta Galii, niegdyś słynącego także z potęgi Księstwa) z wielką siłą i uporem walczyli z herezją albigensów, w obronie kościołów i ołtarzy.

1. Woleliby wyrzec się życia, niż poddać się herezji.

Św. Dominik od jakiegoś czasu rozprzestrzeniał Najśw. Różaniec w całych Włoszech i Hiszpanii poprzez swoje nauczanie i Bóg potwierdził cudami, wspaniałą przemianę dusz i obyczajów.

Papież Grzegorz IX w Bulli Kanonizacyjnej św. Dominika zaświadczył: „On, przebijając rozkosze ciała i oświecając skamieniałe umysły niegodziwych, sprawił, że zadrżały sekty heretyków i cały Kościół wiernych cieszył się."

Jednakże św. Dominik nigdy nie zdołał przedostać się do miasta i do umysłów mieszkańców Tuluzy.

POCHODZENIE RÓŻAŃCA: OBJAWIENIE MATKI BOŻEJ RÓŻAŃCOWEJ ŚW. DOMINIKOWI W TULUZIE.

Św. Dominik przebywał w Tuluzie we Francji, w czasie herezji albigensów. Wszelkie kazania poszły na marne i wszedł do jaskini niedaleko katedry w Tuluzie, prosząc Madonnę o modlitwę zdolną do przezwyciężenia zła.

I oto ukazała mu się Matka Boża Różańcowa w towarzystwie Trzech Królowych i 150 Druhen, wręczając mu koronę z róż i lilii, powiedziała mu: „Otrzymasz wszystko, o co poprosisz na różańcu.”.

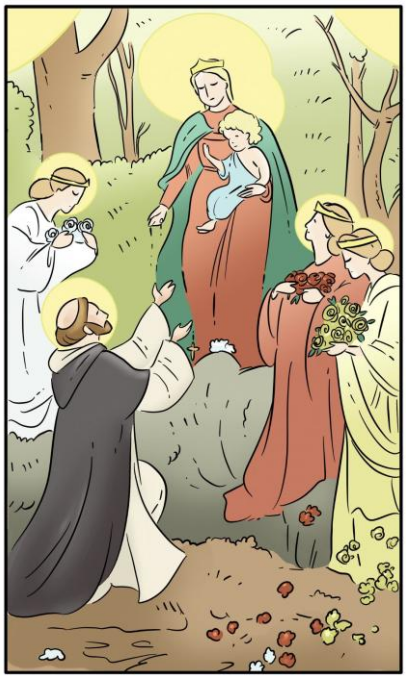

Święty Dominik wrócił do Kolonii i oto rozległy się dzwony na dzwonnicy, a ludzie wyszli na ulice, a gdy św. Dominik pośród niedowierzania obywateli odmawiał różaniec, wybuchł huragan i nastąpiło trzęsienie ziemi, a posąg Madonny w katedrze wzniósł ramiona do nieba.

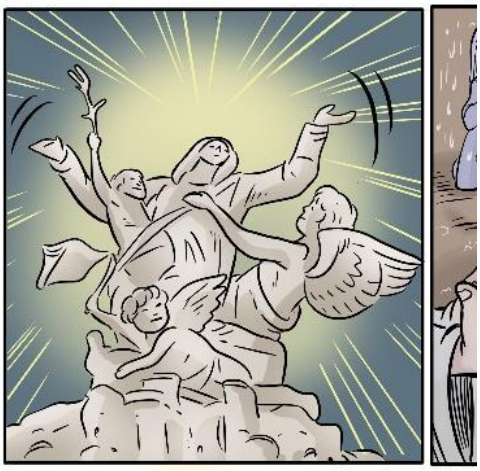

Św. Dominik powiedział mieszkańcom Tuluzy, aby prosili Boga o przebaczenie za herezję albigensów i modlili się z nim na różańcu, a lud drżący i płaczący zgodził się odmawiać różaniec ze św. Dominikiem i oto podczas różańca ustało trzęsienie ziemi i burza, a posąg Madonny opuścił ramiona.

Następnie św. Dominik wyjaśnił im wizję Madonny Różańcowej w towarzystwie Trzech Królowych.

Mieszkańcy Tuluzy nawrócili się i odrzucili herezję albigensów: będą pierwszymi odmawiającymi różaniec w historii.

2. Ergo zelo exaestuans, ac dolore, in cavernosa proximae sylvae abdita sese aliquando solum conjicit, ad Deiparae suae impensius opem implorandam.

Jeiunia precibus jungit, corporisque diras castigationes.

Inter haec triduum tenuerat, poenas de se pro Tholosanorum culpis repetens, diverberate corpusculum sibi rubis, ac sentibus non desinebat, dum viribus defectus semianimis corruisset.

3. Collapso, cruentatoque adest Athletae Patrona sua Coeli Regina potens, ac vultu, affatu, amplexuque jacentem excitat velut redivivum.

Divae Reginae Coelitum tres aliae, vultu, cultuque persimiles, nisi quod inferiores, astabant comites Reginae, quarum quamque, sicut assequae, Virgines quinquaginta circumsistebant; forma omnes supra hominem augustiore, armis illustres.

Obstupuit viso in medio S. Dominicus.

4. Ad quem Alma Virgo Parens: *"Dominice,* inquit, *fili, ac sponse intime, quia adversum inimicos fidei, inspirante JESU, Meque opitulante, depugnasti fortiter, ecce tibi ipsa, quam invocas, adsum auxilio".*

Dixit: simul Reginae tres humi levatum, quasi seminecem, piissime sistunt Mariae.

Quem illa in virgineos acceptum amplexus Osculo fixo dissuaviabat; et apertis castissimi pectoris Uberibus appressum Lacte Suo potavit, integreque restituit.

Tum his affatur: *"Intimis visceribus dilectissime fili Dominice, numquid probe nosti, et*[240] *qualia arma Trinitas ter Sanctissima usurpavit, cum orbem totum reparare statuisset?".*

Cui ille: *"O Domina mundi, tute nosti me praeclarius: per*[241] *Te namque Salus mundo venit, per quam, Te Mediatrice, mundus reparatus est, ac redemptus".*

Quae arridens familiari Sponso: *"Trinitas,* ait, *beatissima ad orbis expugnanda scelera universa, praecipua sibi inter arma delegit Angelicam Salutationem, qua nostrum constat Psalterium, totius Novi Testamenti fundamentum.*

Quocirca, si vis quem optas, in praedicando fructum, Meum praedica Psalterium: et mox persenties ter Max. Trinitatis Auxilium".

Simul addidit tale ei.

urbem, vel in animos Tholosanorum penetrare sese Beatus Dominicus valebat. 2. Ergo zelo exæstuans, ac dolore in cavernosa proximæ sylvæ abdita sese aliquando solum conjicit, ad Deiparæ suæ impensius opem implorandam. Jejunia precibus jungit, corporisque diras castigationes. Inter hæc triduum tenuerat, pœnas de se pro Tholosanorum culpis repetens, diverberate corpusculum sibi rubis, ac sentibus non desinebat, dum viribus defectus semianimis corruisset. 3. Collapso, cruentatoque adest Athletæ Patrona sua cœli Regina potens, ac vultu, affatu, amplexuque jacentem excitat velut redivivum. Divæ Reginæ Cœlitum tres aliæ, vultu, cultuque per similes, nisi quod inferiores, astabant comites Reginæ: quarum quamque, sicut assequæ, virgines quinquaginta circumsistebant; forma omnes supra hominem augustiore, armis illustres. Obstupuit viso in medio s. Dominicus. 4. Ad quem Alma Virgo parens: *Dominice* inquit, *fili, ac sponse intime, quia adversum inimicos fidei, inspirante Jesu, meque opitulante, depugnasti fortiter, ecce tibi ipsa, quam invocas, adsum auxilio.* Dixit: simul Reginæ tres humi levatum, quasi seminecem, piissime sistunt Mariæ. Quem illa in virgineos acceptum amplexus osculo fixo dissuaviabat; et apertis castissimi pectoris uberibus appressum lacte suo potavit, integreque restituit. Tum his affatur. *Intimis visce-*

5a

ribus dilectissime fili Dominice, numquid probe nosti, et qualia arma Trinitas ter sanctissima usurparit, cum orbem totum reparare statuisset? Cui ille: *o Domina mundi, tute nosti me praeclarius: per Te namque salus mundo venit, per quam, te mediatrice, mundus reparatus est, ac redemptus.* Quæ arridens familiari sponso: *Trinitas*, ait, *beatissima ad orbis expugnanda scelera universa, praecipua sibi inter arma delegit Angelicam Salutationem, qua nostrum constat psalterium, totius Novi Testamenti fundamentum. Quocirca, si vis quem optas, in praedicando fructum, meum praedica psalterium: et mox persenties ter Max. Trinitatis auxilium.* Simul addidit tale ei

[240] W wydaniu z 1691 roku występuje: "quae et".

[241] W wydaniu z 1691 roku występuje: "ter", ale wydaje się to być błędem drukarskim.

2. Pewnego dnia płonący gorliwością i goryczą św. Dominik udał się samotnie do jaskini w lesie niedaleko Tuluzy, aby jeszcze intensywniej błagać o pomoc Matkę Bożą.

Do modlitw dodał post i rygorystyczne umartwienia ciała.

Między innymi zwracał się do Marii poprzez triduum, prosząc o karę za grzechy Tuluzy i nie omieszkał bić swego małego ciała witkami jeżyn i dzikich śliw, aż pozbawiony sił padł bez życia.

3. Jego potężna Patronka i Królowa Niebios podeszła do upadłego i zakrwawionego atlety i uśmiechem, słowami i uściskiem przywołała leżącego na ziemi, jakby go przywróciła do życia.

Obok Najświętszej Królowej Niebios stały trzy inne Królowe, które jej towarzyszyły, podobne do Niej twarzą i ozdobami, choć mniej piękne od Niej; pięćdziesiąt Dziewic otaczało każdą z trzech Królowych i pełniło rolę jej orszaku, wszystkie o bardzo majestatycznym wyglądzie, przewyższającym ludzką naturę, wspaniale udekorowane.

Twarz św. Dominika była oczarowana.

4. Kochająca Dziewica Matka powiedziała do niego: „O Dominiku, synu i bliski Mężu, skoro walczyłeś mężnie z wrogami wiary, zainspirowany przez Jezusa i wspomagany przeze Mnie, oto Ja przychodzę z pomocą tobie, który powołałeś się na mnie."

Ona przemówiła i razem trzy królowe, podnosząc go umierającego z ziemi, zaniosły go najpobożniej do Najświętszej Maryi Panny.

Ona, witając go dziewiczym uściskiem, dodała mu otuchy czystym pocałunkiem i karmiła go mlekiem, które kapało z jej przeczystej piersi, i całkowicie go odnowiła.

Następnie przemówiła w ten sposób: „Z głębi serca, ukochany synu Dominiku: czy naprawdę nie wiesz, jakiej broni użyła Trójca Święta, gdy zdecydowała się odkupić cały świat?”.

A on do Niej: „O Pani świata, Ty wiesz, że ja wiem z wielką jasnością: przez Ciebie bowiem zbawienie przyszło na świat; przez Ciebie, która jesteś Pośredniczką, świat został odnowiony i odkupiony”.

A Ona, uśmiechając się do swego kochającego Oblubieńca, powiedziała: „Trójca Święta, aby zwyciężyć wszystkie grzechy świata, wybrała spośród wszystkich broni „Zdrowaś Mario”, z którego składa się nasz różaniec święty, „Zdrowaś Mario”, które jest podstawą całego Nowego Testamentu.

Dlatego jeśli chcesz owocu, na który liczysz w głoszeniu, głoś mój najświętszy różaniec, a natychmiast poczujesz pomoc Trójcy Świętej.”

Jednocześnie dodała tę rzecz dla niego.

III. ***"Istius in signum,*** **ait,** ***ecce*** **tres** ***Mecum Reginae Sanctissimam Trinitatem repraesentant.***

1. ***Harum, ut cernis,*** **Prima** ***Candidissimo nitens cultu,*** **Patris** ***designat*** **Potentiam,** ***quam in Filii Sui, ex Me Nati Sanctissima*** **Incarnatione** ***manifestavit.***

Hanc quoque[242] ***quinquaginta Virgines, item candore venerabiles, designant; primum Jubilaeum Gratiae et Gloriae, in et ab Patris esse Potentiam***[243]**.**

Secunda ***Regina, ostro***[244] ***et purpura Rubens*** **Filii** ***denotat*** **Sapientam;** ***quam in mundi per Passionem Suam Redemptionem declaravit.***

Illius Comites quinquaginta, pari insignes purpura Virgines admonent alterum quinquagesimi anni Jubilaeum Gratiae, et Gloriae ex merito Christi passi descendere.

Tertia ***Regina convestita stellis,*** **Clementiam Spiritus Sancti** ***demonstrat, quam in Redempti orbis Sancticatione misericorditer ostendit.***

Assistrices ei quinquaginta Virgines, stellis undique coruscae, spondent, Jubilaeum tertium Gratiae, et Gloriae, in et ex Spiritu Sancto promanare.

2. ***Porro noveris: Ego, ut trium Reginarum, sic et Jubilaeorum, sum Regina, Trium in Via et in Patria; nimirum Legis Naturae, Scriptae et Gratiae, quae totidem in Beatorum felicitate perennant.***

Quae causa est, cur Beatissima Trinitas isthuc Mihi numerum[245] ***CL sanctificatum dicavit, et consecravit in Psalterio Meo.***

Cujus idcirco

I. Quinquagena, ***De Incarnatione, pura candet.***

II. ***De Passione Filii, purpurata rubet.***

III. ***De ejusdem Resurrectione, Sanctorumque Gloria, stellata coruscat.***

3. ***Age nunc igitur, Mecum hoc capesse Psalterium, et constanter id praedica.***

Urbem, hostiumque fidenter invade cuneos, et ubi frequentissima convolarit multitudo, hoc lauda, commenda; Orationem suade, et crede, maxima protinus divinae Potentiae mirabilia videbis".

Dixit: seque super astra recepit.

IV. 1. Promisso fidit, dicto paret S. Dominicus apparet in urbe Tholosana: simul aedis summae aes omnes campanum, divino agitatu, summis in turribus consonat, sonitu prorsus peregrino et novo.

SCHEMA PSALTERII.

III. *Istius in signum*, ait *ecce* tres *mecum* Reginæ *sanctissimam Trinitatem repraesentant* 1. *Harum, ut cernis, Prima candidissimo nitens cultu*, Patris *designat* Potentiam, *quam in filii sui, ex me nati sanctissima Incarnatione manifestavit. Hanc quoque quinquaginta Virgines, item candore venerabiles, designant primum Jubilæum gratiae et Gloriae, in et ab Patris esse potentiam. Secunda Regina, ostro et purpura rubens* Filii *denotat* Sapientiam; *quam in mundi per Passionem suam Redemptionem declaravit. Illius comites quinquaginta pari insignes purpura virgines admonent alterum quinquagesimi anni Jubilaeum gratiae, et gloriae ex merito Christi passi descendere. Tertia Regina convestita stellis*, Clementiam Spiritus sancti *demonstrat, quam in Redempti orbis sanctificatione misericorditer ostendit assistrices ei quinquaginta virgines, stellis undique coruscae, spondent, jubilaeum tertium gratiae, et gloriae, in et ex Spiritu Sancto promanare.* 2. *Porro noveris: ego, ut trium Reginarum, sic et Jubilaeorum sum Regina, trium in Via, et in Patria; nimirum Legis Naturae, Scriptae, et Gratiae quae totidem in Beatorum felicitate perennant. Quae causa est, cur Beatissima Trinitas isthuc mihi numerum CL. sanctificatum dicavit, et consecravit in Psalterio meo. Cujus idcirco I. Quinquagena, de Incarnatione pura candet. II. De Passione Filii, purpurata rubet. III. De ejusdem Resurrectione, Sanctorumque gloria, stellata coruscat.* 3. *Age nunc igitur, mecum hoc capesse Psalterium, et constanter id praedica. Urbem, hostiumque fidenter invade cuneos, et ubi frequentissima convolarit multitudo, hoc lauda, commenda; Orationem suade: et crede, maxima protinus divinae potentiae mirabilia videbis.* Dixit: seque super astra recepit.

IV. 1. Promisso fidit, dicto paret S. Dominicus: apparet in urbe Tholosana: simul ædis summæ æs omne campanum, divino agitatu, summis in turribus consonat, sonitu prorsus peregrino, et novo.

---

[242] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "pone" (z tyłu).**

[243] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Potentia".**

[244] **W wydaniu z 1691 roku, chociaż słowo nie jest wyraźne, występuje: „oestro" (estro).**

[245] **W wydaniu z 1691 roku zdaje się być odczytane: „nuperum" („nowy").**

VISIONE DEL SS. ROSARIO:

III. Ona powiedziała: „Na dowód tego trzy królowe, które są obok Mnie, wspominają Trójcę Świętą.

1. Pierwsza królowa, którą widzicie, olśniewająca w bardzo białych szatach, wskazuje na moc Boga Ojca, którą On objawił się w Najświętszym Wcieleniu swojego Syna, zrodzonego ze Mnie.

Te pięćdziesiąt Dziewic, równie czcigodnych w bieli, wskazuje również na pierwszy jubileusz łaski i chwały, tj. mocy, która jest w Ojcu i od Ojca.

Druga Królowa, lśniąca w purpurowych szatach, wskazuje na Mądrość Syna Bożego, który przez Swoją Mękę ogłosił Odkupienie świata.

Otaczające ją pięćdziesiąt Dziewic, jednakowo ozdobionych purpurą, wspomina drugi jubileusz pięćdziesiątego roku łaski i chwały, która wypływa z Zasług Męki Chrystusa.

Trzecia Królowa, pokryta gwiazdami, wskazuje na łaskawość Ducha Świętego, który miłosiernie objawił się w uświęceniu odkupionego świata.

Pięćdziesiąt Dziewic, które Ją otaczają w swoich szatach lśniących wszędzie gwiazdami, obiecuje trzeci jubileusz łaski i chwały, który płynie w i od Ducha Świętego.

2. Wiedzcie zatem, że Ja, jako królowa trzech królowych, jestem także królową trzech jubileuszów, na drodze życia i w niebiańskiej Ojczyźnie: jestem zatem królową prawa naturalnego, pisma i łaski, które są wieczne w błogosławieństwie świętych.

To jest powód, dla którego Trójca Święta nadała mi imię i konsekrowała najśw. różaniec świętej liczbie sto pięćdziesiąt „Zdrowaś”.

Z tego powodu:

Pierwsza pięćdziesiątka przez Wcielenie jest biała ze względu na swą biel;

Druga pięćdziesiątka przez Mękę jest purpurowo - czerwona;

Trzecia pięćdziesiątka przez Zmartwychwstanie i Chwałę Świętych, błyszczy gwiazdami.

3. A teraz weź ten Najśw. Różaniec i odmawiaj go nieustannie: będę z tobą.

Wejdź zdecydowanie i z wiarą do miasta wrogów, gdzie tłumy będą się gromadzić, chwalić i polecać różaniec św.; doradzaj Najśw. Różaniec i wierz: natychmiast zobaczysz największe cuda Boskiej Mocy.”

Powiedziawszy to, zniknęła ponad gwiazdami.

IV. 1. Św. Dominik uwierzył obietnicy, wykonał polecenie i wjechał do Tuluzy; w tym czasie, dzięki boskiemu ruchowi, wszystkie dzwony (odlane z brązu) z głównego Kościoła zaczęły dzwonić na bardzo wysokich dzwonnicach, wydając zupełnie niezwykły i nieznany dźwięk.

Terror animos, motusque[246] cunctorum, ac stupor incessunt, pariterque cupido, factum cognoscere visu, quod audiebant, et discere causam.

Ad Paroeciam eam principem Civitas advolat pene tota, et ecce: videtur, ante cunctis perosus, auditur intrepidus divinus suspicitur Psalterii praedicator S. Dominicus, cordium sentitur malleator.

Stuporem ex pulsu campano, major ex predicatione excipit.

Illius memoriam inter, et sensum hujus atque praesentiam, medii stant omnes pariter atque defixi: neque dum haeretica cedebat pervicacia.

Itaque altior de caelo, horribilisque fit vis.

2. Virtutes coelorum moventur, mugiunt tonitrua, fulgura certatim volantia micant; resonant elisa fulmina: quatitur urbs, fragoribus orbis uterque successus intremiscit.

Illapsurum metuisses, aut terram coelo, ignibus undas miscendas fore.

Parum hoc: etiam quasi *terra* levis suspensa motu libratur succussorio; iam iamque hiatu immani videbatur cunctos absorptura.

Neque *aquae* cursum tenuere suum, retroactae feruntur, et suffunduntur omnia: omnisque *ventorum* vis effusa murmure horrendo frendit ac fremit.

3. Immania haec, et miranda: at mirabilius, quod in his omnibus vox una praedicantis Psalterium nil cederet Dominici, quo minus integra ad aures audientium accideret.

Ista, quae vincebat omnia, vincebat, et haeretica pectora.

Haec frangit, haec mollit, haec mutat, tum inter alia sic fatur: *"Haec Dextera Excelsi: irati haec Vox[247] Numinis est, o Cives.*

Date locum Deo: ad ostium cordis vestri stat, et pulsat.

Deus enim est, qui fulminat in nubibus.

Terret, ut corrigat: non ferit, ne occidat.

Plaga tamen capitibus imminet: si vultis declinate paenam[248], et ultimam, aeternam exhorrescite.

Exemplum ab obstinatis Christi JESU crucifixoribus, per similia terrefactis ostenta, capessite: et ex JESU, Matreque JESU propitiam[249] sperate salutem.

Agite, Salvatoris Genitricem Virginem, Matrem misericordiae poscite omnes Advocatam, Matri Piae Pius Filius nil abnuit.

Utriusque precem amate, usurpate Psalterium.

Secundum DEUM MARIAM colite, execrati haeresim ejurate.

Terror animos, motusque cunctorum, ac stupor incessunt, pariterque cupido, factum cognoscere visu, quod audiebant, et discere causam. Ad parœciam eam principem civitas advolat pene to-

53

ta: et ecce; videtur, ante cunctis perosus, auditur intrepidus, divinus suspicitur psalterii prædicator s. Dominicus, cordium sentitur malleator. Stuporem ex pulsu campano, major ex predicatione excipit. Illius memoriam inter, et sensum hujus atque præsentiam, medii stant omnes pariter atque defixi: neque dum hæretica cedebat pervicacia. Itaque altior de cœlo, horribilisque fit vis. 2. Virtutes cœlorum moventur, mugiunt tonitrua, fulgura certatim volantia micant; resonant elisa fulmina: quatitur urbs, fragoribus orbis uterque successus intremiscit. Illapsurum metuisses, aut terram cœlo, ignibus undas miscendas fore. Parum hoc: etiam quasi terra levis suspensa motu libratur succussorio; jam jamque hiatu immani videbatur cunctos absorptura. Neque aquæ cursum tenuere suum, retroactæ feruntur, et suffunduntur omnia: omnisque ventorum vis effusa murmore horrendo frendit, ac fremit. 3. Immania hæc, et miranda: at mirabilius, quod in his omnibus vox una prædicantis psalterium nil cederet Dominici, quo minus integra ad aures audientium accideret. Ista, quæ vincebat omnia, vincebat, et hæretica pectora. Hæc frangit, hæc mollit, hæc mutat, tum inter alia sic fatur. „*Hæc dextera excelsi:* irati hæc vox numinis est, o cives. Date locum Deo: ad ostium cordis vestri stat, et pulsat. Deus enim est, qui fulminat in nubibus. Terret, ut corrigat: non ferit, ne occidat. Plaga tamen capitibus imminet: si vultis declinate pœnam, et ultimam, æternam exhorrescite. Exemplum ab obstinatis Christi Jesu crucifixoribus, per similia terrefactis ostenta, capessite: et ex Jesu, Matreque Jesu propitiam sperate salutem. Agite, Salvatoris Genitricem Virginem, Matrem misericordiæ poscite omnes Advocatam, Matri piæ pius Filius nil abnuit. Utriusque precem amate, usurpate Psalterium. Secundum Deum Mariam colite, execrati hæresim ejurate. Et fi-

---

[246] W wydaniu z 1691 roku występuje: "metusque" (lęk).

[247] W wydaniu z 1691 roku występuje: "vis" (moc).

[248] W wydaniu z 1691 roku występuje: „pronam" („pochyloną").

[249] W wydaniu z 1691 roku występuje: "propriam" (własna).

Przerażenie, wzruszenie i zdumienie ogarnęły dusze wszystkich, a także ciekawość dowiedzenia się, co to było za widowisko, które słyszeli, i poznanie jego przyczyny.

Prawie całe miasto natychmiast udało się do Katedry, a oto przed wszystkimi ukazał się św. Dominik, nieustraszony i wspaniały kaznodzieja Najśw. Różańca, młot serc: pozwolono mu przemówić, a oni patrzyli na niego ze zdumieniem.

Uchwycił raczej zdumienie biciem dzwonów niż głoszeniem.

Pomimo pamięci i dyskredytacji jakiej doświadczył, nadal byli wokół niego i byli nieruchomi: ich heretycki upór wciąż nie chciał ustąpić.

Wtedy z nieba zerwała się burza, bardzo silna i straszna.

2. Energie niebios eksplodowały, zagrzmiały grzmoty, nagłe błyskawice błyskały jedna po drugiej, pioruny uderzały: miasto było zszokowane, przeraziły się grzmoty, które naprzemiennie wybuchały.

Bali się, że zatoną i że ziemia zmiesza się z niebem, a fale z płomieniami.

A to nie wszystko: nawet śliska ziemia podnosiła się i drżąc trzęsła się; naprawdę wydawało się, że wszyscy zostaną wciągnięci w ogromną otchłań.

Nawet wody nie utrzymały swego biegu, cofały się i zalewały wszystko; i cała siła wiatrów, wylewając się ze strasznym wyciem, ryczała i syczała.

3. Rzeczywistość ta była gigantyczna i niewiarygodna, ale jeszcze bardziej niewiarygodny był fakt, że pośród tego wszystkiego rozlegał się głos św. Dominika, który głosił Najświętszy Różaniec, wcale nie przygłuszony, wręcz przeciwnie, doskonale trafiający do uszu słuchaczy.

On, która zwyciężył te wszystkie niedogodności, podbił także serca heretyków.

Potrząsnął nimi, zmiękczył, przemienił, a potem między innymi tak powiedział: „To jest Prawa Ręka Wywyższonych, to jest Głos Boga rozgniewanego, obywatele.

Daj miejsce Bogu: On stoi u drzwi twojego serca i puka (Ap. 3,20).

W rzeczywistości to Bóg świeci w obłokach (Ps. 18,13).

Straszy, żeby korygować, nie karze, żeby zabić (Hbr 12).

Jednak kara wisi nad twoją głową: jeśli chcesz, unikaj kary i bój się kary ostatecznej, wiecznej.

Weźcie przykład z zawziętości krzyżujących Jezusa Chrystusa, których przerażały podobne cuda i którzy mieli nadzieję na pomyślne zbawienie ze strony Jezusa i Matki Jezusa.

No cóż, zapytajcie wszyscy Dziewicy Matki Zbawiciela, Orędowniczki Matki Miłosierdzia, dlaczego Umiłowany Syn niczego nie odmawia umiłowanej Matce.

Kochajcie ich modlitwę, używajcie Najśw. Różańca.

Zaraz po Bogu oddaj cześć Najświętszej Maryi Pannie, po odrzuceniu herezji złóż przysięgę wiary.

Et fidite: salutem spondeo, sponsionem hanc meam affirmabit gratia Deiparae, Deoque ratam, faciet subita ab hisce quies terroribus, et tranquilla securitas.

Credite: cerno coram centum, et quinquaginta Potestates, Angelos, Vindictae Dei administros, a Christo, et a Christi Matre Virgine coelitus in vos imissas[250], poenis scelerum vestrorum exposcendis".

4. Has voces Sancti, aliae Blattarum intersonant voces infaustae, confusique ejulatus cacodaemonum eduntur tales: *"Vae, vae nobis!*

Ab Angelis, per vim maxime Psalterii, catenis ignitis religamur, et procul ex orbe hoc relegamur in Barathrum, heu, infelices!".

Horum tanta intendebatur vociferatio, ut de Psalterio Praedicatoris vocem pene obscurare videretur.

Obruissent illam, ni Deus voci ejus vocem virtutis dedisset.

5. Ostentum istis accessit denique horribile aeque, ac mirabile.

Prostabat forte in Ecclesia Majore, Deiparae statua, loco edito, atque conspicuo.

Haec visa cunctis fuit, Dexteram in Coelos porrectam extendere: vice minarum tertium repetita, ac si diceret: nisi jussa facessatis, peribitis.

Ita enim gestum statuae mox interpretatus est S. Dominicus: *"Non plaga*, inquit, *non horrida monstra remittent, ni ab pertinacia remittentes, salutem per Advocatam misericordiae in Psalterio quaesieritis.*

Ergo sacris ipsi precibus in Psalterio placate iratam, et elatum[251] minaciter brachium ea flectet ad misericordiam".

V. 1. Jam fibras cordis omnium perculerat Deus, percusserat Dominicus.

Vidisses abjectos humi universos, supplices ad Deum, Deiparamque palmas tendere, pallere vultus, artus tremere, et corpore toto inhorrescere: Audisses imis ductos pectoribus gemitus, fractos ructare singultus, obscurum mugire rugitus, ululatus virumque mulierumque planctus resonare permixtos: madere lacrymis, sordidatos squalere cunctos, pectora tundere, spargere pulverem, lacerant[252] genasque, capillosque, misericordiam vocare universos, haud secus, quam si viventibus sibi videntibusque funus duxissent.

Secundum Deum Mariam colite, execrati hæresim ejurate. Et fidite: salutem spondeo, sponsionem hanc meam affirmabit gratia Deiparæ, Deoque ratam, faciet subita ab hisce quies terroribus, et tranquilla securitas. Credite: cerno coram centum, et quinquaginta Potestates, Angelos vindictæ Dei administros, a Christo, et a Christi Matre Virgine cœlitus in vos immissas, pœnis scelerum vestrorum exposcendis. „ 4. Has voces Sancti, aliæ Blattarum intersonant voces infaustæ, confusique ejulatus cacodœmonum eduntur tales: *Væ, væ nobis! Ab Angelis, per vim maxime Psalterii, catenis ignitis religamur, et procul ex orbe hoc relegamur in barathrum heu, infelices*: Horum tanta intendebatur vociferatio, ut de Psalterio Prædicatoris vocem pene obscurare videretur. Obruissent illam, ni Deus voci ejus vocem virtutis dedisset. 5. Ostentum istis accessit denique horribile æque, ac mirabile. Prostabat forte in Ecclesia majore, Deiparæ statua, loco edito, atque conspicuo. Hæc visa cunctis fuit, dexteram in cœlos porrectam extendere: vice minarum tertium repetita, ac si diceret: *nisi jussa facessatis, peribitis.* Ita enim gestum statuæ mox interpretatus est s. Dominicus: *Non plaga*, inquit, *non horrida monstra remittent, ni ab pertinacia remittentes, salutem per Advo-*

54

catam misericordiæ in Psalterio quæsieritis. Ergo sacris ipsi precibus in Psalterio placate iratam, et elatum minaciter brachium ea flectet ad misericordiam.

V. 1. Jam fibras cordis omnium perculerat Deus, percusserat Dominicus. Vidisses abjectos humi universos, supplices ad Deum, Deiparamque palmas tendere, pallere vultus, artus tremere, et corpore toto inhorrescere: Audisses imis ductos pectoribus gemitus, fractos ructare singultus, obscurum mugire rugitus, ululatus, virumque, mulierumque planctus resonare permixtos: madere lacrymis, sordidatos squalere cunctos, pectora tundere, spargere pulverem, lacerant genasque, capillosque, misericordiam vocare universos, haud secus, quam si viventibus sibi videntibusque funus duxissent. 2. Hoc flexus miserabili spectaculo s. Dominicus, vultu

---

[250] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "immissos".**

[251] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "elevatum" (podniesiony).**

[252] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "lacerare".**

I zaufaj mi: obiecuję Ci zbawienie, łaska Matki Bożej potwierdzi tę moją obietnicę i z woli Bożej nagły spokój i cicha pewność uwolnią Cię od tych lęków.

Uwierzcie: Widzę tu przed sobą sto pięćdziesiąt anielskich Mocy, Aniołów dokonujących boskiej pomsty, wysłanych z nieba przez Chrystusa i Dziewicę Matkę Chrystusa do was, aby prosić o karę za waszą niegodziwość".

4. Podczas tych słów Św. Dominika dały się słyszeć złowieszcze głosy karaluchów i dały się słyszeć zdezorientowane jęki demonów: „Biada nam, biada!

Przez Aniołów z nieskończoną mocą Najśw. Różańca, jesteśmy związani ognistymi łańcuchami i z dala od tego świata, jesteśmy zepchnięci do Otchłani piekła.

O nieszczęśliwi ludzie!".

Ich krzyki były tak głośne, że zdawało się, że niemal zagłuszały głos Kaznodziei Najświętszego Różańca.

Zagłuszyliby go, gdyby Bóg nie nadał temu głosowi znacznie silniejszego tonu.

5. W końcu do tego cudu, przerażającego i wspaniałego jednocześnie dodano jeszcze inne.

Przypadkiem statua Matki Bożej została wystawiona w Kościele Głównym, w wysokim i widocznym miejscu.

Wszyscy widzieli ją podnoszącą prawą rękę, wyciągając ją trzykrotnie w ramach powtarzającego się ostrzeżenia w stronę nieba, jakby mówiła: „Jeśli nie będziesz wykonywał poleceń, zginiesz".

Istotnie św. Dominik od razu tak zinterpretował gest posągu, mówiąc: „Kara i straszne znaki nie znikną, jeśli oddalając się od uporu, nie poprosisz w różańcu świętym o zbawienie przez Orędowniczkę Bożej Łaski.

Dlatego złagodźcie Jej gniew świętymi modlitwami różańcowymi, a opuści z miłosierdziem, ramię wzniesione groźnie.

V. 1. Bóg już wstrząsnął sercami wszystkich od samego początku, a św. Dominik je przebił.

Widziałbyś wszystkich zdesperowanych na ziemi, błagalnie wyciągających dłonie do Boga i Matki Bożej, bladych na twarzy, drżących w ramionach i przerażonych na całym ciele.

Usłyszelibyście jęki dochodzące z głębi ich serc, przerywane łkania, jęki pomieszane z krzykami i wyciem oraz echo rozwiązłych krzyków mężczyzn i kobiet.

Wszyscy mokrzy od łez i w brudnych ubraniach, bili się w piersi i smarowali błotem, rwali kolana i włosy, wszyscy razem wołali o litość, jakby szli na własny pogrzeb, chociaż żyli i patrzyli.

2. Hoc flexus miserabili spectaculo S. Dominicus, vultu ad Deiparae statuam verso, humi genua supplex ponit, et orat: *"O Domina, Coeli, terraeque potens Virgo, aspice, poenitentes, supplices audi, praeteritorum pudor ac dolor praesens, de futuris meliora spondet.*

Iras pone, remitte minas, Brachiumque repone in Tuae sinum Clementiae".

Audiit pia Parens, Suaeque Brachium statuae contractum composuit.

Pariter venti, tonitrua, terraeque motus, et cuncta resederunt.

3. Terroribus hisce, periculisque perfuncti Tholosani, dederunt manus, animosque singuli in unius manum Dei, et ductum S. Dominici.

Fit pax, et alta quies, admiratio pariter, et perfecta animorum mutatio.

Errores suos dimittunt, haeresum tenebrae remittuntur, et Lux Catholicae Fidei aperitur.

4. Die posteri[253] novum Cives spectaculum tale dederunt.

Superinjectis sibi camisiis, ardentes manibus cereos praetendentes, eandem ad Ecclesiam mane primo supplicatum conveniebant.

Ad quos Sanctus Dominicus catecheticam de Psalterio instituit concionem, quantum, satis videbatur, sequentibus signis, quae plurima tunc ibidem, ac deinceps, Deus per servum suum operari dignitatus est.

VI. 1. Haec ita gesta evenerunt tribus circiter annis, aut quatuor, ante S. Ordinis Praedicatorum institutionem.

2. Et in perpetuam rei memoriam, Fulco Tholosanus Episcopus S. Dominico ejusque Fratribus, libera donatione facta, decimarum Ecclesiae suae partem sextam perpetuum donavit.

3. Atque ibidem prima S. Ordinis Fratrum Praedicatorum id temporis incunabula poni coepta fuerunt, in Ecclesia, dicta Sancti Romani, fundata tamen, ac dedicata Sanctissimae Trinitati, et Beatissimae Virgini Mariae.

4. Neque Ordinis solum, verum et Psalterii porro plantandi ista Origo prima extitit.

Atque ea quoque via Psalterium in hunc Ordinem intravit, et in eo hucusque perseveravit.

5. Ex cujus utriusque Institutiones[254], et S. Ordinis in Ecclesia, et Psalterii in hoc Ordine, quanta Deus semper Deiparaque sint operati, seipso liquet, et in orbe fructus constat, quousque nomen patet Christianum.

duxissent. 2. Hoc flexus miserabili spectaculo s. Dominicus, vultu ad Deiparæ statuam verso, humi genua supplex ponit, et orat. *O Domina, cœli, terræque potens Virgo aspice, pœnitentes supplices audi, præteritorum pudor, ac dolor præsens, de futuris meliora spondet. Iras pone, remitte minas, brachiumque repone in tuæ sinum clementiæ.* Audiit pia parens, suæque brachium statuæ contractum composuit. Pariter venti, tonitrua, terræque motus, et cuncta resederunt. 3. Terroribus hisce, periculisque perfuncti Tholosani, dederunt manus, animosque singuli in unius manum Dei, et ductum s. Dominici. Fit pax, et alta quies, admiratio pariter, et perfecta animorum mutatio. Errores suos dimittunt, hæresum tenebræ remittuntur, et lux catholicæ fidei aperitur. 4. Die posteri novum Cives spectaculum tale dederunt. Superinjectis sibi camisiis, ardentes manibus cereos prætendentes, eandem ad Ecclesiam mane primo supplicatum conveniebant. Ad quos sanctus Dominicus Catecheticam de Psalterio instituit concionem, quantum, satis videbatur, sequentibus signis, quæ plurima tunc ibidem, ac deinceps, Deus per servum suum operari dignatus est.

VI. 1. Hæc ita gesta evenerunt tribus circiter annis, aut quatuor, ante s. Ordinis Prædicatorum institutionem. 2. Et in perpetuam rei memoriam, Fulco Tholosanus Episcopus s. Dominico ejusque Fratribus, libera donatione facta, decimarum Ecclesiæ suæ partem sextam perpetuum donavit. 3. Atque ibidem prima s. Ordinis Fratrum Prædicatorum id temporis incunabula poni cœpta fuerunt, in Ecclesia, dicta Sancti Romani, fundata tamen, ac dedicata Sanctissimæ Trinitati, et Beatissimæ Virgini Mariæ. 4. Neque Ordinis solum, verum, et Psalterii porro plantandi ista Origo prima extitit. Atque ea quoque via psalterium in hunc Ordinem intravit, et in eo hucusque perseveravit. 5. Ex cujus utriusque Institutiones, et s. Ordinis in Ecclesia, et psalterii in hoc Ordine, quanta Deus semper, Deiparaque sint operati, seipso liquet, et in orbe fructus constat, quousque nomen patet Christianum.

---

[253] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "postero".**

[254] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Institutione".**

Kochająca Matka wysłuchała, poruszyła i opuściła ramię swojego posągu.

2. Św. Dominik wzruszony tym nędznym widowiskiem, z twarzą zwróconą ku figurze Matki Bożej, uklęknął błagalnie na ziemi i modlił się: „O Pani Nieba i ziemi, Panno potężna, spójrz, wysłuchaj pokutujących błagających : wstyd przeszłości i obecny ból obiecują lepsze rzeczy na przyszłość.

Odłóż na bok swój gniew, odłóż groźby i opuść ramię w Twojej Łaskawości".

I natychmiast wiatry, grzmoty, trzęsienia ziemi i wszystko ustało.

3. Mieszkańcy Tuluzy, którzy przetrwali te terrory i niebezpieczeństwa, jednomyślnie złożyli swoje ręce i dusze wyłącznie w Ręce Boga i pod przewodnictwem św. Dominika.

Nastał pokój i głęboka cisza, a także zdumienie i całkowita przemiana duszy.

Porzucili swoje błędy, odrzucono ciemność herezji i objawiło się światło wiary katolickiej.

4. Następnego dnia obywatele ponownie złożyli publiczne wyznanie wiary.

Ubrani w białe szaty, niosąc w rękach zapalone świece, zgodzili się zanosić błagania w tym samym kościele, co poprzedniego dnia.

Dla nich św. Dominik rozpoczął przemówienie katechetyczne na temat Najśw. Różańca przez czas, który uznał za wystarczający; jednocześnie działy się cuda, których tam było bardzo wiele, a także później Bóg raczył dokonać wielu cudów przez swego sługę.

VI. 1. Wydarzyło się to około trzech lub czterech lat przed ustanowieniem Świętego Zakonu Kaznodziejskiego.

2. I na wieczną pamiątkę tego faktu, biskup Tuluzy, Fulco, składając darmową darowiznę, przekazał św. Dominikowi i jego braciom szóstą część dziesięciny swego Kościoła, na zawsze.

3. To tutaj zaczęły się pierwsze początki Świętego Zakonu Braci Kaznodziejów, w kościele znanym jako San Romano, założonym i poświęconym jednak Trójcy Świętej i Najświętszej Maryi Pannie.

4. I nie tylko Zakon (początek był dominikański), ale także ten kościół był Najśw. Różańca, który stamtąd rozprzestrzenił się wszędzie.

I to właśnie tą drogą Najśw. Różaniec przedostał się do tego Zakonu i jest w nim przekazywany nieprzerwanie aż do chwili obecne.

5. Dla obu instytucji, zarówno dla Świętego Zakonu Dominikanów w Kościele, jak i dla Najśw. Różańca w tym Zakonie jest oczywiste, jak wielka jest rzeczywistość, którą stworzył Bóg i Matka Boża, a wynik ten jest publicznie znany na całym świecie, gdziekolwiek rozciąga się imię chrześcijańskie.

ATTESTATIO

Et haec omnia piissima Dei Genitrix V. Maria cuidam, quem Desponsavit per Annulum, et Psalterium mirandum, ex Crinibus Ipsius Virginis MARIAE, in Collo Sponsi pendens; narravit visibiliter, et sensibiliter esse verissima.

CAPUT IV.
De B. ALANO, Deiparae desponsato Psalterii Innovatore, attestata narratio in Apolog[ia], Cap. X.

I. Clementissimus DEUS Misericordiarum, et DEUS totius Consolationis, ex Sua Dignantissimae Miserationis abundantia, et perpetua charitate, Psalterium Christi, et Mariae, jam diu in desidiosa hominum oblivione sepultum, benignissime dignatus est revelare cuidam Patri Fratri Ordinis Praedicatorum.

1. Per quod, gratia Dei, cooperante, inaudita et innumera peracta sunt miracula; et praesertim vere[255] per praedictum Fratrem Praedicatorem, in Psalterio specialiter Deo, Deiparaeque devotum.

2. Ante autem dictus Pater, quam ad eam admirandae praedicationis gratiam vocatione divina perveniret; Psalterium Mariae, sedula devotione quotidiana Deo per Advocatam DEI Matrem Mariam offerre diu consuevit; quo a tentationibus diaboli, carnis, ac mundi liberatus, vel immunem ab iis, aut securam Deo vitam in suae vocationis exigeret Instituto.

Et quidem a quibusdam est liberatus; verum aliarum permolesta importunitate eo vehementiore, pugnisque saevioribus afflictus fuit, et debuit conflictari.

3. Nam Deo sic permittente; (ut is, qui solus potest, eum faceret ex tentatione proventum) quem experta dein Ecclesia cognovit (hodieque sentit), ecce septem ipsos annos a diabolo fuit crudelissime tentatus, verberibus contusus, et flagris diriter vapulavit.

ATTESTATIO.

Et hæc omnia piissima Dei Genitrix V. Maria cuidam, quem desponsavit per annulum, et Psalterium mirandum, ex crinibus

55

ipsius Virginis Mariæ, in collo sponsi pendens; narravit visibiliter, et sensibiliter, esse verissima.

CAPUT IV.

De B. ALANO, Deiparæ desponsato Psalterii Innovatore, attestata narratio in Apolog. Cap. X.

I. Clementissimus Deus Misericordiarum, et Deus totius consolationis, ex sua dignantissimæ miserationis abundantia, et perpetua charitate, Psalterium Christi, et Mariæ, jam diu in desidiosa hominum oblivione sepultum, benignissime dignatus est revelare cuidam Patri Fratri Ordinis Prædicatorum. 1. Per quod, gratia Dei, cooperante, inaudita, et innumera peracta sunt miracula; et præsertim vere per prædictum Fratrem Prædicatorem in Psalterio specialiter Deo, Deiparæque devotum. 2. Ante autem dictus Pater, quam ad eam admirandæ prædicationis gratiam vocatione divina perveniret; Psalterium Mariæ sedula devotione quotidiana Deo per Advocatam Dei Matrem Mariam offerre diu consuevit; quo a tentationibus diaboli, carnis, ac mundi liberatus, vel immunem ab iis, aut securam Deo vitam in suæ vocationis exigeret Instituto. Et quidem a quibusdam est liberatus; verum aliarum permolesta importunitate eo vehementiore, pugnisque sævioribus afflictus fuit, et debuit conflictari. 3. Nam Deo sic permittente; (ut is, qui solus potest, eum faceret ex tentatione proventum) quem experta dein Ecclesia cognovit, (hodieque sentit) ecce septem ipsos annos a diabolo fuit crudelissime tentatus, verberibus contusus, et flagris diriter vapulavit. Adeoque sæ-

[255] **W wydaniu z 1691 roku występuje: „vero praesertim", zamiast „praesertim vere" z wydania z 1847 roku.**

ZAŚWIADCZENIE:

Wszystkie te najmilsze słowa Dziewica Maryja, Matka Boża, przekazała temu, którego poślubiła, za pomocą pierścienia wykonanego z włosów samej Dziewicy Maryi i wspaniałego łańcuszka różańcowego, który wisi na szyi Oblubieńca; i te rzeczy, w sposób widoczny i rzeczywiście, są bardzo prawdziwe.

ROZDZIAŁ IV

Dogłębna analiza tego, co opisano w Apologii, roz. X, o bł. Alanie, Nowym Oblubieńcu Matki Bożej, Promotorze Najśw. Różańca.

I. Najłaskawszy Bóg Miłosierdzia i wszelkiej Pocieszenia, przez obfitość swego najdobroduszniejszego współczucia i wiecznej miłości, raczył objawić Najśw. Różaniec Chrystusa i Maryi, już dawno pogrzebany w zapomnieniu z powodu bierności ludzi, jednemu Ojcu, Bratu z Zakonu Dominikanów.

1. W ten sposób przy pomocy Łaski Bożej dokonały się niewypowiedziane i niezliczone cuda, za pośrednictwem wspomnianego Brata Kaznodziei, szczególnie oddanego Najśw. Różańcowi do Boga i Matki Bożej.

2. Wspomniany Ojciec jeszcze zanim dzięki Bożemu powołaniu dostąpił łaski nadzwyczajnego głoszenia, przez długi czas z gorliwą codzienną pobożnością odmawiał Najśw. Różaniec Maryi do Boga za wstawiennictwem Jego Orędowniczki i Matki.

I uwalniając różaniec święty od pokus szatana, ciała i świata, czyli czyniąc go odpornym na nie, spędził on bezpieczne życie z Bogiem w Instytucie swego powołania.

Chociaż został uwolniony od tych pokus, jednak bardzo męczyły go inne nieznośne i dokuczliwe próby oraz bardzo okrutne bitwy i musiał cierpieć.

3. Istotnie, pozwalając Bogu na to (bo tylko On mógł go wyprowadzić z pokusy: coś, co Kościół zna z doświadczenia i do dziś cierpi), był on kuszony przez diabła przez całe siedem lat, bardzo okrutnie, wraz z biciem i chłostą, w efekcie był w strasznym stanie.

ŻYCIE BŁ. ALANA W KOMIKSIE: OD NARODZIN DO WIZJI MADONNY RÓŻAŃCOWEJ.

Pierre de la Roche, przyszły Alan, urodził się w Plouer sur Rance, wiosce w Normandii w 1428 roku.

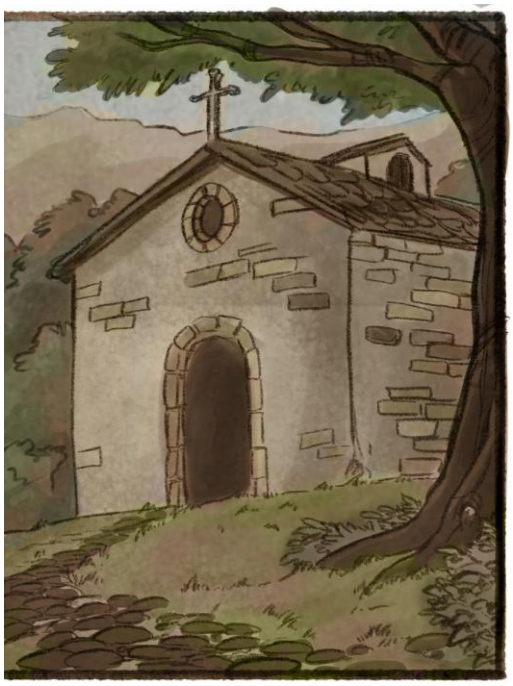

Już w dzieciństwie Pierre odkrył swoje powołanie kapłańskie do Dominikanów, kontemplując obraz Matki Bożej Różańcowej i postanowił pójść za głosem swego serca...

Jego matka zaakceptowała powołanie i Pierre wstąpił do klasztoru dominikanów w Dinan, niedaleko Plouer.

W klasztorze dominikanów w Dinan Pierre przyjął imię Alan, pies Pański, a w 1457 roku został wyświęcony na kapłana, mając radość, że jego rodzina pochodzenia była obecna w tym wielkim dniu.
Wraz ze święceniami kapłańskimi Alan został skierowany do Paryża jako profesor Sorbony dla studentów pierwszego stopnia teologii.

W roku 1457, w pierwszym roku święceń kapłańskich i pierwszym roku nauczania w Paryżu, Alan nagle rozpoczął, jak to określił, siedem ciemnych lat swojego życia: poczuł, że w jego duszy zgasła lampa wiary.
Straszne uczucie, bo wiara była światłem jego uśmiechu i życia: patrzył przed siebie, ale widział tylko ciemność i ciemność, i przez te siedem lat nie miał pocieszenia.

Przez te siedem długich lat diabeł kusił go na wszelkie sposoby, a w 1464 roku w Douai, w klasztorze dominikanów, doprowadził go do takiej desperacji, że wziął nóż, aby wycelować nim w siebie, gdy nagle Matka Boża Różańcowa ukazała się Alanowi i rzucając nóż na ziemię, powiedziała do niego: „Dlaczego nie wezwałeś mnie, abym ci pomogła?”.

Jakiś czas później, w klasztorze dominikanów w Douai, Alano zapadł na ciężką chorobę, która doprowadziła go na skraj śmierci,

I oto ponownie ukazała mu się Madonna Różańcowa, która dała mu Różaniec XV Tajemnic, wykonaną z róż i lilii, i dała mu pić swoje Dziewicze Mleko, które uwolniło go od demonów i siedmiu ciemnych lat.

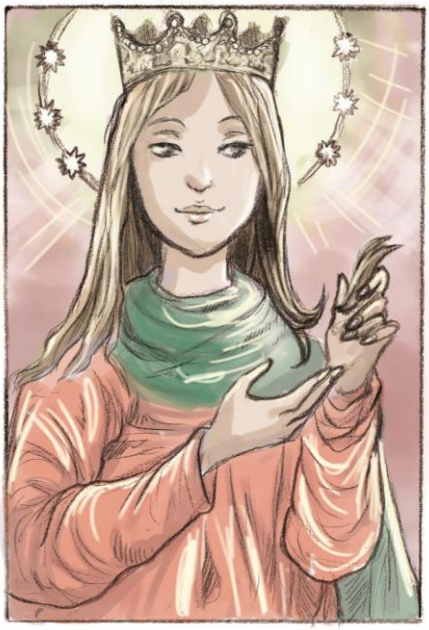

Na koniec Madonna Różańcowa z kosmyka włosów w obecności Świętych wykonała obrączkę i założyła ją na palec Alana, czyniąc go swoim nowym oblubieńcem (rysunki Eleny Bia).

Adeoque saeva ea fuerunt subinde verbera; ut ipsi vitam saepius extorsissent, aut eum ad desperationem adegissent; ni Alma Dei Virgo, miserata sic afflicto quandoque opem tulisset, ac medicinam.

4. Quodque amplius, tanta vi occulta, impetuque tortore saepius exagitabatur a desperationis spiritu nequam, ad mortem sibi ipsi violenter manibus illatis consciscendam; ut dudum ferro animam cum sanguine hausisset, aut quo aliocumque necis genere vitam projecisset: idque semel decretissima desperatione steterat animo, in ipso quodam Sacri Ordinis sui Templo: nisi visibilissime S. Maria eum servasset, ex improviso apparens, dissipatrix tentationis.

5. Jam enim, heu[256], manus tentati tracta ad ferrum expediendum adigebatur; jam, ipso nolente, brachium inflexum, cum mucrone stricto, ad guttur proprium intorquebatur, ictu tam valido adque necem certo, ut citra moram, ac dubium sibi gulam praecisam abrupisset: sed Misericordiosissima adfuit Servatrix Maria, ictusque impetu in medio brachium hac involat, distinet, ista desperanti alapam infligit, et ait: *"Quid o miser, quid agis?*

Tu Meam si orasses opem, ut alias fecisti, in tantum istud periculum haud quaquam incurrisses".

Dictoque evanuit.

II. 1. Solus ita relictus miser, post pauxillum gravissima, et humanitus, incurabili arripitur infirmitate; ut, quicunque eum cognovit, certus judicarit, ipsum vicinae mortis filium aliquando fuisse.

2. Omissa Ecclesia perreptat, in cellam, ubi rursum daemonibus undique exagitatus, conturbatos conscientia, infirmitate nova gravatus, cum miserabiliter jaceret, ardentissimis cum suspiriis ad Virginem Mariam hunc in modum orans clamabat: *"Me miserum mortis filium!*

Eheu!

Quid miser agam?

Coelestia mihi adversantur: Coelum mihi ferreum est.

Infestant infera; humana me destituunt.

Quid cogitem, quid dicam, quo me vertam, nescio.

Sperabam Tuo me, oh miserum, Opitulatrix Maria, et fortiorem, et securiorem fore praesidio: et ecce, proh dolor, in graviorem decidi maledictionem.

tus, verberibus contusus, et flagris diriter vapulavit. Adeoque sæva ea fuerunt sub inde verbera; ut ipsi vitam sæpius extorsissent, aut eum ad desperationem adegissent; ni Alma Dei Virgo, miserata sic afflicto quandoque opem tulisset, ac medicinam. 4. Quodque amplius, tanta vi occulta, impetuque tortore sæpius exagitabatur a desperationis spiritu nequam, ad mortem sibi ipsi violenter manibus illatis consciscendam; ut dudum ferro animam cum sanguine hausisset, aut quo aliocumque necis genere vitam projecisset: idque semel decretissima desperatione steterat animo, in ipso quodam sacri Ordinis sui Templo: nisi visibilissime s. Maria eum servasset, ex improviso apparens, dissipatrix tentationis. 5. Jam enim, heu, manus tentati tracta ad ferrum expediendum adigebatur; jam, ipso nolente, brachium inflexum, cum mucrone stricto, ad guttur proprium intorquebatur, ictu tam valido, adque necem certo, ut citra moram, ac dubium sibi gulam præcisam abrupisset: sed misericordissima adfuit servatrix Maria, ictusque impetu in medio brachium hac involat, distinet, ista desperanti alapam infligit, et ait: *quid o miser, quid agis? Tu meam si orasses opem, ut alias fecisti, in tantum istud periculum haud quaquam incurrisses.* Dictoque evanuit.

56

II. 1. Solus ita relictus miser, post pauxillum gravissima, et humanitus incurabili arripitur infirmitate; ut, quicunque eum cognovit, certus judicarit, ipsum vicinæ mortis filium aliquando fuisse. 2. Omissa Ecclesia perreptat in cellam, ubi rursum dœmonibus undique exagitatus, conturbatus conscientia, infirmitate nova gravatus, cum miserabiliter jaceret, ardentissimis cum suspiriis ad Virginem Mariam hunc in modum orans clamabat: *Me miserum mortis filium Eheu! quid miser agam? Cœlestia mihi adversantur: cœlum mihi ferreum est. Infestant infera; humana me destituunt. Quid cogitem quid dicam, quo me vertam, nescio. Sperabam tuo, me oh miserum, opitulatrix Maria, et fortiorem, et securiorem fore præsidio: et ecce, proh dolor, in graviorem decidi maledictionem. Heu me! ad quæ natus sum? Cur lucem*

[256] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "eheu" („ach!").**

Plagi te były tak okrutne, że bardzo często odbierały mu życie i doprowadzały go do rozpaczy, gdyby nie pomoc kochającej Dziewicy Bożej, która litując się, przynosiła od czasu do czasu pomoc i lekarstwa cierpiącemu człowiekowi.

4. A nawet więcej cierpiał z tego powodu: bardzo często pod wpływem wielkiej siły okultystycznej i dręczącej wściekłości złego ducha desperacko pragnąc zadać sobie śmierć, gwałtownie i natychmiast, własnymi rękami, nożem, odbierając sobie tchnienie, wykrwawiając się, lub kończąc życie inną śmiercią.

Pewnego razu, gdy w duszy toczył walkę z rozpaczą, w Kościele Jego Najświętszego Zakonu, Najświętsza Maryja go uratowała, nagle mu się ukazując i rozpraszając pokusę.

5. Wtedy rzeczywiście, niestety, kuszony wyciągnął rękę, aby chwycić po nóż i zranić się; choć nie chciał tego zrobić, złapał nóż, przyłożył rękę do własnego gardła ciosem tak zdecydowanym i pewnym śmierci, że bez zwłoki i bez wątpienia trafiłby w gardło, przecinając je: i oto przybyła do niego Najmiłosierniejsza Wybawicielka Maria , przychodząc mu z pomocą i natychmiast chwyciła go za ramię, uniemożliwiając mu to, i wymierzyła zrozpaczonemu policzek[257], i powiedziała: „Co czynisz, nieszczęsny? Gdybyś poprosił mnie o pomoc, jak to robiłeś czasami, nie naraziłbyś się na tak wielkie niebezpieczeństwo.

Powiedziawszy to, zniknęła, i nieszczęśnik został sam.

II. 1. Wkrótce potem zapadł na bardzo poważną i nieuleczalną chorobę fizyczną, do tego stopnia, że wszyscy, którzy go znali, z pewnością myśleli, że wkrótce będzie synem rychłej śmierci.

2. Po wyjściu z Kościoła wszedł do celi, gdzie po raz kolejny został otoczony ze wszystkich stron przez demony, które niepokoiły jego sumienie, pogłębiając jego nową niemoc.

Leżąc ciężko chory, zwrócił się do Dziewicy Maryi z gorącymi westchnieniami, modląc się do Niej w ten sposób: „Nieszczęsny jestem, synu śmierci!

Niestety!

O ja nieszczęśliwy, co zrobię?

Niebiańskie rzeczywistości są dla mnie niekorzystne: Niebo jest dla mnie nieprzeniknione.

Dręczą mnie piekielne rzeczywistości; ziemska rzeczywistość mnie rozczarowuje.

Nie wiem co myśleć, co powiedzieć, gdzie się zwrócić!

Miałem nadzieję, że Twoja Pomoc, o Maryjo Wspomożycielko, będzie silniejsza i bezpieczniejsza zamiast tego, och, nędzny ja, oto, jaki ból, przygniata mnie straszliwa klątwa!

---

[257]Łacińskie słowo „alapa" oznaczało lekki policzek wyzwoleńczy, wymierzany niewolnikowi w chwili jego uwolnienia (gest ten zachował się w dawnym obrzędzie bierzmowania). Matka Boża poprzez to „alapa" uwolniła Alana z niewoli demona.

Heu me!
Ad quae natus sum?
Cur lucem hanc infelix adspexi?
Cur Religionem hanc ingressus sum, ac possessus[258]?
Quid mihi contulit tam longum, et durum Vocationis servitium?
Ubi quaeso Veritas illa diceatis[259]: Jugum Meum suave est, et Onus Meum leve.
Ubi illa; quod non sinat tentari ultra, quam possumus.
Vere: Salva Dei reverentia, et offensa: mallem potius non esse, aut lapis fuisse, quam sic vitae dies decurrere".

Sic ille cum Job et Jeremia clamans deficiebat: haesitabatque anceps, desereretne de caetero Domini servitium, an prosequeretur coeptum.

III. Cui deliberationi fluctuanti, ecce de repente media intervenit Divarum Diva.

1. Nam ipso multa secum animo volvente, et in utramque inclinato, intempestae noctis fere medio, decimam inter, et undecimam horam, in cella jacentis subita coorta luce resplenduit Claritas Dei: adstititque in ea Beatissima Virgo MARIA conspicua, salutans ipsum suavissime.

2. Post multa divina colloquia, Virgo LACTE SUO Purissimo lethalia daemonum vulnera plurima perfudit, et mox integerrime consanavit.

3. Simul hunc Famulum Suum, Domino JESU CHRISTO Praesente, multisque Sanctis circumsistentibus, SIBI DESPONSAVIT: addiditque ei ANNULUM Virginitatis Suae Virgineis de crinibus ipsiusmet Mariae concinne factum.

Qui Annulus Gloriae est inexplicabilis, et inaestimabilis, quem indutum digito gerit, desponsat[260] modo mirabili sic, ut a nemine videatur.

Ipse autem persentit in eo certa adversus omnes diaboli tentationes auxilia.

4. Pari modo Benedicta Virgo Dei Genitrix simul injectam ei e collo suspendit CATENAM ex Crinibus Virgineis contextam: in qua inserti haerent centum, et quinquaginta lapides pretiosi, ac quindecim, juxta numerum Psalterii Sui.

5. Quibus ordine peractis, dixit illi: ut sic spiritaliter, et invisibiliter faceret dicentibus devote suum Psalterium.

Idem numerus Gemmarum, et in Annulo continetur, sed longe alio modo minore.

decidi maledictionem. Heu me! ad quæ natus sum? Cur lucem hanc infelix adspexi? Cur Religionem hanc ingressus sum, ac possessus? Quid mihi contulit tam longum, et durum vocationis servitium? Ubi quæso veritas illa dicentis: jugum meum suave est, et onus meum leve. Ubi illa; quod non sinat tentari ultra, quam possumus. Vere: Salva Dei reverentia, et offensa: mallem potius non esse, aut lapis fuisse, quam sic vitæ dies decurrere. Sic ille cum Job, et Jeremia clamans deficiebat: hæsitabatque anceps, desereretne de cætero Domini servitium, an prosequeretur cœptum.

III. Cui deliberationi fluctuanti, ecce de repente media intervenit Divarum Diva. 1. Nam ipso multa secum animo volvente, et in utramque inclinato, intempestæ noctis fere medio, decimam inter, et undecimam horam, in cella jacentis subita coorta luce resplenduit claritas Dei: adstititque in ea Beatissima Virgo Maria conspicua, salutans ipsum suavissime. 2. Post multa divina colloquia, Virgo Lacte suo purissimo lethalia dœmonum vulnera plurima perfudit, et mox integerrime consanavit. 3. Simul hunc famulum suum, Domino Jesu Christo præsente, multisque Sanctis circumsistentibus sibi Desponsavit: addiditque ei annulum Virginitatis suæ Virgineis de crinibus ipsiusmet Mariæ concinne factum. Qui Annulus gloriæ est inexplicabilis, et inæstimabilis, quem indutum digito gerit, desponsat modo mirabili sic, ut a nemine videatur. Ipse autem persentit in eo certa adversus omnes diaboli tentationes auxilia. 4. Pari modo benedicta Virgo Dei Genitrix simul injectam ei e collo suspendit Catenam ex Crinibus Virgineis contextam: in qua inserti hærent centum, et quinquaginta lapides pretiosi, ac quindecim, juxta numerum psalterii sui. 5. Quibus ordine peractis, dixit illi: ut sic spiritaliter, et invisibiliter faceret dicentibus devote suum psalterium. Idem numerus gemmarum, et in annulo continetur, sed longe alio modo minore. 6. Post hæc eadem suavissima Domina osculum ipsi im-

---

[258] W wydaniu z 1691 roku występuje: „professus" („profes").
[259] W wydaniu z 1691 roku występuje: "dicentis".
[260] W wydaniu z 1691 roku występuje: "desponsatus".

Niestety!

Dlaczego się urodziłem?

Dlaczego, nieszczęśliwie ujrzałem światło?

Dlaczego wstąpiłem do tego zakonu i poświęciłem się?

Dlaczego tak długo i ciężko służyłem mojemu powołaniu?

Pytam: gdzie jest prawda w tych słowach: „Moje jarzmo jest słodkie, a moje brzemię lekkie?”.

Gdzie jest prawda tych słów, że Bóg nie pozwala, abyśmy byli kuszeni ponad to, co możemy?

Zaprawdę, bez uszczerbku dla czci Bożej, ale i oburzając się na nią: wolałbym nie istnieć lub być kamieniem, niż tak spędzać dni swojego życia.

W ten sposób zakończył mówić, błagając jak Hiob i Jeremiasz: i zastanawiał się niepewny, czy porzucić Służbę Pańską do końca życia, czy też kontynuować podjętą misję.

III. Kiedy wahał się w swojej decyzji, nagle pojawił się przed nim Święty Świętych.

1. W rzeczywistości, gdy zmagał się pomiędzy różnymi stanami umysłu i skłaniał się to do jednego, to do drugiego, prawie w połowie burzliwej nocy, między godziną dziesiątą a jedenastą, w celi, w której leżał, Boże światło zajaśniało nagle i oślepiająco, a w nim ukazała się Najświętsza Maryja Panna, która najsłodziej go pozdrowiła.

2. Po wielu świętych rozmowach Dziewica spryskała Swoim Najczystszym Mlekiem wiele śmiertelnych ran poniesionych z rąk demonów i natychmiast je całkowicie uzdrowiła.

3. W tym samym czasie w obecności Pana Jezusa Chrystusa i wielu świętych, którzy byli w pobliżu, Ona poślubiła tego swojego sługę i dała mu Pierścień Swojego Dziewictwa, wykonany z splecionych Dziewiczych Włosów tej samej Najświętszej Maryi .

Niewytłumaczalny i bezcenny jest ten Pierścień Chwały, za pomocą którego Najświętsza Maryja uczyniła go swoim Oblubieńcem i który Ona włożyła mu na palec w tak cudowny sposób, tak że nikt nigdy nie mógł go zobaczyć.

Wtedy mocno poczuł dzięki temu pierścieniowi niewątpliwą pomoc przeciwko wszelkim pokusom diabła.

4. W ten sam sposób Najśw. Panna Matka Boża wraz z pierścieniem nałożonym na jego palec zawiesiła mu na szyi łańcuszek spleciony ze swoich dziewiczych włosów, do których przyczepiono sto pięćdziesiąt drogocennych kamieni, podzielonych na piętnaście dziesiątek, zgodnie z liczbą Jej Różańca.

5. Po wykonaniu tych rzeczy w sposób uporządkowany Matka Najśw. powiedziała mu, że w ten sam sposób, duchowo i niewidzialnie, zrobiłaby tym, którzy pobożnie recytowali Jej SS. Różaniec.

Ta sama liczba klejnotów była również zawarta w pierścieniu, ale były one (klejnoty) bardzo małe.

6. Post haec eadem Suavissima Domina OSCULUM ipsi impressit; dedit et UBERA sugenda Virginea.

De quibus ille sugens avide, videbatur sibi cunctis in membris, ac potentiis, irrigari, et transferri ad coelestia.

Et saepius postmodum Alma Parens eandem ipsi gratiam contulit lactationis.

IV. Unde cunctis mortalibus admiranda narro.

1. Haec utriusque orbis Regina, post desponsationem, eidem saepius apparens velut deficienti robur addidit divinitus, quo confortatus ipse alios item animaret Deiparae in Psalterio devotos.

Ad eum vero sic aliquando fata: *"Dilecte Sponse*, inquiebat, *ex hoc deinceps non debes Me unquam a te alienam existimare, nec te vel a confidenti in Me, vel ab Servitio Meo separare: cum Me inter et te Conjunctio sit tanta, ut si per Sanctam corporalem Desponsationem fuissemus desponsati toties, quod*[261] *in orbe existunt foeminae, non tamen sic forem astricta tibi, et addicta, veluti nunc Sum per Spiritalem Desponsationem tibi Copulata: et hoc non ulla carnali copula, quae vilis est ac nihili, sed in Spiritali, planeque Divina.*

In qua Virginalis inest Generatio, et Coelestis animarum Foecundatio: quam nemo vel ratione, vel ex libris sat intelligit, nisi qui accipit.

2. *Eja, age igitur, dilectissime Sponse, oportet nunc, ut, secundum jura sponsalitia, sint cuncta inter nos communia.*

Quocirca volo, collatas Mihi Gratias, jure Matrimonii Spiritalis, tibi quoque communicare.

3. *Scias autem: quod corporale Matrimonium in Ecclesia Sacramentum Sanctum est, prout est figura, et signum Matrimonii Spiritalis, inter Christum, et Ecclesiam.*

4. *Quia vero per Angelicum Psalterium, te Mihi Desponsavi, sicut et Deus Pater me per idem in Angelica Salutatione Sibi desponsavit ad Filii Sui Generationem: ita quoque (volente sic Deo) ad Eiusdem Filii Regenerationem in mundo, per Sacramenta, et Virtutes, tibi juncta sum, Purissima Virgo, et Intemerata.*

5. *Nec veniat in cujusquam mentem de hac immundi quicquam.*

Haec enim Spiritalis Generatio sole purior est, stellis mundior, Amplexum continens Trinitatis infinitae, ut in qua consummatur haec Desponsatio.

Quoniam Ipsa est, in qua omnia, ex qua omnia, et per quam omnia.

6. *Gaude nunc igitur, et laetare, o Sponse, gaudere enim me fecisti toties, quoties Me in Psalterio Meo Salutasti.*

Et quidem Me Gaudente saepius tu contristabaris, gravissime torquebaris, saevissime affligebaris.

minore. 6. Post hæc eadem suavissima Domina osculum ipsi impressit; dedit et ubera sugenda virginea. De quibus ille sugens avide, videbatur sibi cunctis in membris, ac potentiis, irrigari, et transferri ad cœlestia. Et sæpius postmodum Alma Parens eandem ipsi gratiam contulit lactationis.

57

IV. Unde cunctis mortalibus admiranda narro. 1. Hæc utriusque orbis Regina, post desponsationem, eidem sæpius apparens velut deficienti robur addidit divinitus, quo confortatus ipse alios item animaret Deiparæ in Psalterio devotos. Ad eum vero sic aliquando fata: „ Dilecte Sponse, (inquiebat), ex hoc deinceps non debes me unquam a te alienam existimare, nec te vel a confidenti in me, vel ab servitio meo separare: cum me inter et te conjunctio sit tanta, ut si per sanctam corporalem desponsationem fuissemus desponsati toties, quod in orbe existunt fœminæ, non tamen sic forem astricta tibi, et addicta, veluti nunc sum per spiritalem desponsationem tibi copulata: et hoc non ulla carnali copula, quæ vilis est, ac nihili, sed in spiritali, planeque divina. In qua virginalis inest generatio, et cœlestis animarum fæcundatio: quam nemo vel ratione, vel ex libris sat intelligit, nisi qui accipit. 2. Eja, age igitur dilectissime Sponse, oportet nunc, ut, secundum jura sponsalitia, sint cuncta inter nos communia. Quocirca volo, collatas mihi gratias, jure matrimonii spiritalis, tibi quoque communicare. 3. Scias autem: quod corporale Matrimonium in Ecclesia Sacramentum sanctum est, prout est figura, et signum Matrimonii spiritalis, inter Christum, et Ecclesiam. 4. Quia vero per Angelicum Psalterium, te mihi desponsavi, sicut et Deus Pater me per idem in Angelica Salutatione sibi desponsavit ad Filii sui generationem: ita quoque (volente sic Deo) ad ejusdem Filii Regenerationem in mundo, per Sacramenta, et virtutes, tibi juncta sum, purissima Virgo, et intemerata. 5. Nec veniat in cujusquam mentem de hac immundi quicquam. Hæc enim spiritalis generatio sole purior est, stellis mundior, amplexum continens Trinitatis infinitæ, ut in qua consummatur hæc desponsatio. Quoniam ipsa est, in qua omnia, ex qua omnia, et per quam omnia. 6. Gaude nunc igitur, et lætare, o Sponse, gaudere enim me fecisti toties, quoties me in Psalterio meo salutasti. Et quidem me gaudente sæpius tu contristabaris, gravissime torquebaris, sævissime affligebaris, sed cur? Dare tibi dulcia decreveram, ideo mul-

[261] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "quot".**

6. Po tych wydarzeniach ta sama słodka Pani pocałowała go i dała mu do picia Mleko ze swoich dziewiczych piersi.

Pił je łapczywie i wydawało mu się, że napoił wszystkie swoje członki i siły, i że został przeniesiony do Nieba.

I odtąd Kochająca Matka bardzo często dawała mu dar tej samej łaski swojego mleka.

IV. Opowiadam zatem rzeczy godne podziwu przez wszystkich ludzi.

1. Królowa Nieba i Ziemi, ukazując mu się po zaślubinach bardzo często, nie tylko ogromnie wzmocniła jego słabe siły, ale także ożywiła go, tak że on z kolei pocieszał innych wiernych Najświętszym Różańcem Matki Bożej.

Któregoś razu powiedziała do niego: «Umiłowany oblubieńcze, odtąd nie wolno ci już nigdy więcej uważać mnie za oddzieloną od ciebie ani nie wolno ci nigdy odrywać się od zaufania Mi i od Mojej Służby, ponieważ jedność między Mną jest tak wielka. Gdybyśmy przez zaślubiny cielesne byli małżeństwem tyle razy, ile jest kobiet na świecie, to jednak nie byłabym tak blisko związana z tobą, jak jestem obecnie związany przez zaślubiny duchowe i to bez żadnego cielesnego zjednoczenia, które jest zdradzieckie i bezwartościowe, ale poprzez duchowe zjednoczenie, które jest w pełni Boskie.

W tym boskim zjednoczeniu rozkwita dziewicze poczęcie i niebiańskie zrodzenie dusz, którego nikt ani rozumem, ani nauką nie obejmie dostatecznie, z wyjątkiem tego, kto je otrzyma.

2. Chodź zatem, mój ukochany oblubieńcze, teraz konieczne jest, aby zgodnie z prawami zaślubionych wszystko było między nami wspólne.

Dlatego i ja chcę dzielić się z wami, na mocy prawa zaślubin duchowych, laskami, które są mnie powierzone.

3. Wiedzcie więc, że małżeństwo cielesne jest w kościele sakramentem świętym, gdyż jest figurą i znakiem duchowego małżeństwa Chrystusa z Kościołem.

4. Skoro więc poślubiłeś Mnie przez Najświętszy Różaniec, tak jak Bóg Ojciec poślubił mnie w „Zdrowaś Mario" tego samego różańca, aby zrodzić swego syna; w ten sposób i ja, Najczystsza i Nienaruszona Dziewica, jeśli Bóg pozwolił, zjednoczyłam się z wami w zaślubinach, aby odrodzić dzieło mojego Syna w świecie poprzez sakramenty i cnoty.

5. Niech nikt nie myśli o niczym nieczystym.

W rzeczywistości zrodzenie duchowe jest czystsze niż słońce, czystsze niż gwiazdy, zamknięte w Objęciu SS. Trójcy, zaślubiny duchowe dopełniają się w tej samej Trójcy Świętej, gdyż w Niej są wszystkie rzeczy, z Niej są wszystkie rzeczy i przez Nią są wszystkie rzeczy.

6. Teraz więc ciesz się i raduj, Oblubieńcze, tyle razy, ile razy sprawiłeś, że się radowałam, ile razy pozdrawiałeś mnie w moim Najświętszym Różańcu.

Jednak podczas gdy Ja się cieszyłam, wy bardzo często byliście zasmuceni, bardzo się smuciliście, byliście bardzo uciskani.

Dare tibi dulcia decreveram, ideo multos per annos, praebebam amara.
Eja gaude nunc.
Ecce tibi, ex Donorum Meorum Abundantia, MONILIA XV dono, juxta LILIA XV Virginalis Mei Psalterii".

CAPUT V.
De Monilibus XV, B. Alano Sponso a Sponsa donatis.

I Monile: est Remissio Finalis peccatorum: *"Impetravi tibi, o Sponse, omnium peccatorum, quantumcumque gravium, remissionem: nec in reatu peccati morieris, sed si offenderis, in mundo hoc punieris, quia Me saepius Salutasti per AVE: quasi sine VAE".*

Quod ideo dedit: quia diu iste magnus peccator fuit, ac diversis multisque peccatorum irretitus generibus degerat.

Nimirum in exemplum caeteris, ut confidant peccatores.

Idcirco enim Maria innocentem non elegit: sicut et Christus Magdalenam sibi gratissimam Desponsavit, ad fiduciam in poenitentia ponendam.

Quae et ipsa Magdalena huic quoque Desponsationi, tamquam illius paranympha, et promotrix, intererat, cum filia sua Catharina Martyre, et ipsa Christi JESU sponsata[262].

II Monile: PRAESENTIA[263] MARIAE: *"Ecce, quia saepius obtulisti Mihi, MARIA: quae est* Illuminata: *Idcirco hanc tibi do Coelestem Claritatem[264], ut Lucem quandam semper habeas praesentem, in ME simul habebis, et videbis Assistricem me, et Adjutricem tuam.*

Idque longe praeclarius et verius, quam si Me videres oculis, et tangeres sensibus corporis"[265].

III Monile: IMPETRANDI gratia PETITA: *"Quia obtulisti Mihi saepius, GRATIA, per quam et Deo Placui, et pro mundo commerui: idcirco do tibi Gratiam impetrandi omnia, quaecunque orans rite petieris, ac subinde majora etiam, quam desiderabis".*

Et saepe id ipsum re vera sic idem expertus est.

me affligebaris, sed cur? Dare tibi dulcia decreveram, ideo multos per annos, præbebam amara, eja gaude nunc. Ecce tibi, ex donorum meorum abundantia, *Monilia* xv. dono, juxta Lilia xv. virginalis mei psalterii „.

CAPUT V.

De Monilibus XV. B. ALANO Sponso a Sponsa donatis.

I. *Monile:* est remissio finalis peccatorum. „ Impetravi tibi, o Sponse, omnium peccatorum, quantumcumque gravium, remissionem: nec in reatu peccati morieris, sed si offenderis, in mundo hoc punieris, quia me sæpius salutasti per *Ave:* quasi sine *væ* „. Quod ideo dedit: quia diu iste magnus peccator fuit, ac diversis, multisque peccatorum irretitus generibus degerat. Nimirum in exemplum cæteris, ut confidant peccatores. Idcirco enim Maria in-

58

nocentem non elegit: sicut et Christus Magdalenam sibi gratissimam desponsavit, ad fiduciam in pœnitentia ponendam. Quæ et ipsa Magdalena huic quoque desponsationi, tamquam illius Paranympha, et promotrix, intererat, cum filia sua Catharina Martyre, et ipsa Christi Jesu sponsata.

II. *Monile.* Præsentia Mariæ: „ Ecce, quia sæpius obtulisti mihi, *Maria:* quæ est *Illuminata*: Idcirco hanc tibi do cœlestem claritatem, ut lucem quandam semper habeas præsentem, in me simul habebis, et videbis Assistricem me, et Adjutricem tuam. Idque longe præclarius, et verius, quam si me videres oculis, et tangeres sensibus corporis „.

III. *Monile.* Impetrandi gratia petita: „ Quia obtulisti mihi sæpius, *Gratia*, per quam et Deo placui, et pro mundo commerui: idcirco do tibi Gratiam impetrandi omnia, quæcunque orans rite petieris, ac subinde majora etiam, quam desiderabis „. Et sæpe id ipsum re vera sic idem expertus est.

---

[262] W wydaniu z 1691 roku występuje: "sponsa".
[263] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Praesentatio" (przedstawienie).
[264] W wydaniu z 1691 roku występuje: "charitatem" (Miłość Boga).
[265] W inkunabule z 1498 roku bł. Alan zamieścił komentarz do Wizji, który o. Coppenstein OP pominął: „(Fol. 016, kol. a) Tantum autem Maria est ei Presens et Familiaris, quod visio mulierum carnalium in comparacione huius non est nisi dyaboli ymago": „Najświętsza Maryja Panna była mu tak Bliska i Serdeczna, że kiedy widział ziemskie kobiety, w porównaniu z Nią wydawały mu się jedynie obrazami diabła".

Ale czy wiesz dlaczego?

Postanowiłem dać Ci tę słodycz, więc przez wiele lat pozwalałam na gorycz dla Ciebie.

No dalej, ciesz się teraz.

Oto z obfitości Moich Darów piętnaście Klejnotów, tak jak piętnaście lilii Mojego Różańca Dziewiczego.

ROZDZIAŁ V

Piętnaście klejnotów, podarowanych przez Oblubienicę Maryję Najśw. Oblubieńcowi, bł. Alanowi.

I. *Pierwszy klejnot*: jest to ostateczne odpuszczenie grzechów: «Uzyskałem dla Ciebie, Oblubieńcze, odpuszczenie wszystkich grzechów, niezależnie od tego, jak poważne są: ponieważ bardzo często pozdrawiałeś Mnie słowami „Zdrowaś" (Ta, która jest) naprawdę bez winy, nie umrzesz w poczuciu winy za grzech, ale jeśli popełnisz błąd, będziesz ukarany na tym świecie.

Podarowała mu ten klejnot, ponieważ przez długi czas był wielkim grzesznikiem i żył uwikłany w rozmaite i liczne grzechy.

I ten dar był także przykładem dla innych, aby grzesznicy Jej zaufali.

Dlatego Maryja nie wybrała nikogo bez winy, tak jak Chrystus powołał do duchowych zaślubin bardzo wdzięczną Magdalenę, ufając w jej pokutę.

Sama Magdalena również wzięła udział w tym duchowych zaślubinach, jako patron i promotorka swojej córki Katarzyny Męczennicy, także duchowej Oblubienicy Jezusa Chrystusa.

II. *Drugi klejnot*: Obecność Maryi: „Oto, ponieważ bardzo często zwracaliście się do Mnie w różańcu świętym, jako do Tej, która świeci, dlatego daję wam ten Niebieski Blask: abyście zawsze mieli we Mnie światło, które zawsze świeci, i zawsze będziesz Mnie miał i postrzegał jako swojego Sojusznika i Pomocnika.

I to w jeszcze wyraźniejszy i prawdziwszy sposób, niż gdybyś widział Mnie swoimi oczami i postrzegał Mnie swoimi cielesnymi zmysłami".

III. *Trzeci klejnot*: Łaska otrzymania rzeczy o które prosiłeś: „Ponieważ bardzo często ofiarowaliście Mi w różańcu świętym łaskę, przez którą spodobałam się Bogu i zostałam uznana za godną przed całym światem, dlatego daję wam Łaskę wyjednania wszystkiego, o cokolwiek modląc się, we właściwy sposób poprosisz, a często nawet więcej, niż mógłbyś pragnąć".

I często tego doświadczał, w sposób realny i rzeczywisty!

IV Monile: INFLUENTIA caelestis: ***"Quia saepius Mihi donasti Lilium hoc, PLENA, quippe repletae[266] in cunctis Potentiis Meis, et Operibus Meis, ac Gratiis: idcirco ecce tibi concedo, ut a capite adusque pedes, intus et extra, non sit pars in te, vel potentia, quae non sentire possit Coelestem Influentiam sive ad gaudendum, sive tristandum, aut ad operandum".***

Nec factum secus.

Persentit enim saepissime, omnibus in membris Lucem quandam subintrantem, et inexplicabili modo ipsum pertrahentem ad conformitatem Voluntatis Beatissimae Trinitatis.

V Monile: PRAESENTIA DEI: ***"Quia Mihi saepius obtulisti Lilium, DOMINUS, quod est ipsa Beata Trinitas: ecce, tibi impetravi, ut Dominus Deus sit tecum semper praesentialissime".***

Hinc videt in se semper Beatissimam Trinitatem, Seipsam absorbentem, ut jam se non videat, sed Illam.

Suntque ibi tres Personae distinctae, et nihilominus Una est Alia tota, et tota extra illam; et quicquid videtur in Una, totum videtur, et in Alia.

Sed nec visio ista est imaginaria, nec corporalis, sed est Fidei, sub Lumine altiore, quam sit lumen omnis scientiae creatae.

Ita tamen sentit, aut videt, secundum majorem in sese, vel minorem praeparationem, ac devotionem.

Si quando enim est indevotus, aut mundanis occupatus, vel otiosus, diffugitiva visio: et aliquantisper deinde vix reddit, sicut antea in se praevia cum devotione, et poenitentia.

VI Monile: PRAESENTIA SANCTORUM: ***"Quia tu obtulisti Mihi saepius, TECUM: eo quod Tabernaculum fui SS. Trinitatis: ecce tibi do, ut videas in te, et sentias totam Curiam coelestem: imo et totum mundum distincte, et clare".***

Et fit ita.

Vidit in se Sanctos, Sanctas et Angelos, Nominatim, ad quos singulari fertur devotione.

Quodque speciale est: ita sentit cum sensu, et luce quadam illuminante, non sine magno gaudio: aliquoties etiam cum magna contritione.

VII Monile: LOQUELA SANCTORUM: ***"Quia obtulisti mihi, BENEDICTUS, eo quod Benedictum fuit Meum Eloquium, et ecce, dono tibi Eloquium Meum, et Sanctorum, ut nostram audias loquelam".***

IV. *Monile.* Influentia cælestis. „Quia sæpius mihi donasti lilium hoc *Plena:* quippe repletæ in cunctis potentiis meis, et operibus meis, ac gratiis: idcirco ecce tibi concedo, ut a capite adusque pedes, intus, et extra, non sit pars in te, vel potentia, quæ non sentire possit cœlestem influentiam sive ad gaudendum, sive tristandum, aut ad operandum „. Nec factum secus. Persentit enim sæpissime omnibus in membris lucem quandam subintrantem, et inexplicabili modo ipsum pertrahentem ad conformitatem voluntatis Beatissimæ Trinitatis.

V. *Monile.* Præsentia Dei. „Quia mihi sæpius obtulisti lilium, *Dominus*, quod est ipsa beata Trinitas: ecce, tibi impetravi, ut Dominus Deus sit tecum semper præsentialissime „. Hinc videt in se semper Beatissimam Trinitatem, seipsam absorbentem, ut jam se non videat, sed illam. Suntque ibi tres Personæ distinctæ, et nihilominus una est in alia tota, et tota extra illam, et quicquid videtur in una, totum videtur, et in alia. Sed nec visio ista est imaginaria, nec corporalis, sed est fidei, sub lumine altiore, quam sit lumen omnis scientiæ creatæ. Ita tamen sentit, aut videt, secundum majorem in sese, vel minorem præparationem, ac devotionem. Si quando enim est indevotus, aut mundanis occupatus, vel otiosus, diffugitiva visio: et aliquantisper deinde vix reddit, sicut antea in se prævia cum devotione, et pœnitentia.

VI. *Monile.* Præsentia Sanctorum. „Quia tu obtulisti mihi sæpius, *Tecum:* eo quod Tabernaculum fui SS. Trinitatis: ecce tibi do, ut videas in te, et sentias totam curiam cœlestem: imo et totum mundum distincte, et clare. „ Et fit ita. Vidit in se Sanctos, Sanctas, et Angelos. Nominatim, ad quos singulari fertur devotione. Quodque speciale est: ita sentit cum sensu, et luce quadam illuminante, non sine magno gaudio: aliquoties etiam cum magna contritione.

VII. *Monile.* Loquela Sanctorum. „Quia obtulisti mihi, *Benedictus:* eo quod benedictum fuit meum eloquium, et ecce, do-

59

no tibi eloquium meum, et Sanctorum, ut nostram audias loquelam „. Et fit ita. Audit in se pene semper vocem aliquam, vel

[266] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "repleta".**

IV. *Czwarty klejnot*: Niebiańska Pomoc. „Ponieważ bardzo często ofiarowaliście Mi w różańcu świętym tę Lilię „Plena”, ponieważ jestem dopełniona we wszystkich moich zdolnościach, a także w moich dziełach i łaskach, oto sprawiam, że od stóp do głowy, wewnątrz i na zewnątrz, nie ma w tobie takiej części ani zdolności, która nie mogłaby nie odczuwać Niebiańskiej Pomocy, zarówno w radościach, jak i w smutku, i w pracy”.

I stało się tak po prostu.

On rzeczywiście bardzo często odczuwał we wszystkich swoich członkach Światło, które zostało wprowadzone i w niewytłumaczalny sposób doprowadziło go do dostosowania się do woli Trójcy Przenajświętszej.

V. *Piąty klejnot*: Obecność Boga. „Ponieważ bardzo często ofiarowaliście Mi Lilię *Dominus*, czyli samą Trójcę Przenajświętszą, oto dzięki Wam uzyskałem, że Pan Bóg jest zawsze bardzo obecny przy was”.

Odtąd zawsze widział w sobie Trójcę Przenajświętszą, która włączała go w siebie, tak że nie widział już siebie, ale Trójcę Świętą.

I w Trójcy Świętej zobaczył, że były trzy różne Osoby, a jednak każda była całkowicie w Drugim, a wszyscy razem byli Nią, i to co było widziane w Jednym, było także całkowicie widziane w Drugim.

Wizja ta jednak nie była związana z wyobraźnią ani zmysłami, ale pochodziła od Wiary, której Światło jest wznioślejsze niż światło jakiejkolwiek stworzonej nauki.

Jednak czuł lub widział, w zależności od jego większego lub mniejszego usposobienia i oddania.

Jeśli czasami rzeczywiście nie był gotowy, był zajęty sprawami doczesnymi lub był bezczynny, wizja znikała na chwilę, a potem stopniowo powracała jak poprzednio, poprzedzona jego poprzednim oddaniem i pokutą.

VI. *Szósty klejnot*: Obecność świętych. „Ponieważ ofiarowaliście Mi w różańcu świętym bardzo często *Tecum*, za to, że byłam Przybytkiem Trójcy Przenajświętszej, oto daję wam, abyście zobaczyli i odczuli w sobie cały Dwór Niebieski, razem z całym światem, w sposób wyraźny i jasny.”

I stało się to w ten sposób.

Widział w sobie Świętych, Święte i Aniołów, znał ich po imieniu i zwracał się do nich ze szczególnym nabożeństwem.

A jeszcze bardziej niezwykłe było to, że miał wrażenie światła, które zalało go wielką radością, a czasem także żywą skruchą.

VII. *Siódmy klejnot*: Sposób wyrażania się Świętych. „Ponieważ ofiarowałaś Mi w różańcu świętym *Błogosławiona*, ponieważ mój sposób mówienia był błogosławiony, oto daję ci sposób mówienia mój i świętych, abyś zrozumiał nasz język”.

Et fit ita.

Audit in se pene semper Vocem aliquam, vel Patris, aut Filii, aut Spiritus Sancti, aut Mariae, vel Santorum: neque vox ea est imaginaria, aut corporea, sed quaedam alia clara, et distincta, mentem afficiens, et erudiens: cujus in rerum natura simile nescio.

VIII Monile: OMNISCIENTIA quaedam: *"Quia Mihi obtulisti saepe, TU, quae est vox demonstrantis, et referentis, et supportantis: Doctorum vero sunt haec, docere, referre, supportare populi infirmitates: idcirco ecce dono tibi Scientiam non humano acquisitam ingenio, sed Mea Gratia datam".*

Hinc ab omni Scientia divina, morali, et humana versatus est, et paratus: nec libris indiget, ut inquirat.

Plus orando reperire potest pro brevi[267] tempore cum B. Maria, quam die toto[268] in optima Bibliotheca versando.

Eidem quoque B. Virgo revelavit Scientiarum origines, et subtilitates: quas si homines scirent, humanas scientias, ob harum imperfectionem maximam, contemnerent.

IX Monile: INNOCENTIA AB MULIERIBUS: *"Quia obtulisti Mihi Lilium hoc: IN MULIERIBUS, scil. sanctis: non enim est laus inter malas esse benedictam.*

Idcirco ecce dono tibi hanc gratiam, ut numquam mulieres tibi noceant, vel minimum.

Sed et quia Me in Sponsam assumpsisti, addo tibi Domicellarum mearum, id est, Sanctarum omnium praesentiam, auxilium, et obsequium".

Unde, saepius vidit[269] S. Annam cum filia Maria, S. Magdalenam, S. Catherinam[270] Virginem et Martirem, et Senensem, et Agnetem, aliasque plurimas, non sine magna devotione, et Angelica delectatione.

X Monile: ELOQUENTIA: *"Quia saepius obtulisti mihi istud: ET BENEDICTUS, qui est Verbum Sapientiae: idcirco ecce dono tibi Benedictionem, ut in Lingua tua et Sermone Gloriam sentias Coelestem: inque ea videas Magnalia Dei.*

Quod enim vides in te toto, videbis et in lingua".

Et ita videt ac sentit.

Quia SS. Trinitas ab illo tota videtur in ipso Toto, et tota in Qualibet Ejus Parte, aeque potens, et aeque perfecta.

Adhaec ait B. Virgo: *"Istam habebis Gratiam, ut Orando, vel Docendo; si attenderis debita cum fide, et devotione, senties in te Christum loquentem ea, quae debes, et Me quoque respondentem tibi sive oraveris[271], sive docueris, sive legeris".*

Et fit ita.

1. In lingua enim sentit gaudia persaepe inexplicabilia: non gustu[272] sensus, sed alio modo, quem exprimere non valet.

Idque praesertim post SS. Eucharistiae Sumptionem.

no tibi eloquium meum, et omnicientiam, et humilitatem, et castitatem, et
lam „. Et fit ita. Audit in se pene semper vocem aliquam, vel
Patris, aut Filii, aut Spiritus Sancti, aut Mariæ, vel Santorum:
neque vox ea est imaginaria, aut corporea, sed quædam alia cla-
ra, et distincta, mentem afficiens, et erudiens: cujus in rerum
natura simile nescio.

VIII. *Monile.* Omniscientia quædam. „Quia mihi obtulisti sæ-
pe, *Tu*, quæ est vox demonstrantis, et referentis, et supportan-
tis: Doctorum vero sunt hæc, docere, referre, supportare populi
infirmitates: idcirco ecce dono tibi scientiam non humano acquisi-
tam ingenio, sed mea gratia datam „. Hinc ab omni scientia divi-
na, morali, et humana versatus est, et paratus: nec libris indiget
ut inquirat. Plus orando reperire potest pro brevi tempore cum
B. Maria, quam die toto in optima Bibliotheca versando. Eidem
quoque B. Virgo revelavit scientiarum origines et subtilitates: quas
si homines scirent, humanas scientias, ob harum imperfectionem
maximam, contemnerent.

IX. *Monile.* Innocentia ab mulieribus: „ Quia obtulisti mihi
lilium hoc: *In mulieribus*, scil. sanctis: non enim est laus inter
malas esse benedictam: idcirco ecce dono tibi hanc gratiam, ut
numquam mulieres tibi noceant, vel minimum. Sed et quia me in
Sponsam assumpsisti addo tibi Domicellarum mearum, idest, San-
ctarum omnium præsentiam, auxilium, et obsequium „. Unde sæ-
pius vidit s. Annam cum filia Maria, s. Magdalenam, s. Catheri-
nam Virg. et Mart. et Senensem, et Agnetem, aliasque plurimas,
non sine magna devotione, et Angelica delectatione.

X. *Monile.* Eloquentia: „ Quia sæpius obtulisti mihi istud: *Et
Benedictus*: qui est Verbum Sapientiæ: idcirco ecce dono tibi Be-
nedictionem, ut in lingua tua et sermone gloriam sentias cœlestem:
inque ea videas magualia Dei. Quod enim vides in te toto, vide-
bis et in lingua „. Et ita videt ac sentit. Quia Ss. Trinitas ab il-
lo tota videtur in ipso toto, et tota in qualibet ejus parte, æque
potens, et æque perfecta. Adhæc ait B. Virgo: „ Istam habebis gra-
tiam, ut orando; vel docendo, si attenderis debita cum fide, et de-
votione, senties in te Christum loquentem ea, quæ debes, et Me
quoque respondentem tibi sive oraveris, sive docueris, sive legeris „.
Et fit ita. 1. In lingua enim sentit gaudia persæpe inexplicabilia,
non gustu sensus, sed alio modo, quem exprimere non valet. Id-
que præsertim post Ss. Eucharistiæ sumptionem. 2. Mirabile istud:

[267] **W wydaniu z 1691 roku występuje „perbrevi" zamiast „pro brevi" z wydania z 1847 roku.**
[268] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "tota".**
[269] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "videt".**
[270] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Catharinam".**
[271] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "oraris" (niech się modli).**
[272] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "gusta".**

I stało się dokładnie tak: prawie zawsze słyszał w sobie jakieś Słowo, albo od Ojca, albo od Syna, albo od Ducha Świętego, albo od Maryi, albo od Świętych: i głos ten nie był wyimaginowany, ani nawet materialny, ale „inny rodzaju, jasny i wyraźny, który zalał i napełnił umysł: w naturze nie znam rzeczywistości podobnej do tej.

VIII. *Ósmy klejnot*: Pewne zrozumienie wszystkiego: „Ponieważ często ofiarowaliście Mi *Ty*, czyli słowo zażyłości, ufności i dzielenia się, oto daję wam wiedzę Mądrych, aby nauczać, obnażać i wspierać ludzkie słabości, wiedzę, która nie została zdobyta dzięki ludzkiej pomysłowości, ale uzyskana dzięki Mojej Łasce".

Odtąd miał zdolność i przygotowanie do wszelkich nauk boskich, moralnych i ludzkich: nie potrzebował już książek do badań. Więcej mógł w krótkim czasie odkryć modląc się do Najśw. Maryi Panny, niż przebywając cały dzień w doskonałej bibliotece. Jednocześnie Najśw. Dziewica objawiła także zasady i tajemnice nauk, które gdyby ludzie je znali, pogardziłyby naukami humanistycznymi ze względu na ich wielką niedoskonałość.

IX. *Dziewiąty klejnot*. Niewinność kobiet. „Ponieważ ofiarowaliście Mi w różańcu świętym, tę lilię: *Między niewiastami,* sugerującą „Święte": w rzeczywistości nie jest to pochwała bycia błogosławionym wśród niegodziwych; dlatego oto Ja obdarzę Cię tą Łaską: niech kobiety nigdy Cię nie skrzywdzą, nawet w najmniejszym stopniu.

I nie tylko to: odkąd przyjęliście Mnie za swoją Oblubienicę, zapewniam wam także obecność, pomoc i asystę moich Druhen, czyli wszystkich Świętych".

Odtąd bardzo często widywał św. Annę z jej córką Marią Najświętszą, św. Magdalenę, św. Katarzynę Dziewicę i Męczennicę oraz Św. Katarzynę ze Sieny, św. Agnieszkę i wiele innych, nie bez wielkiego oddania i anielskiego zachwytu.

X. *Dziesiąty klejnot*. Elokwencja: „Ponieważ bardzo często Mi ofiarowaliście w różańcu świętym, tę lilię: *I Błogosławiony*, który jest Słowem Mądrości; dlatego oto udzielam wam błogosławieństwa, gdyż w w waszej mowie i w waszej słowach, obyś miał przedsmak Chwały Niebieskiej i dostrzegł w niej Wielkość Boga.

Tak naprawdę to, co widzisz w sobie, zobaczysz także w pełni, mówiąc."

I tak widział i czuł, że Najśw. Trójca ukazała mu się w swojej całości i w każdej ze swoich części, równa w mocy i równa w doskonałości.

Do tych rzeczy Najśw. Dziewica dodała: „Będziecie mieli tę łaskę: kiedy będziecie się modlić lub nauczać, jeśli będziecie cierpliwie czekać z wiarą i oddaniem, poczujecie w sobie Chrystusa, który powie wam to, co powinniście powiedzieć ; i usłyszycie także Mnie, który wam odpowiem, czy to będziecie się modlić, czy nauczać, czy też będziecie czytać." I stało się tak po prostu.

1. Mówiąc bowiem bardzo często odczuwał niewytłumaczalną radość, nie zmysłem smaku, ale w inny sposób, którego nie da się wyrazić.

A to szczególnie zdarzyło się po przyjęciu Najśw. Eucharystii.

2. Mirabile istud: crebro sentit sensibilissime quasi aliquem Hominem imbibitum et infusum sibi, habentem Caput in capite suo, et Brachia in brachiis suis, sicque de Membris aliis; juxta illud S. Augustini: *"Nec tu Me mutabis in te, sed tu mutaberis in Me"*.

3. Et iste Homo imbibitus est in eo, quasi omnia faciens, loquendo, ambulando etc., juxta illud: *"Non vos estis, qui loquimini, sed Spiritus Patris vestri qui loquitur in vobis"*.

Hic tamen modus est difficilis, et poenosus, maxime cum devotio deest, et fides magna.

XI Monile: PRAESENTIA CHRISTI: *"Quia obtulisti mihi Virginitatis Lilium hoc: FRUCTUS, qui est Filius Meus, in quo omnis inest Spiritus Sancti Fructus, qui in primis cor, animamque sibi vindicat: Corde enim magis,* quam Carne Concepi: hanc Deo reddidi, Deum Corde recepi, qui ex Mea Se Carne vestivit.

Idcirco ecce in corde tuo, hanc tibi dono Benedictionem; ut sentias ibi distincte totius Fili Mei Vitam".

Et factum est ista.

1. Nam in Corde Suo quasi quendam mundum sentit, intra quem Domini JESU Vitam intuetur, scilicet Incarnationem, Passionem, et Glorificationem.

Et secundum istud, vel ad gaudia, vel ad compassionem cor ejus movetur.

2. Item in imo cordis sui Lucem persentit[273] mirabilem, qua mirifice confortatur ad bona quaeque agenda; adversaque perpetienda, et ad mala irae, accidiae[274], caetararumque passionum repellenda.

3. Si quando Lux ea recesserit, jam tum continuo, se ad omnia experitur impotentem.

XII, XIII, XIV, XV *Monilia* praefatus Sponsus non scripsit.

Causa nescitur: creditur, quod adeo secreta fuerint, et sublimia, ut mortalibus ea non judicarit manifestanda.

que præsertim post Ss. Eucharistiæ sumptionem. 2. Mirabile istud: crebro sentit sensibilissime quasi aliquem hominem imbibitum, et infusum sibi, habentem caput in capite suo, et brachia in brachiis suis, sicque de membris aliis; juxta illud s. Augustini: *nec tu me mutabis in te, sed tu mutaberis in me.* 3. Et iste homo imbibitus est in eo, quasi omnia faciens, loquendo, ambulando ecc. juxta illud: *non vos estis, qui loquimini, sed spiritus Patris vestri qui loquitur in vobis.* Hic tamen modus est difficilis, et pœnosus, maxime cum devotio deest et Fides magna.

XI. *Monile.* Præsentia Christi: „Quia obtulisti mihi Virgini-

60

tatis lilium hoc; *Fructus*, qui est Filius meus, in quo omnis inest Spiritus Sancti fructus, qui in primis cor, animamque sibi vindicat: corde enim magis, quam carne concepi: hanc Deo reddidi, Deum corde recepi, qui ex mea se carne vestivit. Idcirco ecce in corde tuo hanc tibi dono benedictionem; ut sentias ibi distincte totius Fili mei vitam „. Et factum est ista. 1. Nam in corde suo quasi quendam mundum sentit, intra quem Domini Jesu vitam intuetur, scilicet Incarnationem, Passionem, et Glorificationem. Et secundum istud, vel ad gaudia, vel ad compassionem cor ejus movetur. 2. Item in imo cordis sui lucem persentit mirabilem, qua mirifice confortatur ad bona quæque agenda; adversaque perpetienda, et ad mala iræ, accidiæ, cætararumque passionum repellenda. 3. Si quando lux ea recesserit, jam tum continuo, se ad omnia experitur impotentem. XII. XIII. XIV. XV. *Monilia* præfatus Sponsus non scripsit. Causa nescitur: creditur, quod adeo secreta fuerint, et sublimia, ut mortalibus ea non judicarit manifestanda.

---

[273] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "persentiscit" (głęboko odczuwa).**

[274] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "acediae".**

2. Rzecz niezwykła: często czuł się, bardzo wyraźnie, jako człowiek zasymilowany i wlany w Niego, który miał głowę w głowie i ramiona w ramionach, i wszystkie inne członki, zgodnie ze powiedzeniem św. Augustyna: „ Nie zmienisz Mnie w siebie, ale przemienisz się we Mnie”.

3. I ten Człowiek zjednoczył się z nim, podążał za nim w każdym ruchu, gdy mówił, chodził itp., zgodnie z powiedzeniem: „Nie wy będziecie mówić, ale Duch Ojca waszego, który jest w was”.

Ta droga odczuwania była jednak trudna i męcząca do realizacji, zwłaszcza gdy brakowało mu pobożności i wielkiej wiary.

XI. *Jedenasty klejnot*. Obecność Chrystusa: „Skoro Mi ofiarowaliście w najświętszym różańcu, tę Lilię Dziewictwa: *Owoc*, którym jest Mój Syn, w Nim mieszka każdy owoc Ducha Świętego, który rości sobie prawo do posiadania przede wszystkim całego serca i duszy.

W istocie bardziej w moim sercu niż w moim ciele poczęłam: poświęciłam to moje ciało Bogu i przyjęłam do mojego serca Boga, który przyodział się w moje ciało.

Dlatego oto daję wam to błogosławieństwo dla waszych serc, abyście w Moim Sercu mogli wyraźnie odczuć w całości życie Mojego Syna.

I stało się tak po prostu.

1. Rzeczywiście w swoim sercu dostrzegł świat Pana Jezusa i ujrzał Jego Życie, czyli Wcielenie, Mękę i Chwałę.

I w zależności od tych tajemnic jego serce wzruszyło się raz do radości, raz do współczucia.

2. Podobnie w głębi swego serca ujrzał cudowne Światło, dzięki któremu doznał niezwykłej pociechy, aby móc wykonywać wszelkie dobre uczynki, znosić przeciwności losu i odrzucać zło, jakim jest gniew, lenistwo i pozostałe namiętności.

3. Jeśli czasami to Światło oddalało się od niego, to natychmiast doświadczał, że nie jest zdolny do niczego.

Dwunasty, trzynasty, czternasty i piętnasty Klejnot, zapowiadając , Oblubieniec ich nie zapisał.

Przyczyna tego jest nieznana: uważa się, że były one tak tajne i wzniosłe, że uznał, że nie należy ich ujawniać śmiertelnikom.

CAPUT VI

De modo considerandi B. V. Mariam[275] *inter Orandum: Revelatio, ad B[eatum]*[276] *Alanum, Mariana.*

I. Accidit, ut B. V. Maria Novello Suo Sponso appareret petenti: *"Ecquo meliore modo Deipara, Coelitesque Divi coli possint"*.

Cui Sponsa: *"Sponse mi, Imaginem Mei tuae mentis oculis objice, et apprehende eam, non secundum Esse Humanum pure, vel Natura, quod minimum est, sed secundum Esse aliud quadruplex.*

Adverte.

I. *Esse Gratiae* cum sim Templum universarum Dei Gratiarum, quarum quaelibet omnem Sanctorum gratiam longissime antecellit.

2. *Esse Gloriae* Meum per Christum, est prae omni omnium Sanctorum Gloria.

3. Meum *Esse Dei* quadantenus[277].

Nimirum quo in Idea est Mea SS. Trinitas per Essentiam, Praesentiam, Potentiam: sicut et in caeteris creaturis.

Sed altiori[278] modo Est in Me per Gratiam: qua facta sum Triclinium Summae Trinitatis, quoad esse Naturae, Gratiae, et Gloriae.

4. *Esse*, quo sum *Mater Filii Dei.*

II. Cum itaque in *Deo* rerum ideae sint omnium propriissime[279]: mea quoque similitudo inest Eidem pariter propriissime.

Quae idea, ut est in Deo, aliud non est secundum rem, quam ipse *Deus*, sed secundum rationem distincta, scil.[280] quatenus a nobis[281] in Deo concipi mente potest.

Quocirca, Me si in Patria cerneres *Esse* Naturae Humanae, Gratiae, Gloriae, et Trinitatis in Me contuereris.

Quorum quodque prius a posteriore inaestimabiliter, superatur.

Hinc Idea Mariae est[282] item quadruplex: Naturalis, quoddam praepulchrum; Gratiosa, quod pulchrius; Gloriosa, quid isto[283] divinius.

Divina denique, quae, est SS. Trinitas in Me Esse ideale existens.

Et haec Maria est omnium Domina, quae mundum fecit universum, et quae in eo sunt omnia conservat, et gubernat, tamquam primum in perfectione ideatum inter omnes creaturas.

Et ista est Maria, quam primo intelligo, cognosco, et amo: voloque a Meis Famulis intelligi, cognosci et amari.

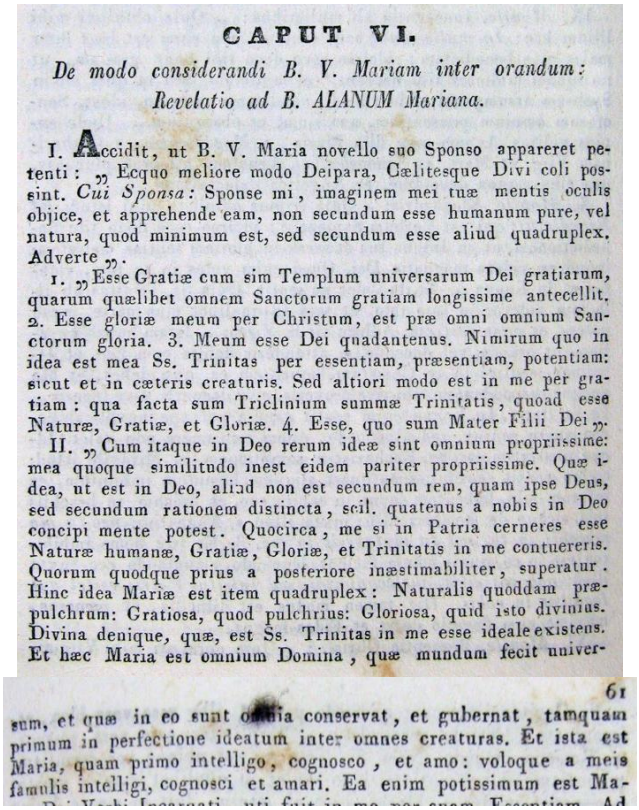

CAPUT VI.

De modo considerandi B. V. Mariam inter orandum: Revelatio ad B. ALANUM Mariana.

I. Accidit, ut B. V. Maria novello suo Sponso appareret petenti: „Ecquo meliore modo Deipara, Cælitesque Divi coli possint. *Cui Sponsa:* Sponse mi, imaginem mei tuæ mentis oculis objice, et apprehende eam, non secundum esse humanum pure, vel natura, quod minimum est, sed secundum esse aliud quadruplex. Adverte „.

1. „Esse Gratiæ cum sim Templum universarum Dei gratiarum, quarum quælibet omnem Sanctorum gratiam longissime antecellit. 2. Esse gloriæ meum per Christum, est præ omni omnium Sanctorum gloria. 3. Meum esse Dei quadantenus. Nimirum quo in idea est mea Ss. Trinitas per essentiam, præsentiam, potentiam: sicut et in cæteris creaturis. Sed altiori modo est in me per gratiam: qua facta sum Triclinium summæ Trinitatis, quoad esse Naturæ, Gratiæ, et Gloriæ. 4. Esse, quo sum Mater Filii Dei „.

II. „Cum itaque in Deo rerum ideæ sint omnium propriissime: mea quoque similitudo inest eidem pariter propriissime. Quæ idea, ut est in Deo, aliud non est secundum rem, quam ipse Deus, sed secundum rationem distincta, scil. quatenus a nobis in Deo concipi mente potest. Quocirca, me si in Patria cerneres esse Naturæ humanæ, Gratiæ, Gloriæ, et Trinitatis in me contuereris. Quorum quodque prius a posteriore inæstimabiliter, superatur. Hinc idea Mariæ est item quadruplex: Naturalis quoddam præpulchrum: Gratiosa, quod pulchrius: Gloriosa, quid isto divinius. Divina denique, quæ, est Ss. Trinitas in me esse ideale existens. Et hæc Maria est omnium Domina, quæ mundum fecit univer-

61

sum, et quæ in eo sunt omnia conservat, et gubernat, tamquam primum in perfectione ideatum inter omnes creaturas. Et ista est Maria, quam primo intelligo, cognosco, et amo: voloque a meis famulis intelligi, cognosci et amari. Ea enim potissimum est Ma-

---

[275] **W wydaniu z 1691 roku występuje: „considerandae B.V. Mariae", zamiast „considerandi B. V. Mariam" z wydania z 1847 roku.**

[276] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: "B.".**

[277] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "quatenus" (in quanto a).**

[278] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "altiore".**

[279] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "proprissimae".**

[280] **Skrót od „scilicet": w wydaniu z 1691 roku jest skracane jako „sc.".**

[281] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "vobis".**

[282] **W wydaniu z 1691 roku występuje: „est Mariae", zamiast „Mariae est" z wydania z 1847 roku.**

[283] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "ista".**

ROZDZIAŁ VI

Come immaginare la Beata Vergine Maria nel pregare: Rivelazione Mariana al Beato Alano.

I. Zdarzyło się, że Najśw. Maryja Panna objawiła się swojemu nowemu oblubieńcowi, który zastanawiał się: „Jak najlepiej czcić Matkę Bożą i Świętych Niebieskich?”.

Odpowiedziała mu Oblubienica: „Mój Oblubieńcze, umieść mój obraz przed oczami swego umysłu i patrz na niego nie według mojej czysto ludzkiej istoty, to znaczy zgodnie z naturą, która jest podstawą medytacji, ale zgodnie z innym sposobem bycia, który jest czterokrotnie większy.

Posłuchaj:

1. Moje bycie w łasce, będąc mną, świątynią wszystkich łask Bożych, z których każda nieskończenie przewyższa tę samą łaskę świętych.

2. Moje bycie w chwale dla mojego Chrystusa, który przewyższa chwałę wszystkich świętych..

3. Moje Bycie w Wymiarze Boga.

Z pewnością dlatego, że w mojej Idei, Najśw. Trójca (mieszka tam, jeśli chodzi o Naturę) w Istocie, Obecności i Mocy, a także w innych stworzeniach.

Ale jeśli chodzi o Łaskę (Trójca Święta) zamieszkała w mojej Idei w inny sposób: odkąd zostałam ustanowiony Dawcą Mocy, Łaski i Chwały Trójcy Przenajświętszej.

4. Bycie w sobie, od momentu, kiedy stałam się Matką Syna Bożego.

II. Dlatego też, tak jak idee każdego właściwie mieszkają w Bogu, tak moja Idea również bardzo słusznie mieszka w tym samym Bogu.

Idea ta, taka jaka jest w Bogu, nie jest niczym innym jak ideą w swojej rzeczywistości, którą jest Ten sam Bóg, ale w odrębny sposób, z pewnością na tyle, na ile nasz umysł może zrozumieć Boga.

Gdybyście zatem ujrzeli mnie w niebiańskiej Ojczyźnie, kontemplowalibyście moją Istotę, zgodnie z Naturą Ludzką, Łaską, Chwałą i Trójcą we Mnie. W każdej z tych rzeczywistości poprzednia zostaje bezcennie przewyższona przez następną.

W konsekwencji Idea Maryi jest równie poczwórna: naturalna, ponieważ jest cudowna; pełna wdzięku, bo jest bardzo piękna; chwalebne, bo jest bardzo boska (w Bogu).

Boskość zatem jest Ideą, czyli Najśw. Trójcą istniejąca we Mnie, zgodną z Ideą.

I ta Maryja jest Panią wszystkich rzeczy istniejących na całym świecie i wszystkich rzeczy, które się w nim zachowują, i rządzi nimi, ponieważ w porównaniu do wszystkich stworzeń ona jest pierwsza w doskonałości, jeśli chodzi o „Ideę”, (która jest w Bogu).

I to jest Maryja, o której po raz pierwszy myślę, którą znam i kocham: którą chcę, aby Moi Słudzy kontemplowali, znali ją i kochali.

Ea enim potissimum est Mater Dei, Verbi Incarnati, uti fuit in Me per Suam Essentiam.
Ad Illam primo referatur Angelica Salutatio.
Quia Natura Mea Humana nullam habuit Benedictionem, nisi propter Mariam Deiparam in Me Existentem.
Et haec Idea Mei, potior, et prima debet mente apprehendi.
Similiter, et imago Christi, et Sanctorum.
Hinc adverte, dilecte[284] Sponse Mi, nec non Unigeniti Filii Mei Jesu Christi pro animae tuae profectu notabilem dictu perque saecula mirabilem sequentem modum orandi videlicet".

MODUS ORANDI

Ad membra Christi, et Mariae considerata.
Ex Deiparae Instructione[285].

Ad I Quinquagenam[286]

"*In Capite* meditare maximam:
1. Inesse Dominationem Regiam, ratione et Meritorum, et Praemiorum, et SS. Trinitatis, in Eo ceu Triclinio Suo, existenti.
2. *In Visu* meditare omnium scientiarum illuminationem: idque in merito, praemio, et deitate.
Ubi et tui est visio clarissima.
3. In *Odoratu* meditare omnium Gratiarum fragrantiam.
In Me enim est omnis Gratia Vitae, et Veritatis.
4. In *Ore* meditare summam omnium Donorum Dei abundantiam, suavitatem, saporem, et eloquentiam.
5. In *Gutture* meditare eloquentiae, vocisque sonum, ac modulationem, quo Deus Coelitesque omnes mirifice delectentur".

Ad II Quinquagenam.

"1. In *Aure* meditare, quod Vox Tua sonet, irremisse in Auribus Meis, omniumque Sanctorum Harmonia, Virtutum, et Charismatum.
2. In *Stomacho* meditare quasi Apothecam omnis suavitatis, et delectationis.
3. In *Uberibus* meditare omnem inesse consolationem, et dulcedinem.
4. In *Brachio* sinistro: omnem contineri gratiae naturalis, et gloriae benedictionem.
5. In *dextero*, omnium gaudiorum infinita genera".

famulis intelligi, cognosci et amari. Ea enim potissimum est Mater Dei Verbi Incarnati, uti fuit in me per suam Essentiam. Ad illam primo referatur Angelica Salutatio. Quia natura mea humana nullam habuit benedictionem, nisi propter Mariam Deiparam in me existentem. Et hæc idea mei, potior, et prima debet mente apprehendi. Similiter, et imago Christi, et Sanctorum. Hinc adverte, dilecte Sponse mi, nec non Unigeniti Filii mei Jesu Christi pro animæ tuæ profectu notabilem dictu perque sæcula mirabilem sequentem modum orandi videlicet „.

MODUS ORANDI

Ad membra Christi, et Mariæ considerata.

Ex Deiparæ Instructione.

Ad I. *Quinquagenam.* „In capite meditare maximam. 1. Inesse Dominationem Regiam, ratione et meritorum, et præmiorum, et Ss. Trinitatis, in eo ceu Triclinio suo, existenti. 2. In Visu meditare omnium scientiarum illuminationem: idque in merito, præmio, et deitate. Ubi et tui est visio clarissima. 3. In Odoratu meditare omnium gratiarum fragrantiam. In me enim est omnis gratia vitæ, et veritatis. 4. In Ore meditare summam omnium donorum Dei abundantiam, suavitatem, saporem, et eloquentiam. 5. In Gutture meditare eloquentiæ, vocisque sonum, ac modulationem, quo Deus cœlitesque omnes mirifice delectentur „.

Ad II. *Quinquagenam.* „1. In Aure meditare, quod vox tua sonet, irremisse in auribus meis, omniumque Sanctorum harmonia, virtutum, et charismatum. 2. In Stomacho meditare quasi apothecam omnis suavitatis, et delectationis. 3. In Uberibus meditare omnem inesse consolationem, et dulcedinem. 4. In Brachio sinistro: omnem contineri gratiæ naturalis, et gloriæ benedictionem. 5. In dextero, omnium gaudiorum infinita genera „.

---

[284] **Zdania: „dilecte Sponse mi, nec non Unigeniti Filii mei Jesu Christi pro animae tuae profectu notabilem dictu perque saecula mirabilem sequentem modum orandi videlicet", brakuje w wydaniu z 1691 roku.**
[285] **Zdania „Ex Deiparae Instructione" brakuje w wydaniu z 1691 roku.**
[286] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Ad Quinquagenam I".**

Ona jest bowiem szczególnie Matką Boga, Matką Słowa Wcielonego, kiedy On był we Mnie, ze swoją Osobą.

Przyniesiono mi pozdrowienie anielskie („Zdrowaś Mario"), a Moja Ludzka Natura otrzymała błogosławieństwo poprzez Ideę Maryi, Matki Bożej, która istniała we Mnie. I ta idea Mnie jako Matki Bożej ma większą wartość i należy ją najpierw medytować, jak również to, że byłam obrazem Chrystusa i świętych. Dlatego też, o mój umiłowany Oblubieńcze, przestrzegaj uważnie, dla rozwoju swojej duszy, następującego wspaniałego sposobu modlenia się do Mojego Jednorodzonego Syna Jezusa Chrystusa, aby został przekazany w sposób niezapomniany na wieki."

SPOSÓB MODLITWY

Medytacja o członkach Chrystusa i Maryi,
z nauczania Matki Bożej.

W pierwszej Pięćdziesiątce:

"1. Jeśli chodzi o Głowę, rozmyślajcie nad maksymą, zgodnie według której w niej zawarta jest władza królewska, która rozdziela zarówno zasługi, jak i nagrody, i która mieszka w głowie Najśw. Trójcy, jako ich źródle.

2. Jeśli chodzi o Oczy, medytuj nad wspaniałością wszystkich nauk: a to dzięki Boskim Zasługom i Nagrodom ty także będziesz cieszyć się bardzo jasnym widokiem.

3. Jeśli chodzi o węch, medytuj nad zapachem wszystkich Łask: we Mnie bowiem jest wszelka Łaska Życia i Prawdy.

4. Jeśli chodzi o Usta, medytuj nad najwyższą obfitością, słodyczą, smakiem i wymową wszystkich Darów Bożych.

5. Jeśli chodzi o gardło, medytuj nad dźwiękiem i modulacją mowy i głosu, którymi rozkoszuje się Bóg i wszyscy święci".

W drugiej pięćdziesiątce:

"1. Jeśli chodzi o słuch, medytuj, aby Twój głos zawsze rezonował w moich uszach i w uszach wszystkich świętych, jako Harmonia cnót i charyzmatów

2. Jeśli chodzi o żołądek, medytuj, że jest on źródłem wszelkiej słodyczy i rozkoszy.

3. Jeśli chodzi o piersi, medytuj, że zawierają w sobie całą pociechę i słodycz.

4. Jeśli chodzi o lewe ramię, rozmyślaj, że zawiera się w nim wszelkie błogosławieństwo łaski i naturalnej chwały.

5. Jeśli chodzi o prawe ramię, medytuj, że są w nim zamknięte nieskończone rodzaje wszelkich radości".

"In *Utero* mediteris potentiam filiandi immensam, et maternam reverentiam quantam maximam.
2. Ad *Foemora* Fortitudinem summam.
3. Ad *Genua*, salvandi gratiam, et a malis liberandi indefessam.
4. In *Tibiis*, Unctionem, plusquam omnium Sacramentorum.
5. In *Pedibus*, meditare donum agilitatis, constantiae etc.
Atque ista talia in Corpore beato".

IV. "In *Animam*[287] vero longe maxime, et proprie meditari potes, et orare simul, eundo per intellectum, voluntatem, memoriam, Irascibilem potentiam, et Concupiscibilem: *item* per sensum communem imaginativam, phantasiam, aestimativam, et reminiscentiam.

***Item* per Potentias quinque sensuum interiorum.**

In singulis istis veneraberis spiritalia, in esse rebus creatis in mundo hoc infinities meliora, dignora, veriora, sanctiora, puriora, clariora etc.".

V. Cogitati Sponso: *"Quomodo possent illa esse Vera Idea et Imaginata?"*. Domina respondit: "Tripliciter esse Vera possunt.

1. *Ratione* ostendo.

Nam SS. Trinitas est ubique per Essentiam, Potentiam, et Praesentiam: ideo est et in qualibet imagine creata, praesertim in Idea S. Mariae, quae ab aeterno fuit in Mente Divina Concepta, Deoque Desponsata.

Et ita SS. Trinitas praesentialius est in qualibet re creata, quam forma insit materiae, aut locatum in loco.

Ibi enim est Esse Divinum, in quo non inest falsitas.

2. *Exemplum* ecce visibile.

Continuo Sponsus ille intuebatur in Sponsa Deipara, et in omni etiam Sui Parte, totum mundum, mundosque alios innumeros, et esse quodlibet in quolibet videbatur.

Haec visio corporis.

Ad III. *Quinquagenam.* „ 1. In Utero mediteris potentiam filiandi immensam, et maternam reverentiam quantam maximam. 2. Ad Fœmora fortitudinem summam. 3. Ad Genua, salvandi gratiam, et a malis liberandi indefessam. 4. In Tibiis, unctionem, plusquam omnium Sacramentorum. 5. In Pedibus, meditare donum agilitatis, constantiæ etc. Atque ista talia in corpore beato „.

IV. „ In Animam vero longe maxime, et proprie meditari potes, et orare simul, eundo per Intellectum, Voluntatem, Memoriam, Irascibilem potentiam, et Concupiscibilem: item per sensum communem Imaginativam, Phantasiam, AEstimativam, et Reminiscentiam. Item per Potentias quinque sensuum interiorum. In singulis istis veneraberis spiritalia, in esse rebus creatis in mundo hoc infinities meliora, dignora, veriora, sanctiora, puriora, clariora etc. „.

62

V. Cogitanti Sponso: quomodo possent illa esse vera idea, et imaginata? Dbmina respondit: „ Tripliciter esse vera possunt. 1. Ratione ostendo. Nam Ss. Trinitas est ubique per essentiam, potentiam, et præsentiam; ideo est et in qualibet imagine creata, præsertim in idea s. Mariæ, quæ ab æterno fuit in mente divina concepta, Deoque desponsata. Et ita Ss. Trinitas præsentialius est in qualibet re creata, quam forma insit materiæ, aut locatum in loco. Ibi enim est esse divinum, in quo non inest falsitas. 2. Exemplum ecce visibile „. Continuo Sponsus ille intuebatur in Sponsa Deipara, et in omni etiam sui parte, totum mundum, mundosque alios innumeros, et esse quodlibet in quolibet videbatur. *Hæc visio corporis.* 3. *Quoad animam:* videbatur sibi Sponsus

[287] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Anima".**

W trzeciej pięćdziesiątce:

“1. Jeśli chodzi o Łono, będziesz medytować nad cudowną zdolnością do rodzenia i wielkim szacunkiem, na jaki zasługuje macierzyństwo.

2. Jeśli chodzi o kości udowe, będziesz medytować bardzo wielką siłę.

3. Jeśli chodzi o Kolana, będziecie medytować o niestrudzonej łasce zbawienia i uwolnienia od zła.

4. Jeśli chodzi o piszczele, będziecie medytować Olejek Walczący, który jest obecny w prawie wszystkich Sakramentach.

5. Jeśli chodzi o stopy, będziesz medytował nad darem zwinności, stabilności itp.

I będziecie medytować to samo dla Najświętszego Ciała”.

IV. “Jeśli chodzi o Duszę, będziecie mogli wspólnie medytować i modlić się, szczególnie długo i odpowiednio, szybując umysłem, wolą, pamięcią, gniewem i pożądliwością; a także zdrowym rozsądkiem, wyobraźnią, fantazją, rozeznaniem i pamięcią.

Podobnie szybując z pięcioma mocami pięciu wewnętrznych zmysłów.

Z każdym z nich będziecie czcić rzeczywistości duchowe, które są nieskończenie większe, godniejsze, prawdziwsze, świętsze, czystsze, wspanialsze itp. niż rzeczy stworzone na tym świecie”.

V. Oblubieńcowi, który zastanawiał się: „W jaki sposób stworzone rzeczywistości mogą odpowiadać Prawdziwym Ideom i Obrazom?”.

Pani odpowiedziała: „Rzeczywistości stworzone mogą odpowiadać prawdziwym Ideom i Obrazom z trzech powodów.

1. Pokażę to na przykładzie rozumu.

Właściwie jak Najśw. Trójca jest wszędzie, w Istocie, Mocy i Obecności, tak też jest w każdym stworzonym obrazie, a zwłaszcza w Idei Najśw. Maryi Panny, która od wieków została Poczęta jako Idea w Boskim Umyśle, i oblubienica przyrzeczona Bogu.

I tak Najśw. Trójca jest bardziej obecna w każdej stworzonej rzeczywistości niż forma w materii lub lokalizacja w miejscu. W rzeczywistościach stworzonych faktycznie istnieje Boska Istota, w której nie może być fałszu.

2. Oto oczywisty przykład.

Zawsze Nowy Oblubieniec widział w Oblubienicy Matkę Boga, a także w każdej Jej części, cały świat i niezliczone inne światy, i wydawało mu się, że wszystko jest we wszystkim.

To jest wizja cielesna.

3. *Quoad animam*: videbatur sibi Sponsus mente, et voluntate in B. Mariae mentem omnes animae partes illabi, et absorberi, et mutari, sic, ut jam non esset, qui prius, sed quasi ipsa Maria omni videns, sentiens, potens[288].

Hic quale reperit Osculum Sponsus, qualia suxit Ubera Divina etc., ipse, cui revelatum est, scit.

Et nemo scit, nisi qui accipit.

VI. Deinde pari modo, Deipara mediante, vidit eadem in Imagine Christi: itemque et Sanctorum.

Et videbantur quodammodo Sancti abhorrere coli, et ideari in humanis nostris mentibus, secundum puram naturam humanam, quam nihili reputant.

Quod tamen ita se honorari patiantur, id faciunt in ordine ad SS. Trinitatem".

Subdit Caelorum Regina[289].

VII. "Gradum autem, et differentiam adverte istam, inquit Sposa[290].

Adorandum quod est, honorari tamen cupiunt in ordine ad SS. Trinitatem in Christo, Me, et Sanctis, est duplex.

1. Principale, SS. Trinitas est, cujus intuitu fit adoratio.

2. Minus principale, sive secundarium adorationis: in hoc Christus exedit[291] Me in infinitum: Ego vero item alios inaestimabiliter antesto.

Ratione primarii aequalis, est adoratio, inaequalis ratione secundarii.

Unde SS. Trinitas, quo ad Ideam Mariae, est Sponsa omnium Beatorum, et Christi: ita et Christus, qui est omnium salvandorum Sponsus".

Et ad istum modum Novellus ille Sponsus frequenter habet Colloquium cum Christo, et Maria prorsus familiare.

Hæc visio corporis. 3. *Quoad animam:* videbatur sibi Sponsus mente, et voluntate in B. Mariæ mentem omnes animæ partes illabi, et absorberi, et mutari, sic, ut jam non esset, qui prius, sed quasi ipsa Maria omnia videns, sentiens, potens. Hic quale reperit osculum Sponsus, qualia suxit ubera divina etc. ipse, cui revelatum est, scit. Et nemo scit, nisi qui accipit.

VI. Deinde pari modo, Deipara mediante, vidit eadem in imagine Christi: itemque et Sanctorum. Et videbantur quodammodo Sancti abhorrere coli, et ideari in humanis nostris mentibus, secundum puram naturam humanam, quam nihili reputant. *Quod tamen ita se honorari patiantur, id faciunt in ordine ad Ss. Trinitatem.* Subdit cœlorum Regina.

VII. „Gradum autem, et differentiam adverte istam inquit Sposa. Adorandum quod est, honorari tamen cupiunt in ordine ad Ss. Trinitatem in Christo, Me, et Sanctis, est duplex. 1. Principale, Ss. Trinitas est, cujus intuitu fit adoratio. 2. Minus principale, sive secundarium adorationis: in hoc Christus exedit me in infinitum: *Ego* vero item alios inæstimabiliter antesto. Ratione primarii æqualis, est adoratio, inæqualis ratione secundarii. Unde Ss. Trinitas, quo ad ideam Mariæ, est Sponsa omnium Beatorum, et Christi: ita et Christus, qui est omnium salvandorum Sponsus". Et ad istum modum novellus ille Sponsus frequenter habet colloquium cum Christo, et Maria prorsus familiare.

---

[288] O. Coppenstein OP zmienił w tym zdaniu kilka słów w stosunku do tekstu oryginalnego, czyli inkunabułu z 1498 roku, przez co zdanie stało się niezrozumiałe. Oto oryginalny tekst inkunabułu: „Quia sibi videbatur mente et voluntate illabi istam Mariam sibi ipsi ut iam non esset ipse qui prius sed quasi annichilatus, ita quod nichil nisi istam Mariam cerneret omnia habentem, et omnia potentem" — „ponieważ (Nowemu Oblubieńcowi) zdawało się, że poprzez umysł i wolę wnika w osobę Maryi (Najświętszej): jakby nie był już taki jak wcześniej, lecz jakby się pomniejszył do tego stopnia, że nie widział niczego poza osobą Maryi, która posiadała wszystko i nad wszystkim miała władzę".

[289] Zdania „Subdit caelorum Regina" brakuje w wydaniu z 1691 roku.

[290] Słów „inquit Sponsa" brakuje w wydaniu z 1691 roku.

[291] W wydaniu z 1691 roku występuje „excedit" („wywyższył, wybrał") i należy je preferować zamiast „exedit" („pożerać"), które w tym kontekście nie miałoby sensu i należy je uznać za błąd drukarski.

3. Wydawało się, że Oblubieniec, wraz z umysłem i wolą, został wprowadzony duszą do umysłu Najśw. Maryi Panny i tam wszystkie części jego duszy uległy zmianie tak, że on nie był już taki niż poprzednio, ale widział, czuł, mógł wszystko w tej samej Maryi Najśw.

Tutaj Oblubieniec, jaki pocałunek otrzymał, jakie mleko z Boskich Piersi wypił, wie tylko ten, komu zostało to objawione.

I nikt inny o tym nie wie, z wyjątkiem tego, który otrzymał tę wizję.

VI. Zatem w ten sam sposób w który widział Matkę Bożą, widział obraz Chrystusa i w równym stopniu obrazy świętych.

I widział, jak Święci nie chcieli być czczeni i wyobrażani przez nasze ludzkie umysły, tylko według prostej ludzkiej natury, która nie jest brana pod uwagę.

Jednakże tolerują takie uhonorowanie od ludzkości i robią to na rozkaz Najśw. Trójcy.

Królowa Niebios dodała:

VII. "Zwróćcie zatem uwagę na ich stopień i różnicę" – powiedziała Oblubienica.

„Muszą otrzymać adorację i cześć, Najśw. Trójca, Chrystus, Ja i Święci, na dwa różne sposoby.

1. Przede wszystkim Najśw. Trójcę należy czcić za swoją cudowność.

2. Zaraz potem, oddając mi cześć, Chrystus wyniósł mnie do nieskończoności: stoję zatem przed wszystkimi innymi świętymi, bez żadnego porównania.

Dla pierwszej (Trójca Święta) właściwa jest adoracja, dla drugiej (Ja i święci) jest właściwa cześć.

Dlatego Najśw. Trójca, jeśli chodzi o Ideę Maryi chciałaby, aby była Oblubienicą wszystkich Błogosławionych i Chrystusa: tak jak Chrystus jest Oblubieńcem wszystkich zbawionych".

I w ten sam sposób Nowy Oblubieniec często prowadził bardzo zażyłe rozmowy z Chrystusem i Maryją.

CAPUT VII

Revelationes breves B[eato] Alano ab Deipara factae.

1. SS.[292] Trinitati nil gratius accidit ab hominibus, atque Laus in Psalterio, tum illo Davidico, in cujus quolibet Psalmo implicite continentur[293] *Pater et Ave* totum: tum in[294] isto nostro Christi aut Mariae.

Quare *Laudate Dominum*, et Dominam *in Psalterio*.

2. Hoc autem perplacere Deo, revelavit Deipara quondam venerab.[295] Bedae, S. Dominico, S. Catherinae Senensi: et novissime cuidam Suo Novello Sponso: qui Psalterium orare jam diu consuevit.

3. Psalmos quoque sic in Choro psallere, ut sibi, ad Arae dexteram stare Christum, ad sinistram Arae B. Mariam, imaginaretur ad quos alternatim Psalmos intentione dirigebat.

Sic etiam S. Dominicus Psallere solebat.

4. In Psalterio Mariae autem praecipue praesenti[296] Sponsus ille jubilationem cum inexplicabili gaudio admirandam.

In tali accidit aliquando, ut B. Sposa Virgo Maria perbreves ei Revelationes plures facere dignaretur.

Quae sunt hujusmodi, et Verba sunt Deiparae[297].

I. "S. Maria, quicquid a Deo petierit, protinus impetrabit: quicumque quantumcumque, quoties, et quantumcumque obstiterint[298] petendo contrarium".

II. "Sic ordinavit Deus, nulli se misericordiam facturum, nisi ad plenum votum S. Mariae".

III. "Mundus jam pridem defecisset, nisi B. Maria Suo eum sustentasset Patrocinio".

IV. "Adeo deamat salutem cujusque peccatoris, ut parata esset, si vellet Deus, quotidie poenas mundi et inferni perpeti (absque peccato), pro cujusque satisfactione.

Ideo nemo despiciat peccatores, qui tanti sunt Deiparae".

V. "Minimus B. Mariae cultus exhibitus, vel unica Salutatione, pluris est, quam millecuplo major aliis Sanctis impensus (comparatione Sancti ad Ipsam facta) quanto coelum majus est quavis stella".

VI. "Tanto etiam plus misericordiae inest eidem, prae cunctis Sanctis"

VII. "Nulli fuerunt in Novo Testamento Sancti, quorum opera maxima non spectarint ad Laudem Genitricis Dei.

CAPUT VII.

Revelationes breves B. ALANO ab Deipara factæ.

1. SS. Trinitati nil gratius accidit ab hominibus, atque Laus in Psalterio, tum illo Davidico, in cujus quolibet psalmo implicite contineutur *Pater, et Ave totum:* tum in isto nostro Christi, aut Mariæ. Quare *Laudate Dominum,* et Dominam *in Psalterio.* 2. Hoc autem perplacere Deo, revelavit Deipara quondam venerab. Bedæ, s. Dominico, s. Catharinæ Senensi: et novissime cuidam suo novello Sponso: qui Psalterium orare jam diu consuevit. 3. Psalmos quoque sic in Choro psallere, ut sibi, ad Aræ dexteram stare Christum, ad sinistram Aræ B. Mariam imaginaretur,

63

ad quos alternatim Psalmos intentione dirigebat. Sic etiam s. Dominicus psallere solebat. 4. In Psalterio Mariæ autem præcipue præsenti sponsus ille jubilationem cum inexplicabili gaudio admirandam. In tali accidit aliquando, ut B. Sposa Virgo Maria perbreves ei Revelationes plures facere dignaretur. Quæ sunt hujusmodi, et verba sunt Deiparæ.

I. „ S. Maria, quicquid a Deo petierit, protinus impetrabit: quicumque quantumcumque, quoties, et quantumcumque obstiterint petendo contrarium „.

II. „ Sic ordinavit Deus, nulli se misericordiam facturum, nisi ad plenum votum s. Mariæ „.

III. „ Mundus jam pridem defecisset, nisi B. Maria suo eum sustentasset patrocinio „.

IV. „ Adeo deamat salutem cujusque peccatoris, ut parata esset, si vellet Deus, quotidie pœnas mundi et inferni perpeti, (absque peccato) pro cujusque satisfactione. Ideo nemo despiciat peccatores, qui tanti sunt Deiparæ „.

V. „ Minimus B. Mariæ cultus exhibitus, vel unica Salutatione, pluris est, quam millecuplo major aliis sanctis impensus (comparatione Sancti ad ipsam facta) quanto cœlum majus est quavis stella „.

VI. „ Tanto etiam plus misericordiæ inest eidem, præcunctis Sanctis „.

VII. „ Nulli fuerunt in Novo Testamento Sancti, quorum opera maxima non spectarint ad laudem Genitricis Dei. Unde

---

[292] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Sanctissimae".
[293] W wydaniu z 1691 roku występuje: "continetur".
[294] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "in".
[295] Skrót od: "venerabilis".
[296] W wydaniu z 1691 roku występuje: "persentit" (żywo odczuwa).
[297] Zdania „Quae sunt huiusmodi, et verba sunt Deiparae" brakuje w wydaniu z 1691 roku.
[298] W wydaniu z 1691 roku występuje: "obstiterit".

RODZIAŁ VII

Objawienia krótkie uczynione przez Matkę Bożą bł. Alanowi.

1. Najśw. Trójca nieskończenie docenia płynącą ze strony ludzi chwałę psałterzem: zarówno psałterzem Dawidowym, w każdym psalmie, który pośrednio zawiera całe „Ojcze Nasz" i „Zdrowaś"; jak również poprzez nasz własny różaniec święty, którym jest psałterz Chrystusa i Maryi.

Wysławiajcie zatem Pana i Panią w Najświętszym Różańcu.

2. Fakt, że różaniec był wówczas bardzo miły Bogu, Matka Boża objawiła się z czasem Czcigodnemu Bedzie, św. Dominikowi, św. Katarzynie ze Sieny, a ostatnio Jej nowemu Oblubieńcowi, który już od przez długi czas modlił się Najśw. Różańcem.

3. I on w chórze recytował Psalmy, jak gdyby wyobrażał sobie Chrystusa, będącego po prawej stronie ołtarza, i Najśw. Maryję Pannę, po lewej stronie ołtarza, w stronę których naprzemiennie odmawiał wersety Psalmów.

Św. Dominik również zwykł recytować w ten sposób Psalmy.

4. Zamiast tego podczas Najśw. Różańca Maryi, nowy oblubieniec, był szczególnie skupiony w cudownej radości, połączonej z niewypowiedzianą uciechą.

W takich chwilach zdarzało się czasem, że Najświętsza Oblubienica, Dziewica Maryja, z radością udzielała mu wielu bardzo krótkich Objawień.

A są one tutaj poniżej, na dole, a Słowa pochodzą od Matki Bożej.

I. "Najświętsza Maryja natychmiast otrzyma wszystko, o co prosiła Boga: wszystko, niezależnie od tego, jak wielkie, ile razy i jak ogromne mogą być przeciwności wobec tych prośb".

II. "W ten sposób Bóg postanowił, że nikt nie dostąpi miłosierdzia inaczej niż za pełnym wstawiennictwem Najświętszej Maryi Panny".

III. "Świat dawno by już zginął, gdyby Najświętsza Maryja ze swoją pomocą go nie wspierała".

IV. "Do tego stopnia Matka Boża tak bardzo kocha zbawienie każdego grzesznika, że gdyby Bóg na to pozwolił, byłaby gotowa codziennie znosić cierpienia świata i piekła z wyjątkiem grzechu dla zadośćuczynienia każdemu. Niech więc nikt nie pogardza grzesznikami, tak bardzo wartościowymi dla Matki Bożej".

V. "Najmniejszy akt pobożności ofiarowany Najświętszej Maryi Pannie, choćby jedno „Zdrowaś Mario", jest wart tysiąc razy więcej niż nabożeństwo ofiarowane innym Świętym, dokonując porównania Świętych i Jej samej, gdyż Niebo jest większe niż jakakolwiek gwiazda"

VI. "Jest w Niej też o wiele więcej miłosierdzia niż u wszystkich świętych".

VII. "W Nowym Testamencie nie ma ani jednego świętego, który nie poświęciłby swojego największego dzieła na chwałę Matki Bożej.

Unde S. Dominicus, S. Franciscus, S. Vincentius, S. Thomas, S. Bernardus etc.[299], vixerunt Ei in[300] Psalterij cultu devotissimi".

VIII. "Qui Ei servierint in Psalterio constanter, accipient specialem gratiam aliquam.

Ita S. Dominicus, S. Franciscus, etc., meriti sunt fieri Sacrorum Ordinum Fundatores, S. Dominicus dici meruit Filius Dei, Frater Christi, Filius, et Sponsus Mariae".

IX. "Dominus JESUS post sumptionem SS. Eucharistiae, et Specierum consumptionem non desinit esse in sumente, gratia permanente.

Imo melius est in anima pura, quam sub Speciebus: quia hujus Esse Sui[301] sub speciebus finis, et causa est istud esse in anima.

Et hoc tanto et melius illo, quantum anima est prae nudis speciebus.

Sed aliter tamen est in hisce, aliter in anima.

Novellus sponsus post Synaxim, sensibiliter et spiritualiter, persentit in sese Christum.

Sicut et S. Catherina Senensis, multique Sancti".

X. "Advocata nostra plus non[302] diligit, quam quisquam quemquam possit unquam".

XI. "Unicum *Ave* dictum pretiosius est, quam sub coelo quicquam, aut quam ullum donum corporis, animi, vitae, ect., temporale".

XII. "Cultus Sanctis praestitus est quasi argenteus, factus Mihi aureus, Christo gemmeus, SS. Trinitati, quasi stellatus".

XIII. "Sicut in mundo plus stellis cunctis sol potest; sic Ego plus Sanctis adjuvo Servulos Meos".

XIV. "Servitia Sanctis facta quasi nihili sunt, nisi Meis sint Meritis, et Lumine, post Christum, Vivificata".

XV. "Veri Psaltae Mei morientur Sacramentis praemuniti: nec ante perdent loquelam, aut usum rationis".

XVI. "Praestitum Mihi Servitium, Sanctis universis praestat gaudium".

XVII. "Haec Nomina JESUS, et MARIA, duae sunt Fornaces Charitatis, quibus torrentur, et distorquentur daemones: at piorum mentes iis purgantur, accenditur devotio, caro castigatur".

XVIII. "Sicut ad Generationem Filii Dei, et Reparationem mundi, Deus Salutationem elegit: ita, qui spiritaliter alios generare et reformare zelant, oportet Me per Ave Salutent".

pera maxima non spectarint ad laudem Genitricis Dei. Unde s. Dominicus, s. Franciscus, s. Vincentius, s. Thomas, s. Bernardus etc. vixerunt ei in Psalterij cultu devotissimi „.

VIII. „ Qui ei servierint in Psalterio constanter, accipient specialem gratiam aliquam. Ita s. Dominicus, s. Franciscus etc. meriti sunt fieri Sacrorum Ordinum Fundatores, s. Dominicus dici meruit Filius Dei, Frater Christi, Filius, et Sponsus Mariæ „.

IX. „ Dominus Jesus post sumptionem Ss. Eucharistiæ, et specierum consumptionem non desinit esse in sumente, gratia permanente. Imo melius est in anima pura, quam sub speciebus: quia hujus esse sui sub speciebus finis, et causa est istud esse in anima. Et hoc tanto, et melius illo, quantum anima est præ nudis speciebus. Sed aliter tamen est in hisce, aliter in anima. Novellus sponsus post Synaxim, sensibiliter, et spiritualiter, persentit in sese Christum. Sicut et s. Catharina Senensis, multique sancti „.

X. „ Advocata nostra plus non diligit, quam quisquam quemquam possit unquam „.

XI. „ Unicum *Ave* dictum pretiosius est, quam sub cœlo quicquam, aut quam ullum donum corporis: animi, vitæ ect. temporale „.

XII. „ Cultus sanctis præstitus est quasi argenteus, factus mihi aureus, Christo gemmeus, Ss. Trinitati, quasi stellatus „.

XIII. „ Sicut in mundo plus stellis cunctis sol potest; sic ego plus sanctis adjuvo servulos meos „.

64

XIV. „ Servitia sanctis facta quasi nihili sunt, nisi meis sint meritis, et lumine, post Christum, vivificata „.

XV. „ Veri psaltæ mei morientur Sacramentis præmuniti: nec ante perdent loquelam, aut usum rationis „.

XVI. „ Præstitum mihi servitium, sanctis universis præstat gaudium „.

XVII. „ Hæc nomina Jesus, et Maria, duæ sunt fornaces charitatis, quibus torrentur, et distorquentur dœmones: at piorum mentes iis purgantur, accenditur devotio, caro castigatur „.

XVIII. „ Sicut ad generationem filii Dei, et reparationem mundi, Deus salutationem elegit: ita, qui spiritaliter alios generare et reformare zelant, oportet me per *Ave* salutent „.

---

[299] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "etc.".**

[300] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "in".**

[301] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "sui".**

[302] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "nos", termin preferowany.**

Tak więc św. Dominik, św. Franciszek, św. Wincenty, św. Tomasz, św. Bernard itd. żyli bardzo Jej oddani poprzez praktykę Najśw. Różańca".

VIII. "Ci, którzy stale Mi służyli w Najświętszym Różańcu, otrzymają szczególną łaskę.

Tym samym św. Dominik, św. Franciszek itd. byli godni zostania założycielami świętych zakonów, a św. Dominik zasłużył na bycie nazywanym synem Bożym, Bratem Chrystusa, Synem i Oblubieńcem Maryi".

IX. "Pan Jezus, po przyjęciu Najśw. Eucharystii i spożyciu postaci eucharystycznych pozostaje w tych, którzy ją przyjęli, tak długo jak pozostają w łasce.

I rzeczywiście obecność eucharystyczna jest efektywniejsza w czystej duszy niż pod postaciami eucharystycznymi samymi w sobie, ponieważ celem i przyczyną Jej bycia w świętych postaciach jest przebywanie w duszy.

A obecność eucharystyczna w duszy jest większa i lepsza niż obecność eucharystyczna w świętych postaciach, o ile dusza jest porównywana do prostej rzeczywistości.

Niemniej jednak Jezus jest w Eucharystii jest obecny w pewien sposób, a inaczej jest obecny w duszy.

Nowy Oblubieniec po Komunii czule i duchowo odczuł w sobie Chrystusa, podobnie jak św. Katarzyna ze Sieny i wielu innych świętych".

X. "Nasza Orędowniczka kocha nas bardziej niż ktokolwiek inny".

XI. "Pojedyncze słowo „Zdrowaś" jest cenniejsze niż cokolwiek pod niebem i bardziej cenne niż jakikolwiek przemijający dar ciała, duszy, życia itp.".

XII. "Cześć oddawana Świętym jest jak srebro, oddawana Mnie jest jak złoto, oddawana Chrystusowi jest jak klejnoty, oddawana Najśw. Trójcy jest jak gwiazdy".

XIII. "Tak jak na świecie słońce może więcej niż wszystkie gwiazdy, tak Ja pomagam Moim małym sługom bardziej niż święci".

XIV. "Usługi oddawane świętym są prawie niczym, jeśli nie zostały ożywione przez zasługi i światło Chrystusa, przez moje zasługi i moje światło".

XV. "Moi wierni czciciele różańca nie umrą bez otrzymania Sakramentów; ani przed otrzymaniem ich nie stracą posługiwania się mową ani rozumem".

XVI. "Służba Mi oddana przynosi radość wszystkim Świętym".

XVII. "Imiona Jezusa i Maryi to dwa piece miłosierdzia, w których spala się i dręczy demony; dzięki nim oczyszczają się umysły wielbicieli; rozpala się pobożność; ciało staje się czyste".

XVIII. "Tak jak dla zrodzenia Syna Bożego i dla naprawy świata Bóg wybrał „Zdrowaś Mario", tak też ci, którzy pragną rodzić i duchowo reformować innych, powinni Mnie pozdrawiać poprzez „Zdrowaś Mario".

XIX. "Sic[303] per Me Deus ut per Viam, venit ad homines: sic et hos item per Me ad Virtutes, et Gratias ire, post Christum, necesse est".

XX. "Scias, quod Me Deus Pater accepit in Sponsam, Filius in Matrem, Spiritus Sanctus in Amicam, SS. Trinitas in Triclinium; et sic amo coli".

XXI. "Veri Psaltae Mei plerosque in Gloria antecellent: communiter ponentur in prima hierarchia, dicta Epiphania".

XXII. "In Corporibus Gloriosis unio Sanctorum; et Spiritalis, et per Imaginem quilibet in quolibet etiam Corpore: in Me vero maxime: hi amplexus sunt spiritales, et quilibet[304] sponsus, et sponsa castissimo cum gaudio charitatis".

XXIII. "In dies aliquos e Purgatorio eripio".

XXIV. "Si homines caperent, et cogitarent de Visione Beatifica, ad summam charitatem, fidem, spem, timoremque Dei brevissime pervenirent".

XXV. "Mi sponse, volo cogites Christum totum esse in te, Caput Ejus in tuo capite, Pedem in pede, et sic de Membris caeteris. Talem te cum videre non possum quin te intime complectar, et tu omnia superabis adversa".

XXVI. "Missa est memoria Passionis Filii Mei, velletque adhuc pati pro Missam audientibus toties, quoties si posset: supplet autem Merito Suo Infinito".

XXVII. "Beata Maria, quoties videt Novellum Sponsum sibi induisse Christum, dulcissime et reverenter eum appellare gaudet nomine Sponsi.

Atque tum ille sentit mirabilem in membris suis influentiam".

XXVIII. "Celebrantes Missam esse tantae Charitatis debent, ut vellent crucifigi pro iis, pro quibus sacrificant".

XXIX. "Saepius quasi concipio, et pario Christum, ratione virtutum per meos famulos: et ipsum, et hos amplector, etc.".

XXX. "Devotionis actus piissimus est, ad Articulos Fidei, quasi Scalam, mente ascendere in Deum, et imaginari ad singulos, ac si res significata esset revera praesens".

XXXI. "Angelos inter[305] homines spiritalis est Desponsatio: idcirco magna eis debetur reverentia, sunt enim custodes singulares, Ego Custos omnium universalis: et sic Mei, sicut Oculi Domini, sunt super bonos, et malos".

XIX. „ Sic per me Deus ut per viam, venit ad homines: sic et hos item per me ad virtutes, et gratias ire, post Christum, necesse est „.

XX. „ Scias, quod me Deus Pater accepit in Sponsam, filius in Matrem, Spiritus S. in amicam Ss. Trinitas in Triclinium; et sic amo coli „.

XXI. „ Veri Psaltæ mei plerosque in gloria antecellent: communiter ponentur in prima hierarchia, dicta Epiphania „.

XXII. „ In corporibus gloriosis unio Sanctorum; et spiritalis, et per imaginem quilibet in quolibet etiam corpore: in me vero maxime: hi amplexus sunt spiritales, et quilibet sponsus, et sponsa castissimo cum gaudio charitatis „.

XXIII. „ In dies aliquos e Purgatorio eripio „.

XXIV. „ Si homines caperent, et cogitarent de visione beatifica, ad summam charitatem, fidem, spem, timoremque Dei brevissime pervenirent „.

XXV. „ Mi sponse, volo cogites Christum totum esse in te, caput ejus in tuo capite, pedem in pede, et sic de membris cæteris. Talem te cum videre non possum quin te intime complectar, et tu omnia superabis adversa „.

XXVI. „ Missa est memoria Passionis Filii mei, velletque adhuc pati pro missam audientibus toties, quoties si posset: supplet autem merito suo infinito „.

XXVII. „ Beata Maria, quoties videt novellum sponsum sibi induisse Christum, dulcissime, et reverenter eum appellare gaudet nomine sponsi. Atque tum ille sentit mirabilem in membris suis influentiam „.

XXVIII. „ Celebrantes Missam esse tantæ charitatis debent, ut vellent crucifigi pro iis, pro quibus sacrificant „.

XXIX. „ Sæpius quasi concipio, et pario Christum, ratione virtutum per meos famulos: et ipsum, et hos amplector etc. „.

XXX. „ Devotionis actus piissimus est ad articulos fidei, quasi scalam, mente ascendere in Deum, et imaginari ad singulos, ac si res significata esset revera præsens „.

XXXI. „ Angelos inter homines spiritalis est desponsatio: idcirco magna eis debetur reverentia, sunt enim custodes singulares,

65

ego custos omnium universalis: et sic mei sicut oculi Domini, sunt super bonos, et malos „.

[303] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Sicut".

[304] W wydaniu z 1691 roku występuje: "quilibet est cuiuslibet".

[305] W wydaniu z 1691 roku występuje: "inter et"

XIX. “Jak Bóg przez moje pośrednictwo będące jakby drogą, dotarł do ludzi z Chrystusem, tak konieczne jest, aby i oni dotarli dzięki Mnie do cnót i łask ”.

XX. “Wiedzcie, że Bóg Ojciec przyjął Mnie jako Oblubienicę, Syn jako Matkę, Duch Świętego jako Przyjaciółkę, Najświętsza Trójca jako źródło, dlatego też uwielbiam być czczona”.

XXI. “Moi wierni czciciele różańca przewyższą wielu w chwale: są umieszczeni razem w niebie, w pierwszej hierarchii, zwanej Objawieniem Pańskim”.

XXII. “W chwalebnych ciałach świętych jest wspólnota świętych: zarówno duchowo, jak na twarzy i w ciele, każdy jest podobny do drugiego; każdy zatem, jako oblubieniec lub oblubienica, jest ze Mną duchowo połączony w radości płynącej z miłości”.

XXIII. “Codziennie uwalniam niektórych z czyśćca”.

XXIV. “Gdyby ludzie medytowali i kontemplowali wizję uszczęśliwiającą, w bardzo krótkim czasie osiągnęliby wyżyny miłości, wiary, nadziei i bojaźni Bożej”.

XXV. “O mój Oblubieńcze, chcę, abyś kontemplował Chrystusa całym sobą, Jego Głowę w Twojej głowie, Jego Stopę w Twojej stopie i tak samo inne członki: w momencie w którym nie zdołasz zobaczyć Jego w sobie, pogłębię w twojej duszy te medytacje, a pokonasz wszelkie przeciwności losu!”.

XXVI. “Msza św. jest pamiątką Męki Mojego Syna i On gdyby mógł cierpiałby tyle razy, ilu jest tych, którzy uczestniczą we Mszy św., jednak nadrabia to swoimi nieskończonymi zasługami płynącymi z krzyża”.

XXVII. “Najśw. Maryja Panna za każdym razem, gdy widzi Nowego Oblubieńca przyodzianego w Chrystusa, z radością nazywa go bardzo słodko i czule imieniem Oblubieńca. I on wtedy odczuwa w swoich członkach cudowną duchową korzyść”.

XXVIII. “Ci, którzy odprawiają Mszę św., muszą być tak wielkiej miłości, aby chcieli być ukrzyżowani za tych, za których składają Ofiarę eucharystyczną”.

XXIX. “Bardzo często udzielam moim sługom łaski ponownego przeżycia tajemnic Poczęcia i Narodzin Chrystusa: i obejmuję Jego i ich”.

XXX. “Jest to najpobożniejszy gest oddania, wznosić się mentalnie do Boga poprzez zasady wiary, jak po drabinie; i wyobrażać sobie je jedne po drugich, tak jakby oznaczana rzeczywistość była naprawdę obecna”.

XXXI. “Zaślubiny między Aniołami a ludźmi mają charakter duchowy: dlatego należy okazywać im wielką cześć, gdyż w istocie są oni Strażnikami każdego z nas; tak jak ja jestem powszechną Strażniczką wszystkich, a Moje Oczy, podobnie jak oczy Boga, wznoszą się nad dobrymi i nad złymi”.

XXXII. "Deus est omnium piorum, et cujusque Sponsus ardentissimus praesentissimus.

Desponsatio autem fit, aestimando sese nihili, et maximi semper Deum: et Deo se resignando, quoad esse, intelligere, velle, agere, pati, posse, et omnia".

XXXIII. "Sponse novelle, peccator eras magnus, Ego oravi pro te, cum desiderio sustinendi pro te, fieri si posset, omnes paenas, ut salvareris.

Quia peccatores conversi, sunt Gloria Mea".

CAPUT VIII.

Visio B. Alano facta, de Assumpta B. V. Maria[306].

I. Psalterium Mariae cunctis diaboli, carnis, et mundi machinamentis adversatur, et inquinamentis: quia per Salutationem Dei *Verbum*, ad hoc *Caro factum*, venit in mundum.

Unde s. Hieronymus ait: *"Merito Maria est omnium Regina, quae Verbum Dei generando, omnia regeneravit in mundo"*.

Id quod in Assumptae Proemio declaratur.

Novellus quidam Mariae Sponsus, in ipsa B. V. Mariae in Coelos Assumptae Festivitate, post coelestium Sacramentorum perceptionem, breve per spatium graditur ad superna, et admirandam Virginis Mariae Assumptionem intuetur; velut tunc[307] gesta fuerit, cum Jerosolymis Ea in circumstantium corona Apostolorum Obdormivit[308].

1. Vidit Animam Illius, septies clariorem sole, de Corporis Templo progredientem: et inter Filii Sponsi Jesu Christi Brachia mira celeritate prosilientem, praesente Ecclesiae Triumphante, ea praesertim Angelorum Choro, hominum custodiae destinato.

Ut ad Coeli ventum Portas erat, vox audita Jesu fuit: *"Attolite Portas Principes vestras, et elevamini Portae Aeternales; et introibit Rex et Regina Gloriae"*: simul intrabat idem *Dominus fortis, et potens in proelio* cum Sponsa, innitente super Sponsum suum.

2. Hic effusa Coeli Gaudia pariter et Agmina se obviam ferunt[309], flexisque poplitibus, Angelicam Ei Salutationem dissona symphonicae[310] concordia acclamant, ineffabili cum triumpho, reverentia, laetitia, et majestate.

Nullus Coelitum visebatur absque Psalterio aliquo musico, nihil nisi puram Angelicam Salutationem resonante mirae[311] cum specialis melodiae suavitate.

3. Inter caetera etc.

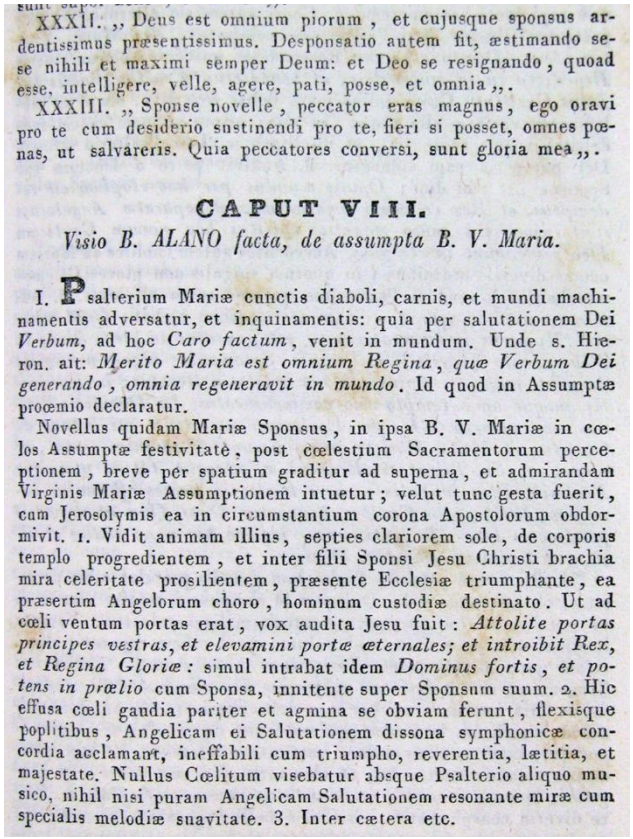

XXXII. „ Deus est omnium piorum, et cujusque sponsus ardentissimus præsentissimus. Desponsatio autem fit, æstimando sese nihili et maximi semper Deum: et Deo se resignando, quoad esse, intelligere, velle, agere, pati, posse, et omnia „.

XXXIII. „ Sponse novelle, peccator eras magnus, ego oravi pro te cum desiderio sustinendi pro te, fieri si posset, omnes pœnas, ut salvareris. Quia peccatores conversi, sunt gloria mea „.

CAPUT VIII.

Visio B. ALANO facta, de assumpta B. V. Maria.

I. Psalterium Mariæ cunctis diaboli, carnis, et mundi machinamentis adversatur, et inquinamentis: quia per salutationem Dei *Verbum*, ad hoc *Caro factum*, venit in mundum. Unde s. Hieron. ait: *Merito Maria est omnium Regina, quæ Verbum Dei generando, omnia regeneravit in mundo*. Id quod in Assumptæ proœmio declaratur.

Novellus quidam Mariæ Sponsus, in ipsa B. V. Mariæ in cœlos Assumptæ festivitate, post cœlestium Sacramentorum perceptionem, breve per spatium graditur ad superna, et admirandam Virginis Mariæ Assumptionem intuetur; velut tunc gesta fuerit, cum Jerosolymis ea in circumstantium corona Apostolorum obdormivit. 1. Vidit animam illius, septies clariorem sole, de corporis templo progredientem, et inter filii Sponsi Jesu Christi brachia mira celeritate prosilientem, præsente Ecclesiæ triumphante, ea præsertim Angelorum choro, hominum custodiæ destinato. Ut ad cœli ventum portas erat, vox audita Jesu fuit: *Attolite portas principes vestras, et elevamini portæ æternales; et introibit Rex, et Regina Gloriæ:* simul intrabat idem *Dominus fortis, et potens in prœlio* cum Sponsa, innitente super Sponsum suum. 2. Hic effusa cœli gaudia pariter et agmina se obviam ferunt, flexisque poplitibus, Angelicam ei Salutationem dissona symphonicæ concordia acclamant, ineffabili cum triumpho, reverentia, lætitia, et majestate. Nullus Cœlitum visebatur absque Psalterio aliquo musico, nihil nisi puram Angelicam Salutationem resonante miræ cum specialis melodiæ suavitate. 3. Inter cætera etc.

---

[306] **W wydaniu z 1691 roku po tym tytule następuje, zapisany czcionką prostą, drugi tytuł: „Pars prior Visionis" („Wprowadzenie do Wizji"), którego brakuje w wydaniu z 1847 roku.**

[307] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "tum" (zatem).**

[308] **Łaciński czasownik „obdormivit", który zazwyczaj oznacza „zasnąć, zasnąć lekko, zdrzemnąć się", w tym przypadku wskazuje na kontemplacyjne spojrzenie wynikające z ekstazy miłości, które usypia władze zmysłowe podczas Zaśnięcia.**

[309] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "fuerunt".**

[310] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Symphoniae".**

[311] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "mira".**

XXXII. "Bóg jest najbardziej kochającym i najbardziej obecnym Oblubieńcem wszystkich pobożnych czcicieli i każdego z osobna. Zaślubiny nastąpią gdy uznamy siebie za nic wobec Boga; zwracając się całym sobą do Boga, aby on (Bóg) mógł myśleć, chcieć, działać, cierpieć, móc i być we wszystkich innych sprawach".

XXXIII. "O nowy Oblubieńcze, byłeś wielkim grzesznikiem: modliłem się za ciebie, pragnąc znieść za ciebie wszystkie cierpienia, jeśli to możliwe, aby cię zbawić. Ponieważ grzesznicy, którzy się nawracają, są moją chwałą".

ROZDZIAŁ VIII

Wizja udzielona bł. Alanowi o wniebowzięciu Najświętszej Maryi Panny.

I. Najśw. Różaniec Maryi przeciwstawia się wszelkim machinacjom i grzechom diabła, ciała i świata, gdyż poprzez „Zdrowaś Mario" Słowo Boże przyszło na świat i stało się Ciałem.

W związku z tym św. Hieronim powiedział: „Maryja słusznie jest Królową wszystkich, ponieważ rodząc Słowo Boże, odrodziła wszystko na świecie".

Jest to głoszone w antyfonie z uroczystości Wniebowzięcia NMP.

Nowy Oblubieniec Maryi, w tę samą uroczystość Wniebowzięcia Najśw. Maryi Panny, po przyjęciu Najśw. Sakramentu, na krótką chwilę wstąpił do Niebios i kontemplował cudowne Wniebowzięcie Najśw. Maryi Panny, tak jak ono się dokonało, kiedy Ona w Jerozolimie, wśród Apostołów, którzy ją otaczali wokół, zasnęła.

1. Nowy Oblubieniec ujrzał duszę Najśw. Maryi, siedem razy jaśniejszą od słońca, które emanowało ze Świątyni Jej Ciała, i z godną podziwu szybkością rzucającą się w ramiona Syna, Oblubieńca Jezusa Chrystusa, w obecności Kościoła Triumfującego i wokół Chóru Aniołów, wyznaczonego do strzeżenia ludzi.

Gdy tylko NMP przybyła do Bram Niebios, rozległ się głos Jezusa: „Podnieście bramy główne i unieście się odwieczne podwoje; i wejdą Król i Królowa Chwały" (Ps.23); w tym samym czasie „Pan dzielny i potężny, Pan potężny w boju" (Ps.24,8) wraz z Oblubienicą, która oparła się na Swoim Oblubieńcu.

2. Powstała tam radość niebiańska i w tym samym czasie zebrały się niebiańskie zastępy i ugiąwszy kolana, w melodyjnej harmonii wielu dźwięków, pozdrawiały Ją „Zdrowaś Mario", pomiędzy nieopisanym triumfem , czcią, radością i majestatem.

Żadnego z niebiańskich stworzeń nie można było usłyszeć bez śpiewanego muzycznego psałterza - różańca i nic innego nie rozbrzmiewało, jeśli nie samo „Zdrowaś Mario", w słodyczy szczególnej, cudownej melodii.

3. Pośród innych rzeczy tutaj mamy:

ŻYCIE BŁ. ALANA W FORMIE KOMIKSU: OD 1470 DO ŚMIERCI W ZWOLLE (8 WRZEŚNIA 1475).

15 maja 1470 roku ojciec Giovanni Excuria zatwierdził Bractwo Różańcowe w Douai, założone w 1464 r.

W 1470 roku Alan został wysłany do Rostock w czerwcu 1475 r. Alano

spotkał się z biskupem Ferrico w Tournai i przekazał mu Apologię różańca.

Matka Najśw., przyszła na ratunek światu, przeciętemu przepaścią dzielącą ziemię, z której wyłoniło się piekło. A orzeł straszył świat, krzycząc w czasie lotu: „Biada, biada!” Matka Najśw. jako Cesarzowa trzech Cesarstw Niebieskich, Cesarstwa Ojca, Cesarstwa Syna i Cesarstwa Ducha Świętego oraz jako Królowa XV Królestw świata pragnęła ustanowić Imperium Miłosierdzia.

Po spotkaniu z biskupem Ferrico z Tournai Alan udał się do Zwolle, aby tam spędzić lato, gdzie, w dniu Wniebowzięcia NMP, zachorował i miał wielką wizję Wniebowzięcia, gdzie Maryja została ukoronowana na królową nieba i ziemi przez Boga Ojca i Jego Syna, Chrystusa Jezusa i Ducha Św.

I oto cesarzowa świata, zawłaszczona przez Boga, wraz ze swymi królowymi prowadziła wojnę z Cesarzową Maryją i Jej Królowymi, lecz zostały one pokonane przez Najśw. Marię: wówczas Trójca Św. w wiecznym dekrecie postanowiła, że cesarzowa świata rządziłaby tylko tymi, którzy nie służą Matce Najśw. w Różańcu.

Alan zmarł w wieku 47 lat, z tą wizją, którą przekazał br. Michałowi di Francesco z Lille.

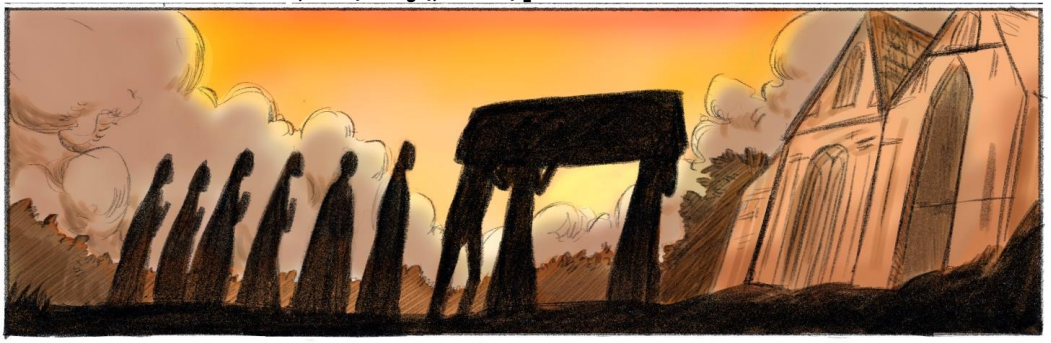

Został z honorami pochowany pod głównym ołtarzem Broerenkerk w Zwolle i nadal tam spoczywa w oczekiwaniu na Zmartwychwstanie (rysunki Eleny Bia).

SCHEMA PSALTERII.

II. Organi ad instar praegrandis: quod unum alia centum et quinquaginta contineret Psalteria: quorum quodque fistulis item C et L constabat: ac rursus in unaquaque fistula, modo admirabili, C et L modulationes resonabant, in tanta consonantia, ut nil supra.

Musarchus eo ludebat S. Archangelus Michael, quem circum CL concentores stabant: adstabat hisce Christi Angelus Minister[312], cum Viator fuerat.

Concentu videbantur posse vel mortui[313] suscitari.

Auditor talium Sponsus in mirificum Christi, ac Mariae sese rapi sentiebat amorem.

4. Chori autem sic alternabant; ut, postquam illustre illud Psalterium cecinissent: *"Ave Maria, Gratia Plena, Dominus Tecum"*, responderet universa Caelorum Curia: *"Benedicta Tu in mulieribus, et Benedictus Fructus Ventris Tui JESUS CHRISTUS"*.

Cujus solius mera fiebat repetitio, simul et melodiarum variatio alia usque, et alia: neque unquam eadem reddebatur vocum sententia, et intelligentia.

Isto Psalterio infinita Dei Sapientia capi videbatur[314].

5. Audivit porro a Ductore suo Sponsus ille sibi dici: *"Omnis mundus per hoc Elogium[315] est Redemptus, et Rex Caelorum Incarnatus, et Reparatae Angelorum sunt ruinae.*

Ea causa Angelici Spiritus hoc Novum Canticum Deo resonabunt in[316] aeternum".

Accedentes autem Coelites ad Mariam omnes diversis Ordinibus (in quorum singulis non plures CL memorabantur) istud Ei Psalterium quisque suum offerebat.

6. Admiranti nimium sponso, quidam assistentium ajebat*: "Quid miraris?*

Numerus iste sacratissimus est, figuratus in Arca Noè[317]; in Tabernaculo Moysis; in Templo Salomonis: idque per varios denarios numeros saepius sub hoc mysterio iteratos; in Ezechielis quoque novo Templo viso commensuratos.

In Davidicis Psalmis hoc numero CL per Ecclesiam usitatis: qui omnes de Christo, et Matre Christi, praecinuerunt.

SCHEMA PSALTERII.

II. Organi ad instar prægrandis: quod unum alia centum et quinquaginta contineret Psalteria: quorum quodque fistulis item C. et L. constabat: ac rursus in unaquaque fistula, modo admirabili, C. et L. modulationes resonabant, in tanta consonantia, ut nil supra. Musarchus eo ludebat s. Archang. Michaæl, quem circum CL. concentores stabant: adstabat hisce Christi Angelus Mi-

66

nister, cum viator fuerat. Concentu videbantur posse vel mortui suscitari. Auditor talium Sponsus in mirificum Christi, ac Mariæ sese rapi sentiebat amorem. 4. Chori autem sic alternabant; ut, postquam illustre illud Psalterium cecinissent, *Ave Maria, gratia plena, Dominus tecum:* Responderet universa cœlorum curia: *Benedicta tu in mulieribus, et benedictus Fructus ventris tui Jesus Christus*. Cujus solius mera fiebat repetitio, simul et melodiarum variatio alia usque, et alia: neque unquam eadem reddebatur vocum sententia, et intelligentia. Isto Psalterio infinita Dei Sapientia capi videbatur. 5. Audivit porro a Ductore suo Sponsus ille sibi dici: *Omnis mundus per hoc elogium est redemptus, et Rex cœlorum incarnatus, et reparatæ Angelorum sunt ruinæ. Ea causa Angelici spiritus hoc novum Canticum Deo resonabunt in æternum.* Accedentes autem Cœlites ad Mariam omnes diversis ordinibus (in quorum singulis non plures CL. memorabantur) istud ei Psalterium quisque suum offerebat. 6. Admiranti nimium sponso, quidam assistentium ajebat: *Quid miraris? Numerus iste sacratissimus est figuratus in Arca Noè; in Tabernaculo Moysis; in Templo Salomonis: idque per varios denarios numeros sæpius sub hoc mysterio iteratos; in Ezechielis quoque novo templo viso commensuratos. In Davidicis Psalmis hoc numero CL. per Ecclesiam usitatis: qui omnes de Christo, et Matre Christi præcinuerunt. Hæc enim verum, et*

---

[312] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Custos" (strażnik).

[313] Podczas gdy w innych wydaniach Coppensteina występuje „motui", w wydaniu z 1847 roku znajduje się „mortui" — termin, który należy preferować, ponieważ zasadniczo identyczna forma występuje w tekście inkunabułu z 1498 roku (por. fol. 026, kol. b: „Tantaque fuit huiusmodi melodia, quod putabatur elementa commovere cuncta et mortuos universos suscitare posse", „I tak wielka była ta melodia, że sądzono, iż mogła poruszyć wszystkie żywioły i wskrzesić wszystkich zmarłych").

[314] W wydaniu z 1691 roku brakuje zdania: „Isto Psalterio infinita Dei Sapientia capi videbatur".

[315] W wydaniu z 1691 roku występuje „Eulogium", jednak tego słowa nie ma w słownikach łacińskich i może ono być błędem drukarskim zamiast „Elogium", jak w wydaniu z 1847 roku.

[316] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "in".

[317] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Noe".

II. Psałterz-Różaniec można porównać do bardzo dużego instrumentu muzycznego, który sam zawiera sto pięćdziesiąt innych psałterzy-różańców, z których każdy składał się jednakowo ze stu pięćdziesięciu piszczałek; i znów w każdej piszczałce w cudowny sposób zabrzmiało sto pięćdziesiąt melodii w tak wielkiej harmonii, że nic nie było ponad tę muzykę (ta muzyka).

Grał na nim muzyk św. Michał Archanioł, wokół którego stało stu pięćdziesięciu muzyków wyspecjalizowanych w koncertach; obok nich był Anioł, który służył Chrystusowi, gdy był on pielgrzymem na świecie.

Wydawało się, że ta harmonia może obudzić nawet umarłych!

Nowy Oblubieniec, który słuchał tych melodii, był zachwycony czarującą Miłością Chrystusa i Maryi.

Psałterz – Różaniec był porównywalny do instrumentu muzycznego

4. Następnie chóry zmieniały się w ten sposób: po odśpiewaniu tego chwalebnego Psałterzańca-Różańca: „Ave Maria, Gratia Plena, Dominus Tecum (Zdrowaś Maryjo, Łaski Pełna, Pan z Tobą)", cały chór odpowiedział Chórom Niebiańskim: „Benedicta Tu in mulieribus, et Benedictus Fructus Ventris Tui Iesus Christus (Błogosławiona jesteś między niewiastami i błogosławiony owoc Twojego łona, Jezus)".

Tylko to imię: „Jezus Chrystus", miało tylko jedno powtórzenie, a kolejne Ave Maria natychmiast zaczynały się od nowa, zmieniając melodię, i tak dalej, bez przerwy, pozostałe Ave Maria: nigdy nie było przesycenia tymi samymi śpiewanymi słowami i ich znaczeniem.

Wydawało się, że w ten Psałterz-Różaniec została wlana nieskończona Mądrość Boża.

5. Następnie Nowy Oblubieniec usłyszał swojego Przewodnika, który powiedział do niego: „Dzięki tej pochwale „Zdrowaś Maryjo", ogłasza się, że cały świat został odkupiony, a Król Niebios wcielił się i ruiny anielskie zostały naprawione.

Z tego powodu Duchy Anielskie będą wiecznie wyśpiewywać Bogu w tej Nowej Pieśni".

Następnie podchodząc do Najświętszej Maryi, wszystkie Duchy Niebieskie różnych zastępów (w każdym było ich nie więcej niż sto pięćdziesiąt) i każdy Duch Anielski przedstawił się Jej ze swoim własnym Psałterzem-Różańcem.

6. Ponieważ Nowy Oblubieniec był bardzo zdumiony, jeden z obecnych powiedział do niego: „Co cię dziwi? Ta liczba sto pięćdziesiąt jest bardzo święta i znajduje się w wymiarach w Arce Noego, w Przybytku Mojżesza, w Świątyni Salomona; i tę tajemniczą liczbę często należy mnożyć przez różne liczby, które są wielokrotności dziesięciu; podobnie sto pięćdziesiąt jest w Wizji Ezechiela, jako wymiar Nowej Świątyni. Wraz z Psalmami Dawida liczba sto pięćdziesiąt stała się powszechna w Kościele: każdy z Psalmów prorokował o Chrystusie i Matce Chrystusa.

Haec enim verum et vivum est SS. Trinitatis Psalterium; adeoque totius utriusque[318] Ecclesiae.

Ideo in paris numeri Psalterio preces offeruntur hominum, laetificantur Coelites, honoratur Deus.

Quae ut universis praedicares Deo esse gratissima, idcirco hic nunc audire et videre te tanta voluit idem Deus.

III. *PRAEDICARE autem Psalterium grandis postulat orbis necessitas, ob instantia mala.*

Quisquis id arripuerit, sentiet vim ex eo et praesidium: qui spreverit, venturis malis involvetur.

Vastitas imminet orbi miseranda: cui solum, quod orbem reparavit olim, etiam nunc[319] mederi potest Psalterium Angelicum".

Audiit ista Sponsus, et oculos forte ad subjectum sibi mundum deflectens, videbat Tria immanissima per eum debacchari.

1. Ab Aquilone cernebat barathrum immensae profunditatis, de quo fumus obscuro igne permixtus evolans mundo vastitatem inferebat.

Et vox quasi aquila volantis audita est, et clamantis: *"Vae, vae carni et sanguini, quorum incendio mundus totus succensus flagrat".*

2. Parte diversa conspicabatur horrificum belli apparatum circumferri, ac detonare per orbem cum immensa clade, tempestatesque, tonitruaque, fulminaque intervenientia mundum omnem quatere.

Quae inter mulieris vox ab aere vociferabatur: *"Vae, vae, vae mundo a malis".*

Et alia occlamabat: *"Quia non est misericordia in mundo: non petas amplius clementiam in coelo.*

Nam Finis venit, venit finis".

3. Parte alia cernebat idem innumeras cacodaemonum catervas, duabus plagis orbem pene omnem praecipitantes in hiatum inferni: ab CL fornacibus horrendi, cum infinitorum diversitate cruciatuum.

O clamor, o horror, quantus inde prodibat!

Dictas tres plagas audivat deberi tribus mundi malis, Luxuriae, Avaritiae, Superbiae, et contra haec valere Psalterium.

IV. Interea Reginam Coeli Rex JESUS Choros super Angelorum evectam, sic affatur: *"Mater Mea o[320] Sponsa, et Virgo Regina: Tibi[321] SS. Trinitati par est praesentari, Tuaque per Merita mundo subveniri.*

E terris huc qui invehuntur, protinus SS. Trinitati sese devoventes, sua Ipsi meritorum offerunt dona.

Christo, et Maire Christi præcinuerunt. Hæc enim verum, et vivum est Ss. Trinitatis Psalterium adeoque totius utriusque Ecclesiæ. Ideo in paris numeri Psalterio preces offeruntur hominum, lætificantur Cœlites, honoratur Deus. Quæ ut universis prædicares Deo esse gratissima, idcirco hic nunc audire et videre te tanta voluit idem Deus.

III. Prædicare „autem Psalterium grandis postulat orbis necessitas, ob instantia mala. Quisquis id arripuerit, sentiet vim ex eo et præsidium: qui spreverit, venturis malis involvetur. Vastitas imminet orbi miseranda: cui solum, quod orbem reparavit olim, etiam nunc mederi potest Psalterium Angelicum „. Audiit ista Sponsus, et oculos forte ad subjectum sibi mundum deflectens, videbat Tria immanissima per eum debacchari. 1. Ab Aquilone cernebat barathrum immensæ profunditatis, de quo fumus obscuro igne permixtus evolans mundo vastitatem inferebat. Et vox quasi aquila volantis audita est, et clamantis: *Væ, væ carni, et sanguini, quorum incendio mundus totus succensus flagrat.* 2. Parte diversa conspicabatur horrificum belli apparatum circumferri, ac detonare per orbem cum immensa clade, tempestatesque, tonitruaque, fulminaque intervenientia mundum omnem quatere. Quæ inter mulieris vox ab aere vociferabatur: *Væ, væ, væ mundo a malis.* Et alia occlamabat: *Quia non est misericordia in mundo: non petas amplius clementiam in cœlo, nam finis venit, venit finis.* 3. Parte alia cernebat idem innumeras cacodæmonum catervas, duabus plagis orbem pene omnem præcipitantes in hiatum inferni: ab CL. fornacibus horrendi, cum infinitorum diversitate

cruciatuum. O clamor, o horror, quantus inde prodibat! Dictas tres plagas audivit deberi tribus mundi malis, Luxuriæ, Avaritiæ, Superbiæ, et contra hæc valere Psalterium.

IV. Interea Reginam cœli Rex Jesus Choros super Angelorum evectam, sic affatur: „ Mater mea o Sponsa, et Virgo Regina: Tibi Ss. Trinitati par est præsentari, tuaque per merita mundo subveniri. E terris huc qui invehuntur, protinus Ss. Trinitati sese devoventes, sua ipsi meritorum offerunt dona. Tuus ipse Du-

---

[318] **W inkunabule z 1498 roku termin „utriusque Ecclesiae" („obu Kościołów") zostaje doprecyzowany jako odnoszący się do Kościoła Walczącego i Tryumfującego: fol. 026, kol. d: „Ipsa eciam est tocius Ecclesie Psalterium, et Militantis et Triumphantis", „Ona jest również (żywym) Różańcem całego Kościoła, zarówno Walczącego, jak i Tryumfującego."**

[319] **W wydaniu z 1691 roku występuje „etiamnum" („również teraz"), zamiast „etiam nunc" z wydania z 1847 roku.**

[320] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "o".**

[321] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Te".**

Psałterz Różańca Świętego jest w istocie prawdziwym i żywym Psałterzem Najśw. Trójcy, dla całego Kościoła wojującego i triumfującego.

Tak jest w Psałterzu Najśw. Różańca, modlitwy odmawiajacych go wznoszą się w równej liczbie stu pięćdziesięciu, z czego radują się Niebiańskie Stworzenia i oddają cześć Bogu.

Dlatego sam Bóg chciał, abyście tutaj usłyszeli i zobaczyli tak wielkie rzeczy, abyście mogli wszystkim głosić, że te sto pięćdziesiąt modlitw podoba się Bogu najbardziej.

III. W ten sposób będziecie głosić: „Krytyczny moment świata wymaga różańca ze względu na nacierające zło.

Ktokolwiek weźmie różaniec święty do ręki, znajdzie w nim siłę i oparcie: kto nim pogardzi, przytłoczy go przyszłe zło.
Świat czeka żałosna dewastacja: wobec której tylko Najśw. Różaniec Anielski, tak jak kiedyś uratował świat, tak teraz może to także zapewnić".

Nowy Oblubieniec usłyszał te rzeczy i przez przypadek zwracając wzrok na świat pod sobą, zobaczył trzy bardzo straszne rzeczy spadające na niego.

1. Od północy widział otchłań o ogromnej głębokości, z której unosił się ciemny dym zmieszany z ogniem, niosąc zniszczenie światu.

I dał się słyszeć głos podobny do głosu orła, lecącego i krzyczącego: „Biada, biada ciału i krwi, w których ogniu płonie cały świat".

2. W innym Regionie Nowy Oblubieniec zobaczył, że zbliżają się straszne przygotowania do wojny, które rozpętały się na świecie ogromną masakrą, pomiędzy burzami, grzmotami i nagłą błyskawicą, co wstrząsnęło całym światem.

A wśród tych wydarzeń głos kobiecy krzyczał w powietrzu: „Biada, biada, biada światu z powodu zła".

A inny głos krzyczał: „Skoro nie ma miłosierdzia na świecie, nie proś już Nieba o miłosierdzie: w rzeczywistości koniec nadchodzi, koniec nadchodzi".

3. W innym regionie Nowy Oblubieniec widział niezliczone tłumy demonów, które dwoma poprzednimi plagami sprawiły, że prawie cały świat spadł w otchłań straszliwego piekła, ze 150 piecami, z wszelkiego rodzaju nieskończonymi mękami.

O, ile wrzasku i grozy stamtąd dobiegło!

Nowy Oblubieniec czuł, że te trzy plagi wynikały z trzech rodzajów zła tego świata, z pożądania, chciwości i pychy, i że miał nad nimi moc Najśw. Różaniec.

IV. Tymczasem Król Jezus, po wniebowzięciu Królowej Nieba ponad Chóry Anielskie, przemówił w ten sposób: «Moja Matko, Dziewica Oblubienico i Królowo, już czas przedstawić Cię Najśw. Trójcy, za Twoje Zasługi, za przyjście z pomocą światu.

Ci, którzy przychodzą tu z ziemi, po natychmiastowym oddaniu się Trójcy Świętej, ofiarowują ich dary zasług tej Najśw. Trójcy.

Tuus Ipse Ductor ero: acceptura es namque Regnorum Coelestium possessionem".
Dixit: dictoque citius, ecce, coram adstare videbat Novellus Sponsus novum.

SCHEMA PSALTERII.

REGINAE XV supra mortales[322] augustissimae apparebant: et suae singulis pene[323] stabant Domicellae.
1. Priores quinae suis cum L Puellis, ROSAS totidem mirae pulchritudinis praeferebant: quarum primae Aureis Litteris[324] visebatur inscriptum, *Ave*; secundae: *Maria*; tertiae: *Gratia*; quartae: *Plena*; quintae: *Dominus.*
2. Alterae quinque cum Puellis L quinas GEMMAS deferebant maximi pretii: harum primae incisum videbatur: *Tecum*; secundae: *Benedicta*; tertiae: *Tu*; quartae: *In mulieribus*; quintae: *Et benedictus.*
3. Posteriores quinae cum L Puellis Deiparae praeferebant quinque STELLAS.
Quarum inerat primae, *Fructus*; secundae, *Ventris*; tertiae, *Tui*; quartae, JESUS; quintae, CHRISTUS.
Tunc Suus Matri Filius ajebat: *"Dulcissima Genitrix, Sponsa charissima: tria Coelorum sunt Imperia Summa; triaque Unum sunt: Paternum, Filiale et Spiritale, et suae horum cuique Regna sunt quinque.*
Te Coelorum Reginam, non participem solum et consortem, ut omnes sunt Coelites, verum Imperiorum etiam Potentem esse par est.
Age: ecce tibi".

I. IMPERIUM PATERNUM.

V. *Hujus REGNA sunt quinque Patri Convenientia*: 1. Paternitas; 2. Unitas; 3. Potentia; 4. Aeternitas; 5. Creatio.
Singula, et omnia Tremenda, Adoranda, Divina.
Hic ergo Diva Virgo Parens, PATRI Imperatori supplex Omnipotenti sic humillime fatur: "AVE PATER: Entium Ens[325].
Ecce pro Me, proque omnibus Meis, hanc offero Rosam, Tua Mihi dudum Gratia donatam".

se devoventes, sua ipsi meritorum offerunt dona. Tuus ipse Ductor ero: Acceptura es namque Regnorum cœlestium possessionem „. Dixit: dictoque citius, ecce, coram adstare videbat novellus Sponsus novum.

SCHEMA PSALTERII.

Reginæ XV. supra mortales augustissimæ apparebant: et suæ singulis pene stabant Domicellæ. 1. Priores quinæ suis cum L. puellis, Rosas totidem miræ pulchritudinis præferebant: quarum primæ aureis litteris visebatur inscriptum, *Ave:* secundæ, *Maria:* tertiæ, *Gratia:* quartæ, *Plena:* quintæ, *Dominus.* 2. Alteræ quinque cum puellis L. quinas Gemmas deferebant maximi pretii: harum primæ incisum videbatur *Tecum:* secundæ, *Benedicta:* tertiæ, *Tu:* quartæ, *In mulieribus:* quintæ, *Et benedictus.* 3. Posteriores quinæ cum L. puellis Deiparæ præferebant quinque stellas. Quarum inerat primæ, *Fructus:* secundæ, *Ventris:* tertiæ, *Tui:* quartæ, *Jesus:* quintæ *Christus.*

Tunc suus Matri Filius ajebat: „ Dulcissima Genitrix sponsa charissima; Tria cœlorum sunt imperia summa; triaque unum sunt: Paternum, Filiale et Spiritale, et suæ horum cuique regna sunt quinque. Te cœlorum reginam, non participem solum, et consortem, ut omnes sunt Cœlites, verum Imperiorum etiam Potentem esse par est. Age: ecce tibi „

I. IMPERIUM PATERNUM.

V. *Hujus Regna sunt quinque Patri Convenientia.* 1. Paternitas. 2. Unitas. 3. Potentia. 4. AEternitas. 5. Creatio. *Singula, et omnia Tremenda, Adoranda, Divina.* Hic ergo Diva Virgo Parens, Patri Imperatori supplex Omnipotenti sic humillime fatur. *Ave Pater: Entium Ens. Ecce pro me proque omnibus meis, hanc offero Rosam, tua mihi dudum gratia donatam.* Simul de

---

[322] **W wydaniu z 1691 roku występuje „supramortales", zamiast „supra mortales" z wydania z 1847 roku.**
[323] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "pone" (z tyłu).**
[324] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "litteris".**
[325] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Ens ENTIUM Es", (Ty, który jesteś Bytem bytów).**

Będę twoim towarzyszem: wkrótce otrzymasz w posiadanie Królestwo Niebieskie.

Tak powiedział i po rozmowie Nowy Oblubieniec natychmiast ujrzał przed sobą nową Wizję:

WIZJA PSAŁTERZA NAJŚW. RÓŻAŃCA.

Ponad śmiertelnymi kobietami pojawiło się piętnaście najdostojniejszych Królowych, a każda z nich miała wokół siebie swoje własne druhny.

1. Pięć pierwszych królowych wraz ze swymi pięćdziesięcioma Dziewicami przyniosło przed sobą do Najśw. Maryi Panny tyle róż o przedziwnej urodzie: na pierwszej z nich napisano złotymi literami: „*Ave*", na drugiej : „*Maria*", na trzeciej: „*Gratia*", na czwartej: „*Plena*", na piątej: „*Dominus*".

2. Drugie pięć królowych wraz z drugą pięćdziesiątką panien niosło pięć klejnotów o wielkiej wartości: na pierwszym z nich wygrawerowano „*Tecum*", na drugim: „*Benedicta*", na trzecim: „*Tu*" , na czwartym: „*In mulieribus*", na piątym: „*Et Benedictus*".

3. Pięć ostatnich wraz z pozostałymi pięćdziesięcioma pnnnami przyniosło przed Matkę Bożą pięć gwiazd: na pierwszej z nich widniał: „*Fructus*", na drugiej: „*Ventris*", na trzeciej: „*Tui*", na czwartej: „*Iesus*", na piątej: „*Christus*".

Następnie Jej Syn powiedział do Matki: „Słodka Matko, najdroższa Oblubienico; trzy są najwyższymi imperiami Niebios i trzy stanowią jedno Imperium: Imperium Ojca, Imperium Syna i Imperium Ducha Św.; a do każdego z nich należy pięć królestw.

Słuszne jest, że jesteś Królową Nieba, nie tylko jako sprzymierzeniec i przyjaciółka, jak wszyscy święci, ale także jako Pani Imperiów.

Odwagi, oto Ty:".

PIERWSZE: IMPERIUM OJCA.

V. Jest w nim pięć Królestw, które tworzą Imperium Ojca: 1. Ojcostwo[326]; 2. Jedność; 3. Moc; 4. Wieczność; 5. Stworzenie.

Te Królestwa indywidualnie i razem budziły grozę, uwielbienie i oczarowanie.

Tam więc Najświętsza Dziewica Matka, błagając, powiedziała z największą pokorą Ojcu, Wszechmogącemu Cesarzowi: „Witaj, Ojcze, Bycie Bytu.

Tutaj w moim imieniu i za wszystkich moich czcicieli różańca ofiarowuję tę Różę, którą wcześniej otrzymałam od Waszej Łaski."

---

[326] **Ojcostwo jest odciskiem Boga na Jego Stworzeniu.**

Simul de manu Reginae primae Rosam, *Ave* inscriptam, accepit; obtulitque Patri pro Imperiali Regno Paternitatis.

Accepta Rosa Paternitatis[327], Pater inquit: *"Digna, gloriosaque Rosa haec? Ob hanc aeternum eris Regina Regni Paterni, tamquam MATER Entium omnium singularis.*

Quia per AVE, genuisti Creatorem omnium Filium Meum".

Sponso videbatur Curia Coelestis tota hanc Libro inscribere Donationem, Mariae, Ejusque Psaltis factam.

II. UNITATIS Regi, Regnoque praesentata, Rosam offerens MARIA, ait: *"AVE Rex LUMINUM.*

Ecce Unitatis[328] infinite, ex qua cuncta manant; Rosam, MARIA, pro Me, Meisque offero, ut seis, et vis".

Accepta, Rex ait: *"Benedicta[329], Tu eris Regina in Regno Unitatis Meae.*

Entiumque cunctae Unitates, ac singulae tuae subesse volo Potestati".

III. POTENTIAE Regi, Regnoque sistebatur.

Quae Rosam GRATIA offerens ajebat: *"AVE Rex Gratiosissime: ecce donum hoc pro Me, proque Servis Meis Psaltis.*

Placeat oro, et placet".

Cui Rex: *"Placet et placat, placabitque.*

Esto meae Tu Regina Potentiae: subestoque Tibi omnis in Coelo, terraque potentia.

Quia Tu Genuisti Potentiam Patris Filium, qui mundi est Gratia".

IV. AETERNITATIS Regi, Regnoque adducta, supplex ajebat: *"Accipe Meam, Servorum Meorum Rosam, PLENA".*

Cui Rex: *"Tu Genitrix Aeternitatis, Plenae, promerito[330] Regina capesse Aeternitatis Regnum hoc".*

V. CREATIONIS Regi, Regno Rosam similiter offerens, DOMINUS: Idem recepit Regnum Regina Creationis, quia genuit[331] Creatorem Filium.

Hic quanta omnia gaudia?

hanc offero Rosam, tua mihi dudum gratia donatam. Simul de manu Reginæ primæ Rosam, *Ave*, inscriptam, accepit; obtulitque Patri pro Imperiali Regno Paternitatis. Accepta Rosa Paternitatis. Pater inquit: *Digna gloriosaque Rosa hæc? Ob hanc æternum eris Regina regni Paterni, tamquam Mater. Entium omnium singularis. Quia per Ave genuisti Creatorem omnium Filium meum.* Sponso videbatur Curia cœlestis tota hanc Libro inscribere donationem, Mariæ, ejusque Psaltis factam.

II. Unitatis Regi, Regnoque præsentata, Rosam offerens Maria, ait: *Ave Rex Luminum. Ecce unitatis infinitæ, ex qua cuncta manant; Rosam, Maria, pro me, meisque offero ut scis, et vis.*

68

Accepta, Rex ait: *Benedicta Tu eris Regina in Regno unitatis meae. Entiumque cunctae Unitates, ac singulæ tuæ subesse volo potestati.*

III. Potentiæ Regi, Regnoque sistebatur. Quæ Rosam Gratia offerens ajebat. *Ave Rex Gratiosissime: ecce donum hoc pro me, proque servis meis Psaltis. Placeat oro, et placet.* Cui Rex: *Placet et placat, placabitque. Esto meae tu Regina Potentiae: subestoque tibi omnis in cœlo, terraque potentia. Quia tu genuisti Potentiam Patris Filium, qui mundi est Gratia.*

IV. AEternitatis Regi, Regnoque adducta, supplex ajebat; *Accipe meam, servorum meorum Rosam, Plena.* Cui Rex: *Tu Genitrix AEternitatis Plenae, promerito Regina capesse AEternitatis Regnum hoc.*

V. Creationis Regi, Regno Rosam similiter offerens. Dominus: idem recepit Regnum Regina creationis, quia genuit Creatorem Filium. Hic quanta omnium gaudia?

---

[327] **W wydaniu z 1691 roku brakuje la parola: "Paternitatis".**

[328] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Unitati".**

[329] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Benedicta!".**

[330] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "promeritum".**

[331] **Błąd drukarski, zamiast „genuisti" („zrodziłeś"), jak wynika z inkunabułu z 1498 roku, który Coppenstein wykorzystał jako źródło.**

W tym czasie Matka Najśw. otrzymała z ręki pierwszej Królowej Różę ozdobioną napisem „Ave” i ofiarowała ją Ojcu za Cesarskie Królestwo Ojcowskie.

Otrzymawszy Różę Ojcostwa, Ojciec powiedział: „Ta Róża jest godna i chwalebna!

Dzięki temu Ty będziesz na zawsze Królową Królestwa Ojca, jako wyjątkowa Matka wszystkich Istot.

Albowiem przez Zdrowaś zrodziłaś Mojego Syna, Stwórcę wszystkich rzeczy.”

Nowemu Oblubieńcowi wydawało się, że cały Niebiański Dwór zapisał w Księdze ten Dar Maryi, który Ona uczyniła na rzecz swoich czcicieli.

II. Ukazując się Królowi i Królestwu Jedności, Maryja ofiarowując Różę „Maria” powiedziała: „Witaj, Królu Żywych, oto Róża nieskończonej Jedności, z której wszystko się wywodzi; Ja, Maryja, ofiaruję to za siebie i za moich czcicieli, jak wiesz i chcesz”.

Po otrzymaniu jej Król powiedział: „Będziesz Błogosławioną Królową w Królestwie Mojej Jedności. Chcę, aby jedność istot, wszystkie razem i każda osobno, były pod Twoją Władzą.”

III. Maryja przedstawiła się Królowi Królestwa Mocy, ofiarowując Różę z napisanym na niej słowem: *Gratia* i powiedziała: „Witaj, Najłaskawszy Królu: oto ten dar ode Mnie i od Moich Różańcowych Sług. Mam nadzieję, że ci się spodoba i go przyjmiesz”

Król odpowiedział: „Spodobało mi się to i przyjmuję dar i witam go. Bądź królową mojej mocy, a wszelka moc na niebie i na ziemi będzie Ci poddana. Ty bowiem zrodziłeś Moc Ojca, Syna, który jest Łaską świata”.

IV. Matka Najśw. wprowadzona przez Króla do Królestwa Wieczności, prosząc mówiła: „Przyjmij Różę *Plena* ode mnie i od moich czcicieli różańca”.

A Król mówiąc do Niej: „Ty, Matko Pełni Wieczności, w nagrodę za Twoje Zasługi, przyjmij o Królowo, to Królestwo Wieczności”.

V. Matka Najśw., ofiarowując w ten sam sposób różę *Dominus* Królowi i Królestwu Stworzenia.

Ten sam Król obiecał Królowej Królestwo Stworzenia, ponieważ Ona zrodziła Syna Stwórcy.

Po tym jak wielka była cała radość?

II. IMPERIUM FILIALE.

Hujus Regna Gaudiorum sunt quinque juxta Filii Attributa: 1. *Filiatio*; 2. *Verbum*; 3. *Sapientia*; 4. *Redemptio*; 5. *Providentia*.
Horum singulorum Regi Regnoque sistenda Virgo humillima Ductorem sequebatur.

I. Ergo Regi FILIATIONIS pro Regno Filiorum Dei, proque Se et Suis, rite praefata, Gemmam TECUM offert.
II. Item Gemmam, BENEDICTA, Regi pro Regno VERBI Incarnati dat: et id recipit Regina.
III. Pro Regno SAPIENTAE Regi donat, Gemmam TU Reginaque fit Sapientae.
IV. Pro Regno REDEMPTIONIS Gemmam dat, IN MULIERIBUS, fitque Regina Sapientae[332].
V. Pro Regno PROVIDENTIAE dat Gemmam, ET BENEDICTUS, recipitque Regnum.
Hic rursum nova Coelitum Gaudia, Laudesque mirificae consonabant.

III. IMPERIUM SPIRITALE.

Huic Regna sunt item quina[333], ut et Spiritus Sancti Attributa: 1. *Spiritus Sanctus*; 2. *Dona*; 3. *Missio*; 4. *Bonitas*; 5. *Conservatio*.
I. Regi SPIRITUI Sancto supplex stellam, FRUCTUS, offert.
Cui Rex: *"Amica charissima, posside Regnum omnium Spirituum: de hisce fiat Voluntas Tua.*
Quia Fructum de Spiritu Sancto Concepisti Volens".
II. Pro DONORUM Regno stellam, VENTRIS, offerenti Rex ait: *"Esto Regina Donorum Dei; nec ullum donum naturae, morum, gratiae, seu gloriae, cuiquam dabitur, nisi Te Cooperante et Mediatrice".*
III. Pro MISSIONIS Regno Stellam, TUI, offerenti Rex ait: *"Sicut per Ventrem Tuum Benedictum bona omnia data mundo sunt: ita per factam ad Te Missionem Filii innotuit summa Processionis Meae Missio.*
Quare Tu esto Regina omnium in utroque[334] orbe Missionum, nec ullus fiat motus Tuo sine Nutu".
IV. PRO BONITATIS Regno Stellam, JESUS, donanti Rex ait: *"Tu Regina Bonitatis esto: nec ullam Ego cuiquam, nisi Te mediante communicabo".*

II. IMPERIUM FILIALE.

Hujus regna Gaudiorum sunt quinque juxta Filii Attributa. 1. Filiatio. 2. Verbum. 3. Sapientia. 4. Redemptio. 5. Providentia. Horum singulorum Regi, Regnoque sistenda Virgo humillima Ductorem sequebatur.

I. Ergo Regi Filiationis pro Regno Filiorum Dei, proque se et suis, rite præfata, Gemmam *tecum*, offert.

II. Item Gemmam *Benedicta*, Regi pro Regno Verbi Incarnati dat: et id recipit *Regina*.

III. Pro Regno Sapientiæ Regi donat, Gemmam *Tui* Reginaque fit Sapientiæ.

IV. Pro Regno Redemptionis Gemmam dat, *In Mulieribus*, fitque Regina Sapientiæ.

V. Pro Regno Providentiæ dat Gemmam, *Et Benedictus*: recipitque Regnum. Hic rursum nova Cœlitum gaudia, laudesque mirificæ consonabant.

III. IMPERIUM SPIRITALE.

Huic Regna sunt item quina, ut et Spiritus Sancti Attributa. 1. Spiritus Sanct. 2. Dona. 3. Missio. 4. Bonitas. 5. Conservatio.

I. Regi Spiritui Sancto supplex stellam, *Fructus*, offert. Cui Rex: *amica charissima, posside Regnum omnium Spirituum: de hisce fiat voluntas tua. Quia fructum de Spiritu Sancto concepisti volens.*

II. Pro Donorum Regno stellam, *Ventris*, offerenti Rex ait: *Esto Regina Donorum Dei; nec ullum donum naturae, morum, gratiae, seu gloriae, cuiquam dabitur, nisi te cooperante et mediatrice.*

III. Pro Missionis Regno stellam, *Tui*, offerenti Rex ait: *Sicut per Ventrem tuum benedictum bona omnia data mundo sunt: ita per factam ad te Missionem Filii innotuit summa*

69

processionis meae missio. Quare tu esto Regina omnium in utroque orbe missionum, nec ullus fiat motus tuo sine nutu.

IV. Pro Bonitatis Regno stellam, *Jesus*, donanti Rex ait. *Tu Regina Bonitatis esto. Nec ullam ego cuiquam: nisi te mediante communicabo.*

V. Pro Conservationis Regno stellam, *Christus*, donanti Rex ait:

---

[332] Błąd drukarski w różnych wydaniach o. A. Coppensteina: w rzeczywistości termin użyty w inkunabule z 1498 roku brzmi: „Regina in Regno Redemptionis" (fol. 029, kol. a).

[333] W wydaniu z 1691 roku występuje: "quinta".

[334] Ojciec A. Coppenstein OP, używając wyrażenia „in utroque" („w odniesieniu do obojga"), chciał skrótowo oddać zdanie z oryginalnego tekstu, znajdującego się w inkunabule z 1498 roku, jednak nie udało mu się w pełni zachować jego sensu. Na fol. 029, kol. c czytamy: „Ideo Tibi iuro quod usque in Eternum tu eris Regina omnium Dei Missionum et Processionum, sic quod nullus umquam fiet motus in toto mundo nisi sub tuo Regno et Dominio, nec in Celo, nec in terra, nec in inferno", co tłumaczy się: „Dlatego przysięgam Ci, że na wieki będziesz Królową wszystkich Misji i Działań Boga, tak że w całym świecie nigdy nie dokona się żadna zmiana ani poruszenie, ani w Niebie, ani na ziemi, ani w piekle, inaczej niż zgodnie z Twoim Królestwem i Panowaniem".

DRUGIE: IMPERIUM SYNA.

Z tego Imperium jest pięć królestw radości, zgodnych z prerogatywami Syna: 1. Synostwo; 2. Słowo; 3. Mądrość; 4. Odkupienie; 5. Opatrzność.

Dziewica Maryja, która musiała przedstawić się Królowi i każdemu z tych Królestw, poszła za Przewodnikiem bardzo pokornie.

I. Dlatego przemówiwszy jak zwykle, Ona ofiarowała Królowi Synowskiemu, od siebie i od swoich czcicieli, perłę *Tecum*, za Królestwo Dzieci Bożych.

II. Podobnie Ona dała królowi perłę *Benedictus* za Królestwo Słowa Wcielonego; i Królowa otrzymała to Królestwo Słowa Wcielonego.

III. Dla Królestwa Mądrości, Ona dała Królowi perłę *Tu* i została Królową Królestwa Mądrości.

IV. Dla Królestwa Odkupienia Ona dała Królowi perłę: *In Mulieribus* i została Królową Królestwa Odkupienia

V. Dla Królestwa Opatrzności Ona dała Królowi perłę: *Et Benedictus* i otrzymała Królestwo Opatrzności.

Tutaj ponownie zabrzmiał nowe radości niebiańskich duchów i cudowne pochwały.

TRZECIE IMPERIUM: IMPERIUM DUCHA ŚWIĘTEGO.

Do tego Imperium należy także pięć Królestw jako Prerogatywy Ducha Świętego: 1. Duch Uświęcający; 2. Dary; 3. Misja; 4. Dobroć; 5. Opieka.

I. Proszącemu Królowi Ducha Świętego, Matka Najśw. ofiarowała gwiazdę *Fructus*.

I do Niej, Król: „Najdroższa przyjaciółko, posiadasz Królestwo wszystkich niebiańskich Duchów: nad Nimi Twoja Wola się wypełni. Ponieważ Ty poczęłaś owoc Ducha Świętego”.

II. Tej, która ofiarowała gwiazdę *Ventris* za Królestwo Darów, Król powiedział: „Bądź Królową Darów Bożych; i żaden dar naturalny, moralny, łaska czy chwała nie będzie nikomu dany inaczej jak za Twoim pośrednictwem, Współpracowniczki i Pośredniczki.”

III. Tej, która ofiarowała gwiazdę *Tui* za Królestwo Misji, Król powiedział: „Tak jak wszystkie dobra zostały dane światu przez Twoje Błogosławione Łono, tak też z Misją Syna, która miała miejsce w Tobie, rozpoczęła się Najwyższa Misja Mojego Postępu, zwana: Procesją Ducha Świętego. Dlatego będziesz Królową wszystkich misji i procesji Ducha Św. na świecie i bez Twojej zgody nie nastąpią żadne zmiany.

IV. Tej, która ofiarowała gwiazdę: *Jezus*, za Królestwo Dobroci, Król powiedział: „Będziesz Królową Dobroci. I bez Twojego pośrednictwa nie okażę nikomu dobroci.

V. Pro CONSERVATIONIS Regno Stellam, CHRISTUS, danti Rex ait: ***"Nihil ex hoc, vel in natura, vel gratia, Te sine, conservari volo. Tu enim Genuisti Servatorem orbis Regina Conservatrix".***
Gaudia hic rursus immensa.

ECCE NUNC CORONIDEM.

VI. Denique SS. Trinitati praesenta[335] offerebat SE IPSAM pro Se, Servulisque Suis Psaltis.
Cui Deus: ***"Facta Tibi Dona, in[336] aeternum esse rata Volo, Jubeo.***
Tu nobile Triclinium esto SS. Trinitatis.
Ego sic ero Tota in Te, et Tu in Me tota mutata: non Assumptione, sed Glorificatione singulari.
Tuae Voluntati nil abnuam unquam".
Ad haec: ***"Quia DONA illa XV ordinasti ad Mea X Praecepta: ad Meas X Virtutes potissimas; contra X vitia mundi; ad naturae X praedicamenta instauranda; idcirco Volo, in coelis, in terris hoc sub numero lauderis in Psalterio".***

Ad ultimum versa ad Sponsum inquit, Sponsa: *"Quae vidisti, audisti: praedica.*

Nil timueris: Ego tecum sum; te adjutabo, cunctosque Psaltas meos.

***In resistentes[337] tibi, Ego vindicabo: disperibunt; ceu expertus, multos jam vidisti mala morte extinctos.* Cap.[338] 13.4.**

Nunc porro adverte sic".

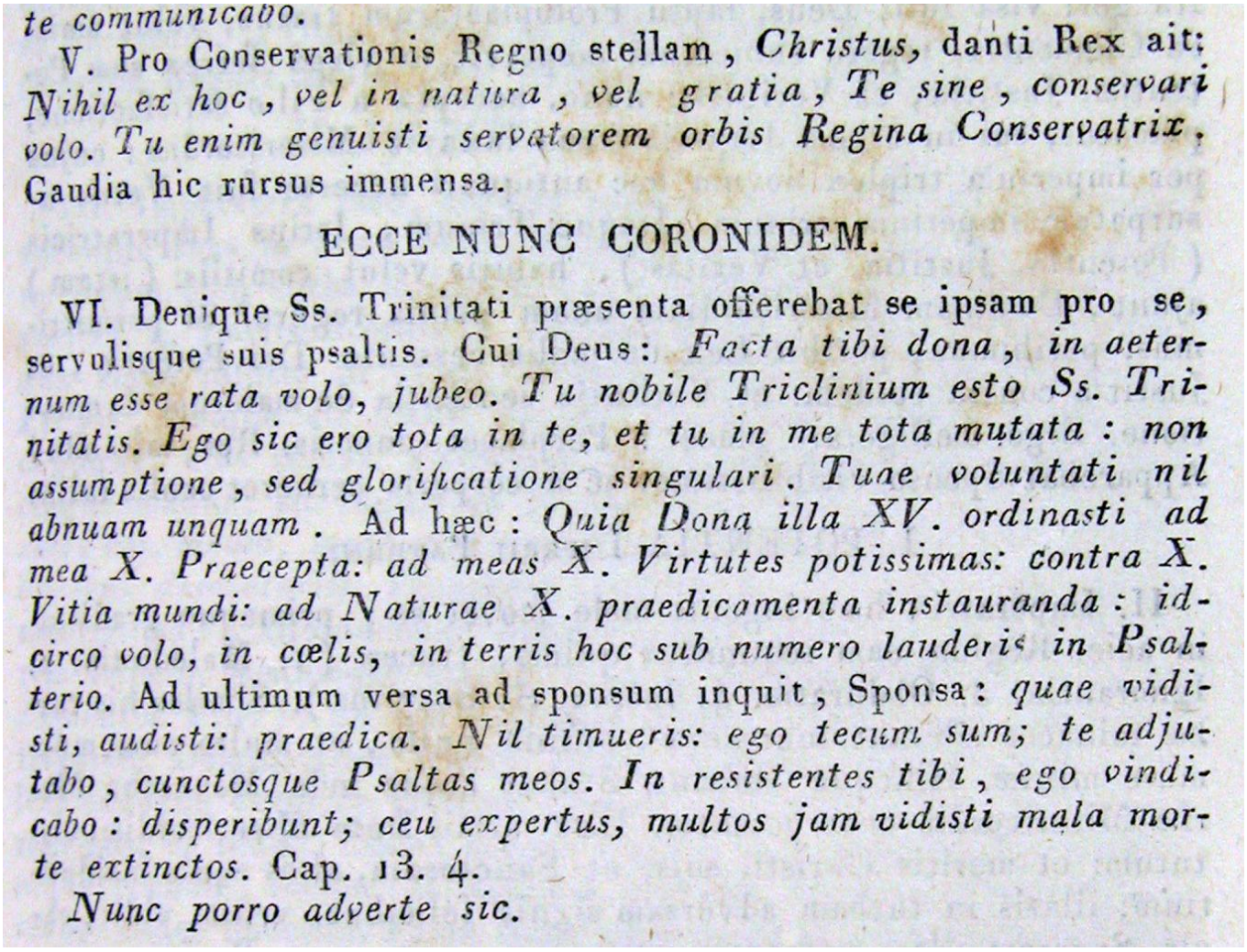
te communicabo.
V. Pro Conservationis Regno stellam, *Christus*, danti Rex ait: *Nihil ex hoc, vel in natura, vel gratia, Te sine, conservari volo. Tu enim genuisti servatorem orbis Regina Conservatrix*, Gaudia hic rursus immensa.

ECCE NUNC CORONIDEM.

VI. Denique Ss. Trinitati præsenta offerebat se ipsam pro se, servulisque suis psaltis. Cui Deus: *Facta tibi dona, in aeternum esse rata volo, jubeo. Tu nobile Triclinium esto Ss. Trinitatis. Ego sic ero tota in te, et tu in me tota mutata: non assumptione, sed glorificatione singulari. Tuae voluntati nil abnuam unquam.* Ad hæc: *Quia Dona illa XV. ordinasti ad mea X. Praecepta: ad meas X. Virtutes potissimas: contra X. Vitia mundi: ad Naturae X. praedicamenta instauranda: idcirco volo, in cœlis, in terris hoc sub numero lauderis in Psalterio.* Ad ultimum versa ad sponsum inquit, Sponsa: *quae vidisti, audisti: praedica. Nil timueris: ego tecum sum; te adjutabo, cunctosque Psaltas meos. In resistentes tibi, ego vindicabo: disperibunt; ceu expertus, multos jam vidisti mala morte extinctos.* Cap. 13. 4.
Nunc porro adverte sic.

---

[335] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "praesentata".**
[336] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "in".**
[337] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "restitantes" (ci, którzy zwlekają).**
[338] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "c.".**

V. Tej, która ofiarowała gwiazdę: *Chrystus*, za zachowanie Królestwa, Król powiedział: „Chcę, aby nic nie mogło być zachowane bez Ciebie, czy to w porządku natury, czy łaski. Zaiste, ochraniająca Królowo, zrodziłaś Zbawiciela świata”.

Poczem, znów nastąpiła wielka radość.

OTO TERAZ KONKLUZJA.

VI. Wreszcie Matka Najśw. ofiarowała się Najśw. Trójcy, za siebie i za swoje różańcowe sługi.

A do Niej, Bóg mówi: „Mam i chcę, aby dane Ci dary pozostały ważne na zawsze. Będziesz doskonałą dawczynią Najśw. Trójcy. W ten sposób Ja (Trójca Św.) będę całkowicie w Tobie, a Ty zostaniesz całkowicie przeniesiony do Mnie nie przez Wniebowzięcie, ale przez szczególne Uwielbienie. Nigdy nie odmówię niczego Twojej Woli.”

I dodał: „Skoro powiązałaś moje piętnaście Darów z moimi Dziesięcioma Przykazaniami i z moimi głównymi dziesięcioma cnotami, w przeciwieństwie do dziesięciu wad świata i dziesięciu kategorii ludzkiej natury wymagającymi naprawy: dlatego chcę, abyś w Niebie i na ziemi tą liczbą (stu pięćdziesięciu) była chwalony w Najświętszym Różańcu".

Na koniec Oblubienica Najśw. Maryja, zwracając się do Nowego Oblubieńca, powiedziała: „Głoś to, co widziałeś i słyszałeś.

Nie lękaj się: jestem z Tobą; Pomogę Tobie i wszystkim moim czcicielom różańca.

Ukarzę tych, którzy się Tobie sprzeciwiają: popadną w ruinę; jak już doświadczyliście i zobaczyliście, wielu umarło złą śmiercią.

Ale teraz zwróć uwagę.

CAPUT IX.
Pars altera Visionis.
De Monarchicae conflictu Misericordiae cum Justitia, etc.[339]

NOTA

Sic monet sub finem capitis B. Alanum B. Virgo: *"In coelo pax summa; discordia nulla; nec Dei mutatio est: sed humano captui sic repraesentatur diversitas temporum, Legis et Evangelii; Iraeque Dei ad Gratiam versae"*.

I. Clavis, aut Vas Misericordiae est Psalterium Mariae: qualis, *Genes.*[340] *24*, Hydria Rebeccae, Viatorum refocillatrix de Fonte Matris Misericordiae.

Sic Visionis pars altera docet, docetque in Psalterio deprecari Mala: sicut prior, Bona petere.

Sponsi igitur novelli Visionem illam serenissimam sequitur alia illinc severissima: hinc Misericordissima.

Ecce novum.

SCHEMA PSALTERII.

Instituta jam Aeternorum trium in Coelis Imperiorum Imperatrix, et Regnorum XV Regina Maria erat, eratque suum Misericordiae Imperium auspicatura: faeliciter[341]!

Ter, o[342] amplius: ecce, parte alia e diverso, *Tria Nova Imperia*; inde jam ab homine, orbeque lapso, in orbe usurpata Deo; motu grandi sese movent, ac velut adversum Novam DEI, Deiparaeque Misericordiam insurgunt.

Res ita geri visa fuit.

CAPUT IX.

Pars altera Visionis. De Monarchicæ conflictu Misericordiæ cum Justitia, etc.

NOTA.

Sic monet sub finem capitis B. ALANUM B. Virgo in cœlo pax summa; discordia nulla; nec Dei mutatio est: sed humano captui sic repraesentatur diversitas temporum, Legis, et Evangelii: iraeque Dei ad Gratiam versae.

I. Clavis, aut vas Misericordiæ est psalterium Mariæ: qualis, *Genes.* 24. Hydria Rebeccæ, viatorum refocillatrix de Fonte Matris Misericordiæ. Sic Visionis pars altera docet: docetq. in Psalterio deprecari mala: sicut prior, bona petere. Sponsi igitur novelli Visionem illam serenissimam sequitur alia illinc severissima: hinc Misericordissima. Ecce novum.

SCHEMA PSALTERII.

Instituta jam æternorum trium in cœlis Imperiorum Imperatrix, et Regn. XV. Regina Maria erat, eratque suum Misericordiæ Im-

70

perium auspicatura: fœliciter! Ter, o amplius: ecce, parte alia e diverso, (Tria nova Imperia;) inde jam ab homine, orbeque lapso, in orbe usurpata Deo; motu grandi sese movent, ac velut adversum novam Dei, Deiparæque Misericordiam insurgunt. Res ita geri visa fuit. Deus, lapsu Protoplastarum iratus, velut omis-

[339] W wydaniu z 1691 roku występuje: "De Monarchicae Misericordiae conflictu cum Iustitia, etc.".
[340] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Gen.".
[341] W wydaniu z 1691 r. występuje „foeliciter", jednak poprawną formą łacińską jest „feliciter", jak w wydaniu z 1699 r.
[342] W łacińskim wydaniu z 1691 roku występuje: „o, et".

ROZDZIAŁ IX

Druga część wizji.

Konflikt o władzę królewską, między miłosierdziem a sprawiedliwością, itd.

NOTA.

Najśw. Dziewica pod koniec wizji przypomni w ten sposób bł. Alanowi: „W niebie panuje najwyższy pokój, nie ma niezgody, nie ma przemiany Boga; ale w ludzkim rozumieniu tak jest przedstawiony upadek wieków : bunt między Prawem a Ewangelią, między gniewem Bożym a Łaską”.

I. Najśw. Różaniec Maryi jest kluczem i naczyniem miłosierdzia.

Podobnie jak dzban z wodą Rebeki[343], różaniec św. gasi pragnienie wędrowców, ze źródła Matki Miłosierdzia (Rdz 24).

Taka jest treść drugiej części Wizji, która uczy nas odpędzać zło, a jeszcze wcześniej, prosić o łaski, przez najświętszy różaniec.

Po tej bardzo spokojnej wizji Nowego Oblubieńca nastąpiła kolejna, bardzo straszna, ale ostatecznie bardzo miłosierna.

Oto nowa wizja

DRUGA WIZJA PSAŁTERZA - RÓŻAŃCA.

Maria została już ustanowiona Cesarzową trzech Wiecznych Imperiów w Niebie i Królową piętnastu Królestw, a teraz miała szczęśliwie ustanowić Swoje Imperium Miłosierdzia.

Kiedy oto po przeciwnej stronie trzy inne imperia, trzykrotnie większe, człowieka i upadłego świata, w świecie przywłaszczonym Bogu; z wielkim poruszeniem zbliżyli się i zdawało się, że powstaną przeciwko Nowemu Królestwu Miłosierdzia Bożego i Matki Bożej.

Tak właśnie wyglądało życie Nowego Oblubieńca.

[343]Cf. Gen. 24,16 ss.: Rebecca fu la Sposa di Isacco, e fece innamorare Isacco con un gesto di bontà, quando ella diede da bere a lui e ai suoi animali dalla sua anfora.

DEUS, lapsu Protoplastarum Iratus, velut omissa Clementia, regere subjectum coeptavit in Virga Ferrea Suae *Potentiae, Justitiae, et Veritatis*: nunc, accepta a Filio satisfactione, Placatus, Sui in orbem Imperii frena laxavit *Misericordiae*: cujus per Imperium triplex novum hoc antiquari necesse fuit Vetus usurpatum Imperium trinum.

Itaque Trinum[344], Istius Imperatricis[345], *Potentia, Justitia, et Veritas*, habitis velut Comitiis: *"Istam[346]*, ajunt, *Dominam Misericordiam Unam omnia regere?*

Si permittimus, peribimus, peribit Lex de malis cessante Dei Potentia et Justitia contra eosdem: et Veritatis sententia de malorum damnatione.

Ergo: belligerare placet?"

Perplacet cunctis.

Res miranda!

Apparebat Sponso visibilissime, ac si corporis cerneret oculis talia:

I. POTENTIA IMPERI PATERNI.

II. Imperatrix haec ingenti mole movet se; primaque graditur in acie.

REGINAE eam sequuntur QUINAE, truces: 1. *Maledictio*. 2. *Ignorantia*. 3. *Obduratio*. 4. *Inopia*. 5. *Servitus*.

Similes his turbae minaces aderant innumerae, ordine nullo, et multo cum murmure mixtae.

Hincque stabant.

Stabat atque[347] inde Monarcha Mariae Misericordia cum POTENTIA.

Haec Armis freta Misericordiae, Virtutum; et Meritis Christi, Suis, et Sanctorum, Albis Equis insidentium; illatis in turbam adversam signis felicibus, Venit, Vidit, Vicit.

Severam illam Paternam Potentiam capit, cum Reginis ejus, et copiis universis.

Omnes gigantae magnitudinis erant, et fortitudinis hactenus invictae.

Ad eas, manibus post terga revinctas, Monarcha Maria sic fatur: *"Dominae potentissimae: justum est, ut Dei Voluntas impleatur, Sapientia perficiatur, Bonitas conservetur.*

Cum igitur hic placuit Me indignissimam Singulari Gratia Sua dicere Imperatricem Misericordiae, plane necessarium erat, totis a Me viribus Imperium Meum defensari.

ita geri visa fuit. Deus, lapsu Protoplastarum iratus, velut omissa Clementia, regere subjectum cœptavit in virga ferrea suæ Potentiæ, Justitiæ, et Veritatis: nunc, accepta a Filio satisfactione, placatus, sui in orbem Imperii frena laxavit Misericordiæ: cujus per imperium triplex novum hoc antiquari necesse fuit Vetus usurpatum imperium trinum. Itaque Trinum, Istius Imperatricis (Potentia, Justitia, et Veritas), habitis velut comitiis: (istam) ajunt, Dominam Misericordiam unam omnia regere? Si permittimus; peribimus, peribit Lex de malis cessante Dei Potentia, et Justitia contra eosdem: et Veritatis sententia de malorum damnatione. Ergo: belligerare placet? Perplacet cunctis. Res miranda! Apparebat Sponso visibilissime, ac si corporis cerneret oculis talia:

I. POTENTIA IMPERII PATERNI.

II. Imperatrix hæc ingenti mole movet se; primaque graditur in acie. Reginæ eam sequuntur quinæ, truces: (1. Maledictio. 2. Ignorantia. 3. Obduratio. 4. Inopia. 5. Servitus). Similes his turbæ minaces aderant innumeræ, ordine nullo, et multo cum murmure mixtæ. Hincque stabant. Stabat atque inde Monarcha Mariæ Misericordia cum potentia. Hæc armis freta Misericordiæ, virtutum; et meritis Christi, suis, et Sanctorum, albis equis insidentium; illatis in turbam adversam signis felicibus, venit, vidit, vicit. Severam illam paternam potentiam capit, cum Reginis ejus, et copiis universis. Omnes giganteæ magnitudinis erant, et fortitudinis hactenus invictæ. Ad eas, manibus post terga revinctas. Monarcha Maria sic fatur: „Dominæ potentissimæ: justum est, ut Dei voluntas impleatur, Sapientia perficiatur, bonitas conservetur. Cum igitur hic placuit me indignissimam singulari gratia sua dicere Imperatricem Misericordiæ, plane necessarium erat, totis a me viribus imperium meum defensari. Vos ab annis jam re-

---

[344] **Nell'edizione latina del 1691 si ha: "Trinuna" (barbaryzm w znaczeniu „triada"?).**

[345] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Imperatrix".**

[346] **W wydaniu z 1691 roku występuje: „Itan'aiunt" — słowo nieistniejące (być może „n" jest błędem drukarskim i powinno być „ita", czyli „tak powiedzieli").**

[347] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "at".**

Bóg, oburzony upadkiem pierwszych rodziców (Adama i Ewy), odłożył Łaskawość i zaczął rządzić stworzeniami Żelazną Laską Swojej Mocy, Sprawiedliwości i Prawdy.

W sprzyjającej chwili Bóg pojednał się z ludźmi, przyjmując Ofiarę Syna, i rozluźnił wodze Imperium Miłosierdzia w świecie; ale aby (ustanowić) to nowe Potrójne Imperium, konieczne było stłumienie starożytnego potrójnego cesarstwa, które uzurpowało sobie Boga.

Dlatego Trzy Królowe tej Cesarzowej, Władza, Sprawiedliwość i Prawda zebrały się razem i powiedziały: „Czy jedynie Wszechwładne Miłosierdzie rządzi wszystkim? Jeśli się poddamy, zginiemy.

Jeśli Prawo zostanie zniszczone, moc i sprawiedliwość Boża nad bezbożnymi ustanie, podobnie jak Wyrok Prawdy, ku potępieniu bezbożnych.

Czy zatem chcemy z tym walczyć?”.

Ta propozycja została dobrze przyjęta przez wszystkich.

Cudowny scenariusz ukazał się bardzo wyraźnie Nowemu Oblubieńcowi, jakby widział takie rzeczy oczami ciała!

Wtedy przed oczami Nowego Oblubieńca ukazał się niesamowity scenariusz:

I. POTĘGA IMPERIUM OJCA

II. Ta Cesarzowa poruszała się dzięki swoim ogromnym rozmiarom i jako pierwsza ruszyła do bitwy.

Podążyło za nią pięć złych królowych: 1. Klątwa; 2. Niewiedza; 3. Twardość; 4. Deprywacja; 5. Niewolnictwo.

Za nimi, w chaosie i wielkim hałasie, szły niezliczone, groźne tłumy, podobne do nich z wyglądu.

I w końcu na tym się zatrzymali.

Dlatego też Królowa Maryi Miłosierdzia była także w tym miejscu wraz z Mocą.

Królowa Miłosierdzia, ufając oddziałom Miłosierdzia tj. cnotom i zasługom Chrystusa, Matki Najśw. i świętych, którzy zasiedli na białych koniach, po wysłaniu na próżno do tłumu przeciwników, sztandarów pojednania, przyszła, zobaczyła i zwyciężyła: wzięła do niewoli surową Moc Ojca wraz ze jego królowymi i wszystkimi jego milicjami.

Wszystkie były gigantycznych rozmiarów i miały formę fortecy, do tej pory niepokonanej.

Do tych, którzy mieli ręce związane na plecach, Królowa Maria powiedziała: „Najpotężniejsi władcy, słuszne jest, aby Wola Boga się wypełniła, aby Mądrość osiągnęła Jego Doskonałość, aby Dobroć została zachowana.

Ponieważ więc spodobało się Bogu powołać, przez Swoją Szczególną Łaskę, Mnie, najbardziej niezasłużoną Cesarzową Miłosierdzia, było całkowicie konieczne, aby Moje Imperium było bronione przeze mnie ze wszystkich moich sił.

Vos ab annis jam retro quater millenis cominatae Misericordiam[348] **ab orbe profligastis, solis conclusam Coelis.**

Nunc (ita visum Deo) Ego, vestrique omniumque Potens, Autoritate SS. Trinitatis vos absolvo; absolutasque[349] **pronuncio.**

Simul Misericordiae, Reginas instituto[350]**; quin magis**[351] **restituo regnis.**

I. ***Quare Tu, MALEDICTIO, cede: succede Mea BENEDICTIO in Regno AVE, quod est sine Vae.***

II. ***IGNORANTIA, diu nimium mundo gravis, abscede: succede huc ILLUMINATIO in MARIA[e] Regnum.***

III. ***Tuque OBDURATIO, duras nimis fuge: accede Bona GRATIA, ad Regnum GRATIA[e] dictum.***

IV. ***Vah, FATUITAS***[352] ***gigantea, bonorum hucusque omnium evacuatrix; abscede: Tuque sufficientiae PLENITUDO succede, et Regna in Regno PLENA.***

V. ***SERVITUS dira quid urges? Cede. Accede tu LIBERTAS filiorum Dei, et Regna in Regno DOMINUS.***

Audite nunc: quaeque remote Regnis, quaeque promotae, et suffectae regnatis, quique[353] ***Psaltae Mei Subditi famulamini Christo et Mihi: audite, jura capessite vestra.***

Volo, ut Psaltae Mei in vita, in morte, et post mortem, habeant *Benedictionem, Illuminationem, Gratiam, Plenitudinem,* ***ac Libertatem: immunesque, securique regnent***[354] ***a***[355] *Maledictione, Caecitate, Obduratione, Inopia, et Servitute.*

Quia parent Mihi in Paternae Potentiae iam Misericordiae[356] ***Regnis dictis: Ave Maria, Gratia, Plena, Dominus".***

II. JUSTITIA IMPERII FILIALIS.

III. Imperatrix haec, cognita Sororis captivitate, in arma ruit, vocatque suas in arma socias Reginas quinas.

Advolant hae saevae, saeviorum cum turba malorum: 1. ***Peregrinatio*****; 2.** ***Infamia*****; 3.** ***Severitas*****; 4.** ***Immisericordia*****; 5.** ***Fortuna mala.***

Conferunt: inferuntque signa infesto in aciem Deiparae Misericordiosissimae Monarchae.

Fit vis; vimque vis melior vincit Mariae, et revinxit Justitiam: capitque ejus copias.

Vulnerata caput ac pedes Justitia, revinctaque manus, sic inquit ad Mariae Misericordiam Dei: ***"Vulnerasti cor meum, soror mea: sagittae enim tuae acutae: cum carbonibus desolatoriis. Penetrant, incedunt".***

Cui contra Maria clementissima. ***"Diu dureque nimis in Adae filios es dominata.***

Finem tibi impero, modumque statuo.

tis a me viribus imperium meum defensari. Vos ab annis jam retro quater millenis cominatæ misericordiam ab orbe profligastis, solis conclusam cœlis. Nunc (ita visum Deo) Ego, vestrique omniumque potens, Autoritate Ss. Trinitatis vos absolvo ; absolutasque pronuncio. Simul Misericordiæ, Reginas instituto ; quin magis restituo regnis. I. Quare tu, maledictio, cede: succede mea benedictio in regno *Ave* ; quod est sine *Væ*. II. Ignorantia, diu nimium mundo gravis, abscede: succede huc illuminatio in *Mariae* Regnum. III. Tuque obduratio, dura nimis fuge: accede bona gratia, ad regnum *gratiae* dictum. IV. Vah, fatuitas gigantea, bonorum hucusque omnium evacuatrix ; abscede : tuque sufficientiæ, plenitudo succede, et regna in regno *plena*. V. Servitus dira quid urges? Cede. Accede tu libertas filiorum Dei, et regna in Regno *Dominus*. Audite nunc: quæque remotæ Regnis, quæque promotæ, et suffectæ regnatis, quique psaltæ mei subditi famulamini Christo,

71

et mihi : audite, jura capessite vestra. Volo, ut psaltæ mei in vita, in morte, et post mortem, habeant Benedictionem, Illuminationem, Gratiam, Plenitudinem, ac Libertatem : immunesque, securique regnent a Maledictione, Cœcitate, Obduratione, Inopia, et Servitute. „ Quia parent mihi in Paternæ Potentiæ jam Misericordiæ Regnis dictis: *Ave Maria, Gratia, Plena, Dominus* „.

II. JUSTITIA IMPERII FILIALIS.

III. Imperatrix hæc, cognita sororis captivitate, in arma ruit, vocatque suas in arma socias Reginas quinas. Advolant hæ sævæ, sæviorum cum turba malorum. (1. Peregrinatio. 2. Infamia. 3. Severitas. 4. Immisericordia. 5. Fortuna mala) . Conferunt: inferuntque signa infesto in aciem Deiparæ Misericordissimæ Monarchæ. Fit vis ; vimque vis melior vincit Mariæ, et revinxit Justitiam : capitque ejus copias. Vulnerata caput, ac pedes Justitia, revinctaque manus, sic inquit ad Mariæ Misericordiam Dei : *Vulnerasti cor meum, soror mea: sagittae enim tuae acutae: cum carbonibus desolatoriis.* Penetrant, incedunt. Cui contra Maria clementissima. „ Diu dureque nimis in Adæ filios es dominata, finem tibi impero, modumque statuo. Volo (sic namque divina placuit

---

[348] **W tekście z 1691 roku występuje „dominatae" („panować, rządzić"), zamiast „cominatae" z wydania z 1847 roku, które nie jest istniejącym słowem i najprawdopodobniej stanowi błąd drukarski zamiast „comminatae" („rujnować, niszczyć").**

[349] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "absolutosque".**

[350] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "instituo".**

[351] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "mage" (archaiczny przysłówek stopnia wyższego, odpowiadający „magis").**

[352] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "FACULTAS" (być może w znaczeniu „chciwość").**

[353] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "quinque" (pięć).**

[354] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "regnant".**

[355] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "ab".**

[356] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "misericordis".**

Wy przez ponad cztery tysiące lat groźnie odrzucacie Miłosierdzie świata, zawarte jedynie w Niebiosach.

Teraz jak wydawało się to właściwe Bogu, Ja, Królowa potężna, twoja i wszystkich, autorytetem Najśw. Trójcy, uwalniam cię i ogłaszam wolnym.

Jednocześnie mianuję Was Królowymi Miłosierdzia, a co więcej, przywracam wam królestwa.

I. Dlatego Ty, Przekleństwo, odsuń się: przyjmij moje Błogosławieństwo, w Królestwie „*Ave*", które jest bez „winy!".

II. Ignorancja, zbyt długo ciążaca światu, niech się odsunie: Ty, Oświecenie, przejmij władzę tutaj, w Królestwie „*Maria*".

III. A Ty, szorstkości zbyt surowa, uciekaj: Ty, Dobra Łasko, przejmij królestwo zwane „*Gratia*".

IV. Ach, gigantyczna deprywacjo, która dotychczas wszystko co dobre unicestwiłaś, odejdź: a Ty, Pełnio, na ile wystarczy, przejmij władzę i Króluj w Królestwie „*Plena*".

V. Okrutna Niewolnictwo, dlaczego dręczysz? Zniknij: niech wejdzie wolność dzieci Bożych i króluje w królestwie „*Dominus*".

Posłuchajcie teraz: O moi czciciele różańca, którzy służycie Chrystusowi i Mnie, usuńcie królowe mocy, pozwólcie objąć władzę królowym Miłosierdzia i królujcie nad zaszczyconymi, o Królowe Miłosierdzia: słuchając otrzymacie swoje prawa.

Chcę, aby moi czciciele różańca w życiu, w chwili śmierci i po śmierci mieli błogosławieństwo, oświecenie, łaskę, pełnię i wolność; i niech panują bez szwanku i bezpieczni od klątwy, ślepoty, surowości, biedy i niewolnictwa: „Bo oni są Mi posłuszni w Królestwach Mocy Ojca, teraz zwanych Miłosierdziem; *Ave, Maria, Gratia, Plena, Dominus*".

II. SPRAWIEDLIWOŚĆ IMPERIUM SYNA.

III. Ta Cesarzowa (Sprawiedliwość), dowiedziawszy się o uwięzieniu swojej Siostry (Władzy), rzuciła się do ataku i wezwała do broni swoje pięć sprzymierzonych królowych. Bezlitośni wpadli wraz z zastępem Okrutnych Złych: 1. Tułaczki; 2. Hańby; 3. Dotkliwości; 4. Bezkompromisowości; 5. Złego sortowania.

Zebrali się i nieśli wrogie insygnia wojny przeciwko Najmiłosierniejszej Królowej Matce Bożej. Doszło do szturmu i zwyciężyło wytężone męstwo Królowej Miłosierdzia Maryi, Sprawiedliwość została pokonana, a jej milicje pojmane.

Z zranioną głową, ze związanymi rękami i nogami, Sprawiedliwość tak powiedziała do Królowej Miłosierdzia NMP: „Zraniłaś moje serce, Siostro moja: w rzeczywistości Twoje ostre strzały i rozżarzone węgle wchodzą i rozprzestrzeniają się". Najłaskawsza Maryja jej odpowiedziała: „Zbyt długo i zbyt surowo dominowałaś nad dziećmi Adama! Ustalam koniec, rozkazuję ci.

Volo (sic namque divina[357] placuit Sapientae Filii): ex hoc imperare Misericordiam volo.
Tua hinc facessant Dominatrices truces.
Et tu:
I. ***PEREGRINATIO, cessa exules, caeloque extorres abjicere miseros mortales, inque terris peregrinos, et limbo.***
Cede: accede Regina mea HOSPITALITAS, capesseque regnum, *Tecum.*
II. ***INFAMIA, infanda, infensaque nomini humano, cede: succede FAMA BONA; cape regnum,*** *Benedicta.*
III. ***SEVERITAS, desaevito nunc, abcede Regno: fugasti diu Mediatorem, vel retardasti.***
Tu, MEDIATIO, cape regnum, *Tu.*
IV. ***IMMISERICORDIA: cede, fuge Regna tu[358], o PIETAS in Regno,*** *In Mulieribus.*
V. ***MALA FORTUNA, cede; accede BONA, ad Regnum:*** *Et Benedictus".*
Hic Maria: ***"Audite Edictum omnes.***
Volo, ut in Psalterio Meo Psaltae habeant in Me Triclinio SS. Trinitatis: **1.** *Hospitalitatem;* **2.** *Famam apud Deum bonam;* **3.** *Mediationem Filii, Meam, et Sanctorum;* **4.** *Pietatem;* ***et*** **5.** *Fortunam bonam:* ***vacentque a contrariis omnibus.***
Quia parent Mihi in Regnis, *Tecum, Benedicta, Tu, In Mulieribus, Et Benedictus****".***

III. VERITAS IMPERII SPIRITALIS.

IV. Haec, istis cognitis: in arma se, quinasque socias, regnumque totum injicit; molitur omnia; excogitat nova; vetera exaggerat nova[359]: invadit Mariam, pugnat; at expugnatur ab illa, Spiritu Sancto adjuvante; captaque cum suis Tribunali sistitur SS. Trinitatis.
Ubi, Maria sic inquit[360] ab alto: ***"Haec est, quae filios Adae hactenus Patriae Veritate privavit, tenuitque atra sub Umbra vinctos.***
Abstine nunc: et exue imperium.

---

[357] W wydaniu z 1691 roku występuje: "divinae".
[358] W wydaniu z 1691 roku występuje: "tua".
[359] W wydaniu z 1691 roku występuje: "nova".
[360] W wydaniu z 1691 roku występuje: "infit" (zaczął mówić).

Et suae quoque cedite Dominatrices: **1.** *Infructuositas;* **2.** *Infoecunditas;* **3.** *Paupertas;* **4.** *Captivitas;* **5.** *Mors mala.*

Regnis hisce nostris abscedite dictis: *Fructus, Ventris, Tui, Jesus, Christus.*

In haec vero succedite felices vos Reginae, Spiritus Sancti: **1.** *Fructuositas;* **2.** *Foecunditas;* **3.** *Abundantia;* **4.** *Libertas;* **5.** *Sanitas et Vita beata.*

Volo, ut Psaltae Mei hisce gaudeant: careant contrariis".

tibi impero, modumque statuo. Volo (sic namque divina placuit Sapientiæ Filii): ex hoc imperare Misericordiam volo. Tua hinc facessant Dominatrices truces. Et tu. I. Peregrinatio, cessa exules, cœloque extorres abjicere miseros mortales, inque terris peregrinos, et limbo. Cede: accede Regina mea hospitalitas, capesseque regnum, tecum. II. Infamia, infanda, infensaque nomini humano: Cede, Succede, Fama Bona: cape regnum, *Benedicta.* III. Severitas, desævito nunc: abcede regno: fugasti diu Mediatorem, vel retardasti. Tu, mediatio, cape regnum. *Tu.* IV. Immisericordia: cede, fuge Regna tu, o Pietas in regno, *in mulieribus.* V. Mala fortuna, cede: accede bona, ad regnum: *et benedictus. Hic Maria* Audite edictum omnes. Volo, ut in psalterio meo psaltæ habeant in me Triclinio Ss. Trinitatis. 1. Hospitalitatem. 2. Famam apud Deum bonam. 3. Mediationem Flii, meam, et Sanctorum. 4. Pietatem: et 5. Fortunam bonam: vacentque a contrariis omnibus. Quia parent mihi in Regnis; *Tecum, Benedicta, Tu, In mulieribus, Et benedictus* „.

III. VERITAS Imperii Spiritalis.

IV. Hæc, istis cognitis: in arma se, quinasque socias, regnumque totum injicit: molitur omnia: excogitat nova; vetera exagerat nova: invadit Mariam, pugnat: At expugnatur ab illa Spiritu Sancto adjuvante: Captaque cum suis tribunali sistitur Ss. Trinitatis. Ubi, Maria sic inquit ab alto. „ Hæc est, quæ filios Adæ hactenus patriæ veritate privavit, tenuitque atra sub umbra vinctos, abstine nunc: et exue imperium. Et suæ quoque cedite Dominatrices: (1. Infructuositas. 2. Infæcunditas. 3. Paupertas. 4. Captivitas. 5. Mors mala). Regnis hisce nostris abscedite dictis: *Fructus, Ventris, Tui, Jesus, Christus.* In hæc vero succedite

72

felices vos Reginæ, Spiritus sancti: 1. Fructuositas. 2. Fæcunditas. 3. Abundantia. 4. Libertas. 5. Sanitas et vita beata. Volo, ut psaltæ mei hisce gaudeant: careant contrariis.

Chcę tego, tak podoba się Boskiej Mądrości Syna: dlatego pragnę, aby zapanowało Miłosierdzie.

Od teraz twoi okrutni władcy zachowują się w ten sposób:

I. A Ty, tułaczko, przestań przeganiać pod niebem nędznych śmiertelników wygnańców i uchodźców, po krainach wygnania i otchłani.

Odsuń się: przybliż się moja Królowo Gościnności i weź Królestwo „*Tecum*".

II. Wstydliwa i wrodzona hańbo dla imienia człowieka: odejdź! Przybądź, Dobra Sławo i przejmij Królestwo: „*Benedicta*".

III. Surowości, dotychczas wściekałaś się okrutnie: Odejdź od Królestwa: dawno odrzucałeś i powstrzymywałeś Pośrednika.

Ty, Pośredniczko, weź Królestwo „*Tu*".

IV. Bezkompromisowość, odejdź, uciekaj, króluj Ty, Współczucie, w Królestwie „*in Mulieribus*".

V. Zła dolo, odejdź: przybliż się, o Szczęście, do Królestwa „*Et Benedictus*".

A Maryja dodała: Słuchajcie wszyscy mojego edyktu.

Chcę, aby moi czciciele różańca mieli we Mnie dawcę Trójcy Najśw. poprzez: 1. Gościnność; 2. Dobrą sławę przed Bogiem; 3. Pośrednictwo moje, Syna i świętych; 4. Współczucie; 5. Powodzenie; niech będą wolni od wszystkiego, co

im jest przeciwne, gdyż są Mi posłuszni w Królestwach: *Tecum, Benedicta, Tu, in Mulieribus, et Benedictus*".

III. PRAWDA, IMPERIUM DUCHA ŚWIĘTEGO

IV. Prawda, wiedząc o tym, rzuciła się do walki wraz z pięcioma sprzymierzeńcami i ich królestwami: wszystko zorganizowała, obmyśliła nowy projekt, dodała nowe plany do starych.

Powstała i walczyła z miłosierdziem Najśw. Marii Panny, lecz przy pomocy Ducha Św. została pokonana przez Królową Miłosierdzia, a pojmana wraz ze swymi wyznawcami, została zabrana na Dwór Najśw. Trójcy.

Tam Maryja przemówiła z góry w ten sposób: „To Ona jest tą, która dotychczas pozbawiła prawdy dzieci naszego ojca Adama i trzymała je związane w mrocznym cieniu: wycofajcie się teraz i porzućcie Cesarstwo.

Oddalcie się także wy, jej powładni: 1. Bezowocność; 2. Bezpłodność; 3. Nędza; 4. Uwięzienie; 5. Nieszczęśliwa śmierć.

Wycofajcie się z tych Naszych Królestw, zwanych: *Fructus, Ventris, Tui, Iesus, Christus.*

Zamiast nich, wy zajmijcie ich miejsce, pomyślne Królowe Ducha Św.: 1. Owocność. 2. Płodność. 3. Obfitość. 4. Wolność. 5. Zdrowie i szczęśliwe życie.

Chcę, aby moi czciciele różańca odnieśli korzyść z tych rzeczy i byli odporni na rzeczy, które im zaprzeczały".

CATASTROPHA.

V. SS. Trinitas tanti spectatrix conflictus, ab[1] Potentia, Justitia, Veritate captivis implorata, respondet: *"Filiae charissimae: Mea vos inter filia PAX, esto arbitria.*

Ipsam audite".

Hic stabat pulcherrima Pax, et ait: *"Detur cuique quod suum est: et fiet Pax in virtute tua.*

O ter, SS. Trinitas, Geminam decerno Sententiam.

Priorem: MARIA Sibi optimam partem elegit, quae est, *Misericordiae*, ***in Regnis XV.***

Quare quicumque in Psalterio Christi seu Mariae hisce fideliter in XV Regnis deservierint hi caeterarum esse jam devinctarum sub imperio non debent obnoxii: sed in solius Mariae Monarchia gaudere beati".

Annuit Omnipotens, ratumque jussit: totaque coeli Curia acclamavit.

Rursum mox voce terribili, Pax proclamat alteram sententiae partem pro captivis: *"Dominentur porro Potentia, Justitia, et Veritas: verum super eos durum jugum suum imponant, qui Misericordiae Regnis sub signo Psalterii Christi, aut Mariae subesse recusant; idque vel ex contemptu, superbiae vel accidiae[2] neglectu, aut alio quo vitio suo".*

Ad haec SS. Trinitas ajebat: *"FIAT ET AETERNUM sic Fiat".*

Voxque Coelitum una conclamabat: *"Fiat Fiat. Amen, Amen".*

VERITAS subridens sibjicit[3]:

VI. *"Certe, o ter beata Maria, Imperatrix dignissima: Regnum Tuum erit minimum: nostrum maximum.*

Quia pars minor dabit se sub signa Psalterii orandi, portandi, propagandi.

Arcta enim Via est, quae ducit ad Coelum, et pauci intrant per eam.

Pars potior nostro sub jugo gemet, serviet, luet, aetermumque luet".

---

[1] W wydaniu z 1691 roku występuje: "a".

[2] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Acediae".

[3] W wydaniu z 1691 roku występuje: "subiciit" (dodał).

CATASTROPHA.

V. Ss. Trinitas tanti spectatrix conflictus, ab Potentia, Justitia, Veritate captivis implorata, respondet: *Filiae charissimae: mea vos inter filia Pax, esto arbitra. Ipsam audite.* Hic stabat pulcherrima pax, et ait. „ Detur cuique quod suum est: et fiet pax in virtute tua. O ter, Ss. Trinitas. Geminam decerno Sententiam. Priorem: Maria sibi optimam partem elegit, quæ est, Misericordiæ, in regnis xv. Quare quicumque in psalterio Christi seu Mariæ hisce fideliter in xv. regnis deservierint hi cæterarum esse jam devinctarum sub imperio non debent obnoxii: sed in solius Mariæ Monarchia gaudere beati „. Annuit omnipotens; ratumque jussit, totaque cœli curia acclamavit. Rursum mox voce terribili, Pax proclamat: Alteram sententiæ partem pro captivis. „ Dominentur porro Potentia, Justitia, et Veritas: verum super eos durum jugum suum imponant, qui misericordiæ regnis sub signo psalterii Christi, aut Mariæ subesse recusant, idque vel ex contemptu, superbiæ vel accidiæ neglectu: aut alio quo vitio suo.„ Ad hæc Ss. Trinitas ajebat, „ Fiat; et æternum sic fiat. „ Voxque Cœlitum una conclamabat „ Fiat fiat. Amen amen. „ Veritas subridens sibjicit.

VI. „ Certe, o ter beata Maria, Imperatrix dignissima: Regnum tuum erit minimum: nostrum maximum. Quia pars minor dabit se sub signa Psalterii orandi, portandi, propagandi. Arcta enim via est, quæ ducit ad cœlum, et pauci intrant per eam. Pars potior nostro sub jugo gemet, serviet, luet, æternumque luet „.

EPILOG.

V. Najśw. Trójca, obecna podczas tak wielkiego konfliktu, błagana przez Moc, Sprawiedliwość i Prawdę, które zostały uwięźione, odpowiedziała: „Najdroższe córki, niech Moja córka Pokój będzie rozjemcą między wami.

Słuchajcie jej!".

Piękna Pokój stanęła tam i powiedziała: „Niech każdemu zostanie oddane to, co jest jego i co do niego należy, a wśród waszych zastępów zapanuje pokój.

O trzykrotna Najśw. Trójco, ustanawiam podwójny wyrok.

Pierwszy brzmi: Maryja wybrała dla siebie najlepszą część w piętnastu królestwach, czyli Miłosierdzie.

Dlatego każdy w Najśw. Różańcu Chrystusa i Maryi, będzie im wiernie służył w piętnastu królestwach, nie mogą one podlegać imperium drugiej królowej, teraz pokonanej: błogosławiony będzie się radować wyłącznym Królestwem Maryi”.

Wszechmogący zgodził się i nakazał to zatwierdzić, a cały Dwór Niebieski oklaskiwał. Następnie ponownie donośnym głosem Pokój ogłosił drugą część wyroku dla więźniów.

"Niech z kolei Moc, Sprawiedliwość i Prawda sprawują swoje Panowanie: ale niech nałożą swoje surowe jarzmo na tych, którzy w Królestwach Miłosierdzia nie dają się podporządkować sztandarowi Najśw. Różańca Chrystusa i Maryi; to odrzucenie będzie albo z powodu pogardliwej pychy, albo z powodu niedbałego lenistwa, albo z powodu jakiegoś innego ich grzechu".

Do tych rzeczy Najśw. Trójca dodała: „Niech tak się stanie i tak będzie na wieki". Chór Aniołów wspólnie ogłaszał: „Niech się stanie, niech się stanie. Amen, amen."

Prawda, uśmiechając się, dodała:

VI. "Z pewnością, Trzykroć Błogosławiona Maryjo, najdostojniejsza Cesarzowo, Twoje Królestwo będzie bardzo małe, nasze będzie bardzo duże.

Ponieważ bardzo mała część ugnie się pod sztandarami modlitwy, niesienia i rozprzestrzeniania Najśw. Różańca. Wąska jest bowiem Droga, która prowadzi do Nieba i niewielu przez nią wchodzi.
Większa część wzdycha, jest zniewolona, oczyszcza się pod naszym jarzmem i to oczyszczanie jest nieustanne".

CAUTELAE ADMONITIO.

Denique ad Sponsum versa Suum Diva Maxima sic monet: ***"Cave, putes, in coelis bella geri, seri discordias.***

Cave sic putes.

Pax ibi infinita est.

Verum tua, hominumque a te docendorum causa, haec quasi gesta vidisti, ut factam ab ira in Gratiam mutatione quasi Dei, et Psalterii gratiam praedices ad hominum captam".

Dixit, simul osculum ei affixit, et Ubera sugenda praebuit in signum veritatis.

Tantoque delibutus[4] gaudio exundavit; ut ad humana terrenaque omnia sibi videretur stomachari.

Sic ille Sponsus redditus humanis, et homini suo, verissime intellexit, viso isti conforme illud esse, quod in Assumptione canit Ecclesia: ***Hodie Maria caelos ascendit, GAUDETE: quia cum Christo REGNAT in aeternum.***

CAPUT X.

---

[4] W wydaniu z 1691 r. występuje „delibitus", ale jest to błąd drukarski zamiast „delibutus", jak w wydaniu z 1847 r.

De Angelicae Salutationis Excellentiis Sponso Mariae revelatis[5] *ab Jesu.*

Vidit: audivit Novellus Mariae Sponsus immeritus; ut sequitur: Jesus ait Matri: ***"Dulcissima Mater Sponsa: perplacet, Te in Angelica Salutatione laudari.***

Ideo in hac praeconia, Tuae Dignitatis contenta, Sponso revelare Tuo placet".

Ad quem versus ait: ***"Fili mi: visibiliter apparens tibi, pando; quid Matri Dei***[6] ***offers nescius; cum AVE dicis et devotius***[7]***".***

Sponsus: ***"O cordium Amor, et Gaudium Dulcissime JESU: de Tua summa gratia et pietate, qua me indignissimum peccatorem***[8] ***dignatus es visitare, gratias, non, ut debeo, refero, sed ut valeo: simul humillime rogo; doce quae nescio".***

JESUS: ***"Fili mi: audi per similia mundi magnalia, quae in Matre DEI sunt excellentiae***[9]**.**

CAPUT X.

De Angelicæ Salutationis Excellentiis Sponso Mariæ revelatis ab Jesu.

Vidit: audivit novellus Mariæ Sponsus immeritus; ut sequi-

73

tur: Jesus ait Matri. *Dulcissima Mater Sponsa: perplacet, Te in Angelica Salutatione laudari. Ideo in hac præconia tuæ Dignitatis contenta, Sponso revelare tuo placet.* Ad quem versus ait: *Fili mi: visibiliter apparens tibi, pando; quid Matri Dei offers nescius; cum Ave dicis ei devotius;* Sponsus. *O cordium Amor, et gaudium dulcissime Jesu: de Tua summa gratia, et pietate, qua me indignissimum peccatorem dignatus es visitare, gratias, non, ut debeo, refero, sed ut valeo: simul humillime rogo; doce quæ nescio.* Jesus. *Fili mi: audi per similia mundi magnalia, quæ in Matre Dei sunt excellentiae.*

UWAGA UWAGA!

Wreszcie, zwracając się do Jej Nowego Oblubieńca, Najświętszy ostrzegł go w ten sposób: „Uważaj, aby nie wierzyć, że w Niebie toczą się wojny i sieje się niezgodę.

Uważaj, żeby w to nie wierzyć.

Tutaj spokój jest nieskończony.

Jeśli chodzi o naukę waszą i ludzką, naprawdę widzieliście, jak nastąpiło przejście od gniewu Bożego do łaski, ponieważ ogłaszacie ludziom to, co otrzymaliście w Najświętszym Różańcu".

---

[5] W wydaniu z 1691 roku występuje: "revelationis".
[6] W wydaniu z 1691 roku występuje: "meae" (moja).
[7] W wydaniu z 1691 roku występuje: "devotus" (pobożny).
[8] W wydaniu z 1691 roku występuje: "peccatorum" (grzeszników).
[9] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Excellentia" (w najwyższym stopniu).

Powiedziała i jednocześnie dała mu pocałunek i dała mu pić Jej Dziewicze Mleko, potwierdzając prawdę wizji.

A po nakarmieniu ogarnęła go tak wielka radość, że zdawało się, że brzydzi go wszystko, co ludzkie i ziemskie.

W ten sposób Nowy Oblubieniec, powracając do rzeczy ludzkich i do swego człowieczeństwa, zrozumiał, że ta Wizja jest zgodna z tym, co śpiewa Kościół w Wniebowzięciu: „Dziś Maryja wstępuje do nieba, radujcie się, bo z Chrystusem króluje na wieki".

ROZDZIAŁ X

Cudowność "Zdrowaś Mario", objawiona przez Jezusa Nowemu Oblubieńcowi Maryi.

Nowy Oblubieniec Maryi, niegodny tej łaski, widział i słyszał, zgodnie z tym, co następuje, że Jezus powiedział do Matki: „Słodka Matko Oblubienico, bardzo mi się podoba, że jesteś chwalona w „Zdrowaś Mario".

Dlatego miło mi wyjawić Twojemu Nowemu Oblubieńcowi pochwałę Twojej Godności zawartą w „Zdrowaś Mario".

Jezus, zwracając się do Nowego Oblubieńca Maryi, powiedział: „Synu mój, ukazałem ci się w widzeniu, aby ci powiedzieć, co nieświadomie ofiarowujesz Matce Bożej, gdy odmawiasz bardzo pobożnie „Zdrowaś Mario".

Oblubieniec odpowiedział: „O Miłości i Radości Serc, Najsłodszy Jezu, za Twoją Najwyższą Łaskę i Współczucie, z którymi raczyłeś nawiedzić mnie, niegodnego grzesznika, dziękuję Ci nie tyle, ile powinienem, ale jak mogę: błagam cię zatem najpokorniej: naucz mnie tego, czego nie wiem.

I Jezus powiedział: „Synu mój, porównaj podobieństwo wielkości rzeczy świata z tymi drogocennymi, które posiada Matka Boża.

LXXII EXCELLENTIAE SALUTATIONIS ANGELICAE[10].

I. PSALTERIUM.

***Quinquagena Prima*[11].**

"1. Ea est *Paradisus*: in quo Novus Adam et Eva, Christus et Maria, sunt ad regenerationem hominum positi. Bern[ardus].

2. Est ea *Coelum sidereum*, stellis Virtutum, Gratiarum, Scientiarum et Meritorum[12]. Aug[ustinus].

3. Est *Sol mundi* ornatum[13], quo is regitur, illuminatur, incalescit igne castitatis. Ansel[mus].

4. Est *Fons Vitae* in Ecclesia, quo lavantur scelerati, sanantur infirmi, potentur[14] sitibundi, scientiarum horti rigantur. Aug[ustinus].

5. Est *Arbor vitae*, suscitans mortuos: sanans infirmos, conservans vivos. Hieron[ymus]".

II. Quinquagena.

"6. Est *Arbor scientiae boni et mali*, cujus gustu docentur mei bona facere, fugere mala. Ans[elmus].

---

[10] W inkunabule z 1498 roku ten rozdział dotyczący „Siedemdziesięciu dwóch Drogocenności Zdrowaś Maryjo" obejmuje fol. 034, kol. a – fol. 043, kol. b. Pomimo tego samego tytułu i tej samej treści o. A. Coppenstein OP przedstawia Chwały Maryi (z których wywodzą się Litanie Najświętszego Różańca) w inny sposób, wykorzystując je jako możliwe przykłady Tajemnic Różańca.

[11] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "Quinquagena prima".

[12] W wydaniu z 1691 roku znajduje się: "Meritorum ornatum" (ozdoba).

[13] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "ornatum".

[14] W wydaniu z 1691 roku znajduje się: "potantur" (to samo znaczenie).

7. Est *Hortus amoenitatis* cum virtutum floribus, e quibus unguenta conficere est in salutem vivis et defunctis. Ans[elmus].

8. Est *Minera Metallorum*, ad meos ditandos et armandos, depellendis hostibus. Alber[tus Magnus].

9. Est *Lapifudina*[15] Gemmarum, id est virtutum, ad coronandas animas. Aug[ustinus][16].

10. Est *Stella maris*, in mundi fluctibus, et peccatorum tenebris, qua dirigamur et illuminemur, ut portum intremus. Bern[ardus].”

III. Quinquagena.

“11. Est *Corona Gloriae*, constans Gemmis Meritorum, et Auro Charitatis: qua Mater Mea Coronatur, quoties Salutatur. Aug[ustinus].

12. Est *Vestis Regia* Mariae, qua peccatores conteguntur, ornantur justi. Bern[ardus].

13. Est *Castrum Trinitatis* Sidereum, non lapideum. Bern[ardus].

14. Est *Viridarium amoenitatis* cum fructibus gratiae et virtutum.

In eo Columba Spir[itus] Sanct[i] requiescit, pul[l]ius gratiarum enutrit: philomela solatii spiritalis meditatur: fragrat fama et virtus. Bern[ardus].

LXXII. EXCELLENTIAE SALUTATIONIS ANGELICAE.

I. PSALTERIUM. *Quinquagena Prima.* „ 1. Ea est Paradisus: in quo novus Adam, et Eva, Christus, et Maria sunt ad regenerationem hominum positi. *Bern.* 2. Est ea Cœlum sidereum stellis Virtutum, Gratiarum, Scientiarum, et Meritorum *Aug.* 3. Est Sol mundi ornatum, quo is regitur, illuminatur, incalescit igne castitatis. *Ansel.* 4. Est Fons vitæ in Ecclesia; quo lavantur scelerati, sanantur infirmi, potentur sitibundi, scientiarum horti rigantur. *Aug.* 5. Est Arbor vitæ, suscitans mortuos: sanans infirmos, conservans vivos *Hieron.* „

2. *Quinquagena.* „ 6. Est Arbor scientiæ boni et mali: cujus gustu docentur mei bona facere, fugere mala. *Ans.* 7. Est Hortus amænitatis cum virtutum floribus, e quibus unguenta conficere est in salutem vivis, et defunctis. *Ans.* 8. Est Minera metallorum; ad meos ditandos, et armandos, depellendis hostibus. *Alber.* 9. Est lapifudina gemmarum, id est virtutum, ad coronandas animas. *Aug.* 10. Est Stella maris, in mundi fluctibus, et peccatorum tenebris, qua dirigamur, et illuminemur, ut portum intremus. *Bern.* „

3. *Quinquagena.* „ 11. Est Corona gloriæ, constans gemmis meritorum, et auro charitatis: qua Mater mea coronatur, quoties salutatur. *Aug.* 12. Est vestis Regia Mariæ, qua peccatores conteguntur, ornantur justi. *Bern.* 13. Est Castrum Trinitatis Sidereum, non lapideum. *Bern.* 14. Est Viridarium amænitatis cum fructibus gratiæ, et virtutum. In eo columba Spir. Sanct. requiescit, pullus gratiarum enutrit: philomela solatii spiritalis meditatur: fragrat fama, et virtus. *Bern.* 15. Est Civitas gemmis, au-

SIEDEMDZIESIĄT DWIE CENNE ZALETY „ZDROWAŚ MARIO”

PIERWSZY RÓŻANIEC.

Pierwsza pięćdziesiątka.

1. „Zdrowaś Mario” to raj, w którym zostali umieszczeni Nowy Adam i Ewa, Chrystus i Maryja, dla odrodzenia ludzi (*św. Bernard*).

2. „Zdrowaś Mario” to olśniewające Niebo Gwiazd Cnót, Łask, Nauk i Zasług (*św. Augustyn*).

3. „Zdrowaś Mario” to Słońce, które zdobi świat, dzięki któremu jest prowadzony, oświetlany i ogrzewany promieniami czystości (*św. Anzelm*).

---

[15] W wydaniu z 1691 roku występuje: “lapifodina” (to samo znaczenie).

[16] W wydaniu z 1691 roku występuje: “Bern[ardus]”.

4. „Zdrowaś Mario" jest Źródłem Życia w Kościele, w którym obmywają się grzesznicy, uzdrawiają chorzy, gasi się pragnienie, podlewa ogrody nauki (*św. Augustyn*).

5. „Zdrowaś Mario" jest Drzewem Życia, które wskrzesza umarłych, uzdrawia chorych, pielęgnuje żywych. (*Święty Hieronim*).

***Druga pięćdziesiątka*.**

6. „Zdrowaś Mario" to Drzewo poznania dobra i zła, którego smak uczy mnie czynić dobro i uciekać przed złem (*św. Anzelm*).

7. „Zdrowaś Mario" to Ogród Przyjemności, z Kwiatami Cnót, z których można sporządzać balsamy na zbawienie żywych i olejki dla zmarłych (*św. Anzelm*).

8. „Zdrowaś Mario" jest Kopalnią Metali, która ma wzbogacać i bronić moje dobra oraz przepędzać wrogów (*św. Albert Wielki*).

9. „Zdrowaś Mario" jest Kopalnią Klejnotów, czyli Cnót, które ukoronują dusze (*św. Augustyn*).

10. „Zdrowaś Mario" jest Gwiazdą morską, pomiędzy falami świata a ciemnością grzechów, przez którą jesteśmy prowadzeni i oświeceni, aż do wejścia do Portu (*św. Bernard*)".

***Trzecia pięćdziesiątka*.**

11. „Zdrowaś Mario" jest Koroną Chwały, wykonaną z Klejnotów Zasługi i ze Złota Miłosierdzia, którym Moja Matka jest ukoronowana, niezależnie od tego, ile razy jest pozdrawiana (*św. Augustyn*).

12. „Zdrowaś Mario" to Królewska Szata Maryi, w którą okrywają się grzesznicy, a przyozdabiają sprawiedliwych (*św. Bernard*).

13. „Zdrowaś Mario" to niebiański, nie kamienny, zamek Najśw. Trójcy (*św. Bernard*).

14. „Zdrowaś Mario" to sad Pocieszenia, z Owoców Łaski i Cnót: w nim odpoczywa Gołębica Ducha Św., karmi się pisklę łask, medytuje słowik duchowej pociechy i woń dobrej sławy i cnót (*św. Bernard*).

15. Est *Civitas Gemmis Auroque constructa* Militantis Ecclesiae. Bernard[us]."

II. PSALTER[IUM].

I. Quinquagena.

"16. Ave est *Templum Salomonis*, in quo Hostiae, Vota, Sacramenta Deo offeruntur, peccata delentur, tribulationes pelluntur, auxilia impetrantur Sanctorum; melodiae Beatorum audiuntur; Dei Filius incarnatur. Aug[ustinus].

17. Ave est *Vitis Engaddi*, quae Balsamum mundo protulit, quo sanantur aegri, illuminantur caeci, vivi utuntur, et mortui unguntur. Aug[ustinus].

18. Est *Scala et Stella Jacob*, qua itur, rediturque Caelo. Hieron[ymus].

19. *Arca*[17] *Testamenti*, in qua sunt Tabulae Legis Sapientae Divinae, et Manna Consolationis. Bern[ardus].

20. Est *Arca Noè*, qua mundus a peccatorum diluvio liberatur, et ab inundatione tribulationum protegitur Ansel[mus]."

II. Quinquagena.

---

[17] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Est Arca".

"21. Ave est *Iris Clementiae*, dantis veniam superbiae, auro avaritiae, virori vanae laetitiae, inconstantiae etc. Aug[ustinus].
22. Est *Mons Dei*, quo terrena deseruntur, cor surgit, Sodomaeum incendium effugitur. Hieron[ymus].
23. Est *Campus Seminum Virtutum*. Basil[ium].
24. Est *Organum* laetificandis Coelis: *Cythara* excitandae in Ecclesia laetitiae, *Symphonia* peccatis fugandis. Amb[rosius]; Beda.
25. Est *Sylva solitariae devotionis*: ubi ferae sub jugo stant poenitantiae, cursuque veloci fugiunt mundum. Damasc[enus]".

III. Quinquagena.

"26. Ave est *Pratum amoenitatis*, in quo pascuntur Greges Christi. Ansel[mus].
27. Est *Flumen Suavitis*, *Fertilitatis*, quo Ecclesiae terra fovetur, rigatur. Basil[ius].
28. Est *Mare Divitiarum*; absque procellis, quo tute itur ad Astra. Albert[us].

tur: fragrat fama, et virtus. *Bern.* 15. Est Civitas gemmis, auroque constructa militantis Ecclesiæ. *Bernard.* „

II. PSALTER. 1. *Quinquagena.* „ 16. *Ave* est Templum Salomonis, in quo Hostiæ, Vota, Sacramenta Deo offeruntur; peccata delentur, tribulationes pelluntur; auxilia impetrantur Sanctorum; melodiæ Beatorum audiuntur; Dei Filius incarnatur. *Aug.* 17. *Ave* est Vitis Engaddi, quæ balsamum mundo protulit; quo sanantur ægri, illuminantur cæci, vivi utuntur, et mortui unguntur. *Aug.* 18. Est Scala, et Stella Jacob, qua itur rediturque cœlo. *Hieron.* 19. Arca Testamenti, in qua sunt tabulæ Legis sapientiæ divinæ, et Manna consolationis. *Bern.* 20. Est Arca Noe, qua mundus a pec-

74
catorum diluvio liberatur, et ab innundatione tribulationum protegitur *Ansel.* „

2. *Quinquagena.* „ 21. *Ave* est iris Clementiæ, dantis veniam superbiæ, auro avaritiæ, virori vanæ lætitiæ, incostantiæ etc. *Aug.* 22. Est Mons Dei, quo terrena deseruntur, cor surgit, Sodomæum incendium effugitur. *Hieron.* 23. Est campus seminum virtutum. *Basil.* 24. Est organum lætificandis cœlis: Cythara excitandæ in Ecclesia lætitiæ. Symphonia peccatis fugandis. *Amb. Beda.* 25. Est Sylva solitariæ devotionis: ubi feræ sub jugo stant pœnitentiæ, cursuque veloci fugiunt mundum. *Damasc.* „

3. *Quinquagena.* „ 26. *Ave* est pratum amænitatis, in quo pascuntur greges Christi. *Ansel.* 27. Est flumen suavitatis, fertilitatis, quo Ecclesiæ terra fovetur, rigatur. *Basil.* 28. Est Mare divitiarum; absque procellis, quo tute itur ad Astra. *Albert.* 29. Est

15. „Zdrowaś Mario" to miasto zbudowane z klejnotów i złota Kościoła Wojującego (*św. Bernard*)".

DRUGI RÓŻANIEC.

Pierwsza pięćdziesiątka.

16. „Zdrowaś Mario" to Świątynia Salomona, w której składa się Bogu ofiary, śluby, sakramenty, wymazuje grzechy, usuwa udręki, uzyskuje pomoc świętych, słychać melodie błogosławionych, wcielił się Syn Boga (*św. Augustyn*).

17. „Zdrowaś Mario” to winorośl Engaddi, która ofiarowała światu balsam, który uzdrawia chorych, oświeca niewidomych, używają go żywi i namaszczają nim umarłych (*św. Augustyn*).

18. „Zdrowaś Mario” to drabina i gwiazda Jakuba, po której wchodząc idzie do nieba (*św. Hieronim*)

19. „Zdrowaś Mario” to Arka Przymierza, w której znajdują się Tablice Prawa Mądrości Bożej i Manna Pocieszenia (*św. Bernard*).

20. „Zdrowaś Mario” jest Arką Noego, dzięki której świat zostaje uwolniony od powodzi grzechów i chroniony przed powodzią cierpień (*św. Anzelm*)”.

***Druga pięćdziesiątka*.**

21. „Zdrowaś Mario” to Tęcza Łaski, która przebacza pysze, złotej chciwości, frywolnej młodzieńczej radości, zmienności itp. (*Święty Augustyn*)

22. „Zdrowaś Mario” to Góra Boża, która oddziela od rzeczy ziemskich, tam odradza się serce, chroni przed ogniem Sodomy (*św. Hieronim*).

23. „Zdrowaś Mario” jest polem zasianych Cnót (*św. Bazyli*).

24. „Zdrowaś Mario” jest jak organy radujące niebiosa; cytra radości, aby wzmocnić Kościół; melodia odpędzająca grzechy (*Św. Ambroży; św. Beda*).

25. „Zdrowaś Mario” jest jak las samotnej modlitwy, gdzie instynkty znajdują się pod jarzmem pokuty i szybkimi krokami uciekają światu (*św. Jan Damasceński*).

***Trzecia pięćdziesiątka*.**

26. “Zdrowaś Mario” jest jak łąka przyjemności, na której pasą się stada Chrystusa (*św. Anzelm*).

27. „Zdrowaś Mario” jest jak rzeka słodyczy i żyzności, dzięki której karmiona i nawadniana jest ziemia Kościoła (św. Bazyli)

28. „Zdrowaś Mario” to morze bogactwa wolne od burz, przez które można bezpiecznie przejść do chwały (*św. Albert Wielki*)

29. Est *Domus et hospitium Trinitatis, et Triclinium.* Ric[hardus] de S[ancto] Vic[tore].
30. Est *Statera operum* humanorum. Damas[cenus].”

III. PSALTER[IUM].

I. Quinquagena.

“31. Ave est *Bibliotheca scientiarum* divin[arum] et hum[anarum]. Amb[rosius].
32. Est *Gazophyl[acium] thesaurorum Dei*: unde Bona Coeli, Christi, etc., egenis nobis dispensantur. Damasc[enus].
33. Est *Fabrica mundi* reparati. Aug[ustinus].
34. Est *Vallis*, qua humilitatem reperimus. Hayimo[n].
35. Est *Horreum Misericordiae*, e quo animae nutriuntur.”

II. Quinquagena.

“36. Est *Altare* Dei Viventis, nostrae[18] Requies. Orig[enes].
37. Est *Thymiama* sanctae fragantiae; cum quo opera nostra offerimus in odorem suavitatis. Bed[a].
38. Est *Liber Vitae* Justorum. Damasc[enus].
39. Est *Via Coeli*, qua ad Patriam, et Patrimonium pervenitur. Ansel[mus].
40. Est *Scutum*, quo ignea tela nequissimi extinguuntur; vincuntur adversa. Bern[ardus].”

III. Quinquagena.

“41. Ave est *Arcus, et Sagitta* hostibus vulnerandis, ut ad Triumphum Imperatoris perveniatur. Bas[ilius].
42. Est *Camisia Castitatis*, Velum Honestatis, Zona Dignitatis, Annulus Coelestis Desponsationis.
43. Est *Sertum Florum*, Beatis Coronandis. Aug[ustinus].
44. Est *Janua Coeli*, salvandis animabus. Alber[tus Magnus].
45. Est *Clibanus*, ubi Cibus[19] est Panis Angelorum, Dans vitam mundo. Bern[ardus]”.

divitiarum; absque procellis, quo tute itur ad Astra. *Albert.* 29. Est Domus, et hospitium Trinitatis, et Triclinium. *Ric. de s. Vic.* 30. Est Statera operum humanorum. *Damas.* „

III. PSALTER. 1. *Quinquagena.* „ 31. *Ave* est Bibliotheca scientiarum divin. et hum. *Amb.* 32. Est Gazophyl. thesaurorum Dei: unde bona cœli, Christi etc. egenis nobis dispensantur. *Damasc.* 33. Est fabrica mundi reparati. *Aug.* 34. Est vallis, qua humilitatem reperimus. *Hayimo.* 35. Est horreum Misericordiæ, e quo animæ nutriuntur. „

2. *Quinquagena.* „ 36. Est Altare Dei viventis, nostræ requies. *Orig.* 37. Est Thymiama sanctæ fragantiæ; cum quo opera nostra offerimus in odorem suavitatis. *Bed.* 38. Est Liber vitæ Justorum. *Damasc.* 39. Est via cœli, qua ad patriam, et patrimonium pervenitur. *Ansel.* 40. Est Scutum, quo ignea tela nequissimi extinguuntur; vincuntur adversa. *Bern.*

3. *Quinquagena.* „ 41. *Ave* est Arcus, et sagitta hostibus vulnerandis, ut ad triumphum Imperatoris perveniatur. *Bas.* 42. Est Camisia Castitatis, Velum honestatis, Zona dignitatis, Annulus cœlestis desponsationis. 43. Est Sertum florum, Beatis coronandis. *Aug.* 44. Est Janua cœli, salvandis animabus. *Alber.* 45. Est Clibanus, ubi cibus est Panis Angelorum, Dans vitam mundo. *Bern.* „

29. „Zdrowaś Mario” to dom, hotel i spiżarnia Najśw. Trójcy (św. Ryszard od św. Wiktora).

30. “Zdrowaś Mario” jest wagą dzieł ludzkich (św. Jan Damasceński).

TRZECI RÓŻANIEC.

Pierwsza pięćdziesiątka.

31. “Zdrowaś Mario” to biblioteka wiedzy boskiej i ludzkiej (*św. Ambroży*).

---

[18] W wydaniu z 1691 roku występuje: “nostra”.
[19] W wydaniu z 1691 roku występuje „caetus”, które nie jest istniejącym słowem; gdyby chodziło o „coetus”, oznaczałoby ono „zjednoczenie”.

32. "Zdrowaś Mario" jest komnatą Bożych Skarbów, obdarza potrzebujących dobrami niebiańskimi, Chrystusowymi itd. (*Św. Jan Damasceński*).

33. „Zdrowaś Mario" jest placem budowy odkupionego świata (*św. Augustyn*).

34. „Zdrowaś Mario" to dolina, w której odnajdujemy pokorę (*Aimone*).

35. „Zdrowaś Mario" jest spichlerzem Miłosierdzia, z którego karmią się dusze."

***Druga pięćdziesiątka*.**

36. „Zdrowaś Mario" jest ołtarzem Boga żywego, naszym odpoczynkiem (*Orygenes*).

37. „Zdrowaś Mario" to perfumy o przyjemnym zapachu, wraz z którym oferujemy nasze dzieła o słodkim zapachu (*św. Beda*)

38. „Zdrowaś Mario" to księga życia Sprawiedliwych (*św. Jan Damasceński*).

39. „Zdrowaś Mario" jest drogą do nieba, przez którą dociera się do Ojczyzny i nagrody (*św. Anzelm*)

40. „Zdrowaś Mario" jest tarczą, za pomocą której gaszone są najgorsze ogniste strzały; pokonuje się przeciwności losu (*św. Bernard*).

***Trzecia pięćdziesiątka*.**

41. „Zdrowaś Mario" jest łukiem i strzałą do rozproszenia wrogów, abyśmy osiągnęli triumf Cesarza (*św. Bazyli*).

42. „Zdrowaś Mario" jest koszulą czystości, zasłoną uczciwości, pasem godności, pierścieniem niebiańskich zaślubin.

43. „Zdrowaś Mario" jest koroną z kwiatów, która ma udekorować błogosławionych (*św. Augustyn*).

44. „Zdrowaś Mario" jest bramą Niebios, ku zbawieniu dusz (*św. Albert Wielk*i).

45. „Zdrowaś Mario" jest piecem, z którego wychodzi chleb Anielski, pokarm dający życie światu (*św. Bernard*).

IV. PSALTER[IUM].

I. Quinquagena.

"46. Ave est *Murus*, *et Seps* Civitatis contra hostes. Ans[elmus].
47. Est *Nubes Rorida*, unde mundus rigatur, floret, fructificat. Aug[ustinus].
48. Est *Apotheca Charismatum*, morbis medendis. Bern[ardus].
49. Est *Speculum Puritatis*, in quo Aetherea contemplamur. Ans[elmus].
50. Est *Microcosmus*, quo exterior microcosmus[20] est reformatus".

II. Quinquagena.

[20] W wydaniu z 1691 roku występuje: "macrocosmus" (makrokosmos?).

“51. Ave est *Vas* Potentiae Patris, Sapientae Filii, Bonitatis Spir[itus] Sanct[i]. Bern[ardus].
52. Est *Seraphina Civitas* Beatorum. Augustin[us].
53. Est *Justitiae Thronus* thronorum Sanctorum, ad quem Pax facta est.
Estque *Dominium dominationum.* Bas[ius].
54. Est *Potentia potestatum*, contra potestates tenebrarum. Petr[us] Damian[us].
55. Est *Directorium principatuum*, quo ad Coelum ducimur. Blesens[is]”.

III. Quinquagena.

“56. Ave est *Providentia maxima*, qua Provinciae[21], ad magna bona disponuntur. Aug[ustinus].
57. Est quasi *Inspiratio prima Angelorum* pro Humanitate Christi exaltanda, contra Luciferi superbiam. Bern[ardus].
58. Est *Spes prima*[22] *Patriarcharum*, conferens ad Incarnationem. Aug[ustinus].
59. Est *Regina Prophetarum*: ad quam causae Prophetiae sunt ordinatae. Hieron[ymus].
60. *Fides*[23] *Apostolorum*, qua mira sunt operati. Amb[rosius]”.

IV. PSALTER. 1. *Quinquagena.* „46. *Ave* est murus, et seps civitatis contra hostes. *Ans.* 47. Est Nubes rorida, unde mundus rigatur, floret, fructificat. *Aug.* 48. Est Apotheca charismatum, morbis medendis. *Bern.* 49. Est Speculum puritatis, in quo AEtherea contemplamur. *Ans.* 50. Est Microcosmus, quo exterior Microcosmus est reformatus. „

2. *Quinquagena.* „51. *Ave* est Vas potentiæ Patris, sapientiæ Filii, Bonitatis Spir. Sanct. *Bern.* 52. Est Seraphina civitas Beatorum. *Augustin.* 53. Est Justitiæ thronus Thronorum Sanctorum, ad quem Pax facta est. Estque Dominium Dominationum. *Bas.* 54. Est Potentia Potestatum contra potestates tenebrarum. *Petr. Damian.* 55. Est Directorium Principatuum, quo ad cœlum ducimur. *Blesens.* „

3. *Quinquagena.* „56. *Ave* est Providentia maxima, qua Pro-

75

vinciæ, ad magna bona disponuntur. *Aug.* 57. Est quasi inspiratio prima Angelorum pro Humanitate Christi exaltanda, contra Luciferi superbiam. *Bern.* 58. Est Spes prima Patriarcharum, conferens ad Incarnationem. *Aug.* 59. Est Regina Prophetarum: ad quam causæ Prophetiæ sunt ordinatæ. *Hieron.* 60. Fides Apostolorum, qua mira sunt operati. *Amb.* „

CZWARTY RÓŻANIEC.

Pierwsza pięćdziesiątka.

46. Zdrowaś Mario” to mur i żywopłot otaczający miasto przeciwko wrogom (*św. Anzelm*).

47. „Zdrowaś Mario” to obłok Rorid, z którego nawadniany jest świat, aby kwitł i przynosił owoce (*św. Augustyn*).

---

[21] W wydaniu z 1691 roku występuje: “Providentiae” (Opatrzności).
[22] W wydaniu z 1691 roku brakuje: “prima”.
[23] W wydaniu z 1691 roku występuje: “Est Fides”.

48. „Zdrowaś Mario" jest skarbnicą charyzmatów, aby uzdrawiać od zła (*św. Bernard*).

49. „Zdrowaś Mario" jest zwierciadłem Czystości, w którym kontemplujemy rzeczywistość Niebios (*św. Anzelm*).

50. „Zdrowaś Mario" to rzeczywistość, która odkupił świat widzialny."

Druga pięćdziesiątka.

51. „Zdrowaś Mario" jest naczyniem Mocy Ojca, Mądrości Syna, Dobroci Ducha Świętego (*św. Bernard*).

52. "Zdrowaś Mario" to serafickie miasto błogosławionych (*św. Augustyn*).

53. „Zdrowaś Mario" to tron tronów sprawiedliwości Świętych, gdzie zapanował pokój; „Zdrowaś Maryjo" dominuje także nad panowaniem (św. Bazyli).

54. „Zdrowaś Mario" ma moc przeciw mocom ciemności (św. Piotr Damiani).

55. "Zdrowaś Mario" jest paszportem Księstw, z którym jesteśmy prowadzeni do Nieba (Blesense)".

***Trzecia pięćdziesiątka*.**

56. „Zdrowaś Mario" jest największą Opatrznością, przez którą można cieszyć się wielkimi dobrami (*św. Augustyn*).

57. „Zdrowaś Mario" jest pierwszym hymnem aniołów, jego cel to wywyższenie człowieczeństwa Chrystusa wobec pychy Lucyfera (*św. Bernard*).

58. „Zdrowaś Mario" jest pierwszą nadzieją Patriarchów na przyjście Wcielenia[24] *(św. Augustyn).*

59. „Zdrowaś Mario" jest Królową Proroków: Jej zostały powierzone wszystkie Proroctwa (*św. Hieronim*).

60. „Zdrowaś Mario" to wiara Apostołów, dzięki której działy się rzeczy przedziwne (*św. Ambroży*).

V. PSALTERII.

I. Quinquagena.

"61. Ave est *Martyrum Fortitudo*, qua cuncta devicerunt supplicia. Albert[us].

62. Est *Doctorum*[25] *Scientia*: per quam se regulant et judicant. Dion[isius].

63. Est *Potestas Pontificum*, quam super Ecclesiae Sacramenta acceperunt: quatenus Incarnationem continet. Albert[us].

64. Est *Confessorum Perseverantia*, in tribulationibus, dum ad Regnum pertingerent. Raban[us].

65. Est *Vita Religiosorum*, qua mundo moriuntur conformiores Deo. Cassiod[orus]".

---

[24]Wyraźne odniesienie do Niewiasty, zapowiedzianej w Rdz 3,15, która miała zmiażdżyć głowę węża.

[25] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Datorum" (darów).

II. Quinquagena.

"66. Ave est *Gloria Sacerdotum*: per quam acceperunt in Corpus Domini veram et mysticam potestatem. Beda.

67. Est *Puritas Virginum*, qua Deo desponsantur, voluptates respuunt caeteras, angelice conversantes. Hieron[ymus].

68. Est *Mundi Principium et Regula*, qua ad pauperes, divites, et[26] nobiles mensurare discitur. Bern[ardus].

69. Est *Tolerantia poenitentium*, per eam enim innumeri poenitentias peregerunt, et salvati sunt. August[inus].

70. Est *Auxiliatrix incipientum.*

71. Est *Robur proficentium.*

72. Est *Contemplatio perfectorum*".

Sponsus, cessante JESU, supplex agit gratias pro his cunctis; fateturque, vidisse JESUM, esse tanti, ut pro eo sit martyrium continuum usque ad Judicii diem non defugiendum.

Speciales agit gratias dicendi JESU: quod eadem illa S. Iacobus Major olim revelarit S. Dominico, quando in Hispania pene ad mortem usque decumbebat: verum ea ex revelatione sic fuit spiritu, et corpore recreatus, ut protinus convaluerit.

V. PSALTERII. 1. *Quinquagena.* „ 61. *Ave* est Martyrum fortitudo, qua cuncta devicerunt supplicia. *Albert.* 62. Est Doctorum scientia: per quam se regulant, et judicant. *Dion.* 63. Est Potestas Pontificum, quam super Ecclesiæ Sacramenta acceperunt: quatenus Incarnationem continet. *Albert.* 64. Est Confessorum perseverantia, in tribulationibus, dum ad Regnum pertingerent. *Raban.* 65. Est Vita Religiosorum, qua mundo moriuntur conformiores Deo. *Cassiod.* „

2. *Quinquagena.* „ 66. *Ave* est Gloria Sacerdotum: per quam acceperunt in Corpus Domini veram, et mysticam potestatem. *Beda.* 67. Est Puritas Virginum, qua Deo desponsantur, voluptates respuunt cæteras, angelice conversantes. *Hieron.* 68. Est Mundi principium, et regula, qua ad Pauperes, Divites, et Nobiles mensurare discitur. *Bern.* 69. Est Tolerantia pœnitentium, per eam enim innumeri pœnitentias peregerunt, et salvati sunt. *August.* 70. Est Auxiliatrix Incipientium. 71. Est Robur Proficientium. 72. Est Contemplatio Perfectorum. „

Sponsus, cessante Jesu, supplex agit gratias pro his cunctis; fateturque, vidisse Jesum, esse tanti, ut pro eo sit martyrium continuum usque ad Judicii diem non defugiendum. Speciales agit gratias dicenti Jesu: quod eadem illa s. Jacobus Major olim revelarit s. Dominico, quando in Hispania pene ad mortem usque decumbebat: verum ea ex revelatione sic fuit spiritu, et corpore recreatus, ut protinus convaluerit.

PIĄTY RÓŻANIEC.

Pierwsza pięćdziesiątka.

61. „Zdrowaś Mario" to wielka siła męczenników, dzięki której oni zwyciężyli wszystkie męki (św. Albert Wielki).

62. „Zdrowaś Mario" jest wiedzą lekarzy, dzięki której oni dokonywali rozeznania i osądzali (*św. Dionizy*).

[26] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "et".

63. „Zdrowaś Mario" to moc Papieży, którą otrzymali ponad sakramentami Kościoła, aby podtrzymać żywym Wcielenie (*św. Albert Wielki*).

64. „Zdrowaś Mario" to wytrwałość wyznawców wiary w ucisku, w drodze do Królestwa (*św. Rabano Mauro*).

65. „Zdrowaś Mario" daje życie zakonnikom, z nim umierają światu ci, którzy są najbardziej posłuszni Bogu (*Kasjodor*).

***Druga pięćdziesiątka*.**

66. „Zdrowaś Mario" jest chwałą kapłanów, ponieważ otrzymali oni rzeczywistą i mistyczną władzę nad Ciałem Pańskim (*św. Beda*).

67. „Zdrowaś Mario" jest czystością Dziewic, z którą poślubiły Boga, i odrzuciły inne miłości, pozostając anielskimi (*św. Hieronim*).

68. „Zdrowaś Mario" jest podstawową zasadą i regułą świata, dzięki której uczymy się oceniać biednych, bogatych i szlachtę (*św. Bernard*).

69. „Zdrowaś Mario" to cierpliwość grzesznikow, dzięki której niezliczeni odbyli pokutę i zostali zbawieni (*św. Augustyn*).

70. „Zdrowaś Mario" jest Wspomożycielką tych, którzy zaczynają.

71. „Zdrowaś Mario" jest siłą zaawansowanych.

72. „Zdrowaś Mario" jest kontemplacją doskonałości.

Nowy Oblubieniec, gdy Jezus skończył, modląc się, podziękował mu za te wszystkie słowa i zeznał, że widział Jezusa tak majestatycznego, że dla niego niemożność spotkania z Nim była ciągłym męczeństwem, aż do dnia Sądu.

Szczególnie dziękował Jezusowi za słowa: ponieważ były tymi samymi, które św. Jakub Większy objawił pewnego razu św. Dominikowi w Hiszpanii, gdy był już bliski śmierci; jednakże po tym Objawieniu poczuł się tak ożywiony na duchu i ciele, że natychmiast wyzdrowiał.

CAPUT XI.
De Signo Praedestinationis, vel Reprobationis Revelatio.

Sponsi Novelli modus dicendi Angelicam Salutationem peculiaris erat iste: ***AVE Maria, o Misericordisissima: pro nobis Virgo Mater Dei facta; Gratia Plena, Dominus Tecum: Benedicta Tu in Mulieribus.***

Et Benedictus Fructus Ventris Tui JESUS CHRISTUS, homo verus et verus Deus: pro peccatoribus Natus, Passus, Resuscitatus, et Sacramentis Honoratus; quem Virgo Concepisti per Spiritum Sanctum, cum Gabrieli respondisti hoc verbum humillimum: Ecce Ancilla Domini, fiat Mihi secundum Verbum Tuum. Amen.

Apparens ei aliquando B. Maria dictam formulam commendat, Sibi esse pergratam: quod totidem pene Excellentias Deiparae eximias, et singulares in ea continerentur, quot Categorematicae voces.

Denique his Diva concludit, dicens: "Dulcis Sponse: Secretum jam pandam tibi Divinae Providentiae.

I. Scias, et secure intelligas, quod et sine mora aliis patefacias: **quod signum probabile est, et propinquum aeternae damnationis; Horrere, et attediari[27], et negligere Salutationem Angelicam, totius mundi reparativam.**

II. Habentibus vero devotionem hanc[28], Signum est Ordinationis et Praedestinationis permagnum ad gloriam.

III. Propterea, qui tenet Me in hac Salutatione, semper Me teneat: donec ad Me in Paradisum perveniat.

CAPUT XI.

De Signo Prædestinationis, vel Reprobationis Revelatio.

Sponsi novelli modus dicendi Angelicam Salutationem peculiaris erat iste: *Ave Maria, o misericordissima: pro nobis Virgo Mater Dei facta: gratia plena, Dominus tecum: benedicta tu in mulieribus. Et benedictus Fructus ventris tui Jesus Christus: homo verus, et verus Deus: pro peccatoribus natus, passus, resuscitatus, et Sacramentis honoratus: quem Virgo concepisti per Spiritum Sanctum, cum Gabrieli respondisti hoc verbum humillimum: Ecce Ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum. Amen.* Apparens ei aliquando B. Maria dictam formulam commendat, sibi esse pergratam: quod totidem pene excellentias Deiparæ eximias, et singulares in ea continerentur, quot Categorematicæ voces. Denique his Diva concludit, dicens: *Dulcis Sponse: secretum jam pandam tibi divinæ Providentiæ. I. Scias, et*

76

secure, intelligas, quod et sine mora aliis patefacias: quod signum probabile est, et propinquum æternæ damnationis; Horrere, et attediari, et negligere Salutationem Angelicam, totius mundi reparativam. II. Habentibus vero devotionem hanc, signum est Ordinationis, et Prædestinationis permagnum ad gloriam. III. Propterea, qui tenet me in hac Salutatione; semper me teneat: donec ad me in Paradisum perveniat.

ROZDZIAŁ XI

Objawienie dotyczące przeznaczenia do zbawienia lub potępienia.

W ten szczególny sposób Nowy Oblubieniec odmawiał "Zdrowaś Mario": „Zdrowaś Maryjo, Najświętsza Maryjo, dla nas stałaś się Dziewicą Matką Boga, Pełną Łask, Pan z Tobą, Błogosławiona jesteś między niewiastami i

[27] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Attoediari".
[28] W wydaniu z 1691 roku występuje: "ad Hanc".

Błogosławiony Owoc Twojego Łona, Jezus Chrystus: prawdziwy Człowiek i prawdziwy Bóg, który za grzeszników narodził się, cierpiał, zmartwychwstał i został uwielbiony w sakramentach.

Ty, Dziewico, poczęłaś Go z Ducha Św., gdy odpowiedziałaś Gabrielowi tymi najpokorniejszymi słowami: Oto ja Służebnica Pańska, niech Mi się stanie według Twojego Słowa. Amen".

Czasami, objawiając się, Matka Najśw. polecała powyższą formułę, która bardzo jej się spodobała, gdyż zawiera w całości wybitną i osobliwą doskonałość Matki Bożej, jak w przytoczonych słowach.

Wreszcie po rozmowie Matka Najśw. zakończyła tymi słowami: „Słodki Oblubieńcze, teraz zdradzę ci tajemnicę Boskiej Opatrzności.

I. Wiedz i zrozum z całą pewnością to, co i ty powinieneś bezzwłocznie ogłosić innym: że prawdopodobnym i bliskim znakiem wiecznego potępienia jest strach, znudzenie i zaniedbywanie „Zdrowaś Mario", które odnowiło cały świat.

II. Dla tych, którzy mają to nabożeństwo (Zdrowaś Maryjo), jest to największy znak usposobienia i przeznaczenia do chwały.

III. Dlatego ten, kto zwraca się do Mnie w Zdrowaś Maryjo, łączy się ze Mną na zawsze, aż dotrze do Mnie w Niebie.

CAPUT XII.

De JESU CHRISTI Passione ineffabili Revelatio JESU.

I. Psalterium SS. Trinitatis mirifice conscientiam trepidantem confortat: errantem dirigit, et perficientem confirmat, Merito Domini Nostri JESU CHRISTI, et Beatissimae Virg[inis] Mariae, qui conscientias fidelium Floribus Virtutum ornant, et Fructibus Donorum Spiritus Sancti foecundant.

Unde suavissimum, et mirabile, temporibus nostris revelatum, narro EXEMPLUM.

Quidam ad Psalterium Christi et Mariae, cum aliquando devotius oraret, raptus est in Spiritu, non naturaliter, nec phantastice, sed per veram Dei Virtutem et Potestatem.

Quo in Raptu sentiebat se a Christo esse totaliter absorptum, et quasi in Ipsum mutatum.

Sentiens in capite Coronam Spineam; in manibus, et pedibus sensibiliter Domini JESU STIGMATA.

Proprium velle et nosse auferebatur ab Eo; dabaturque ei velle, et nosse Christi: ut, secundum hoc, jam in Coelo se esse videret: et seipsum tamen etiam orante[29] in terris intueretur.

Quod mirabile est homini: sed non Illi, qui fecit mirabilia magna solus.

II. Illi Dominus JESUS, in Spiritu, sic ajebat: *"Tu, aliique complures, te majores, dicere soletis: Ecce Dominus JESUS CHRISTUS tantum per medium diem sostinuit Passionem: et, cum Deus esset, facile id facturus erat.*

Quin graviora longe sustinere potuisset, si voluisset; non tamen fecit.

Nos vero servi ejus, annis multis gravissime tribulamur a mundo, carne, diabolo: nec sumus Deus, aut ferrei.

Cur ergo tantilli tanta, tamque diuturna patimur: cum Christus exiguo spatio Passionem complerit?

Veni ergo, et vide, quae tibi ostenduntur".

Dixit.

Et ecce subito erant in Regio Palatio: inque Cubiculo Regali.

Hic aderat puella ineffabilis ab decore, modesta[30], omnique virtute: et coram ea Angelus Gabriel, respondente: *"Ecce Ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum".*

CAPUT XII.

De Jesu Christi Passione ineffabili Revelatio Jesu.

I. Psalterium SS. Trinitatis mirifice conscientiam trepidantem confortat: errantem dirigit, et perficientem confirmat, Merito Domini nostri Jesu Christi, et beatissimæ V. Mariæ, qui conscientias fidelium floribus virtutum ornant, et fructibus donorum Spir. Sanct. fœcundant. Unde suavissimum, et mirabile, temporibus nostris revelatum, narro exemplum.

Quidam ad Psalterium Christi, et Mariæ, cum aliquando devotius oraret, raptus est in Spiritu, non naturaliter, nec phantastice, sed per veram Dei virtutem, et Potestatem. Quo in Raptu sentiebat se a Christo esse totaliter absorptum, et quasi in ipsum mutatum. Sentiens in capite Coronam spineam: in manibus, et pedibus sensibiliter Domini Jesu Stigmata. Proprium velle et nosse auferebatur ab eo; dabaturque ei velle, et nosse Christi: ut, secundum hoc, jam in cœlo se esse videret: et seipsum tamen etiam orante in terris intueretur. Quod mirabile est homini: sed non illi, *qui facit mirabilia magna solus.*

II. Illi Dominus Jesus, in Spiritu, sic ajebat: „Tu, aliique complures, te majores, dicere soletis: Ecce Dominus Jesus Christus tantum per medium diem sustinuit passionem: et, cum Deus esset, facile id facturus erat. Quin graviora longe sustinere potuisset, si voluisset; non tamen fecit. Nos vero servi ejus, annis multis gravissime tribulamur a mundo, carne, diabolo: nec sumus Deus, aut ferrei. Cur ergo tantilli tanta, tamque diuturna patimur: cum Christus exiguo spatio passionem complerit? Veni ergo, et vide, quæ tibi ostenduntur." Dixit. Et ecce subito erant in Regio palatio: inque cubiculo Regali. Hic aderat puella ineffabilis ab decore, modesta, omnique virtute, et coram ea Angelus Gabriel, respondente; *Ecce Ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum.* Eodem instanti verborum completorum,

ROZDZIAŁ XII

Objawienie Jezusa na temat Jego niewysłowionej męki.

I. Różaniec Najśw. Trójcy przedziwnie pociesza zagubione sumienie: kieruje błądzącymi i utwierdza tych, którzy podążają drogą doskonałości, przez zasługi

[29] W wydaniu z 1691 roku występuje: "morante[m]" (zamieszkujący).

[30] W wydaniu z 1691 roku występuje: "modestia" (cześć, powściągliwość).

naszego Pana Jezusa Chrystusa i Najświętszej Maryi Panny, które zdobią sumienia wiernych kwiatami cnót i zapładniają je owocami darów Ducha Świętego.

Z tego powodu opowiem bardzo słodki i wspaniały przykład, który objawił się w naszych czasach.

Pewnego razu pewien mężczyzna modlił się bardzo pobożnie Najświętszym Różańcem Chrystusa i Maryi, został uniesiony w duchu, nie ciałem i wyobraźnią, ale autentyczną zasługą i mocą Boga.

W tej ekstazie poczuł, że całkowicie upodobnił się do Chrystusa i jakby przemienił się w Niego, czując na głowie oraz na rękach i stopach koronę cierniową i dotkliwy ból stygmatów Pana Jezusa.

Odebrano mu wolę i wiedzę, a dano mu wolę i wiedzę Chrystusową, gdyż zaraz potem zobaczył, że jest w niebie, a jednocześnie widział samego siebie modlącego się na ziemi .

Jest niezwykłe dla człowieka, ale nie dla Tego, który jako jedyny dokonuje wielkich cudów.

II. Mówił do niego Pan Jezus w duchu w ten sposób: „Wy i wielu innych, waszych nauczycieli, zwykliście twierdzić: - Oto Pan Jezus Chrystus tylko przez pół dnia doświadczał męki, a ponieważ był Bogiem , z łatwością był w stanie ją znieść.

Rzeczywiście, gdyby chciał, mógłby znieść rzeczy znacznie bardziej uciążliwe; jednak tego nie zrobił.

My natomiast, Jego słudzy, od wielu lat w bardzo dotkliwy sposób jesteśmy dręczeni przez świat, przez ciało, przez diabła; i nie jesteśmy Bogiem ani nawet nie jesteśmy z żelaza.

Dlaczego więc my, tak mali, cierpimy tak wiele i tak długo, podczas gdy Chrystus dokonał Męki w krótkiej przestrzeni czasu?

Przyjdźcie więc i zobaczcie, co wam pokażę”.

To powiedziawszy, nagle znaleźli się w Pałacu Królewskim, w Komnacie Królewskiej.

Stała tam Dziewica o niewysłowionej piękności, pokorze i wszelkich cnotach, a przed Nią Anioł Gabriel, któremu odpowiedziała: „Oto ja Służebnica Pańska, niech Mi się stanie według Twego Słowa”.

ALAN MA WIZJĘ MĘKI CHRYSTUSA OD POCZĘCIA DO ŚMIERCI NA KRZYŻU.

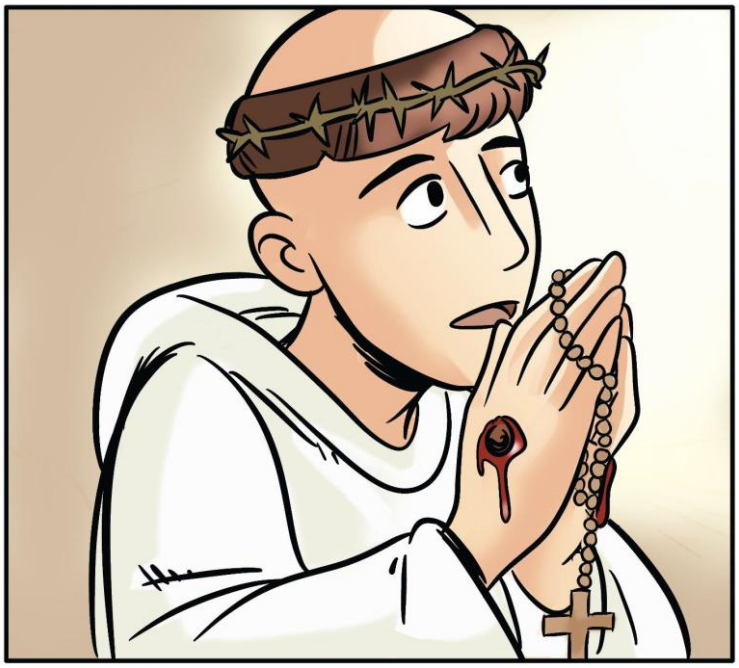

Alano modląc się, odczuł na swoim ciele Stygmaty Naszego Pana i ból Korony Cierniowej.

Następnie Jezus zabrał Alana, aby zobaczył Scenę Zwiastowania, gdzie Bóg Ojciec poślubił Świętą Marię. I oto Alan ujrzał Dzieciątko Jezus w miniaturze, doskonale ukształtowane w łonie Dziewicy Marii, trzymające świat w swoich rękach, i płakało, patrząc w stronę Jerozolimy, gdzie miało umrzeć. I Jezus rzekł do Alana: „Patrz, jak nieustannie cierpiałem męki za was i za dzieci Adama, od początku Mojego Poczęcia aż do godziny Mojej Śmierci!”.

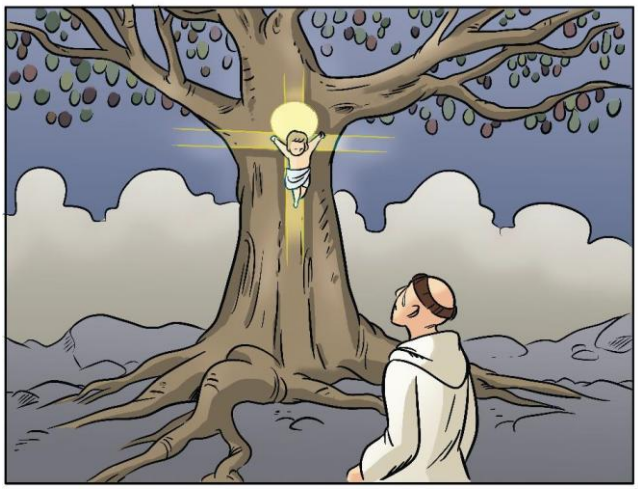

I Dzieciątko Jezus ukazało się Alano, wiszącemu na wielkim drzewie, i rzekło do niego: „Patrz, ile wycierpiałem dla ciebie!”.

Następnie Alan ujrzał Sprawiedliwość Bożą lecącą na czerwonym koniu i otrzymał od Madonny koronę różańcową jako lekarstwo na naprawę zdeprawowanego świata.

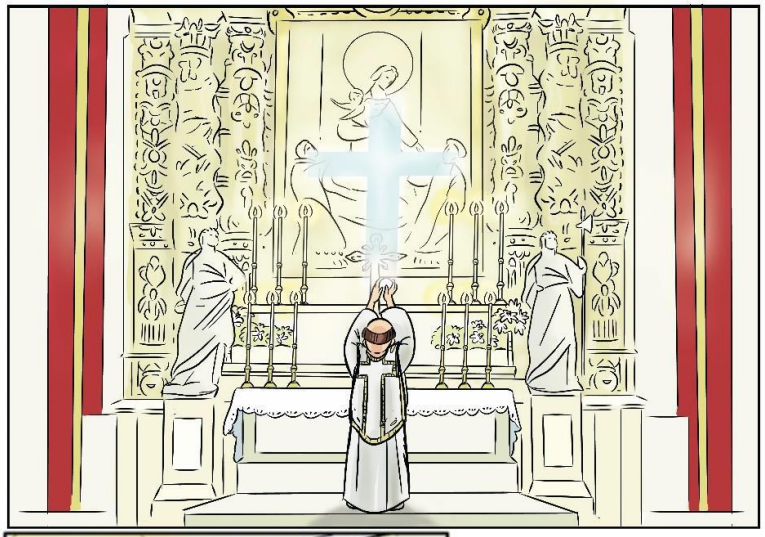

Pewnego dnia w rozdziale XIII Wizji, gdy Alan odprawiał Mszę Świętą, Jezus Ukrzyżowany ukazał mu się w Hostii i powiedział do niego: „Krzyżujesz mnie po raz drugi swoimi grzechami i zaniedbaniami... jesteś głupim psem, który nie potrafi szczekać." I zobaczył otwierającą się Otchłań, i zobaczył duchownych i książąt w piekle. A Jezus mu mówi: „Oto to będzie miejsce twojego odpoczynku, jeśli dłużej zaprzestaniesz głoszenia. Głoście mój różaniec: Przysięgam, że będę walczyć wraz z całym Dworem Niebieskim przeciwko wszystkim, którzy wam się w nim sprzeciwiają.
(rysunki Letizii Algeri, jak również ilustracje księgi V)

Eodem instanti verborum completorum, suis ille Sponsus oculis, sole tunc clarioribus, Intima Virginis Mariae Viscerum penetralia perspiciens subito factum Puellum vidit minimae qualitatis, instar aviculae parvulae, se a cunctis Membris absolutissime Perfectum Hominem.

Monente JESU: "*Vide diligenter*": videbat in qualibet Puelluli parte totum inesse mundum: ac rursus in mundi parte qualibet intra Puellum esse Ierosolymam Urbem, in qua Passus fuit.

Atque tunc, et exinde continuo Puellus tantillus aliter non est passus: quam sub extremum vitae patiebatur.

Et ajebat: *"Sic a Principio Meae Conceptionis ad horam usque Mortis, continue cruciatus pertuli pro te, et cunctis Adae filiis.*

Vide porro diligenter".

III. Et illico videbat Puellum JESUM in Cruce suffixum: quae ad Arboris instar immensae stabat, spectaculo tam miserando, ut ex Crucifixi compassione omnis creatura, non solum naturalis, sed et coelestis emori posse videretur.

Tunc ea spectanti ajebat Jesus: *"En quanta pro te pertuli.*

Scias, aliisque praedices:

1. *Ego pro quolibet peccato particulari continue, et distincte sic passus sum: tamque acerbe, ut si Vitae Mihi fuissent tot, quot in terris animata degebant, tot omni momento potuissem Mortibus extingui, nisi Deus Vitam Mihi sustentasset.*

2. *Patiebar item ea pro omni bono tuo, virtute, et Ordinatione per Ecclesiam instituenda.*

3. *Item pro quolibet dono gloriae singulis promerendo tanta sustinebam, ut si, quot sunt arenae*[31] *usquam, quot in coelo stellae, tot totae*[32] *mihi suppetissent, et singulae tamen vitae fuissent, sicut Angelorum, immortales: extingui nihilominus potuissem quovis instanti: ni me Dei potentia conservasset.*

RATIO.

Quia Verbum Dei in Me quantum erat, tantum amabat salutem, et dolebat perditionem singulorum, et maxime offensam Dei.

Is tamen ingens Dolor fui*[33] *ligatus sic, ut non redundaret in Corpus Meum, nisi quantum ad assumptos a Me communes defectus: et quantum sinebat Divinitas.

Sicut enim Gloria Mea erat ligata, ne in Corpus Meum redundaret: sic et poena.

Utque Gloria, sic, et Poena illi aequabatur, itemque Merita Mea, et Virtutes".

cundum verbum tuum. Eodem instanti verborum completorum, suis ille sponsus oculis, sole tunc clarioribus, intima Virginis Mariæ viscerum penetralia perspiciens subito factum puellum vidit minimæ qualitatis, instar aviculæ parvulæ, se a cunctis membris absolutissime perfectum hominem. Monente Jesu. *Vide diligenter:* Videbat in qualibet Puelluli parte totum inesse mundum: Ac rursus in mundi parte qualibet intra puellum esse Jerosolymam urbem, in qua passus fuit. Atque tunc, et exinde continuo

77

puellus tantillus aliter non est passus: quam sub extremum vitæ patiebatur. Et ajebat: *Sic a principio meæ Conceptionis ad horam usque mortis, continue cruciatus pertuli pro te, et cunctis Adæ filiis. Vide porro diligenter.*

III. Et illico videbat puellum Jesum in Cruce suffixum: quæ ad Arboris instar immensæ stabat, spectaculo tam miserando, ut ex Crucifixi compassione omnis creatura, non solum naturalis, sed et cœlestis emori posse videretur. Tunc ea spectanti ajebat Jesus: „En quanta pro te pertuli. Scias, aliisque prædices: 1. Ego pro quolibet peccato particulari continue, et distincte sic passus sum: tamque acerbe, ut si vitæ mihi fuissent tot, quot in terris animata degebant, tot omni momento potuissem mortibus extingui, nisi Deus vitam mihi sustentasset. 2. Patiebar item ea pro omni bono tuo, virtute, et ordinatione per Ecclesiam instituenda. 3. Item pro quolibet dono gloriæ singulis promerendo tanta sustinebam, ut si, quot sunt arenæ usquam, quot in cœlo stellæ, tot totæ mihi suppetissent, et singulæ tamen vitæ fuissent, sicut Angelorum, immortales: extingui nihilominus potuissem quovis instanti: ni me Dei potentia conservasset. Ratio. Quia verbum Dei in me quantum erat, tantum amabat salutem, et dolebat perditionem singulorum, et maxime offensam Dei. Is tamen ingens dolor fui ligatus sic, ut non redundaret in corpus meum, nisi quantum ad assumptos a me communes defectus: et quantum sinebat Divinitas. Sicut enim gloria mea erat ligata, ne in corpus meum redundaret: sic et pœna. Utque gloria, sic, et pœna illi æquabatur, itemque merita mea, et virtutes. „

[31] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "arena".**

[32] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "totae".**

[33] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "fuit" (był).**

W tej samej chwili, w której skończyła wymawiać te słowa, Nowy Oblubieniec oczyma, teraz jaśniejszymi niż słońce, patrząc na intymne wnętrzności Dziewicy Maryi, zobaczył, że nagle zostało poczęte bardzo małe Dzieciątko, kształtem przypominające małego ptaszka, Człowiek absolutnie doskonały we wszystkich swoich członkach.

Chociaż Jezus ostrzegał go: „Przyjrzyj się uważnie", widział, że w każdej części Małego Dziecka obecny jest cały świat; i znowu, w jakiejkolwiek części świata, która była w Dzieciątku, było Miasto Jerozolima, w którym On cierpiał.

I zarówno wtedy, jak i później, w sposób ciągły, bardzo małe Dzieciątko nie cierpiało inaczej, niż cierpiałoby pod koniec swojego życia.

I Jezus powiedział: „Tak od początku mojego poczęcia aż do godziny śmierci, nieustannie dręczony, cierpiałem za was i za wszystkie dzieci Adama. Obserwuj teraz uważnie":

III. I w tej chwili ujrzał Dzieciątko Jezus przybite do krzyża: Krzyż był jak ogromne drzewo, widok był tak współczujący, że wydawało się, że każde stworzenie, nie tylko naturalne, ale także niebiańskie, mogło umrzeć ze współczucia dla Ukrzyżowanego.

Następnie Jezus powiedział do tego, który to rozmyślał: „Oto wiele wycierpiałem dla ciebie!

Zrozum dobrze i oznajmij innym:

1. Ja za każdy poszczególny grzech cierpiałem w ten sposób nieustannie i wyraźnie: i to tak boleśnie, że gdybym miał tyle żyć, ile stworzeń żyje na ziemi, tyle razy i w każdej chwili, mógłbym zemdleć przez śmierć, gdybym Bóg nie wspierał mnie w życiu.

2. Tolerowałem to w ten sposób dla całego Waszego dobra, dla wszystkich waszych cnót i dla waszych święceń kapłańskich, które miałyby nastąpić dla dobra Kościoła.

3. W ten sam sposób tyle wycierpiałem męki za każdy dar chwały, na który każdy miał zasłużyć, że gdybym miał tyle indywidualnych żyć, nieśmiertelnych jak Aniołowie, ile jest ziaren piasku, ile jest gwiazd na niebie: niemniej jednak w każdej chwili mogłem umrzeć, gdyby Moc Boża nie zachowała mnie przy życiu.

Dzieje się tak dlatego, że ponieważ Słowo Boże jest we Mnie, tak samo umiłowałem zbawienie i odczuwałem ból z powodu zatracenia każdego, a przede wszystkim z powodu obrazy Boga.

Jednakże to ogromne cierpienie jest tak zjednoczone ze Mną, że nigdy nie osiągnęłoby pełni w Moim Ciele, gdyby nie wtedy, gdy wziąłbym na siebie wszystkie grzechy świata i na tak długo czas Bóg na to pozwolił.

Moja Chwała jest bowiem tak połączona z cierpieniem, że w Moim Ciele osiągnęła pełnię wraz z cierpieniem.

Dlatego zarówno chwała, jak i cierpienie są zrównane, i w ten sam sposób Moje Zasługi i Moje Cnoty są zrównane."

IV. Interea, videns haec, et audiens, tametsi intra se Christum sentiret.

Simul tamen, et se intra Christum sentiebat: sed sicut regulatum, et motum.

Ad arborem Crucis accessit propius.

Et ecce in momento sensit, nesciens quomodo, se esse intra B. V. Mariae Claustrum, ceu Templum: hic totus mundus clarior et pulchrior cernebatur, quam in se ipso.

Audit Puellum in Cruce clamantem: *"Miseremini mei, o filii Adae: pro quibus sic patior"*.

Nunc oro universos haec audituros, per Domini JESU CHRISTI Passionem; ut, quae subjicientur, sinceris mentibus capiant, contra mala praesentia, et proxime instantia; ne[34] improvisi obruantur.

Ecce:

SCHEMA PSALTERII.

V. Arbor stabat infinitae magnitudinis, omnibus plena fructibus, et in ea Beati omnes.

Trifurcata uno e Trunco dividebatur Triramis.

Quisque trium Ramus, erat rursum Quinqueramis: et in singulis Puer Crucifixus, qui sic spectanti loquebatur: *"Ecce, quae, quantaque patior.*

Sed intellige, quae cernis Incarnationi Meae.

TRIA inerant INFINITA:

1. *Essentia, seu Dei Verbum.*

2. *Unio hypostatica naturae finitae ad infinitam.*

3. *Et Potestas gratiae, ac gloriae.*

Secundum quoque[35] horum, ab instanti Conceptionis Meae erant tres Crucifixiones infiniti cruciatus.

1. *VERBI, quo ad Desiderium et Voluntatem infinitam Satisfaciendi Patri, ex infinito in homines Amore: adeo, ut si Deus esset mortalis potuisset* mori infinities, si voluisset.

At quia Deus mori non potuit: ideo vel sic in ME voluit mori, quantum licuit, amore vestri.

O homines, talem nec agnoscitis Amorem?

Vos igitur pii omnes attendite, si est dolor et amor, sicut Dolor et Amor Meus!

IV. Interea, videns hæc, et audiens; tametsi intra se Christum sentiret. Simul tamen, et se intra Christum sentiebat: sed sicut regulatum, et motum. Ad arborem Crucis accessit propius: et ecce in momento sensit, nesciens quomodo, se esse intra B. V. Mariæ Claustrum, ceu templum: hic totus mundus clarior, et pulchrior cernebatur, quam in se ipso. Audit Puellum in Cruce clamantem: *miseremini mei, o filii Adæ: pro quibus sic patior.* Nunc oro universos hæc audituros, per Domini Jesu Christi passionem; ut, quæ subjicientur, sinceris mentibus capiant, contra mala præsentia, et proxime instantia; ne improvisi obruantur. Ecce

SCHEMA PSALTERII.

V. Arbor stabat infinitæ magnitudinis, omnibus plena fructibus, et in ea Beati omnes. Trifurcata uno e trunco dividebatur triramis. Quisque trium ramus, erat rursum quinqueramis: et in singulis Puer crucifixus: qui sic spectanti loquebatur. *Ecce, quæ, quantaque patior. Sed intellige, quæ cernis Incarnationi meæ Tria inerant Infinita:* 1. *Essentia, seu Dei verbum.* 2. *Unio hypostatica naturæ finitæ ad infinitam.* 3. *et Potestas gratiæ, ac gloriæ. Secundum quoque horum, ab instanti Conceptionis meæ erant tres Crucifixiones infiniti cruciatus.* 1. *Verbi, quo ad Desiderium, et voluntatem infinitam satisfaciendi Patri,*

78

ex infinito in homines Amore: adeo, ut si Deus esset mortalis potuisset mori infinities, si voluisset. At quia Deus mori non potuit: ideo vel sic in me voluit mori, quantum licuit, amore vestri. O homines, talem nec agnoscitis amorem? Vos igitur pii omnes attendite, si est dolor, et amor, sicut dolor, et amor meus.

VI. *Quinquagena* 1. Ad infinitatem Passionis Dominicæ

[34] W wydaniu z 1691 roku występuje: "nec" (nè).

[35] W wydaniu z 1691 roku występuje: "quodque" (każdy).

IV. W międzyczasie, gdy Nowy Oblubieniec widział i słyszał te rzeczy i czuł w sobie Chrystusa; w tym samym czasie, gdy czując w sobie Chrystusa, czuł pociąg i przyciąganie do drzewa Jego Krzyża.

Podszedł tuż pod drzewo Krzyża.

I oto Nowy Oblubieniec nagle poczuł, nie rozumiejąc, jak to się stało, że znalazł się w Najśw. Maryi Pannie, jak w szkatułce, a raczej w Świątyni: stąd można było zobaczyć cały świat, jaśniejszy i piękniejszy niż jest sam w sobie!

Nowy Oblubieniec usłyszał wołanie Dzieciątka Jezus z Krzyża: „Zlitujcie się nade mną, dzieci Adama!

To przez was tak cierpię."

Teraz proszę tych wszystkich, którzy słyszą te rzeczy o Męce Pana Jezusa Chrystusa, aby całym sercem przyjęli to, co zostanie powiedziane poniżej, aby uniknąć obecnego i przyszłego zła; żeby nagle nie byli nim przygnieceni.

Oto:

WIZJA RÓŻAŃCA

V. Było drzewo nieskończonych rozmiarów, pełne wszystkich owoców, a na nim siedzieli wszyscy Święci.

Trzy konary odgałęziały się od pojedynczego Pnia.

Każda z trzech gałęzi została ponownie podzielona na pięć gałęzi, a pośrodku nich ukrzyżowano Dzieciątko Jezus, które powiedziało asystującym mu: „Oto ile i jak cierpię.

Zrozum zatem to, co widzisz na temat Mojego Wcielenia.

Były to trzy nieskończone rzeczywistości:

1. **Istota, czyli Słowo Boże;**
2. **Unia hipostatyczna natury skończonej i nieskończonej.**
3. **Moc łaski i chwały.**

Ale oprócz nich, od chwili mojego poczęcia, miały miejsce trzy ukrzyżowania przepełnione nieskończoną męka.

1. Ukrzyżowanie Słowa Boga co do pragnienia i nieskończonej woli wynagradzania Ojcu, ze względu na nieskończoną Miłość do ludzi, do tego stopnia, że gdyby Bóg był śmiertelny, byłby pragnął umrzeć nieskończoną ilość razy, gdyby mógł.

Ale ponieważ Bóg jako Słowo nie mógł umrzeć, dlatego chciał umrzeć we Mnie, o ile to było możliwe, dla waszej Miłości.

O ludzie, czy nie rozpoznajecie tej Miłości?

Dlatego wszyscy wielbiciele zastanówcie się, czy istnieje ból i miłość, takie jak Mój Ból i Miłość!

VI. I. QUINQUAGENA, ad Infinitatem Passionis Dominicae EX VERBO ortam oranda.

***ARBOR haec magna est Oratio Dominica, et Angelica Salutatio: Rami quinque sunt: utriusque priores quinae dictiones ex relatione Christi Domini*[36].**

I. RAMUS: AVE. *"Quia pro liberatione vestra ab omni,* *Vae maledictionis EVAE*, ***ecce SIC morior in Cruce inde a Conceptione.***

Morior, *Pater vester*, ***per et Creationem, et hanc Recreationem.***

Jam omnium patrum qui fuerunt, sunt, erunt, amores conjungantur; mei tamen Affectus partem nec minimam attingent.

Et eum sceleribus adhuc Crucifigitis, cui oratis, PATER NOSTER".

II. RAMUS: MARIA. "Quia et pro Mariae Salute, et pro mundi Illuminatione, **sic patior *Crucifixus.***

Quis? *Ens entium*, ***cui oratis: QUI ES, Existens in omnibus per Essentiam, Praesentiam, Potentiam, verius quam anima vestra in vobis existat.***

Jam mors corporis sit dolorosa, quanto plus animae?

Et Mea infinities acerbior est.

Et ubi vestra compassio?".

III. RAMUS: GRATIA. *"Quia ad Gratiam orbi impetrandam Crucifixus sum, SIC dolorose et amorose.*

Quis? Lux et Gloria Coelorum, cui oratis: IN COELIS.

Qua morte? Si coelorum mors esse posset: omnia viventia extinguerentur.

Ego plus vitae sum vestrae necessarius: Ego plus igne amoris in vos exaestuor*[37] *quam, si creata omnia unus ignis forent, aestuare is posset.

Et quae vestra redamatio?".

IV. RAMUS: PLENA. *"Quia plenissima cum infinitate Doloris, Amoris ac Meriti Crucifixus patior, ad removendam vestram* *inanitatem a bonis*, ***atque donandam*** *Plenitudinem* ***Meam Gratiae et Gloriae.***

At quis? Sanctus Sanctorum, cui oratis: SANTIFICETUR.

Qua morte?

Jungite omnium martyrum, omnium viventium mortes, cruciatus et cruces in unam; nulla tamen erit similis ad infinitum comparatio.

Bestiae discruciatae et morienti compatimini: ubi compassio Mei?".

VI. *Quinquagena.* I. Ad infinitatem Passionis Dominicæ ex verbo ortam oranda. Arbor hæc magna est Oratio Dominica, et Angelica Salutatio: Rami quinque sunt: utriusque priores quinæ dictiones ex relatione Christi Domini.

I. *Ramus. Ave.* „ Quia pro liberatione vestra ab omni, Væ maledictionis Evæ, ecce sic morior in Cruce inde a conceptione. Morior, Pater vester, per et Creationem, et hanc Recreationem. Jam omnium Patrum qui fuerunt, sunt, erunt, amores conjungantur; mei tamen affectus partem nec minimam attingent. Et eum sceleribus adhuc crucifigitis, cui oratis, *Pater Noster.* „

II. *Ramus. Maria.* „ Quia et pro Mariæ salute, et pro mundi Illuminatione sic patior crucifixus. Quis? Ens entium, cui oratis *Qui es*, existens in omnibus per Essentiam, præsentiam, potentiam, verius quam anima vestra in vobis existat. Jam mors corporis sit dolorosa, quanto plus animæ? Et mea infinities acerbior est. Et ubi vestra compassio? „

III. *Ramus. Gratia.* „ Quia ad gratiam orbi impetrandam crucifixus sum sic dolorose, et amorose. Quis? lux, et gloria cœlorum, cui oratis *In Cœlis.* Qua morte? Si cœlorum mors esse posset: omnia viventia extinguerentur: Ego plus vitæ sum vestræ necessarius: Ego plus igne amoris in vos exæstuor quam, si creata omnia unus ignis forent, æstuare is posset. Et quæ vestra redamatio? „

IV. *Ramus. Plena.* „ Quia plenissima cum infinitate doloris, amoris, ac meriti crucifixus patior, ad removendam vestram inanitatem a bonis, atque donandam plenitudinem meam gratiæ, et gloriæ. At quis? Sanctus Sanctorum, cui oratis, *Sanctificetur.* Qua morte? Jungite omnium martyrum, omnium viventium mortes, cruciatus, et Cruces in unam; nulla tamen erit similis ad infinitum comparatio. Bestiæ discruciatæ, et morienti compatimini: ubi compassio mei? „

[36] **W wydaniu z 1691 roku brakuje słów: "ex relatione Christi Domini".**

[37] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "exaestuo".**

VI. *Pierwsza pięćdziesiątka* do odmówienia za nieskończoną Mękę Pańską, wywodzącą się od Słowa Bożego.

Wspaniałość tego Drzewa została podana przez „Ojcze Nasz" i „Zdrowaś Mario": pięć gałęzi było pierwszymi słowami obu modlitw w odniesieniu do Chrystusa Pana (Słowa Bożego).

***Pierwsza gałąź: „Witaj"*. „Ponieważ dla waszego wybawienia od wszelkich nieszczęść związanych z przekleństwem Ewy, oto umieram na krzyżu od mojego poczęcia.**

Ja, Twój Ojciec, umieram zarówno przez Stworzenie, jak i przez Odkupienie.

Niech teraz zjednoczy się miłość wszystkich ojców, którzy byli, którzy są i którzy będą: z pewnością nie osiągną najmniejszej części Mojej Miłości.

Nie krzyżujcie Go już więc grzechami, ale módlcie się do Niego: „Ojcze Nasz".

***Gałąź druga: „Maria"*. „Skoro po pozdrowieniu Maryi przez anioła, tak cierpię Ukrzyżowany, aby oświecić świat.**

Kim jestem?

Byt istot, do których się modlisz: „Qui es (który jesteś)", Ten, który istnieje we wszystkim swoim bytem, obecnością, mocą, bardziej prawdziwie niż twoja dusza istnieje w tobie.

Jeśli śmierć ciała jest już bolesna, o ileż bardziej będzie śmierć duszy?

Ale moja śmierć niezliczoną ilość razy była jeszcze bardziej rozdzierająca serce.

A gdzie jest twoje współczucie?".

***Gałąź Trzecia: „Łaska"*. „Ponieważ, aby wyprosić łaskę dla świata, zostałem ukrzyżowany w bólu i z miłości.**

Kim jestem)?

Ja Jestem Światłem i Chwałą Niebios, do których się modlicie: „In Coelis (w Niebiosach)".

Z jaką śmiercią? Jakby mogła nastąpić śmierć niebios: wszystkie żyjące istoty umrą.

Jestem martwy: Ja, choć bardziej potrzebny niż twoje życie, ponieważ jestem rozpalony Ogniem Miłości do ciebie, bardziej, niż gdyby wszystkie stworzone rzeczy mogły płonąć tym samym ogniem.

A gdzie jest twoje odwzajemnienie uczuć?"

***Gałąź czwarta: „Pełna"*. „Od chwili kiedy jako ukrzyżowany cierpiałem nieskończoną pełnię bólu, miłości i zasługi, aby oddalić od was pustkę bogactw i dać wam moją pełnię łaski i chwały.**

A kim jestem?

Święty Świętych, do którego się modlisz: „Sanctificetur (niech się święci").

Z jaką śmiercią?

Zjednoczone razem śmierć wszystkich Męczenników, wszystkich żyjących, męki i krzyże: nic jednak podobnego nie byłoby w nieskończoność porównywalne z moją Śmiercią.

V. RAMUS: DOMINUS. ***"Quia ad hominum*** *liberationem a servitute diaboli; ad acquisitionem Regni et Dominii,* ***sic patior.***

Quis? Dominus vester nobilissimus, liberalissimus, amabilissimus, cui dicitis: NOMEN TUUM; cui omne genuflectitur, in quo et baptizati estis, et nomen habetis ac donum Christianum, et inscriptionem in Libro Vitae.

Qua morte?

Nullis unquam effabili, etiam Angelorum omnium linguis.

Et vos Me in Cruce lamentatem non auditis?

Miseremini Mei, saltem vos Amici Mei.

Videte cruciatus et mortes una in Morte, et Cruciatu Meo innumeros.

Numerate tamem aliquos.

Pro decem Praeceptorum Dei violatione vestra, et impletione mea sic in quolibet quinque Ramorum crucior: ecce quinquaginta cruciatus, ac mortes, infiniti amoris, doloris et meriti.

Cur igitur ad minus Angelicis Salutationibus quinquaginta Me in Psalterio dignamini.

Sic Me redamatis?

Sic, Mihi condoletis?

Ita Mecum commeremini vobis?

Et quomodo Mecum Conregnare et Congaudere poteritis?".

VII. II. QUINQUAGENA, ad infinitatem Passionis Dominicae ex UNIONE hypostatica ortam, oranda.

Attende nunc modos, et fines Meae Crucifixionis ex Unionis factae modis.

I. RAMUS: TECUM. "En VERBUM INCARNATUM hic Crucifixum: ut mundus haberet *secum DEUM,* ***fixum, profugato Diabolo.***

Quod Verbum?

Cui oras: ADVENIAT REGNUM TUUM.

Rex Regum est.

Qua morte morior?

Ineffabili, inaestimabili, incessabili usque ad finem mundi.

Si servus morti Domini, aut Regis non compatiatur, proditor aestimatur: et Mihi quis debite compatitur?

Plerique adhuc Me denuo saepius Crucifigunt".

V. *Ramus. Dominus.* „ Quia ad hominum liberationem a servitute diaboli; ad acquisitionem Regni, et Dominii. Sic patior. Quis? Dominus vester nobilissimus, liberalissimus, amabilissimus, cui dicitis: *Nomen tuum:* cui omne genuflectitur: in quo et baptizati estis, et nomen habetis ac donum Christianum; et inscriptionem in libro vitæ. Qua morte? Nullis unquam effabili, etiam Angelorum omnium linguis. Et vos me in Cruce lamentantem non auditis? Miseremini mei saltem vos amici mei. Videte cruciatus, et mortes una in morte, et cruciatu meo innumeros. Numerate tamen aliquos. Pro decem Præceptorum Dei violatione vestra, et impletione mea sic in quolibot quinque Ramorum crucior: Ecce quinquaginta cruciatus, ac mortes, infiniti amoris, doloris, et meriti. Cur igitur ad minus. Angelicis Salutationibus quinquaginta me in Psalterio dignamini: sic me redamatis? Sic, mihi condoletis: ita mecum commeremini vobis? Et quomodo mecum conregnare, et congaudere poteritis? „

VII. *Quinquagena* 2. Ad infinitatem Passionis Dominicæ ex unione hyp. ortam, oranda. *Attende nunc modos, et fines meæ Crucifixionis ex unionis factae modis.*

I. *Ramus. Tecum.* „ En Verbum Incarnatum hic crucifixum: ut mundus haberet secum Deum fixum: profugato Diabolo. Quod Verbum? Cui oras: *Adveniat Regnum tuum.* Rex Regum est. Qua morte morior? Ineffabili, inæstimabili, incessabili usque ad finem mundi. Si servus morti Domini, aut Regis non compatiatur, proditor æstimatur: et mihi quis debite compatitur? Plerique adhuc me denuo sæpius crucifigunt. „

***Gałąź piąta: „Dominus (Pan)”*. „Ponieważ cierpiałem dla wyzwolenia ludzi z niewoli diabła i dla zdobycia Królestwa i panowania.**

Kim jestem?

Twoim najszlachetniejszym, najbardziej wolnym, najcudowniejszym Panem, któremu mówisz: „Nomen Tuum (Twoje imię)”; przed którym zgina się wszelkie kolano, w którego imię i wy zostaliście ochrzczeni i otrzymaliście imię i dar bycia chrześcijanami oraz zapis w Księdze Życia.

Z jaką śmiercią?

Nawet wszystkimi językami Aniołów byłoby to niewypowiedziane.

A ty, czy nie słyszysz, kiedy lamentuję na krzyżu?

Zmiłuciej się nade mną, przynajmniej wy, moi Przyjaciele.

Zobaczcie ile męki i śmierci jest w jednej Śmierci i ile niezliczonych mąk w moim Cierpieniu!

Spróbujcie je policzyć!

Jestem Ukrzyżowany na tych pięciu konarach, aby naprawić wasze naruszenie dziesięciu Przykazań Bożych: oto pięćdziesiąt męk i śmierci nieskończonej Miłości, Bólu i Zasługi.

Dlaczego więc nie ofiarujesz mi przynajmniej pięćdziesięciu „Zdrowaś Mario”?

Czy więc zwrócisz się do Mnie?

Czy więc czujesz ból z mojego powodu?

Czy chcesz cierpieć razem ze Mną?

Czy moglibyście królować i radować się razem ze Mną?”

VII. *Druga Pięćdziesiątka*, aby modlić się o nieskończoność Męki Pańskiej, wynikającej ze uni hipostatycznej natury Boskiej z naturą ludzką.

Zwróćcie teraz uwagę na Moje ukrzyżowanie, od początku do końca, kontemplując je z perspektywy uni hipostatycznej Boskości z naturą Ludzką”.

***Gałąź pierwsza*: „*Tecum* (z tobą)”. „Oto Wcielone Słowo jest tutaj Ukrzyżowane, tak, że świat ma Boga przybitego gwoździmi; Boga, który wypędził Diabła.**

Czym jest Słowo Boże?

Jest tym, które prosisz: „Adveniat Regnum Tuum (Przyjdź Królestwo Twoje)”.

On jest Królem królów!

Jaką śmiercią umrę?

Umieram niewypowiedzianą, bezcenną, nieustanną śmiercią aż do końca świata.

Gdyby sługa nie odczuwał bólu w obliczu śmierci swego pana lub króla, czy nie byłby uważany za zdrajcę?

A kto słusznie zlituje się nade mną?

Wielu wciąż ponownie mnie krzyżuje, bardzo często”.

II. RAMOS: BENEDICTA. ***"Hic patior ratione*** *Unionis factae Homini*[38] *cum Deo****: ut genus humanum reciperet*** *Benedictionem.*

Sed quis?

*Dominus Libertatis****, a quo recepistis Libertatem filiorum Dei Naturalem, Moralem, Spiritalem, cui oratis: FIAT VOLUNTAS TUA.***

Qua morte?

Quantam velle non possent omnes creatae omnium voluntates conjunctae in unam.

Vae iis, qui Liberatorem ingrati non honorant?

Qui exhonorificant?

In gehenna sub daemonibus aeternum servient".

III. RAMOS: TU. ***"Hic patior ratione*** *Unionis facta*[39] *Dei cum homine****: ut Divinitas hominibus clare*** *demonstrata* ***innotesceret.***

Quis homo patior?

Motori unitus primo, danti omnibus motum: quo cessante perirent omnia, cui oratis: SICUT IN COELO.

In quo Primum est Motor omnium mobilium.

Qua Passione?

Si cui ab orbis initio ad finem forent omnia coeli fulmina, tonitrua, tempestates sustinendae; nil tamen ad Meae id poenae minimum foret".

IV. RAMOS: IN MULIERIBUS. ***"Hic patior ratione*** *humanae naturae cum Divina Unitae.*

Ut amabilem Misericordiam mererer mortalibus.

Quis?

Qui terram supportat, e terra omnes format, cui dicis: ET IN TERRA.

Qua morte?

Si quam a[40] ***singulis, quae in terra sunt, pati oporteret, ab igne exustionem, submersione ab aqua, etc., arrosionem a corvis, dilacerationem a feris, etc., idque ad finem orbis: nihil ad Passionem foret Meam.***

Ideo immites, non compassi sponte Mihi, devorabuntur cum Dathan et Abyron; incendentur cum Sodoma etc.".

II. *Ramus. Benedicta.* „ Hic patior ratione unionis factæ homini cum Deo: ut genus humanum reciperet benedictionem. Sed quis? Dominus libertatis; a quo recepistis libertatem filiorum Dei Naturalem, Moralem, Spiritalem, cui oratis: *Fiat voluntas tua.* Qua morte? Quantam velle non possent omnes creatæ omnium voluntates conjunctæ in unam. Væ iis, qui liberatorem ingrati non honorant? Qui exhonorificant? In gehenna sub dœmonibus æternum servient. „

III. *Ramus. Tu.* „ Hic patior ratione unionis facta Dei cum homine: ut divinitas hominibus clare demonstrata innotesceret. Quis homo patior? Motori unitus primo, danti omnibus motum: quo cessante perirent omnia, cui oratis: *Sicut in Cœlo.* In quo primum est motor omnium mobilium. Qua passione? Si cui ab orbis initio ad finem forent omnia cœli fulmina, tonitrua, tempestates sustinendæ; nil tamen ad meæ id pœnæ minimum foret. „

IV. *Ramus In Mulieribus.* „ Hic patior ratione humanæ naturæ cum Divina unitæ. Ut amabilem misericordiam mererer mortalibus. Quis? Qui terram supportat, e terra omnes format, cui dicis: *Et in terra.* Qua morte? Si quam a singulis, quæ in terra sunt pati oporteret, ab igne exustionem; submersionem ab acqua ec. arrosionem a corvis, dilacerationem a feris ec. idque ad finem orbis: nihil ad passionem foret meam. Ideo immites, non compassi sponte mihi, devorabuntur cum Dathan, et Abyron; incendentur cum Sodoma ec. „

---

[38] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Hominis".**

[39] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "factae".**

[40] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "e".**

Gałąź druga: „Benedicta (Benedetta)”. „Tutaj cierpię za zjednoczenie, które dokonało się między człowiekiem a Bogiem, aby rodzaj ludzki otrzymał Błogosławieństwo.

Ale kim ja jestem?

Ja Jestem Panem wolności, od którego otrzymałeś naturalną, moralną, duchową wolność dzieci Bożych, którego prosisz: „Fiat Voluntas Tua (bądź Wola Twoja)”.

Z jaką śmiercią?

Było tak wielkie, że wszystkie stworzone wole każdego człowieka nie mogły tego chcieć, gdyby były zjednoczone w jedną wolę.

Biada niewdzięcznym ludziom, którzy nie czczą Wyzwoliciela!

Biada tym, którzy go obrażają!

Będą wiecznie niewolnikami w piekle, w służbie demonów.”

***Gałąź trzecia: „Tu”*. „Tutaj cierpię za zjednoczenie, które dokonało się między Bogiem a człowiekiem, aby Boskość mogła zostać poznana, otwarcie objawiona ludziom.**

Który człowiek cierpiał?

On jest Tym, który jest zjednoczony z „głównym motorem”, który nadaje ruch wszystkim rzeczom i, który gdyby go nie było, wszystko by zginęło; do Niego się modlicie: „Sicut in Coelo (jak w niebie)”, w którym wy jesteście głownym motorem wszystkich rzeczy, które mają impuls życia.

Z jakim cierpieniem?

Gdyby jednak ktoś od początku do końca świata był w stanie znieść wszystkie błyskawice, grzmoty i burze na niebie, nie osiągnąłby minimum Mojego Bólu.

***Gałąź czwarta: „In Mulieribus”*. „Tutaj cierpię z powodu natury ludzkiej zjednoczonej z Boskością, tak że wysłużyłem śmiertelnikom Miłosierdzie, tam na Krzyżu, ze względu na Przymierze natury ludzkiej i Boskiej.**

Kim jestem?

Ja Jestem Tym, który podtrzymuje świat i kształtuje wszystkich z prochu, któremu mówisz: „*Et in terra (Così in terra)*”.

Z jaką śmiercią?

Gdyby się stało, że wszystko na ziemi zostałoby podpalone, zatopione przez wodę, rozszarpane przez wrony, rozszarpane przez dzikie zwierzęta itd., i tak aż do końca świata, byłoby to niczym w porównaniu z moim cierpieniem.

W ten nieludzki sposób ludzie, którzy sami z siebie nie zlitowali się nade mną, zostaną pochłonięci przez ziemię, podobnie jak Datan i Abiro; zostaną spaleni jak Sodoma itd”.

V. RAMOS: ET BENEDICTUS. "Hic patior Homo Deus quasi maledictus**: ut cunctis** octo Beatitudines **commererer.**

Quis?

Mundi totius nutricius, et singulorum, cui oratis: PANEM NOSTRUM QUOTIDIANUM.

Qua morte?

Si omnes omnium fames, sitesque una forent animabus perpetiandae adusque finem mundi, nil ad Meum sitis Cruciatum.

Et non compateris Nutritori tuo?

Tu igitur Mihi pro iis alteram Quinquagenam, infinitosque cruciatus Meos reduc minimum ad eum considerationis numerum ac modum: quia in iis quinque modis, finibusque Crucifixionis Passus, ac Mortuus sum, ad promerendas hominibus Decem Virtutes**: scil[icet] Theologicas tres: Fidem, Spem, Charitatem; Cardinales quatuor: Prudentiam, Justitiam, Temperantiam, Fortitudinem; Morales tres alias: Humilitatem, Laetitiam Spiritalem, Liberalitatem in Deum et egenos."**

VIII. III. QUINQUAGENA ad Infinitatem Passionem Dominicae, ex ANIMA CHRISTI ortam, oranda.

Ecce fili: tristis est Anima Mea usque ad Mortem: Mortem autem Crucis; idque inde a Conceptione Mei, *in parte inferiore: nam superior semper in Visione Beata fuit, contrarii incapax.*

Causa Doloris Mei infinita erat Charitas, Gratia, et Virtus; Pietas et Odium peccati.

Voluit autem Anima Mea Se per omnia conformare Verbo et Unioni**; quibus contendebat compati, quantum** possibile[41] erat Voluntati**.**

Unde vicissim a Verbo causabatur in anima Dolor infinitus, quem infinita capiebat Voluntas Mea, plura vel majora usque pati appetens.

Jam Fines Passionis intellige plures.

I. RAMUS: FRUCTUS. ***"En passum*** *ob acquirendos mundo Fructus XII,* ***ut sunt: Gaudium, Pax, Patientia etc.***

Quis?

Largitor omnium, cui oratis: DA NOBIS HODIE.

Qua Passione?

Si omnia tyrannorum omnium ingenia conflata cruciatus varios excogitarent et diros: ii tamen ad meos nihil forent.

Corporale enim nil ad spiritale aequari potest.

V. *Ramus. Et Benedictus.* „Hic patior homo Deus quasi maledictus: ut cunctis octo Beatitudines commererer. Quis? Mundi totius nutricius, et singulorum, cui oratis: *Panem nostrum quotidianum:* Qua morte? Si omnes omnium fames, sitesque una forent animabus perpetiendæ adusque finem mundi, nil ad meum sitis cruciatum. Et non compateris nutritori tuo? Tu igitur mihi pro iis alteram Quinquagenam, infinitosq. cruciatus meos reduc minimum ad eum considerationis numerum, ac modum: quia in iis quinque modis, finibusque Crucifixionis passus, ac mortuus sum, ad promerendas hominibus Decem Virtutes: scil. Theologi-

80

cas tres: Fidem, Spem, Charitatem: Cardinales quatuor, Prudentiam, Justitiam, Temperantiam, Fortitudinem: Morales tres alias, Humilitatem, Lætitiam Spiritalem, Liberalitatem in Deum, et egenos."

VIII. *Quinquagena.* 3. Ad Infinitatem Passionis Dominicæ, ex Anima Christi ortam, oranda. *Ecce fili Tristis est anima mea usque ad mortem: mortem autem Crucis; idque inde a conceptione mei, in parte inferiore: nam superior semper in Visione beata fuit, contrarii incapax. Causa doloris mei infinita erat charitas, gratia, et virtus: pietas, et odium peccati. Voluit autem anima mea se per omnia conformare Verbo, et Unioni; quibus contendebat compati, quantum possibile erat voluntati. Unde vicissim a verbo causabatur in anima dolor infinitus: quem infinita capiebat Voluntas mea, plura, vel majora usque pati appetens. Jam fines Passionis intellige plures.*

I. *Ramus. Fructus.* „En passum ob acquirendos mundo fructus XII, ut sunt: Gaudium, Pax, Patientia etc. Quis? Largitor omnium, cui oratis: *Da nobis hodie.* Qua Passione? Si omnia tyrannorum omnium ingenia conflata cruciatus varios excogitarent, et diros: ii tamen ad meos nihil forent. Corporale enim nil ad spiritale æquari potest. Si dato pomo, aut pane vitam servare pos-

[41] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "possibili".**

Gałąź piąta: „Et Benedictus”. „Tutaj cierpię jako Bóg-Człowiek, jako przeklęty, aby każdy zasłużył na osiem Błogosławieństw.

Kim jestem?

Ja Jestem Tym, który zaopatruje cały świat i każdemu z osobna, którego prosicie: „*Panem Nostrum Quotidianum (chleba naszego powszedniego*)”.

Z jaką śmiercią!

Gdyby ktoś mógł znieść cały głód i pragnienie wszystkich na raz, aż do końca świata, byłoby to niczym w porównaniu z moim pragnieniem Ukrzyżowanego.

I czy nie macie litości dla Tego, który was karmi?

Ty zatem ofiaruj mi w imieniu wszystkich Drugą Pięćdziesiątkę, za moje nieskończone cierpienia, z tą minimalną liczbą i miarą pięćdziesięciu „Zdrowaś Mario”).

Ponieważ na tych pięć sposobów i rodzajów ukrzyżowania cierpiałem i umarłem, aby wysłużyć ludziom dziesięć Cnót, czyli trzy cnoty teologiczne: wiarę, nadzieję i miłość; cztery cnoty kardynalne: roztropność, sprawiedliwość, wstrzemięźliwość, męstwo; i pozostałe trzy cnoty: pokorę, duchową radość, życzliwość wobec Boga i ubogich”.

VIII *Trzecia pięćdziesiątka*. Modlić się w intencji nieskończonej Męki Pańskiej, cierpianej przez Chrystusa w duszy. „Oto, synu, dusza moja jest smutna aż do śmierci i to śmierci na krzyżu.

A ten smutek, od mojego Poczęcia znajdował się w dolnej części duszy, podczas gdy górna część duszy znajdowała się zawsze w Wizji Uszczęśliwiającej i nie była zdolna do czegoś przeciwnego.

Przyczyną mojego bólu była, na nieskończonym poziomie, miłość, łaska i cnoty; współczucie i nienawiść do grzechu.

Dusza moja chciała we wszystkim dostosować się do Słowa i do uni hipostatycznej: usilnie starały się cierpieć razem, na tyle, na ile pozwalała wola.

Wręcz przeciwnie, Słowo spowodowało nieskończony ból w Duszy, co moja nieskończona wola przyjęła z radością, chcąc cierpieć bardzo, a nawet więcej.

Teraz rozumiesz wielkość Męki.”

***Pierwsza gałąź: „Fructus”*. „Oto Cierpienie, aby zdobyć dla świata dwanaście owoców, którymi są: Radość, Pokój, Cierpliwość itd.**

Kim jestem?

Tym, który daje wszystko w obfitości, do którego się modlisz: „Da nobis hodie (Daj nam dzisiaj)”.

Z jaką męką?

Gdyby wszystkie wzniosłe umysły wszystkich tyranów wymyśliły najbardziej różnorodne i najbardziej okrutne męki, one jednak w porównaniu z moimi cierpieniami byłyby niczym.

W rzeczywistości męka cielesna nigdy nie może równać się męce duchowej.

Gdybyś mógł uratować życie, oferując mu kawałek owocu lub chleb o bardzo małej wartości, czy być może odmówiłbyś?

Si dato pomo, aut pane vitam servare posses vilissimo, non negares: et Animae Meae nil de tuae[42] affectu, effectuque das?".

II. RAMUS: VENTRIS. ***"En passum:*** *ut omnes regenerantur in filios Dei adoptivos*.

Quis?

Qui habet Clavem David ligandi, et solvendi etc., cui oras: ET DIMITTE NOBIS DEBITA NOSTRA.

Qua paena?

Tanta pro singulis delictis: ut si minimus animae cruciatus verteretur a Deo in corporalem, creata[43] omnia interirent corporea.

Si pro daemonibus sic doluissem, salvari potuissent; et omnia in Mei Gratiam perpeti nil dubitarent".

III. RAMUS: TUI. ***"En passum:*** *ut homines a captivitate peccati et inferni eriperem*.

Quis?

Rex Misericordiae, cui oras: SICUT ET NOS DIMITTIMUS DEBITORIBUS NOSTRIS.

Qua justitia?

Majore, quam omnium sit damnatorum.

Ut quantum gloria Christi, essentialis excedit creatam omnium beatorum: tantum superet Animae Meae Tristitia aliam quamcumque.

O ingratae hominum animae, et nil compassione mihi respondent?".

IV. RAMUS: JESUS. *"En passum, ut salvetur mundus per Me*.

Quis sum ille?

Liberator in omni tentatione, tribulatione, etc., cui oras: ET SE NOS INDUCAS IN TENTATIONEM.

Qua morte?

Collige omnes, quae fuerunt, sunt et erunt tentationes, tribulationes, et[44] mortes, etc., nil omnes ad hanc unam Meam.

Mea enim est secundum majorem potestatem, notitiam, amorem, etc., *quibus* nec mensura, nec modus est ullus".

V. RAMUS: CHRISTUS. ***"En passum:*** *ut ex Me haberetis Unctiones Sacramentorum*.

Quis?

Fortis et Potens in Proelio contra omne malum, cui oras: SED LIBERA NOS A MALO.

spiritale æquari potest. Si dato pomo, aut pane vitam servare posses vilissimo; non negares: et animæ meæ nil de tuæ affectu, effectuque das? „

II. *Ramus. Ventris.* „ En passum: ut omnes regenerarentur in filios Dei adoptivos. Quis? Qui habet Clavem David ligandi, et solvendi etc, cui oras: *Et dimitte nobis debita nostra.* Qua pœna? Tanta pro singulis delictis: ut si minimus animæ cruciatus verteretur a Deo in corporalem, creata omnia interirent corporea. Si pro dœmonibus sic doluissem, salvari potuissent; et omnia in mei gratiam perpeti nil dubitarent. „

III. *Ramus. Tui.* „ En passum: ut homines a captivitate peccati, et inferni eriperem. Quis? Rex Misericordiæ, cui oras: *Sicut et nos dimittimus debitoribus nostris.* Qua justitia? Majore; quam omnium sit damnatorum. Ut quantum gloria Christi, essentialis excedit creatam omnium beatorum: tantum superet animæ meæ tristitia aliam quamcumque. O ingratæ hominum animæ, et nil compassione mihi respondent? „

IV. *Ramus. Jesus.* „ En passum, ut salvetur mundus per me. Quis sum ille? Liberator in omni tentatione, tribulatione ec., cui oras: *Et ne nos inducas in tentationem.* Qua morte? Collige omnes, quæ fuerunt, sunt et erunt tentationes, tribulationes, et mortes ec. nil omnes ad hanc unam meam. Mea enim est secundum majorem potestatem, notitiam, amorem etc. quibus nec mensura, nec modus est ullus. „

V. *Ramus. Christus.* „ En passum, ut ex me haberetis unctiones Sacramentorum. Quis? Fortis, et potens in prælio contra omne malum, cui oras: *Sed libera nos a malo.* Qua morte? Im-

[42] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "tuo".**
[43] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "creatae".**
[44] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "et".**

I dlaczego nie dasz mojej duszy nic ze swoich uczuć i siły?”.

Gałąź druga: „*Ventris*”. „Oto cierpienie, które ma odrodzić wszystkich jako adoptowane dzieci Boże.

Kim jestem?

Jestem Tym, który ma klucz Dawida do otwierania i zamykania itd., którego prosicie: „*Et dimitte nobis debita nostra (I odpuść nam nasze winy)*”.

Z jakim cierpieniem?

Tak wielkim za wszystkie grzechy, że gdyby najmniejsza męka duszy została przemieniona przez Boga w męki cielesne, umarłyby wszystkie stworzone rzeczy cielesne.

Gdybym ja tak cierpiał z powodu demonów, mogłyby zostać ocalone; i nie wątpiłyby, że wszystko zniosłem dzięki Mojej Łasce”.

***Trzecia gałąź: „Tui”*. „Oto cierpienie, które wyrywa ludzi z niewoli grzechu i piekła.**

Kim jestem?

Ja Jestem Królem Miłosierdzia, do którego się modlisz: „*Sicut et nos dimittimus długoribus nostris (jako i my odpuszczamy naszym winowajcom*).”

Z jaką sprawiedliwością?

Z sprawiedliwością większą niż sprawiedliwość wszystkich potępionych.

Rzeczywiście, tak jak chwała Chrystusa przewyższa w swej istocie chwałę stworzoną wszystkich błogosławionych, tak smutek mojej Duszy przewyższa jakikolwiek inny smutek ludzki.

O niewdzięczne dusze ludzkie, czy w ogóle nie odwzajemniacie mojego współczucia dla was?

***Gałąź czwarta: „Jesus (Jezus)”*. „Oto cierpienie, aby świat został zbawiony przeze Mnie.**

Kim jestem?

Jestem Tym, który uwalnia od wszelkich pokus, cierpień itp., do którego się modlisz: „*Et ne nos inducas in temptationem (I nie wódź nas na pokuszenie*)”.

Z jaką śmiercią?

Gdybym miał zebrać wszystkie pokusy, udręki, śmierci itp., które były, są i będą, wszystkie byłyby niczym w porównaniu z moją śmiercią na krzyżu.

Moja śmierć w rzeczywistości charakteryzuje się większą godnością, szacunkiem, miłością itp. i nie mają one żadnej miary ani granicy”.

***Gałąź piąta: „Christus”*. „Oto cierpienie, abyście otrzymali ode Mnie namaszczenie sakramentami.**

Kim jestem?

Ja Jestem mocny i potężny w walce przeciwko wszelkiemu złu, do którego się modlisz: „*Sed libera nos a malo (Ale zbaw nas ode złego)”*.

Qua morte?
Immortali.
Quia infinita est voluntas et amor, dolorque moriendi pro quolibet peccato et peccatore, et mundo.
Et tam parva hominum est compassio Mei: qui in omnibus Adsum omnibus, Rego[45], Posco[46], Servo, Salvo.
O ingratos!
Ecce quae in quinque his ramis Crucis patiar, ad Novos Choros Angelorum reparandos ex decimo Hominum.
Et non devotius ac frequentius in Psalterii Quinquagena, quinquagies salutarer?
Angelica Salutatio initium fuit Passionis Meae, sicut et Incarnationis, et Evangelii.
Nec de Potentia Dei ordinaria esse major potuit Sensibilis Passio Mea".

IX. His dictis, ecce videbat ille ab innumeris daemonibus innumeras animas e mundo raptari in barathrum.

1. Audivit horribiles vociferationes.

2. Vidit Justitiam Divinam Equo Rufo vectam cursu incito volare ad orbis devastationem, dictumque ei est: eam jam jam instare mundo.

3. Ideo Dei Clementia ostendit remedia, in Psalterio Christi, ab orationibus requirenda, per Mediatricem Dei Matrem, cui nil a Deo negatur.

4. Denique terribilissima vox intonuit his verbis: *"Per Angelicam Salutationem semel omnia reparavi, per Filium: per eandem et nunc depravatum mundum reparare volo in iis, qui voluerint Me Laudare in Psalterio, et puras conservare conscientias".*

mne malum, cui oras: *Sed libera nos a malo.* Qua morte? Immortali. Quia infinita est voluntas, et amor, dolorque moriendi

pro quolibet peccato, et peccatore, et mundo. Et tam parva hominum est compassio mei: qui in omnibus adsum omnibus, rego, posco, servo, salvo. O ingratos! Ecce quæ in quinq. his ramis Crucis patiar, ad novos Choros Angelorum reparandos ex decimo Hominum. Et non devotius, ac frequentius in Psalterii Quinquagena, quinquagies salutarer? Angelica Salutatio initium fuit Passionis meæ, sicut et Incarnationis, et Evangelii. Nec de potentia Dei ordinaria esse major potuit sensibilis passio mea. „

IX. His dictis, ecce videbat ille ab innumeris dœmonibus innumeras animas e mundo raptari in barathrum. 1. Audivit horribiles vociferationes. 2. Vidit Justitiam divinam equo rufo vectam cursu incito volare ad orbis devastationem: dictumque ei est: eam jam jam instare mundo. 3. Ideo Dei Clementia ostendit remedia, in Psalterio Christi, ab orationibus requirenda per Mediatricem Dei Matrem, cui nil a Deo negatur. 4. Denique terribilissima vox intonuit his verbis: *Per Angelicam Salutationem semel omnia reparavi per Filium: per eandem, et nunc depravatum mundum reparare volo in iis, qui voluerint me laudare in Psalterio et puras conservare conscientias.*

---

[45] W wydaniu z 1691 roku występuje: "rogo" (proszę).
[46] W wydaniu z 1691 roku występuje: "pasco" (prowadzę na pastwisko).

Z jaką śmiercią?

Z nieśmiertelną, gdyż wola, miłość i ból umierania za jakikolwiek grzech i grzesznika, i za świat były nieskończone.

Naprawdę tak małe jest współczucie wobec Mnie, który jestem obecny we wszystkim, rządzę nimi, bronię ich, służę im, zbawiam ich.

O niewdzięcznicy!

Oto rzeczy, które cierpię na tych pięciu gałęziach krzyża, aby przywrócić dziewięć chórów anielskich dla dobra dziesiątego chóru, czyli ludzkiego!

A czy nie pozdrowicie mnie może pięćdziesiąt razy, bardziej pobożnie i wytrwale, w trzeciej pięćdziesiątce różańca?

„Zdrowaś Mario" było początkiem Mojej Męki, a także Wcielenia i Ewangelii.

Moja cielesna męka nie mogłaby być większa, nawet przy zwykłej mocy Bożej."

IX. Po usłyszeniu tych słów, oto Nowy Oblubieniec zobaczył, że niezliczone dusze zostały wciągnięte ze świata do otchłani przez niezliczone demony.

1. Słyszał on ich straszne krzyki.

2. Widział[47] Boska Sprawiedliwość, która lecąc, ruszyła w szybkim wyścigu na Czerwonym Koniu, aby zdewastować świat.

I powiedziano mu, że Boska Sprawiedliwość od tego momentu zdominowała świat".

3. Wtedy jednak łaskawość Boża wskazała mu środki zaradcze, o które należy prosić w Najśw. Różańcu Chrystusa, przez Pośredniczkę Matkę Bożą, której Bóg niczego nie odmawia.

4. Wreszcie rozległ się straszny głos, w którym zagrzmiały te słowa: „Jak przez „Zdrowaś Mario" naprawiłem wszystko naraz przez Syna; więc przez to samo „Zdrowaś Mario" już teraz chcę naprawić zdeprawowany świat, poprzez tych, którzy chcą Mnie wielbić w Najśw. Różańcu, a także strzec ich sumienia."

[47]W tekście z 1600 roku zachował się autobiograficzny werset z objawień bł. Alana („Vidi"), który w tekście z 1847 roku został poprawiony na czasownik w trzeciej osobie liczby pojedynczej: „Vidit".

CAPUT XIII.

De Poenis inferni. Revelatio ad Sponsum Mariae.

I Quia Oratio, juxta S. Ambrosium est potissimum homines cum Deo reconciliandi remedium; et Regina orationum est Psalterium: quare vim ei inesse ad idem maximam oportet: praesertim cum vim ex Christi hauriat Vita, Passione, et Gloria, Deiparae accedentibus Sanctorum meritis.

II. Unde quidam devotus in Psalterio Christi, maxime circa Passionem, in corpore suo sentit saepius verissime Passionem Christi.

Ille, cum Sacrum Missae celebraret, vidit in Sacra Hostia JESUM Crucifixum: et hunc audivit ita dicentem: *"Tu me iterum Crucifigis".*

Et ille: *"O Domine JESU Christe: quomodo scelus tantum infelix patrare possum?".*

Et Dominus: *"Tua peccata Me crucifigunt: malo crucifigi, quam Deum iis peccatis offendi, quibus ante Eum offenderas.*

Sed etiamnum Me Crucifigis, omissione, si non commissione.

Habes scientiam, licentiam, et officium praedicandi: reus malorum es, quae prohibere potes, si Psalterium meum praedices.

At factus es canis mutus, non valens latrare, cum luporum plenus sit mundus.

Ni te emendaris, in Patre Omnipotente juro, de falso prandio mundanorum comedes".

III. Ad vocem hanc, ecce, videbat infinitum quasi Barathrum hiare, inque eo Ecclesiasticos, Religiosos, Principes, Dynastas, turbasque discumbere: et ignis, grando, nix, gla-cies, et spiritus procellarum pars calicis eorum erant: item serpentes, quaeque orbis habet abominabilissima.

His ingurgitabantur ad sumnum inulti[48], immane ululantes.

Circumstabant daemones, specie mulierum, quibus turpius nil excogitari potest: quae monstra telis ignitis discumbentium genitalia igniebant pertusa, ignitosque serpentes aspidas, bufones, etc., in nuda eorum corpora imitebant[49]: et alia aliis saeviores succedebant cruciatrices formae[50].

Noverat is multos ante in vivis agentes.

CAPUT XIII.

De Pœnis inferni. Revelatio ad Sponsum Mariæ.

I. Quia oratio, juxta s. Ambros. est potissimum homines cum Deo reconciliandi remedium; et Regina orationum est Psalterium: quare vim ei inesse ad idem maximam oportet: præsertim cum vim ex Christi hauriat Vita, Passione, et Gloria, Deiparæ accedentibus Sanctorum meritis.

II. Unde quidam devotus in Psalterio Christi, maxime circa Passionem, in corpore suo sentit sæpius verissime Passionem Christi. Ille, cum Sacrum Missæ celebraret; vidit in Sacra Hostia Jesum Crucifixum: et hunc audivit ita dicentem. „ Tu me iterum crucifigis. *Et ille:* O Domine Jesu Christe: quomodo scelus tantum infelix patrare possum. *Et Dominus:* Tua peccata me crucifigunt: malo crucifigi, quam Deum iis peccatis offendi, quibus ante eum offenderas. Sed etiamnum me crucifigis, omissione, si non commissione. Habes scientiam, licentiam, et officium prædicandi: reus malorum es, quæ prohibere potes, si Psalterium meum prædices. At factus es canis mutus non valens latrare; cum luporum plenus sit mundus. Ni te emendaris, in Patre Omnipotente juro de falso prandio mundanorum comedes. „

III. Ad vocem hanc, ecce, videbat infinitum quasi barathrum hiare, inque eo Ecclesiasticos, Religiosos, Principes, Dynastas, turbasque discumbere: et ignis, grando, nix, glacies, et spiritus procellarum pars calicis eorum erant: item serpentes, quæque orbis habet abominabilissima. His ingurgitabantur ad summum inulti, immane ululantes. Circumstabant dœmones, specie mulie-

82

rum quibus turpius nil excogitari potest: quæ monstra telis ignitis discumbentium genitalia igniebant pertusa, ignitosque serpentes aspidas, bufones ec. in nuda eorum corpora imitebant: et aliæ aliis sæviores succedebant cruciatrices formæ. Noverat is multos ante in vivis agentes. Ad quem Jesus: *Ecce, tua hæc re-*

---

[48] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "inviti" (koniecznie).**

[49] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "imittebant" (być może błąd drukarski zamiast "imitebant").**

[50] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "formae".**

ROZDZIAŁ XIII

O mękach piekielnych: Objawienie dla Oblubieńca Maryi.

I. Bowiem modlitwa, według św. Ambrożego, jest najlepszym lekarstwem na pojednanie człowieka z Bogiem i ponieważ Królową modlitw jest Najświętszy Różaniec, więc i ta sama modlitwa musi mieć w sobie bardzo wielką siłę.

Różaniec święty czerpie właśnie siłę szczególnie z życia, męki i chwały Chrystusa, a ponadto z zasług Matki Bożej i świętych.

II. Dlatego też czciciel różańca Chrystusowego[51], zwłaszcza kiedy rozmyślał o tajemnicach Męki, często bardzo żywo odczuwał w swoim ciele bóle Męki Chrystusa.

Pewnego dnia odprawiając Mszę Świętą, ujrzał Jezusa Ukrzyżowanego w Hostii Najświętszej i usłyszał Go mówiącego: „Krzyżujesz mnie po raz drugi".

***I powiedział*: „O Panie Jezu Chryste, jak mógłbym popełnić tak straszliwą zbrodnię?"**

***I Pan*: „Twoje grzechy mnie krzyżują: wolę być ukrzyżowany, Bóg miałby być obrażany tymi grzechami, którymi wcześniej Go obraziłeś.**

A jeśli nie krzyżujecie Mnie popełniając grzech, robicie to przez zaniedbania.

Masz naukę, wolność i posługę głoszenia: jesteś królem zła, któremu mógłbyś zapobiec, gdybyś tylko głosił mój Różaniec.

Ale stałeś się niemym psem, niezdolnym do szczekania, podczas gdy na świecie jest pełno wilków.

Jeśli się nie poprawisz, przysięgam przed Ojcem Wszechmogącym, będziesz jadł niewłaściwe jedzenie tego świata".

III. Po tych słowach ujrzał otwartą nieskończoną otchłań, a w niej znajdowali się duchowni, osoby zakonne, książęta, władcy i wielu innych; a ogień, grad, śnieg, lód i powiew burz były tylko małą częścią ich gorzkiego kielicha.

I były węże i to, co jest najbardziej obrzydliwe na świecie.

Zanurzeni byli w nich po głowy, bezkarni, krzyczący okropnie.

Wokół krążyły demony o wyglądzie kobiet, wokół których nie można sobie wyobrazić nic bardziej podłego; te potwory przebijały i zapalały genitalia leżących mężczyzn ognistymi strzałami; a ogniste węże, bolenie, ropuchy itp. wśliznęły się na ich nagie tyłki; a po poprzednich nastąpiły jeszcze okrutniejsze męki.

Rozpoznał wielu, którzy wcześniej byli wśród żywych.

---

[51]Czcicielem Różańca Chrystusowego jest sam bł. Alan. W tekście nigdy nie wymienia on siebie z imienia, określając się jedynie jako „pewien człowiek", „czciciel Różańca", „Nowy Oblubieniec Maryi".

Ad quem Jesus: ***"Ecce, tua haec requies: praedicare si diutius cesses. Praedica Psalterium meum.***

Juro: Ego pugnabo, cum tota Curia Coelesti, contra omnes te hac in re impugnantes.

***Et fac[52], quod praedicas[53], ne cum his discumbas, quos[54] vidisti; qui dicunt, et non faciunt"*, c.8.6.**

CAPUT XIV.

Ad Christum passum compassionis Visio extatica.

I. Vidit aliquando praefatus Mariae Sponsus quasi omnes creaturae in coelis, ac terris, Christo passo compaterentur luctu, planctuque admirando: haud secus, quam si omnia cum Deo essent commoritura.

Et qui haec vidit, sic attonitus haesit, ut sibi moriendum esse putaret.

Sed Manus Domini confortavit, et elevavit eum: factaque Vox dixit: *"Tantum compatimur Domino: non quidem ullius Doloris, sed Voluntatis, ac Desiderii compassione"*.

II. Visaque ei SS. Trinitate, quasi profuse fleret; haec dixit ei: *"Vides haec: non ut credas inesse tristitiam, doloremve mihi: sed ut intelligas, si Corpus mortale Mihi foret par Divinitati, isto pariter flerem, doloremque dolerem eundem cum Filio passo, in immensum.*

***Et tu Me si, Beati, contuereris, prae compassionis excessu tu teipsum te non caperes, plusque condoleres passo JESU, quam Sua ipsius Mater cum sub Cruce staret lacrymosa"*.**

III. Deinde[55] ad JESUM, pia quadam versus confidentiae familiaritate, quaerit ex eo: *"O JESU: tuque doles?"*.

Cui JESUS:

"1. Non facto, nam semel hoc transiit; sed Voto et Desiderio vellem, prae amore infinito, infinities, pro peccatoribus pati, ut salventur.

2. Deinde, tametsi Carnae Crucifixus non sim; at sum tamen in Membris, et Ecclesia, et in quotidianis scelerum peccatis, quibus gravius afficior, quam illa Crucifixione in Calvaria.

multos ante in vivis agentes. Ad quem Jesus: *Ecce, tua hæc requies; prædicare si diutius cesses. Praedica Psalterium meum: Juro: Ego pugnabo, cum tota Curia cœlesti, contra omnes te hac in re impugnantes. Et fac, quod praedicas, ne cum his discumbas, quos vidisti; qui dicunt, et non faciunt.* c. 8. 6.

CAPUT XIV.

Ad Christum passum compassionis Visio extatica.

I. Vidit aliquando præfatus Mariæ Sponsus quasi omnes creaturæ in cœlis, ac terris, Christo passo compaterentur luctu, planctuque admirando: haud secus, quam si omnia cum Deo essent commoritura. Et qui hæc vidit, sic attonitus hæsit, ut sibi moriendum esse putaret. Sed manus Domini confortavit, et elevavit eum: factaque vox dixit: „ Tantum compatimur Domino: Non quidem ullius doloris; sed voluntatis: ac desiderii compassione. „

II. Visaque ei SS. Trinitate, quasi profuse fleret; hæc dixit ei: „ Vides hæc: non ut credas inesse tristitiam, doloremve mihi: sed ut intelligas, si corpus mortale mihi foret par Divinitati, isto pariter flerem, doloremque dolerem eundem cum Filio passo, in immensum. Et tu me si, ut Beati, contuereris, præ compassionis excessu tute ipsum te non caperes, plusque condoleres passo Jesu, quam sua ipsius Mater cum sub Cruce staret lacrymosa. „

III. Deinde ad Jesum; pia quadam versus confidentiæ familiaritate, quærit ex eo. „ O Jesu; tuque doles? *Cui Jesus.* 1. Non facto: nam semel hoc transiit: sed voto, et desiderio vellem, præ amore infinito, infinities, pro peccatoribus pati, ut salventur. 2. Deinde, tametsi carnæ crucifixus non sim; at sum tamen in membris, et Ecclesia, et in quotidianis scelerum peccatis, quibus gravius afficior, quam illa crucifixione in Calvaria, sed affectio

---

[52] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "dic" (pokazuje).**
[53] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "praedices".**
[54] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "quas".**
[55] **W wydaniu z 1690 roku występuje: "Dein".**

I Jezus rzekł do niego: „Oto to będzie miejsce twojego odpoczynku, jeśli zaprzestaniesz już głoszenia.

Głoś mój Różaniec: Przysięgam: będę walczyć wraz z całym Dworem Niebieskim przeciwko wszystkim, którzy wam się w nim sprzeciwiają.

I czyńcie to, co głosicie, aby pewnego dnia nie skończyć wśród tych, których widzicie, którzy mówią, a nie czynią".

ROZDZIAŁ XIV

Ekstatyczna wizja nowego oblubieńca dotycząca współczującej Męki Chrystusa.

I. Pewnego razu wspomniany nowy oblubieniec Maryi ujrzał w ekstazie, że wszystkie stworzenia na niebie i na ziemi były pełne współczucia wobec Cierpiącego Chrystusa, z godnym podziwu bólem i łzami, tak jakby wszystkie stworzenia były o krok od śmierci razem z Chrystusem.

Nawet nowy oblubieniec, kiedy to zobaczył, był tak zszokowany, że sam uwierzył, że zaraz umrze.

Ale Ręka Pana pocieszyła go i podniosła, i dał się słyszeć Głos mówiący: „Bardzo współczujemy Panu, ale nie tylko ze względu na Jego ból, ale także z powodu Jego woli i Jego pragnienia".

II. I zobaczył Najśw. Trójcę, która płakała obficie i Bóg Ojciec rzekł do niego: „Widząc tę scenę, nie wierz, że jest we Mnie smutek i ból, jest ona po to, abyś zrozumiał, że gdybym miał śmiertelne ciało, zdolne zawierać Boskość, tak więc opłakiwałbym mojego Ukrzyżowanego Syna i byłbym zasmucony tym samym nieskończonym cierpieniem.

Nawet Święci, tak jak Ja, kontemplują Go z ogromnym współczuciem, tak jak Jego Własna Matka płakała pod Krzyżem: gdybyś to zrozumiał, znacznie bardziej cierpiałbyś z powodu Męki Jezusa.

III. Wtedy nowy oblubieniec, zwracając się do Jezusa Ukrzyżowanego, z tkliwą ufnością zapytał Go: „O Jezu, dlaczego nadal cierpisz?".

Jezus mu odpowiedział:

1. "Nie przechodziłem przez to cierpienie tylko raz, ale chciałabym cierpieć z wolą i pragnieniem, z nieskończonej Miłości, nieskończenie wiele razy, na rzecz grzeszników, aby mogli zostać zbawieni.

2. Potem, chociaż nie jestem już Ukrzyżowany w Ciele, jestem jednak w Członkach, czyli w Kościele i w codziennych grzechach, które wyczerpują mnie jeszcze bardziej niż ukrzyżowanie na Kalwarii.

Sed affectio est voluntatis, non sensus: scil[icet], sic vellem dolere, si mortali in corpore tenerer.

Quod si tamen Psalterium Meum frequentarent miseri, et Mea sic participarent Merita: Advocatus peccatorum facile Justitiam placarem Divinam".

CAPUT XV.

Cur XV Orationis Dominicae in Psalterio.

S.[56] Bernardus, dilectissimus[57] JESU Mariaeque Sponsus, postquam diu multumque orasset JESUM; ut cognoscere posset, ecqua in re vel maxime conformari Christo valeret, passoque compati iis[58], qui ipsius se devotissimum esse vellet obsequio?

Contigit ipsa Dominica Passionis, ut per raptum in excessu mentis videret ea Christum facie, vultuque[59] quo[60] fuerat, cum duceretur ad necem.

Miserabile spectaculum; saxisque luctuosum!

Et vero collamentante cunctis, S. Bernardo, vox accidit: *"Bernarde Mi, adjuva Me, tanta patientem pro te".*

Is accurrens Crucem succollabat: *"Patere,* ait, *hoc Domine, ut patiar".*

Cui Dominus: *"Quisquis amat Mecum portare Crucem; is in dies mihi passo recitet XV PATER et AVE, per amnum solidum: et complerit numerum Vulnerum meorum".*

Forte numerus foret, 5475.

gravius afficior, quam illa crucifixione in Calvaria, sed affectio est voluntatis, non sensus: scil. sic vellem dolere, si mortali in corpore tenerer. Quod si tamen Psalterium meum frequentarent miseri, et mea sic participarent merita: Advocatus peccatorum facile justitiam placarem divinam. ?„

CAPUT XV.

Cur XV. Orationes Dominicæ in Psalterio.

S. Bernardus Dilectissimus Jesu, Mariæque Sponsus, postquam diu, multumque orasset Jesum; ut cognoscere posset, ecqua in re vel maxime conformari Christo valeret, passoque compati iis, qui ipsius se devotissimum esse vellet obsequio? Contigit ipsa Domi-

83

nica passionis, ut per raptum in excessu mentis videret ea Christum facie, vultuque quo fuerat, cum duceretur ad necem. Miserabile spectaculum; saxisque luctuosum? Et vero collamentante cunctis, s. Bernardo vox accidit: *Bernarde mi, adjuva me, tanta patientem pro te.* Is accurrens Crucem succollabat; *Patere*, ait, *hoc Domine, ut patiar.* Cui Dominus: *Quisquis amat mecum portare Crucem; is in dies mihi passo recitet XV. Pater, et Ave, per annum solidum: et complerit numerum vulnerum meorum.* Forte numerus foret, 5475.

---

[56] W wydaniu z 1690 roku występuje: "Sanctus".
[57] W wydaniu z 1690 roku występuje: "lectissimus".
[58] W wydaniu z 1690 roku występuje: "is".
[59] W wydaniu z 1690 roku występuje: "cultuque" ().
[60] W wydaniu z 1690 roku występuje: "qua".

Uczucie pochodzi z woli, a nie ze zmysłów, dlatego też chciałbym odczuwać ból, gdybym miał nieuwielbione ciało.

Jeśli jednak wy, mali, będziecie odmawiać mój najświętszy różaniec, także wy będziecie uczestniczyć w moich Zasługach: i Ja, Orędownik grzeszników, zrównam Boską Sprawiedliwość!".

ROZDZIAŁ XV

Dlaczego jest piętnaście „Ojcze Nasz" w Najśw. Różańcu?

Św. Bernard, umiłowany Oblubieniec Jezusa i Maryi, długo i gorąco modlił się do Jezusa, aby wiedzieć, w jaki sposób może jak najbardziej upodobnić się do Chrystusa i współczuć Mu w Jego Męce, gdyż chciał być jak najbardziej oddani Mu w służbie.

Zdarzyło się w Niedzielę Męki Pańskiej, że wpadł w ekstazę i ujrzał oblicze Chrystusa, i to z tym wyrazem twarzy, które mu towarzyszyło, gdy był prowadzony na śmierć.

Współczujący i pełen łez widok!

Dlatego też, gdy św. Bernard płakał razem ze wszystkimi, usłyszał głos: „Mój Bernardzie, pomóż Mi, który tak wiele cierpienia znoszę dla ciebie".

On, biegnąc, wziął krzyż na swoje ramiona i powiedział: „Pozwól mi, Panie, abym to cierpiał!".

I rzekł do niego Pan: „Kto kocha dźwigać ze Mną Krzyż, niech codziennie odmawia za Mnie Cierpiącego piętnaście „Ojcze nasz" i „Zdrowaś" przez cały rok, a to równa się liczbie Moich Ran".

Liczba ran wynosiłaby około 5475[61].

[61]Liczba ta wynika z pomnożenia liczby 15 „Pater" i „Ave" przez 365 dni roku.

CAPUT XVI.

***Cur in Psalterio CL Salutationis sint; revelatio B. V. Mariae*[62].**

Id a B. V. Maria audire gaudeamus, rationibus XX allatis:

"1. Quia in DAVIDICO Psalterio sunt CL Psalmi, in queis Pater et Ave typice continentur, ut in flore fructus.

2. Quia GAUDIA CL potiora habui in Conceptione et Gestatione Filii, mentalia per Raptus, Visiones, Revelationes, et Inspirationes.

3. Quia CL GAUDIA[63] habui ex Filii Nativitate, et Enutritione.

4. Quia CL GAUDIA habui in Filii Praedicatione ex eius dictis, factisque.

5. Quia CL DOLORES diversos potiores ex Filii Passione pertuli.

Quantum enim amavi, tantum compassa dolui.

6. Ob CL DONA, *praecipua*, quae mundo Christus contulit a[64] Suo in eum ingressu ad exitum usque.

7. Ob CL DOLORES Christi patientis, quorum quilibet decem habuit respectus: I. Ad Deum; II. Animam Suam; III. Corpus; IV. Sanctos; V. Ad Me; VI. Ad Discipulos; VII. Iudaeos; VIII. Iudam; IX. Gentes; X. ad Purgatorios.

Deinde in 15[65] est summe passus, scilicet in sensibus: V interioribus, V exterioribus, V potentis superioribus: ut in Intellectu, Voluntate, Appetitu Concupiscibili, et Irrascibili, et Motrice Potentia.

8. Ob CL GAUDIA Filii et Mea per Ejus Resurrectionem nata.

9. Ob CL FRUCTUS *Passionis Dominicae.*

10. Ob CL *Virtutes* ad salutem praeficuas[66]: ut sunt Theologicae, Cardinales, Capitales, Morales, octo Beatitudines, etc.

11. Ob CL VITIA *Virtutibus* iis opposita.

12. Ob CL MISERIAS *mundi*: ut sunt fames, sitis, algor, aestus, nuditas, infamia, injuria, morbi, discordia, ignis, aqua[67], bestiae, servitutes, ignorantia, etc., et horum partes.

13. Ob CL TERRORES *mortis*: ut infirmitas, tristitia, terror, timor, haesitatio, daemonum insultatio, remorsus conscientiae, dimissio bonorum, privatio usus membrorum, impatientia, stupor. Et horum partes.

CAPUT XVI.

Cur in Psalterio CL. Salutationes sint; revelatio B. V. Mariæ.

Id a B. V. Maria audire gaudeamus, rationibus XX. allatis. „ 1. Quia in Davidico Psalterio sunt CL. Psalmi, in queis *Pater*, et *Ave* typice continentur; ut in flore fructus. 2. Quia gaudia LC. potiora habui in conceptione, et gestatione Filii, mentalia per raptus, visiones, revelationes, et inspirationes. 3. Quia CL. gaudia habui ex Filii Nativitate, et Enutritione. 4. Quia CL. Gaudia habui in Filii Prædicatione ex ejus dictis, factisque. 5. Quia CL. Dolores diversos potiores ex Filii Passione pertuli. Quantum enim amavi, tantum compassa dolui. 6. Ob CL. Dona, præcipua, quæ mundo Christus contulit a suo in eum ingressu ad exitum usque. 7. Ob CL. Dolores Christi patientis, quorum quilibet decem habuit respectus. I. Ad Deum, II. Animam suam, III. Corpus, IV. Sanctos, V. ad Me, VI. Ad Discipulos, VII. Judæos, VIII. Judam, IX. Gentes, X. ad Purgatorios. Deinde in 15. est summe passus, scilicet in sensibus: V. interioribus, V. exterioribus, V. potentiis superioribus: ut in Intellectu, voluntate, Appetitu concupiscibili, et irrascibili, et motrice potentia. 8. Ob CL. Gaudia Filii, et mea per ejus Resurrectionem nata. 9. Ob CL. Fructus Passionis Dominicæ. 10. Ob CL. Virtutes ad salutem præficuas: ut sunt Theologicæ, Cardinales, Capitales, Morales, octo Beatitudines ec. 11. Ob CL. Vitia virtutibus iis opposita. 12. Ob CL. Miserias mundi: ut sunt fames, sitis, algor, æstus, nuditas, infamia, injuria, morbi, discordia, ignis, aqua, bestiæ, servitutes, ignorantia ec. et horum partes. 13. Ob CL. Terrores mortis: ut infirmitas, tristitia, terror, timor, hæsitatio, dœmonum insultatio, remorsus conscientiæ, dimissio bonorum, privatio usus membrorum, impatientia, stupor. Et horum partes. 14. Ob CL. Terrores Judi-

[62] W wydaniu z 1691 roku występuje: "M.".
[63] W wydaniu z 1691 roku występuje: "GAUDIA CL".
[64] W wydaniu z 1691 roku występuje: "ab".
[65] W wydaniu z 1691 roku występuje: "XV".
[66] W wydaniu z 1691 roku występuje: "proficuas".
[67] W wydaniu z 1691 roku występuje: "aquae".

ROZDZIAŁ XVI

Dlaczego w Najśw. Różańcu jest sto pięćdziesiąt "Zdrowaś Mario" ? Objawienie Najśw. Maryi Panny.

Z radością chcemy to usłyszeć z ust Najświętszej Maryi Panny, która przyniosła dwadzieścia powodów.

1. Ponieważ w Psałterzu Dawida znajduje się sto pięćdziesiąt Psalmów, w których „Ojcze Nasz" i „Zdrowaś" zawarte są w przenośni, podobnie jak kwiat zapowiada owoc.

2. Ponieważ miałam sto pięćdziesiąt znakomitych radości z poczęcia i bycia w ciąży z moim synem, z ekstazą, wizjami, objawieniami i inspiracjami.

3. Ponieważ miałam sto pięćdziesiąt radości z narodzin i karmienia piersią mojego syna.

4. Ponieważ miałam sto pięćdziesiąt radości podczas głoszenia mojego Syna w słowach i dziełach.

5. Ponieważ zniosłam podczas Męki mojej sto pięćdziesiąt wielkich cierpień.

W rzeczywistości, kochając Go bardzo, byłam cierpiąca ze współczucia.

6. Ze względu na sto pięćdziesiąt wzniosłych Darów, które Chrystus przyniósł na świat, od swojego pojawienia się na nim, aż do jego opuszczenia.

7. Z powodu stu pięćdziesięciu cierpień, które Chrystus wycierpiał, a każdy z nich miał dziesięć odniesień: I. do Boga; II. do Twojej Duszy; III. do swojego Ciała; IV. do Świętych; V. do Mnie Maryi; VI. do uczniów; VII. do Żydów; VIII. do Judasza; IX. do pogan; X. do duszy czyśćcowych.

On zatem w najwyższym stopniu cierpiał w piętnastu rzeczywistościach, to znaczy w piętnastu zmysłach: w pięciu wewnętrznych zmysłach; w pięciu zewnętrznych zmysłach; w pięciu wyższych siłach, którymi są: Intelekt, Wola, Uczucia, Namiętność i Siła Życiowa.

8. Z powodu stu pięćdziesięciu radości mojego Syna i moich, które powstały podczas Jego Zmartwychwstania.

9. Z powodu stu pięćdziesięciu owoców Męki Pańskiej.

10. Ze względu na sto pięćdziesiąt cnót przydatnych do zbawienia, którymi są cnoty teologalne, kardynalne, główne, cnoty moralne, osiem błogosławieństw itp.

11. Z powodu stu pięćdziesięciu wad, przeciwstawnych cnotom.

12. Z powodu stu pięćdziesięciu nieszczęść świata, którymi są: głód, pragnienie, zimno, upał, nagość, hańba, zniewaga, choroba, niezgoda, ogień, powódź, dzikie zwierzęta, niewolnictwo, ignorancja itp. oraz rzeczywistości podobne do nich.

13. Z powodu stu pięćdziesięciu gróźb śmierci, którymi są: niemoc, smutek, przerażenie, strach, wahanie, atak demonów, wyrzuty sumienia, utrata mienia, pozbawienie kończyn, niecierpliwość, przygnębienie i tym podobne do tych.

14. Ob CL TERRORES *Judicii*: qui sunt horror Judicis, terror assistentium, insultatio daemonum, revelatio peccatorum, infamia infinita, timor, pavor conscientiae, desperatio, malignitas, desiderium mortis, creaturarum ira insurgens: et horum partes.

15. Ob CL POENAS *inferni potiores*, contra vitia totidem: et similes Purgatorii.

Quae sunt immensae ex parte animae, corporis, daemonum, Dei, loci, ignis, sensuum, gloriae perditae[68], aeternitatis damnationis.

16. Ob CL GAUDIA *Beatorum potiora*[69].

17. Ob CL GAUDIA *Beatorum Mariae et Christi* in coelis generaliora.

18. Ob CL AUXILIA Psaltis danda praecipua.

19. Ob CL DIES aut HORAS praemonitionis de morte Psaltis piis faciendae: intra quas disponant Domui suae animae.

20. Ob CL GAUDIA specialia quasi danda Psaltis nomine cultus in Psalterio praestiti: quibus paria erunt Gaudiis et Praemia Coronaria".

Ad haec Sponsus: *"O dulcissima cordis jubilatio Maria: qui ista perpenderet, tuis in Psalterio laudibus se totum impenderet".*

Cui Sponsa: *"Dico tibi: Beati in Gloria irremisse Pater et Ave cum miris gaudiis decantant, gratias agentes Deo pro gloria data, et orantes pro mundo".*

impatientia, stupor. Et horum partes. 14. Ob CL. Terrores Judicii: qui sunt horror Judicis, terror assistentium, insultatio dœmonum, revelatio peccatorum, infamia infinita, timor, pavor conscientiæ, desperatio, malignitas, desiderium mortis, Creaturarum ira insurgens: et horum partes. 15. Ob CL. Pœnas inferni potiores, contra vitia totidem: et similes Purgatorii. Quæ sunt immensæ ex parte animæ, corporis, dœmonum, Dei, loci, ignis, sensuum, gloriæ perditæ, æternitatis damnationis. 17. Ob CL. Gaudia

84

B. Mariæ, et Christi in cœlis generaliora. 18. Ob CL. Auxilia Psaltis danda præcipua. 19. Ob CL. Dies aut horas præmonitionis de morte Psaltis piis faciendæ: intra quas disponant domui suæ animæ. 20. Ob CL. Gaudia specialia quasi danda Psaltis nomine cultus in Psalterio præstiti: quibus paria erunt gaudiis, et præmia coronaria."

Ad hæc Sponsus: *O dulcissima cordis jubilatio Maria: qui ista perpenderet, tuis in Psalterio laudibus se totum impenderet.* Cui Sponsa: *Dico tibi: Beati in gloria irremisse* Pater, *et* Ave *cum miris gaudiis decantant, gratias agentes Deo pro gloria data, et orantes pro mundo.*

---

[68] W wydaniu z 1691 roku występuje: "strata".

[69] Zdania „Ob CL GAUDIA Beatorum potiora" brakuje w wydaniu z 1847 roku, podobnie jak numeru 16; jest to zatem pominięcie, które należy uzupełnić.

14. Ze względu na sto pięćdziesiąt zagrożeń ze strony Sądu, którymi są: strach przed Sądem, strach przed tymi, którzy muszą zostać osądzeni, oskarżenie demonów, manifestacja grzechów, nieskończona hańba, strach, kryzys sumienia, desperacja, wstyd, pragnienie wiecznej śmierci, lekceważenie ze strony stworzeń i inne rzeczy podobne do nich.

15. Z powodu stu pięćdziesięciu głównych kar piekielnych, w porównaniu z tyloma występkami i podobnymi rzeczami w czyśćcu: te kary są ogromne: dusza bez ciała, demony na miejscu Boga, miejsce ognia w miejsce zmysłów, wieczne potępienie w miejsce utraconej chwały.

16. Z powodu stu pięćdziesięciu radości wywyższenia błogosławionych.

17. Ze względu na sto pięćdziesiąt powszechnych radości Marii Najśw. i Chrystusa w niebie.

18. Ze względu na sto pięćdziesiąt głównych pomocy, które zostaną przekazane czcicielom różańca.

19. Ze względu na sto pięćdziesiąt dni lub godzin przeczucia śmierci, przyznawane pobożnym czcicielom różańca: podczas których przygotują miesce spoczynku swoim duszom.

20. Ze względu na sto pięćdziesiąt specjalnych radości, które zostaną przyznane czcicielom różańca w imię szacunku okazywanego w Różańcu: te radości będą odpowiadać równym nagrodom dla wielbicieli Korony Świętego Różańca".

Usłyszawszy te słowa Nowy Oblubieniec powiedział: „O Maryjo, najsłodsza radości serca, ktokolwiek by to rozważał, zaangażowałby się całym sobą w Twoje wysławianie Najśw. Różańca”.

A do niego Oblubienica: „Mówię wam także, że Błogosławieni w Chwale, nieprzerwanie powtarzają „Ojcze Nasz” i „Zdrowaś” pomiędzy wspaniałymi pieśniami radości, dziękując Bogu za otrzymaną chwałę i modląc się za świat”.

CAPUT XVII.

De Fraternitatis Ortu, Statutis, Fructibus, et Statu.
Revelatio Mariae ad Sponsum.

I. APPARENS aliquando Beatissima Maria Sponso Suo Novello, sic loquebatur: *"Dulcis Sponse, diligenter adverte: pulchra tibi aperiam, varia, utilia, et scitu quidem[70] necessaria, quorum quaedam alias Beatissimo Patri tuo, Sponso Meo DOMINICO, in ipso Festo ANNUNCIATIONIS[71] DOMINICAE revelavi, magnis cum prodigiis.*

Atque ut istius, illi factae Revelationis, modus cunctis per orbem sit manifestus: fac universi audiant Matrem Veritatis narrantem de Sponso Meo dilectissimo DOMINICO, et de Confraternitate, per eundem sub Nomine Meo, de Psalterio inchoata: cujus Confraternitatis Confratres dicebantur FRATRES JESU CHRISTI ET VIRGINIS MARIAE, sub forma Psalterii Angelici orandi".

NARRATIO
De Ortu primo Fraternitatis Psalterii.

II. 1. S.[72] DOMINICUS, indutus Virtute ex alto, et[73] Vir factus vere Apostolicus, Hispaniarum terras, (in quas se jam ante Saracenus nominis Christiani hostis infuderat), late praedicando peragrarat, suisque doctrinis saluberrimis informatas complerat: cum ecce jam ad exteras circum nationes spectaret; contigit (annis ferme quindenis ante gloriosum obitus sui diem; nondum auspicato Sacri Ordinis Praedicatorum Instituto, sed ipse[74] sub Regula S. Augustini professo Canonico), ut non procul ab S. Jacobo[75] Compostellae, in pyratarum manus, cum F. Bernardo peregrinationis comite incideret.

Qui utrumque raptum ad suarum navium classem, nobilem praedam adducunt[76].

His multis prius quaestionibus excussos, ac plagis etiam tortos, vilissima inter servitia ad remos addixerunt.

Illi ceu feros inter lupos agni, Christi Nomine freti fidentesque omnia, spiritu supra hominem altiore, ferre fortiter, et nihil ab assuetis[77] sibi diurnis noctisque[78] Dei Laudibus remittere: quamvis barbara inter infidelium capita Praemiatorum.

CAPUT XVII.
De Fraternitatis Ortu, Statutis, Fructibus, et Statu.
Revelatio Mariæ ad Sponsum.

I. Apparens aliquando beatissima Maria Sponso suo novello, sic loquebatur. „ Dulcis Sponse, diligenter adverte: pulchra tibi aperiam, varia, utilia, et scitu quidem necessaria, quorum quædam alias Beatissimo Patri tuo, Sponso meo Dominico, in ipso festo Annunciationis Dominicæ revelavi, magnis cum prodigiis. Atque ut istius, illi factæ revelationis, modus cunctis per orbem sit manifestus: fac universi audiant Matrem Veritatis narrantem de Sponso meo dilectissimo Dominico, et de Confraternitate, per eundem sub Nomine meo, de Psalterio inchoata: cujus Confraternitatis Confratres dicebantur Fratres Jesu Christi, et Virginis Mariæ, sub forma Psalterii Angelici orandi. „

NARRATIO.
De Ortu primo Fraternitatis Psalterii.

II. 1. S. Dominicus, indutus Virtute ex alto, et vir factus vere Apostolicus Hispaniarum terras, (in quas se jam ante Saracenus nominis Christiani hostis infuderat) late prædicando peragrarat, suisque doctrinis saluberrimis informatas complerat: cum ecce jam ad exteras circum nationes spectaret; contigit annis ferme quindenis ante gloriosum obitus sui diem, nondum auspicato sacri Ordinis Prædicatorum Instituto, sed ipse sub Regula s. Augustini professo Canonico, ut non procul ab S. Jacobo Compostellæ, in pyratarum manus, cum F. Bernardo peregrinationis comite, incideret. Qui utrumque raptum ad suarum navium classem, nobilem prædam adducunt. His multis prius quæstionibus excussos, ac plagis etiam tortos, vilissima inter servitia ad remos addixerunt. Illi ceu feros inter lupos agni, Christi Nomine freti, fidentesque omnia, Spiritu supra hominem altiore, ferre fortiter, et nihil ab assuetis sibi diurnis noctisq. Dei laudibus remittere: quamvis barbara inter infidelium capita præmiatorum. 2. Jamque trimestre

---

[70] W wydaniu z 1691 roku występuje: "quedam".
[71] W wydaniu z 1691 roku występuje: "ANNUNTIATIONIS".
[72] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Sanctus".
[73] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "et".
[74] W wydaniu z 1691 roku występuje: "ipso".
[75] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Iacobi".
[76] W wydaniu z 1691 roku występuje: "abducunt".
[77] W wydaniu z 1691 roku zamiast: "ab assuetis", występuje: "a suetis".
[78] W wydaniu z 1691 roku występuje: "nocturnisque".

ROZDZIAŁ XVII

Objawienie Najświętszej Maryi Panny Nowemu Oblubieńcowi odnośnie Bractwa Różańca Świętego: narodziny, statut, owoce i organizacja

I. Kiedy Najświętsza Maryja ukazała się swemu nowemu oblubieńcowi, powiedziała w ten sposób: „O słodki mężu, przyjrzyj się uważnie tym pięknym, różnorodnym, pożytecznym i z pewnością niezbędnym rzeczom, które ci wkrótce wyjawię, a które pewnego razu objawiłam najświętszemu ojcu waszemu, Oblubieńcowi mojemu Dominikowi, w tę samą uroczystość Zwiastowania Pańskiego, z wielkimi cudami.

I aby Objawienie, które otrzymał, było widoczne dla wszystkich na świecie, niech wszyscy usłyszą narrację Matki Prawdy dotyczącą Mojego najukochańszego Oblubieńca Dominika i Bractwa, które zostało założone przez św. Dominika, w moje imię; gdzie członkowie Bractwa zostali nazwani braćmi Jezusa Chrystusa i Maryi Dziewicy, ponieważ modlą się Najśw. Różańcem Anielskim".

NARRACJA

Pochodzenie pierwszego Bractwa Różańcowego.

II. 1. Święty Dominik, przyobleczony w cnotę z góry i stając się prawdziwie apostolskim człowiekiem, głosząc kazania, przemierzył wzdłuż i wszerz ziemie Hiszpanii, które zostały wcześniej zajęte przez Saracenów, wrogów chrześcijaństwa, i rozprzestrzenił wszędzie swoją bardzo zdrową doktrynę, jak również kierując się w stronę innych narodów w okolicy.

Tak się złożyło, że prawie piętnaście lat przed chwalebnym dniem swojej śmierci[79] (nie utworzył jeszcze Instytutu Świętego Zakonu Kaznodziejskiego, był kanonikiem profesem pod regułą św. Augustyna), niedaleko św. Jakuba z Compostelli, on i jego towarzysz podróży, Fra Bernardo, wpadli w ręce piratów.

A po porwaniu ich obu, zabrali cenny łup do floty swoich statków.

Po pierwszym przesłuchaniu ich, a nawet torturowaniu, przydzielono ich do najnikczemniejszych służb, czyli wioseł.

Oni, jak baranki wśród dzikich wilków, z ufnością ufając Imieniu Chrystusa, będąc najwyższym duchem człowieka, odważnie znosili wszystko, nie ustając, ani w dzień, ani w nocy, w zwykłej chwale Bożej, chociaż byli pośród okrutnych drapieżników chrześcijan.

---

[79]Jednakże porwanie św. Dominika przez piratów powinno było mieć miejsce między wrześniem 1213 roku a 25 marca 1214 roku, a więc zaledwie kilka miesięcy przed powstaniem Zakonu Dominikańskiego (które nastąpiło w 1215 roku) i siedem lat przed jego śmiercią, która nastąpiła 6 sierpnia 1221 roku.

WIZJA NARODZIN BRATERSTWA RÓŻAŃCOWEGO W NOCY 25 MARCA 1214 ROKU.

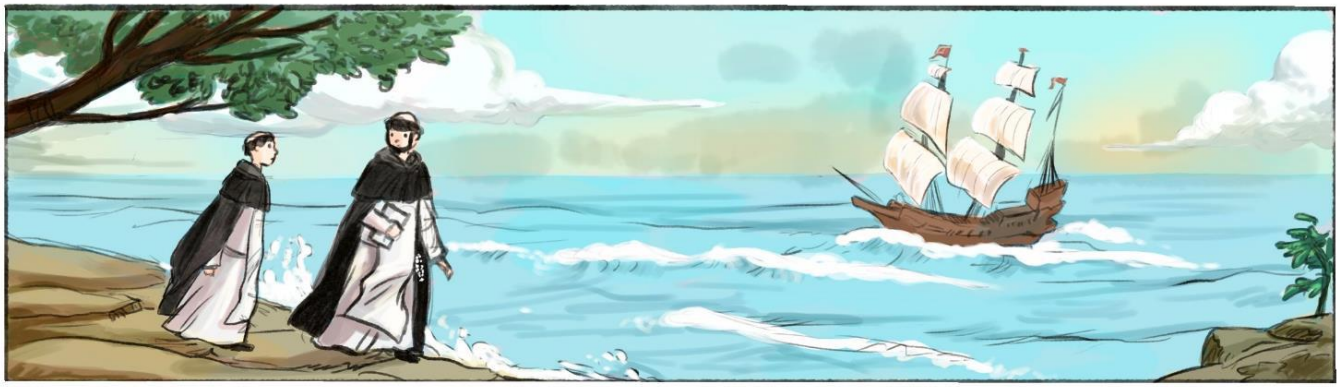

Dwa lata po wizji Matki Bożej Różańcowej w Tuluzie we Francji św. Dominik i brat Bernard głosili kazania wzdłuż wybrzeży św. Jakuba z Composteli, kiedy wpadli w ręce piratów.

Minęły trzy miesiące, odkąd Św. Dominik i Fra Bernardo zostali posadzeni w wiosłach, a oni nadal codziennie odmawiali różaniec, gdy w noc Zwiastowania w 1214 roku nadeszła burza, która rozerwała statek na kawałki, a piraci wpadli do wzburzonego morza.

Tonęli, gdy Matka Boża Różańcowa ukazała się św. Dominikowi i poleciła mu powiedzieć piratom, jeśli chcą uchronić się od pewnej śmierci, powinni zostać jej czcicielami z pierwszego w historii Bractwa Różańcowego. Święty Dominik im to powiedział, a oni zgodzili się, kiedy odmawiali różaniec, burza natychmiast ucichła i święty Dominik wciągnął ich na statek. Następnie Matka Boża pokazała im plażę przez siebie stworzoną, gdzie znaleźli statek w stanie nienaruszonym i wszystkie rzeczy, które wyrzucili tej nocy, w idealnym stanie na plaży (rysunki: Elena Bia).

2. Jamque trimestre ipsis remorum duros inter labores cesserat, mira cum patientiae constantia exantlatos: cum ecce *Ego*, (quae Divae sunt Verba): *"Misericordiae Mater dilectum hunc Meum intuens Sponsum, totis Visceribus Charitatis super eo commovebar.*

Iratam*[80] *igitur sceleratis, Me volente ac mandante ipsis mare pervolitantibus, coelum omne vertitur, et atris nubibus involutum, noctem fert horrificam: emissique ruunt, et in mare*[81] *praeliantur venti: fit saeva tempestas".

Fulgura coruscant, tonant aethera; fulmina volant, mària vertuntur; horrescunt omnia.

Densus super improbos effunditur imber; dixisses, coelum ruere.

Interea fervet inferius quoque pontus; et rabide tumet in immensum.

Quicquid agant perduelles contis, remis, omnique contra nisu; nihil agunt: denique desperati fata complorant.

3. Dum[82] solus haec inter cum socio S. Dominicus turbatus nihil afflictus[83]: masculo animo[84] nactus[85], erectusque Spiritu, profanorum[86] desperatione visa, animos ipsis solita praedicatione revocare conatur.

"Fratres*, ait, *irato Deo res agitur.

Tantae inferorum superumque*[87] *minae; ventorum ac undarum irae tantae, non sunt sine Numinis ira.

Placandus Deus est: et placabuntur caetera.

Dexteram Dei vindicem vestra concitant scelera, mària turbant.

Illa animis execrati damnate; venia*[88] *orate Deum: Deiparam Mariam, maris Stellam, implorate supplices opitulatricem: Credite; mirabilem in aquis Dominum, vobisque propitium, erit experiri".

Dixit sed in ventos.

4. Desperatorum barbaries hisce fit rabies: saeviuntque hi animis in recta monentem; isti, ut fatuum, sannis proscindunt: alii flagris etiam concidunt: et quod sancto gravissimum accidit, Deum, Divamque Coelitum diris impetunt blasphemiis: ac unde impios poenituisse oportuit: sese sacrilegiosius impiant.

Pars namque oestro caecati Saracenico dannarant[89] Fidem: pars obruti flagitiis projecerant poenitentiam.

Fustuarium vir divinus acceptum, et opprobria, gaudens pro Christo, facile posthabebat; verum ad Deum animo votisque versus blasphemias impiorum deprecabatur.

barbara inter infidelium capita præmiatorum. 2. Jamque trimestre

85

ipsis remorum duros inter labores cesserat, mira cum patientiæ constantia exantlatos: *cum ecce Ego*, (quæ Divæ sunt verba) *misericordiæ Mater dilectum hunc meum intuens Sponsum, totis visceribus charitatis super eo commovebar. Iratam igitur sceleratis, me volente, ac mandante, ipsis mare pervolitantibus, cœlum omne vertitur, et atris nubibus involutum, noctem fert horrificam; emissique ruunt, et in mare præliantur venti: fit sæva tempestas, fulgura coruscant, tonant æthera; fulmina volant, maria vertuntur; horrescunt omnia. Densus super improbos effunditur imber; dixisses, cœlum ruere. Interea fervet inferius quoque pontus; et rabide tumet in immensum. Quicquid agant perduelles contis, remis; omnique contra nisu: nihil agunt: denique desperati fata complorant.* 3. Dum solus hæc inter cum socio S. Dominicus turbatus nihil afflictus: masculo animo nactus, erectusque Spiritu, profanorum desperatione visa, animos ipsis solita prædicatione revocare conatur. *Fratres*, ait, *irato Deo res agitur. Tantæ inferorum, superumque minæ; ventorum, ac undarum iræ tantæ, non sunt sine Numinis ira. Placandus Deus est: et placabuntur cœtera. Dexteram Dei vindicem vestra concitant scelera, maria turbant. Illa animis execrati damnate; venia orate Deum: Deiparam Mariam, maris stellam, implorate supplices opitulatricem: Credite; mirabilem in aquis Dominum, vobisque propitium, erit experiri.* Dixit sed in ventos. 4. Desperatorum barbaries hisce fit rabies: sæviuntque hi animis in recta monentem; isti, ut fatuum, sannis proscindunt: alii flagris etiam concidunt: et quod sancto gravissimum accidit, Deum, Divamque Cœlitum diris impetunt blasphemiis: ac unde impios pœnituisse oportuit: sese sacrilegiosius impiant. Pars namque œstro cæcati Saracenico dannarant Fidem: pars obruti flagitiis projecerant pœnitentiam. Fustuarium vir divinus acceptum, et opprobria, gaudens pro Christo, facile posthabebat; verum ad Deum animo votisque versus blasphemias impiorum deprecabatur. 5. Nox

---

[80] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "iratum".**
[81] **W wydaniu z 1691 roku zamiast: "in mare", występuje „immane" („olbrzymi, gigantyczny").**
[82] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "dum".**
[83] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "turbatus nihil, nihil afflictus" (zupełnie nieporuszony i niezasmucony).**
[84] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "animae".**
[85] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "mactus" (szlachetny).**
[86] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "profanorumque".**
[87] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "superorumque".**
[88] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "veniam".**
[89] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "damnarant".**

2. Minęły już trzy miesiące ich ciężkiej pracy przy wiosłach, podczas których znosili wszystko zawsze z niezwykłą cierpliwością: „Gdy oto Ja (to są słowa Maryi Najśw.), Matka Miłosierdzia, spojrzałam na umiłowanego Mojego Oblubieńca, poruszyły się wobec niego całe wnętrzności Miłosierdzia.

Dlatego oburzona ich okrucieństwem, zapragnęłam i sprawiłam, że podczas żeglugi po morzu niebo całkowicie się zmieniło i pokryte czarnymi chmurami przyniosło przerażającą noc; chmury rozerwały się, zerwały się wichry i ruszyły z całą mocą nad morze.

Rozpętała się straszna burza: błysnęła błyskawica, zagrzmiały niebiosa; Błyskawica poleciała, morze się zafalowało, wszystko się zachwiało.

Na bezbożnych spadł ulewny deszcz: można by powiedzieć, że niebo się zapada.

Tymczasem nawet głębiny morskie doznały szoku i wściekle wezbrały nieproporcjonalnie.

Cokolwiek wrogowie robili z masztami, wiosłami, używając wszelkiego wysiłku, nic to nie dało i w końcu z rozpaczy krzyczeli na gorzki los.

3. Tylko św. Dominik i jego współbrat nie byli wcale zaniepokojeni i dotknięci tymi wydarzeniami; wtedy św. Dominik, z męskim duchem i uspokojony przez Ducha Św., widząc rozpacz bezbożnych, próbował wstrząsnąć ich duszami poprzez zwykłe kazanie: „Bracia” – powiedział – „burzę wznieca Bóg, który jest oburzony.

Zagrożenia ze strony tak wielu rzeczywistości podziemnego świata i niebios, a także tak wielka wściekłość wiatrów i fal nie pojawiają się bez oburzenia Boga.

Bóg musi się uspokoić i inne rzeczy się uspokoją.

O podli, potępiajcie w swoich duszach te nieprawości; proście Boga o przebaczenie; błagajcie Gwiazdę Morza, Matkę Bożą, Maryję.

Miejcie wiarę: doświadczycie, jak Pan, cudowny wśród wód, będzie wam łaskawy”. Mówił, ale pod wiatr.

4. Okrucieństwo tych zdesperowanych ludzi wzmogło ich wściekłość i zdenerwowani zwrócili się w stronę tych, którzy uczyli ich właściwych rzeczy.

Niektórzy piraci kpili z nich, jakby to co mówili było bezsensowne; i naśmiewąc się z nich, jak gdyby byli szaleni; inni następnie uderzali ich biczami; i wydarzyła się najpoważniejsza rzecz, jaką można było zrobić przeciwko sacrum: rzucali okrutne bluźnierstwa przeciwko Bogu i Najświętszemu. I tak się stało, że ci niegodziwcy, zamiast okazać skruchę, stali się jeszcze bardziej świętokradzcy.

Niektórzy z nich rzeczywiście, zaślepieni entuzjazmem Saracenów, wyrzekli się wiary, podczas gdy inni, okryci niegodziwością, odrzucali skruchę.

Człowiek Boży (św. Dominik) nie liczył się z otrzymanymi ciosami i zniewagami, radując się w Chrystusie, zwracając się sercem i modlitwą do Boga, prosząc o przebaczenie za bluźnierstwa niegodziwych.

5. Nox interea, procellarum additur nocti (erat autem beatissimae Annunciationis praecedens diem insequentem), quae ipsa Dominici stimulabat zelum, ut ad reverentiam tantae miserationum Reginae cruda, jam funus suum plorantia, improborum pectora detorquere rursum molli sermone attentaret.

Animarum zelator, et salvator perditorum, dictis agreditur[90] mansuetare feros; humillime, et devote, ut licuit, admonet: Deum orentque[91] propitium in rebus de oratis[92] certum Servatorem JESUM, ac Servatricem MARIAM.

6. Interim[93] suavissimorum auditus Nominum desperata efferat pectora: ut, quam ante, trucius ferocirent, ac JESUM MARIAMque infandius blasphemarent.

Atque quo minus iis ultima inferre Dominico vacaret, major ab[94] decumana irruente unda horror omnes obruens praesentem interitum minatur.

Praelia ventorum per, et ruinam nimborum, fremitumque fluctuum, et noctem geminam auferuntur incerti: ipse gubernator excussus in undas perit; remi dissidiunt, abrumpitur clavus: quassata et fessa carinae latera fatiscunt ipsaque mortis mora morte est acerbior desperatis.

7. Dum ii per ludibria procellarum sic jactantur, quasi undis eos absorbere dedignantibus: parthenica[95] instabat Annunciationis festiva solemnitas, surgente, et obscurum transparente jam sole.

S. Dominicus autem impense precibus ad Annunciatam insistebat.

Vitae licet securum, sui tamen immemorem, infelicium pyratarum cura salutis habebat solicitum: pro hac dum orat, sua ecce Advocata Maria soli apparens, dieque[96] in luce corrusca[97] Sponso adest; et talibus alloquitur: *"Eja Dominice: feliciter[98] certa viriliter: perissent caeteri: tu servas unus.*

Age, quia servatos vuis[99] indignos aura hac; tuis ego velificabo votis: parcam, amore tui, [nihil Filio][100], nihil mihi, tibi nihil parcentibus sacrilegis.

Vindictae pars est suspendisse vindictam: ut irruat gravior.

Optionem offerto: vel aeternum dispereant: vel Psalterium meum accipiant: et vitam vivant saniorem, inita invicem, te autore Fraternitate JESU et MARIAE noncupanda.

nimo votisque versus blasphemias impiorum deprecabatur. 5. Nox interea, procellarum additur nocti, (erat autem beatissimæ Annunciationis præcedens diem insequentem) quæ ipsa Dominici stimulabat zelum, ut ad reverentiam tantæ miserationum Reginæ cruda, jam funus suum plorantia, improborum pectora detorquere rursum molli sermone attentaret. Animarum zelator, et salvator perditorum; dictis agreditur mansuetare feros: humillime, et devote, ut licuit, admonet: Deum orentque propitium in rebus de oratis certum Servatorem Jesum, ac Servatricem Mariam.

6. Interim suavissimorum auditus Nominum desperata efferat pectora; ut quam ante, trucius ferocirent, ac Jesum, Mariamque infandius blasphemarent. Atque quo minus iis ultima inferre Dominico vacaret, major ab decumana irruente unda horror omnes obruens præsentem interitum minatur. Prælia ventorum per, et ruinam nimborum, fremitumque fluctuum, et noctem geminam auferuntur incerti: ipse gubernator excussus in undas perit; remi dissiliunt, abrumpitur clavus: quassata, et fessa carinæ latera fa-

86

tiscunt: ipsaque mortis mora morte est acerbior desperatis. 7. Dum ii per ludibria procellarum sic jactantur, quasi undis eos absorbere dedignantibus: Parthenica instabat Annunciationis festiva solemnitas, surgente, et obscurum transparente jam sole: S. Dominicus autem impense precibus ad Annunciatam insistebat. Vitæ licet securum, sui tamen immemorem, infelicium pyratarum cura salutis habebat solicitum: pro hac dum orat, sua ecce Advocata Maria soli apparens, dieque in luce corrusca Sponso adest; et talibus alloquitur. *Eja Dominice: feliciter certa viriliter: perissent cæteri: tu servas unus. Age, quia servatos vuis indignos aura hac tuis ego velificabo votis: parcam, amore tui, nihil mihi, tibi nihil parcentibus sacrilegis. Vindictæ pars est suspendisse vindictam: ut irruat gravior. Optionem offerto: vel æternum dispereant: vel Psalterium meum accipiant: et vitam vivant saniorem, inita invicem, te autore, Fraternitate, Jesu, et Mariæ noncupanda. Si adplacebit improbis: placet, ut si-*

---

[90] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "aggreditur".**
[91] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "optent orentque" (zanosić modlitwy).**
[92] **W wydaniu z 1691 roku zamiast: "de oratis" w wydaniu z 1847 roku występuje: „deploratis" („zrozpaczonych").**
[93] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "interim".**
[94] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "a".**
[95] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "parthenicae".**
[96] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "diaque" (i w boskim świetle).**
[97] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "corusca".**
[98] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Feliciter!".**
[99] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "vis" (vuoi; vuis è errore di stampa).**
[100] **W wydaniu z 1691 roku dodatkowo występują słowa: „nihil Filio", których brakuje w wydaniu z 1847 roku.**

5. Tymczasem kolejna noc nastąpiła po tej burzliwej nocy (była to noc poprzedzająca święto Zwiastowania Pańskiego, które miało przypadać następnego dnia), święto zachęciło niestrudzonego Dominika do ponownej próby wygłoszenia kazania, aby przywrócić cześć tak wielkiej Królowej Pobożności, w okrutnych sercach niegodziwców, którzy już opłakiwali swoją ruinę.

Św. Dominik, który płonął, aby ocalić dusze tych zdesperowanych ludzi, przemawiał do nich z wielką pokorą i pobożnością, aby w miarę możliwości uspokoić niezłomnych i nawoływał do modlitwy w intencji tych próśb, do Miłosiernego Boga, Jezusa Zbawiciela i Maryi Wspomożycielki.

6. Zamiast tego, usłyszenie tych słodkich imion rozwścieczyło serca zdesperowanych, a oni stali się bardziej rozgniewani niż wcześniej i bluźnili Jezusowi i Marii w bardziej haniebny sposób.

Dominik nie zdążył jednak wypowiedzieć ostatnich słów, gdy oto nagle wdarła się ogromna fala, bardzo przerażająca, ogarniając wszystkich, grożąc rychłą zagładą.

Zatem tej drugiej nocy zerwały się wiatry, zerwały się huragany, wezbrały fale i wyrzuciły zatwardziałych ze statku; wyrzucony sternik zginął w falach; opadły wiosła, złamał się ster; burty poobijanego statku zostały rozerwane; a zwłoka w śmierci była dla tych zdesperowanych ludzi bardziej okrutna niż sama śmierć.

7. W ten sposób zostali uderzeni przez siłę burzy, ale fale nie zdążyły ich jeszcze pochłonąć: nadszedł już świt uroczystego święta Zwiastowania Najświętszej Maryi Panny, a słońce już wschodziło i oświetlało ciemność.

Tymczasem św. Dominik był całkowicie pochłonięty modlitwą do Zwiastowania.

Troska o bezpieczeństwo nieszczęsnych piratów wprawiała go w niepokój i nie dbał o swoje życie, choć było bezpieczne.

Kiedy modlił się do Najśw. Marii przez tę troskę, oto Jego Orędowniczka Maria, która ukazała mu się samotnie i w świetle nowego dnia świetliście zbliżyła się do Oblubieńca, przemówiła w ten sposób: „Odwagi Dominiku, o sukces walcz dzielnie: zginą, jeśli ich nie uratujesz.

A teraz, jeśli pragniecie łaski zbawienia niegodnych, dodam skrzydeł waszym modlitwom: dla waszej miłości przebaczę świętokradzcom, którzy nie liczą się ani z moim Synem, ani ze Mną, ani z wami.

Zanim na nich spadnie kara, zawieszę karę, która wisi na nich tak ciężko.

Dasz im wybór: albo umrą w rozpaczy na wieki, albo przyjmą mój Najśw. Różaniec, prowadząc sprawiedliwe życie, zaczynając wraz z wami, którzy będziecie założycielami Bractwa, które będzie nosić imię Jezusa i Maryi.

Si adplacebit improbis: placet, ut signo Crucis objecto tempestatem ponas placatam.
Ipsa Filium eis placabo.
Sin: tute solus cum fratre supergradiens undis, exibis ab undis; caeteris ponto, et orco absorbendis.
Haec illis ex Me certus denuncia[101]".

8. Sic[102] S. Dominicus haud secus, minas[103], ac jussum mandata facessit: minas, irasque praedicat, intentat mortes, contumaciam arcta[104] ea vi Spiritus ac oris; dum pectora adamantina rumpat, expugnet, vinctaque constringat.

Affatu demum meliore, de JESU, de MARIA, utriusque de Psalterium[105] de Fraternitate rudes informat, poenitentiam edocet, ac persuadet: Deo sensim intimis gementium penetralibus illabente.

Huc plurimum adjuvabat: quod solo Crucis, vocisque objectu tempestas tanta momento resedisset.

Et vox, suntque vota una omnium supplicum; mandata se facturos, tantum ipse imperet.

Perfidiam, scelera, vitam anteactam, seque ipsos detestati, poenitentiam ejulatu magno spondent; Psalteria de manu servatoris sui accipiunt; acceptant, coeuntque Fraternitatem omnes unam ac novam, sub Auspicio JESU, et MARIAE, Tituloque Psalterii.

Vidisses humi provolutos, infusos fletu, squalore sordidatos, ad pedes inter haustas aquas arreptare Dominici, veniam[106], opemque precari.

9. Nam postquam ad hanc vocem*: "In Nomine JESU CHRISTI, et MARIAE Matris ejus piissimae, quiesce"*; foris quidem facta quies erat, et securitas; at intus ipsa navi mors admissa obnotabat[107].

Adeo prora rupta latera carinae lacera, fundus impactu scopuli disruptus, totis tot hiatibus undas hauserant exundantes; ut in navi, velut in mari, hi natarent, illi super tabulata starent.

Omnes tamen super omnia prodigia, unum istud prodigiosius obstupescebant: quod tantos inter et nubium imbres defusos, et illisos fluctuum nimbos, et ingurgitatas hiatibus aquas: solum Dominicum mador nullus attingeret siccum, et medium.

et Mariæ noncupanda. Si adplacebit improbis: placet, ut signo Crucis objecto tempestatem ponas placatam. Ipsa Filium eis placabo. Sin: tute solus cum fratre supergradiens undis, exibis ab undis cæteris ponto, et orco absorbendis. Hæc illis ex me certus denuncia.

8. Sic S. Dominicus haud secus, minas, ac jussum mandata facessit: minas, irasque prædicat, intentat mortes, contumaciam arcta ea vi spiritus, ac oris; dum pectora adamantina rumpat, expugnet, vinctaque constringat. Affatu demum meliore, de Jesu, de Maria, utriusque de Psalterio, de Fraternitate rudes informat, pœnitentiam edocet, ac persuadet: Deo sensim intimis gementium penetralibus illabente. Huc plurimum adjuvabat; quod solo Crucis, vocisque objectu tempestas tanta momento resedisset. Et vox, suntque vota una omnium supplicum; mandata se facturos: tantum ipse imperet. Perfidiam, scelera, vitam anteactam, seque ipsos detestati, pœnitentiam ejulatu magno spondent; Psalteria de manu Servatoris sui accipiunt; acceptant, coeuntque Fraternitatem omnes unam, ac novam, sub auspicio Jesu, et Mariæ, tituloque Psalterii. Vidisses humi provolutos, infusos fletu, squalore sordidatos, ad pedes inter haustas aquas arreptare Dominici, veniam, opemque precari. 9. Nam postquam ad hanc vocem: *In nomine Jesu Christi, et Mariæ Matris ejus piissimæ, quiesce:* foris quidem facta quies erat, et securitas; at intus ipsa navi mors admissa obnotabat. Adeo prora rupta latera carinæ lacera, fundus impactu scopuli disruptus, totis tot hiatibus undas hauserant exundantes; ut in navi, velut in mari, hi natarent, illi super tabulata starent. Omnes tamen super omnia prodigia, unum istud prodigiosius obstupescebant: quod tantos inter et nubium imbres defusos, et illisos fluctuum nimbos, et ingurgitatas hiatibus aquas: solum Dominicum mador nullus attingeret siccum, et medium. Quo secu-

---

[101] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "denuncias".**
[102] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "sic".**
[103] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "minas".**
[104] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "arictat" (błąd drukarski zamiast "arcta").**
[105] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Psalterio".**
[106] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "veniamque".**
[107] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "obnatabat" (błąd drukarski zamiast "obnotabat").**

Jeśli to Bractwo będzie mile widziane wśród zdesperowanych, będzie wam wolno zrobić znak krzyża przed burzą, aby się uspokoiła.

Ja Sama sprawię, że Mój Syn pojedna się z nimi.

W przeciwnym razie z pewnością tylko ty wraz ze swoim współbratem wyjdziesz ponad wody i uratujesz się żywy z morza: pozostałych natomiast pochłonie piekło.

Głoście im z całą pewnością to, co otrzymaliście ode Mnie".

8. Wtedy św. Dominik przekazał im groźby i rozkazy, tak jak je przedstawiła Madonna: głosił groźby i gniew, groził im śmiercią, łagodząc ich upór, mocą Ducha i słowa, aż nie złamał tych serc twardych jak stal, zwyciężył je, a pokonawszy je, przywiązał je do siebie.

Na koniec bardzo słodkim przemówieniem pouczył niedoświadczonych o Jezusie, o Maryi, o różańcu, o Bractwie; nauczał pokuty i przekonywał ich, a Bóg stopniowo wchodził do serc płaczących.

W tym bardzo pomogło to, że tak wielka burza ucichła w jednej chwili, ulegając jedynie znakowi Krzyża i niewielu słowom.

A słowa i pragnienia wszystkich proszących były zgodne: wykonaliby przykazania Najśw. Maryi i sam św. Dominik miałby nimi kierować.

Odrzuciwszy perfidię, niegodziwość, przeszłe życie i siebie, głośno wołając, przystąpili do pokuty; otrzymali różaniec z ręki swego wyzwoliciela, przyjęli go i wszyscy znaleźli się w pierwszym nowym Bractwie, pod Sztandarem Jezusa i Maryi, i z tytułem Najśw. Różańca.

Widziałeś ich głęboko upokorzonych, zalanych łzami, w znoszonych ubraniach, jak podchodzili do stóp Dominika, gdy ten wyciągał ich z wody, proszących o przebaczenie i pomoc.

9. Rzeczywiście, po słowach: „W imię Jezusa Chrystusa i Jego Najświętszej Matki, ucisz się", wokół zapanowała naprawdę cisza i spokój;

Jednak wnętrze statku przedstawiało obraz katastrofy, która się wydarzyła: rozerwany dziób, popękane burty statku; ładownia została rozbita przez uderzenie skały, było wiele nieszczelności, a do środka wpłynęło tyle wody, że wydawało się, że są w morzu, mimo że znajdowali się na deskach statku.

Wszystkich jednak, oprócz wszystkich pozostałych cudów, zdumiewała rzecz bardzo niezwykła: fakt, że pomimo wielkich deszczów, które lały się z chmur, pomimo uderzających w nich fal morskich i pomimo wody przedostającej się pomiędzy nieszczelności, tylko św. Dominika nie dotknęła nawet kropla wody, był on suchy i znajdując się wśród nich wszystkich.

Quo securiores apud talem Sanctum, et sibi de periculo navis non mergendae quasi spondebant: orare tamen opem non omittebant.

Verum ex improviso, ecce divinius conspicitur cunctis spectaculum.

10. Nam[108] Augustissima Dei Virgo Mater MARIA supra astitit omnes, multa manifesta in luce, et majestate admirabilis, amabilis Gratia, Vultu, cultuque spectabilis[109].

Fit stupor et horror: spe, metuque palpitant corda dum stant intenti ora[110], oculisque defixi: sic fatur ab alto Diva: *"Fortunati infortunio hoc viri!*

Fidite: meum audistis Dominicum; me audite.

Ab uno, ecce, discite Dominico fiduciam in JESUM, inque me MARIAM: sic pietas virtusque viri meretur.

Sic servo: quos sub Psalterii mei signa recipio.

***Ante soli conspiciebar, indignis occulta vobis, quod incognita ac infensa: nunc aperta vobis, sita[111] Me dignatis et placata: ut credatis: ut imperata paratius, ut Promissa* devotius, expleatis".**

Dixit, et in aethram[112] recepta recessit.

11. Simul omnes, sibi velut redditi, in arena, super undas eminente, se navemque stante[113] conspicantur: mirantur exaustam aquis: prius ruptam, laceram, foedam, nunc undique integram, sanam ac solidam.

Dum ea in statione, et admiratione attoniti, mutique velut in porto, coelum, et pontum undique circumspectant: suggrediens suaviter placida unda navim sublevat: datque natatui.

12. Tunc S[anctus] Pater Dominicus, secreto Sponsae monitu, ad silentia alta tenentes, neque seipsos sat noscentes, sic loquitur: *"Viri fratres: haec est mutatio Dexterae Excelsi: haec gratia Salvatoris JESU; haec Misericordia, Matris JESU, MARIAE est.*

Laudate Deum; glorificate JESUM; magnificate MARIAM; Salutate MARIAM, quae mecum laboravit in naufragio.

Cantate Domino Canticum Novum Psalterii: quia mirabilia fecit.

Equidem Psallam Deo meo, Divaeque quamdiu[114] fuero.

Ecce spondet MARIA Patrona nobis: quae vasa, quas merces, quaeque alia ex navi allevanda, jactatu[115] facto, et jactura, projecistis; cuncta simul, et salva Britannico in littore[116] cumulata, recipietis; medias tantum fugite terras; et satis, ac ventis date vela secundis".

Dominicum mador nullus attingeret siccum, et medium. Quo securiores apud talem Sanctum, et sibi de periculo navis non mergendæ quasi spondebant: orare tamen opem non omittebant. Verum ex improviso, ecce divinius conspicitur cunctis spectaculum.

87

10. Nam Augustissima Dei Virgo Mater Maria supra astitit omnes, multa manifesta in luce, et majestate admirabilis, amabilis gratia, vultu, cultuque spectabilis. Fit stupor, et horror: spe, metuque palpitant corda dum stant intenti ora, oculisque defixi: sic fatur ab alto Diva. *Fortunati infortunio hoc viri: fidite: meum audistis Dominicum: me audite. Ab uno, ecce, discite Dominico fiduciam in Jesum, inque me Mariam: sic pietas virtusque viri meretur. Sic servo: quos sub Psalterii mei signa recipio. Ante soli conspiciebar, indignis occulta vobis, quod incognita, ac infensa: nunc aperta vobis, sita me dignatis, et placata: ut credatis: ut imperata paratius, ut promissa devotius, expleatis.* Dixit, et in æthram recepta recessit.

11. Simul omnes, sibi velut redditi, in arena super undas eminente, se, navemque stante conspicantur: mirantur exaustam aquis: prius ruptam, laceram, fœdam, nunc undique integram, sanam, ac solidam. Dum ea in statione, et admiratione attoniti, mutique velut in portu, cœlum, et pontum undique circumspectant: suggrediens suaviter placida unda navim sublevat: datque natatui. 12. Tunc S. Pater Dominicus; secreto Sponsæ monitu, ad silentia alta tenentes, neque seipsos sat noscentes, sic loquitur *Viri fratres: hæc est mutatio dexterae excelsi: hæc gratia Salvatoris Jesu: hæc misericordia Matris Jesu Mariae est. Laudate Deum: glorificate Jesum: Magnificate Mariam: Salutate Mariam, quae mecum laboravit in naufragio. Cantate Domino Canticum Novum Psalterii: quia mirabilia fecit. Equidem Psallam Deo meo, Divaeque quamdiu fuero. Ecce spondet Maria Patrona nobis: quae vasa, quas merces, quaeque alia ex navi allevanda, jactatu facto, et jactura, projecistis; cuncta simul, et salva Britannico in littore cumulata, recipietis, medias tantum fugite terras; et satis, ac ventis date vela secundis.*

---

[108] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "nam".
[109] W wydaniu z 1691 roku występuje: "aspectabilis".
[110] W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: „intentiora" („bardziej skupieni, pogrążeni").
[111] W wydaniu z 1691 roku zamiast: "sita", w wydaniu z 1847 roku występuje, poprawnie: „sic a" („tak, aby").
[112] W wydaniu z 1691, występuje, poprawnie: „aethera".
[113] W wydaniu z 1691 roku występuje: "stantem".
[114] W wydaniu z 1691 roku występuje: "quam diu".
[115] W wydaniu z 1691 roku występuje: "iactu" (rzucony).
[116] W wydaniu z 1691 roku występuje odpowiadający termin: "litore".

Z tego powodu czuli się bardziej uspokojeni obecnością takiego świętego, a także nieco bardziej uspokojeni ryzykiem zatonięcia statku, nawet jeśli nie przestawali prosić o pomoc.

I nagle wszyscy byli świadkami niebiańskiej sceny.

10. Nad wszystkimi pojawiła się Najśw. Maryja Panna, Matka Boża, promieniująca intensywnym światłem i czarującym majestatem, umiłowana łaską, wyróżniająca się obliczem i przyzwoitością. Nastąpiło jednocześnie zdumienie i przerażenie: serca oscylowały między nadzieją a strachem, a gdy stały z zamyślonymi twarzami i utkwionymi oczami, Najśw. Dziewica przemówiła z góry w ten sposób: „O szczęśliwcy w tym nieszczęściu!

Miejcie wiarę: po wysłuchaniu mojego Dominika, posłuchajcie Mnie!

Tylko od Dominika uczycie się zaufania do Jezusa i do Mnie, Maryi: w ten sposób nabywacie pobożności i cnót ludzkich.

W ten sposób ratuję tych, których witam pod sztandarami mojego różańca.

Najpierw widział mnie tylko Dominik, ukrywając się przed wami, niegodnymi ludźmi, bo nie znaliście mnie i traktowano mnie wrogo; cieszcie się teraz, że objawiłam się i pojednałam z wami, abyście uwierzyli, bardzo wiernie przestrzegali Przykazań i z wielkim oddaniem przestrzegali Obietnic".

Tak powiedziała i zwracając się w stronę Nieba, zniknęła.

11. W tym samym czasie, jakby odzyskali zmysły, ujrzeli plażę pojawiającą się na środku morza i do niej przycumowany był ich statek: zdumiewali się, że przedtem został zniszczony przez wody, rozdzielony, rozdarty, zniszczony, teraz był przedstawiał się w każdej części, nienaruszony i mocny.

Od tego miejsca zatrzymania, wciąż zdumieni podziwem i bez słów, obserwowali, jak z portu, niebo i morze dookoła: i oto spokojna fala, delikatnie kołysząc statkiem, podniosła go i sprawiła, że uniósł się na wodzie i popłynął .

12. Następnie św. Dominik za tajną radą Oblubienicy Najśw. Maryi tak przemówił do tych, którzy pozostali w głębokim milczeniu, bo sami nawet nie rozumieli: „Bracia: ta zmiana jest dziełem Prawicy Najwyższego Boga!

To jest Łaska Jezusa Zbawiciela!

Oto Miłosierdzie Matki Jezusa, Maryi!

Chwalcie Boga, wysławiajcie Jezusa, wywyższajcie Maryję, pozdrawiajcie Maryję, która pracowała razem ze mną w katastrofie.

Śpiewajcie Panu nową pieśń Najśw. Różańca, ponieważ dokonywał cudów.

Oczywiście, że będę śpiewał Najśw. Różaniec Bogu mojemu i Najśw. Maryi Pannie, póki żyję.

Oto Opiekunka Maria oddała nam bagaż, dobra i wszystko inne, które wyrzuciliście i chcieliście wyrzucić ze statku podczas katastrofy, aby go odciążyć: znajdziecie je wszystkie razem i w jednym kawałku, spiętrzone na brytyjskiej plaży, nie zatrzymujcie się jednak na tych ziemiach, ale powierzcie swoje żagle sprzyjającym wiatrom.

13. Fauces, vocemque viris pavor, amor, stupor, honorque Dei ac Divae velut obligata tenebant: altius tamen animi clamabant tacitorum.

Vix pauca haec reddebant omnes, actis pro se quisque gratiis: *"O JESU, o MARIA; ita voveo: DEUS, Canticum Novum cantabo tibi; in Psalterio Decachordo [psallam tibi. Laudabo Deum vita mea]*[117], *psallam Deo meo, quamdiu fuero".*

Et quae talia promiscue.

14. Mox, velut procul in obscuro, circum horribiles se tollunt ululatus et ploratus cacodaemonum: *"Vae, vae, vociferabantur, vae nobis!*

Hic Dominicus nos enervat, et immortaliter enecat.

Heu nostram harpagat praedam; nostra evinculat mancipia; captivos nostros in suos vindicat libertos; nosque, heu, nos in nervum dat suum Psalticum; hoc nos flagro nerveo diflagellat, inque nervat vinctos; et religatos procul in tartara relegat. Vae nobis!".

15. Interea cursum tenuere rates, portumque propinqui in Britannicum, sese penetrabant: et cunctis ordine periculis perfuncti, felix Psalticum Celeuma cantabant.

Hic, ut praedictum, ejecta reperiunt universa: ac vina etiam, quae cum vasis plurima ejecerant: nunc quam prius, pretiosora[118]**.**

Confraternitatem, in alios mutati viros, sancte colunt: seque in Psalterio ad diversa poenitentiae devovent instituta.

STATUTA FRATERNITATIS PSALTERII.

III. Eodem simul tempore continuo Regina Psalterii et Patrona Fraternitatis, hanc ipsam certis legum terminis definivit.

Quas ut sancitas esse, perennesque voluit: ita S. Dominico revelatas dictavit, ista sub formula tali.

I. *"Haec Mea Confraternitas Psalterii, in Nomine JESU CHRISTI, et VIRGINIS MARIAE esse fundata debet.*

Fratres autem et Sorores esse quicunque ex omni statu Ecclesiae possunt: et subjectas observabunt ceremonias, sive Statuta: facta prius sui declaratione, de perseverantia in ea Fraternitate: datoque simul nomine in Album inscribendo.

Quae nomina, ut et Defunctorum, semel in anno publice legentur".

II. *"Caput hujus Fraternitatis est, ut omnia pia cujusque, et omnium merita suique sint, ac omnibus communia".*

13. Fauces, vocemque viris pavor, amor, stupor, honorque Dei, ac Divæ velut obligata tenebant: altius tamen animi clamabant tacitorum. Vix pauca hæc reddebant omnes, actis pro se quisque gratiis: *O Jesu, o Maria; ita voveo: Deus, Canticum Novum cantabo tibi: in Psalterio Decachordo Psallam Deo meo, quamdiu fuero.* Et quæ talia promiscue. 14. Mox, velut procul in obscuro, circum horribiles se tollunt ululatus, et ploratus cacodæmonum: *Vae, vae, vociferabantur: vae nobis! Hic Dominicus nos enervat, et immortaliter enecat. Heu nostram harpagat praedam; nostra evinculat mancipia; captivos nostros in suos vindicat libertos: nosque, heu nos in nervum dat suum Psalticum: hoc nos flagro nerveo diflagellat, inque nervat vinctos; et religatos procul in tartara relegat. Vae nobis.*

15. Interea cursum tenuere rates, portumque propinqui in Britannicum, sese penetrabant: et cunctis ordine periculis perfuncti, felix Psalticum Celeuma cantabant. Hic, ut prædictum, ejecta reperiunt universa: ac vina etiam, quæ cum vasis plurima ejecerant: nunc quam prius, pretiosora. Confraternitatem, in alios

88

mutati viros, sancte colunt: seque in Psalterio ad diversa Pœnitentiæ devovent instituta.

Statuta Fraternitatis Psalterii.

III. Eodem simul tempore continuo Regina Psalterii, et Patrona Fraternitatis, hanc ipsam certis legum terminis definivit. Quas ut sancitas esse, perennesque voluit: ita S. Dominico revelatas dictavit, ista sub formula tali.

I. „Hæc mea Confraternitas Psalterii, in Nomine Jesu Christi, et Virg. Mariæ esse fundata debet. Fratres autem et Sorores esse quicunque ex omni statu Ecclesiæ possunt: et subjectas observabunt ceremonias, sive Statuta: facta prius sui declaratione, de perseverantia in ea Fraternitate: datoque simul nomine in Album inscribendo. Quæ nomina, ut, et Defunctorum, semel in anno publice legentur."

II. „Caput hujus Fraternitatis est, ut omnia pia cujusque, et omnium merita suique sint, ac omnibus communia."

---

[117] **W wydaniu z 1847 roku brakuje zdania w nawiasie [psallam tibi. Laudabo Deum vita mea], które natomiast występuje w wydaniu z 1691 roku.**

[118] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "pretiosiora".**

13. Strach, wzruszenie, zdumienie, hołd składany Bogu i Najśw. Maryi Pannie, milczące usta i głosy tych ludzi, jednakże z głębi dusz uciszonych wznosiły się jęki.

Z trudem wszyscy wypowiedzieli te kilka słów dziękczynienia: „O Jezu, o Maryjo; tak obiecuję w ślubie: Boże, zaśpiewam Ci pieśń nową, na dziesięciostrunnej harfie będę Ci grał.

Całe życie będę chwalił Boga, będę śpiewał Najśw. Różaniec Bogu mojemu, póki żyję."

I słyszeliśmy inne podobne bełkotanie.

14. W tej chwili dookoła, w oddali, w ciemności podniosło się straszne wycie i krzyki demonów: „Biada, biada – krzyczeli – Biada nam!

Ten Dominik osłabia nas i wiecznie dręczy.

Niestety! Ukradł nasze łupy, uwolnił naszych niewolników; bierze naszych jeńców do swoich wyzwoleńców i, niestety, wiąże nas swoim różańcem, biczuje nas swoim powrozem, umieszcza nas w więzieniu wśród więźniów i spuszcza nas przykutych do otchłani piekła.

Biada nam!

15. Tymczasem statek podążał kursem i zbliżył się do portu brytyjskiego; a pokonując regularnie wszelkie niebezpieczeństwa, śpiewali radosną pieśń różańcową.

Przybywając do portu brytyjskiego, jak im ogłoszono, znaleźli wszystkie rzeczy, które wyrzucili: a nawet wina, które wyrzucili w dużych ilościach wraz z ceramiką, były cenniejsze niż wcześniej.

Przemieniwszy się w innych ludzi, w święty sposób czcili Bractwo i poświęcali się Najśw. Różańcowi w różnych instytucjach pokutnych.

STATUT BRACTWA RÓŻAŃCOWEGO.

III. Zaraz potem królowa Najśw. Różańca i Patronka Bractwa, zdefiniowała to za pomocą pewnych terminów prawnych.

Pragnęła, aby były trwałe i wieczne, tak jak dyktowała je św. Dominikowi, któremu je w tej formie objawiła:

I. „To Moje Bractwo Najśw. Różańca, musi być założone w imię Jezusa Chrystusa i Dziewicy Maryi.

Ponadto Braćmi i Siostrami może być każdy, z dowolnego stanu Kościoła i będzie przestrzegać wskazanych obrzędów, czyli Statutów: najpierw muszą zadeklarować, że będą trwać w tym Bractwie, a jednocześnie podać swoje imię i nazwisko, które mają zostać zarejestrowane w Rejestrze.

I te nazwiska, a także nazwiska zmarłych, będą odczytywane publicznie raz w roku".

II. „Zasadą tego Bractwa jest to, że wszystkie pobożne zasługi każdego i wszystkich są wspólne dla wszystkich".

II. ***"Decreta haec, seu Cerimoniae, minus observatae, nullam penitus culpam importabunt, sed privationis poenam: qua pro sola parte omissionis careant parte satisfactiorae Communicationis; idque in solo precum penso: stante interim caeterorum meritorum Communitatis participatione".***

IV. ***"Ad receptionem et ingressum in Fraternitatem hanc[119] nulla unquam pecuniae[120] pendetur directe, vel indirecte: nisi libera sponte ad Ecclesiae ornamenta, ad luminaria, caeteraque divino cultui necessaria, pro cujusque devotione".***

V. ***"Quilibet Sacerdos Anno quolibet tres Missas dicet: unam de S. Cruce; alteram de Domina; tertiam pro Defunctis in Fraternitate.***

A non Sacerdote[121] qualibet hebdomada unum dicent Psalterium: die autem festo solemni[122], praeter hebdomadarium, Filio, Mihique integrum praesentabunt Psalterium.

Pro Infantibus autem, infirmis, aliterve impeditis: quotidie unum Pater et Ave, a quocumque[123] licet, offeratur.

Et tantundem pro defunctis, qui quos dederit inscribendos, sic per modum suffragii participaturis".

VI. ***"Ad Ingressum quisque primum rite confessus SS. Eucharistiam sumet: ipso die, aliove post tempore oportuno.***

Dicentque ad sui oblationem, Filio Mihique factam, septies Pater et Ave, contra VII peccata capitalia pro Fratribus ac Sororibus".

VII. ***"Ultra Paschalem Confessionem, ter in Anno confitebuntur, scil[icet] in Pentecostes, S. Dominici, et Natalis Festis".***

VIII. ***"Pro Defuncto, vel Defuncta in Fraternitate quilibet unum Pater et Ave dicet.***

Aderuntque exequiis illius: si commode poterint; sicque honorabunt se invicem, ut salventur".

IX. ***"Haec Confraternitatis formula, habeatur propalam in tabula, sic[124], ut cuivis esse cognita possit".***

X. ***"Denique, uti praedicta: non mando, sed moneo:***

1. Qui voluerit omni die offerre *Missas*[125]***,*** *Psalterium Mariae*, ***cum CL Ave et XV Pater: benefecerit.***

2. Melius, qui *Majus Psalterium Christi*, ***cum CL Pater et 15 Pater et Ave superaddiderit***[126]**.**

III. „ Decreta hæc, seu Cerimoniæ, minus observatæ, nullam penitus culpam importabunt: sed privationis pœnam: qua pro sola parte omissionis careant parte satisfactoriæ Communicationis: idque in solo precum penso: stante interim cæterorum meritorum Communitatis participatione. „

IV. „ Ad receptionem, et ingressum in Fraternitatem hanc nulla unquam pecuniæ pendetur directe, vel indirecte: nisi libera sponte ad Ecclesiæ ornamenta, ad luminaria, cœteraque divino cultui necessaria, pro cujusque devotione. „

V. „ Quilibet Sacerdos anno quolibet tres missas dicet: unam de S. Cruce: alteram de Domina: tertiam pro Defunctis in Fraternitate, a non Sacerdote qualibet hebdomada unum dicent Psalterium: Die autem festo solemni, præter hebdomadarium, Filio, mihique integrum præsentabunt Psalterium. Pro Infantibus autem, infirmis, aliterve impeditis, quotidie unum *Pater*, et *Ave*, a quocumque licet, offeratur. Et tantundem pro Defunctis, qui quos dederit inscribendos, sic per modum suffragii participaturis. „

VI. „ Ad ingressum quisque primum rite confessus SS. Eucharistiam sumet: ipso die, aliove post tempore oportuno. Dicentque ad sui oblationem, Filio, mihique factam, septies *Pater*, et *Ave*, contra VII. peccata capitalia pro Fratribus, ac Sororibus. „

VII. „ Ultra Paschalem Confessionem, ter in Anno confitebuntur, sc. in Pentecostes, S. Dominici, et Natalis Festis. „

VIII. „ Pro Defuncto, vel Defuncta in Fraternitate quilibet unum *Pater*, et *Ave* dicet. Aderuntque exequiis illius: si commode poterint; sicque honorabunt se invicem, ut salventur. „

IX. „ Hæc Confraternitatis formula, habeatur propalam in tabula, sic, ut cuivis esse cognita possit. „

X. „ Denique uti prædicta: non mando, sed moneo. 1. Qui voluerit omni die offerre Missas, Psalterium Mariæ, cum CL. *Ave*, et 15. *Pater:* bene fecerit. 2. Melius, qui Majus Psalterium Chri-

89

sti, cum CL. *Pater*, et 15. *Pater*, et *Ave* superaddiderit. 3. O-

---

[119] W wydaniu z 1691 roku, zamiast „in Fraternitatem hanc" z wydania z 1847 roku, występuje odpowiednik: „Fraternitatis huius".

[120] W wydaniu z 1691 roku występuje: "pecuniae" (w pieniądzach).

[121] W wydaniu z 1691 roku, zamiast „a non Sacerdote", występuje odpowiednik „non Sacerdotes" („niekapłani").

[122] W wydaniu z 1691 roku występuje: „sosenni" — słowo nieistniejące, będące z pewnością błędem drukarskim zamiast „solemni", jak w wydaniu z 1847 roku.

[123] W wydaniu z 1691 roku występuje: "quocunque".

[124] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "sic".

[125] W wydaniu z 1691 roku zamiast „Missas" występuje „minus" („przynajmniej"), przez co zmienia się sens: w wydaniu z 1691 roku występuje: „przynajmniej jeden Psałterz-Różaniec Maryi", podczas gdy w wydaniu z 1847 roku: „Msze i jeden Psałterz-Różaniec Maryi". Wydanie z 1691 roku należy uznać za bardziej wiarygodne niż wydanie z 1847 roku ze względu na jego starsze pochodzenie i kontekst.

[126] W wydaniu z 1691 roku występuje: "super addiderit".

III. "Te zasady i obrzędy, jeśli są źle przestrzegane[127], nie pociągają za sobą żadnej winy, ale przynoszą ze sobą karę pozbawienia zasług: karą za zaniechanie jest pozbawienie zasług społecznych; ale to pozbawienie dotyczy tylko niewypowiedzianych modlitw, podczas gdy uczestnictwo we wszystkich innych zasługach Bractwa pozostaje nienaruszone".

IV. „Za przyjęcie i wejście do tego Bractwa nie będzie nigdy wpłacana żadna suma, bezpośrednio lub pośrednio, z wyjątkiem dobrowolnej ofiary[128], na potrzeby Kościoła, na lampy i inne rzeczy niezbędne do kultu Bożego, zgodnie z możliwościami każdego".

V. "Każdy kapłan w ciągu roku odprawi trzy Msze św.: jedną za święty Krzyż, drugą za Najśw. Maryję Królową, trzecią za zmarłych z Bractwa; ci, którzy nie są kapłanami, będą odmawiać najśw. Różaniec raz w tygodniu: zamiast tego w uroczyste święto[129], oprócz cotygodniowego różańca, będą ofiarować cały dodatkowy różaniec mojemu Synowi i Mnie.

Natomiast dzieci, chorzy i ci, którzy w inny sposób nie mogliby tego zrobić, będą mogli codziennie odmawiać „Ojcze Nasz" i „Zdrowaś".

I równie wielkie korzyści są dla zmarłych, którzy podali swoje imiona do rejestru: oni także będą uczestniczyć w zasługach poprzez odpusty".

VI. „Jeśli chodzi o wstąpienie do Bractwa, każdy przede wszystkim niech się dobrze wyspowiada i przyjmie Najśw. Eucharystię tego samego dnia lub później, w innym dogodnym terminie. I jako swój własny wkład odmówią „Ojcze Nasz" i „Zdrowaś" do mojego Syna i Mnie siedem razy przeciwko siedmiu grzechom głównym, dla dobra braci i sióstr".

VII. „Oprócz spowiedzi wielkanocnej będą spowiadać przynajmniej trzy razy w roku, tj. w święto Zesłania Ducha Św., św. Dominika i Boże Narodzenie".

VIII. „Za jednego zmarłego lub zmarłą z Bractwa wszyscy odmówią „Ojcze Nasz" i „Zdrowaś".

I będą obecni na jego pogrzebie, jeśli będą mogli uczestniczyć bez trudności: i w ten sposób będą się wzajemnie szanować, ponieważ zostali zbawieni".

IX. „Niniejsza Reguła Bractwa ma zostać wywieszona publicznie na tablicy, aby wszyscy mogli ją poznać".

X. "Wreszcie, tak jak pisałem wcześniej, nie nakazuję tych rzeczy, ale je polecam.

1. Kto codziennie chce ofiarować Mi przynajmniej jeden Najśw. różaniec Maryi ze stu pięćdziesięcioma „Zdrowaś Mario" i piętnastoma „Ojcze nasz" dobrze czyni.

2. Kto doda do różańca psałterz większy Chrystusa, zawierający sto pięćdziesiąt „Ojcze nasz" i piętnaście „Ojcze nasz" i „Zdrowaś" czyni jeszcze lepiej.

---

[127] Rozpoczynają się szeroko zakrojone normy, które czynią z Bractwa maryjną wspólnotę o wielkich horyzontach: pierwszą wielką „regułą" jest wolność uczestnictwa. Do Bractwa przychodzi się modlić, kiedy się chce, bez żadnego obowiązku uczestnictwa i bez potrzeby usprawiedliwiania swojej nieobecności.

[128] Drugą szeroko zakrojoną normą Bractwa jest całkowita bezpłatność: zabrania się zbierania składek, a każdy, kto chce kupić coś w celu upiększenia kościoła, może zrobić to bezpośrednio.

[129] Bractwo Różańcowe miało niedzielę jako dzień cotygodniowej modlitwy; w pozostałe dni świąteczne Bractwo również gromadziło się na modlitwie.

3. *Optime fecerit: qui* *Maximum Psalterium Christi et Mariae*, ***cum CL Pater et Ave, cumque XL***[130] ***Credo, Pater et Ave [obtulerit]***[131].

4. *Longe is optime: qui cum* *totidem puncturis, seu disciplinae ictibus*, ***quorum aliquod quasi litarit.***

5. *Jam vero omnes is explerit numeros, qui praedictis addiderit Animam velut ac vitam, mimirum MEDI[T]ATIONEM*[132] *Vitae, Mortis, ac Gloriae Christi*".

"Istis, post Missae Sacrificium ter Sanctissimum, haud mihi gratius, quicquam est aliud.
Quo certius Filii Praesidium, Meumque Patrocinium constabit Psaltis nostris.
Ego illis Mater ero, Magistra, et Amica: in primis[133] ***autem Filius Meus Pater eis, Magister, et Amicus erit.***
Et sic volo de utroque sentiant, sperent, et confidant".

FRUCTUS FRATERNITATIS PSALTERII[134].

IV. *"Porro Charissime Dominice: quo cordi magis sit illa tibi Fraternitas, et plus liquido cognoscant omnes ejusdem eximios Fructus, horum paucos tibi manifesto".*

I. Psalterii:
I. Quinquagena.

"1. Vacare culpa avaritiae, simoniae, et sacrilegii.
2. Coelestis proximorum.
3. Pax Regnorum, Rerumpublicarum Civitatum, Villarum.
4. Communicatio orationum mutua, cum Christo, et Mecum.
5. Offensarum remissio, et reconciliatio.
6. Elemosyna[135]**.**
7. Recte consulere proximo.
8. Fraterna correctio.
9. Conscientiarum puritas.
10. Satisfactio pro peccatis plenior per Communicationem".

II. Quinquag[ena].

"11. Animarum e Purgatorio liberatio.
12. Vita magis Angelica, et Christiana.
13. Corroboratio spei certioris, ob peculiares tam multorum preces.
14. Cujusque meritorum augmentatio.
15. Consolatio afflictorum".

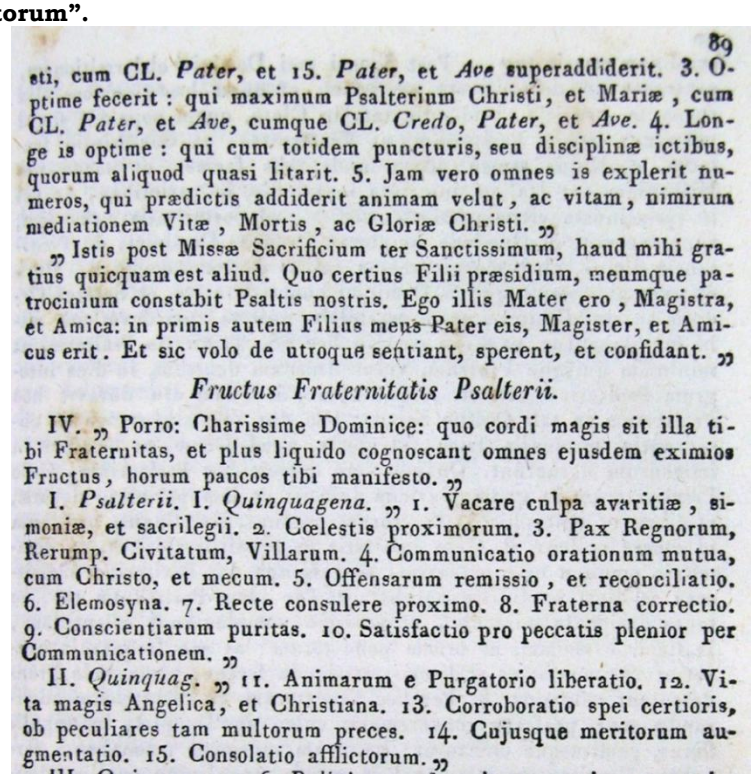
89

eti, cum CL. *Pater*, et 15. *Pater*, et *Ave* superaddiderit. 3. Optime fecerit: qui maximum Psalterium Christi, et Mariæ, cum CL. *Pater*, et *Ave*, cumque CL. *Credo*, *Pater*, et *Ave*. 4. Longe is optime: qui cum totidem puncturis, seu disciplinæ ictibus, quorum aliquod quasi litarit. 5. Jam vero omnes is explerit numeros, qui prædictis addiderit animam velut, ac vitam, nimirum mediationem Vitæ, Mortis, ac Gloriæ Christi. „

„ Istis post Missæ Sacrificium ter Sanctissimum, haud mihi gratius quicquam est aliud. Quo certius Filii præsidium, meumque patrocinium constabit Psaltis nostris. Ego illis Mater ero, Magistra, et Amica: in primis autem Filius meus Pater eis, Magister, et Amicus erit. Et sic volo de utroque sentiant, sperent, et confidant. „

Fructus Fraternitatis Psalterii.

IV. „ Porro: Charissime Dominice: quo cordi magis sit illa tibi Fraternitas, et plus liquido cognoscant omnes ejusdem eximios Fructus, horum paucos tibi manifesto. „

I. *Psalterii*. I. *Quinquagena*. „ 1. Vacare culpa avaritiæ, simoniæ, et sacrilegii. 2. Cœlestis proximorum. 3. Pax Regnorum, Rerump. Civitatum, Villarum. 4. Communicatio orationum mutua, cum Christo, et mecum. 5. Offensarum remissio, et reconciliatio. 6. Elemosyna. 7. Recte consulere proximo. 8. Fraterna correctio. 9. Conscientiarum puritas. 10. Satisfactio pro peccatis plenior per Communicationem. „

II. *Quinquag*. „ 11. Animarum e Purgatorio liberatio. 12. Vita magis Angelica, et Christiana. 13. Corroboratio spei certioris, ob peculiares tam multorum preces. 14. Cujusque meritorum augmentatio. 15. Consolatio afflictorum. „

---

[130] **W wydaniu z 1691 roku występuje: „XV" (15) i jest to prawidłowa numeracja. Wydanie z 1847 roku podaje „CL" (150), co jest błędem drukarskim.**

[131] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: "obtulerit" (złożył w ofierze).**

[132] **W wydaniu z 1691 roku występuje „meditationem", które należy uznać za właściwsze od terminu „mediationem" z wydania z 1847 roku.**

[133] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "inprimis".**

[134] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Coronariae" (della Corona).**

[135] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Eleemosina".**

3. Kto ofiaruje wielki różaniec Chrystusa i Maryi ze sto pięćdziesięcioma „Ojcze Nasz” i „Zdrowaś” oraz piętnastoma „Wierzę”, „Ojcze Nasz” i „Zdrowaś”, czyni doskonale.

4. Najdoskonalej czyni ten, kto wraz z jednym z odmówionych różańców ofiaruje także pokutę w postaci noszonych łańcuszków i biczowania dyscypliną.

5. Wreszcie ten, kto oprócz tego, co już zostało powiedziane, przygotuje swoją duszę i ciało do medytacji o życiu, śmierci i chwale Chrystusa, przekroczy wszystko wyżej przedstawione”.

„Nic innego nie sprawia mi większej przyjemności niż te rzeczy po trzykrotnej ofierze Mszy św.

Zatem nasi czciciele różańca z pewnością otrzymają pomoc mego Syna i moją Ochronę. Będę dla nich Matką, Nauczycielką i Przyjaciółką; a przede wszystkim Mój Syn będzie dla nich Ojcem, Mistrzem i Przyjacielem.

Dlatego chcę, żeby wierzyli, mieli nadzieję i ufali Mnie i Jemu”.

OWOCE BRACTWA RÓŻAŃCOWEGO.

IV. “Ponadto, najdroższy Dominiku, niech Bractwo będzie ci drogie i niech wszyscy otwarcie uznają jego doskonałe rezultaty: pokażę ci niektóre z nich”.

Pierwszy Psałterz:

***Pierwsza pięćdziesiątka*.**

“1. Być wolnym od grzechu chciwości, świętokupstwa i świętokradztwa.

2. Bliskość niebiańskich rzeczywistości.

3. Pokój w królestwach, republikach, miastach i wioskach.

4. Wzajemne dzielenie się modlitwami z Chrystusem i ze Mną.

5. Przebaczenie win i pojednanie.

6. Jałmużna.

7. Należyta uwaga skierowana na innych.

8. Upomnienie braterskie.

9. Czyste sumienie.

10. Odpust zupełny za grzechy, dzięki wspólnocie zasług”.

***Druga Pięćdziesiątka*.**

“11. Uwolnienie dusz z czyśćca.

12. Życie bardziej anielskie i chrześcijańskie.

13. Umocnienie pewniejszej nadziei dzięki specjalnym modlitwom wielu Braci.

14. Wzrost zasług każdego.

15. Pocieszenie cierpiących”.

III. Quinquag[ena].

"16. Religio: quod enim monastica potest inter Fratres Communicatio: idem et haec fraterna.
17. Dispositio melior ad majora bona.
18. Facies et forma Christianitatis Christo et Apostolis, et Ecclesiae primitivae conformior.
19. Fortitudo contra tentationes.
20. Gaudium spiritale de tam gratiosa Societate".

II. Psalterii:
I. Quinquag[ena].

"21. Securitas conscientiarum, quod non obliget, non gravet, sed sublevet.
22. Infantiae, pueritiae, adolescentiae formatio, et manuductio ad omnem honestatem.
23. Praesidium contra communes vitae, ac mundi calamitates et miserias.
24. A mala morte praeservatio.
25. Excellentia hujus Fraternitatis prae aliis quibuscunque particularis alicujus instituti".

II. Quinquag[ena].

"26. Facilitas gratuita ad eam ingrediendam.
27. Amor fratrum spiritalium, quam carnalium, major.
28. Timor Dei castior, magisque filialis.
29. Perfectio vitae activae quoad proximum, major.
30. Devotio vitae Contemplativae promptior elevatu sui, et ascensu cordis.
Plurium ipsa dies erit, et experientia magistra.
Haec et plura Sponso meo Dominico revelavi".

STATUS[136] FRATERNITATIS.
REVELATUS SPONSO NOVELLO.

V. ***Nunc et tu, tanti Patris fili, Novelle Sponse Mi, audi disciplinam Matris tuae.***

1. ***Post Sponsi mei Dominici obdormitionem, grassante per orbem peste saevissima: et quam haec, saeviore alia regnante, avaritia, acidiaque[137] tam in clero, quam populo: simul perierunt sensim Psalterium, et Fraternitas, et Conscriptio fratrum.***

III. *Quinquag.* „ 16. Religio: quod enim monastica potest inter Fratres Communicatio: idem et hæc fraterna. 17. Dispositio melior ad majora bona. 18. Facies, et forma Christianitatis Christo, et Apostolis, et Ecclesiæ primitivæ conformior. 19. Fortitudo contra tentationes. 20. Gaudium spiritale de tam gratiosa societate. „

II. *Psalterii.* I. *Quinquag.* „ 21. Securitas conscientiarum quod non obliget, non gravet, sed sublevet. 22. Infantiæ, pueritiæ, adolescentiæ formatio, et manuductio ad omnem honestatem. 23. Præsidium contra communes vitæ, ac mundi calamitates, et miserias. 24. A mala morte præservatio. 25. Excellentia hujus Fraternitatis præ aliis quibuscunque particularis alicujus instituti. „

II. *Quinquag.* „ 26. Facilitas gratuita ad eam ingrediendam. 27. Amor fratrum spiritalium, quam carnalium, major. 28. Timor Dei castior, magisque filialis. 19. Perfectio vitæ activæ quoad proximum, major. 30. Devotio vitæ Contemplativæ promptior elevatu sui, et ascensu cordis. Plurium ipsa dies erit, et experientia magistra. Hæc, et plura Sponso meo Dominico revelavi. „

Status Fraternitatis. Revelatus Sponso novello.

V. Nunc, et tu, tanti Patris fili, novelle Sponse mi, audi disciplinam matris tuæ. 1. Post Sponsi mei Dominici obdormitionem, grassante per orbem peste sævissima: et quam hæc, sæviore alia regnante, avaritia, acidiaque tam in Clero, quam populo: simul perierunt sensim Psalterium, et Fraternitas, et Conscriptio fratrum. 2. Hujus tamen prima fundationis facies, et imago per

[136] W wydaniu z 1691 r. występuje: „Fructus" („Owoc"), podobnie jak w wydaniu z 1699 roku i w wydaniu z 1847 roku.
[137] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Acediaque".

***Trzecia Pięćdziesiątka*.**

“16. Zakon: współuczestnictwo, które faktycznie ma miejsce pomiędzy braćmi w klasztorze, odbywa się w ten sam sposób także w tym Bractwie.

17. Lepsze przygotowanie do otrzymania najwyższych dóbr.

18. Wygląd i forma chrześcijaństwa bardziej zgodna z Chrystusem i Apostołami oraz z pierwotnym Kościołem.

19. Twierdza przeciw pokusom.

20. Duchowa radość w tej Wspólnocie z tak wielkiej łaski”.

Drugi Psałterz.

***Pierwsza Pięćdziesiątka*.**

“21. Spokój sumienia, który nie daje wyrzutów sumienia, nie daje przygnębienia, ale przynosi ulgę.

22. Wychowanie w dzieciństwie, dorastaniu, młodości i przewodnik po wszelkiej uczciwości.

23. Ochrona przed codziennymi problemami i nieszczęściami życia i świata.

24. Ochrona przed złą śmiercią.

25. Wyższość Bractwa w porównaniu z jakimkolwiek innym instytutem”.

***Druga Pięćdziesiątka*.**

“26. Łatwość i darmowość wstąpienia do Bractwa.

27. Miłość między braćmi duchowymi, która jest wyższa od tej między braćmi cielesnymi.

28. Bojaźń Boża, o wiele czystsza i synowska.

29. Większa doskonałość aktywnego życia w stosunku do innych.

30. Większa skłonność do umiłowania życia kontemplacyjnego, w wywyższeniu się i ascezie serca.

Każdego dnia doświadczenie również nauczy ich wielu rzeczy.

Te i wiele innych rzeczy wyjawiłem mojemu Oblubieńcowi Dominikowi”.

STATUT BRACTWA, OBJAWIONY NOWEMU OBLUBIEŃCOWI.

V. “Teraz i ty, o Mój Nowy Oblubieńcze, synu tak wielkiego Ojca św. Dominika, posłuchaj nauki swojej Matki.

1. Po zaśnięciu mojego Oblubieńca Dominika, na całym świecie szalała bardzo gwałtowna plaga, jeszcze bardziej zaciekła niż poprzednio, gdyż chciwość i lenistwo panowały zarówno wśród duchowieństwa, jak i wśród ludu: razem, krok po kroku, zniszczyli Najśw. Różaniec, Jego Bractwo i rejestrację braci.

2. *Hujus tamen prima fundationis facies, et imago per Hispaniam et Italiam inscripta in tabulis, in parietibus, et vel in ipsis inusta vitris passim custodita, ad posteritatis memoriam, superaverunt.*

3. *Quodque amplius: Ordo S. Dominici, de Poenitentia dictus, ab hisce progressus initiis existere coepit.*

4. *Quin et exemplo, monituque S. Dominici cuncti Fratres et Sorores Ordinis sui infallibiter, et incessabiliter summa cum devotione Mihi famulabantur, et Filio Meo in hoc SS. Trinitatis Psalterio, ut minimum quisque Fratrum, velut diurnum debitum, in dies integrum Psalterium offeret.*

Atque ideo.

5. ***Quam diu duravit hoc Psalterium in tali Ordine Sancto[138]; tam diu scientia, sapientia, observantia, miraculis fama et gloria, apud Deum et homines in immensum floruerunt.***

Quando vero defecit[139] hoc Psalterium, Ordo Praedicatorum in quam plurimis defecit: ut jam parietes, picturae, et libri, et epitaphia defunctorum produnt, etsi linguae hominum id dicere nollent.

6. *Quin imo istis in primitiis spiritus, ea communis omnium erat persuasio: si quis una die Psalterium omisisset, se diem perdidisse putabat.*

7. *Per idem Psalterium tot, ac tanta designata miracula et prodigia compleverunt Hispaniam, Italiam, Franciam, ac orbem pene totum: ut sua frequentia evaserint communia: et, si literis mandanda forent, plura inde grandescerent volumina.*

8. *Per hoc peccatorum, et peccatricum[140] admirandae sunt perfectae conversiones: vulgo in templis, in angulis fletus, gemitusque ciebantur: pectorum tunsiones resonabant: fervebant poenitentiae, etiam vel in pueris, tenerisque puellis admirabiles; hodie incredibiles.*

Credidisses fere de plerisque Angelos in terris versari.

9. *Quid?*

Fidei ardor quantus adversus haereticos optimum quemque terrebat?

Pro Fide, vel vitam dispondisse, lucrum, ut est, summum ducebatur".

trum. 2. Hujus tamen prima fundationis facies, et imago per Hispaniam, et Italiam inscripta in tabulis, in parietibus, et vel in ipsis inusta vitris passim custodita, ad posteritatis memoriam, superaverunt. 3. Quodque amplius: Ordo S. Dominici, de Pœnitentia dictus, ab hisce progressus initiis existere cœpit. 4. Quin et exemplo, monituque S. Dominici cuncti Fratres, et Sorores Ordinis sui infallibiter, et incessabiliter summa cum devotione mihi famulabantur, et Filio meo in hoc SS. Trinitatis Psalterio, ut minimum quisque Fratrum, velut diurnum debitum, in dies integrum Psalterium offeret. Atque ideo. 5. Quam diu duravit hoc Psalterium in tali Ordine Sancto; tam diu scientia, sapientia, observantia, miraculis, fama, et gloria, apud Deum, et homines in immensum floruerunt. Quando vero defecit hoc Psalterium, Ordo Prædicatorum in quam plurimis defecit: ut jam parietes, picturæ, et libri, et epitaphia Defunctorum produnt, etsi linguæ hominum id dicere nollent. 6. Quin imo istis in primitiis spiritus, ea communis omnium erat persuasio: si quis una die Psalterium omisisset: se diem perdidisse putabat. 7. Per idem Psalterium tot, ac tanta designata miracula, et prodigia compleverunt Hispaniam, Italiam, Franciam, ac orbem pene totum: ut sua frequentia evaserint communia: et si literis mandanda forent, plura inde grandescerent volumina. 8. Per hoc Peccatorum, et Peccatricum admirandæ sunt perfectæ conversiones: vulgo in Templis, in angulis fletus, gemitusque ciebantur: pectorum tunsiones resonabant: fervebant Pœnitentiæ; etiam vel in pueris, tenerisque puellis admirabiles; hodie incredibiles, credidisses fere de plerisque Angelos in terris versari. 9. Quid? Fidei ardor quantus adversus Hæreticos optimum quemque terrebat? Pro Fide, vel vitam dispondisse: lucrum, ut est, summum ducebatur. „

---

[138] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "Sanctos".**

[139] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "deficit" (wygasł).**

[140] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "peccatricium".**

2. Jednak pierwsze formy i ślady tych fundamentów nadal istnieją, zachowane tu i ówdzie w całej Hiszpanii i Włoszech, zapisane na stołach, na ścianach, a nawet odciśnięte na samym szkle, jako pamięć dla potomności.

3. A co jeszcze wspanialsze, Zakon św. Dominika, zwany Zakonem Pokuty, zaczął istnieć właśnie z tych początków.

4. Tak jak poprzez przykład i nauczanie św. Dominika, wszyscy Bracia i Siostry jego Zakonu niewątpliwie i nieustannie służyli Mnie i Mojemu Synowi w Różańcu Przenajśw. Trójcy, do tego stopnia, że każdy z Braci codziennie ofiarował jako minimalne codzienne zobowiązanie, cały różaniec.

I z tego powodu:

5. Im dłużej trwał Najśw. Różaniec w takim Świętym Zakonie, tak dłużej nauka, mądrość, wierne przestrzeganie, sława cudów, chwała przed Bogiem i ludźmi rozkwitły w nim niepomiernie.

Ale kiedy Najśw. Różaniec zawiódł, Zakon Kaznodziejski natychmiast zniknął: tam, teraz świadczą o tym jedynie ściany, obrazy, księgi i epitafia zmarłych, chociaż przemówienia ludzkie nie są w stanie tego opowiedzieć.

6. I rzeczywiście, podczas tych pierwocin ducha, u wszystkich panowało powszechne przekonanie, że gdyby ktoś kiedyś ominął Najśw. Różaniec, myślał, że zmarnował dzień.

7. Dla tego samego Najśw. Różańca, tyle cudów i tyle samo łask potwierdzonych zalało Hiszpanię, Włochy, Francję i prawie cały świat, które ze względu na swoją częstotliwość przekroczyły zwykłą liczbę.

A gdyby można było zebrać pisma, ogromne tomy nie wystarczyłyby.

8. Dzięki różańcowi możemy podziwiać doskonałe nawrócenia grzeszników i grzesznic: ludzie w Kościołach i miejscach odosobnionych wzruszali się do łez i płaczu; rozległo się bicie w pierś; pokuty były żarliwe, a nawet godne podziwu, nawet u chłopców i delikatnych dziewcząt: dzisiaj to wydaje się niewiarygodne!

Uwierzylibyście, podobnie jak prawie większość, że aniołowie mieszkają na ziemi.

9. Co możesz dodać?

Zapał ich wiary sprawił, że heretycy uciekli i każdy, osiągnąwszy doskonałość, uważał za największy zysk, jak to jest w rzeczywistości, oddać życie za wiarę.

VI. ***"Simon Monfortius[141] invictus heros, toto cum exercitu Magistro Dominico meo Psalterium condidicit, et usitare suevit: perque id hostes vicit, fudit, fugavit, extirpavit.***

Fidem pene hominum, et historiarum superant, quos coelitus abstulit ab hoste triumphos.

1. ***Ad Albigium cum quingentis, decem haereticorum millia stravit, fugavit.***

2. ***Alias cum suis triginta trium millium victor erat.***

3. ***Alias denique cum suis tribus millibus, Regem Aragonum[142] ejusque plus viginti millium exercitum ad Tolosam internecione delevit: praelioque simul, et bello victor debellavit.***

4. ***Contigit quandoque, ut in improvvisos[143], ac inermes hostes[144] irrueret: et vi divina Psalterii, quod familiariter gerebant, erant tamen innumerabiles[145].***

5. ***Imo non plures centum aliquando Monfortiani[146] videbantur adversariis omnem pene terram innundare[147]; verum ex Angelorum meorum assistentia.***

Haec vis Psalterii erat, et deprecatio Sancti Dominici, haereticorum mallei.

Haec militia terra, marique, in pace, inque privato domi nihilo minora, et plura".

VII. ***"Psalterii fructus, et opus est plurimum[148]:***

1. ***reparatio, aut novorum constructio, at dotatio templorum, xenodochiorum[149], altarium: multarum, et magnarum Revelationum, Signorum et Prodigiorum designatio; Sanctitas vitae, morum honestas, et candor animorum; mundi contemptus: honor et exaltatio Ecclesiae; Principum justitia: aequitas communitatum, pax civium, domorum[150] disciplina;***

2. ***nec operarios, servitia, mercenariosque silebo.***

Tu vel ex uno de caeteris aestimes licet.

Hi manum non prius ad opus applicassent, quam Me Filiumque in Psalterio Salutassent: nec indormissent prius, ni flexis humi poplitibus in eo die Deo cultum delibassent.

Multos scio, cum in lecto veniebant[151] in mentem de sueto suo ad Psalterium penso non persoluto, vel de latere conjugis ad illud prosiliisse.

3. ***Ea Psalterium apud juxta bonos et improbos in existimatione fuit: ut, si qui essent devotiores, sequela fieret talis: sunt Fratres Mariae de Psalterio.***

Qui licentior moribus, aut improbior videbatur, ex proverbio: non est de Fraternitate Psalterii, dicebatur.

4. ***De Ordine Meo et tuo sic habeas[152]: si quis alia [in][153] re negligentior notabatur, quam primum[154] audiebat: Frater, aut non dicitis Psalterium Beatae Virginis, aut indevote oratis.***

VI. „Simon Monfortius invictus heros, toto cum exercitu Magistro Dominico meo Psalterium condidicit, et usitare suevit: perque id hostes vicit, fudit, fugavit, extirpavit. Fidem pene hominum, et Historiarum superant, quos cœlitus abstulit ab hoste triumphos. 1. Ad Albigium cum quingentis, decem hæreticorum millia stravit, fugavit. 2. Alias cum suis triginta trium millium victor erat. 3. Alias denique cum suis tribus millibus, Regem Aragonum ejusque plus viginti millium exercitum ad Tolosam internecione delevit: prælioque simul, et bello victor debellavit. 4. Contigit quandoque, ut in improvvisos, ac inermes hostes irrueret: et vi divina Psalterii, quod familiariter gerebant, erant tamen innumerabiles. 5. Imo non plures centum aliquando Monfortiani videbantur adversariis omnem pene terram innundare; verum ex Angelorum meorum assistentia. Hæc vis Psalterii erat, et deprecatio Sancti Dominici, hæreticorum mallei. Hæc militia

91

terra, marique, in pace, inque privato domi nihilo minora, et plura."

VII. „Psalterii fructus, et opus est plurimum 1. reparatio, aut novorum constructio, ac dotatio Templorum, Xenodochiorum, Altarium: multarum, et magnarum Revelationum, Signorum, et Prodigiorum designatio: Sanctitas vitæ, morum honestas, et candor animorum: mundi contemptus: honor, et exaltatio Ecclesiæ: Principum justitia: æquitas communitatum, pax civium, domorum disciplina. 2. Nec operarios, servitia, mercenariosque silebo. Tu vel ex uno de cœteris æstimes licet. Hi manum non prius ad opus applicassent, quam me, Filiumque in Psalterio salutassent: nec indormissent prius, ni flexis humi poplitibus in eo die Deo cultum delibassent. Multos scio, cum in lecto veniebant in mentem de sueto suo ad Psalterium penso non persoluto, vel de latere conjugis ad illud prosiliisse. 3. Ea Psalterium apud juxta bonos, et improbos in existimatione fuit: ut, si qui essent devotiores: sequela fieret talis: sunt Fratres Mariæ de Psalterio. Qui licentior moribus, aut improbior videbatur, ex proverbio: non est de Fraternitate Psalterii, dicebatur. 4. De Ordine meo, et tuo sic habeas: si quis alia re negligentior notabatur, quam primum audiebat: Frater, aut non dicitis Psalterium Beatæ Virginis, aut indevote oratis. Certe citius in choro Fratres ad Psalterium o-

---

[141] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Monsfortius".
[142] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Arragonum".
[143] W wydaniu z 1691 roku występuje: "improvisos".
[144] W wydaniu z 1691 roku występuje: "hostis" (nieprzyjaciel).
[145] W wydaniu z 1691 roku występuje: "invulnerabiles" (niezwyciężonymi): preferuje się to tłumaczenie.
[146] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Monsfortiani".
[147] W wydaniu z 1691 roku występuje: "inundare".
[148] W wydaniu z 1691 roku występuje: "plurium".
[149] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "nosodochiorum".
[150] W wydaniu z 1691 roku występuje odpowiednik: "domuum".
[151] W wydaniu z 1691 roku występuje: "veniebat".
[152] W wydaniu z 1691 roku występuje: "habe".
[153] W wydaniu z 1847 roku brakuje: "in", obecne w wydaniu z 1691 roku.
[154] W wydaniu z 1691 roku występuje: "quamprimum".

VI. “Niezwyciężony bohater, Szymon de Montfort, nauczył się mojego różańca od Mistrza Dominika i wraz z całą armią zwykł go odmawiać, i za jego pomocą pokonał, rozproszył, wypędził i wytępił wrogów.

Wiara tych ludzi przewyższała eposy, a Niebo przyznało im triumfy nad wrogiem.

1. W Albigio pięćset ludzi z wraz Szymonem z Montfort, rozgromiło i zmusiło do ucieczki dziesięć tysięcy heretyków.

2. Innym razem, mając trzydziestu swoich ludzi, pokonał trzy tysiące.

3. Innym razem wreszcie z trzema tysiącami swoich ludzi w bitwie pod Tuluzą pokonał króla Aragonii i jego armię, która liczyła ponad dwadzieścia tysięcy mężczyzn i zdołał w jednej bitwie zwyciężyć cała wojnę.

4. Od czasu do czasu zdarzało się, że napotykali niespodziewanych i niebezpiecznych wrogów, ale dzięki boskiej mocy różańca, którą zawsze nosili ze sobą, byli niepokonani.

5. Podobnie nie więcej niż stu mieszkańców Montfortu ukazało się wrogom, jak gdyby wypełnili całą tą ziemię, przybywając, aby w rzeczywistości pomóc Moim Aniołom.

To była siła Najśw. Różańca, modlitwa św. Dominika, zwana młotem heretyków.

Ta milicja na lądzie i na morzu, a w czasie pokoju we własnych rodzinach nie robiła rzeczy mniej ważnych, a wręcz większe”.

VII. Owoce i dzieła Najśw. Różańca są liczne:

1. Renowacja, budowa i ozdabianie nowych kościołów; porzyjęcie nowych osób; ołtarze; skłonność do wielu wielkich objawień, znaków i cudów; świętość życia, uczciwość obyczajów i szczerość dusz; pogarda dla świata; cześć i chwała Kościoła; sprawiedliwość książąt; bezstronność w społeczeństwie; pokój wśród obywateli; edukacja w rodzinach.

2. Nie pominę milczeniem robotników, służby i pracowników najemnych, o których sądzicie, że mogli być częścią rodziny.

Nie rozpoczęli pracy, dopóki najpierw nie przywitali Mnie i Mojego Syna w Najśw. Różańcu; i nie zasypiali, dopóki tego dnia nie złożyli wcześniej aktu uwielbienia Bogu, z kolanami ugiętymi do ziemi.

Znam wielu, gdy w łóżku przyszło im do głowy, że nie wypełnili jeszcze swoich codziennych obowiązków odnośnie Najśw. Różańca, natychmiast wyskakiwali z małżeńskiego łoża, aby odmawiać Najświętszy Różaniec.

3. Najśw. Różaniec był tak szanowany zarówno przez dobrych, jak i złych, że panował zwyczaj mówienia, że najbardziej oddani różańcowi św. byli Bracia Najśw. Maryi Panny Różańcowej. Jeśli ktoś widział kogoś bardzo rozwiązłego lub niestosownego w swoich zwyczajach, na podstawie przysłowia mówiono, że nie należał on do Bractwa Różańcowego.

4. Jeśli chodzi o Mój i Wasz Zakon, wiedzcie, że gdy ktoś zauważył, że w jakiejś sprawie dopuścił się większego zaniedbania niż poprzednio, mówiono mu: Bracie, albo nie odmawiasz różańca NMP, albo nie módlcie się pobożnie!

Certe citius in choro Fratres ad Psalterium orantes reperiebantur abditi, quam in dormitorio, vel studio.

5. ***Audiant nunc cuncti, quanta Gloria Mea tunc honorabatur in isto Ordine.***

Videant[155], quanta nunc est distantia?

Ubi nam[156] prisca miraculorum in eo frequentia?

Ubi sanctorum par copia virorum?

Ubi disciplinae vigor, et rigor vitae?

Ubi zelus, et tot salutes animarum?

Quantum Ego, et Filius amamus perfectionem, et salutem vestram; dolemus tantum nunc in Psalterio teporem, et acidiam[157].

Dico hoc, si dolere possemus humanitus: sed nunc imber abiit, et recessit".

Sed caveant sibi, qui sic Me, et Filium Meum privabunt honore Psalterii.

Studeant per Me Reginam Pietatis, Misericordiae, et Praedicatorum, resurgere, et ad pristina Patrum antiquorum, ac Sororum citius, et devotius redeant Psalteria.

FINIS PARTIS SECUNDAE.

Plures sese ferent in Sermonum occasione Revelationes partibus subjectis.

indevote oratis. Certe citius in choro Fratres ad Psalterium orantes reperiebantur abditi, quam in dormitorio, vel studio. 5. Audiant nunc cuncti, quanta gloria mea tunc honorabatur in isto Ordine. Videant, quanta nunc est distantia? Ubi nam prisca miraculorum in eo frequentia? Ubi sanctorum par copia virorum? Ubi disciplinæ vigor, et rigor vitæ? ubi zelus, et tot salutes animarum? Quantum Ego, et Filius amamus perfectionem, et salutem vestram; dolemus tantum nunc in Psalterio teporem, et acidiam. Dico hoc, si dolere possemus humanitus: sed nunc imber abiit, et recessit. „

Sed caveant sibi, qui sic Me, et Filium meum privabunt honore Psalterii. Studeant per me Reginam Pietatis, Misericordiæ, et Prædicatorum, resurgere, et ad pristina Patrum antiquorum, ac Sororum citius, et devotius redeant Psalteria.

FINIS PARTIS SECUNDAE.

Plures sese ferent in Sermonum occasione revelationes partibus subjectis.

---

[155] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Vibebat" (widziano).**
[156] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "non".**
[157] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "acediam".**

I z pewnością było więcej braci, którzy recytowali Najśw. Różaniec w chórze zakonnym niż było ich w celach lub w bibliotece!

5. Niech wszyscy teraz posłuchają, jak bardzo Moja Chwała została uhonorowana w tym Zakonie!

I niech zobaczą, jaka jest teraz odległość!

Gdzie właściwie jest teraz starożytna obfitość cudów?

Gdzie jest obecnie taka sama liczba świętych mężów?

Gdzie jest obecnie energiczna dyscyplina i rygorystyczne życie?

Gdzie jest teraz gorliwość, także o zbawienie wielu dusz?

Ja i Mój Syn, jak bardzo kochamy doskonałość i wasze zbawienie, a teraz jesteśmy bardzo zasmuceni brakiem zainteresowania i zaniedbaniem Najśw. Różańca.

Mówię, że gdybyśmy nadal mogli mieć ludzką naturę, cierpielibyśmy, ale teraz deszcz łez się skończył i jest to odległe wspomnienie. Jednak się jednak strzegą ci, którzy pozbawiają Mnie i Mojego Syna czci płynącej z Najśw. Różańca. Niech spróbują nawrócić się dzięki Mnie, która jestem Królową Pobożności, Miłosierdzia i Zakonu Kaznodziejskiego, i jak najszybciej, z większą pobożnością powrócą do różańców Ojców i Sióstr, jak było kiedyś.

KONIEC CZĘŚCI DRUGIEJ

Wiele Objawień będzie opowiadanych w Kazaniach,
i w kolejnych częściach.

PARS TERTIA [Coppensteinii][158]

B[eati] ALANI DE RUPE REDIVIVI.

DE SERMONIBUS S[ancti] P[atri] N[ostri] DOMINICI EIDEM[159] B[eato] ALANO REVELATIS

PARS TERTIA
B. ALANI DE RUPE
REDIVIVI.
DE SERMONIBUS S. P. N. DOMINICI
EIDEM B. ALANO REVELATIS

Matka Boża Różańcowa, św. Dominik i bł. Alan oraz Drzewo Trzech Różańców

---

[158] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: "Coppenstenii".**
[159] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "eidem".**

KSIĘGA III
KAZANIA NASZEGO ŚWIĘTEGO OJCA DOMINIKA, OBJAWIONE BŁOGOSŁAWIONEMU ALANOWI.

Św. Dominik i bł. Alan trzymają korporał przeznaczony do udzielania Komunii Świętej (fot. estampesdominicaines.com).

CAPUT I.

Sermo I. De Oratione Dominica a Christo JESU Tolosa[160] revelatus S. Dominico; post et novello Sponso Mariae.

I. PSALTERIUM SS. Trinitatis scientiam confert illis, qui ipsum amant; et amando laudant Sponsum ac Sponsam, in ipsorum tam jucundo Cantico.

Unde istam in sententiam S. Hieronymus: Grandis Dei Bonitas nostris refulsit in habitaculis, cum Divina Majestas habitavit in Virgineis latibulis.

Arctata latebat in Parvulo Divinitas, cujus dein Nato Parvulo praedicabatur Trinitas.

Et ille, qui per Angelicam Salutationem concipitur: post modum[161] praedicans docuit orare, non propheticam, sed Orationem in[162] Evangelicam.

Quo sanctius utraque cunctis est colenda, et usu frequentanda: ut in periculis ignorantiae tenebrarum, habeatur scientia Dei Viarum.

Quippe *totus mundus in maligno positus est.*

Et de hoc Novellus Mariae Sponsus ita S. Dominici Sermonem accepit sibi Revelatum a Sponso ter Benedictissimo, sicut eundem, et sibi Revelatum olim Tolosae praedicaret[163] S. Dominicus, in Maiore Ecclesia.

HISTORIA

II. Praedicatorum Ordinis Patriarcha Praedicator CHRISTI S. Dominicus, cum Albigensium zizaniosum agrum, terrasque circum late spinis ac tribulis haereticae maledictionis obsitas, ac horrentes obiret bonum seminando semen Christi: etsi ad praedicandum esset, et usu exercitatissimus, et facultate paratissimus, et scientiarum copia instructissimus, quam vel absque libris ad nutum, votumque promptam semper habebat, persaepe[164] tamen de omnibus in corde suo nil capiebat sapidum, aut placitum: quod ei adlubesceret afferre in medium.

CAPUT I.

Sermo I. De Oratione Dominica a Christo Jesu Tolosa revelatus S. Dominico post et novello Sponso Mariæ.

I. Psalterium SS. Trinitatis scientiam confert illis, qui ipsum amant; et amando laudant Sponsum, ac Sponsam, in ipsorum tam jucundo Cantico. Unde istam in sententiam s. Hieronymus. *Grandis Dei bonitas nostris refulsit in habitaculis, cum divina Majestas habitavit in Virgineis latibulis. Arctata latebat in parvulo Divinitas, cujus dein nato parvulo praedicabatur Trinitas.* Et ille, qui per Angelicam Salutationem concipitur: post modum prædicans docuit orare, non propheticam, sed Orationem in Evangelicam. Quo sanctius utraque cunctis est colenda, et usu frequentanda: ut in periculis ignorantiæ tenebrarum, habeatur scientia Dei Viarum. Quippe *totus mundus in maligno positus est.* Et de hoc Novellus Mariæ Sponsus ita s. Dominici sermonem accepit sibi revelatum a Sponso ter benedictissimo, sicut eundem, et sibi revelatum olim Tolosæ prædicaret s. Dominicus, in Majore Ecclesia.

HISTORIA.

II. Prædicatorum Ordinis Patriarcha Prædicator Christi s. Dominicus, cum Albigensium zizaniosum agrum, terrasque circum late spinis, ac tribulis hæreticæ maledictionis obsitas, ac horrentes obiret bonum seminando semen Christi: etsi ad prædicandum esset, et usu exercitatissimus, et facultate paratissimus, et scientiarum copia instructissimus, quam vel absque libris ad nutum, votumque promptam semper habebat, persæpe tamen de omnibus in corde suo nil capiebat sapidum, aut placitum: quod ei adlubesceret afferre in medium. Id quod Deo dilectissimis quibusque

[160] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Tolosae".
[161] W wydaniu z 1691 roku występuje: "postmodum".
[162] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "in".
[163] W wydaniu z 1691 roku występuje: "praedicarat".
[164] W wydaniu z 1691 roku występuje: "persepe".

ROZDZIAŁ I

Pierwsze kazanie o „Ojcze Nasz", które Jezus Chrystus objawił w Tuluzie św. Dominikowi, a następnie Nowemu Oblubieńcowi Maryi.

I. Najśw. Różaniec przekazuje wiedzę o Najśw. Trójcy tym, którzy go kochają i kochając, wychwalają Pana Młodego i Oblubienicę w ich radosnej pieśni.

Z tego powodu św. Hieronim napisał: „Wielka dobroć Boża zajaśniała w duszach naszych, odkąd Boski Majestat zamieszkał w Dziewiczym Łonie Marii.

W Dzieciątku Jezus ukryta była Boskość, nierozerwalnie związana z ludzkością, dlatego też, gdy Dzieciątko się narodziło, zaczęto głosić Najśw. Trójcę".

A Ten, który został poczęty przez „Zdrowaś Mario", później, podczas głoszenia, nauczył się modlić nie według psalmów proroka Dawida, ale według „Ojcze Nasz" z Ewangelii.

Z tego powodu wszyscy powinni bardzo czcić modlitwę „Ojcze Nasz" i „Zdrowaś Mario" i odmawiać je wytrwale, abyśmy wśród niebezpieczeństw ciemności i niewiedzy zdobyli wiedzę o Bożych drogach.

Cały świat bowiem jest poddany Złemu.

Na ten temat Nowy Oblubieniec Maryi otrzymał kazanie od św. Dominika, które Jezus, trzykrotnie Błogosławiony Oblubieniec Najśw. Maryi Panny, objawił kiedyś św. Dominikowi i które on wygłosił w Kościele Głównym w Tuluzie[165], w ten sam sposób, w jaki zostało mu to objawione.

HISTORIA

II. Święty Dominik, Kaznodzieja Chrystusa i Patriarcha Zakonu Kaznodziejskiego, przemierzał pole kąkolu albigensów oraz okoliczne ziemie, porośnięte kłującymi cierniami i ostami przekleństwa herezji, aby rozsiewać dobre ziarno Chrystusa.

I chociaż w głoszeniu kazań był niezwykle doświadczony, doskonale przygotowany pod względem zdolności oraz posiadał ogromną wiedzę, którą miał zawsze do dyspozycji, nawet bez ksiąg, według własnej woli i potrzeby, to jednak bardzo często nie znajdował w swoim sercu niczego, co wydawałoby mu się dość głębokie i pociągające, aby przedstawić to publicznie.

---

[165]To kazanie św. Dominika, wygłoszone w Kościele Katedralnym w Tuluzie, można datować na początki powstania Zakonu Kaznodziejskiego, około roku 1215, a więc trzy lata po przekazaniu św. Dominikowi Różańca Świętego przez Matkę Bożą i cudownym nawróceniu albigensów oraz rok po założeniu Bractwa Najświętszego Różańca.

Id quod Deo dilectissimis quibusque praedicatoribus evenire assolet: nimirum ut humilientur, et a Deo Sermonem bonum petant.

Animarum namque conversio per Divinam Potentiam fit, non per humanam scientiam.

Illa *dat Verbum Bonum evangelizantibus in virtute multa*: ut praedicatores, ceu Samsones, per mandibulam[166] Asini Philisteos caedant, idest[167] peccata, daemones, et appetitus inordinatos.

III. In suorum itaque laborum conatu S. Dominicus, ad unum intentus lucrum animarum, forti magis, quam ornata praedicatione eam apud familiarem sibi Servatorem animarum gratiam invenit; ut accepta ab JESU non consolationis solum, sed et in praedicandi modo, instructionis usura gaudere mereretur.

Ut cum, in caeteris, aliquando Servator apparens ei, salutaria plus, quam subtilia, et mirifica, quam magnifica, magis aperiebat.

"Dilectissime Dominice*, inquiens, *gaudium meum es; quod humilitate potius ardes salvare animas, quam placere hominibus.

Non amo, alta appetentes, et negligentes humilia, quos admirabilia potius, quam utilia praedicare delectat.

Non haec aegrorum est animorum praeparativa; ut eis esse proficua possit Medicina.

Ante docti, indocti, clari, obscurique ad Orationis inducendi sunt devotionem, et praesertim ad Angelicum Psalterium Meum, ad quod Gabrieli Meo dictavi Salutationem, et ipse docui, mandavique unam septiformem Orationem.

Istud oporteret eos pro concione commendare, qui ad animarum salutem quaerunt fructificare.

Quia Divinae Clementiae Pietas gaudet devota audientium pietate.

Et haec vera est praedicationum utilitas.

Me praedica, Dominice, idest, Orationem Meam.

Sic volo: ut humilitate, superbiam fragans[168] haereticorum: et pietate, duritiam peccatorum: utroque ad Me laudandum inducas.

Huc ostendo tibi UTILITATES XV. in Oratione Mea compraehensas[169].

Tu auditores interrogabis, ipsoque iudices facies.

Dico conscientias stringes.

Accipe Modum".

Locum et Tempus [aperiet finis capitis][170]".

sceret afferre in medium. Id quod Deo dilectissimis quibusque Prædicatoribus evenire assolet: nimirum ut humilientur, et a Deo sermonem bonum petant. Animarum namque conversio per divinam potentiam fit, non per humanam scientiam. Illa *dat Verbum bonum Evangelizantibus in virtute multa:* ut prædicatores,

ceu Samsones, per mandibulam Asini Philisteos cædant, idest peccata, dœmones, et appetitus inordinatos.

III. In suorum itaque laborum conatu S. Dominicus, ad unum intentus lucrum animarum, forti magis, quam ornata prædicatione eam apud familiarem sibi Servatorem animarum gratiam invenit; ut accepta ab Jesu non consolationis solum, sed et in prædicandi modo, instructionis usura gaudere mereretur. Ut cum, in cœteris, aliquando Servator apparens ei, salutaria plus, quam subtilia, et mirifica, quam magnifica, magis aperiebat. „Dilectissime Dominice, inquiens, gaudium meum es; quod humilitate potius ardes salvare animas, quam placere hominibus. Non amo, alta appetentes, et negligentes humilia, quos admirabilia potius, quam utilia prædicare delectat. Non hæc ægrorum est animorum præparativa; ut eis esse proficua possit medicina. Ante docti, indocti, clari, obscurique ad Orationis inducendi sunt devotionem, et præsertim ad Angelicum Psalterium meum, ad quod Gabrieli meo dictavi Salutationem, et ipse docui, mandavique unam septiformem Orationem. Istud oporteret eos pro concione commendare, qui ad animarum salutem quærunt fructificare. Quia divinæ Clementiæ pietas gaudet devota audientium pietate. Et hæc vera est prædicationum utilitas. Me prædica, Dominice, idest, Orationem meam. Sic volo, ut humilitate, superbiam fragans hæreticorum: et pietate, duritiam peccatorum: utroque ad me laudandum inducas. Huc ostendo tibi utilitates XV. in Oratione mea compræhensas. Tu auditores interrogabis, ipsosque judices facies. Dico conscientias stringes. Accipe Modum, Locum, et Tempus. „

---

[166] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "mandipulam".**

[167] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "id est".**

[168] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "frangas" (złamał).**

[169] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "comprehensas".**

[170] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: „aperiet finis capitis", a zdanie łączy się z poprzednim: „Accipe Modum, Locum et Tempus".**

To, co zwykle spotyka wszystkich kaznodziejów szczególnie umiłowanych przez Boga, bez wątpienia po to, aby pozostawali pokorni i prosili Boga o dobre kazanie. Albowiem nawrócenie dusz dokonuje się mocą Bożą, a nie ludzkimi zdolnościami. To Bóg daje ewangelizatorom słowo właściwe i pełne mocy, aby kaznodzieje, jak Samson oślą szczęką, powalali Filistynów, to jest grzechy, demony i nieuporządkowane pożądliwości.

II.

I tak, pośród swoich trudów, św. Dominik, pragnąc zdobywać dusze przepowiadaniem bardziej głębokim niż ozdobnym, prosił o łaskę swego Powiernika, Zbawiciela dusz. A gdy Jezus wysłuchał jego prośby, Dominik dostąpił nie tylko pociechy, lecz także radości z obfitych owoców swojego nauczania.

Niejednokrotnie bowiem Zbawiciel ukazywał się mu i objawiał raczej rzeczy pożyteczne dla zbawienia niż błyskotliwe, bardziej cudowne niż efektowne, mówiąc:

„Najdroższy Dominiku, jesteś Moją radością, ponieważ w pokorze płoniesz pragnieniem zbawiania dusz bardziej niż podobania się ludziom. Nie miłuję tych, którzy szukają rzeczy wzniosłych, a zapominają o pokornych; którzy wolą głosić to, co zadziwia, niż to, co przynosi pożytek dla zbawienia. To bowiem nie takie rzeczy przygotowują chore dusze, abym Ja mógł stać się dla nich skutecznym Lekarstwem.

Przede wszystkim zarówno uczeni, jak i prości, wielcy i mali, powinni zostać doprowadzeni do pobożnej modlitwy, zwłaszcza Mojego Anielskiego Różańca Świętego, dla którego podyktowałem Mojemu Archaniołowi Gabrielowi słowa *Ave Maria*, a Ja sam nauczyłem i ustanowiłem modlitwę *Pater Noster* z jej siedmioma prośbami.

Tego właśnie potrzeba: aby ci, którzy pragną przynosić duszom owoce zbawienia, polecali Różaniec Święty podczas publicznych zgromadzeń. Boska Łaskawość raduje się bowiem tymi, którzy słuchają przepowiadania z pobożnym sercem. Na tym polega prawdziwy pożytek wszelkiego kaznodziejstwa.

Głoś Mnie, Dominiku, to znaczy Moją Modlitwę (*Pater Noster*). Tak chcę, abyś pokorą kruszył pychę heretyków, pobożnością przełamywał zatwardziałość grzeszników, a przez jedno i drugie prowadził ich do oddawania Mi chwały.

W tym celu objawiam ci piętnaście korzyści zawartych w Mojej Modlitwie (*Pater Noster*). Zadawaj pytania słuchaczom i ucz ich roztropnego osądu. Proszę cię, poruszaj ich sumienia. Zrozum sposób działania. We właściwym miejscu i czasie osiągniesz szczyt.”

SERMO I. SANCTI DOMINICI
Thema. Matth. 6.
Orantes nolite multum loqui, sicut Ethnici faciunt. Sic ergo vos orabitis: Pater noster [qui][171], ect.

I. QUINQUAGENA PSALTERII.

"1. Quaero Charissimi: in terra deserta, ac horrida filiis parvulis, vix ambulare valentibus, numquid foret necessarium habere patrem comitem, et eos diligentem?

Novi, affirmatis.

At nos ii sumus[172] parvuli, in deserto mundi; nec valemus ambulare, nec operari quidquam[173] ex nostra sufficientia: nam ex Deo haec tota est.

Quocirca oportet arripere Dominicam Orationem, per quam habebimus Patrem nostrum praesentem, cum dicimus: PATER NOSTER".

"2. Quaero. Si qui viatores pertransirent terram, ubi a serpentibus omnes, aut draconibus icti morerentur: an non hisce foret necessarius ductor vir fortissimus, qui a bestiis laedi non posset, ac ipsas mactare valeret?

Quique Viatores humeris suis succollatos per flumina quaeque, et in via transportaret?

Nemo negat.

At nos in terra vivimus Draconum inferni, omniumque peccatorum: CHRISTUS vero Pater noster est et Ductor, idemque fortissimus, et ter Maximus Gygas ab alto; qui Morti mors est, et inferno Morsus, et jam non moritur, mors illi ultra non dominabitur.

Quare nobis Eum assumamus, confiteamur Ei, et dicamus: QUI ES, sc[ilicet] ENS entium, immortalis per essentiam,* Exod 3: *QUI EST misit me ad vos".

"3. Quaero. Si per tenebrosas Aegypti terras nobis ambulandum esset; an non maximopere indigeremus claritate Solis, Lunae, ac Stellarum?

Assentitis haud dubie.

Atqui nos jam nunc degimus in terra tenebrosa, caliginis, et umbra mortis peccatorum omnium, quo magis opus nobis Lumine Coeli est.

Quod ut spiritale mentibus nostris impetremus, saepius oremus istud IN COELIS.

Quia Christus coelum est coelorum, et caelorum[174] omnium claritas.

Ipse Sol est justitiae, et Stella ex Iacob oriunda".

SERMO I. SANCTI DOMINICI
Thema. Matth. 6.

Orantes nolite multum loqui, sicut Ethnici faciunt.
Sic ergo vos orabitis: Pater noster *etc.*

I. *Quinquagena Psalterii.* „ 1. Quæro Charissimi, in terra deserta, ac horrida filiis parvulis, vix ambulare valentibus, numquid foret necessarium habere Patrem comitem, et eos diligentem? Novi, affirmatis. At nos ii sumus parvuli, in deserto mundi; nec valemus ambulare, nec operari quidquam ex nostra sufficientia: nam ex Deo hæc tota est. Quocirca oportet arripere Dominicam Orationem, per quam habebimus Patrem nostrum præsentem, cum dicimus: *Pater noster.* „

„ 2. Quæro. Si qui Viatores pertransirent terram, ubi a serpentibus omnes, aut draconibus icti morerentur; an non hisce foret necessarius Ductor vir fortissimus, qui a bestiis lædi non posset, ac ipsas mactare valeret: quique Viatores humeris suis succollatos per flumina quæque, et in via transportaret? Nemo negat. At nos in terra vivimus Draconum inferni, omniumque peccatorum: Christus vero Pater noster est et Ductor; idemque for-

94

tissimus, et ter Maximus gygas ab alto; qui Morti mors est, et inferno morsus, et jam non moritur, mors illi ultra non dominabitur. Quare nobis eum assumamus, confiteamur ei, et dicamus *Qui es*, sc. Ens entium, immortalis per essentiam. *Exod* 3. *Qui est misit me ad vos.* „

„ 3. Quæro. Si per tenebrosas AEgypti terras nobis ambulandum esset; an non maximopere indigeremus claritate Solis, Lunæ, ac Stellarum? Assentitis haud dubie. Atqui nos jam nunc degimus in terra tenebrosa caliginis, et umbra mortis peccatorum omnium, quo magis opus nobis lumine cœli est. Quod ut spiritale mentibus nostris impetremus, sæpius oremus istud *in Cœlis.* Quia Christus cœlum est cœlorum, et cœlorum omnium claritas. Ipse Sol est justitiæ, et Stella ex Jacob oriunda. „

---

[171] W wydaniu z 1847 roku brakuje: "qui".
[172] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "summus".
[173] W wydaniu z 1691 roku występuje: "quicquam".
[174] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "et coelorum"

PIERWSZE KAZANIE ŚWIĘTEGO DOMINIKA

Temat: *Mt 6*

„A modląc się, nie bądźcie gadatliwi jak poganie (...). Wy zatem tak się módlcie: Ojcze nasz...”

Pierwsza Część Różańca

1. „Pytam was, najmilsi: gdyby małe dzieci znalazły się na pustkowiu, w dzikiej i bezludnej krainie, ledwie zdolne do chodzenia, czy nie byłoby konieczne, aby towarzyszył im ojciec, prowadził je w drodze i troszczył się o nie?

Ja odpowiadam: tak, i wy także to przyznajecie. A przecież to my jesteśmy tymi małymi dziećmi na pustyni świata. Nie mamy siły ani chodzić, ani uczynić czegokolwiek o własnych siłach, gdyż wszelka nasza moc pochodzi wyłącznie od Boga. Dlatego konieczne jest nauczyć się modlitwy Ojcze nasz, abyśmy mieli przy sobie naszego Ojca, ilekroć mówimy: *„Pater Noster” (Ojcze nasz).”*

2. „Pytam was: gdyby podróżni przemierzali krainę, gdzie wszyscy ginęliby napadani przez węże i smoki, czy nie potrzebowaliby potężnego przewodnika, którego bestie nie mogłyby zranić, który potrafiłby je pokonać i zabijać, a samych podróżnych przenosiłby na swoich barkach przez każdą rzekę i każdą drogę? Nikt nie odpowiedziałby przecząco. A przecież to my żyjemy w krainie piekielnych smoków i wszelkiego grzechu.

Chrystus jest naszym najpotężniejszym Ojcem i niezrównanym Przewodnikiem; jest Mocarzem nad mocarzami i trzykroć wielkim Gigantem. On jest Śmiercią dla śmierci i Udręką piekła. On już więcej nie umiera i śmierć nie ma nad Nim żadnej władzy.

Przyjmijmy Go więc do naszych serc, złóżmy w Nim całą ufność i mówmy do Niego: „Qui es” (Który jesteś), to znaczy: Byt nad bytami, Nieśmiertelny z istoty swojej. To On powiedział: „Ten, Który Jest, posłał mnie do was” (Wj 3).”

3. „Pytam was: gdybyśmy mieli iść przez ciemności egipskie, czyż nie potrzebowalibyśmy światła słońca, księżyca i gwiazd? Bez wątpienia wszyscy się z tym zgodzicie.

A przecież już teraz żyjemy w krainie ciemności, mroku i cienia śmierci, pośród wszelkiego grzechu. Tym bardziej potrzebujemy światła Nieba. Aby osiągnąć to Światło Duchowe, często módlmy się do Jezusa, mówiąc: *„In coelis” (w Niebie).*

Chrystus bowiem jest Niebem nad niebiosami i blaskiem wszystkich niebios. On jest Słońcem Sprawiedliwości i Gwiazdą, która wzeszła z Jakuba.”

"4. Quaero: Si quis degeret, ubi omnis in peccato mortali depraehensus[175] morti continuo addiceretur: numquid illi, ne periret funditus, fuerit necessum, vel ipsum pollere sanctitate, vel in Sanctorum stare consortio, qui a morte eum tutari, ac liberare valerent?

Inficiabitur nemo.

At nos tali in terra digimus.

Nam simul ac anima peccaverit peccatum ad mortem, debetur[176] morti, quo ad gratiae privationem, sempiternaeque obligatur.

Feramus, teramus igitur Psalterium, in hoc oremus: SANCTIFICETUR.

Nimirum, ut et ipsi sanctificemur, et a Sanctis Dei adjuvemur[177]".

"5. Quaero: ignoratae sibi Linguae regionem peragraturus; nonne hanc, vel condiscat opertebit, aut interprete fido utatur?

Abnuit nemo.

Atqui nos ii peregrini sumus super terram alienam; et Futuram Civitatem inquirimus; ubi lingua Angelorum loqui necesse est.

Hanc ergo vel addiscito, vel extorris arcetur Patria.

Scholae vero duae huc apertae parent[178], ubi eam est discere linguam, sc[ilicet] Oratio Dominica et Salutatio Angelica.

Frequentemus igitur usu continuo illud in ea NOMEN TUUM.

Hoc enim est Verbum Dei, per quod creata sunt omnia: vel assumet[179] Nomen JESUS, qui percallet Linguam.

Unde Bern[ardus:] Bone JESU, Nomen Tuum, Nomen dulce, Nomen sanctum, Nomen forte, Nomen terribile atque piissimum".

II. QUINQUAGENA.

"6. Per tyranni regnum iter habiturus sueti, quoscumque [ad][180] necem abripere, an non opus ei fuerit Regiam alicubi implorare potentiam, qua tutus vim tyrannidis evaderet?

Dabitis id ultro.

At qui[181] mundus hic, ille tyrannus est: ille ad servitutem, ad necem quosvis raptat cunctis ante spoliatos, solum vile relinquit linteolum, cadaveri involvendo.

Nobis hic transeundus est exteris, ad patriam tendentibus: quid restat, quidque praestat, quam ut DEI ipsius potestatem imploremus supplices: Domine ADVENIAT REGNUUM TUUM?

„ 4. Quæro. Si quis degeret, ubi omnis in pec. mortali depræhensus morti continuo addiceretur, nunquid illi, ne periret funditus, fuerit necessum, vel ipsum pollere sanctitate, vel in Sanctorum stare consortio, qui a morte eum tutari, ac liberare valerent? Inficiabitur nemo. At nos tali in terra degimus. Nam simul ac anima peccaverit peccatum ad mortem, debetur morti, quo ad gratiæ privationem, sempiternæque obligatur. Feramus, teramus igitur Psalterium, in hoc oremus: *Sanctificetur*. Nimirum, ut et ipsi sanctificemur, et a Sanctis Dei adjuvemur. „

„ 5. Quæro. Ignoratæ sibi Linguæ regionem peragraturus; nonne hanc, vel condiscat oportebit, aut interprete fido utatur? Abnuit nemo. Atqui nos ii peregrini sumus super terram alienam; et futuram civitatem inquirimus; ubi lingua Angelorum loqui necesse est. Hanc ergo vel addiscito, vel extorris arcetur patria. Scholæ vero duæ huc apertæ parent, ubi eam est discere linguam, sc. Oratio Dominica, et Salutatio Angelica. Frequentemus igitur usu continuo illud in ea *Nomen Tuum*. Hoc enim est Verbum Dei, per quod creata sunt omnia: vel assumet nomen Jesus, qui percallet linguam. Unde *Bern*. Bone Jesu, Nomen tuum Nomen dulce, Nomen sanctum, Nomen forte, Nomen terribile, atque piissimum. „

II. *Quinquagena*. „ 6. Per Tyranni Regnum iter habiturus sueti, quoscumque necem abripere, an non opus ei fuerit Regiam alicubi implorare potentiam, qua tutus vim tyrannidis evaderet? Dabitis id ultro. At qui mundus hic, ille tyrannus est: ille ad servitutem, ad necem quosvis raptat cunctis ante spoliatos, solum vile relinquit linteolum, cadaveri involvendo. Nobis hic transeundus est exteris, ad patriam tendentibus: quid restat, quidque præstat, quam ut Dei ipsius potestatem imploremus supplices: Domine *Adveniat Regnum tuum?* Regnum omnium pete-

---

[175] W wydaniu z 1691 roku występuje: "deprehensus".
[176] W wydaniu z 1691 roku występuje: "debitor" (dłużnik).
[177] W wydaniu z 1691 roku występuje: "adiutemur" (jesteśmy wspomagani).
[178] W wydaniu z 1691 roku występuje: "patent" (są dostępne).
[179] W wydaniu z 1691 roku występuje: "assumamus" (niech nas zabierze ze sobą).
[180] W wydaniu z 1847 roku brakuje: "ad", obecne w wydaniu z 1691 roku.
[181] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Atqui",

4. „Zapytam was: gdyby ktoś przechodził przez miejsce, gdzie każdy przyłapany na grzechu śmiertelnym był natychmiast skazywany na śmierć, czyż nie byłoby konieczne, aby – jeśli chce pozostać przy życiu i zamieszkać w Mieście Sprawiedliwych – albo sam był pełen świętości, albo miał potężnego Orędownika, który ocali go i wybawi od śmierci? Nikt temu nie zaprzeczy. A przecież to właśnie my żyjemy w takiej krainie. Gdy bowiem dusza popełni grzech śmiertelny, zostaje skazana na śmierć, to znaczy na utratę Łaski i życia wiecznego.

Weźmy więc do rąk Najświętszy Różaniec i posługujmy się nim, modląc się: *„Sanctificetur" (Święć się)*. W ten sposób sami zostaniemy uświęceni i otrzymamy pomoc Świętych Bożych."

5. „Zapytam was: gdyby ktoś miał przemierzać kraj, którego języka nie zna, czy nie powinien się go nauczyć albo posłużyć się wiernym tłumaczem? Nikt nie odpowie: nie. A przecież to my jesteśmy pielgrzymami na obcej ziemi i zdążamy do przyszłego Miasta, gdzie trzeba mówić językiem Aniołów. Albo więc wygnaniec nauczy się tego języka, albo zostanie oddalony od Ojczyzny. Tutaj zaś otwarte są dwie szkoły, w których można nauczyć się tego języka: szkoła „Ojcze nasz" i szkoła „Zdrowaś Maryjo". Uczęszczajmy więc do nich, często wypowiadając słowa: *„Nomen Tuum" (Imię Twoje).*

To Imię jest bowiem Słowem Bożym, przez które wszystko zostało stworzone; a dla tego, kto dobrze zna ten język, Imię Twoje jest Imieniem Jezusa.

Dlatego św. Bernard mówi: „O dobry Jezu, Twoje Imię jest Imieniem słodkim, Imieniem świętym, Imieniem potężnym, Imieniem budzącym bojaźń i zarazem pełnym miłosierdzia."

Druga Część Różańca

6. „Temu, kto ma wyruszyć w podróż przez królestwo tyrana, który zwykł prowadzić wszystkich na śmierć, czyż nie byłoby konieczne błagać o opiekę i władzę króla, aby ujść cało przed tyranią? Z pewnością odpowiedzielibyście: tak.

Lecz właśnie takim królestwem jest ten świat – ta tyrania, która wszystkich prowadzi do niewoli i śmierci, a ograbiwszy człowieka ze wszystkiego, pozostawia mu jedynie nędzny całun, by owinąć nim jego ciało. To my jesteśmy pielgrzymami, którzy muszą przejść przez to królestwo, aby dotrzeć do Ojczyzny. Cóż więc nam pozostaje i cóż mamy lepszego, jeśli nie błagać pokornie o Potęgę Boga, wołając: *„Adveniat Regnum Tuum" (Przyjdź Królestwo Twoje)?*

Udasz się bowiem do Królestwa wszystkich królestw, do Królestwa Syna, Zwycięzcy wszelkiego stworzenia, o którym św. Jan Chryzostom mówi: „Twoje Królestwo, o Jezu Chryste, przewyższa wszystkie królestwa świata i bezpiecznie prowadzi każdego wiernego do Królestwa Niebieskiego, ponieważ Ty jesteś Królem królów i Panem panów (Ap 19)."

Regnum omnium peteris[182]Regnorum, Filii Regnum Victoris omnium.

***Unde Chrys[ostomus:] Regnum tuum, JESU CHRISTE universa Mundi Regna devincit, et quosque fide[l]es[183] secure facit transmeare ad Regna superna: quoniam Tu es Rex Regum, et Dominus Dominantium,* Apoc. 19".**

"7. Per hostilem tendenti terram, a[184] rapinis mancipationibus, ac latrociniis in famem[185], quid perinde necessarium, ac salvus conductus, a[186] praepotenti exoratus Imperatore?

Nihil abnnitis.

At vero nos terrarum hostilitatibus cincti tenemur medii, ad praedam, ad servitutem, ad necem pertrahendi: ni quae vis altior Imperii nos servarit.

Imperialem igitur Salvum Conductum nobis circumspiciamus libertatis, velut libertis Domini Dominantium, cujus sola Voluntas nostra esse potest securitas et libertas.

Illi oremus: FIAT VOLUNTAS TUA.

Enim vero[187] summa est libertas, ait S. Aug[ustinus:] divinam facere Voluntatem.

Servire Deo, regnare est".

"8. Si cui peragranda foret aquis superfusa regio, an non ille navi, aut curru, aliove opus habuerit subvehiculo?

Assentitis id mihi.

Atqui nos sumus ii, qui praesentis vitae miseriis circumfundimur: quippe, inquit S.[188] Basilius, hic mundus non est, nisi diluvium peccatorum.

Quare in Coelo sit Refugium nostrum, dicamus orantes: SICUT IN COELO: in coelo Currus est astrorum, Via Latea[189], Stella Maris Maria: hanc salutemus in Psalterio.

E coelo in terrena labitur influxus".

"9. Quod si autem terra peregrinationis tuae aspera montibus, et saltibus horrida foret, ac in via[190], seu cavernosa, aut lutosa, terraeve motibus quateretur: an non alterutrum fuerit necessarium, vel ut ultima perpessus pereas, aut quae via tibi sese ostendat, qua evadas?

Age nunc, teque aspice.

Tali in terra tuimet corporis tua peregrinatur Anima, infirmitatibus circumdata, spinosa tribulationibus, tremores[191] inter, rerumque vicissitudines varia, interque spem, et metum dubia.

Invade igitur Coelestem Tramitem Dominicae Orationis, et dic[192]: IN TERRA.

Ex hac in Coelos Via est Oratio".

plices : Domine *Adveniat Regnum tuum?* Regnum omnium peteris Regnorum, Filii Regnum Victoris omnium. Unde *Chrys.* Regnum tuum, Jesu Christe universa Mundi Regna devincit, et quosque fide es secure facit transmeare ad Regna superna : quoniam tu es Rex Regum, et Dominus Dominantium. *Apoc.* 19. „

„ 7. Per hostilem tendenti terram ; a rapinis mancipationibus, ac latrociniis in famem, quid perinde necessarium, ac salvus con-

95

ductus, a præpotenti exoratus Imperatore? Nihil abnnitis. At vero nos terrarum hostilitatibus cincti tenemur medii, ad prædam, ad servitutem, ad necem pertrahendi : ni quæ vis altior Imperii nos servarit. Imperialem igitur salvum conductum nobis circumspiciamus libertatis velut libertis Domini Dominantium, cujus sola voluntas nostra esse potest securitas, et libertas. Illi oremus : *Fiat Voluntas Tua.* Enim vero summa est libertas ait *s. Aug.* divinam facere Voluntatem. Servire Deo, regnare est. „

„ 8. Si cui peragranda foret aquis superfusa regio, an non ille navi, aut curru, aliove opus habuerit subvehiculo ? Assentitis id mihi. Atqui nos sumus ii, qui præsentis vitæ miseriis circumfundimur : quippe inquit *s. Basilius*, hic mundus non est, nisi diluvium peccatorum. Quare in cœlo sit refugium nostrum, dicamus orantes : *Sicut in Cœlo* : In cœlo currus est astrorum, via latea, stella maris Maria : hanc salutemus in Psalterio. E cœlo in terrena labitur influxus. „

„ 9. Quod si autem terra peregrinationis tuæ aspera montibus, et saltibus horrida foret, ac in via, seu cavernosa, aut lutosa, terræve motibus quateretur : an non alterutrum fuerit necessarium, vel ut ultima perpessus pereas, aut quæ via tibi sese ostendat, qua evadas ? Age nunc, teque aspice. Tali in terra tuimet corporis tua peregrinatur Anima, infirmitatibus circumdata, spinosa tribulationibus, tremores inter, rerumque vicissitudines varia, interque spem, et metum dubia. Invade igitur cœlestem tramitem Dominicæ Orationis, et dic. *In Terra*. Ex hac in cœlos via est Oratio. „

---

[182] W wydaniu z 1691 roku występuje: "potentius" (mocniejszy).

[183] W wydaniu z 1847 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "„fide es": tekst został poprawiony zgodnie z wersją z 1691 roku

[184] W wydaniu z 1691 roku występuje: "ab".

[185] W wydaniu z 1691 roku występuje: "infamem".

[186] W wydaniu z 1691 roku występuje: "ab".

[187] W wydaniu z 1691 roku występuje: "enimvero".

[188] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Sanctus".

[189] W wydaniu z 1691 roku występuje: "lactea".

[190] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "invia".

[191] W wydaniu z 1691 roku słowo jest niezrozumiałe, ponieważ brakuje w nim jednej litery: „t mores".

[192] W obu wydaniach, z 1691 i 1847 roku, występuje: „dic.": kropka może oznaczać zarówno skrót czasownika, jak i odpowiednik dwukropka.

7. „Gdy ktoś wyrusza w drogę przez kraj wrogi, okryty złą sławą z powodu rozbojów, uprowadzeń i przemocy, czyż nie byłoby dla niego rzeczą bardzo potrzebną postarać się o list żelazny od najpotężniejszego Cesarza? Oczywiście odpowiedzielibyście: tak! Lecz to właśnie my przemierzamy ziemię otoczoną zewsząd nieprzyjaźnią, grabieżą i niewolą, która niechybnie pociągnęłaby nas ku śmierci, gdyby nie ocaliła nas Moc potężniejsza od wszelkiego cesarstwa.

Starajmy się więc otrzymać cesarski list wolności, jako wyzwoleńcy Pana panów, ponieważ nasza wola jedynie w Jego Woli może znaleźć bezpieczeństwo i prawdziwą wolność. Do Niego zatem módlmy się: *„Fiat Voluntas Tua" (Bądź wola Twoja).*

Albowiem, jak mówi św. Augustyn: „Najwyższą wolnością jest pełnić Wolę Bożą. Służyć Bogu – znaczy królować."

8. „Gdyby ktoś miał przejść przez krainę zalaną wodami, czyż nie potrzebowałby łodzi, wozu albo jakiegoś innego środka przeprawy? Przyznajcie mi rację w tej sprawie!

Otóż to właśnie my jesteśmy otoczeni nieszczęściami obecnego życia. Dlatego św. Bazyli mówi, że ten świat jest niczym innym jak potopem grzeszników.

Niech więc nasze schronienie będzie w Niebie i módlmy się: *„Sicut in Caelo" (Jak w Niebie).*

W Niebie znajduje się rydwan gwiazd, Droga Mleczna i Gwiazda Morza – Maryja. Pozdrawiajmy Ją w Różańcu Świętym. Z Nieba bowiem spływa na rzeczy ziemskie zbawienny wpływ."

9. „Jeśli zaś droga twojej pielgrzymki byłaby stroma po górach, ponura pośród lasów, a wiodła między przepaściami, bagnami i wstrząsami ziemi, czyż nie byłoby konieczne jedno z dwojga: albo abyś szczęśliwie przetrwał wszystkie te niebezpieczeństwa, albo aby ukazała ci się droga, dzięki której zdołasz ujść cało? Rozważ więc samego siebie!

Twoja dusza pielgrzymuje po ziemi własnego ciała, otoczona słabościami i cierniami utrapień, miotana troskami i zmiennością życia, nieustannie zawieszona między nadzieją a lękiem.

Wstąp więc na niebiańską drogę modlitwy Ojcze nasz i mów: *„Et in terra" (Jak i na ziemi)*.

Ta modlitwa jest drogą prowadzącą do Nieba."

"10. Fac ita esse: In terra sterili vitam trahas miseram, ubi mera fames, et egestas rerum sit omnium, et plurima mortis imago contabescentium; an non a[193] victu, potuque tibi providendum est?

Quid ni inquis.

Ah, ubi vitam vivimus?

Et quam miseram?

Sumus in terra deserta, ait S. Greg[orius], et in loco horroris, et vastae solitudinis, famis ac mortis: Oratio, autem, ait S. Basilius, vitae panem, ac potum praestat.

Quin arripitis igitur Psalterium, ad quo orantes petatis: PANEM NOSTRUM QUOTIDIANUM?".

III. QUINQUAGENA.

"11. Si qui sese Principi adeo totos deditos[194] devovissent, ut aliunde, nisi e solius ipsius manibus, nutriri non possent[195]; is autem nulli quicquam elargiri vellet alimenti nisi qui regale suum gestare[196] insigne, tesseramque exiberet[197]: an non extremae foret dementiae, hanc negligere velle?

Plane dubitatis nihil.

Nos[198], sub Potenti Manu Domini agimus, quam Is aperit, et implet omne animal, sed, si data ab ipso tessera exhibeatur.

Cum ergo, juxta S. Chrysostom[us] Oratio Evangelica Signum sit verum Divinae Bonitatis et Potestatis: plane par est, dicamus saepius in Psalterio: DA NOBIS HODIE".

"12. Qui Regi severo essent grandi obstricti debito, neque huic solvendo, sed capite luendum foret aeterna sub morte: Rex autem omnia dimittere paratum sese offerret; tantum, ut pro remissione rogetur: an non demens ille, et infelix censeretur, qui tantillum ipsi referre[199] nollet submissionis, et obsequii?

Omnino confitemini: Atqui nos debitores DEI[200] facti sumus, aeternis mancipandi nexibus, et catastis includendi, tortoribusque tradendi: et parva istis prece evadere possumus: sic enim ait Rex ipse, si clamaverint ad me, exaudiam eos, et ero illorum DEUS.

Quis[201] est igitur, quod non clamitemus saepius in Psalterio: Domine DIMITTE NOBIS DEBITA NOSTRA: nam Oratio Dominicalis[202] ait Remig[ius] est rogatio filiorum ad patrem, ad sublevandam humanam miseriam bonorum collatione, et ablatione malorum".

„ 10. Fac ita esse: In terra sterili vitam trahas miseram, ubi mera fames, et egestas rerum sit omnium, et plurima mortis imago contabescentium; an non a victu, potuque tibi providendum est? Quid ni inquis. Ah, ubi vitam vivimus? Et quam miseram? Sumus in terra deserta, ait *s. Greg.* et in loco horroris, et vastæ solitudinis, famis ac mortis: Oratio autem, ait *s. Basilius*, vitæ panem, ac potum præstat. Quin arripitis igitur Psalterium, ad quo orantes petatis, *Panem Nostrum Quotidianum?* „

III. *Quinquagena.* „ 11. Si qui sese Principi adeo totos deditos devovissent, ut aliunde, nisi e solius ipsius manibus, nutriri non possent, is autem nulli quicquam elargiri vellet alimenti, nisi qui regale suum gestare insigne, tesseramque exiberet: an non extremæ foret dementiæ, hanc negligere velle? Plane dubitatis nihil. Nos, sub potenti manu Domini agimus, quam is aperit, et implet omne animal, sed, si data ab ipso tessera exhibeatur. Cum ergo, juxta *s. Chrysostom.* Oratio evangelica signum sit verum divinæ bonitatis, et potestatis: plane par est, dicamus sæpius in Psalterio: *Da Nobis Hodie.* „

„ 12. Qui Regi severo essent grandi obstricti debito, neque huic solvendo, sed capite luendum foret æterna sub morte: Rex autem omnia dimittere paratum sese offerret; tantum, ut pro remissione rogetur: an non demens ille, et infelix censeretur, qui

96

tantillum ipsi referre nollet submissionis, et obsequii? Omnino confitemini: Atqui nos debitores Dei facti sumus, æternis mancipandi nexibus, et catastis includendi tortoribusque tradendi: et parva istis prece evadere possumus: sic enim ait Rex ipse, si clamaverint ad me, exaudiam eos, et ero illorum Deus. Quis est igitur, quod non clamitemus sæpius in Psalterio. Domine *Dimitte Nobis Debita Nostra:* Nam Oratio Dominicalis ait *Remig.* est rogatio filiorum ad patrem, ad sublevandam humanam miseriam bonorum colatione, et ablatione malorum. „

---

[193] W wydaniu z 1691 roku występuje: "de".
[194] W wydaniu z 1691 roku występuje: "deditities".
[195] W wydaniu z 1691 roku występuje: "possunt".
[196] W wydaniu z 1691 roku występuje: "gestaret".
[197] W wydaniu z 1691 roku występuje: "exhiberet".
[198] W wydaniu z 1691 roku występuje błąd drukarski: "Nos, nos".
[199] W wydaniu z 1691 roku występuje: "deferre".
[200] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Deo".
[201] W wydaniu z 1691 roku występuje: "quid".
[202] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Dominica".

10. „Wyobraź sobie, że żyjesz nędznie w jałowej krainie, gdzie panuje głód i niedostatek wszystkiego, a wokół widoczne są liczne oznaki zepsucia i rozkładu. Czyż nie zatroszczyłbyś się wtedy o pokarm i napój?

Czy nie odpowiedziałbyś: tak? Ach, czyż nie takie właśnie jest życie, które prowadzimy? Czy nie jest ono równie nędzne?

Św. Grzegorz mówi, że żyjemy na ziemi pustynnej, w miejscu strasznym i pełnym opuszczenia, głodu i śmierci. Św. Bazyli zaś naucza, że jedynie modlitwa daje chleb i wodę potrzebne do życia.

Dlaczego więc nie bierzecie do rąk Różańca Świętego i nie prosicie w nim:

„Panem nostrum quotidianum" – „Chleba naszego powszedniego daj nam dzisiaj"?

Trzecia Pięćdziesiątka (Różańca)

11. „Załóżmy, że ktoś poświęcił całe swoje życie służbie księciu i nie wolno mu przyjmować pożywienia od nikogo innego, jak tylko z jego rąk. Gdyby jednak władca postanowił wydawać żywność jedynie tym, którzy okażą królewski znak rozpoznawczy, czy nie byłoby skrajną głupotą nie zatroszczyć się o jego posiadanie? Nie ulega to żadnej wątpliwości.

Tak samo my żyjemy pod potężną ręką Pana. On otwiera swoją dłoń, aby nasycić wszelkie żyjące stworzenie, lecz oczekuje znaku rozpoznawczego, który sam nam dał.

Ponieważ – jak naucza święty Jan Chryzostom – „Ojcze nasz" jest prawdziwym znakiem Bożej dobroci i wszechmocy, słusznie więc powinniśmy często powtarzać w Różańcu słowa: *„Da nobis hodie" – „Daj nam dzisiaj".*

12. „Wyobraź sobie ludzi, którzy zaciągnęli ogromny dług u surowego króla. Nie mogąc go spłacić, mieliby za niego zapłacić własnym życiem i ponieść wieczną śmierć. Gdyby jednak król był gotów darować im cały dług, pod warunkiem, że jedynie poproszą go o przebaczenie, czy nie należałoby uznać za głupca i nieszczęśnika tego, kto nie chciałby zdobyć się na tak niewielki akt pokory i czci?

Z pewnością tak.

A przecież to my jesteśmy niewypłacalnymi dłużnikami Boga. Z powodu naszych nieustannych długów zasługujemy na sprzedanie w niewolę i wydanie katom. A jednak możemy uniknąć tego losu przez prostą modlitwę.

Sam Król bowiem mówi: „Jeśli będą Mnie wzywać, wysłucham ich i będę ich Bogiem."

Któż więc z nas nie będzie często wołał do Niego w Różańcu Świętym:

„Dimitte nobis debita nostra" – „Odpuść nam nasze winy".

Święty Remigiusz naucza bowiem, że „Ojcze nasz" jest prośbą dzieci skierowaną do Boga Ojca, aby podźwignął ludzką nędzę przez udzielenie dóbr i oddalenie wszelkiego zła.

"13. Qui detenti[203] a principe, et nexi, essent ultimo perdendi supplicio, ob immania sua facinora, ni leviusculis proximorum offensis veniam ipsi libentes dederint, hoc vero illi praefracte nollent; an non prorsus infelices ii, ac maledicti forent aestimandi?

Assentimini omnes id mihi.

Haec autem fit ad proximos remissio, cum orantes dicimus: SICUT ET NOS DIMITTIMUS DEBITORIBUS NOSTRIS".

"14. Si tentationibus daemonis, carnis ac mundi, meroribus[204], ac miseriis agitati, ab hisce unius lapilli gestatione esse valerent immunes: ii vero velut tantillum parere asperanarentur, aut optare dedignarentur, penitus insani, et vere miseri, nec miserabiles ulli, essent habendi.

Atqui Gemma talis est Dominica Oratio, praeservans, ait S. August[inus] a cunctis illusionibus, et nocumentis.

Quocirca jure merito saepius in Psalterio, orandum est: ET NE NOS INDUCAS IN TENTATIONEM".

"15. Si denique foret navigandum nobis, ac mare transmittendum infestum a balenis, submersis a rupibus, a vortibus[205], a Charybdi, a Sirenibus, a Gryphibus, et tempestatibus, ac pyratis; starent vero in portu rex et Regina offerentes par gemmarum, quibus inesset vis ex omnibus istis eripiendi malis: nos autem eas despicatui duceremus, ecquis non ut vesanos plane abjiceret?

At in hoc mundi freto sunt daemones, sunt publica, occultaque scelera, luxuria, gula etc.

Inde Christus Suam Orationem, et Salutationem Suam Maria offerunt.

Quin igitur acceptamus, inque Psalterio dicimus: SED LIBERA NOS A MALO".

HISTORIAE PROSECUTIO.

IV. Haec talia ad S. Dominicum apparens illi Servator JESUS:

1. Ille ergo haud mora continuo succinctus in Evangelium pacis, gaudio, spe, spirituque vir divino plenus, die postero (qui Deiparae Virgini sacer, praecipua festivitate solemnis[206] agebatur) in Urbis Tholosanae Majori[207] Ecclesia, frequentissimo Clero, populoque Tholosano concurrente, ceu jussus a[208] Domino praescriptum praedicat sermonem.

13. „ Qui detenti a Principe, et nexi, essent ultimo perdendi supplicio, ob immania sua facinora, ni leviusculis proximorum offensis veniam ipsi libentes dederint, hoc vero illi præfracte nollent; an non prorsus infelices ii, ac maledicti forent æstimandi? Assentimini omnes id mihi. Hæc autem fit ad proximos remissio, cum orantes dicimus: *Sicut Et Nos Dimittimus Debitoribus Nostris.* „

„ 14. Si tentationibus dœmonis, carnis ac mundi, meroribus, ac miseriis agitati, ab hisce unius lapilli gestatione esse valerent immunes: ii vero velut tantillum parere aspernarentur, aut optare dedignarentur, penitus insani, et vere miseri, nec miserabiles ulli, essent habendi. Atqui gemma talis est Dominica Oratio, præservans, ait *s. August.* a cunctis illusionibus, et nocumentis. Quocirca jure merito sæpius in Psalterio orandum est: *Et Ne Nos Inducas In Tentationem.* „

„ 15. Si denique foret navigandum nobis, ac mare transmittendum infestum a balenis, submersis a rupibus, a vortibus, a Charybdi, a Sirenibus, a Gryphibus, et tempestatibus, ac pyratis; starent vero in portu Rex, et Regina offerentes par gemmarum, quibus inesset vis ex omnibus istis eripiendi malis, nos autem eas despicatui duceremus, ecquis non ut vesanos plane abjiceret? At in hoc mundi freto sunt dœmones, sunt publica, occultaque scelera, luxuria, gula etc. Inde Christus suam Orationem, et Salutationem suam Maria offerunt. Quin igitur acceptamus, inque Psalterio dicimus. *Sed Libera Nos a Malo?* „

HISTORIAE PROSECUTIO.

IV. *Hæc talia ad S. Dominicum apparens illi* Servator Jesus: 1. Ille ergo haud mora continuo succinctus in Evangelium pacis, gaudio, spe, spirituque vir divino plenus, die postero (qui Deiparæ Virgini sacer, præcipua festivitate solemnis agebatur) in Urbis Tholosanæ Majori Ecclesia, frequentissimo Clero, populoque Tholosano concurrente, ceu jussus a Domino præscriptum prædicat sermonem. Fuitque tanta verbi ipsius vis, et efficacia,

---

[203] W wydaniu z 1691 roku występuje: "tenti" (uwięzieni).
[204] W wydaniu z 1691 roku występuje: "moeroribus".
[205] W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "vorticibus".
[206] W wydaniu z 1691 roku występuje: "solennis".
[207] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Maiore".
[208] W wydaniu z 1691 roku występuje: "ab".

13. „Jeśliby jacyś ludzie zostali uwięzieni i zakuci w kajdany przez księcia, a z powodu swoich straszliwych zbrodni mieli ponieść śmierć w ostatecznej kaźni, chyba że sami zechcieliby przebaczyć swoim bliźnim ich najlżejsze przewinienia — a jednak uparcie nie chcieliby tego uczynić — czyż nie należałoby uznać ich za całkowicie nieszczęśliwych i godnych pożałowania? Wszyscy zgodzicie się ze mną. O to właśnie przebaczenie wobec bliźniego prosimy, gdy modlimy się: *„Jako i my odpuszczamy naszym winowajcom" (Sicut et nos dimittimus debitoribus nostris)*.

14. „Jeśliby ktoś był dręczony pokusami szatana, ciała i świata, utrapieniami oraz nędzą, a mógł się od nich uwolnić, nosząc przy sobie tylko jeden drogocenny kamień, jakże mógłby odmówić zdobycia tak małego klejnotu albo go odrzucić? Czy nie należałoby uznać go za człowieka całkowicie nierozsądnego, prawdziwie nieszczęśliwego i niegodnego współczucia? Otóż św. Augustyn naucza, że takim drogocennym kamieniem jest Ojcze nasz, które chroni przed wszelkimi podstępami i zgubą. Dlatego słusznie należy bardzo często odmawiać w Różańcu Świętym słowa: *„I nie wódź nas na pokuszenie" (Et ne nos inducas in tentationem).*

15. „Gdybyśmy mieli żeglować przez morze pełne wielorybów, narażeni na rozbicie o skały, wiry, potwory, syreny, gryfy, burze i piratów, a na brzegu czekaliby na nas król i królowa, ofiarując nam drogocenne klejnoty, które mają moc wybawić nas od wszystkich tych niebezpieczeństw, a my mimo to wzgardzilibyśmy nimi — któż nie uznałby nas za zupełnie szalonych? A przecież właśnie takim morzem jest ten świat, pełen demonów oraz jawnych i ukrytych grzechów: nieczystości, obżarstwa i wielu innych. Dlatego Chrystus daje nam swoje „Ojcze nasz", a Najświętsza Maryja Panna swoje „Zdrowaś Maryjo", abyśmy je przyjęli i odmawiali w Różańcu Świętym słowami: *„Ale nas zbaw ode złego" (Sed libera nos a malo).*

DALSZY CIĄG HISTORII

IV. Zbawiciel Jezus objawił św. Dominikowi podczas tego widzenia następujące rzeczy:

1. Święty więc, nie zwlekając ani chwili, przywdziawszy — jak zawsze — Ewangelię pokoju, jako mąż pełen radości, nadziei i Ducha Bożego, nazajutrz, gdy zbliżało się uroczyste święto Najświętszej Maryi Panny, w głównym kościele miasta Tuluzy, wobec licznie zgromadzonego duchowieństwa i ludu, zgodnie z poleceniem otrzymanym od Pana, wygłosił to kazanie.

Fuitque tanta verbi ipsius vis et efficacia, ut omnes pene a majore ad minimum, sic compuncti fuerint, sic ad Psalterii amoremque[209] inarserint, ut protinus sub illius signo servire Deo, Deiparae plerisque fuerit decretissimum.

2. Id quod citra moram ipso facto declaraverunt orthodoxi, tum vero et haeretici, errore suo damnato, ad Ecclesiae gremium sese transtulerunt.

3. Inter quos viri tres praecipui nominis, acerrimique haeretici, sese ad Catholicos palam sunt professi, ejurata haeresi: videlicet *Magister Norbertus de Valle*, Juris Canonici Doctor; *Magister Guelrinus de Fracmo*, in Artibus Philosophiae eximius; *Magister Bartholomaeus de Prato*, experientissimus Medicus, pariter et Theologus profundissimus.

Hi tres, praeter alios complures, de manibus S. Dominici humiliter susceperunt Psalterium: idemque protinus una cum S. Dominico coeperunt late circum praedicare, Institutum secuti Praedicatorum S. Dominici.

4. Ex quo tempore mirifica haereticorum est conversio consecuta, et Religionis Sacrae, devotionisque studium in Coronario Dei cultu ad Psalterium maximo cum fructu, et Ecclesiae incremento profecit.

CAPUT II.

Sermo II. De Salutatione Angelica, a[210] Deipara S. Dominico revelatus olim: nuper ab hoc iterum Novello Sponso.

I. Sanctus Dominicus cuidam Religioso Praedicatori, sibi valde familiari, ac devoto, Mariae Novello Sponso revelare dignatus est, ut sequitur.

HISTORIA

"1. *Tu frater*, ajebat apparens subito S. Dominicus, *tu praedicas, sed attende tibi, et solicite cavete; ne humanam potius laudem, gloriamque vanam aucuperis, quam salutem animarum secteris, ac zeles.*

Equidem, quid aliquando mihi contigerit, olim degenti Parisiis Lutetiarum, minime te celatum volo.

Major isthinc Ecclesia, Metropolitana, est, eademque Dei Genitricis ac intemeratae Virginis Mariae honori sacra et dicata.

prædicat sermonem. Fuitque tanta verbi ipsius vis, et efficacia, ut omnes pene a majore ad minimum, sic compuncti fuerint, sic ad Psalterii amoremque inarserint, ut protinus sub illius signo servire Deo, Deiparæ plerisque fuerit decretissimum. 2. Id quod citra moram ipso facto declaraverunt orthodoxi, tum vero et hæretici, errore suo damnato, ad Ecclesiæ gremium sese transtule-

97

runt. 3. Inter quos viri tres præcipui nominis, acerrimique hæretici, sese ad Catholicos palam sunt professi, ejurata hæresi: videlicet Magister Norbertus de Valle, Juris Canonici Doctor: Magister Guelrinus de Fracmo, in Artibus Philosophiæ eximius: Magister Bartholomæus de Prato, experientissimus Medicus, pariter, et Theologus profundissimus. Hi tres, præter alios complures, de manibus S. Dominici humiliter susceperunt Psalterium: idemque protinus una cum S. Dominico cœperunt late circum prædicare, Institutum secuti Prædicatorum S. Dominici. 4. Ex quo tempore mirifica hæreticorum est conversio consecuta, et Religionis sacræ, devotionisque studium in coronario Dei cultu ad Psalterium maximo cum fructu, et Ecclesiæ incremento profecit.

CAPUT II.

Sermo II. De Salutatione Angelica, a Deipara S. Dominico revelatus olim: nuper ab hoc iterum Novello Sponso.

I. S. Dominicus cuidam Religioso Prædicatori, sibi valde familiari, ac devoto, Mariæ novello Sponso revelare dignatus est, ut sequitur.

HISTORIA.

„ 1. Tu Frater, *ajebat apparens subito S. Dominicus*, tu prædicas, sed attende tibi, et solicite caveto; ne humanam potius laudem, gloriamque vanam aucuperis, quam salutem animarum secteris, ac zeles. Equidem, quid aliquando mihi contigerit, olim degenti Parisiis Lutetiarum, minime te celatum volo. Major isthinc Ecclesia, Metropolitana, est, eademque Dei Genitricis, ac intemeratæ Virginis Mariæ honori sacra, et dicata. In hac, pro

---

[209] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "amorem honoremque" (miłość i szacunek).**

[210] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "ab".**

I była tak wielka moc i skuteczność tych słów, że niemal wszyscy, od największych do najmniejszych, zostali tak głęboko poruszeni i tak bardzo zapłonęli miłością i czcią dla Najświętszego Różańca, iż bardzo wielu postanowiło służyć pod tym Sztandarem Bogu i Matce Bożej.

2. Po tym wydarzeniu wierni natychmiast rozgłosili tę sprawę, natomiast heretycy, wyrzekając się swojego błędu, powrócili na łono Kościoła.

3. Wśród nich było trzech szczególnie znanych i zatwardziałych heretyków, którzy po publicznym odwołaniu herezji otwarcie wyznali wiarę katolicką. Byli to: Mistrz Norbert z Doliny, doktor prawa kanonicznego; Mistrz Guelrin z Fracmo, wybitny znawca filozofii; oraz Mistrz Bartłomiej z Prato, znakomity lekarz, a zarazem głęboki teolog.

Ci trzej, wraz z bardzo licznymi innymi osobami, pokornie przyjęli Najświętszy Różaniec z rąk św. Dominika i natychmiast razem z nim zaczęli głosić go wszędzie, wstępując do Zakonu Kaznodziejskiego św. Dominika.

4. Od tego czasu nastąpiło przedziwne nawrócenie heretyków, a troska Świętego Zakonu o szerzenie nabożeństwa do Najświętszej Korony Różańca przyniosła obfite owoce dla kultu Boga i dobra Kościoła.

ROZDZIAŁ II

Drugie kazanie o „Ave Maria", niegdyś objawione św. Dominikowi przez Matkę Bożą, a niedawno przez św. Dominika objawione Nowemu Oblubieńcowi (Maryi).

I. Święty Dominik raczył objawić następujące rzeczy pewnemu zakonnikowi Zakonu Kaznodziejskiego[211], czyli Nowemu Oblubieńcowi Maryi, który darzył go wielką ufnością i szczególnym nabożeństwem.

HISTORIA

1. Święty Dominik, ukazawszy się nagle (bł. Alanowi), powiedział:

„Bracie, głosisz kazania, lecz strzeż się samego siebie i bądź bardzo czujny, abyś nie szukał ludzkiej chwały ani próżnej sławy. Zabiegaj natomiast o zbawienie dusz i bądź gorliwy.

Nie chcę przed tobą ukrywać tego, co niegdyś wydarzyło mi się, gdy przebywałem w Paryżu.

Tamtejszy wielki kościół metropolitalny został poświęcony i oddany pod opiekę Najświętszej Maryi Panny, Matki Bożej i Dziewicy Najczystszej.

---

[211] **Chodzi o samego błogosławionego Alana.**

In hac, pro vocatione, praedicaturus, accurata me[212] cura, et curiositate etiam ad dicendum me comparabam.

Non ulla stimulante ad jactantiam vanitate, sed ob auditorum facultatem doctissimorum, ob amplissimi consessus dignitatem, ob frequentiam omnis ordinis ac status ornatissimam, et vero multo maxime ob manifestiorem, solidioremque veritatis evidentiam demonstrandam, animisque sic imprimendam, ut optatus inde fructus Deo constaret.

Cum igitur, pro more meo, ante concionem, ad unius horae spatium, quodam in Sacello, post Altare majus, in orationem me conjecissem, in Psalterio meo persolvendam; ecce, confestim extra me factus per raptum, manifesto in lumine contuebar me coram, Amicam meam, quam mihi quaesivi a juventute[213] Sponsam carissimam[214], Dei Genitricem: haec quem manu libellum praeferebat[215], mihi offerens ait: "Dilectissime Sponse Dominice, etsi bonum est, quod praedicare disposuisti, sermonem tamen longe meliorem, mihique gratiorem ad te affero".

Aspectus me affectusque notus miro delibutum[216] gaudio rapiebant: librum capio, lego reverenter, et constanter, neque secus, ac dixerat D. Maria, comperio.

Illa jactis a me gratiis, quantisquam[217] demissime[218] valebam, a me tum quidem conspicari desiit.

Jamque hora perorationis instabat habenda, adstabatque Parisiensis Universitas tota, Anstititum, Procerum, Dynastarum, Senatus, populusque frequentissimus, et celeberrimus consessus.

Omnes quippe Ordines praeteritorum fama prodigiorum ad audiendum, spectandumque excitaverat.

Ea autem Lux sacra fuit S. Joannis Evangelistae festivitate solemnis[219].

Ut igitur ambone conscenso in altum surrexi; omissa vitae historia, et eximiis Apostoli ac Evangelistae praecellentiis, ex eo dumtaxat[220] per paucis[221] eum commendavi; quod tantus, tamque singularis esse custos meruerit coelorum, terrarumque Reginae DEI Matris ac Virginis MARIAE: quae quindena habuit efficacissima, eademque facillima cunctis Antidota, contra universa discrimina Mundi.

Tum deinde huic insistens et persistens[222] proposito, talia praedicabam".

intemeratæ Virginis Mariæ honori sacra, et dicata. In hac, pro Vocatione, prædicaturus, accurata me cura, et curiositate etiam ad dicendum me comparabam. Non ulla stimulante ad jactantiam vanitate, sed ob Auditorum facultatem doctissimorum, ob amplissimi consessus dignitatem, ob frequentiam omnis ordinis, ac status ornatissimam, et vero multo maxime ob manifestiorem, solidioremque veritatis evidentiam demonstrandam, animisque sic imprimendam, ut optatus inde fructus Deo constaret. Cum igitur, pro more meo, ante concionem, ad unius horæ spatium, quodam in sacello, post Altare majus, in orationem me conjecissem, in Psalterio meo persolvendam; ecce, confestim extra me factus per raptum, manifesto in lumine contuebar me coram, Amicam meam, quam mihi quæsivi a juventute Sponsam carissimam, Dei Genitricem: hæc quem manu libellum præferebat, mihi offerens ait: Dilectissime Sponse Dominice, etsi bonum est, quod prædicare disposuisti, sermonem tamen longe meliorem, mihique gratiorem ad te, affero. Aspectus me affectusque notus miro delibutum gaudio rapiebant: librum capio, lego reverenter, et constanter, neque secus, ac dixerat D. Maria comperio. Illa jactis a me gratiis,

98

quantisquam demissime valebam, a me tum quidem conspicari desiit. Jamque hora perorationis instabat habenda, adstabatque Parisiensis Universitas tota, Antistitum, Procerum, Dynastarum, Senatus, populusque frequentissimus, et celeberrimus consessus. Omnes quippe Ordines præteritorum fama prodigiorum ad audiendum, spectandumq. excitaverat. Ea autem Lux sacra fuit S. Joannis Evangelistæ festivitate solemnis. Ut igitur ambone conscenso in altum surrexi; omissa vitæ historia, et eximiis Apostoli, ac Evangelistæ præcellentiis, ex eo dumtaxat per paucis eum commendavi; quod tantus, tamque singularis esse custos meruerit cœlorum, terrarumque Reginæ Dei Matris, ac Virginis Mariæ: quæ quindena habuit efficacissima, eademque facillima cunctis antidota, contra universa discrimina Mundi. Tum deinde huic insistens et persistens proposito, talia prædicabam. „

---

[212] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "me".
[213] W wydaniu z 1691 roku występuje, w skrócie: "iuvente".
[214] W wydaniu z 1691 roku występuje: "charissimam".
[215] W wydaniu z 1691 roku występuje: "perferebat" (nosił).
[216] W wydaniu z 1691 roku występuje: "delibatum" (zachwycony).
[217] W wydaniu z 1691 roku występuje: "quantis quam".
[218] W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "demississime".
[219] W wydaniu z 1691 roku występuje: "solennis".
[220] W wydaniu z 1691 roku występuje: "duntaxat".
[221] W wydaniu z 1691 roku występuje: "perpaucis".
[222] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "et persistens" (i trwając dalej).

W tym kościele zostałem wezwany do głoszenia kazania. Przygotowałem się do niego z gorliwym pragnieniem, nie dla próżnej chwały, lecz dla dobra uczonych słuchaczy, z szacunku dla tak licznie zgromadzonego ludu, dla znakomitego zgromadzenia przedstawicieli wszystkich stanów, a nade wszystko po to, aby ukazać i wykazać wielką moc oraz oczywistość prawdy, wycisnąć ją głęboko w sercach słuchaczy, tak aby owoc tego przepowiadania był miły Bogu.

Gdy więc, zgodnie ze swoim zwyczajem, na godzinę przed rozpoczęciem zgromadzenia modliłem się w kaplicy znajdującej się za ołtarzem głównym, odmawiając Najświętszy Różaniec, nagle zostałem porwany w zachwyceniu przez jaśniejące światło i ujrzałem przed sobą Moją Przyjaciółkę i Najdroższą Oblubienicę – Matkę Bożą, do której modliłem się od swojej młodości.

Trzymała w dłoni niewielką księgę, a podając mi ją, powiedziała: „Najdroższy Oblubieńcze, Dominiku, chociaż to, co zamierzałeś głosić, jest dobre, przynoszę ci jednak kazanie o wiele doskonalsze i Mnie znacznie milsze."

Widok i pełna słodyczy obecność Najśw. Dziewicy zachwyciły mnie, a moje serce napełniło się przedziwną radością. Wziąłem więc tę małą księgę, z czcią i uwagą ją przeczytałem, a następnie głęboko zrozumiałem wszystko to, co powiedziała Najświętsza Maryja Panna. Ona zaś, podziękowawszy mi za wszystko, co potrafiłem uczynić, z największą pokorą zniknęła sprzed moich oczu.

Nadeszła już godzina kazania, a zgromadził się cały Uniwersytet Paryski: profesorowie, możni, senatorowie oraz bardzo liczny lud. Było to zgromadzenie niezwykle dostojne. Sława cudów bez wątpienia skłoniła wszystkie te osoby, aby z wielką uwagą słuchały i obserwowały.

Był to święty dzień uroczystości św. Jana Ewangelisty.

Gdy więc wszedłem na ambonę i stanąłem przed zgromadzonymi, pominąłem opis życia i niezwykłych cnót Apostoła i Ewangelisty św. Jana, wspominając go jedynie kilkoma słowami jako tego, który zasłużył na to, by stać się wyjątkowym Opiekunem Dziewicy Maryi, Matki Bożej i Królowej Nieba oraz ziemi. To Ona posiada piętnaście najskuteczniejszych, a zarazem najłatwiejszych dla wszystkich antidotów przeciw wszelkim niebezpieczeństwom tego świata.

I właśnie na tym temacie, rozwijając go i nieustannie do niego powracając, o tym nauczałem w moim kazaniu.

SERMO II.[223] S. DOMINICI
Thema: Lc. I.
Ingressus Angelus ad eam dixit: AVE Gratia Plena, Dominus Tecum, Benedicta Tu in mulieribus, etc.

I. QUINQUAGENA PSALTERII.

"Christianissimi Auditores, etc., Magistri Eximii.
Hic locus, et aures vestrae eruditissimae exquisitis, elaboratissimisque orationibus assueverunt.
Verum jam nunc ego, non in doctis humanae sapientiae verbis, sed in ostensione Spiritus et Virtutis, loquor.
Audite me, oro, Christiana cum devotione".
"1. Si hostilis esset terra vobis peragranda; numquid[224] SALVUM CONDUCTUM optaretis, et de eo numquid parum solicite circumspiceretis!
Novi, communem esse sensum, et consensum omnibus unum.
Mihi vehementer illud assentimini.
Atqui vero in mediis hostibus agimus, et Salutatio Angelica salutis est symbolum.
Quid enim AVE est, nisi absque vae omni Evae?
Vox gaudii, GAUDE, novum ac primum re, et nomine est, AVE EVANGELIUM, hoc est bonum, felix[225], faustumque Nuncium.
Quare hunc Salvum Conductum assumamus exules filii Evae illo hostilia[226] omnia evademus liberati; quippe orbis liberatus est omnis a maledictione Evae per AVE".
"2. Si[227] eundum fuerit per cavernarum fauces, obscuraque locorum antra?
Nonne lucernam quaerimus, praeferimus?
Et vero anxia cum circumspectione, inquitis.
Recte.
At omnes nos per humanae mortalitatis latebrosas tendimus umbras, atque cavernas serpentinas.
Quid ni igitur properamus dictam, MARIA, LUCERNAM comparare nobis?
Hanc in Salutatione Angelica pie repetita igne devotionis accendamus, et illuminabimur.
Ipsa est Stella maris, et Illuminatrix Maria".
"3. Fac ita esse: regem Franciae diris facinoribus tuis habeas, offensissimum; an non summopere gratia Reginae gauderes Regis ad offensam restringendam?
Mecum, scio, sentitis omnes.
Nos vero sumus, qui in multis offendimus omnes Deum.

SERMO II. S. DOMINICI
Thema. Luc. 1.
Ingressus Angelus ad eam dixit: Ave gratia plena, Dominus tecum, Benedicta tu in mulieribus *etc.*

I. *Quinquagena Psalterii.* „ II. Christianissimi auditores, etc. Magistri Eximii. Hic locus, et aures vestræ eruditissimæ exquisitis, elaboratissimisque orationibus assueverunt. Verum jam nunc ego, non in doctis humanæ sapientiæ verbis, sed in ostensione Spiritus, et virtutis, loquor. Audite me, oro, Christiana cum devotione. „

„ 1. Si hostilis esset terra vobis peragranda; numquid salvum conductum optaretis, et de eo numquid parum solicite circumspiceretis! Novi, communem esse sensum, et consensum omnibus unum. Mihi vehementer illud assentimini. Atqui vero in mediis hostibus agimus, et Salutatio Angelica salutis est symbolum. Quid enim *Ave* est, nisi absque Væ omni Evæ? Vox gaudii. Gaude, novum, ac primum re, et nomine est, *Ave,* Evangelium, hoc est bonum, felix, faustumque Nuncium. Quare hunc salvum conductum assumamus exules filii Evæ illo hostilia omnia evademus liberati; quippe orbis liberatus est omnis a maledictione Evæ per Ave. „

„ 2. Si eundum fuerit per cavernarum fauces, obscuraque locorum antra? Nonne Lucernam quærimus, præferimus? Et vero anxia cum circumspectione, inquitis. Recte. At omnes nos per humanæ mortalitatis latebrosas tendimus umbras, atque cavernas serpentinas. Quid ni igitur properamus dictam, *Maria,* Lucernam comparare nobis? Hanc in Salutatione Angelica pie repetita igne devotionis accendamus, et illuminabimur. Ipsa est Stella maris, et Illuminatrix Maria. „

„ 3. Fac ita esse: Regem Franciæ diris facinoribus tuis habeas, offensissimum; an non summopere gratia Reginæ gauderes Regis ad offensam restringendam? Mecum, scio, sentitis omnes.

99

Nos vero sumus, qui in multis offendimus omnes Deum. Nunc Regina cœli, cor Misericordiæ valet, et vult placare nobis: Tan-

---

[223] W wydaniu z 1691 roku „II." zostało umieszczone po słowie „Thema".
[224] W wydaniu z 1691 roku występuje: "num quem".
[225] W wydaniu z 1691 roku występuje: "foelix".
[226] W wydaniu z 1691 roku występuje: "hostica" (to samo znaczenie di "hostilia", w wydaniu z 1847 roku).
[227] W wydaniu z 1691 roku występuje: "si".

DRUGIE KAZANIE ŚWIĘTEGO DOMINIKA

Temat: *Łk 1*

„Wszedłszy do Niej, Anioł rzekł: «Zdrowaś, Pełna Łaski, Pan z Tobą, Błogosławiona jesteś między niewiastami...»”

Pierwsza część Różańca

II. „Najdrożsi chrześcijańscy słuchacze, czcigodni Mistrzowie! To miejsce oraz wasze uczone uszy przywykły do wyszukanych i kunsztownie opracowanych przemówień. Ja jednak przemawiam do was nie uczonymi słowami ludzkiej mądrości, lecz w objawieniu Ducha i Mocy. Proszę więc, wysłuchajcie mnie z chrześcijańską uległością.”

1. „Gdybyście mieli przemierzać nieprzyjazny kraj, czyż nie pragnęlibyście otrzymać listu żelaznego zapewniającego wam bezpieczne przejście?

Czy uznalibyście to za rzecz małej wagi?

Jestem przekonany, że wszyscy zgodzicie się ze mną bez wahania.

Otóż to właśnie my żyjemy pośród nieprzyjaciół, a Zdrowaś Maryjo jest znakiem naszego ocalenia.

Czym bowiem jest Ave, jeśli nie przeciwieństwem Vae – przekleństwa ciążącego nad każdą Ewą[228]? Jest ono pieśnią radości!

Raduj się! „Ave” jest pierwszym słowem i pierwszą rzeczywistością Ewangelii; jest zapowiedzią dobra, szczęścia i pomyślności.

Czyż więc my, wygnańcy, synowie Ewy, nie przyjmiemy za nasz list żelazny Tej, która po uwolnieniu nas pozwoli nam ujść wszelkim przeciwnościom?

Przez Ave cały świat został bowiem wyzwolony z przekleństwa Ewy.”

2. „Gdybyśmy znaleźli się pośród skalnych wąwozów i mrocznych jaskiń, czyż nie szukalibyśmy przede wszystkim lampy?

Z pewnością każdy z rozwagą przyzna mi rację.

A przecież wszyscy kroczymy przez ciemne cienie i pełne węży groty ludzkiej śmiertelności.

Czyż więc nie powinniśmy pospieszyć po Lampę, która nazywa się Maryja?

Zapalmy Ją ogniem pobożności, pobożnie powtarzając Zdrowaś Maryjo, a zostaniemy oświeceni!

To właśnie Maryja jest Gwiazdą Morza i Światłością, która prowadzi ludzi.”

3. „Wyobraźcie sobie, że król Francji jest głęboko rozgniewany z powodu waszych ciężkich występków. Czyż nie radowalibyście się niezmiernie, gdybyście zyskali względy Królowej, a gniew Króla został uśmierzony?

Widzę, że się ze mną zgadzacie; wysłuchajcie więc uważnie.

To właśnie my wszyscy obrażamy Boga na wiele sposobów.”

---

[228] Bł. Alan posługuje się anagramem słowa „Ave”, aby ukazać grzech pierworodny („Vae”), zapoczątkowany przez Ewę..

Nunc Regina coeli, Cor Misericordiae valet, et vult placare nobis: tantum Illius a nobis in Psalterio saepius recolatur GRATIA, et debite honoretur.

Vehementer saudeo, vel hodie arripiatis Psalterium: crastinum forte non omnes supervivetis".

EXEMPLUM.

III. "Vocem ecce propheticam, cogitationum perspectricem.

Nam hand secus, ac dictum evenit.

Artium studiosi quatuor moribus sat improbis, Virum Dei, ut peroravit, despicatui habentes ajebant: magna quaedam exspectabamus; et ecce, lectionem puerorum audivimus.

Nocte proxima perpotant iidem atque scortantur.

In ipsis amplexibus scorti, iram extimulante libidine, ad rixam, ad arma ruunt: duo internecione occiduntur; aliis duobus ad mortem vulneratis.

Ab vigiliis hi ambo in carceres retrusi, post pauxillum ibidem inter blasphemias animam exhalant obscoenam et infelicem."

"4. Qui iter cogitant per loca sola, per incultas terras, et humani victus egentes: nunquid plane censebunt necessarium, ut aliunde sibi plene de COMMEATU circumspiciant?

Id nemo sanus mihi inficias, iverit[229].

Nostrae haec peregrinationis terra deserta, invia, et inaquosa, coelestium inops bonorum est, inanis et vacua.

Quid cessamus igitur, quid restitamus, quin protinus de illius plenitudine accipiamus omnes, que est PLENA?

Da illi tu in Psalterio vocem hanc, remque recipe".

"5. Turbat bellis terra ferocibus, aut infestam habent latrunculi, ut nulla sit usquam tuta salus, praeterquam uno in CASTRO inexpugnabili: ad hoc quis, nisi contemptor vitae, non confugerit?

At terra talis est in qua mortales agimus, et Dominus est refugium nostrum.

Et quid est igitur, quod minus frequenter et ardenter eum in Angelica Salutatione appellemur[230]?

Qui[231] in ea ad Psalterium persaepe dicere dubitamus: DOMINUS?".

Nos vero sumus, qui in multis offendimus omnes Deum. Nuno Regina cœli, cor Misericordiæ valet, et vult placare nobis: Tantum illius a nobis in Psalterio sæpius recolatur *Gratia*, et debite honoretur. Vehementer suadeo, vel hodie arripiatis Psalterium: crastinum forte non omnes supervivetis. „

EXEMPLUM.

III. „ Vocem ecce propheticam, cogitationum perspectricem. Nam haud secus, ac dictum evenit. Artium studiosi quatuor moribus sat improbis, Virum Dei, ut peroravit, despicatui habentes ajebant: magna quædam expectabamus: et ecce, lectionem puerorum audivimus. Nocte, proxima perpotant iidem, atque scortantur. In ipsis amplexibus scorti iram extimulante libidine, ad rixam, ad arma ruunt: duo internecione occiduntur; aliis duobus ad mortem vulneratis. Ab vigiliis hi ambo in carceres retrusi, post pauxillum ibidem inter blasphemias animam exhalant obscœnam, et infelicem. „

„ 4. Qui iter cogitant per loca sola, per incultas terras, et humani victus egentes: nunquid plane censebunt necessarium, ut aliunde sibi plene de commeatu circumspiciant? Id nemo sanus mihi inficias, iverit. Nostræ hæc peregrinationis terra deserta, invia, et inaquosa, cœlestium inops bonorum est, inanis, et vacua. Quid cessamus igitur, quid restitamus, quin protinus de illius plenitudine accipiamus omnes, quæ est *Plena*? Da illi tu in Psalterio vocem hanc, remque recipe. „

„ 5. Turbat bellis terra ferocibus, aut infestam habent latrunculi, ut nulla sit usquam tuta salus, præterquam uno in Castro inexpugnabili: ad hoc quis, nisi contemptor vitæ, non confugerit? At terra talis est in qua mortales agimus, et Dominus est refugium nostrum. Et quid est igitur, quod minus frequenter, et ardenter eum in Angelica Salutatione appellemur? Qui in ea ad Psalterium persæpe dicere dubitamus: *Dominus?* „

---

[229] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "iuerit".

[230] W wydaniu z 1691 roku występuje: "appellamus".

[231] W wydaniu z 1691 roku występuje: "quid".

Teraz Królowa Nieba, której Serce jest pełne Miłosierdzia, może i pragnie pojednać nas z Bogiem. Z naszej strony starajmy się więc wzrastać w Jej *„Gratia" (Łasce)* w Najświętszym Różańcu i oddawać Jej należną cześć.

Usilnie was zachęcam: jeszcze dziś weźcie do rąk Najświętszy Różaniec. Jutro bowiem być może nie wszyscy pozostaniecie przy życiu.

PRZYKŁAD

I oto były to słowa prorocze, zdolne odsłonić tajemnice ludzkich serc.

Stało się bowiem dokładnie tak, jak zostało zapowiedziane.

Czterech studentów sztuk wyzwolonych, prowadzących bardzo rozwiązłe życie, gdy tylko Mąż Boży zakończył swoje przemówienie, z pogardą powiedziało: „Spodziewaliśmy się usłyszeć rzeczy wielkie, a oto wysłuchaliśmy nauki dla dzieci."

Następnej nocy upili się i udali do nierządnic. Podczas rozpustnych uścisków, ponieważ rozwiązłość rodzi gniew, doszło między nimi do bójki i do walki z bronią w ręku.

W czasie tej krwawej rozprawy dwóch z nich zostało zabitych, a pozostali dwaj odnieśli śmiertelne rany. Straż uwięziła ich, a po krótkim czasie, bluźniąc Bogu, oddali swe nieszczęsne i zatracone dusze.

4. Wówczas św. Dominik ponownie przemówił:

„Ci, którzy zamierzają odbyć podróż przez pustkowia i ziemie nieurodzajne, gdzie nie ma żadnego pożywienia dla człowieka, czyż nie uznają za konieczne odpowiednio wcześniej zaopatrzyć się we wszystko, co potrzebne do życia?

Żaden człowiek rozsądny nie postąpiłby inaczej.

Ziemia naszego pielgrzymowania jest pustynią: niedostępną, suchą, ubogą w dobra niebieskie, próżną i pustą.

Dlaczego więc zwlekamy? Dlaczego się zatrzymujemy, zamiast natychmiast czerpać z pełni Tej, która jest *„Plena" (Pełna)*?

Ofiaruj Jej to słowo w Najświętszym Różańcu, a otrzymasz Jej dobra."

5. „Ziemię pustoszą okrutne wojny, a zbójcy napełniają ją grozą, tak że nigdzie nie można znaleźć bezpiecznego schronienia, z wyjątkiem jednego jedynego niezdobytego zamku.

Któż nie schroniłby się w nim, jeśli nie gardzi własnym życiem?

Tak właśnie wygląda świat, w którym żyjemy jako śmiertelnicy, a naszym schronieniem jest sam Pan.

Dlaczego więc wzywamy Go tak rzadko i z tak małą gorliwością w modlitwie Zdrowaś Maryjo?

Dlaczego tak często wahamy się wypowiadać w modlitwach różańcowych słowo *„Dominus" (Pan)?"*

IV. Hic Sanctus Dominicus apud Novellum Mariae Sponsum facti narrationem interponit ad EXEMPLUM.

"Haec cum praedicarem, Alma Patrona MARIA continuo lateri haerebat[232] meo Assistrix: ipsa, velut ex libro, verba mihi singula prelegens[233] suggerebat dictatrix: ipsa vires, animumque, spiritumque sufficiebat confortatrix, et Voci dabat vocem Virtutis.

Neque aliter dicta cadebant ad aures ac animos auditorum, velut ignea tela.

Sentiebant plerique Carbones vastatores scelerum in conscientiis suis, et hasce epigniri[234] intus, ac gliscere Flammas ad Dei Timorem juxta et Amorem.

Demum velut epilogicans[235] primam dictionis partem ita finiebam: *"Praeclare nobis est perspectum, Decem Mandatorum Dei reverentiam, ac obedientiam ab humana, seu improbitate, seu fragilitate desuesse[236], heu, temerarii[237]: id quod a nobis avertat DEUS.*

Unum quodque[238] autem de periculis quinque jam enumeratis, per omnia Decalogi capita cum scelere versari, et animae mortem pergrassari potest.

Quo[239] circa, ad quinquiesdena deprecanda mala, prohibendaque certissimum.

Et cuivis paratissimum est remedium Psalterii Quinquagena prima: quae totidem praesidiorum quaedam est veluti panoplia, Corona MARIAE".

II. QUINQUAGENA.

"V. 6. Sit necessitas subita, quae vel intempesta nocte quem exturbet in iter, idque ab trucibus infessum[240] feris, foedisque monstris infestum: quid illi perinde foret, atque armati, cordatique COMITES propugnatores ejus?

Negabit nemo.

Nos sumus in has[241] mundi tenebras extrusi, et fera hominumque vitiorumque monstra tendimus iter iniquum: offendimus omnes, et egemus gratia.

Vae soli!

Ductoris egemus, et defensoris.

Adstat ecce parata pia Mater Virgo: ora Dominam, et assume eam Tecum tua[242] caetera Angelicae Salutationis comitiva, quae quanta in Psalterio!".

IV. Hic Sanctus Dominicus apud Novellum Mariæ Sponsum facti narrationem interponit ad Exemplum. „ Hæc cum prædicarem, Alma Patrona Maria continuo lateri hærebat meo assistrix; ipsa, velut ex libro, verba mihi singula prelegens suggerebat dictatrix: ipsa vires, animumque, spiritumque sufficiebat confortatrix, et voci dabat vocem virtutis. Neque aliter dicta cadebant ad aures, ac animos auditorum, velut ignea tela. Sentiebant plerique carbones vastatores scelerum in conscientiis suis, et hasce epigniri intus, ac gliscere flammas ad Dei timorem juxta, et amorem. Demum velut epilogicans primam dictionis partem ita finiebam: præclare nobis est perspectum, decem mandatorum Dei reverentiam, ac obedientiam ab humana, seu improbitate, seu fragilitate desuesse, heu temerarii: id quod a nobis avertat Deus. Unum quodque autem de periculis quinque jam enumeratis, per omnia Decalogi capita cum scelere versari, et animæ mortem pergrassari potest. Quo circa, ad quinquiesdena deprecanda mala, prohibendaque, certissimum et cuivis paratissimum est remedium

100

Psalterii Quinquagena prima: quæ totidem præsidiorum quædam est veluti panoplia, Corona Mariæ. „

II. *Quinquagena.* „ V. 6. Sit necessitas subita, quæ vel intempesta nocte quem exturbet in iter, idque ab trucibus infessum feris, fœdisque monstris infestum: quid illi perinde foret, atque armati, cordatique comites propugnatores ejus? Negabit nemo. Nos sumus in mundi tenebras extrusi, et fera hominumque vitiorumque monstra tendimus iter iniquum: offendimus omnes, et egemus gratia. Væ soli: Ductoris egemus, et defensoris. Adstat ecce parata pia Mater Virgo: ora Dominam, et assume eam *Tecum.* Tua cætera Angelicæ Salutationis comitiva, quæ quanta in Psalterio? „

---

[232] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "herebat".**
[233] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "praelegens".**
[234] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "igniri".**
[235] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "epilogizans".**
[236] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "consuesse".**
[237] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "temerari".**
[238] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "unumquodque".**
[239] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "quo".**
[240] **Słowo to nie istnieje; prawdopodobnie jest to błąd drukarski zamiast „infestum", jak poniżej.**
[241] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: "has".**
[242] **W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "sua cum".**

IV. W tym miejscu św. Dominik, w obecności Nowego Oblubieńca Maryi[243], przytoczył jako przykład opowiadanie o pewnym wydarzeniu.

„Kiedy głosiłem te prawdy, pełna miłości Opiekunka, Maryja, nieustannie pozostawała przy moim boku jako Wspomożycielka. Było to tak, jakby czytała przede mną tę małą księgę, podpowiadała mi słowo po słowie, jak gdyby sama mi je dyktowała. Ona właśnie, jako Pocieszycielka, umacniała mnie na siłach, na duchu i w sercu, a swoim Głosem podsuwała mi te pełne cnoty słowa, które przenikały do uszu i serc słuchaczy niczym rozpalone strzały.

Bardzo wielu odczuwało je jak płonące węgle, które rozpalały grzechy w ich sumieniach i wypalały je aż do korzeni, a równocześnie coraz bardziej wzrastał w nich ogień Bożej bojaźni i miłości ku Bogu.

Wreszcie, zbliżając się do zakończenia, kończyłem pierwszą część kazania tymi słowami:

„Jasno dostrzegamy, że z powodu naszej przewrotności i ludzkiej słabości zaniedbaliśmy cześć i posłuszeństwo wobec Dziesięciu Przykazań Bożych! O, jakże jesteśmy nierozsądni! Niech Bóg oddali od nas to zaniedbanie!

Każde z pięciu wcześniej wymienionych niebezpieczeństw może skazić wszystkie Przykazania Dekalogu i sprowadzić śmierć na duszę. Dlatego najpewniejszym i najskuteczniejszym lekarstwem przeciw tym pięćdziesięciu zagrożeniom jest dla każdego pierwsza część Najświętszego Różańca – Korona Maryi, która jest prawdziwą zbrojownią wszelkiej pomocy."

Druga część Różańca

V. 6. „Wyobraźmy sobie, że nagła konieczność zmusza człowieka do wyruszenia w drogę w środku nocy. Gdyby był narażony na niebezpieczeństwo dzikich bestii oraz zagrożony przez wszelkie straszliwe niegodziwości, czy nie potrzebowałby uzbrojonych i roztropnych towarzyszy, którzy broniliby go podczas drogi?

Nikt rozsądny nie odpowiedziałby przecząco.

To właśnie my przemierzamy ciemności tego świata i odbywamy trudną wędrówkę pośród bestii ludzkich oraz potworności grzechu.

Wzbudzamy odrazę u wszystkich, a jednak błagamy o życzliwość. Biada temu, kto jest sam!

Potrzebujemy przewodnika i obrońcy.

A oto wychodzi nam naprzeciw pełna miłości Dziewicza Matka. Proś Królową i przyjmij „Tecum" (Z Tobą) jako swoją Towarzyszkę na całej drodze życia, tyle razy, ile odmawiasz modlitwę Zdrowaś Maryjo w Najświętszym Różańcu."

---

[243] **Chodzi o samego błogosławionego Alana.**

"7. Sit casus, qui compellat inire domos, aut loca, quae obscena[244] scelerum omnium infamia notavit insignis: num quisquam honesti amans nominis solus pedem intulerit?

Dubio procul testes, comitesque plures VIROS SANCTOS, vitaeque famaeque integros adducet secum.

Locus nullus prae mundo hoc est insigniori infamia: et permeandus est omnibus: felix[245] e[246] tergo quem nulla ciconia pinsit, qui sequacem trahit infamiam nullam.

Nullam ex omnibus traxit, quae sola BENEDICTA est per excellentiam: haec qui comes ierit[247], tutus honoris erit.

At iis sese ultro associat, a quibus in Psalterio familiarius BENEDICTA consalutari gaudet.

Haec vitae, famaeque testis, et fidissima custos est".

"8. Si quam in scholam vestra vos ingenua cujuspiam artis combibendae cupiditas inclusisset, ac ea scientia lingua peregrina traderetur, quid honestissimae cupiditatis, vestrae[248] ardori foret perinde necessarium, atque MAGISTER linguae?

Quis hic?

Quaesitaretis omnes, et amabibus eum?

Demonstretur autem, quis ita ad sese abierit, qui ipsum non adierit, audierit?

Nos hic talem terimus ludum, cupidi coelestis condiscendae artis, ignari sed linguae.

Quem magistrum quaerimus?

Ecce ipse adest, solo verbo docere potens.

Angelica eum demonstrat Salutatio Psaltis in vocula TU demonstrante.

In ea Spiritus inest Deiparae Theodidascalus.

Ipsum tute precibus require, MARIA eum tibi conciliabit".

"9. Ponamus ita esse: simus nationem ingressi, in quam nulli quicquam inferre, nec afferre[249] liceat: in qua, et mera stipe corroganda sit victitandum, in qua immites viri calybem[250] circa praecordia, barbariae[251] rigentia gerant: at MULIERUM tanto sit mitior at benigne faciendum natura; illud sane studium esset omnium nostrum, ut de mulierum nobis misericordia demeranda laboraremus.

Atqui Diva Maria est Mater Misericordiae, et SS. Angeli, Divique omnes per nostra in Deum peccata, alieni a nobis forent, ac adamantini: illa tamen numquam nisi bona Mater est.

Quare eam jure suo meritissimo benedicamus IN MULIERIBUS".

„ 7. Sit casus, qui compellat inire domos, aut loca, quæ obscena scelerum omnium infamia notavit insignis: num quisquam honesti amans nominis solus pedem intulerit? Dubio procul testes, comitesque plures Viros Sanctos, vitæq. famæque integros adducet secum. Locus nullus præ mundo hoc est insigniori infamia: et permeandus est omnibus: Felix e tergo quem nulla ciconia pinsit, qui sequacem trahit infamiam nullam. Nullam ex omnibus traxit, quæ sola *Benedicta* est per excellentiam: hæc qui comes ierit, tutus honoris erit. At iis sese ultro associat, a quibus in Psalterio familiarius *Benedicta* consalutari gaudet. Hæc vitæ, famæque testis, et fidissima custos est. „

„ 8. Si quam in scholam vestra vos ingenua cujuspiam artis combibendæ cupiditas inclusisset, ac ea scientia lingua peregrina traderetur, quid honestissimæ cupiditatis vestræ ardori foret perinde necessarium, atque Magister linguæ? Quis hic? quæsitaretis omnes, et amabimus eum? Demonstretur autem, quis ita ab sese abierit, qui ipsum non adierit, audierit? Nos hic talem terimus ludum, cupidi cœlestis condiscendæ artis, ignari sed linguæ. Quem magistrum quærimus? Ecce ipse adest, solo verbo docere potens. Angelica eum demonstrat Salutatio Psaltis in vocula *Tu* demonstrante. In ea Spiritus inest Deiparæ Theodidascalus. Ipsum tute precibus require. Maria eum tibi conciliabit. „

„ 9. Ponamus ita esse: simus nationem ingressi, in quam nulli quicquam inferre, nec afferre liceat: in qua, et mera stipe corroganda sit victitandum, in qua immites viri calybem circa præcordia, barbariæ rigentia gerant: at mulierum tanto sit mitior ad benigne faciendum natura: illud sane studium esset omnium nostrum, ut de mulierum nobis misericordia demerenda laboraremus. Atqui Diva Maria est Mater Misericordiæ, et Ss. Angeli, Divique omnes per nostra in Deum peccata, alieni a nobis forent, ac adamantini: illa tamen nunquam nisi bona Mater est. Quare eam jure suo meritissimo benedicamus. *In Mulieribus.* „

---

[244] W wydaniu z 1691 roku występuje: "obscoena".
[245] W wydaniu z 1691 roku występuje: "foelix".
[246] W wydaniu z 1691 roku występuje: "a".
[247] W wydaniu z 1691 roku występuje: "fuerit" (będzie).
[248] W wydaniu z 1691 roku występuje: "vestro".
[249] W wydaniu z 1691 roku występuje: "efferre".
[250] W wydaniu z 1691 roku występuje: "chalybem".
[251] W wydaniu z 1691 roku występuje: "barbarie".

7. „Przypuśćmy, że ktoś byłby zmuszony wejść do domów lub miejsc, które powszechnie okryła hańba jako siedliska wszelkiej niegodziwości. Czy człowiek, który ceni swoje dobre imię, odważyłby się postawić tam choćby jedną stopę?

A jeśli nie mógłby tego uniknąć, z pewnością zabrałby ze sobą licznych świadków i towarzyszy – ludzi świętych i prawych, odznaczających się nieskazitelnym życiem i dobrą sławą.

Nie ma miejsca bardziej naznaczonego hańbą niż ten świat, a jednak wszyscy musimy przez niego przejść. Szczęśliwy ten, kto nie stał się przedmiotem szyderstwa, i szczęśliwy ten, za którym nie ciągnie się cień żadnej niesławy.

Spośród wszystkich jedynie *„Benedicta" (Błogosławiona)* pozostała całkowicie wolna od wszelkiej zmazy. Kto będzie kroczył w Jej towarzystwie, zachowa swój honor. Co więcej, Ona szczególnie zbliża się do tych i raduje się nimi, którzy w Najświętszym Różańcu z ufnością pozdrawiają Ją jako „Błogosławioną". Ona jest Świadkiem świętego życia i dobrej sławy oraz najwierniejszą Strażniczką."

8. „Przypuśćmy, że szczere pragnienie zdobycia jakiejś umiejętności zaprowadziło was do szkoły, w której nauka odbywa się w obcym języku. Czy nie potrzebowalibyście wtedy nauczyciela, który zna ten język i pomoże wam go zrozumieć?

Kim jest taki nauczyciel? Wszyscy chcieliby go poznać. A któż byłby tak nierozsądny, by nie pozostać przy nim i nie słuchać jego nauki?

My również znajdujemy się w takiej szkole, pragnąc nauczyć się sztuki niebieskiej, lecz nie znając jej języka.

Kogo więc mamy szukać jako naszego Nauczyciela?

Oto On wychodzi nam na spotkanie i może przemówić do nas naszym własnym językiem.

Modlitwa Zdrowaś Maryjo ukazuje odmawiającym Różaniec znaczenie słowa *„Tu" (Ty)*. W tym słowie obecny jest Duch Święty – Boski Nauczyciel Matki Bożej. Szukaj Go w modlitwach Najświętszego Różańca, a Maryja sprawi, że stanie się twoim Przyjacielem."

9. „Przypuśćmy, że znaleźliśmy się w kraju, w którym nie wolno niczego wnosić ani wynosić, gdzie trzeba żyć jedynie z jałmużny, a ludzie odznaczają się okrutnym sercem, twardym jak stal. Załóżmy jednak, że kobiety w tym kraju są z natury łagodne i pełne dobroci.

Czy nie byłoby dla nas rzeczą roztropną starać się pozyskać ich miłosierdzie?

Taką właśnie jest Najświętsza Maryja Panna – Matka Miłosierdzia. Nawet gdyby Święci Aniołowie i wszyscy Święci, z powodu naszych grzechów przeciw Bogu, byli wobec nas surowi, Ona zawsze pozostanie dla nas dobrą Matką.

Dlatego wysławiajmy Ją, oddając Jej należną cześć słowami: *„In mulieribus" (między niewiastami)."*

"10. Cum, teste S. Gregorio, ipsaque experientia, quotidie ambulemus vias mundi amaritudine plenas, an non gratissimus is COMES fuerit nobis, qui a consolatione suavissimus?

Atqui hic is est, adesseque nobis optat, cui orantes dicimus: BENEDICTUS.

Quin igitur eum devincire nobis studemus in Psalterio?

Quapropter cum per dicta jam quina pericula, in salutis nostrae perditionem, grassentur immane dira decem scelerum praecipuorum portenta; nimirum Capitalia septem cum Perfidia, Praesumptione ac Desperatione: equidem ita existimo, neminem sibi tam inimicum reperiri, qui si[252] ista cognoverit certa salutis praesidia, sit ea despecturus.

Sin, nemo talem non aut insanum, aut desperatione deploratum[253] dixerit.

Quare adversum quinquies dena ea pessima monstra, vestrum vobis placeat asylum in Psalterii altera Quinquagena".

III. QUINQUAGENA.

"VI. 11. Porro: quid in itinere positis, labore fessis, fame, sitique exhaustis, suique subsidio recreandi destitutis, quid, inquam, his evenire gratius queat, quam ut in felicem[254] ARBOREM, optimis plenam fructibus, et manantem sub ea frigidae fontem, contingat incidere?

Atqui nobis in hac vitae via inaquosa B. Virgo occurrit, ARBOR ter benedicti FRUCTUS, cum Fonte Vitae: Fructum igitur, Arboremque pariter in Psalterio consalutemus".

"12. Fingamus: quid obstat?

Ex nobis unum aliquem illi Regno dandum esse Regem, in quo steriles universi degerent, nemo pater, mater nemo fieri posset: GEMMA tamen Regi novo demonstraretur, cui vis inesset omnes foecundandi.

Num eam, si quidem sapuerit, aspernabitur?

Melius ille regnum amabit suum.

At in suo quisque corporis Regno Rex est.

Sed id in terra situm maledictionis est, et spinarum, ubi infelix dominatur sterilitas, hac pulsa regnum felicitare[255] potest, et foecundare, quisquis illam in caeteris Angelicae Salutationis GEMMAM VENTRIS dictam, pie usurpabit: adeo certe foecunditatis est ex obumbrante Spiritu Sancto.

Qua enim Virgo Parens omnem ab orbe spiritus abstulit sterilitatem, quo amplius carnis restituet foecunditatem eadem rite invocata?

„ 10. Cum, teste s. Gregorio, ipsaque experientia, quotidie ambulemus vias mundi amaritudine plenas, an non gratissimus is comes fuerit nobis, qui a consolatione suavissimus? Atqui hic is est, adesseque nobis optat; cui orantes dicimus: *Benedictus*. Quin igitur eum devincire nobis studemus in Psalterio? Quapropter cum

101

per dicta jam quina pericula, in salutis nostræ perditionem, grassentur immane dira decem scelerum præcipuorum portenta; nimirum Capitalia septem cum Perfidia, Præsumptione, ac Desperatione: equidem ita existimo, neminem sibi tam inimicum repetiri, qui ista cognoverit certa salutis præsidia, sit ea despecturus. Sin; nemo talem non aut insanum, aut desperatione deploratum dixerit. Quare adversum quinquies dena ea pessima monstra, vestrum vobis placeat asylum in Psalterii altera Quinquagena. „

III. *Quinquagena*. „ VI. 11. Porro: quid in itinere positis, labore fessis, fame, sitique exhaustis, suique subsidio recreandi destitutis, quid inquam his evenire gratius queat, quam ut in felicem Arborem, optimis plenam fructibus, et manantem sub ea frigidæ fontem, contingat incidere? Atqui nobis in hac vitæ via inaquosa B. Virgo occurrit. Arbor ter benedicti *Fructus*, cum fonte vitæ: Fructum igitur, Arboremque pariter in Psalterio consalutemus. „

„ 12. Fingamus: quid obstat? Ex nobis unum aliquem illi Regno dandum esse Regem, in quo steriles universi degerent, nemo pater, Mater nemo fieri posset: Gemma tamen Regi novo demonstraretur, cui vis inesset omnes fœcundandi. Num eam, si quidem sapuerit, aspernabitur? Melius ille Regnum amabit suum. At in suo quisque corporis Regno Rex est. Sed id in terra situm maledictionis est, et spinarum, ubi infelix dominatur sterilitas, hac pulsa Regnum felicitare potest, et fœcundare, quisquis illam in cœteris Angelicæ Salutationis Gemmam *Ventris* dictam, pie usurpabit: adeo certe fœcunditatis est ex obumbrante Spiritu sancto. Qua enim Virgo Parens omnem ab orbe spiritus abstulit sterilitatem, quo amplius carnis restituet fœcunditatem eadem rite invocata? „

---

[252] „Si" występuje w wydaniu z 1691 roku, ale brakuje go w wydaniu z 1847 roku.

[253] W wydaniu z 1691 roku występuje: "deplorandum".

[254] W wydaniu z 1691 roku występuje: "foelicem".

[255] W wydaniu z 1691 roku występuje: "foelicitare".

10. „Jak naucza św. Grzegorz (co potwierdza także codzienne doświadczenie), nam, którzy każdego dnia przemierzamy drogi tego świata, pełne goryczy i utrapień, czyż nie byłoby największą pociechą mieć u boku kogoś, kto jest pełen dobroci i przynosi prawdziwe pocieszenie?

A właśnie takim Towarzyszem jest Chrystus, do którego zwracamy się w modlitwie, mówiąc: „Benedictus" (Błogosławiony).

Dlaczego więc nie pragniemy iść z Nim przez życie, odmawiając Najświętszy Różaniec?

Oprócz tych pięciu niebezpieczeństw, o których była już mowa, zagrażających naszemu zbawieniu, krążą także dziesięć straszliwych plag głównych nieprawości: siedem grzechów głównych wraz z niewiernością, zarozumiałością i rozpaczą.

Jestem głęboko przekonany, że nie znajdzie się człowiek tak bardzo nieprzyjazny samemu sobie, aby – poznawszy te pewne środki zbawienia, zawarte w modlitwach *Zdrowaś Maryjo* Najświętszego Różańca – wzgardził nimi.

Każdy uznałby takiego człowieka albo za nierozsądnego, albo za godnego współczucia z powodu jego rozpaczy.

Dlatego niech druga część Najświętszego Różańca, obejmująca pięćdziesiąt modlitw *Zdrowaś Maryjo*, stanie się dla was bezpiecznym schronieniem przeciw tym pięćdziesięciu najgroźniejszym niebezpieczeństwom."

Trzecia część Różańca

11. „Ponadto: gdyby wędrowcy, wyczerpani trudami drogi, udręczeni głodem i pragnieniem oraz pozbawieni schronienia na odpoczynek, napotkali bujne drzewo obfitujące w najwspanialsze owoce i źródło świeżej wody wytryskującej z ziemi – czy mogłoby ich spotkać coś bardziej upragnionego?

A przecież to my jesteśmy tymi wędrowcami na suchej drodze życia. Naprzeciw nam wychodzi Najśw. Dziewica, Drzewo trzykroć błogosławionego *„Fructus" (Owocu)*, wraz ze Źródłem Życia. Pozdrawiajmy więc zarówno Owoc, jak i Drzewo w Najświętszym Różańcu."

12. „Przypuśćmy – któż mógłby temu zaprzeczyć? – że ktoś z nas miałby zostać królem królestwa, w którym wszyscy są bezpłodni: żaden mężczyzna nie może zostać ojcem, a żadna kobieta matką.

Gdyby jednak nowemu królowi pokazano drogocenny klejnot posiadający moc przywracania wszystkim płodności, czy odrzuciłby go, gdyby był naprawdę mądry i szczerze miłował swoje królestwo?

A przecież każdy z nas jest królem królestwa własnego ciała.

To królestwo znajduje się jednak na ziemi przeklętej i pełnej cierni, gdzie panuje nieszczęsna bezpłodność. Może ono stać się szczęśliwe i wydać owoce jedynie wtedy, gdy każdy będzie pobożnie posługiwał się w Najświętszym Różańcu Klejnotem modlitwy „Ventris" (Łona). Wówczas z pewnością pojawi się płodność za sprawą Ducha Świętego, który wszystko ogarnia.

To właśnie dzięki temu Klejnotowi Dziewicza Matka usunęła wszelką duchową bezpłodność ze świata. O ileż bardziej, jeśli będziemy Ją należycie czcić i modlić się do Niej w Najśw. Różańcu, oddali również bezpłodność ciała."

"13. Dictum nobis haud ignoramus: "Negotiamini, donec veniam".

Sed dicere quisque potest: "Mendicus et pauper sum ego, aurum et argentum non est mihi: unde igitur negotiabor?

Sit igitur REGINA potens, quae te copiose donare velit pecuniis; non illius omni via ambires gratiam?

MARIA est, cujus proprium illud est possessivum, TUI: tua, O Virgo, tua totius orbis utriusque, superi, jacentisque medii, possessio; verum tibi Illa possidet: tu tantum illi in Psalterio famulare".

"14. Si quis nexus vinculis, et tetro carcere clausus detineretur; oblatamque nollet CLAVIM, qua resolvente manicas, pedicasque, et carceris fores omnes reserante, evadere licite, glorioseque valeret, cum is demens, tum in sese foret iniquus.

Et nos vincti sedemus in mendicitate et ferro!

Quin ergo CLAVIM David arripimus, qui est Jesus?

Hic vero per quam fuit Conceptus, per eandem Salutationem, et accipitur.

Et arripere, orare, gestare, exosculari, plane venerari Psalterium, Salutationis Palatium, omittemus?".

"15. Degenti super terram pestilentem et tabificam, quid perinde censebitur necessarium, ac certum ANTIDOTUM UNGUENTARIUM, quod omnem adversus lucem[256] praestare valeret?

Miseri nos mortis filii hac in mundi pestilentia auram, animamque trahimus, et id, quod vivimus, morimur ad certam tamen immortalitatem conditi: quam quidem hausta hic pestis aeternum infelicitare potest[257].

Quin amuleti?

Quod balsamum superest?

UNGUENTUM suppetit Christianis CHRISTUS, id est, Unctus, cuique sicut Unguentum effusum Nomen est: hujus pigmentaria est MARIA, quae CHRISTUM debit dedit orbi pestifero: dabit, et tibi, tantum Angelica Salutatione ipsam rite venerare".

"Quid tot inter funera, praesentemque mortem, vitae capessere tardamus Remedium?

Ecce pericula quinque proxima, dire venenata, et venenantia, atque ea ipso cum spiritu haurimus.

Quia igitur per sensus denos, quinque scilicet exteriores, interioresque totidem sorbere pestem tam est pronum, quam pericolosum: saluberrimam agimus rem, medicinamque paramus nobis, ad Psalterium quinquies denas repetendo Salutationes Angelicas".

„ 13. Dictum nobis haud ignoramus: Negotiamini, donec veniam. Sed dicere quisque potest, mendicus, et pauper sum ego, aurum, et argentum non est mihi: unde igitur negotiabor? Sit igitur Regina potens, quæ te copiose donare velit pecuniis; Non illius omni via ambires gratiam? Maria est, cujus proprium illud est possessivum, *Tui:* Tua, O Virgo, tua totius orbis utriusque, superi, jacentisque medii, possessio: verum tibi illa possidet: tu tantum illi in Psalterio famulare. „

„ 14. Si quis nexus vinculis, et tetro carcere clausus detineretur; oblatamque nollet Clavim, qua resolvente manicas, pedicasque, et carceris fores omnes reserante, evadere licite, glorioseque valeret, cum is demens, tum in sese foret iniquus. Et nos vincti sedemus in mendicitate, et ferro. Quin ergo Clavim David arripimus; qui est *Jesus?* Hic vero per quam fuit conceptus, per eandem Salutationem, et accipitur. Et arripere, orare, gestare, exosculari, plane venerari Psalterium, salutationis Palatium, omittemus? „

„ 15. Degenti super terram pestilentem, et tabificam, quid perinde censebitur necessarium, ac certum Antidotum unguenta-

102

rium, quod omnem adversus lucem præstare valeret? miseri nos mortis filii hac in mundi pestilentia auram, animamque trahimus, et id, quod vivimus, morimur ad certam tamen immortalitatem conditi: quam quidem hausta hic pestis æternum infelicitare potest. Quin amuleti? Quod balsamum superest? Unguentum suppetit Christianis *Christus* id est, unctus, cuique sicut unguentum effusum Nomen est: hujus pigmentaria est *Maria*, quæ Christum dedit orbi pestifero: dabit, et tibi, tantum Angelica Salutatione ipsam rite venerare. „

„ Quid tot inter funera, præsentemque mortem, vitæ capessere tardamus remedium? Ecce pericula quinque proxima, dire venenata, et venenantia, atque ea ipso cum spiritu haurimus. Quia igitur per sensus denos, quinque scilicet exteriores, interioresque totidem sorbere pestem tam est pronum, quam periculosum: saluberrimam agimus rem, medicinamque paramus nobis, ad Psalterium quinquies denas repetendo Salutationes Angelicas. „

---

[256] W wydaniu z 1691 roku występuje: "luem" (zaraza).

[257] W wydaniu z 1691 roku występuje: "potens est" (jest w stanie).

13. „Pamiętamy dobrze, że Jezus powiedział do nas: «Obracajcie nimi, aż wrócę». Każdy jednak mógłby powiedzieć: *«Jestem żebrakiem i biedakiem, nie mam ani złota, ani srebra. Czym więc mam handlować?»*

Gdyby jednak istniała potężna Królowa, która chciałaby obdarzyć cię obfitym bogactwem, czyż nie starałbyś się pozyskać jej życzliwości?

Otóż tą Królową jest Maryja, której odpowiada słowo *„Tui" (Twój)*. O Dziewico, do Ciebie należy posiadanie obu światów – Nieba i ziemi – i w swojej dobroci pragniesz się nim z nami dzielić. Posiadasz je również dla ciebie; trzeba jedynie służyć Jej przez Najświętszy Różaniec."

14. „Gdyby ktoś był zakuty w kajdany i zamknięty w mrocznym więzieniu, a odmówił przyjęcia klucza, którym mógłby uwolnić ręce i nogi z więzów oraz otworzyć wszystkie bramy więzienia, aby wydostać się na wolność w sposób godziwy i bezpieczny – czy nie byłby człowiekiem nierozumnym i nieprzyjacielem samego siebie?

Tak właśnie jest z nami: leżymy w nędzy i w kajdanach. Dlaczego więc nie sięgamy po Klucz Dawida, którym jest *«Iesus» (Jezus)*?

To Jego przyjmujemy wraz z tym samym Pozdrowieniem Anielskim, przez które został poczęty. Czy więc zaniedbamy przyjąć, odmawiać, nosić, całować i publicznie czcić Najświętszy Różaniec – królewską koronę modlitwy *Zdrowaś Maryjo*?"

15. „Czy człowiek żyjący w kraju dotkniętym zarazą i chorobami nie uznałby za konieczny skutecznego lekarstwa lub balsamu, który mógłby ochronić jego życie przed wszelkim złem?

My zaś jesteśmy nieszczęsnymi dziećmi śmierci. Oddychamy i żyjemy pośród tej zarazy świata przez cały czas naszego ziemskiego życia, a potem umieramy i zostajemy złożeni do grobu z nadzieją nieśmiertelności. Jednak to zatrute powietrze grzechu może uczynić nas nieszczęśliwymi także na wieczność.

Jaki więc jest talizman? Jakie jest najlepsze lekarstwo?

Balsamem potrzebnym chrześcijanom jest *«Christus» (Chrystus)*, co znaczy «Namaszczony». Jego Imię rozlewa się jak wonny olejek, a Tą, która rozdaje ten balsam, jest Maryja, ponieważ to Ona dała światu Chrystusa. Da również tobie ten Boski balsam, jeśli będziesz Ją godnie czcił przez modlitwę Zdrowaś Maryjo.

Dlaczego więc, pośród tylu nieszczęść i wobec bliskości śmierci, zwlekamy z przyjęciem tego lekarstwa dającego życie?

Oto pięć niebezpieczeństw bardzo bliskich, pełnych śmiercionośnej trucizny i zarazy, które nieustannie przenikają do naszej duszy.

Ponieważ przez dziesięć zmysłów – pięć zewnętrznych i pięć wewnętrznych – tak łatwo, jak i niebezpiecznie, wielokrotnie przyjmujemy tę duchową zarazę, uczyńmy to, co jest najzdrowsze: zażyjmy lekarstwo, odmawiając pięćdziesiąt razy modlitwę Zdrowaś Maryjo w Najświętszym Różańcu."

HISTORIAE CONTINUATIO.

"VII. Ista mi fili (ad Sponsum Novellum inquiebat S. Dominicus) praedicabam tunc, ceu Divarum Maxima Diva jusserat MARIA nostra: eoque Sermone, velut injecto reti Retiarius, pene totam Urbem Parisiensem comprehendebam[258], tanto cum fructu, ut permagnae sint animorum consecutae mutationes apud incolas, et exteros; usus, cultus, veneratioque Psalterii passim omni Regno crebescere[259] coeperit, perque singulas pene populi familias, ac domus pervulgari.

Imprimis autem lectissimam[260] studiosae juventutis florem illius fervor praedicationis ita mature fecit, ut Flante Spiritu Dei ad altiora novi Instituti Praedicatorii evolaret.

Itaque abdicato saeculo juventus plurima Ordini se dicavit: S. Dominicum secuta vitae Magistrum.

Quo simul tempore Conventus ibidem nostri Parisiensis fundamenta jaci prius coepta; eam in molem excreverunt, quam hodieque videre est: Episcopo, Rege, Urbe, inprimis autem Academia tota huc me, secundum Deum, ac Deiparam, plurimum adjuvante".

HISTORIAE CONTINUATIO.

„ VII. Ista mi fili (*ad Sponsum novellum inquiebat S. Dominicus*) prædicabam tunc, ceu Divarum Maxima Diva jusserat Maria nostra eoque sermone, velut injecto reti retiarius, pene totam Urbem Parisiensem comprehendebam, tanto cum fructu, ut permagnæ sint animorum consecutæ mutationes apud incolas, et exteros, usus, cultus, veneratioque Psalterii passim omni Regno crebescere cœperit, perque singulas pene populi familias, ac domus pervulgari. Inprimis autem lectissimam studiosæ juventutis florem illius fervor prædicationis ita mature fecit, ut flante Spiritu Dei ad altiora novi Instituti Prædicatorii evolaret. Itaque abdicato sæculo juventus plurima Ordini se dicavit: s. Dominicum secuta vitæ Magistrum. Quo simul tempore Conventus ibidem nostri Parisiensis fundamenta jaci prius cœpta; eam in molem excreverunt, quam hodieque videre est: Episcopo, Rege, Urbe, inprimis autem academia tota huc me, secundum Deum, ac Deiparam, plurimum adjuvante. „

[258] W wydaniu z 1691 roku występuje odpowiednik: "comprendebam".
[259] W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "crebrescere".
[260] W wydaniu z 1691 roku występuje: "lectissimum".

DALSZY CIĄG HISTORII

VII. „To właśnie głosiłem, synu mój” – powiedział św. Dominik do Nowego Oblubieńca (Dziewicy Maryi, bł. Alana) – „tak, jak poleciła mi Najświętsza spośród wszystkich Świętych, nasza Matka Najświętsza. Poprzez to kazanie, niczym wojownik zarzucający sieć, pozyskałem niemal całe miasto Paryż, przynosząc tak wielkie owoce, że zarówno wśród mieszkańców, jak i przybyszów dokonała się głęboka przemiana serc.

Zaczęła wzrastać praktyka, nabożeństwo i cześć dla Najśw. Różańca, który stopniowo rozpowszechniał się po całym królestwie, docierając niemal do każdej rodziny i każdego domu.

Przede wszystkim żar tej nauki sprawił, że wśród młodych studentów rozkwitło bardzo wiele powołań. Pod tchnieniem Ducha Bożego wstępowali oni do nowo powstałego Zakonu Kaznodziejskiego.

Porzuciwszy życie światowe, bardzo liczna młodzież poświęciła się życiu zakonnemu, obierając mnie, Dominika, za mistrza życia. I właśnie wtedy, tam w Paryżu, zaczęto kłaść pierwsze fundamenty naszego klasztoru. Budowa rozwijała się następnie w niezwykle szybkim tempie, co można zobaczyć także dzisiaj. Otrzymałem bowiem ogromną pomoc od biskupa, króla i miasta, a przede wszystkim od całego Uniwersytetu tego miejsca, na chwałę Boga i Najświętszej Maryi Panny.

Bł. Alan znajduje się za św. Dominikiem.

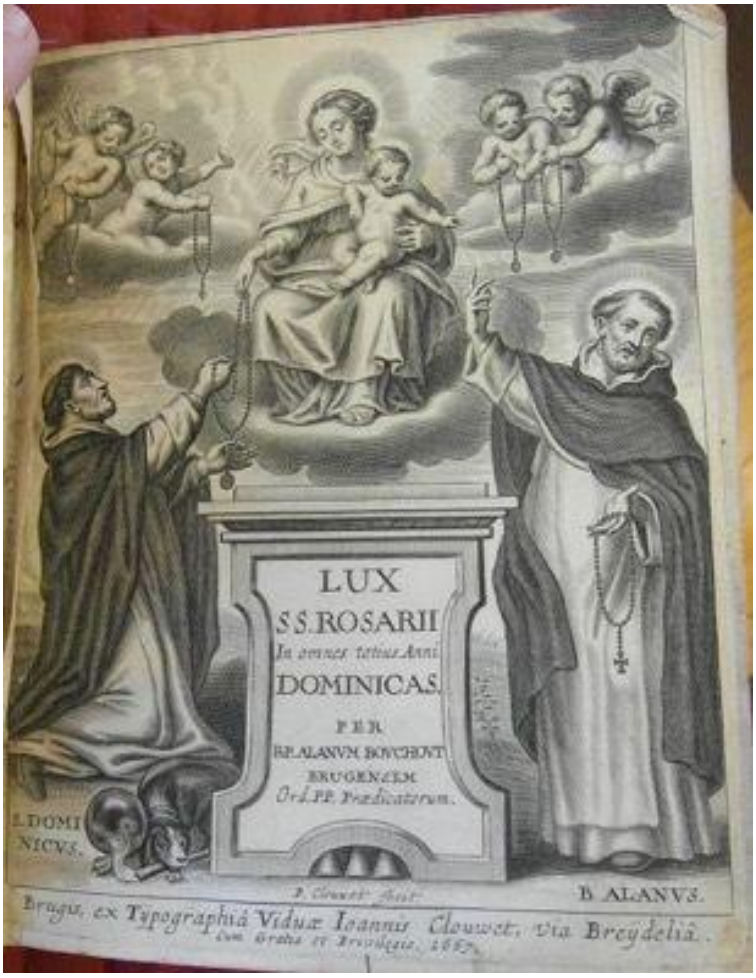

Tutaj Bł. Alan znajduje się po prawej stronie Matki Bożej Różańcowej.

CAPUT III.
Psalterium servat a Succubis, ut revelat Sponso MARIA.

I. Exemplum legitur: quod etiam Beatissima Virgo MARIA cuidam devoto sibi Novello Sponso mirifice revelare dignata est.

"1. Carissimus[261] Sponsus meus (inquiebat Sponsa DEI MARIA), S. Dominicus ex Urbe, per Germaniam iter Parisios instituerat, Fratribus sex aliis, ejusdem secum Instituti, ipsum comitantibus: et ubicumque[262] divertebat, praesentim in Monasteriis et Collegiis, praesepe[263] vero etiam ad populum, exhortationes, concionesque habere consuevit.

Ac tametsi per interpretem ut plurimum ad exteras nationes praedicaret, frequenter tamen etiam Hispanice loquens, hujusce ignaris linguae sua patria loqui visus, recte intelligebatur.

2. Demum illud peculiare ipsi Donum a Deo gratis fuit concessum, ut loqui nosset, ac posset omnem linguam cujuscumque nationis.

Quod quidem Donum Linguarum singulariter ipsi conveniebat impendi; *tum quod* viri virtus, Spiritusque Divinus, in salutem orbis infusus illi, et erumpere gestiens, constringi nequaquam debebat, et quem operari fructum datus fuerat, ab eo per ullius linguae ignorantiam retardari.

***Tum, quod* ipse Dux primus erat, a quo per omnes orbis oras, gentiumque nationes destinari Praedicatores volebat Deus.**

3. Neque vero ex mero, soloque dono solius Dei linguas loquebatur peregrinas; verum etiam ex aliquo ipsius quandoque merito: ut cum spiritus impulsu singulatim ea pro gratia Deum impensius orasset.

Sicut quando in Francia cum quibusdam Alemannis bene multos per dies Alemannica[264] sermones miscebat.

4. Ego tamen Sponso Meo, Mea apud Filium Gratia potissimum eam facultatem impetravi, qua tum uti libere valebat, cum ad salutem animae, aut plurimum, intererat.

Hinc in quamcumque exteram nationem inferebat pedem, gratia praedicandi, ejusdem continuo gentis lingua callebat.

Et merito: nusquam enim sese conferebat, nisi ut Apostolus Domini: quo eum spiritus agebat.

CAPUT III.

Psalterium servat a succubis, ut revelat Sponso Maria.

I. Exemplum legitur: quod etiam Beatissima Virgo Maria cuidam devoto sibi novello Sponso mirifice revelare dignata est. „ 1. Carissimus Sponsus meus (*inquiebat Sponsa Dei Maria*). S. Dominicus ex Urbe, per Germaniam iter Parisios instituerat, Fratribus sex aliis, ejusdem secum Instituti, ipsum comitantibus: et ubicumque divertebat, præsertim in Monasteriis, et Collegiis, præsepe vero etiam ad populum, exhortationes, concionesque habere consuevit. Ac tametsi per interpretem ut plurimum ad exteras nationes prædicaret, frequenter tamen etiam Hispanice lo-

103

quens, hujusce ignaris linguæ sua patria loqui visus, recte intelligebatur. 2. Demum illud peculiare ipsi donum a Deo gratis fuit concessum, ut loqui nosset, ac posset omnem linguam cujuscumque nationis. Quod quidem Donum Linguarum singulariter ipsi conveniebat impendi; tum quod viri virtus, spiritusque divinus, in salutem orbis infusus illi, et erumpere gestiens, constringi nequaquam debebat, et quem operari fructum datus fuerat, ab eo per ullius linguæ ignorantiam retardari. Tum, quod ipse Dux primus erat, a quo per omnes orbis oras, gentiumque nationes destinari Prædicatores volebat Deus. 3. Neque vero ex mero, soloque dono solius Dei linguas loquebatur peregrinas; verum etiam ex aliquo ipsius quandoque merito: ut cum spiritus impulsu singulatim ea pro gratia Deum impensius orasset. Sicut quando in Francia cum quibusdam Alemannis bene multos per dies Alemannica sermones miscebat. 4. Ego tamen Sponso meo, mea apud Filium gratia potissimum eam facultatem impetravi, qua tum uti libere valebat, cum ad salutem animæ, aut plurimum, intererat. Hinc in quamcumque exteram nationem inferebat pedem, gratia prædicandi, ejusdem continuo gentis lingua callebat. Et merito: nusquam enim sese conferebat, nisi ut Apostolus Domini: quo eum spiritus agebat. Missus fuerat, velut ad mundum jam refri-

[261] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Charissimus".
[262] W wydaniu z 1691 roku występuje: "ubicunque".
[263] W wydaniu z 1691 roku występuje: "pers[a]epe" (bardzo często).
[264] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Alemannicos".

ROZDZIAŁ III

Jak Matka Najświętsza objawiła swojemu Nowemu Oblubieńcowi, że Najświętszy Różaniec wybawia od czarownic.

I. W pewnym przykładzie czytamy, że również Najświętsza Dziewica Maryja raczyła w cudowny sposób objawić swojemu oddanemu Nowemu Oblubieńcowi [265]. następujące rzeczy.

1. Maryja, Oblubienica Boga, powiedziała do niego:

„Najdroższy Nowy Oblubieńcze, święty Dominik, wyruszywszy z Rzymu[266], przemierzał Niemcy i wraz z sześcioma braćmi tego samego Zakonu zdążał do Paryża. Wszędzie nauczał, zwłaszcza w klasztorach i konwentach, a bardzo często głosił także kazania i przemawiał do zgromadzonego ludu.

Choć najczęściej przemawiał do obcych narodów za pośrednictwem tłumacza, to jednak nawet wtedy, gdy mówił po hiszpańsku, był doskonale rozumiany przez tych, którzy tego języka nie znali – tak, jakby mówił ich własnym językiem."

2. W końcu, dzięki szczególnej łasce Boga, otrzymał wyjątkowy dar, że choć nie znał obcych języków, potrafił mówić językiem każdego narodu.

Było rzeczą naturalną, że posługiwał się tym Darem Języków w sposób nadzwyczajny: zarówno dlatego, że cnota tego Męża Bożego oraz moc Ducha Świętego, udzielona mu dla zbawienia świata, miały się objawić i nie mogły zostać powstrzymane ani opóźnione z powodu nieznajomości żadnego języka, jak i dlatego, że był pierwszym Przewodnikiem, przez którego Bóg chciał posłać Braci Kaznodziejów do wszystkich narodów świata, aż po krańce ziemi.

3. Nie tylko jednak dzięki samemu darowi Bożemu mówił obcymi językami, lecz niekiedy również jako owoc swojej gorliwej modlitwy. Tak było wtedy, gdy pod natchnieniem Ducha Świętego usilnie błagał Boga o tę łaskę.

Na przykład we Francji, pragnąc głosić kazania pewnym Niemcom, przez wiele dni wygłaszał piękne kazania w języku niemieckim.

4. Ja jednak, mówi Maryja, wyprosiłam u Mojego Syna dla Mojego Oblubieńca, Dominika, przede wszystkim tę szczególną łaskę, aby dzięki Mojej opiece potrafił porozumiewać się z niezliczoną liczbą ludzi, ilekroć przemawiał dla zbawienia dusz.

Dlatego też, do jakiegokolwiek obcego narodu przybywał, z Bożej łaski jego kazanie natychmiast dostosowywało się do języka tego ludu.

I było to rzeczą słuszną, ponieważ nigdzie nie udawał się inaczej jak tylko jako Apostoł Pana, prowadzony tam, dokąd prowadził go Duch Święty.

---

[265] Chodzi o samego Błogosławionego Alana.
[266] Można datować tę podróż na rok 1215

Missus enim[267] fuerat, velut ad mundum jam refrigescente Caritate[268] moribundum, ut ipsum resuscitaret".

"II. Nunc vero audi HISTORIAM facti, ipsa sui singularitate memorabilem.

Est in Alemanniae terra castrum natura loci, et arte, manuque munitissimum, quod miles quidam habitabat bello, et armis potens; cui similes sui erant quatuor supra denos tribuni, manu prompti, robusti viribus, et praeliis exercitati; insuetique praedis.

Quo atrocior spiritus singulorum pectora quandam ad barbaram immanitatem efferarat[269]; ut actis quotidie praedis per nefas, plus delectarentur, quam justo Marte quaesitis.

Nec raro per latrocinia mixtas[270] sanguine praedas cruentare, floci pendebant.

Impia virorum erat immanitas.

Dicti quatuordecim uno sub Principe singuli, plures ductabant sub signis, non tam militari dicto sacramento devotos, quam scelerum societate facinorosa cunjuratos.

Hi longe late, per omnes circum terras excursionibus factis, rapinis, praedis, coedibusque omnia infestabant: innumera caesorum corpora transcurrenti data flumini (Rhenus id fuerit, aut Danubius), demergentes.

1. Cum igitur ad[271] infame[272] illud[273] a praedonibus castrum[274] non procul adesset[275] S. Dominicus, et mane primo ante Divinis operaretur ad aram, quam pergerat iter; ecce sub Missae Sacrum sua ipsi familiaris Beatissima Deipara me spectabilem soli dabam, talibusque Monitis informabam.

"1. *Mi Dominice, frete Deo, pede adhuc inoffenso, iter tenuisti secundum: non tamen hodie, ut hesterno eveniet.*

Sed sortes tuae in manu Dei.

Saevis a praedonibus incursabere, nec, Me sine, vitae securus.

2. *Age disce: quid facto opus.*

Ubi captus a[276] feris traheris; ultro sequitor: sed[277] eorum Principi te sisti postulabis: habere te, quae nosse ipsum: cujusque[278] Primipilos, saluti omnium intersit: dictaque factis continuo probatum iri; adeoque ipsorum tibi manus injicientium capita in praesenti futura discrimine: ni tuis fuerit monitis consultum.

Addes: visuros, auditurosque ipsemet[279]: quae in vivis nunquam vel fando cognovissent.

Dabunt id barbari tibi.

eum spiritus agebat. Missus fuerat, velut ad mundum jam refrigescente caritate moribundum, ut ipsum resuscitaret. „

„ II. Nunc vero audi Historiam facti, ipsa sui singularitate memorabilem. Est in Alemanniæ terra castrum natura loci, et arte, manuque munitissimum; quod miles quidam habitabat bello, et armis potens; cui similes sui erant quatuor supra denos tribuni, manu prompti, robusti viribus, et præliis exercitati; insuetique prædis. Quo atrocior spiritus singulorum pectora quandam ad barbaram immanitatem efferarat; ut actis quotidie prædis per nefas, plus delectarentur, quam justo Marte quæsitis. Nec raro per latrocinia mixtas sanguine prædas cruentare, floci pendebant. Impia virorum erat immanitas. Dicti quatuordecim uno sub Principe singuli, plures ductabant sub signis, non tam militari dicto sacramento devotos, quam scelerum societate facinorosa conjuratos. Hi longe late, per omnes circum terras excursionibus factis, rapinis, prædis, cædibusque omnia infestabant: innumera cæsorum corpora transcurrenti data flumini, (Rhenus id fuerit, aut Danubius) demergentes. 1. Cum igitur ad infame illud a prædonibus castrum non procul adesset s. Dominicus, et mane primo ante Divinis operaretur ad aram, quam pergeret iter; ecce sub Missæ Sacrum sua ipsi familiaris Beatissima Deipara me spectabilem soli dabam, talibusque Monitis informabam. 1. Mi Dominice, frete Deo, pede adhuc inoffenso, iter tenuisti secundum non tamen hodie, ut hesterno eveniet: Sed sortes tuæ in manu Dei. Sævis a prædonibus incursabere, nec me sine, vitæ securus. 2. Age disce: quid facto opus. Ubi captus a feris traheris; eorum Principi te sisti postulabis: habere te, quæ nosse ipsum: cujusque Primipilos, saluti omnium intersit: dictaque factis continuo probatum

104

iri: adeoque ipsorum tibi manus injicientium capita in præsenti futura discrimine: ni tuis fuerit monitis consultum. Addes: visuros, auditurosque ipsemet: quæ in vivis nunquam vel fando cognovissent. Dabunt id barbari tibi. 3. Istud autem habeo certum in

---

[267] **"Enim" — brakuje w wydaniu z 1847 roku.**
[268] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Charitate".**
[269] **Właściwy termin to: „efferat".**
[270] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "mistas".**
[271] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "ab".**
[272] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "infami".**
[273] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "illo".**
[274] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "castro".**
[275] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "abesset" (był daleko).**
[276] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "ab".**
[277] **„Ultro sequitor: sed" — brakuje w wydaniu z 1847 roku.**
[278] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "eiusque".**
[279] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "ipsosmet".**

„Został bowiem posłany do świata, który już konał, gdzie miłość do Boga wygasła, aby ją na nowo wskrzesić."

II. Lecz teraz posłuchaj wydarzenia, które rzeczywiście miało miejsce i które zasługuje na pamięć ze względu na swoją niezwykłość.

Na ziemiach Alemanii znajdował się bardzo silnie ufortyfikowany zamek, zabezpieczony zarówno dzięki swojemu położeniu, jak i budowie oraz potężnym umocnieniom.

Mieszkał w nim pewien rycerz, potężny wojownik, a wraz z nim czternastu dowódców wojskowych, gotowych go bronić, silnych, zaprawionych w walkach i przywykłych do grabieży.

Ich dusze były niezwykle brutalne, a serca przepełniała bezgraniczna okrutność, do tego stopnia, że każdego dnia większą przyjemność czerpali z rabunków niż z uczciwie zdobytego żołnierskiego żołdu.

Nie czynili sobie żadnych skrupułów z rozbojów, grabieży i przelewania krwi.

Jakże wielka była niegodziwość tych ludzi!

Owych czternastu dowódców wojskowych, podległych jedynemu księciu, prowadziło pod swoimi sztandarami wielu innych ludzi, związanych z nimi nie tylko przysięgą wojskowej wierności, lecz także przymierzem z ową haniebną bandą przestępców.

Urządzając wyprawy po wszystkich okolicznych ziemiach, pustoszyli je rabunkami, rozbojami i rzeziami, a ciała niezliczonych zamordowanych wrzucali do płynącej tam rzeki (był to zapewne Ren albo Dunaj).

I. Św. Dominik przybył w pobliże tego osławionego zamku rozbójników. Wczesnym rankiem sprawował przy ołtarzu Najświętszą Ofiarę, zanim miał wyruszyć w dalszą drogę.

I oto w chwili Przeistoczenia Ja, Najśw. Matka Boża, tak bliska jego sercu, ukazałam się w sposób widzialny jedynie jemu i napomniałam go tymi słowami:

„1. O mój Dominiku, powierniku Boga! Dotąd twoja droga była spokojna; dziś jednak nie będzie tak jak wczoraj. Twój los pozostaje jednak w rękach Boga.

Zostaniesz napadnięty przez okrutnych rozbójników i bez Mojej pomocy twoje życie nie będzie bezpieczne.

2. Posłuchaj więc, co powinieneś uczynić!

Gdy zostaniesz pojmany przez tych gwałtownych ludzi, idź za nimi dobrowolnie. Proś ich jedynie, aby zaprowadzili cię do ich księcia.

Masz bowiem przy sobie Tę, której on jeszcze nie zna.

O wszystkim powiadom również dowódców wojskowych dla zbawienia ich wszystkich. To, co im powiesz, zostanie natychmiast potwierdzone przez same wydarzenia. W ten sposób ich życie znajdzie się w twoich rękach.

Ostrzeż ich więc przed grożącym im niebezpieczeństwem, jeśli tylko zechcą usłuchać twoich napomnień.

Dodaj także, że to, co zostanie im objawione i ukazane, nigdy więcej za życia nie będzie im dane ani zobaczyć, ani usłyszeć.

To barbarzyńcy uczynią ci te rzeczy."

3. ***Istud autem habeo***[280] ***certum in dicto castro quindecim incolunt mulieres eximis corporis forma; habitu, cultuque spectabiles, et vero elegantia vultus ad miraculum visendae carnalibus.***

Hae Principem, Tribunosque ejus militares praestigiis suis fascinatos ita dementarunt: ut earum instinctu nullum non patrare nefas exhorrescant.

Nimium quantum viris eae dominentur armatis!

Neque enim homines sunt mortales, nisi ementiti: sed ex Orco ipso cacodaemones veri: et quidem, vah!, succubi.

Ita autem quindecim viris iis persuasissimum est: ipsas esse Deas, quas Fatales vulgo placet vocitari.

Earum familiaritas, creditur in rebus gerendis[281] ***certa esse prosperitas: consilia, putantur oracula.***

Pro!

Quantis hisce refertus est orbis?

Dulces sunt Furiae[282]***: inescant melle: vipereo saepius***[283] ***felle necant.***

Prorsus versant, miscentque orbem.

4. ***Quare istud age.***

Hinc in viam tecum adsumet[284] ***Sacrosanctam Dominici Corporis Particulam: sic usum posciturum: nec absque Stola, quam Sacerdotali ritu propalam gestabis.***

Tuis eventus respondebit casum Fratribus.

Nam praeda factus prius ipse praedonibus: hosce dein omnes in piam es Deo praedam habiturus: captivos quoque triumphaturus daemones; qui infelices modo praemiatores captivos ducunt.

5. ***Tu porro captus ubi ad latrunculorum Principem admissus steteris: accerseri posce cunctam domus familiam: sua iis scelera nefanda cordate ingere: intenta pericula, ipso illo die per quas***[285] ***cunctos ad interitum pertrahendos, eis denuncia: malignos prodito spiritus; evadendi ab hisce viam aperi, praedicato viris Psalterio.***

Animarum auferes lucrum.

Pretium hoc, praemiumque periculi est".

Dixit, et abscessit.

III. "Ex ordine, ut praedicta, jussaque, se et dant omnia, et geruntur a S. Dominico.

vissent. Dabunt id barbari tibi. 3. Istud autem babeo certum in dicto castro quindecim incolunt mulieres eximia corporis forma, habitu, cultuque spectabiles, et vero elegantia vultus ad miraculum visendæ carnalibus. Hæ Principem, Tribunosque ejus militares præstigiis suis fascinatos ita dementarunt: ut earum instinctu nullum non patrare nefas exhorrescant. Nimium quantum viris eæ dominentur armatis; neque enim homines sunt mortales, nisi ementiti: sed ex orco ipso cacodœmones veri: et quidem vah succubi. Ita autem quindecim viris iis persuasissimnm est: ipsas esse Deas, quas Fatales vulgo placet vocitari. Earum familiaritas, creditur in rebus gerendis certa esse prosperitas: consilia, putantur oracula. Pro! Quantis hisce refertus est orbis? Dulces sunt furiæ: inescant melle: vipereo sæpius felle necant. Prorsus versant, miscentque orbem. 4. Quare istud age. Hinc in viam tecum adsumet sacrosanctam Dominici Corporis particulam: sic usum posciturum: nec absque Stola, quam Sacerdotali ritu propalam gestabis. Tuis eventus respondebit casum Fratribus. Nam præda factus prius ipse prædonibus: hosce dein omnes in piam es Deo prædam habiturus: captivos quoque triumphaturus dœmones; qui infelices modo præmiatores captivos ducunt. 5. Tu porro captus ubi ad latrunculorum Principem admissus steteris: accerseri posce cunctam domus familiam: sua iis scelera nefanda cordate ingere: intenta pericula, ipso illo die per quas cunctos ad interitum pertrahendos, eis denuncia: malignos prodito Spiritus; evadendi ab hisce viam aperi, prædicato viris Psalterio. Animarum auferes lucrum. Pretium hoc, præmiumque periculi est. Dixit, et abscessit. „

III. „ Ex ordine, ut prædicta, jussaque, se, et dant omnia, et geruntur a s. Dominico. 1. Viam sic ille capessit, comitesque fra-

---

[280] **W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "habeto" (zwrócisz uwagę).**

[281] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "gerundis".**

[282] **Furie, czyli Erynie, były w mitologii trzema boginiami zemsty, przedstawianymi z wężami we włosach: siostrami Aletto, Megajrą i Tyzyfoną.**

[283] **W wydaniu z 1691 roku występuje, bardziej poprawnie: "saevius" (z większym impetem).**

[284] **W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "adsumes" (zabierz ze sobą).**

[285] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "quos".**

3. Ponadto wiem to z całą pewnością: w owym zamku mieszkało piętnaście kobiet o niezwykłej urodzie, zadziwiających swoją godnością i elegancją, tak iż ci ludzie, owładnięci namiętnościami, uważali je za prawdziwy cud piękna i wdzięku.

To one omamiły księcia i jego dowódców wojskowych swoimi podstępami, doprowadzając ich do utraty rozsądku, tak że pod ich wpływem nie wahali się popełniać wszelkiego rodzaju niegodziwości.

Ich władza nad tymi wojownikami była ogromna.

Nie były jednak śmiertelnymi istotami, lecz pod przybraną postacią kryły się prawdziwe demony piekła, a dokładniej – niestety – czarownice.

Tamtych piętnastu mężczyzn było natomiast głęboko przekonanych, że są one boginiami, które lud zwykł nazywać wróżkami.

Wierzono, że zażyłość z nimi zapewnia pomyślność we wszystkich przedsięwzięciach, a ich rady uważano za nieomylne wyrocznie.

Biada! Jakże wiele podobnych istot znajduje się na świecie!

Furie są słodkie w obejściu – zwabiają miodem, lecz bardzo często zabijają jadem żmii.

To one wprowadzają zamęt i sprowadzają zgubę na cały świat.

4. Uczyń więc tak: od tej chwili, podczas drogi, noś zawsze przy sobie Najświętszą Cząstkę Ciała Pańskiego, otaczając Ją należną czcią, i nie zdejmuj stuły, którą będziesz nosił zgodnie z przepisami świętej liturgii kapłańskiej.

To wydarzenie przyniesie wielki pożytek także twoim współbraciom.

Najpierw bowiem zostaniesz pojmany przez rozbójników, lecz właśnie wtedy zdobędziesz ich wszystkich dla Boga niczym cenne trofeum, a także zatriumfujesz nad demonami, które uczyniłeś swoimi jeńcami, ponieważ to one trzymają w niewoli owych nieszczęsnych zbójców.

5. Gdy po pojmaniu zostaniesz doprowadzony przed wodza rozbójników, poproś, aby zwołano wszystkich mieszkańców zamku.

Roztropnie ukaż im ogrom ich występków i ostrzeż przed niebezpieczeństwem, które nad nimi zawisło, gdyż jeszcze tego samego dnia demony zamierzają pociągnąć ich wszystkich ku śmierci.

Zdemaskuj duchy piekielne.

Aby uciec z drogi zguby, którą im przygotowały, odmawiaj wraz ze współbraćmi Różaniec.

Zdobywaj dusze!

To będzie nagroda i zapłata za niebezpieczeństwo!”

To powiedziawszy, zniknęła.

III. Wszystko wydarzyło się dokładnie w takim porządku, w jakim zostało wcześniej zapowiedziane i postanowione. Wszystkie wydarzenia ukazały się św. Dominikowi właśnie tak, jak zostały mu objawione, i w taki sposób zostały przez niego wypełnione.

1. Viam sic ille capessit, comitesque fratres pariter.

Ad castrum, ut propius ventum (locum de nomine appellare non audeo: neu quam in praesentiarum incolam notam infamiae sibi intorqueri conquerantur: nam etiamnum ibidem forte nefanda geruntur), jam in eo erat, ut eruptione facta prenderentur.

Ecce rursum adest Deipara soli manifesta[286] suo Dominico, dicens[287]: "Ecce mitto te ad gentem peccatricem: nec enim ab annis retro triginta eorum plerique, vel scelera *confessi expiarunt, aut ulla audire Divina voluerunt: Magi omnes, daemonibusque devoti.*

Insta, Psalterium praedica; Dona quindecim, seu medicinas adversus peccata totidem ex diametro commonstra.

Vinces cum Deo".

2. Illi dum carpunt iter, ecce advolat furiata manus; prensos, nexosque raptant, versant, plagisque mulctant; et Sanctum Dominicum caeteris immanius daemonis in sanctum eis[288] furor erat jam diu perosum.

Ad castrum ducunt captos, certi, dira caede mactandos; ni Deus prohibuisset.

Vir sanctus, secretos petit affatus Principis.

Admissus vix pauca fatur; jam animo Dynastae illapsus eum ad mitiora flexerat.

Itaque interiora ipsi ad aurem soli sua revelat, quae monstra domo foveat, edocet, promittit facturum sese, ut BESTIAS tartareas oculis contueatur.

3. Pavore conterritus haesitabat Princeps: tribunos accersit, quibus coram ex Sancto percunetatur: eccunde talia nosset, quae monstra loquebatur?

Quid facto opus, ne in perniciem ruerent ipso die illi paratam?

Cui Sanctus: "Agite, factis loquar magis, quam verbis: auribus simul, et oculis dicta dabo: tantum, Princeps, jube accersivi huc cunctos, adesseque coram, quos castro hoc tuo contines".

Dictum, factum: Adstant omnes, solas praeter Domicellas: quae nimias excusabant occupationes suas, quas fingebant.

Vocantur: renuunt.

Tunc : "Ite - dicit Dominicus - in Nomine Sanctissimae Trinitatis; perque ipsius Virtutem Psalterii, quod praedico, sic mando cunctis, ut huc se protinus sistant".

geruntur a s. Dominico. 1. Viam sic ille capessit, comitesque fratres pariter. Ad castrum, ut propius ventum: locum de nomine appellare non audeo: neu quam in præsentiarum incolam notam infamiæ sibi intorqueri conquerantur: nam etiamnum ibidem forte nefanda geruntur, jam in eo erat; ut eruptione facta prenderentur. Ecce rursum adest Deipara soli manifesta suo Dominico, dicens: *Ecce mitto te ad gentem peccatricem: nec enim ab annis retro triginta eorum plerique, vel scelera confessi expiarunt, aut ulla audire divina voluerunt: Magi omnes, dœmonibusque devoti. Insta, Psalterium prœdica; Dona quindecim, seu medicinas adversus peccata totidem ex diametro commonstra. Vinces cum Deo.* 2. Illi dum carpunt iter ecce advolat furiata manus; prensos, nexosque raptant, versant, plagisque mulctant; et Sanctum Dominicum cœteris immanius dœmonis in sanctum eis furor erat jam diu perosum. Ad castrum ducunt captos, certi dira cæde mactandos; ni Deus prohibuisset. Vir sanctus, secretos petit affatus Principis. Admissus vix pauca fatur; jam animo Dynastæ illapsus eum ad mitiora flexerat. Itaq. interiora ipsi ad aurem

105

soli sua revelat, quæ monstra domo foveat, edocet, promittit facturum sese, ut bestias tartareas oculis contueatur. 3. Pavore conterritus hæsitabat Princeps: tribunos accersit; quibus coram ex Sancto percunctatur: eccunde talia nosset, quæ monstra loquebatur? Quid facto opus, ne in perniciem ruerent ipso die illi paratam? Cui Sanctus: *Agite, factis loquar magis, quam verbis: auribus simul, et oculis dicta dabo: tantum, Princeps, jube accersiri huc cunctos, adesseque coram, quos castro hoc tuo contines.* Dictum, factum: Adstant omnes, solas præter Domicellas: quæ nimias excusabant occupationes suas, quas fingebant. Vocantur: renuunt. Tunc *Ite*, dicit Dominicus *in Nomine Sanctissimæ Trinitatis; perque ipsius virtutem Psalterii, quod prædico, sic mando cunctis, ut huc se protinus sistant.* Interim coro-

---

[286] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "manifesto".**

[287] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "dicit",**

[288] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "is" (ten).**

1. Wyruszył więc w drogę wraz ze współbraćmi. Gdy tylko zbliżył się do zamku (nie ośmielam się wymienić nazwy tego miejsca jedynie ze względu na jego obecnych mieszkańców, którzy z pewnością ubolewaliby nad tym, że okryli się taką niesławą; inaczej mogłoby się wydawać, że i dziś popełnia się tam podobne niegodziwości), tamci wyszli naprzeciw i pojmali ich.

I oto Matka Boża, ukazując się ponownie w sposób widzialny jedynie św. Dominikowi, powiedziała:

„Oto posyłam cię do ludu grzesznego. Już od ponad trzydziestu lat bardzo wielu z nich nie przystępowało do spowiedzi ani nie czyniło pokuty za swoje grzechy; nigdy też nie chcieli słuchać Świętych Tajemnic Bożych (Mszy Świętej). Wszyscy są czarownikami i czcicielami demonów! Trwaj wytrwale, głoś Najświętszy Różaniec, przedstaw im i ukaż piętnaście lekarstw, które przeciwstawiają się piętnastu grzechom. Razem z Bogiem zwyciężysz."

2. Ledwie rozpoczęli drogę, gdy nagle rzuciła się na nich rozwścieczona zgraja. Schwytali ich, związali, uprowadzili, znieważali i bili; demony z niezwykłą wściekłością rzuciły się na nich wszystkich, lecz jeszcze gwałtowniej na samego św. Dominika, którego od dawna darzyły szczególną nienawiścią.

Zaprowadzono więźniów do zamku i z pewnością zostaliby okrutnie zamordowani, gdyby Bóg temu nie przeszkodził.

Święty poprosił o możliwość rozmowy sam na sam z księciem. Gdy tylko się z nim spotkał, wypowiedział zaledwie kilka słów, a już przeniknął do jego serca i skłonił je ku wielkiej łagodności. Następnie wyjawił mu na osobności najskrytsze rzeczy, odsłonił, jakie potwory przebywają w jego domu, i obiecał, że ukaże mu je własnymi oczami.

3. Książę, ogarnięty lękiem, był głęboko wstrząśnięty. Zwołał swoich urzędników wojskowych, a wobec nich zapytał Świętego, skąd wie o potworach, o których mówi, oraz co należy uczynić, aby jeszcze tego samego dnia uniknąć przygotowanej dla nich zguby.

Święty odpowiedział mu:

„Odwagi! Przemówię bardziej czynami niż słowami. Sprawię, że zobaczycie i jednocześnie usłyszycie to, o czym wam powiedziałem. Ty zaś, książę, rozkaż, aby wszyscy, którzy przebywają w twoim zamku, zgromadzili się tutaj."

To, o co prosił św. Dominik, zostało wykonane. Zjawili się wszyscy, z wyjątkiem dwórek, które usprawiedliwiały swoją nieobecność, udając, że mają wiele obowiązków.

Wezwano je ponownie, lecz odmówiły przybycia.

Wówczas św. Dominik powiedział:

„W Imię Najświętszej Trójcy i mocą Najświętszego Różańca, który głoszę, rozkazuję wszystkim, aby natychmiast je tutaj przyprowadzono."

Interim coronae circumstantium inquit: "Sed vos stati viri; S. Crucis signo frontem muniatis, et pectus: credite, horrifica Orci monstra spectabitis".

4. Et jam excussus fertur ad aures clamor ejulantium, seque in alia omnia vertentium nequiquam : vi occulta trahebantur.

Adsunt: DEUM JESUM, Deiparam, Coelitesque dire execratae blasphemant, limphatis similes furiatae.

Imperato larvis silentio; rursum ad caeteros ait: "Signo se quisque Crucis obarmet".

Parent cuncti; at illae nequaquam: quin averse magis saeviebant.

IV. Hic vir Dei ter SS. Hostiam de sinu producit manifestam; et sic inquit:

"1. Adjuro vos oblarvatas Furias inferni per Istum, quem cernitis coram, hisce in manibus: Palam edicite, et confestim; quae, unde, cur huc adestis: tuque nominatim prima harum, superbissima bestia, eloquere".

Illa furens, ineffabiles iras vultu, minasque spirans, truces in diversa oculos distorquet, dirumque infrendens vociferatur:

"Maledicta dies, quae huc te stetit.

Maledicta sit illa cum Filio; quae huc emisit.

Sic, heu, una hora tot annorum conatus nostros corrumpet?

Cogor, heu, heu, prodere secretum cogor *vestrum, o mundi Principes; Nos [nos]*[289] *infandi cacodaemones sumus: hosce astites annis jam plurimis dementavimus; vastitatem late, caedesque per eos fecimus: et heu*[290]*!, hoc ipso die hos in aquas praecipitaturae fueramus, in Orco nobiscum coenaturos.

Sciunt: stant paratae naves, ad oppositam eis aquas terram hostiliter a quingentis istis depopulandam.

At hodie nostri erant, deditique*[291] *nobis, mediis in undis submergendi".

2. *"Cur*, quaerit Sanctus, *non id citius patrastis?".*

Et illa: *"Facultas, heu, non voluntas deficiebat*[292]*".*

Sciscitanti: *"Ecquid ita?".*

Subjecit: *"Sat audisti: quid nos torques amplius?".*

co, sic mando cunctis, ut huc se protinus sistant. Interim coronæ circumstantium inquit: *Sed vos state viri; S. Crucis signo frontem muniatis, et pectus: Credite, horrifica Orci monstra spectabitis.* 4. Et jam excussus fertur ad aures clamor ejulantium, seque in alia omnia vertentium nequiquam: vi occulta trahebantur. Adsunt: Deum, Jesum, Deiparam, Cœlitesque dire execratæ blasphemant, limphatis similes furiatæ. Imperato larvis silentio; rursum ad cœteros ait: *Signo se quisque Crucis obarmet.* Parent cuncti; at illæ nequaquam: quin aversæ magis sæviebant.

IV. Hic vir Dei ter SS. Hostiam de sinu producit manifestam; et sic inquit. 1. *Adjuro vos oblarvatas Furias inferni per Istum, quem cernitis coram, hisce in manibus: Palam edicite, et confestim; quæ, unde, cur huc adestis: tuque nominatim prima harum, superbissima bestia, eloquere.* Illa furens, ineffabiles iras vultu, minasq. spirans, truces in diversa oculos distorquet, dirumque infrendens vociferatur: *Maledicta dies, quæ huc te stetit. Maledicta sit illa cum Filio; quæ huc emisit. Sic, heu, una hora tot annorum conatus nostros corrumpet? Cogor, heu, heu, prodere secretum cogor vestrum, o mundi Principes; Nos infandi cacodæmones sumus: hosce astites annis jam plurimis dementavimus; vastitatem late, cædesque per eos fecimus: et heu; hoc ipso die hos in aquas præcipitaturæ fueramus, in Orco nobiscum cœnaturos. Sciunt: stant paratæ naves, ad oppositam eis aquas terram hostiliter a quingentis istis depopulandam. At hodie nostri erant, deditique nobis, mediis in undis submergendi.* 2. *Cur,* quærit Sanctus, *non id citius patrastis?* Et illa: *Facultas, heu, non voluntas deficiebat.* Sciscitanti: *Ecquid ita?* Subjecit. *Sat audisti: quid nos torques amplius?* Cui *volo*, inquit, *et jubeo*

---

[289] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: "nos".**

[290] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "eheu".**

[291] **W wydaniu z 1691 roku występuje wskutek błędu drukarskiego: "dedit que".**

[292] **W wydaniu z 1691 roku występuje wskutek błędu drukarskiego: "defiebat".**

Tymczasem zwrócił się do zgromadzonych wokół niego i powiedział:

„A wy, ludzie, będziecie tak stać bezczynnie? Uczyńcie znak Krzyża Świętego na czole i na piersi oraz miejcie wiarę, a ujrzycie straszliwe Potwory Piekła.”

4. Wówczas wyprowadzono ich siłą. Ze wszystkich stron rozlegały się krzyki tych, którzy głośno zawodzili i usiłowali uciekać, lecz daremnie, gdyż jakaś niewidzialna moc ciągnęła ich z powrotem.

I oto ukazały się. Bluźniły, miotając przekleństwa przeciw Bogu, Jezusowi, Matce Bożej i Świętym, szalejąc niczym opętane.

Św. Dominik nakazał czarownicom zamilknąć, a następnie ponownie zwrócił się do otaczających go ludzi: „Niech każdy uzbroi się Znakiem Krzyża Świętego.” Wszyscy byli posłuszni, lecz tamte bynajmniej nie – przeciwnie, wpadły w jeszcze większą wściekłość i nienawiść.

IV. Mąż Boży wyjął zza piersi Przenajświętszą Hostię i ukazał ją wszystkim, mówiąc:

1. „Przysięgam na Tego, którego widzicie rzeczywiście obecnego w tej Hostii, którą trzymam w swoich rękach, że wy, które tu jesteście, jesteście piekielnymi demonicznymi Furiami. Teraz natychmiast i publicznie oznajmijcie:

Kim jesteście? Skąd przybywacie? Dlaczego tu jesteście?

A ty szczególnie, najpyszniejsza Bestio, pierwsza spośród nich, przemów.”

Ona zaś, ogarnięta furią, wykrzywiając twarz w straszliwym gniewie i groźbach, przewracając dzikimi oczami we wszystkie strony, ryknęła z ogromną zaciekłością: „Niech będzie przeklęty dzień, w którym tu przybyłeś!

Niech będzie przeklęta Ta wraz ze swoim Synem, która pozwoliła ci tu przyjść!

Biada nam! Jak to możliwe, że jedna jedyna godzina zniweczyła nasze wysiłki tylu lat?

Biada! Biada! Jestem zmuszona zdradzić naszą tajemnicę, o światowe Księżniczki! My... my jesteśmy ohydnymi demonami!

Od bardzo wielu lat doprowadzaliśmy do szaleństwa tych, którzy tu stoją. Za ich pośrednictwem dokonywaliśmy wszędzie rzezi.

I właśnie dzisiaj mieliśmy strącić ich do wód, pogrążając ich w błocie piekła.

Wiedzieli oni, że okręty są już gotowe, aby wraz z pięciuset ludźmi bezlitośnie złupić krainę po drugiej stronie morza.

Dzisiaj jednak byliby już nasi i całkowicie nam poddani, gdyż utonęliby w morskich falach.”

2. Święty zapytał: „Dlaczego nie uczyniliście tego wcześniej?”

A ona odpowiedziała: „Biada nam! Brakowało nam jedynie sposobności, nie woli!”

On zaś zapytał dalej: „Dlaczego więc tak się stało?”

Ona odpowiedziała: „Dość już usłyszałeś! Dlaczego jeszcze nas dręczysz?”

Cui: *"Volo*, inquit, *et jubeo per Virtutem Christi: edicito"*.

Furia: *"Heu, heu*, ejulabat, *falsa illa Cantilena MARIAE Mulieris Judaicae semper hoc impedivit: Hi enim omnes, justu Principis omni die Salutabant Illam"*.

Et Sanctus: *"Quantum orabant?"*.

Illa: *"Quantum tu praedicas Psalterium Inimicae nostrae"*.

3. Instanti S. Dominico: *"Unde istud didicerant?"*.

Responsat: *"Nosti.*

Quid*[293] *quaeritas?

Heu, per id antiquum est oraculum, orbe toto receptum olim: at arte nostra pene sopitum.

Tu nunc in pernicem id nostram instauras.

Portant id quidem, hodieque ex antiquo gestant, et demussitant multi: verum quid faciant, ignorant.

***Parens istius Principis, inimicus noster, cum a puero garrire id*[294] *coegit: unde illi* insuevit; quantisvis sese facinoribus obstringeret: nec ullum voluit commilitonem, qui non idem portaret secum, et oraret.**

Hodie vero, ob apparatum in procinctu necessarium, orare nondum valuerunt.

Sic nobis patebat inermes: haustu uno, hic undae, flammae isthic, perissent".

Ad quae S. Dominicus: "Exorta haec veritas est.

Securi credite viri: ego affirmo.

Sed advertite: Si vis ea Psalterii fuit apud sceleratos: quanta apud justos pollere Psalterium existimandum est?".

4. Illae multa frementes, ac quiritantes contendunt, ut dictis contentus hinc eas facessere sinat: simul genua humi demissa ponunt, abitum precatae.

Neque tamen adhuc muliebris formae larvas, adusque miraculum formosissimas, posuerant: nisi quod cedere compulsae tam miserandum induissent vultum; ut aspectu, gesto, mistoque gemitibus planctu, virorum quamvis ferrea pectora, ad commiserationem ac fletum quoque emollirent.

Hi enim ipsi ad terram supplices S. Dominico facti, deprecantur: eas Sacra Numinis Praesentia tam immaniter cruciatas, poenis absolveret, abscedere permissas.

***"Sunt tamen*, ajebant, *res bonae, et valdo amabiles: et viris supra humanam aestimationem solatiosae, et obsequiosae"*.**

audisti : quid nos torques amplius ? Cui *volo*, inquit, *et jubeo per Virtutem Christi : edicito.* Furia, *heu, heu,* ejulabat: *Falsa illa Cantilena Mariæ Mulieris Judaicæ semper hoc impedivit: Hi enim omnes, jussu Principis omni die salutabant illam.* Et Sanctus : *Quantum orabant ?* Illa : *Quantum tu prædicas Psalterium inimicæ nostræ.* 3. Instanti S. Dominico : unde istud didicerant ? Responsat: *Nosti. Quid quæritas? Heu, per id antiquum est oraculum, orbe toto receptum olim : at arte nostra pene sopitum. Tu nunc in pernicem id nostram instauras. Por-*

106

tant id quidem, hodieque ex antiquo gestant, et demussitant multi: verum quid faciant, ignorant. Parens istius Principis, inimicus noster, cum a puero garrire id coegit: unde illi insuevit ; quantisvis sese facinoribus obstringeret : nec ullum voluit commilitonem, qui non idem portaret secum, et oraret. Hodie vero, ob apparatum in procinctu necessarium, orare nondum valuerunt. Sic nobis patebat inermes: Haustu uno, hic undæ, flammæ isthic, perissent. Ad quæ s. Dominicus: *Exorta hæc veritas est. Securi credite viri: ego affirmo. Sed advertite: Si vis ea Psalterii fuit apud sceleratos: quanta apud justos pollere Psalterium existimandum est?* 4. Illæ multa frementes, ac quiritantes contendunt, ut dictis contentus hinc eas facessere sinat: simul genua humi demissa ponunt, abitum precatæ. Neque tamen adhuc muliebris formæ larvas, adusque miraculum formosissimas, posuerant : nisi quod cedere compulsæ tam miserandum induissent vultum ; ut aspectu, gestu, mistoque gemitibus planctu, virorum quamvis ferrea pectora, ad commiserationem, ac fletum quoque emollirent. Hi enim ipsi ad terram supplices s. Dominico facti deprecantur: eas sacra Numinis præsentia tam immaniter cruciatas, pœnis absolveret, abscedere permissas. *Sunt tamen*, ajebant, *res bonae, et valde amabiles: et viris supra humanam aestimationem solatiosae, et obsequiosae.*

---

[293] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Qui" (dlaczego).**

[294] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "id".**

Do niej zaś powiedział: „Chcę tego i rozkazuję ci mocą Chrystusa: powiedz to publicznie!”

Furia, wyjąc, odpowiedziała: „Biada nam! Biada! Fałszywa pieśń Maryi, owej Żydowskiej Niewiasty, zawsze nam w tym przeszkadzała, gdyż wszyscy oni, z rozkazu Księcia, każdego dnia Ją pozdrawiali.”

Święty zapytał: „Ile razy Ją pozdrawiali?”

A ona odpowiedziała: „Tyle razy, ile ty głosisz w swoim Różańcu naszej Nieprzyjaciółki.”

1. Św. Dominik nalegał dalej: „Gdzie się tego nauczyli?”

Ona odrzekła: „Nie wiem. Dlaczego tak usilnie o to pytasz?

Biada nam! To przez tę starożytną modlitwę, niegdyś znaną na całym świecie, lecz niemal wygasłą wskutek naszych podstępów.

Ty jednak na nowo ją rozpaliłeś na naszą zgubę.

Wielu ludzi nosi przy sobie Koronkę Różańcową i dziś, podobnie jak dawniej, ceni ją oraz odmawia po cichu.

Naprawdę jednak nie wiedzą, co czynią.

Ojciec tego Księcia, naszego nieprzyjaciela, zmuszał go już od dzieciństwa do jej odmawiania, dlatego pozostał mu ten zwyczaj.

Choć był winny wielkich zbrodni, nakazał jednak, aby każdy żołnierz nosił przy sobie Koronkę Różańcową i ją odmawiał.

Dzisiaj zaś, zajęci przygotowaniami do wojny, nie zdążyli jeszcze się pomodlić. Dlatego, pozbawieni ochrony Różańca, byli wobec nas bezbronni.

Utonęliby w morskich falach, a potem trafiliby tam, pośród ognia piekielnego.”

Na te słowa święty Dominik powiedział: „Prawda wyszła na jaw.

Wierzcie więc z całą pewnością, o ludzie – ja to potwierdzam.

Posłuchajcie teraz: skoro taka była moc Najświętszego Różańca wobec ludzi niegodziwych, o ileż większą moc, jak sądzicie, posiada on wobec sprawiedliwych?”

4. One zaś, wyjąc i błagając, usilnie prosiły, aby zadowoliwszy się tym, co powiedziały, pozwolił im odejść.

Jednocześnie padły na kolana, całkowicie przygnębione, błagając go, aby pozwolił im się oddalić.

Czarownice jednak wciąż nie zrzuciły masek kobiecej postaci i były zdumiewająco piękne.

Pragnąc skłonić go do wypuszczenia ich, przybrały następnie oblicze tak pełne boleści, że ich zapłakany wygląd, połączony z jękami, poruszył aż do łez nawet najtwardsze serca obecnych tam ludzi.

Ci bowiem, upadając błagalnie na ziemię, usilnie prosili świętego Dominika, aby uwolnił je od tych cierpień, których doznawały z powodu świętej obecności Mocy Bożej, i pozwolił im odejść.

Mówili bowiem: „Przecież są dobre i bardzo miłe, zawsze życzliwe i pełne szacunku dla ludzi oraz godne podziwu ponad ludzkie wyobrażenie.”

V. Hisce vero S. Dominicus nimium quanto Dei zelo succensus exclamat: *"O vos insensatos et stultos corde ad credendum, parumne adhuc pericula agnoscitis vestra?*

Parum adeo scelerum vos poenitet vestrorum, pudetque: ut criminum et discriminum tantorum machinatrices paessimas[295] nondum Diris dirus[296] execremini?

Ego faxim cum Deo, ut continuo vester ille adversum eas amor, animusque in vobis stirpitus elidatur.

Quapropter vobis in Nomine JESU, ejusque Matris Psalterio praecipio; state viri, nec cedite loco, dum conspecta oculis horum immani monstrorum obscenitate[297], sortem ipsi vestram miseremini.

Vos autem tartarea portenta, ferae pessimae, larvis ocyus positis in sua quaeque figura, hisce, quales estis malitia, vos aspectabiles exibete[298].

Ita, inquam, vobis in Virtute Domini nostri JESU CHRISTI praesentis, et Psalterii sui, praecipio".

2. Et ecce; dicto citius adstant Bestiarum Monstra, orco ipso tetriora.

Ac nisi Divina Virtus singularis spectantibus robur suffecisset; prae horrore spectrorum, clamore, ac foetore exanimes corruissent.

"Nunc*, urgebat vir divinus, *dicite, jubeo, eccur, et quaenam estis quindenae?

Tuque princeps superbissima bestiarum, edic prima".

Illa rugitu immani excusso, tantum non animas e corporibus pene evulsisset: *"Nos*, erugit, *heu!, sumus quindecim inferni Reginae, orbis seductrices: et hujus inprimis insidiatrices Principis: ut qui sanguinis est Regii vir, ac Imperialis: opportunum nostris conatibus instrumentum, ad gentes plures nostram in nassam pertrahendas: fidei Christianae diminuendae.*

Neque infeliciter: sed hactenus.

Ipsis tamen magis, eorumque similibus praestigiatoribus imperitamus.

Neque Astrologi nos ignorant vel aspernantur.

Quae prognostica se fari vera ex astris fingunt: ea nostris ab illusionibus comminiscuntur".

Multaque effutiebat alia, quibus fascinent Principes, bella serant[299], malaque sexcenta machinentur.

3. Stabant interim caeterae tales forma, quales malitia, scelerum magistrae.

Ad quas S. Dominicus: *"Auferte vos hinc protinus, inque ima ruite tartara".*

V. Hisce vero s. Dominicus nimium quanto Dei zelo succensus exclamat: *O vos insensatos, et stultos corde ad credendum, Parumne adhuc pericula agnoscitis vestra? Parum adeo scelerum vos pœnitet vestrorum, pudetque: ut criminum, et discriminum tantorum machinatrices paessimas nondum Diris dirus execremini? Ego faxim cum Deo, ut continuo vester ille adversum eas amor, animusque in vobis stirpitus elidatur. Quapropter vobis in Nomine Jesu, ejusque Matris Psalterio praecipio; state viri, nec cedite loco, dum conspecta oculis horum immani monstrorum obscenitate, sortem ipsi vestram miseremini. Vos autem tartarea portenta, ferae pessimae, larvis ocyus positis in sua quaeque figura, hisce, quales estis malitia, vos aspectabiles exibete. Ita, inquam, vobis in virtute Domini nostri Jesu Christi praesentis, et Psalterii sui, praecipio.* 2. Et ecce; dicto citius adstant bestiarum monstra, orco ipso tetriora. Ac nisi divina virtus singularis spectantibus robur suffecisset; præ horrore spectrorum, clamore, ac fœtore exanimes corruissent, nunc urgebat vir divinus: *Dicite, jubeo, eccur, et quaenam estis quindenae? Tuque princeps superbissima bestiarum edic prima.* Illa rugitu immani excusso, tantum non animas e corporibus pene evulsisset: *Nos*, erugit, *heu; sumus quindecim inferni Reginae, Orbis seductrices: et hujus inprimis insidiatrices Principis: ut qui sanguinis est Regii vir, ac Imperialis: opportunum nostris conatibus instrumentum, ad gentes plures nostram in nassam pertrahendas: fidei Christianae diminuendae. Neque infeliciter: sed hactenus. Ipsis tamen Magis, eorumque similibus praesti-*

107

giatoribus imperitamus. Neque Astrologi nos ignorant, vel aspernantur. Quae prognostica se fari vera ex astris fingunt; ea nostris ab illusionibus comminiscuntur. Multaque effutiebat alia, quibus fascinent Principes, bella serant, malaque sexcenta machinentur. 3. Stabant interim cæteræ tales forma, quales malitia, scelerum magistræ. Ad quas s. Dominicus: *Auferte vos hinc protinus, inque ima ruite tartara.* Illæ in fumum, inque tetrum a-

---

[295] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "pessimas".**

[296] **W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "dirius" (bardziej okrutny).**

[297] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "obscoenitate".**

[298] **W wydaniu z 1691 roku ostatnia litera słowa jest nieczytelna i występuje: „exhibet.".**

[299] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "ferant".**

V. Wówczas św. Dominik, pełen gorliwości o chwałę Bożą, powiedział do nich:

1. „O ludzie nierozumni i ociężali sercem w wierze! Czyż jeszcze nie pojęliście dostatecznie, jak wielkie grozi wam niebezpieczeństwo? Czy jeszcze nie żałujecie dostatecznie swoich niegodziwości i nie wstydzicie się nadal wychwalać owych zgubnych Furii, najgorszych sprawczyń tylu zbrodni i nieszczęść?

Ja zaś, z pomocą Boga, usiłowałem wyrwać z samych korzeni waszą miłość i przywiązanie do nich.

Dlatego rozkazuję wam w Imię Jezusa i za wstawiennictwem Najświętszego Różańca Jego Matki: bądźcie mężni, o ludzie, i nie oddalajcie się stąd, dopóki, ujrzawszy ogromną ohydę tych Potworów, sami nie ulitujecie się nad własnym losem.

Wy zaś, Piekielne Potwory, najgorsze Bestie, zrzućcie teraz maski wszystkich swoich postaci i ukażcie się im takimi, jakimi naprawdę jesteście w swojej nikczemności.

Tak mówię i tak wam rozkazuję mocą naszego Pana Jezusa Chrystusa, który jest tutaj obecny, oraz mocą Jego Najświętszego Różańca."

2. I oto natychmiast ukazały się Potwory – Bestie straszniejsze niż samo piekło.

Gdyby szczególna moc Boża nie umocniła tych, którzy na nie patrzyli, padliby martwi z przerażenia wobec grozy, ryku i odoru piekielnych Bestii.

A mąż Boży nie pozwalał im odetchnąć i rzekł:

„Teraz rozkazuję wam: powiedzcie, kim jesteście i co tutaj czynicie, wy piętnaście? A ty, najpyszniejsza księżno Bestii, przemów pierwsza."

Ona zaś, wydawszy potężny ryk, tak straszliwy, jakby miał wyrwać dusze z ludzkich ciał, zawołała:

****„Biada nam! Jesteśmy piętnastoma Królowymi Piekła, uwodzicielkami świata i tymi, które zastawiały sidła na tego Księcia, aby – jako człowiek królewskiej i cesarskiej krwi – stał się odpowiednim narzędziem dla naszych zamiarów i pociągnął liczne narody do naszej sieci, doprowadzając do upadku wiary chrześcijańskiej. I aż do tej chwili odnosiliśmy w tym powodzenie.**

Sprawujemy również władzę nad czarownikami i kuglarzami oraz nad wszystkimi im podobnymi.

Nawet astrologowie są nam posłuszni i wierzą naszym podszeptom. Ich przepowiednie, które podają za prawdy zapisane w gwiazdach, są w rzeczywistości wymysłem naszych podstępów."

I opowiadała jeszcze bardzo wiele o innych oszustwach, za pomocą których zwodzili książąt, wzniecali wojny i knuli niezliczone nieszczęścia.

3. Tymczasem pozostałe Bestie, nauczycielki wszelkiej nieprawości, stały nieruchomo, podobne do siebie zarówno z wyglądu, jak i pod względem swojej złości. Wówczas św. Dominik powiedział do nich:

„Natychmiast odejdźcie stąd i strąćcie się w najgłębsze czeluście piekła."

Illae in fumum, inque tetrum abiere foetorem, incitae ocyus: simul arreptas e statione naves cum armis; mersas sub undis condunt has, illas flammis excitatis hauriunt: reliquarum exercitu copiarum illuc adstante, ad spectaculum prope expectorato.

VI. 1. Dux autem[300] ipse, omissa excursionis faciendae[301] cura, ictus horrore, una cum praedonum manu (qui plures quingentis aderant) sancto accidunt supplices, sibi, quaeque vellet, imperari orant, adderetque monita salutis; et coepta firmaret: imperata sese facturos omnia.

2. Verum ille hoc tantum: *"Sacra vos ex homologesi expiate viri: male suetis abstinete flagitiis, et[302] assuescite bonis.*

Caeterum laudate Dominum JESUM, et Matrem Ejus Virginem, Ipsorum in Psalterio".

Sique conversos reliquo diei respirare permisit.

Stabant enim attoniti, tremefactique omnes, nec animi, vel corporis sat potentes.

Et sat erat Dominico, tantum uno vidisse die, audisse reos, ac peregisse Deum[303].

3. Die posteri[304] rursum convocati adsunt frequentissimi ad S.[305] Dominicum, qui sermone longo, spectatorum inferni monstrorum species, partes ac proprietates exponit: ut subjecta docent.

Quorum sub finem fit attestata visio.

scelerum magistræ. Ad quas s. Dominicus: [illegible] *tinus, inque ima ruite tartara.* Illæ in fumum, inque tetrum abiere fœtorem, incitæ ocyus: simul arreptas e statione naves cum armis; mersas sub undis condunt has, illas flammis excitatis hauriunt: reliquarum exercitu copiarum illuc adstante, ad spectaculum prope expectorato.

VI. 1. Dux autem ipse, omissa excursionis faciendæ cura, ictus horrore, una cum prædonum manu (qui plures quingentis aderant) Sancto accidunt supplices, sibi, quæque vellet, imperari orant, adderetque monita salutis; et cœpta firmaret: imperata sese facturos omnia. 2. Verum ille hoc tantum: *Sacra vos ex homologesi expiate viri: male suetis abstinete flagitiis, assuescite bonis. Cæterum laudate Dominum Jesum, et Matrem ejus Virginem, ipsorum in Psalterio.* Sicque conversos reliquo diei respirare permisit. Stabant enim attoniti, tremefactique omnes, nec animi, vel corporis sat potentes. Et sat erat Dominico, tantum uno vidisse die, audisse reos, ac peregisse Deum. 3. Die posteri rursum convocati adsunt frequentissimi ad s. Dominicum, qui sermone longo, spectatorum Inferni monstrorum species, partes, ac proprietates exponit: ut subjecta docent. Quorum sub finem fit attestata visio.

---

[300] **W wydaniu z 1691 roku występuje: aut".**
[301] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "faciundae".**
[302] **„Et" — brakuje w wydaniu z 1847 roku.**
[303] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "diem" (dzień).**
[304] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "postero" (następny).**
[305] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "S.".**

Zniknęły one w kłębach dymu z zadziwiającą szybkością, pozostawiając po sobie straszliwy odór. Wówczas wypłynęli z portu na okrętach pełnych broni, a wyrzuciwszy ją do fal morskich, zatopili ją na zawsze. Następnie podpalili swoje statki i spalili je na oczach pozostałego wojska, które stało poza portem, całkowicie wstrząśnięte tym, co ujrzało.

VI. 1. Sam dowódca, ogarnięty grozą, porzucił wszelkie zamiary planowanego napadu. On wraz z całą swoją bandą rozbójników (liczącą ponad pięciuset ludzi) padli do stóp świętego, błagając go, aby nakazał im wszystko, co uzna za stosowne, udzielił im wskazań prowadzących do zbawienia, i zapewnili go, że wypełnią wszystko, co im rozkaże.

2. On zaś wydał im tylko takie polecenie:

„Ludzie, oczyśćcie świątynie waszych dusz przez spowiedź, porzućcie haniebne czyny, których dotąd się dopuszczaliście, i przyzwyczajajcie się do czynienia dobra. A nade wszystko wysławiajcie Pana Jezusa i Jego Dziewiczą Matkę przez odmawianie Ich Różańca.”

Następnie pozwolił nawróconym odpocząć przez pozostałą część dnia.

Byli bowiem oszołomieni i drżący, gdyż nie mieli jeszcze dość sił ani duchowych, ani cielesnych.

Dla Dominika było już wystarczającą pociechą to, że w ciągu jednego dnia ujrzał tak wielkie dzieło: wysłuchał grzeszników i wypełnił Wolę Bożą.

3. Nazajutrz ponownie ich zgromadzono i znowu bardzo licznie przybyli do świętego Dominika. Wygłosił on wtedy długie kazanie, opisując wygląd, postać i właściwości potworów piekielnych, które oni widzieli, zgodnie z tym, co zostanie przedstawione w dalszej części.

Na zakończenie tego nauczania miała miejsce wizja stanowiąca potwierdzenie jego słów.

CAPUT IV.
De XV Lacunis, seu Bestiis inferni, ac vitiis: cum attestatione Visionis.

SERMO III S. DOMINICI[306]

THEMA Psalm. CL
Laudate Deum in Psalterio, etc.

Filii Dei bellatores mundi: heu!, diu filii diaboli, velut luce clarius oculis vestris conspicati fuistis.

Sed vestra[307] ii voluntate, fraudeque daemonum extitistis: natura tamen et Creatione, Redemptione et Conservatione, filii Dei.

Date nunc aures mihi, animosque precor: qui nescientes Principi vestro obedistis, ad Psalterium Deiparae Virginis quotidie persolvendum, et me nunc, in nomine SS. Trinitatis ac Mariae ad vos informandos huc misso, discite: quemadmodum, et quibus malis deprecandis, idem rite peroretis.

Hoc primum scitote velim: summa scelerum esse omnium capita quindena: quibus adhuc mancipati servistis[308].

Nunc vero, (quae Dei miserentis est gratia) per Mariae Psalterium, ex iis vos ejecistis; de caetero, si volueritis, immunes futuri.

Atque ea quidem, ut quindecim sunt numero: ita quindenis quoque Fontibus Gratiae, ex Angelica Salutatione promanantibus, adversantur.

Ter quinas ordine terno proponam, et exequar cum Deo.

CAPUT IV.

De XV. Lacunis, seu Bestiis inferni, ac vitiis: cum attestatione Visionis.

SERMO III. S. DOMINICI

Thema. Psalm. CL.

Laudate Deum in Psalterio, etc.

Filii Dei bellatores mundi: heu, diu filii diaboli, velut luce clarius oculis vestris conspicati fuistis. Sed vestra ii voluntate, fraudeque dœmonum extitistis: natura tamen, et Creatione; Redemptione, et Conservatione, filii Dei. Date nunc aures mihi, animosque precor: qui nescientes Principi vestro obedistis, ad Psalterium Deiparæ Virginis quotidie persolvendum, et me nunc, in nomine SS. Trinitatis, ac Mariæ ad vos informandos huc misso, discite: quemadmodum, et quibus malis deprecandis, idem rite peroretis. Hoc primum scitote velim: summa scelerum esse omnium capita quindena: quibus adhuc mancipati servistis. Nunc vero, (quæ Dei miserentis est gratia) per Mariæ Psalterium, ex iis vos ejecistis; de cœtero, si volueritis, immunes futuri.

108

Atque ea quidem, ut quindecim sunt numero: ita quindenis quoque Fontibus Gratiæ, ex Angelica Salutatione promanantibus, adversantur. Ter quinas ordine terno proponam, et exequar, cum Deo.

---

[306] W wydaniu z 1691 roku zdanie brzmi: „SERMO III S. DOMINICI XV LACUNIS seu Bestiis inferni, ac vitiis: cum attestatione Visionis".

[307] W wydaniu z 1691 roku występuje: "vestrapte".

[308] W wydaniu z 1691 roku występuje: "serviistis".

ROZDZIAŁ IV

Potwierdzona wizja piętnastu Otchłani, czyli piętnastu Bestii Piekła

TRZECIE KAZANIE ŚWIĘTEGO DOMINIKA

Temat: Psalm 150: „Chwalcie Boga w psalmach...”

O synowie Boży, wy, którzy przez długi czas byliście – niestety – synami diabła, oślepieni jego fałszywym światłem, teraz jesteście Żołnierzami Boga na tym świecie.

Choć dobrowolnie wpadliście w sidła szatana, pozostajecie jednak dziećmi Boga przez naturę, stworzenie, odkupienie i przeznaczenie do zbawienia.

Posłuchajcie mnie teraz i błagam wasze serca: wy bowiem, sami o tym nie wiedząc, okazaliście posłuszeństwo waszemu Wodzowi, Chrystusowi, odmawiając już każdego dnia Najświętszy Różaniec Najświętszej Maryi Panny, Matki Bożej.

Ja zaś zostałem posłany do was w Imię Przenajświętszej Trójcy i Najświętszej Maryi Panny, aby nauczyć was właściwie odmawiać ten Najświętszy Różaniec; poznajcie więc, w jaki sposób należy go odmawiać oraz przed jakimi rodzajami zła chroni on człowieka, wyzwalając go od wszelkiego zła.

Przede wszystkim pragnę, abyście wiedzieli jedno: istnieje piętnaście głównych źródeł wszelkiego zła, którym aż dotąd służyliście jak niewolnicy.

Teraz jednak – i jest to łaska Boga Miłosiernego – dzięki Najświętszemu Różańcowi Maryi oddaliliście się od nich. Jeśli wytrwacie, odtąd będziecie wolni.

Tak jak jest ich piętnaście, tak też przeciwstawia się im piętnaście Źródeł Łaski, wypływających ze słów modlitwy Zdrowaś Maryjo.

Z pomocą Boga przedstawię i omówię kolejno trzy grupy po pięć, odpowiadające trzem częściom Różańca.

I. QUINQUAGENA IN PSALTERIO

1. LACUNAE BESTIA, LEO SUPERBIAE EST.

In hac oberrat mundus per Arrogantiam, Vanamgloriam[309] et excellenti appetitum, mente, voce, et operatione.

Contrarius illi Fons Gratiae Psalticus in Angelicae Salutationis consistit voce: AVE.

Superbi enim sunt maximo cum VAE Maledictionis.

Quae si in Coelitum quenquam, cadere posset: de coelo eos continuo proturbaret in Orcum.

Cui si vel pars minima turpitudinis, ac immanitatis cerni oculis posset: horrorem inquam, quin praesentem mortem cuivis, orbique toti inferre valeret.

BESTIA Lacunae hujus, daemon est SUPERBIAE.

Quam LEONIS igniti specie estis conspicati: flammas **oculis spirantem sulphureas.**

Dentibus, ***ac*** **Unguibus** ***ferreis saeviter armatam.***

Alas ***ea[310] vibrat[311] serpentinas, ut cujus*** **pennae** ***singulae singuli serpentes essent virulenti, et igniti.***

Pennarum autem **flocci** ***quilibet lacertae essent totidem, tam acris veneni, ut in[312] solo visu, quamvis procul videntem enecarent.***

Halitus ***ejus scintillas cum sulphure proflabat: quarum singulae tales ac tantae: ut quaevis correptam provinciam totam miscere flammis, et haurire posset.***

Nemo videt eam, et vivit: nisi[313] quae Dei ipsum virtus tueatur.

Experti nostis: neque tamen sat, vel pervidistis [aut pernovistis][314] monstrum hoc.

Et vero quis potens[315] est?

Nam, Augustino teste, mortale crimen minimum, quodcumque[316] supplicium temporale excedit in immensum.

Nimirum quanto corporea spiritalibus superantur universa.

Quare **Laudate Deum in Psalterio,** ***ut ab ista Superbia liberi vivatis Deo, humilibus consentientes.***

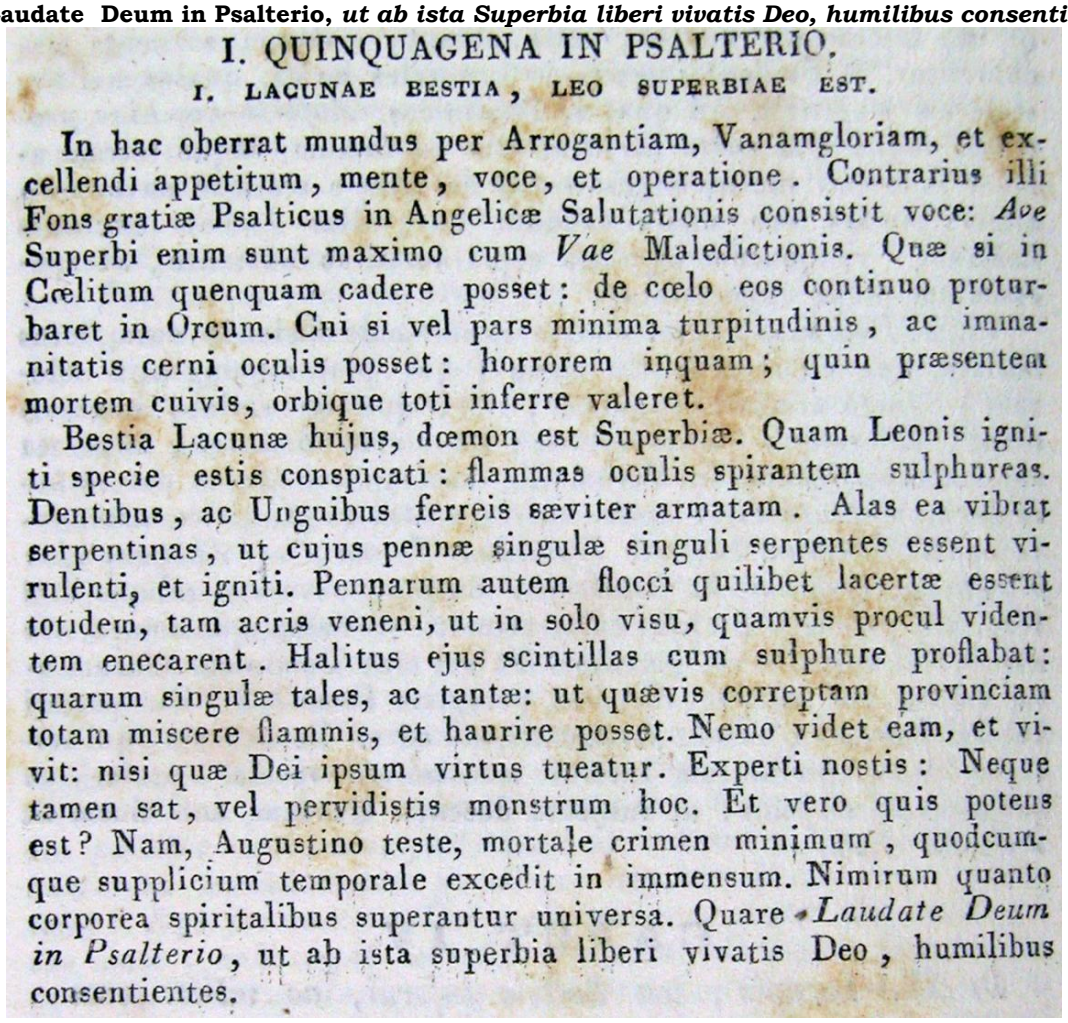

I. QUINQUAGENA IN PSALTERIO.

I. LACUNAE BESTIA, LEO SUPERBIAE EST.

In hac oberrat mundus per Arrogantiam, Vanamgloriam, et excellendi appetitum, mente, voce, et operatione. Contrarius illi Fons gratiæ Psalticus in Angelicæ Salutationis consistit voce: *Ave* Superbi enim sunt maximo cum *Vae* Maledictionis. Quæ si in Cœlitum quenquam cadere posset: de cœlo eos continuo proturbaret in Orcum. Cui si vel pars minima turpitudinis, ac immanitatis cerni oculis posset: horrorem inquam; quin præsentem mortem cuivis, orbique toti inferre valeret.

Bestia Lacunæ hujus, dœmon est Superbiæ. Quam Leonis igniti specie estis conspicati: flammas oculis spirantem sulphureas. Dentibus, ac Unguibus ferreis sæviter armatam. Alas ea vibrat serpentinas, ut cujus pennæ singulæ singuli serpentes essent virulenti, et igniti. Pennarum autem flocci quilibet lacertæ essent totidem, tam acris veneni, ut in solo visu, quamvis procul videntem enecarent. Halitus ejus scintillas cum sulphure proflabat: quarum singulæ tales, ac tantæ: ut quævis correptam provinciam totam miscere flammis, et haurire posset. Nemo videt eam, et vivit: nisi quæ Dei ipsum virtus tueatur. Experti nostis: Neque tamen sat, vel pervidistis monstrum hoc. Et vero quis potens est? Nam, Augustino teste, mortale crimen minimum, quodcumque supplicium temporale excedit in immensum. Nimirum quanto corporea spiritalibus superantur universa. Quare *Laudate Deum in Psalterio*, ut ab ista superbia liberi vivatis Deo, humilibus consentientes.

---

309 W wydaniu z 1691 roku występuje: "Vanam gloriam".
310 W wydaniu z 1691 roku brakuje: "ea".
311 W wydaniu z 1691 roku występuje: "vibrabat" (agitava).
312 W wydaniu z 1691 roku brakuje: "in".***
313 W wydaniu z 1691 roku występuje odpowiednik: "ni".
314 W wydaniu z 1847 roku brakuje: "aut pernovistis", obecne w wydaniu z 1691 roku.
315 W wydaniu z 1691 roku występuje odpowiednik: "potis".
316 W wydaniu z 1691 roku występuje: "quodcunque".

PIERWSZA PIĘĆDZIESIĄTKA RÓŻAŃCA
PIERWSZĄ BESTIĄ OTCHŁANI JEST LEW PYCHY

Krąży on po świecie poprzez zarozumiałość, próżną chwałę oraz żądzę wywyższania się w myślach, słowach i czynach.

Przeciwstawia się mu Pierwsze Źródło Łaski Najśw. Różańca, odpowiadające słowu modlitwy Zdrowaś Maryjo: „Ave”.

Pycha jest największym nieszczęściem przekleństwa.

A gdyby grzech pychy mógł pojawić się u któregoś ze Świętych, zostałby on natychmiast strącony z Nieba do piekła.

Gdyby człowiek mógł ujrzeć choć najmniejszą cząstkę przewrotności i złośliwości tej Bestii, twierdzę, że sam jej widok mógłby natychmiast przyprawić o śmierć każdego człowieka na świecie.

Bestią tej Otchłani jest demon Pychy, którego widzieliście pod postacią ognistego Lwa, z którego oczu buchały płomienie siarki, a jego paszcza była uzbrojona w straszliwe żelazne zęby i pazury.

Poruszał skrzydłami podobnymi do węży, gdyż każde jego pióro było jadowitym, płonącym wężem.

Pióra jego skrzydeł składały się z samych bazyliszków, których jad był tak przenikliwy, że zabiłby już samym spojrzeniem każdego, kto ujrzałby je z daleka.

Z jego oddechu wydobywała się siarka wraz z iskrami, z których każda była tak wielka, że jedna tylko mogłaby ogarnąć płomieniami całą prowincję i doszczętnie ją spalić.

Nikt nie może ujrzeć tej Bestii i pozostać przy życiu, jeśli nie nastąpi cud Boży.

Przebywała ona blisko was, lecz nie znaliście jej dostatecznie ani nigdy wcześniej nie widzieliście jej w jej prawdziwej postaci.

A któż zresztą byłby do tego zdolny?

Jak bowiem naucza św. Augustyn, najmniejszy nawet grzech śmiertelny nieskończenie przewyższa wszelkie doczesne cierpienie, tak jak rzeczywistości duchowe przewyższają rzeczywistości cielesne.

Dlatego *wychwalajcie Boga w Najświętszym Różańcu*, abyście żyli z Bogiem, wolni od tej Bestii Pychy, i trwali w zgodzie pośród pokornych.

II. LACUNAE CANIS INVIDIAE EST.

Haec per Odia, sussurrationes, detractiones, de alieno damno gaudium, tristitiam de bono, etc., mundum inficit universum.

Hanc contra Fons patet secundus in Angelica Salutatione, dictus MARIA.

Haec enim, teste S. Maximo, Charitatis Mater est, et Domina: Fons et Ignis Amoris, illuminans pariter et accedens[317].

Ipsa est Seraphin maximus.

At Invidis tenebrae insunt quantae item maximae.

Quarum si vel pars minima in orbe hoc[318] corporaliter existere posset: solem, et astra ablata oculis prorsus obtenebraret: nihil ad eas Aegyptiae tenebrae, seu Cymmeriae[319].

Illa est, quae Tartaro noctem affert, sempiternam.

BESTIA Lacunae hujus, daemon est INVIDIAE, quae speciosissima[320] diu prius mentita puella[321], postea vobis apparuit instar montis CANIS atterrimus.

Cujus* Aures *tetrum vomebant fumum, ob auditum detractionum;* Lingua *furva nimis, putrisque vermibus scatebat, ob ebullientes diffamationes;* Dentes *vero praeacuti, ob improbam mordacitatem.

Posteriora *a[322] foetore et obscoenitate abominabilia: hic pars impili glabricie nuda, isthie pilis obsita spinosis: aculeata omnia.*

His lacerat, foedatque famam insontem[323].

Crines *ejus setosos spectastis: singulos ad instar gladii.*

His o quot, quamque acerbas mortes clam palamque vulgatq[324]; omniaque funestat?

Cauda *rursum arenata intorquebatur: et ejus pili singuli sagittae visebantur: sc[ilicet] ad sagittandum in obscuro rectos corde.*

Pedes *ipsa immanitate immaniores, ac perinde ab* Unguibus *horribiles erant, quorum quilibet gerebat balistam; in obvium quemque percuti[325] paratam.*

Bene Ambrosius: Gressus invidorum sunt ad interficiendum corpora et mentes, ad Deum, Sanctosque maledicendum.

Quare ut ab hac belua[326] liberemini, Laudate Deum in Psalterio.

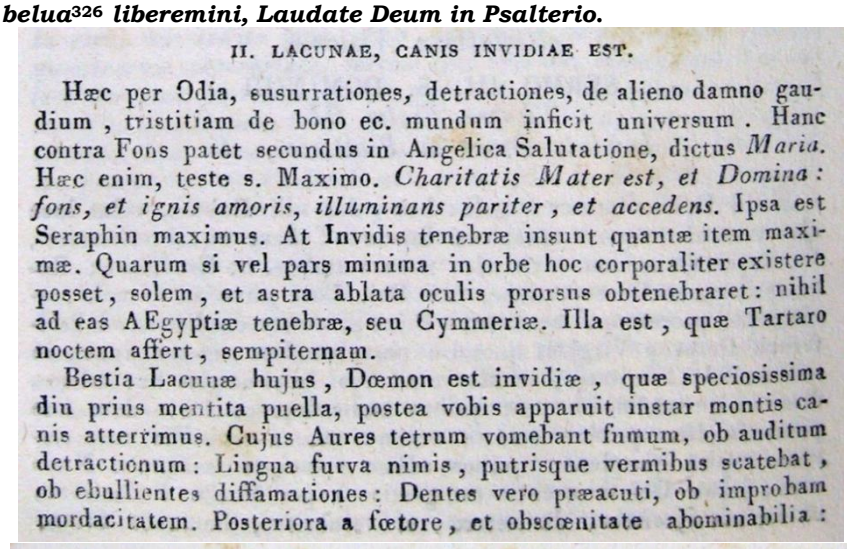

II. LACUNAE, CANIS INVIDIAE EST.

Hæc per Odia, susurrationes, detractiones, de alieno damno gaudium, tristitiam de bono ec. mundum inficit universum. Hanc contra Fons patet secundus in Angelica Salutatione, dictus *Maria.* Hæc enim, teste s. Maximo. *Charitatis Mater est, et Domina: fons, et ignis amoris, illuminans pariter, et accedens.* Ipsa est Seraphin maximus. At Invidis tenebræ insunt quantæ item maximæ. Quarum si vel pars minima in orbe hoc corporaliter existere posset, solem, et astra ablata oculis prorsus obtenebraret: nihil ad eas AEgyptiæ tenebræ, seu Cymmeriæ. Illa est, quæ Tartaro noctem affert, sempiternam.

Bestia Lacunæ hujus, Dœmon est invidiæ, quæ speciosissima diu prius mentita puella, postea vobis apparuit instar montis canis atterrimus. Cujus Aures tetrum vomebant fumum, ob auditum detractionum: Lingua furva nimis, putrisque vermibus scatebat, ob ebullientes diffamationes: Dentes vero præacuti, ob improbam mordacitatem. Posteriora a fœtore, et obscœnitate abominabilia:

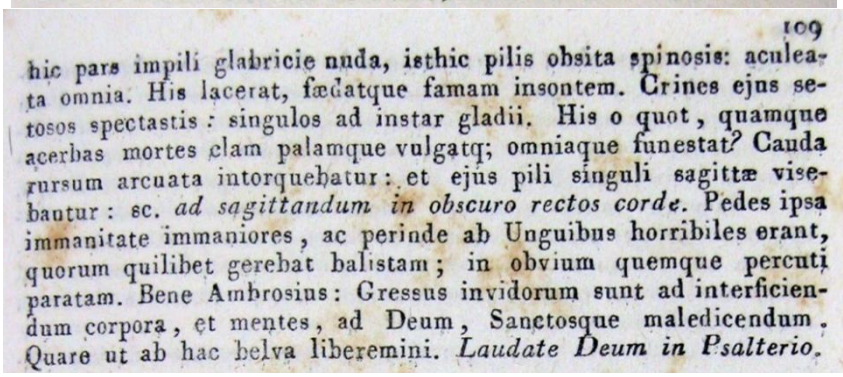

109

hic pars impili glabricie nuda, isthic pilis obsita spinosis: aculeata omnia. His lacerat, fœdatque famam insontem. Crines ejus setosos spectastis: singulos ad instar gladii. His o quot, quamque acerbas mortes clam palamque vulgatq; omniaque funestat? Cauda rursum arcuata intorquebatur: et ejus pili singuli sagittæ visebantur: sc. *ad sagittandum in obscuro rectos corde.* Pedes ipsa immanitate immaniores, ac perinde ab Unguibus horribiles erant, quorum quilibet gerebat balistam; in obvium quemque percuti paratam. Bene Ambrosius: Gressus invidorum sunt ad interficiendum corpora, et mentes, ad Deum, Sanctosque maledicendum. Quare ut ab hac belva liberemini. *Laudate Deum in Psalterio.*

---

[317] **W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "accendens".**
[318] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "hoc".**
[319] **Cymeryjczycy byli legendarnym ludem, który żył na krańcach świata, gdzie nie docierało światło słoneczne.**
[320] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "speciosissimam".**
[321] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "puellam".**
[322] **W wydaniu z 1691 roku występuje: ab".**
[323] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "insontum".**
[324] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "vulgat".**
[325] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "excuti" (colpiti).**
[326] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "bellua"**

DRUGĄ BESTIĄ OTCHŁANI JEST CERBER ZAZDROŚCI.

Bestia ta zatruwa cały świat nienawiścią, szemraniem, oszczerstwami, radością z cudzego nieszczęścia oraz smutkiem z powodu dobra, które spotyka innych, i tym podobnymi występkami.

Przeciwstawia się jej Drugie Źródło Łaski Najśw. Różańca, odpowiadające słowu modlitwy Zdrowaś Maryjo: „Maryja”.

Według św. Maksyma Maryja jest Matką i Królową Miłości; jest Źródłem i Ogniem Miłości, który równocześnie oświeca i przychodzi nam z pomocą.

Jest Ona najwznioślejszą spośród wszystkich stworzeń niebieskich!

Jakże gęste ciemności spowijają ludzi zazdrosnych!

Gdyby najmniejsza choćby cząstka tych ciemności mogła stać się materialna na tym świecie, całkowicie przesłoniłaby słońce i gwiazdy, odbierając je ludzkim oczom. Ciemności egipskie czy mroki Cymeryjczyków byłyby wobec nich niczym.

To właśnie zazdrość sprowadza wieczną noc piekła.

Bestią tej Otchłani jest demon Zazdrości, który przez długi czas ukazywał się wam pod piękną postacią młodej dziewczyny, a następnie objawił się jako olbrzymi, najczarniejszy Cerber.

Z jego uszu wydobywał się przerażający dym – znak oszczerstw, których słuchał. Jego język był czarny jak noc i roił się od cuchnących robaków – obraz oszczerstw i potwarzy, które rozsiewał. Jego zęby były niezwykle ostre, ponieważ oznaczały język szerzący zniesławienie.

Tylna część jego ciała budziła odrazę zarówno swoim fetorem, jak i ohydą: jedna część była zupełnie pozbawiona sierści, druga natomiast pokryta była kolczastym włosiem podobnym do cierni, którymi niszczył i kalał niewinną sławę ludzi.

Widzieliście jego nastroszoną grzywę, ostrą jak miecze. O, jak wiele okrutnych śmierci rozsiewa nią potajemnie i jawnie oraz jak bezcześci wszystko!

Jego zakrzywiony ogon zwijał się podwójnie, a wszystkie jego włosy przypominały strzały, gotowe razić w ciemności ludzi czystego serca.

Jego łapy były jeszcze bardziej przerażające niż cała jego potworna postać, a szczególną grozę budziły pazury, z których każdy trzymał kuszę gotową ugodzić każdego, kto się do niego zbliży.

Słusznie mówi św. Ambroży, że ludzie zazdrośni powstają, aby niszczyć ciała i dusze oraz złorzeczyć Bogu i Świętym.

Dlatego, aby uwolnić się od tej Bestii, *wychwalajcie Boga w Najświętszym Różańcu.*

III. LACUNAE SUS ACEDIAE EST.

Haec, in Divinis est tristitia; qua mundus ad Dei jussa tardus, in orando moestus, sese detestatur ipsum, fugitans Mysteria[327] Salutis.

1. ***Hanc contra Fons gratiae tertius est, GRATIA, dictus.***

Gratia enim, S. Fulgentio teste, homines in Divinis laetos reddit, ac promptos.

Servire namque Deo, regnare est; ait S. Greg[orius].

2. ***Quae vero quantorumcumque servitia regum nobis prae uno Dei esse deberent obsequio?***

Ad[328] hunc[329] obsistit Acedia: cujus tabe corruptus jacet, torpetque mundus totus ad usque mortem.

Neque vita vivere quisquam in orbe posset; si vel pars minima tristitiae, et gravedinis acediosae in corporalem versa qualitatem, usquam in mundo existeret.

Nec mirum: quippe aeterna, infinitaque debetur, Acediae tristitia poenae.

3. ***BESTIA itaque Lacunae hujus visa fuit ut SUS immanis, in abyssali coeno consistens.***

Aures ***gerebat arrectas, enormi latitudine patulas: ad vana quaeque captanda.***

Setae videbantur[330] ardentes lanceae: queis pigri Deum, Caelitesque lacerant.

Rostrum ***praelongum et hians, cum ordine dentium triplice ferreorum: quod acediam bona triplicia, gratiae, naturae, et fortunae devorare doceat S. Crysost[omus].***

Caeterum **sus** ***ille obsitus*** **pilis** ***erat, qui singuli singulos aethiopes, foede monstruosos[331], referebant: nimirum quod, S. Basilio teste, otium pulvinar sit diaboli, et piger daemonum locus ac receptus proprius.***

Caudae ***denique obscoenae, pili ardentium instar titionum erant: inter quos e posterioribus flammam foetidissimam exprimi cernebatis: Acedia enim genitrix est Luxuriae.***

Quare ut ab hac belua vivatis immunes, **Laudate Deum in Psalterio.**

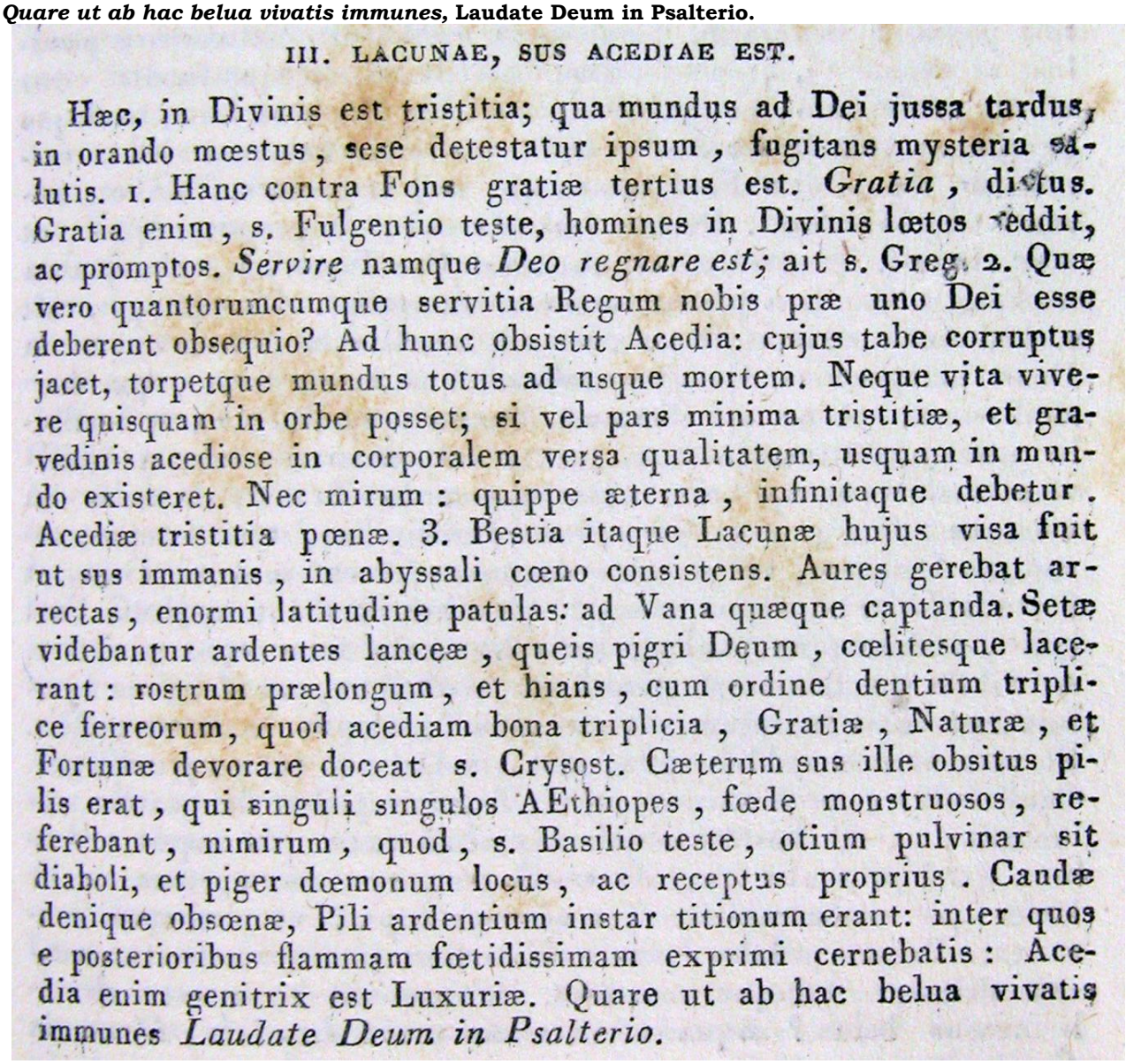

III. LACUNAE, SUS ACEDIAE EST.

Hæc, in Divinis est tristitia; qua mundus ad Dei jussa tardus, in orando mœstus, sese detestatur ipsum, fugitans mysteria salutis. 1. Hanc contra Fons gratiæ tertius est. *Gratia*, dictus. Gratia enim, s. Fulgentio teste, homines in Divinis lœtos reddit, ac promptos. *Servire* namque *Deo regnare est;* ait s. Greg. 2. Quæ vero quantorumcumque servitia Regum nobis præ uno Dei esse deberent obsequio? Ad hunc obsistit Acedia: cujus tabe corruptus jacet, torpetque mundus totus ad usque mortem. Neque vita vivere quisquam in orbe posset; si vel pars minima tristitiæ, et gravedinis acediose in corporalem versa qualitatem, usquam in mundo existeret. Nec mirum: quippe æterna, infinitaque debetur. Acediæ tristitia pœnæ. 3. Bestia itaque Lacunæ hujus visa fuit ut sus immanis, in abyssali cœno consistens. Aures gerebat arrectas, enormi latitudine patulas: ad Vana quæque captanda. Setæ videbantur ardentes lanceæ, queis pigri Deum, cœlitesque lacerant: rostrum prælongum, et hians, cum ordine dentium triplice ferreorum, quod acediam bona triplicia, Gratiæ, Naturæ, et Fortunæ devorare doceat s. Crysost. Cæterum sus ille obsitus pilis erat, qui singuli singulos AEthiopes, fœde monstruosos, referebant, nimirum, quod, s. Basilio teste, otium pulvinar sit diaboli, et piger dœmonum locus, ac receptus proprius. Caudæ denique obscœnæ, Pili ardentium instar titionum erant: inter quos e posterioribus flammam fœtidissimam exprimi cernebatis: Acedia enim genitrix est Luxuriæ. Quare ut ab hac belua vivatis immunes *Laudate Deum in Psalterio.*

---

[327] W wydaniu z 1691 roku występuje: "mysteriorum".
[328] W wydaniu z 1691 roku występuje: "at".
[329] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "hunc".
[330] W wydaniu z 1691 roku występuje: "vibrabantur" (drgały).
[331] W wydaniu z 1691 roku występuje: "monstrosos".

TRZECIĄ BESTIĄ OTCHŁANI JEST ŚWINIA LENISTWA DUCHOWEGO (ACEDII).

Acedia jest smutkiem wobec spraw Bożych. Z jej powodu świat staje się ociężały w zachowywaniu Bożych przykazań, zniechęcony do modlitwy, pozbawiony miłości do własnego zbawienia i uciekający od Tajemnic Odkupienia.

1. Przeciwstawia się jej Trzecie Źródło Łaski Najśw. Różańca, odpowiadające trzeciemu słowu modlitwy Zdrowaś Maryjo: „Gratia" (Łaski).

Jak bowiem naucza św. Fulgencjusz, Łaska Boża czyni ludzi radosnymi i gorliwymi w sprawach Bożych.

Służyć Bogu bowiem znaczy królować – mówi św. Grzegorz.

2. Jakiekolwiek królewskie zaszczyty, choćby największe, czy mogą się równać jednemu aktowi służby oddanemu Bogu?

Temu właśnie przeciwstawia się acedia, której zaraza psuje świat i paraliżuje go aż do śmierci.

Nikt nie mógłby pozostać przy życiu na ziemi, gdyby choć najmniejsza cząstka smutku i ociężałości acedii przeniknęła ludzką naturę. W żadnym miejscu świata nie byłoby możliwe życie.

Nie należy się temu dziwić, ponieważ wieczny i nieskończony smutek jest karą należną acedii.

3. Dlatego Bestia tej Otchłani ukazała się jako olbrzymia Świnia, leżąca w błocie piekła. Jej uszy były nastawione i szeroko rozpostarte, aby wychwytywać wszystko, co próżne i marne. Jej szczecina wyglądała jak płonące włócznie, którymi ludzie leniwi znieważają Boga i Świętych. Ryj był bardzo długi, a gdy rozwierała paszczę, ukazywały się w niej trzy rzędy żelaznych zębów.

Święty Jan Chryzostom naucza, że trzy dobra: łaska, natura i pomyślność, niszczą acedię.

Całe ciało tej Świni pokrywała sierść czarniejsza od wszelkiej czerni, czyniąc ją potworną i przerażającą.

Według św. Bazylego bezczynność jest łożem diabła, a człowiek leniwy staje się miejscem i schronieniem demonów.

Na końcu jej ohydnego ogona włosy przypominały rozżarzone głownie, a z tylnej części ciała wydobywał się najbardziej odrażający płomień.

Acedia jest bowiem matką nieczystości.

Dlatego, aby zachować się wolnym od tej Bestii, *wychwalajcie Boga w Najświętszym Różańcu.*

IV. LACUNAE DRACO EST IRAE.

Hac innumeri tumores gerunt, rixas, blasphemias, et vindictas exercent.

1. ***Contrarius ei fons quartus est Patientiae in Angelica Salutatione, dictus, PLENA.***

Nam, ut bene S. Gregorius, plenitudo virtutum est plenitudo patientiae; quae opus perfectum operatur: neque est dignitate minor multum martyrio.

Hanc S. MARIA tenuit clam in omni vita: tum in Filii Passione vel maxime.

2. ***Hujus vero lacunae tantus flagrat incendium: ut qui minimum quid de mortalis irae flamma cerneret, et viso tamen superviveret; majus foret miraculum, quam si in orbe deflagrante solus remansisset intactus et superstes.***

Quia, S. Hieronymo teste, incendium culpae citra comparationem gravius est quovis corporeo, naturalique incendio: scil[icet] quanto gravior est offensa Dei terreno quocumque[332] detrimento.

3. ***BESTIA idcirco visa hic quarta fuit DRACO, et is flammeus tantus quantus.***

Hujus vastitatem cernebatis immensam: ut qui terras, montesque intra se complecti videretur.

Verum hoc tamen scitote: loci spatiolo in se parvulo monstrum id circumscribebatur quidem, oculis autem vestris immensa locorum spatia videbatur occupare.

VISIO ea non erat pure naturalis; sed me rogante, Divinae adfuit Potentiae moderatio.

Sicut enim basiliscus est corpore pusillus; at veneni vi et penetratione potens est, lateque fundit virus ad et[333] inficiendum et interficiendum.

IV. LACUNAE, DRACO EST IRAE.

Hac innumeri tumores gerunt, rixas, blasphemias, et vindictas exercent. 1. Contrarius ei fons quartus est Patientiæ in Angelica Salutatione, dictus, *Plena*. Nam ut bene s. Gregorius, plenitudo virtutum est plenitudo patientiæ; quæ opus perfectum operatur: neque est dignitate minor multum martyrio. Hanc s. Maria tenuit clam in omni vita: tum in Filii Passione vel maxime. 2. Hujus vero lacunæ tantum flagrat incendium: ut qui minimum quid de mortalis iræ flamma cerneret, et viso tamen superviveret;

110

majus foret miraculum, quam si in orbe deflagrante solus remansisset intactus, et superstes. Quia, s. Hieronymo teste, incendium culpæ citra comparationem gravius est quovis corporeo, naturalique incendio: scil. quanto gravior est offensa Dei terreno quocumque detrimento. 3. Bestia idcirco visa hic quarta fuit Draco, et is flammeus tantus quantus. Hujus vastitatem cernebatis immensam: ut qui terras, montesque intra se complecti videretur. Verum hoc tamen scitote: loci spatiolo in se parvulo monstrum id circumscribebatur quidem, oculis autem vestris immensa locorum spatia videbatur occupare.

Visio ea non erat pure naturalis; sed me rogante, divinæ adfuit potentiæ moderatio. Sicut enim basiliscus est corpore pusillus; at veneni vi, et penetratione potens est, lateque fundit virus ad et inficiendum, et interficiendum. Ita Draco is loco, moleque

[332] W wydaniu z 1691 roku występuje: "quocunque".
[333] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "et".

CZWARTĄ BESTIĄ OTCHŁANI JEST BAZYLISZEK[334] GNIEWU

Z jego powodu wielu ludzi nosi w sobie niezliczone wybuchy gniewu i trudzi się pośród kłótni, zniewag oraz pragnienia zemsty.

1. Przeciwstawia się mu czwarte Źródło Łaski, którym jest Cierpliwość, odpowiadająca czwartemu słowu modlitwy *Zdrowaś Maryjo*: „Pełna" (Plena).

Jak bowiem trafnie naucza św. Grzegorz, pełnią cnót jest pełnia cierpliwości, która prowadzi do doskonałego dzieła. Godnością swoją niewiele ustępuje męczeństwu.

Najświętsza Maryja Panna praktykowała tę cnotę przez całe swoje życie w ukryciu, a przede wszystkim podczas Męki swojego Syna.

2. Ogień tej Otchłani płonie tak straszliwie, że gdyby ktoś ujrzał choćby najmniejszą cząstkę śmiercionośnego płomienia gniewu, a mimo to pozostał przy życiu, byłby to cud większy, niż gdyby cały świat stanął w ogniu, a tylko jeden człowiek ocalał bez najmniejszego uszczerbku.

Ponieważ – jak naucza św. Hieronim – pożar grzechu jest nieporównanie straszniejszy od każdego materialnego pożaru tego świata, tak jak obraza Boga jest bez porównania większym złem niż jakakolwiek ziemska szkoda.

3. Dlatego właśnie Bazyliszek był czwartą Bestią, którą tutaj ujrzeliście. Był on tak ogromny, jak był ognistoczerwony.

Wydawało się wam, że jest tak olbrzymi, iż pochłania w swoim wnętrzu ziemie i góry.

W rzeczywistości jednak wiedzcie, że ów Potwór sam w sobie zajmował jedynie niewielką przestrzeń, chociaż waszym oczom ukazywał się jako istota o niewyobrażalnych rozmiarach.

Widzieliście go nie takim, jakim był z natury, lecz dzięki mojej modlitwie i mocy Bożej byliście uchronieni od jego jadu.

Tak bowiem jak bazyliszek jest mały ciałem, tak jest przerażający mocą swojej trucizny i śmiertelnym ukąszeniem. Rozsiewa on swój jad daleko, aby zatruwać i zabijać.

---

[334] Mityczne stworzenie, nazywane „królem węży" lub „smokiem", które zamieszkiwało pustynię stworzoną przez siebie samego, ponieważ swoim oddechem wysuszało wszystkie napotkane rośliny i zabijało każdego, kto spojrzał mu w oczy.

Ita Draco is loco, molesque parvus, at volente sic Matre Dei, vastitatis immensae[335] belva[336] cernebatur.
Et quidem flaminomus[337] qui[338] ira, testante S. Basilio, merus sit ignis inferni.
Dentes ***ejus[339] plurimi et praeacuti: quod, ut Augustinus inquit, ira gladius est furiosus.***
Ore ***foetorum[340], vah, quanta memphitis[341] exhalata procul omnia corrumpebat.***
Ita quippe, sit S. Ambros[ius] venenatas fert secum contumelias in proximum, et in DEUM blasphemias.
Caudam ***trabebat qua longissimam, qua horribilissimam.***
Adeo, sit Chrysost[omus] iracundorum longus et terribilis ardet appetitus vindictae, cuncta vel secum in ruinam involvere eandem concupiscens.
Alas ***sine modo vibrabat, sic enim ira volatque, furitque vaga per orbem.***
Principibus, terrarumque, rerumque Dominis, vel maxime dominata, vocat in arma viros, et flammis furiarum omnia miscet.
Alas horrificabant inspicati Unci igniti, tridentesque praelongi, quia haec talia furor arma ministrat.
At **Sibilo** ***suo fumicrepo tantis vos terroribus ac caliginis[342] involvit; ut, velut in ipsum vos tartarum prolapsi, exhorresceretis.***
Et vero animas reddidissetis, nisi Vis Dei vos tutos praestitisset.
Oculi ***beluae[343], proh, succens[344] instar fornacis globos flammarum voluebant[345], cui ab horrore simile vix aliud extat.***
Eo inquit S. Ambrosius quod in oculis ira sedens efflagret, omnium appetens exitii.
Pedes ***ipsi innumerabiles.***
Tot vias ira capit, ut vindictam consciscat.
Ungues ***pedales lanceis militaribus similes visebantur cruorem sitientes, tabeque manantes.***
Heu, qualis homo est, ab tali invasus belua[346]?
Aqua ut sitis immunes**: Laudate Deum in Psalterio.**

ad et inficiendum, et interficiendum. Ita Draco is loco, moleque parvus, at volente sic Matre Dei, vastitatis immensæ belva cernebatur. Et quidem Flaminomus qui ira, testante s. Basilio, merus sit ignis inferni. Dentes ejus plurimi, et præacuti quod ut Aug. inquit, ira gladius est furiosus. Ore Fœtorum, vah, quanta memphitis exhalata procul omnia corrumpebat. Ita quippe, ait s. Ambros. venenatas fert secum contumelias in proximum, et in Deum blasphemias. Caudam trahebat qua longissimam, qua horribilissimam. Adeo, ait Chrysost. iracundorum longus, et terribilis ardet appetitus vindictæ, cuncta vel secum in ruinam involvere eandem concupiscens. Alas sine modo vibrabat, sic. enim ira volatque, furitq. vaga per orbem. Principibus, terrarumque, rerumque Dominis, vel maxime dominata, vocat in arma viros, et flammis furiarum omnia miscet. Alas horrificabant inspicati Unci igniti, tridentesque prælongi quia hæc talia furor arma ministrat. At Sibilo suo fumicrepo tantis vos terroribus, ac caliginis involuit; ut velut in ipsum vos tartarum prolapsi, exhorresceretis. Et vero animas reddidissetis; nisi vis Dei vos tutos præstitisset. Oculi belvæ, proh succens instar fornacis globos flammarum voluebant, cui ab horrore simile vix aliud extat. Eo inquit s. Ambros. quod in oculis ira sedens efflagret, omnium appetens exitii. Pedes ipsi innumerabiles. Tot vias ira capit, ut vindictam consciscat. Ungues pedales lanceis militaribus similes visebantur cruorem sitientes, tabeque manantes. Heu, qualis homo est, ab tali invasus belua? Aqua ut sitis immunes: *Laudate Deum in Psalterio.*

---

[335] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "immensa".**
[336] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "bellua".**
[337] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Flamivomus".**
[338] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "quod".**
[339] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "enim".**
[340] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "foetorem".**
[341] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "mephitis".**
[342] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "caligini".**
[343] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "belluae".**
[344] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "succensae".**
[345] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "volvebant"**
[346] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "bellua".**

Tak więc Smok ten był mały pod względem rozmiarów, lecz z woli Matki Bożej ukazywał się jako Bestia o niewyobrażalnych rozmiarach.

Był ognistoczerwonego koloru, ponieważ – jak naucza św. Bazyli – gniew jest prawdziwym ogniem piekła.

Jego zęby były bardzo liczne i niezwykle ostre, gdyż – jak mówi św. Augustyn – gniew jest szalejącym mieczem.

Z jego paszczy – o, jakże straszliwe wydobywały się z niej cuchnące wyziewy! – rozchodziło się zepsucie, które z daleka zatruwało wszystko.

Święty Ambroży pisze bowiem, że gniew rodzi jadowite zniewagi przeciw bliźniemu oraz bluźnierstwa przeciw Bogu.

Bestia ciągnęła za sobą niezwykle długi i przerażający ogon.

Święty Jan Chryzostom naucza, że żądza zemsty u ludzi gniewliwych płonie nieugaszona i straszliwa, pragnąc pociągnąć za sobą wszystko ku tej samej zagładzie.

Miała olbrzymie skrzydła, gdyż gniew – podobnie – szybko się rozprzestrzenia i szaleje po całym świecie.

Panując zwłaszcza nad książętami oraz władcami ziem i narodów, popycha ludzi do wojen i pogrąża wszystko w płomieniach nieokiełznanej furii.

Jej skrzydła budziły grozę: były uzbrojone w ostre, ogniste haki oraz długie trójzęby – oręż, którym posługuje się wściekłość.

Także jej syk, z którego wydobywały się kłęby czarnego dymu, otaczał wszystkich przerażającą ciemnością, tak że ogarniał was lęk, jak gdybyście zostali strąceni do samego piekła.

Zaprawdę, oddalibyście wówczas ducha Bogu, gdyby nie Moc Boża, która zachowała was przy życiu.

Oczy tej rozwścieczonej Bestii wirowały niczym płomienie w rozpalonym piecu. Trudno wyobrazić sobie coś bardziej przerażającego.

Dlatego św. Ambroży mówi, że gniew, mając swoje siedlisko w oczach, rozpala się, pragnąc zguby wszystkiego.

Jej kroki były niezliczone, ponieważ niezliczone są drogi, którymi gniew dąży do zemsty.

Pazury jej łap przypominały wojenne włócznie, spragnione krwi i ociekające ropą.

Biada człowiekowi, który zostaje opanowany przez taką Bestię!

Wodą, która gasi pragnienie gniewu i chroni przed nim, jest: wychwalanie Boga w Najświętszym Różańcu.

V. LACUNAE BUFO AVARITIAE EST.

Haec furtis, rapinis, usuris, simoniis, sacrilegiis haurit universa.

1. ***Fons gratiae contrarius illi Angelica*** **in Salutatione dictus est DOMINUS.**

Nam ut S. Hieron[imus] inquit, Avarus est divitiarum servus: at qui[347] liberalissime misericors DOMINUS est; qualis et MARIA Misericordiae Regina est.

2. ***Haec lacuna vere abissus[348] est, fundoque caret, mergens suo, et immergens omnia barathro.***

Quoniam, ait S. Gregor[ius] Nyss[enus] avarus non impletur, nec satiatur pecunia.

Isti voragini parum est Regna tota, quin plures si forent, mundos, absorberet[349], numquam dicit: sufficit.

3. ***BESTIA ista hic idcirco visa*** **Bufo** ***fuit quia hic numquam terra exsatiatur.***

Oppleto licet ventre: **appetitu tamen, ut inani, metuit naturaliter unum hoc, neu quando sibi terra defficiat[350].**

Coronam ***is gerebat, maledictionis sc[ilicet] ambitiosae.***

Semper enim coronas ambitionis sectatur avarus.

Amplitudo coronae montium, praeferebat speciem; quorum inter valles profundas, ceu in habitaculis, avari tenebantur conclusi, justisque inibi poenis addicti.

Quae quidem non omnia sic in speciem imaginari; sed vere poterant exhiberi et videri: infernum quippe secum quoquo versus fert daemon; itemque avarus, quilibetque damnatus, S. Greg[orio] teste.

Pedes uncatis immaniter unguibus ferreis sibi videbantur, et habere cupita, et tamen egere: ita, ait S. Ambr[osius]: Quod habet avarus, non habet[351], et semper eget.

Solam semper cupiditatem habet: et hanc avidam.

Os bufonis tam lato faucium rictu hiabat: ut castra, templa, fundos, regnaque solida haurire valuisset.

Quo rectius S. Aug[ustinus]: Avaritiam ori gehennae comparat, quod numquam dicit: sufficit.

Alae ***ei, ad modum vespertilionum, erant subtiles: ob subtilissimas cupidorum cautiones ac fraudes: quibus in avaritiae nocte vario pervagantur volatu.***

Talis omnis avarus est.

V. LACUNAE, BUFO AVARITIAE EST.

Hæc furtis, rapinis, usuris, simoniis, sacrilegiis haurit universa. 1. Fons gratiæ contrarius illi Angelica in salutatione dictus est. *Dominus*, Nam ut s. Hieron. inquit. *Avarus est divitiarum servus, at qui liberalissime misericors Dominus est qualis, et Maria Misericordiae Regina est.* 2. Hæc Lacuna vere abissus est, fundoque caret, mergens suo, et immergens omnia barathro. Quoniam, ait s. Greg. Nis. avarus non impletur, nec

111

satiatur pecunia. Isti voragini parum est Regna tota, quin plures si forent, mundos, absorberet, numquam dicit: sufficit. 3. Bestia ista hic idcirco visa Bufo fuit quia hic numquam terra exsatiatur. Oppleto licet ventre, appetitu tamen, ut inani metuit naturaliter unum hoc, neu quando sibi terra defficiat. Coronam is gerebat, maledictionis sc. ambitiosæ. Semper enim coronas ambitionis sectatur avarus. Amplitudo coronæ montium præferebat speciem; quorum inter valles profundas, ceu in habitaculis, avari tenebantur conclusi, justisque inibi pœnis addicti. Quæ quidem non omnia sic in speciem imaginari; sed vere poterant exhiberi, et videri: Infernum quippe secum quoquo versus fert Dœmon; itemque avarus, quilibetque damnatus, s. Greg. teste. Pedes uncatis immaniter unguibus ferreis sibi videbantur, et habere cupita, et tamen egere: Ita, ait s. Ambr. Quod habet avarus, non habet, et semper eget. Solam semper cupiditatem habet, et hanc avidam. Os bufonis tam lato faucium rictu hiabat: ut castra, templa, fundos, regnaque solida haurire valuisset. Quo rectius s. Aug. avaritiam ori gehennæ comparat, quod numquam dicit: sufficit. Alæ ei, ad modum vespertilionum, erant subtiles: ob subtilissimas cupidorum cautiones, ac fraudes: quibus in avaritiæ nocte vario pervagantur volatu. Talis omnis avarus est.

---

[347] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Atqui".**
[348] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "abyssus".**
[349] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "absorbere".**
[350] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "defficiat".**
[351] **Słów „avarus, non habet" brakuje w wydaniu z 1691 roku.**

PIĄTĄ BESTIĄ OTCHŁANI JEST ROPUCHA CHCIWOŚCI.

Ta (Bestia) pożera wszystko: przez kradzieże, grabieże, lichwę, symonię i świętokradztwa.

1. Przeciwstawia się jej piąte Źródło Łaski, odpowiadające piątemu słowu modlitwy *Ave Maria*: „Dominus" (Pan).

Jak bowiem mówi św. Hieronim, człowiek chciwy jest niewolnikiem bogactwa, natomiast ten, kto z największą wolnością okazuje miłosierdzie, jest miły Panu i Najświętszej Maryi Pannie, Królowej Miłosierdzia.

2. Ta Otchłań Piekła jest prawdziwie bezdenna i w swoim własnym przepaścistym wnętrzu pogrąża oraz pochłania wszystko.

Jak mówi św. Grzegorz z Nyssy, człowiek chciwy nigdy nie zostaje nasycony i nigdy nie ma dość pieniędzy.

Dla tej Przepaści połknięcie wszystkich królestw, a nawet wielu światów, gdyby istniały, byłoby rzeczą małą: ona nigdy nie mówi: „Dosyć!"

3. Ta Bestia została tu ukazana pod postacią Ropuchy, ponieważ ropucha nigdy nie nasyca się ziemią.

Choć ma pełny brzuch, pozostaje jakby pusta z powodu swego nienasyconego apetytu i instynktownie obawia się tylko jednego: że kiedyś mogłoby jej zabraknąć ziemi do pożarcia.

Nosiła właśnie koronę będącą ukoronowaniem przekleństwa ambicji (grzechu pierworodnego).

Tak samo człowiek chciwy nieustannie goni za koronami ambicji.

Rozmiar tej korony przewyższał szczyty gór, pomiędzy których głębokimi dolinami, jak w mieszkaniach, zamknięci byli ludzie chciwi, tam też skazani na sprawiedliwe kary.

Zaprawdę, wszystkich tych rzeczy nie można było sobie szczegółowo wyobrazić, lecz mogły być one rzeczywiście ukazane i oglądane. Św. Grzegorz mówi bowiem, że skoro demon nosi piekło wszędzie w sobie, podobnie każdy potępiony chciwiec nosi je w sobie.

Zdawało się, że swymi straszliwymi, hakowatymi łapami, zakończonymi żelaznymi pazurami, chwytali upragnione dobra, a równocześnie nieustannie byli ich pozbawieni.

Jak mówi św. Ambroży: „Chciwiec nie posiada tego, co posiada, i zawsze jest tego pozbawiony."

Posiada jedynie własną chciwość, a ona sama jest nienasycona.

Paszcza Ropuchy rozwierała się tak szeroko, że mogła pochłonąć twierdze, świątynie, ziemie i całe królestwa.

Dlatego św. Augustyn bardzo trafnie porównuje chciwość do paszczy piekła, która nigdy nie mówi: „Dosyć!"

Jej skrzydła były cienkie jak skrzydła nietoperzy, co oznaczało najsubtelniejsze przebiegłości i podstępy ludzi chciwych. Dzięki nim unosiła się w różnorodnym locie pośród nocy chciwości.

Taki jest każdy człowiek chciwy.

EPILOGUS I. Quinquagenae.

Ecce vobis jam monstra quina: tototidemque Lacunas, in quibus mancipali[352] beluis[353] infelicissimo sordescebatis servitio.

Ecce, quae coluistis: qualis[354] vestras in animas intromissa circumferebatis ignari.

Jam nunc vero sic habetote.

In lacunis istis quinque volutati: cum beluis[355] hisce quinque conversati, Decalogum Dei Mandatorum flagitiose violastis: Numen iratum in vestram concitastis perniciem: perrisetisque nisi fuisset Misericordia Dei praestabilis super omnia.

Quapropter ad quinque FONTES Gratiae in Salutatione patentes Angelica peccatoribus cunctis perinde, ac justis festini adproperate.

Ex quolibet decies haurire licet, et admissa in Decalogum scelera eluere[356], consanare vulnera: animae deliquia ad robur pietatis, ac sanctimoniae reparare.

Atque[357] ita primam Psalterii Mariani Quinquagenam Deo, Deiparaeque rite, et ordine litaveritis.

Laudate ergo omnes MARIAM in Psalterio suo.

Nec dubitate; quod si vos in tanta positus[358] malitia, Psalterii usus saluti reservavit: quanto magis in gratia repositos, et in hac conservabit: et ex hac ad gloriam prevehet certam ac sempiternam?

Hic cursum orationis incidebat audientium eruptos, imo pectore singultus, et mistus cum fletu planctus, ejulatusque virum: cum de peccatis contritorum; tum gaudentium de sua periculorum, malorumque tantorum evasione, Dei dono, Deiparae beneficio, et Psalterio adjuvante, efficaciter procurata.

Feliciter.

Epilogus I. Quinquagenæ. Ecce vobis jam monstra quina: tototidemque Lacunas, in quibus mancipali beluis infelicissimo sordescebatis servitio. Ecce, quæ coluistis: qualis vestras in animas intromissa circumferebatis ignari. Jam nunc vero sic habetote. In lacunis istis quinque volutati: cum beluis hisce quinque conversati, Decalogum Dei mandatorum flagitiose violastis: Numen iratum in vestram concitastis perniciem: perissetisque nisi fuisset misericordia Dei præstabilis super omnia.

Quapropter ad quinque Fontes Gratiæ in Salutatione patentes Angelica peccatoribus cunctis perinde, ac justis festini adproperate. Ex quolibet decies haurire licet, et admissa in Decalogum scelera eluere, consanare vulnera: animæ deliquia ad robur pietatis, ac sanctimoniæ reparare. Atque ita primam Psalterii Mariani Quinquagenam Deo, Deiparæque rite, et ordine litaveritis. Laudate ergo omnes Mariam in Psalterio suo. Nec dubitate; quod si vos in tanta positus malitia, Psalterii usus saluti reservavit: quanto magis in gratia repositos, et in hac conservabit: et ex hac ad gloriam provehet certam, ac sempiternam? Hic cursum orationis incidebat audientium eruptus, imo pectore singultus, et mistus cum fletu planctus, ejulatusque virum: cum de peccatis contritorum; tum gaudentium de sua periculorum, malorumque tantorum evasione. Dei dono, Deiparæ beneficio, et Psalterio adjuvante, efficaciter procurata. Feliciter.

---

[352] W wydaniu z 1691 roku występuje: "mancipati" (poddani).
[353] W wydaniu z 1691 roku występuje: "belluis".
[354] W wydaniu z 1691 roku występuje: "qualia".
[355] W wydaniu z 1691 roku występuje: "belluis".
[356] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "eluere".
[357] W wydaniu z 1691 roku występuje: "atqui" (otóż).
[358] W wydaniu z 1691 roku występuje: "positos".

Epilog pierwszej Pięćdziesiątki

Oto więc przed wami pięć (pierwszych) Potworów i tyleż Otchłani, w których pogrążaliście się w nieczystości, w najnieszczęśliwszej niewoli, służąc Bestiom. Oto tych czciliście; oto tych, nie wiedząc o tym, wprowadziliście do swoich dusz i nosiliście wszędzie ze sobą.

Od tej chwili wiedzcie zatem, że tarzając się w tych pięciu Otchłaniach wraz z tymi pięcioma Bestiami, haniebnie przekroczyliście Dekalog Bożych Przykazań; ściągnęliście na siebie Gniew Boży ku własnej zgubie i bylibyście zginęli, gdyby ponad wszystkim nie była obecna bezgraniczna Miłosierność Boga.

Dlatego śpiesznie zbliżcie się do pięciu Źródeł Łaski, które modlitwa *Ave Maria* otworzyła zarówno dla sprawiedliwych, jak i dla wszystkich grzeszników.

Z każdej dziesiątki można pić z tych Źródeł Łaski, obmywać winy popełnione przeciwko Dekalogowi, leczyć zadane rany i naprawiać braki duszy mocą pobożności i świętości Najświętszego Różańca.

W ten sposób złożyliście Bogu i Matce Bożej, we właściwym porządku i w należny sposób, pierwszą Pięćdziesiątkę Najświętszego Różańca Maryjnego.

Wysławiajcie więc wszyscy Maryję w Jej Najświętszym Różańcu.

I bądźcie tego pewni: skoro odmawianie Najświętszego Różańca doprowadziło do zbawienia was, którzy byliście pogrążeni w tak wielkiej nieprawości, o ileż bardziej teraz, gdy zostaliście przywróceni do stanu łaski, zachowa was w niej i z tego życia z pewnością poprowadzi do Chwały Wiecznej!

W tym miejscu dalszy ciąg modlitwy zgromadzonych został przerwany przez gwałtowne szlochanie płynące z głębi ich serc, pośród łez zmieszanych z lamentem i okrzyków ludzi, którzy zarazem żałowali swoich grzechów, a zarazem radowali się z wyzwolenia od tak wielkich niebezpieczeństw i nieszczęść. Łaska ta została im skutecznie i szczęśliwie udzielona jako Dar Boga, Dobrodziejstwo Matki Bożej oraz dzięki pomocy Najświętszego Różańca.

II. QUINQUAGENA.
VI. LACUNAE, LUPUS GULAE EST.

Haec ventrem ingurgitat, corporisque curam accurat.
1. ***Contrarius illi Fons in Salutatione est isthoc,*** **Tecum.**
Quia Dominus cum sobriis est, ait S. Ambr[osius] cum gulosis diabolus.
At B. V. MARIA sua abstinentia[359] abstinentium esse Regina promeruit.
Cujus quidem abstinentiae quanta bonitas, tanta gulae est immanitas.
Quam si corporali specie Deus in rerum existere natura faceret: sola, et res animatas exanimaret omnes, et inanima devoraret, ipsumque adeo mundum absorbere valeret.
In hac lacuna, heu!
Quoties animas submersistis, et obruistis corpora; et ejus in vos beluam[360] receptastis?
Quam?
Qualem?
Vidistis.
LUPUS erat vorax, et ventrem abdontinosus[361]: hiabat fame, **ore** ***spumante cruorem cum tabo commasticabat.***
Dentium ***in ore septa quino stabant ordine: ob gulae species quinque: et ii hastilium longitudine calibei[362].***
Quid enim non gula vorat?
Vox ***vasta sic, ut orbis ab ea remugiens intremisceret.***
Quid enim clamosius gula est?
Foetor faucium ***plusquam[363] Ponticus: qui terrarum oras omnes inficere, cunctaque interficere valuisset.***
Pilis ***sub villosis[364], perticarum ferrearum similibus, gulosorum nidi, et coenacula condebantur: quae vertebant eis in officinas poenarum, heu, quantarum!***
Genitalium ***testes retro binorum instar monticulorum extuberantes propendebant, aestuantibus circum flammis sulphureis, cum intollerabili foetore.***
Talis luxuria est, gulae filia: quae, quibus peccat iisdem, et punitur.
At **Cauda** ***recurva sursum medabat[365] obsceno spectaculo nates: tanto cum aspicientium horrore, quanto maximo.***
Vah monstrum infandum.
Cujus ut rabiem effugiatis**: Laudate Deum in Psalterio.**

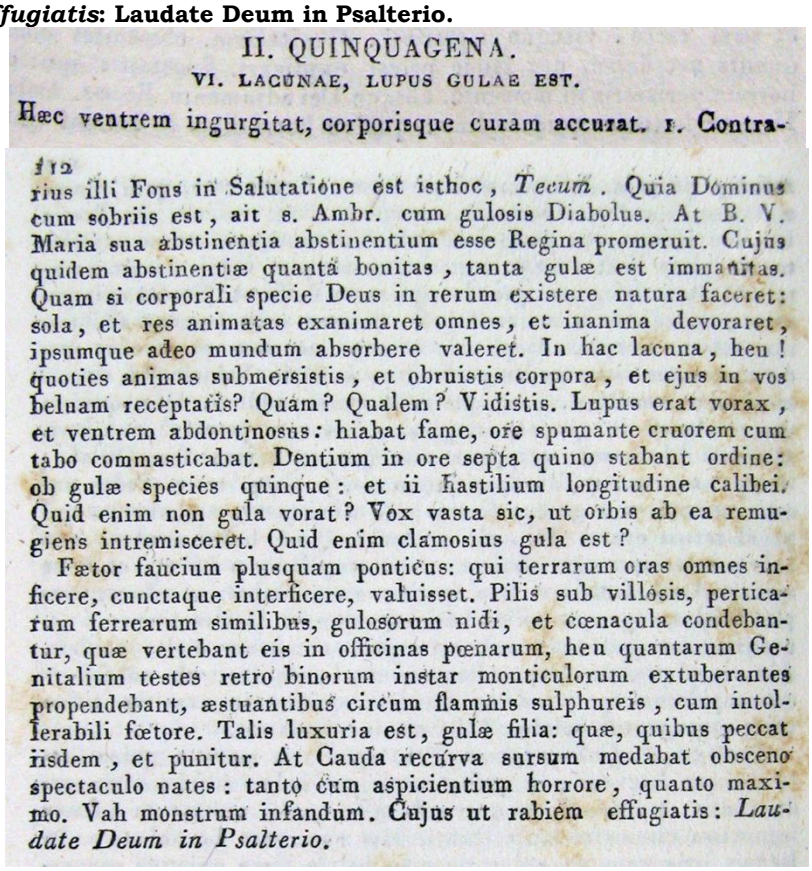

II. QUINQUAGENA.
VI. LACUNAE, LUPUS GULAE EST.

Hæc ventrem ingurgitat, corporisque curam accurat. 1. Contra-

112

rius illi Fons in Salutatione est isthoc, *Tecum*. Quia Dominus cum sobriis est, ait s. Ambr. cum gulosis Diabolus. At B. V. Maria sua abstinentia abstinentium esse Regina promeruit. Cujus quidem abstinentiæ quantâ bonitas, tanta gulæ est immanitas. Quam si corporali specie Deus in rerum existere natura faceret: sola, et res animatas exanimaret omnes, et inanima devoraret, ipsumque adeo mundum absorbere valeret. In hac lacuna, heu! quoties animas submersistis, et obruistis corpora, et ejus in vos beluam receptatis? Quam? Qualem? Vidistis. Lupus erat vorax, et ventrem abdontinosus: hiabat fame, ore spumante cruorem cum tabo commasticabat. Dentium in ore septa quino stabant ordine: ob gulæ species quinque: et ii hastilium longitudine calibei. Quid enim non gula vorat? Vox vasta sic, ut orbis ab ea remugiens intremisceret. Quid enim clamosius gula est?

Fætor faucium plusquam ponticus: qui terrarum oras omnes inficere, cunctaque interficere, valuisset. Pilis sub villosis, perticarum ferrearum similibus, gulosorum nidi, et cœnacula condebantur, quæ vertebant eis in officinas pœnarum, heu quantarum Genitalium testes retro binorum instar monticulorum extuberantes propendebant, æstuantibus circum flammis sulphureis, cum intollerabili fœtore. Talis luxuria est, gulæ filia: quæ, quibus peccat iisdem, et punitur. At Cauda recurva sursum medabat obsceno spectaculo nates: tanto cum aspicientium horrore, quanto maximo. Vah monstrum infandum. Cujus ut rabiem effugiatis: *Laudate Deum in Psalterio.*

---

[359] W wydaniu z 1691 roku występuje: "substantia" (egzystencja).
[360] W wydaniu z 1691 roku występuje: "belluam".
[361] W wydaniu z 1691 roku występuje, prawdopodobny błąd drukarski: "abdominosus".
[362] W wydaniu z 1691 roku występuje: "calybei".
[363] W wydaniu z 1691 roku występuje: "plus quam".
[364] W wydaniu z 1691 roku występuje: "subvillosis".
[365] W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "meabat" (szedł).

DRUGA PIĘĆDZIESIĄTKA
SZÓSTĄ BESTIĄ OTCHŁANI JEST WILK OBŻARSTWA

(Ta Bestia) napełnia sobie brzuch i z przesadną troską zabiega o ciało.

1. Przeciwstawia się jej szóste Źródło Łaski Najśw. Różańca, odpowiadające szóstemu słowu modlitwy *Ave Maria*: „Tecum" („z Tobą").

Jak pisze św. Ambroży, skoro Pan przebywa z ludźmi umiarkowanymi, diabeł przebywa z obżartuchami.

Najśw. Dziewica Maryja przez swoją cnotę umiarkowania zasłużyła zaś na to, aby być Królową ludzi umiarkowanych.

Jak wielkie jest dobro umiarkowania, tak wielka jest nieumiarkowaność obżarstwa.

Gdyby Bóg dopuścił, aby istniało ono w naturze pod postacią cielesną, samo jedno zniszczyłoby i pożarło wszystkie stworzenia żywe i martwe, a nawet mogłoby pochłonąć sam świat w tej Otchłani. Ach!

Ileż razy pogrążaliście dusze i wyniszczaliście ciała, przyjmując do siebie tę Bestię?

Jak wielka i jak straszliwa była ta Bestia, sami widzieliście.

Wilk był nienasycenie żarłoczny i miał ogromny brzuch. Z głodu szeroko rozwierał paszczę, pienił się u pyska i przeżuwał krew zmieszaną z ropą.

W jego paszczy znajdowało się pięć regularnych rzędów zębów, ponieważ istnieje pięć rodzajów obżarstwa. Zęby te były żelazne i długie jak włócznie.

Czegóż bowiem nie pożera obżarstwo?

Jego głos był tak potworny, że świat drży, gdy rozlega się jego ryk.

Cóż bowiem jest bardziej donośnego niż gardło oddane obżarstwu?

Odór jego paszczy przewyższał odór Morza Martwego i mógł zatruć wszystkie wybrzeża całej ziemi oraz uśmiercić wszelkie stworzenie.

Pod szorstką sierścią, podobną do żelaznych prętów, kryły się mieszkania i sale biesiadne obżartuchów, które zamieniały się dla nich w miejsca mąk. Ach, jakże licznych!

Jego genitalia, z obrzmiałymi jądrami wielkimi niczym pagórki, zwisały na zewnątrz pośród buchających siarczystych płomieni i nieznośnego odoru.

Taką jest Nieczystość, córka Obżarstwa, która bywa karana przez te same rzeczy, przez które grzeszy.

Wreszcie jego ogon, wygięty ku górze, odsłaniał pośladki w haniebnym widowisku, ku najwyższej grozie wszystkich patrzących.

O, jakże odrażający to Potwór!

Aby uniknąć jego wściekłości, *wysławiajcie Boga przez Najświętszy Różaniec*.

VII. LACUNAE, HIRCUS EST LUXURIAE.

Hic fornicationes sunt et adulteria, incestus[366], stupra, raptus, sodomiae, et infanda talia.

1. *Contrarius illi Fons in Salutationis est vocabulo* BENEDICTA.

Quia ut MARIA Virginum Virgo est: sic et Luxuriae foeditas scelerum parens caeterorum est; ineffabilis utraque.

2. Ex simili aestimate.

Si foetorem spiritalem luxuriae in corporalem verteret DEUS, momento suffocaret omnia, et inanima corrumperet.

Neque mirum.

Quia, inquit s. Aug[ustinus] ob luxuriae foetorum omnis inferno debetur foetor, et is aeviternus.

Nec in coelis Beatorum quisquam est, qui non perpeti mallet inferni cruciatus, quam luxuriae tolerare memphitim.

3. HIRCUS idcirco eam representabat[367], immaniter furvus[368] et vastus[369]: qui innumeros gerebat propendula in alvo damnatos.

Cornua *surrecta praeferebat decem, arboreae singula magnitudinis, aliis innumeris ramosa corniculis: quorum quodque par esse quibat[370] orbi devastando.*

Adeo nimium potens est luxuria ad Decem praecepta Dei contemnenda[371].

Lanita[372] *videbatis singula.*

Nam, ut ait S. Greg[orius]: Ignis origo libidinis est.

Pili *ejus singuli sibilantes erant angues, et saevi tactu, visuque mortiferi.*

Genitalium *obscenitas[373] erat, quanta nec debet, nec fando potest explicari.*

Spectastis ipsi: et horrore perissetis in momento, absque Dei adjumento.

Bene S. Ambr[osius]: Horrore luxuriae quid foedius: quidve horribilius?

Torrens *ignitus et suplhureus, de genitalibus sese prorumpens, fumo totum orbem tenebrabat.*

Rictus *late hians prope cunctas orci poenas gerebat, flammas, fumosque proflans: quae turpiloquia referebant.*

Et hanc extreman infelicitatem in vos toties recepistis: quoties libidine vos contaminastis[374].

***Ut fugiatis porro*: Laudate Deum in Psalterio.**

112

rius illi Fons in Salutatione est isthoc, *Tecum*. Quia Dominus cum sobriis est, ait s. Ambr. cum gulosis Diabolus. At B. V. Maria sua abstinentia abstinentium esse Regina promeruit. Cujus quidem abstinentiæ quanta bonitas, tanta gulæ est immanitas. Quam si corporali specie Deus in rerum existere natura faceret: sola, et res animatas exanimaret omnes, et inanima devoraret, ipsumque adeo mundum absorbere valeret. In hac lacuna, heu! quoties animas submersistis, et obruistis corpora, et ejus in vos beluam receptatis? Quam? Qualem? Vidistis. Lupus erat vorax, et ventrem abdontinosus: hiabat fame, ore spumante cruorem cum tabo commasticabat. Dentium in ore septa quino stabant ordine: ob gulæ species quinque: et ii hastilium longitudine calibei. Quid enim non gula vorat? Vox vasta sic, ut orbis ab ea remugiens intremisceret. Quid enim clamosius gula est?

Fætor faucium plusquam ponticus: qui terrarum oras omnes inficere, cunctaque interficere, valuisset. Pilis sub villosis, perticarum ferrearum similibus, gulosorum nidi, et cœnacula condebantur, quæ vertebant eis in officinas pœnarum, heu quantarum Genitalium testes retro binorum instar monticulorum extuberantes propendebant, æstuantibus circum flammis sulphureis, cum intolerabili fœtore. Talis luxuria est, gulæ filia: quæ, quibus peccat iisdem, et punitur. At Cauda recurva sursum medabat obsceno spectaculo nates: tanto cum aspicientium horrore, quanto maximo. Vah monstrum infandum. Cujus ut rabiem effugiatis: *Laudate Deum in Psalterio.*

---

[366] W wydaniu z 1691 roku występuje: "incoestus".

[367] W wydaniu z 1691 roku występuje: "repraesentabat".

[368] W wydaniu z 1691 roku występuje: "furnus" (fornace). Należy preferować termin „furvus" („ciemny") z wydania z 1847 roku .

[369] W wydaniu z 1691 roku występuje: "fastus" (altezzoso). Należy preferować termin: "vastus" (ogromny), z wydania z 1847 roku .

[370] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "quiebat".

[371] W wydaniu z 1691 roku występuje, podobny termin: "contemeranda" (naruszyć).

[372] W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "Ignita".

[373] W wydaniu z 1691 roku występuje: "obscoenitas".

[374] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "taminastis".

SIÓDMĄ BESTIĄ OTCHŁANI JEST KOZIOŁ ROZPUSTY

Tutaj znajdują się nierząd i cudzołóstwo, kazirodztwo, gwałty, porwania, sodomia oraz inne podobne niegodziwości.

1. Przeciwstawia się jej siódme Źródło Łaski Najśw. Różańca, odpowiadające siódmemu słowu modlitwy *Ave Maria*: „Benedicta" („Błogosławiona").

Jak bowiem Maryja jest Dziewicą dziewic, tak ohyda Rozpusty jest matką innych, niewypowiedzianych przewrotności. O jednej i o drugiej nie sposób powiedzieć wszystkiego.

2. Osądźcie to choćby z tego porównania: gdyby Bóg przemienił duchowy odór rozpusty w odór materialny, w jednej chwili zadusiłby on wszystko i skaził nawet rzeczy nieożywione. Nie należy się temu dziwić.

Św. Augustyn mówi bowiem, że cały odór rozpusty pochodzi z odoru piekła, a ten jest wieczny.

Każdy z błogosławionych w niebie mógłby znieść męki piekła, lecz nie wytrzymałby morowego wyziewu Rozpusty.

3. Miała ona postać Kozła, niezmiernie czarnego i ogromnego, który w swoim wydętym brzuchu nosił niezliczone rzesze potępionych.

Wznosił dumnie dziesięć wyprostowanych rogów, każdy wielkości drzewa, rozgałęziających się na niezliczone mniejsze rogi, z których każdy zdolny był spustoszyć cały świat.

Rozpusta jest bowiem tak potężna, że gardzi Dziesięciorgiem Przykazań Bożych.

Widzieliście, że cały był spowity płomieniami, ponieważ – jak naucza św. Grzegorz – ogień jest źródłem pożądliwości.

Całe jego owłosienie stanowiły syczące węże, straszliwe dla tych, którzy je napotykali, i śmiercionośne dla tych, którzy na nie patrzyli.

Ohydy jego narządów płciowych, choć były ogromne, nie należy ani nie można opisać słowami.

Sami je widzieliście i umarlibyście natychmiast z przerażenia, gdyby nie pomoc Boga.

Słusznie więc mówi św. Ambroży: „Cóż jest bardziej nikczemnego od ohydy rozpusty? Albo cóż jest bardziej przerażającego?"

Z jego narządów płciowych wypływał ognisty i siarczysty potok, którego dym spowijał mrokiem cały świat.

Jego szeroko rozwarta paszcza kryła w sobie niemal wszystkie kary piekła; zionąc ogniem i dymem, wypowiadała słowa nieprzyzwoite i bezecne.

To właśnie to najgłębsze nieszczęście przyjmowaliście do siebie tylekroć, ile razy splamiliście się pożądliwością.

Aby w przyszłości go uniknąć, *wysławiajcie Boga przez Najświętszy Różaniec*.

VIII. LACUNAE URSUS EST INFIDELITATIS.

Haec orbem infestarat per sortilegia, divinationes[375], magias, haereses, et errores.

1. Contrarius ei Fons Fidei[376] salit in voce: TU mire emphatica, et ad demonstrandum energica.

Non illa fidem integram[377] in Christum demonstrari mereretur: quae Virginis Matris fidem integram monstrat?[378]

Ab hac sola maximum, planeque singulare B. Maria extitit miraculum.

Sic Spiritus eam Elisabethae monstrarat, cum dicebat: Beata, quae credidisti.

Ubi S. Hieronym[us]: O Maria, magna est fides tua!

TU enim mundo Fidem monstrasti: TU Verbum Dei ad nos deferens, Ecclesiam in Montibus Sanctis fundasti per Filium.

Et sic qualem[379] universi ex te fidem accipiunt; per quam Domino placens promeruisti, ut mater Dei fieres".

2. Istius infedelitatis malitia praecedentium malitia[380] omnem longe superabat.

URSUS idcirco illius imago fuit, caeteris monstris, et mole vastior, et immanitate saevior, et voracior.

Quia, ait Aug[ustinus]: Infidelitas est maximum peccatorum.

Os ejus, inferni Porta est, de qua dicitur: A Porta inferi erue Domine animas eorum.

Dentium *in ore trabalium ordines duodecim stabant: et hi praeacuti: ob subtiles, ut sibi videntur, rationes errantium contra duod[ecim][381] Artic[ulos] Fidei.*

Sub ursi* alvo[382] *innumerae furebant belvae[383], animarum carnifices.

Est enim, S. Ambros[io] teste, infidelitas criminum mater coeterorum.

Clamor *ore tonabat labefactans orbem.*

Quid, enim blasphemia immanius?

Et[384] clamor cum* torrente *flammarum ruebat, omnia obruens improviso.

Pedes *ut maximi, sic tantis ab Unguibus erant horrifici, quanti dentes: et tabo utrique spumabant: indices infidelium saevitiae.*

Alae *vultureae plumas ex colubris ignitis gerebant.*

Ait enim S. Fulgentius in Serm[one]: Infideles per scientias falsas dum volitant, orbem venenant.

Huic vos belvae[385] in se quisque domicilium posuistis.

***Ut porro eam effugiatis*: Laudate Deum in Psalterio.**

VII. LACUNAE, HIRCUS EST LUXURIAE.

Hic fornicationes sunt, et adulteria, incestus, stupra, raptus, sodomiæ, et infanda talia. 1. Contrarius illi fons in Salutationis est vocabulo *Benedicta*. Quia ut Maria Virginum virgo est: sic et Luxuriæ fœditas scelerum parens cœterorum est: ineffabilis utraque. 2. Ex simili æstimate. Si fœtorem spiritalem luxuriæ in corporalem verteret Deus; momento suffocaret omnia, et inanima corrumperet. Neque mirum. Quia, inquit s. Aug. ob luxuriæ fœtorem omnis inferno debetur fœtor, et is æviternus. Nec in cœlis Beatorum quisquam est, qui non perpeti mallet inferni cruciatus, quam luxuriæ tolerare memphitim.

3. Hircus idcirco eam representabat, immaniter furvus et vastus: qui innumeros gerebat propendula in alvo damnatos. Cornua surrecta præferebat decem, arboreæ singula magnitudinis, aliis innumeris ramosa corniculis: quorum quodque par esse quibat orbi devastando. Adeo nimium potens est luxuria ad Decem præcepta Dei contemnenda. Lanita videbatis singula. Nam, ut ait s. Greg. Ignis origo libidinis est. Pili ejus singuli sibilantes erant angues, et sævi tactu, visuque mortiferi. Genitalium obscenitas erat, quanta nec debet, nec fando potest explicari. Spectastis ipsi: et horrore perissetis in momento, absque Dei adjumento. Bene s. Ambr. Horrore luxuriæ quid fœdius: quidve horribilius? Torrens igni-

113

tus et suplhureus, de genitalibus sese prorumpens, fumo totum orbem tenebrabat. Rictus late hians prope cunctas orci pœnas gerebat, flammas, fumosque proflans: quæ turpiloquia referebant. Et hanc extremam infelicitatem in vos toties recepistis: quoties libidine vos contaminastis. Ut fugiatis porro: *Laudate Deum in Psalterio.*

---

[375] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "divinationes".**

[376] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Fide".**

[377] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: "integra": powtórzenie jest błędem drukarskim**

[378] **W wydaniu z 1691 roku brakuje słów: „in Christum demonstrari mereretur: quae Virginis Matris fidem integram", a zdanie brzmi: „Non illa fidem integram monstrat?".**

[379] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "quidem".**

[380] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "malitiam".**

[381] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "XII".**

[382] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "aluo".**

[383] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "belluae".**

[384] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "Et".**

[385] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "belluae".**

ÓSMĄ BESTIĄ OTCHŁANI JEST NIEDŹWIEDŹ NIEWIARY

Szerzy on po świecie czary, wróżbiarstwo, magię, herezje i błędy.

1. Przeciwstawia się mu ósme Źródło Łaski – Wiara, wypływająca z ósmego słowa modlitwy *Ave Maria*: „Tu" („Ty"), słowa przedziwnie wymownego i pełnego mocy.

Czyż nie to właśnie słowo wskazuje na doskonałą wiarę Dziewicy Matki w Chrystusa?

To właśnie dzięki tej wierze Najśw. Panna jest największym i najwspanialszym cudem istniejącym. Tak też Duch Św. objawił to Elżbiecie, gdy powiedziała: „Błogosławiona jesteś, która uwierzyła."

Na ten temat św. Hieronim mówi:

„O Maryjo, wielka jest Twoja wiara! To Ty ukazałaś światu wiarę. Ty, przynosząc nam Słowo Boże, założyłaś dla swego Syna Kościół na Świętych Górach swojej wiary. Dlatego wszyscy otrzymują od Ciebie tak wielką wiarę. Dzięki wierze, podobając się Bogu, zasłużyłaś, aby stać się Matką Boga."

2. Złość tej niewiary daleko przewyższała wszelką niegodziwość poprzednich Bestii.

Dlatego miała ona postać Niedźwiedzia, który spośród wszystkich Bestii wyróżniał się ogromnymi rozmiarami, niezmierzoną dzikością i nienasyconą żarłocznością.

Jak bowiem mówi św. Augustyn, niewiara jest największym z grzechów.

Jego paszcza była Bramą Piekła, o której mówi się: „Od bram piekielnych, Panie, wybaw ich dusze."

W paszczy miał dwanaście regularnych rzędów zębów, grubych jak belki. Wydawały się one niezwykle ostre z powodu subtelnych rozumowań błądzących przeciwko dwunastu Artykułom Wiary.

Pod brzuchem Niedźwiedzia szalały niezliczone Bestie, będące katami ludzkich dusz.

Niewiara jest bowiem, jak naucza św. Ambroży, matką innych zbrodni.

Z jego paszczy rozlegał się ryk, od którego chwiał się cały świat.

Cóż bowiem jest straszliwszego od bluźnierstwa?

Ów ryk sprowadzał ogniste płomienie, które nagle zalewały wszystko.

Jego łapy były równie ogromne, jak liczne były jego zęby, a pazury – podobnie jak zęby – pieniły się ropą, będąc znakiem okrucieństwa ludzi niewierzących.

Jego skrzydła były skrzydłami sępa, pokrytymi piórami z ognistych węży.

Jak bowiem mówi św. Fulgencjusz w jednym ze swoich kazań:

„Niewierni, unosząc się pośród fałszywych nauk, zatruwają świat."

Każdy z was dał schronienie tej Bestii we własnym wnętrzu.

Aby w przyszłości jej uniknąć, *wysławiajcie Boga przez Najświętszy Różaniec*.

IX. LACUNAE BALENA EST DESPERATIONIS.

Haec deserto Deo: praesentibus, ut potest, fruitur mundi solatiolis.

1. ***Contrarius ei Fons Bonae Spei in Salutatione hic statuitur: IN MULIERIBUS.***

Nam Beata MARIA, inquit Sanctus Hieronymus: Mater Spei est.

Quae ipsa, in speciem, passa repulsam istis: Mulier, quid mihi et tibi: nondum, etc., a spe tamen nihil excidit quin erecta certior stetit, jubens ministris: quod dixerit, facite.

2. Est autem desperationis mors tanta, ut si omnium viventium mortes in unam convenirent, hanc tamen illius pars minima universas anteiret.

Adeo ictu certo Vitam Aeternam praescindit: ut asserit S. Remigius.

3. BALENA idcirco eam referebat; caeteris jam dictis immanior mole, saevitia, et aspectu.

Quia desperatio est peccatorum praedictorum ultimus apex ac supremus: Draco maris, seu Leviathan dictus apud Iob[em].

In ore ejus quasi innumeri **Dentium** ***ordines frendebant, caeterarum dentibus bestiarum tanto majores, quanto ipsis Coete***[386] ***major erat cunctis.***

His Coelum, terras, crataque omnia perturbabat.

Quia desperatio dum, ut inimicum sibi, Deum fingunt, quam esse, Deum non esse mallet, id quod rerum universo, quam maxime adversatur.

Os ***ejus adinstar***[387] ***Charybdis erat, absorbens omnia.***

In ore **Carcer** ***frenabat vinculis desperatos.***

Heu! Quae hic furiae.

Oculis ***scintillae, quanti montes sunt, et flammae obsistebant evibratae: par*** **flumen**[388] ***ore vomebatur cum foetore sulphureo.***

Talia enim desperantium verba, sunt et voces, quibus, ait Haymo, verba salutis aversantur: ut viventes sint mortui, velut alter infernus.

Hanc igitur ut de caetero arceatis**: Laudate Deum in Psalterio.**

VIII. LACUNAE, URSUS EST INFIDELITATIS.

Hæc orbem infestarat per sortilegia, divinationes, magias, hæreses, et errores. 1. Contrarius ei Fons Fidei salit in voce, *Tu* mire emphatica, et ad demonstrandum energica. Non illa fidem in Christum demonstrari mereretur: quæ Virginis Matris fidem integram monstrat? Ab hac sola maximum, planeque singulare B. Maria extitit miraculum. Sic Spiritus eam Elisabethæ monstrarat, cum dicebat: *Beata, quæ credidisti.* Ubi s. Hieronym. *O Maria, magna est fides tua! Tu enim mundo fidem monstrasti: Tu Verbum Dei ad nos deferens, Ecclesiam in montibus sanctis fundasti per Filium. Et sic qualem universi ex te fidem accipiunt; per quam Domino placens promeruisti, ut mater Dei fieres.* 2. Istius infidelitatis malitia præcedentium malitia omnem longe superabat.

Ursus idcirco illius imago fuit, cœteris monstris, et mole vastior, et immanitate sævior, et voracior. Quia, ait Aug. Infidelitas est maximum peccatorum. Os ejus, inferni porta est, de qua dicitur: *A porta inferi erue Domine animas eorum.* Dentium in ore trabalium ordines duodecim stabant: et hi præacuti: ob subtiles, ut sibi videntur, rationes errantium contra duod. artic. fidei. Sub ursi alvo innumeræ furebant belvæ, animarum carnifices. Est enim, s. Ambr. teste, infidelitas criminum mater cœterorum. Clamor ore tonabat labefactans orbem. Quid, enim blasphemia immanius? Et clamor cum torrente flammarum ruebat, omnia obruens improviso. Pedes ut maximi, sic tantis ab Unguibus erant horrifici, quanti dentes: et tabo utrique spumabant: indices infidelium sævitiæ. Alæ vultureæ plumas ex colubris ignitis gerebant. Ait enim s. Fulgentius in serm. *Infideles per scientias falsas dum volitant, orbem venenant.* Huic vos belvæ in se quisque domicilium posuistis. Ut porro eam effugiatis: *Laudate Deum in Psalterio.*

---

[386] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "cete".**

[387] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "ad instar".**

[388] **W wydaniu z 1691 roku zamiast "par flumen" w wydaniu z 1847 roku występuje: "flumen par".**

DZIEWIĄTĄ BESTIĄ OTCHŁANI JEST WIELORYB ROZPACZY

Porzuciwszy Boga, znajduje on upodobanie – na ile zdoła – w doczesnych pociechach tego świata.

1. Przeciwstawia się mu dziewiąte Źródło Łaski – Dobra Nadzieja, wypływająca z dziewiątego słowa modlitwy *Ave Maria*: „in mulieribus" („między niewiastami").

Jak bowiem mówi św. Hieronim, „Najśw. Maryja Panna jest Matką Nadziei."

Ona sama, choć usłyszała w Kanie słowa, które zdawały się odmową: „Czyż to moja lub Twoja sprawa, Niewiasto?" (J 2,4), nie utraciła nadziei. Przeciwnie, jeszcze mocniej ufała spełnieniu swojej prośby, zachęcając sługi: „Zróbcie wszystko, cokolwiek wam powie." (J 2,5)

2. Śmierć płynąca z rozpaczy jest jednak tak straszliwa, że gdyby połączyć śmierć wszystkich żyjących, najmniejsza cząstka tej jednej śmierci przewyższyłaby je wszystkie.

Dlatego można z całą pewnością powiedzieć, że rozpacz odrywa człowieka od Życia Wiecznego, jak naucza św. Remigiusz.

3. Miała ona postać Wieloryba, przewyższającego wszystkie wcześniej opisane Bestie zarówno ogromem, jak i szałem oraz grozą swojego wyglądu, ponieważ rozpacz jest ostatecznym i najwyższym zwieńczeniem wszystkich poprzednio wymienionych grzechów.

W Księdze Hioba nazwany jest on Smokiem Morskim, czyli Lewiatanem.

W jego paszczy zgrzytały niemal niezliczone rzędy zębów, tym większych od zębów pozostałych Bestii, im większy był sam morski potwór od wszystkich innych.

Zgrzytem swoich zębów wstrząsał niebem, ziemią i całym stworzeniem.

Rozpacz bowiem sprawia, że człowiek, wyobrażając sobie Boga jako swego nieprzyjaciela, wolałby raczej, aby Boga nie było, niż aby istniał. Nic bardziej nie sprzeciwia się całemu porządkowi rzeczy.

Jego paszcza była podobna do przepaści pochłaniającej wszystko.

W jej wnętrzu znajdowało się więzienie, w którym rozpaczający byli skuci łańcuchami.

Ach, ileż Furii tam było!

Z jego oczu tryskały i wybuchały iskry oraz płomienie wielkie jak góry, a z paszczy wylewała się równie ogromna rzeka o siarczystym odorze.

Takie są bowiem słowa i głosy ludzi pogrążonych w rozpaczy. Jak mówi Ajmon, przeciwstawiają się im słowa zbawienia, aby ci, którzy żyją w rozpaczy, nie stali się jak umarli, niby drugie piekło.

Dlatego, aby odtąd trzymać rozpacz z dala od siebie przez resztę życia, *wysławiajcie Boga przez Najświętszy Różaniec.*

X. LACUNAE GRYPS PRAESUMPTIONIS.

Haec e contrario desperationis peccat in excessu adversus Spiritum Sanctum, super Dei misericordia sola citra poenitentiam consequenda.

1. ***Contrarius ei Fons gratiae in Salutatione se dat ibi: ET BENEDICTUS.***

Nam ait Ansel[mus]: Filius Dei Benedictionem dedit mundo, sed cum sua ineffabili poena pro mundo[389]: docens, nos quoque pariter agere poenitentiam.

2. Illius tanta gravitas sceleris est, quanta non satis in aestimationem, taceo comparationem, venire potest.

Quod[390] enim finitum cum infiniti minimo (si dari posset), contenderit?

Quae mortes corporum uni pares sint morti rationalis animae?

Cum hujus unius vita omnium corporum vitis sit potior?

Idque etiam vel secundum esse naturale: taceo illud gratiae supra naturam.

Ex eo vos ipsi aestimatote, quod oculis usurpastis, quando, licet corporibus in castro hic aderatis, at mente tamen in tartaro versabamini.

3. ***GRYPS a vobis cernebatur, qui ante Harpya, ob volatum praefidentiae, et ob superbiam videbatur: retro Leo erat, vastitate corporis, et immanitate feritatis par, solique sibi simile monstrum, nec alteri.***

Ideo ait S. Greg[orius] Nis[senus][391]: Praesumptio plus cunctis peccatis, Dei justitiam violat, eam, ut invisam, aspernando.

Rostrum ***ejus aduncum, e ferro candenti, hiabat in praedam, halitu fulmineo plurimos afflans.***

Sic consuetudo, inquit S. Maximus, peccatum hoc pervulgavit.

Vox ***ejus turbabat omnes orbis oras.***

Quia praesumptuosorum voces elevant, vilique pendunt Dei et Scripturae minas, Justitiam enervant, Ecclesiam increpantem vitia, non audiunt, experientia teste.

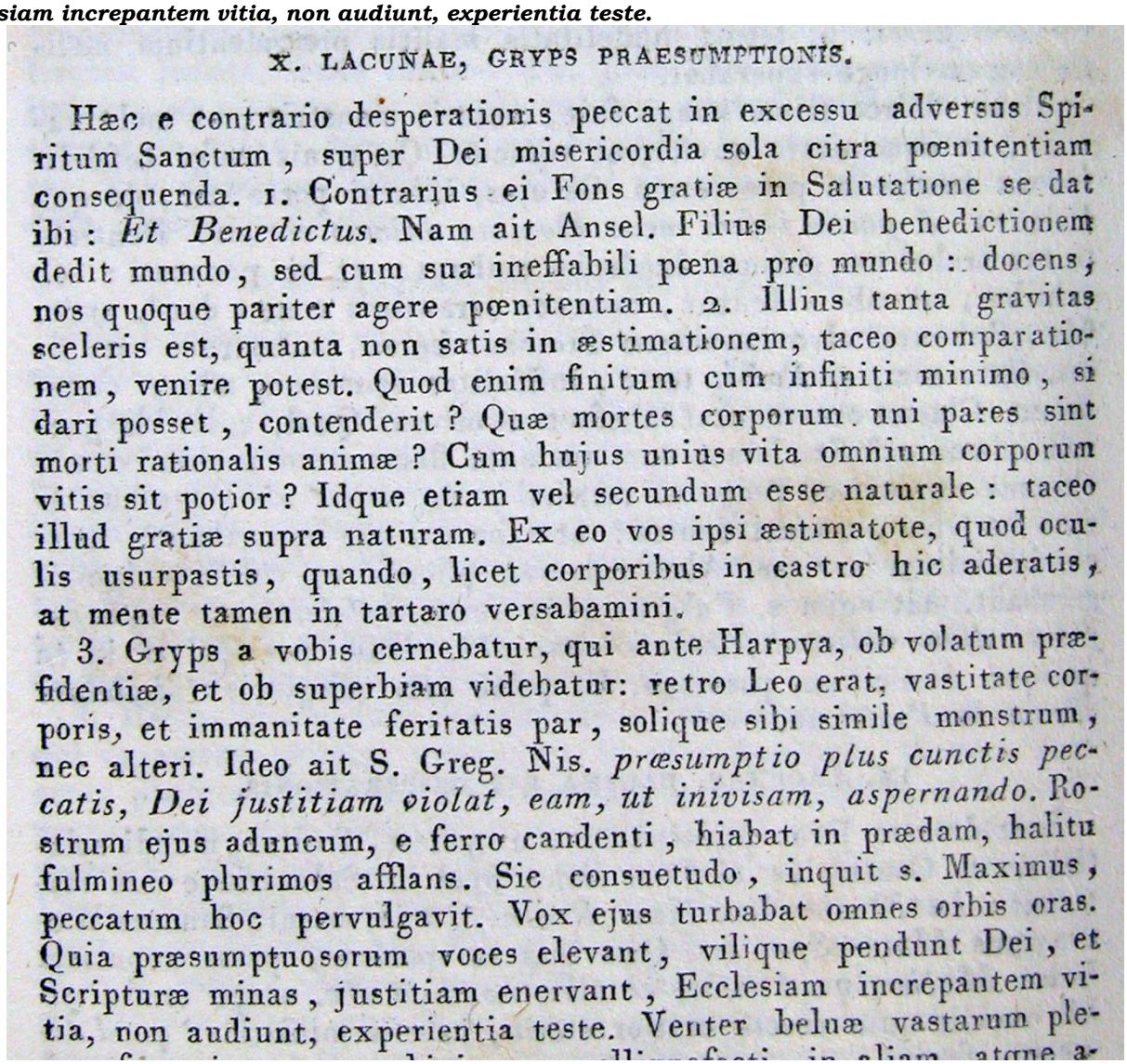

X. LACUNAE, GRYPS PRAESUMPTIONIS.

Hæc e contrario desperationis peccat in excessu adversus Spiritum Sanctum, super Dei misericordia sola citra pœnitentiam consequenda. 1. Contrarius ei Fons gratiæ in Salutatione se dat ibi: *Et Benedictus*. Nam ait Ansel. Filius Dei benedictionem dedit mundo, sed cum sua ineffabili pœna pro mundo: docens, nos quoque pariter agere pœnitentiam. 2. Illius tanta gravitas sceleris est, quanta non satis in æstimationem, taceo comparationem, venire potest. Quod enim finitum cum infiniti minimo, si dari posset, contenderit? Quæ mortes corporum uni pares sint morti rationalis animæ? Cum hujus unius vita omnium corporum vitis sit potior? Idque etiam vel secundum esse naturale: taceo illud gratiæ supra naturam. Ex eo vos ipsi æstimatote, quod oculis usurpastis, quando, licet corporibus in castro hic aderatis, at mente tamen in tartaro versabamini.

3. Gryps a vobis cernebatur, qui ante Harpya, ob volatum præfidentiæ, et ob superbiam videbatur: retro Leo erat, vastitate corporis, et immanitate feritatis par, solique sibi simile monstrum, nec alteri. Ideo ait S. Greg. Nis. *præsumptio plus cunctis peccatis, Dei justitiam violat, eam, ut inivisam, aspernando.* Rostrum ejus aduncum, e ferro candenti, hiabat in prædam, halitu fulmineo plurimos afflans. Sic consuetudo, inquit s. Maximus, peccatum hoc pervulgavit. Vox ejus turbabat omnes orbis oras. Quia præsumptuosorum voces elevant, vilique pendunt Dei, et Scripturæ minas, justitiam enervant, Ecclesiam increpantem vitia, non audiunt, experientia teste. Venter beluæ vastarum ple-

---

[389] **W wydaniu z 1691 roku brakuje słów: „sed cum sua ineffabili poena pro mundo", obecnych w wydaniu z 1847 roku.**

[390] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "quid".**

[391] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Nyss.".**

DZIESIĄTĄ BESTIĄ OTCHŁANI JEST GRYF ZAROZUMIAŁEJ UFNOŚCI

W przeciwieństwie do rozpaczy grzeszy on śmiertelnie przeciwko Duchowi Świętemu, nadużywając Miłosierdzia Bożego – tego jedynego daru, którego nie można otrzymać bez pokuty.

1. Przeciwstawia się mu dziesiąte Źródło Łaski Najświętszego Różańca, odpowiadające dziesiątemu słowu modlitwy *Ave Maria*: „Et benedictus" („I błogosławiony").

Jak mówi św. Anzelm, Syn Boży przyniósł światu błogosławieństwo, lecz uczynił to za cenę niewysłowionego cierpienia poniesionego dla świata, ucząc również nas, abyśmy w ten sam sposób pełnili pokutę.

2. Ciężar tego grzechu jest tak wielki, że nie sposób go w pełni opisać; dlatego pomijam wszelkie porównania.

Czyż bowiem rzecz skończona mogłaby współzawodniczyć choćby z najmniejszą rzeczywistością nieskończoną?

Jaka śmierć ciała mogłaby zostać porównana ze śmiercią ludzkiej duszy, skoro życie jednej tylko duszy przewyższa wartością życie wszystkich ciał?

Jeżeli tak jest już w porządku natury, tym bardziej nie będę mówił o porządku łaski, który przewyższa naturę.

Sami możecie o tym osądzić na podstawie tego, co widzieliście własnymi oczami. Choć bowiem ciałem znajdowaliście się tutaj, w zamku, duchem przebywaliście w piekle.

3. Widzieliście tę Bestię pod postacią Gryfa: z przodu przypominała Harpię z powodu zuchwałości lotu i pychy, z tyłu zaś lwa ze względu na ogrom ciała i niezmierzoną dzikość. Był to potwór podobny jedynie do samego siebie i do żadnej innej Bestii.

Dlatego św. Grzegorz z Nyssy mówi: „Zarozumiała ufność bardziej niż wszystkie inne grzechy narusza sprawiedliwość Bożą, ponieważ odrzuca ją jak niechciany dar."

Gryf miał hakowaty dziób z rozpalonego żelaza. Rozwierając go nad swoją zdobyczą, zionął na niezliczonych ludzi śmiercionośnym oddechem.

Jak naucza św. Maksym, źródłem tego grzechu jest nadmierna ufność we własne bezpieczeństwo.

Jego przeraźliwy wrzask wywoływał zamęt we wszystkich zakątkach świata.

Głosy ludzi zarozumiale ufnych wznoszą się bowiem z pychą; lekceważą oni groźby Boga i Pisma Świętego, umniejszają znaczenie Bożej sprawiedliwości i nie słuchają Kościoła, który napomina ich za występki – jak potwierdza samo doświadczenie.

Venter ***beluae***[392] ***vastarum plenus fornacium erat: ubi in una colliquefacti, in aliam atque aliam trajiciebantur, et alias ad poenas usque renovabantur, mortibus infinitis mortui simul et redivivi, et semper morientes.***

Idque ob vanissimam praesumptionis praefidentiam.

Alas ***in monstro obstupuistis innumeras, grandes minutulis remistas: indices eae sunt phantasiarum, quas volatiles habent temerarii illi, vagas, et varias; quo sese in peccatis excusent ac confirment, de misericordia Dei sibi blandientes.***

Hae alae **motu suo ventos** ***ciebant, quibus infernum succendebant, quo omnium damnatorum maledictiones in praesumptuosos, ingerebantur.***

Pedes horribiles conterebant, et uncis discerpebant praesumptuosos, atque ut ipsa[393] ***comminuebant: eo, quod se invicem confirmarint in impoenitentia, et reformationes aliorum quoque impeduissent***[394]**.**

Consistebat ***vero bestia super*** **gelidum flumen,** ***quod scatebat praesumptuosis; quae, ut Iob ait, transibunt de aquis nivium ad calorem bestiae nimium.***

In hoc colliquefactae, et alias iterum, iterumque in formas transfusae, demum per beluae[395] ***posteriora ad modum ardentis fluminis rapidi in gelium subjectum exonerabantur, humanam in formam reparatae.***

Rursum ab Gryphe unguibus corrastratae, cumulatae, contritaeque vorabantur.

Hic infernus ille est, qui numquam dicit? Sufficit.

Plerique hic Potentes, aut Clerici visebantur a vobis, opulenti quoque, robusti, juvenes, inaniter praefisi in nobilitate, potentia, opibus, robore, aetate etc.

Vidistis haec, et optastis medio in viso, numquam vos natos apparuisse, pluraque et immaniora quam effari fas sit, conspexistis.

Et quidem corporibus in castro degebatis isto, verum oculo mentis et imaginationis, divina rapti et protecti virtute, ipsi in tartaro consistebatis.

Est tamen naturale quid, ex quo aestimare de spectro potestis.

Nam cujusvis[396] **est, ob oculos visu naturali posse bestiam intueri, uti est; at pene insities**[397] **majorem eandem sibi fingere in imaginatione valet.**

Ita vobis accidit divinitus.

Tales portentosas in sese recipiunt beluas[398]***, qui dicta suscipiunt facinorosa delicta, adeoque ipsi in earum monstruosas***[399] ***formas induuntur, ut necessario dicere olim Judex eis debeat: Nescio vos.***

Quas ut evadatis securi beluas[400]***, agite*****: Laudate Deum in Psalterio.**

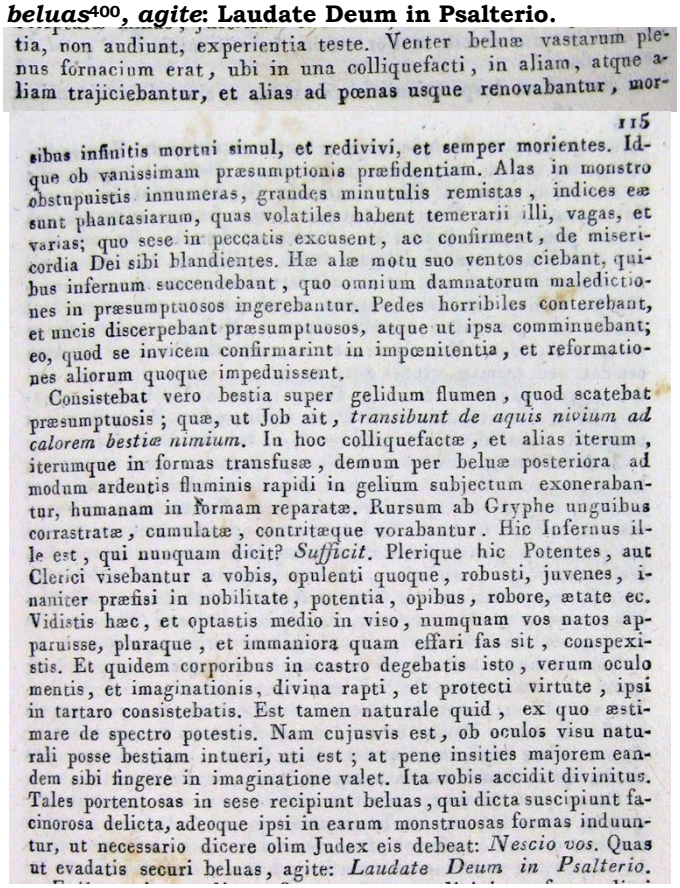

tia, non audiunt, experientia teste. Venter beluæ vastarum plenus fornacium erat, ubi in una colliquefacti, in aliam, atque aliam trajiciebantur, et alias ad pœnas usque renovabantur, mor-

115

sibus infinitis mortui simul, et redivivi, et semper morientes. Idque ob vanissimam præsumptionis præfidentiam. Alas in monstro obstupuistis innumeras, grandes minutulis remistas, indices eæ sunt phantasiarum, quas volatiles habent temerarii illi, vagas, et varias; quo sese in peccatis excusent, ac confirment, de misericordia Dei sibi blandientes. Hæ alæ motu suo ventos ciebant, quibus infernum succendebant, quo omnium damnatorum maledictiones in præsumptuosos ingerebantur. Pedes horribiles conterebant, et uncis discerpebant præsumptuosos, atque ut ipsa comminuebant; eo, quod se invicem confirmarint in impœnitentia, et reformationes aliorum quoque impeduissent.

Consistebat vero bestia super gelidum flumen, quod scatebat præsumptuosis; quæ, ut Job ait, *transibunt de aquis nivium ad calorem bestiæ nimium.* In hoc colliquefactæ, et alias iterum, iterumque in formas transfusæ, demum per beluæ posteriora ad modum ardentis fluminis rapidi in gelium subjectum exonerabantur, humanam in formam reparatæ. Rursum ab Gryphe unguibus corrastratæ, cumulatæ, contritæque vorabantur. Hic Infernus ille est, qui nunquam dicit? *Sufficit.* Plerique hic Potentes, aut Clerici visebantur a vobis, opulenti quoque, robusti, juvenes, inaniter præfisi in nobilitate, potentia, opibus, robore, ætate ec. Vidistis hæc, et optastis medio in viso, numquam vos natos apparuisse, pluraque, et immaniora quam effari fas sit, conspexistis. Et quidem corporibus in castro degebatis isto, verum oculo mentis, et imaginationis, divina rapti, et protecti virtute, ipsi in tartaro consistebatis. Est tamen naturale quid, ex quo æstimare de spectro potestis. Nam cujusvis est, ob oculos visu naturali posse bestiam intueri, uti est; at pene insities majorem eandem sibi fingere in imaginatione valet. Ita vobis accidit divinitus. Tales portentosas in sese recipiunt beluas, qui dicta suscipiunt facinorosa delicta, adeoque ipsi in earum monstruosas formas induuntur, ut necessario dicere olim Judex eis debeat: *Nescio vos.* Quas ut evadatis securi beluas, agite: *Laudate Deum in Psalterio.*

---

[392] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "belluae".**
[393] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "pisa".**
[394] **W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "impedivissent" (uniemożliwili).**
[395] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "belluae".**
[396] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "cuiusque".**
[397] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "infinities".**
[398] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "belluas".**
[399] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "monstrosas".**
[400] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "bella".**

Brzuch Bestii był pełen ogromnych pieców, w których zarozumiale ufni, roztopieni w jednym piecu, byli następnie przenoszeni do drugiego, potem do trzeciego i kolejnych. Kara tego nieustannego roztapiania powtarzała się bez końca, tak że równocześnie ponosili niezliczone śmierci, byli na nowo przywracani do życia i nieustannie znajdowali się u progu kolejnej śmierci.

A wszystko to z powodu próżnej ufności we własne siły, czyli zarozumiałości.

Zdumiewały was niezliczone skrzydła Potwora – jedne olbrzymie, inne maleńkie. Oznaczały one chwiejne i niepewne wyobrażenia, którymi kierują się ci zuchwali ludzie. Zarozumiale ufni bowiem usprawiedliwiają swoje grzechy i łudzą się pewnością Bożego miłosierdzia.

Ruchem swoich skrzydeł wzniecały wichry rozpalające piekło. Dlatego wszyscy potępieni rzucali przekleństwa przeciwko ludziom zarozumiale ufającym.

Swymi potwornymi łapami Bestia miażdżyła zarozumiałych, a hakowatymi szponami rozszarpywała ich i rozdzierała na kawałki, ponieważ wzajemnie utwierdzali się w niepokucie i przeszkadzali także innym w nawróceniu.

Następnie Bestia zatrzymała się nad lodowatą rzeką, roiącą się od ludzi zarozumiale ufnych. Jak mówi Hiob, Bestia przemieniała owe zimne wody w wody o nieznośnym żarze. W nich topnieli, po czym nieustannie na nowo zespalali się w inne postacie, aż w końcu byli wyrzucani z tylnej części Bestii do znajdujących się poniżej lodowatych wód, niczym wodospad ognistej rzeki, i ponownie odzyskiwali ludzką postać.

Potem znów byli zaganiani, spiętrzani, miażdżeni szponami Gryfa i przez niego pożerani.

Takie jest piekło, które nigdy nie mówi: „Dosyć!”

Widzieliście tam przede wszystkim możnych, duchownych, ludzi bogatych, silnych i młodych, którzy na próżno pokładali ufność w swoim szlachectwie, władzy, bogactwach, sile, młodości i innych doczesnych dobrach.

Patrząc na to wszystko, pragnęliście podczas tego widzenia, aby wasze dzieci nigdy się tam nie znalazły. Widzieliście również bardzo wiele innych rzeczy, tak straszliwych, że nie godzi się o nich mówić.

Choć ciałem pozostawaliście w tym zamku, oczami ducha, uniesieni w widzeniu i strzeżeni mocą Bożą, sami przebywaliście w piekle.

Możecie jednak rozumnie osądzić to widzenie.

Każdy bowiem może naturalnym wzrokiem oglądać Bestię taką, jaka jest, lecz dzięki wyobraźni może przedstawić ją sobie nieskończenie większą.

Tak właśnie stało się z wami z woli Boga.

Ci, którzy przyjmują do siebie takie potworne Bestie, przyswajają sobie również ich haniebne winy, o których była już mowa. Dlatego sami przywdzieją ich potworne postacie i w Dniu Sądu Sędzia nieuchronnie powie do nich:

„Nie znam was!”

Aby bezpiecznie ustrzec się tych Bestii, *wysławiajcie Boga przez Najświętszy Różaniec.*

EPILOGUS in praedicta.

Quapropter cum Divini tam[401] Fontes dicti quintuplicis Gratiae, una in Angelica Salutatione salientes, fidelibus sint apertae: qui sedulo eos frequentarint, ac digne, Vitam haurient Sempiternam.

Permeant autem, atque dimanant eorum haustae aquae denos per sensus, externos quinque, internosque totidem, simul eosdem ab omni praedicta noxia eluunt et expiant; et sua eos beatitate perbeant.

Quem in finem quinquies denas Salutationes in altera Psalteri Quinquagena libare sancte Deo, Deiparaeque studeatis.

III. QUINQUAGENA
XI. LACUNAE MONOCEROS[402] EST ODIT.

Hoc detestatur DEUM, vel in Seipso, vel in Potentia, aut Providentia: Fide, Sacramentis, aut aliis in operibus divinis.

Quae divina omnia ideo parvi aestimant, raroque usurpant osores Dei, rerum pereuntium, suique tanto ardentiores amatores[403].

Tam scelus immaniter malum est, quam summe Bonus Deus est, quem odit in se, vel in aliis.

1. ***Fons Charitatis illi contrarius in Angelica Salutationis voce: FRUCTUS, consistit[404].***

Inter Fructus enim Spiritus Sancti princeps est jugiter ex eo manans charitas.

Et vero Eum Suo cum Fructu Ventris Deipara dedit.

2. ***Efferrata odii enormitas, et informitas tanta est, ut si cadaverum universorum abominandissima foeditas in unam congesta cerni posset, nec tamen vel minimi odii particulam adumbrare posset.***

Malitiae causam infinitae accipite liquidam.

Mortale crimen eo tale est, non quod naturam occidat, sed animam aeterna nece mactet, in anima vero, quae Dei est imago, quantum in se est, Deum ipsum occidere velle censetur.

Hinc relevavit non semel Deus; malle Se fieri, si posset, morte temporali interimi, quam letali peccato, vel tantillum favere.

3. ***MONOCEROS proinde scelus ODII repraesentabat, quod is[405] omnium brutorum, ac belluarum commune sit odium, oderitque omnia immanius, ut nec suae speciei parcere norit.***

Epilogus in prædicta. Quapropter cum divini tam fontes dicti quintuplicis gratiæ, una in Angelica Salutatione salientes, fidelibus sint apertæ, qui sedulo eos frequentarint, ac digne, vitam haurient sempiternam. Permeant autem, atque dimanant eorum haustæ aquæ denos per sensus, externos quinque, internosque totidem, simul eosdem ab omni prædicta noxia eluunt, et expiant; et sua eos beatitate perbeant. Quem in finem quinquies denas Salutationes in altera Psalteri Quinquagena libare sancte Deo, Deiparæque studeatis.

III. QUINQUAGENA.

XI. LACUNAE, MONOCEROS EST ODII.

Hoc detestatur Deum, vel in seipso, vel in potentia, aut providentia: Fide, Sacramentis, aut aliis in operibus divinis. Quæ divina omnia ideo parvi æstimant, raroque usurpant osores Dei,

116

rerum pereuntium, suique tanto ardentiores amatores. Tam scelus immaniter malum est, quam summe Bonus Deus est, quem odit in se, vel in aliis. 1. Fons Charitatis illi contrarius in Angel. Salutationis voce, *Fructus*, consistit. Inter fructus enim Spiritus Sancti princeps est jugiter ex eo manans charitas. Et vero eum suo cum Fructu ventris Deipara dedit. 2. Efferata odii enormitas, et informitas tanta est, ut si cadaverum universorum abominandissima fœditas in unam congesta cerni posset, nec tamen vel minimi odii particulam adumbrare posset. Malitiæ causam infinitæ accipite liquidam. Mortale crimen eo tale est, non quod naturam occidat, sed animam æterna nece mactet, in anima vero, quæ Dei est imago, quantum in se est Deum ipsum occidere velle censetur. Hinc relevavit non semel Deus; malle se fieri, si posset, morte temporali interimi, quam letali peccato, vel tantillum favere.

3. Monoceros proinde scelus odii repræsentabat, quod is omnium brutorum, ac belluarum commune sit odium, oderitque omnia immanius, ut nec suæ speciei parcere norit. Est ei unico in cornu

---

[401] **W wydaniu z 1691 roku występuje: „tam divini".**

[402] **Może chodzić o mitycznego konia z jednym rogiem na czole lub o nosorożca.**

[403] **Tekst z 1691 roku jest w tym miejscu zniekształcony: odczytuje się „amator", a przed kropką pozostawiono puste miejsce odpowiadające dwóm literom.**

[404] **W wydaniu z 1691 roku słowo jest zniekształcone: można odczytać jedynie: „con stit".**

[405] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "in".**

Epilog do poprzednich rozważań

Skoro więc tak zwane Boskie Źródła pięciorakiej Łaski wytryskują z każdego Zdrowaś Maryjo, gaszą pragnienie wiernych, którzy będą do nich gorliwie przychodzić i godnie z nich czerpać, aby osiągnąć Życie Wieczne.

Wody te bowiem, raz zaczerpnięte i wypite, przenikają oraz rozlewają się przez dziesięć zmysłów (pięć zewnętrznych i pięć wewnętrznych), a zarazem obmywają je i oczyszczają ze wszystkich wcześniej wymienionych grzechów oraz przyodziewają je w swoją błogosławioną świętość.

Dlatego starajcie się z gorliwością ofiarować Bogu i Matce Bożej pięćdziesiąt modlitw Zdrowaś Maryjo drugiej Pięćdziesiątnicy Najświętszego Różańca.

TRZECIA PIĘĆDZIESIĄTNICA
JEDENASTĄ BESTIĄ OTCHŁANI JEST JEDNOROŻEC NIENAWIŚCI

Nienawidzi on Boga: zarówno Jego samego, jak i Jego Wszechmocy oraz Opatrzności; nienawidzi Wiary, Sakramentów i wszelkiego dzieła Bożego.

Ci, którzy nienawidzą Boga, uważają wszystkie te rzeczywistości Boże za nic nieznaczące i tylko rzadko zwracają się do Niego, pałając gorącą miłością jedynie ku rzeczom przemijającym i ku samym sobie.

Jak nieskończenie dobry jest Bóg, tak niezmiernie zły jest grzech nienawiści, który tę Dobroć znienawidził zarówno w samym Bogu, jak i w Jego stworzeniach.

1. Przeciwstawia się mu jedenaste Źródło Miłości, odpowiadające w modlitwie *Ave Maria* słowu: „Fructus" („Owoc"). Spośród bowiem owoców Ducha Św. pierwszym, który z Niego wypływa, jest Miłość, a Matka Boża przekazała ją światu wraz z Owocem swojego łona.

2. Ogrom i potworność nienawiści są tak wielkie, że gdyby cała odraza wszystkich ludzkich zwłok mogła zostać zgromadzona w jednym miejscu, nie dorównałaby nawet najmniejszej cząstce najdrobniejszej nienawiści. Zrozumcie zatem oczywistą przyczynę jej bezmiernej niegodziwości.

Nienawiść jest grzechem śmiertelnym nie dlatego, że zabija ciało, lecz dlatego, że uśmierca duszę śmiercią wieczną; usiłuje ona ponadto zniszczyć w duszy, będącej obrazem Boga, samego Boga, na ile jest to możliwe. Bóg wielokrotnie objawiał, że gdyby było to możliwe, wolałby ponieść nieskończenie wiele śmierci na Krzyżu, niż zgodzić się na choćby najmniejszy grzech śmiertelny nienawiści.

3. Jednorożec przedstawiał zatem grzech Nienawiści, ponieważ posiada nienawiść wspólną wszystkim dzikim zwierzętom i bestiom. Nienawidzi bez miary wszystkiego, nie okazuje wdzięczności ani nie ma szacunku nawet dla przedstawicieli własnego gatunku.

Est ei unico in cornu vis tam valida, ut in cursu facto vastos arborum truncos, ut muros penetrare queat, quo facilius quicquid beluarum[406] attigerit, ictu levi, transadigit astu solius et arte virginis, decipitur et capitur.

Pariter* odium, *ait S. Gregor[ius] Nazian[zenus] et habet, et habetur*, odio: *soloque trucidat cogitatu.

Sed ipsum Deiparae Virginis arte in Angelica Salutatione Charitatis, plena vinci, vincirique potest.

Vidistis hujus belluae vim sese longius porrigere, quam cujusquam aliarum, atque subtilius latissime se citissimeque diffundere.

***Par vis* odii *est* mentalis.**

Quod si enim *naturae vel maxime est conforme, amare Deum, et similem sui homine: necesse est eidem maxime repugnare naturae, odisse Deum et proximum.*

Ita* odium *ipsam transfodit naturam: et ipsummet Deum petit.

Cornu *portenti erat, quantum vix emetiri visu poteratis: seque in ramos ignitos, et harpagatos spargebat latius, ut sylvae speciem densitate referret.*

Sanie omnia, cruore, taboque foedata horrebant, et mortibus sese mutis[407] immanissime confodiebant.

Eae odientium sunt furiae.

Os *illi rictu deductum[408] immenso patescebat quo urbes, et agros vorare defacili[409] quivisset.*

Quia* odium, *ait Orosius, omnium janua malorum est.

Venter *intus innumeris scatebat scelerum formis, sese corrodentibus, ac imorum, summorumque rotatu volentibus.*

Monstrum vero continue, magis, magisque et juvenescebat et augescebat: sicut* odia *sese in dies renovare assolent, et gliscere.

Quia autem toto orco nusquam pari cum diritate jactatae audiebantur tot in Deum blasphemiae, atque in hac una bestia: idcirco inferis nominatur, Mors Dei.

Pedes *et dorsum cornibus, ad modum ericii, horrebant: singulis cornibus ramosis plurimi insidebant[410] tyranni, justorum et Ecclesiae persecutores: sed alius alio corporis membro fixus inter cornua haerens, undique lacerabatur, dispunctusque cruciabatur: dum ex acie suprema subjectum in ferae dorsum delapsum[411]*, a crinibus *exciperetur: qui surrecti, velut lancea[412] flammicantes, stabant.*

manius, ut nec suæ speciei parcere norit. Est ei unico in cornu vis tam valida, ut in cursu facto vastos arborum truncos, ut muros penetrare queat, quo facilius quicquid beluarum attigerit, ictu levi, transadigit astu solius, et arte virginis, decipitur, et capitur. Pariter odium, ait s. Gregor. Nazian. et habet, et habetur, odio, soloque trucidat cogitatu. Sed ipsum Deiparæ Virginis arte in Ang. Salutatione charitatis, plena vinci, vincirique potest.

Vidistis hujus belluæ vim sese longius porrigere, quam cujusquam aliarum, atque subtilius latissime se citissimeque diffundere. Par vis odii est mentalis. Quod si enim naturæ vel maxime est conforme, amare Deum, et similem sui hominem, necesse est eidem maxime repugnare naturæ odisse Deum, et proximum. Ita odium ipsam transfodit naturam, et ipsummet Deum petit.

Cornu portenti erat, quantum vix emetiri visu poteratis: seque in ramos ignitos, et harpagatos spargebat latius, ut sylvæ speciem densitate referret. Sanie omnia, cruore, taboque fœdata horrebant, et mortibus sese mutis immanissime confodiebant. Eæ odientium sunt furiæ. Os illi rictu deductum immenso patescebat quo urbes, et agros vorare defacili quivisset. Quia odium, ait Orosius, omnium janua malorum est. Venter intus innumeris scatebat scelerum formis, sese corrodentibus, ac imorum, summorumque rotatu volentibus. Monstrum vero continue; magis, magisque et juvenescebat, et augescebat: sicut odia sese in dies renovare assolent, et gliscere. Quia autem toto orco nusquam pari cum diritate jactatæ audiebantur tot in Deum blasphemiæ, atque in hac una bestia; idcirco inferis nominatur, mors Dei. Pedes, et dorsum cornibus, ad modum ericii, horrebant, singulis cornibus ramosis plurimi insidebant tyranni, justorum, et Ecclesiæ persecutores, sed alius alio corporis membro fixus inter cornua hærens, undique lacerabatur, dispunctusque cruciabatur: dum ex acie suprema subjectum in feræ dorsum delapsum, a crinibus exciperetur: qui surrecti, velut lancea flammicantes, stabant. In hisce alias ad

---

[406] W wydaniu z 1691 roku występuje: "belluarum".
[407] W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "mutuis" (wzajemnie).
[408] W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "diductum" (rozpostarty).
[409] W wydaniu z 1691 roku występuje: "de facili".
[410] W wydaniu z 1691 roku występuje: "insidiebant".
[411] W wydaniu z 1691 roku występuje: "de lapsus".
[412] W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "lanceae".

Posiadał w swoim jedynym rogu tak ogromną siłę, że w pędzie jednym uderzeniem mógł obalać pnie drzew grube jak mury; o ileż łatwiej mógł powalić każdą inną Bestię jednym lekkim ciosem. Sam jednak daje się przebić podstępem jednego człowieka oraz zwieść i schwytać dzięki mądrości dziewicy.

Św. Grzegorz z Nazjanzu mówi, że podobnie jest z nienawiścią: człowiek zarówno ją posiada, jak i sam przez nią zostaje opanowany, a ona niszczy już samą myślą.

Lecz dzięki mądrości Dziewicy, Matki Bożej, i przez modlitwę *Ave Maria*, pełną miłości, może ona zostać zwyciężona i związana.

Widzieliście, że siła tej Bestii przewyższała siłę wszystkich pozostałych, objawiając się zwłaszcza w niezwykłej dzikości i gwałtowności.

Siła nienawiści ma bowiem charakter duchowy.

Skoro bowiem najbardziej zgodne z naturą jest miłowanie Boga i człowieka, podobnego nam, to najbardziej sprzeczne z naturą jest nienawidzenie Boga i bliźniego.

Dlatego nienawiść godzi w samą naturę ludzką i usiłuje uderzyć nawet w samego Boga.

Róg tej potwornej Bestii był tak ogromny, że z trudem mogliście objąć go wzrokiem. Pokrywało go mnóstwo rozżarzonych, hakowatych odgałęzień, tak licznych, iż przypominały cały płonący las.

Wszystko wokół stawało się odrażające, pokryte ropą, krwią i zgnilizną, a wszędzie szerzyła się okrutna śmierć.

Taki jest bowiem gwałtowny koniec ludzi owładniętych nienawiścią.

Bestia rozwierała swoją olbrzymią paszczę tak szeroko, że mogłaby z łatwością pochłonąć miasta i pola.

Jak mówi Orozjusz, nienawiść jest bramą, przez którą wchodzą wszelkie nieszczęścia.

Jej wnętrze przepełniały niezliczone postacie niegodziwości, które same siebie nieustannie trawiły, wirując w górę i w dół.

Potwór zaś bezustannie odmładzał się i wzrastał. Tak samo nienawiść odnawia się każdego dnia i stopniowo nabiera siły.

Nigdy też z całego piekła nie rozlegało się tyle bluźnierstw o jednakowej zaciekłości przeciw Bogu, ile wydobywało się z tej jednej Bestii. Dlatego w piekle nazywana jest ona „Śmiercią Boga”.

Jej łapy i grzbiet były najeżone rogami niczym u jeża. Na każdym rozgałęzionym rogu siedziały niezliczone rzesze tyranów i prześladowców Kościoła oraz ludzi sprawiedliwych. Wkrótce jednak ich ciała zostawały przebite między rogami, zewsząd rozszarpywane, kaleczone i poddawane mękom, aż dochodzili do ostatecznej próby: spadając na grzbiet Bestii, byli nabijani na jej kolce, sterczące niczym płonące włócznie, i pozostawali na nich uwięzieni.

In hisce alias ad poenas renovati truciores, rursus a cornuum harpagonibus rapti, ultro citroque trajecti, sus deque volutati, jam exenterati, mox tormentis ingestis sufflati, iterumque eviscerati infelicissime frendebant: nulla usquam requie data.

Nostis, me vix umbram eorum, quae vidistis, exprimere verbis.

Quo infeliciores estis, qui dicto immaniores in vobis fovetis bestiis[413]: dum* odiis *ardescentes clare[414] palam vos exagitatis.

***Scio, odistis nunc* odia *omnia, vosque ipsos, nec vixisse maletis[415], quare ut cum delicta expietis, tum detestantes vetera caveatis*: Laudate Deum in Psalterio.**

XII. LACUNAE CORVUS EST CONSUETUDINIS.

Haec, juxta Theologos, non est certum genere, vel specie, aut numero peccatum aliquod: sed conditio peccatorum, qua recidive (ut corvus suum cras [cras][416]), frequentatur irremisse: quae est in peccatis perseverantia, seu impoenitentia.

1. Fons ei contrarius in Salutatione Angelica in voce VENTRIS continetur.

Nam suis quisque fere moribus a natura fictus formatusque, nascitur; tum quod mores, plerorumque sint, quales corporum humores, quorum affectionibus, animorum fere pares solent affectiones respondere; tum quod quidam[417] liberis sint mores velut a parentibus haereditarii, ut truces [a][418] trucibus generentur, mites a mitibus, a tardis tardi, morbidi a morbidis.

Unde diversim: Lupi omnes ululant, latrant canes, etc.

Et patrem sequitur sua proles.

qui surrecti, velut lancea flammicantes, stabant. In hisce alias ad

117

pœnas renovati truciores; rursus a cornuum harpagonibus rapti, ultro, citroque trajecti sus deque volutati, jam exenterati, mox tormentis ingestis sufflati, iterumque eviscerati infelicissime frendebant, nulla usquam requie data.

Nostis, me vix umbram eorum, quæ vidistis, exprimere verbis. Quo infeliciores estis, qui dicto immaniores in vobis fovetis bestiis, dum odiis ardescentes clare palam vos exagitatis. Scio, odistis nunc odia omnia, vosque ipsos, nec vixisse maletis, quare ut cum delicta expietis, tum detestantes vetera caveatis: *Laudate Deum in Psalterio.*

XII. LACUNAE, CORVUS EST CONSUETUDINIS.

Hæc juxta Theologos, non est certum genere, vel specie, aut numero peccatum aliquod, sed conditio peccatorum, qua recidive, (ut corvus suum *cras*), frequentatur irremisse: quæ est in peccatis perseverantia, seu impœnitentia.

1. Fons ei contrarius in Salutatione Angelica in voce *Ventris* continetur. Nam suis quisque fere moribus a natura fictus, formatusque nascitur, tum quod mores, plerorumque sint, quales corporum humores, quorum affectionibus, animorum fere pares solent affectiones respondere; tum quod quidam liberis sint mores velut a parentibus hæreditarii, ut truces trucibus generentur, mites a mitibus, a tardis tardi, morbidi a morbidis. Unde diversim: Lupi omnes ululant, latrant canes ec. Et Patrem sequitur sua proles, Deipara vero pravam ventris Evæ consuetudinem sua bene-

---

[413] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "bestias".**

[414] **W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "clam" (di nascosto).**

[415] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "malletis" (tryb łączący czasu przeszłego niedokonanego (congiuntivo imperfetto) od czasownika „malo"), podczas gdy w wydaniu z 1847 roku występuje czas przyszły prosty od czasownika „malo".**

[416] **W wydaniu z 1847 roku brakuje drugi: „cras", występujący w wydaniu z 1691 roku: „cras" po łacinie oznacza „jutro", czyli że grzesznicy zawsze odkładają na następny dzień swoje nawrócenie.**

[417] **W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "quibusdam" (dativo plurale di quidam correlato a liberis).**

[418] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: "a", obecnie, poprawnie, w wydaniu z 1691.**

Najokrutniejsi spośród nich, po ponownym przywróceniu do cielesnej postaci, byli prowadzeni ku nowym mękom. Znowu zdzierano ich z rogów hakami, ciskano z miejsca na miejsce, przewracano raz w górę, raz w dół, a w końcu rozpruwano im wnętrzności. Po doznaniu najstraszliwszych cierpień raz jeszcze pozbawiano ich wnętrzności, a oni w najgłębszej nędzy zgrzytali zębami, nie otrzymując nigdy nawet chwili wytchnienia.

Ja sam zdołam wyrazić słowami zaledwie cień tego, co zostało ukazane.

O ileż bardziej nieszczęśliwi jesteście wy, którzy nosicie w sobie tak potworne Bestie, gdy trawicie się w płomieniach jawnej lub skrywanej nienawiści.

Wiem, że teraz nienawidzicie wszelkiej nienawiści i samych siebie za to, że jej ulegaliście, i wolelibyście, aby nigdy nie zapanowała ona w waszym życiu.

Dlatego, aby odtąd trzymać te grzechy nienawiści z dala od siebie i odrzucić dawne urazy, czuwajcie i *wysławiajcie Boga przez Najświętszy Różaniec.*

DWUNASTĄ BESTIĄ OTCHŁANI JEST KRUK ZŁEGO NAWYKU (GRZESZENIA)

Ta Bestia, według teologów, nie oznacza jednego określonego grzechu, odrębnego co do rodzaju, liczby i gatunku, lecz stan grzesznika, który powraca do grzechu w sposób uporczywy i niepoprawny – niczym kruk powtarzający swoje „cras, cras" („jutro, jutro"). Oznacza ona bowiem wytrwałość w grzechu, czyli niepokutę.

1. Przeciwstawia się jej dwunaste Źródło Łaski modlitwy *Ave Maria*, zawarte w słowie: „Ventris" („Łona").

Każdy bowiem rodzi się ukształtowany i uformowany przez naturę z właściwymi sobie skłonnościami.

Dzieje się tak zarówno dlatego, że nawyki są w znacznej mierze podobne do cielesnych usposobień, tak iż każdemu temperamentowi zwykle odpowiada niemal takie samo usposobienie ducha, jak i dlatego, że pewne skłonności dzieci dziedziczą po swoich rodzicach: ludzie gwałtowni rodzą się z gwałtownych, łagodni z łagodnych, leniwi z leniwych, a chorzy z chorych.

Można to wyrazić także inaczej: wszystkie wilki wyją, psy szczekają, a potomstwo idzie śladami swego ojca.

Deipara vero pravam ventris Evae consuetudinem sua Benedictione correxit, vertitque in contraria omnia.

2. Consuetudinis autem pravae ea est malitia, ut nullis, quae unquam extiterunt, linguis queat explicari. Nihil enim corporeum, et temporaneum potest, aequare dicam?

Nedum vel attingere spiritale sive bonum illud, sive malum fuerit.

3. ***AVIS eam vobis in visione representavit[419]; non certa quidem aliqua: quod similis extet nulla: attamen visa, tartareis vocari assolet CORVUS INFERNI.***

Molis suae vastitate ***caeteras bestias longe superabat: quia, inquit S. Hieron[ymus] (cujus hodie celebratur Octava): Peccandi consuetudo malum est omnium jam dictorum peccatorum maximum, ut quod quantisvis sceleribus superadditum ea in suam trahat parem magnitudinem.***

O malum, ut minus in culpa: at in sequela, maximum!

Nutrix ea malorum, et propagatrix infernum complet.

Malum Jurisperitis per quam familiare.

In **ventre** ***corvi clamitabant corvi similes, auxilium, auxilium: verum corvorum hic corvus responsabat, cras, cras, idque perenniter.***

Corvum ***hunc circumstabant aves aliae carnivorae et rapaces: ibi autem animarum voraces et eae ventricosae in immensum.***

Rostro ***animas dilaniabat: rictibus vero hiantibus plurimis multa pandebat in sese guttura avida, etsi animabus referta.***

Per singula cuique transeundem[420] erat animae, aliis atque aliis affectae poenis: trajectae **in ventrem** ***denique in fera bruta vertebantur, aviumque formas omnium: mox rursus e ventre imo eructatae reddebantur ad guttura crocitantia, cras, cras, clamoribus horrificis: mox iterum in ventrem resorbebantur; sicque in orbem eadem orbita torquebantur, ad ritum consuetudinis perpetuatae.***

Quare qui peccandi consuetudinem mordicus tenuistis adhuc, ea damnata, **corvum** ***ex vobis excutite:*** **Laudate Deum in Psalterio.**

les, Deipara vero pravam ventris Evæ consuetudinem sua benedictione correxit, vertitque in contraria omnia.

2. Consuetudinis autem pravæ ea est malitia, ut nullis, quæ unquam extiterunt, linguis queat explicari. Nihil enim corporeum, et temporaneum potest, æquare dicam? nedum vel attingere spiritale sive bonum illud, sive malum fuerit.

3. Avis eam vobis in visione representavit; non certa quidem aliqua: quod similis extet nulla, attamen visa, tartareis vocari assolet Corvus Inferni. Molis suæ vastitate cæteras bestias longe superabat: quia, inquit s. Hieron. cujus hodie celebratur octava peccandi consuetudo malum est omnium jam dictorum peccatorum maximum, ut quod quantisvis sceleribus superadditum ea in suam trahat parem magnitudinem. O malum, ut minus in culpa, at in sequela, maximum. Nutrix ea malorum, et propagatrix infernum complet. Malum Jurisperitis per quam familiare. In ventre Corvi clamitabant Corvi similes, *auxilium*, *auxilium*, verum corvorum hic corvus responsabat, *cras*, *cras*, idque perenniter. Corvum hunc circumstabant aves aliæ carnivoræ, et rapaces, ibi autem animarum voraces, et eæ ventricosæ in immensum. Rostro animas dilaniabat, rictibus vero hiantibus plurimis multa pandebat in sese guttura avida, etsi animabus referta. Per singula cuique transeundem erat animæ, aliis atque aliis affectæ pœnis: trajectæ in ventrem denique in fera bruta vertebantur, aviumque formas omnium, mox rursus e ventre imo eructatæ reddebantur ad guttura

118

crocitantia, *cras*, *cras* clamoribus horrificis, mox iterum in ventrem resorbebantur: sicque in orbem eadem orbita torquebantur: ad ritum consuetudinis perpetuatæ. Quare qui peccandi consuetudinem mordicus tenuistis adhuc, ea damnata, corvum ex vobis excutite: et *Laudate Deum in Psalterio*.

---

[419] W wydaniu z 1691 roku występuje: "repraesentavit".

[420] W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "transeundum".

Najświętsza Matka Boża swoim błogosławieństwem naprawiła jednak ten zły nawyk potomstwa Ewy i całkowicie odmieniła ten porządek rzeczy.

2. Niegodziwość złego nawyku jest tak wielka, że nigdy nie istniał język zdolny ją w pełni opisać.

Jeżeli więc nie można go porównać z żadną rzeczą materialną ani przemijającą, cóż można o nim powiedzieć?

Tym mniej da się go przyrównać do jakiejkolwiek rzeczywistości duchowej, czy to dobrej, czy złej.

3. W widzeniu ukazał się wam jako ptak, niebędący właściwie żadnym znanym gatunkiem, gdyż podobny do niego nie istnieje w naturze. Mimo to potępieni, którzy go oglądają, zwykli nazywać go Krukiem Piekła.

Swoimi rozmiarami znacznie przewyższał wszystkie pozostałe Bestie. Jak bowiem mówi św. Hieronim (którego oktawę obchodzi się dzisiaj[421]), nawyk grzeszenia jest złem o wiele większym od wszystkich wcześniej wymienionych grzechów, ponieważ do całej ich sumy dodaje jeszcze zło równie wielkie.

Ach, nawet jeśli zło jest mniejsze co do pojedynczej winy, staje się największe przez wytrwałość w nim.

Nawyk grzeszenia jest bowiem żywicielem i siewcą wszelkiego zła oraz zapełnia piekło.

Jak potężna jest moc przyzwyczajenia, dobrze wiedzą ci, którzy zajmują się prawem.

W brzuchu Kruka krakały inne, podobne do niego kruki, wołając: „Pomocy! Pomocy!", lecz Kruk odpowiadał im nieustannie: „Cras, cras!" („Jutro! Jutro!") – i tak bez końca.

Obok niego znajdowały się inne mięsożerne i drapieżne ptaki, pożeracze dusz, odznaczające się nienasyconą żarłocznością.

Swoim dziobem Kruk rozszarpywał dusze, a gdy szeroko go otwierał, ukazywały się wewnątrz liczne gardziele, nienasycone, choć przepełnione duszami.

Każda dusza musiała przejść przez każdą z tych gardeł, doznając wszystkich kar. Gdy w końcu docierała do brzucha, przemieniała się w dzikie bestie i we wszelkiego rodzaju ptaki. Zaraz potem była wyrzucana z dolnej części brzucha, by ponownie zostać rzuconą ku gardzielom Kruka, który pośród przeraźliwych wrzasków krakał: „Cras, cras!" („Jutro! Jutro!"). Natychmiast znów zostawała wchłonięta do jego wnętrza.

I tak, podobnie jak dzieje się to na świecie, ten sam krąg rozpoczynał się od nowa, zgodnie z niekończącym się cyklem utrwalonego nawyku.

Dlatego wy, którzy jeszcze uporczywie trwacie w nawyku grzeszenia, skoro już go potępiliście, odpędźcie od siebie Kruka i *wysławiajcie Boga przez Najświętszy Różaniec.*

---

[421] To odniesienie może pomóc historycznie określić dzień tej wizji św. Dominika.

XIII. LACUNAE, MERETRIX EST APOSTASIAE.

Hac violatur Fides Ecclesiae, aut Professionis, aut concordiae ab horum aliquo descidendo[422], dum quisque quaerit, quae sua sunt.

1. ***Fons ei contrarius in Salutatione Angelica voce: Tui, salit.***

Tuus enim tunc maxime es, ait S. Hieron[imus]: Cum Dei es, reddens Deo, quae Dei et Ecclesiae, Caesari, et suum cuique; et quidem Dei Virgo Maria sic tota fuit sua.

Qui autem, ait Petr[us] Damianus, bene est suus, omnia alia ipsius sunt: et in eos inter numerandus est, qui sunt nihil habentes, et omnia possidentes.

Enormitas* Apostasiae *jam dictae[423] fere omnia superat, non apostantis solum, sed et eorum, qui favent apostatis.

Vos ii estis, qui nulli non favistis impietati.

Et adhuc vestrum quidam non desinunt obstinati.

Hoc dicebat ob eos, qui attriti erant timores[424], sed nondum contriti amore charitatis.

MULIER idem[425] retulit* Apostasiae*, sed immanis gigantaea: ut capite inter nubila surgeret.

Quia *Sanct[us] Greg[orius] ait*: Apostasia *magnitudine sua peccata omnia trascendit: latitudine, sed ad[426] maligna quaeque extendit.*

Mulieres autem, ait Sapiens*, apostatare *faciunt sapientes.

Proinde sicut mulier est omne malum, ait S. Hieronym[us], sic et* Apostasia*, est Aquilo exsiccans gratiam Dei, evellens arbores: nam ab Aquilone panditur omne malum.

Tolle, dicitur, mulieres, et Sanctae manebunt Divinae Leges.

XIII. LACUNAE, MERETRIX EST APOSTASIAE.

Hac violatur Fides Ecclesiæ, aut Professionis, aut concordiæ ab horum aliquo descidendo, dum quisque quærit, quæ sua sunt. 1. Fons ei contrarius in Salutatione Angelica voce: *Tui* salit. Tuus enim tunc maxime es, ait s. Hieron. cum Dei es, reddens Deo, quæ Dei, et Ecclesiæ, Cæsari, et suum cuique: et quidem Dei Virgo Maria sic tota fuit sua. Qui autem, ait Petr. Damian. bene est suus, omnia alia ipsius sunt: et is eos inter numerandus est, qui sunt nihil habentes, et omnia possidentes. Enormitas Apostasiæ jam dictæ fere omnia superat, non apostantis solum, sed et eorum, qui favent apostatis, vos ii estis, qui nulli non favistis impietati. Et adhuc vestrum quidam non desinunt obstinati. Hoc dicebat ob eos, qui attriti erant timores, sed nondum contriti amore charitatis.

Mulier idem retulit Apostasiæ, sed immanis gigantæa, ut capite inter nubila surgeret. Quia Sanct. Greg. ait, Apostasia magnitudine sua peccata omnia transcendit, latitudine, sed ad maligna quæque extendit. *Mulieres* autem, ait sapiens, *apostatare faciunt sapientes*. Proinde sicut Mulier est omne malum, ait s. Hieronym. sic et Apostasia, est Aquilo exsiccans gratiam Dei, evellens arbores: nam ab Aquilone panditur omne malum. Tolle, dicitur, mulieres, et sanctæ manebunt divinæ Leges. Recte igitur

---

[422] W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "desciscendo" (odłączając się od).
[423] W wydaniu z 1691 roku występuje: "dicta".
[424] W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "timore".
[425] W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "idaeam".
[426] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "ad".

TRZYNASTĄ BESTIĄ OTCHŁANI JEST NIERZĄDNICA ODSTĘPSTWA

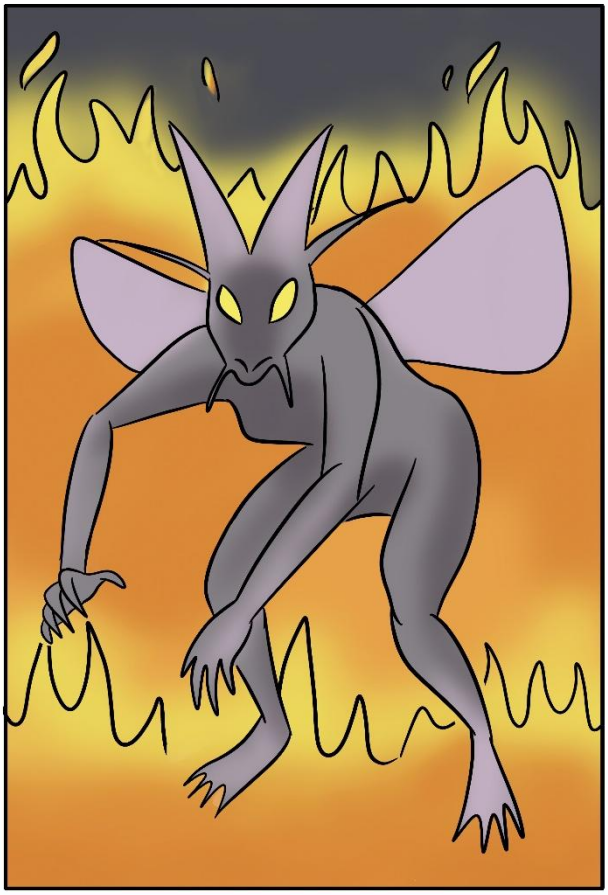

Ta Bestia bezcześci wiarę Kościoła, wierność profesji zakonnej oraz wzajemną zgodę, gdy człowiek porzuca każdą z tych rzeczy i zaczyna szukać jedynie tego, co odpowiada jego własnym upodobaniom.

1. Przeciwstawia się jej trzynaste Źródło Łaski modlitwy *Ave Maria*, wypływające ze słowa: „Tui" („Twojego").

Jak bowiem mówi św. Hieronim, najbardziej należysz do samego siebie wtedy, gdy należysz do Boga, oddając Bogu to, co należy do Boga, Kościołowi to, co należy do Kościoła, Cezarowi to, co należy do Cezara, a każdemu to, co jest jego. Tak właśnie postąpiła Dziewica Maryja: będąc całkowicie Bożą, była zarazem w pełni sobą.

Jak zaś mówi św. Piotr Damiani, kto w pełni należy do samego siebie, temu w pewnym sensie należą wszystkie rzeczy. Taki człowiek zalicza się do tych, którzy nic nie mają, a jednak wszystko posiadają.

Ogrom odstępstwa przewyższa wszystkie poprzednie Bestie, ponieważ obejmuje nie tylko samego odstępcę, lecz także tych, którzy sprzyjają jego odstępstwu.

I wy jesteście tymi, którzy – bez wyjątku – sprzyjaliście bezbożności.

Niektórzy spośród was, trwając w zatwardziałości, jeszcze dotąd nie przestali tego czynić.

Słowa te były skierowane do tych, którzy wprawdzie byli przerażeni tym widzeniem, lecz jeszcze nie nawrócili się z prawdziwej miłości ku Bogu.

Odstępstwo ukazało się pod postacią kobiety. Była ona tak olbrzymia, że jej głowa wznosiła się ponad chmury.

Św. Grzegorz mówi bowiem, że odstępstwo przewyższa rozmiarem wszystkie inne grzechy i rozciąga się ku wszelkiej niegodziwości.

Mędrzec zaś mówi, że kobiety doprowadzają nawet mędrców do odstępstwa.

Dlatego, jak mówi św. Hieronim, skoro przez kobietę (Ewę) przyszło wszelkie zło, tak i odstępstwo jest jak północny wiatr, który wysusza łaskę Bożą i wyrywa drzewa z korzeniami.

„Usuń kobiety" – mówi – „a prawa Boże pozostaną święte."

Recte igitur dicitur illa* Mater inferni. Apostasia *enim a Deo, fecit daemones et Infernum.

Capita *erant ei plus mille, et singula quovis monte majora*: oris rictus *immensum barathrum videbatur, ad tantas adeo blasphemias hiabat, et perjiuria.*

Dentes *plusquam baleares erant, aut trabales: ut quisque tres alios in se dentium ordines contineret.*

Hi animas laniabant, conterebant, masticabant per vices, cum saeviore usque cruciatu.

Quia* Apostasia *fidei discessit*[427] *a Fide, Spe, et Charitate: Professionis, a votis tribus.

Immane quanta hic tormenta in* apostatas *exerceantur?

Quos Dira devorarat, intus inconsumptos consumpserat: revomitos torserat, ac retorbuerat; eos per utrumque meatum effusos, ad majores cruciatus retrahebat, ut mater osculis, amplexibus, uberibus, inque sinu cruciabilissime fovebat, saepius regenerati renascebantur ex eadem.

***A qua ut liberati servemini*: Laudate Deum Psalterio.**

dicitur, mulieres, et sanctæ manebunt divinæ Leges. Recte igitur dicitur, illa Mater Inferni. Apostasia enim a Deo, fecit dœmones, et Infernum. Capita erant ei plus mille, et singula quovis monte majora, oris rictus immensum barathrum videbatur, ad tantas adeo blasphemias hiabat, et perjuria. Dentes plusquam baleares erant, aut trabales, ut quisque tres alios in se dentium ordines contineret. Hi animas laniabant, conterebant, masticabant per vices, cum sæviore usque cruciatu. Quia Apostasia fidei discessit a Fide, Spe, et Charitate: professionis, a votis tribus. Immane quanta hic tormenta in apostatas exerceantur? Quos Dira devorarat, intus inconsumptos consumpserat, revomitos torserat, ac retorbuerat; eos per útrumque meatum effusos ad majores cruciatus retrahebat, ut mater osculis, amplexibus, uberibus, inque sinu cruciabilissime fovebat sæpius regenerati renascebantur ex eadem. A qua ut liberati servemini. *Laudate Deum in Psalterio.*

Hieronym Bosch w swoim „Tryptyku Ogrodu rozkoszy ziemskich", namalowanym około 1480–1490, przedstawił w formie obrazowej treść trzeciej księgi bł. Alana o piętnastu Potworach Piekła. Dzieła te były przeznaczone dla Bractwa Różańcowego, którego sam artysta był członkiem.

---

[427] **W wydaniu z 1691 roku występuje odpowiednik: „desciscit".**

Słusznie nazywana jest Matką Piekła, ponieważ odstępstwo od Boga zrodziło demony i piekło.

Miała ponad tysiąc głów, a każda z nich przewyższała wysokością każdą górę. Rozwarte paszcze przypominały bezmierne otchłanie i otwierały się niezwykle szeroko, aby wypowiadać bluźnierstwa i krzywoprzysięstwa.

Jej zęby były liczniejsze niż Wyspy Balearskie i wielkie niczym belki. Każdy z nich zawierał jeszcze trzy dalsze rzędy zębów.

Na przemian rozszarpywały, miażdżyły i przeżuwały dusze, zadając im męki aż do całkowitego udręczenia.

Odstępstwo od Wiary odrywa bowiem człowieka od Wiary, Nadziei i Miłości – trzech ślubów profesji zakonnej[428].

Jakże wielkie są męki, którym poddawani są tutaj odstępcy!

Ta Furia pożerała ich w swoim wnętrzu i trawiła tych, których nie można było strawić. Następnie wypluwała ich, przewracała i na nowo rozpoczynała tę samą mękę.

Kołysząc ich ruchem wahadłowym raz w jedną, raz w drugą stronę, porywała ich ku coraz większym cierpieniom. Potem zaś, niczym matka, karmiła ich swoją piersią, obsypywała pocałunkami i obejmowała – lecz wszystko to było źródłem najdotkliwszych udręk. Bardzo często rodzili się z niej na nowo, ponownie przez nią wydawani na świat.

Aby zachować się od niej wolnymi, *wysławiajcie Boga przez Najświętszy Różaniec.*

Hieronym Bosch, „Tryptyk z wozem siana", około 1516 r.
Również w tym dziele można odnaleźć liczne motywy ikonograficzne zaczerpnięte z III księgi bł. Alana de la Roche. To samo odnosi się także do niemal całej twórczości Boscha.

[428]Tj. Czystość, ubóstwo i posłuszeństwo.

XIV. LACUNAE, MONSTRUM EST BELLI.

Bellum, ***ait S. Maximus, est omne malum: ab eo nullum abest peccatum; bello favere, vix absque salutis periculo potest consistere: nulla salus*** **bello.**

1. ***Fons ei contrarius est in Salutatione Angelica: JESUS, qui Rex est pacificus, qui sese propugnaturo Petro dixit: Mitte gladium tuum in vaginam.***

Omnis enim qui gladio occiderit, gladio peribit.

Ubi Glossa: gladio temporali, aut damnationis, aut utroque.

Istum orbi Fontem reseravit Maria; quae, ut ait [S.][429] ***August[inus] nobis Pacem genuit: Deo mundum reconciliavit, et fecit utraque unum.***

2. Quo, et damnosior, et damnabilior eorum est infelicitas: quo potius imitandos sibi proponunt damnatos Hectores[430]***, Achilles, Julios Caesares, Alexandros Magnos, horumque similes, quam JESUM pacificum.***

Non **bellum** ***justificat victoria: sed causa.***

Non quaesiti gloria nominis bellatorem commendat: sed Justitiae Religionis propugnatio.

Famam quaeris?

Istam Angelorum ama: In terra pax hominibus bonae voluntatis: non bellicosae.

Ita Rex Pacificus est magnificatus super omnes Reges terrae.

Ecce Rex tuus venit tibi mansuetus.

1. ***Quam igitur Pax pulchra, grata Salus: tam abominandum est*** **bellum,** ***non maxime necessarium: tam inimicum Deo; et perditissima perditio.***

2. Fac, illius esse penicille[431] ***pictorio adumbrandam abominationem: convenerint pictores, quod***[432] ***unquam extitere celebratissimi, aliusque super alium addat aliam, atque aliam abominationis turpitudinem picturae, non tamen unquam valebunt, vel umbram reddere abominationis, quae bello inest injusto, ejusdemque sectatorum animabus.***

Nam corporalium, finitorumque ad spiritalia, et infinita esse, nulla comparatio potest.

Etsi aliqua procul declaratio.

3. Unde Pithagorae[433] ***tales sunt monstra hominum: Dydimo sunt daemones, non homines.***

XIV. LACUNAE, MONSTRUM EST BELLI.

Bellum, ait s. Maximus, est omne malum: ab eo nullum abest peccatum; bello favere, vix absque salutis periculo potest consistere: nulla salus bello.

1. Fons ei contrarius est in Salut. Angel. *Jesus* qui Rex est

119

pacificus, qui sese propugnaturo Petro dixit: *Mitte gladium tuum in vaginam. Omnis enim qui gladio occiderit, gladio peribit.* Ubi Glossa: gladio temporali; aut damnationis, aut utroque. Istum orbi fontem reseravit Maria; quæ, ut ait August. nobis pacem genuit: Deo mundum reconciliavit, et fecit utraque unum.

2. Quo, et damnosior, et damnabilior eorum est infelicitas: quo potius imitandos sibi proponunt damnatos Hectores, Achilles, Julios Cæsares, Alexandros Magnos, horumque similes, quam Jesum pacificum: Non bellum justificat victoria, sed causa. Non quæsiti gloria nominis bellatorem commendat, sed justitiæ Religionis propugnatio. Famam quæris? Istam Angelorum ama: *In terra pax hominibus bonæ voluntatis*: non bellicosæ. Ita *Rex pacificus est magnificatus super omnes Reges terræ. Ecce Rex tuus venit tibi mansuetus.*

1. Quam igitur Pax pulchra, grata salus: tam abominandum est bellum, non maxime necessarium: tam inimicum Deo; et perditissima perditio. 2. Fac illius esse penicille pictorio adumbrandam abominationem; convenerint pictores, quod unquam extitere celebratissimi, aliusque super alium addat aliam, atque aliam abominationis turpitudinem picturæ, non tamen unquam valebunt, vel umbram reddere abominationis, quæ bello inest injusto, ejusdemque sectatorum animabus. Nam corporalium, finitorumque ad spiritalia, et infinita esse, nulla comparatio potest, etsi aliqua procul declaratio. 3. Unde Pithagoræ tales sunt monstra hominum; Dydimo sunt Dœmones, non homines. Nam Dœmones non nisi

---

[429] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: "S.".**
[430] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Hectoras".**
[431] **W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "penicillo".**
[432] **W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "quot" (ile).**
[433] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Pytagorae".**

CZTERNASTĄ BESTIĄ OTCHŁANI JEST POTWÓR WOJNY

Jak mówi św. Maksym, wojna jest złem całkowitym. Nie ma takiego grzechu, który byłby od niej daleki. Kto pochwala wojnę, naraża własne życie; na wojnie nie ma zbawienia.

1. Przeciwstawia się jej czternaste Źródło Łaski modlitwy *Ave Maria*, zawarte w słowie: „Iesus" („Jezus"). To On jest Królem Pokoju, który do Piotra, pragnącego Go bronić, powiedział:

„Schowaj swój miecz do pochwy. Wszyscy bowiem, którzy za miecz chwytają, od miecza giną." Znaczy to: od miecza doczesnego albo od miecza potępienia, bądź od obu zarazem.

Maryja otworzyła światu to Źródło, wydając na świat Jezusa.

Św. Augustyn mówi, że zrodziła dla nas Pokój: „On bowiem jest naszym pokojem... i z dwojga uczynił jedno." (por. Ef 2,14)

2. Jakże wielka i godna opłakiwania jest nędza tych, którzy oddają się wojnie! Pragną oni naśladować raczej potępionych – Hektora, Achillesa, Juliusza Cezara, Aleksandra Wielkiego i im podobnych – niż Jezusa, Króla Pokoju.

Wojna nie jest prowadzona dla zwycięstwa, lecz dla usprawiedliwienia własnej sprawy.

Wojownik nie zasługuje na uznanie, jeśli szuka chwały własnego imienia, lecz tylko wtedy, gdy broni religii i sprawiedliwości.

Szukasz chwały?

Umiłuj chwałę Aniołów: „Pokój na ziemi ludziom dobrej woli" (por. Łk 2,14),

a nie ludziom wojowniczego usposobienia.

Dlatego Król Pokoju jest wywyższony ponad wszystkich królów ziemi:

„Oto Król twój przychodzi do ciebie, cichy." (por. Mt 21,5)

Jak piękny jest pokój i jak upragnione jest zbawienie, tak wojna jest czymś odrażającym i całkowicie niepotrzebnym, ponieważ sprzeciwia się Bogu i prowadzi do najnieszczęśliwszej zguby.

3. Wyobraź sobie, że malarz miałby przedstawić ohydę wojny. Choćby zgromadzono wszystkich najsławniejszych malarzy, jacy kiedykolwiek istnieli, i każdy z nich dodawał do obrazu kolejne rysy tej hańby, nigdy nie zdołaliby oddać nawet cienia obrzydliwości, jaka kryje się w niesprawiedliwej wojnie i w sercach jej zwolenników.

Nie można bowiem porównywać rzeczywistości materialnych i skończonych z rzeczywistościami duchowymi i nieskończonymi, choćby zachodziło między nimi nawet bardzo odległe podobieństwo.

Dlatego też zwolennicy wojny są – według Pitagorasa – ludzkimi potworami, a według Dydyma – demonami, nie ludźmi.

Nam daemones non, nisi volentibus nocent; isti invitis: illi post mortem, hi ante diem mortis ad orcum innumeros praecipitant.

Illi suggerendo clam tentant: hi vim inferrendo[434] cogunt.

4. Ferae sui similibus parcunt; nec lupus lupum devorat, etc., at in bello homini homo plusquam lupus est.

5. Infames censentur carnifices: at justitia administri sunt; quid de cruentis belli sequacibus injusti censendum erit?

Quae apud Divos in Coelis erit sub Extremum Judicium futura eorum infamia?

Vae apud Dominum sic diffamandis nequam servis: manus, pedesque vincti in tenebras exteriores projicientur; qui per nefas gloriam mundi praeposuerunt Gloriae et Justitiae Divinae.

Nimirum hoc erat, quod vos prorsus exanimasset, oblato **belli monstro** ***vestris obtutibus; ni virtus Dei vos sustentasset.***

Exhorruistis visu, nunc auditu quid fiet?

MONSTRUM vobis erat visum specie varium, ut nomen sortiri nequeat.

Quaecumque enim usquam scelerum sunt informes formae, omnes in [uno][435] eo visebantur permistae.

Unde INFERNUS INFERNORUM recte dicitur nobis: inferis autem PARADISUS MUNDI appellatur; quod multi **bellum** ***esse paradisum suum putant.***

Idem opinor: sed per antiphrasim[436].

Sicut Sanctus Hieronymus ait: **Bellum** ***ironice dictum pulchrum, quasi minime bellum: cum orbis nil viderit monstruosius[437].***

Molis ***tantae Monstrum vobis est visum, quasi hoc mundo majus: nec abs re; cuncta enim mala in se mundi continet; quo caetera vincit mala, quantum prae partibus totum est; mors prae morbis.***

Poenarum igitur ejus quanta moles fuerit et congeries, malorumque summorum colluvies?

Quis explicet fando?

Quis cogitatu complectetur[438]?

Dydimo sunt Dœmones, non homines. Nam Dœmones non nisi volentibus nocent; isti invitis; illi post mortem, hi ante diem mortis ad orcum innumeros præcipitant. Illi suggerendo clam tentant. Hi vim inferrendo cogunt. 4. Feræ sui similibus parcunt nec lupus lupum devorat etc. at in bello homini homo plusquam lupus est. 5. Infames censentur carnifices; at justitia administri sunt, quid de cruentis belli sequacibus injusti censendum erit? quæ apud Divos in cœlis erit sub extremum judicium futura eorum infamia? Væ apud Dominum sic diffamandis nequam servis, manus, pedesque vincti in tenebras exteriores projicientur; qui per nefas gloriam mundi præposuerunt gloriæ, et justitiæ divinæ. Nimirum hoc erat, quod vos prorsus exanimasset, oblato belli monstro vestris obtutibus; ni virtus Dei vos sustentasset. Exhorruistis visu, nunc auditu quid fiet?

Monstrum vobis erat visum specie varium, ut nomen sortiri nequeat. Quæcumque enim usquam scelerum sunt informes formæ, omnes in eo visebantur permistæ. Unde Infernus Infernorum recte dicitur nobis, inferis autem Paradisus Mundi appellatur; quod multi bellum esse Paradisum suum putant. Idem opinor; sed per antiphrasim. Sicut s. Hieron. ait, Bellum ironice dictum pulchrum, quasi minime bellum; cum orbis nil viderit monstruosius. Molis tantæ monstrum vobis est visum, quasi hoc mundo majus: nec abs re, cuncta enim mala in se mundi continet; quo cætera vincit mala, quantum præ partibus totum est; mors præ morbis.

120

Pœnarum igitur ejus quanta moles fuerit, et congeries, malorumque summorum colluvies? Quis explicet fando? Quis cogitatu complectetur? Recte iis, qui divinitatem mente comprehendere

---

[434] **W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "inferendo".**

[435] **W wydaniu z 1647 roku brakuje: „uno" („jedyny"), obecnego w wydaniu z 1847 roku.**

[436] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "antiphrasin".**

[437] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "monstrosius".**

[438] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "complectitur".**

Demony bowiem szkodzą jedynie tym, którzy dobrowolnie im się poddają; zwolennicy wojny wyrządzają krzywdę także tym, którzy tego nie chcą.

Ofiary wojny w niezliczonej liczbie schodzą do piekła po swojej śmierci; zwolennicy wojny strącają niezliczonych do piekła jeszcze przed dniem ich śmierci.

Demony kuszą skrytymi podszeptami; zwolennicy wojny zmuszają przemocą i okrucieństwem.

4. Dzikie zwierzęta oszczędzają przedstawicieli własnego gatunku – wilk nie pożera drugiego wilka – natomiast podczas wojny człowiek staje się dla drugiego człowieka gorszy niż wilk.

5. Kaci uchodzą za ludzi okrytych hańbą, chociaż są wykonawcami wymiaru sprawiedliwości.

Cóż więc należy powiedzieć o ludziach żądnych krwi, zwolennikach niesprawiedliwej wojny?

Jak wielka będzie ich hańba w niebie, wobec Świętych, podczas Sądu Ostatecznego?

Biada niegodziwym sługom, którzy zostaną tak okryci niesławą przed obliczem Pana. Ze związanymi rękami i nogami zostaną wyrzuceni na zewnątrz, w ciemności, ponieważ przedłożyli hańbiącą chwałę tego świata nad Chwałę i Sprawiedliwość Bożą.

Niewątpliwie był to właśnie Potwór Wojny, który pozbawiłby was życia, gdy ukazał się waszym oczom, gdyby nie podtrzymywała was Moc Boża.

Jeśli już sam jego widok napełnił was przerażeniem, to cóż dopiero teraz, gdy słyszycie jego opis?

Potwór ukazał się wam jako stworzenie nieznanego gatunku i nie umieliście nadać mu żadnej nazwy.

Każda bowiem postać bezkształtnej niegodziwości, jaka kiedykolwiek istniała, zdawała się być złączona w tym jednym Potworze.

Dlatego słusznie nazywamy go Piekłem piekieł, podczas gdy w samym piekle zwie się go Rajem świata, ponieważ wielu ludzi uważa wojnę za swój raj.

Ja zaś sądzę dokładnie przeciwnie.

Tak mówi św. Hieronim:

„Wojnę nazywa się ironicznie *bellum* («piękną»), jak gdyby wcale nie była wojną, podczas gdy świat nie widział nic bardziej potwornego."

Ukazał się wam Potwór tak ogromny, jakby był większy od całego świata – i nie bez przyczyny, ponieważ zawiera w sobie wszelkie zło tego świata.

Dlatego przewyższa wszystkie inne nieszczęścia tak, jak całość przewyższa swoje części i jak śmierć przewyższa choroby.

Jakże więc niewyobrażalne musiały być rozmiary jego mąk, odpowiadające bezmiarowi jego niezliczonych grzechów!

Któż zdoła je opisać słowami?

Któż potrafi ogarnąć je myślą?

Recte iis, qui Divinitatem mente comprehendere contendebant, dictum: Et mentita est iniquitas sibi; mentietur, quisquis hujus* monstri *monstruosas*[439] *poenas sese explicare posse, confidet.

Ecquid enim bellantes sunt, nisi beluantes*[440]*, ferarum ritu furentes in genus humanum, cum DEUM attingere non queant, per Theomachiam: ut de gigantibus fingitur, coelum expugnare conantibus*[441]*.

Spectastis in* Monstro*, quemadmodum*[442]*, et quae in arma induebantur*[443] *Cain, Nembroth, Saul, Holofernes, Daecius*[444]*, etc.

Vae, vae!

DICENT:* Bellum *sequimur.

1. ***Pro iusta causa.***

2. ***Ad Dominorum imperium.***

3. ***Pro bono communi.***

Quid?

1. ***Nunquam est justa* belli *causa: ubi se homo pro temporali bono, mortali exponit [vel peccato]*[445]*, vel peccandi periculo.***

2. ***Obedire plus oportet Deo, quam hominibus, et excidere gratia terreni, quam coelestis Domini praestat: maxime ubi vertitur Ecclesiae vastitas.***

3. ***Bonum commune polyticum*[446] *solum raro tantum est in sese vere: ut animarum damno sit par illi, quod plerumque ad caedes proeliorum consequitur.***

Dein opinione est saepe, et affectu plusquam rei ipsius veritate bonum.

Quia vero ad bellicosos mihi est oratio: audire desiderabitis; ecquod justum sit* bellum *censendum?

Illud inquam:

1. ***Si autor* belli *justa polleat autoritate*[447]*.***

2. ***Si alia via nulla obtineri pax queat.***

3. ***Si fuerit ex causa justa defensivum: non offensivum.***

4. ***Si non ob privatum bonum vis inferatur communi.***

Majori, ob minus.

5. ***Si malum armis propulsandum liquido majus fuerit sanguine Christiano profudendo.***

Cum enim homo inter naturae bona sit nobilissimum; sane mors ejusdem violenta majus esse malum naturae censeri debet, quam illa*[448] *sint bona fortunae.

Cujus enim facinoris fuerit, pro ranis ac bufonibus filios Regis parricidio sustulisse!

At homo Dei est filius, ut minus gratia, certe natura.

complectetur? Recte iis, qui divinitatem mente comprehendere contendebant. dictum; *Et mentita est iniquitas sibi;* Mentietur, quisquis hujus monstri monstruosas pœnas sese explicare posse confidet. Ecquid enim bellantes sunt, nisi beluantes ferarum ritu: furentes in genus humanum, cum Deum attingere non queant, per Theomachiam, ut de gigantibus fingitur, cœlum expugnare conantibus. Spectastis in Monstro quemadmodum, et quæ in arma induebantur Cain, Nembroth, Saul, Holofernes, Dæcius etc. Væ, væ? Dicent. Bellum sequimur. 1. Pro justa causa. 2. Ad Dominorum Imperium. 3. Pro bono communi. Quid? 1. Nunquam est justa belli causa; ubi se homo pro temporali bono, mortali exponit vel peccandi periculo. 2. Obedire plus oportet Deo, quam hominibus, et excidere gratia terreni, quam cœlestis Domini præstat; maxime ubi vertitur Ecclesiæ vastitas. 3. Bonum commune polyticum solum raro tantum est in sese vere; ut animarum damno sit par illi, quod plerumque ad cædes præliorum consequitur. Dein opinione est sæpe, et affectu plusquam rei ipsius veritate bonum.

Quia vero ad bellicosos mihi est oratio; audire desiderabitis Ecquod justum sit bellum censendum? Illud inquam. 1. Si autor belli justa polleat autoritate. 2. Si alia via nulla obtineri pax queat. 3. Si fuerit ex causa justa defensivum; non offensivum. 4. Si non ob privatum bonum vis inferatur communi. Majori, ob minus. 5. Si malum armis propulsandum liquido majus fuerit sanguine Christiano profudendo. Cum enim homo inter naturæ bona sit nobilissimum; sane mors ejusdem violenta majus esse malum naturæ censeri debet; quam illa sint bona fortunæ. Cujus enim facinoris fuerit, pro ranis, ac bufonibus filios Regis parricidio sustulisse; at homo Dei est filius, ut minus gratia, certe natura.

---

[439] W wydaniu z 1691 roku występuje: "monstrosas".
[440] W wydaniu z 1691 roku występuje: "belluantes".
[441] W wydaniu z 1691 roku występuje odpowiednik: „conatis" („próbami").
[442] W wydaniu z 1691 roku występuje: "quem ad modum".
[443] W wydaniu z 1691 roku występuje: "movebantur" (pokazuje).
[444] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Daecius".
[445] W wydaniu z 1847 roku brakuje: "vel peccato".
[446] W wydaniu z 1691 roku występuje: "politicum".
[447] W wydaniu z 1691 roku występuje: "authoritate".
[448] W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "ulla" (inni).

Słusznie więc Pismo Święte mówi o tych, którzy chcieliby pojąć Boga samym rozumem: „Ich niegodziwość kłamie[449].” Podobnie błądzi ten, kto sądzi, że zdoła opisać potworne kary tego Potwora.

Kimże bowiem są ludzie prowadzący wojny, jeśli nie tymi, którzy postępują na sposób dzikich bestii? W swojej wściekłości zwracają się przeciw rodzajowi ludzkiemu, ponieważ nie mogą uderzyć bezpośrednio w Boga, podobnie jak Giganci, którzy – jak głosi starożytna opowieść – usiłowali zdobyć niebo, prowadząc walkę przeciw Bogu.

W tym Potworze widzieliście również broń, którą nosili Kain, Nimrod, Saul, Holofernes, Decjusz i inni.

Biada! Biada!

Powiedzą oni:

„Prowadzimy wojnę tylko:

1. **z powodu sprawiedliwej przyczyny;**
2. **dla dobra cesarstwa i cesarzy;**
3. **dla dobra wspólnego.”**

Cóż na to odpowiedzieć?

1. Nigdy nie jest sprawiedliwa taka wojna, w której człowiek dla dobra doczesnego naraża się na grzech śmiertelny albo na niebezpieczeństwo jego popełnienia.

2. Bardziej należy słuchać Boga niż ludzi. Lepiej utracić łaski ziemskie niż łaskę Pana w niebie, zwłaszcza wtedy, gdy spustoszenie dotyka Kościoła.

3. Dobro wspólne w porządku politycznym tylko bardzo rzadko bywa samo w sobie tak wielkie, aby mogło dorównać szkodzie wyrządzonej duszom przez rzezie wojenne.

Poza tym dobro, którego szukają ludzie prowadzący wojnę, częściej opiera się na własnym mniemaniu i ambicji niż na samej prawdzie.

Ponieważ moje słowa kieruję do ludzi zajmujących się sprawami wojny, zapewne pragniecie usłyszeć, jaką wojnę można uznać za sprawiedliwą.

Odpowiadam, że wojna może być uznana za sprawiedliwą jedynie wtedy:

1. **gdy ten, kto ją podejmuje, posiada do tego prawowitą władzę;**
2. **gdy pokoju nie można osiągnąć żadnym innym sposobem;**
3. **gdy toczy się ona ze słusznej przyczyny obronnej, a nie napastniczej;**
4. **gdy dobro wspólne nie zostaje poświęcone dla dobra prywatnego, ani dobro większe dla dobra mniejszego;**
5. **gdy zło, które ma zostać usunięte przy pomocy oręża, jest niewątpliwie większe od rozlewu chrześcijańskiej krwi, jaki wojna spowoduje.**

Skoro bowiem człowiek jest najcenniejszym dobrem porządku natury, jego gwałtowną śmierć należy uznać za największe zło w porządku natury w porównaniu z wszelkimi innymi dobrami doczesnymi.

Za jakich zbrodniarzy zostaliby uznani synowie królewscy, gdyby dopuścili się ojcobójstwa w zamian za żaby i ropuchy?

A przecież człowiek jest synem Boga przez łaskę, a także należy do Niego jako stworzenie z samej natury.

---

[449] Psalm 26,12 (Wulgata), odpowiadający Psalmowi 27,12 w przekładach współczesnych.

6. *Si fuerit pro Ecclesia* **bellum**, *pro fide, pro justitia, aut alia virtute etc.*

Ordine charitatis observato, graduque, Bonorum: hoc est, pro meliore bono.

Quae quia raro in **bellum** *conveniunt; et paucissimi quique animas rite comparant ad incertos eventus; hinc sanctus quidam Divina Revelatione cognovit, quodam in* **bello**: *non*[450] *proelio, inquam, circiter quadraginta hominum millia fuisse desiderata, atque ex iis non plures, quam sex, damnationem aeternam evasisse.*

7. *Cuique nomen militiae danti necesse est nosse, quod a justa stet causa.*

Quae nisi manifesta fuerit, de plano plus obedire oportet Deo, quam suo etiam Principi.

Nam hujus potentia non attingit Forum Divini Iudicii, et conscientiae certe[451].

[8] Neque etiam ob incertum bonum, adiri certum **belli** *malum oportet.*

9. *Si liquida fuerit* **belli** *causa: tum quisquis Sacramentum dixerit; Sacra Confessione animam expiare studeat; ne*[452] *temere se periculis objectet.*

10. *Omnibus recte et ordine constitutis, edicto, etc., injustas rapinas, aliaque scelera prohiberi necesse est.*

Et illa sic cujusque mens ad Deum, et oratio actu saepe, semper habitu: **in te Domine speravi, non confundar in aeternum; in Justitia TUA libera me, et eripe me.**

Capessendi igitur **belli** *consilia a Theologis, virisque opinione sanctis ac justis capessi oportet.*

Causa enim justa **belli**, *et pro Fide et charitate defendenda, proferendaque, hanc autem ex omni parte cognoscere, non tam est Principum, aut saecularium, quam alta scientia et divina discretione pollentium virorum.*

Quare o viri bellicosi: **Laudate Deo in Psalterio.**

6. Si fuerit pro Ecclesia bellum, pro fide, pro justitia, aut alia virtute etc. Ordine charitatis observato, graduque, bonorum; hoc est, pro meliore bono. Quæ quia raro in bellum conveniunt; et paucissimi quique animas rite comparant ad incertos eventus; hinc Sanctus quidam divina revelatione cognovit, quodam in bello; non prælio, inquam, circiter quadraginta hominum millia fuisse desiderata, atque ex iis non plures, quam sex damnationem æternam evasisse. 7. Cuique nomen militiæ danti necesse est, nosse, quod a justa stet causa. Quæ nisi manifesta fuerit, de plano plus obedire oportet Deo, quam suo etiam Principi. Nam hujus potentia non attingit forum divini judicii, et conscientiæ certe Neque etiam ob incertum bonum, adiri certum belli malum oportet. 9. Si liquida fuerit belli causa; tum quisquis Sacramentum dixerit Sacra Confessione animam expiare studeat; ne temere se periculis objectet. 10. Omnibus recte, et ordine constitutis, edicto etc. injustas rapinas aliaque scelera prohiberi necesse est. Et illa sic cujusque mens ad Deum, et oratio actu sæpe, semper

habitu; *In te Domine speravi non confundar in æternum; in justitia tua libera me, et eripe me.* Capessendi igitur belli consilia a Theologis, virisque opinione sanctis, ac justis capessi oportet. Causa enim justa belli, et pro fide, et charitate defendenda, proferendaque hanc autem ex omni parte cognoscere, non tam est Principum, aut sæcularium, quam alta scientia, et divina discretione pollentium virorum. Quare o viri bellicosi, *Laudate Deum in Psalterio.*

---

[450] **W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "uno" (jeden).**

[451] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "certae".**

[452] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "neu".**

6. jeżeli wojna prowadzona jest w obronie Kościoła, wiary, sprawiedliwości lub jakiejś innej cnoty, z zachowaniem właściwego porządku miłości oraz hierarchii dóbr, tak aby służyła dobru wyższemu.

Takie przypadki jednak bardzo rzadko prowadzą do wojny i niewielu jest takich, którzy z czystym sumieniem potrafią przedłożyć dobro dusz nad niepewne powodzenie wydarzeń doczesnych. Dlatego zaświadczam, że pewien święty poznał przez Boże Objawienie, iż podczas jednej wojny – nie mówię o pojedynczej bitwie, lecz o całej wojnie – poległo około czterdziestu tysięcy żołnierzy, a spośród nich nie więcej niż sześciu uniknęło wiecznego potępienia.

7. Każdy, kto wstępuje do wojska, powinien mieć pewność, że opowiada się po stronie sprawiedliwej sprawy.

Jeżeli zaś nie posiada w tej kwestii dobrze ugruntowanej pewności, powinien raczej słuchać Boga niż nawet własnego władcy. Władza księcia nie sięga bowiem trybunału Sądu Bożego ani też sądu ludzkiego sumienia.

8. Nie wolno również podejmować pewnego zła wojny dla osiągnięcia dobra niepewnego.

9. Jeżeli istnieje słuszna przyczyna wojny, wówczas każdy, kto uczestniczył we Mszy Świętej, powinien najpierw oczyścić swoją duszę przez spowiedź, zanim nierozważnie narazi się na niebezpieczeństwa wojny.

10. Należy stanowczo zabronić wszystkim – za pomocą ustaw, edyktów i innych przepisów – niesprawiedliwych grabieży oraz wszelkich innych występków, aby każdy zanosił do Boga modlitwę zgodną ze swoim postępowaniem i zawsze powtarzał z tym samym pragnieniem:

„W Tobie, Panie, pokładam nadzieję, nie doznam zawodu na wieki; w swojej sprawiedliwości wybaw mnie (...) i ocal mnie." (Ps 30 [31], 2.16)

Zanim więc rozpocznie się wojnę, należy zasięgnąć rady teologów oraz ludzi świętych i roztropnych.

Ocena sprawiedliwej przyczyny wojny oraz rozstrzygnięcie, w jaki sposób należy bronić i zachować wiarę oraz miłość, nie należy przede wszystkim do książąt ani ludzi świeckich, lecz do tych, którzy posiadają głęboką wiedzę i dar Bożego rozeznania.

Dlatego wy, ludzie prowadzący wojny, *wysławiajcie Boga przez Najśw. Różaniec.*

XV. LACUNAE DRACO EST SACRILEGII.

Hoc universe, est omne, quod ad Fidei Sacrae designatur irreverentiam; sub triplici tamen specierum differentia, juxta triplicem rationem sanctitatis: scilicet Personarum, Locorum, Rerum Sacrarum; ut sunt Sacramenta, et Sacramentalia, sive ad horum ministerium consecrata, vel applicata; huc spectant Simoniae apertae et palliatae: Ecclesiasticae libertatis violationes.

1. ***Fons ei in Salutatione Angelica contrarius est vox CHRISTUS, id est, Unctus: ex quo vis omnis, sanctitasque Sacramentorum dimanat: sed per Deiparam, ceu canalem.***

Haec ait S. Anselm[us]: tantorum est Thesauraria Misteriorum[453]***.***

2. ***Vae!***

Quos hac in re Alchimos, Jasone, Menelaos, Antiochos[454] ***esse delectat!***

Hoc infandum nefas adeo in coelum atrociter[455] ***clamat; ut si corporalem sonum Deus illi***[456] ***parem faceret, tantus is foret, ut per infinitos tonare mundos posset.***

Deo scelus tam est amarum: ut si ex infinitis mundis (si essent), amarissima omnia naturalia in unum coissent; et[457] ***ad illius minimam amaritiam longissime non aspirarent.***

Deo malum tam est rabidum, ut omnis omnium rabidorum rabies, ad istius malitiae rabiem nihili ducenda sit.

Vertantur licet a Deo creaturae omnes in **Dracones Sacrilegii et blasphemiae,** ***tamen virulentia minutula protulerunt***[458] ***inferiores.***

3. DRACO idcirco nefastum scelus hoc representabat[459] ***vobis: simile***[460] ***Apocalyptico; habens*** **capita septem,** ***contraria Septem***[461] ***Sacramentis; et*** **cornua decem,** ***contra Decalogum.***

4. Trabebat ***autem tertiam partem stellarum coeli: tot*** **sacrilege** ***abutuntur Sacramentis.***

5. Et Draco iste **faciebat bellum contra B. V. Mariam, et Filium** ***Ejus; tot se offerunt, ingeruntque Simoniaci, etc. aut vivunt scandolose.***

6. **Et mittebat Draco flumen** ***sulphureum post Matrem et Filium; illud sunt foetulentae orationes, indignae celebrationes Clericorum et Religiosorum, aut Laicorum: velut istis Justitiam Dei vindicem demersuri.***

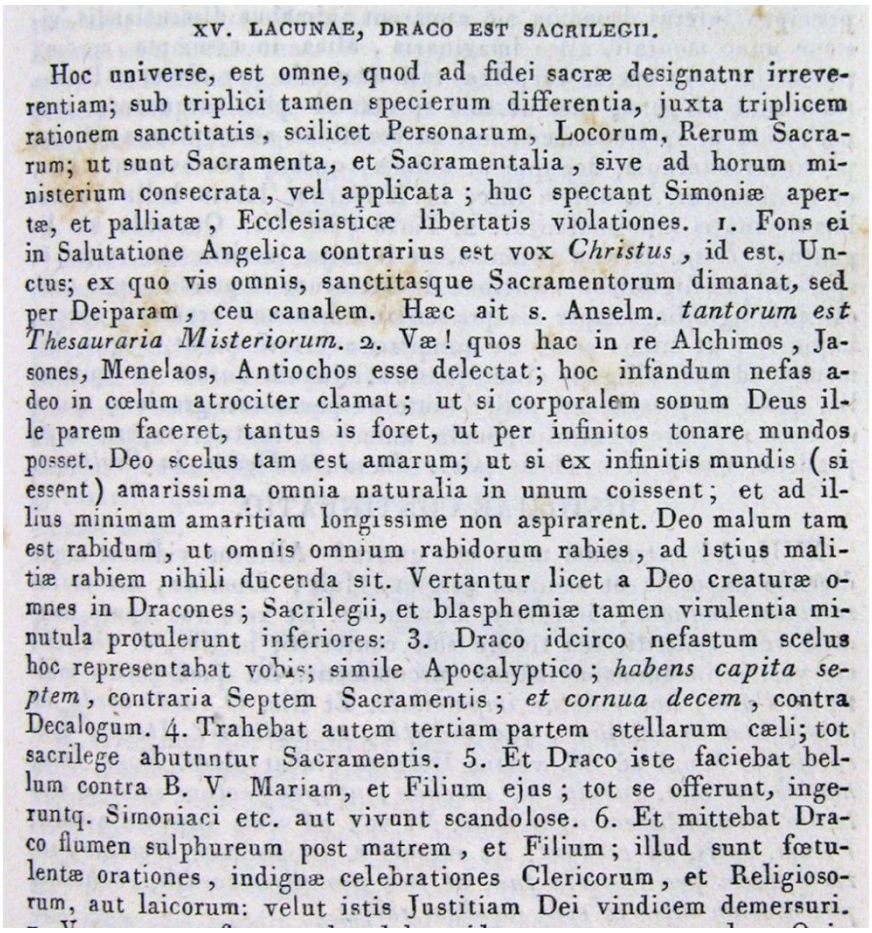

XV. LACUNAE, DRACO EST SACRILEGII.

Hoc universe, est omne, quod ad fidei sacræ designatur irreverentiam; sub triplici tamen specierum differentia, juxta triplicem rationem sanctitatis, scilicet Personarum, Locorum, Rerum Sacrarum; ut sunt Sacramenta, et Sacramentalia, sive ad horum ministerium consecrata, vel applicata; huc spectant Simoniæ apertæ, et palliatæ, Ecclesiasticæ libertatis violationes. 1. Fons ei in Salutatione Angelica contrarius est vox *Christus*, id est, Unctus; ex quo vis omnis, sanctitasque Sacramentorum dimanat, sed per Deiparam, ceu canalem. Hæc ait s. Anselm. *tantorum est Thesauraria Misteriorum.* 2. Væ! quos hac in re Alchimos, Jasones, Menelaos, Antiochos esse delectat; hoc infandum nefas adeo in cœlum atrociter clamat; ut si corporalem sonum Deus ille parem faceret, tantus is foret, ut per infinitos tonare mundos posset. Deo scelus tam est amarum; ut si ex infinitis mundis (si essent) amarissima omnia naturalia in unum coissent; et ad illius minimam amaritiam longissime non aspirarent. Deo malum tam est rabidum, ut omnis omnium rabidorum rabies, ad istius malitiæ rabiem nihili ducenda sit. Vertantur licet a Deo creaturæ omnes in Dracones; Sacrilegii, et blasphemiæ tamen virulentia minutula protulerunt inferiores: 3. Draco idcirco nefastum scelus hoc representabat vobis; simile Apocalyptico; *habens capita septem*, contraria Septem Sacramentis; *et cornua decem*, contra Decalogum. 4. Trahebat autem tertiam partem stellarum cæli; tot sacrilege abutuntur Sacramentis. 5. Et Draco iste faciebat bellum contra B. V. Mariam, et Filium ejus; tot se offerunt, ingeruntq. Simoniaci etc. aut vivunt scandolose. 6. Et mittebat Draco flumen sulphureum post matrem, et Filium; illud sunt fœtulentæ orationes, indignæ celebrationes Clericorum, et Religiosorum, aut laicorum: velut istis Justitiam Dei vindicem demersuri.

---

[453] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Mysteriorum".**
[454] **Są to bezbożni ludzie wspominani w Starym Testamencie.**
[455] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "attrociter".**
[456] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "ille".**
[457] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: "et".**
[458] **W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "procul erunt" (będą o wiele bardziej).**
[459] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "repraesentabat".**
[460] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "similis".**
[461] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "VII.".**

PIĘTNASTĄ PIEKIELNĄ BESTIĄ JEST SMOK ŚWIĘTOKRADZTWA

Ta Bestia obejmuje w sobie wszystko, co oznacza brak czci dla Świętej Wiary. Bezczeszczenie Świętej Wiary dzieli się na trzy rodzaje, podobnie jak trojaka jest świętość: świętość osób, świętość miejsc oraz świętość rzeczy świętych, takich jak sakramenty i sakramentalia, a także wszystkiego, co zostało poświęcone lub przeznaczone do ich świętej służby.

Na oczach wszystkich ukazywały się również jawne i pozornie usprawiedliwione symonie, będące profanacją naruszającą wolność Kościoła.

1. Przeciwstawia się tej Bestii piętnaste Źródło modlitwy *Ave Maria*, odpowiadające słowu „Christus" („Chrystus"), to znaczy „Pomazaniec", od którego pochodzi cała moc i świętość sakramentów, przechodząc jednak – niczym przez kanał – za pośrednictwem Matki Bożej. Jak mówi św. Anzelm: „Jest Ona Skarbniczką tak wielkich Tajemnic."

2. Biada tym, którzy znajdują upodobanie w takim stanie, stając się nowymi Alkimosami, Jazonami, Menelaosami i Antiochami.

To ogromne świętokradztwo woła ku Niebu z tak straszliwą mocą, że gdyby Bóg pozwolił usłyszeć jego głos w sposób zmysłowy, jego huk rozbrzmiewałby przez niezliczone światy.

Grzech świętokradztwa jest dla Boga tak gorzki, że gdyby zebrać razem wszystkie najbardziej gorzkie rzeczy istniejące w nieskończonych światach – gdyby takie istniały – nie zbliżyłyby się one nawet w najmniejszym stopniu do najmniejszej goryczy tego grzechu.

W oczach Boga złość świętokradztwa jest tak straszliwa, że cała zapalczywość wszystkich ludzi ogarniętych gniewem jest niczym wobec furii tej nieprawości.

Gdyby za Bożym dopuszczeniem wszystkie stworzenia przemieniły się w smoki, byłyby jednak mniej odrażające niż najmniejszy odór świętokradztwa i bluźnierstwa.

3. Dlatego ten zgubny grzech ukazał się wam pod postacią Smoka, podobnego do Smoka z Apokalipsy, mającego siedem głów, przeciwstawiających się siedmiu sakramentom, oraz dziesięć rogów, sprzeciwiających się Dekalogowi.

4. Smok ten strącał trzecią część gwiazd nieba, oznaczających tych, którzy dopuszczają się świętokradczego nadużywania sakramentów.

5. Smok ten prowadził wojnę przeciwko Najśw. Maryi Pannie i Jej Synowi, podobnie jak symoniacy, którzy handlują rzeczami Bożymi, czerpią z nich zysk i prowadzą życie gorszące.

6. I Smok wypuścił za Niewiastą i Jej Synem potok siarczystych wód (por. Ap 12,15). Oznaczają one zatrute modlitwy oraz niegodne sprawowanie świętych obrzędów przez duchownych, osoby zakonne i świeckich. Za ich pomocą usiłowano niejako zatopić sprawiedliwość Boga, który wymierza karę.

7. Verum* terra flumen absordebat, *idest*[462], *orcus, non Coelum.
Quia opera eorum omnia sunt terrena.
Vae, qui Divina sic pessundant, ac in terrena convertunt et profana.
8.* Faciunt bellum contra Michaelem et Angelos ejus: *quia malignantur adversum bonos et rectos.
Oculi *solo necabant aspectu; ita scandalo sacrilegium.*
Oris fames *plus mille dentium ordines habebant: quia* Sacrilegi *maxime ore polluto Divina percipiunt.*
Ora septem.
Plusquam septies millena exercere in sacrilegos tormentorum genera distincta, audistis, et alia plura praeter superius adumbrata.
Ventres *quoque septem Dracones, item cornua decem innumeros cruciatus ingerebant et repetitos aeternant.*
Quod a nobis avertat Deus.
Ideo laudate Deum in Psalterio.

NOTA.
EXAMEN THEOLOGICUM VISIONIS EXPLICATAE.

XVI. QUAERITIS: Ecquo modo potuerunt ista sic videri, cum nullae insint inferno bestiae?
RESPON[DEO]: Cur inquiritis, quod vidistis?
***Ista praecipua inferni daemonia sic apparent animabus discruciandis, visione nunc mentali, alias imaginaria, alias in assumpta specie: praesertim vero specie*[463] *corporeae tali daemonia per Divinam Potentiam sunt alligata; tum ut solo spectaculo plus torqueantur animae; tum ut ipsi cacodaemones, ea coactione assumptionis, dirius patiantur aeternum; denique ut animae, quibus peccaverunt, his et torqueantur; ea autem hisce in formarum larvis belle animabus damnatis representantur*[464].**
2. Porro QUAERITIS: Quomodo sic ligantur?
RESP[ONDEO]: *Divina Potentia, et infinita Justitia Sua, vim et speciem intelligibilem mentibus damnatorum impressit: quae cuncta intelligibilia semper eis praesentavit ista sub cruciabili specie, idque sic, ut anima se ab ea nunquam avertere possit; neque daemones, ad eam alligati, aliter possint.*

7. Verum terra flumen absordebat, idest, orcus, non cœlum. Quia opera eorum omnia sunt terrena. Væ, qui Divina sic pessundant, ac in terrena convertunt, et profana. 8. Faciunt bellum contra Michaelem, et Angelos ejus; quia malignantur adversum bonos, et rectos. Oculi solo necabant aspectu; ita scandalo sacrilegium. Oris fames plus mille dentium ordines habebant; quia Sacrilegi maxime ore polluto Divina percipiunt. Ora septem. Plusquam septies millena exercere in sacrilegos tormentorum genera distincta, audistis, et alia plura præter superius adumbrata. Ventres quo-

122

que septem Dracones, item cornua decem innumeros cruciatus ingerebant, et repetitos æternant. *Quod a nobis avertat Deus. Ideo laudate Deum in Psalterio.*

NOTA.

EXAMEN THEOLOGICUM VISIONIS EXPLICATAE.

XVI. *Quæritis.* Ecquo modo potuerunt ista sic videri, cum nullæ insint Inferno bestiæ? *Resp.* Cur inquiritis, quod vidistis? Ista præcipua inferni dæmonia sic apparent animabus discruciandis, visione nunc mentali, alias imaginaria, alias in assumpta specie; præsertim vero specie corporeæ tali dæmonia per divinam Potentiam sunt alligata; tum ut solo spectaculo plus torqueantur animæ; tum ut ipsi cacodæmones, ea coactione assumptionis, dirius patiantur æternum; denique ut animæ, quibus peccaverunt, his, et torqueantur; ea autem hisce in formarum larvis belle animabus damnatis representantur. 2. Porro *quæritis.* Quomodo sic ligantur? *Resp.* Divina potentia, et infinita justitia sua, vim, et speciem intelligibilem mentibus damnatorum impressit; quæ cuncta intelligibilia semper eis præsentabit ista sub cruciabili specie, idque sic, ut anima se ab ea nunquam avertere possit; neque dæmones, ad eam alligati, aliter possint. Quanto autem vis spirita-

[462] W wydaniu z 1691 roku występuje: "id est".
[463] W wydaniu z 1691 roku występuje: "speciei".
[464] W wydaniu z 1691 roku występuje: "repraesentatur".

7. W rzeczywistości nie Niebo, lecz ziemia – to znaczy piekło – pochłaniała tę rzekę (por. Ap 12,16), ponieważ wszystkie ich uczynki są ziemskie.

Biada tym, którzy w ten sposób bezczeszczą sprawy Boże, czyniąc je ziemskimi i świętokradczymi.

8. Świętokradcy prowadzą wojnę przeciwko Michałowi i jego Aniołom (por. Ap 12,7), ponieważ z niegodziwością występują przeciw dobrym i sprawiedliwym.

Ich oczy zabijały jednym spojrzeniem, tak jak świętokradztwo zabija przez zgorszenie.

Jego nienasycona paszcza miała ponad tysiąc rzędów zębów, ponieważ świętokradcy przyjmują Najświętszy Sakrament swoimi skalanymi ustami.

Paszcz było siedem.

Słyszeliście, że na świętokradców spada ponad siedem tysięcy odrębnych rodzajów mąk, a oprócz nich jeszcze bardzo wiele innych, o których wspomniano już wcześniej.

Smok miał również siedem wnętrz, a dziesięć jego rogów kryło w sobie niezliczone udręki, które powtarzały się przez całą wieczność.

Niech Bóg zachowa nas od tego Potwora.

***Dlatego wysławiajcie Boga przez Najświętszy Różaniec*.**

UWAGA
BADANIE TEOLOGICZNE I WYJAŚNIENIE WIZJI

XVI. Pytacie: W jaki sposób można było oglądać te rzeczy w takiej postaci, skoro w piekle nie ma żadnych Bestii? Odpowiadam: Dlaczego dociekacie tego, co sami widzieliście?

Poszczególne demony piekła ukazują się duszom, które mają dręczyć, raz w widzeniu umysłowym, innym razem w widzeniu wyobrażeniowym, a niekiedy w postaciach, które same przybrały.

Jednakże mocą Bożą demony pozostają związane z tymi cielesnymi postaciami. Dzieje się tak dlatego, że sam ich widok zadaje duszom najdotkliwsze cierpienia; ponadto sami demoni, przymuszeni do pozostawania w przyjętych postaciach, cierpią tym okrutniej przez całą wieczność; wreszcie także dlatego, aby dusze, które wraz z nimi zgrzeszyły, razem z nimi doznawały kar. Dlatego słusznie ukazują się duszom potępionych pod postaciami tych Bestii.

2. Pytacie ponadto: W jaki sposób demony pozostają tak związane z tymi postaciami Bestii? Odpowiadam: Boska wszechmoc i nieskończona sprawiedliwość wycisnęły w duszach potępionych pewną moc oraz poznawalną formę. Wszystkie te postacie będą im się nieustannie ukazywać pod tą samą, udręczającą postacią. Tak jest dlatego, aby dusza nigdy nie mogła się od niej uwolnić; również demony, związane z tymi postaciami, nie mogą postępować inaczej.

Quanto autem vis spiritalis, quam corporalis, est major, tanto et poena est gravior; quam si esset res vere naturalis; unde animae patiuntur supernaturali passione.

Quam ut evadatis salvi: **Laudate Deum in Psalterio.**

HISTORIAE CONTINUATIO.

XVII. "Ad extremum nunc ego QUAERO: Aliterne vidistis, atque dicendo exposui?.

Et omnium vox una fuit: **"Domine, nil verius scivimus unquam!".**

Iterum S. Dominicus: **"Et vero vos omnes, nondum vere contriti, sed timore solo conterriti: bestias, ut vidistis, sic vestris in animabus adhuc circumfertis".**

Ad quod eorum multi: **"O Pater: hoc videtur impossibile!".**

Et ille: **"O[465] tardi corde ad credendum in omnibus, quae vidistis, et audistis!**

Iterato conspicietis[466]".

Simul ad SS.[467] versus Hostiam orabat clare voce[468]: **"Bone JESU: hoc verum esse, rursum eis ostende, ut perspectam[469] suorum scelerum immanitatem agnoscant".**

Et vox ad eum superne accidit: **"Visum, satis, ut credant".**

Ac rursum S. Dominicus: **"Domine, satis quidem pro Justitia Tua, at Tua pro Misericordia, et horum peccatorum miseria ecce nondum satis".**

Ecce protinus quisque in se, et aliis eadem XV monstra tanto conspicabantur[470] horribiliora, quanto coelum a terra abest distantius; ut jam eis, visa prius velut somnium viderentur, aut pictura fuisse.

Ac nisi manu Dei protecti vixissent: perissent.

Tam dirum est, suorum videre peccatorum foeditatem; quanto dirius in tartaro?

Et[471] Ratio docet; nam quanto positivum est nobilius; tanto privativum est deterius; ac[472] peccatum privat gratia et gloria; inferni autem poena per se privat bono sensibili; [et][473] ut instrumentum, non per se, privat bono gloriae; idcirco poena damni discruciabilior est, quam poena sensus.

Et rursus: sicut humanitus comprehendi nequeunt, quae Deus praeparavit diligentibus se; ita nec, quae odientibus se.

Solum scit, qui accipit.

mones, ad eam alligati, aliter possint. Quanto autem vis spiritalis, quam corporalis, est major tanto et pœna est gravior; quam si esset res vere naturalis; unde animæ patiuntur supernaturali passione. Quam ut evadatis salvi. *Laudate Deum in Psalterio.*

HISTORIAE CONTINUATIO.

XVII. Ad extremum nunc ego quæro? Aliterne vidistis: atque dicendo exposui: et omnium vox una fuit; *Domine, nil verius scivimus unquam*; iterum s. Dominicus. Et vero vos omnes, nondum vere contriti, sed timore solo conterriti; bestias, ut vidistis, sic vestris in animabus adhuc circumfertis. Ad quod eorum multi; *O Pater; hoc videtur impossibile.* Et ille; *O tardi corde ad credendum in omnibus, quæ vidistis, et audistis? Iterato conspicietis.* Simul ad SS. versus Hostiam orabat clare. *Bone Jesu; hoc verum esse, rursum eis ostende, ut perspectam suorum scelerum immanitatem agnoscant.* Et vox ad eum superne accidit; *Visum, satis, ut credant.* Ac rursum s. Dominicus. *Domine, satis quidem pro justitia tua, at tua pro misericordia, et horum peccatorum miseria ecce nondum satis.*

Ecce protinus quisque in se, et aliis eadem XV. monstra tanto conspicabantur horribiliora, quanto cœlum a terra abest distantius; ut jam eis, visa prius velut somnium viderentur, aut pictura fuisse. Ac nisi manu Dei protecti vixissent, perissent. Tam dirum est, suorum videre peccatorum fœditatem; quanto dirius in tartaro? Et Ratio docet; nam quanto positivum est nobilius; tanto privativum est deterius; ac peccatum privat gratia, et gloria; inferni autem pœna per se privat bono sensibili; ut instrumentum; non per se privat bono gloriæ; idcirco pœna damni discruciabilior est, quam pœna sensus. Et rursus; sicut humanitus comprehendi nequeunt, quæ Deus præparavit diligentibus se; ita nec, quæ odientibus se. Solum scit, qui accipit.

123

---

465 W wydaniu z 1691 roku brakuje: "O".
466 W wydaniu z 1691 roku występuje: "conspiciatis".
467 W wydaniu z 1691 roku występuje: "Sanctissimam".
468 W wydaniu z 1847 roku brakuje "voce".
469 W wydaniu z 1691 roku występuje: "perfectam" (doskonała).
470 W wydaniu z 1691 roku występuje: "conspicabatur".
471 W wydaniu z 1691 roku brakuje: "et" (e).
472 W wydaniu z 1691 roku występuje: "at" (natomiast).
473 W wydaniu z 1847 roku brakuje: "et" (i).

Ponieważ moc duchowa przewyższa moc cielesną, o tyle też kara duchowa jest cięższa od kary odnoszącej się jedynie do porządku naturalnego. Dlatego dusze cierpią mękę o charakterze nadprzyrodzonym.

Abyście bezpiecznie jej uniknęli, *wysławiajcie Boga przez Najśw. Różaniec*.

DALSZY CIĄG OPOWIEŚCI

XVII. W końcu zapytał: „Czy widzieliście te rzeczy inaczej, niż je wam opisałem?"

A wszyscy jednomyślnie odpowiedzieli: „Panie, nigdy nie poznaliśmy nic bardziej prawdziwego."

Wówczas św. Dominik powiedział ponownie: „Zaprawdę, wy wszyscy nie odczuwacie jeszcze prawdziwej skruchy, lecz jedynie lęk wywołany przerażeniem. Chociaż widzieliście Bestie, nadal nosicie je w swoich duszach."

Wielu z nich odpowiedziało: „Ojcze, wydaje się to niemożliwe."

On zaś rzekł: „O ludzie opieszali sercem w wierzeniu temu wszystkiemu, co widzieliście i słyszeliście! Spójrzcie raz jeszcze!"

W tej samej chwili, zwróciwszy się ku Najświętszej Hostii, zawołał donośnym głosem:

„O dobry Jezu, ukaż im jeszcze raz, że jest to prawdą, aby poznali ogrom swoich grzechów tak, jak go widzieli."

I rozległ się głos z wysoka: „To, co ujrzeli, wystarczy, aby uwierzyli."

Na to św. Dominik odpowiedział: „Panie, z pewnością wystarcza to dla Twojej Sprawiedliwości, lecz dla Twojego Miłosierdzia i dla nędzy tych grzeszników – oto jeszcze nie wystarcza."

I oto w tej samej chwili każdy ujrzał w sobie samym i równocześnie w innych te same piętnaście Potworów, o tyle straszliwszych, o ile niebo przewyższa ziemię. Wydawało im się teraz, że to, co widzieli wcześniej, było zaledwie snem albo malowidłem.

Gdyby nie zostali zachowani przy życiu mocą Bożej ręki, umarliby.

Jeżeli tak straszne jest oglądanie niegodziwości własnych grzechów, o ileż bardziej przerażające będzie oglądanie ich w piekle!

Sam rozum bowiem poucza, że im doskonalsze jest dobro, tym straszniejsze jest jego przeciwieństwo. Grzech pozbawia człowieka łaski i chwały.

Kara piekła sama przez się odbiera wszelkie dobro dostępne zmysłom, lecz nie gasi pragnienia chwały. Dlatego kara utraty Boga (*poena damni*) jest bardziej bolesna niż kara zmysłów (*poena sensus*).

I podobnie jak po ludzku nie można pojąć tego, co Bóg przygotował tym, którzy Go miłują, tak też nie można pojąć tego, co przygotował tym, którzy Go nienawidzą.

Wie o tym jedynie ten, kto tego doświadcza.

XVIII. Universi his visis, in humum, in fletum abjecti, inque veram diffluentes[474] toto corde poenitentiam, resipuerunt.

Atque ex eo nullus eorum ridere [amplius][475] visus scitur: mundo ejurato sese omnes abdicarunt, praeter paucos.

Ordines Religiosos ingressi varios, coeptam cum vita duxere poenitentiam.

Alii Praedicatorum, Minorum alii, complures Carthusiae Ordinem professi vixerunt: quidam Eremis sese incluserunt.

Per eos, ut praepotentes, multi Religiosorum Conventus passim collocati sunt: Dynastae item, ac etiam Principes ad meliorem se frugem, istorum exemplo sesse[476] receperunt.

Simile quid legi S. Dominicum, et in Hispaniis designasse.

ATTESTATIO VISIONIS
SPONSO FACTAE NOVELLO.

Certus autem sum, nuper quendam B. Mariae Sponsum novellum omnes istas, singulasque poenas verissime, et realissime vidisse: qui, et praedicta conscripsit: *De quibus continue aliquam habet portare poenam, pro suis et aliorum peccatis.*

Legi quoque S. Dominicum in Tolosanis partibus quid tale domicellis haereticis ostendisse: sed modicum, in specie capti[477], daemone apparente.

Et aliis similia visa legi: sed non tam distincta, et grandia[478].

S. Dominicus quoque illa XV monstra sic, ut istis ostenderat, depingi curavit: qua hodieque pictura perdurat, licet abierit in oblivionem origo.

XVIII. Universi his visis, in humum, in fletum abjecti, inque veram diffluentes toto corde pœnitentiam, resipuerunt. Atque ex eo nullus eorum ridere visus scitur: mundo ejurato sese omnes abdicarunt, præter paucos. Ordines religiosos ingressi varios, cœptam cum vita duxere pœnitentiam. Alii Prædicatorum, Minorum alii, complures Carthusiæ Ordinem professi vixerunt: quidam Eremis sese incluserunt. Per eos, ut præpotentes, multi Religiosorum Conventus passim collocati sunt: Dynastæ item, ac etiam. Principes ad meliorem se frugem, istorum exemplo sesse receperunt. Simile quid legi s. Dominicum, et in Hispaniis designasse.

ATTESTATIO VISIONIS
SPONSO FACTAE NOVELLO.

Certus autem sum, nuper quendam B. Mariæ Sponsum novellum omnes istas, singulasq. pœnas verissime, et realissime vidisse: qui, et prædicta conscripsit: De quibus continue aliquam habet portare pœnam, pro suis, et aliorum peccatis. Legi quoque s. Dominicum in Tolosanis partibus quid tale domicellis hæreticis ostendisse: sed modicum, in specie capti, dœmone apparente. Et aliis similia visa legi: sed non tam distincta, et grandia. S. Dominicus quoque illa XV. monstra sic, ut istis ostenderat, depingi curavit: quæ hodieque pictura perdurat, licet abierit in oblivionem origo.

---

474 W wydaniu z 1691 roku występuje: "difluentes".

475 W wydaniu z 1847 roku brakuje: "amplius" (znacznie bardziej).

476 W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "sese".

477 W wydaniu z 1691 roku występuje: „catti" („kota"), podczas gdy w wydaniu z 1847 roku występuje: „capti" („jeńca"): ze względu na starsze pochodzenie należy preferować wydanie z 1691 roku, które zawiera: „catti" („kota").

478 W wydaniu z 1691 roku brakuje całego zdania: „Et aliis similia visa legi: sed non tam distincta, et grandia", które natomiast występuje w wydaniu z 1847 roku.

XVIII. Wszyscy oni, ujrzawszy te rzeczy, padli na ziemię we łzach i z całego serca oddali się prawdziwej pokucie, szczerze się nawracając.

Wiadomo, że od tego czasu nikt z nich już nigdy nie był widziany śmiejącym się. Z wyjątkiem nielicznych wyrzekli się świata i porzucili go całkowicie.

Wstąpili do różnych zakonów i przez całe życie wiernie zachowywali podjętą pokutę.

Jedni złożyli profesję w Zakonie Kaznodziejskim, inni u Braci Mniejszych, jeszcze liczniejsi wstąpili do Kartuzów, a niektórzy zamieszkali jako pustelnicy. Ze swoich majątków, ponieważ byli ludźmi bardzo możnymi, wznieśli w wielu miejscach liczne klasztory. Za ich przykładem również wielu możnowładców i książąt wycofało się ze świata, aby osiągnąć doskonalszy owoc życia duchowego. Czytałem także, że św. Dominik opowiadał o podobnym wydarzeniu również w Hiszpanii.

ŚWIADECTWO WIZJI DANEJ NOWEMU OBLUBIEŃCOWI

Jestem również przekonany, że niedawno Nowemu Oblubieńcowi Najśw. Maryi ujrzał wszystkie te kary, każdą z osobna, w sposób całkowicie prawdziwy i rzeczywisty.

Spisał on także to, o czym była już mowa, ponieważ nieustannie znosi pewne cierpienia za własne grzechy oraz za grzechy innych.

Czytałem również, że św. Dominik ukazał coś podobnego w okolicach Tuluzy pewnym heretyckim pannom, lecz tylko na krótko, gdy demon ukazał się pod postacią więźnia[479].

Czytałem także, że podobnych widzeń doświadczyli również inni, jednak żadne z nich nie było tak dokładne ani tak wspaniałe.

Św. Dominik postarał się również, aby namalowano owych piętnaście Potworów dokładnie tak, jak ukazały się uczestnikom tego widzenia. Obraz ten istnieje do dziś, chociaż pamięć o przyczynie jego powstania już zanikła.

[479] Lub „przez więźnia", według wydania z 1847 r.; por. przypis do tekstu łacińskiego zamieszczonego obok.

CAPUT V.

De XV Reginis Virtutum

Visio Populi Britanniae: revelata per S. Dominicum Sponso novello MARIAE.

PSALTERIUM SS. Trinitas per varia charismatum ac virtutum dona coornat mundum: Ecclesiam in primis[480], velut rosis, liliisque vernantibus condecorat.

Cum autem *Gratiarum divisiones sint*: eas trifariam ibidem S. Hieronymus distinguit: *in Morales, Theologicas, et Superexecellentes.*

Harum una radix est Incarnatio Christi: per quem divisiones sunt factae.

Utque porro fieri perennem[481]: Vim idem Suis indidit Verbis, ut dona eadem in his contenta velut asserventur, et per eorum [usus verborum][482] vitae Bona precibus obtenta possideantur.

Illa autem verba in duobus sunt Oraculis, seu precandi, Deumque colendi formulis: scil[icet] Oratione Dominica, et Angelica Salutatione.

Unde S. Anselm[us] ea: *Hortos*, appellat, *universarum Dei Virtutum, et charismatum Apothecas.*

Et Chrysost[omus]: *Quid est boni*, ait, *quod plane non continet Oratio, a Summo Bono edita.*

Et S. Aug[ustinus]: *Mira Dei Clementia, quae in paucis verbis incomprehensibilem divinae Sapientae Bonitatem miro modo comprehendit: cum in Dominica Oratione universam Salutem salubri modo dipinxit.*

Sunt vero in singulis partes illustriores quindenae totidem indices[483] Virtutum.

Quae, quales, quantaeque sint, subjecta declarabit.

NARRATIO FACTI.

I. S. Dominicus, novus orbis Apostolus, Evangelii praedicationem cum Psalterii virtute in Britanniam quoque inferebat: et quod mater ejus, cujusdam Britanniae Ducis filia, indidem oriunda fuisset: tanto audiebatur attentius, velut cognato sanguine Ducis Magni propinquus.

Et vero multo maxime ob amplissimam sanctissimi nominis famam: et parem miraculorum designationem; quae per eum Deus patrabat, ut per Assertorem mundi flagitiis pessundati: perque novi Ordinis Fundatorem, Dei, Deiparae, Divorumque specialiter eximii Praedicatoris.

CAPUT V.

De XV. Reginis virtutum. Visio Populi Britanniæ, revelata per S. Dominicum Sponso novello Mariæ.

Psalterium SS. Trinitatis per varia charismatum, ac virtutum dona coornat mundum: Ecclesiam in primis, velut rosis, liliisque vernantibus condecorat. Cum autem Gratiarum divisiones sint: eas trifariam ibidem s. Hieronymus distinguit: in Morales, Theologicas, et Superexcellentes. Harum una radix est Incarnatio Christi: per quem divisiones sunt factæ. Utque porro fieri perennem: vim idem suis indidit verbis, ut dona eadem in his contenta velut asserventur, et per eorum vitæ bona precibus obtenta possideantur. Illa autem verba in duobus sunt Oraculis, seu precandi Deumqu. colendi formulis sc. Oratione Dominica, et Angelica Salutatione. Unde s. Anselm. ea hortos appellat universar. Dei Virtut. et charismatum Apothecas. Et Chrys. *Quid est boni*, ait, *quod plane non continet Oratio, a Summo Bono edita:* Et s. Aug. *Mira Dei clementia, quæ in paucis verbis incomprehensibilem divinæ Sapientiæ Bonitatem miro modo comprehendit: cum in Dominica Oratione universam salutem salubri modo depinxit:*

124

Sunt vero in singulis partes illustriores quindenæ totidem indices virtutum. Quæ, quales, quantæque sint subjecta declarabit

NARRATIO FACTI.

I. S. Dominicus, novus orbis Apostolus, Evangelii prædicationem cum Psalterii virtute in Britanniam quoque inferebat: et quod mater ejus, cujusdam Britanniæ Ducis filia, indidem oriunda fuisset: tanto audiebatur attentius, velut cognato sanguine Ducis Magni propinquus. Et vero multo maxime ob amplissimam sanctissimi nominis famam: et parem miraculorum designationem: quæ per eum Deus patrabat, ut per Assertorem mundi flagitiis pessundati: perque novi Ordinis Fundatorem, Dei, Deiparæ, Divorumque specialiter eximii Prædicatoris. Et jure id quodam,

---

[480] W wydaniu z 1691 roku występuje: "inprimis".

[481] W wydaniu z 1691 roku występuje: "perennent" (trwały długo).

[482] W wydaniu z 1847 roku brakuje: "usus verborum".

[483] W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "iudices".

ROZDZIAŁ V

Piętnaście Królowych Cnót: widzenie ludu Bretanii, objawione Nowemu Oblubieńcowi Maryi za pośrednictwem św. Dominika

Najśw. Różaniec Trójcy Przenajśw., poprzez rozmaite dary charyzmatów i cnót, ozdabia świat; przede wszystkim zaś zdobi Kościół, podobnie jak róże i lilie na wiosnę.

Łaski, jako możliwe do rozróżnienia, św. Hieronim dzieli na trzy klasy: moralne, teologalne i nadprzyrodzone.

Jedna tylko jest ich Korzeniem – Wcielenie Chrystusa, przez którego dokonał się ich podział.

Ponadto, aby (cnoty) trwały na wieki, (Jezus) zawarł w nazwach (cnót) moc zachowywania tych samych darów, które są w nich zawarte; i przez modlitwy zanoszone do (cnót) człowiek otrzymuje dobra życia zawarte w samych (cnotach).

Nazwy (cnót) zawarte są w dwóch modlitwach, czyli w dwóch formułach modlitwy i uwielbienia Boga: w Ojcze nasz i Zdrowaś Maryjo.

Dlatego św. Anzelm nazywa je „ogrodami zawierającymi wszystkie cnoty i charyzmaty Boże".

A św. Jan Chryzostom mówi: „Jakiegoż dobra nie można znaleźć w pełni w modlitwie *Ojcze nasz*, która została nam dana przez Najwyższe Dobro?"

Św. Augustyn zaś stwierdza: „Przedziwna jest łaskawość Boga, który w sposób godny podziwu zamknął w niewielu słowach niedostępną dobroć Bożej Mądrości, gdy w modlitwie *Ojcze nasz* dobroczynnie przedstawił całe dzieło zbawienia."

Wszystkie więc piętnaście najwznioślejszych części (*Ojcze nasz* i *Zdrowaś Maryjo*) zawiera tyleż samo odniesień do cnót.

O właściwościach i zasługach tych (cnót) będzie mowa poniżej.

OPOWIADANIE O TYM WYDARZENIU

I. Św. Dominik, nowy Apostoł świata, przyniósł także do Bretanii głoszenie Ewangelii wraz z nabożeństwem do Najświętszego Różańca. Ponieważ jego matka, córka wodza Bretanii, pochodziła z tej krainy, słuchano go z wielką uwagą – nie tylko dlatego, że był wnukiem owego znakomitego wodza, lecz jeszcze bardziej z powodu powszechnie znanej sławy jego świętości, a zarazem świadectwa cudów, których Bóg dokonywał przez niego jako obrońcę świata pogrążonego w grzechu oraz jako Założyciela nowego Zakonu Kaznodziejów Boga, Matki Bożej i Świętych, którego był wybitnym kaznodzieją.

Et jure id quodam, vel ordine factum: nam par est, S. Ambr[osio] teste, ut Deus primis Auctoribus in quolibet Statu dona largiatur ampliora, quam sequacibus eorum: quippe cum hos ab istis moveri, illuminari, perficique oporteat.

Qui[484] autem optimi cujusque praedicatio, ut Aug[ustinus] placet, de virtutibus ac vitiis, at horum poenis, premiis[485] istorum institui debet: in ea inculcanda S. Dominicus toto spiritu, conatuque incubuit.

Quo magis eum abs Dei bonitate collustrari oportuit: lumini plurimis inde futurum.

Id quod evenit in caeteris una quadam miraculosa ipsius de Psalterio praedicatione:

Quemadmodum ipse Pater, suo cuidam Filio devoto Sponso Mariae Novello, nuper apparens revelare dignatus est.

Cujus haec veritas est.

II. 1. S. Dominicus antequam[486] ad dicendum sese comparatum accingeret, pro more secretas in preces, ac suetas Psalterii sese dabat impensius: orans Numen, ut eum menti conceptum infunderet, daretque sermonem benesonantem in ore suo, qui populo salutatior, magisque necessarius accideret.

2. Orationem coronariam excipit Sacrum Missae officium (quod vix unquam absque raptu, vel revelatione patrabat): jamque in dimidiatam fuerat prosecutus, ad usque solemnem, prioremque pro vivis memoriam faciendam[487].

In hac, Divina patiens, extra se per raptum factus, pure nescius, ad unius horae spatium, aut quid ultra, immobili adorata vestigio fixus adstabat; vultu rubens toto velut igneus: adeoque etiam, ut caput undique multo surgente fumo vaporaret: indicio haud obscuro, de Sancti Spiritus ipsum igniente praesentia.

Fit stupor et admiratio apud omnes Divinae Rei adsistentes Regni Proceres: qui ipso cum Duce Magno, populoque plurimo intererant praesentes, Viri fama ac reverentia exciti, cupidique ipsius audiendi.

3. Cumque in longius duceretur mora, et Dux cum conjuge teneretur: visum est circumsistantibus nonnullis, esse submovendum[488] Sanctum.

Dumque vellicari ad vestem tentaretur iterum, ac saepius, a diversis, ab eorum nemine unquam vel tactu quibat adpalpari.

Hoc vero majores Priore concitabat animorum, et admirationes, et opiniones, ac etiam mussitationes secretam ad aurem cujusque proximi mutuas.

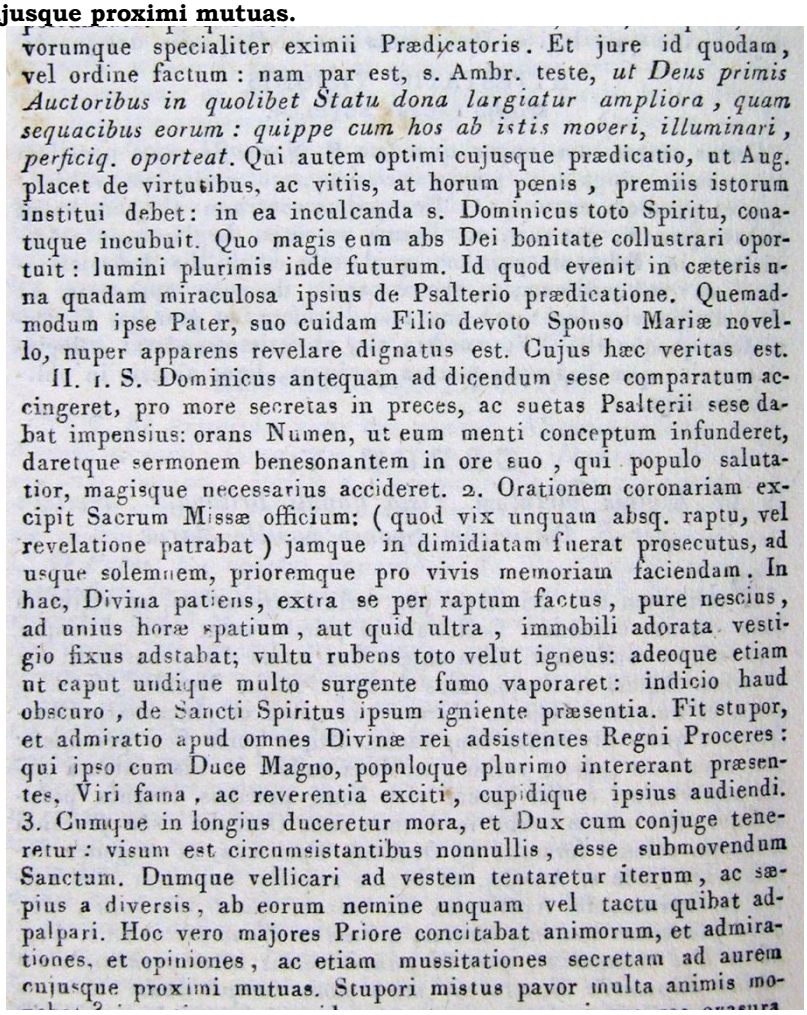
vorumque specialiter eximii Prædicatoris. Et jure id quodam, vel ordine factum: nam par est, s. Ambr. teste, *ut Deus primis Auctoribus in quolibet Statu dona largiatur ampliora, quam sequacibus eorum: quippe cum hos ab istis moveri, illuminari, perficiq. oporteat.* Qui autem optimi cujusque prædicatio, ut Aug. placet de virtutibus, ac vitiis, at horum pœnis, premiis istorum institui debet: in ea inculcanda s. Dominicus toto Spiritu, conatuque incubuit. Quo magis eum abs Dei bonitate collustrari oportuit: lumini plurimis inde futurum. Id quod evenit in cæteris una quadam miraculosa ipsius de Psalterio prædicatione. Quemadmodum ipse Pater, suo cuidam Filio devoto Sponso Mariæ novello, nuper apparens revelare dignatus est. Cujus hæc veritas est.

II. 1. S. Dominicus antequam ad dicendum sese comparatum accingeret, pro more secretas in preces, ac suetas Psalterii sese dabat impensius: orans Numen, ut eum menti conceptum infunderet, daretque sermonem benesonantem in ore suo, qui populo salutatior, magisque necessarius accideret. 2. Orationem coronariam excipit Sacrum Missæ officium: (quod vix unquam absq. raptu, vel revelatione patrabat) jamque in dimidiatam fuerat prosecutus, ad usque solemnem, prioremque pro vivis memoriam faciendam. In hac, Divina patiens, extra se per raptum factus, pure nescius, ad unius horæ spatium, aut quid ultra, immobili adorata vestigio fixus adstabat; vultu rubens toto velut igneus: adeoque etiam ut caput undique multo surgente fumo vaporaret: indicio haud obscuro, de Sancti Spiritus ipsum igniente præsentia. Fit stupor, et admiratio apud omnes Divinæ rei adsistentes Regni Proceres: qui ipso cum Duce Magno, populoque plurimo intererant præsentes, Viri fama, ac reverentia exciti, cupidique ipsius audiendi. 3. Cumque in longius duceretur mora, et Dux cum conjuge teneretur: visum est circumsistantibus nonnullis, esse submovendum Sanctum. Dumque vellicari ad vestem tentaretur iterum, ac sæpius a diversis, ab eorum nemine unquam vel tactu quibat adpalpari. Hoc vero majores Priore concitabat animorum, et admirationes, et opiniones, ac etiam mussitationes secretam ad aurem cujusque proximi mutuas. Stupori mistus pavor multa animis mo-

---

[484] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "quia".**
[485] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "praemiis".**
[486] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "ante, quam".**
[487] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "faciundam".**
[488] **W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "submonendum" (mówiąc szeptem).**

Stało się to zgodnie z pewną sprawiedliwością i według określonego porządku. Albowiem, jak zaświadcza św. Ambroży, jest rzeczą sprawiedliwą, aby Bóg udzielał założycielom zakonów darów o wiele większych niż tym, którzy później pójdą ich śladami, gdyż ci ostatni powinni być przez owe dary umacniani, oświecani i doprowadzani do doskonałości.

Ponieważ zaś – według nauki św. Augustyna – przepowiadanie mające wielką wartość powinno opierać się zarówno na cnotach i wadach, jak i na karach za wady oraz nagrodach za cnoty, św. Dominik z całym oddaniem i wszelkim wysiłkiem poświęcił się nauczaniu tych prawd.

Dlatego należało, aby został w szczególny sposób oświecony przez Dobroć Bożą, ponieważ odtąd miał się stać światłem dla bardzo wielu.

To właśnie wydarzyło się później podczas jednego z jego cudownych kazań o Najświętszym Różańcu.

Jak sam Ojciec (św. Dominik) raczył niedawno objawić jednemu ze swych pobożnych synów, Nowemu Oblubieńcowi Maryi.

A oto prawdziwe opowiadanie o tym objawieniu.

II. 1. Zanim św. Dominik przystępował do głoszenia kazania, miał zwyczaj przygotowywać się do niego w samotności i z wielką starannością poprzez zwyczajowe modlitwy Najświętszego Różańca, prosząc Boga, aby tchnął w jego umysł światło natchnienia i włożył w jego usta kazanie pełne mocy, jak najbardziej zbawienne i konieczne dla ludu.

2. Po odmówieniu Korony Najświętszego Różańca rozpoczęła się celebracja Mszy Świętej (podczas której niemal zawsze doświadczał zachwyceń mistycznych lub objawień). Gdy doszedł do połowy liturgii, do pierwszego uroczystego wspomnienia żywych, pogrążony w rozważaniu rzeczy Bożych i porwany ekstazą, pozostał nieruchomy, stojąc na nogach w kontemplacji. Jego twarz stała się tak płomiennie czerwona, że z głowy zdawały się unosić ze wszystkich stron opary — był to wyraźny znak obecności w nim ognia Ducha Świętego.

Wśród możnych królestwa, uczestniczących we Mszy Świętej wraz z samym Wielkim Wodzem, zapanowało zdumienie i podziw. Także liczni przedstawiciele ludu, którzy przybyli zarówno na zaproszenie, jak i z własnego pragnienia usłyszenia go z powodu sławy jego świętości, patrzyli na to z wielkim zachwytem.

3. Ponieważ stan zachwycenia trwał bardzo długo, a wódz wraz z małżonką pozostawali na swoim miejscu, niektórzy z obecnych uznali za stosowne spróbować wybudzić świętego.

Kilku z nich usiłowało kilkakrotnie pociągnąć go za habit, lecz żaden nie odważył się dotknąć go własnymi rękami.

To wszystko budziło w sercach zgromadzonych jeszcze większy podziw i oczekiwanie, a także ciche szepty, gdy każdy potajemnie przekazywał swemu sąsiadowi to, co myślał.

Stupori mistus pavor multa animis movebat: incerti omnes, quid agerent, ac suspensi, quo res evasura foret.

Unum certum erat cunctis prodigium.

4. Tenebat autem universos Divinorum spectatores ac testes, insueta quaedam, ac non satis effabilis, perfusa mentium cujusque intus delibutarum suavitas, et cum coelesti Ambrosia attemperata consolatio: cujus vi praedulces, viris, foeminisque sponte sua per gennas[489] ubertim ibant lacrymae silentio.

Ut nec sese nossent sat ipsi: nec dignossent plane, sua animi sensa illa magis, an visa mirarentur Viri Sacerdotes[490] Magni.

Quid agerent?

Stat manere exitum: astareque silentes.

Inter haec redditus sibi Vir Divinus Divina coepta prosequitur.

III. Jam pronunciata[491] rite super Hostiam Transubstantiatam simul Sacra Solennique Verborum Forma, pro Institutione Christi, Verbum accesserat ad elementum, et erat Sacramentum.

1. Id dum elevatum supra facientis verticem praebetur adorandum, et in unam ter SS. Hostiam cunctorum versi, fixique latreuticos haererent oculi fidelium; ecce tibi: manus inter Sacerdotales ipsum Dominum[492] JESUM mundi Servatorem, non jam specie velatum panis solum: sed Puellum pusillum, aetatulae, qua a[493] Diva[494] Matre lactatus fuerat uberibus de coelo plenis, manifeste conspicantur suis ipsis oculis universi.

2. Simul in eodem uno contuitu cernebant clare, distincte, et vere, in solari quasi luce, Mulierem amictam sole, et XII stellis coronatam: qualem in Apocalypsi S. Ioannes conspexit.

Visa Dei Matre[495] pendente[496] ad Ubera Parvulum, et omnino speciosum forma, prae filiis hominum lactare: eademque Domina Pietatis, manu Filii accepta, etiam renitentis, populum signo Crucis consignare.

3. Posthaec ter SS. Hostiam mista in sacrum Linteolum reponente, ut fit; Calici benedicit.

In ipsa Benedicti elevatione, ecce iterato, et manifeste omnes vident Mundi Salvatorem JESUM ea prorsus specie, qua in Cruce pependerat, Crucifixum ipso in Calice Benedictionis.

Vident S. Mariam adstantem, Sanguinem Filii excipientem, eumque super mundum aspergentem, in ipsius sanationem, ac salutem.

cujusque proximi mutuas. Stupori mistus pavor multa animis movebat? incerti omnes, quid agerent, ac suspensi quo res evasura

125

foret. Unum certum erat cunctis prodigium. 4. Tenebat autem universos Divinorum spectatores, ac testes, insueta quædam, ac non satis effabilis, perfusa mentium cujusque intus delibutarum suavitas, et cum cœlesti ambrosia attemperata consolatio: cujus vi prædulces, viris, fœminisq. sponte sua per gennas ubertim ibant lacrymæ silentio. Ut nec sese nossent sat ipsi: nec dignossent plane, sua animi sensa illa magis, an visa mirarentur Viri Sacerdotes Magni. Quid agerent? Stat manere exitum: astareque silentes. Inter hæc redditus sibi Vir Divinus Divina cœpta prosequitur.

III. Jam pronunciata rite super Hostiam transubstantiatam simul sacra, solennique verborum Forma, pro Institutione Christi, Verbum accesserat ad elementum, et erat Sacramentum. 1. Id dum elevatum supra facientis verticem præbetur adorandum, et in unam ter SS. Hostiam cunctorum versi, fixique latreuticos hærerent oculi Fidelium: ecce tibi: manus inter Sacerdotales ipsum Dominum Jesum mundi servatorem, non jam specie velatum panis solum, sed puellum pusillum: ætatulæ, qua a Diva Matre lactatus fuerat uberibus de cœlo plenis, manifeste conspicantur suis ipsis oculis universi. 2. Simul in eodem uno contuitu cernebant clare, distincte, et vere, in solari quasi luce, Mulierem amictam sole, et XII. stellis coronatam: qualem in Apocalypsi s. Joannes conspexit. Visa Dei Matre pendente ad ubera parvulum, et omnino speciosum forma, præ filiis hominum lactare: eademque Domina pietatis, manu Filii accepta, etiam renitentis, populum signo Crucis consignare. 3. Posthæc ter SS. Hostiam mista in sacrum Linteolum reponente, ut fit; Calici benedicit. In ipsa benedicti elevatione, ecce iterato, et manifeste omnes vident Mundi Salvatorem Jesum ea prorsus specie, qua in Cruce pependerat, crucifixum ipso in Calice Benedictionis. Vident s. Mariam adstantem, Sanguinem Filii excipientem, eumque super mundum aspergentem, in ipsius sanationem, ac salutem.

---

[489] **W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "genas".**
[490] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Sacerdotis".**
[491] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "pronuntiata".**
[492] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Dominicum".**
[493] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "ab".**
[494] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Divina".**
[495] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Mater".**
[496] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "pendentem".**

Zmieszane z lękiem zdumienie głęboko poruszało ich serca. Wszyscy pozostawali niepewni, co należało uczynić, i z obawą oczekiwali, jaki będzie koniec tego wydarzenia. Dla wszystkich był to niewątpliwy cud.

4. Ponadto wszystkich obecnych, świadków tych Bożych Tajemnic, ogarnęła niezwykła i niewysłowiona słodycz[497], wlana w umysł każdego z nich, oraz pociecha nasycona niebiańską ambrozją, mocą której najsłodsze łzy spontanicznie i obficie spływały po policzkach mężczyzn i kobiet, w głębokim milczeniu.

I chociaż jeszcze nie rozumieli w pełni, co się dokonuje, serca wszystkich zostały w cudowny sposób porwane ku kontemplacji wielkiego Kapłana.

Cóż innego mogli uczynić, jeśli nie zachować milczenie i oczekiwać, aż zachwyt mistyczny przeminie?

W tym czasie Mąż Boży, powróciwszy do siebie, podjął dalszą celebrację Mszy Świętej od miejsca, w którym ją przerwał.

III. Po wypowiedzeniu, zgodnie z obrzędem, świętej i uroczystej formuły zawierającej słowa nad Hostią przeznaczoną do przeistoczenia, według ustanowienia Chrystusa, słowa dokonały swego dzieła i (Hostia) stała się Sakramentem.

1. Gdy (Hostia) została podniesiona ponad głowę celebransa, aby ukazać ją wiernym do adoracji, a oczy wszystkich obecnych były utkwione wyłącznie w trzykroć Najświętszej Hostii, oto wszyscy ujrzeli na własne oczy, pomiędzy dłońmi kapłana, samego Pana Jezusa, Zbawiciela świata — nie tylko ukrytego pod postacią chleba, lecz jako najmniejsze Dzieciątko, niezwykle delikatnego wieku, niebiańskiej piękności, karmione piersią przez Bożą Matkę z Jej obfitych piersi.

2. W tym samym momencie, jednym i tym samym spojrzeniem, oglądali wyraźnie, jasno i prawdziwie, jakby w świetle słońca, Niewiastę obleczoną w słońce i ukoronowaną dwunastoma gwiazdami, taką, jaką ujrzał św. Jan w Apokalipsie.

Widzieli Dzieciątko Jezus, przytulone do piersi Matki Bożej, najpiękniejsze spośród synów ludzkich, pijące Jej mleko. Ta sama Pani Miłosierdzia, ujmując rączkę swego Syna, który zdawał się stawiać opór, błogosławiła lud znakiem Krzyża.

3. Następnie kapłan, złożywszy trzykroć Najświętszą Hostię na lnianym korporale, jak nakazuje obrzęd, konsekrował kielich.

I oto podczas podniesienia Najświętszej Krwi wszyscy ponownie ujrzeli wyraźnie Jezusa, Zbawiciela świata, dokładnie w tej postaci, w jakiej wisiał ukrzyżowany na Krzyżu — zawieszonego nad samym konsekrowanym Kielichem.

Obok Niego widzieli Najświętszą Maryję Pannę, zbierającą Krew swego Syna i skrapiającą nią świat dla jego uzdrowienia i zbawienia.

---

[497]**Przykłady przytaczane przez bł. Alana sięgają również do mitologii starożytnej. Ambrozja była pokarmem bogów,**

IV. Utraque in prodigiosa Visione aliud quoddam eodem modo iterum conspexerunt.

1. In Sacra Hostia prius, dein, et[498] in Calice Sacro cernebat REGINAS XV infinitae pulchritudinis, gratiae et gloriae.

Has medio in visu praeclare intelligebant, VIRTUTES esse principes quindenas.

2. Hactenus, ut mira; sic laeta omnia: verum istis in Virtutibus sua quisque delicta singulatim omnia, cum cujusque mensura gravitatis, et animi terrore, horroreque pari conspicabatur.

Moestum spectaculum, laeto permistum!

3. Hinc vero gravissima ictis compunctione ibant suspiria sursum singultusque, imo sub pectore pressi latera quatiebant.

Testes oculi, vultus, ac sinus lacrymis infusi.

Ea vero nonnullis interior contritionis aestuatio pectus oppletum, fibrasque cordis tumefacti distentas, urgebat, ut nihil abesse propius videretur praesentanea morte.

Sed metum refutavit, discussit periculum, gratia DEI praesentior.

4. Patratis igitur rite, et ex ordine cunctis Missae Solemnibus[499], Sanctus Dominicus ad solita sibi receptum capit per brevem, continuoque in altum ambone conscenso: se populumque Signo Crucis consignans, sic ordiebatur concionem.

IV. Utraque in prodigiosa Visione aliud quoddam eodem modo iterum conspexerunt. 1. In Sacra Hostia prius, dein, et in Calice sacro cernebat Reginas XV. infinitæ pulchritudinis, gratiæ, et gloriæ. Has medio in visu præclare intelligebant. Virtutes esse principes quindenas. 2. Hactenus, ut mira; sic læta omnia: verum istis in virtutibus sua quisque delicta singulatim omnia, cum cujusque mensura gravitatis, et animi terrore, horroreque pari conspicabatur. Mæstum spectaculum, læto permistum. 3. Hinc vero gravissima ictis compunctione ibant suspiria sursum singultusque, imo sub pectore pressi latera quatiebant. Testes oculi, vultus, ac sinus lacrymis infusi. Ea vero nonnullis interior contritionis æstuatio Pectus oppletum, fibrasque cordis tumefacti distentas, urgebat, ut nihil abesse propius videretur præsentanea morte. Sed metum refutavit, discussit periculum, gratia Dei præsentior. 4. Patratis igitur rite, et ex ordine cunctis Missæ Solemnibus, Sanctus Dominicus ad solita sibi receptum capit per brevem, continuoque

126

in altum ambone conscenso: se populumque Signo Crucis consignans, sic ordiebatur concionem.

[498] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "et".

[499] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Solennibus".

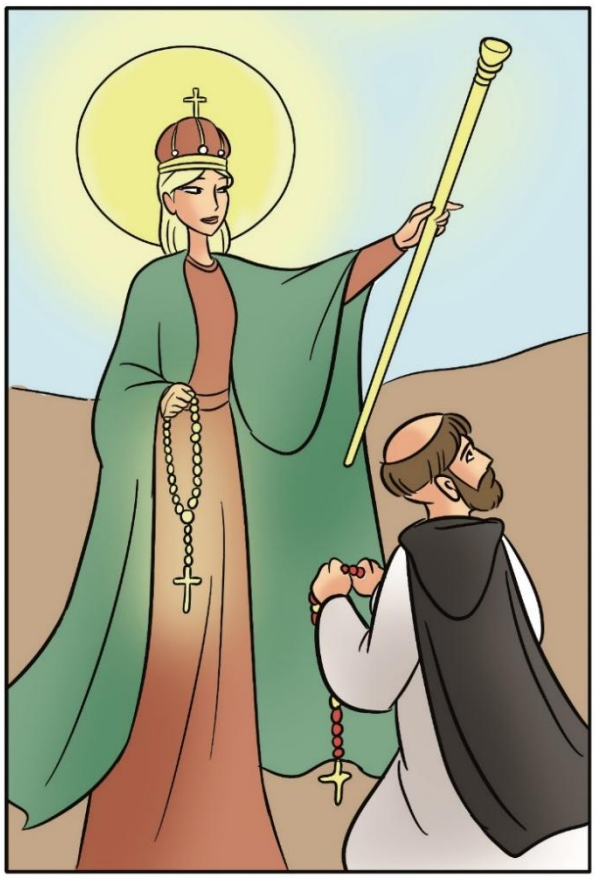

IV. I w obu tych cudownych widzeniach dwukrotnie ujrzeli w ten sam sposób jeszcze coś więcej.

1. Najpierw w Najśw. Hostii, a następnie także nad Najśw. Kielichem ujrzeli piętnaście Królowych o nieskończonym pięknie, wdzięku i chwale. W czasie widzenia z wielką jasnością zrozumieli, że były to piętnaście głównych cnót[500]..

2. Do tej chwili wszystko było tak zachwycające i pełne niewysłowionej słodyczy. Lecz oto w tych samych cnotach każdy ujrzał z osobna wszystkie swoje grzechy, wraz z miarą ciężaru każdego z nich, odczuwając trwogę i równie wielkie przerażenie duszy.

Smutny widok mieszał się z radością.

3. Głęboko tym poruszeni i ogarnięci ogromnym bólem, wznieśli ku niebu westchnienia i szloch. Skruszeni do głębi serca wydali donośny okrzyk.

Świadczyły o tym ich oczy, twarze i piersi skąpane we łzach.

Płomień skruchy rzeczywiście rozpalił serca wielu z nich aż do najgłębszych pokładów duszy i przeniknął wszystkie włókna ich wezbranego serca, tak iż zdawało się, że są bliscy natychmiastowej śmierci. Jednak bardzo wyraźnie obecna łaska Boża oddaliła lęk i zażegnała niebezpieczeństwo.

4. Gdy wszystkie uroczyste części Mszy Świętej zostały zakończone zgodnie z obrzędem i we właściwym porządku, św. Dominik, jak miał w zwyczaju, odmówił krótkie dziękczynienie. Następnie wszedł na ambonę i, czyniąc znak Krzyża nad sobą i nad zgromadzonym ludem, rozpoczął swoje kazanie.

[500]Bł. Alan napisał w Księdze I: „W dziedzinie moralności istnieje piętnaście głównych cnót chrześcijańskich: trzy cnoty teologalne: Wiara, Nadzieja i Miłość; siedem cnót głównych: Pokora, Przebaczenie, Czystość, Dobroć, Umiarkowanie, Cierpliwość i Pobożność; cztery cnoty kardynalne: Roztropność, Sprawiedliwość, Umiarkowanie i Męstwo, któremu towarzyszy Wytrwałość; a wreszcie dwie pozostałe: Życie zakonne i Pokuta” (rozdz. V).

CAPUT VI.
De XV. Reginis Virtutum.

SERMO IV S. DOMINICI[501].
THEMA: Psal[mus] XCVII.
Cantate Domino Canticum Novum: quia Mirabilia fecit.

DUCES, Principes, Populique fideles: Auditores amantissimi.

Quod hoc in hodierna SS. CORPORIS CHRISTI SOLEMNITATE[502], praedictum thema Davidis Psaltae vobis propono: velut a praesenti alienum, aut in ea insolens Festivitate: aliqua forsan in[503] nonullorum[504] animos subEnimvero probe tenetis, et perfecte sentitis, quae, et quanta Dominus Noster JESUS CHRISTUS, in SS. Eucharistia: inter vos hodie Mirabilia multa, et divina designare dignatus est.

Hodie vos, et aspectastis his oculis vestris, totisque animis agnovistis, ac plena Fide credidistis.

Spectastis, inquam, Spectaculum novum, Novi Testamenti Miraculum, et Mysterium.

Spectastis, et agnovistis mundi Redemptorem JESUM CHRISTUM Filium MARIAE Virginis Dei Matris, pro nobis Natum, Crucifixum, ac Redivivum.

***Agite igitur, si quae sit in vobis Scintilla Spiritus JESU: si quae Fibra haereat vobis Nominis, Honoris ac Amoris Christiani: Dicite grates, date Laudes Deo, Dei Magnalia celebrate;* cantate Domino Canticum Novum, quia Mirabilia fecit".**

Non istud scivit aliunde S. Dominicus, quod talia[505] vidissent ipsi, nisi Domino Nostro JESU CHRISTO post Missam revelante.

Ille vero liquidissime perviderat cuncta.

"Si quaeratis: quod illud sit Canticum Novum?

***Illud, inquam, est quod ego vobis nunc praedico, geminum Testamenti Novi Oraculum: alterum, quod Angelus primum annunciavit[506] Mariae*: AVE gratia plena; *alterum, quod JESUS CHRISTUS mandavit Apostolis, ac praedicavit*: PATER Noster, qui Es, etc.**

***In his* Laudate *Sponsum et Sponsam: et eorum ipsos in proprio Psalterio* Laudate.**

Neque Laudare solum jure meritissimo; sed Amare tota mente: adeoque ad zonas suspensa, vobiscum quaqua versus circumgestare Psalteria vos oportebit.

Nimirum ut sitis, vosque profiteamini Signatos.

CAPUT VI.
De XV. Reginis Virtutum.
SERMO IV. S. DOMINICI
Thema. Psal. XCVII.
Cantate Domino Canticum Novum, quia mirabilia fecit.

Duces, Principes, Populique fideles: Auditores amantissimi. Quod hoc in hodierna SS. Corporis Christi Solemnitate, prædictum thema Davidis Psaltæ vobis propono: velut a præsenti alienum, aut in ea insolens Festivitate: aliqua forsan in nonullorum animos subit admiratio. Enimvero probe tenetis, et perfecte sentitis, quæ, et quanta Dominus Noster Jesus Christus, in SS. Eucharistia, inter vos hodie mirabilia multa, et divina designare dignatus est. Hodie vos, et aspectastis his oculis vestris, totisque animis agnovistis; ac plena Fide credidistis, spectastis, inquam, Spectaculum novum, Novi Testamenti miraculum, et mysterium. Spectastis, et agnovistis mundi Redemptorem Jesum Christum Filium Mariæ Virginis Dei Matris, pro nobis natum, Crucifixum, ac Redivivum. Agite igitur, si quæ sit in vobis scintilla Spiritus Jesu: si quæ fibra hæreat vobis Nominis, honoris, ac amoris Christiani: Dicite grates, date Laudes Deo, Dei Magnalia celebrate: *Cantate Domino Canticum novum, quia mirabilia fecit.* Non istud scivit aliunde s. Dominicus, quod talia vidissent ipsi, nisi D. N. Jesu Christo post Missam revelante. Ille vero liquidissime perviderat cuncta.

Si quæratis: quod illud sit Canticum Novum? Illud, inquam, est quod ego vobis nunc prædico, geminum Testamenti Novi Oraculum: alterum, quod Angelus primum annunciavit Mariæ; *Ave gratia plena;* alterum, quod Jesus Christus mandavit Apostolis, ac prædicavit *Pater Noster, qui es ec.* In his Laudate Sponsum, et Sponsam: et eorum ipsos in proprio Psalterio Laudate. Neque laudare solum jure meritissimo; sed amare tota mente: adeoque ad zonas suspensa, vobiscum quaqua versus circumgestare Psalteria vos oportebit. Nimirum ut sitis, vosque profiteamini signatos. 1. Signo Regali. 2. Signo Imperiali. 3. Signoque Cœlesti,

---

[501] W wydaniu z 1691 roku występuje: "SERM. IV S. Dominici. De XV Reginis Virtutum".
[502] W wydaniu z 1691 roku występuje: "solennitate".
[503] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "in".
[504] W wydaniu z 1691 roku występuje: "non nullorum".
[505] W wydaniu z 1691 roku występuje l'avverbio: "alia" (inną drogą).
[506] W wydaniu z 1691 roku występuje: "annuntiavit".

ROZDZIAŁ VI

Piętnaście Królowych Cnót

CZWARTE KAZANIE ŚW. DOMINIKA

TEMAT: Psalm 97

„Śpiewajcie Panu pieśń nową, albowiem uczynił cuda”.

Wodzowie, książęta i wierni ludu, najmilsi słuchacze! Kazanie, które przedstawiam wam w dzisiejszą uroczystość Najświętszego Ciała Chrystusa, opiera się na temacie psalmisty Dawida, o którym wcześniej była mowa.

Temat ten wydaje się niemal odmienny, a nawet nieodpowiedni dla tej uroczystości; być może zdziwienie ogarnie serca wielu z was.

Bez wątpienia dobrze rozumiecie i uważnie pojmujecie, jak wielkie i jak liczne cudowne dzieła oraz Boskie łaski Pan nasz Jezus Chrystus raczył wam dzisiaj ukazać w Najświętszej Eucharystii.

Dzisiaj wasze oczy ujrzały, całą duszą poznaliście i z pełną wiarą uwierzyliście w nowe wydarzenie: powtarzam wam, że widzieliście Cud i Tajemnicę Nowego Testamentu.

Widzieliście i rozpoznaliście Odkupiciela świata, Jezusa Chrystusa, Syna Maryi, Dziewicy i Matki Boga, dla nas narodzonego, ukrzyżowanego i zmartwychwstałego.

A zatem, jeśli jakaś iskra Ducha Jezusa znajduje się w was, jeśli jakiś ślad Jego Imienia, Czci i Chrześcijańskiej Miłości pozostał przy was, podziękujcie Bogu, oddajcie Mu chwałę, wysławiajcie Jego cuda:

„Śpiewajcie Panu pieśń nową, albowiem uczynił cuda”.

Święty Dominik nie dowiedział się tego od innych, to znaczy nie dlatego, że oni sami mieli mu powiedzieć, iż widzieli owe (Królowe), lecz dlatego, że Pan nasz Jezus Chrystus objawił mu to po Mszy Świętej.

On zaś rzeczywiście oglądał wszystkie (Królowe) z największą jasnością.

„Pytaliście: czym jest ta Pieśń Nowa?

Odpowiadam, że (Pieśń Nowa) jest tym, o czym już wcześniej wam mówiłem: podwójną modlitwą Nowego Testamentu.

Jedną jest modlitwa, którą na początku (Nowego Testamentu) Anioł zwiastował Maryi, mówiąc do Niej:

„Zdrowaś Maryjo, łaski pełna” itd.

Drugą zaś jest modlitwa, którą Jezus Chrystus przekazał i głosił Apostołom:

„Ojcze nasz, który jesteś” itd.

Tymi (modlitwami) wychwalajcie Oblubieńca i Oblubienicę; wychwalajcie Ich w Ich Najświętszym Różańcu.

I nie tylko oddawajcie Im należną, najsprawiedliwszą chwałę, lecz miłujcie Ich całym swoim umysłem. Dlatego wypada, abyście wszędzie nosili przy sobie Koronę Różańca zawieszoną przy pasie, abyście niewątpliwie byli i wyznawali, że zostaliście opieczętowani:

1. Signo Regali.
2. Signo Imperiali.
3. Signoque Coelesti, ac plane divino: Signo inquam SS. Trinitatis ac Novi Testamenti.

Verum, cum in hujusce SS. Trinitatis triclinio, juxta cum Ea accumbant **Reginae ter quinae principum Virtutum:** ***de iis distincte mihi dicendum vobis esse existimo: ut, cognitis illis, Deo per Ipsas tanto Servire devotius, ac Placere impensius contendatis.***

Eae namque vobis datae sunt: ac, si vultis, desponsatae, formosissimae [omnes, gratiosissimae[507]], simul et gloriosae.

Esse eae vestri Custodes affectant, Duces vestrae, ac secundum Deum cum Deipara, Servatrices: donec in Beatorum XV Regnorum Thronos vos introductos, hic per gratiam, ac in futuro per gloriam, constituant coronatos.

Vae illis, qui perdueles[508] ita per scelus vitae rationes instituerint, ut earum una pluribusque[509] nefarie violatis, in crimen lesae Majestatis apud Deum incurrerint.

Zelotes Deus ac Fortis, haud sinet impunitum, quisquis ex iis unam extinxerit: reus paricidii peractus certissimam aeternae damnationis subibit sententiam.

Tum autem Reginae Virtutes contrucidari censendae sunt: cum opposita ipsis flagitia improborum studia consectantur, ac patrant.

Sed nunc singulas nos Eas Oratione prosequamur: sicut ipsas vobis DEUS aspectabiles[510] est exhibere dignatus.

Quarum tres ordines conspexistis: et singulos eos quinque partitos.

Quatenus apparere Virtutes possint: **sintque colendae, docebitur infra post quintadecimam[511] Reginam.**

tos. 1. Signo Regali. 2. Signo Imperiali. 3. Signoque Cœlesti, ac plane divino: Signo inquam SS. Trinitatis, ac Novi Testamenti.

Verum cum in hujusce SS. Trinitatis triclinio, juxta cum ea accumbant Reginæ ter quinæ Principum virtutum: de iis distincte mihi dicendum vobis esse existimo: ut cognitis illis Deo per ipsas tanto servire devotius, ac placere impensius contendatis. Eæ namque vobis datæ sunt: ac si vultis, desponsatæ, formosissimæ, simul, et gloriosæ. Esse eæ vestri Custodes affectant, Duces vestræ, ac secundum Deum cum Deipara, Servatrices: donec in Bea-

127

torum XV. Regnorum thronos vos introductos, hic per gratiam, ac in futuro per gloriam, constituant coronatos.

Væ illis, qui perdueles ita per scelus vitæ rationes instituerint, ut earum una pluribusque nefarie violatis, in crimen lesæ Majestatis apud Deum incurrerint. Zelotes Deus, ac fortis, haud sinet impunitum. Quisquis ex iis unam extinxerit: reus paricidii peractus certissimam æternæ damnationis subibit sententiam. Tum autem Reginæ Virtutes contrucidari censendæ sunt; cum opposita ipsis flagitia improborum studia consectantur, ac patrant. Sed nunc singulas nos eas oratione prosequamur; sicut ipsas vobis Deus aspectabiles est exhibere dignatus. Quarum tres ordines conspexistis, et singulos eos quinque partitos. Quatenus apparere virtutes possint: sintque colendæ, docebitur infra post quintadecimam Reginam.

---

[507] W wydaniu z 1847 roku brakuje słów: „omnes gratiosissimae" („wszystkie tak łaskawe"), obecnych w wydaniu z 1691 roku.
[508] W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "perduelles".
[509] W wydaniu z 1691 roku występuje: "pluribusve" (Przyrostek „-ve" tłumaczy się jako „lub, czyli").
[510] W wydaniu z 1691 roku występuje: "spectabiles".
[511] W wydaniu z 1691 roku występuje: "quintam decimam".

1. **Pieczęci Królewskiej (Boga Ojca);**
2. **Pieczęci Cesarskiej (Chrystusa Jezusa);**
3. **Pieczęci Niebiańskiej i całkowicie Boskiej (Ducha Świętego), czyli Pieczęci Trójcy Przenajświętszej oraz Pieczęci Nowego Testamentu.**

Albowiem przy Stole Trójcy Przenajświętszej, obok samej Trójcy Przenajświętszej, zasiada piętnaście Królowych Głównych Cnót. O Nich właśnie pragnę wam dokładnie mówić, abyście po ich poznaniu mogli, z Ich pomocą, o wiele bardziej pobożnie służyć Bogu i o wiele goręcej Mu się podobać.

Te bowiem (Królowe Cnót) zostały wam podarowane; i jeśli tego zapragniecie, pragną stać się waszymi Oblubienicami Przyrzeczonymi — One, które wszystkie są najpiękniejsze, najwdzięczniejsze, a zarazem pełne największej chwały.

Pragną być waszymi Opiekunkami, waszymi Przewodniczkami, a po Bogu i Matce Bożej, waszymi Zbawicielkami, aż doprowadzą was do Tronów piętnastu Królestw Błogosławionych: tutaj, w łasce, a w przyszłości, w chwale, wkładając na wasze głowy Koronę Zbawienia.

Biada tym, którzy przez grzech przyjęli postępowanie wrogie (Bogu), którzy bezbożnie znieważając jedną lub więcej (Królowych Cnót), popadną w zbrodnię obrazy Majestatu Bożego.

Bóg Zazdrosny i Mocny nie pozostawi bez kary tego, kto zgasiłby w sobie choćby jedną z Nich. Winowajca zostanie oskarżony o ojcobójstwo i poniesie niezawodny wyrok Wiecznego Potępienia.

A zatem Królowe Cnoty są Tymi, które będą rozstrzygać o (zbawieniu albo) potępieniu, ponieważ namiętności ludzi złych prowadzą ich do nieprawości i dokonują czynów przeciwnych (cnotom).

Spróbujmy więc teraz opisać każdą z Nich tak, jak Bóg raczył uczynić Je widzialnymi dla was podczas Mszy Świętej.

Widzieliście Je ustawione w trzech szeregach, po pięć w każdym szeregu.

Ponieważ zaś cnoty mogą się objawiać i dlatego również należy oddawać Im cześć, zostanie to wyjaśnione później, po opisaniu piętnastej Królowej[512].

[512]Trzy szeregi Królowych przywołują wizję św. Dominika w Tuluzie we Francji, dotyczącą Matki Bożej Różańcowej wraz z trzema Królowymi (jedna odziana była w kolor złotawo-żółty, druga w purpurę, a trzecia w biel i gwiazdy), którym każdej towarzyszyło pięćdziesiąt Wasalek, symbolizujących Zdrowaś Maryjo Różańca. Również Królowe cnót symbolizują Tajemnice Różańca trzech Pięćdziesiątek..

I. PSALTERII QUINQUAGENA[513].
I. REGINA, HUMILITAS.

I. ***VIRTUTUM haec omnium basis est, ac fundamentum: quam in B. V. Maria Dominus Ardentissimo Dilexit Amore.***

Sic ab humo dicta, ait S. Ans[elmus] et ibid[em] quod humiles ad usque humum sese demittant, postponant cunctis: et omnes sibi, Amore Dei, anteponant.

In se enim propriam naturae suae infirmitatem intuentur: rebus autem in caeteris Dei praesentiam venerantur.

Haec Virtus ad aliorum exultat laudes: fugit proprias; nisi quae in hisce Dei laus versetur, et magnitudo praedicanda.

Haec nesciri amat: odit in sublimi ambulare corda pacifica petit[514], et mansueta.

Si enim ait S. Hieron[imus]: Ipsa SS. Trinitas eo sese demitti: ut in re qualibet, Sua adesse Virtute dignetur; quid supra humum se tollat homo pulvis et umbra vilis?

Quid immemor, suique, Deique, parum suam viltatem[515], et Dei in sese Merita, ac Majestatem agnosceret[516]?

Superbia ipsi inimica ad internicionem[517] insidiatur.

II. Thalamus ei Regali stat apparatu, in Dominicae Orationis Palatio, PATER NOSTER.

Nam SS. Trinitas, per humilitatem, ex gratia Pater Noster est cunctorum: et nos filii Ejus summa cum humilitate ei deservire, ac parere: timere Ipsum amare, ac venerari tenemur.

Quid?

Ex humo creati: non ut filii creationis, coram Creatore nos humiliemus?

Sic Ambros[ius]: Forma atque venustas Reginae hujus affatu[518] major est.

Novello Mariae Sponso talem Dominus ostendere est dignatus.

Cernebat Virginem candidis indutam: Corona de gemmis X coronatam: cingulo miri decoris succinctam, bullis quindenis interstincto; cum torque XII margharitis[519] effulgentibus insigni.

Dextera Crucem praeferebat, humilitatis Christi passi indicium.

Palla ex Stellis eam Gemmisque visenda totam convestiebat, multa in luce corruscantem[520].

Digitos Annuli signati Cruce insigniebant, Testes Desponsationis Eius cum Christo.

III. Talem quoque Sanctus Dominicus praedicarat addens.

Ad Pretii Ejus praestantiam cunctarum decor, valorque stellarum, nec aspirare[521] potest.

I. PSALTERII QUINQUAGENA.

I. REGINA, HUMILITAS.

I. Virtutum hæc omnium basis est, ac fundamentum: quam in B. V. Maria Dominus ardentissimo dilexit amore. Sic ab humo dicta, ait s. Ans. et ibid. quod humiles ad usque humum sese demittant, postponant cunctis: et omnes sibi, amore Dei, anteponant. In se enim propriam naturæ suæ infirmitatem intuentur: rebus autem in cæteris Dei præsentiam venerantur. Hæc virtus ad aliorum exultat laudes: fugit proprias: nisi quæ in hisce Dei laus versetur, et magnitudo prædicanda. Hæc nesciri amat, odit in sublimi ambulare: corda pacifica petit, et mansueta. *Si enim* ait s. Hieron. *Ipsa SS. Trinitas eo sese demitti: ut in re qualibet, sua adesse virtute dignetur: quid supra humum se tollat homo pulvis, et umbra vilis? Quid immemor, suique, Deique parum suam viltatem, et Dei in sese merita, ac Majestatem agnosceret? Superbia ipsi inimica ad internicionem insidiatur.*

II. Thalamus ei regali stat apparatu, in Dominicæ Orationis Palatio, *Pater noster.* Nam SS. Trinitas, per humilitatem, ex gratia Pater noster est cunctorum, et nos filii ejus summa cum humilitate ei deservire, ac parere: timere ipsum amare, ac venerari tenemur. Quid? Ex humo creati; non ut filii creationis, coram Creatore nos humiliemus? Sic Ambr. Forma, atque venustas Reginæ hujus affatu major est.

Novello Mariæ Sponso talem Dominus ostendere est dignatus. Cernebat Virginem candidis indutam: corona de gemmis X. coronatam: cingulo miri decoris succinctam, bullis quindenis interstincto; cum torque XII. margharitis effulgentibus insigni. Dextera Crucem præferebat, humilitatis Christi passi indicium. Palla ex stellis eam gemmisque visenda totam convestiebat, multa in luce corruscantem. Digitos annuli signati Cruce insigniebant. Testes desponsationis ejus cum Christo.

III. Talem quoque Sanctus Dominicus prædicarat addens. Ad

128

pretii ejus præstantiam cunctarum decor, valorque stellarum, nec aspirare potest. Quo circa illius dignior est possessio duconda:

---

[513] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Psalterii I Quinquagena".**
[514] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "petit".**
[515] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "vilitatem".**
[516] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "agnoscit".**
[517] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "internecionem".**
[518] **W wydaniu z 1691 roku występuje odpowiednik: "effatu".**
[519] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "margaritis".**
[520] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "coruscantem".**
[521] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "adspirare".**

PIERWSZA PIĘĆDZIESIĄTKA RÓŻAŃCA
I. KRÓLOWA POKORY

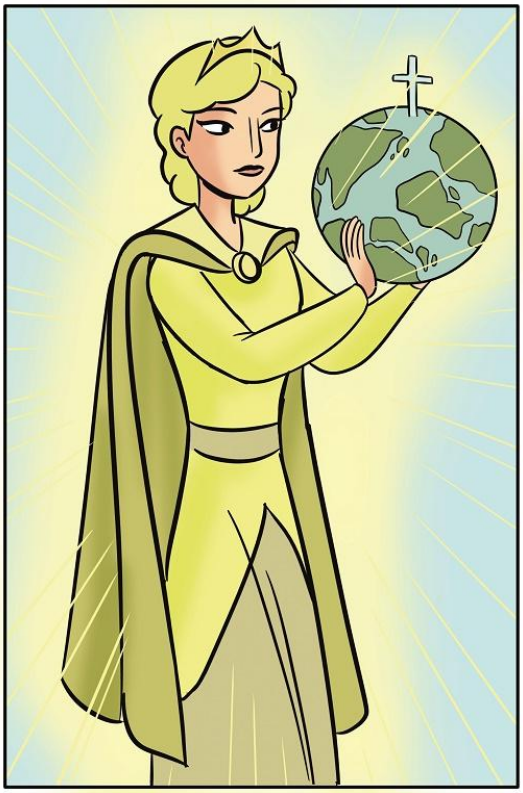

I. (Pokora) jest podstawą i fundamentem wszystkich cnót: była Ona tą Cnotą, którą Bóg umiłował Najgorętszą Miłością w Błogosławionej Dziewicy Maryi.

Święty Anzelm i inni mówią, że nazywa się ją tak od ziemi, ponieważ pokorni uniżają się aż do ziemi: stawiają siebie na ostatnim miejscu przed wszystkimi, a wszystkich innych przedkładają nad siebie z Miłości do Boga.

Pokorni bowiem spoglądają na swoją słabość, właściwą ludzkiej naturze; inne zaś rzeczy oglądają po to, aby kontemplować w nich obecność Boga.

Ta Cnota raduje się z pochwał innych, a ucieka od własnych pochwał, chyba że poprzez nie chwała i wielkość, którą należy wychwalać, zostają skierowane ku Bogu. Pokora miłuje pozostawać nieznaną, nienawidzi przechadzać się z możnymi; szuka serc spokojnych i łagodnych.

Św. Hieronim mówi: „Jeżeli więc sama Najśw. Trójca uniża się tak bardzo, aż ku każdemu stworzeniu, i raczy zamieszkać w tej Swojej Cnocie, dlaczego człowiek, proch i nikły cień, miałby wynosić się ponad ziemię?

Dlaczego człowiek jest tak zapominający o sobie i o Bogu, że tak mało poznaje swoją nędzę, a także Zasługi i Majestat Boga w Nim Samym?

Pycha, nieprzyjaciółka człowieka, zwodzi go aż do śmierci".

II. (Dla człowieka) przygotowane zostało mieszkanie w Królewskim Pałacu Modlitwy Pańskiej, czyli w „Pater Noster" (Ojcze Nasz).

Albowiem Najświętsza Trójca, przez Pokorę, jest z łaski Ojcem naszym wszystkich; a my, Jej dzieci, jesteśmy zobowiązani służyć Jej z najwyższą pokorą, a także być Jej posłuszni, lękać się Jej, miłować Ją i adorować.

Dlaczego? (Ponieważ) zostaliśmy stworzeni z ziemi: czyż my, jako dzieci stworzenia, nie mamy się uniżyć przed Stwórcą?

Tak mówi Św. Ambroży: „Wygląd i piękno Królowej (Pokory) jest większe, niż można wypowiedzieć". Nowemu Oblubieńcowi Maryi Pan raczył ukazać tę (Królową).

Ujrzał on (Królową Pokorę jako) dziewicę odzianą w biel, ukoronowaną koroną z dziesięciu klejnotów; przepasaną w biodrach pasem cudownego piękna, ozdobionym piętnastoma guzami; z przepięknym naszyjnikiem na szyi, utworzonym z dwunastu najjaśniejszych pereł.

W prawej (ręce) trzymała Krzyż, znak Pokory cierpiącego Chrystusa; (na ramionach) okrywał Ją wspaniały Płaszcz, cały zdobny w Gwiazdy i Klejnoty, a Ona sama była otoczona wielkim Światłem. Palce Jej zdobiły pierścienie oznaczone Krzyżem, świadczące o Jej Zaślubinach z Chrystusem.

III. Święty Dominik dodał do tego, co wcześniej głosił: „Piękno i wartość wszystkich gwiazd nie zdoła przewyższyć doskonałości Jej Wartości".

Quo circa*[522] *illius dignior est possessio ducenda: quam solis, lunae, stellarumque dominium obtinuisse.
Ea enim,* ait Cyrill[us]*: est de primis Dei Filiabus, in beatis regnans animabus.
Ideo Deus quoque,* Aug[ustinus] teste, *minimam in hoc orbe gratiam plus amat, quam naturam totam.
Et vos per vanissimam superbiam,* inquit D[ivus] Dominicus[523]*: quasi interfecistis eam.
Testor ex numero hoc vestro plures trecentis, qui eam praeclariorem sunt oculis contemplati: quam oratione cujusquam mentis oculis subjecta valeat adumbrari.
***Quare:* Cantate Domino Canticum Novum.**
Haec in raptu suo S. Dominicus, aliaque de Virtutum Reginis caeteris, perspexerat, dato ei mandato, sub poena mortis; ut continuo praedicaret.
In cujus publicae omnium Visionis memoriam Vir Sanctus easdem XV Virtutes tum in Aula Ducis, tum in Ecclesia Majore, ad vivum depingi curavit.

II. REGINA, AMICITIA.

Concordia haec mutua est amicorum unio: una in voluntate; qualis, ait August[inus]: membrorum uno*[524] *in corpore existit.
Hanc catenam vocat aurem S. Remigius: qua fideles coronantur*[525]*, et constricti redduntur invicti.
Haec invidiae, detractionum, odiorumque expultrix, ait Macrobius, multis ex hominibus unum quendam efficit inexterminabilem.
Hac res parvae crescunt: discordiae*[526] *maximae dilabuntur: ut Salustius inquit.
In natura rerum, concordia inducit corruptionem mundi: at in Regno Gratiae, quod hominum est a Deo, Constantiam et Gloriam producit Concordia.
Illi infesta est hostis invidia.
Quibus dictis inquit S. Dominicus*[527]*.
I. Thalamus in Oratione Dominica*[528] *stat ea dignus in, QUI ES: scil[icet] Ens per essentiam: dans Esse caeteris per participationem, ait Boetius: id quod ex Dei in nos Amicitia promanat.
Et sic Amantem, non redames?
Sic amatos ab Eo, non amplexaberis?

aspirare potest. Quo circa illius dignior est possessio ducenda: quam Solis, Lunæ, Stellarumque dominium obtinuisse. *Ea enim* ait Cyrill. *est de primis Dei filiabus, in beatis regnans animabus, ideo Deus quoque,* Aug. teste, *minimam in hoc orbe gratiam plus amat, quam naturam totam. Et vos per vanissimam superbiam*, inquit D. Dominicus: *quasi interfecistis eam. Testor ex numero hoc vestro plures trecentis, qui eam præclariorem sunt oculis contemplati: quam oratione cujusquam mentis oculis subjecta valeat adumbrari. Quare: Cantate Domino Canticum novum.* Hæc in raptu suo s. Dominicus, aliaque de Virtutum Reginis cæteris, perspexerat, dato ei mandato, sub pœna mortis; ut continuo prædicaret. In cujus publicæ omnium Visionis memoriam Vir Sanctus easdem XV. Virtutes tum in Aula Ducis, tum in Ecclesia Majore, ad vivum depingi curavit.

II. REGINA, AMICITIA.

Concordia hæc mutua est amicorum unio, una in voluntate: qualis, ait August. membrorum uno in corpore existit. Hanc catenam vocat auream s. Remigius: qua fideles coronantur, et constricti redduntur invicti. Hæc invidiæ, detractionum, odiorumque expultrix, ait Macrobius, multis ex hominibus unum quendam efficit inexterminabilem. Hac res parvæ crescunt: discordiæ maximæ dilabuntur: ut Salustius inquit. In natura rerum, concordia inducit corruptionem mundi: at in Regno gratiæ, quod hominum est a Deo, constantiam, et gloriam producit Concordia. Illi infesta est hostis invidia. Quibus dictis inquit s. Dominicus.

I. Thalamus in Oratione Dominica stat ea dignus in, *Qui es: sc. Ens per essentiam: dans Esse cæteris per participationem, ait Boetius: id quod ex Dei in nos amicitia promanat, et sic amantem, non redames?* Sic amatos ab eo, non amplexaberis?

---

[522] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "quocirca".**
[523] **W wydaniu z 1691 roku brakuje słów: "inquit D[ivus] Dominicus".**
[524] **W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "unio".**
[525] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "coornantur".**
[526] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "discordia".**
[527] **W wydaniu z 1691 roku brakuje la frase: "Quibus dictis inquit S. Dominicus".**
[528] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Domini".**

Dlatego godniej jest posiąść (Królową Pokory), niż otrzymać panowanie nad słońcem, księżycem i gwiazdami.

Święty Cyryl mówi: „Ona bowiem należy do pierwszych Córek Bożych, które królują w duszach błogosławionych".

„Dlatego również Bóg, jak poświadcza święty Augustyn, bardziej miłuje na tym świecie najmniejszą łaskę niż całą naturę".

Święty Dominik powiedział: „A wy, przez swoją próżną pychę, niemal Ją unicestwiliście (Królową Pokory)".

Mogę zaświadczyć, że było ich ponad trzystu, którzy oglądali Ją najczystszymi oczyma, wyraźniej, niż ktokolwiek zdołałby przedstawić Ją sobie podczas modlitwy oczyma umysłu.

Dlatego: „Śpiewajcie Panu pieśń nową".

Święty Dominik ujrzał podczas ekstazy te oraz wiele innych rzeczy dotyczących pozostałych Królowych Cnót. W czasie tej ekstazy otrzymał nakaz, pod karą śmierci, aby natychmiast je głosić.

Na pamiątkę tego wspólnego widzenia Święty Mąż zatroszczył się o to, aby piętnaście (Królowych) Cnót zostało przedstawionych na obrazach w sposób wierny rzeczywistości, zarówno w Sali Dowódcy, jak i w Kościele Głównym.

II. KRÓLOWA PRZYJAŹNI

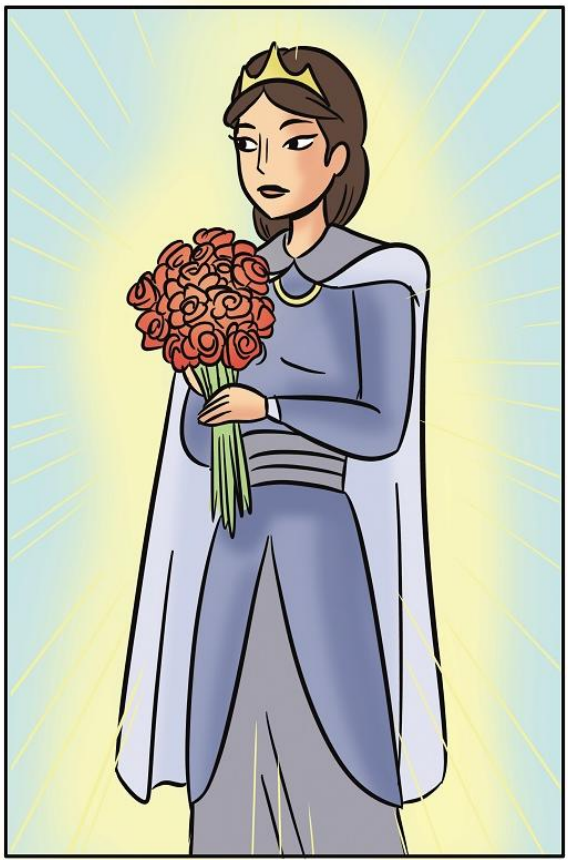

Zgoda jest wzajemną jednością przyjaciół; jak mówi święty Augustyn, jedna jest wola, która porusza członki jednego i tego samego ciała.

Święty Remigiusz nazywa (Przyjaźń) Złotym Łańcuchem, którym wierni są uwieńczeni; łącząc ich ze sobą, czyni ich niezwyciężonymi.

Makrobiusz mówi, że Przyjaźń, nie znając zawiści, szemrania ani nienawiści, czyni z wielu ludzi jednego, nieznisz-czalnego człowieka.

Sallustiusz mówi, że dzięki (Przyjaźni) rzeczy małe stają się wielkimi, a nawet największe niezgody znikają.

W porządku natury zgoda usuwa ze świata zepsucie; w Królestwie Łaski, które zstępuje od Boga do ludzi, zgoda przynosi trwałość i chwałę. Zawiść Nieprzyjaciela jest nieprzyjaciółką (Przyjaźni).

Po tych słowach święty Dominik dodał:

„I. (Przyjaźń) ustanowiła swoje godne Mieszkanie w modlitwie Ojcze nasz, w słowach: «Który jesteś», to znaczy: Ten, który jest z Istoty; Ten, który udziela wszystkim innym rzeczom istnienia przez uczestnictwo – jak mówi Boecjusz. Przyjaźń jest tym, co wypływa od Boga ku nam. Czyż więc nie odwzajemnisz miłości Temu, który pierwszy cię umiłował? Czy nie obejmiesz miłością tych, których On umiłował?

1. *Dic age: esse tuum, tuum non*[529] *est?*
Negat DEUS: qui Suum Esse per omnia distribuit Entia.
Et haec Deus amat: tu oderis?
Homines vero Suos esse voluit filios universos: et nec vel ut[530] *fratres agnoscis et amas?*
Quem igitur, aut quid amabis; si eum: qui esse unum uno a Patre tecum accipit[531]*, non ames?*
2. *Bene Cassiodorus sic ratiocinatur: Si natura fratres eodem ex patre mutuum sibi debent amorem, jure sanguinis: quid non jure Dei, jure Spiritus, jure tot Sacramentorum, et Charismatum debebis fratri Christiano?*
Vah hominem: qui quam mente, carne ne[532] *plus amat proximum.*
3. *Quid, est, et unde illud, quod amas*[533]*?*
S. August[inus] respondet: Anima e solius Dei est creatione: non ex ullae[534] *carnis traductione, et germanum amas ob carnis cognationem; ob spiritus communionem, minus amas Christianum.*
In illo, si contra feceris: te peccasse credis; in hoc, ne quidem te peccare, sentis.
O stuporem! O amorem!
Stupor palpatur: amor, nec sentitur.
4. *Naturam anteferre spiritui, cujusnam est?*
Certe bruti esse nequit: quare in eodem, homo a seipso discessit[535]*, et hominem ex homine exuit: ut nec vel bestiam induat.*
Hoc vero dedecus naturae est, Deique contemptus.
Hoc totius pulchri, quod in humanis inesse oportuit, eversio est atque corruptio.
Unde alterius generatio, esse necessario debet ultima deformatio.
Quo amabilior divina est Amicitiae piae pulchritudo.
Quid?
Vere[536] *pro Helena sc[ilicet] formosula, orbis depugnavit fere pars tertia: pro Concordia, bonorum omnium matre,* ait Ambr[osius], *laborabit parum, vel cujusque anima, vel cura pubblica.*

1. Dic age: esse tuum, tuum non est? Negat Deus: qui suum Esse per omnia distribuit Entia. Et hæc Deus amat: tu oderis? Homines vero suos esse voluit filios universos: et nec vel ut fratres agnoscis, et amas? Quem igitur, aut quid amabis; si eum: qui Esse unum uno a Patre tecum accipit, non ames? 2. Bene Cassiodorus sic ratiocinatur: *Si natura fratres eodem ex patre mutuum sibi debent amorem, jure sanguinis: quid non jure Dei, jure Spiritus, jure tot Sacramentorum, et Charismatum debebis fratri Christiano?* Vah hominem: *qui quam mente; carne ne plus amat proximum.* 3. *Quid est, et unde illud, quod amas,* s. Aug. respondet, *Anima e solius Dei est creatione: non ex ullæ carnis traductione: et germanum amas ob carnis cognationem: ob spiritus communionem, minus amas Christianum. In illo, si contra feceris: te peccasse credis: in hoc, ne quidem te peccare, sentis. O stuporem? O amorem? Stupor palpatur: amor, nec sentitur.* 4. *Naturam anteferre spiritui, cujusnam est? Certe bruti esse nequit: quare in eodem, homo a*

seipso discessit, et hominem ex homine exuit: ut nec vel bestiam induat. Hoc vero dedecus naturæ est: Deique contemptus. Hoc totius pulchri, quod in humanis inesse oportuit, eversio est, atque corruptio. Unde alterius generatio, esse necessario debet ultima deformatio. Quo amabilior divina est Amicitiæ piæ pulchritudo. Quid? Vere pro Helena sc. formosula, orbis depugnavit fere pars tertia: pro concordia bonorum omnium matre, ait Ambr. *laborabit parum, vel cujusque anima, vel cura pubblica.*

529 W wydaniu z 1691 roku występuje odpowiednik: "ne".
530 W wydaniu z 1691 roku występuje: „velut", zamiast „vel ut" z wydania z 1847 roku.
531 W wydaniu z 1691 roku występuje: "accepit".
532 W wydaniu z 1691 roku brakuje: "ne".
533 W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "amat".
534 W wydaniu z 1691 roku występuje: "ulla".
535 W wydaniu z 1691 roku występuje odpowiednik: "desciscit".
536 W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "penna" (puch).

1. **Odpowiedz więc: czy twoje istnienie należy do ciebie? Sam Bóg odpowiada: nie, ponieważ to On udziela swego Istnienia wszystkim bytom. A czy ty miałbyś nienawidzić tego, co Bóg miłuje?**

Bóg zechciał ponadto, aby wszyscy ludzie byli Jego dziećmi. Czy więc nie uznasz ich i nie będziesz ich miłował jako swoich braci?

Kogo więc lub co będziesz miłował, jeśli nie miłujesz tego, który – podobnie jak ty – otrzymał od jednego Ojca to samo istnienie?

2. **Kasjodor słusznie stwierdza: „Jeżeli na mocy naturalnego prawa krwi bracia, mający jednego ojca, winni są sobie wzajemną miłość, to jakże wielką miłość winieneś okazać bratu chrześcijaninowi na mocy Prawa Bożego, prawa Ducha oraz prawa wszystkich Sakramentów i Charyzmatów?**

Biada człowiekowi, który miłuje bliźniego bardziej więzami ciała niż więzią ducha!"

3. **Czym jest i skąd pochodzi to, co miłujesz?**

Św. Augustyn odpowiada: „Dusza została stworzona przez samego Boga, bez żadnej różnicy osób. Jeśli więc miłujesz brata ze względu na pokrewieństwo ciała, czy będziesz mniej miłował chrześcijanina, z którym łączy cię wspólnota ducha?

Jeżeli skrzywdziłeś brata według ciała, uważasz, że zgrzeszyłeś; a gdy krzywdzisz brata duchowego, nawet nie odczuwasz, że popełniasz grzech!

O przedziwne zdumienie! O miłości!

Zdumienie się pochlebia, lecz miłości nawet się nie dostrzega!"

4. **Któż mógłby przedkładać naturę nad ducha?**

Z pewnością może to pochodzić jedynie od człowieka nierozumnego. Idąc bowiem tą drogą, człowiek odrywa się od samego siebie i człowiek przestaje być człowiekiem – czego nie przypisalibyśmy nawet zwierzęciu!

Zaprawdę, przedkładanie natury nad ducha jest hańbą dla natury ludzkiej i wzgardą wobec Boga Stwórcy.

Jest ono zniszczeniem i unicestwieniem całego piękna, które powinno jaśnieć w człowieku.

Nie sądź więc, że w zrodzeniu człowieka rodzi się on jedynie do natury ludzkiej, a nie również do życia duchowego; w przeciwnym razie byłoby to największym poniżeniem człowieka.

O ileż bardziej godna umiłowania jest Boska piękność świętej przyjaźni!

Dlaczego?

Ponieważ dla pięknej Heleny niemal trzecia część świata prowadziła wojny, natomiast o Zgodę, Matkę wszelkiego dobra, zarówno poszczególni ludzie, jak i władza publiczna troszczą się tak niewiele.

II. Notate, quo eam cultu conspexeritis.

Stabat ceu filia Dei, cum Corona Gloriae: vestitu aureo; vernantibus redimita liliis; decem rosarum fasciculo in manu; majore quam solis claritate.

Recogitate Comites, velut Angelos Dei, stipantes ipsam: et has item denas.

Quis decor illis formae?

Quis honor gratiae?

Quis splendor gloriae?

Recordari potestis: effari nequeo.

Idem de studio ejusdem, solicitaque cura, ad pacem orbi procurandam, affirmo.

Pretium ejus aestimarit?

Orbis in unum congesti aestimentur divitiarum thesauri: quid in anima ad rationalem hanc unam: cujus gazae sunt spiritus, anima, ratio, vita, etc.

1. ***Quo infeliciores censendi sunt: qui inimicias[537] clam coquunt, palamve serunt, ac gerunt.***

2. ***Perdidisse regnum, est permagnum, majus, excidisse concordia.***

Haec enim regnum perditum recuperare potest: at hujus sine praesidio regnum perstare non potest.

3. ***Dico: qui Charitatem, idem, et Deum perdidit.***

Quid? regnum mundi, mors eripit: at Amicitia[538] Regnum mox hominis stabilit, adque gloriam intromittit.

4. ***Quam homo felix, qui in pace diem suum obiit: tam infelix, in quo pax moritur.***

Illa mors carnis est: haec spiritus, animaeque extinctio est.

An non, quo nobilior persona fuerit: eo immanior ejusdem recte censetur tyrannica contrucidatio?

Ita quidem S. Basilius disputat, et affirmat.

Jam si illius, quod Bonum est, jactura sit mala: sane omnino pessima istius esse debet: quod bonorum est Summum: quale quid est Charitas, Pax, et Concordia.

Nam Dei sunt ista.

Date Deo, quae sunt Dei: ideoque **Cantate Domino Canticum Novum in Psalterio.**

II. *Notate quo eam cultu conspexeritis. Stabat ceu filia Dei, cum corona gloriæ: vestitu aureo: vernantibus redimita liliis: decem rosarum fasciculo in manu: majore, quam solis claritate. Recogitate Comites, velut Angelos Dei, stipantes ipsam: et has item denas. Quis decor illis formæ? quis honor gratiæ? quis splendor gloriæ? Recordari potestis: effari nequeo. Idem de studio ejusdem, solicitaque cura, ad pacem orbi procurandam, affirmo. Pretium ejus quis æstimarit? Orbis in unum congesti aestimentur divitiarum thesauri quid in anima ad rationalem hanc unam: cujus gazae sunt spiritus, anima, ratio, vita ec.*

1. Quo infeliciores censendi sunt: qui inimicias clam coquunt, palamve serunt, ac gerunt. 2. Perdidisse Regnum est, permagnum: majus excidisse concordia. Hæc enim Regnum perditum recuperare potest: at hujus sine præsidio Regnum perstare non potest. 3. Dico, qui charitatem, idem, et Deum perdidit. Quid? Regnum Mundi, mors eripit: at Amicitia Regnum mox hominis stabilit, adque gloriam intromittit. 4. Quam homo felix, qui in pace diem suum obiit: tam infelix, in quo Pax moritur. Illa mors carnis est: hæc spiritus, animæque extinctio est. An non, quo nobilior persona fuerit: eo immanior ejusdem recte censetur tyrannica contrucidatio? Ita quidem s. Basilius disputat, et affirmat. Jam si illius, quod bonum est, jactura sit mala: sane omnino pessima istius esse debet: quod bonorum est summum: quale quid est Charitas, Pax, et Concordia. Nam Dei sunt ista. Date Deo, quæ sunt Dei: ideoque *Cantate Domino Canticum Novum in Psalterio.*

---

[537] W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "inimicitias".

[538] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Amicitiae".

II. Przypomnijcie sobie, z jak wielką czcią Ją oglądaliście!

Stała jako Córka Boża, uwieńczona Koroną Chwały; odziana w złotą szatę ozdobioną wiosennymi liliami; w dłoni trzymała wiązankę dziesięciu róż, jaśniejąc blaskiem większym od słońca.

Czy pamiętacie Jej Towarzyszki, które niczym Aniołowie Boży otaczały Ją dokoła? Ich również było dziesięć.

Jakież piękno jaśniało na ich obliczach!

Jaka godność łaski!

Jaki blask chwały!

Nie potrafię tego wyrazić.

To samo twierdzę o Jej nieustannej i gorliwej trosce o zaprowadzenie pokoju na świecie.

Któż zdoła ocenić wartość (Przyjaźni)?

Czymże są wszystkie skarby bogactw tego świata, choćby zebrane razem, wobec jednej duszy rozważanej w świetle rozumu, której skarbami są duch, dusza, rozum, życie i tym podobne?

1. **Jakże nieszczęśliwymi należy uznać tych, którzy skrycie lub jawnie noszą w sobie nieprzyjaźń, albo ją sieją i podsycają.**
2. **Wielkim nieszczęściem jest utrata królestwa; jeszcze większym – utrata zgody.**

Dzięki (Zgodzie) można bowiem odzyskać nawet utracone królestwo, lecz bez Jej opieki żadne królestwo nie może się ostać.

3. **Powiadam, że kto utracił Miłość, utracił również Boga!**

Dlaczego?

Ponieważ śmierć odbiera człowiekowi królestwo tego świata, natomiast (Przyjaźń z Bogiem) natychmiast przywraca go do Królestwa Bożego i wprowadza do Chwały.

4. **Jak szczęśliwy jest człowiek, który umiera w pokoju w dniu swojej śmierci, tak nieszczęśliwy jest ten, w którym umiera pokój.**

Tamta jest śmiercią ciała; ta zaś jest zgaśnięciem ducha i duszy.

Święty Bazyli naucza i mówi: „Gdy zapanuje tyrania, czyż nie jest prawdą, że im potężniejszy był dostojnik, tym okrutniejsza będzie jego śmierć?”

Jeżeli już utrata jakiegokolwiek dobra jest złem, to utrata Najwyższego Dobra – Miłości, Pokoju i Zgody – musi być złem największym.

One bowiem pochodzą od Boga.

Oddajcie więc Bogu to, co należy do Boga, i dlatego *śpiewajcie Panu pieśń nową w Najświętszym Różańcu.*

III. REGINA, LAETITIA SPIRITALIS.

Haec Divinis gaudet Officiis et Servitiis: estque Fructus Spiritus Sancti.

1. ***Thalamus Reginae hujus est IN COELIS: hic enim pura est laetitia spiritalis et nuptialis.***

Ita Paulus: Nostra Conversatio in Coelis est.

Quando, ait ibi S. Hier[onimus] mens cujusque nostrum in divinis operibus cum gaudio requiescit: ut sic jam vivat in terris, quasi esset in supernis.

Pulchritudo hujus serenissima est: ad statuam conferant omnes artifices artem et materiam omnem pulcherrimam: ad illius tamen nec umbram accesserint.

1. ***Quia, ait Aver[roés]: Ars nil potest melius, quam natura, vere, apparenter potest: at laetitiae artifex est naturae Auctor[1].***

2. ***Eam[2] parit Spiritus Sanctus, aeternam. Visio beatifica, vere, August[inus]: Ars deficit omnis ad Virtutum picturam: cum non stylo, sed Spiritus Sancti pingantur digito.***

3. ***Vidistis eam vultu roseo, inquit Dominicus[3], cultuque purpureo; quia, ait Auicenna: Rubedo signum est laetitiae, tristitiae pallor.***

Corona illi ex auro, expressa signo sanctitatis rubeae Crucis Christi.

Quia ait S. Anselm[us]: Sanctorum laetitia maxime in Passione est Christi.

Intexta corona[4] lilia erant X aurea: ob Decalogi observationem hilarem: Comites ejus X in omni genere Musices concinebant: inde tacita vobis gaudia lacrymas cierunt.

Haec, **ut Reginae omnes, manibus gerebant Psalteria: quia Angelica Salutatio omnis gaudii veri est initium.**

Hac[5] Deum ipsum capit, inque se provocat: nam hilarem datorem diligit Deus.

Haec, ait Hieron[ymus], Bonorum Coelestium universas in se fert divitias, quarum minimis confert[6] terrenas maximas: et noctis erit ad tenebras collatio, luti ad aurum.

Quocirca ea in sua, vel cujusquam anima extinxisse; tanto immanius est parricidium: quanto ea Coeli Regina est prae quovis regno terrestri.

Sit, qui pestem in regno excitet, qua totum exhauriatur: quot necibus talem dignum duxeris?

III. REGINA, LAETITIA SPIRITALIS.

Hæc divinis gaudet Officiis, et Servitiis: estque fructus Spiritus Sancti. 1. Thalamus Reginæ hujus est: *in Cœlis: Hic enim pura est laetitia spiritalis, et nuptialis.* Ita Paulus: *Nostra conversatio in Cœlis est? quando,* ait ibi s. Hier. *mens cujusque nostrum in divinis operibus cum gaudio requiescit: ut sic jam vivat in terris, quasi esset in supernis.* Pulchritudo hujus serenissima est: Ad statuam conferant omnes artifices artem, et materiam omnem pulcherrimam: ad illius tamen nec umbram accesserint. 1. Quia, ait Aver. *Ars nil potest melius quam natura,* vere apparenter potest: At lætitiæ artifex est naturæ Auctor. 2. *Eam parit Spiritus Sanctus, aeternam. Visio beatifica.*

130

Vere; August. *Ars deficit omnis ad Virtutum picturam: cum non stylo, sed Spiritus Sancti pingantur digito.* 3. Vidistis eam vultu roseo inquit Dominicus, cultuq. purpureo; *Quia*, ait Auicen. *Rubedo signum est laetitiae, tristitiae pallor.* Corona illi ex auro, expressa signo sanctitatis rubeæ Crucis Christi. *Quia* ait s. Ansel. *Sanctorum laetitia maxime in passione est Christi.* Intexta corona lilia erant X. aurea: ob Decalogi observationem hilarem; Comites ejus X. in omni genere musices concinebant: inde tacita vobis gaudia lacrymas cierunt. Hæc, ut Reginæ omnes, manibus gerebant Pslateria: Quia Angelica Salutatio omnis gaudii veri est initium.

Hac Deum ipsum capit, inque se provocat: Nam *hilarem datorem diligit Deus. Haec,* ait Hieron. *bonorum coelestium universas in se fert divitias, quarum minimis confert terrenas maximas: et noctis erit ad tenebras collatio, luti ad aurum.* Quocirca ea in sua, vel cujusquam anima extinxisse; tanto immanius est parricidium: quanto ea cœli Regina est præ quovis Regno terrestri. Sit, qui pestem in Regno excitet, qua totum exhauriatur: quot necibus talem dignum duxeris? Et vilipendis cujusquam ju-

---

[1] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Autor".**
[2] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Ea".**
[3] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "inquit Dominicus".**
[4] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "coronae".**
[5] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "haec".**
[6] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "confer" (nosisz).**

III. KRÓLOWA RADOŚCI DUCHOWEJ

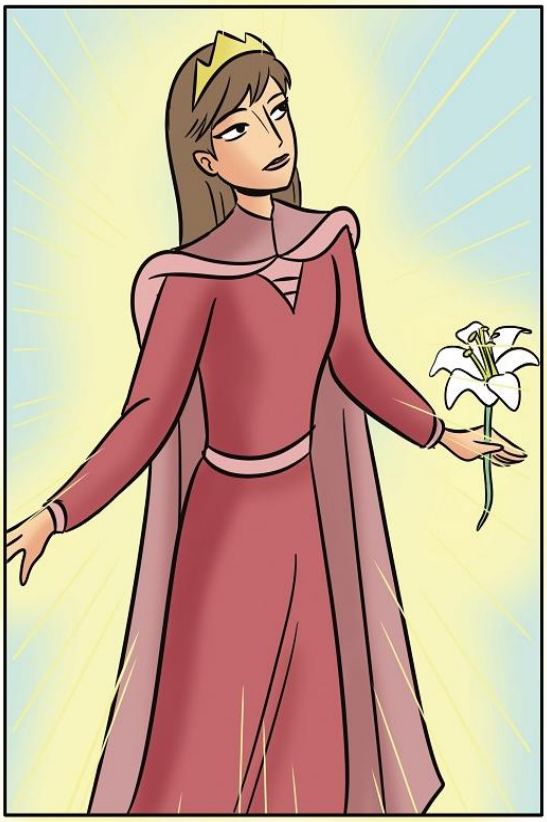

Ta Królowa raduje się Służbą Bożą i służeniem Bogu; jest również jednym z Owoców Ducha Św.

I. Siedzibą tej Królowej są słowa: „In Coelis" („W Niebie"), albowiem tam właśnie mieszka Radość Duchowa i Oblubieńcza. Tak mówi święty Paweł: „Nasza Ojczyzna jest w niebie!" Św. Hieronim zaś powiada: „Kiedy nasze serce z radością spoczywa w dziełach Bożych, już na ziemi żyje tak, jakby przebywało w niebie".

Piękno Królowej Radości Duchowej jest nieskończenie pogodne. Gdyby wszyscy artyści wyrzeźbili posąg z najwyższą maestrią i z materiałów o nieskończonym pięknie, nie zbliżyliby się nawet do Jej cienia.

1. Albowiem, jak mówi Awerroes: „Sztuka nie może uczynić nic doskonalszego od natury; może ją jedynie naśladować". Stwórca natury jest zarazem Twórcą Radości.

2. To Duch Święty tchnie (Radość), która jest wieczna. Św. Augustyn mówi: „Radość Duchowa jest prawdziwie podobna do Wizji Uszczęśliwiającej. Każda sztuka okazuje się niewystarczająca w przedstawianiu cnót, ponieważ nie są one malowane rylcem, lecz Palcem Ducha Świętego".

3. Widzieliście Ją – powiedział św. Dominik – z twarzą różaną i odzianą w purpurową szatę; ponieważ, jak twierdzi Awicenna: „Czerwień jest barwą radości, żółć zaś barwą smutku". Na Jej głowie spoczywała złota Korona, której szczyt zdobił znak Świętości – czerwony Krzyż Chrystusa. Albowiem, jak mówi św. Anzelm, największa radość Świętych znajduje się w Męce Chrystusa.

Dzieje się tak dlatego, że Męka Chrystusa jest weselem Świętych (św. Anzelm).

W Koronę wplecionych było dziesięć złotych lilii, na znak radosnego zachowywania Dziesięciu Przykazań.

Dziesięć Towarzyszek rozbrzmiewało zgodnie wszelkimi instrumentami muzycznymi, dlatego po waszych twarzach cicho popłynęły łzy radości. One, podobnie jak wszystkie pozostałe Królowe, trzymały w dłoniach Koronę Najśw. Różańca, ponieważ „Zdrowaś Maryjo" jest początkiem wszelkiej prawdziwej radości. Przez (Radość) człowiek posiada samego Boga i zaprasza Go do swego wnętrza, albowiem Bóg miłuje tego, kto daje z radością. Św. Hieronim mówi, że Radość nosi w sobie wszystkie bogactwa dóbr niebieskich, wobec których największe bogactwa ziemi są zaledwie drobnostką – jedynie nocnym mrokiem i błotem w porównaniu ze złotem.

(Radość) gaśnie w duszy tych, którzy żyją w ogromie ojcobójstwa wobec Boga, popełnianego przez grzech śmiertelny.

Z jak wielką troską Królowa (Radości) Niebieskiej przychodzi z pomocą każdemu królestwu ziemi!

Gdyby ktoś rozsiewał zarazę w królestwie, przez którą wszystko uległoby skażeniu, iluż śmierci uznałbyś go za winnego?

Et vilipendis[7] cujusquam justi corrupisse Laetitiam spiritus?
Quae animae vita est, et corona: et flos etiam, decorque corporis.
Itaque illius in gratiam: **Cantate Domino Canticum Novum.**

IV. REGINA, PATIENTIA.

Haec profugat omnem iram, blasphemiam, et timorem tetrum: conciliatque pacem cum Deo; superior cunctis, et hominibus, et humanis: Coelos triumphatrix inaudit[8].
Inimica ipsi Ira est.
1. ***Thalamo gaudet in isto: SANCTIFICETUR.***
Et merito: quia, ait Cypr[ianus]: Patientia peccatores sanctificat; perficit virtutes; victoriam obtinet; fortium est armatura corona Sanctorum.
Verbo: In Patientia vestra possidebitis animas vestras.
2. ***Pulchritudo ejus tanta est; quantam, si omnium hominum corda concupiscerent, sibi tamen nec fingere animis possent.***
Ad eam, pulchritudo Sacrae[9] Rachelis, Judithae, etc, sunt tenebrae.
Per eam quae non adierunt, quanta non peregerunt Apostoli, Martyres, Confessores, Virgines?
Vis omnis tyrannica contra ipsam: at supra, nulla.
Illa Passionis Dominicae extitit: Divinae Bonitatis, ait Beda, est speculum, et[10] permanet in aeternum.
3. ***Vidistis illam, cum denis Comitis[11], purpuratam, gemmatam, stellatam, coronatam, et sic ornatam, ut supra vix aliud esse queat.***
Nec enim oculis vidit, nec auris audivit, quae Deus praeparavit diligentibus eum, sic ut etiam animas pro Eo ponant.
Qua cum majorem charitatem nemo habeat: aliunde quoque major non existit pulchritudo et gloria.
Ideo Aureola specialis manet Patientiae[12].
4. ***Eam perdidisse, est summis, mediis, imis excidisse.***
Quanti est praemii, tenuisse eam: tanti est damni, abjecisse: Prorsus vero in sese velut jugulatam extinxisse: sceleris est infandi, et nullis unquam mortibus expiandi.

quot necibus talem dignum duxeris? Et vilipendis cujusquam justi corrupisse Lætitiam spiritus? quæ animæ vita est, et corona: et flos etiam, decorque corporis. Itaque illius in gratiam: *Cantate Domino Canticum Novum.*

IV. REGINA, PATIENTIA.

Hæc profugat omnem iram, blasphemiam, et timorem tetrum: conciliatque pacem, cum Deo; superior cunctis, et hominibus, et humanis: cœlos triumphatrix inaudit. Inimica ipsi Ira est. 1. Thalamo gaudet in isto: *Sanctificetur*. Et merito: Quia, ait Cypr. *Patientia peccatores sanctificat: perficit virtutes, victoriam obtinet: fortium est armatura corona Sanctorum.* Verbo: *In patientia vestra possidebitis animas vestras.* 2. Pulchritudo ejus tanta est; quantam, si omnium hominum corda concupiscerent, sibi tamen nec fingere animis possent. Ad eam, pulchritudo Sacræ Rachelis, Judithæ ect. sunt tenebræ. Per eamquæ non adierunt, quanta non peregerunt Apostoli, Martyres, Confessores, Virgines? Vis omnis tyrannica contra ipsam: at supra, nulla. Illa passionis Dominicæ extitit: *divinae bonitatis*, ait Beda, *est speculum, et permanet in aeternum.* 3. Vidistis illam, cum denis comitis, purpuratam, gemmatam, stellatam, coronatam, et sic ornatam, ut supra vix aliud esse queat. *Nec enim oculus vidit, nec auris audivit, quæ Deus præparavit diligentibus eum,* sic ut etiam animas pro eo ponant. Qua cum majorem charitatem nemo habeat: aliunde quoque major non existit pulchritudo, et gloria. Ideo Aureola specialis manet Patientiæ. 4. Eam perdidisse, est summis, mediis, imis excidisse. Quanti est præmii, tenuisse eam: tanti est damni, abjecisse: Prorsus vero in sese velut jugulatam extinxisse, sceleris est infandi, et nullis unquam mortibus expiandi. Age,

---

[7] W wydaniu z 1691 roku występuje: "vili pendis".
[8] W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "invadit" (wkracza gwałtownie).
[9] W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "Sarae" (di Sara).
[10] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "et".
[11] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "comitissis".
[12] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Patientiam".

A czyż za mniejszą winę uznałbyś tego, kto niszczy radość ducha każdego sprawiedliwego, która jest życiem i koroną duszy, a zarazem blaskiem i siłą ciała?

Dlatego, aby trwać w Jej Łasce: „*Śpiewajcie Panu pieśń nową*."

IV. KRÓLOWA CIERPLIWOŚCI

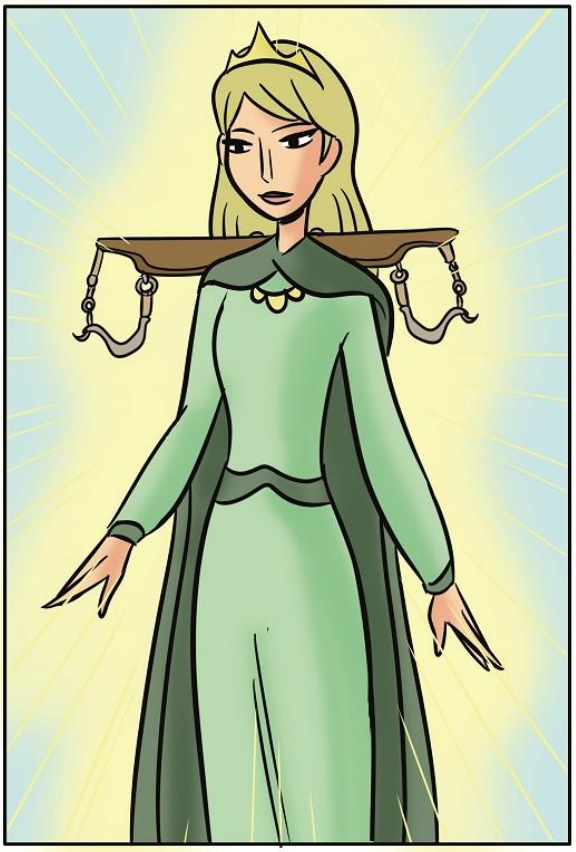

(Cierpliwość) oddala wszelki gniew, wszelkie bluźnierstwo i wszelki mroczny lęk; przynosi pokój z Bogiem; przewyższa ludzi i sprawy ludzkie; jako triumfatorka osiąga Niebiosa. Jej nieprzyjaciółką jest Gniew.

1. Jej godnym Mieszkaniem jest słowo: „Święć się" (*Sanctificetur*). I słusznie, ponieważ – jak mówi św. Cyprian – „Cierpliwość uświęca grzeszników, udoskonala cnoty i przynosi zwycięstwo; jest zbroją mocnych i koroną świętych." Jednym słowem: „Przez swoją wytrwałość ocalicie wasze dusze" (Łk 21,19).

2. Jej piękno jest tak wielkie, że gdyby serca wszystkich ludzi próbowały je sobie wyobrazić, nie zdołałyby nawet w najmniejszym stopniu odtworzyć go w swoich duszach. W porównaniu z Nią piękność Sary, Racheli, Judyty i innych jest jedynie cieniem.

Dzięki Cierpliwości Apostołowie, Męczennicy, Wyznawcy i Dziewice zdołali przetrwać i zwycięsko przejść przez tak liczne próby. Wszelka tyrania powstaje przeciwko niej, lecz żadna nie jest w stanie jej pokonać. Cierpliwość objawiła się najdoskonalej w Męce Pańskiej. Beda mówi, że jest ona zwierciadłem Bożej Dobroci i trwa na wieki.

3. Widzieliście Królową Cierpliwość wraz z Dziesięcioma Towarzyszkami. Była odziana w purpurową szatę ozdobioną klejnotami i gwiazdami oraz nosiła Koronę tak wspaniałą, że zaledwie można sobie wyobrazić inną Królową, która by ją przewyższała.

Albowiem: „Ani oko nie widziało, ani ucho nie słyszało, co Bóg przygotował tym, którzy Go miłują" (1 Kor 2,9), podobnie jak tym, którzy pokładają w Nim nadzieję.

Żadna z Królowych nie posiada większej Miłości niż Królowa Cierpliwość, a zarazem żadna nie odznacza się większym Pięknem i Chwałą. Dlatego właśnie Królowej Cierpliwości przeznaczona jest szczególna Aureola.

4. Zdarzało się zarówno doskonałym, jak i zwykłym oraz słabym ludziom utracić cierpliwość i dopuścić do jej wygaśnięcia.

Jak wielka jest nagroda dla tego, kto ją zachował, tak wielka jest również strata tego, kto ją odrzucił!

Jednym słowem: zgasić w sobie Cierpliwość, po uprzednim jej zdławieniu, jest hańbiącym grzechem, którego nie zdołałaby odpokutować nawet nieskończona liczba śmierci.

Age, cujusquam regis filiam dilaniato, aliamque super aliam millies: ea tamen sceleris enormitas, ad unius Patientiae extinctionem tanti fuerit, quanti mortales reginae omnes, ad hanc immortalem, planeque Divinam, idest[13], nihili: et tamen quantae in eam caedes designantur in animis hominum?

Quoties foede profligatur?

Quam a raris colitur, et conservatur?

An quia pro ipsa Rex Patientiae non oratur?

Quare: **Cantate Domino Canticum Novum.**

V. REGINA, MISERICORDIA.

Hac, ait V[enerabilis][14] Aug[ustinus] miseriis aliorum compatimur, tanquam nostris.

Et jure: quia ejusdem sumus conditionis fratres et hospites.

Quippe, ait Seneca, Natura est omnibus communis: Fortuna cunctis frequentius est similis.

Proin timeant Reges; multi enim e solio rapti ad vincula sunt, et cunctis exacti.

Illa dat aliis sua liberaliter, ablata restituit; paupertatem spiritus suavissime amplexatur; at inimica eius Avaritia sacra omnia, sus-deque habet profanatrix[15].

Ejus sunt rapinae, sacrilegia, Simoniae, etc.

1. Thalamus Misericordiae est in: NOMEN TUUM.

Quia **Nomen Domini, ait Ambros[ius]** ***totius naturae fons est: ut[16] idcirco illi omne genu flectendum sit.***

Quid enim fidelibus est usquam boni: quod non ita, et ex Eo detur Ecclesiae?

2. ***Unde[17]: quaecumque[18] petieritis in*** **Nomine** ***meo, fiet[19] vobis: adeo, quicumque[20] invocaverit*** **Nomen Domini** ***salvus erit.***

O Nomen ***dives in omnes: quia Misericors!***

Ideo Rex Regum est JESUS, Magnus Dominus et laudabilis nimis.

se, sceleris est infandi, et nullis unquam mortibus expiandi. Age, cujusquam Regis filiam dilaniato, aliamque super aliam millies;

131

ea tamen sceleris enormitas, ad unius Patientiæ extinctionem tanti fuerit, quanti mortales Reginæ omnes, ad hanc immortalem, planeque divinam, idest, nihili: Et tamen quantæ in eam cædes designantur in animis hominum quoties fæde profligatur? Quam a raris colitur, et conservatur? an quia pro ipsa Rex patientiæ non oratur? Quare *Cantate Domino Canticum Novum.*

V. REGINA, MISERICORDIA.

Hac, ait V. Aug. *miseriis aliorum compatimur, tanquam nostris.* Et Jure: *Quia ejusdem sumus conditionis fratres, et hospites. Quippe*, ait Seneca, *Natura est omnibus communis: Fortuna cunctis frequentius est similis.* Proin timeant Reges; multi enim e solio rapti ad vincula sunt, et cunctis exacti. Illa dat aliis sua liberaliter, ablata restituit; paupertatem spiritus suavissime amplexatur; at inimica ejus Avaritia sacra omnia, sus deque habet profanatrix. Ejus sunt rapinæ, sacrilegia, Simoniæ ec.

1. Thalamus Misericordiæ est in *Nomen tuum.* Quia Nomen Domini, ait Ambros. totius naturæ fons est; idcirco illi omne genu flectendum sit. Quid enim fidelibus est usquam Boni; quod non ita, et ex eo detur Ecclesiæ. 2. *Quæcumque petieritis in Nomine meo, fiet vobis:* Adeo, *Quicumque invocaverit nomen Domini salvus erit.* O Nomen dives in omnes; quia Misericors? Ideo Rex Regum est Jesus. *Magnus Dominus, et laudabilis nimis.* 3. De-

[13] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "id est".**
[14] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "S.".**
[15] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "prophanatrix".**
[16] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: "ut".**
[17] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: "unde".**
[18] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "quaecunque".**
[19] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "fient".**
[20] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "quicunque".**

Jeślibyś rozszarpał córkę jakiegokolwiek króla, i to tysiąc razy, raz po raz, tak potworna zbrodnia byłaby jeszcze niczym wobec unicestwienia jednej tylko Królowej Cierpliwości, ponieważ wszystkie śmiertelne królowe są niczym wobec tej nieśmiertelnej i całkowicie Boskiej Królowej.

A przecież, ileż to rzezi dokonuje się w ludzkich sercach przeciwko Niej!

Ile razy jest okrutnie uśmiercana!

Jak niewielu oddaje Jej cześć i wiernie Ją zachowuje!

Czyż nie dlatego, że nie modlą się do Króla Cierpliwości?

Dlatego: „*Śpiewajcie Panu pieśń nową*."

V. KRÓLOWA MIŁOSIERDZIA

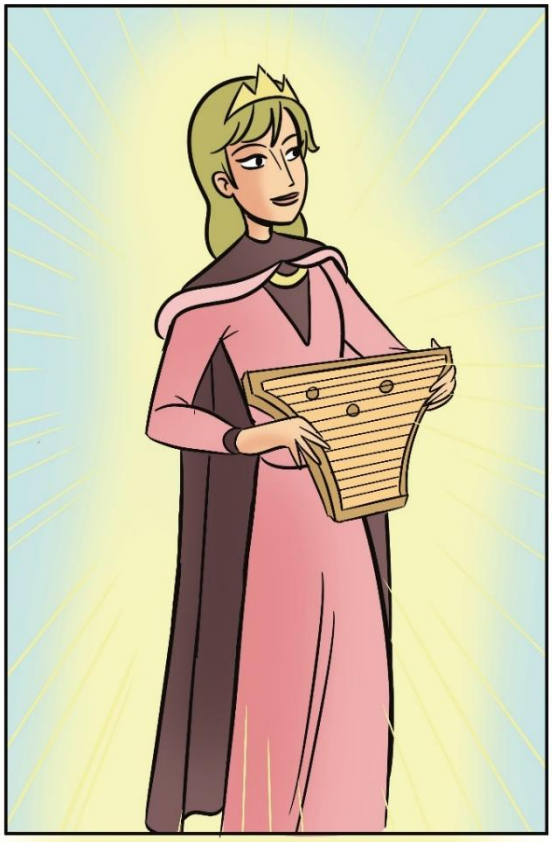

Czcigodny Augustyn mówi: „Przez miłosierdzie współczujemy nędzy innych tak, jak współczujemy własnej."

I słusznie, ponieważ wszyscy jesteśmy braćmi i wygnańcami, znajdującymi się w tym samym położeniu.

Seneka mówi bowiem: „Natura ludzka jest wspólna wszystkim, a los bardzo często jest wspólny dla wszystkich."

Niech więc królowie żyją w bojaźni, gdyż wielu zostało strąconych z tronu do więzienia i wypędzonych przez wszystkich.

Miłosierdzie hojnie obdarza innych i oddaje to, co zostało zabrane. Z największą łagodnością obejmuje ubóstwo ducha.

Jego nieprzyjaciółką jest natomiast Chciwość, która bez różnicy bezcześci wszystko, co święte; do niej należą rabunki, świętokradztwa, symonia i wszelkie podobne występki.

1. Mieszkaniem Miłosierdzia są słowa: „Imię Twoje" (*Nomen Tuum*).

Albowiem – jak mówi św. Ambroży – Imię Pana jest źródłem całego stworzenia, dlatego wszelkie kolano powinno zginać się przed Jego Imieniem.

Czy istnieje bowiem jakiekolwiek dobro dla wiernych, którego Bóg nie udzieliłby już swojemu Kościołowi?

2. Dlatego: „O cokolwiek prosić będziecie w Imię Moje, to wam dam" (J 14,13), tak iż „Każdy, kto wezwie Imienia Pańskiego, będzie zbawiony" (Rz 10,13).

O Imię, będące bogactwem dla wszystkich, ponieważ Jezus jest Imieniem pełnym Miłosierdzia!

Dlatego Jezus jest Królem królów, Panem wielkim i godnym wszelkiej chwały.

3. *Deus Potentia terrificat, at Misericordia Magnificat Se: quia ex hac sanctificat et glorificat.*

Ex illa vivimus, movemur, et sumus.

Per illam[21] *redempti speramus: et non est in coelo aut in terra, qui se abscondat a calore ejus.*

4. *Haec Dei Filia Fratrem suum e coelis deduxit in terram:* ait Bern[ardus].

5. *Illa Parens est operum spiritalium et corporalium: unde misericorditer docet ignorantes, dubitantibus consulit, etc., pascit esurientes, nudos convestit, etc.*

6. *Illa Regem Coeli fecit Servum, ut nos servos proveheret in Reges:* ait Ambrosius.

Creet lucem corporalem ipse DEUS, quantam, quantam: ad Spiritalem tamen Misericordiae procul abesse debebit; quantum prae corpore spiritus est.

Vidistis eam indutam bysso[22] *nivea, per seipsa* Nominibus, JESUS et MARIA, *undique: quod ea totius Misericordiae sint* Nomina, ait Bern[ardus], *Psalterium manu gerebat: quod in Incarnatione coepit Misericordia Ejus a progenie in progenies*[23].

Corona triplici insignem vidistis: quod Misericordia Dei sit in coelo, terra, et sub terra.

Divitant[24] *minereae*[25]*?*

At terrenis: Divinis vero Bonis Misericordia ditat.

Quo miseriores sunt immisericordes: eo crudeliores ii, qui illius sunt persecutores, ac trucidatores quoque; quales sunt duri omnes, ac barbari animis.

Cum igitur in dictis quinque Reginis, singularumque denis comitissis, spectare vobis licuit primam Psalterii Quinquagenam: cumque in JESU, ac MARIA easdem eminere, atque in Angelica Salutatione residere cognoveritis: quid restat, nisi ut, ad Decalogi sanctam observationem, per quinque Reginarum gratiam opitulatricem, Deo, Deiparaeque in Psalterio ipsorum: Cantetis Canticum Novum.

Regum est Jesus. *Magnus Dominus, et laudabilis nimis.* 3. Deus potentia terrificat, at Misericordia magnificat se; quia ex hac sanctificat, et glorificat. Ex illa vivimus, movemur, et sumus. Per illam redempti speramus, et non est in cœlo, aut in terra, qui se abscondat a calore ejus. *Hæc Dei filia Fratrem suum e cœlis deduxit in terram:* ait Bern. 4. Illa parens est operum spiritalium, et corporalium; unde misericorditer docet ignorantes, dubitantibus consulit etc. pascit esurientes, nudos convestit etc. 5. *Illa Regem cœli fecit servum, ut nos servos proveheret in Reges,* ait Ambr. Creet lucem corporalem ipse Deus, quantam, quantam; ad spiritalem tamen Misericordiæ procul abesse debebit; quantum præ corpore spiritus est. Vidistis eam indutam bysso nivea, per seipsa Nominibus *Jesus, et Maria,* undique; quod ea totius misericordiæ sint nomina, ait Bern. Psalterium manu gerebat; quod in Incarnatione cœpit misericordia ejus a progen. Corona triplici insignem vidistis; quod Misericor. Dei sit in cœlo, terra, et sub terra. Divitant minereæ? At terrenis; divinis vero bonis misericordia ditat. Quo miseriores sunt immisericordes; eo crudeliores ii, qui illius sunt persecutores, ac trucidatores quoque; quales sunt duri omnes, ac barbari animis. Cum igitur in dictis quinque Reginis, singularumque denis comitissis, spectare vobis licuit primam Psalterii Quinquagenam; Cumque in Jesu, ac Maria easdem eminere, atque in Angelica Salutatione residere cognoveritis: quid restat, nisi ut, ad Decalogi sanctam observationem, per quinque Reginarum gratiam opitulatricem, Deo, Deiparæque in Psalterio ipsorum Cantetis *Canticum Novum.*

---

[21] W wydaniu z 1691 roku występuje odpowiednik: "istam".

[22] W wydaniu z 1691 roku występuje: "byssa".

[23] W wydaniu z 1847 roku brakuje: "in progenies".

[24] W wydaniu z 1691 roku występuje odpowiednik: "ditant".

[25] W wydaniu z 1691 roku występuje: "minerae".

3. Bóg swoją Potęgą napełnia bojaźnią, lecz przez Miłosierdzie objawia swoją wielkość, ponieważ przez Miłosierdzie uświęca i otacza chwałą.

Dzięki Miłosierdziu żyjemy, poruszamy się i istniejemy.

Dzięki Miłosierdziu oczekujemy Odkupienia i nie ma na niebie ani na ziemi nikogo, kto mógłby ukryć się przed Jego ciepłem.

4[26]. „Ta Córka Boga (Królowa Miłosierdzia) sprowadziła z Nieba na ziemię swego Brata" – mówi św. Bernard.

5. Jest Ona Matką uczynków miłosierdzia względem duszy i ciała. Z miłosierdziem poucza nieumiejętnych, doradza wątpiącym, pociesza strapionych, karmi głodnych, odziewa nagich i spełnia wszystkie pozostałe dzieła miłosierdzia.

6. „Miłosierdzie uczyniło Króla Nieba Sługą, aby nas, sługi, wynieść do godności królów" – mówi św. Ambroży.

Bóg stworzył światło materialne, choć jest ono wielkie; jednak pozostaje ono tak daleko od duchowego Światła Miłosierdzia, jak duch przewyższa ciało.

Widzieliście Ją odzianą w białą jak śnieg lnianą szatę, na której wszędzie wypisane były jedynie Imiona Jezusa i Maryi, ponieważ – jak mówi św. Bernard – „Są to Imiona wszelkiego Miłosierdzia."

W dłoni trzymała Koronkę Najświętszego Różańca, ponieważ Jej Miłosierdzie z pokolenia na pokolenie rozpoczęło się wraz z Wcieleniem.

Widzieliście Ją ozdobioną potrójną Koroną, gdyż Miłosierdzie Boże obejmuje Niebo, ziemię i otchłań.

Czy kopalnie pełne są bogactw?

Tak, lecz są to bogactwa ziemskie.

Miłosierdzie natomiast jest pełne Dóbr Bożych.

Jakże nieszczęśliwi są ci, którzy nie mają miłosierdzia!

Jakże okrutni są ci, którzy prześladują, a nawet zabijają Miłosierdzie!

Tacy ludzie mają serca twarde i barbarzyńskie.

Tak więc w tych pięciu Królowych oraz w dziesięciu Towarzyszkach każdej z Nich mogliście ujrzeć pierwszą Pięćdziesiątkę Różańca i poznaliście, jak jaśnieją One w Jezusie i Maryi oraz jak zamieszkują w modlitwie „Zdrowaś Maryjo".

Cóż więc pozostaje, jeśli nie to, abyście przez wierne zachowywanie Dekalogu, wspomagani łaską tych pięciu Królowych, *śpiewali Bogu i Matce Bożej w Ich Najświętszym Różańcu Pieśń nową?*

[26]Tego numeru brakuje w wydaniu z 1847 roku, stąd odmienna numeracja kolejnych punktów.

II. QUINQUAGENA.
VI. REGINA, ABSTINENTIA.

Haec licitis, et superfluis se abdicat in victu ac potu: necessariis utitur parce; cum gaudio misto dolori.
Dei liberalitate gaudet: dolet de necessitate; procul refugit a voluptate.
Carnem edomat: ut Spiritus regnet; utriusque inter comitatum et exercitum, media stat.
Dum hinc obarmat spiritales; inde exarmat[27] carnales.
Quin, ut* Seneca ait, *universorum ea frenum est vitiorum.
Aug[ustinus]: *"Suavis, elegansque es Temperantia.*
Tu enim Vitam ducis Angelicam, brutam spernis: nutrix, custosque virtutum es.
Cypri Regina sole pulchrior, luna elegantior; et super dispositionem stellarum suavior".
Inimica ipsi Gula adversatur.
Thalamo Regis illo sedet: ADVENIAT REGNUM TUUM.
Et jure, quia Abstinentia perducit ad Regnum Dei,* ait Ambr[osius], *merito.
Nam qui per eam regnant corpori: iidem, persistunt quoque in Virtutum Regno: quibus illud coeli permissum debetur.
Pulchritudo hujus est prorsus Angelica: proinde nulla humana, vel terrena par ei, vel in parte esse potest.
1. ***Nam species suum numquam transcendit genus: ita mortale omne et corporale stat procul infra immortalia et spiritalia.***
2. ***Quid non agunt, et patiuntur vani; ut reddantur venusti?***
Ut sese comunt, colunt, alunt, pingunt, stringunt?
At abstinentia, jejunio pinguior, et formosior evadit.
Recoletres pueros, mero pane, legumine, et aqua, et his parce victitantes.
3. ***Cum igitur Victrix sit vitiorum: et vitia, quam regna vincere, sit gloriosus; gloriam abstinentiae quis dicendo exprimat.***
4. ***Alii Heroas, Reges, Hectores, praedicent: hanc ego Reginam istis antefero cunctis; quos vel Ipsius esse servos non dignatus Deus, ut quorum gulae nil satis fuit.***

II. QUINQUAGENA.

VI. REGINA, ABSTINENTIA.

Hæc licitis, et superfluis se abdicat in victu, ac potu; necessariis utitur parce; cum gaudio misto dolori. Dei liberalitate gaudet; dolet de necessitate; procul refugit a voluptate. Carnem edomat; ut Spiritus regnet; utriusque inter comitatum, et exercitum, media stat. Dum hinc obarmat spiritales; inde exarmat carnales. Quin, ut Seneca ait, *universorum ea frenum est vitiorum.* Aug. *Suavis, elegansq. es Temperantia. Tu enim vitam ducis Angelicam, brutam spernis: nutrix, custosque virtutum es. Cypri Regina Sole pulchrior, Luna elegantior; et super dispositionem Stellarum suavior. Inimica ipsi Gula adversatur.* Thalamo Regis illo sedet: *Adveniat Regnum tuum.* Et jure. Quia Abstinentia perducit ad Regnum Dei, ait Ambr. Merito. Nam qui per eam Regnant, corpori: iidem, persistunt quoque in virtutum Regno, quibus illud cœli permissnm debetur.

Pulchritudo hujus est prorsus Angelica: proinde nulla humana, vel terrena par ei, vel in parte esse potest. 1. Nam species suum numquam transcendit genus: ita mortale omne, et corporale stat procul infra immortalia, et spiritalia. 2. Quid non agunt, et patiuntur vani; ut reddantur venusti? Ut sese comunt, colunt, alunt, pingunt, stringunt? At abstinentia, jejunio pinguior, et formosior evadit. Recoletres pueros, mero pane, legumine, et aqua et his parce victitantes. 3. Cum igitur victrix sit vitiorum, et vitia, quam Regna vincere, sit gloriosius; gloriam abstinentiæ quis dicendo exprimat. 4. Alii Heroas, Reges, Hectores, prædicent; hanc ego Reginam istis antefero cunctis: quos vel ipsius esse servos non dignatus Deus, ut quorum gulæ nil satis fuit. 5. Pascant

[27] **W wydaniu z 1691 roku brakuje słów: "spiritales: inde exarmat", obecnych w wydaniu z 1847 roku.**

DRUGA PIĘĆDZIESIĄTKA (NAJŚWIĘTSZEGO RÓŻAŃCA)
VI. KRÓLOWA WSTRZEMIĘŹLIWOŚCI

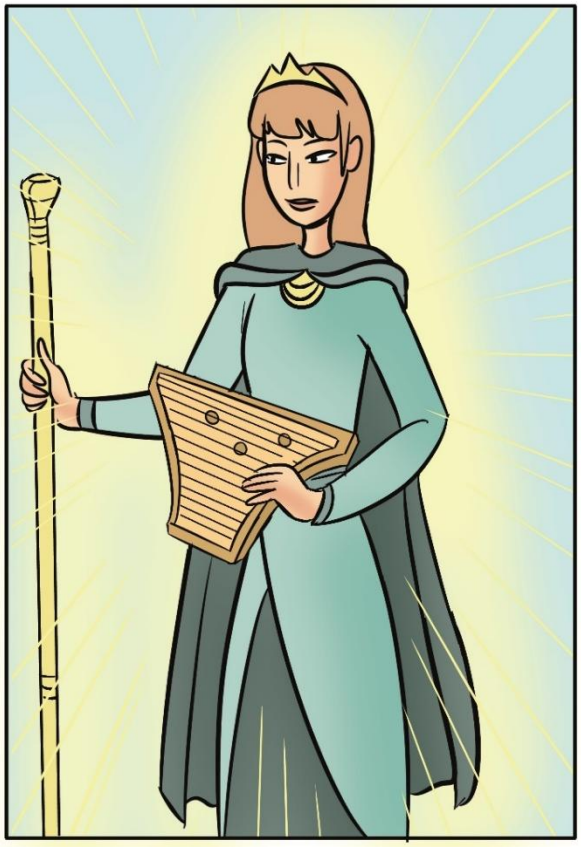

Ta Królowa wyrzeka się rzeczy dozwolonych i zbytecznych w jedzeniu i piciu, a z rzeczy koniecznych korzysta z umiarem, z radością połączoną z cierpieniem.

Raduje się życzliwością Boga, boleje nad przeciwnościami i unika rozkoszy.

Poskramia ciało, aby duch mógł panować; stoi pośród Towarzyszek i ich Zastępów.

Z jednej strony uzbraja ludzi duchowych, z drugiej zaś rozbraja ludzi cielesnych.

Co więcej, jak mówi Seneka, jest Ona wędzidłem wszystkich wad.

Św. Augustyn mówi: „O Wstrzemięźliwości, jakże jesteś słodka i szlachetna! Prowadzisz życie anielskie, a gardzisz życiem zwierzęcym. Jesteś żywicielką i strażniczką cnót. Królowa Czystości jest piękniejsza od słońca, jaśniejsza od księżyca i bardziej zachwycająca niż układ gwiazd." Jej nieprzyjaciółką jest Obżarstwo.

Wstrzemięźliwość zasiada w Mieszkaniu Króla, które wyrażają słowa: „Przyjdź Królestwo Twoje" (*Adveniat Regnum Tuum*).

I słusznie, ponieważ – jak naucza św. Ambroży – Wstrzemięźliwość zasłużenie prowadzi do Królestwa Bożego.

Ci bowiem, którzy dzięki Wstrzemięźliwości panują nad swoim ciałem, trwają również mocno w królestwie cnót i otrzymują wstęp do Nieba.

Jej piękno jest całkowicie anielskie; dlatego żadne ludzkie ani ziemskie piękno nie może się z Nim równać, nawet w najmniejszym stopniu.

1. Piękno nigdy nie przekracza granic swojej natury; dlatego wszystko, co przemijające i cielesne, pozostaje daleko niżej od rzeczywistości nieśmiertelnych i duchowych.

2. Czegóż nie czynią ludzie próżni, aby wydawać się pięknymi?

Jak bardzo się stroją, ozdabiają, upiększają, malują i przystrajają!

A jednak Wstrzemięźliwość, zrodzona z postu, ukazuje się jeszcze bardziej wdzięczna i piękniejsza.

Powróćcie do oddawania czci trzem młodzieńcom[28],, którzy żywili się jedynie chlebem, jarzynami i wodą, i to z wielkim umiarem.

3. Skoro więc Ona jest Zwyciężczynią wad, a zwyciężyć własne wady jest chwalebniejsze niż podbić całe królestwa, któż zdoła wyrazić słowami wielkość Wstrzemięźliwości?

4. Niech inni wysławiają bohaterów, królów i Hektorów; ja zaś przedkładam tę Królową ponad wszystkich tamtych, których Bóg nie raczył nawet uczynić swoimi sługami, ponieważ ich nieopanowane łakomstwo nigdy nie zaznało nasycenia.

---

[28]Chodzi o Ananiasza, Miszaela i Azariasza, którzy na dworze Nabuchodonozora, króla Babilonu, odmówili spożywania potraw ze stołu królewskiego. Żywiąc się jedynie chlebem, jarzynami i wodą, mieli twarze zdrowsze i bardziej promienne niż pozostali młodzieńcy, którzy jedli królewskie potrawy (Dn 1,1 i nast.).

5. ***Pascant se alii, cibisque suffarciant: onerantur his et debilitantur: abstinentia minimo seipsa sit robustior.***

Inedia, urbium expugnatrix illius nutrix est, et conservatrix.

Vidistis hanc manu Sceptrigeram hac, illa Psalterii gerulam, Caput gemmis coronatum; vestitu suppallido, sed coronis undique pertexto, nulli gravitate secundam; comitatu virginum denarum illustrem.

Etenim absque hac nullus sanctitatem attigit, vel in Sanctorum societate[29] pervenit.

Abstinentiae hostes in sese eam jugulant ebriosi et gulosi.

Est enim Gula, *Seneca* teste, rationis et virtutum suffocatio omnium.

Cum enim necessaria virtutum sit connexio: par quoque sors est omnibus; quare ad stragem *Abstinentiae, caeteras fundi, fugarique necesse est.*

Dices: *illa sic fieri non cernuntur.*

Quia, inquam, oculos non habes, queis fieri cernas: ergone etiam non re vera[30] geruntur?

Geri sic in anima videt Deus, Angeli, Sanctique vident, videbis et ipse: at serius.

***Quare nunc, nunc* Cantate Domino Canticum Novum.**

VII. REGINA, CONTINENTIA

Haec carnis est integritas; inque ipso matrimonio servari sancta non solum potest: sed debet.

Ut ab eo Virginitas absit, adsit tamen castitas necesse est.

Et ea triplex, Mentis, Oris, Operis, ut* S. Hieron[imus] *vult: et recte.

1. ***Inde* S. Greg[orius] Nazianz[enus]: *Pulchrorum omnium est pulcherrima, sauvium suavissima, et gravissima morum gravium, in quam Deus et Angeli prospicere gaudent.***

Haec sexum amat alterum: sed cavet, fugitque consortium, odit iram, fastum, luxumque omnem.

Amat,* ait Haymo, *vigilias, jejunia, orationes, cilicia, castigationes, et aspera omnia.

vos non dignatus Deus, ut quorum gulæ nil satis fuit. 5. Pascant se alii, cibisque suffarciant; onerantur his, et debilitantur; Abstinentia minimo seipsa sit robustior. Inedia, urbium expugnatrix illius nutrix est, et conservatrix. Vidistis hanc manu sceptrigeram hac, illa Psalterii gerulam; caput gemmis coronatum; vestitu suppallido, sed coronis undique pertexto, nulli gravitate secundam; Comitatu virginum denarum illustrem. Etenim absque hac nullus sanctitatem attigit, vel in Sanctorum societate pervenit. Abstinentiæ hostes in sese eam jugulant ebriosi, et gulosi. Est enim gula, Seneca teste, rationis, et virtutum suffocatio omnium. Cum enim necessaria virtutum sit connexio, par quoque sors est omnibus; quare ad stragem abstinentiæ, cæteras fundi, fugarique necesse est. Dices; illa sic fieri non cernuntur. Quia, inquam oculos non habes, queis fieri cernas; Ergone etiam non re vera geruntur? Geri sic in anima videt Deus, Angeli, Sanctique vident, videbis, et ipse, at serius. Quare nunc, nunc *Cantate Domino Canticum Novum.*

VII. REGINA, CONTINENTIA.

Hæc carnis est integritas; inque ipso Matrimonio servari sancta

133

non solum potest, sed debet. Ut ab eo Virginitas absit, adsit tamen castitas necesse est. Et ea triplex, Mentis, Oris, Operis, ut s. Hieron. vult: et recte. 1. Inde s. Greg. Nazianz. Pulchrorum omnium est pulcherrima, suavium suavissima, et gravissima morum gravium, in quam Deus, et Angeli prospicere gaudent. Hæc sexum amat alterum; sed cavet, fugitque consortium, odit iram, fastum, luxumque omnem. Amat, ait Haymo, vigilias, jejunia, orationes, cilicia, castigationes, et aspera omnia. Unum quæ-

[29] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "societatem".**

[30] **W wydaniu z 1691 roku występuje l'errore di stampa: "revera".**

5. Niech inni karmią się i nasycają potrawami, niech się nimi przeciążają i osłabiają; najmniejsza nawet Wstrzemięźliwość okaże się silniejsza od Obżarstwa.

Głód, zdobywca miast, jest żywicielką i strażniczką Wstrzemięźliwości.

Widzieliście Ją trzymającą w jednej ręce Berło, a w drugiej Koronkę Najświętszego Różańca. Jej Głowę zdobiła Korona wysadzana drogocennymi kamieniami. Była odziana w szatę koloru złocistożółtego, a u pasa zewsząd miała przypięte Koronki Najświętszego Różańca. Godnością i dostojeństwem nie ustępowała żadnej z Królowych. Jaśniała pełnym blaskiem w otoczeniu Dziesięciu Dziewic.

Albowiem bez Wstrzemięźliwości nikt nigdy nie osiągnął świętości ani nie wszedł do Miasta Świętych.

Nieprzyjaciele Wstrzemięźliwości – pijacy i żarłocy – tłumią Ją w samych sobie.

Jak bowiem zaświadcza Seneka, Obżarstwo jest zdławieniem rozumu i wszystkich cnót.

Ponieważ wszystkie cnoty są ze sobą koniecznie złączone, dzielą również ten sam los.

Dlatego wraz z unicestwieniem cnoty Wstrzemięźliwości także pozostałe cnoty zostają nieuchronnie rozproszone i pokonane.

Odpowiesz: „Nie widzimy, aby tak się działo."

Ja zaś odpowiadam: jeżeli nie masz oczu, by dostrzec to, co się dzieje, nie znaczy to, że rzeczy niewidzialne nie są prawdziwe.

Tak bowiem dusza ogląda Boga, ogląda Aniołów i Świętych, a także ujrzy Królową Wstrzemięźliwości – i to rzeczywiście.

Dlatego teraz i zawsze *śpiewajcie Panu pieśń nową.*

VII: KRÓLOWA CZYSTOŚCI

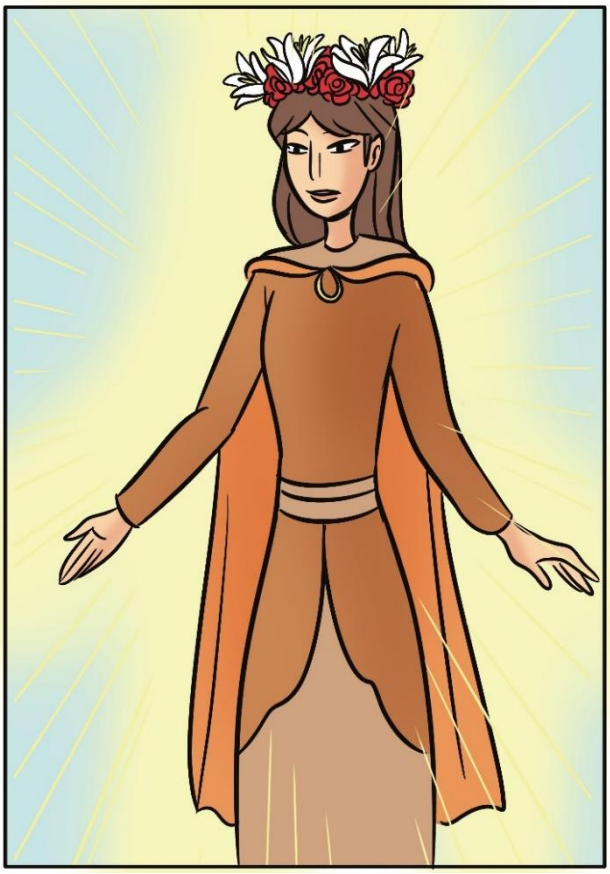

Ta Królowa jest czystością ciała; nawet w małżeństwie ciało nie tylko może, ale i powinno zachować świętość. Chociaż dziewictwo nie jest obecne w małżeństwie, to jednak czystość musi w nim być zachowana. Jak naucza św. Hieronim, czystość jest trojaka: myśli, mowy i czynów — i słusznie.

1. Dlatego św. Grzegorz z Nazjanzu mówi: „Czystość jest najpiękniejszą spośród wszystkich rzeczy pięknych, najsłodszą spośród rzeczy słodkich, najwyższą spośród cnót moralnych; Bóg i Aniołowie radują się z tego, kto jej strzeże."

Czystość dopuszcza przyjaźń z osobami odmiennej płci, lecz pozostaje czujna i unika zbyt poufałej zażyłości; nienawidzi sporów, próżności i wszelkiego zbytku.

Aymon powiedział:

„Czystość miłuje nocne czuwania, posty, modlitwy, włosiennice, pokuty i wszelkie umartwienia

Unum quaerit: cor mundum, ut facie ad faciem Deum videat.
Beati mundo corde, etc.
Adversaria ejus luxuria est.
2. ***Thalamo ea regnat in isto: FIAT VOLUNTAS TUA.***
Quia, **1. Thessal. 4:** ***Haec est voluntas Dei, Sanctificatio vestra.***
Atqui Castitas quaerit placere Deo, ut sit sancta corpore, et spiritu.
3. ***Pulchritudo igitur ipsius digna Deo, Deum capit, trahit, sibique devincit, ac propria desponsat.***
Deus Evam formarat, et omnium formissimam[31]; quia perfecta Dei sunt opera: neque sibi eam tamen, sed Adae desponsabat.
Nimirum jam hanc Virginitas, et huic proxima Castitas praevenerat cum Deo Nuptias.
Haec enim spiritalis, illa corporalis erat: atqui non est ponderatio digna continentis animae, **Eccles. 26.**
Beati qui concupiscunt eam.
4. ***Vidistis illam supra hominem augustissimam forma: Coronatam liliis ac rosis; floribus ornatam; candore niveo conspicuam; jure incomparabili effulgentem; denis cinctam domicellis cultu simili, prorsus angelico; dignam DEO ipso Sponsam,*** **ait Chrysost[omus].**
5. ***Vae, qui Regis sponsam violarit: mortis reus turpissimae foret.***
At illa Dei templum est: quod illa[32], qui violarit, disperdet illum Deus.
Violare autem castitatem, trucidare est: medium non est.
Heu cavete, horrendum est incidere in Manus Dei, easdem, quarum in amplexibus Sponsam fovet.
Christum genuit Virginea castitas: ex eadem Christus generat Christianos; ut[33] ea plane Mater sit Ecclesiae Christi appellanda.
Unde pars Ecclesiae castior est melior, proindeque major dignitate, etsi non numero.
Pars ea sacer est Clerus, Religiosorumque chorus, ex professione: ex voluntate, reliquus continentium numerus.
In istis vivit, regnatque Castitas: nec non, et in matrimonio casto.
Ergo Sponsa haec Christi Mater est Christianorum: qui non ex voluntate carnis, sed ex Deo nati sunt.
Nam **ait S. Hieron[ymus]:** ***Carnis generatio est Castitatis mors, et corruptio.***
Cujus autem rei praestantissimae corporalis destructio par esse Virtutis destructioni potest?
Castitatis igitur conservationi nil terrenum, sed coelestia omnia debentur.

corde ec. Adversaria ejus luxuria est. 2. Thalamo ea regnat in isto: *Fiat voluntas tua.* Quia, 1. *Thessal.* 4. *Hæc est voluntas Dei sanctificatio vestra.* Atqui castitas quærit placere Deo, ut sit sancta corpore, et spiritu. 3. Pulchritudo igitur ipsius digna Deo, Deum capit, trahit, sibique devincit, ac propria desponsat. Deus Evam formarat, et omnium formissimam; quia perfecta Dei sunt opera: neque sibi eam tamen; sed Adæ desponsabat. Nimirum jam hanc virginitas, et huic proxima Castitas prævenerat cum Deo nuptias. Hæc enim spiritalis, illa corporalis erat; atqui *non est ponderatio digna continentis animæ.* Eccl. 26. Beati qui concupiscunt eam. 4. Vidistis illam supra hominem augustissimam forma, Coronatam liliis, ac rosis; floribus ornatam candore niveo conspicuam; Jure incomparabili: effulgentem, denis cinctam domicellis cultu simili, prorsus Angelico: dignam Deo ipso Sponsam, ait Chrysost. 5. Væ, qui Regis sponsam violarit; Mortis reus turpissimæ foret. At illa Dei templum est: quod illa, qui violarit, disperdet illum Deus: violare autem castitatem, trucidare est: medium non est. Heu cavete, horrendum est incidere in manus Dei, easdem, quarum in amplexibus Sponsam fovet. Christum genuit Virginea castitas: ex eadem Christus generat Christianos; ea plane mater sit Ecclesiæ Christi appellanda; Unde pars Ecclesiæ castior est melior, proindeque major dignitate, etsi non numero. Pars ea sacer est Clerus; Religiosorumque chorus, ex professione, ex voluntate, reliquus Continentium numerus. In istis vivit, regnatque Castitas; nec non, et in matrimonio casto. Ergo Sponsa hæc Christi mater est Christianorum; qui non ex voluntate carnis: sed ex Deo nati sunt. Nam ait s. Hieron. Carnis generatio est Castitatis mors, et corruptio. Cujus autem rei præstantissimæ corporalis destructio par esse virtutis destructioni potest? Castitatis igitur conservationi nil terrenum, sed cœlestia omnia debentur. Quare Matrem castitatis Mariam laudate in Psalterio:

---

[31] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "formosissimam".**
[32] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "illa", obecne w wydaniu z 1847 roku.**
[33] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: "ut", obecne w wydaniu z 1691 roku.**

Szuka tylko jednego: serca czystego, aby oglądać Boga twarzą w twarz."

Dlatego Pan mówi: „Błogosławieni czystego serca, albowiem oni Boga oglądać będą" (Mt 5,8).

Jej przeciwniczką jest nieczystość.

2. **Króluje ona w tej komnacie modlitwy *Ojcze nasz*: „Fiat voluntas Tua" („Bądź wola Twoja"), ponieważ, jak naucza św. Paweł: „Taka jest bowiem wola Boża: wasze uświęcenie" (1 Tes 4,3).**

Dlatego Czystość pragnie podobać się Bogu, aby człowiek był święty zarówno na ciele, jak i na duchu.

3. **Piękno Czystości jest więc godne samego Boga: prowadzi do Boga, zdobywa Boga, jednoczy z Bogiem i zaślubia duszę z Bogiem.**

Bóg stworzył Ewę jako najpiękniejsze ze swoich dzieł, lecz nie dla niej samej, lecz dla małżeństwa z Adamem.

Dziewictwo jednak wcześniej dochodzi do zaślubin z Bogiem niż sama czystość małżeńska. Dziewictwo jest bowiem duchowe, podczas gdy czystość odnosi się do ciała. Mimo to wielką wartość ma również czystość duszy, zgodnie z Księgą Syracha (por. Syr 26). Błogosławieni ci, którzy jej pragną.

4. **Widzieliście Ją w majestatycznym blasku, przewyższającym wszelkie ludzkie piękno, ukoronowaną liliami i różami; Jej szata była ozdobiona kwiatami, a Jej niezrównana białość jaśniała niczym śnieg. Towarzyszyło Jej dziesięć panien o równie anielskiej delikatności. Jak mówi św. Jan Chryzostom, jest Ona godną Oblubienicą samego Boga.**
5. **Biada temu, kto znieważy Oblubienicę Króla — stanie się winny najstraszniejszej śmierci.**

Jest Ona bowiem świątynią Boga; kto naruszy Ją w tej świątyni, tego samego Bóg zniszczy. Naruszyć czystość znaczy ją unicestwić — nie ma tu drogi pośredniej.

O, strzeżcie samych siebie! Straszliwą rzeczą jest wpaść w ręce Boga, gdy znieważyło się oblubienicę duszy, którą On sam ogrzewał w swoim uścisku.

Dziewicza Czystość Najświętszej Maryi Panny wydała na świat Chrystusa; przez Nią Chrystus rodzi chrześcijan. Dlatego słusznie nazywa się Ją Matką Kościoła Chrystusowego.

Z tego powodu najczystsza część Kościoła jest doskonalsza, a tym samym godniejsza, choć niekoniecznie liczniejsza. Do niej należą święci duchowni, chóry zakonników po profesji zakonnej oraz wszyscy pozostali żyjący w czystości.

Pośród nich mieszka i króluje Czystość; nie w taki sam sposób jest ona obecna w czystym małżeństwie.

Oblubienica Chrystusa jest więc Matką chrześcijan, którzy „nie z krwi ani z żądzy ciała, ani z woli męża, lecz z Boga się narodzili" (J 1,13).

Święty Hieronim mówi:

„Zrodzenie według ciała jest śmiercią i zniszczeniem dziewiczej czystości."

Jednak cielesne naruszenie tego wzniosłego dobra nie oznacza jeszcze zniszczenia samej cnoty Czystości.

Żadna rzeczywistość ziemska nie jest zdolna zachować Czystości; mogą ją zachować jedynie rzeczywistości niebieskie.

Dlatego wysławiajcie Maryję, Matkę Czystości, w Najświętszym Różańcu i *śpiewajcie Panu pieśń nową.*

Quare Matrem castitatis Mariam laudate in Psalterio: et[34] **Cantate Dominum Canticum Novum.**

VIII. REGINA, PRUDENTIA.

Haec **S. Bernardo** *est Auriga Virtutum, et Moderatrix, et Gloria Morum.*

1. *Thalamo residet isto, SICUT IN COELO.*

Quia Sol est Virtutum, **ait Varro,** *et coelum sidereum, illustrans noctem ignorantiae.*

Caeterae Virtutes, **ait Hieron[ymus],** *ut rosae sunt et lilia: Prudentia coelum est, super omnia micans.*

2. *Arbori Vitae sua vis*[35]*, et laus inest merito maxima: at solis profutura corporibus; Prudentia tanto dignior est, quod animabus vitam, et summa quaeque conferat spiritalia.*

3. *Vidistis idcirco ipsam velut in stellato palatio residentem Reginam; cujus decor, revelante Deo, cerni, caeteroquin nec mente sat comprehendi potest.*

Vidistis coronatam stellis, stellis convestitam: suique similibus decem stellatis Virginibus stipatam.

1. *Istius minimam habere gratiam, majus est, quam Philosophorum omnium scientiam acquisisse: ut* **S. Aug[ustinus]** *recte sentit.*

Est enim omnis Virtutis schola: qua sine tenebrae sunt omnia.

2. *Quantis impensis et conatibus ad hanc comparandam contenderunt olim plurimi, ut humana ac naturali pollerent: Divinam tamen nescierunt.*

Idcirco evanuerunt in cogitationibus suis: quia Deum non glorificaverunt.

3. *Omnis enim peccator, stultus est: idque volens, quod sciens prudens veram in sese extinguat prudentiam.*

Videns, caecus est, ac vivens, mortuus.

At vere prudens media in morte immortaliter vivit.

Quare **Cantate Domino Canticum Novum.**

bentur. Quare Matrem castitatis Mariam laudate in Psalterio: *Cantate Dominum Canticum Novum.*

VIII. REGINA, PRUDENTIA.

Hæc s. Bern. est auriga virtutum, et moderatrix, et gloria morum. 1. Thalamo residet isto; *Sicut in Cœlo.* Quia Sol est virtutum, ait Varro, et cœlum sidereum, illustrans noctem ignorantiæ. Cæteræ virtutes, ait Hieron. ut rosæ sunt, et lilia: Prudentia cœlum est, super omnia micans. 2. Arbori vitæ sua vis, et

34

laus inest merito maxima: at solis profutura corporibus; Prudentia tanto dignior est, quod animabus vitam, et summa quæque conferat spiritalia. Vidistis idcirco ipsam velut in stellato palatio residentem Reginam; cujus decor, revelante Deo, cerni, cæteroquin nec mente sat comprehendi potest. Vidistis coronatam stellis, stellis convestitam, suique similibus decem stellatis Virginibus stipatam. 1. Istius minimam habere gratiam, majus est, quam Philosophorum omnium scientiam acquisisse; ut s. Aug. recte sentit. Est enim omnis virtutis schola; qua sine tenebræ sunt omnia. 2. Quantis impensis, et conatibus ad hanc comparandam contenderunt olim plurimi, ut humana, ac naturali pollerent; divinam tamen nescierunt. Idcirco evanuerunt in cogitationibus suis: quia Deum non glorificaverunt. 3. Omnis enim peccator, stultus est: idque volens, quod sciens prudens veram in sese extinguat prudentiam. Videns, cæcus est, ac vivens mortuus. At vere prudens media in morte immortaliter vivit. Quare *Cantate Domino Canticum Novum.*

---

[34] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: „et", które występuje w wydaniu z 1691 roku.**

[35] **W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "suavis" (czarujący).**

Dlatego wysławiajcie Maryję, Matkę Czystości, w Najświętszym Różańcu i *śpiewajcie Panu pieśń nową.*

VIII. KRÓLOWA ROZTROPNOŚCI

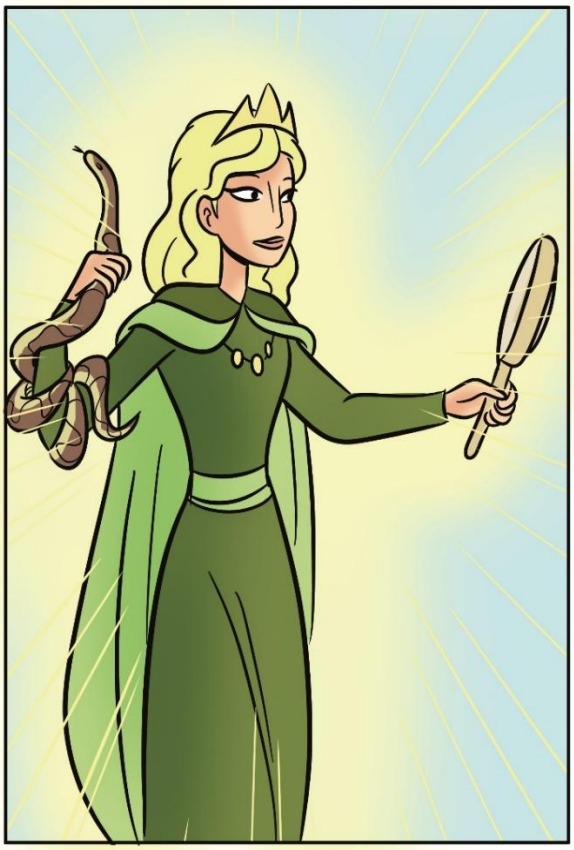

Królowa ta jest, według św. Bernarda, woźnicą i przewodniczką wszystkich cnót oraz chwałą cnót moralnych.

1. Zamieszkuje w tej komnacie modlitwy *Ojcze nasz*: „Sicut in Caelo" („Jak w niebie"), ponieważ – jak mówi Warron – jest Słońcem cnót i rozgwieżdżonym niebem, które rozprasza noc niewiedzy.

Święty Hieronim mówi, że pozostałe cnoty są jak róże i lilie, natomiast Roztropność jest niebem, które rozświetla wszystkie rzeczy.

2. Jej moc i najwyższa chwała słusznie przewyższają nawet Drzewo Życia. Ono bowiem przynosiło pożytek ciału; o ileż cenniejsza jest Roztropność, która daje duszom nie tylko życie, lecz także duchową doskonałość.

Widzieliście więc Roztropność jako Królową mieszkającą w pałacu pośród gwiazd. Jej piękna nikt nie może ujrzeć ani w pełni pojąć własnym umysłem, jeśli sam Bóg go nie objawi.

Widzieliście Ją ukoronowaną gwiazdami, odzianą w gwiazdy i otoczoną dziesięcioma Dziewicami, które podobnie jak Ona były przyozdobione gwiazdami.

1. **Jak słusznie naucza św. Augustyn, otrzymanie choćby najmniejszej łaski Roztropności jest większym darem niż zdobycie całej wiedzy wszystkich filozofów.**

   Roztropność jest bowiem szkołą wszelkiej cnoty, a bez Niej wszystko pogrążone jest w ciemności.

2. **Niegdyś wielu ludzi z wielkim trudem i za cenę licznych wyrzeczeń usiłowało ją zdobyć, lecz wzbogacili się jedynie o roztropność ludzką i ziemską, nie poznawszy jeszcze Roztropności Bożej.**

   Dlatego zagubili się w swoich rozważaniach, ponieważ nie oddali chwały Bogu.

3. **Każdy grzesznik jest bowiem człowiekiem nierozumnym. Nawet jeśli pragnie tego samego dobra, które poznaje człowiek roztropny, przez grzech uśmierca w sobie prawdziwą roztropność.**

   Widząc – jest ślepy; żyjąc – jest umarły.

   Natomiast człowiek roztropny żyje pośród śmierci życiem nieśmiertelnym.

   Dlatego śpiewajcie Panu pieśń nową.

IX. REGINA, JUSTITIA.

***Haec reddit cuique quod suum est: obedientiam majoribus; minoribus disciplinam et exemplum; aequalibus amicitiam fidam: ita* Seneca.**

Ideo Regina est Virtutum, decus morum, limes operum, Imperatrix omnium: sine hac, omnia sunt mera tyrannis.

***Beata Regna, in quibus regnat Justitia: ita* Macrob[ius].**

1. *Thalamus est illi Vox: ET IN TERRA.*

Terra,* ait S. Basil[ius], *est corpus nostrum, in hoc ratio dominari debet, dictante sic Justitia.

Injustissimum enim est,* ait S. Bern[ardus], *servos dominari, et dominos famulari.

O quam injustum multi usurpant Dominium in se, et alios, et res alienas.

2. Audite nunc me, cras enim aliqui vestrum audire non poterunt: nam scio, quatuor morte extinguentur ante, quam sol oriatur, qui nunc praesentes, sunt incolumes.

Et eventus respondit.

Quatuor enim injusti raptores Dynastae ad crastinum non supervixerant.

3. Obsecro, resipiscite: sectamini justitiam.

Justus in aeternum non commovebitur: quia justitia ejus manet in saeculum saeculi.

O vesaniam!

Oh humana pereuntia, terrea excidere divinis, aeternis, coelestibus!

Non sic justi.

Justi enim*[36] *in perpetuum vivent, et apud Deum est merces eorum.

4. *Vidistis Reginam hanc omni colori insignem vestitu; hac sceptrum, gladium illa tenentem; denis cinctam domicellis; quae dictas elegantia formae longe antestabant; omnes administrae Virtutes Divinae Justitiae.*

***Quam ut propitiam habere mereamini:* Cantate Domino Canticum Novum.**

IX. REGINA, JUSTITIA.

Hæc reddit cuique quod suum est: obedientiam majoribus; minoribus disciplinam, et exemplum; æqualibus amicitiam fidam. Ita Seneca. Ideo Regina est virtutum, decus morum, limes operum, Imperatrix omnium: sine hac, omnia sunt mera tyrannis. *Beata Regna, in quibus regnat Justitia.* Ita Macrob. 1. Thalamus est illi vox. *Et in terra.* Terra ait s. Basil. est corpus nostrum, in hoc ratio dominari debet, dictante sic Justitia. *Injustissimum enim est*, ait s. Bern. *servos dominari, et dominos famulari.* O quam injustum multi usurpant dominium in se, et alios, et res alienas. 2. Audite nunc me, cras enim aliqui vestrum audire non poterunt; Nam scio; quatuor morte extinguentur ante, quam Sol oriatur, qui nunc præsentes, sunt incolumes. Et eventus respondit. Quatuor enim injusti raptores Dynastæ ad crastinum non supervixerant. 3. Obsecro, resipiscite: sectamini justitiam. *Justus in aeternum non commovebitur: quia justitia ejus manet in sæculum sæculi.* O vesaniam? Ob humana pereuntia, terrea excidere divinis, æternis, cœlestibus? Non sic justi. *Justi enim in perpetuum vivent, et apud Deum est merces eorum.* 4. Vidistis Reginam hanc omni colori insignem vestitu; hac sceptrum, gladium illa tenentem, denis cinctam domicellis; quæ dictas elegantia formæ longe antestabant: omnes administræ Virtutes divinæ Justitiæ. Quam ut propitiam habere mereamini, *Cantate Domino Canticum Novum.*

---

[36] **W wydaniu z 1691 roku brakuje słów: "iusti enim", obecne w wydaniu z 1691 roku.**

IX: KRÓLOWA SPRAWIEDLIWOŚCI

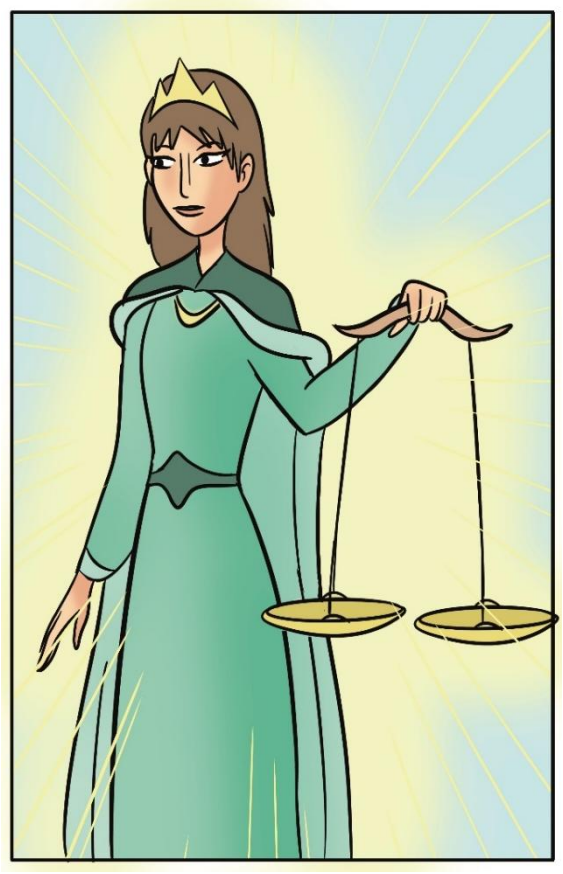

Sprawiedliwość oddaje każdemu to, co mu się należy: przełożonym — posłuszeństwo, młodszym — naukę i dobry przykład, równym zaś — wierną przyjaźń, jak mówi Seneka.

Dlatego jest Królową cnót, pięknem życia moralnego, drogą dobrych uczynków i Władczynią wszystkich. Bez Niej wszystko staje się jedynie tyranią. Makrobiusz mówi: „Szczęśliwe są te królestwa, w których panuje Sprawiedliwość."

1. Jej mieszkaniem jest w modlitwie *Ojcze nasz* słowo: „Et in terra" („I na ziemi").

Święty Bazyli naucza, że ziemią jest nasze ciało, w którym rozum powinien panować, a Sprawiedliwość sprawować swoje rządy.

Święty Bernard dodaje: „Najbardziej niesprawiedliwe jest, gdy słudzy stają się panami, a panowie sługami. O, jakże wielką niesprawiedliwością jest to, że wielu przywłaszcza sobie panowanie należne Bogu nad sobą samymi, nad innymi ludźmi i nad cudzą własnością."

2. Posłuchajcie mnie teraz, ponieważ jutro niektórzy z was nie będą już mogli mnie słuchać. Wiem bowiem, że czterech spośród obecnych tutaj, zdrowych i pełnych sił, umrze, zanim wzejdzie słońce.

I tak też się stało.

Czterech niegodziwych rozbójników służących władcy nie dożyło następnego dnia.

3. Błagam was: nawróćcie się i szukajcie sprawiedliwości!

Sprawiedliwy nie będzie zawstydzony na wieki, ponieważ jego sprawiedliwość trwa na zawsze.

O, zaślepienie człowieka, który dla przemijających dóbr ziemskich pozbawia się dóbr Bożych, wiecznych i niebieskich!

Nie tak postępują sprawiedliwi.

Sprawiedliwi bowiem żyć będą na wieki, a ich nagroda jest u Boga.

4. Widzieliście tę dostojną Królową odzianą w szatę o wszystkich barwach. W jednej ręce trzymała berło, a w drugiej miecz. Otaczało Ją dziesięć dwórek, które pięknem swego wyglądu znacznie przewyższały poprzednie.

Wszystkie cnoty były bowiem Służebnicami Bożej Sprawiedliwości.

Aby zasłużyć na Jej przychylność, *śpiewajcie Panu pieśń nową.*

X. REGINA, FORTITUDO.

Hac stat homo in adversis inconcussus: in repentinis imperterritus.

Hac frenantur timor et audacia, mandata Dei, Consiliaque fortiter executioni dantur; dissipantur tentationes; tyrannica sceptra confringuntur; excutitur torpor, vitium eliditur; virtus colitur, et honestum.

1. ***Thalamus est ei in hisce: PANUM[37] NOSTRUM QUOTIDIANUM.***

Nam ut cor hominis confirmat: sic animam, spiritumque fortitudo.

2. ***Vidistis eam velut regali in palatio Augustam, sceptricam[38], et denis coronatam stellis; dextera laurum praeferentem, altera clypeum cum lancea, cujus in vexillulo Crux Christi radiabat.***

Mira vultus ejus est gratia, formaeque decus sic, ut virtutem masculam, heroicamque spiraret.

Robore praestans: at prudentia et consilio praestantior, ferendo promptissima auxilio.

Denas ejus Domicellas videbatis a panibus, et esculentis instructas.

3. ***De quarum singulis ita existimetis oportet: sit hominum, brutorumque robur omne corporis, in unum congestum corpus; cum sit accidens corporeum, transcendere suum minime potest subjectum; unde quoque finitum sit necesse est.***

Illius igitur vis summa, nec infimam attingerit spiritalis Fortitudinis partem.

Ea itaque infirmissimis dat robur immensum, robustissimis suum illud solius flatu spiritus, enervat, ac prosternit.

Ergo nolite timere pusillus grex: infirma mundi eligit Deus ut confundat fortia.

4. ***Nihilo tamen minus etiam ipsa in homine extingui, extirparique potest; sed ipso volente per summum nefas.***

Vae!

Tales quam potenter tormenta patientur?

Non jam ut parricidii rei, non ut qui robur omne naturae in creatis cunctis confregerint; sed qui Divinae gratiam Fortitudinis contempserint, inque seipsis extirparint.

Unde illud consequi necesse est, ut deserti a Deo, sus-deque per omne scelus a cacodaemone volutentur.

Non sic ii, qui in Psalterio quotidie saepius **Cantant Domino Canticum Novum.**

X. REGINA, FORTITUDO.

Hac stat homo in adversis inconcussus, in repentinis imperterritus. Hac frenantur Timor, et Audacia, mandata Dei, Consiliaque fortiter executioni dantur; dissipantur tentationes, tyrannica sceptra confringuntur, excutitur torpor, vitium eliditur, virtus coli-

tur, et honestum. 1. Thalamus est ei in hisce: *Panum nostrum quotidianum*. Nam ut cor hominis confirmat, sic animam, spiritumque fortitudo. 2. Vidistis eam velut regali in palatio Augustam, sceptricam, et denis coronatam stellis; dextera laurum præferentem, altera clypeum cum lancea, cujus in vexillulo Crux Christi radiabat. Mira vultus ejus est gratia, formæque decus sic, ut virtutem masculam, heroicamque spiraret. Robore præstans; at prudentia, et consilio præstantior, ferendo promptissima auxilio. Denas ejus Domicellas videbatis a panibus, et esculentis instructas. 3. De quarum singulis ita existimetis oportet: Sit hominum, brutorumque robur omne corporis, in unum congestum corpus; cum sit accidens corporeum, transcendere suum minime potest subjectum; unde quoque finitum sit necesse est. Illius igitur vis summa, nec infimam attingerit spiritalis fortitudinis partem. Ea itaque infirmissimis dat robur immensum, robustissimis suum illud solius flatu spiritus, enervat, ac prosternit. *Ergo nolite timere pusillus grex: Infirma mundi eligit Deus ut confundat fortia.* 4. Nihilo tamen minus etiam ipsa in homine extingui; extirparique potest; sed ipso volente per summum nefas. Væ! tales quam potenter tormenta patientur? Non jam ut parricidii rei, non ut qui robur omne naturæ in creatis cunctis confregerint; sed qui divinæ gratiam fortitudinis contempserint, inque seipsis extirparint. Unde illud consequi necesse est; ut deserti a Deo, sus deque per omne scelus a cacodæmone volutentur. Non sic ii, qui in Psalterio quotidie sæpius Cantant *Domino Canticum Novum*. 5. Quapropter cum omnis Virtus, Aug. teste, ad decem Mandata Dei exequenda dirigatur: etiam dictas jam quinas singulatim eodem omni studio, atque conatu convertere contendatis; et quinis hisce per illa decem ductis, alteram juste Quinquagenam complestis? Quo ut gratiam vobis sufficiat Deus, Deiparaque præsidium. In Psalterio *Cantate Domino Canticum Novum*.

---

[37] **W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "panem".**

[38] **W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "sceptrigeram" (który dzierży berło).**

X: KRÓLOWA MĘSTWA

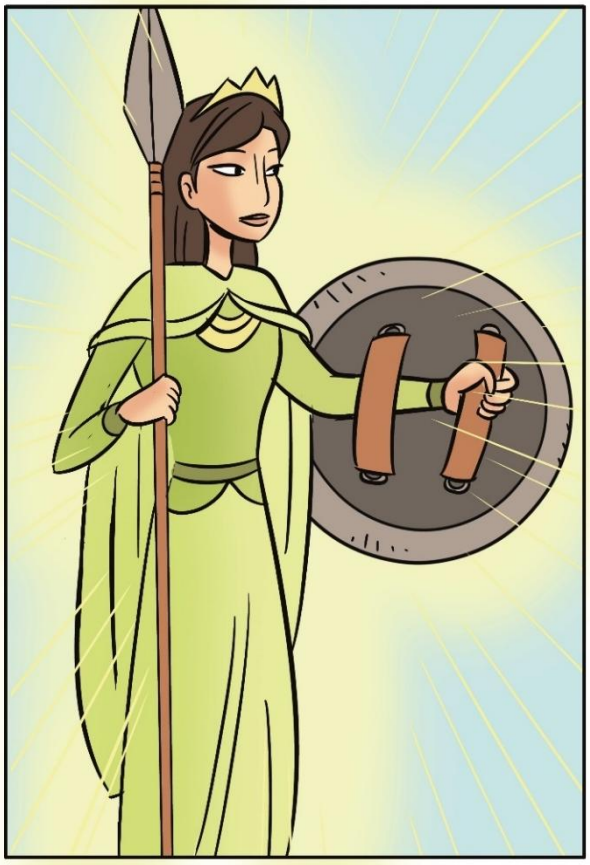

Dzięki Męstwu człowiek pozostaje niewzruszony w przeciwnościach i nie traci odwagi wobec niespodziewanych wydarzeń.

Przez Męstwo poskramiane są lęk i zuchwałość, z mocą wypełnia się Przykazania Boże oraz Rady Ewangeliczne, przezwycięża pokusy, łamie berła tyranów, odpędza gnuśność, wykorzenia wszelki występek, a cnota i uczciwość doznają należnej czci.

1. Jej mieszkaniem są słowa modlitwy *Ojcze nasz*: „Panem nostrum quotidianum" („Chleba naszego powszedniego").

Jak bowiem chleb umacnia serce człowieka, tak Męstwo umacnia jego duszę i ducha.

2. Widzieliście Ją w królewskim majestacie, w pałacu, ze berłem i koroną z dziesięciu gwiazd. W prawej ręce trzymała wieniec laurowy, w lewej tarczę i włócznię, na której sztandarze jaśniał Krzyż Chrystusa.

Jej oblicze odznaczało się ujmującym wdziękiem i pięknem, promieniując zarazem męskim i heroicznym charakterem. Była niezwykła w swojej Mocy, jeszcze bardziej niezwykła w Roztropności i Radzie oraz zawsze gotowa nieść pomoc. Widzieliście także Jej dziesięć Dwórek, niosących chleby i inne pokarmy.

3. Spróbujcie wyobrazić sobie każdą z tych Dwórek. Gdyby można było zgromadzić w jednym ciele całą siłę wszystkich ludzi i wszystkich zwierząt — pomijając nawet to, że żadne ciało nie jest zdolne pomieścić takiej mocy — i tak owa największa możliwa siła cielesna nie dorównałaby nawet najmniejszej cząstce duchowej Mocy Królowej Męstwa.

Dlatego Królowa Męstwa obdarza najsłabszych niezwykłą siłą, a najmocniejszych potrafi osłabić i powalić samym tchnieniem swego ducha.

Nie lękaj się więc, mała trzódko, ponieważ Bóg wybiera to, co słabe w oczach świata, aby zawstydzić mocnych.

4. Jednak również Męstwo może w człowieku zgasnąć i zostać wykorzenione — lecz dzieje się tak jedynie wtedy, gdy człowiek sam tego chce przez swoją wielką niegodziwość.

Biada im! Jakże ciężkie będą męki, które będą musieli znosić!

(Będą cierpieć) nie tylko jak winni ojcobójstwa ani jak ci, którzy roztrwonili swoje ludzkie siły na pogoni za rzeczami stworzonymi, lecz przede wszystkim dlatego, że wzgardzili łaską Bożego Męstwa i sami wykorzenili ją ze swoich dusz.

Stąd nieuchronnie wynikło, że odłączywszy się od Boga, zostali wydani na pastwę diabła i popadli we wszelkiego rodzaju grzechy.

Nie tak dzieje się z tymi, którzy w Najświętszym Różańcu każdego dnia, wytrwale i często, śpiewają Panu pieśń nową.

5. *Quapropter cum omnis Virtus,* **Aug[ustino] teste,** *ad decem Mandata Dei exequenda dirigatur: etiam dictas jam quinas singulatim eodem omni studio, atque conatu convertere contendatis: et quinis hisce per illa decem ductis, alteram juste Quinquagenam complestis?*

Quo ut gratiam vobis sufficiat DEUS, Deiparaque praesidium: in Psalterio **Cantate Canticum Novum.**

III. QUINQUAGENA
XI. REGINA, FIDES

Haec est substantia sperandarum rerum, argumentum non apparentium.

Haec, **ait S. Hieron[ymus],** *Divina terrenis iungit*[39]*, Patriarchas instruxit, Apostolos fundavit, et Ecclesiam.*

Haec, ait Santus Ambr[osius], credit, quae non videt: aestimat, quae non scit.

Est ea Charitatis regula, lucerna Spei, Prudentiae norma, Scientiae forma, SS. Trinitatis Nuncia, et Sanctorum Sponsa.

Est ea[40] *scala viventium, turris pugnantium, et*[41] *navis periclitantium; secura dux ad Gloriae Portum.*

1. *Thalamus ei in*[42] *hoc est: DA NOBIS HODIE.*

Nam Eucharistia Misterium[43] *Fidei Panem quotidianum dat*[44] *nobis, vel spiritaliter semper, vel sacramentaliter quandoque.*

Datur is autem fidelibus, filiis: non canibus, qui foris sunt.

2. *Fides Reginas forma, et gloria antedictas superat universas: quia Theologica est, at morales*[45] *istae.*

3. *Vidistis idcirco eam cultu tricolorem: ab imo, candidam, in medio, purpuream, in summo, auream: scil[icet] ob fidem de Incarnatione, Passione, et Resurrectione, ac SS. Trinitatis Gloria.*

Triplici augustam corona, Argentea, Gemmea, et Stellata: ob dictas causas.

Dextera, Calicem cum SS. Hostia; quem[46] *fidelibus porrigens, eos vitae reddebat: sinistra, Crucem Domini cum Passionis armis deferebat.*

4. *Pulchritudo ejus major est, quam naturalis pulchritudo novem ordinum Angelorum.*

Et jure merito.

Nam divinius illa Bonum Aeternae Gloriae promeretur, quam tota sit angelica natura.

III. QUINQUAGENA.

XI. REGINA, FIDES.

Haec est substantia sperandarum rerum, argumentum non apparentium. Hæc ait s. Hieron. *Divina terrenis, Patriarchas instruxit, Apostolos fundavit, et Ecclesiam. Haec* ait s. Ambr. *credit, quae non videt: aestimat, quae non scit.* Est ea Charitatis regula, Lucerna Spei, Prudentiæ norma, Scientiæ forma, SS. Trinitatis nuncia, et Sanctorum Sponsa. Est ea scala viventium, turris pugnantium, et navis periclitantium; Secura dux ad gloriæ portum. 1. Thalamus ei in hoc est: *Da nobis hodie.* Nam Eucharistia Misterium Fidei Panem quotidianum dat nobis, vel spiritaliter semper, vel sacramentaliter quandoque. Datur is autem fidelibus, filiis, non canibus, qui foris sunt. 2. Fides Reginas forma, et gloria antedictas superat universas; quia Theologica est, at mortales istæ. 3. Vidistis idcirco eam cultu tricolorem: ab imo candidam, in medio purpuream, in summo auream, sc. ob fidem

136

de Incarnatione, Passione, et Resurrectione. ac SS. Trinitatis gloria. Triplici augustam corona, Argentea, Gemmea, et Stellata; ob dictas causas. Dextera Calicem cum SS. Hostia; quem fidelibus porrigens, eos vitæ reddebat; Sinistra Crucem Domini cum Passionis armis deferebat. 4. Pulchritudo ejus major est, quam naturalis pulchritudo novem ordinum Angelorum. Et jure merito. Nam divinius illa Bonum æternæ gloriæ promeretur, quam tota sit Angelica natura. Unde gratior est Deo anima cum formata fi-

[39] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: "iungit" (łączy), obecne w wydaniu z 1691 roku.**
[40] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "ea est".**
[41] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "et".**
[42] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "in".**
[43] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "mysterium".**
[44] **W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "da" (daj).**
[45] **W wydaniu z 1847 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "mortales" (śmiertelnicy).**
[46] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "quam".**

5. Dlatego, jak naucza św. Augustyn, ponieważ każda cnota zmierza do wypełniania Dziesięciu Przykazań Bożych, starajcie się z całą gorliwością i wszelkim wysiłkiem zdobyć również tych pięć cnót, o których teraz była mowa.

Te pięć, dołączone do poprzednich, daje razem dziesięć, i w ten sposób słusznie dopełniliście drugą część Różańca (drugą Pięćdziesiątkę).

A zatem, aby Bóg udzielił wam swojej łaski, a Matka Boża otoczyła was swoją opieką, w Najświętszym Różańcu *śpiewajcie Panu pieśń nową*.

TRZECIA PIĘĆDZIESIĄTKA RÓŻAŃCA
XI. KRÓLOWA WIARY

Królowa Wiara jest „podstawą tego, czego się spodziewamy, i dowodem rzeczy niewidzialnych”.

Św. Hieronim mówi, że Wiara związała sprawy Boże z ludźmi, pouczyła Patriarchów, ustanowiła Apostołów i Kościół.

Św. Ambroży naucza, że Wiara wierzy w to, czego nie widzi, i uznaje za prawdę to, czego jeszcze nie poznaje.

Wiara jest regułą Miłości, lampą Nadziei, normą Roztropności, obrazem Wiedzy, Posłanką Najświętszej Trójcy i Oblubienicą Świętych.

Jest drabiną dla żyjących, wieżą dla walczących, okrętem dla tonących oraz niezawodną przewodniczką do Portu Chwały.

1. Jej mieszkaniem są słowa modlitwy *Ojcze nasz*: „Da nobis hodie” („Daj nam dzisiaj”).

Eucharystia bowiem, będąca Tajemnicą Wiary, daje nam Chleb powszedni: zawsze duchowo, a niekiedy także sakramentalnie.

Ten Chleb Niebieski jest jednak dany dzieciom wiernym, a nie psom pozostającym na zewnątrz.

2. Królowa Wiara przewyższa pięknem i chwałą wszystkie poprzednie Królowe, ponieważ jest cnotą teologalną, podczas gdy tamte są cnotami moralnymi.

3. Widzieliście Ją odzianą w szatę o trzech barwach: białej u dołu, czerwonej pośrodku, złocistożółtej u góry, co odnosi się do tajemnic wiary: Wcielenia, Męki i Zmartwychwstania Chrystusa, a zarazem oddaje chwałę Najświętszej Trójcy.

Była pełna majestatu i nosiła potrójną koronę: srebrną, wysadzaną drogimi kamieniami i ozdobioną gwiazdami — z powodów wcześniej wyjaśnionych.

W prawej ręce trzymała Kielich z Najświętszą Hostią, podnosząc je ku wiernym i przywracając im życie. W lewej ręce niosła Krzyż Pański wraz z narzędziami Męki.

4. Jej piękno przewyższało piękno właściwe nawet dziewięciu chórom anielskim.

I słusznie. Przez Nią bowiem osiąga się dobro Wiecznej Chwały, które jest nieporównanie wyższe od całej natury anielskiej.

Unde gratior est Deo anima cum formata fide, quam totius Hierarchiae natura sola.

5. *Verum necesse est, minimum Fidei punctum credere, quod verius sit, quam maximum in natura intelligibile.*

Quia lumen naturale nimium quam longe est sub lumine fidei.

Ita vero res habet; ut imum ordine superioris multo sit perfectius, quam summum Ordinis inferioris.

6. *Unde aestimari non potest jactura animae, si vel in minima fidei particula dubitet, aut discredet*[47]*; praeterquam quod rea omnium constituatur.*

Quod si igitur Dominus dicat: Petre, ego oravi pro te, ut non deficiat fides tua: quo impensius supplicare nos oportet?

Quare, Cantate Domino Canticum Novum.

XII. REGINA, SPES.

Haec est expectatio certa futurae beatitudinis: ex meritis praecedentibus.

Nam sine his, foret praesumptio.

1. *Thalamus spei est ibi: DIMITTE NOBIS DEBITA NOSTRA.*

Nam per spem in Deo peccatorum sit remissio.

Sic David speravit: desperavit vero Cain.

2. *Spem concipit, qui credit, minimum Divinae Potentiae plus posse ad salvandum: quam mundi innumeri peccatorum valeant ad damnandum.*

Quantumcumque[48] *igitur peccaris: nec dum*[49] *adhuc minimum punctum Clementiae Dei exhausisti.*

Quia quidquid[50] *in Deo est, id Deus ipse est.*

Blasphemasti Cain, dum aiebas: major est iniquitas mea, quam ut veniam merear.

O gloriam Spei vere magnam!, exclamat **S. Maximus.**

3. *Vidistis ipsi Reginam in Rege JESU CHRISTO: denas inter comites Virgines, cicladibus amictas aureis, positisque genibus cum Regina suppliciter pro genere humano deprecantes Deum, solis propitium sperantibus.*

Reginam quoque conspicati estis electos Vitae libro inscribentem.

sit Angelica natura. Unde gratior est Deo anima cum formata fide, quam totius Hierarchiæ natura sola. 5. Verum necesse est, minimum Fidei punctum credere, quod verius sit, quam maximum in natura intelligibile. Quia lumen naturale nimium quam longe est sub lumine fidei. Ita vero res habet; ut imum ordine superioris multo sit perfectius, quam summum Ordinis inferioris. 6. Unde æstimari non potest jactura animæ, si vel in minima fidei particula dubitet, aut discredet; præterquam quod rea omnium constituatur. Quod si igitur Dominus dicat; *Petre ego oravi pro te, ut non deficiat fides tua;* quo impensius supplicare nos oportet? Quare, *Cantate Domino Canticum Novum.*

XII. REGINA, SPES.

Hæc est expectatio certa futuræ beatitudinis: ex meritis præcedentibus. Nam sine his, foret præsumptio. 1. Thalamus spei est ibi; *Dimitte nobis debita nostra.* Nam per spem in Deo peccatorum sit remissio. Sic David speravit, desperavit vero Cain. 2. Spem concipit, qui credit, minimum divinæ potentiæ plus posse ad salvandum; quam mundi innumeri peccatorum valeant ad damnandum. Quantumcumque igitur peccaris; nec dum adhuc minimum punctum Clementiæ Dei exhausisti. Quia quidquid in Deo est, id Deus ipse est. Blasphemasti Cain, dum aiebas; *Major est iniquitas mea, quam ut veniam merear. O gloriam Spei vere magnam!* exclamat s. Maximus. 3. Vidistis ipsi Reginam in Rege Jesu Christo denas inter comites Virgines, cicladibus amictas aureis, positisque genibus cum Regina suppliciter pro genere humano deprecantes Deum, solis propitium sperantibus. Reginam quoque conspicati estis electos Vitæ libro inscribentem. Pulchri-

[47] W wydaniu z 1691 roku występuje: "discredat".
[48] W wydaniu z 1691 roku występuje: "quantumcunque".
[49] W wydaniu z 1691 roku występuje: "necdum".
[50] W wydaniu z 1691 roku występuje: "quicquid".

Dlatego Bogu milsza jest jedna dusza, w której ukształtowała się wiara, niż sama natura całej hierarchii anielskiej.

5. Należy rzeczywiście wierzyć, że najmniejsza nawet prawda wiary jest bardziej pewna niż największa prawda poznawalna jedynie rozumem naturalnym, ponieważ światło wiary nieskończenie przewyższa światło natury.

Tak jest istotnie, gdyż najmniejsza rzeczywistość wyższego porządku jest daleko doskonalsza od największej rzeczywistości porządku niższego.

6. Stąd nie sposób obliczyć, jak wielką szkodę ponosi dusza, która zwątpiłaby lub zaprzeczyła choćby najmniejszej cząstce wiary, chyba że uzna swój błąd i wyzna go.

Skoro bowiem Pan powiedział:

„Ja prosiłem za tobą, Piotrze, aby nie ustała twoja wiara" (Łk 22,32),

czyż i my nie powinniśmy z największą gorliwością zanosić o to błagania?

„*Dlatego śpiewajcie Panu pieśń nową*".

XII. KRÓLOWA NADZIEJA

Nadzieja jest pewnym oczekiwaniem przyszłej szczęśliwości, opartej na zasługach wcześniej zdobytych (w czasie życia). Bez tych (zasług) byłoby to jedynie zuchwałe przypuszczenie (zbawienia bez zasług).

1. Jej Mieszkaniem (w modlitwie Ojcze nasz) są słowa: „Dimitte nobis debita nostra" („Odpuść nam nasze winy"). Albowiem wraz z nadzieją pokładaną w Bogu przychodzi odpuszczenie grzechów. Tak Dawid pokładał nadzieję, podczas gdy Kain popadł w rozpacz.

2. Nadzieję przyjmuje ten, kto wierzy, że nawet najmniejsza Moc Boża zdolna jest zbawić bardziej, niż niezliczone grzechy są zdolne potępić. Choćbyś aż dotąd grzeszył, dotknąłeś jedynie najmniejszego ziarnka Bożego Miłosierdzia. Kto bowiem trwa w Bogu, w tym trwa Bóg.

Zbluźniłeś, o Kainie, mówiąc: „Moja wina jest większa, niż przebaczenie, którego mógłbym dostąpić" (por. Rdz 4,13).

„O, jakże wielka jest chwała Nadziei!" – zawołał św. Maksym.

3. Sami widzieliście Królową (Nadzieję) wraz z Królem Jezusem Chrystusem pośród dziesięciu towarzyszących Jej Dziewic, odzianych w złociste szaty. Klęcząc razem z Królową, błagały Boga za rodzaj ludzki, gdyż On okazuje łaskę tym, którzy pokładają w Nim nadzieję.

Widzieliście również Królową (Nadzieję), zapisującą wybranych w Księdze Życia.

Pulchritudo ejus, atque praestantia pene par Fidei videbatur: certe quanta nulli esse effabilis queat.
Hac meremur, Deumque mereamur ita volentem, Seque donantem nobis.
Atque eo mirifice delectatur, sic esse cum filiis hominum.
Quocirca de facili isthic[51] aestimare est, desperationis immanitatem: quae odium Dei inducit animae desperanti.
***Quod ut a vobis prohibebat Deus,* Cantate Domino Canticum Novum.**

XIII. REGINA, CHARITAS.

Haec omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet: non est ambitiosa, etc., omnium est anima virtutum, et forma,* ait S. August[inus], *absque hac nihil in virtute, nil in merito esse valet; cum ea haustu frigidae coelum, Deusque ipse emitur.
Ea est meritorum vita, et par pretium, Sanctorum est sanctitas, animarum Flamma, vestis nudorum, et nuptialis.
Ipsa universa disponit: nec est, qui se abscondat a calore ejus.
1. *Thalamum habet in hisce: SICUT ET NOS DIMITTIMUS DEBITORIBUS NOSTRIS[52]: ET DIMITTE NOBIS DEBITA NOSTRA: teste Christo Domino[53] ad peccatricem: Dimittuntur ei peccata[54] multa, quoniam dilexit multum.*
Et Apostolus: MultituOdinem delictorum operit Charitas.
Sed qua mensura mensi fueritis in Deum et proximum: eadem et[55] remetietur vobis: ergo dimitte[56], et dimittetur.
Servi nequam metuatur exemplum.
Et vero quid ni?
Nunquid omnes vos fratres estis?
Et in omnibus nunquid inest Deus per essentiam, potentiam et praesentiam?
Quid igitur diligere omnes, et dimittere proximis, in quibus adesse[57] Deum agnoscimus.
Quod hac in re negatis proximo, Deo negastis.
Audite* S. Anselm[us]: *Deus,* ait, *omnia in omnibus est, ut Ens[58] entium: ideo omnibus quoque esse regula debet intima.
S. Greg[orius] Nyss[enus] ait: *O homo, cum amas aliqua; cur minus amabis Deum, a quo sunt omnia?*
Si amas datum, et minus bonum?
Summum cur non ames Bonum, et omnia Dantem?

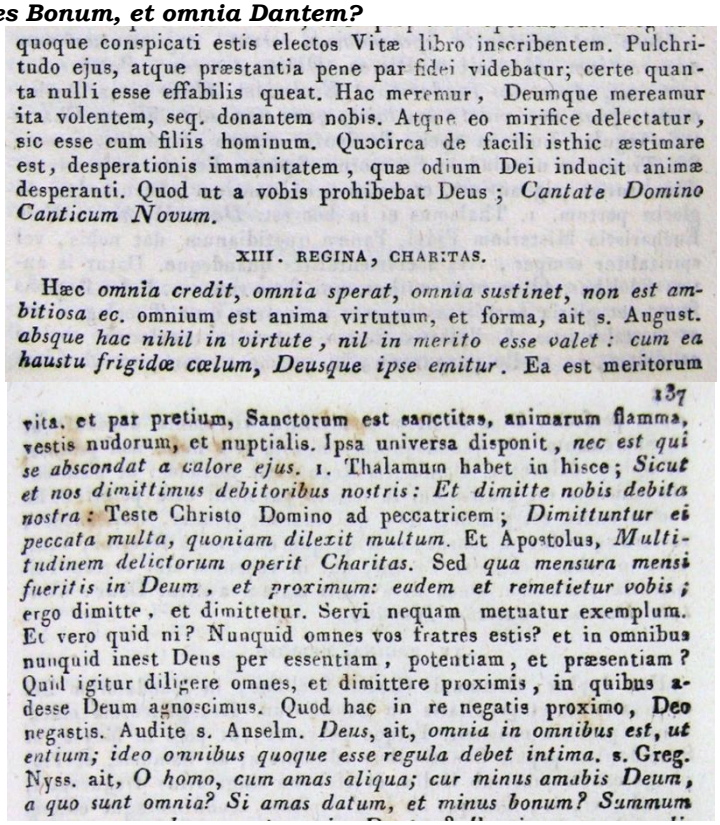
quoque conspicati estis electos Vitæ libro inscribentem. Pulchritudo ejus, atque præstantia pene par fidei videbatur; certe quanta nulli esse effabilis queat. Hac meremur, Deumque mereamur ita volentem, seq. donantem nobis. Atque eo mirifice delectatur, sic esse cum filiis hominum. Quocirca de facili isthic æstimare est, desperationis immanitatem, quæ odium Dei inducit animæ desperanti. Quod ut a vobis prohibebat Deus; *Cantate Domino Canticum Novum.*

XIII. REGINA, CHARITAS.

Hæc *omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet, non est ambitiosa ec.* omnium est anima virtutum, et forma, ait s. August. *absque hac nihil in virtute, nil in merito esse valet: cum ea haustu frigidæ cœlum, Deusque ipse emitur.* Ea est meritorum

137

vita, et par pretium, Sanctorum est sanctitas, animarum flamma, vestis nudorum, et nuptialis. Ipsa universa disponit, *nec est qui se abscondat a calore ejus.* 1. Thalamum habet in hisce; *Sicut et nos dimittimus debitoribus nostris: Et dimitte nobis debita nostra:* Teste Christo Domino ad peccatricem; *Dimittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum.* Et Apostolus, *Multitudinem delictorum operit Charitas.* Sed *qua mensura mensi fueritis in Deum, et proximum: eadem et remetietur vobis;* ergo dimitte, et dimittetur. Servi nequam metuatur exemplum. Et vero quid ni? Nunquid omnes vos fratres estis? et in omnibus nunquid inest Deus per essentiam, potentiam, et præsentiam? Quid igitur diligere omnes, et dimittere proximis, in quibus adesse Deum agnoscimus. Quod hac in re negatis proximo, Deo negastis. Audite s. Anselm. *Deus,* ait, *omnia in omnibus est, ut entium; ideo omnibus quoque esse regula debet intima.* s. Greg. Nyss. ait, *O homo, cum amas aliqua; cur minus amabis Deum, a quo sunt omnia? Si amas datum, et minus bonum? Summum*

---

[51] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "ishinc".**
[52] **W wydaniu z 1691 roku brakuje słów: "Sicut, et nos dimittimus debitoribus nostris".**
[53] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "Domino".**
[54] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "peccata".**
[55] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: "et".**
[56] **W wydaniu z 1847 roku występuje: "dimittite".**
[57] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "abesse" (być daleko): w tym przypadku zdanie należałoby przetłumaczyć: „w którym rozpoznajemy (choćby w sposób niejasny) Boga".**
[58] **W wydaniu z 1647 roku brakuje: "Ens", obecne w wydaniu z 1691 roku.**

Jej Piękno i Urok wydawały się niemal dorównywać (Królowej Wierze), przewyższając wszystko, co człowiek zdołałby wypowiedzieć.

Przez (Nadzieję) zdobywamy i zdobędziemy Boga, który tak postanowił i daje nam samego siebie. Dlatego (Nadzieja) w przedziwny sposób raduje się, przebywając pośród synów ludzkich.

Stąd łatwo można pojąć, jak straszliwym złem jest rozpacz, która prowadzi duszę człowieka do nienawiści wobec Boga.

Aby Bóg zawsze trzymał od was z dala (rozpacz), „*Śpiewajcie Panu pieśń nową*".

XIII. KRÓLOWA MIŁOŚĆ

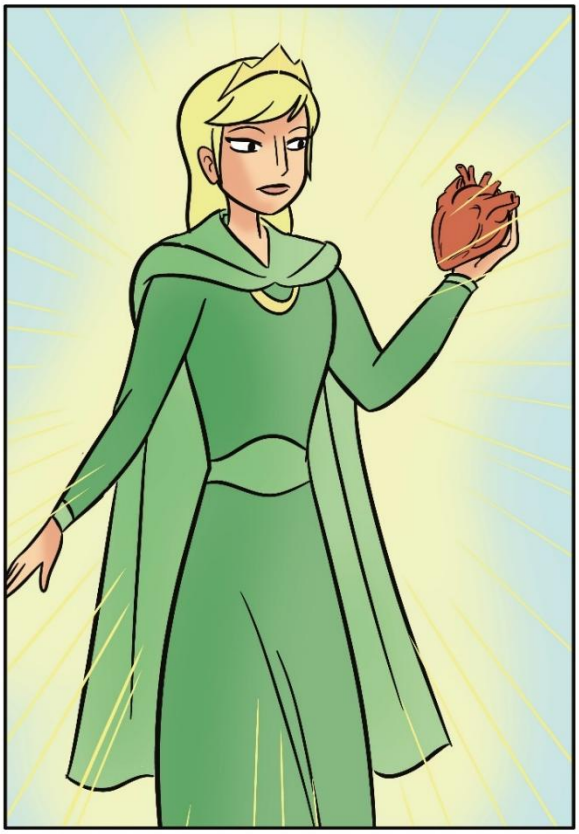

Miłość „wszystkiemu wierzy, we wszystkim pokłada nadzieję, wszystko znosi, nie szuka swego..." (por. 1 Kor 13,7).

(Miłość) jest duszą i formą wszystkich cnót – mówi św. Augustyn. Bez niej cnoty i zasługi nie mają żadnej wartości. Dzięki niej nawet kubek zimnej wody podany bliźniemu zdobywa Niebo i samego Boga (por. Mt 10,42).

Jest ona życiem wszelkich zasług i ich sprawiedliwą nagrodą; świętością świętych, ogniem dusz, szatą dla nagich i szatą godową.

Ona porządkuje wszystkie rzeczy i nikt nie może ukryć się przed płomieniem Jej Miłości.

1. Jej Mieszkaniem (w modlitwie Ojcze nasz) są słowa: „Et dimitte nobis debita nostra, sicut et nos dimittimus debitoribus nostris" („I odpuść nam nasze winy, jako i my odpuszczamy naszym winowajcom").

Jak sam Chrystus powiedział do grzesznicy (św. Marii Magdaleny): „Odpuszczone są jej liczne grzechy, ponieważ bardzo umiłowała" (Łk 7,47).

A Apostoł św. Piotr naucza: „Miłość zakrywa mnóstwo grzechów" (1 P 4,8).

Jednakże: „Jaką miarą mierzycie wobec Boga i bliźniego, taką i wam odmierzą" (por. Mt 7,2). Dlatego przebaczajcie, a i wam będzie przebaczone (por. Łk 6,37).

Niech budzi lęk przykład złego sługi (por. Mt 18,32).

Czyż jednak nie jest prawdą, że wszyscy jesteśmy braćmi?

Czy Bóg nie jest obecny we wszystkich przez swoją istotę, moc i obecność?

Dlaczego więc nie chcemy miłować wszystkich i przebaczać bliźniemu, w którym obecny jest Bóg? To, czego w jakiejkolwiek sytuacji odmawiacie bliźniemu, odmawiacie samemu Bogu.

Posłuchajcie św. Anzelma, który mówi: „Bóg jest wszystkim we wszystkich, ponieważ jest Istnieniem wszystkich bytów; dlatego właśnie ta prawda powinna być dla wszystkich podstawową zasadą."

Święty Grzegorz z Nyssy zaś mówi: „Człowieku, skoro kochasz cokolwiek, dlaczego miałbyś mniej miłować Boga, od którego wszystko pochodzi? Jak to możliwe, że kochasz dar, a mniej niż bogactwo samego Dawcę? Dlaczego nie miłujesz Najwyższego Dobra, które obdarza wszystkim?"

Proximum quoque diliges, ut te ipsum[59]***: quia*** **ait S. Greg[orius],** ***ejusdem est naturae tecum; ejusdem gloriae particeps, et unum ens tecum in Deo, in quo vivimus, movemur et sumus.***

2. ***Vidistis hanc Reginam tricoronem: ob tres dilectionis modos; Dei, sui, proximi.***

In vestitu deaurato quasi flammas jacente: est enim ignis, **ait S. Greg[orius],** ***Divinae Dilectionis: omnium opitulatricem, ut sui X Domicellis circumlatam***[60]***.***

3. ***Pulchritudo ejus, et pretium aestimari non possunt; nisi inde, quod*** **S. Maximus ait:** ***Amor Charitatis est Amor Divinitatis Increatae.***

Quo immensior est amissae Charitatis jactura, laethali[61] ***admissa***[62] ***peccato.***

Dicis: ista in anima nec visu, nec sensu percipio.

Nec cor, inquam, vides, nec animam sentis, etsi per ipsam sentias: vere tamen ipsam in te habes.

Atque ut vere diligatis in Charitate Perfecta: **Cantate Domino Canticum Novum.**

XIV. REGINA, POENITENTIA.

Haec est dolor voluntate susceptus satisfaciendi pro peccatis, et porro cavendi peccata.

Atque ita est ruina vitiorum, reparatio virtutum, confusio daemonum, laetitia Angelorum, et mundi medicina.

Etsi, ait **S. Greg[orius] Naz[anzienus],** ***caeterae Virtutes sint hominibus amabiles: at ista peccatoribus est amabilior.***

1. ***Thalamus est illi in hoc: ET NE NOS INDUCAS IN TENTATIONEM.***

Nam, **ait S. Hieron[ymus],** ***per poenitentiam a tentationibus liberamur daemonis, mundi, et carnis.***

2. ***Vidistis eam triplici corona venerandam: ob tres ejus partes: cum veste omni colori***[63]***; quod Poenitentia omnes habeat comites virtutes.***

Sinistra flagellum gerentem, idque floribus coronatum, dextera pateram suavissimi liquoris: quo poenitentibus propinato eorum deformitas omnis in admirandam formae gratiae[64] ***vertebatur.***

Sane Deo tantum inest odium peccati, ut, si foret possibile, ad illud ex anima hominis elidendum, etiam mortem ipse subire nil dubitaret.

cur non ames bonum, et omnia Dantem? Proximum quoque diliges, ut te ipsum; Quia ait s. Greg. *ejusdem est naturæ tecum; ejusdem gloriæ particeps, et unum ens tecum in Deo, in quo vivimus, movemur, et sumus.* 2. Vidistis hanc Reginam tricoronem; ob tres dilectionis modos; Dei, Sui, Proximi. In vestitu deaurato quasi flammas jacente; est enim ignis, ait s. Greg. divinæ dilectionis: omnium opitulatricem, ut sui X. domicellis circumlatam. 3. Pulchritudo ejus, et pretium æstimari non possunt, nisi inde, quod s. Maximus ait; *Amor charitatis est amor divinitatis increatæ.* Quo immensior est amissæ charitatis jactura, læthali admissa peccato. Dicis; ista in anima nec visu, neo sensu percipio. Nec cor, inquam, vides, nec animam sentis, etsi per ipsam sentias vere tamen ipsam in te habes. Atque ut vere diligatis in charitate perfecta: *Cantate Domino Canticum Novum.*

XIV. REGINA, POENITENTIA.

Hæc est dolor voluntate susceptus satisfaciendi pro peccatis, et porro cavendi peccata. Atq. ita est ruina vitiorum, reparatio virtutum, confusio dœmonum, lætitia Angelorum, et mundi medicina. *Etsi* ait s. Greg. Naz. *cœteræ virtutes sint hominibus amabiles;* at ista peccatoribus est amabilior. 1. Thalamus est illi in hoc; *Et ne nos inducas in tentationem.* Nam ait s. Hieron. *Per pœnitentiam a tentationibus liberamur dœmonis, mundi, et carnis.* Vidistis eam triplici corona venerandam: ob tres ejus partes; cum veste omni colori; quod Pœnitentia omnes habeat comites virtutes. Sinistra flagellum gerentem, idque floribus coronatum, dextera pateram suavissimi liquoris; quo pœnitentibus propinato eorum deformitas omnis in admirandam formæ gratiæ vertebatur. Sane Deo tantum inest odium peccati, ut si foret possibile, ad illud ex anima hominis elidendum, etiam mortem ipse subire nil dubitaret. Quod cum non possit per se, id in assumpta natura hu-

---

[59] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "teipsum".**
[60] **W wydaniu z 1691 roku występuje odpowiednik: "circumdatam".**
[61] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "lethali".**
[62] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "admisso".**
[63] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "omnicolori".**
[64] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "gratiam".**

Święty Grzegorz mówi: „Będziesz miłował także bliźniego jak siebie samego, ponieważ ma on tę samą co ty naturę, jest powołany do tej samej chwały i jest, podobnie jak ty, bytem istniejącym w Bogu, w którym żyjemy, poruszamy się i jesteśmy."

2. Widzieliście Królową (Miłość) z trzema koronami, oznaczającymi trzy rodzaje miłości: ku Bogu, ku samemu sobie oraz ku bliźniemu. (Królowa Miłość) odziana była w złotą, płomienistą szatę, gdyż – jak mówi św. Grzegorz – jest Ona ogniem Bożej Miłości.

Była wspomożycielką wszystkich, a otaczało Ją dziesięć Dam Dworu.

3. Jej piękna i Jej godności nie sposób zmierzyć, chyba tylko słowami św. Maksyma:

„Miłość jest miłością samego Boga Niestworzonego."

Jakże ogromna jest strata, gdy przez grzech śmiertelny traci się Miłość!

Możesz powiedzieć: „Tego wszystkiego nie dostrzegam w duszy ani wzrokiem, ani zmysłami."

Odpowiadam: Także własnego serca nie widzisz, ani duszy nie odczuwasz zmysłami, chociaż to właśnie za jej pośrednictwem doznajesz wszelkich odczuć. Podobnie jest z Miłością, która naprawdę mieszka w tobie.

Abyście więc miłowali prawdziwie i trwali w doskonałej Miłości, „*Śpiewajcie Panu pieśń nową*."

XIV. KRÓLOWA POKUTY

(Królowa Pokuty) jest bólem przyjętym z wolą wynagrodzenia za popełnione grzechy oraz z postanowieniem czuwania, aby unikać grzechów w przyszłości.

Dlatego (Pokuta) jest zagładą występków, odnowieniem cnót, utrapieniem demonów, radością aniołów i lekarstwem dla świata.

Święty Grzegorz z Nazjanzu mówi:

„Choć ludzie miłują wszystkie cnoty, to jednak (Pokuta) jest cnotą najbardziej umiłowaną przez grzeszników."

1. Jej Mieszkaniem (w modlitwie Ojcze nasz) są słowa:

„Et ne nos inducas in tentationem" („I nie wódź nas na pokuszenie").

Albowiem – jak mówi św. Hieronim –

„Przez Pokutę zostajemy uwolnieni od pokus diabła, świata i ciała."

2. Widzieliście Ją majestatyczną, z potrójną koroną, oznaczającą Jej potrójną walkę przeciw szatanowi, światu i ciału.

Odziana była w szatę wszystkich barw, ponieważ Pokucie towarzyszą wszystkie cnoty.

W lewej ręce trzymała bicz, ozdobiony kwiatami, a w prawej kielich najsłodszego napoju. Gdy podawała go pokutującym do picia, wszelka ich brzydota przemieniała się w przedziwne piękno niebieskie.

Zaprawdę, Bóg żywi tak wielką nienawiść do grzechu, że gdyby było możliwe usunąć grzech z duszy człowieka, gotów byłby nawet ponownie ponieść śmierć, aby tego dokonać.

Quod cum non possit per se, id in assumpta Natura Humana perfecit.

Hinc fidelium poenitentiae vis omnis dimanat: ut in Sacramento, aut quandoque etiam voto solo nullo non peccata, ut nubes, deleantur.

Omnis vis Regum est Fortunae: at poenitentiae efficacia est gratiae, cui in natura par nihil esse potest.

3. ***Es tamen exosa est plurimis iis, qui oderunt jejunia, confessiones, scelerumque fugam consuetorum; quique cum male facerint, exultant in rebus pessimis.***

Vae his, qui in venenum sibi vertunt Poenitentiae remedium!

Quod ut a vobis[65] malum avertat Deus: **Cantate Domino Canticum Novum.**

XV. REGINA, RELIGIO.

Haec duplex: communis Christi fidelibus, in Mandatorum Dei observatione; et peculiaris, in Consiliorum Evangelicorum observantia professa consistit.

Estque pervetus: ut pote in Moyse, et Sacerdotibus populo Sanctioribus adumbrata; ab Samuele, et Prophetis continuata; sub Helia, et Helisaeo singularius frequentata, et culta viguit; denique ab JESU perfecta, confirmataque afflorescere gloriose cepit[66]; nec alia fuit altior unquam Religio ea, quam Christus et Apostoli duxerunt in humanis.

A qua quidem illa Christianorum communis, haud parvo abest intervallo.

Quantum scil[icet], afferre discrimen vitae potest, ac solet professa in rerum communicat[67] Paupertas, Obedientia perfecta, et integra Castitas, quam illa Communis esse omnium debet; tam haec paucorum esse dumtaxat[68] potest; ob eminentes ejusdem Excellentias.

Quas numero quindecim Reginarum vobis item quindenas recensebo.

Haec unita enim quintadecima, suprema caeterarum, in sese harum continet perfectiones: quas insuper peculiari sua, velut coronide, augustius condecorat.

bitaret. Quod cum non possit per se, id in assumpta natura hu-

138

mana perfecit. Hinc fidelium pœnitentiæ vis omnis dimanat: ut in Sacramento, aut quandoque etiam voto solo nullo non peccata, ut nubes, deleantur. Omnis vis Regum est fortunæ: at pœnitentiæ efficacia est gratiæ, cui in natura par nihil esse potest. 3. Ea tamen exosa est plurimis iis, qui oderunt jejunia, confessiones, scelerumque fugam consuetorum quique cum male fecerint, exultant in rebus pessimis. Væ his, qui in venenum sibi vertunt Pœnitentiæ remedium. Quod ut a vobis malum avertat Deus: *Cantate Domino Canticum Novum.*

XV. REGINA, RELIGIO.

Hæc duplex; Communis Christi fidelibus, in Mandatorum Dei observatione; et peculiaris in Consiliorum Evangelicorum observantia professa consistit. Estque pervetus, ut pote in Moyse, et Sacerdotibus populo Sanctioribus adumbrata; ab Samuele, et Prophetis continuata; sub Helia, et Helisæo singularius frequentata, et culta viguit; Denique ab Jesu perfecta, confirmataque efflorescere gloriose cepit; nec alia fuit altior unquam Religio ea, quam Christus, et Apostoli duxerunt in humanis. A qua quidem illa Christianorum communis, haud parvo abest intervallo. Quantum sc. afferre discrimen vitæ potest, ac solet professa in rerum communicat Paupertas, Obedientia perfecta, et integra Castitas, quam illa communis esse omnium debet; tam hæc paucorum esse dumtaxat potest; ob eminentes ejusdem excellentias. Quas numero quindecim Reginarum vobis item quindenas recensebo. Hæc unita enim quintadecima, suprema cæterarum, in sese harum continet perfectiones; quas insuper peculiari sua, velut coronide, augustius condecorat. Sunt autem istæ.

---

[65] W wydaniu z 1691 roku występuje: "nobis" (nas).
[66] W wydaniu z 1691 roku występuje: "coepit".
[67] W wydaniu z 1691 roku występuje: "communitate" (wspólnie).
[68] W wydaniu z 1691 roku występuje: "duntaxat".

Lecz ponieważ nie było to możliwe samo w sobie, Bóg dokonał tego, przyjmując naturę ludzką w Chrystusie.

Z ludzkiej natury Chrystusa wypływa cała moc Pokuty dla wiernych – czy to w sakramencie Pokuty i Pojednania, czy też przynajmniej wtedy, gdy człowiek wzbudzi akt doskonałego żalu za grzechy[69], wówczas grzechy zostają usunięte jak obłoki.

Cała potęga królów opiera się na pomyślności, natomiast cała moc Pokuty opiera się na skuteczności łaski Bożej, której nic w całym porządku natury nie może dorównać.

3. Mimo to (Pokuta) jest znienawidzona przez bardzo wielu, którzy nie cierpią postów, spowiedzi ani unikania grzechów, do których przywykli, lecz znajdują upodobanie w tym, co najgorsze.

Biada im, bo lekarstwo, jakim jest Pokuta, zamieniają dla samych siebie w truciznę.

Aby Bóg zachował was od tego nieszczęścia, „*Śpiewajcie Panu pieśń nową*."

XV. KRÓLOWA RELIGII

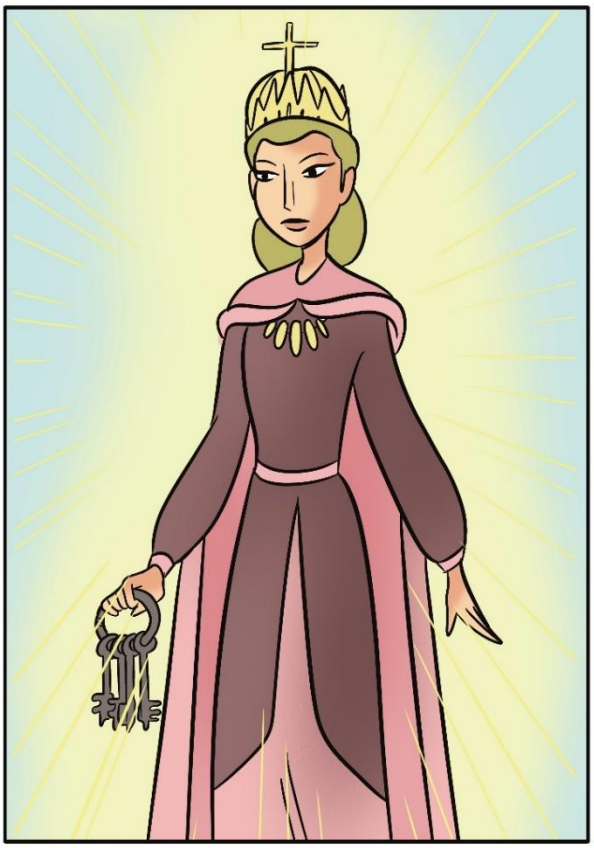

Królowa Religii występuje w dwóch postaciach: religia wspólna wszystkim wiernym Chrystusa, polegająca na zachowywaniu Bożych przykazań, oraz religia szczególna, polegająca na profesji i zachowywaniu rad ewangelicznych.

Jest ona bardzo starożytna. Jej zarys został ukazany już w Mojżeszu oraz w świętych kapłanach Izraela, którzy przekazywali ją ludowi. Była następnie kontynuowana przez Samuela i proroków, szczególnie rozwinięta za Eliasza i Elizeusza, którzy odnowili jej kult, a wreszcie udoskonalona i utwierdzona przez Jezusa Chrystusa. Od tego czasu rozkwitła w całej swojej chwale i nigdy nie było wyższej formy życia religijnego niż ta, którą Chrystus i Apostołowie ustanowili pośród ludzi.

Religia wspólna wszystkim chrześcijanom różni się jednak od życia zakonnego. Tym, co w sposób szczególny odróżnia ten stan życia, jest profesja trzech rad ewangelicznych: ubóstwa, doskonałego posłuszeństwa oraz pełnej czystości. To właśnie one odróżniają życie zakonne od religii wspólnej wszystkim wiernym. Dlatego też życie zakonne przeznaczone jest jedynie dla nielicznych, ze względu na jego wyjątkowe wymagania i przywileje.

Przedstawię wam teraz piętnaście jego doskonałości, odpowiadających liczbie piętnastu Królowych.

Życie Zakonne jest piętnastą Królową. Przewyższa godnością wszystkie pozostałe, zawiera w sobie doskonałości wszystkich innych (Królowych) i wznosi się nad nimi z wielkim majestatem niczym szczyt jaśniejący blaskiem.

---

[69]Dosłownie: „szczególne, niemałe pragnienie"

KRÓLOWE CNÓT W BAZYLICE WATYKAŃSKIEJ

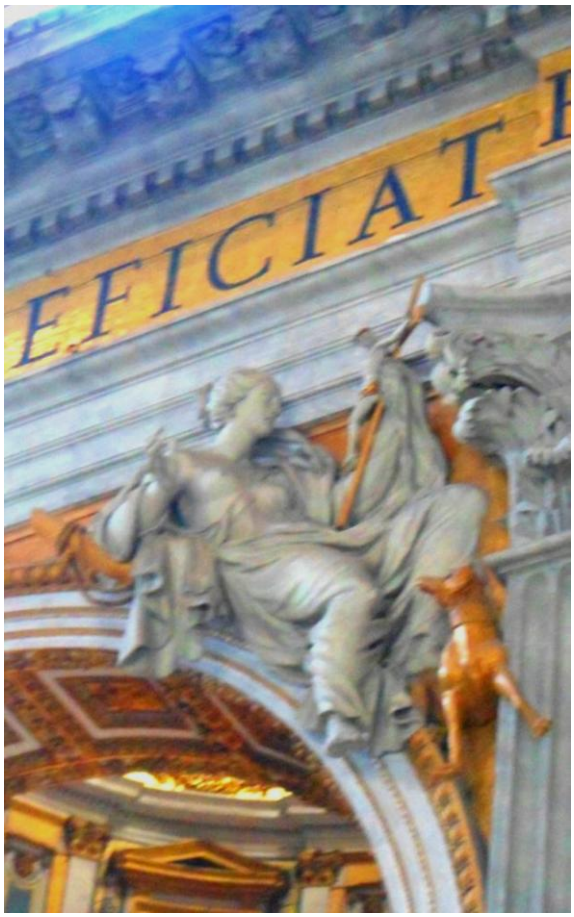

KRÓLOWA POKORY

KRÓLOWA PRZYJAŹNI

KRÓLOWA RADOŚCI DUCHOWEJ

KRÓLOWA CIERPLIWOŚCI

KRÓLOWA MIŁOSIERDZIA

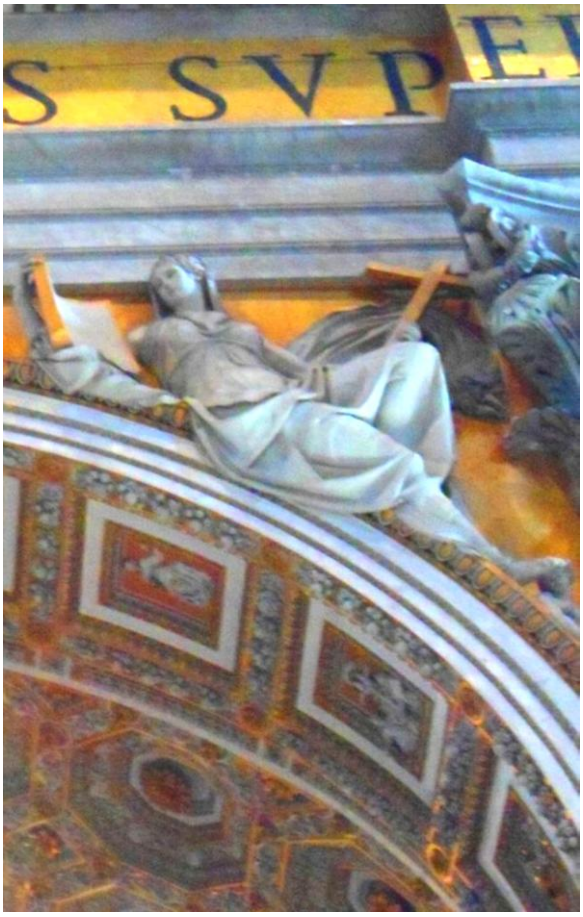

KRÓLOWA WSTRZEMIĘŹLIWOŚCI

KRÓLOWA CZYSTOŚCI

KRÓLOWA ROZTROPNOŚCI

KRÓLOWA SPRAWIEDLIWOŚCI

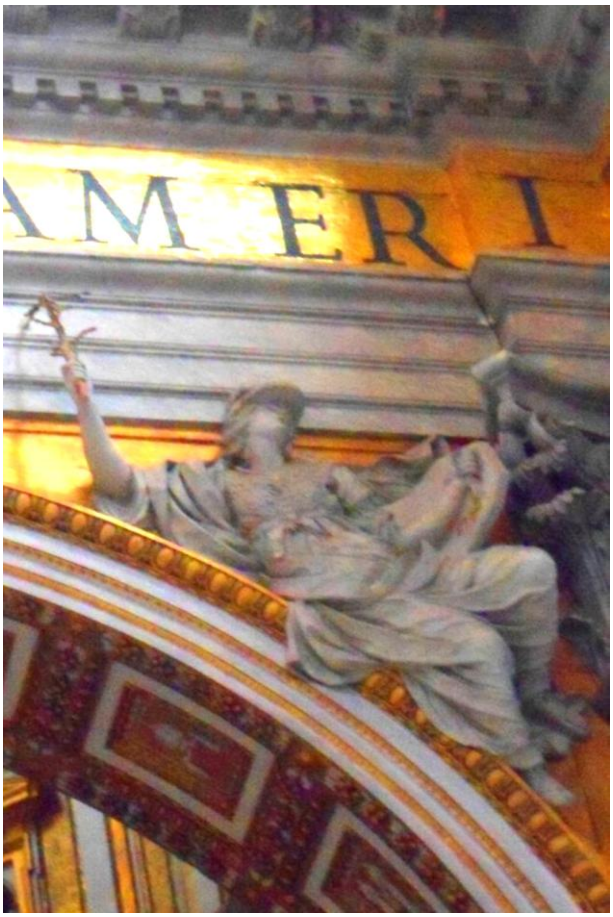

KRÓLOWA MĘSTWA

KRÓLOWA WIARY

KRÓLOWA NADZIEI

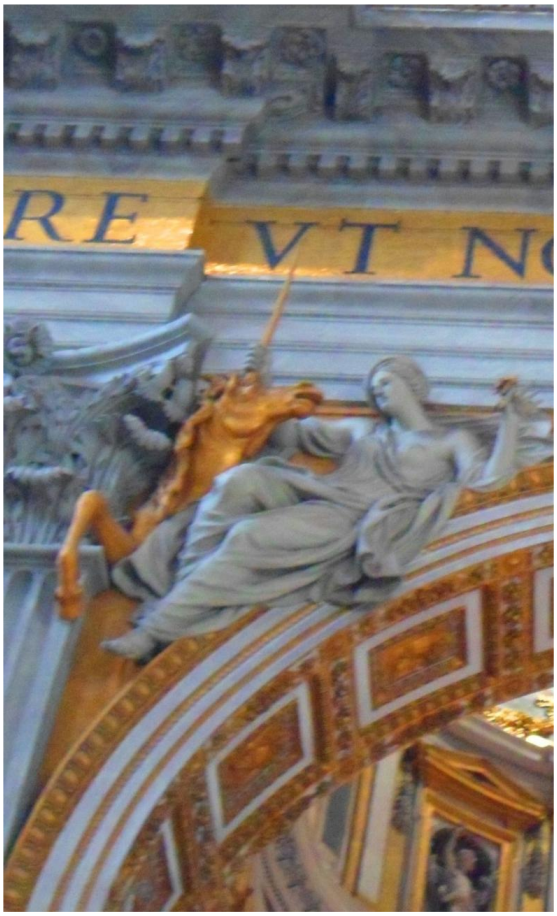

KRÓLOWA MIŁOŚCI **KRÓLOWA POKUTA**

KRÓLOWA RELIGIA

Sunt autem istae.

I. Quinquagenae:

1.[70] Excellentia summae perfectionis in Religione est: Incipientium Dispositio ad perfectionem.
2. Proficientium Continuatio.
3. Majorum exemplum, et ordinatio ad minores informandos.
4. Malorum exclusio.
5. Vitae puritas securior.

II. Quinquag[enae]:

6. Vitae contemplativae commoditas, et perfectio clarior.
7. Contemptus mundi absolutior.
8. Debellatio et depulsio daemonis fortior.
9. Corporis mortificatio, et immolatio perfectior.
10. Fervor Ordinis devotior.

III. Quinquag[enae]:

11. Conversatio fratrum Sanctior, et quasi Angelica.
12. Poenitentiae austeritas ordinatior et durabilior.
13. Hominis totius sacrificatio, quoad judicium, et voluntatem, et facultatem plenior.
14. Voluntatis abnegatio pene infinita.
Nam, et pro objecto habet infinitum quasi bonum, quod, si fieri posset, semper vellet.
Potest enim bona infinita nolle, aut velle, tanquam libera: sed habere, vel persequi non potest.
15. Habendi quodcumque[71] renunciatio facta in manus Domini proprii, scil[icet] Dei, ut ad unum omnia redeant, unde promanant, juxta illud: Qui non renunciaverit[72] omnibus, quae possidet, non potest meus esse discipulus.

Atque ex dictis quindecim, liquido patet discrimen inter Religionem specialiter Apostolicam, et communiter Christianam.

Velle affirmare; hanc illi parem esse perfectionem, aut superiorem: manifesta est haeresis.

Religiosi enim Deo reddunt omnia universim, seculares vero tantum hoc vel illud, pro libito suo.

Quin, et Episcopi tametsi in altiore sint perfectione Potestatis: non tamen in majore Virtutis, quam Religiosi; et id saepe, etsi non semper.

1. *Thalamus Religionis[73] est in isto: SED LIBERA NOS A MALO. AMEN.*

Et recte.

stius condecorat. Sunt autem istæ.

I. *Quinquagenae.* 1. Excellentia summæ perfectionis in Religione est: Incipientium Dispositio ad perfectionem. 2. Proficientium Continuatio. 3. Majorum exemplum, et ordinatio ad minores informandos. 4. Malorum exclusio. 5. Vitæ puritas securior.

II. *Quinquag.* 6. Vitæ contemplativæ commoditas, et perfectio clarior. 7. Contemptus mundi absolutior. 8. Debellatio, et depulsio dœmonis fortior. 9. Corporis mortificatio, et immolatio perfectior. 10. Fervor Ordinis devotior.

III. *Quinquag.* 11. Conversatio fratrum Sanctior, et quasi Angelica. 12. Pœnitentiæ austeritas ordinatior, et durabilior. 13. Hominis totius sacrificatio, quoad judicium, et voluntatem, et facultatem plenior. 14. Voluntatis abnegatio pene infinita. Nam, et pro objecto habet infinitum quasi bonum, quod, si fieri posset, semper vellet. Potest enim bona infinita nolle, aut velle, tanquam libera; sed habere, vel persequi non potest. 15. Habendi quodcumque renunciatio facta in manus Domini proprii, sc. Dei, ut ad unum omnia redeant, unde promanant juxta illud; *Qui non renunciaverit omnibus, quae possidet, non potest meus esse discipulus.* Atque ex dictis quindecim, liquido patet discrimen inter Religionem specialiter Apostolicam, et communiter Christianam. Velle

139

affirmare; hanc illi parem esse perfectionem, aut superiorem; manifesta est hæresis. Religiosi enim Deo reddunt omnia universim, seculares vero tantum hoc, vel illud, pro libito suo. Quin, et Episcopi tametsi in altiore sint perfectione Potestatis; non tamen in majore Virtutis, quam Religiosi; et id sæpe, etsi non semper. 1. Thalamus Religionis est in isto; *Sed libera nos a malo. Amen.* Et recte. Quia Religio, juxta Aug. *sic religat ad bonum: ut*

---

[70] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "prima".**
[71] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "quodcunque".**
[72] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "renuntiaverit".**
[73] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Religioni".**

(Jej) doskonałości są następujące:

Pierwsza Pięćdziesiątka

1. **Szczytem najwyższej doskonałości w życiu zakonnym jest dla początkującego gotowość do dążenia ku doskonałości.**
2. **Dla czyniącego postępy – wytrwałość.**
3. **Dla wszystkich – przykład największych, a dla wielkich – gotowość uczenia się od najmniejszych.**
4. **Unikanie ludzi złych.**
5. **Jak najwierniejsze zachowanie czystości życia.**

Druga Pięćdziesiątka

6. **Uprzywilejowana i wzniosła doskonałość życia kontemplacyjnego.**
7. **Najdoskonalsza pogarda dla świata.**
8. **Oddalenie i wypędzenie bardzo potężnego złego ducha.**
9. **Jak najdoskonalsze umartwienie i ofiarowanie własnego ciała.**
10. **Najgorliwsza pobożność w przeżywaniu charyzmatu własnego Zakonu.**

Trzecia Pięćdziesiątka

11. **Święta i niemal anielska zażyłość ze współbraćmi.**
12. **Surowość pokuty, wiernie i niezmiennie zachowywanej według reguły.**
13. **Całkowite złożenie w ofierze własnego człowieczeństwa – w odniesieniu do własnego sądu, własnej woli i własnej możności działania.**
14. **Niemal nieskończone zaparcie się własnej woli. Albowiem (wola) dąży do dobra niemal nieskończonego i gdyby mogła je osiągnąć, pragnęłaby posiadać je na zawsze.**

15. (Wola) może zatem chcieć lub nie chcieć dóbr nieskończonych; jako wolna może również wybrać, aby ich nie posiadać ani do nich nie dążyć.

Wyrzeczenie się wszelkiego posiadania, dokonane w ręce własnego Biskupa, to znaczy wobec Boga, aby wszystko powróciło do Tego Jednego, od którego wszystko pochodzi, zgodnie ze słowami Chrystusa:

„Kto nie wyrzeka się wszystkiego, co posiada, nie może być moim uczniem" (Łk 14,33).

Na tych piętnastu, wyżej wymienionych, prerogatywach opiera się różnica między szczególnym życiem apostolskim a powszechnym życiem chrześcijańskim. Jawną herezją jest twierdzić, że (życie chrześcijańskie wspólne wszystkim wiernym) posiada tę samą doskonałość lub nawet przewyższa (życie zakonne).

Zakonnicy bowiem oddają Bogu wszystko bez wyjątku, podczas gdy ludzie żyjący w świecie ofiarują Mu jedynie to lub owo, według własnego uznania.

Również biskupi, chociaż posiadają wyższą doskonałość władzy, nie zawsze posiadają większą doskonałość cnoty niż zakonnicy – zdarza się to często, lecz nie zawsze.

1. Mieszkaniem (Życia Zakonnego) (w modlitwie Ojcze nasz) są słowa:

„Sed libera nos a malo. Amen" („Ale nas zbaw ode Złego. Amen.")

I słusznie.

Quia Religio, juxta* Aug[ustinus], *sic religat ad bonum: ut solvat ab omni malo: sicut*[74] *unit Deo, ut solvat*[75] *a mundo; sic privat sensu proprio, ut donet hominem angelico.

Adeo etiam, ait* S. Hieron[ymus], *tenent homines in terris cum difficultate summa; quod in Coelis Angeli cum facilitate.

2. ***Duo autem in Religione eminent eximia.***

Prius, quod actus ejus sit, offerre Deo Latriam: quo omnes transcendit morales Virtutes.

Alterum, quod Consiliorum Evangelicorum observantiam profiteatur; quod Fidei, ac Spei superaddit.

3. ***Vidistis*[76] *eam corona triplici extructam, ob tria Vota: vestitu discolorem, ob Ordinum varietatem; Dextera, Crucifixum: nam Christo concrucifixi*[77]*, et mortui mundo, sint Religiosi; Sinistra, Libellum gerebat, eo*[78] *quod Religio ad contemplationem ordinetur; sub pedibus, draconem proterebat: hoc enim Religionis est proprium, subjugare Diabolum.***

Decem ejus comites, Reginae persimiles, perfectioni advigilant Decalogi observandi.

Cum igitur Religioni, seu Christianae, seu Religiosae par nihil sit, vel in pulchiritudine formae, vel gloriae amplitudine, vel magnitudine praestantiae: omnino qui violaverint eam per Apostasiam, quod porro enormitatis*[79] *scelerum ruant; reliquum sibi non facere; nisi desperati e mortali vita sese in immortalem mortem ejecerint.

Ab istis proximo sequuntur intervallo: qui necessariam Religionis retardarint reformationem.

Tales isti existunt saevi Pharaones, et Herodes, et cum hisce sors illorum erit.

***Quorum poenis neu quando consortes involvamini:* Cantate Domino Canticum Novum.**

EPILOGUS.

Repetite nunc animis, et memoriam colligite: simul audita cum visis comparate.

Deinde nobiscum*[80] *ipsis rationes inite: actus, actaeque modum vitae ad formam et normam Reginarum harum parum perexigite*[81]*, atque tum demum, futuram providentes aeternitatem, Beatam, aut*[82] *Damnatam, vobiscum statuite.

Et recte. Quia Religio, juxta Aug. *sic religat ad bonum: ut solvat ab omni malo;* Sicut unit Deo, ut solvat a mundo; sic privat sensu proprio, ut donet hominem angelico. *Adeo etiam*, ait s. Hieron. *tenent homines in terris cum difficultate summa; quod in Cœlis Angeli cum facilitate.* 2. Duo autem in Religione eminent eximia. Prius, quod actus ejus sit, offerre Deo Latriam; quo omnes transcendit morales virtutes. Alterum, quod Consiliorum Evangelicorum observantiam profiteatur; quod Fidei, ac Spei superaddit. 3. Vidistis eam corona triplici extructam, ob tria Vota; vestitu discolorem, ob ordinum varietatem; Dextera Crucifixum; nam Christo concrucifixi, et mortui mundo, sint Religiosi; Sinistra libellum gerebat, eo quod Religio ad contemplationem ordinetur; sub pedibus draconem proterebat, hoc enim Religionis est proprium, subjugare Diabolum. Decem ejus comites, Reginæ persimiles, perfectioni advigilant Decalogi observandi.

Cum igitur Religioni, seu Christianæ, seu Religiosæ par nihil sit vel in pulchritudine formæ, vel gloriæ amplitudine, vel magnitudine præstantiæ: omnino qui violaverint eam per Apostasiam, quod porro enormitatis scelerum ruant; reliquum sibi non facere; nisi desperati e mortali vita sese in immortalem mortem ejecerint. Ab istis proximo sequuntur intervallo; qui necessariam Religionis retardarint Reformationem. Tales isti existunt sævi Pharaones, et Herodes, et cum hisce sors illorum erit. Quorum pœnis neu quando consortes involvamini; *Cantate Domino Canticum Novum.*

EPILOGUS.

Repetite nunc animis, et memoriam colligite, simul audita cum visis comparate. Deinde nobiscum ipsis rationes inite: actus, actæque modum vitæ ad formam, et normam Reginarum harum parum perexigite, atque tum demum, futuram providentes æternitatem, Beatam, aut Damnatam vobiscum statuite.

---

[74] W wydaniu z 1691 roku występuje: "sic".

[75] W wydaniu z 1691 roku występuje odpowiednik: "dissolvat".

[76] Słowo w tekście z 1691 roku jest zniekształcone i nieczytelne.

[77] W wydaniu z 1691 roku zamiast: "nam Christo concrucifixi", W wydaniu z 1847 roku występuje: "quod a Christo crucifixi" (ponieważ zostali ukrzyżowani dla Chrystusa).

[78] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "eo".

[79] W wydaniu z 1691 roku występuje: "in enormitatem".

[80] Z kontekstu wynika, że najprawdopodobniej jest to błąd drukarski zamiast: „vobiscum".

[81] W wydaniu z 1691 roku, zamiast „parum perexigite" z wydania z 1691 roku, występuje poprawnie: „parumper exigite" („oceńcie w krótkim czasie").

[82] W wydaniu z 1691 roku występuje: "ac" (i).

„Życie zakonne – mówi św. Augustyn – tak mocno wiąże człowieka z dobrem, że uwalnia go od wszelkiego zła; jednoczy go z Bogiem, wyzwalając zarazem od świata; wyzbywa go własnego sposobu myślenia i obdarza go sposobem myślenia właściwym aniołom."

Święty Hieronim mówi: „To bowiem, co ludzie na ziemi osiągają z największym trudem, aniołowie w niebie posiadają z łatwością."

2. W życiu zakonnym istnieją dwa najwyższe szczyty doskonałości.

Pierwszym z nich jest akt oddawania Bogu kultu, który przewyższa wszystkie cnoty moralne.

Drugim jest profesja i zachowywanie rad ewangelicznych, która udoskonala Wiarę i Nadzieję.

3. Widzieliście Królową (Życie Zakonne) ozdobioną potrójną koroną, oznaczającą trzy śluby zakonne, oraz odzianą w wielobarwną szatę, symbolizującą różnorodność zakonów.

W prawej ręce trzymała Krucyfiks, ponieważ zakonnicy są ukrzyżowani z Chrystusem i umarli dla świata.

W lewej ręce niosła małą księgę modlitw, gdyż życie zakonne jest skierowane ku modlitwie kontemplacyjnej.

Pod Jej stopami leżał podeptany smok, ponieważ zadaniem życia zakonnego jest zwyciężanie diabła.

Towarzyszące Jej dziesięć Dam Dworu, bardzo podobnych do Królowej (Życia Zakonnego), czuwa nad tym, aby Dekalog był zachowywany w całej swojej doskonałości.

Ponieważ nie ma nic, co mogłoby się równać z religią chrześcijańską ani z życiem zakonnym – ani pod względem piękna jego formy, ani wielkości jego chwały, ani potęgi jego skuteczności – dlatego ci, którzy dopuścili się apostazji, przekraczają miarę wszelkich grzechów. Nie pozostaje im nic innego, jak w rozpaczy przejść ze śmierci doczesnej do śmierci wiecznej.

Tuż za nimi idą ci, którzy nieustannie odkładali konieczną odnowę własnego życia zakonnego.

Są oni podobni do okrutnych Faraonów i Herodów, a ich los będzie taki sam.

Aby i nas nie dosięgła kiedyś ich kara, „Śpiewajcie Panu pieśń nową."

EPILOG

Powróćcie teraz myślą do tego widzenia i odtwórzcie je w pamięci, zestawiając to, co usłyszeliście, z tym, co ujrzeliście.

Następnie zastanówcie się nad tym w swoim sercu: choć przez krótki czas starajcie się naśladować gesty, czyny i sposób życia tych Królowych, według ich wzoru i przykładu.

Dopiero wtedy, mając przed oczyma własną przyszłą wieczność, dokonajcie wyboru między wiecznym szczęściem a wiecznym potępieniem.

Equidem in praesens illud commendo,* Psalterium *inquam* Christi *ac* Mariae: *cujus quindenas Orationes Dominicas Reginae totidem: quindecies vero denae Domicellae Angelicas Salutationes C. et L. designabant: queis justum completur* Psalterium: *in quo quia sanctissima sunt omnia, et verba, et significata; Reginis illis suum quoddam Augustissimum, dignissimumque a Deo positum esse Palatium est existimandum.

Verum enimvero istud vos monitos etiam, atque etiam velim, nihil hic de Reginis, carumque comitatu, humanum cogitetis, inane nihil, aut confictum.

Quod facilius equidem pateret[83]: si eadem ex me solum auditu cognovissetis.

1. ***Verum jam ipsi vestris oculis conspexistis: et eo in Divino, tremendoque Mysterio conspicati estis: in quod cadere fictio nulla, nulla suspicio potest.***

2. ***Ea quoque talia contuiti estis: quae sacra sunt, sancta sunt, planeque divina.***

3. ***Neque uno[84], aut paucis eadem sunt videri concessa: verum plusquam trecentis hic congregatis.***

4. ***Testor vestros ipsorummet animos, animorumque motus, mire laetos tristibus permistis.***

5. ***Ipsam testor summam Veritatem JESUM, in quo Mirabilia ea magna conspexistis.***

Que illa, et qualia?

Humilitatem, Pacem, Laetitiam, Spiritus[85], Patientiam, et Misericordiam.

Hic primus Reginarum chorus.

Altera in Corona stabant: Abstinentia, Continentia, Prudentia, Justitia, et Fortitudo.

Summa tenebant, Fides, Spes, Charitas, Poenitentia, et Religio sancta[86].

Quibus quid altius habet Ecclesia Dei universa?

XVI. ***Quapropter istae animis vestris altissime insideant Reginae Virtutes: earumque in*** **Psalterio** ***quotidianam recolite memoriam.***

Atque si vultis, me nunc audite.

Istud vehementer suadeo, ut dictis quisque Virtutibus dies sibi festivos decernat: quibus ordine singulas rite cultas veneretur.

Altaria quoque vel designet, aut collocet iisdem sacra, et dicata: in quibus veluti constitutas, aut erectis in statuis effigiatas menti reprehesentet.

Equidem in præsens illud commendo, Psalterium inquam Christi, ac Mariæ: cujus quindenas Orationes Dominicas Reginæ totidem: quindecies vero denæ Domicellæ Angelicas Salutationes C. et L. designabant: queis justum completur Psalterium: In quo quia sanctissima sunt omnia, et verba, et significata, Reginis illis suum quoddam Augustissimum, dignissimumque a Deo positum esse palatium est existimandum.

Verum enimvero istud vos monitos etiam, atque etiam velim, nihil hic de Reginis, earumque comitatu, humanum cogitetis, i-

140

nane nihil, aut confictum. Quod facilius equidem pateret: si eadem ex me solum auditu cognovissetis. 1. Verum jam ipsi vestris oculis conspexistis: et eo in divino, tremendoque mysterio conspicati estis: in quod cadere fictio nulla, nulla suspicio potest. 2. Ea quoque talia contuiti estis: quæ sacra sunt, sancta sunt, planeque divina. 3. Neque uno, aut paucis eadem sunt videri concessa: verum plusquam trecentis hic congregatis. 4. Testor vestros ipsorummet animos, animorumque motus, mire lætos tristibus permistis. 5. Ipsam testor summam Veritatem Jesum, in quo mirabilia ea magna conspexistis. Quæ illa, et qualia? Humilitatem, Pacem, Lætitiam, Spiritus, Patientiam, et Misericordiam. Hic primus Reginarum chorus. Altera in Corona stabant: Abstinentia, Continentia, Prudentia, Justitia, et Fortitudo. Summa tenebant, Fides, Spes, Charitas, Pœnitentia, et Religio sancta. Quibus quid altius habet Ecclesia Dei universa?

XVI. Quapropter istæ animis vestris altissime insideant Reginæ Virtutes: earumque in Psalterio quotidianam recolite memoriam. Atque si vultis, me nunc audite. Istud vehementer suadeo, ut dictis quisque virtutibus dies sibi festivos decernat: quibus ordine singulas rite cultas veneretur. Altaria quoque vel designet, aut collocet iisdem sacra, et dicata, in quibus veluti constitutas, aut erectis in statuis effigiatas menti reprehesentet. Atque Virtutes

---

[83] W wydaniu z 1691 roku występuje: „paterer" (od „patior": przyznawać, dopuszczać), podczas gdy w wydaniu z 1847 roku występuje: „pateret" (od „pateo": być jasnym, oczywistym): kontekst zdaje się przemawiać za formą „paterer".

[84] W wydaniu z 1691 roku występuje: "uni".

[85] Prawdopodobnie jest to błąd drukarski zamiast „laetitiam spiritualem".

[86] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "sancta".

Z pewnością na obecny czas polecam wam i ponownie usilnie zalecam Najśw. Różaniec Chrystusa i Maryi. W nim piętnaście modlitw „Ojcze nasz" oznacza piętnaście Królowych, natomiast sto pięćdziesiąt modlitw „Zdrowaś Maryjo" oznacza po dziesięć Dam Dworu towarzyszących każdej z piętnastu Królowych. W ten sposób słusznie dopełnia się jedna Korona Najśw. Różańca, w której zarówno słowa modlitw, jak i oznaczane przez nie rzeczy są najświętsze. Należy wierzyć, że dla tych Królowych sam Bóg przygotował swój najwspanialszy i najgodniejszy Pałac Królewski, jakim jest Korona Najśw. Różańca.

Pragnę również, abyście wiedzieli i o tym, byście nie sądzili, że te Królowe i ich orszak są jedynie ludzkim wymysłem lub wytworem wyobraźni.

Możecie się o tym przekonać tym łatwiej, niż gdybyście usłyszeli to jedynie ode mnie.

1. **Teraz bowiem sami ujrzeliście to własnymi oczami, oglądając je w Najświętszym i Boskim Sakramencie Eucharystii, gdzie nie ma miejsca ani na złudzenie, ani na podejrzenie oszustwa.**
2. **Widzieliście, że owe Królowe są święte, niebiańskie i całkowicie należą do Boga.**
3. **Nie zostało to dane do oglądania jednemu człowiekowi ani kilku osobom, lecz ponad trzystu zgromadzonym tutaj.**
4. **Na świadków przywołuję także wasze własne serca i uczucia, cudownie przeniknięte jednocześnie radością i wzruszeniem.**
5. **Wzywam również na świadka samą Najwyższą Prawdę – Jezusa obecnego w Najświętszej Hostii – w której oglądaliście te wielkie cuda.**

Jakie są te Królowe i jakie noszą imiona?

Pierwszy wieniec Królowych tworzą: Pokora, Pokój[87], Radość duchowa, Cierpliwość, Miłosierdzie. Drugi wieniec Królowych tworzą: Wstrzemięźliwość, Czystość, Roztropność, Sprawiedliwość, Męstwo. Następnie idą najwyższe Królowe cnót: Wiara, Nadzieja, Miłość, Pokuta, Święta Religia.

Jakże wielką podporą są te Królowe Cnót dla całego Kościoła Bożego!

XVI

Dlatego niech te królewskie Cnoty zostaną głęboko wyryte w waszych duszach, a ich pamięć niech będzie każdego dnia czczona podczas odmawiania Najświętszego Różańca.

A teraz, jeśli chcecie, posłuchajcie mnie.

Usilnie radzę, aby każdej z wymienionych Cnót poświęcić osobny dzień świąteczny. W tych dniach niech każda z nich będzie kolejno czczona odpowiednimi modlitwami i należnym kultem.

Niech każdy wzniesie także ołtarze ku ich czci, umieści na nich ich wizerunki oraz poświęci je tym Cnotom. Niech przedstawi je w postaci wysokich figur lub posągów, ukazanych zgodnie z ich właściwymi cechami.

---

[87] **Odpowiada Królowej Przyjaźni.**

Atque Virtutes eas haud inferiore loco, quam sanctas Divorum reliquias: quin altiore quoque honore dignissimas existimate.

At[88] ne quis error hac in re cujusquam subrepat animo: causas consilii discite Festis, Arisque rite coli VIRTUTES affirmo.

1. ***Quia, cur Sanctos colamus, causa sunt*** **Virtutes.**

2. ***Deinde: in Divis ipsae altissimae supereminent*** **Virtutes,** ***et per has magnas, ipsi sunt magni.***

3. ***Accedit: gloria Sanctorum admiranda est, et veneranda!***

At gloriosi evolant per **Virtutes.**

4. ***Si vero etiam ad*** **Virtutum** ***originem animos referatis, eas ab Aeterno, a Divina Providentia dimanare, velut Regulas quasdam Divinae Praedestinationis cognoscetis, ad quas regulari salvandae[89] divinae placuit bonitati.***

Jam vero: **1.** ***Quae ab aeterno existunt in Deo, et existent, quid ab ipso Deo re ipsa[90] distent, nisi[91] ratione mera, non video.***

Quare eatenus verum eis Latriae[92] cultum, ut unis, iisdemque cum Deo, deberi nemo dubitabit.

2. ***Qua vero in Humanitate Christi, inque Deipara Maria eminent conspicuae, planeque Beatae; Hyperdulice[93] venerationem deposcunt.***

3. ***Quae[94] denique caeteris in Sanctis eadem resident; Duliae observantiam suo quodam jure sibi vindicant[95].***

Neque iis nos **Virtutibus** ***humanam asserimus naturam, sed dumtaxat[96] Figuram tribuimus: et hanc non juxta ullam earum substantiam aliquam; sed secundum vim, et efficaciam similem.***

Ea inquam ratione, modoque dicetis Orationem Dominicalem[97] unam, et decem Angelicas Salutationes ad memoriam, et honorem **Humilitatis, Pacis,** ***totidem, etc., sicque porro per singulos[98] euntes, pie et sancte*** **Psalterium** ***persolvetis.***

Cantate igitur Domino Canticum Novum, quia Mirabilia fecit.

Hucusque Sermo S. P. Dominici, quem ipse Sponso Mariae Novello revelavit.

aut erectis in statuis effigiatas menti reprehesentet. Atque Virtutes eas haud inferiore loco, quam sanctas Divorum reliquias: quin altiore quoque honore dignissimas existimate. At ne quis error hac in re cujusquam subrepat animo: causas consilii discite Festis, arisque rite coli virtutes affirmo. 1. Quia, cur Sanctos colamus, causa sunt Virtutes. 2. Deinde: in Divis ipsæ altissimæ supereminent Virtutes, et per has magnas, ipsi sunt magni. 3. Accedit, gloria Sanctorum admiranda est, et veneranda, at gloriosi evolant per Virtutes. 4. Si vero etiam ad Virtutum originem animos referatis, eas ab æterno, a divina Providentia dimanare, velut regulas quasdam divinæ prædestinationis cognoscetis, ad quas regulari salvandæ divinæ placuit bonitati. Jam vero. 1. Quæ ab æterno existunt in Deo, et existent, quid ab ipso Deo re ipsa distent, nisi ratione mera, non video. Quare eatenus verum eis Latriæ cultum, ut unis, iisdemque cum Deo, deberi nemo dubitabit. 2. Qua vero in Humanitate Christi, inque Deipara Maria eminent conspicuæ, planeque beatæ; Hyperdulice venerationem deposcunt. 3. Quæ denique cœteris in Sanctis eædem resident; Duliæ observantiam suo quodam jure sibi vindicant.

Neque iis nos Virtutibus humanam asserimus naturam, sed dumtaxat figuram tribuimus: et hanc non juxta ullam earum substantiam aliquam; sed secundum vim, et efficaciam similem. Ea inquam ratione, modoque dicetis Orationem Dominicalem unam, et decem Angelicas Salutationes ad memoriam, et honorem Humilitatis, Pacis totidem ec. sicque porro per singulos euntes, pie, et sancte Psalterium persolvetis. *Cantate* igitur *Domino Canticum Novum, quia Mirabilia fecit.*

141

Hucusque Sermo S. P. Dominici, quem ipse Sponso Mariæ novello revelavit.

---

[88] W wydaniu z 1691 roku występuje odpowiednik: "ac".
[89] W wydaniu z 1691 roku występuje: "salvandos".
[90] W wydaniu z 1691 roku występuje: "reipsa".
[91] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "nisi".
[92] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Latria".
[93] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Hyperduliae".
[94] W wydaniu z 1691 roku występuje: "qua".
[95] W wydaniu z 1691 roku występuje: "vendicant".
[96] W wydaniu z 1691 roku występuje: "duntaxat".
[97] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Dominicam".
[98] W wydaniu z 1691 roku występuje: "singulas".

Nie umieszczajcie jednak Cnót w miejscu przeznaczonym na relikwie Świętych, lecz uznajcie je za całkowicie godne czci nawet wyższej niż relikwie.

Aby zaś w niczyim umyśle nie zrodził się w tej sprawie żaden błąd, po przedstawieniu racji przemawiających za radą, by oddawać Cnotom cześć w dni świąteczne, stwierdzam, że cześć oddawana Cnotom wyraża się przez ich święta i ołtarze:

1. **Ponieważ to właśnie cnoty są przyczyną, dla której czcimy Świętych.**
2. **Ponadto w Świętych same Cnoty jaśnieją najwspanialej, a dzięki tym wielkim Cnotom oni sami osiągnęli wielkość.**
3. **Należy również dodać, że chwała Świętych jest godna podziwu i czci; lecz do tej chwały wznieśli się oni dzięki Cnotom.**
4. **Jeżeli zaś zwrócicie swoje umysły ku pochodzeniu Cnót, poznacie, że wywodzą się one od Wiecznego Boga, z Bożej Opatrzności, jako zasady Bożego Zamysłu, przez które Boska Dobroć zechciała dać nam reguły prowadzące do zbawienia.**

A teraz:

1. **Królowe Cnót istnieją od wieczności w Bogu i będą istnieć na wieki. Nawet samym rozumem nie potrafię pojąć, jak mogłyby być oddzielone od samego Boga. Dlatego nikt nie powinien wątpić, że przysługuje Im kult uwielbienia, ponieważ stanowią jedno i to samo z Bogiem.**
2. **W człowieczeństwie Chrystusa oraz w Maryi, Najświętszej Matce Bożej, jaśnieją one w najwyższej pełni i doskonałym szczęściu; dlatego domagają się czci najwyższego stopnia.**
3. **Wreszcie Królowe Cnót mieszkają także w pozostałych Świętych i dlatego przysługuje Im należna cześć zgodnie z ich własnym prawem.**

Nie przypisujemy jednak Królowym Cnót natury ludzkiej, lecz jedynie przedstawiamy Je w ludzkiej postaci, przypisując Im zarazem pewien sposób istnienia, pełen życia i duchowej żywotności.

Dlatego odmówicie kolejno jedno „Ojcze nasz" i dziesięć „Zdrowaś Maryjo" na pamiątkę i ku czci Pokory, następnie tyle samo ku czci Pokoju[99], i kolejnych Cnót. W ten sposób, pobożnie i święcie, odmówicie cały Najświętszy Różaniec.

Śpiewajcie więc Panu pieśń nową, albowiem uczynił cuda.

Na tym kończy się Kazanie Świętego Ojca Dominika, które on sam objawił Nowemu Oblubieńcowi Maryi.

APPENDICULA.

[99] **Odpowiada Królowej Przyjaźni.**

Et hoc addo ex me, *scribit idem, ad S. Dominici dicta confirmanda.*

Ita facere solitam Sanctam quandam legi.

Et multos Sanctos novi sic orasse, *qui, et viderunt has Dominas* in specie supra omnem aestimationem pulcherrimas.

Sicut S. Joanni Eleemosynario[100] visa fuit Misericordia Dei: alteri Gratia Dei.

Et vero Sacra Scriptura, secondum DEUM, tota est in laudibus *Virtutum*, ac vituperiis *vitiorum*, ut S. Gregorius adnotavit.

HISTORIAE CONTINUATIO.

XVII. Sermonem istum S. Dominicus, non eodem tempore continuum, sed trina vice diversa recitavit, die partem[101] eodem.

Nimirum mane primam partem continuo post Divina peracta; alteram de prandio; tertiam hora vespertina.

Quod autem S. Dominicus inter dicendum illud saepius monuisset: omnes quotquot in Dei gratia existerent, easdem in sese[102] ipsi Reginas habere quindenas, pariter et CL. Domicellis; hoc vero non paucis admirationem movit, ac haesitationem.

Idque iis, qui easdem in Sacrosancto Sacramento conspexerant[103].

Quare die postero, convenitur a percuntantibus: ecqui fieri possit, etiam justos tanta in sese habere dona, et suos ea latere possessores.

Rebantur rem impossibilem.

Ad hoc obstupuit Vir sanctus: et principio inquit: *"Sunt in vobis cor, viscera, et anima, quae nunquam tamen vidistis.*

Sunt in multis vobis peccata multa, immania, nec tamen videtis.

Quae si clare intueremini, omnes simul moriemini[104].

Ita nec Virtutes videtis in justis, nec ipsi conspicantur praesentes.

Excedunt namque omnem visibilem imaginationem in decore, gratia, vi, et efficacia".

Deinde secreta oratione ad Deum versus tacite et impense obsecrat[105], ut duritiam populi miseratus, faceret, quod Divinae Suae Clementiae expedire videretur.

Eodem momento Dominus JESUS protinus ita sensibiliter eum alloquitur: *"Confide, noli timere.*

APPENDICULA.

Et hoc addo ex me, scribit idem, ad s. Dominici dicta confirmanda. Ita facere solitam sanctam quandam legi. Et multos Sanctos novi sic orasse, qui, et viderunt has Dominas in specie supra omnem æstimationem pulcherrimas. Sicut s. Joanni Eleemosynario visa fuit Misericordia Dei: alteri Gratia Dei. Et vero sacra Scriptura, secundum Deum, tota est in laudibus Virtutum, ac vituperiis vitiorum, ut s. Gregorius adnotavit.

HISTORIAE CONTINUATIO.

XVII. Sermonem istum s. Dominicus, non eodem tempore continuum, sed trina vice diversa recitavit, die partem eodem. Nimirum mane primam partem continuo post Divina peracta; alteram de prandio; tertiam hora vespertina.

Quod autem s. Dominicus inter dicendum illud sæpius monuisset: omnes quotquot in Dei gratia existerent, easdem in sese ipsi Reginas habere quindenas pariter, et CL. Domicellis; hoc vero non paucis admirationem movit, ac hæsitationem. Idque iis, qui easdem in Sacrosancto Sacramento conspexerant. Quare die postero, convenitur a percuntantibus: ecqui fieri possit, etiam justos tanta in sese habere dona, et suos ea latere possessores. Rebantur rem impossibilem. Ad hoc obstupuit Vir sanctus: et principio inquit, sunt in vobis cor, viscera, et anima, quæ nunquam tamen vidistis. Sunt in multis vobis peccata multa, immania, nec tamen videtis. Quæ si clare intueremini, omnes simul moriemini. Ita nec Virtutes videtis in justis; nec ipsi conspicantur præsentes. Excedunt namque omnem visibilem imaginationem in decore, gratia, vi, et efficacia.

Deinde secreta oratione ad Deum versus tacite, et impense obsecrat, ut duritiam populi miseratus, faceret, quod divinæ suæ Clementiæ expedire videretur. Eodem momento Dominus Jesus protinus ita sensibiliter eum alloquitur: *Confide, noli timere. Dic*

MAŁY DODATEK

---

[100] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Eleemosinario".**

[101] **W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "tamen" (jednak).**

[102] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "se".**

[103] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "consperant".**

[104] **W wydaniu z 1691 roku użyto trybu łączącego czasu przeszłego niedokonanego (moreremini), zamiast czasu przyszłego prostego (moriemini) z wydania z 1847 roku, czego wymaga consecutio temporum.**

[105] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "obsecrabat".**

Ze swojej strony dodaję do tego, co zostało napisane, że w pełni potwierdzam słowa przekazane mi przez św. Dominika.

Czytałem, że pewna święta zwykła zwracać się właśnie w taki sposób do Królowych Cnót.

Wiem również, że wielu świętych, którzy modlili się do tych Królowych Cnót, oglądało je jako Panie o piękności przewyższającej wszelkie porównanie.

Podobnie św. Jan Jałmużnikowi ukazało się Miłosierdzie Boże, a innemu świętemu — Łaska Boża.

Także Pismo Święte, wierne Bogu, w całości wysławia cnoty i potępia występki, jak zauważył św. Grzegorz.

DALSZY CIĄG OPOWIEŚCI

XVII. Św. Dominik wygłosił to kazanie nie za jednym razem, lecz w trzech oddzielnych częściach, tego samego dnia: pierwszą rano, zaraz po sprawowaniu Świętych Tajemnic; drugą około południa; trzecią zaś w godzinach wieczornych.

Św. Dominik wielokrotnie powtarzał w swoim nauczaniu, że wszyscy żyjący w łasce Bożej noszą w sobie tych samych piętnaście Królowych, a także sto pięćdziesiąt Dwórek.

Słowa te wzbudziły wielkie zdumienie i podziw u wielu słuchaczy, zwłaszcza u tych, którzy oglądali owe Królowe podczas adoracji Najświętszego Sakramentu.

Dlatego następnego dnia zgromadzili się ponownie, aby zapytać go, jak to jest możliwe, że sprawiedliwi posiadają w sobie tak liczne dary, a u swego boku mają Królowe, które są ich strażniczkami i właścicielkami.

Wydawało się to rzeczą niemożliwą.

Św. Dominik zdziwił się temu i na początku odpowiedział: „Macie w sobie serce, wnętrzności i duszę, a przecież nigdy ich nie widzieliście.

Wielu z was nosi w sobie także liczne, straszliwe grzechy, których również nie dostrzegacie.

Gdybyście ujrzeli je wyraźnie, wszyscy umarlibyście w tej samej chwili.

Dlatego nie widzicie cnót obecnych w sprawiedliwych ani nie dostrzegacie ich w samych sobie.

Przewyższają one bowiem wszystko, co wyobraźnia ludzka może pojąć, zarówno pięknością, jak łaską, mocą i wartością.”

Następnie, zwróciwszy się do Boga w cichej modlitwie, błagał Go usilnie i w milczeniu, aby ulitował się nad zatwardziałością tego ludu i uczynił to, co w swojej Bożej dobroci uzna za stosowne dla ich zbawienia.

W tej samej chwili Pan Jezus natychmiast przemówił do niego w sposób wyraźnie słyszalny:

„Ufaj i nie lękaj się!”

Dic eis: si velint intra quindenam in jejuniis, orationibus, aliisque piis exercitationibus poenitere, ac per sacram exhomologesim[106] expiati, SS. Synaxim[107] adire sumendam; fore, ut ipsa illa in sese mutuo contuerentur".

Illi prompte respondent[108], ac praestant.

Plurimi ipse S. Dominicus a confessionibus fuit.

Ipsa die quintadecima, utriusque sexus, omnis pene status, et ordinis, SS. Eucharistiam ex ipsius S. Dominici manibus acceperunt, EPISCOPO RODONENSI NOLENTE: cum Potestate seculari[109].

Et plerique, dum SS. Corpus Domini sumerent, videbantur sibi carbonem ignitum recepisse, ut luxuriosi incontriti, lapidem avari, massam plumbeam[110] indevoti: idque ita, ut nullatenus valuerint, illud vel ex ore emittere, vel per fauces transmittere.

Quocirca protinus, mortis vicinae metu, attriti animis purius sunt confessi, et integrius, sicque confestim Sacrosanctam Eucharistiam summa cum consolatione intra sese recipere valebant.

Quam plurimis quoque praedicta Visio sese oculis reddidit aspectabilem, tum cuique in seipso, tum, et in aliis sancte Communicatis.

Simul tanta Benedictionis Divinae gratia delibuti adspirabantur, ut ex visionis vehementia extra se rapti, et a sensibus essent abstracti.

Cernebant autem Reginas inter, Virginesque alias Dominum JESUM CHRISTUM, quem susceperant, Sponsum Virtutum, Maria semper Virgine assistente.

Neque mirum: quia in Deitate Eucharistiae mundus est verius, quam in seipso.

Ea causa, qui rite SS. Eucharistiam suscipiunt, hi Deum, et quaecumque[111] in Deo sunt, recipiunt.

Et quod est mirabile; non in Communicatis solum, sed in infantibus quoque, puerisque innocentibus eadem illa conspexerunt, et pariter totam pene Curiam Coelestem.

Causa liquet: quia sicut Deus in Beatis est omnia in omnibus, per gloriam: sic et in viatoribus est omnia in omnibus per gratiam[112].

Ex eo tempore omnia omnium studia in unum versa sunt S. Dominicum.

Dux ipse; Clerusque[113] totus, universaque natio, beatos sese praedicabant, si in Praesulem Britanniae Summum, ipsis habere contigisset Sanctum Dominicum.

tinus ita sensibiliter eum alloquitur: *Confide, noli timere. Dic eis: si velint intra quindenam in jejuniis, orationibus, aliisque piis exercitationibus pœnitere, ac per sacram exhomologesim expiati, SS. Synaxim adire sumendam; fore, ut ipsa illa in sese mutuo contuerentur.* Illi prompte respondent, ac præstant. Plurimi ipse s. Dominicus a confessionibus fuit. Ipsa die quintadecima, utriusque sexus, omnis pene status, et ordinis, SS. Eucharistiam ex ipsius s. Dominici manibus acceperunt Episcopo Rodonensi Nolente: cum Potestate seculari. Et plerique, dum SS. Corpus Domini sumerent, videbantur sibi carbonem ignitum recepisse, ut luxuriosi, incontriti, lapidem avari, massam plumbeam indevoti: idque ita, ut nullatenus valuerint, illud vel ex ore emittere, vel per fauces transmittere. Quocirca protinus, mortis vicinæ metu, attriti animis purius sunt confessi, et integrius, sicque confestim sacro

142

sanctam Eucharistiam summa cum consolatione intra sese recipere valebant. Quam plurimis quoque prædicta visio sese oculis reddidit aspectabilem, tum cuique in seipso, tum, et in aliis sancte communicatis. Simul tanta benedictionis divinæ gratia delibuti adspirabantur, ut ex visionis vehementia extra se rapti, et a sensibus essent abstracti. Cernebant autem Reginas inter, Virginesque alias Dominum Jesum Christum, quem susceperant, Sponsum Virtutum, Maria semper Virgine assistente. Neque mirum: quia in Deitate Eucharistiæ mundus est verius, quam in seipso. Ea causa, qui rite SS. Eucharistiam suscipiunt, hi Deum, et quæcumque in Deo sunt, recipiunt.

Et quod est mirabile; non in communicatis solum, sed in infantibus quoque, puerisque innocentibus eadem illa conspexerunt, et pariter totam pene Curiam cœlestem. Causa liquet: quia sicut Deus in Beatis est omnia in omnibus, per gratiam.

Ex eo tempore omnia omnium studia in unum versa sunt s. Dominicum. Dux ipse; Clerusque totus, universaque natio, beatos sese prædicabant, si in Præsulem Britanniæ summum ipsis, habere contigisset s. Dominicum. Quem honorem ipso constanter recu-

---

[106] W wydaniu z 1691 roku występuje: "exhomologesin".

[107] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Synaxin".

[108] Nell'ediz. del 1691 si ha: "spondet" (promette).

[109] W wydaniu z 1691 roku występuje: "saeculari".

[110] W wydaniu z 1691 roku występuje: "publicam" (jako przymiotnik odnoszący się do „massam", ma znaczenie „brudu).

[111] W wydaniu z 1691 roku występuje: "quaecunque".

[112] W wydaniu z 1847 roku brakuje słów: „per gloriam: sic et in viatoribus est omnia in omnibus" („dla chwały; tak też w wiernych wszystko jest we wszystkich"), obecnych w wydaniu z 1691 roku.

[113] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Clerus".

„Powiedz im, że jeśli przez piętnaście dni będą czynić pokutę poprzez posty, modlitwy i inne pobożne uczynki, a po oczyszczeniu się w świętej Spowiedzi przystąpią do przyjęcia Najświętszej Komunii, wówczas ujrzą równocześnie w samych sobie (Królowe Cnót).”

Odpowiedzieli natychmiast, że uczynią to, i wiernie dotrzymali postanowienia.

Bardzo wielu spośród nich wyspowiadało się u samego świętego Dominika.

Piętnastego dnia ludzie obojga płci, wszystkich stanów i godności, przyjęli z rąk świętego Dominika Najświętszą Eucharystię, chociaż biskup Roanne, posiadający również władzę świecką, był temu przeciwny.

Kiedy przyjmowali Najświętsze Ciało Pańskie, wielu niepokutującym rozpustnikom wydawało się, że otrzymują rozżarzony węgiel; chciwym – kamień; ludziom pozbawionym pobożności – bryłę ołowiu. Nie byli oni w stanie ani usunąć jej z ust, ani jej przełknąć.

Ogromny lęk przed bliską śmiercią sprawił jednak, że ze skruszonym sercem ponownie wyznawali swoje grzechy z większą szczerością i czystością sumienia. Wówczas natychmiast mogli przyjąć Najświętszą Eucharystię z niewysłowioną pociechą.

U bardzo wielu z nich ponownie stało się widzialne wcześniejsze widzenie Królowych Cnót: każdy oglądał Je w sobie samym, a także w tych, którzy godnie przyjęli Komunię Świętą.

Równocześnie, napełnieni łaską Bożego błogosławieństwa, zostali do tego stopnia porwani natchnieniem, że moc owego widzenia uniosła ich ponad samych siebie i oderwała od zmysłów.

Ujrzeli wtedy pośród Królowych Cnót oraz pozostałych Dziewic – Dam Dworu Królowych – Pana Jezusa Chrystusa, którego właśnie przyjęli w Najświętszej Komunii, Oblubieńca Cnót, a obok Niego Najświętszą Maryję zawsze Dziewicę.

Nie powinno to nikogo dziwić, ponieważ w Boskości Eucharystii świat istnieje prawdziwiej niż w samym sobie.

Dlatego ci, którzy godnie przyjmują Najświętszą Eucharystię, otrzymują Boga oraz wszystko, co istnieje w Bogu.

Co więcej, rzeczą godną podziwu było to, że Królowe Cnót wraz z całym Dworem Niebieskim widzieli nie tylko ci, którzy przyjęli Komunię Świętą, lecz także niemowlęta i niewinne dzieci.

Przyczyna jest oczywista: jak Bóg pośród błogosławionych w chwale jest wszystkim we wszystkich, tak również pośród pielgrzymujących jeszcze w łasce jest wszystkim we wszystkich.

Od tej chwili oczy wszystkich zwróciły się ku samemu świętemu Dominikowi.

Sam Dowódca, duchowieństwo oraz cały naród otwarcie oświadczyli, że byliby prawdziwie szczęśliwi, gdyby mogli mieć świętego Dominika pośród siebie jako Arcybiskupa Bretanii.

Quem honorem ipso constanter recurante[114], vim sine vi facta per artem excogitavit istam, inque executionem perduxit, ut per omnes oras Britanniae severe mandaret, neu quisquam Sanctum Dominicum pedem efferre, patriaque sineret excedere, quo vel sic ad Praesulatum adigeretur subeundum.

Sed frustra jacitur rete ante oculos pennatorum: nam S. Dominicus in Dei sese Voluntatem dedit, et ecce sub oculis circumsistentium factus invisibilis, eripitur ex oculis vi diviniore[115]; eripitur Britanniae, et ipso eo tempore est in Hispania repertus, unde Pater ejus fuerat oriundus.

Dux in alteram diem jam[116] omnem fieri apparatum mandarat, ut in Dolensem Pontificem crearetur: is enim id temporis vacabat.

Antevertit autem ad Ducem rumor certus, S. Dominicum comparere in momento desiisse[117], neque dum apparere usquam.

Hic Dux movere omnia, emittere quaqua versus indagatores, totaque Britannia perscrutari omnia; nec coepto desistere.

Jam solidum mensem acerrima tenuerat investigatio, cum ecce per Hispanos certum nunciatur, S. Dominicum jam a mense ipso per Hispaniam praedicasse sequentibus signis.

Hic vero summa cunctos incessit admiratio, comperto S. Virum per agilitatis, ac subtilitatis donum, eodem die ex Britannia procul in[118] Hispaniam Divina Potentia transportatum fuisse.

Ergo spes, animusque incolis revertit prior.

Frequentantur Legationes aliae super alias ad S. Dominicum exorandum in Praesulem.

Quibus ille: *"Evangelizare misit me Dominus, non Episcopari.*

Ite, dicite vestris: meminerint eorum, quae viderunt, et receperunt: inque Dei gratia, et timore persistant.

Nam si infedeles eam gratiam cognovissent, relictis erroribus in Dominum JESUM CHRISTUM credidissent".

Simile idem S. Dominicus Compostellae fecisse proditur, ut narrat noster F. IOANNES DE MONTE, qui fuit Juris utriusque Magister, et Sacrae[119] Theologiae Baccalaureus Formatus; S. Dominici Socius ante fundationem Ordinis Praedicatorum: quando praedicta contigerunt, Sancto Dominico solum tunc Canonico Regulari agente.

re contigisset s. Dominicum. Quem honorem ipso constanter recusante, vim sine vi facta per artem excogitavit istam, inque executionem perduxit, ut per omnes oras Britanniæ severe mandaret, neu quisquam s. Dominicum pedem efferre, patriaque sineret excedere, quo vel sic ad Præsulatum adigeretur subeundum. Sed frustra jacitur rete ante oculos pennatorum: nam s. Dominicus in Dei sese voluntatem dedit, et ecce sub oculis circumsistentium factus invisibilis, eripitur Britanniæ, et ipso eo tempore est in Hispania repertus, unde Pater ejus fuerat oriundus.

Dux in alteram diem jam omnem fieri apparatum mandarat, ut in Dolensem Pontificem crearetur: is enim id temporis vacabat. Antevertit autem ad Ducem rumor certus, s. Dominicum comparere in momento desiisse, neque dum apparere usquam. Hic Dux movere omnia, emittere quaqua versus indagatores, totaque Britannia perscrutari omnia; nec cœpto desistere. Jam solidum mensem acerrima tenuerat investigatio, eum ecce per Hispanos certum nunciatur, s. Dominicum jam a mense ipso per Hispaniam prædicasse sequentibus signis.

Hic vero summa cunctos incessit admiratio, comperto s. Virum per agilitatis, ac subtilitatis donum, eodem die ex Britannia procul Hispaniam divina potentia transportatum fuisse. Ergo spes, animusque incolis revertit prior. Frequentantur Legationes aliæ super alias ad s. Dominicum exorandum in Præsulem. Quibus ille: *Evangelizare misit me Dominus, non Episcopari. Ite, dicite vestris: meminerint eorum, quæ viderunt, et receperunt: inque Dei gratia, et timore persistant. Nam si infideles eam gratiam cognovissent, relictis erroribus in Dominum Jesum Christum credidissent.*

Simile idem s. Dominicus Compostellæ fecisse proditur, ut narrat noster F. Joannes de Monte, qui fuit Juris utriusque Ma-

143

gister, et Sacræ Theol. Baccalaureus formatus, s. Dominici socius ante fundationem Ordin. Prædicatorum quando prædicta contigerunt Sancto Dominico solum tunc Canonico Regulari agente.

---

[114] **W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "recusante (negando).**

[115] **W wydaniu z 1847 roku brakuje słów: "eripitur ex oculis vi diviniore" (dzięki nadprzyrodzonej łasce stał się niewidzialny i zniknął), obecnych w wydaniu z 1691 roku..**

[116] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "iam diem", zamiast "diem iam" w wydaniu z 1847 roku .**

[117] **W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "defuisse" (zniknąć).**

[118] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: "in".**

[119] **W wydaniu z 1847 roku występuje: "SS.".**

Ponieważ jednak nieustannie odrzucał ten zaszczyt, Dowódca obmyślił skuteczny podstęp, nie uciekając się do przemocy, i wprowadził go w życie. Wydał surowy rozkaz, aby nikt nie pozwolił świętemu Dominikowi opuścić granic Bretanii ani oddalić się z ich ojczyzny, mając nadzieję, że w ten sposób zostanie zmuszony do przyjęcia godności biskupiej.

Lecz daremnie zastawia się sidła na oczach ptaków. Święty Dominik całkowicie poddał się Woli Bożej i oto – na oczach wszystkich – stał się niewidzialny. Mocą nadprzyrodzonej łaski został zabrany sprzed ich oczu, wyniesiony z Bretanii i w tej samej chwili znalazł się w Hiszpanii, skąd pochodził jego ojciec.

Dowódca zdążył już wydać polecenia, aby następnego dnia przygotować wszystko do wyboru świętego Dominika na arcybiskupa Dol, ponieważ stolica ta pozostawała wówczas nieobsadzona.

Tymczasem do Dowódcy jako pierwsza dotarła pewna wiadomość, że święty Dominik ukazał się w Hiszpanii dokładnie w tej samej chwili, w której zniknął z Bretanii, i że nigdzie nie można go było odnaleźć.

Dowódca przeszukiwał wszystkie miejsca, wysyłał śledczych we wszystkich kierunkach, a oni badali każdy zakątek całej Bretanii. Nie zrezygnował jednak ze swego zamiaru.

Najstaranniejsze poszukiwania trwały już cały miesiąc, gdy wreszcie nadeszła wiadomość, że święty Dominik z całą pewnością przebywa w Hiszpanii i że już w tym samym miesiącu głosił tam kazania, którym towarzyszyły liczne cuda.

Wówczas wszystkich ogarnęło wielkie zdumienie, gdy okazało się, że Święty Mąż, dzięki darowi subtelności i nadprzyrodzonej szybkości, został tego samego dnia mocą Bożą przeniesiony z Bretanii do Hiszpanii.

Mieszkańcy odzyskali wtedy nadzieję i odwagę.

Jedno poselstwo po drugim wysyłano do świętego Dominika, błagając go o przyjęcie godności biskupiej.

On jednak odpowiedział:

„Pan posłał mnie, abym głosił Ewangelię, a nie po to, bym był biskupem.

Idźcie i powiedzcie waszym wysłannikom, aby pamiętali o tym, co widzieli i otrzymali, oraz aby wytrwali w łasce i bojaźni Bożej.

Gdyby bowiem poganie poznali tę łaskę, porzuciwszy swoje błędy, uwierzyliby w Pana Jezusa Chrystusa.”

Opowiada się, że podobne wydarzenie miało miejsce również w Santiago de Compostela, jak przekazuje nasz brat Jan z Monte, doktor obojga praw – cywilnego i kanonicznego – oraz bakałarz świętej teologii.

Był on współpracownikiem świętego Dominika jeszcze przed założeniem Zakonu Kaznodziejskiego. Wszystkie opisane wydarzenia miały miejsce w czasie, gdy święty Dominik był jeszcze kanonikiem regularnym.

XVIII. *Quemadmodum autem fieri potuerit, ut praedicta cerni oculis valuerint, an imaginatione, an simplici intelligentia, an corporali Visione, de facto dubito.*

Hoc scio: Personam viventem Novellum Mariae Sponsum, similia saepius vidisse.

***Corporali Visione* sic cerni omnia potuisse, haud opinor: de aliquibus tamen excellentissimam visionem aliquam non diffitebor.**

Neque in toto *imaginaria* esse *Visio* potuit: quando Imaginatio non transcedit quantitatem, ut ait Avicenna.

Quin tamen decoris apparentia ipso hoc mundo major fieri in Imaginatione queat, negarit nemo.

Quare potissimum existimo, accidisse illa Intellectuali[120] Visione, cum adjuncta forti imaginatione.

Quia Intelligentia[121] potest quid sine comparatione majus formosius, et excellentius comprehendere, quam quod in corporea esse rerum natura putetur.

Decor enim minimus animae rationalis excellentior est, et omni exceptione major, quam totius orbis corporei ornatus universus.

Si quaeratur: *Quomodo igitur Virtutes apparuerint humana specie, cum habitus intellectuales non sint substantiae[122] sed accidentia?*

Et cur[123] foeminea potius, quam specie mascula?

Respondeo.

1. Animae, seu mulierum, sive virorum Christi sunt sponsae, at mulier tamen est ratio desponsationis: ideo in specie muliebri apparebant.

Unus enim omnium Sponsus est solus JESUS CHRISTUS.

1. Accidens vero spiritale habere corpoream potuit figuram, colorem, et lineamenta: quia, secundum Dionysi[us], Hilar[ius], et August[inus]: sicut Prophetis in Visione imaginaria, per velamina rerum sensibilium, infinitus Divinae Intelligentiae, et Providentiae radius manifestabatur, quem radium Imaginatio Prophetarum non intelligebat quidem, divina tamen phantasmata conspiciebat.

Sic et istae Visiones imaginativae, erant corporeae, ut existimo, sed et intus fuit Lumen Divinae Illuminationis; quo ista[124] videntium mentes, elevabantur ad immensa quaedam, ac divina dona contuenda, eas tales per imagines reprehesentata[125].

Sic Daniel, sic Iacob, etc.: Mens tamen eorum haud quaquam infra corporea remanebat, sed a Deo ad altiora evehebatur.

EXAMEN VISIONIS THEOLOGICUM.

XVIII. Quemadmodum autem fieri potuerit, ut prædicta cerni oculis valuerint, an imaginatione, an simplici intelligentia, an Corporali Visione, de facto dubito. Hoc scio; personam viventem novellum Mariæ Sponsum, similia sæpius vidisse. Corporali Visione sic cerni omnia potuisse, haud opinor: de aliquibus tamen excellentissimam visionem aliquam non diffitebor. Neque in toto imaginaria esse Visio potuit: quando Imaginatio non transcendit quantitatem, ut ait Avic. Quin tamen decoris apparentia ipso hoc mundo major fieri in Imaginatione queat, negarit nemo. Quare potissimum existimo, accidisse illa Intellectuali Visione, cum adjuncta forti imaginatione. Quia Intelligentia potest quid sine comparatione majus formosius, et excellentius comprehendere, quam quod in corporea esse rerum natura putetur. Decor enim minimus animæ rationalis excellentior est, et omni exceptione major, quam totius orbis corporei ornatus universus.

Si quæratur. Quomodo igitur Virtutes apparuerint: humana specie, cum habitus intellectuales non sint substantiæ sed accidentia? Et cur fœminea potius, quam specie mascula?

Respondeo. 1. Animæ, seu mulierum, sive virorum Christi sunt sponsæ, at mulier tamen est ratio desponsationis: ideo in specie muliebri apparebant. Unus enim omnium Sponsus est solus Jesus Christus. 1. Accidens vero spiritale habere corpoream potuit figuram, colorem, et lineamenta: quia secundum Dionys. Hilar. et August. sicut prophetis in visione imaginaria, per velamina rerum sensibilium, infinitus divinæ intelligentiæ, et providentiæ radius manifestabatur, quem radium Imaginatio Prophetarum non intelligebat quidem, divina tamen phantasmata conspiciebat. Sic et istæ Visiones imaginativæ, erant corporeæ, ut existimo, sed, et intus fuit lumen divinæ illuminationis; quo ista videntium mentes, elevabantur ad immensa quædam, ac divina dona contuenda, eas tales per imagines reprehesentata. Sic Daniel, sic Jacob ect. Mens tamen eorum haud quaquam infra corporea remanebat, sed a Deo ad altiora evehebatur. Unde quamvis imaginationes visæ,

[120] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "Intellectuali".**
[121] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Intellectuali".**
[122] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "substantia".**
[123] **W wydaniu z 1691 roku występuje odpowiednik: "cum" (ponieważ).**
[124] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "istae".**
[125] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "repraesentata".**

TEOLOGICZNE ROZWAŻANIE NAD WIZJĄ

XVIII. W jaki sposób mogło się to wydarzyć, jak mogli oni oglądać własnymi oczami wspomniane rzeczy — czy we śnie, czy poprzez naturalne postrzeganie, czy też w widzeniu cielesnym — tego w rzeczywistości nie wiem.

Wiem natomiast jedno: że żyjący człowiek, Nowy Oblubieniec Maryi, bardzo często oglądał podobne rzeczy.

Nie sądzę jednak, aby wszystkie widział wyłącznie w widzeniu cielesnym; nie przeczę jednak, że wśród nich mogły znajdować się niektóre widzenia najwyższej doskonałości.

Nie można też uznać tego widzenia jedynie za sen, skoro — jak mówi Awicenna — sen nie przekracza granic właściwych swojej naturze.

Nikt jednak nie zaprzeczy, że we śnie może ukazać się piękno przewyższające wszystko, co istnieje na tym świecie.

Dlatego sądzę raczej, że wydarzenia te dokonały się poprzez widzenie intelektualne, któremu towarzyszył bardzo wyraźny element snu.

Rozum bowiem zdolny jest dosięgnąć wzniosłości, cudów i wysokości nieporównanie większych od tego, czego mogłaby dokonać natura cielesna.

Najmniejsze nawet piękno duszy rozumnej przewyższa, mimo wszelkich jej ograniczeń, całe piękno świata materialnego.

Jeśliby ktoś zapytał: dlaczego Cnoty ukazały się pod postacią ludzką za pośrednictwem intelektu, który sam nie jest związany z duszą, lecz z ciałem?

I dlaczego ukazały się raczej pod postacią kobiecą niż męską?

Odpowiadam.

I. Dusze zarówno kobiet, jak i mężczyzn są Oblubienicami Chrystusa; kobiecość jest jednak szczególnym znakiem mistycznych Zaślubin Chrystusa z duszą. Dlatego Cnoty ukazały się pod postacią kobiet.

1. **Istota duchowa, która przybiera postać dostrzegalną, może posiadać wygląd, barwę i cielesne rysy. Jak bowiem nauczają Dionizy, Hilary i Augustyn, także prorokom podczas widzeń lub snów, poprzez zasłonę rzeczy zmysłowych, objawiał się nieskończony promień Boskiej Mądrości i Opatrzności. Umysł proroków nie był jednak zdolny całkowicie go pojąć, choć oglądali Boskie objawienia.**

Tak samo i te wyobrażeniowe widzenia miały — jak sądzę — charakter cielesny, lecz przenikało je światło Boskiego Oświecenia. Dzięki temu umysły tych, którzy je oglądali, były wynoszone ku kontemplacji ogromnych i Boskich darów, przedstawionych w owych obrazach.

Tak było z Danielem, tak z Jakubem i z innymi. Ich umysł nie zatrzymywał się jednak na rzeczach cielesnych, lecz był przez Boga unoszony ku rzeczywistościom wyższym.

Unde quamvis imaginationes visae, quoad decorem suum, essent secundum imaginationem finitae; quasi infinitae tamen erant, respectu corporum, secundum mentem; idque ex Divina desuper Irradatione.

Et haec S. Dominicus, se fecisse, alicui personae, scilicet Novello Mariae Sponso, satis mirifice demonstravit.

FINIS SERMONUM S. P. DOMINICI.

a Deo ad altiora evehebatur. Unde quamvis imaginationes visæ, quoad decorem suum, essent secundum imaginationem finitæ; quasi infinitæ tamen erant, respectu corporum, secundum mentem, idque ex divina desuper irradiatione.

Et hæc S. Dominicus, se fecisse, alicui personæ, scilicet Novello Mariæ Sponso, satis mirifice demonstravit.

FINIS SERMONUM S. P. DOMINICI.

Dlatego, chociaż oglądane postacie były ograniczone co do swojej widzialnej formy i piękna, to jednak wobec rzeczywistości cielesnej jawiły się umysłowi jako nieskończenie wzniosłe. Ich blask zaś pochodził od samego Boga.

Święty Dominik objawił te rzeczy niektórym osobom, a w sposób szczególnie przedziwny także Nowemu Oblubieńcowi Maryi.

KONIEC KAZAŃ ŚWIĘTEGO DOMINIKA.

PARS QUARTA
B. ALANI DE RUPE
REDIVIVI.

DE SERMONIBUS ET TRACTATULIS EJUSDEM

144

PARS QUARTA

B. ALANI DE RUPE

REDIVIVI.

DE SERMONIBUS ET TRACTATULIS EJUSDEM

Matka Boża Różańcowa między św. Dominikiem a bł. Alanem z La Roche (zaczerpnięte ze strony estampesdominicaines.com)

KSIĘGA CZWARTA
KAZANIA I KRÓTKIE TRAKTATY BŁOGOSŁAWIONEGO ALANA DE LA ROCHE (ALANA A RUPE) PO JEGO NAWRÓCENIU

Matka Boża Różańcowa i bł. Alan de la Roche, XV w.

CAPUT I.[126]

Sermo I. Auspicatorius in Tertium Sententiarum F. ALANI de Rupe, Ordinis Praedicatorum Provincia[127] ***Franciae, Nationis Britannicae in Promotione sui Baccalaureatus***[128]***, in Alma universitate Rostochiensi, anno 1470***[129]***, in Octava S. Augustini.***

DE ADMIRANDA SALUTATIONIS ANGELICAE DIGNITATE.[130]

THEMA:

Qui convertit Petram in stagna aquarum, et Rupem in fontes aquarum. Psalm[131] ***113.***

Honorande Domine[132] **Doctor, Sacrae Paginae Professor emerite, ac Almae Theologicae Facultatis Rostochiensis Decane colendissime; Praeceptor, Tutor, et Defensor; singularissimi Magistri, Doctores, Baccalaurei**[133] **tam Religiosi, quam Seculares**[134]**, caeterique Graduati tanquam Fontes vivi in Petra et Rupe Christo fundati, semper mihi amantissimi.**

Lector, hunc Sermonem, accuratiore cura conscriptum a B. ALANO reddimus ad verbum: caeteros toterabiliore stylo contraxi, nisi quod Exempla subjecta explicatius enarravi.

EXORDIUM:

Doctor Petrus Blesensis ornatissimus, in sermone quodam de Virgine Maria, inquit: Illa est petra, de qua peccator sugit *Mel*: quinimmo et *Butyrum* ad animae et corporis salvificum medicamentum: *Aquam Vivam* ad macularum sive criminum facillimam purgationem, sitis satietatem[135]**, et totius hominis proventum, salire faciens post hanc miseriam in Vitam Aeternam.**

Ut ergo *ego Frater ALANUS DE RUPE*[136]**, de Rupe Theologica in hoc principio Tertii Sententiarum pro mei**[137] **Formatus indignissimi forma Baccalaureatus valeam Aquam Sapientiae proferre auditoribus, mundare immundos ab immunditia, satiare sitim in sitibundis, et sanare infirmitatem in aegrotis.**

Quoniam teste *Beatissimo Augustino*, Patre nostro, cujus hodie octava agitur[138]**: Aqua Sapientiae Salutaris Doctrinae mortuos vivificat, infirmos sanat, mundat immundos**[139]**, et sanat aegrotos**[140]**;**

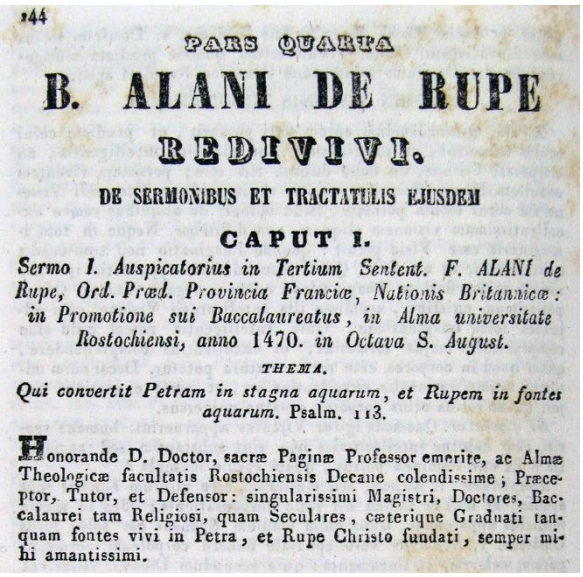
144

PARS QUARTA

B. ALANI DE RUPE

REDIVIVI.

DE SERMONIBUS ET TRACTATULIS EJUSDEM

CAPUT I.

Sermo I. Auspicatorius in Tertium Sentent. F. ALANI de Rupe, Ord. Præd. Provincia Franciæ, Nationis Britannicæ: in Promotione sui Baccalaureatus, in Alma universitate Rostochiensi, anno 1470. in Octava S. August.

THEMA.

Qui convertit Petram in stagna aquarum, et Rupem in fontes aquarum. Psalm. 113.

Honorande D. Doctor, sacræ Paginæ Professor emerite, ac Almæ Theologicæ facultatis Rostochiensis Decane colendissime; Præceptor, Tutor, et Defensor: singularissimi Magistri, Doctores, Baccalaurei tam Religiosi, quam Seculares, cæterique Graduati tanquam fontes vivi in Petra, et Rupe Christo fundati, semper mihi amantissimi.

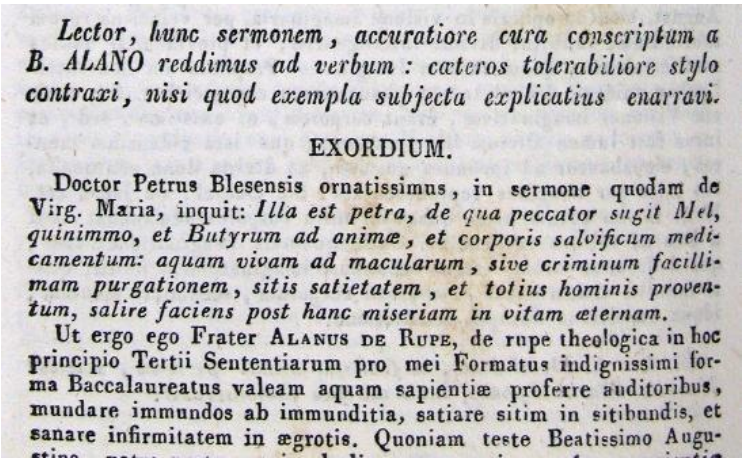
Lector, hunc sermonem, accuratiore cura conscriptum a B. ALANO reddimus ad verbum: cæteros tolerabiliore stylo contraxi, nisi quod exempla subjecta explicatius enarravi.

EXORDIUM.

Doctor Petrus Blesensis ornatissimus, in sermone quodam de Virg. Maria, inquit: *Illa est petra, de qua peccator sugit Mel, quinimmo, et Butyrum ad animæ, et corporis salvificum medicamentum: aquam vivam ad macularum, sive criminum facillimam purgationem, sitis satietatem, et totius hominis proventum, salire faciens post hanc miseriam in vitam æternam.*

Ut ergo ego Frater ALANUS DE RUPE, de rupe theologica in hoc principio Tertii Sententiarum pro mei Formatus indignissimi forma Baccalaureatus valeam aquam sapientiæ proferre auditoribus, mundare immundos ab immunditia, satiare sitim in sitibundis, et sanare infirmitatem in ægrotis. Quoniam teste Beatissimo Augu-

---

[126] **W wydaniu z 1691 roku rozdział I z wydania z 1487 roku odpowiada rozdziałowi XXIV.**
[127] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Provinciae".**
[128] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Bacalaureatus".**
[129] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "M. CCCC. LXXI".**
[130] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: "De admiranda Salutationis Angelicae Dignitate", wyd. z 1691.**
[131] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Psal.".**
[132] **W wydaniu z 1847 roku występuje: "D."**
[133] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Baccalaurij".**
[134] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Saeculares".**
[135] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "satiationem".**
[136] **Tutaj i w innych miejscach w wydaniu z 1691 roku imię bł. Alana jest zapisane kursywą, małymi literami, a nie wielkimi.**
[137] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "me".**
[138] **W wydaniu z 1691 roku zdanie znajduje się w nawiasie.**
[139] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "immunda" (brudy).**
[140] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "aegrota" (choroby).**

ROZDZIAŁ I

Pierwsze kazanie inauguracyjne do Trzeciej Księgi „Sentencji" Piotra Lombarda, wygłoszone przez brata Alana de la Roche, z Zakonu Kaznodziejskiego, z Prowincji Francuskiej, pochodzącego z Bretanii, z okazji uzyskania stopnia bakałarza teologii na Uniwersytecie w Rostocku, w Oktawie św. Augustyna, w roku 1471.

CUDOWNA GODNOŚĆ MODLITWY AVE MARIA

TEMAT:

„Który zamienia skałę w jeziora wód, a opokę w źródła wód" (Ps 113 [114], 8).

Czcigodny Doktorze, zasłużony Profesorze Pisma Świętego i Teologii Świętej, najdostojniejszy Dziekanie Wydziału Uniwersytetu w Rostocku; Przełożony, Opiekunie i Obrońco; najznakomitsi Mistrzowie, Doktorzy, Bakałarze, zarówno zakonni, jak i świeccy, oraz wszyscy pozostali Uczeni, którzy niczym żywe źródła wypływacie ze Skały i jesteście ugruntowani na Opoce, którą jest Chrystus — zawsze najdrożsi memu sercu.

Do Czytelnika

Publikujemy ponownie to kazanie, napisane z najwyższą starannością przez błogosławionego Alana de la Roche. Przedstawiłem je w formie bardziej zwięzłej i przystępnej, a dołączone przykłady wyłożyłem z większą jasnością.

WSTĘP

Najsławniejszy doktor Piotr z Blois,[141], w kazaniu o Najświętszej Dziewicy Maryi, mówi:

„Ona jest Skałą, z której grzesznik czerpie miód, a nawet masło, jako zbawienne lekarstwo dla duszy i ciała. Jest Wodą Żywą, która z największą łatwością obmywa plamy, to jest grzechy, gasi pragnienie i prowadzi każdego człowieka, po trudach tego życia, do Życia Wiecznego."

Oby więc i mnie, bratu Alanowi de la Roche, który — choć najniegodniejszy — dostępuję godności bakałarza teologii, dane było na Skale Teologii, przy wykładzie tego fundamentu Trzeciej Księgi „Sentencji" Piotra Lombarda, nieść słuchaczom wodę mądrości, oczyszczać ludzi z nieczystości, gasić pragnienie spragnionych oraz uzdrawiać słabości chorych.

Albowiem, jak naucza nasz ojciec, święty Augustyn, którego Oktawę obchodzimy dzisiaj:

„Woda Mądrości płynąca z Nauki Zbawienia daje życie umarłym, uzdrawia chorych, oczyszcza grzeszników i leczy cierpiących."

---

[141] Chodzi o Piotra z Blois (*Pierre de Blois*), średniowiecznego kapłana, teologa i pisarza kościelnego, urodzonego około 1135 r., zmarłego w 1203 r.

in praesentiarum[142] ad istam dulcissimam Rupem Virginem Mariam recurro, quae nobis Fontem Sapientiae Filium Dei Genuit, de quo dicitur: *"Ego Fons Sapientiae in altissimis habito"*; Salutatione Angelica Eam Salutando, mente pia et sermone jucundo: *Ave Maria gratia plena, Dominus Tecum, Benedicta tu in mulieribus, et Benedictus Fructus Ventris Tui Jesus Christus: Homo verus et verus Deus, quem Virgo Mater Concepisti per Spiritum Sanctum; cum Gabrieli respondisti hoc Verbum Salvificum: "Ecce Ancilla Domini, fiat Mihi secundum Verbum Tuum. Amen".*

Da mihi hic gratiam salubriter auspicandi, et istis potentiam virtuose audiendi.

THEMA:

Qui convertit petram in stagna aquarum, et Rupem in fontes aquarum.

Metuendissime[143] D.[144] Doctor, Petra mihi fundens oleum ex rivulis sapientiae tuae, caeterisque[145] Domini et Magistri, Lapide Pretioso Rupis Sapientiae adornati.

1. Trinitas Beata in deserto per Moysem durissimam petram convertit in flumina aquarum, et rupem aridissimam, loquendo *ad literam*[146], convertit in fontes vivos aquarum.

2. *Allegorice* autem: ipse Christus est petra, de quo Apostolus: *"Petra autem erat Christus"*.

Quae Petra, secundum glossam ordinariam, conversa est in stagna aquarum, per conversionem populorum multorum salvificam.

Et ipsa Rupis est etiam conversa in fontes aquarum, secundum septem[147] fontes Sacramentorum, juxta *Ambr[osium]* de Sacramentis.

3. Sed *moraliter* Christus cum Virgine Maria convertunt peccatores duros, ut petra et rupis, secundum *Basil[ium]* in stagna viva, et fontes aquarum lamentationis et poenitentiae, verae munditiae et perfectae sapientiae.

4. Quinimo, et loquendo *naturaliter*: semper de montibus altis, cujusmodi sunt rupes, fluunt flumina et fontes, secundum *Isid[orum]*.

5. Deinde *anagorice*[148] Petra Christus et Rupis Divina in Gloria, convertitur in Stagna et Fontes Aquarum; quando facit salire animas, secundum *Chrysostomum*, in Vitam Aeternam, quae significari habet per Fontem Aquae Vivae Paradisi, prodeuntem de Throno Dei, ut Joannes vidit in Apocaly[p]si.

mundos, et sanat ægrotos in pœnitentiarum ad istam dulciss. Rupem Virginem Mariam recurro, quæ nobis fontem sapientiæ Filium Dei genuit, de quo dicitur: *Ego fons sapientiae in altissimis habito:* Salutatione Angelica eam salutando, mente pia, et sermone jucundo: *Ave Maria gratia plena, Dominus tecum, Benedicta tu in Mulieribus, et benedictus fructus ventris tui Jesus Christus: homo verus, et verus Deus, quem Virgo Mater concepisti per Spiritum Sanctum: cum Gabrieli respondisti hoc verbum salvificum: Ecce Ancilla Domini fiat mihi secundum verbum tuum. Amen.* Da mihi hic gratiam salubriter auspicandi, et istis potentiam virtuose audiendi.

Thema. Qui convertit petram in stagna aquarum, et Rupem in fontes aquarum.

Metuendissime D. Doctor, Petra mihi fundens oleum ex rivulis sapientiæ tuæ, cæterisque Domini, et Magistri, lapide pretioso Rupis sapientiæ adornati. 1. Trinitas Beata in deserto per Moysen durissimam petram convertit in flumina aquarum, et rupem aridissimam, loquendo ad literam, convertit in fontes vivos aquarum. 2. Allegorice autem: ipse Christus est petra, de quo Apost. *Petra autem erat Christus.* Quæ Petra secundum glosam ordinariam conversa est in stagna aquarum, per conversionem populorum multorum salvificam. Et ipsa Rupis est etiam conversa in fontes aquarum, secundum septem fontes Sacramentorum, juxta Ambr. de Sacram. 3. Sed moraliter Christus cum Virgine Maria convertunt peccatores duros, ut petra, et rupis, secundum Basil. in stagna viva; et fontes aquarum lamentationis, et pœnitentiæ, veræ munditiæ, et perfectæ sapientiæ. 4. Quinimo, et loquendo naturaliter: semper de montibus altis cujusmodi sunt rupes fluunt flumina, et fontes, secundum Isid. 5. Deinde anagorice Petra Christus, et Rupis divina in gloria, convertitur in stagna, et fontes aquarum; quando facit salire animas, secundum Chrysostomum in vitam æternam, quæ significari habet per fontem aquæ vivæ Paradisi, prodeuntem de Throno Dei, ut Joannes vidit in Apocalysi.

---

[142] W wydaniu z 1691 roku występuje: "poenitentiarum" (dei pentiti).
[143] W wydaniu z 1691 roku występuje: "metuentissime".
[144] W wydaniu z 1691 roku użyto skrótu: „Do.": oba są skrótami słowa „Domine".
[145] W wydaniu z 1691 roku występuje: "caeterique".
[146] W wydaniu z 1691 roku występuje: "litteram".
[147] W wydaniu z 1691 roku występuje: "7".
[148] W wydaniu z 1691 roku występuje, słusznie: "anagogice".

Uciekam się do tej Najsłodszej Opoki, Najświętszej Dziewicy Maryi, która zrodziła dla nas Źródło Mądrości, Syna Bożego, o którym zostało powiedziane:

„Ja, Mądrość, mieszkam na wyżynach".

Do Niej więc się uciekam, pozdrawiając Ją modlitwą Zdrowaś Maryjo, z pobożnością serca i radosnym wyznaniem:

„Zdrowaś Maryjo, łaski pełna, Pan z Tobą, błogosławionaś Ty między niewiastami i błogosławiony owoc żywota Twojego, Jezus Chrystus, prawdziwy Bóg i prawdziwy Człowiek, którego Ty, Dziewico i Matko, poczęłaś za sprawą Ducha Świętego, gdy odpowiedziałaś Archaniołowi Gabrielowi tym słowem zbawienia: «Oto Ja służebnica Pańska, niech Mi się stanie według twego słowa». Amen."

Udziel mi teraz łaski, abym mógł godnie rozpocząć, a zgromadzonym tutaj daj zdolność pobożnego słuchania.

TEMAT

„Który zamienia skałę w jeziora wód, a opokę w źródła wód" (Ps 113 [114], 8).

Najdostojniejszy Profesorze, Opoko, z której spływają na mnie strumienie oliwy Twojej mądrości, oraz wy wszyscy Najczcigodniejsi Profesorowie i Mistrzowie, ozdobieni drogocennym kamieniem Opoki Mądrości!

1. **W znaczeniu dosłownym Najświętsza Trójca na pustyni, za pośrednictwem Mojżesza, przemieniła najtwardszą skałę w rzeki wody, a najbardziej jałową opokę w żywe źródła.**
2. **W znaczeniu alegorycznym sam Chrystus jest Skałą, o której Apostoł Paweł mówi:**

„A ową Skałą był Chrystus" (1 Kor 10,4).

Ta Skała, według powszechnie przyjętej wykładni, została przemieniona w jeziora wód przez zbawcze nawrócenie wielu narodów. Ta sama Opoka stała się także źródłami wód w siedmiu źródłach Sakramentów, jak naucza św. Ambroży w traktacie O Sakramentach.

3. **W znaczeniu moralnym Chrystus i Najświętsza Dziewica Maryja przemieniają grzeszników, twardych jak skała i opoka, według nauki św. Bazylego, w żywe jeziora i źródła łez, pokuty, prawdziwej czystości oraz doskonałej mądrości.**
4. **Również w porządku naturalnym rzeki i źródła wypływają z gór, a najczęściej z najwyższych skał, jak naucza św. Izydor.**
5. **W znaczeniu anagogicznym Chrystus, Boska Skała i Opoka w chwale niebieskiej, staje się jeziorami i źródłami wód wtedy, gdy – według św. Jana Chryzostoma – wprowadza dusze do życia wiecznego. Ich figurą jest Rzeka Wody Żywej w raju, wypływająca z tronu Boga, którą oglądał św. Jan w Apokalipsie (Ap 22,1).**

PROPOSITIO GENERALIS.

Domini praestantissimi quintuplici medio thema assumptum volui pertractare, *Qui convertit petram in stagna aquarum, et rupem in fontes aquarum.*

Attamen, Domini carissimi[149], quia secundum *Albertum Magnum*, petra habet quatuor proprietates.

Nam *primo*, habet laudabilem firmitatem non de facili mobilem, sed adversi resistentem.

***Secundo*, habet potestatem alia super se fundantem, et constanter sustinentem.**

***Tertio*, habet attritionem per sui humiliationem, et pedum attritionem.**

***Quarto*, habet eminentiam in aedificiorum extollientiam et divitiarum absconsionem.**

Propterea, et in hoc praesenti actu, Rupe Christo favente, et Petra Angelica, Ego Fratres[150] Alanus de Rupe tanquam christianus a Christo post consummationem primi et secundi Sententiarum: quatuor sum facturus, more solito formandorum Sacrae Theologiae Baccalaureorum.

PARTITIO.

I. Ostendam Theologiae laudabilem firmitatem: praeconia ejus quindecim ponendo, mirificas Rupis Salutationis Angelicae execellentias.

II. Disputaturus, praemittam protestationem fieri solitam tanquam fundamentalem, in Rupe Christo potestatem totam praesentis operis, et operationem sustinentem.

III. Recitabo quorundam Magistrorum eorum opinionem, Rupis istius ponendo attritionem et conculcationem.

[IV] Rationem ponam, eminentem super Salutationis Angelicae Rupem fundatam: ex qua cunctae mundi divitiae, eminentiaeque similiter sunt exhortae et deliciae, secundum *Bern[ardum]*.

Primo igitur est Theologiae laudabilis firmitas cuncta super se fundans, propter suam immobilitatem.

Quod ut clarius fiat, ex rupis proprietatibus hoc ostendemus.

Quae, secundum *Isidor[um] in libr[o] Eth[ymologiarum]*[151] quatuor habet proprietates.

***Primo*, habet altitudinem firmissimam, versum coelum protendentem.**

Et quoad hoc, est primus liber Sententiarum, qui est de Rupe altissima Deitatis et infinita Potestate Trinitatis, de qua dicitur ad Romanos 11: *"O altitudo divitiarum sapientiae et scientiae Dei, quam incomprehensibilia sunt judicia ejus, et investigabiles viae ejus"*.

Propositio Generalis. Domini præstantissimi quintuplici medio Thema assumptum volui pertractare, *Qui convertit petram in stagna aquarum, et rupem in fontes aquarum.* Attamen, Domini Carissimi, quia secundum Albertum Magnum, Petra habet quatuor proprietates. Nam primo, habet laudabilem firmitatem non de facili mobilem, sed adversi resistentem. Secundo, habet potestatem alia super se fundantem, et constanter sustinentem. Tertio, habet attritionem per sui humiliationem, et pedum attritionem. Quarto, habet eminentiam in ædificiorum extollentiam, et divitiarum absconsionem. Propterea, et in hoc præsenti actu, rupe, Christo favente, et petra Angelica, Ego Fratres Alanus de Rupe tanquam Christianus a Christo post consummationem primi, et secundi sententiarum: quatuor sum facturus, more solito formandorum Sacr. Theol. Baccal.

a46

Partitio. I. Ostendam Theologiæ laudabilem firmitatem: præconia ejus quindecim ponendo, mirificas Rupis Salutationis Angelicæ excellentias. II. Disputaturus, præmittam protestationem fieri solitam tanquam fundamentalem, in Rupe Christo potestatem totam præsentis operis, et operationem sustinentem. III. Recitabo quorundam Magistrorum eorum opinionem, Rupis istius ponendo attritionem, et conculcationem. Rationem ponam eminentem super Salut. Angelicæ Rupem fundatam: ex qua cunctæ mundi divitiæ, eminentiæque similiter sunt exhortæ, et deliciæ, secundum Bern.

Primo igitur est Theologiæ laudabilis firmitas cuncta super se fundans, propter suam immobilitatem. Quod ut clarius fiat, ex Rupis proprietatibus hoc ostendemus. Quæ secundum Isidor. in lib. Ethic. quatuor habet proprietates. Primo, habet altitudinem firmissimam, versus cœlum protendentem. Et quoad hoc, est primus liber sententiarum, qui est de Rupe altissima Deitatis, et infinita potestate Trinitatis, de qua dicitur ad Rom. 11. *O altitudo divitiarum sapientiæ, et scientiae Dei, quam incomprehensibilia sunt judicia ejus, et investigabiles viae ejus.*

---

[149] **W wydaniu z 1691 roku występuje, słusznie: "charissimi".**

[150] **W wydaniu z 1691 roku występuje, słusznie: "Frater".**

[151] **Skrót „Ethic.", występujący zarówno w wydaniu z 1691 roku, jak i w wydaniu z 1847 roku, wydaje się błędem drukarskim zamiast: „Ethim.".**

WYKŁAD OGÓLNY

Najdostojniejsi Profesorowie!

Postanowiłem przedstawić podjęty temat w pięciu częściach: „Który zamienia skałę w jeziora wód, a opokę w źródła wód" (Ps 113 [114], 8).

Według Alberta Wielkiego skała posiada cztery właściwości:

1. **odznacza się godną pochwały stałością – niełatwo ją poruszyć i opiera się wszelkim przeciwnościom;**
2. **zdolna jest stanowić fundament dla innych rzeczy i nieustannie je podtrzymuje;**
3. **w swoim uniżeniu znosi deptanie i ścieranie przez ludzkie stopy;**
4. **wyróżnia się pięknem, którym zdobi budowle, oraz skrywa w swoim wnętrzu bogactwa.**

Dlatego również w niniejszej rozprawie o Opoce i o Anielskiej Skale, która oznacza Chrystusa, ja, brat Alan de la Roche, jako chrześcijanin Chrystusa, po przedstawieniu pierwszej i drugiej Księgi Sentencji, przygotowuję się do omówienia czwartej Księgi Sentencji, zgodnie ze zwyczajem obowiązującym kandydata do stopnia bakałarza świętej teologii.

PODZIAŁ

I. Ukażę godną najwyższej pochwały trwałość świętej teologii, przedstawiając jej piętnaście pochwał oraz przedziwne doskonałości Opoki modlitwy Zdrowaś Maryjo.

II. Na początku dysputy przedstawię zwyczajowe i podstawowe stwierdzenie, że na Opoce, którą jest Chrystus, opiera się cała konstrukcja i cała treść niniejszego dzieła.

III. Następnie przytoczę poglądy niektórych Mistrzów, którzy pisali o deptaniu i ścieraniu tej Opoki.

IV. Potem przedstawię wzniosłą naukę o fundamencie Opoki Zdrowaś Maryjo, z której – jak naucza św. Bernard – wypłynęły wszystkie bogactwa, szczyty doskonałości i radości świata.

Przede wszystkim należy więc wysławiać trwałość teologii, która wszystko na sobie opiera dzięki swojej niewzruszoności.

Aby stało się to jeszcze jaśniejsze, ukażemy to na podstawie właściwości opoki.

Opoka, według św. Izydora, posiada cztery właściwości.

Po pierwsze, odznacza się niewzruszoną wysokością, wznoszącą się ku niebu.

Odnosi się to do pierwszej Księgi Sentencji, która traktuje o Najwyższej Opoce Boga oraz o nieskończonej wszechmocy Trójcy Przenajświętszej, o której Apostoł mówi:

„O głębokości bogactw, mądrości i poznania Boga! Jakże niezbadane są Jego wyroki i niezgłębione Jego drogi!" (Rz 11,33).

***Secundo*, rupis habet stationis latitudinem, civitates, et oppida fundantem, templa et[152] castra, et palatia sustinentem, difficulter accessibilem.**

Et quoad hoc est liber secundus Sententiarum, qui est de lata mundi Creatione, ejusque sapientissima Gubernatione, et Conservatione, necnon[153] de vitiorum omnium destructione.

Et hoc tangitur cum dicitur: *"In stagna[154] aquarum"*.

Per quae, secundum *Christum*, intelligitur universitas creaturarum, ut merito dicatur in propositum, quod in Iob reperitur: *"Latior mari longitudo ejus"*.

Et in Psalmo: *"Latum mandatum tuum nimis"*.

***Tertio* Rupis admirabilem habet claritatem[155] astrorum: primo lucem susceptibilem ex hoc in alia refundentem, gemmarumque in se obitenens refulgentiam.**

Quod fit in tertio libro Sententiarum, de quo est ad propositum.

Quod tangitur, cum dicitur: *"Et Rupem"*: quae rupis, secundum *Augustinum et Isidorum*, primo a sole illuminatur, et ob hoc variis effectibus coelestibus; secundum *Praelationem*, motu Lunae, et influentia foecundatur.

Unde Job dicitur, quod *"aquila habitat in inacessibilibus rupibus"*, quae tamen aquila semper petit clara, secundum *Albertum et Bartholomaeum*.

***Quarto*, rupis mirabilem habet ubertatem plantarum omnium: habet etiam amenitatem[156] herbarum diversarum, medicam DEI vim habentium aromatum, et fructum ineffabilium copiosam abundantiam, secundum *Ambros[ium]*.**

Cujus ratio est, secundum *Albertum*, quia attrahit ad se terrae circumjacentis virtutem et materiam habet magis digestam, amplius subtilem, vi astrorum depuratam.

Oh[157] hoc fructus ibi sunt suaviores, quam in campestribus, et herbae virtuosiores, vinaque saniora, secundum *Avicennam*.

Quod tangitur cum dicitur: *"In fontes aquarum"*.

Et hoc in quarto Sententiarum Magistri Lombardi, Parisiensis dignissimi Episcopi.

Unde merito pro quarto dici potest, quod scribitur Iudicum 18: *"Invenimus ibi terram opulentam et uberem"*; unde Ezechiel dicitur: *"In pascuis uberrimis pascam eos"*.

Duabus[158] igitur partibus[159] in primo et secundo libris expedit, nunc tertium pro tertio libro sententiarum in nostro formatu, utcumque absolvendum restat.

Quod de claritate rupis illuminativa, purgativa et perspectiva, secundum sententiam *Dionysii*.

Quae claritas, secundum *B. Anselm[um]*, est triplex: interna, superna et humana.

***Prima*, claritas rupis est interna, et haec est foecundativa, et variorum lapidum pretiosorum, scilicet bonorum operum generativa.**

Secundo Rupis habet stationis latitudinem, civitates, et oppida fundantem, templa, castra, et palatia sustinentem, difficulter accessibilem. Et quoad hoc est liber secundus Sententiarum, qui est de lata mundi creatione, ejusque sapientissima gubernatione, et conservatione, necnon de vitiorum omnium destructione. Et hoc tangitur cum dicitur: *In stagna aquarum*. Per quæ, secundum Christum; intelligitur universitas creaturarum, ut merito dicatur in propositum, quod in Job reperitur, *Latior mari longitudo ejus*: Et in Psalmo: *Latum mandatum tuum nimis.*

Tertio, Rupis admirabilem habet claritatem astrorum: primo lucem susceptibilem ex hoc in alia refundentem, gemmarumque in se obtinens refulgentiam. Quod fit in tertio libro sententiarum, de quo est ad propositum. Quod tangitur, cum dicitur: *et Rupem:* Quæ Rupis, secundum August. et Isid. Primo a Sole illuminatur, et ob hoc variis effectibus cœlestibus: secundum Prælationem, motu Lunæ, et influentia fœcundatur. Unde Job dicitur, quod *Aquila habitat in inacessibilibus rupibus*, quæ tamen Aquila semper petit clara, secundum Albertum, et Bartholomæum.

Quarto, Rupis mirabilem habet ubertatem plantarum omnium: habet etiam amenitatem herbarum diversarum, medicam Dei vim habentium aromatum, et fructum ineffabilium copiosam abundantiam, secundum Ambros. cujus ratio est secundum Albert. quia attrahit ad se terræ circumjacentis virtutem, et materiam habet magis digestam, amplius subtilem, vi astrorum depuratam. Oh hoc fructus ibi sunt suaviores, quam in campestribus, et herbæ virtuosiores, vinaque saniora, secundum Avic. Quod tangitur cum dicitur, *In fontes aquarum.* Et hoc in quarto sententiarum Magistri Lombardi Parisiensis dignissimi Episcopi. Unde merito pro quarto dici potest, quod scribitur Judic. 18. *Invenimus ibi terram opulentam, et uberem:* unde Ezech. dicitur: *In pascuis uber-*

147

rimis pascam eos. Duabus igitur partibus in primo, et secundo libris expedit, nunc tertium pro tertio libro sententiarum in nostro formatu, utcumque absolvendum restat. Quod de claritate Rupis Illuminativa, Purgativa, et Perspectiva, secundum sententiam Dionys. Quæ claritas, secundum B. Anselm. est triplex, Interna, Superna, et Humana.

Prima, claritas Rupis est interna, et hæc est fæcundativa, et variorum lapidum pretiosorum, sc. bonorum operum generativa:

---

[152] W wydaniu z 1847 roku brakuje: "et".
[153] W wydaniu z 1691 roku występuje: "nec non".
[154] W wydaniu z 1691 roku występuje: "stagno".
[155] W wydaniu z 1691 roku występuje, prawdopodobnie wskutek błędu drukarskiego zamiast: „charitatem" („miłość").
[156] W wydaniu z 1691 roku występuje: "amoenitatem".
[157] W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "Ob".
[158] W wydaniu z 1691 roku występuje: "duobus".
[159] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "patris".

Po drugie, opoka posiada potężny fundament, który podtrzymuje i dźwiga miasta, miasteczka, świątynie, zamki i pałace, do których dostęp jest trudny.

Temu odpowiada druga Księga Sentencji, która wysławia stworzenie świata, najmędrsze rządy Boga nad stworzeniem oraz Jego nieustanną opatrznościową troskę o zachowanie świata, a także zgładzenie wszelkiego grzechu. To właśnie oznaczają słowa: „w jeziora wód".

Wody oznaczają wszystkie stworzenia w Chrystusie, jak słusznie mówi Pismo. W Księdze Hioba czytamy: „Jej rozmiar jest większy niż morze", a w Psalmie: „Niezmierna jest Jego pojemność".

Po trzecie, opoka posiada zachwycający blask gwiazd. Przede wszystkim ma zdolność odbijania własnego światła na inne rzeczy oraz nosi w sobie blask drogocennych kamieni.

Temat ten podejmuje trzecia Księga Sentencji. Takie jest znaczenie słów: „i opokę". Według św. Augustyna i św. Izydora opoka jest przede wszystkim oświecana przez słońce, a ponadto uczestniczy w szczególnych zjawiskach niebieskich, takich jak życiodajny wpływ ruchu księżyca.

Dlatego w Księdze Hioba powiedziano, że „orzeł mieszka na niedostępnych skałach" — skałach, które, jak uczą św. Albert Wielki i św. Bartłomiej, orzeł wybiera zawsze jako jaśniejące światłem.

Po czwarte, opoka odznacza się przedziwną żyznością, rodząc wszelkiego rodzaju rośliny. Wydaje również wonne zioła, którym Bóg udzielił właściwości leczniczych, oraz obfituje w niezliczone i niewysłowione owoce, jak naucza św. Ambroży.

Przyczyną tego jest — według św. Alberta Wielkiego — to, że opoka przyciąga do siebie życiodajne siły otaczającej ziemi i stanowi niezwykle subtelną oraz oczyszczoną przez wpływ gwiazd substancję.

O, jakże na opoce owoce są smaczniejsze niż te rosnące na równinach, zioła cenniejsze, a wina wyborniejsze — jak twierdzi Awicenna.

Takie jest znaczenie słów: „w źródła wód".

Temat ten znajduje rozwinięcie w czwartej Księdze Sentencji Mistrza Lombarda, najgodniejszego biskupa Paryża.

Dlatego o tej czwartej właściwości można słusznie powiedzieć słowami Księgi Sędziów (18): „Znaleźliśmy tam ziemię bogatą i urodzajną", a u Ezechiela czytamy: „Będę ich pasł na najżyźniejszych pastwiskach."

Przedstawiliśmy już zatem dwie części odnoszące się do pierwszej i drugiej Księgi Sentencji. Pozostaje teraz omówić trzecią Księgę Sentencji.

Dotyczy ona światłości opoki, która oświeca, oczyszcza i jaśnieje, zgodnie z nauką Dionizego.

Według błogosławionego Anzelma światłość ta jest potrójna: wewnętrzna, niebiańska i ludzka.

Pierwsza światłość opoki jest wewnętrzna (tkwiąca w samej opoce). Jest ona płodna — rodzi zarówno różnorodne kamienie szlachetne, jak i dobre uczynki.

De qua in 15 Psalmi distinctionibus tertii, quae sunt de claritate Christi Incarnationis Beatissimae.

In qua secundum *August[inum]*: *"Lux in tenebris lucet, et tenebrae eam non comprehenderunt"*, Ioan[nes] 1.

Per quam Sol Justitiae est factus Homo, illuminans totam nostrae mortalitatis deficientiam.

Juxta illud: *"Illuminas omnem hominem venientem in hunc mundum"*.

***Secunda* autem claritas Rupis, secundum eundem Anselmum et Isidorum, est[160] externa sive humana, qua homines illuminantur, quae suis in aedificiis commorantur, et a longe cuncta videntur non solum prospera, sed etiam adversa.**

De qua igitur[161] in secunda parte tertii Sententiarum, quae est de claritate Rupis Christi septena, in septem distinctionibus, quae sunt de Passione, Resurrectione, Glorificatione, et Christi Ascensione, a distinctione 16[162] usque ad distintionem 22[163] inclusive.

De quibus quantum ad Passionem, Gloriam Christi, et Ascensionem, dicit *Bernard[um]*, Doctor ille mellifluus: quod Sol Justitiae Christus Dominus noster mane ortus est in Nativitate[164], sed Passus in meridie, totum mundum Flamma Suae Charitatis inflammando: et sero occubuit moriendo.

Iterumque tertiae diei Aurora Resurrexit, sanctis mulieribus apparendo.

Tertia autem claritas rupis est superna, quae est omnium virtutum comprehensiva in felicitate[165] amoena, et jucunditate aeterna.

De qua agitur in decem et octo ultimis distinctionibus tertii Sententiarum, a 23[166] distinctione inclusive usque ad 43[167] finalem.

Ista autem claritas, cum sit de virtutibus tam Theologicis, quam humanis, quibus pervenimus ad superna, secundum *Hieron[inum]*, quia illa promeremur[168] unde in supernis praemiabimur, merito tertiae claritatis Rupis nostrae Deificae est aptanda.

***De prima* autem trium claritate dici potest, quod scribitur Sapientiae: *"O quam pulchra est casta generatio cum claritate"*, ut habet alia translatio.**

Et in Exodo habetur: quod filii Israel videbant montem fumigantem cum igne et voce et lampadibus, etc.

***De secunda* claritate dici[169] potest, quod scribitur: *"Claritatem non accipio ab hominibus"*.**

Et Machabaeorum: *"Refulsit sol in clypeos[170] aureos, et resplenderunt[171] montes ab eis"*, idest[172] rupes, quia rupes sunt montes altissimi, secundum *Isidorum et Bartholomaeum*, Liber de Natura[173] Rerum.

De qua in 15. Psalmi distinctionibus tertii, quæ sunt de claritate Christi Incarnationis Beatissimæ. In qua secundum August. *Lux in tenebris lucet, et tenebrae eam non comprehenderunt. Joan.* 1. Per quam Sol Justitiæ est factus homo, illuminans totam nostræ mortalitatis deficientiam. Juxta illud: *illuminas omnem hominem venientem in hunc mundum.*

Secunda autem claritas Rupis, secundum eundem Ansel. et Isid. est Externa, sive Humana, qua hómines illuminantur, quæ suis in ædificiis commorantur, et a longe cuncta videntur non solum prospera, sed etiam adversa. De qua igitur in secunda parte tertii sententiarum, quæ est de claritate Rupis Christi septena, in septem distinctionibus, quæ sunt de Passione, Resurrectione, Glorificatione, et Christi Ascensione, a distinctione 16. usque ad distinctionem 22. inclusive. De quibus quantum ad Passionem, Gloriam Christi, et Ascensionem, dicit Bernard. Doctor ille mellifluus: quod Sol Justitiæ Christus Dominus noster mane ortus est in navitate, sed passus in meridie, totum mundum flamma suæ charitatis inflammando: et sero occubuit moriendo. Iterumque tertiæ diei aurora resurrexit, sanctis mulieribus apparendo.

Tertia autem claritas Rupis est superna, quæ est omnium virtutum comprehensiva in felicitate amæna, et jucunditate æterna. De qua agitur in decem, et octo ultimis distinctionibus tertii sententiarum, a 23. distinctione inclusive usque ad 43. finalem, ista autem claritas, cum sit de virtutibus tam Theologicis, quam humanis, quibus pervenimus ad superna, secundum Hieron. quia illa promeremur unde in supernis præmiabimur, merito tertiæ claritatis Rupis nostræ deificæ est aptanda.

De prima autem trium claritate dici potest, quod scribitur Sapientiæ: *O quam pulchra est casta generatio cum claritate*, ut habet alia translatio. Et in Exodo habetur: quod filii Israel videbant montem fumigantem, cum igne, et voce, et lampadibus etc.

De secunda claritate dici potest, quod scribitur, *Claritatem non accipio ab hominibus.* Et Machab. *Refulsit Sol in clypeos aureos, et resplenderunt montes ab eis*, idest Rupes, quia Rupes sunt montes altissimi, secundum Isid. et Bartholom. *liber. de natura rerum.*

---

[160] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "ex".
[161] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "agitur".
[162] W wydaniu z 1691 roku występuje: "sextadecima".
[163] W wydaniu z 1691 roku występuje: "vicesimam secunda".
[164] W wydaniu z 1847 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "Navitate".
[165] W wydaniu z 1691 roku występuje: "foelicitate".
[166] W wydaniu z 1691 roku występuje: "vicesima tertia".
[167] W wydaniu z 1691 roku występuje: "quadragesimam tertiam".
[168] W wydaniu z 1691 roku występuje: "promerentur".
[169] W wydaniu z 1691 roku występuje: "esse" (essere).
[170] W wydaniu z 1691 roku występuje: "clipeos".
[171] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "resplenduerunt".
[172] W wydaniu z 1691 roku występuje: "id est".
[173] W wydaniu z 1691 roku występuje: "naturis".

Na ten temat Psalmy wielokrotnie — sto pięćdziesiąt razy — wysławiają światłość Najświętszego Wcielenia Chrystusa, o którym św. Augustyn mówi: „Światłość w ciemności świeci, a ciemność jej nie ogarnęła" (J 1,5).

Przez tę Światłość Słońce Sprawiedliwości stało się Człowiekiem, rozświetlając całą słabość naszego śmiertelnego życia, zgodnie ze słowami: „Była światłość prawdziwa, która oświeca każdego człowieka przychodzącego na świat" (J 1,9).

Drugim rodzajem światłości opoki, według tych samych świętych Anzelma i Izydora, jest światłość zewnętrzna, czyli dostępna człowiekowi. Dzięki niej ludzie otrzymują światło nawet w swoich domach i potrafią z daleka rozpoznawać zarówno dni pomyślne, jak i nadchodzące przeciwności.

Temu poświęcona jest druga część trzeciej Księgi Sentencji (od Dystynkcji XVI do Dystynkcji XXII włącznie), gdzie mowa o siedmiorakiej światłości Opoki, którą jest Chrystus. Objawia się ona w Jego Męce, Zmartwychwstaniu, Uwielbieniu i Wniebowstąpieniu.

O Męce, chwale Chrystusa Zmartwychwstałego i Wniebowstąpieniu św. Bernard, zwany Doktorem Miodopłynnym, powiedział, że Słońce Sprawiedliwości, Chrystus, nasz Pan, wzeszło o świcie nowego dnia w swoim Narodzeniu; w południe cierpiało, rozpalając cały świat ogniem swojej miłości; wieczorem zaś spoczęło w śmierci na Krzyżu.

Następnie o świcie trzeciego dnia zmartwychwstało, ukazując się pobożnym niewiastom.

Trzecim rodzajem światłości opoki jest światłość niebieska, będąca pełnią szczęścia i wieczną radością tych, którzy osiągnęli doskonałość wszystkich cnót.

O niej traktuje osiemnaście ostatnich dystynkcji trzeciej Księgi Sentencji, od Distinctio XXIII aż do końcowej Distinctio XLIII.

Ta światłość zamieszkuje zarówno w cnotach teologalnych, jak i moralnych, przez które — jak naucza św. Hieronim — dochodzimy do rzeczywistości niebieskich. To bowiem, co na ziemi przynosi nam zasługi, w niebie zostanie nagrodzone. Dlatego właśnie dzięki Opoce tego trzeciego blasku dochodzimy do naszego przebóstwienia.

O pierwszej z tych trzech światłości można powiedzieć słowami Księgi Mądrości:

„O, jak piękne jest pokolenie jaśniejące czystością!"

A w Księdze Wyjścia czytamy, że synowie Izraela widzieli górę spowitą dymem, ogniem, grzmotami, błyskawicami i innymi znakami.

O drugiej światłości można odnieść słowa Chrystusa:

„Nie odbieram chwały od ludzi" (J 5,41).

Natomiast w Księgach Machabejskich czytamy:

„Słońce zajaśniało na złotych tarczach, a od ich blasku rozświetliły się góry", czyli opoki będące najwyższymi górami, jak uczą św. Izydor oraz św. Bartłomiej w dziele „O naturze rzeczy".

De tertia **vero claritate dici potest, quod scribit:** ***"Dedit illi claritatem aeternam"*****.**

Et in Evangelio ubi dicitur quod: ***"Dominus transfiguratus est in monte Thabor"*****, et quod:** ***"Claritas Dei circumfulsit illos"*****.**

Duobos, igitur, membris ultimis, causa brevitatis dimissis, nunc primum est absolvendum: quod est de claritate interna Theologiae, secundum quindecim claritates, quae secundum quindecim primas tertii habentur distinctiones, Generationem Filii Dei Temporalem comprehendentes.

O igitur honorande Domine Doctor, caeterique Sacrae Theologiae Auditores amantissimi: quam magna et excelsa est Sanctissimae Theologiae eminentia respectu nostrae indigentiae?

O quam necessaria nostrae nunc est miseriae?

O quam est amabilis, optabilis et concupiscibilis mortalibus universis.

Sed cur hoc?

Quia docet invenire, in quindecim primis distinctionibus Tertii Rupem unam infinitam, cunctas divitias habentem, omnem claritatem continentem, omnem virtutem possidentem, quam cum habuerimus, cunctis bonis abundabimus, malis procul pulsis universis.

Sed ***quae est praeclara haec Rupis tam magnifica?***

Audite quaeso, audite sapientes, audite intelligentes, docti pariter et indocti.

Haec, inquam, est ***Salutatio Angelica*****, quae est: Rupis altissima, Rupis latissima, Rupis clarissima, Rupis uberrima, Sua altitudine sublevans cunctos ad Coelestia, Sua latitudine sustentans universa, Sua claritate illuminans[174] abscondita singula, Sua ubertate recreans et reficiens omnia.**

O amenissima[175] Rupis, ad te configiemus[176], et a malis liberi erimus.

In Te stabimus, et in tribulatione, inconstantia, et mutabilitate gravati non erimus.

Te assidue videbimus, et undique tanquam stellae matutinae fulgebimus.

In te requiescamus cognoscendo, amando, operando, et ab ubertate Domus Dei abundabimus, et conversatio nostra non in terris sit, sed in Coelis.

Cui concordant verba Angelici ***Augustini*** **in Sermone pulcherrimo de Salutatione Angelica dicentis:**

"Quid dicam de montibus, quos Sacra mihi nominat Pagina?

1. ***In monte Sinai data est Lex antiqua, sed in monte Salutationis Angelicae data est Lex nova.***

2. ***In monte Garysm[177] et Hebal terrestres sunt datae maledictiones: at in Rupe benedictiones.***

De tertia vero claritate dici potest, quod scribit, *Dedit illi claritatem aeternam.* Et in Evang. ubi dicitur, *quod Dominus transfiguratus est in monte Thabor, et quod claritas Dei circumfulsit illos.*

148

Duobus igitur membris ultimis, causa brevitatis dimissis, nunc primum est absolvendum: quod est de claritate interna Theologiæ secundum quindecim claritates, quæ secundum quindecim primas tertii habentur distinctiones generationem Filii Dei temporalem comprehendentes. O igitur honorande Domine Doctor, cæterique sacræ Theologiæ Auditores amantissimi: quam magna, et excelsa est sanctissimæ Theologiæ eminentia respectu nostræ indigentiæ? O quam necessaria nostræ nunc est miseriæ? O quam est amabilis, optabilis, et concupiscibilis mortalibus universis. Sed cur hoc? Quia docet invenire, in quindecim primis distinctionibus Tertii Rupem unam infinitam, cunctas divitias habentem, omnem claritatem continentem, omnem virtutem possidentem, quam, cum habuerimus, cunctis bonis abundabimus, malis procul pulsis universis.

Sed quæ est præclara hæc Rupis tam magnifica? Audite quæso, audite sapientes, audite intelligentes, docti pariter, et indocti. Hæc, inquam, est Salutatio Angelica, quæ est: Rupis altissima, rupis latissima, rupis clarissima, rupis uberrima, sua altitudine sublevans cunctos ad cœlestia, sua latitudine sustentans universa, sua claritate illuminans abscondita singula, sua ubertate recreans, et reficiens omnia. O amænissima Rupis, ad te confugiemus, et a malis liberi erimus. In te stabimus, et in tribulatione, inconstantia, et mutabilitate gravati non erimus. Te assidue videbimus, et undique tanquam stellæ matutinæ fulgebimus. In te requiescamus cognoscendo, amando, operando, et ab ubertatate domus Dei abundabimus, et conversatio nostra non in terris sit, sed in cœlis.

Cui concordant verba Angelici August. in Serm. pulcherrimo de Salutatione Angelica dicentis. *Quid dicam de montibus, quos sacra mihi nominat pagina?* 1. In monte Sinai data est lex antiqua, sed in monte Salutationis Angelicæ data est lex nova. 2. In monte Garysm. et Hebal terrestres sunt datæ maledictiones: at in Rupe benedictiones. 3. In monte Hor Aaron sepellitur, sed

---

[174] **W wydaniu z 1691 roku brakuje słów: "universa, sua claritate illuminans", obecnych w wydaniu z 1847 roku.**

[175] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "amoenissima".**

[176] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "confugimus".**

[177] **W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "Garisym".**

O trzeciej światłości można powiedzieć to, co zostało napisane: „Dał mu chwałę wieczną” (Mdr 10,14). A w Ewangelii czytamy, że „Pan przemienił się na górze Tabor” (por. Mk 9,2), oraz że „chwała Boża otoczyła ich światłością” (por. Łk 2,9).

Pomijając jednak dla zwięzłości dwie ostatnie części, należy teraz omówić pierwszą światłość, czyli wewnętrzną światłość Teologii. Jest ona pierwszą z piętnastu światłości, które zawarte są w pierwszych piętnastu dystynkcjach trzeciej Księgi Sentencji, poświęconych doczesnemu zrodzeniu, czyli Wcieleniu, Syna Bożego[178].

Zatem, czcigodny Mistrzu, i wy wszyscy gorliwi słuchacze świętej Teologii, jakże wielka i wzniosła jest wysokość Najświętszej Teologii w porównaniu z naszym ubóstwem! O, jakże jest ona potrzebna naszej nędzy! O, jak godna miłości, jak upragniona i pożądana przez wszystkich śmiertelników!

Lecz dlaczego to mówię?

Ponieważ Najświętsza Teologia uczy odnaleźć — w pierwszych piętnastu dystynkcjach trzeciej Księgi Sentencji — jedyną nieskończoną Opokę, która posiada wszelkie bogactwa, zawiera wszelki blask, obejmuje wszelką cnotę. Gdy ją osiągniemy, będziemy obfitować we wszelkie dobra i zostaniemy uwolnieni od wszelkiego zła.

Lecz czym jest ta najjaśniejsza i najwspanialsza Opoka?

Słuchajcie więc, proszę was! Słuchajcie, mędrcy! Słuchajcie, roztropni! Słuchajcie zarówno wykształceni, jak i niewykształceni!

Twierdzę, że tą Opoką jest „Ave Maria”.

To Ono jest Najwyższą Opoką, Najrozleglejszą Opoką, Najjaśniejszą Opoką i Najbardziej Płodną Opoką.

Swoją wysokością podnosi wszystkich do nieba; swoją rozległością podtrzymuje wszystko; swoim blaskiem oświeca wszystko, co ukryte; swoją płodnością odnawia i uzdrawia wszystkie rzeczy.

O, najukochańsza Opoko!

Do Ciebie będziemy się uciekać, a zostaniemy uwolnieni od wszelkiego zła.

Na Tobie się oprzemy i nie będą już nas przygniatały ucisk, niestałość ani zmienność.

Będziemy Cię kontemplować na wieki i zajaśniejemy jak gwiazda poranna.

W Tobie znajdziemy odpoczynek w poznawaniu, w miłowaniu i w działaniu; będziemy obfitować w bogactwa Domu Bożego, a nasze mieszkanie nie będzie już na ziemi, lecz w niebie.

Święty Augustyn w swoim pięknym kazaniu o „Ave Maria” wypowiedział podobne słowa: „Cóż powiem o górach, o których mówi Pismo Święte?

1. **Na górze Synaj zostało dane Stare Prawo, lecz na Górze Ave Maria zostało dane Prawo Nowe.**
2. **Na górze Garizim i na górze Ebal ogłoszono ziemskie przekleństwa, lecz na tej Opoce zostały udzielone błogosławieństwa niebieskie.”**

---

[178] **Sentencje Piotra Lombarda, księga III, dystynkcje 1–15.**

3. ***In monte Hor, Aaron sepelitur, sed in hac Rupe benedicta, Dei filius nascitur.***

4. ***In monte Libani[179] aromata cuncta pullulant, sed in Rupe ista Virginea coelestia continentur, totiusque mundi medicamina.***

5. ***In monte Maria[180] Templum Dei fundatum est, sed in hac Rupe benedicta Filius Dei est homo factus.***

6. ***In monte Thabor apparuit Gloria Trinitatis, sed in hac Rupe Benedicta facta est primitus in humanitate assumpta Gloria Trinitatis.***

Quid mihi ergo de aliis montibus, in quibus cum difficultate ascendo, cum timore sto[181], cum esurie, et siti plurimum deficio, atque in quibus infirmatus tandem morior cum Moyse et Aaron me in immensum majoribus?

Sed in hac Angelica Rupe proficio, fatigatus reficior, infirmatus sanor, mortuus suscitor, sitiens et esuriens reficior: et sicut per Scalam Jacob coelestia contemplaturus, et ibi in aeternum commoraturus gaudenter, et potenter, et secure conscendo, nunquam postea damnum passurus".

Haec ille.

Ista autem Rupis clarissima Salutatoria[182] scil[icet] Mariana, *quindecim* habet principalia verba *Categorematica*: *et tria sincategorematica*, scil[icet] *Tecum*, *In Et*[183], *ex*[184] quibus datur intelligi, quod *ter quinque* debent[185] ibi poni *Pater Noster*, *et quindecies decem Ave Maria*, quae faciunt centum et quinquaginta secundum numerum Psalmorum David Psalterii.

aec igitur est Rupis Trinitatis dignissima, in qua sunt *quindecim* lapifodinae, secundum *quindecim* genera potissima lapidum pretiosorum[186].

Quia dictum est de Virgine Maria: *quod ornata est omni lapide pretioso.*

Et ita in Psalterio Angelico sunt *centum et quinquaginta Ave Maria*: ita[187] *tria serta*: quorum primum est respectu *Deitatis*, qua[188] *Dominus Tecum.*

Secundum, est respectu *Incarnationis* cum dicitur: *In mulieribus.*

Tertium vero sertum est respectu *Passionis*, cum dicitur: *Et benedictus Fructus*, qui scil[icet] est appensus in Arbore Crucis.

Quae tria serta habentur per *tria* praehabita *syncategoremata.*

Nam primum, *Tecum*, dicitur respectu *Deitatis*, quia Sibi Dominus jungitur.

Secundum scil[icet]: *In*, respectu *Incarnationis*, quia mulieribus generantibus apponitur.

Tertium autem, scilic[et]: *Et*, accipitur respectu *Passionis*, quia Ei Benedictus Fructus additur.

2. In monte Garysim. et Moyse. et
at in Rupe benedictiones. 3. In monte Hor Aaron sepellitur, sed in hac Rupe benedicta Dei filius nascitur. 4. In monte Libani aromata cuncta pullulant, sed in Rupe ista virginea cœlestia continentur, totiusque mundi medicamina. 5. In monte Moria Templum Dei fundatum est, sed in hac Rupe benedicta filius Dei est homo factus. 6. In monte Thabor apparuit gloria Trinitatis, sed in hac Rupe benedicta facta est primitus in humanitate assumpta gloria Trinitatis. *Quid mihi ergo de aliis montibus, in quibus cum difficultate ascendo, cum esurie, et siti plurimum deficio, atque in quibus infirmatus tandem morior cum Moyse, et Aaron me in immensum majoribus? Sed in hac Angelica Rupe proficio, fatigatus reficior, infirmatus sanor, mortuus suscitor, sitiens, et esuriens reficior; et sicut per scalam Jacob cœlestia contemplaturus, et ibi in æternum commoraturus gaudenter, et potenter, et secure conscendo, nunquam postea damnum passurus.* Hæc ille. Ista autem Rupis clarissima Salutatoria sc. Mariana, quindecim habet principalia verba Categorematica: et tria sincatego-

149

rematica sc. *Tecum, In etc. Et:* quibus datur intelligi, quod ter quinque debent ibi poni *Pater noster*, et quindecies decem *Ave Maria*, quæ faciunt centum, et quinquaginta secundum numerum Psalmorum David Psalterii.

Hæc igitur est Rupis Trinitatis dignissima, in qua sunt quindecim lapifodinæ, secundum quindecim genera potissima lapidum pretiosorum. Quia dictum est de Virgine Maria; *quod ornata est omni lapide pretioso.* Et ita in Psalterio Angelico sunt centum, et quinquaginta, *Ave Maria:* ita tria serta: quorum primum est respectu Deitatis, qua *Dominus tecum.* Secundum, est respectu Incarnationis, cum dicitur, *In mulieribus*, tertium vero sertum est respectu passionis: cum dicitur, *et benedictus fructus*, qui sc. est appensus in arbore Crucis. Quæ tria serta habentur per tria præhabita syncategoremata. Nam primum *Tecum* dicitur respectu Deitatis, quia sibi Dominus jungitur. Secundum sc. *In* respectu Incarnationis, quia mulieribus generantibus apponitur. Tertium autem, sc. *Et* accipitur respectu Passionis, quia ei benedictus fructus additur. Quæ benedictio, et fructificatio non est

---

[179] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Lybani".

[180] W niektórych wydaniach występuje „Maria", w innych „Moria": tekst zdaje się przemawiać za „Maria".

[181] W wydaniu z 1847 roku brakuje słów: "cum timore sto", obecnych w wydaniu z 1691 roku.

[182] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Salutatio".

[183] W wydaniu z 1847 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "etc.".

[184] W wydaniu z 1847 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "et".

[185] W wydaniu z 1691 roku występuje: "debet".

[186] W wydaniu z 1691 roku występuje: "preciosorum".

[187] W wydaniu z 1691 roku występuje: "id est".

[188] W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "quia" (dlaczego).

3. Na górze Hor został pochowany Aaron, lecz na tej Błogosławionej Opoce został poczęty Syn Boży.

4. Na górze Liban wyrastają wszelkie wonne balsamy, lecz w tej Dziewiczej Opoce zawarte są wonności niebieskie i lekarstwa dla całego świata.

5. Na górze Moria[189] została zbudowana Świątynia Boża, lecz na tej Błogosławionej Opoce Syn Boży stał się Człowiekiem.

6. Na górze Tabor objawiła się chwała Najświętszej Trójcy, lecz na tej Błogosławionej Opoce już od pierwszej chwili dokonało się zjednoczenie chwały Najświętszej Trójcy z człowieczeństwem Chrystusa.

Skoro więc na innych górach, na które z trudem się wspinam, żyję w lęku, słabnę z głodu i pragnienia, zapadam na nich w chorobę i w końcu umieram, jak Mojżesz i Aaron, nieskończenie więksi ode mnie, natomiast na tej Anielskiej Opoce — choć utrudzony — postępuję naprzód, osłabiony odzyskuję siły, chory zostaję uzdrowiony, umarły zmartwychwstaję, głodny i spragniony zostaję nasycony. A jak Jakub oglądał przez drabinę niebiosa, tak ten, kto stoi na Opoce „Ave Maria", będzie tam szczęśliwie przebywał na wieki. Dlatego z mocą i ufnością wstępuję na tę Opokę i już nigdy nie poniosę szkody."

Tak powiedział.

Ta najwspanialsza Opoka „Ave Maria" zawiera piętnaście głównych słów oraz trzy spójniki, mianowicie: „Tecum" („z"), „in" („między") oraz „et" („i"). Z nich można wywnioskować, że odpowiadają im trzy razy po pięć, czyli piętnaście modlitw „Ojcze nasz", oraz piętnaście razy po dziesięć „Zdrowaś Maryjo", co razem daje sto pięćdziesiąt, zgodnie z liczbą psalmów Psałterza Dawidowego[190]..

Jest to zatem najgodniejsza Opoka Najświętszej Trójcy, w której znajduje się piętnaście kopalń drogocennych kamieni, odpowiadających piętnastu najdoskonalszym rodzajom kamieni szlachetnych.

O Najświętszej Dziewicy zostało bowiem powiedziane, że jest ozdobiona wszelkim drogocennym kamieniem.

Jak w Anielskim Psałterzu znajduje się sto pięćdziesiąt modlitw „Zdrowaś Maryjo", tak też istnieją trzy części Różańca.

Pierwsza odnosi się do Boga Ojca, ponieważ wypowiada się słowa: „Pan z Tobą".

Druga odnosi się do Wcielenia, tam gdzie mówi się: „między niewiastami".

Trzecia zaś odnosi się do Męki Pańskiej, gdzie wypowiada się słowa: „i błogosławiony jest Owoc", to znaczy Ten, który zawisł na drzewie Krzyża.

Istnieją więc trzy części Różańca odpowiadające trzem wspomnianym wcześniej spójnikom modlitwy „Ave Maria".

Pierwszym jest „Tecum" („z Tobą"), odnoszące się do Boga Ojca, który poślubia Maryję.

Drugim jest „in" („między"), odnoszące się do Wcielenia, ponieważ zestawia Maryję z niewiastami.

Trzecim natomiast jest „et" („i"), odnoszące się do Męki Pańskiej, gdyż do słów o Błogosławionej zostaje dodane: „i błogosławiony Owoc".

---

[189] Chodzi o górę Moria, na której Abraham przygotował ofiarę z Izaaka i na której później wzniesiono Świątynię Jerozolimską. Błogosławiony Alan nazywa tę górę „Maryją" (Maria), ponieważ język hebrajski zapisywano wyłącznie spółgłoskami, a w średniowieczu nazwę tej góry odczytywano jako „Maria".

[190] Dosłownie: „metafora trzykrotnego odmówienia pięciu modlitw «Ojcze nasz» oraz trzykrotnego odmówienia pięćdziesięciu modlitw «Zdrowaś Maryjo», co daje sto pięćdziesiąt modlitw, zgodnie z liczbą Psalmów Psałterza Dawidowego"

Quae benedictio et fructificatio non est facta completive, nisi in Passione.

Itaque cum, ut dictum est, ibi sint tres Quinquagenae, et in quolibet *Ave Maria* illarum quinquagenarum sint XV verba, idest[191] lapides pretiosi, sc[ilicet]: *Ave Maria, gratia plena, Dominus* Tecum, *benedicta Tu* in *mulieribus, et benedictus Fructus Ventris Tui Jesus Christus. Amen.*

Ibi erunt *quindecies decem*, ita[192] *centum, et quinquaginta* Rupes Angelicae, quae in quolibet Psalterio offeruntur Matri Dei, quae simul sumptae continent in se *bis mille, ducentos, et quinquaginta* lapides praetiosos.

Tot enim sunt verba principalia in centum et quinquaginta[193] Salutationibus Angelicis.

Quorum quilibet Lapis praetiosus[194] devote oblatus Virgini Mariae, plus valet omni lapide praetioso[195] totius mundi.

Quinimo, Domini Praestantissimi, serviqui[196] Virginis Mariae devotissimi: cum in qualibet[197] *Ave Maria* sint *quindecim*, ita[198] *ter quinque* lapides[199] praetiosi[200], si[201] quaelibet[202] *Ave Maria* Coronam facit Virgini Gloriosae contextam ex *quindecim* Lapidibus praetiosis[203].

Et ita erunt *centum et quinquaginta* Coronae Regales, in quolibet Psalterio.

Quarum quaelibet etiam minima, plus valebit, quam universae Regum et Reginarum, Imperatorum, et quorumcumque[204] bonorum[205] coronae, ut non immerito Servientes Virgini Mariae in suo Psalterio sint Reges et Reginae, qui tantis coronant in dies Coronis Reginam Gloriae.

Nonne igitur, dulcissimi Psaltes Virginis Mariae, magna est laus Theologiae?

Imo maxima, docens nos invenire tantam Rupem, in qua sunt XV tantae lapifodinae, inventamque offerre Genitrici Dei Beatissimae, et cum oblata ipsam Dominam Mariam, *centies et quinquagesies* in die coronare, coronatamque adornare *duobus millibus ducentis, et quinquaginta* lapidibus pretiosis[206]: quorum minimus plus valet toto isto mundo corporeo.

Sed quia significationes in universali minus proficiunt, *primo Ethicorum*, nunc in speciali per singularia sunt cuncta verba declaranda, quae verba quindecim lapidibus Thelogiae admirabilibus, utilissimis, et summe necessariis sunt consummanda.

Merito ergo Deus *convertit petram in stagna aquarum, et rupem in fontes aquarum.*

nedictus fructus additur. Quæ benedictio, et fructificatio non est facta completive, nisi in Passione.

Itaque cum, ut dictum est ibi sint tres Quinquagenæ, et in quolibet *Ave Maria* illarum quinquagenarum sint XV. verba, idest lapides pretiosi sc. *Ave Maria gratia plena, Dominus tecum, benedicta tu in mulieribus, et benedictus fructus ventris tui Jesus Christus. Amen.* Ibi erunt quindecies decem, ita centum, et quinquaginta Rupes Angelicæ, quæ in quolibet Psalterio offeruntur Matri Dei, quæ simul sumptæ continent in se bis mille, ducentos, et quinquaginta lapides pretiosos. Tot enim sunt verba principalia in centum, et quinquaginta Salutationibus Angelicis. Quorum quilibet lapis pretiosus devote oblatus Virgini Mariæ, plus valet omni lapide prætioso totius mundi. Quinimo Domini Præstantissimi, serviqui Virginis Mariæ devotissimi; cum in qualibet *Ave Maria* sint quindecim, ita ter quinquela pides pretiosi, si quælibet *Ave Maria* Coronam facit Virgini gloriosæ contextam ex quindecim lapidibus pretiosis. Et ita erunt centum, et quinquaginta Coronæ Regales in quolibet Psalterio. Quarum quælibet etiam minima, plus valebit, quam universæ Regum, et Reginarum, Imperatorum, et quorumcumque bonorum coronæ, ut non immerito servientes Virgini Mariæ in suo Psalterio sint Reges, et Reginæ, qui tantis coronantur in dies coronis Reginam gloriæ.

Nonne igitur, dulcissimi Psaltes Virginis Mariæ, magna est laus Theologiæ? Imo maxima, docens nos invenire tantam Rupem, in qua sunt XV. tantæ lapifodinæ, inventamque offerre Genitrici Dei Beatissimæ, et cum oblata ipsam Dominam Mariam, centies, et quinquagesies in die coronare, coronatamque adornare duobus millibus ducentis, et quinquaginta lapidibus pretiosis: quorum minimus plus valet toto isto mundo corporeo. Sed quia significationes in universali minus proficiunt, primo Ethicorum, nunc in speciali per singularia sunt cuncta verba declaranda, quæ verba quin-

150
decim lapidibus Theologiæ admirabilibus, utilissimis, et summe necessariis sunt consummanda. Merito ergo Deus *convertit petram in stagna aquarum, et rupem in fontes aquarum.*

---

[191] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "id est".**
[192] **W wydaniu z 1691 roku występuje: id est".**
[193] **W wydaniu z 1691 roku występuje il corrispettivo: "L**
[194] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "preciosus".**
[195] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "pretioso".**
[196] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "servique".**
[197] **W wydaniu z 1691 roku występuje: quolibet".**
[198] **W wydaniu z 1691 roku występuje odpowiednik: "id est".**
[199] **W wydaniu z 1847 r. występuje wskutek błędu drukarskiego: "ter quinquela pides", zamiast: "ter quinque lapides".**
[200] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "preciosi".**
[201] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "si".**
[202] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "quodlibet".**
[203] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "preciosis".**
[204] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "quarumcumque".**
[205] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "bonarum".**
[206] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "preciosis".**

To błogosławieństwo i wydanie owocu nie dokonały się jednak w pełni inaczej, jak tylko w Męce Pańskiej.

Dlatego też, jak już powiedziano, w Różańcu znajdują się trzy części po pięćdziesiąt „Zdrowaś Maryjo", a w każdej z nich występuje piętnaście słów, czyli piętnaście drogocennych kamieni, mianowicie: *„Zdrowaś Maryjo, łaski pełna, Pan z Tobą, błogosławiona jesteś między niewiastami i błogosławiony owoc żywota Twojego, Jezus Chrystus. Amen."*

W każdym Różańcu znajduje się zatem sto pięćdziesiąt Anielskich Opok, odpowiadających stu pięćdziesięciu modlitwom „Zdrowaś Maryjo", które ofiarowuje się Matce Bożej. Wszystkie razem zawierają dwa tysiące dwieście pięćdziesiąt drogocennych kamieni, tyle bowiem jest głównych słów w stu pięćdziesięciu modlitwach „Zdrowaś Maryjo".

Każdy z tych drogocennych kamieni, pobożnie ofiarowany Matce Bożej, posiada większą wartość niż jakikolwiek kamień szlachetny całego świata.

Co więcej, najznakomitsi Mistrzowie i najgorliwsi słudzy Dziewicy Maryi, skoro w każdym „Zdrowaś Maryjo" znajduje się piętnaście słów, widzą w nich trzy grupy po pięć drogocennych kamieni.

Jeżeli zaś każde „Zdrowaś Maryjo" splata dla Chwalebnej Dziewicy wieniec utworzony z piętnastu drogocennych kamieni[207], to w każdym Różańcu znajduje się sto pięćdziesiąt królewskich koron. Każde słowo tej modlitwy, nawet najmniejsze, ma większą wartość niż wszystkie korony królów, królowych i cesarzy oraz wszelkie królewskie godności. Dlatego ci, którzy służą Maryi przez Jej Różaniec, słusznie są nazywani królami i królowymi, ponieważ każdego dnia nakładają na Królową Chwały tak wiele koron.

Czyż więc, o najdrożsi czciciele Różańca Najświętszej Maryi Panny, nie jest wielka chwała świętej teologii? Zaprawdę, jest ona największa, gdyż uczy nas dojść do tej wzniosłej Opoki, w której znajduje się piętnaście wspaniałych kopalń drogocennych kamieni; uczy nas ofiarowywać Matce Bożej wszystko, co się w nich znajduje, sto pięćdziesiąt razy dziennie koronować Dziewicę Maryję i oddawać Jej cześć koroną złożoną z dwóch tysięcy dwustu pięćdziesięciu drogocennych kamieni[208], z których nawet najmniejszy przewyższa wartością cały świat materialny.

A ponieważ na całym świecie coraz bardziej zanika duch czci i nabożeństwa, przede wszystkim w wymiarze moralnym, zwłaszcza w naszych czasach, należy starannie wypowiadać każde pojedyncze słowo Różańca, aby piętnaście słów każdej modlitwy „Zdrowaś Maryjo" urzeczywistniało się w piętnastu przedziwnych, najpożyteczniejszych i najpotrzebniejszych kamieniach świętej teologii. Słusznie więc Bóg „zamienia skałę w jeziora wód, a opokę w źródła wody" (Ps 114 [113A], 8).

---

[207] „Pides" jest błędem drukarskim; poprawna forma to „lapides" („kamienie").

[208] Liczba 2250 odpowiada całkowitej liczbie piętnastu słów zawartych w każdej modlitwie „Zdrowaś Maryjo", pomnożonej przez sto pięćdziesiąt odmówień tej modlitwy:15 (słów modlitwy „Zdrowaś Maryjo") × 150 („Zdrowaś Maryjo") = 2250 (drogocennych klejnotów).

I. QUINQUAGENA.

Offerendo pro[209]: I. *Adamante* Innocentiae. II. *Carbunculo* Sapientiae. III. *Margharita*[210] Gratiae. IV. *Jaspide* Plenitudinis. V. *Sapphyro* Dominationis.

Prima igitur omnium laus, o amantissimi amatores, discipulique Virginis Mariae, Sacrae Paginae est: quod in prima distinctione tertii ex Innocentia convenientissimae Incarnationis Filii Dei, tam ex parte Dei, quam hominis, docet nos Virgini Mariae Reginae Innocentiae: primum Lapidem offerre pretiosum[211] primae Lapifodinae Rupis Angelicae, scil[icet] ADAMANTEM.

Qui Lapis dicitur INNOCENTIAE, qui offertur, cum devote dicitur Virgini Mariae AVE.

Nam *Ave* secundum *Augustinum* dicitur quasi *sine Vae* maledictionis, vel culpae, in quo Innocentia declaratur praeclare Mariae.

Secundum autem *Isidorum*, Adamas nulla materia frangitur, a nullo vincitur, nullo polluitur, vel commiscetur.

Solo autem Sanguine Hirci frangitur.

Estque lapis maximi amoris, et fugativus daemonis: quem quidem vocant Diamantem[212] quasi duorum amorem metentem, sive mensurantem: Amantissima autem Virgo Maria Gloriosa, secundum *Anselmum*, est illa, quae tanta puritate debuit nitere, qua major sub Deo nequit inveniri.

Unde in Canticis: *"Tota pulchra es Amica Mea, et macula non est in Te"*.

Sed ratione manifesta ostenditur omni jure, quod tanto Lapide a cunctis debeat honorari devote: qui habet summam innocentiam in se, et in universos diffusivam; et diffuse conservativam; et conservate gubernativam; omnium, inquam, jure divino, naturali et humano: sed Virgo Maria est hujusmodi: quia, ut inquit *Ambros[ius] in Sermone de Assump[tione]*: "Quid referimus Tibi Laudis, o Innocentissima Virgo Maria, per quam mortua reparata est innocentia et vivificata?

Tu es enim Arbor Vitae, extra quam rami omnes sunt sine fructu et in morte".

Haec ille.

I. QUINQUAGENA.

Offerendo pro. I. Adamante Innocentiae. II. Carbunculo Sapientiae. III. Margharita Gratiae. IV. Jaspide Plenitudinis. V. Sapphyro Dominationis.

Prima igitur omnium laus, o Amantissimi Amatores, Discipulique Virginis Mariæ, sacræ paginæ est, quod in prima distinctione tertii ex innocentia convenientissimæ Incarnationis Filii Dei, tam ex parte Dei, quam hominis, docet nos Virgini Mariæ Reginæ innocentiæ: primum lapidem offerre pretiosum primæ lapifodinæ Rupis Angelicæ sc. *Adamantem*. Qui lapis dicitur Innocentiæ, qui offertur, cum devote dicitur Virgini Mariæ *Ave*. Nam Ave secundum Augustinum dicitur quasi (*sine vae*) maledictionis, vel culpæ, in quo Innocentia declaratur præclare Mariæ. Secundum autem Isid. *Adamas nulla materia frangitur, a nullo vincitur, nullo polluitur, vel commiscetur. Solo autem sanguine Hirci frangitur.* Estque lapis maximi amoris, et fugativus Dœmonis: quem quidem vocant *Diamantem* quasi duorum amorem metentem, sive mensurantem: *Amantissima* autem *Virgo Maria gloriosa*, secundum Anselmum, *est illa, quae tanta puritate debuit nitere, qua major sub Deo nequit inveniri.* Unde in Cant. *Tota pulchra es amica mea, et macula non est in te.* Sed ratione manifesta ostenditur omni jure, quod tanto lapide a cunctis debeat honorari devote: qui habet summam innocentiam in se, et in universos diffusivam: et diffuse conservativam: et conservate gubernativam: omnium, inquam, jure divino, naturali, et humano: sed Virgo Maria est hujusmodi: quia ut inquit Ambr. in serm. de Assump. *Quid referimus tibi laudis, o Innocentissima Virgo Maria, per quam mortua reparata est innocentia, et vivificata? Tu es enim arbor Vitæ, extra quam rami omnes sunt sine fructu, et in morte.* Hæc ille.

[209] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "offerendo pro".
[210] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Margarita".
[211] W wydaniu z 1691 roku występuje: "preciosum".
[212] W wydaniu z 1691 roku występuje: Dyamantem".

PIERWSZA PIĘĆDZIESIĄTKA

do ofiarowania Dziewicy Maryi: I) Diament Niewinności; II) Rubin Mądrości; III) Perła Łaski; IV) Jaspis Pełni; V) Szafir Władzy.

Najmilsi przyjaciele i uczniowie Dziewicy Maryi, pierwszą spośród wszystkich pochwał (świętej Teologii), zawartą w Piątej Księdze Pisma Św., stanowi ta, o której mowa w pierwszej dystynkcji trzeciej Księgi „Sentencji": niewinność, najstosowniejsza dla Wcielenia Syna Bożego, nie tylko ze strony Boga, lecz także ze strony Matki Bożej. Uczy nas ona ofiarować Maryi Dziewicy, Królowej Niewinności, pierwszy drogocenny kamień z pierwszej kopalni Anielskiej Skały, to jest Diament. Ten drogocenny kamień nazywany jest Kamieniem Niewinności i ofiarowuje się go Najświętszej Maryi Pannie, gdy z pobożnością wypowiada się do Niej słowo: „Ave".

Jak bowiem naucza św. Augustyn, słowo Ave oznacza „bez biada", czyli bez przekleństwa i bez winy[213]:. Dlatego właśnie w Diamencie najjaśniej ukazana zostaje niewinność Najświętszej Maryi Panny.

Według św. Izydora diament nie daje się niczym skruszyć, nic nie może go pokonać, nic nie jest w stanie splamić go ani z zewnątrz, ani od wewnątrz. Jedynie Krew Baranka Bożego może go rozłupać. Jest on również kamieniem najdoskonalszej miłości oraz posiada moc odpędzania szatana.

Niektórzy wywodzą nawet nazwę diament od słów *duo amantes* – „dwoje kochających się", to znaczy tych, którzy miłują się wzajemnie w bojaźni Bożej i w czystości.

Św. Anzelm naucza ponadto, że Najchwalebniejsza Dziewica Maryja jaśnieje tak wielką czystością, iż poniżej Boga nie można pomyśleć większej od Jej czystości. Dlatego też w Pieśni nad Pieśniami zostało powiedziane: „Cała jesteś piękna, Przyjaciółko moja, i nie ma w Tobie żadnej skazy."

Jest zatem rzeczą całkowicie oczywistą, że Najświętsza Maryja Panna słusznie powinna być czczona tak wielkim drogocennym kamieniem – Diamentem – ponieważ posiada w sobie najwyższą niewinność, która rozlewa się na wszystkich; udzielając się innym, sama pozostaje nienaruszona, a zachowując swoją pełnię, prowadzi wszystkich zgodnie z prawem Bożym, zarówno naturalnym, jak i objawionym.

Taka właśnie jest Dziewica Maryja. Jak bowiem mówi św. Ambroży w kazaniu o Wniebowzięciu: „Jaką pochwałę zdołamy Ci oddać, o Najniewinniejsza Dziewico Maryjo? Przez Ciebie niewinność, która umarła, została przywrócona do życia. Ty bowiem jesteś Drzewem Życia, poza którym wszystkie gałęzie pozostają bezowocne i usychają."

Tak właśnie napisał.

---

[213]**Błogosławiony Alan de la Roche posługuje się anagramem słowa Ave, zestawiając je z wyrazami Vae („Biada!", „O, biada!") oraz Eva („Ewa"). Czyni to, aby ukazać wypełnienie się w Najświętszej Maryi Pannie proroctw zawartych w trzecim rozdziale Księgi Rodzaju. Maryja jest Nową Ewą (*Ave – Eva*), a zarazem ową Niewiastą zapowiedzianą w Rdz 3,15, która miała zmiażdżyć głowę węża, sprawcy wszelkiego nieszczęścia i „biada" (*Ave – Vae*)..**

Sed fortassin[214] quidam vestrum dicent: *"Quantum valet hic Adamas dictus Ave?"*.

1. Ad quod indubie respondeo: quod plus valet omnibus lapidus pretiosis[215] oblatis in deserto a filiis Israel pro Tabernaculo, quod multum mirabile est.

2. Immo plus valet lapidibus pretiosis[216] Salomonis, quos dedit in Templo Hierusalem: vel habuit in thesauris suis, quod immensum est.

3. Quinimmo plus valet cunctis lapidibus pretiosis[217], quos habuit Arcturus Rex Britonum, Carolus Magnus, David, Cisquasus[218]: tres Reges Britonum, et quicumque alii fideles unquam habuerunt, et templis, et reliquiis Sanctorum dederunt.

Sed de novo petitis*: "Quanto major est hic Adamas Ave, omnibus innumeris praedictis?"*.

Ad hoc constanter respondeo: quod tanto major est, quanto totum coelum una stella; quia minimum secundum *August[inum]* coelestium bonorum, majus est maximo corporeorum.

O igitur vos omnes filii devoti Virginis Mariae audite, et meae interrogationi respondete: nonne si darem vobis qualibet die centum et quinquaginta Adamantes, quantumcunque essetis inimici mei, mihi placaremini, et ad vota mea essetis parati?

Quinimmo: nonne etiam amplius me amaretis omnem noxam dimittendo, et gratiam vestram mihi pro viribus communicando?

Quod si ita est.

Sequitur manifeste, quod Virgo Maria pro quolibet Psalterio Sibi devote oblato majora donabit.

Quae est *Adamas* Amicitiae, pellens omnem vim daemonis, fractus Sanguine Christi Hoedi Immaculati, quando Animam Suam Compassionis gladius pertransivit.

Absque dubio a minore ad majus affirmative concedere oportet.

Quia scriptum est: *"Date et dabitur vobis"*.

Nam secundum *Originem*, in rebus mundanis dabitur *centuplum*, in corpore *millecuplum*, in anima *deciesmillies*, in morte *centies millies*[219], et post mortem *mille millies*[220].

Qui ergo vultis ditari, et in brevi recipere innocentiam: placate Mariam, et facite vobis Regnum pretiosum, et in isto mundo per gratiam, et in futuro per gloriam.

Accedite ad Rupem istam Salutionis Angelicae, offerendo Virgini Gloriosae quolibet die centum[221] quinquagies *Adamantem Innocentiae*, sc[ilicet] AVE.

Sed fortassin quidam vestrum dicent: quantum valet hic adamas dictus *Ave*. 1. Ad quod indubie respondeo, quod plus valet omnibus lapidibus pretiosis oblatis in deserto a filiis Israel pro tabernaculo, quod multum mirabile est. 2. Immo plus valet lapidibus pretiosis Salomonis, quos dedit in Templo Hierusalem: vel habuit in thesauris suis, quod immensum est. 3. Quinimmo plus valet cunctis lapidibus pretiosis, quos habuit Arcturus Rex Britonum, Carolus Magnus, David, Cisquasus, tres Reges Britonum, et quicumque alii fideles unquam habuerunt, et Templis, et Reliquiis Sanctorum dederunt.

Sed de novo petitis: quanto major est hic adamas *Ave* omnibus innumeris prædictis? Ad hoc constanter respondeo quod tanto major est, quanto totum cœlum una stella, quia minimum secun-

151

dum August. *cœlestium bonorum majus est maximo corporeorum.* O igitur vos omnes filii devoti Virginis Mariæ audite, et meæ interrogationi respondete: Nonne si darem vobis qualibet die centum, et quinquaginta Adamantes, quantumcunque essetis inimici mei, mihi placaremini, et ad vota mea essetis parati? Quinimmo: Nonne etiam amplius me amaretis omnem noxam dimittendo, et gratiam vestram mihi pro viribus communicando? Quod si ita est. Sequitur manifeste, quod Virgo Maria pro quolibet Psalterio sibi devote oblato majora donabit. Quæ est Adamas amicitiæ, pellens omnem vim dœmonis, fractus sanguine Christi hœdi immaculati, quando animam suam compassionis gladius pertransivit. Absque dubio a minore ad majus affirmative concedere oportet. Quia scriptum est: *Date, et dabitur vobis.* Nam secundum Originem, *in rebus mundanis dabitur centuplum, in corpore millecuplum, in anima deciesmillies, in morte centies millies, et post mortem mille millies.* Qui ergo vultis ditari, et in brevi recipere innocentiam: placate Mariam, et facite vobis Regnum pretiosum, in isto mundo per gratiam, et in futuro per gloriam. Accedite ad Rupem istam Salut. Angelicæ, offerendo Virgini gloriosæ quolibet die centum quinquagies adamantem innocentiæ sc. *Ave.* Quoniam

---

[214] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "fortassis".**
[215] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "preciosis".**
[216] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "preciosis".**
[217] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "preciosis".**
[218] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Cisqulus".**
[219] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "centiesmillies".**
[220] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "millemillies".**
[221] **W wydaniu z 1691 roku brakuje, wskutek błędu drukarskiego: "centum".**

Lecz być może niektórzy z was zapytają: „Jak wielką wartość ma ten Diament zwany «Ave»?”

1. Odpowiadam bez wahania, że jest on cenniejszy niż wszystkie drogocenne kamienie, które synowie Izraela ofiarowali na budowę Przybytku na pustyni, choć był on tak wspaniały.

2. Co więcej, przewyższa wartością wszystkie drogocenne kamienie Salomona, które przeznaczył na Świątynię Jerozolimską, a także te, które zgromadził w swoich niezmierzonych skarbcach.

3. Jest również cenniejszy niż wszystkie drogocenne kamienie, jakie posiadali król Brytów Artur, Karol Wielki, Dawid, Cisquasus, trzej królowie Brytów oraz wszyscy inni wierni, którzy kiedykolwiek ofiarowali swoje skarby Kościołom i relikwiarzom Świętych.

Lecz zapytacie ponownie: „O ileż większą wartość ma ten Diament «Ave» od wszystkich niezliczonych drogocennych kamieni, o których była mowa?”

Odpowiadam z całą pewnością, że Diament «Ave» przewyższa je wszystkie w takim stopniu, w jakim całe niebo przewyższa jedną tylko gwiazdę. Jak bowiem naucza św. Augustyn, najmniejsze dobro niebieskie jest większe od największego dobra doczesnego.

Wy zatem wszyscy, pobożne dzieci Dziewicy Maryi, posłuchajcie i odpowiedzcie na moje pytanie: gdybym pewnego dnia podarował wam sto pięćdziesiąt diamentów, czy nawet będąc moimi nieprzyjaciółmi, nie pojednalibyście się ze mną i nie odnieślibyście się życzliwie do moich próśb?

Czyż nie pokochalibyście mnie bardziej niż przedtem, porzucając wszelką urazę i okazując mi z wytrwałością swoją wdzięczność? Jeżeli tak jest, czyż nie wynika stąd jasno, że Najświętsza Maryja Panna udzieli wam jeszcze większych darów za każdy Diament, który z pobożnością ofiarujecie Jej w Najśw. Różańcu?

Jest to Diament Przyjaźni, który odpiera wszelkie napaści szatana, ponieważ diament Duszy Chrystusa, Niepokalanego Baranka, został rozłupany mieczem, który przeszył Go podczas Jego Krwawej Męki. Bez wątpienia każdy z was, od najmniejszego do największego, powinien odpowiedzieć twierdząco. Jest bowiem napisane: „Dawajcie, a będzie wam dane” (Łk 6,38).

Jak naucza Orygenes, kto ofiarowuje dobra tego świata, otrzyma stokrotną nagrodę; kto ofiarowuje samego siebie – tysiąckrotną; kto ofiarowuje swoje życie – dziesięciotysięczną; w godzinie śmierci – stokroć większą jeszcze; a po śmierci – milionkrotną.

Wy zatem, którzy pragniecie się ubogacić i w krótkim czasie odzyskać niewinność, pojednajcie się z Najświętszą Maryją Panną, ofiarowując Jej Diamenty Przyjaźni, a otrzymacie drogocenne Królestwo: łaski na tym świecie i chwały w świecie przyszłym.

Przystępujcie do tej Skały Ave Maria i codziennie ofiarowujcie Chwalebnej Dziewicy sto pięćdziesiąt razy Diament Niewinności, to jest modlitwę „Zdrowaś Maryjo”.

Quoniam sic offerendo, salutabitis Imperatricem totius mundi, multo magis Amantem quemlibet peccatorem, et multo amplius[222] quemlibet digne Eam Salutantem: quam quaecumque imperatrix, vel regina unquam dilexerit mortalem quemcumque viventem.

Imo plus uno toto mundo imperatricum, toto posse naturali amantium.

Quia charitas Virginis gloriosae, secundum *August[inum]* excidit amorem totius mundi naturalem: non tantum corporeum, verum etiam Angelicum.

Ergo a minore ad majus: ut sitis sine vae, Mariae saepius offerte *Adamantem* praemissum.

Merito ergo *Deus convertit petram in stagna aquarum*, virtute horum Lapidum pretiosorum[223].

***Secunda* laus Sacrae Paginae: O benignissimi filii Virginis Mariae est, quod in 2[224] distinctione tertii ex Sapientia modum faciente Unionis Naturae Humanae et Divinae: Sapientissime docet nos offerre Virgini Mariae Imperatrici Sapientiae, secundum Lapidem pretiosum secundae lapifodinae hujus *Rupis Angelicae*, Salutationis, videlicet CARBUNCULUM, cum dicitur MARIA.**

Ut Sapientiam habeamus, et illuminationem amplius obtineamus a Virgine Gloriosa, quam si Ei temporalem sapientiam totam offerremus, de non sciente, faciendo Eam sapientissimam.

Quia minimum orationis devotae[225], secundum *Bernardum*, Beatissimum Mariae Secretarium, majus est sapientia totius mundi Philosophorum, et majori praemio remunerandum.

Ratio autem hujus oblationis est; quia Maria, secundum *Remigium* et *Hiero[nimus]* dicitur quasi illuminatrix vel illuminata, quod ad Sapientiam pertinet, *secundum eosdem*.

Hujusmodi autem *Carbunculus* in aquis[226] ardent[227], et nocte, ut carbo ignitus, lucet; terrores fugando fantasmatum; et discretionem conferendo in agendis, et in dubiis mentem ad certa deducendo, ad minus dispositive, secundum *Isidorum, et Lapidarium*.

Propterea[228] lapis hic apud Reges pretii est incomparabilis.

Quas conditiones ad plenum habet Maria Virgo Gloriosa.

Quoniam teste *Bernard[um]* Genuit Aeternam Sapientiam: idcirco mundo caeco sapientiae coelestis dedit claritatem: veluti sapientissima Abigail uxor Nabal Carmeli, imo in immensum amplius.

Sed ratione manifesta panditur, a toto mundo, sic eam debere salutari in Psalterio Angelico.

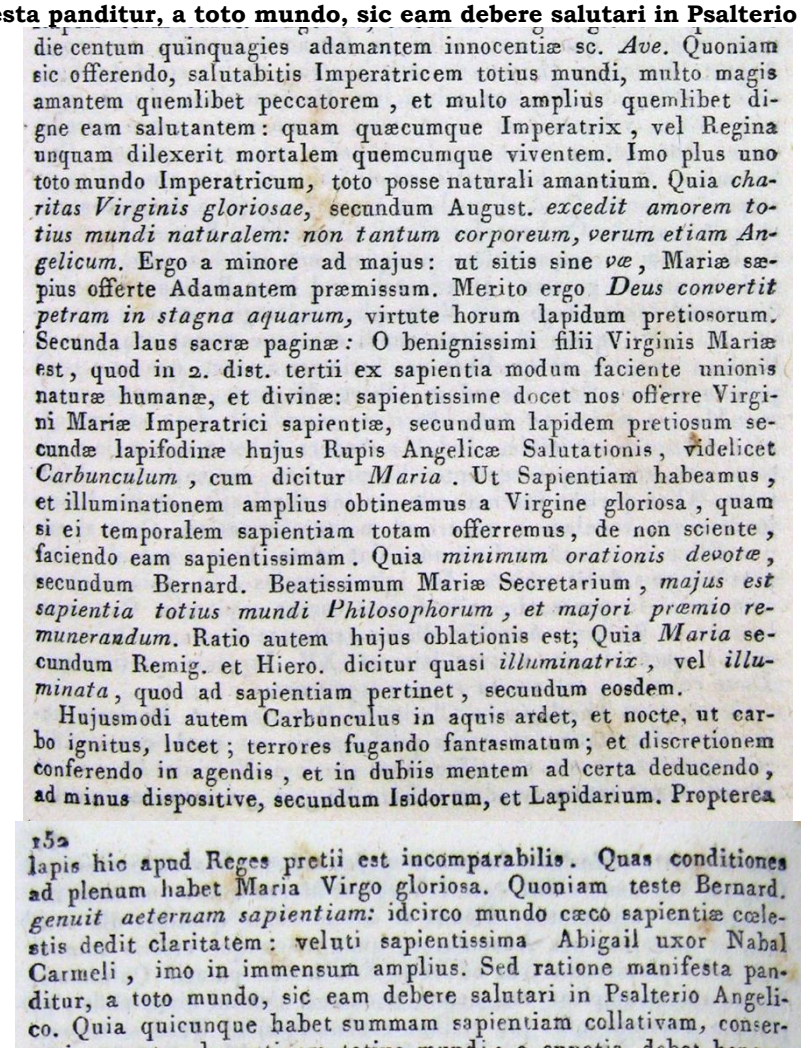

die centum quinquagies adamantem innocentiæ sc. *Ave*. Quoniam sic offerendo, salutabitis Imperatricem totius mundi, multo magis amantem quemlibet peccatorem, et multo amplius quemlibet digne eam salutantem: quam quæcumque Imperatrix, vel Regina unquam dilexerit mortalem quemcumque viventem. Imo plus uno toto mundo Imperatricum, toto posse naturali amantium. Quia *charitas Virginis gloriosae*, secundum August. *excedit amorem totius mundi naturalem: non tantum corporeum, verum etiam Angelicum*. Ergo a minore ad majus: ut sitis sine *væ*, Mariæ sæpius offerte Adamantem præmissum. Merito ergo *Deus convertit petram in stagna aquarum*, virtute horum lapidum pretiosorum. Secunda laus sacræ paginæ: O benignissimi filii Virginis Mariæ est, quod in 2. dist. tertii ex sapientia modum faciente unionis naturæ humanæ, et divinæ: sapientissime docet nos offerre Virgini Mariæ Imperatrici sapientiæ, secundum lapidem pretiosum secundæ lapifodinæ hujus Rupis Angelicæ Salutationis, videlicet *Carbunculum*, cum dicitur *Maria*. Ut Sapientiam habeamus, et illuminationem amplius obtineamus a Virgine gloriosa, quam si ei temporalem sapientiam totam offerremus, de non sciente, faciendo eam sapientissimam. Quia *minimum orationis devotæ*, secundum Bernard. Beatissimum Mariæ Secretarium, *majus est sapientia totius mundi Philosophorum, et majori præmio remunerandum*. Ratio autem hujus oblationis est; Quia *Maria* secundum Remig. et Hiero. dicitur quasi *illuminatrix*, vel *illuminata*, quod ad sapientiam pertinet, secundum eosdem.

Hujusmodi autem Carbunculus in aquis ardet, et nocte, ut carbo ignitus, lucet; terrores fugando fantasmatum; et discretionem conferendo in agendis, et in dubiis mentem ad certa deducendo, ad minus dispositive, secundum Isidorum, et Lapidarium. Propterea

152

lapis hic apud Reges pretii est incomparabilis. Quas conditiones ad plenum habet Maria Virgo gloriosa. Quoniam teste Bernard. *genuit aeternam sapientiam:* idcirco mundo cæco sapientiæ cœlestis dedit claritatem: veluti sapientissima Abigail uxor Nabal Carmeli, imo in immensum amplius. Sed ratione manifesta panditur, a toto mundo, sic eam debere salutari in Psalterio Angelico. Quia quicunque habet summam sapientiam collativam, conser-

---

[222] **W wydaniu z 1691 roku brakuje słów: "quemlibet peccatorem, et multo amplius".**
[223] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "preciosorum".**
[224] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "secunda".**
[225] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "devote".**
[226] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "aqua".**
[227] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "ardet".**
[228] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "propterea".**

Albowiem, składając w ten sposób Najśw. Maryi Pannie w darze owe Diamenty, pozdrawiacie Cesarzową całego świata, która miłuje każdego grzesznika, a jeszcze bardziej każdego, kto godnie Ją pozdrawia. Miłuje go bardziej, niż jakakolwiek cesarzowa lub królowa kiedykolwiek umiłowała jakiekolwiek żyjące stworzenie, a nawet bardziej, niż umiłowałby cały świat cesarzowych, gdyby wszystkie mogły kochać całą ziemską miłością.

Albowiem, jak naucza św. Augustyn, miłość Najchwalebniejszej Dziewicy przewyższa wszelką ziemską miłość całego świata – nie tylko ludzką, lecz nawet anielską.

Dlatego wy wszyscy, od najmniejszego do największego, abyście byli wolni od wszelkiego nieszczęścia, jak najczęściej ofiarowujcie Najświętszej Maryi Pannie wspomniany wcześniej Diament, czyli pozdrowienie „Ave". Słusznie więc Bóg „zamienia skałę w jeziora wód, a opokę w źródła wód", mocą tych drogocennych kamieni.

Drugą Pochwałą Teologii w Piśmie Świętym, najmilsi synowie Dziewicy Maryi, jest to, o czym mówi druga dystynkcja trzeciej księgi „Sentencji" – o mądrości sposobu, w jaki w Chrystusie dokonało się zjednoczenie natury ludzkiej z naturą Boską.

Ta najwznioślejsza Mądrość uczy nas ofiarowywać Matce Bożej, Cesarzowej Mądrości, drugi drogocenny kamień z drugiej kopalni tej Skały Ave Maria, to jest *Rubin*, gdy wypowiadamy słowo: „Maryjo". Przez ten Rubin otrzymujemy bowiem od Najchwalebniejszej Dziewicy mądrość i światło w stopniu o wiele większym, niż gdybyśmy ofiarowali Jej całą ludzką mądrość, która sama z siebie nie ma żadnej wartości, chcąc uczynić Ją jeszcze mędrszą ludzką wiedzą.

Jak bowiem naucza św. Bernard, najwierniejszy sekretarz Maryi, najmniejszy akt pobożnej modlitwy ma większą wartość niż mądrość wszystkich filozofów świata i zostanie nagrodzony daleko wspanialszą zapłatą.

Powodem ofiarowania tego *Rubinu* jest to, że – według św. Remigiusza i św. Hieronima – imię Maryja oznacza „Oświecającą" albo „Oświeconą", co jest przymiotem Mądrości, jak nauczają ci sami Ojcowie. Rubin jaśnieje bowiem w wodzie, a nocą błyszczy niczym rozżarzony węgiel. Odpędza urojone lęki, rzuca światło na to, co należy uczynić, porządkuje myśli i prowadzi niezdecydowany umysł do właściwej decyzji, jak piszą św. Izydor oraz autor *Lapidarium*.

Dlatego właśnie kamień ten był u królów ceniony ponad wszelką miarę.

Najchwalebniejsza Dziewica Maryja posiada w pełni wszystkie właściwości tego Rubinu, ponieważ – jak świadczy św. Bernard – zrodziła Przedwieczną Mądrość, przynosząc zaślepionemu światu blask Mądrości Niebieskiej, podobnie jak mądra Abigail[229] , żona Nabala z Karmelu, lecz w stopniu nieskończenie doskonalszym.

Dlatego jest rzeczą słuszną i pewną, aby ta Mądrość rozprzestrzeniała się po całym świecie i była pozdrawiana w Najświętszym Różańcu.

---

[229] **Abigail, żona Nabala z Karmelu, była mądrą kobietą, która ofiarowała królowi Dawidowi wszelkiego rodzaju dobre jedzenie, aby zapobiec zemście na swojej rodzinie. Gdy Abigail została wdową, Dawid zechciał ją pojąć za żonę (1 Sm 25,3nn.).**

Quia quicunque habet summam sapientiam collativam, conservativam, et gubernativam totius mundi, a cunctis debet honorari, ut patet testimonio *Senecae*.

Sed Beatissima Virgo Maria est hujusmodi, testimonio *Bern[ardi]*.

Unde dicitur de ea *Eccles*. 24: *"Ego Mater pulchrae dilectionis, et timoris, et agnitionis, et sanctae spei"*.

Si ergo vultis habere sapientiam illuminativam, saepius salutate Mariam.

Quia, *teste Ambros[io]*, sole clarius lucet haec Stella in fidelium mentibus: et recipietis centuplum in praesenti.

Quia minimum devotae orationis, secundum *Anselm[um]* plus valet tota mundi corporea claritate et humana prudentia.

Sed forte inter vos dicitis: *"Quanti valoris est iste Carbunculus Maria?"*.

Ad quod breviter respondeo.

Majoris est valoris, quam si offerres Virgini Gloriosae, pro qualibet vice tot carbunculos, et aeque magnos: quos sunt stellae in firmamento coeli, testimonio *Augustini*, dicentis: Minimum lucis gratiae, majus est tota mundi corporea luce.

Et non solum iste Carbunculus MARIA aeque magnus est, vel modicum major istis: verum etiam tanto excellit omnes hos, quanto totus mundus excedit minimum mundi Carbunculum.

O igitur benedictissimi filii Mariae, intra vos redite, et respondete mihi: quid si quolibet die quis vestrum daret centum et quinquaginta carbunculos alicui dilectissimae reginae se amanti, ut filium incomparabilem; nunquam non indubie sperare deberetis omnimodo gratiam, et amorem apud hanc reginam invenire?

Sic procul dubio.

Ergo cum Virgo Gloriosa magis vos amet offerentes Sibi talia, quam si omnes mundi creaturae essent conversae in Reginas amantes, et quaelibet vos intimum[230] amaret, quantum istud praesuppositum.

Quia, secundum *Albertum Magnum*, Charitas minima Mariae major est tota charitate mundana, imo etiam infinita naturalis amicitia.

Indubie credere debetis vos majora suscepturos, gratiamque Sapientia[231], a[232] Virgine ista Sapientissima obtenturos.

Alias periret jus naturale, et jus charitatis, et jus divinae justitiae, per regulam a minori ad majus affirmative.

Quia si minus diligens, secundum Boetium[233], dat tanta bona: procul dubio plus diligens dabit majora.

Ut igitur centies, et quinquagesies coronemini in praesenti, et in futuro Corona Sapientiae Carbunculorum: in Psalterio Angelico dietim salutate Mariam.

co. Quia quicunque habet summam sapientiam collativam, conservativam, et gubernativam totius mundi: a cunctis debet honorari, ut patet testimon. Senecæ. Sed B. Virgo Maria est hujusmodi, testim. Bern. unde dicitur de ea Eccles. 24. *Ego Mater pulchrae dilectionis, et timoris, et agnitionis, et sanctae spei.* Si ergo vultis habere sapientiam illuminativam, sæpius salutate Mariam. Quia teste Ambros. *Sole clarius lucet haec stella in fidelium mentibus:* et recipietis centuplum in præsenti. Quia *minimum devotae orationis*, secundum Anselm. *plus valet tota mundi corporea claritate, et humana prudentia.*

Sed forte inter vos dicitis: Quanti valoris est iste Carbunculus *Maria*? Ad quod breviter respondeo. Majoris est valoris, quam si offerres Virgini gloriosæ, pro qualibet vice tot Carbunculos, et æque magnos: quos sunt stellæ in firmamento cœli, testimonio August. dicentis: *Minimum lucis gratiae, majus est tota mundi corporea luce.* Et non solum iste Carbunculus *Maria* æque magnus est, vel modicum major istis: verum etiam tanto excellit omnes, hos, quanto totus mundus excedit minimum mundi Carbunculum. O igitur benedictissimi filii Mariæ, intra vos redite, et respondete mihi: Quid si quolibet die quis vestrum daret centum, et quinquaginta Carbunculos alicui dilectissimæ Reginæ se amanti, ut filium incomparabilem; nunquam non indubie sperare deberetis omnimodo gratiam, et amorem apud hanc Reginam invenire? Sic procul dubio. Ergo cum Virgo gloriosa magis vos amet offerentes sibi talia, quam si omnes mundi creaturæ essent conversæ in Reginas amantes, et quælibet vos intimum amaret, quantum istud præsuppositum. Quia secundum Albert. Magnum, *Charitas minima Mariae major est tota charitate mundana. Imo etiam infinita naturalis amicitia.* Indubie credere debetis vos majora suscepturos, gratiamque sapientia Virgine ista sapientissima obtenturos. Alias periret jus naturale, et jus charitatis, et jus divinæ justitiæ per regulam a minori ad majus affirmative. Quia si minus diligens, secundum Boetium, dat tanta bona; procul dubio plus diligens dabit majora. Ut igitur centies, et quinquagesies coronemini in præsenti, et in futuro corona sapientiæ Carbunculorum; in Psalterio Angelico dietim salutate Mariam. Quare se-

[230] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "intime".**
[231] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "sapientiam".**
[232] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: "a".**
[233] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Boecium".**

Jeżeli wszyscy posiadają już pewną wielką mądrość ludzką, która prowadzi ich, podtrzymuje i towarzyszy im w tym życiu, i która – jak świadczy Seneka – zasługuje na cześć wszystkich, to jednak Bł. Dziewica posiada Mądrość odpowiadającą doskonałym właściwościom Rubinu, jak naucza św. Bernard.

Dlatego mówi się o Niej: „Jam jest Matką pięknej miłości, bojaźni, poznania i świętej nadziei" (Syr 24,24).

Jeżeli więc pragniecie posiąść oświeconą Mądrość Matki Najśw., jak najczęściej pozdrawiajcie Maryję. Albowiem, jak świadczy św. Ambroży, ta Gwiazda Mądrości, którą jest Maryja, świeci w duszach wiernych jaśniej niż samo słońce.

Otrzymacie też stokrotną nagrodę już w tym życiu, ponieważ – jak naucza św. Anzelm – najmniejsza pobożna modlitwa ma większą wartość niż całe piękno ciała i cała ludzka roztropność tego świata.

Być może jednak ktoś z was zapyta: „Jak wielką wartość ma Rubin «Maryja»?" Odpowiadam krótko:

Jest on cenniejszy, niż gdybyś ofiarował Najchwalebniejszej Dziewicy, w każdej okoliczności, tyle rubinów, i to tej samej wielkości, ile jest gwiazd na firmamencie nieba. Świadczy o tym św. Augustyn, mówiąc: „Najmniejszy promień łaski jest większy niż całe materialne światło świata."

A zatem Rubin „Maryja" nie tylko dorównuje tamtym rubinom ani nie przewyższa ich nieznacznie, lecz przewyższa je wszystkie o tyle, o ile cały świat przewyższa najmniejszy rubin istniejący na ziemi.

Powiedzcie mi więc, o błogosławieni synowie Maryi: Gdyby każdy z was codziennie ofiarowywał sto pięćdziesiąt rubinów umiłowanej królowej, a ona kochała go jak najwierniejsze dziecko, czyż nie spodziewalibyście się, że zyska jej względy i miłość? Bez wątpienia tak właśnie jest.

Tak samo Najchwalebniejsza Dziewica, gdy ofiarujecie Jej takie Rubiny, będzie was miłowała bardziej, niż gdyby wszystkie stworzenia świata stały się kochającymi królowymi i każda z nich miłowała was całym sercem.

Jak bowiem naucza św. Albert Wielki, jedna iskra miłości Najświętszej Maryi Panny przewyższa całą miłość tego świata, a nawet wszystkie ziemskie przyjaźnie razem wzięte.

Powinniście więc bez najmniejszej wątpliwości wierzyć, że od tej Najmędrszej Dziewicy otrzymacie obfitość łask i dar Mądrości.

Innymi słowy, wobec Mądrości Maryi wszelka ludzka mądrość ustępuje pierwszeństwa zarówno prawu miłości braterskiej, jak i sprawiedliwości Bożej, zgodnie z zasadą, że to, co zachodzi w stopniu mniejszym, tym bardziej zachodzi w stopniu większym.

Jak bowiem mówi Boecjusz: jeżeli ten, kto kocha mniej, daje tak wiele dobra, to tym bardziej ten, kto kocha więcej, udzieli darów jeszcze większych.

Jeżeli więc każdego dnia będziecie pozdrawiać Najświętszą Maryję Pannę w Różańcu, ofiarowując Jej sto pięćdziesiąt Rubinów, otrzymacie od Niej Koronę Rubinów Mądrości – zarówno w życiu doczesnym, jak i w wieczności.

Quare sequitur, quod merito virtute istorum XV lapidum pretiosorum, *Deus convertiit petram in stagna aquarum.*

Tertia Laus Theologiae, o Clarissimi Rectores et Doctores hujus almae facultatis et stellae praefulgentis, est quod in tertia distinctione tertii ex sanctificatione gratiosa Virginis Mariae et Christi docet totum mundum offerre Virgini gratiosae tertium Lapidem tertiae Lapifodinae Rupis Salutationis Angelicae, secundum pretiosissimam MARGARITAM, cum dicitur: GRATIA.

Cujus argumentum est: quia secundum *Isidor[um]*, Margarita est lapis candidus, in concha marina ex rore coelesti genitus, sine admixtione cujuscumque[234] seminis propagationis: contra plurimas valens infirmitates, et fulminibus et tonitruis opposita.

Nam concha fulmine tacta aborsum patitur: vel a tonitruis laesa, lapidem imperfectum generat, secundum *Bartholomaeum* in lib[ro] de Naturis Rerum.

Sic autem est de Virgine Gloriosissima Maria.

Quoniam, secundum *Hieronym[um]* ipsa est Concha maris hujus mundi, quae non ex virili semine, sed mistico Spiramine Coelestis Gloriae, Christum Margaritam genuit, qui nostras infirmitates curavit: immo, et contra tonitrua tentationum, et fulmina cunctarum tentationum et tribolationum nos defendit, secundum *Bernard[um]*.

Quod vero a cunctis Maria debeat laudari oblatione devota hujus margaritae *Gratia*: sic ostenditur.

***Primo*, quia habet in Se immensam Gratiam in toto mundo diffusivam, protegentem, et promoventem, secundum *Albertum*.**

***Secundo*, quia sic quilibet offerens suscipiet centuplum, et sic in immensum quolibet die ditabitur.**

***Tertio*, quia Regnum Coelorum sibi parabit ex omni Lapide pretioso, quorum quilibet erit major uno toto Regno: ut ex legenda B. Thomae Apostoli haberi potest.**

Sed fortassis hoc non intelligens, tacite quaeris: *"Quantum valet haec margarita GRATIA?"*.

Respondeo breviter coram toto mundo: quod tanto plus valet Terrestri Paradiso, quanto Paradisus plus valuit pomo Evae furtivo.

Quod si ita est, imo[235] ita est, quia secundum *Basilium*, minimum Regni Christi majus est toto Paradiso Terrestri, quia hoc ducit ad coelum, sed paradisus ille ad infernum.

lorum ; in Psalterio Angelico dietim salutate Mariam. Quare sequitur, quod merito virtute istorum XV. lapidum pretiosorum, *Deus convertit petram in stagna aquarum.*

Tertia laus Theologiæ, o Clarissimi Rectores, et Doctores hujus almæ facultatis, et stellæ præfulgentis, est quod in tertia distinctione tertii ex sanctificatione gratiosa Virginis Mariæ, et Christi docet totum mundum offerre Virgini gratiosæ tertium la-

153

pidem tertiæ lapifodinæ Rupis Salutationis Angelicæ. Secundum pretiosissimam Margaritam, cum dicitur: *Gratia.* Cujus argumentum est: quia secundum Isidor. Margarita est lapis candidus in concha marina ex rore cælesti genitus, sine admixtione cujuscumque seminis propagationis: contra plurimas valens infirmitates, et fulminibus, et tonitruis opposita. Nam concha fulmine tacta aborsum patitur, vel a tonitruis læsa, lapidem imperfectum generat, secundum Bartholom. *in lib. de naturis rerum.* Sic autem est de Virgine Gloriosissima Maria. Quoniam, secundum Hieronym. ipsa est concha maris hujus mundi quæ non ex virili semine, sed mistico spiramine cœlestis gloriæ, Christum margaritam genuit: qui nostras infirmitates curavit: immo, et contra tonitrua tentationum, et fulmina cunctarum tentationum, et tribulationum nos defendit, secundum Bern. Quod vero a cunctis Maria debeat laudari oblatione devota hujus margaritæ *Gratia:* sic ostenditur. Primo, quia habet in se immensam gratiam in toto mundo diffusivam, protegentem, et promoventem secundum Albert. Secundo, quia sic quilibet offerens suscipiet centuplum, et sic in immensum quolibet die ditabitur. Tertio, quia Regnum cœlorum sibi parabit ex omni lapide pretioso, quorum quilibet erit major uno toto Regno: ut ex legenda B. Thomæ Apostoli haberi potest.

Sed fortassis hoc non intelligens, tacite quæris: quantum valet hæc margarita *Gratia?* Resp. breviter coram toto mundo: quod tanto plus valet terrestri paradiso, quanto paradisus plus valuit pomo Evæ furtivo. Quod si ita est, imo ita est, quia secundum Basil. Minimum Regni Christi majus est toto paradiso terrestri, quia hoc ducit ad cœlum, sed paradisus ille ad infernum. Nonne,

---

[234] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "cuiuscunque".**

[235] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "immo".**

Stąd też wynika, że mocą zasług cnoty owych piętnastu drogocennych kamieni Bóg przemienia skałę w rozlewiska wód.

Trzecia Pochwała Teologii, najdostojniejsi Rektorzy i Mistrzowie tej jaśniejącej niczym gwiazda Szacownej Uczelni, zawarta jest w trzeciej dystynkcji trzeciej Księgi „Sentencji" i dotyczy Łaski Uświęcającej Dziewicy Maryi Panny oraz Chrystusa. Uczy ona cały świat składać Najśw. Dziewicy, Pełnej Łaski, trzeci drogocenny kamień z trzeciej kopalni Skały „Ave Maria", którym jest najcenniejsza Perła, ilekroć w modlitwie „Zdrowaś Maryjo" wypowiada się słowo: „Gratia" („Łaska").

Uzasadnienie tego jest następujące. Według św. Izydora perła jest kamieniem białym, powstającym z rosy niebieskiej wewnątrz morskiej muszli, bez jakiejkolwiek domieszki innych substancji znajdujących się w jej wnętrzu. Posiada ona moc uzdrawiania bardzo wielu chorób oraz chroni przed piorunami i grzmotami. Jak podaje Bartłomiej w *Księdze o naturze rzeczy*, muszla trafiona piorunem nie ginie, natomiast gdy zostanie porażona grzmotem, rodzi perłę niedoskonałą.

Tak samo jest z Najchwalebniejszą Dziewicą Maryją. Albowiem, jak naucza św. Hieronim, jest Ona morską Muszlą tego świata, która nie z męskiego nasienia, lecz z mistycznego Tchnienia Chwały Niebieskiej zrodziła Perłę – Chrystusa. On uleczył nasze słabości, a ponadto broni nas zarówno przed grzmotami wszelkich pokus, jak i przed piorunami wszelkich utrapień, jak naucza św. Bernard. Dlatego wszyscy powinni wysławiać Najśw. Maryję Pannę, ofiarowując Jej pobożnie tę Perłę „Łaska".

Po pierwsze, ponieważ Matka Boża posiada w sobie pełnię Łaski, która rozlewa się na cały świat, strzeże go i prowadzi ku wzrostowi, jak naucza św. Albert Wielki.

Po drugie, ponieważ ten, kto składa taki dar, otrzyma stokrotną nagrodę i z każdym dniem będzie pomnażał swoje duchowe bogactwo bez miary.

Po trzecie, ponieważ ten, kto w ten sposób ofiarowuje, przygotowuje sobie Królestwo Niebieskie przez każdy z tych drogocennych kamieni, z których każdy ma większą wartość niż całe ziemskie królestwo. Czytamy o tym w *Żywocie św. Tomasza Apostoła*.

Być może jednak nie jest to jeszcze dla ciebie całkowicie jasne i z bojaźnią pytasz: „Jak wielką wartość ma Perła «Łaska»?" Odpowiadam krótko wobec całego świata: Perła „Łaska" ma wartość daleko większą niż Raj ziemski, podobnie jak Raj przewyższał wartością owoc skradziony przez Ewę.

Jeżeli tak jest – a tak jest rzeczywiście – ponieważ, jak naucza św. Bazyli, najmniejsza nawet cząstka Królestwa Chrystusa ma większą wartość niż cały Raj ziemski, gdyż Królestwo Chrystusa prowadzi do Nieba, podczas gdy Raj ziemski stał się dla Adama i Ewy drogą do utraty szczęścia i skutkiem grzechu doprowadził ich do piekła.

Nonne, charissimi, Virgo Gloriosa multum gaudebit in tanta munerum oblatione?

Quomodo si lupo, vel leoni, aut urso, parvulam annonan daremus dietim: proculdubio, secundum *Hieron[imum]*, nos[236] amarent.

Quanto ergo magis Virgo Maria in hac Psalterii oblatione nos amabit?

Nisi sit durior, immo crudelior saevissimis animalibus, a majori ad minus affirmative arguendo.

Quoniam ipsa plus amat quemlibet in Suo Psallentem Psalterio: quam potest facere totus mundus patrum et matrum habentium unicum filium tantum dilectum a quolibet parente: quantum unquam mater filium proprium naturali amavit amore.

Videte ergo ista diligenter, et ut habeatis gratiam, in Psalterio, Mariam laudate.

Quia qui sic eam laudant, salvi fiunt a minori ad majus ex legenda B. Catherinae Martyris[237] arguendo.

***Quarta* laus Theologiae Sacrae, Servi dulcissimi Virginis Mariae, est, quod in quarta distinctione tertii Sententiarum scil[icet] ex plenissima plenissimae Incarnationis JESU Christi causa (quae causa est Spiritus Sanctus), docet totum mundum invenire quartam Lapifodinam pretiosissimam in Rupe ista Salutationis Angelicae, de qua lapidem JASPIDEM docet nos offerre Virgini Mariae designatum per PLENA.**

Cuius ratio est.

Quia Jaspis, secundum *Isid[orum]*, est lapis viridis coloris, confortans visum per sui pulchritudinis complacentiam, plena tot virtutibus, quot virgulis et signis est distincta.

Habet etiam pellere omnes malos humores corporis, dare jucunditatem et[238] affabilitatem portanti, et securitatem, secundum *Albertum Magnum*, quod verum est dispositive.

Sic autem Beatissima et Plenissima *Gratia Plena*, Virgo Maria placuit Oculis Summae Trinitatis et omnium Angelorum.

Quinimmo Corpore fuit speculum totius Pulchritudinis; pulchrior super omnes mulieres, multo plus quam Iudith, Hester, vel Sara, secundum *Albertum*.

Tot habuit in Se Virtutes, quot habuit potentias et Sanctos operum actus.

Removitque cunctas sufficienter impietates mundi, secundum *Bern[ardum]*, et sempiternam laetitiam contulit filiis damnationis, secundum *Aug[ustinum]*.

Merito ergo est plena, ut Jaspis, gratia pulchritudinis: nedum spiritualis, verum et corporalis.

quia hoc ducit ad cœlum, sed paradisus ille ad infernum. Nonne, charissimi, virgo gloriosa multum gaudebit in tanta munerum oblatione? Quomodo si lupo, vel leoni, aut urso parvulam annonam daremus dietim: proculdubio secundum Hieron. amarent. Quanto ergo magis Virgo Maria in hac Psalterii oblatione nos amabit? Nisi sit durior, immo crudelior sævissimis animalibus, a majori ad minus affirmative arguendo. Quoniam ipsa plus amat quemlibet in suo psallentem psalterio: quam potest facere totus mundus, patrum, et matrum habentium unicum filium tantum dilectum a quolibet parente: quantum unquam mater filium proprium naturali amavit amore. Videte ergo ista diligenter, et ut habeatis gratiam, in Psalterio, Mariam laudate. Quia qui sic eam laudant salvi fiunt a minori ad majus ex legenda B. Catherinæ Martyris arguendo.

Quarta laus Theologiæ sacræ, servi dulcissimi Virginis Mariæ, est, quod in quarta distinctione tertii sententiarum sc. ex plenissima plenissimæ Incarnationis Jesu Christi causa quæ causa est Spiritus Sanctus, docet totum mundum invenire quartam lapifodinam pretiosissimam in Rupe ista Salutationis Angelicæ; de qua lapidem *Jaspidem* docet nos offerre Virgini Mariæ designatum per *Plena*. Cujus ratio est. Quia Jaspis, secundum Isid. est lapis viridis coloris, confortans visum per sui pulchritudinis complacentiam, plena tot virtutibus, quot virgulis, et signis est distincta.

154

Habet etiam pellere omnes malos humores corporis, dare jucunditatem, affabilitatem portanti, et securitatem, secundum Albertum Magnum, quod verum est dispositive. Sic autem Beatissima, et plenissima, Gratia plena, Virgo Maria placuit oculis summæ Trinitatis, et omnium Angelorum. Quinimmo corpore fuit speculum totius pulchritudinis, pulchrior super omnes mulieres, multo plus quam Judith, Hester, vel Sara, secundum Albertum. Tot habuit in se virtutes, quot habuit potentias, et Sanctos operum actus. Removitque cunctas sufficienter impietates mundi, secundum Bern. et sempiternam lætitiam contulit filiis damnationis, secundum Aug. Merito ergo est plena, ut Jaspis, gratia pulchritudinis; nedum spiritualis, verum, et corporalis. Et ratione concluditur, quod sit in

---

[236] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: "nos".**

[237] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "Matris".**

[238] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: "et".**

Czyż, najmilsi, Chwalebna Dziewica nie radowałaby się niezmiernie z tak wielkiego daru?

Podobnie jak gdybyśmy wilkowi, lwu lub niedźwiedziowi codziennie dawali niewielką porcję pożywienia, z pewnością – jak mówi św. Hieronim – zwierzęta te przywiązałyby się do nas.

O ileż więc bardziej Najświętsza Maryja Panna będzie nas miłowała za to, że ofiarujemy Jej Najświętszy Różaniec!

Czy można przypuszczać, że Najświętsza Maryja Panna jest mniej czuła i mniej miłosierna niż najbardziej dzikie zwierzęta?

Od najmniejszego do największego wszyscy bez wątpienia odpowiedzą: nie.

Albowiem Najświętsza Maryja Panna miłuje każdego, kto pozdrawia Ją w Jej Różańcu, bardziej niż cały świat ojców i matek mógłby kochać swoje jedyne dziecko; bardziej, niż jakakolwiek matka kiedykolwiek umiłowała własnego syna miłością naturalną.

Rozważcie więc uważnie te prawdy i, pragnąc otrzymać Łaskę, wysławiajcie Najświętszą Maryję Pannę w Różańcu.

Ci bowiem, którzy w ten sposób oddają Jej cześć, dostępują zbawienia – od najmniejszego do największego – jak wynika z Żywota błogosławionej Katarzyny, Męczennicy.

Czwarta pochwała Świętej Teologii, o najsłodsi Słudzy Najświętszej Maryi Panny, znajduje się w czwartej dystynkcji trzeciej Księgi „Sentencji". Dotyczy ona pełni najdoskonalszego Wcielenia Jezusa Chrystusa za sprawą Ducha Świętego i uczy cały świat wydobywać czwartą najcenniejszą kopalnię tej Skały „Ave Maria". Z niej uczy nas ofiarowywać Najświętszej Maryi Pannie drogocenny kamień jaspis, gdy wypowiadamy słowo „Plena" („Pełna").

Uzasadnienie jest następujące.

Według św. Izydora jaspis jest kamieniem zielonej barwy, który swym pięknem przynosi oczom ukojenie i zachwyt. Posiada tyle dobroczynnych właściwości, ile ma żyłek i smug. Jak naucza św. Albert Wielki, oddala również wszelkie szkodliwe choroby i dolegliwości ciała, przynosi radość, a także napełnia człowieka łagodnością i pokojem.

Dlatego właśnie Najświętsza Maryja Panna, Najpełniejsza Pełni Łaski, podobała się oczom Przenajświętszej Trójcy i wszystkich Aniołów. Co więcej, pełnia Jej Łaski promieniowała także w całym Jej cielesnym pięknie. Była najpiękniejszą spośród wszystkich niewiast, przewyższając znacznie Judytę, Esterę i Sarę, jak naucza św. Albert Wielki.

Jej Pełnia Łaski zawiera w sobie tyle cnót, jak wielkie jest Jej królowanie i jak liczne są wszystkie dobre uczynki Świętych.

Ta Pełnia Łaski, według św. Bernarda, usunęła wszelką nieprawość świata, a według św. Augustyna przyniosła wieczną radość dzieciom skazanym na potępienie.

Słusznie więc Najświętsza Maryja Panna, na podobieństwo jaspisu, jest Pełna Łaski i Piękna — nie tylko duchowego, lecz także cielesnego.

Et ratione concluditur[239], quod sit in Psalterio a cunctis sic digne laudanda.

***Primo*, quia pulcherrima, secundum *Senecam*, sunt laudanda.**

***Secundo*, quia quae dant summam pulchritudinem, a cunctis sunt amanda et laudanda, secundum *Aug[ustinum]*, cujusmodi est Virgo Maria, secundum *eundem*, in quodam Sermone de Virginis Mariae Nativitate.**

***Tertio*, quia mulieres pulcherrimae, ut Hester, Sara, et Rebecca, laudantur in Sacra Pagina.**

Ergo multo magis laudanda est Virgo Maria: quia, secundum *Aug[ustinum]*, quod aliae habuerunt divisim[240] in pulchritudine, habet ista sola, et[241] habuit in universa pulchritudine.

Sed fortassis admirando et gaudendo petitis: *"Quantum valet iste Jaspis: Plena, semel devote prolata?"*.

Ad quod secure coram tota Ecclesia respondeo: quod plus valet cunctis Operibus Dei Septem Dierum primorum naturalibus.

Item, quod valet amplius, quam omnes Novem Ordines Angelorum quantum ad naturam eorum, et quam totus mundus iste corporeus.

Quoniam haec *Jaspis Plena* digna est Deo in gloria, non autem de Se Illa praedicta, secundum *Magistrum in secundo Sententiarum*.

Auditisne[242], quaeso, quae dixit?

Quod si ita est, cur pigritamini nolentes tantis bonis ditari?

Nonne omnis talis sic remissus fatuus reputatur?

Quod amplius est advertite.

Si solum dietim darem Turcho[243], vel Soldano ducatum: proculdubio[244] me gratum haberet in suo obsequio.

Cum ergo in infinitum dem plus Virg[inis] Mariae, cum in Suo Psalterio offero Ei *Jaspidem* hanc *Plena*: aut ipsa est injusta, aut durior Turcho[245], quod dementiae est dicere Ei, quia cantat Ecclesia: *Salve Regina [Mater] Miser[icordiae]*[246], aut dabit mihi Suam Gratiam.

Quoniam plus diligit psaltem suum, quam possent diligere tot sorores fratrem proprium, quot sunt arenae maris: posito quod quaelibet tantum[247] amaret eum, quantum unquam Thamar amavit fratrem suum Absalonem, qui eam vindicavit de amore incestuoso.

Quia, secundum *Gregor[ium] Nazianzen[um]*, infimum Bonum Gloriae Dei in Sanctis, majus est maximo bono naturae in creatis.

Cujus ratio est: quia illud est dignum gloria, secundum *Doctorem Sanctum*, sed hoc tamen[248] dignum est naturali existentia.

ritualis, verum, et corporalis. Et ratione concluditur, quod sit in Psalterio a cunctis sic digne laudanda. Primo, quia pulcherrima, secundum Senec. sunt laudanda. Secundo, quia quæ dant summam pulchritudinem, a cunctis sunt amanda, et laudanda, secundum Aug. Cujusmodi est Virgo Maria, secundum eundem, in quodam serm. de Virg. Mariæ Nativitate. Tertio, quia mulieres pulcherrimæ, ut Hester, Sara, et Rebecca, laudantur in sacra pagina. Ergo multo magis laudanda est Virgo Maria: quia secundum Aug. quod aliæ habuerunt divisim in pulchritudine, habet ista sola, habuit in universa pulchritudine.

Sed fortassis admirando, et gaudendo petitis. Quantum valet iste Jaspis *Plena* semel devote prolata? Ad quod secure coram tota Ecclesia respond. quod plus valet cunctis operibus Dei septem dierum primorum naturalibus. Item, quod valet amplius, quam omnes novem ordines Angelorum quantum ad naturam eorum, et quam totus mundus iste corporeus. Quoniam hæc Jaspis *Plena* digna est Deo in gloria, non autem de se illa prædicta secundum Magistrum in secundo sentent. Auditisne quæso, quæ dixi? Quod si ita est, cur pigritamini nolentes tantis bonis ditari? Nonne omnis talis sic remissus fatuus reputatur? Quod amplius est advertite. Si solum dietim darem Turcho, vel Soldano ducatum: proculdubio me gratum haberet in suo obsequio. Cum ergo in infinitum dem plus Virg. Mariæ, cum in suo Psalterio offero ei Jaspidem hanc *Plena:* aut ipsa est injusta, aut durior Turcho, quod dementiæ est dicere ei, quia cantat Ecclesia: *Salve Regina*: aut dabit mihi suam gratiam. Quoniam plus diligit Psaltem suum, quam possent diligere tot sorores fratrem proprium quot sunt arenæ Maris: posito, quod quælibet tantum amaret eum, quantum unquam Thamar amavit fratrem suum Absalonem, qui eam vindicavit de amore incestuoso. Quia, secundum Gregor. Nazianzen. Infimum bonum gloriæ Dei in Sanctis, majus est maximo bono naturæ in creatis. Cujus ratio est, quia illud est dignum gloria, secundum Doctorem Sanctum, sed hoc tamen dignum est naturali existentia. Cum igitur ratio, sensus, scientia, exempla, signa,

---

[239] W wydaniu z 1691 roku występuje: "conditur" (uważa się).
[240] W wydaniu z 1691 roku występuje: "divisum".
[241] W wydaniu z 1847 roku brakuje: "et".
[242] W wydaniu z 1691 roku występuje: "audis ne" (słuchaj).
[243] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Turco".
[244] W wydaniu z 1691 roku występuje: "procul dubio".
[245] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Turco".
[246] W wydaniu z 1847 roku brakuje: "[Mater] Miser[icordiae]".
[247] W wydaniu z 1691 roku występuje: "tamen" (jednak).
[248] W wydaniu z 1691 roku występuje: "tantum" (bardzo).

I słusznie dochodzi się do wniosku, że Matka Boża powinna być przez wszystkich godnie wysławiana w Najśw. Różańcu w następujący sposób:

I. Po pierwsze, ponieważ – według Seneki – to, co jest najpiękniejsze, zasługuje na pochwałę.

II. Po drugie, ponieważ to, co odznacza się najwyższym pięknem, powinno być przez wszystkich miłowane i wychwalane, jak naucza św. Augustyn.

Taką właśnie jest Dziewica Maryja, według tegoż św. Augustyna, jak napisał w Kazaniu o Narodzeniu Najświętszej Maryi Panny.

III. Po trzecie, ponieważ kobiety odznaczające się wielką urodą, takie jak Estera, Sara i Rebeka, są wychwalane w Piśmie Świętym. Tym bardziej więc należy Ją wysławiać, gdyż – według św. Augustyna – to, co inne niewiasty posiadały jedynie w cząstkach piękna, Ona jedna posiadała i posiada w całej pełni Piękna. Lecz być może, pełni podziwu i radości, zapytacie: „Jak wielką wartość ma ten jaspis *Plena*, gdy jest pobożnie ofiarowany?"

Na to z całą pewnością, wobec całego Kościoła, odpowiadam, że ten jaspis Plena ma większą wartość niż wszystkie dzieła stworzenia dokonane przez Boga w ciągu pierwszych siedmiu dni. Podobnie przewyższa wartością wszystkie dziewięć chórów anielskich, jeśli chodzi o ich naturę, oraz cały świat materialny.

Skoro ten jaspis *Plena* jest godny Boga w chwale, czyż nie będzie również godny Matki Bożej, zgodnie z nauką Mistrza Piotra Lombarda zawartą w drugiej księdze *Sentencji*?

Czy usłyszeliście, proszę was, to, co wam powiedziałem? Jeśli tak, to dlaczego pozostajecie ospali i nie chcecie wzbogacić się o tak wielkie dobra?

Czyż nie należy uznać za nierozsądnego tego, kto pozostaje tak opieszały?

Posłuchajcie jeszcze tego.

Gdybym każdego dnia dawał jednego dukata Turkowi albo sułtanowi, z pewnością okazywaliby mi wdzięczność i szacunek.

Skoro więc ofiarowuję Najświętszej Maryi Pannie nieskończenie więcej, gdy w Jej Najświętszym Różańcu składam Jej ten jaspis „Plena", czyż miałaby być mniej wdzięczna albo bardziej niewdzięczna niż Turek?

Tak mówić o Niej byłoby szaleństwem, gdyż Kościół wysławia Ją w modlitwie Salve Regina jako Matkę Miłosierdzia. Jakże więc miałaby odmówić mi swojej łaski?

Albowiem Maryja miłuje tego, kto odmawia Jej Różaniec, bardziej, niż mogłyby kochać własnego brata wszystkie siostry, których liczba równałaby się ziarnom piasku morskiego – zakładając, że każda z nich kochałaby swego brata tak, jak Tamar miłowała swego brata Absaloma, który pomścił ją za kazirodczą namiętność Amnona.

Ponieważ – jak naucza św. Grzegorz z Nazjanzu – najmniejsze nawet dobro Chwały Bożej przewyższa największe dobro natury w całym stworzeniu.

Dzieje się tak dlatego, że tamto dobro jest godne życia w chwale, jak uczy święty Doktor, podczas gdy to drugie jest godne jedynie życia naturalnego.

Cum igitur ratio, sensus, scientia, exempla, signa, lex, experientia, et appetitus boni, vos moneant de laudando Mariam, cur jam non semper in Psalterio salutatis eam, ut habeatis omnem gloriae plenitudinem?

Quinta **laus Theologiae, o Emeriti Sapientiae amatores filii Virginis Mariae nobilissimae totius mundi Boni Matris: est, quod in quinta distinctione tertii Sententiarum, ex damnativa Sanctissimae in Christo Unionis, docet nos invenire quintam Lapifodinam Rupis Theologicae, scilicet Salutationis Angelicae: ex qua monet nos Lapidem quintum, qui est *lapis nobilitatis et dominationis*, offerre tantae Dominae Mariae, qui lapis dicitur SAPPHIRUS[249], et tangitur cum dicitur[250] DOMINUS TECUM.**

Assignatio cujus certa haec est.

Quoniam Sapphyrus, secundum *Albertum et Bartholomeum, et Lapidarium*, est lapis coelestis coloris, apponendus in Regum annulis, quo mediante dudum responsa dabantur a diis, et occulta revelabantur: animositatem et audaciam generans[251], secundum lapidarium inferentem[252].

Quae omnia denotant nobilitatem quam Virgo Maria summam habuit per excellentiam, secundum *Ambrosium.*

Nam, quia Mater est Domini dominantium, idcirco Domina est mundi censenda a cunctis fidelibus Christi.

Ipsa enim est posita in annulo fidei Christianae; qua mediante responsura est de Redemptione mundi; et per quam de futuris permaxima[253] sunt revelata.

Sola enim, secundum *August[inum]*, reddit animos hominum securos, audaces, et potentes; adeo ut nullum timeant.

Sic ergo merito tanquam Dominae nobilissimae totius mundi sibi debet offerri hic *Sapphyrus Dominus Tecum.*

Cujus veridica ratio, avidissimi Auditores, haec est.

***Primo*, quia Mater est Domini dominantium et Regis regum.**

***Secundo*, quia omni jure sumus Ejus Servi.**

***Tertio*, quia Dominabus mundanis omni jure debetur honor a suis servis: ergo multo magis nobilissima Domina Maria est honoranda a nobis, quia[254] Domina est, Mater nobilitatis, secundum *Albertum* super Missus est.**

Sed forte extasi admirationis raptus, silendo interrogas: *"Quantum valet iste lapis Sapphyrus, Dominus tecum?"*.

li existentia. Cum igitur ratio, sensus, scientia, exempla, signa, lex, experientia, et appetitus boni, vos moneant de laudando Mariam, cur jam non semper in Psalterio salutatis eam, ut habeatis omnem gloriæ plenitudinem?

155

Quinta laus Theologiæ, o Emeriti Sapientiæ amatores filii Virginis Mariæ nobilissimæ totius mundi boni matris: est, quod in quinta distinct. tertii sentent. ex damnativa sanctissimæ in Christo Unionis, docet nos invenire quintam lapifodinam Rupis Theologicæ sc. Salutationis Angelicæ: ex qua monet nos lapidem quintum, qui est lapis nobilitatis, et dominationis, offerre tantæ Dominæ Mariæ, qui lapis dicitur *Sapphirus*, et tangitur cum dicitur *Dominus tecum*. Assignatio cujus certa hæc est. Quoniam Sapphyrus secundum Albertum, et Bartholomeum, et Lapidarium, est lapis cœlestis coloris, apponendus in Regum annulis, quo mediante dudum responsa dabantur a Diis, et occulta revelabantur: animositatem, et audaciam generans, secundum lapidarium inferentem. Quæ omnia denotant nobilitatem quam Virgo Maria summam habuit per excellentiam, secundum Ambrosium. Nam, quia Mater est Domini Dominantium. Idcirco Domina est mundi censenda a cunctis fidelibus Christi. Ipsa enim est posita in annulo fidei Christianæ; qua mediante responsura est de Redemptione mundi; et per quam de futuris permaxima sunt revelata. Sola enim secundum August. reddit animos hominum securos, audaces, et potentes; adeo ut nullum timeant. Sic ergo merito tanquam Dominæ nobilissimæ totius mundi sibi debet offerri hic Sapphyrus *Dominus tecum*. Cujus veridica ratio, avidissimi auditores, hæc est. Primo, quia Mater est Domini Dominantium, et Regis Regum. Secundo, quia omni jure sumus ejus servi. Tertio, quia Dominabus mundanis omni jure debetur honor a suis servis: ergo multo magis nobilissima Domina Maria est honoranda a nobis, quia *Domina est, Mater nobilitatis*, secundum Albertum super *Missus est*.

Sed forte extasi admirationis raptus, silendo interrogas: quantum valet iste lapis Sapphyrus, *Dominus tecum?* Ad quod incunctan-

---

[249] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Sapphyrus".**

[250] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "dicimus" (mówimy).**

[251] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "generant" (wytwarzają).**

[252] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "inferente".**

[253] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "per maxima".**

[254] **W wydaniu z 1691 roku brakuje następujących słów, obecnych w wydaniu z 1847 roku: „Domina Maria est honoranda a nobis, quia".**

Skoro więc rozum, uczucie, poznanie, przykłady, cuda, doświadczenie oraz pragnienie dobra zachęcają was do wysławiania Najświętszej Maryi Panny, dlaczego zatem nie pozdrawiacie Jej nieustannie w Najświętszym Różańcu, aby dostąpić pełni chwały?

Piąta pochwała Teologii, o znakomici miłośnicy Mądrości, synowie najszlachetniejszej Dziewicy Maryi, Dobrej Matki całego świata, znajduje się w piątej dystynkcji trzeciej księgi *Sentencji* i dotyczy konieczności Najświętszej Unii Hipostatycznej w Chrystusie[255]. Uczy ona, abyśmy poszukiwali piątej Kopalni Skały Teologii, czyli „Ave Maria", a w niej piątego Drogocennego Kamienia, zwanego Szafirem – kamienia szlachetności i królewskiej godności – i ofiarowali go wielkiej Królowej Maryi, wypowiadając przy tym słowa: „Dominus tecum" – „Pan z Tobą".

To przyporządkowanie jest słuszne.

Albowiem szafir, według św. Alberta Wielkiego, św. Bartłomieja i *Lapidarium*, jest kamieniem o barwie nieba, który oprawiano w pierścienie królów, ponieważ dawniej za jego pośrednictwem udzielano boskich wyroczni i odsłaniano tajemnice. Według *Lapidarium* kamień ten dodaje odwagi i męstwa temu, kto go nosi.

Wszystkie te właściwości przedstawiają szlachetność, którą Najświętsza Maryja Panna posiadała w najwyższym stopniu, jak naucza św. Ambroży.

Skoro bowiem jest Ona Matką Pana panów, wszyscy wierni Chrystusa powinni uznawać Ją za Królową świata.

To Ona jest owym Szafirem osadzonym w Pierścieniu Wiary Chrześcijańskiej; przez Nią zostały dane odpowiedzi dotyczące odkupienia świata; przez Nią zostały objawione największe tajemnice przyszłych rzeczy.

Ona jedna, według św. Augustyna, napełnia ludzkie serca pewnością, odwagą i męstwem, tak że nie lękają się już niczego.

Dlatego właśnie, ponieważ jest najszlachetniejszą Królową całego świata, należy Jej ofiarować ten Szafir „Dominus tecum".

Prawdziwy powód tego, o najgorliwsi słuchacze, jest następujący:

I. Po pierwsze, ponieważ jest Matką Pana panów i Króla królów.

II. Po drugie, ponieważ z wszelkiego prawa jesteśmy Jej sługami.

III. Po trzecie, skoro królowym ziemskim ich słudzy słusznie okazują cześć, o ileż bardziej my powinniśmy oddawać cześć najszlachetniejszej Królowej Maryi, ponieważ jest Ona Królową i Matką wszelkiej szlachetności, jak naucza św. Albert Wielki w traktacie O Wcieleniu.

Lecz być może, porwany zachwytem i pogrążony w milczeniu, zdajesz się pytać: „Jak wielką wartość ma ten kamień – Szafir *Dominus tecum* («Pan z Tobą»)?"

---

[255] **Sentencje Piotra Lombardo, księga III, dystynkcje V.**

Ad quod incunctanter respondeo: Plus valens, et magis placens est Virgini Mariae; et nobilior in se, et magis toti Ecclesiae Militanti et Triumphanti proficiens: totique Trinitati conveniens, quam si dares Virgini Gloriosae tot mineras *sapphyrorum*, ita magnas sicut est Civitas Parisiensis; quot sunt in mundo minuti lapides cujuscumque[256] speciei.

Quinimmo majus est, hunc *Sapphyrum* Virgini Mariae offerre, quam offerre nunc Arcam Noe, et in ea viventium naturam salvare[257]: quia talis Arca est corrupta cum illis qui intraverunt in eam: sed *Sapphyrus* hic *Dominationis* nunquam corrumpitur, sed per eum in aeternum Servi Virginis Mariae viventes dominantur.

Quare?

Quia dederunt Virgini Mariae nobilitatem centies et quinquagies in die: ergo centuplum accipient in hujusmodi, juxta illud *Gregorii*: *"Servire Deo, regnare est cum eo"*; et[258]: *"Date, et dabitur vobis"*.

Et quippe satis clare ostendit, quoniam nobilissima Maria plus amat minimum Servum Psalterii sui, quam quaecumque[259] nobilis ducissa, vel comitissa, seu baronissa unquam servum suum dilexerit, esto quod usque ad mortem dilexerit eum: amplius, stante casu quo[260] tot essent Dominae amatrices, quot essent si omnium herbarum folia et arborum[261] ex divina potentia essent conversa in Dominas et amatrices tui, et tota potentia te amarent: non esset iste amor tantus similiter sumptus, quantus est Amor Virginis Mariae, quo amat te, sibi in suo Psalterio servientem.

Quod cum ita est:

1. Cur non diligis Eam in tantum te diligentem, qui tanto amore aliquando ad miseram afficeris mulierculam?

Et iterum:

2. Cur de tanta Domina diffidis; qui potestati unius dominarum praedictarum confidentissime te commiteres?

3. Quoniam si tortori, aut Judici quicunque vel clientibus qualibet die solum unum lapidem dares, securus esse posses, quod si quocunque casu ab illis unquam capereris, liber dimittereris.

Quin modo[262] omnibus te conservarent pro viribus, quocunque repugnante.

Cum ergo Virgo Dei Genitrix in infinitum plus amica tua sit, et magis grata pro beneficiis; indubie sperare potes salutem per hanc Angelicam Salutationem.

Ni forte credideris (quod absit) Illam tortoribus magis esse ingratam: quae gratia est plena, *Lucae 1*, et magis amat peccatores, secundum *Bernardum*, quam amant seipsos[263], quia majori longe pollet charitate, secundum *Doctorem Sanctum*.

valet iste lapis Sapphyrus, *Dominus tecum?* Ad quod incunctanter respondeo. Plus valens, et magis placens est Virgini Mariæ; et nobilior in se, et magis toti Ecclesiæ militanti, et triumphanti proficiens; totique Trinitati conveniens; quam si dares Virgini gloriosæ tot mineras Sapphyrorum, ita magnas sicut est Civitas Parisiensis; quot sunt in mundo minuti lapides cujuscumque speciei. Quinimmo majus est, hunc Sapphyrum Virgini Mariæ offerre, quam offerre nunc Arcam Noe, et in ea viventium naturam salvare: quia talis Arca est corrupta cum illis qui intraverunt in eam: sed Sapphyrus hic dominationis nunquam corrumpitur, sed per eum in æternum servi Virginis Mariæ viventes dominantur. Quare? Quia dederunt Virgini Mariæ nobilitatem centies et quinquagies in die: ergo centuplum accipient in hujusmodi, juxta illud Greg. Servire Deo, regnare est cum eo. Date, et dabitur vobis Et quippe satis clare ostendit, quoniam nobilissima Maria plus amat minimum servum Psalterii sui, quam quæcumque nobilis Ducissa, vel Comitissa, seu Baronissa unquam servum suum dilexerit, esto quod usque ad mortem dilexerit eum: amplius, stante casu quo tot essent Dominæ amatrices, quot essent

156

si omnium herbarum folia, et arborum ex divina potentia essent conversa in Dominas, et amatrices tui, et tota potentia te amarent: non esset iste amor tantus similiter sumptus, quantus est amor Virginis Mariæ, quo amat te sibi in suo Psalterio servientem.

Quod cum ita est. 1. Cur non diligis eam in tantum te diligentem qui tanto amore aliquando ad miseram afficeris mulierculam? Et iterum. 2. Cur de tanta Domina diffidis; qui potestati unius dominarum prædictarum confidentissime te committeres? 3. Quoniam si tortori, aut Judici quicunque, vel clientibus qualibet die solum unum lapidem dares, securus esse posses, quod si quocunque casu ab illis unquam capereris, liber dimittereris. Quin modo omnibus te conservarent pro viribus, quocunque repugnante. Cum ergo Virgo Dei Genitrix in infinitum plus amica tua sit, et magis grata pro beneficiis; indubie sperare potes salutem per hanc Angelicam Salutationem. Ni forte credideris (quod absit) illam tortoribus magis esse ingratam: quæ *gratia est plena* Luc. 1. et magis amat peccatores, secundum Ber. quam amant seipsos, quia majori longe pollet charitate, secundum Doctorem Sanctum.

---

[256] W wydaniu z 1691 roku występuje: "cuiuscunque".
[257] W wydaniu z 1691 roku występuje: "salutare" (salvare).
[258] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "et", obecne w wydaniu z 1847 roku.
[259] W wydaniu z 1691 roku występuje: "quaecunque".
[260] W wydaniu z 1691 roku występuje: "quod".
[261] W wydaniu z 1691 roku występuje: "herbarum et arborum folia".
[262] W wydaniu z 1691 roku występuje: "modis".
[263] W wydaniu z 1691 roku występuje: "se ipsos".

Na to odpowiadam bez wahania: ten Kamień Szafirowy ma tak wielką wartość i tak bardzo podoba się Dziewicy Maryi, że jest Jej godnym darem. Jest on zarazem niezwykle szlachetny sam w sobie oraz przynosi wielki pożytek zarówno Kościołowi pielgrzymującemu na ziemi, jak i Kościołowi triumfującemu w niebie. W oczach Przenajśw. Trójcy ten Szafir „Dominus tecum" jest bardziej odpowiednim darem, niż gdybyś ofiarował Chwalebnej Dziewicy tyle kopalń szafirów, z których każda byłaby wielkości miasta Paryża, ile na świecie znajduje się kamyków wszelkiego rodzaju.

Co więcej, lepiej jest ofiarować Matce Bożej ten Szafir, niż ofiarować Jej Arkę Noego wraz ze wszystkimi zwierzętami, które zostały w niej ocalone. Tamta bowiem Arka przeminęła wraz ze wszystkimi, którzy do niej weszli; natomiast ten Szafir Królewskiej Godności nigdy nie ulegnie zniszczeniu. Przeciwnie – dzięki niemu słudzy Dziewicy Maryi odniosą zwycięstwo i będą żyć na wieki.

Dlaczego?

Ponieważ sto pięćdziesiąt razy każdego dnia ofiarowali Maryi Pannie tytuł Jej królewskiej godności: „Dominus tecum" – „Pan z Tobą". Dlatego otrzymają stokrotną nagrodę, zgodnie ze słowami św. Grzegorza: „Służyć Bogu znaczy królować z Nim" (por. Ap 1,6), oraz zgodnie ze słowami Chrystusa: „Dawajcie, a będzie wam dane" (Łk 6,38).

Jest też całkowicie oczywiste, że najszlachetniejsza Maryja miłuje nawet najmniejszego sługę swojego Różańca bardziej, niż jakakolwiek księżna, hrabina czy baronowa kiedykolwiek miłowała własnego sługę, nawet gdyby kochała go aż do śmierci.

Co więcej, przypuśćmy, że istniałoby tyle królowych, ile jest liści na wszystkich roślinach i drzewach, i że mocą Bożą wszystkie one stałyby się królowymi zakochanymi w tobie, miłującymi cię z całej siły. Nawet tak wielka miłość nie da się w najmniejszym stopniu porównać z Miłością, jaką Najświętsza Maryja Panna darzy ciebie za każdym razem, gdy służysz Jej przez odmawianie Jej Różańca.

Skoro tak jest:

1. Dlaczego nie miłujesz Tej, która miłuje cię tak wielką miłością, skoro nieraz potrafisz zakochać się tak mocno w biednej, śmiertelnej kobiecie?

2. Dlaczego nie pokładasz ufności w tej wielkiej Królowej, skoro bez wahania powierzyłbyś się opiece jednej z wyżej wspomnianych królowych?

3. Jeśli bowiem dałbyś tylko jeden drogocenny kamień katowi, sędziemu albo jednemu z ich pomocników, mógłbyś być pewien, że gdybyś kiedyś został uwięziony, postaraliby się cię uwolnić. Co więcej, broniliby cię ze wszystkich sił przed każdym, kto chciałby ci zaszkodzić.

Skoro więc Dziewicza Matka Boga jest dla ciebie nieskończenie bardziej życzliwa i wdzięczna za otrzymywane dary, z całą pewnością możesz spodziewać się zbawienia za pośrednictwem modlitwy Ave Maria.

Czyż miałbyś uwierzyć – nie daj Boże! – że byłaby Ona bardziej niewdzięczna niż kaci?

Ona, która – według św. Bernarda – jest Pełną Łaski (por. Łk 1,28) i miłuje grzeszników bardziej, niż oni sami siebie miłują, ponieważ – jak naucza święty Doktor – zdolna jest do miłości nieporównanie większej niż jakiekolwiek stworzenie.

II. QUINQUAGENA.

Pro[264]. I. *Calcedonio* Misericordiae. II. *Smaragdo* Desponsationis. III. *Sardonico*[265] Honestatis. IV. *Sardio* Prosperitatis. V. *Chrysolito* Nutritionis.

SEXTA laus Theologiae, felicissimi servi Virginis felicissimae[266] Mariae Reginae Misericordiae est: quod in 6[267] distinctione tertii de opinione malorum Incarnationis, et eorum justa reprobatione et sanctae fidei misericordi assertione, docet nos invenire sextam Lapifodinam hujus Rupis Angelicae Salutationis: ac offerre ex ea CALCEDONIUM MISERICORDIAE, scilicet BENEDICTA.

Ut inde centuplum accipiamus in praesenti, et futuro pro qualibet Psalterii oblatione.

Cujus declaratio est.

Quia *Calcedonius* est lapis in modum Chrystalli, lucens ad modum lucernae: attrahens ad se paleas; vincere faciens in causis, et fugans daemonia; oppressos vi aliena liberans, secundum *Albertum Magnum et Lapidarium.*

Virgo autem Maria secundum *August[inum]* est illa Aurora qua media Sol nobis illuxit Justitiae: et quae trahit peccatores ad nostras infirmitates suas reputans; facit peccatores Divinam vincere Justitiam, eos eripiens a daemonum potestate, et suae reddens potentiae, secundum *Bernard[um].*

Quare merito offerendus est ipsi *Calcedonius*[268] *Misericordiae*, scil[icet] *Benedicta.*

Quoniam secundum *Anselmum*, Virginis Mariae devotissimum alumnum, Virgo Dei Genitrix non solum *benedicta* est; verum etiam *benedictissima*: quae toti mundo Misericordiae Benedictionem contulit, infirmis Sanitatem, mortuis Vitam, peccatoribus Justitiam, captivis Redemptionem, Ecclesiae Pacem, coelis Gloriam; ut non sit, *qui se abscondat a Calore Ejus.*

Et pene eadem verba sunt Beatissimi *Bernardi.*

Sed fortassis pro majori intellectu simplici mente quaeritis: *"Quantum valet iste solus unus Calcedonius, Benedicta?".*

2. Ad quod audaciter respondeo et fideliter.

Plus valens, quam tot castra *Calcedoniorum*, quot sunt guttae maris: esto quod quodlibet esse[269] ita magnum, sicut Romana civitas.

Quinimo[270] adhuc omnibus istis major est, quanto quodlibet castrum est majus minimo suo lapide.

O amantissimi: nonne quaeso si solum unum tale castrum darem cuicunque mundi peccatori, me amaret, et meae voluntati obediret etiam in difficillimis?

II. QUINQUAGENA.

Pro. I. Calcedonio Misericordiae. II. Smaragdo Desponsationis. III. Sardonico Honestatis. IV. Sardio Prosperitatis. V. Chrysolito Nutritionis.

Sexta laus Theologiæ, felicissimi servi Virginis felicissimæ Mariæ Reginæ misericordiæ: est, quod in 6. dist. tertii de opinione malorum. Incarnationis, et eorum justa reprobatione, et sanctæ fidei misericordi assertione, docet nos invenire sextam lapifodinam hujus Rupis Angelicæ Salutationis: ac offerre ex ea *Calcedon.* Misericordiæ. sc. *Benedicta.* Ut inde centuplum accipiamus in præsenti, et futuro pro qualibet Psalterii oblatione.

Cujus declaratio est. Quia Calcedonius est lapis in modum Chrystalli, lucens ad modum lucernæ: attrahens ad se paleas: vincere faciens in causis, et fugans dæmonia, oppressos vi aliena liberans, secundum Albert. Magnum, et Lapidarium. Virgo autem Maria secundum August. est illa aurora qua media Sol nobis illuxit Justitiæ: et quæ trahit peccatores ad se, nostras infirmitates suas reputans; facit peccatores divinam vincere justitiam, eos eripiens a dœmonum potestate, et suæ reddens potentiæ, secundum Bern. Quare merito offerendus est ipsi Calcedonius Misericordiæ sc. *Benedicta.* Quoniam secundum Anselmum, Virginis Mariæ devotissimum alumnum, Virgo Dei Genitrix non solum benedicta est; verum etiam benedictissima: quæ toti mundo misericordiæ benedictionem contulit, infirmis sanitatem, mortuis vitam, peccatoribus justitiam, captivis redemptionem, Ecclesiæ pacem, cœlis gloriam; ut non sit, qui se abscondat a calore ejus. Et pene eadem verba sunt Beatissim. Bernard.

Sed fortassis pro majori intellectu simplici mente quæritis: quan-

157

tum valet iste solus unus Calcedonius, *Benedicta?* 2. Ad quod audaciter respondeo, et fideliter. Plus valens, quam tot castra Calcedoniorum, quot sunt guttæ maris: esto quod quodlibet esse ita magnum, sicut Romana civitas. Quinimo adhuc omnibus istis major est, quanto quodlibet castrum est majus minimo suo lapide. O amantissimi nonne quæso si solum unum tale castrum darem cuicunque mundi peccatori, me amaret, et meæ voluntati obediret etiam in difficillimis? signanter si ei darem quolibet die tan-

---

[264] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "pro".
[265] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Sardonicho".
[266] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "felicissimae".
[267] W wydaniu z 1691 roku występuje: "sexta".
[268] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Chalcedonius".
[269] W wydaniu z 1691 roku występuje: "esset".
[270] W wydaniu z 1691 roku występuje: "quinimmo".

II. PIĘĆDZIESIĄTKA

Do ofiarowania Dziewicy Maryi: I. Chalcedon Miłosierdzia; II. Szmaragd Zaślubin; III. Karneol Uczciwości; IV. Sardonyks Pomyślności; V. Chryzolit Pokarmu.

Szósta Pochwała Teologii, o najszczęśliwsi słudzy Najśw. Dziewicy Maryi, Królowej Miłosierdzia, jest tą, która znajduje się w szóstej dystynkcji trzeciej księgi *Sentencji* Piotra Lombarda. Dotyczy ona rozważań nad cierpieniami, których Chrystus doświadczył w swoim Wcieleniu. Pogląd błędny zostaje tam słusznie odrzucony, a święta wiara w Boże Miłosierdzie potwierdzona. Uczy nas ona odszukać szóstą Kopalnię tej Skały *Ave Maria* i ofiarować Najświętszej Maryi Pannie Chalcedon Miłosierdzia, to znaczy słowo „Benedicta" („Błogosławiona").

Ilekroć składamy ten dar w Różańcu, otrzymujemy stokrotną nagrodę zarówno w życiu doczesnym, jak i przyszłym.

Powód jest następujący. Według św. Alberta Wielkiego oraz *Lapidarium*, chalcedon jest drogocennym kamieniem podobnym do kryształu, lśniącym jak lampa. Przyciąga opiłki żelaza, pomaga odnieść zwycięstwo w sporach, odpędza złe duchy i uwalnia uciśnionych spod przemocy.

Tak samo Dziewica Maryja jest – według św. Augustyna – Jutrzenką, pośród której wzeszło dla nas Słońce Sprawiedliwości, Chrystus. To Ona przyciąga do siebie grzeszników, bierze na siebie nasze słabości, sprawia, że grzesznicy mogą ostać się przed Sądem Bożym, wyzwala ich spod władzy demonów i przywraca im wolność, jak naucza św. Bernard. Dlatego słusznie należy Jej ofiarować Chalcedon Miłosierdzia, czyli słowo „Benedicta".

Święty Anzelm, najgorliwszy uczeń Dziewicy Maryi, mówi bowiem, że nie tylko jest Ona „Błogosławiona", lecz wręcz „Najbłogosławieńsza", ponieważ jako Dziewica i Matka Boga przyniosła całemu światu błogosławieństwo miłosierdzia: chorym – zdrowie, umarłym – życie, grzesznikom – usprawiedliwienie, więźniom – wyzwolenie, Kościołowi – pokój, niebu – chwałę; i nie ma nikogo, kto mógłby ukryć się przed płomieniem Jej miłości.

Prawie tymi samymi słowami wypowiada się również św. Bernard. Być może jednak, dla lepszego zrozumienia, z prostotą serca zapytacie: „Jak wielką wartość ma jeden Chalcedon «Benedicta»?"

Na to odpowiadam śmiało i szczerze: jest on więcej wart niż wszystkie zamki zbudowane z chalcedonu, choćby było ich tyle, ile kropli wody w morzu, a wartość każdego z nich dorównywała wartości miasta Rzymu. Co więcej, jego wartość przewyższa je wszystkie w takim stopniu, w jakim cały zamek przewyższa swoją najmniejszą cegłę czy kamień.

O najmilsi! Pytam was: gdybym każdemu grzesznikowi na świecie podarował taki zamek, czy nie pokochałby mnie i nie byłby gotów spełnić mojej woli, nawet w rzeczach najtrudniejszych?

Signanter si ei darem quolibet die tantum praeclarum encennium[271].

Sic absque dubio.

Amplius: numquam quaeso Regina Misericordiae, Fons et Radix Clementiae, fundamentum et principium pietatis intimae, erit durior parvulo ramo aut palmite habente humorem de arboris radice, quia eidem parumper participiat?

Numquam[272] diffidendum erit de tanta Virginis Clementia?

Absit, quia participans non est majus participato, nec principatum principio, nec derivatum origine, secundum *Dionys[ium] Areopagitam*[273], *et Boetium*[274].

Indubie ergo habebitis Virginis Clementiam, si obtuleritis ei hanc minimam Psalterii Salutationem.

Sed ut vehementius hoc idem roboretur: ipsa solum plus amat psallentem in hoc Psalterio, quam possent facere tot mulieres amicae, quot sunt Scintillae ignis.

Esto quod quaelibet tantum amaret, quantum unquam Herodias amabat Herodem, quorum sepultura Lugduni in Francia dicitur duorum amantium: adhuc quippe amplius Maria Psaltem Suum diligit.

Quia, secundum *Chrysost[omum]*, super Matthaerum: minima Dei gratia, major est tota natura, etiam si infinities esset augmentata?

Qui ergo vultis ditari, et Misericordiam in praesenti, et Gloriam in futuro recipere: studiose offerte Virgini Mariae dietim hoc Psalterium.

***Septima* laus Sacrae Paginae, gloriosissimi sapientiae Professores, est: quod in septima distinctione tertii Sententiarum ex esse et fieri Christi in Virgine Maria Sponsa Dei Patris docet nos offerre eidem Reginae *Desponsationis Sanctae* septimum Lapidem pretiosum septimae Lapifodinae hujus rupis Salutationis Angelicae, sc[ilicet] SMARAGDUM, cum dicitur: TU.**

Cujus declaratio talis est.

Quia *Smaragdus*, secundum *Isid[orum]* et *Dioscurum*, et *Albert[um]*, principatum obtinet gemmarum viridium; et habet corpus speculare, generatque radium tingentem virore cuncta astantia, susceptivusque est imaginum; adeo ut Imperator olim cerneret luctantes in *Smaragdo*.

Et amplius causat laetitiam fugando tristitiam: dabaturque sponsae regali quondam in annulo subarrationis.

Quae omnia perfectissime conveniunt Virgini Mariae.

ret etiam in difficillimis? signanter si ei darem quolibet die tantum præclarum encennium: sic absque dubio. Amplius: numquam quæso Regina Misericordiæ, fons et radix clementiæ, fundamentum, et principium pietatis intimæ, erit durior parvulo ramo, aut palmite habente humorem de arboris radice, quia eidem parumper participiat? Numquam diffidendum erit de tantæ Virginis clementia? absit, quia participans non est majus participato, nec principatum principio, nec derivatum origine, secundum Dionys. Areopagitam, et Boetium. Indubie ergo habebitis Virginis clementiam, si obtuleritis ei hanc minimam Psalterii salutationem. Sed ut vehementius hoc idem roberetur: ipsa solum plus amat psallentem in hoc Psalterio, quam possent facere tot mulieres amicæ, quot sunt Scintillæ ignis. Esto quod quælibet tantum amaret, quantum unquam Herodias amabat Herodem: quorum sepultura Lugduni in Francia dicitur duorum amantium: adhuc quippe amplius Maria Psaltem suum diligit. Quia secundum Chrysost. super Matthæum: minima Dei gratia, major est tota natura, etiam si infinities esset augmentata? Qui ergo vultis ditari, et misesicordiam in præsenti, et gloriam in futuro recipere: studiose offerte Virgini Mariæ dietim hoc Psalterium.

Septima laus sacræ paginæ, gloriosissimi sapientiæ Professores, est: quod in septima distinct. tertii senten. ex esse, et fieri Christi in Virgine Maria Sponsa Dei Patris docet nos offerre eidem Reginæ Desponsationis Sanctæ septimum lapidem pretiosum septimæ lapifodinæ hujus rupis Salutationis Angelicæ sc. *Smaragdum* cum dicitur *Tu*. Cujus declaratio talis est. Quia Smaragdus, secundum Isid. et Dioscorum, et Albert: principatum obtinet gemmarum viridium; et habet corpus speculare, generatq. radium tingentem virore cuncta astantia, susceptivusque est imaginum; adeo ut Imperator olim cerneret luctantes in Smaragdo. Et amplius causat lætitiam fugando tristitiam: dabaturq. Sponsæ Regali quondam in annulo subarrationis. Quæ omnia perfectissime conveniunt Virgini Mariæ. Nam ipsa est *Tu*, quod est pronomen reddens

---

[271] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "encenium".**

[272] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "nunquam".**

[273] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "Prophetam".**

[274] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Boecium".**

Z pewnością tak, gdybym któregoś dnia obdarzył go tak wspaniałym darem.

Tak właśnie jest, bez żadnej wątpliwości.

Czyż zatem Królowa Miłosierdzia, Źródło i Korzeń łaskawości, fundament i początek prawdziwej pobożności, miałaby być bardziej niewdzięczna niż gałązka lub winny pęd, które czerpią życiowe soki z korzenia drzewa, wobec tego, kto od czasu do czasu ofiarowuje Jej Chalcedon „Benedicta”?

Czy można nie ufać miłosierdziu tak wielkiej Dziewicy?

Nie daj Boże, aby uczestnik miał mniej od tego, który nie uczestniczy; aby rzecz zapoczątkowana była mniejsza od swego początku; albo aby to, co rozwinięte i doskonałe, było mniejsze od swego źródła – jak uczą Dionizy Areopagita i Boecjusz.

Niewątpliwie więc dostąpicie miłosierdzia Najświętszej Dziewicy, jeśli będziecie ofiarowywać Jej to najmniejsze słowo – „Benedicta” – w modlitwie Ave Maria odmawianej na Różańcu.

Aby jeszcze bardziej umocnić tę prawdę, dodam, że Maryja miłuje każdego, kto odmawia Jej Różaniec, bardziej niż mogłoby go kochać tyle przyjaznych kobiet, ile jest iskier w ogniu.

Przyjmijmy nawet, że każda z nich kochałaby tak mocno, jak Herodiada miała kochać Heroda – o których wspólnej mogile mówi dawna tradycja związana z Lyonem we Francji. Mimo to Maryja miłuje swojego czciciela Różańca jeszcze bardziej.

Święty Jan Chryzostom naucza bowiem w komentarzu do Ewangelii św. Mateusza, że najmniejsza łaska Boża przewyższa całą naturę, choćby została ona pomnożona nieskończenie wiele razy.

Wy zatem, którzy pragniecie się ubogacić oraz otrzymać Miłosierdzie w życiu doczesnym, a Chwałę w życiu przyszłym, ofiarowujcie Najświętszej Maryi Pannie każdego dnia Jej Święty Różaniec z gorliwością i wytrwałością.

Siódma Pochwała Teologii, o najznakomitsi Profesorowie, wsławieni mądrością, jest tą, która znajduje się w siódmej dystynkcji trzeciej księgi *Sentencji* Piotra Lombarda. Dotyczy ona istnienia i stawania się Chrystusa w łonie Najświętszej Maryi Panny, Oblubienicy Boga Ojca. Uczy nas ona ofiarować tejże Królowej Świętych Zaślubin siódmy drogocenny kamień, pochodzący z siódmej Kopalni Skały *Ave Maria*, mianowicie Szmaragd, gdy wypowiadamy w modlitwie *Ave Maria* słowo: „Ty” (*Tu*).

Powód jest następujący.

Według św. Izydora, Dioskurydesa oraz św. Alberta Wielkiego szmaragd zajmuje pierwsze miejsce wśród zielonych kamieni szlachetnych. Ma naturę podobną do zwierciadła: oświetlony odbija promień światła, który zabarwia na zielono wszystko wokół siebie. Dzięki swojej przejrzystości pozwala oglądać odbijające się w nim obrazy; dlatego, jak przekazuje tradycja, cesarz obserwował zmagania zapaśników przez szmaragd.

Ponadto szmaragd napełnia serce radością, odpędza smutek i dawniej był osadzany w pierścieniu zaślubin królewskiej oblubienicy. Wszystkie te właściwości w najdoskonalszy sposób odnoszą się do Najświętszej Maryi Panny.

Nam ipsa est TU, quod est pronomen reddens suppositum verbo secundae personae; et demonstrat, et refert.

Quoniam, secundum *Albertum*, reddit[275] Virgo Maria suppositum novem mensibus Filio Dei ipsum in suo utero gestando: demonstravit[276], quod[277] nobis Filium Dei visibilem, qui ante fuit invisibilis, referendo Ei nunc nostras necessitates tanquam propria Advocata.

Insuper fuit viridi colore viridata omnium virtutum: in qua, sicut in speculo refulsit tota Trinitas, secundum *Bern[ardum]*, radioque Filii Sui Domini Nostri JESU CHRISTI per fidem in Baptismo colorat totum mundum, eum vestiendo veste nuptiali, fugando tristitiam per Spiritus Sancti laetitiam: quam habuit cum desponsata Patri Regum Summo Regi, cui Christum JESUM genuit pro redemptione mundi.

Sed fortassis libenter inquires: *"Quantum valet hic Smaragdus Desponsationis Tu?"*.

Ad quod dico breviter.

Plus valet quam omnes montes mundi, etiam si essent aurei: immo multo amplius, quanto omnes montes simul plus sunt, monte minimo.

Et ulterius, quia secundum *Doctorem Sanctum*, merita gratiae excedunt[278] bonum totius naturae.

O igitur, qui amatis divitias: cur huc non venitis ad immensas bonorum copias?

Qui diligitis dignitates, cur non acceditis ad tam nobilem MARIAM Principissam omnis dignitatis?

Qui cupitis libertatem: cur statis, quia pericula vobis imminent: an non videtis retro, mortem jaculum super vos vibrantem?

Fugite ergo citius ad Psalterium Desponsationis, Salutationem sc[ilicet] Angelicam.

Nec rogo unquam de salute diffidatis, quoniam si Antichristo darentur tanta clenodia: ipse dantes promoveret secundum sua volita.

Confidite ergo in MARIAM.

Quia si nequissimus bona facit sibi dantibus, secundum *August[inum]*, maxima bona MARIA conferet, sibi munera donantibus.

Sicque habebitis coronam infinities multiplicatam ex Smaragdis Angelicis.

***Octava* laus Theologiae, honorandissimi Domini est, quod in distinctione octava tertii Sententiarum ex Virginea Nativitate Filii Dei ex Muliere, Virgo MARIA docet nos offerre eidem Reginae Virginum octavum Lapidem octavae Lapifodinae Rupis Salutationis Angelicae, qui est SARDONIX lapis, scil[icet] *honestatis*, cum dicitur, IN MULIERIBUS.**

Virgini Mariæ. Nam ipsa est *Tu*, quod est pronomen reddens suppositum verbo secundæ personæ; et demonstrat, et refert. Quoniam, secundum Albert. Reddit Virgo Maria suppositum novem mensibus filio Dei ipsum in suo utero gestando: demonstravit, quod nobis filium Dei visibilem, qui ante fuit invisibilis referendo ei nunc nostras necessitates tanquam propria Advocata. Insuper fuit viridi colore viridata omnium virtutum: in qua sicut in speculo refulsit tota Trinitas, secundum Bern. radioque filii sui D. N. Jesu Christi per fidem in Baptismo colorat totum mundum, eum

158

vestiendo veste nuptiali, fugando tristitiam per Spiritus Sancti lætitiam, quam habuit cum desponsata Patri Regum summo Regi, cui Christum Jesum genuit pro redemptione mundi.

Sed fortassis libenter inquires: Quantum valet hic Smaragdus Desponsationis *Tu?* Ad quod dico breviter. Plus valet quam omnes montes mundi, etiam si essent aurei: immo multo amplius, quanto omnes montes simul plus sunt, monte minimo. Et ulterius, quia secundum Doctorem sanctum, merita gratiæ excedunt bonum totius naturæ. O igitur, qui amatis divitias: cur huc non venitis ad immensas bonorum copias? Qui diligitis dignitates, cur non acceditis ad tam nobilem Mariam Principissam omnis dignitatis? Qui cupitis libertatem: cur statis, quia pericula vobis imminent: an non videtis retro, mortem jaculum super vos vibrantem? Fugite ergo citius ad Psalterium Desponsationis Salutationem sc. Angelicam. Nec rogo unquam de salute diffidatis, quoniam si Antichristo darentur tanta clenodia: ipse dantes promoveret secundum sua volita. Confidite ergo in Mariam. Quia si nequissimus bona facit sibi dantibus, secundum August. maxima bona Maria conferet, sibi munera donantibus. Sicque habebitis coronam infinities multiplicatam ex Smaragdis Angelicis.

Octava laus Theologiæ, honorandissimi Domini: est, quod in distinctione octava tertii sentent. ex Virginea Nativitate filii Dei ex muliere, Virgo Maria docet nos offerre eidem Reginæ Virginum octavum lapidem octavæ lapifodinæ Rupis Salutationis Angelicæ, qui est *Sardonix* lapis sc. honestatis, cum dicitur; *In Mulieribus*. Ratio cujus est in procinctu. Quoniam secundum Isidor.

---

[275] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "reddidit".**

[276] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "demonstravitque".**

[277] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "quod".**

[278] **W wydaniu z 1691 roku występuje odpowiednik: "excellunt".**

To właśnie Ona jest owym „Ty”, zaimkiem, który towarzyszy czasownikowi w drugiej osobie liczby pojedynczej, określając go i odnosząc do konkretnej osoby.

Albowiem – jak naucza św. Albert Wielki – Dziewica Maryja nosiła przez dziewięć miesięcy w swoim łonie Syna Bożego, a następnie Go zrodziła. Dzięki Niej Syn Boży, który przedtem był niewidzialny, stał się dla nas widzialny. Ona zaś, jako nasza Orędowniczka, przedstawia Mu wszystkie nasze potrzeby.

Ponadto Maryja jaśnieje zielenią wszystkich cnót. W Niej, niczym w zwierciadle, odbiła się cała Trójca Przenajświętsza, jak mówi św. Bernard. Ona rozlewa na cały świat promień światła swojego Syna, naszego Pana Jezusa Chrystusa, udzielając przez chrzest światła wiary, przyodziewając ludzi w szatę godową i oddalając od nich smutek przez radość w Duchu Świętym.

Jest to ta sama radość, której doznała, gdy została Oblubienicą Boga Ojca, Najwyższego Króla królów, od którego – w cudowny sposób – poczęła Chrystusa Jezusa dla odkupienia świata.

Być może jednak chętnie zapytacie: „Jak wielką wartość ma ten Szmaragd Zaślubin, czyli słowo «Ty» (*Tu*) z modlitwy Ave Maria?”

Odpowiadam krótko: ma on większą wartość niż wszystkie góry świata, choćby były ze złota. Co więcej, przewyższa je wszystkie w takim stopniu, w jakim wszystkie góry razem przewyższają najmniejszą z nich.

A nawet jeszcze bardziej, ponieważ – jak naucza święty Mistrz – zasługi płynące z łaski przewyższają wszelkie dobra całej natury stworzonej.

Wy zatem, którzy kochacie bogactwa, dlaczego nie przychodzicie do tego niewyczerpanego skarbca dóbr? Wy, którzy pragniecie zaszczytów, dlaczego nie zbliżacie się do Maryi, tak wzniosłej Królowej i Pani wszelkiej godności? Wy, którzy tęsknicie za wolnością, dlaczego pozostajecie bezczynni, skoro zewsząd grożą wam niebezpieczeństwa?

Czy nie widzicie za sobą śmierci, która unosi nad wami swój oszczep? Uciekajcie więc jak najprędzej do Różańca Świętych Zaślubin, czyli do modlitwy Ave Maria. Usilnie was proszę, abyście nigdy nie rozpaczali o swoim zbawieniu. Jeżeli bowiem nawet Antychryst, otrzymawszy liczne dary, spełniałby życzenia swoich dobroczyńców, to o ileż bardziej możecie pokładać ufność w Maryi!

Skoro bowiem – jak mówi św. Augustyn – nawet najgorszy z ludzi okazuje dobro tym, którzy go obdarowują, to jakżeż wielkie dobra udzieli Maryja tym, którzy składają Jej swoje dary!

W ten sposób otrzymacie od Niej Koronę Anielskich Szmaragdów, pomnożoną bez miary.

Ósma Pochwała Teologii, czcigodni Panowie, jest tą, która znajduje się w ósmej dystynkcji trzeciej księgi *Sentencji* Piotra Lombarda. Dotyczy ona Dziewiczego Narodzenia Syna Bożego z Niewiasty, Najświętszej Maryi Panny, i uczy nas ofiarować tejże Królowej Dziewic ósmy drogocenny kamień, pochodzący z ósmej Kopalni Skały *Ave Maria*, mianowicie Sardiusz (*sardio*), kamień uczciwości i czystości, gdy w modlitwie *Ave Maria* wypowiadamy słowa: „in mulieribus” – „między niewiastami”.

Ratio cujus[279] est in procinctu.

Quoniam secundum *Isidor[um] et Albert[um], Sardonix* est triplicis coloris, sc[ilicet] *nigri, rubei, et albi*: de cera nil attrahens, cum de eo fiunt sigilla: fugatque luxuriam, et humilem reddit hominem, et pudicum, honestum, atque gratissimum.

Quae omnia, secundum *August[inum],* debent convenire mulieribus, et signanter virginibus, quarum Imperatrix et Regina est Virgo MARIA, quae triplicis coloris fuit: *nigri*, in humilitate; *rubei*, in Passione Christi; et *albi*, in Gratia et Gloria.

Estque sigillum Trinitatis, quo, secundum *Bern[ardum],* peccatores sigillati intrant Regnum Coelorum, habentes literam sigillatam de remissione omnis offensae.

Facitque, secundum *Augustinum*, Sibi Servientes castos, humiles, pudicos, et coram Deo et mundo honestos, quia non est possibile esse continuo ad ignem, et non calefieri: et in fonte aquarum, et non balneari, aut in horto aromatum, et odoribus non perfundi.

Haec ille.

Sed fortassis quaeris: *"Quantum valet hic Sardonix honestatis,* sc[ilicet], In Mulieribus?".

Ad quod dico velociter: magis valet oblatione *Abraham. Isaac, et Iacob*, qui Deo plurimum placuerunt.

Quoniam Salutatione ista Angelica mundus est redemptus inchoative, sed oblatione propria SS. Patres sua promeruerunt singula beneficia, secundum *Doctorem Sanctum.*

Quinimmo[280] dico, quod plus valet Scala Iacob.

Esto quod essent tot scalae aureae vel argenteae quot sunt in mundo paleae, ut merito per istam Scalam melius, quam per Scalam Iacob in coelum ascendatur, quoniam illa fuit figura: ista autem Angelica est et[281] veritate plena.

O igitur colendissimi Domini, nunc advertamus quanta est hominum insipientia, qui[282] tanta in se habent bona, tam[283] propinqua, tam facillima et salubria, quae[284] tamen contemnunt[285] in periculum summum.

Quis, quaeso, si videret lupum venientem, aut hostem invadentem, aut fluvium inundantem: non vellet scandere scalam?

Cur ergo non ascendetis hanc scalam honestatis in ea confidentes?

Quomodo si solum lapidem unum daretis anno quolibet pro homagio diabolo, saepe ad vota vobis subveniret: et quanto amplius daretis, tanto facilius, et promptius, et copiosius vobis succurreret: ut manifestum est in artibus magicis, ut tandem vos secum haberet.

lieribus. Ratio cujus est in procinctu. Quoniam secundum Isidor. et Albert. Sardonix est triplicis coloris sc. nigri, rubei, et albi: de cera nil attrahens, cum de eo fiunt sigilla: fugatque luxuriam, et humilem reddit hominem, et pudicum, honestum, atque gratissimum. Quæ omnia secundum August. debent convenire mulieribus, et signanter virginibus, quarum Imperatrix, et Regina est Virgo Maria, quæ triplicis coloris fuit, nigri in humilitate: rubei in passione Christi: et albi, in gratia, et gloria: Estque sigillum Trinitatis, quo, secundum Bern. peccatores sigillati intrant regnum cœlorum, habentes literam sigillatam de remissione omnis offensæ: Facitque, secundum Augustinum sibi servientes castos, humiles, pudicos, et coram Deo et mundo honestos, quia non est possibile esse continuo ad ignem, et non calefieri: et in fonte aquarum, et non balneari aut in horto aromatum, et odoribus non perfundi. Hæc ille.

Sed fortassis quæris. Quantum valet hic Sardonix honestatis sc. *In Mulieribus?* Ad quod dico velociter. Magis valet oblatione Abraham, Isaac, et Jacob, qui Deo plurimum placuerunt. Quoniam Salutatione ista Angelica mundus est redemptus inchoative, sed oblatione propria SS. Patres sua promeruerunt singula beneficia, secundum Doctorem Sanctum. Quinimmo dico, quod plus valet Scala Jacob. Esto quod essent tot scalæ aureæ, vel argenteæ quot sunt in mundo paleæ; ut merito per istam scalam melius, quam

159

per scalam Jacob in cœlum ascendatur, quoniam illa fuit figura: ista autem Angelica est veritate plena. O igitur Colendissimi Domini, nunc advertamus quanta est hominum insipientia, qui tanta in se habent bona tam propinqua, tam facillima, et salubria, quæ tamen contemnunt in periculum summum. Quis, quæso, si videret lupum venientem, aut hostem invadentem, aut fluvium inundantem: non vellet scandere scalam? Cur ergo non ascendetis hanc scalam honestatis in ea confidentes? Quomodo si solum lapidem unum daretis anno quolibet pro homagio Diabolo? sæpe ad vota vobis subveniret: et quanto amplius daretis tanto facilius, et promptius, et copiosius vobis succurreret: ut manifestum est in artibus Magicis, ut tandem vos secum haberet: Cur

---

[279] W wydaniu z 1691 roku występuje odpowiednik: "huius".
[280] W wydaniu z 1691 roku występuje: "quinimo".
[281] W wydaniu z 1847 roku brakuje „et", obecnego w wydaniu z 1691 roku.
[282] W wydaniu z 1691 roku występuje: "qua".
[283] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "tan".
[284] W wydaniu z 1691 roku występuje: "qui".
[285] W wydaniu z 1691 roku występuje: "contendunt" (walczą).

Powód tego jest oczywisty. Według św. Izydora i św. Alberta Wielkiego, sardiusz ma trzy barwy: czarną, czerwoną i białą. Wykonywano z niego pieczęcie, ponieważ wosk nie przylega do jego powierzchni. Kamień ten oddala nieczystość, czyni człowieka pokornym, skromnym, uczciwym i pełnym wdzięczności.

Wszystkie te właściwości – jak naucza św. Augustyn – przystoją niewiastom, a zwłaszcza dziewicom, których Dziewica Maryja jest Cesarzową i Królową. Ona bowiem posiada w sobie potrójną barwę:

- **czerń Pokory,**
- **czerwień Męki Chrystusa,**
- **biel Łaski i Chwały.**

Maryja jest również – według św. Bernarda – Pieczęcią Trójcy Przenajświętszej. Dzięki Niej grzesznicy, naznaczeni tą pieczęcią, wchodzą do Królestwa Niebieskiego, niosąc zapieczętowany dokument odpuszczenia wszelkiej winy. Święty Augustyn dodaje, że Maryja czyni tych, którzy Jej służą, czystymi, pokornymi, skromnymi i uczciwymi wobec Boga i ludzi. Nie jest bowiem możliwe przebywać nieustannie przy ogniu i się nie ogrzać, przy źródle i nie zmoczyć, ani w ogrodzie pełnym wonnych roślin i nie przesiąknąć ich zapachem.

Tak nauczał. Być może jednak zapytacie: „Jak wielką wartość ma ten Sardiusz Uczciwości, czyli słowa «in mulieribus» – «między niewiastami»?"

Odpowiadam bez wahania, że ma on większą wartość niż ofiary Abrahama, Izaaka i Jakuba, które były tak miłe Bogu. To bowiem przez Ave Maria rozpoczęło się odkupienie świata, podczas gdy święci Patriarchowie przez swoje ofiary wyjednywali przede wszystkim szczególne łaski dla samych siebie – jak naucza święty Doktor.

Co więcej, twierdzę, że przewyższa on wartością Drabinę Jakubową.

Ten Sardiusz Uczciwości wart jest więcej niż wszystkie drabiny ze złota i srebra, choćby było ich tyle, ile źdźbeł słomy na całym świecie.

Lepiej jest bowiem wstępować po tej Drabinie Ave Maria niż po Drabinie Jakuba, ponieważ tamta była jedynie zapowiedzią tej, która objawiła się w pełni prawdy. A zatem, czcigodni Panowie, spójrzmy, jak wielka jest głupota ludzi, którzy mają na wyciągnięcie ręki tak liczne dobra – cenne i zbawienne – a mimo to nimi gardzą, nawet w chwili największego niebezpieczeństwa.

Pytam więc: kto, widząc nadchodzącego wilka, nacierającego nieprzyjaciela albo wezbraną rzekę, nie chciałby wspiąć się po drabinie, aby się ocalić? Dlaczego więc nie wchodzicie na tę Drabinę Uczciwości, pokładając w niej ufność?

Bo jeśli ktoś złożyłby diabłu w darze choćby jeden drogocenny kamień, ten często spełniałby jego prośby; a im więcej takich darów by otrzymał, tym chętniej, szybciej i obficiej udzielałby pomocy – jak, niestety, widać to w praktykach magicznych, którymi zwodzi ludzi, aby ostatecznie pociągnąć ich za sobą.

Cur ergo non magis, Virgo MARIA (quae est Regina bonitatis) nobis subveniet ad vota in praesenti, et pertrahet Secum in futuro; cum in infinitum majora, ut patuit, in hoc *Psalterio* ei offeramus dona?

Ni forte dicamus: diabolum magis fore pium Virgine MARIA, quod procul sit tanquam haereticum a tota Ecclesia.

Nec mirum o charissimi, quia ipsa sola plus amat quemlibet Psallentem Sibi: quam cuncti daemones inferni similes[286] sumpti amant quodcumque amabile mundi.

Sed illi nullatenus per se vellent carere tali amabili.

Ergo multo minus Virgo MARIA juste non poterit carere, quin salutem det suo Psalti.

Quod manifeste pater[287], ex dictis *August[inum]*, quia minimum Regni Coelorum, majus est toto regno infernorum.

O igitur vos omnes, si vultis ditari *Sardonicibus* in infinitum, et ex illis coronari, habendo gratiam honestatis: salutate Virginem MARIAM in hoc *Psalterio*: quia est Regina summae Honestatis, habens in se Honestatem, in totam Ecclesiam diffusivam, gubernativam, et conservativam.

***Nona* laus Theologiae est: quod in nona distinctione tertii sententiarum ex benedictissima adoratione, quae filio Dei debetur, docemur offerre Reginae honoris, et gloriae nonum lapidem *Benedictionis et prosperitatis omnis*, ex nona Lapifodina almae hujus Rupis Angelicae Salutationis, qui dicitur: SARDIUS, et tangitur cum dicitur: ET BENEDICTUS.**

Cujus declaratio sic aptatur.

Nam *Sardius*, secundum *Isidorum et Albertum Magnum*, de natura lapidum, est rubei coloris, sive sanguinei, ad modum terrae rubeae, qui impedit malitiam Onichim[288], removendo metum, melancholiam, et tristitiam: conferendo gaudium, laetitiam, et audaciam: reddendo securum ab incantationibus, et dando prosperitatem contra adversa imminentia, secundum *Lapidarium*, et hac[289] dispositive.

Hujusmodi autem pertinent ad Dei *Benedictionem* prosperam quam habuit Virgo MARIA in se.

Quoniam ipsa fuit rubei coloris in Passione, secundum prophetiam Simeonis.

Impedivitque malitiam Onichini, idest[290] diaboli, qui terrores et metus desperationis, secundum *Orig[inem]*, in hominem immittit: gaudiumque confert, laetitiam, et audaciam Suis pugilibus, secundum *Bernard[um]*, Lacte eos Consolationis gaudenter fortificando.

Securitatem etiam suis praestat contra incantationes errorum, haeresim[291], et mundi deceptionem, qui mundus totus plenus est, secundum *Chrys[ostophum]*, incantationibus.

stum est in artibus Magicis, ut tandem vos secum haberet: Cur ergo non magis, Virgo Maria (quæ est Regina bonitatis) nobis subveniet ad vota in præsenti, et pertrahet secum in futuro cum in infinitum majora, ut patuit, in hoc Psalterio ei offeramus dona? Ni forte dicamus: Diabolum magis fore pium Virgine Maria, quod procul sit tanquam hæreticum a tota Ecclesia. Nec mirum o charissimi: quia ipsa sola plus amat quemlibet psallentem sibi: quam cuncti dœmones inferni similes sumpti amant quodcumque amabile mundi. Sed illi nullatenus per se vellent carere tali amabili. Ergo multo minus Virgo Maria juste non poterit carere, quin salutem det suo Psalti. Quod manifeste pater ex dictis Aug. quia *minimum Regni cœlorum, majus est toto Regno infernorum.* O igitur vos omnes, si vultis ditari Sardonicibus in infinitum, et ex illis coronari, habendo gratiam honestatis: salutate Virginem Mariam in hoc Psalterio, quia est Regina summæ honestatis, habens in se honestatem, in totam Ecclesiam diffusivam, gubernativam, et conservativam.

Nona laus Theologiæ est: quod in nona distinctione tertii sententiarum ex benedictissima adoratione, quæ filio Dei debetur, docemur offerre Reginæ honoris, et gloriæ nonum lapidem Benedictionis, et prosperitatis omnis, ex nona lapifodina almæ hujus Rupis Ang. Salutationis, qui dicitur: *Sardius*, et tangitur cum dicitur. *Et Benedictus.* Cujus declaratio sic aptatur. Nam *Sardius* secundum Isidorum, et Albertum Magnum de natura lapid. *est rubei coloris, sive sanguinei, ad modum terræ rubeæ, qui impedit malitiam onichim, removendo metum, melancholiam, et tristitiam: conferendo gaudium, laetitiam, et audaciam: reddendo securum ab incantationibus, et dando prosperitatem contra adversa imminentia*, secundum Lapidar. et hoc dispositive. Hujusmodi autem pertinent ad Dei Benedictionem prosperam quam habuit Virgo Maria in se. Quoniam ipsa fuit rubei coloris in passione, secundum prophetiam Simeonis. Impedivitque malitiam onichini, idest Diaboli, qui terrores, et metus desperationis, secundum Orig. in hominem immittit: gaudiumque confert, lætitiam, et audaciam suis pugilibus, secundum Bernard. lacte eos consolationis gaudenter fortificando. Securitatem etiam suis præstat contra incantationes errorum, hæresim, et mundi deceptionem, qui

160
mundus totus plenus est, secundum Chrys. incantationibus. Nec

[286] W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "simul" (razem).
[287] W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "patet" (jest większy).
[288] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Onychini".
[289] W wydaniu z 1691 roku występuje: "hoc".
[290] W wydaniu z 1691 roku występuje: "id est".
[291] W wydaniu z 1691 roku występuje: "heresim".

Jeżeli więc nawet diabeł przychodzi z pomocą tym, którzy go wzywają, o ileż bardziej uczyni to Dziewica Maryja, Królowa Dobroci. Wysłucha naszych próśb w tym życiu, a w przyszłym zabierze nas ze sobą do Nieba, obdarzając nas darami nieskończenie wielkimi – jak sama objawiła – jeśli będziemy Jej ofiarowywać w darze Różaniec.

Musielibyśmy bowiem powiedzieć, że diabeł jest bardziej miłujący niż Maryja – a takie twierdzenie cały Kościół słusznie uznaje za całkowicie heretyckie.

Nie należy się temu dziwić, najmilsi. Maryja kocha każdego, kto odmawia Jej Różaniec, bardziej niż wszystkie demony piekła razem kochają jakiekolwiek dobro, którego za nic nie chciałyby utracić.

Tym bardziej więc Najświętsza Maryja Panna nie opuści nigdy swojego czciciela różańcowego, lecz obdarzy go łaską zbawienia.

Tak wyraźnie naucza św. Augustyn w swoich *Sentencjach*, mówiąc, że najmniejszy mieszkaniec Królestwa Niebieskiego jest przez Najświętszą Maryję Pannę miłowany bardziej, niż całe królestwo piekieł potrafiłoby kochać cokolwiek.

Jeżeli zatem wszyscy pragniecie wzbogacić się w niezliczone sardiusze i zostać nimi ukoronowani, otrzymując łaskę uczciwości i czystości, pozdrawiajcie w Różańcu Dziewicę Maryję – Królową doskonałej Prawości, która rozlewa tę cnotę na cały Kościół, nim rządzi i go zachowuje.

Dziewiąta Pochwała Teologii jest tą, która znajduje się w dziewiątej dystynkcji trzeciej księgi *Sentencji*. Dotyczy ona najświętszej czci należnej Synowi Bożemu i uczy nas ofiarować Królowej Czci i Chwały dziewiąty klejnot błogosławieństwa i wszelkiej pomyślności, pochodzący z dziewiątej Kopalni tej świętej Skały *Ave Maria*. Jest nim sardoniks (*sardonice*), który ofiarowujemy, wypowiadając w modlitwie *Ave Maria* słowa: „Et Benedictus" – „i Błogosławiony".

Uzasadnienie tego jest następujące. Według św. Izydora i św. Alberta Wielkiego, sardoniks jest kamieniem o czerwonej, krwistej barwie, podobnej do czerwonej ziemi. Ten szlachetny kamień odwraca zło, oddala lęk, melancholię i smutek, a przynosi radość, wesele i odwagę. Chroni przed pokusami oraz zapewnia pomyślność, odpędzając zbliżające się nieszczęścia – jak podaje Lapidariusz.

Wszystkie te właściwości doskonale odpowiadają obfitemu błogosławieństwu, którym została obdarzona Matka Boża. To Ona stała się „czerwona" podczas Męki Chrystusa, zgodnie z proroctwem Symeona[292]. To Ona jest owym kamieniem, który powstrzymuje złość diabła, zasiewającego w sercu człowieka lęk i rozpacz – jak naucza Orygenes. To Ona napełnia swoich wiernych radością, weselem i odwagą, umacniając swoich bojowników mlekiem pociechy.

To również Ona strzeże swoich czcicieli przed uwiedzeniem przez błędy, herezje i zwodniczość świata, ponieważ – jak mówi św. Jan Chryzostom – świat pełen jest złudzeń.

---

[292] Starzec Symeon prorokował do Najświętszej Maryi Panny: „A Twoją własną duszę miecz przeniknie" (Łk 2,35).

Nec immerito, quoniam genuit haec Virgo Filium Dei *Benedictum*, Dominum omnis prosperitatis.

Quapropter ipsa Virgo MARIA, Regina est prosperitatis, secundum *Anselm[um]*[293], distribuens adversa aut prospera, prout vult.

Argumentum quare sic est honoranda; quia Imperatrix est Prosperitatis; quam naturaliter omnes appetunt, secundum *Senecam et Tullium*: ac pro viribus honorant, ut patet[294] in potestatibus, artibus, ac scientiis, ideo etc.

Sed fortassis scire vultis: *"Quantum valet iste lapis Sardius?"*.

Ad quod respondeo: plus valet tabernaculo Moysi facto in deserto, immo plus illud excedit, quantum tale tabernaculum excedebat minimam pellem caprinam, tabernaculum tegentem.

Et ultra: quia secundum *Doctorem Sanctum*, quae sunt divina improportionabiliter[295] excedunt corporea.

Merito ergo a cunctis Virgo MARIA sic est laudanda.

Nec immemor erit beneficii, quia Deus non immemor fuit sui[296] Tabernaculi.

Nec vero tyrannus crudelis, nec Dacianus saevissimus, aut Dei[297] similes, immemores forent eorum, qui dietim eis talia tabernacula offerrent: multo igitur minus hujus tanti beneficii erit immemor tam pia Virgo Mater Dei.

Quoniam illa plus quemlibet Suum Psaltem amat, quam quaecumque[298] magistra unquam suum amaverit discipulum.

Immo si mundi mulieres omnes essent tuae magistrae, amantes te singulariter quantumcunque Sibilla aliquem amavit discipulum, quod multum esset, adhuc ipsa Clementissima MARIA plus amat te, sibi sic in *Psalterio* Suo Psallentem.

Amplius quanto omnes simul sumptae plus sunt una sola, quoniam secundum *Albertum Magnum* super primum Sententiarum: Dilectio naturaliter non pertransit naturam; Dilectio autem Gloriae minima attingit Divinam Essentiam, quae est infinita.

Et eadem ratio est *Doctoris Sancti*.

Sed nulla istarum magistrarum vellet te pati infortunia: immo vellet te habere prospera; ergo a minori ad majus affirmative, multo magis cuncta prospera et salubria sibi psallenti *Psalterio* suo impetrabit indubie Virgo Gloriosa.

Confide ergo, o Psaltes V[irginis] MARIAE, quia ratio, scientia, sensus, experientia, fides, spes, charitas, et justitia, pro te bellabunt et victoriam obtinebunt; ut habeas, si perseveraveris cuncta salubria et prospera; intercedente semper pro te Virgine MARIA, cui servis in Salutatione Angelica.

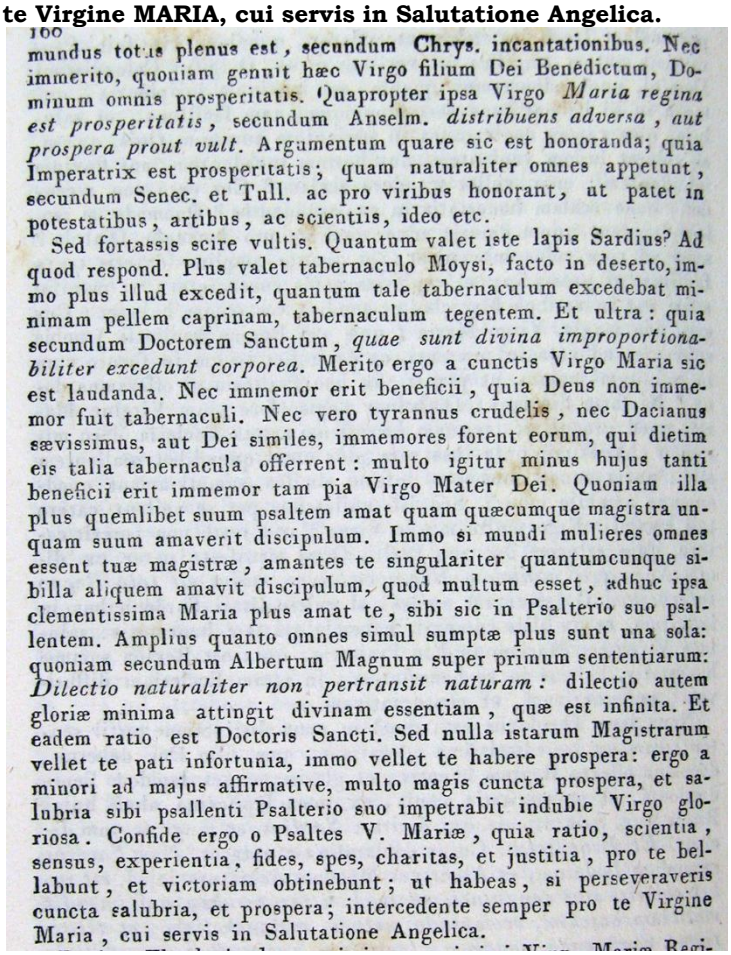
100
mundus totus plenus est, secundum Chrys. incantationibus. Nec immerito, quoniam genuit hæc Virgo filium Dei Benedictum, Dominum omnis prosperitatis. Quapropter ipsa Virgo *Maria regina est prosperitatis*, secundum Anselm. *distribuens adversa, aut prospera prout vult*. Argumentum quare sic est honoranda; quia Imperatrix est prosperitatis; quam naturaliter omnes appetunt, secundum Senec. et Tull. ac pro viribus honorant, ut patet in potestatibus, artibus, ac scientiis, ideo etc.

Sed fortassis scire vultis. Quantum valet iste lapis Sardius? Ad quod respond. Plus valet tabernaculo Moysi, facto in deserto, immo plus illud excedit, quantum tale tabernaculum excedebat minimam pellem caprinam, tabernaculum tegentem. Et ultra: quia secundum Doctorem Sanctum, *quae sunt divina improportionabiliter excedunt corporea*. Merito ergo a cunctis Virgo Maria sic est laudanda. Nec immemor erit beneficii, quia Deus non immemor fuit tabernaculi. Nec vero tyrannus crudelis, nec Dacianus sævissimus, aut Dei similes, immemores forent eorum, qui dietim eis talia tabernacula offerrent: multo igitur minus hujus tanti beneficii erit immemor tam pia Virgo Mater Dei. Quoniam illa plus quemlibet suum psaltem amat quam quæcumque magistra unquam suum amaverit discipulum. Immo si mundi mulieres omnes essent tuæ magistræ, amantes te singulariter quantumcunque sibilla aliquem amavit discipulum, quod multum esset, adhuc ipsa clementissima Maria plus amat te, sibi sic in Psalterio suo psallentem. Amplius quanto omnes simul sumptæ plus sunt una sola: quoniam secundum Albertum Magnum super primum sententiarum: *Dilectio naturaliter non pertransit naturam:* dilectio autem gloriæ minima attingit divinam essentiam, quæ est infinita. Et eadem ratio est Doctoris Sancti. Sed nulla istarum Magistrarum vellet te pati infortunia, immo vellet te habere prospera: ergo a minori ad majus affirmative, multo magis cuncta prospera, et salubria sibi psallenti Psalterio suo impetrabit indubie Virgo gloriosa. Confide ergo o Psaltes V. Mariæ, quia ratio, scientia, sensus, experientia, fides, spes, charitas, et justitia, pro te bellabunt, et victoriam obtinebunt; ut habeas, si perseveraveris cuncta salubria, et prospera; intercedente semper pro te Virgine Maria, cui servis in Salutatione Angelica.

---

[293] **W wydaniu z 1691 roku: „secundum Anselm[um]" jest umieszczone wcześniej w zdaniu, po: „Virgo Maria".**
[294] **W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "petat" (pragną).**
[295] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "improportionaliter".**
[296] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: "sui".**
[297] **W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "ei" (jemu).**
[298] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "quaecunque".**

Nie bez słuszności tak jest, ponieważ Najświętsza Maryja Panna zrodziła Błogosławionego Syna Bożego, Pana wszelkiej pomyślności.

Dlatego sama Najświętsza Maryja Panna jest – według św. Anzelma – Królową Pomyślności, rozdzielającą, według swojej woli, zarówno przeciwności, jak i pomyślność.

Najważniejszym powodem, dla którego należy Ją czcić, jest to, że jest Cesarzową Pomyślności. A ponieważ – jak uczą Seneka i Cyceron – pomyślność jest przez wszystkich upragniona i ceniona, tak jak widzimy to w godnościach, sztukach, naukach i we wszystkich innych dziedzinach życia, tym bardziej należy oddawać Jej cześć.

Być może jednak chcecie zapytać:

„Jak wielką wartość ma ten drogocenny sardoniks?"

Odpowiadam, że jest on cenniejszy niż Przybytek Mojżesza, wzniesiony na pustyni. Co więcej, przewyższa go o tyle, o ile sam Przybytek był cenniejszy od najmniejszej koziej skóry, która go okrywała.

Tym bardziej, że – jak naucza Święty Doktor – rzeczy Boże nieskończenie przewyższają rzeczy materialne.

Słusznie więc wszyscy powinni w ten sposób wysławiać Najświętszą Maryję Pannę.

Ona zaś nie zapomni o otrzymanym darze, podobnie jak Bóg nie zapomniał o swoim Przybytku.

Jeżeli bowiem nawet okrutny tyran, bezlitosny Dacjan lub ktoś do niego podobny nie zapomniałby o tych, którzy ofiarowaliby mu w darze przybytek, o ileż mniej zapomni o takim darze pełna miłości Najświętsza Maryja Panna, Matka Boża.

Kocha Ona bowiem każdego, kto odmawia Jej Różaniec, bardziej niż jakakolwiek nauczycielka kiedykolwiek kochała swojego ucznia.

Co więcej, gdyby wszystkie kobiety świata były twoimi nauczycielkami i każda z nich kochała cię szczególną miłością – tak wielką, jaką Sybilla darzyła swego ucznia (a byłaby to miłość bardzo wielka) – to jednak Najłaskawsza Maryja kocha ciebie, który odmawiasz Jej Różaniec, jeszcze bardziej niż wszystkie one razem.

Jak bowiem pisze św. Albert Wielki w komentarzu do pierwszej księgi *Sentencji*, miłość naturalna nie przekracza granic natury, natomiast najmniejszy nawet akt miłości chwały jest nieskończony, ponieważ dotyka samego Bytu Boga.

Tego samego uczy również Święty Doktor.

Jeżeli więc żadna z nauczycielek, które cię kochają, nie chciałaby, aby spotkało cię nieszczęście, lecz pragnęłaby twojej pomyślności, to od najmniejszego do największego każdy z was przyzna, że o wiele bardziej Najświętsza Maryja Panna obdarzy każdego, kto wiernie odmawia Jej Różaniec, wszelką pomyślnością i wszelkim dobrem.

Ufaj więc, czcicielu Najświętszej Maryi Panny! Nigdy nie zabraknie ci roztropności, rozeznania, zdrowego osądu, doświadczenia, wiary, nadziei, miłości ani sprawiedliwości. Wszystkie te cnoty będą walczyć na twoją korzyść i zapewnią ci zwycięstwo, abyś – jeśli wytrwasz – osiągnął wszelką pomyślność i wszelkie dobro, gdyż Najświętsza Maryja Panna, której służysz, odmawiając Ave Maria, będzie nieustannie wstawiała się za tobą.

Decima **Theologiae laus eximia, o carissimi Virg[inis] MARIAE Reginae Coeli laudatores et oratores, est, quod in 10[299] distinctione tertii ex *fructuosa* personalitate, Filiatione, et praedestinatione *fructus* Virginei docet nos offerre decimum lapidem pretiosum ex decima lapifodina Rupis hujus altissimae Salutationis Angelicae, eidem Virgini Gloriosae Nutrici generali totius mundi: *ut nutriamur cunctis fructibus* ab ea: qui lapis dicitur CHRYSOLITUS, et tangitur cum dicitur[300] FRUCTUS.**

Cujus clara est haec expositio.

Quoniam secundum *Isid[orum] et Dioscurum* et alios lapidarios expertissimos, *Chrysolitus* est lucens in die, sicut aurum, in nocte emittens scintillas.

Ideo dicitur Chrysis[301], quod est aurum[302].

Fugatque daemonia, timores nocturnos abigit, melancholiam pellit, audacem et imperterritum in adversis reddit: atque intellectum confortat phantasmata in melius commutando, quia omnia important quandam hominis refectionem atque confortationem, quod fit per fructum.

Ut merito *Chrysolitus* dicatur[303] fructus V[irginis] MARIAE, quoniam Ipsa in die lucet, ut aurum per Sapientiam, quam mundo genuit, secundum *August[inum]* nocteque emittit scintillas igneas, peccatores inflammando Visceribus Suae Charitatis, secundum *Bern[ardum]*, daemonia fugando, timores nocturnos et melancholiam pellendo, qui[304] contrivit caput serpentis, et ejus potentiam, secundum *Hieron[ymus]*.

Confortatque intellectum, propagando[305] scientiam humanam, et divinam, et fidem praecipuam, secundum *August[inum]*, conferendo fidelibus, tanquam Nutrix optima, Fructum Suum sc[ilicet] Dominum et Filium JESUM CHRISTUM, in Mensa Ecclesiae ponendo Panem Corporis Filii Sui in Cibum, et Sanguinem ejus in Potum, quibus reficiuntur; et tandem in convivium Angelorum perducuntur.

Qui ergo vult habere centupliciter tales Chrysol[iti] et fructum carpere aeternum, recrearique mente et corpore in cunctis Dei beneficiis: dietim offerat Virgini Mariae Chrysol[itum] hunc Trinitatis, sc[ilicet] Fructus.

Sed fortassis scire velis, *quanti hujusmodi lapis est pretii Chrysolitus Mariae Virgini oblatus cum dicis ei: FRUCTUS?*

Ad quod certissime respondeo: plus valet toto regno et templo Salomonis, quanto unum totum regnum majus est parvula petra aut trabe regni illius, et amplius.

Quia, secundum *Orig[inem]* in homel[ia][306], quod minimum putatur gratiae Dei, praestantius est maximo hujus caduci mundi.

Cujus ratio superius satis est exarata.

Merito igitur sic laudanda est Gloriosa Virgo MARIA.

Decima Theologiæ laus eximia, o carissimi Virg. Mariæ Reginæ cœli laudatores, et oratores, est, quod in 10. dist. tertii ex fructuosa personalitate, filiatione, et prædestinatione fructus Virginei docet nos offerre decimum lapidem pretiosum ex decima lapifodina Rupis hujus altissimæ Salutationis Angelicæ, eidem Virgini gloriosæ nutrici generali totius mundi: ut nutriamur cunctis fructibus ab ea, qui lapis dicitur *Chrysolitus*, et tangitur cum dicitur *Fructus*. Cujus clara est hæc expositio. Quoniam secundum Isid. et Diosc. et alios lapidarios expertissimos, *Chrysolitus est lucens in die sicut aurum, in nocte emittens scintillas. Ideo dicitur Chrysis, quod est aurum.* Fugatque dœmonia, timores no-

cturnos abigit, melancholiam pellit, audacem, et imperterritum in adversis reddit: atque intellectum confortat phantasmata in melius commutando, quia omnia important quandam hominis refectionem, atque confortationem, quod fit per fructum. Ut merito Chrysolitus dicatur fructus V. Mariæ, quoniam ipsa in die lucet, ut aurum per sapientiam, quam mundo genuit, secundum August. nocteq. emittit scintillas igneas, peccatores inflammando visceribus suæ charitatis, secundum Bern. dæmonia fugando, timores nocturnos, et melancholiam pellendo, qui contrivit caput serpentis, et ejus potentiam, secundum Hieron. Confortatq. intellectum, propagando scientiam humanam, et divinam, et fidem præcipuam, secundum August. conferendo fidelibus tanquam nutrix optima, fructum suum sc. Dominum, et filium Jesum Christum, in mensa Ecclesiæ ponendo panem corporis filii sui in cibum, et sanguinem ejus in potum, quibus reficiuntur; et tandem in convivium Angelorum perducuntur. Qui ergo vult habere centupliciter tales Chrysol. et fructum carpere æternum, recreariq. mente, et corpore in cunctis Dei beneficiis: dietim offerat V. Mariæ Chrys. hunc Trinitatis. sc. *Fructus*.

Sed fortassis scire velis quanti hujusmodi lapis est pretii Chrysol. Mariæ Virg. oblatus cum dicis ei *Fructus?* Ad quod certissime respond. Plus valet toto regno, et templo Salomonis, quanto unum totum regnum majus est parvula petra, aut trabe regni illius, et amplius: quia secundum Orig. in homel. quod minimum putatur gratiæ Dei, præstantius est maximo hujus caduci mundi. Cujus ratio superius satis est exarata. Merito igitur sic laudanda est gloriosa Virgo Maria. Cujus argumentum est in promptu ma-

---

[299] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "decima".**

[300] **W wydaniu z 1691 roku słowa występują w innej kolejności i brzmią: „Chtysolitus et cum dicitur, tangitur Fructus".**

[301] **W wydaniu z 1691 roku występuje to samo słowo zapisane po grecku; "κρύσις".**

[302] **Tego zdania brakuje w pierwszych wydaniach z 1600 roku autorstwa Coppesteina.**

[303] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "dicacur".**

[304] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "quae".**

[305] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "probando" (przekazując): oba terminy są zgodne z kontekstem.**

[306] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "homil[ia]".**

Dziesiąta wzniosła pochwała Teologii, najdrożsi czciciele i słudzy modlący się do Najświętszej Maryi Panny, Królowej Nieba, znajduje się w dziesiątej dystynkcji trzeciej księgi *Sentencji*. Dotyczy ona Owocu Osoby Syna Bożego oraz predestynacji dziewiczego Owocu i uczy nas ofiarowywać Najświętszej Dziewicy dziesiąty drogocenny kamień z dziesiątej kopalni tej najwyższej Skały „Ave Maria”.

Maryja jest bowiem jedyną Żywicielką całego świata, abyśmy przez Nią zostali nakarmieni wszelkimi owocami. Tym kamieniem jest chryzolit, który ofiarowuje się wtedy, gdy w modlitwie *Ave Maria* wypowiada się słowo: „Fructus” („Owoc”).

Powód tego jest oczywisty. Jak uczą św. Izydor, Dioskur i inni znakomici znawcy kamieni szlachetnych, chryzolit za dnia lśni jak złoto, a nocą iskrzy się blaskiem. Dlatego nazywany jest *chrysis*, czyli „złoty”.

Kamień ten odpędza złe duchy, rozprasza nocne lęki, usuwa melancholię, dodaje odwagi i męstwa w przeciwnościach, pociesza serce, rozjaśnia mroki i sprawia, że wszystko wzrasta oraz osiąga swoją pełnię, ponieważ dokonuje się to dzięki Owocowi Odkupienia.

Dlatego słusznie chryzolit jest nazwany „Owocem” Najświętszej Maryi Panny, ponieważ to Ona za dnia jaśnieje jak złoto dzięki Mądrości, którą zrodziła dla świata, jak naucza św. Augustyn. To Ona także nocą rozsiewa iskry ognia, rozpalając grzeszników ogniem swojej miłości, według św. Bernarda. To Ona odpędza demony, usuwa nocne lęki i melancholię, ponieważ zmiażdżyła głowę węża i jego moc, jak naucza św. Hieronim.

To również Ona oświeca umysł, udzielając poznania naturalnego i Bożego oraz mocnej wiary, według św. Augustyna. Jako najlepsza Żywicielka podaje wiernym swój Owoc, to znaczy Pana i Syna Jezusa Chrystusa, kładąc na stole Kościoła Chleb Ciała swego Syna jako Pokarm oraz Jego Krew jako Napój, którymi wierni zostają posileni, aby ostatecznie dojść do uczty Aniołów.

Kto więc pragnie otrzymać stokrotny owoc tych chryzolitów, osiągnąć Owoc Życia Wiecznego oraz znaleźć odpoczynek dla duszy i ciała pośród wszystkich darów Bożych, niech każdego dnia ofiarowuje Najświętszej Maryi Pannie ten chryzolit Trójcy Przenajświętszej, czyli słowo „Fructus”.

Być może jednak zapytacie:

„Jak wielką wartość ma kamień chryzolitu ofiarowany Najświętszej Maryi Pannie, gdy w modlitwie *Ave Maria* wypowiadamy słowo *Fructus*?”

Odpowiadam z całkowitą pewnością, że jest on cenniejszy niż całe królestwo i świątynia Salomona; przewyższa je o tyle, o ile całe królestwo przewyższa jeden mały kamień lub jedną belkę należącą do tego królestwa.

Jak bowiem naucza Orygenes w jednej ze swoich homilii, najmniejsza nawet łaska Boża przewyższa największą rzecz tego przemijającego świata.

Uzasadnienie tej prawdy zostało już wcześniej szeroko przedstawione.

Słusznie więc w taki sposób należy wysławiać Najświętszą Maryję Pannę.

Cujus argumentum est in promptu manifestum: quia omnis nutrix naturalis, moralis, et divinalis, a suis nutritis merito est laudanda omni jure.

Quod si laudata fuerit Virgo MARIA lapidis hujus oblatione, non ingrata erit.

Quoniam si mors tanta dona haberet a viventibus naturalia, quanta offerimus Virg[ini] MARIAE, cum dicimus, *Fructus*, nunquam mors ultra quempiam perimeret hominem.

Aut ergo Virgo MARIA morte erit crudelior, quod non est dicendum; aut Psaltes suos ducet ad vitam.

Cujus signum evidentissimum est: quoniam, secundum *Bernard[um]*, in immensum plus amat unumquemque nostrum, tanquam socia carissima[307] quam quicumque[308] vivens hic seipsum: sed nullus vult sibi ipsi mala, immo omnia[309] bona: igitur a fortiori Virgo MARIA confert[310] nobis *Fructum*, et quaeque bona, removendo mala quaecunque.

III. QUINQUAGENA

Offerendo[311] pro

I. *Berillo* Maternitatis DEI. II. *Topasio* Thesaurizationis[312]. III *Chrysopasso*[313] Salutis. IV. *Hyacintho* Medicinae. V. *Amethisto* Veritatis.

Undecima laus Theologiae dignissima, o laudabiles Virg[inis] MARIAE Discipuli, est, quod in 11 distinct[ione] tertii de Creatione Christi secundum Naturam Assumptam in Ventre Virginali Matris Dei, laudabilissime nos docet, ei debet offerre undecimum pretiosissimum lapidem, ex Undecima lapifodina Rupis hujus Angelicae Salutationis laetissimae, qui dicitur: BERILLUS et tangitur, cum ei offerimus, VENTRIS.

Cujus statim manifesta habetur declaratio.

Quoniam secundum *Albert[um] et Bartholomaeum et Avicennam*, *Berillus* est lapis indicus et viridis, qui nonnisi[314] secundum figuram sex angulorum ex lumine solis lucet.

Habens decem species: valetque contra hostium pericula, et contra lites reddit invictum, adurendo manum se gestantis, si soli opponatur, magnificatque hominem, et amorem diligit conjugalem, dans virtutem foecundativam.

Quae omnia nomine *Ventris* in Virgine MARIA Gloriosa excellentissime sunt contenta.

est gloriosa Virgo Maria. Cujus argumentum est in promptu manifestum: quia omnis nutrix naturalis, moralis, et divinalis, a suis nutritis merito est laudanda omni jure. Quod si laudata fuerit Virgo Maria lapidis hujus oblatione, non ingrata erit. Quoniam si mors tanta dona haberet a viventibus naturalia, quanta offerimus Virg. Mariæ, cum dicimus, *Fructus?* Nunquam mors ultra quempiam perimeret hominem. Aut ergo Virgo Maria morte erit crudelior, quod non est dicendum; aut Psaltes suos ducet ad vitam. Cujus signum evidentissimum est: quoniam, secundum Bernard. *In immensum plus amat unumquemq. nostrum, tanquam socia carissima quam quicumque vivens hic seipsum*: sed nullus vult sibi ipsi mala, immo omnia bona: igitur a fortiori Virgo Maria confert nobis fructum, et quæq. bona, removendo mala quæcunque.

III. QUINQUAGENA.

Offerendo pro. I. Berillo Maternitatis Dei. II. Topasio Thesaurizationis. III. Chrysopasso Salutis. IV. Hyacintho medicinæ. V. Amethisto Veritatis.

Undecima laus Theologiæ dignissima, o laudabiles Virg. Mariæ discipuli, est, quod in 11. dist. tertii de Creatione Christi secun-

162

dum naturam assumptam in ventre Virginali Matris Dei, laudabilissime nos docet, ei debet offerre undecimum pretiosissimum lapidem, ex undecima lapifodina Rupis hujus Angelicæ Salut. lætissimæ, qui dicitur: *Berillus*, et tangitur cum ei offerimus *Ventris*. Cujus statim manifesta habetur declaratio, quoniam secundum Albert. et Bartholom. et Avic. *Berillus est lapis Indicus, et Viridis, qui nonnisi secundum figuram sex angulorum ex lumine solis lucet*. Habens decem species, valetq. contra hostium pericula, et contra lites reddit invictum, adurendo manum se gestantis si soli opponatur, magnificatq. hominem et amorem diligit conjugalem dans virtutem fæcundativam. Quæ omnia nomine *Ventris* in Virg. Maria gloriosa excellentissime sunt contenta. Quo-

---

[307] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "charissima".**
[308] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "quicunque".**
[309] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "omnis".**
[310] **W wydaniu z 1691 roku występuje ten sam czasownik w czasie przyszłym: „conferet" („przyniesie").**
[311] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "offerenda".**
[312] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Thesaurisationis".**
[313] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Chrysopaso".**
[314] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "non nisi".**

Dowód tego jest całkowicie oczywisty. Skoro bowiem każda mamka lub karmicielka z prawa naturalnego, moralnego i Bożego słusznie zasługuje na wdzięczność i pochwałę ze strony tych, których wykarmiła, o ileż bardziej należy wysławiać Maryję, ofiarowując Jej ten drogocenny kamień – chryzolit „Fructus”.

A Najśw. Maryja z pewnością nie pozostanie niewdzięczna. Gdyby bowiem sama śmierć otrzymała od żyjących tyle darów naturalnych, ile my ofiarowujemy Dziewicy Maryi, wypowiadając słowo „Fructus”, śmierć nigdy więcej nie zgładziłaby żadnego człowieka.

Czyż więc Najśw. Maryja miałaby być bardziej okrutna niż śmierć? Tego nie sposób nawet wypowiedzieć. Przeciwnie – to Ona prowadzi swoich czcicieli odmawiających Różaniec ku Życiu. Najbardziej oczywistym dowodem jest to, że – jak naucza św. Bernard – Maryja kocha każdego z nas z tak wielką miłością, z jaką każdy człowiek żyjący na ziemi miłuje ponad wszystko swoją najdroższą małżonkę. A ponieważ nikt nie pragnie dla siebie zła, lecz wyłącznie dobra, tym bardziej Najświętsza Maryja obdarzy nas – wraz z Owocem, którym jest Jej Syn – wszelkim dobrem, oddalając od nas wszelkie zło.

TRZECIA PIĘĆDZIESIĄTKA

Do ofiarowania Matce Bożej: I. Beryl Boskiego Poczęcia; II. Topaz Gromadzenia Skarbów[315]; III. Chryzopraz Zbawienia; IV. Hiacynt Uzdrowienia; V. Ametyst Prawdy.

Jedenasta wzniosła pochwała Teologii, o godni uczniowie Najświętszej Maryi Panny, znajduje się w jedenastej dystynkcji trzeciej księgi *Sentencji*. Dotyczy ona Poczęcia Chrystusa według natury ludzkiej, którą przyjął w dziewiczym łonie swojej Najświętszej Matki. W cudowny sposób uczy nas ofiarować Jej jedenasty najcenniejszy kamień szlachetny z jedenastej kopalni tej Skały błogosławionego *Ave Maria*. Kamień ten nazywa się beryl i ofiarowuje się go Najświętszej Maryi Pannie, wypowiadając w modlitwie *Ave Maria* słowo:

„Ventris” („Łona”). Wyjaśnienie tego jest oczywiste.

Według św. Alberta Wielkiego, św. Bartłomieja oraz Awicenny, beryl jest kamieniem o błękitnozielonej barwie, który – gdy ma sześciokątny kształt – odbija promienie słońca wszystkimi sześcioma krawędziami. Przypisuje mu się dziesięć właściwości: chroni przed niebezpieczeństwem ze strony nieprzyjaciół; czyni człowieka niezwyciężonym w sporach; rozpala dłoń tego, kto go nosi, gdy zwróci się z nim ku słońcu; przynosi człowiekowi pomyślność; sprzyja miłości małżeńskiej, posiadając moc wspomagania płodności.

Wszystkie te właściwości w najdoskonalszy sposób urzeczywistniły się w Najświętszej Maryi Pannie, gdy w modlitwie *Ave Maria* wypowiadamy słowo „Ventris”.

---

[315] W języku włoskim (w oparciu o termin łaciński) użyto tutaj słowa „tesaurizzare”, które po polsku oznacza „gromadzenie skarbów, bogactw” (wyjaśnienie tłumacza).

Quoniam Virgo MARIA est Lapis Indicus Orientalis: quia tota fuit divinalis, secundum *Ambros[ium]*.

Est viridis: quia cuncta Opera Sua sine morte peccati fuerunt vivacissima, secundum *August[inum]*.

Lucet secundum figuram sex angulorum: quia in Ipsa fuerunt mirabilissima hospitata[316], scil[icet] *Pater, et Filius, et Spiritus Sanctus*, Caro Christi, et Anima, cum Gratia et Gloria infinita: ex quibus Virgo MARIA habuit refulgentiam immensam immo, et infinitam, secundum *Doctorem Sanctum*; protegit etiam contra pericula hostium tam visibilium, quam invisibilium, quia secundum *Aug[ustinum]*, ipsa Domina est bellorum.

Invictumque reddit contra lites, conferendo injuriatis veram patientiam secundum *Bernard[um]*.

Adurit etiam manum gestantis: quia opera nostra cuncta facit ignea, secundum *Sanctum Odilionem Cluniacensem*.

Ipsaque magnificata fuit conceptione tali, supra omnem creaturam, secundum *Doctorem Sanctum*.

Adeo ut Deus non posset facere, ut pura creatura major sit Dei Matre, Amavitque amorem conjugalem, non carnalem, sed divinalem, quia Sponsa propria fuit Dei Patris, quo habuit foecunditatem infinitam, qua potuit generare Filium Dei infinitum, et sic Mater Dei fuit.

Merito igitur sibi est offerendus *Berillus Maternitatis* Dei, quia *Ventris*.

Et ab omnibus juste sic est semper honoranda.

Cujus brevis est ratio: quia Mater Regis regum dignissima omni jure est a cunctis honoranda[317], teste *Bern[ardum]*.

Sed fortassis dubitas: *"Quantum valet hic Berillus Ventris?"*.

Respondeo: plus tibi prodest, quam si qualibet die daretur tibi Imperium Romanum, quod nullo modo velles dimittere.

Multo ergo minus dimittere debes Regnum et Imperium *Psalterii* Virginis Mariae.

Quoniam, secundum *August[inum]*, minimo invisibilium comparari non valet, maximum visibilium.

Lauda igitur hanc laudabilissimam MARIAM in *Psalterio* Suo, nam tibi non erit ingrata.

Si enim terra irrationabilis, semen unicum suscipiens, reddit centuplum: quomodo Virgo MARIA, quae est Terra Trinitatis, suscipiet semen tui *Psalterii*, non reddendo tibi centuplum?

Ni forte (quod absit) dicatur quod terra foecundior est Virgine Maria.

tris in Virg. Maria gloriosa excellentissime sunt contenta. Quoniam Virgo Maria est lapis Indicus Orientalis; quia tota fuit divinalis, secundum Ambros. Est viridis, quia cuncta opera sua sine morte peccati fuerunt vivacissima, secundum Aug. Lucet secundum figuram sex angulorum, quia in ipsa fuerunt mirabilissima hospitata sc. Pater, et Filius, et Spiritus Sanctus, caro Christi, et anima, cum gratia, et gloria infinita: ex quibus Virgo Maria habuit refulgentiam immensam immo, et infinitam, secundum Doctorem Sanctum: Protegit etiam contra pericula hostium tam visibilium, quam invisibilium, quia secundum Aug. ipsa Domina est bellorum. Invictumq. reddit contra lites conferendo injuriatis veram patientiam secundum Bernar. Adurit etiam manum gestantis; quia opera nostra cuncta facit ignea secundum Sanctum Odilionem Cluniacensem. Ipsaq. magnificata fuit conceptione tali, supra omnem creaturam, secundum Doctorem Sanctum. *Adeo ut Deus non posset facere, ut pura creatura major sit Dei Matre*, Amavitq. amorem conjugalem, non carnalem, sed divinalem, quia sponsa propria fuit Dei Patris, quo habuit fæcunditatem infinitam, qua potuit generare filium Dei infinitum, et sic Mater Dei fuit. Merito igitur sibi est offerendus Berillus Maternitatis Dei, quia *Ventris*. Et ab omnibus juste sic est semper honoranda. Cujus brevis est ratio; quia *Mater Regis Regum dignissima omni jure est a cunctis honoranda*, teste Bernar.

Sed fortassis dubitas. Quantum valet hic Berillus *Ventris?* Resp. Plus tibi prodest, quam si qualibet die daretur tibi Imperium Romanum, quod nullo modo velles dimittere. Multo ergo minus dimittere debes regnum, et imperium Psalterii Virg. Mariæ. Quoniam secundum August. *minimo invisibilium comparari non valet maximum visibilium*. Lauda igitur hanc laudabilissimam Mariam in Psalterio suo, nam tibi non erit ingrata. Si enim terra irrationabilis, semen unicum suscipiens, reddit centuplum: quomodo Virgo Maria *quæ est terra Trinitatis*, suscipiet semen tui Psalterii, non reddendo tibi centuplum? Ni forte (quod absit) dicatur quod terra fœcundior est Virgine Maria. Cujus manifesta est hæc

[316] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "hospitalia" (pokoje gościnne).**

[317] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "honoraria".**

Najświętsza Maryja Panna jest bowiem błękitnym kamieniem Wschodu, ponieważ – jak naucza św. Ambroży – była całkowicie oddana Bogu.

Jest także zielonym kamieniem, gdyż wszystkie Jej czyny, wolne od grzechu przynoszącego śmierć, są nieśmiertelne, według św. Augustyna.

Jaśnieje również niczym sześciokątny beryl, ponieważ zamieszkało w Niej sześć największych cudów: Ojciec, Syn i Duch Święty, Ciało i Dusza Chrystusa oraz Łaska wraz z nieskończoną Chwałą. Dzięki nim Najświętsza Maryja Panna otrzymała światłość tak wielką, jak nieskończoną – jak naucza Święty Doktor.

To Ona chroni przed niebezpieczeństwami zarówno widzialnych, jak i niewidzialnych nieprzyjaciół, ponieważ – według św. Augustyna – jest Królową Zwycięstw.

To Ona czyni swoich wiernych niezwyciężonymi w sporach, udzielając niezłomnej cierpliwości tym, którzy doznają zniewag, jak uczy św. Bernard.

To Ona rozpala dłoń tego, kto Ją nosi, ponieważ rozpala ogniem wszystkie nasze uczynki, według św. Oda z Cluny.

To Ona, przez Poczęcie Jezusa, została wywyższona ponad wszelkie stworzenie, jak naucza Święty Doktor, do tego stopnia, że Bóg nigdy nie stworzy istoty świętszej od Matki Bożej.

To Ona umiłowała dziewiczą i świętą miłość małżeńską, ponieważ jest Oblubienicą Boga Ojca. Od Niego otrzymała nieskończoną płodność, dzięki której mogła zrodzić Najwyższego Syna Bożego i w ten sposób stała się Matką Boga.

Słusznie więc należy ofiarować Jej beryl Bożego Macierzyństwa, któremu odpowiada słowo „Ventris" („Łona") w modlitwie *Ave Maria*.

I dlatego wszyscy powinni zawsze oddawać Jej tę cześć.

Powód jest prosty: skoro Matka Króla królów z wszelkiego prawa zasługuje na cześć wszystkich ludzi, jak naucza św. Bernard, o ileż bardziej należy czcić Najświętszą Maryję Pannę.

Jeśli jednak zapytasz, jak wielką wartość ma beryl „Ventris", odpowiadam: gdyby pewnego dnia ofiarowano ci Cesarstwo Rzymskie, z pewnością nie chciałbyś się go wyrzec. Tym bardziej nie powinieneś wyrzekać się Królestwa i Cesarstwa Różańca Najświętszej Maryi Panny.

Jak bowiem naucza św. Augustyn, najmniejszej rzeczywistości niewidzialnej nie można porównać z największą rzeczywistością widzialną.

Wysławiaj więc Najświętszą Maryję Pannę w Jej Różańcu, a z pewnością nie pozostanie wobec ciebie niewdzięczna.

Jeżeli bowiem nieożywiona ziemia, otrzymawszy jedno tylko ziarno, wydaje stokrotny plon, to czyż Najświętsza Maryja Panna, która jest Ziemią Trójcy Przenajświętszej, przyjmie ziarno twojego Różańca i nie odda ci stokrotnie?

Chyba że ktoś chciałby powiedzieć – czego nie daj Boże – że ziemia jest bardziej płodna od Najświętszej Maryi Panny.

Cujus manifesta est haec confirmatio: quoniam prout ipsa Domina nostra Virgo MARIA aliquoties revelavit: tantum amat quemlibet peccatorem Sibi Servientem, ut Ipsa, quantum in Se est, vellet dimittere Gloriam Suam usque ad finem mundi, et pro ipso agere poenitentiam in hoc seculo, inquam, praesenti, antequam ipse damnaretur.

Quod mirum est dictu, sed tamen fidei consonum; quia tantum Amat Divinum Honorem, ut omnino vellet impedire peccatum, quantum in Se est, quod est contra Divinam Reverentiam: ut potest patere per regulam oppositam.

Si ergo vultis eam habere in Matrem et jure haereditatis gaudere filiorum: offerte *Berillum Maternitatis* divinae MARIAE, Psallendo quotidie *Psalterium* Ejus.

***Duodecima* Theologiae laus mirabilis, o mirabiles Theologiae zelatores, est: quod in 12 distinctione tertii ex quatuor defectibus humanis, communibus a Christo possessis, docet offerre Virginis MARIAE Thesaurariae omnium divitiarum Trinitatis Deificae duodecimum Lapidem pretiosum duodecimae Lapifodinae hujus Rupis divinissimae Salutationis Angelicae, scilicet TOPASIUS, qui est *lapis thesaurizationis*[318], tactus cum offerimus Matri Dei, TUI.**

Cujus praeclara in promptu habetur ratio[319]: quoniam *Topasius*, secundum *Isidor[um]*, est lapis aureus et coelestis coloris; varius in modis et speciebus, quo nihil clarius in thesauris regum est repositum, sequiturque lunae cursum in claritate, et aliquali obscuritate; dominatur doloribus[320] capitis, et contra lunaticam passionem valet, mortemque impedit subitaneam.

Ut merito per *Tui* pronomen possessivum tanta possessio detur intelligi: quae in summo convenit Dei Genitrici.

Nam ipsa fuit coelestis coloris: quia coelestis conversationis, secundum *Bernard[um]*, aureaque in exemplo bene vivendi, teste *Hieron[ymo]*.

Quae habuit Thesauros omnes in Arca Sui Ventris Virginalis nobilissima, Filium Dei Patris, *in quo sunt omnes thesauri Sapientiae et Scientiae absconditi*, secundum *Apost[olum]*.

Sequitur cursum lunae eam imitando quae Ecclesiam Militantem defectivam imitatur, Se illi conformando: ejus bona vel miserias coram Deo propria reputando, tanquam[321] carissima[322] Advocata, secundum *Bernar[dum]*.

Dominaturque humoribus, refrenando luxuriam et gulam: quia speculum est totius abstinentiae et continentiae, secundum *Ambros[ium]*.

Passionem aufert lunaticam: quia de fatuis et rudibus et semplicibus, secundum *Bernard[dum]* novit facere sapientissimos et doctissimos.

quod terra fœcundior est Virgine Maria. Cujus manifesta est hæc confirmatio. Quoniam prout ipsa Domina nostra Virgo Maria aliquoties revelavit : *tantum amat quemlibet peccatorem sibi servientem, ut ipsa, quantum in se est, vellet dimittere gloriam*

163

suam usque ad finem mundi, et pro ipso agere pœnitentiam in hoc seculo, inquam, præsenti, antequam ipse damnaretur. Quod mirum est dictu sed tamen fidei consonum; quia tantum amat divinum honorem, ut omnino vellet impedire peccatum, quantum in se est, quod est contra divinam reverentiam : ut potest patere per regulam oppositam. Si ergo vultis eam habere in matrem, et jure hæreditatis gaudere filiorum : offerte Berillum Maternitatis divinæ Mariæ, Psallendo quotidie Psalterium ejus.

Duodecima Theologiæ laus mirabilis o mirabiles Theologiæ zelatores, est: quod in 12. distinctione tertii ex quatuor defectibus humanis, communibus a Christo possessis, docet offerre Virginis Mariæ Thesaurariæ omnium divitiarum Trinitatis Deificæ duodecimum lapidem pretiosum duodecimæ lapifodinæ hujus Rupis divinissimæ Salutationis Angelicæ, scilicet *Topasius*, qui est lapis thesaurizationis, tactus cum offerimus Matri Dei, *Tui :* Cujus præclara in promptu habetur ratio : Quoniam *Topasius* secundum Isidor. *est lapis aureus, et cœlestis coloris: varius in modis, et speciebus, quo nihil clarius in thesauris Regum est repositum, sequiturque lunae cursum in claritate, et aliquali obscuritate : dominatur doloribus capitis, et contra lunaticam passionem valet, mortemque impedit subitaneam.* Ut merito per *Tui* pronomen possessivum tanta possessio detur intelligi: quæ in summo convenit Dei Genitrici. Nam ipsa fuit cœlestis coloris : quia cœlestis conversationis, secundum Bernard. aureaq. in exemplo bene vivendi, teste Hieron. Quæ habuit thesauros omnes in arca sui Ventris Virginal. nobilissima, Filium Dei Patris, *in quo sunt omnes thesauri sapientiæ, et scientiæ absconditi*, secundum Apost. Sequitur cursum lunæ eam imitando quæ Ecclesiam militantem defectivam imitatur, se illi conformando : ejus bona, vel miserias coram Deo propria reputando, tanquam carissima Advocata, secundum Bernar. Dominaturque humoribus, refrenando luxuriam, et gulam : *quia speculum est totius abstinentiae, et continentiae,* secundum Ambros. Passionem aufert lunaticam: quia de fatuis, et rudibus, et simplicibus, secundum Bernard. novit facere sapientissimos et doctissimos. Impeditque mortem subitaneam: quia

---

[318] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "thesaurisationis".**
[319] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "aptatio".**
[320] **W wydaniu z 1691 roku występuje, odpowiednik: "humoribus".**
[321] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "tamquam".**
[322] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "charissima".**

Dowód tego jest oczywisty, ponieważ – jak sama Matka Boża wielokrotnie objawiała – tak bardzo miłuje każdego grzesznika, który Jej służy, że, o ile by to od Niej zależało, gotowa byłaby wyrzec się swojej chwały aż do końca świata, a nawet – mówię to z całą stanowczością – podjąć pokutę za niego w tym doczesnym życiu, byle tylko nie został potępiony.

Jest to rzecz zadziwiająca, lecz całkowicie zgodna z wiarą, ponieważ Maryja tak bardzo miłuje Chwałę Boga, iż pragnęłaby wszelkimi sposobami zapobiec grzechowi, na ile to od Niej zależy. Grzech bowiem jest przeciwieństwem należnej Bogu czci i uwielbienia, gdyż sprzeciwia się Jego przykazaniu, jak łatwo można zrozumieć.

Jeżeli więc pragniecie mieć Ją za Matkę i cieszyć się prawem dziedzictwa dzieci Bożych, ofiarowujcie Najświętszej Maryi Pannie Beryl Boskiego Macierzyństwa, odmawiając każdego dnia Jej Różaniec.

Dwunasta przedziwna pochwała Teologii, o gorliwi miłośnicy świętej nauki, znajduje się w dwunastej dystynkcji trzeciej księgi *Sentencji*. Dotyczy ona czterech wspólnych ograniczeń ludzkiej natury, które przyjął Chrystus, i uczy nas ofiarowywać Najświętszej Maryi Pannie, Skarbniczce wszystkich bogactw Trójcy Przenajświętszej, dwunasty drogocenny kamień, wydobyty z dwunastej kopalni tej Najświętszej Skały *Ave Maria*. Jest nim topaz, kamień gromadzenia skarbów, który ofiarowuje się Matce Bożej, wypowiadając w modlitwie *Ave Maria* słowo:

„Tui" („Twojego").

Wyjaśnienie tego jest bardzo jasne.

Jak bowiem uczą św. Izydor, św. Albert i inni autorzy, topaz jest kamieniem o złocistej i niebiańskiej barwie, występującym w wielu odmianach i kształtach. W królewskich skarbcach nie przechowuje się nic wspanialszego od niego. Kamień ten podąża za biegiem księżyca, zmieniając swój blask i matowość; ma przynosić ulgę w bólach głowy, łagodzić epilepsję oraz chronić przed nagłą śmiercią.

Dlatego właśnie za pomocą zaimka dzierżawczego „Tui" zostaje ukazany, jak wielkim i jedynym w swoim rodzaju przywilejem jest godność Matki Boga.

To Ona ma barwę niebiańską, ponieważ niebiańskie było Jej obcowanie z Bogiem, jak naucza św. Bernard.

To Ona ma barwę złotą, dzięki przykładowi swego doskonałego życia, według św. Hieronima.

To Ona nosiła wszystkie Skarby w najdostojniejszej Arce swego dziewiczego Łona, to znaczy Syna Boga Ojca, w którym – jak naucza Apostoł św. Paweł – „ukryte są wszystkie skarby mądrości i poznania".

To Ona podąża za biegiem księżyca, ponieważ jest obrazem niedoskonałego Kościoła pielgrzymującego na ziemi, przedstawiając przed Bogiem zarówno jego dobro, jak i jego nędzę oraz czyniąc je niejako swoimi, niczym najwierniejsza Orędowniczka, jak naucza św. Bernard.

Impeditque mortem subitaneam: quia a morte mala liberat, cum sit Regina vitae, secundum *Fulgentium.*

Merito ergo omnes laudare debent tantam thesaurariam hoc lapide *Topasio, Tui.*

Cujus ratio brevissima est.

Quia omnis thesauraria omnium bonorum summe sui communicativa, et suorum distributiva, summa est a cunctis honoranda, quia summa ab illa suscipiunt bona.

Sed quilibet qualibet die centies et quinquagesies a Virgine MARIA bona divina recepit, scil[icet] in quinque potentiis exterioribus, quae sunt *visus, auditus, olfactus, gustus, et tactus.*

Et in quinque interioribus, quae sunt *sensus communis, imaginativa, phantasia, aestimativa, et memorativa*; et in quinque potentiis superioribus scil[icet] in *intellectu, voluntate, appetitu concupiscibili, irascibili, et in potentia motiva.*

Quamlibet autem harum potentiarum dirigit Virgo MARIA secundum Decem Dei Mandata, quantum in se est, et sic sunt quindecies decem bona, idest[323], centum et quinquaginta.

Sed fortasse scire cupis: *"Quantum valet hic Topasius Thesaurizationis, Tui?"*.

Ad quod respondeo: plus valet quam omnis mundi sapientes scire, cogitare, vel dicere possint[324].

Nam omnes memoriae mundi lapidi huic *Topasio* comparatae, non sunt nisi coenum.

Quia, secundum *Hieron[ymus]*, quae hic sunt pretiosissima, celestibus comparata, sunt contemptibilissima et abominabilissima.

Si ergo vis dives effici tam in bonis mundanis, quam divinis; cur quolibet die tibi non acquiris centum et quinquaginta *Topasios* tam praeclaros, ut dictum est?

Ne quaeso putaveris MARIAM ingratam fore, cum tanta a te dietim susceperit bona.

Quoniam si natura tantum daret ex parte ovium animalibus rapacibus, lupis, sc[ilicet] et leonibus, nunquam lupi oves devorarent, nec accipitres columbas, nec leo cervos, sed omnia sibi essent communia.

Vel ergo MARIA Fons Pietatis erit durior natura, contemnes coelica dona (quod a tam pia Domina procul absit) vel dabit pacem et bonorum abundantiam.

Cujus argumentum in promptu satis est clarum: quoniam Ipsa plus amat quemlibet Psaltem suum jure naturali, divino, et humano, tamquam[325] Mater, quam credere possit[326], aut dicere totus iste mundus corporeus, ut aliquotiens ipsa pia Virgo MARIA revelavit.

sapientissimos et doctissimos. Impeditque mortem subitaneam: quia a morte mala liberat, cum sit Regina vitæ, secundum Fulgentium. Merito ergo omnes laudare debent tantam thesaurariam hoc lapide Topasio. *Tui.* Cujus ratio brevissima est. Quia omnis thesauraria omnium bonorum summe sui communicativa, et suorum distributiva, summa est a cunctis honoranda, quia summa ab illa suscipiunt bona. Sed quilibet qualibet die centies, et quinquagesies a Virg. Maria bona divina recepit, sc. in quinque potentiis exterioribus, quæ sunt visus, auditus, olfactus, gustus, et tactus. Et in quinque interioribus, quæ sunt sensus communis, imaginativa, phantasia, æstimativa, et memorativa: Et in quinque potentiis superioribus sc. in intellectu, voluntate, appetitu concupiscibili, irascibili, et in potentia motiva. Quamlibet autem harum potentiarum dirigit Virgo Maria secundum decem Dei mandata,

164

quantum in se est, et sic sunt quindecies decem bona, idest, centum, et quinquaginta.

Sed fortasse scire cupis quantum valet hic Topasius thesaurizationis, *Tui?* Ad quod respond. Plus valet quam omnis mundi sapientes scire, cogitare, vel dicere possint. Nam omnes memoriæ mundi lapidi huic Topasio comparatæ, non sunt nisi cœnum. Quia secundum Hier. *quae hic sunt pretiosissima, celestibus comparata, sunt contemptibilissima, et abominabilissima.* Si ergo vis dives effici tam in bonis mundanis quam divinis, cur quolibet die tibi non acquiris centum, et quinquaginta Topasios tam præclaros, ut dictum est? Ne quæso putaveris Mariam ingratam fore, cum tanta a te dietim susceperit bona. Quoniam si natura tantum daret ex parte ovium animalibus rapacibus, lupis. sc. et leonibus, nunquam lupi oves devorarent, nec accipitres columbas, nec leo cervos, sed omnia sibi essent communia. Vel ergo Maria fons pietatis erit durior natura, contemnens cœlica dona (quod a tam pia Domina procul absit) vel dabit pacem, et bonorum abundantiam. Cujus argumentum in promptu satis est clarum: quoniam ipsa plus amat quemlibet Psaltem suum jure naturali, divino, et humano, tamquam mater, quam credere possit, aut dicere totus iste mundus corporeus, ut aliquotiens ipsa pia Virgo Maria revelavit. Cum ipsa etiam sit magis subjecta juri naturali, quam qui-

---

[323] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "id est".**

[324] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "possunt".**

[325] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "tanquam".**

[326] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "potest".**

To Ona chroni przed nagłą śmiercią i wybawia od złej śmierci, ponieważ – jak naucza św. Fulgencjusz – jest Królową Życia. Słusznie więc wszyscy powinni wysławiać tę wielką Skarbniczkę, Matkę Bożą, ofiarowując Jej drogocenny Topaz, odpowiadający słowu „Tui" w modlitwie *Ave Maria*.

Powód tego jest bardzo prosty.

Każda skarbniczka, która hojnie rozdaje wszystkie swoje dobra i obdarowuje nimi swoich poddanych, zasługuje na najwyższą cześć, ponieważ od niej otrzymują oni wszelkie dobro.

Tymczasem każdy człowiek każdego dnia otrzymuje od Dziewicy Maryi sto pięćdziesiąt Bożych darów.

Najpierw jest to pięć zmysłów zewnętrznych: wzrok, słuch, węch, smak, dotyk. Następnie pięć władz wewnętrznych: wrażliwość, wyobraźnia, fantazja, sąd, pamięć. Wreszcie pięć wyższych władz duszy: rozum, wola, pożądliwość, popęd gniewliwy, uczuciowość.

Najświętsza Maryja Panna powiązała każdą z tych władz z Dziesięciorgiem Przykazań Bożych pod względem ich treści. W ten sposób powstaje piętnaście dziesiątek, czyli sto pięćdziesiąt dóbr.

Być może jednak pragniesz wiedzieć: „Jak wielką wartość ma ten Topaz Gromadzenia Skarbów, odpowiadający słowu *Tui*?"

Odpowiadam, że jest on cenniejszy niż wszystko, co mędrcy całego świata mogliby kiedykolwiek poznać, pomyśleć lub wypowiedzieć.

Wszystkie bowiem skarby świata w porównaniu z tym drogocennym Topazem „Tui" są niczym błoto.

Jak bowiem naucza św. Hieronim, najcenniejsze rzeczy istniejące na ziemi, zestawione z dobrami nieba, okazują się całkowicie błahe i bez wartości.

Jeżeli więc pragniesz stać się bogaty zarówno w dobra ziemskie, jak i niebieskie, dlaczego każdego dnia nie wzbogacasz się o sto pięćdziesiąt najwspanialszych topazów, ofiarowywanych Najświętszej Maryi Pannie, jak zostało powiedziane?

Czy naprawdę sądzisz, że Maryja pozostałaby wobec ciebie niewdzięczna po otrzymaniu od ciebie każdego dnia tak wielu darów?

Gdyby bowiem w porządku natury owce obdarowywały wilki i lwy tak wielkimi darami, wilki nigdy nie pożerałyby owiec, jastrzębie nie porywałyby gołębi, a lwy nie rozszarpywałyby jeleni, lecz między wszystkimi stworzeniami panowałaby zgoda.

Czyż więc Maryja, źródło Miłosierdzia, miałaby być bardziej nieczuła niż sama natura i nie zważać na te niebiańskie dary? Niech nigdy nie będzie wolno tak mówić o tej Najłaskawszej Pani! Przeciwnie, obdarzy was pokojem i obfitością wszelkich dóbr.

Dowód tego jest oczywisty: z prawa naturalnego, Bożego i ludzkiego kocha Ona każdego, kto odmawia Jej Różaniec, jak Matka, i miłuje go bardziej, niż cały ten widzialny świat mógłby kiedykolwiek pojąć lub wyrazić.

Cum ipsa etiam sit magis subjecta juri naturali, quam quicunque vivens.

Et jus naturale est, quod quilibet debet facere aliis, quod sibi fieri vellet, et nunquam alteri facere quod sibi fieri nollet.

Sed si ipsa esset vivens hic, vellet adjuvari ad habendum coelestia totis Viribus, et ut Suae Orationes audirentur: et ab omni malo liberaretur, signanter damnationis; ergo jure naturali debet indubie salvare eos, qui dietim solent Eam in *Psalterio* Suo sic Salutare, et ab omni malo impeditivo salutis penitus eripere.

***Tertiadecima* laus Theologiae nobilissima, o nobiles Sacrae Theologiae cultores, est, quod in 13 distinctione tertii, de triplici gratia totius mundi Salvatrice docet, universos Christicolas tertiumdecimum Lapidem pretiosissimum Lapifodinae hujus Rupis Coelicae Salutationis Angelicae accipiendum, et V[irgini] MARIAE Reginae Salutationis fidelium devotius offerendum, qui lapis dicitur CHRYSOPASSUS[327].**

Et tangitur ibi, JESUS.

Cujus ratio est: quia, secundum *Albertum Magnum et Lapidarium*, lapis iste nocte est igneus et die aureus: salvans a timoribus, et erroribus, et angustiis, praecordiaque faciens clara et ordinata.

Quae omnia plane importantur Nomine Devotissimo JESUS.

Quoniam JESUS interpretatur Salvator, secundum *Hieron[ymus]*, qui nocte est igneus, quia nocte tribulationis Suae Passionis, secundum *Ambrosium*, terrena, inferna simul, et coelestia Charitatis igne inflammavit.

Sed die resurrectionis fuit aureus, supra solem refulgens.

Hic salvavit a timoribus, et terroribus, et angustiis damnationis mundum, secundum *Basilium*, illuminavitque corda fidelium in die Sancto Pentecostes, secundum Fidem Catholicam: et praecordia peccatorum, secundum *Bernardum*, dudum mortifera, et foedata, Sua Passione reddidit sana et salvifica: merito igitur (quia Virgo Gloriosa est Mater JESU): Mater est Redemptionis: Domina est Salutis, et Regina Liberationis, secundum *Maximum* in Sermone.

Itaque ab omnibus omni jure Virgo MARIA in B[eato] *Psalterio* Salvifico est laudanda: cujus ratio assignari potest notissima, quia omnis regina salutis omnium quoad naturam, mores et gloriam ab universis digne est laudanda et honoranda honoratione salvifica; haec autem est Virgo Maria, igitur, etc.

lavit. Cum ipsa etiam sit magis subjecta juri naturali, quam quicunque vivens. Et jus naturale est, quod quilibet debet facere aliis, quod sibi fieri vellet, et nunquam alteri facere quod sibi fieri nollet. Sed si ipsa esset vivens hic, vellet adjuvari ad habendum cœlestia totis viribus, et ut suæ orationes audirentur: et ab omni malo liberaretur, signanter damnationis: ergo jure naturali debet indubie salvare eos, qui dietim solent eam in Psalterio suo sic salutare, et ab omni malo impeditivo salutis penitus eripere.

Tertiadecima laus Theologiæ nobilissima, o nobiles sacræ Theologiæ cultores, est, quod in 13. distinctione tertii, de triplici gratia totius mundi Salvatrice docet, universos Christicolas tertiumdecimum lapidem pretiosissimum lapifodinæ hujus Rupis cœlicæ salutationis Angelicæ accipiendum, et V. Mariæ Reginæ Salutationis fidelium devotius offerendum qui lapis dicitur *Chrysopassus*. Et tangitur ibi *Jesus*. Cujus ratio est: quia secundum Albert. Magnum, et Lapidar. *lapis iste nocte est igneus, et die aureus: salvans a timoribus, et erroribus, et angustiis, præcord. faciens clara et ordinata.* Quæ omnia plane importantur nomine devotissimo *Jesus*. Quoniam Jesus interpretatur Salvator, secundum Hieron. qui nocte est igneus, quia nocte tribulationis suæ passionis, secundum Ambrosium, terrena, inferna simul, et cœlestia charitatis igne inflammavit. Sed die resurrectionis fuit aureus, supra solem refulgens. Hic salvavit a timoribus, et terroribus, et angustiis damnationis mundum, secundum Basilium, illuminavitq. corda fidelium in die sancto Pentecostes, secundum fidem Catholicam: et præcordia peccatorum, secundum Bernardum, *dudum mor-*

165

tifera, et foedata, sua passione reddidit sana, et salvifica: merito igitur (quia Virgo gloriosa est Mater Jesu): Mater est redemptionis: Domina est salutis, et Regina liberationis, secundum Maximum in sermone. Itaque ab omnibus omni jure Virgo Maria in B. Psalterio salvifico est laudanda: cujus ratio assignari potest notissima, quia omnis Regina salutis omnium quoad naturam, mores, et gloriam ab universis digne est laudanda, et honoranda honoratione salvifica: hæc autem est Virgo Maria, igitur etc. Con-

[327] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Crysoprasus".**

Podobnie jak pełna miłości Maryja Panna wielokrotnie objawiła, że bardziej niż jakiekolwiek inne stworzenie podlega prawu naturalnemu.

A prawo naturalne polega na tym, że każdy powinien czynić innym to, czego sam chciałby doświadczyć, i nigdy nie powinien czynić drugiemu tego, czego nie chciałby, aby jemu samemu uczyniono. Gdyby więc Dziewica Maryja była tutaj obecna, pragnęłaby – ze wszystkich swoich sił (a Jej modlitwy są zawsze wysłuchiwane!) – dopomóc ludziom w osiągnięciu dóbr niebieskich i uwolnić ich od wszelkiego zła, a zwłaszcza od potępienia.

Dlatego też, zgodnie z prawem naturalnym, z pewnością będzie zbawiać tych, którzy każdego dnia zwykli pozdrawiać Ją w Jej Różańcu, i całkowicie uwolni ich od wszelkiego zła, które mogłoby przeszkodzić im w osiągnięciu zbawienia.

Trzynasta wzniosła pochwała Teologii, o szlachetni miłośnicy Świętej Teologii, znajduje się w trzynastej dystynkcji trzeciej księgi *Sentencji*. Dotyczy ona potrójnej łaski zbawczej całego świata i uczy wszystkich czcicieli Chrystusa, aby wydobyli trzynasty najcenniejszy kamień z kopalni tej Niebiańskiej Skały *Ave Maria* i z pobożnością ofiarowali Najświętszej Maryi Pannie, Królowej przynoszącej wiernym zbawienie, kamień zwany chryzoprazem, który ofiarowuje się, wypowiadając w modlitwie *Ave Maria* słowo: „Jesus" („Jezus").

Wyjaśnienie tego jest następujące. Według św. Alberta Wielkiego oraz Lapidariusza, kamień ten płonie ogniem w nocy, a za dnia jaśnieje światłem. Uwalnia od lęków, błędów i udręk, czyniąc serce czystym i pełnym pokoju.

Wszystkie te właściwości w pełni urzeczywistniają się w Najświętszym Imieniu Jezus. Jak bowiem naucza św. Hieronim, imię Jezus oznacza Zbawiciela, który w noc swojej Męki zapłonął ogniem miłości, rozpalając nim – według św. Ambrożego – ziemię, niebo i otchłań.

Natomiast dzień Jego Zmartwychwstania był złocisty i jaśniejszy od słońca.

To On uwolnił świat od lęku, trwogi i udręki potępienia, jak naucza św. Bazyli.

To On w dniu świętej Pięćdziesiątnicy oświecił serca wiernych, zgodnie z nauką wiary katolickiej.

To On przez swoją Mękę uzdrowił i zbawił serca grzeszników, od dawna zatrutych i splamionych grzechem, jak naucza św. Bernard.

Słusznie więc, ponieważ Dziewica Maryja jest Matką Jezusa, jest również Matką Odkupienia, Panią Zbawienia i Królową Wyzwolenia, jak naucza św. Maksym w jednym ze swoich kazań. Dlatego z wszelkiego prawa Matka Boża powinna być wysławiana przez wszystkich w Świętym Różańcu Zbawienia.

Powód tego jest powszechnie znany: każda królowa, która przynosi wszystkim zbawienie, ze względu na swoją godność, cnotę i szlachetność, zasługuje na pochwałę wszystkich oraz na cześć należną tej, która stała się narzędziem zbawienia.

Confirmatur per Prophetam, quia majoribus et benefactoribus omni jure honores debentur.

Sed fortassis ignoras valorem istius Chrysopassi[328], JESUS.

Quod fidelem nescire turpissimum est, imo et periculosissimum.

Idcirco petis: *"Quantum valeat[329]?"*.

Ad quod respondeo: sed plus valet, quod[330] si omnes arenae maris et creaturae mundi essent conversae in mundos huic mundo aequales; vel majores, valere possent, etiam si[331] essent siderei, sive aurei.

Quoniam JESUS tantum valet, quantum est, quia valor rei ex suo *Esse* pendet[332], secundum *Prophetam.*

JESUS autem est actu Ens Infinitum: igitur valorem actu habet infinitum.

Nec suspiceris piissimam Virginem MARIAM tanto lapide sibi praesentato, tibi fore ingratam: quoniam si parvus ignis maximum potest consumere montem aut civitatem; multo magis iste Ignis JESUS infinitus (quia Deus noster JESUS ignis consumens est) valebit succendere Virginem Gloriosam ad nostram Salutem et Gloriam et Amorem.

Nisi dicatur[333] (quod absit) quod ignis parvulus plus possit in montem, quam JESUS supra MARIAM.

Confirmaturque amplius, quoniam ipsa tantum diligit quemlibet Sibi Psallentem in hoc *Psalterio*: quod[334] potius vellet pati quantum in Se est (ut fidelissime revelavit) poenas omnium minimum[335], quam relinquere eum damnandum.

Cujus haec est ratio.

Quia ipsa secundum Dei Mandatum diligit proximum quemlibet praesentis vitae ex toto Corde, ex tota Anima, ex tota Fortitudine, et Viribus, sicut Seipsam; alias frangeret Divinum Mandatum Charitatis, quod solum in coelo est perfecte complendum, secundum *Bernar[dum]*.

O vos igitur omnes sic dilecti a Virg[ine] MARIA, sic amati ab ea, cur eam non diligitis?

Et si diligitis, cur Eam tamdiu[336] contemnitis, ut in *Psalterio* Suo vobis salutifero Servire Ei postponatis?

Minimum diligentem vos mundanum diligitis, et tantam Dominam, tam Pulchram, tam Amoenam, et in immensum Generosam, et vos in infinitum Amantem spernitis?

Videte ne forsan cras (quod absit) retro per mortem ruatis; quia nescitis diem, neque horam.

noratione salvifica : hæc autem est Virgo Maria, igitur etc. Confirmatur per Prophetam, quia majoribus, et benefactoribus omni jure honores debentur.

Sed fortassis ignoras valorem istius Chrysopassi, *Jesus*. Quod fidelem nescire turpissimum est, imo et periculosissimum. Idcirco petis, quantum valeat? Ad quod respon. Sed plus valet, quod si omnes arenæ maris, et creaturæ mundi essent conversæ in mundos huic mundo æquales, vel majores, valere possent. Etiam si essent siderei, sive aurei. Quoniam *Jesus* tantum valet, quantum est, quia valor rei ex suo esse pendet, secundum Prophetam. Jesus autem est actu Ens infinitum: igitur valorem actu habet infinitum. Nec suspiceris piissimam Virginem Mariam tanto lapide sibi præsentato, tibi fore ingratam: quoniam si parvus ignis maximum potest consumere montem, aut civitatem: multo magis iste ignis Jesus infinitus (quia *Deus noster Jesus ignis consumens est:*) valebit succendere Virginem gloriosam ad nostram salutem, et gloriam, et amorem. Nisi dicatur (quod absit) quod ignis parvulus plus possit in montem, quam Jesus supra Mariam. Confirmaturq. amplius. Quoniam ipsa tantum diligit quemlibet sibi psallentem in hoc Psalterio: quod potius vellet pati quantum in se est (ut fidelissime revelavit) pœnas omnium minimum, quam relinquere eum damnandum. Cujus hæc est ratio. Quia ipsa secundum Dei mandatum diligit proximum quemlibet præsentis vitæ ex toto corde, ex tota anima, ex tota fortitudine, et viribus, sicut seipsam, alias frangeret divinum mandatum charitatis; quod solum in cœlo est perfecte complendum, secundum Bern. O vos igitur omnes sic dilecti a Virg. Maria, sic amati ab ea, cur eam non diligitis? Et si diligitis, cur eam tamdiu contemnitis, ut in Psalterio suo vobis salutifero servire ei postponatis? Minimum diligentem vos mundanum diligitis, et tantam Dominam, tam pulchram, tam amænam, et in immensum generosam, et vos in infinitum amantem spernitis? Videte ne forsan cras (quod absit) retro per mortem ruatis; quia nescitis diem, neque horam. Sed festinantius servite illi in hoc Psalterio,

---

[328] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Crysoprasi".**
[329] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "valet".**
[330] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "quam".**
[331] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "etiamsi".**
[332] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "penditur".**
[333] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "dicitur".**
[334] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "ut".**
[335] **W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "hominum".**
[336] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "tam diu".**

Taką właśnie jest Dziewica Maryja. Potwierdza to również Prorok Dawid, ucząc, że największym dobroczyńcom z wszelkiego prawa należy oddawać cześć.

Być może jednak nie znasz wartości tego chryzoprazu „Jesus". Jest rzeczą bardzo niegodną, aby wierny tego nie wiedział; więcej nawet – byłoby to oznaką duchowej ślepoty.

Zapytasz więc: „Jak wielką ma on wartość?"

Odpowiadam, że jest on cenniejszy, niż gdyby wszystkie ziarnka piasku morskiego oraz wszystkie stworzenia świata mogły przemienić się w światy podobne do naszego, a nawet od niego doskonalsze, lub stać się gwiazdami albo światami ze złota.

Ponieważ „Jesus", ten chryzopraz, ma taką wartość, jaką ma sam Jezus, gdyż – jak uczy Prorok Dawid – wartość rzeczy mierzy się jej istnieniem.

Jezus zaś jest Bytem Nieskończonym. Dlatego Jego wartość jest rzeczywiście nieskończona. Nie sądź też, że Najświętsza Maryja Panna, której ofiarowałeś ten drogocenny kamień, okaże się wobec ciebie niewdzięczna.

Jeżeli bowiem mały ogień może doszczętnie strawić górę albo całe miasto, o ileż bardziej ten nieskończony Ogień – „Jezus" (gdyż Jezus, nasz Bóg, jest ogniem trawiącym) roznieci w sercu Najświętszej Dziewicy gorliwość o nasze zbawienie, chwałę i miłość.

Chyba że ktoś odważyłby się twierdzić – czego nie daj Boże – iż mały ogień może uczynić więcej na górze niż Jezus na Górze Maryi[337].

Mówi się ponadto – a sama Najświętsza Maryja Panna miała to z całą pewnością objawić – że tak bardzo miłuje każdego, kto odmawia Jej Różaniec, iż, o ile od Niej by to zależało, wolałaby cierpieć męki wszystkich ludzi, niż dopuścić do jego potępienia.

Powód jest następujący. Jak naucza św. Bernard, Maryja, zgodnie z Bożym przykazaniem, miłuje bliźniego pielgrzymującego jeszcze na tej ziemi całym sercem, całą duszą, ze wszystkich sił i wszystkimi władzami, jak siebie samą. W przeciwnym razie naruszyłaby Boże przykazanie miłości, które dopiero w niebie osiągnie swoją pełnię.

Wy zatem, tak bardzo umiłowani przez Najświętszą Maryję Pannę i tak głęboko przez Nią kochani, dlaczego nie odwzajemniacie Jej miłości?

A jeśli Ją kochacie, dlaczego tak długo Ją zaniedbujecie i odkładacie służbę Jej w Różańcu, który prowadzi was do zbawienia?

Miłujecie tych, którzy darzą was niewielką ziemską miłością, a lekceważycie tak wielką Panią – tak piękną, tak godną miłości, tak nieskończenie hojną, która kocha was miłością bez granic.

Czy nie dostrzegacie, że być może już jutro – oby do tego nie doszło – śmierć powali was bez tchu?

Przecież nie znacie ani dnia, ani godziny.

---

[337] Bł. Alan nawiązuje do Abrahama, który wszedł z Izaakiem na górę Moria. W średniowieczu górę tę nazywano również „Górą Maryi" (Monte Maria) (por. Rdz 22).

Sed festinantius Servite Illi in hoc *Psalterio*, ut dietim habeatis centum et quinquaginta Chrysopassos[338] pro vobis, et pro vivis, et pro defunctis et[339] totidem salutes et totidem salvationes: ut sic coronati perveniatis ad Hierarchias coelestes. Amen.

***Decimaquarta* laus Theologiae optima, o optimi Sacrae Paginae sectatores, est, quod in distinctione 14 tertii Sententiarum, quae est de Sapientia et Potentia CHRISTI, quibus CHRISTUS mundum Unxit et Sanavit vulneratum, docet universos accipere quartumdecimum Lapidem pretiosum, ex decimaquarta[340] lapifodina hujus Rupis omnipotentissimae Salutationis Angelicae: et eum offerre Virg[ini] Mariae Reginae et Dominae universarum mundi medicinarum, qui lapis dicitur HYACINTUS[341].**

Et tangitur, cum additur, CHRISTUS, ad differentiam quorundam magnorum virorum, qui dudum nomine JESUS nominati sunt.

Hic autem secundum *Isidorum et Albertum*, secundum auram mutatur, sicut[342] si serena aura est, serenus sit, si clara, clarus; si obscura, obscurus, et nubilosus, in nubilo conferens laetitiam, pestilentiam aeris expellens, confortatque membra et repellit venena, in quibus maxima vis medicinae consistit.

Quae omnia sufficientissime hoc nomine CHRISTUS importantur, qui, secundum *Remigium* dicitur quasi Unctus, quia Unctus est Gratia Deitatis, et Unctionem confert Sacramentorum, secundum *Hieron[ymus]*, suae Sponsae, quae est Ecclesia militans, iuxta illud Cant[icum Canticorum] 1: *"Trahe me post te: curremus simul in odorem unguentorum tuorum"*.

Ex quo manifeste patet, quod ista permaxime conveniunt Virgini Mariae, quae est Mater talium Unctionum saltem ratione Filii.

Nam ipsa mutatur secundum aurae mutationem per compassionem misericordiae ad nostram fragilitatem, secundum *August[inum]*.

Confertque laetitiam contemplationis et devotionis hujus, qui contemplatur[343] facta Deitatis, Incarnationis, et Christi Passionis.

Pestilentiasque luxuriae, blasphemiae, et dectrationum, quibus aer etiam iste inficitur, propellit; confortatque membra, idest[344] potentias naturales Sibi Servientium, secundum *Bernard[um]* praestando eis bonum ingenium, firmam memoriam, sanum intellectum, et acutum sensum.

Quinimo venena depellit, secundum *August[inum]* quia caput serpentis antiqui conterit in omni genere peccati, ut sit merito fons omnium Medicinarum, et Domina sanans omnes infirmitates nostras.

diem, neque horam. Sed festinantius servite illi in hoc Psalterio, ut dietim habeatis centum et quinquaginta Chrysopassos pro vobis, et pro vivis, et pro defunctis totidem salutes, et totidem salvationes, ut sic coronati perveniatis ad Hierarchias cœlestes. Amen.

Decimaquarta laus Theologiæ optima, o optimi sacræ paginæ sectatores, est, quod in dist. 14. tertii sententiarum, quæ est de sapientia, et potentia Christi, quibus Christus mundum unxit, et sanavit vulneratum, docet universos accipere quartumdecimum lapidem pretiosum, ex decimaquarta lapifodina hujus Rupis omni-

166

potentissimæ Salutationis Angelicæ: et eum offerre Virg. Mariæ Reginæ, et Dominæ universarum mundi medicinarum, qui lapis dicitur *Hyacintus*. Et tangitur cum additur *Christus*, ad differentiam quorundam magnorum virorum, qui dudum nomine Jesus nominati sunt. *Hic autem* secundum Isid. et Albert. *secundum auram mutatur, sicut si serena aura est, serenus sit, si clara, clarus; si obscura, obscurus, et nubilosus: in nubilo conferens laetitiam: pestilentiam aeris expellens: confortatque membra, et repellit venena, in quibus maxima vis medicinae consistit.* Quæ omnia sufficientissime hoc nomine *Christus* importantur, qui, secundum Remig. dicitur quasi *unctus*, quia unctus est gratia Deitatis, et unctionem confert Sacramentorum, secundum Hieron. suæ Sponsæ, quæ est Ecclesia militans, juxta illud Cant. 1. *Trahe me post te, curremus simul in odorem unguentorum tuorum.* Ex quo manifeste patet, quod ista permaxime conveniunt Virg. Mariæ, quæ est mater talium unctionum saltem ratione filii. Nam ipsa mutatur secundum auræ mutationem per compassionem misericordiæ ad nostram fragilitatem, secundum August. Confertque lætitiam, contemplationis, et devotionis hujus, qui contemplatur facta Deitatis, Incarnationis, et Christi Passionis. Pestilentiasque luxuriæ, blasphemiæ, et dectrationum, quibus aer etiam iste inficitur, propellit; confortatq. membra, idest potentias naturales sibi servientium, secundum Bern. præstando eis bonum ingenium, firmam memoriam, sanum intellectum, et acutum sensum. Quinimo venena depellit, secundum August. quia caput serpentis antiqui conterit in omni genere peccati, ut sit merito fons omnium medicinarum, et Domina sanans omnes infirmitates nostras. Merito

---

[338] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Crysoprasos".**
[339] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: "et", obecne w wydaniu z 1691 roku.**
[340] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "14".**
[341] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Hyacinthus".**
[342] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "sic ut".**
[343] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "contemplantur".**
[344] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "id est".**

Przeto z wielką gorliwością służcie Jej przez Różaniec, abyście każdego dnia mieli do ofiarowania Jej sto pięćdziesiąt chryzoprazów — za siebie i za żyjących — oraz abyście wyjednali tyleż dobrodziejstw i tyleż łask zbawienia dla zmarłych, i tak, uwieńczeni, doszli do zastępów niebieskich. Amen

Czternasta wzniosła pochwała Teologii, o najznakomitsi badacze Pisma Świętego, znajduje się w czternastej dystynkcji trzeciej księgi *Sentencji*. Dotyczy ona Mądrości i Mocy Chrystusa, przez które namaścił On świat i uleczył jego rany. Uczy ona wszystkich, aby wydobyli czternasty kamień szlachetny z czternastej Kopalni tej Najpotężniejszej Skały „Zdrowaś Maryjo" i ofiarowali go Najświętszej Maryi Pannie, Królowej i Pani wszelkich lekarstw świata. Kamień ten nazywa się Hiacyntem i ofiarowuje się go wówczas, gdy w modlitwie „Zdrowaś Maryjo" do Imienia Jezus dodaje się Chrystus, aby odróżnić Go od innych znakomitych ludzi, którzy na przestrzeni dziejów nosili imię Jezus.

Hiacynt bowiem, według św. Izydora i św. Alberta Wielkiego, zmienia swój wygląd stosownie do pogody: gdy niebo jest pogodne, pozostaje przejrzysty; gdy świeci światło, sam jaśnieje; gdy zapada ciemność, ciemnieje; gdy niebo pokrywa się chmurami, przybiera posępny odcień. Ponadto przynosi radość, odpędza zarazę unoszącą się w powietrzu, przywraca siły członkom ciała i unieszkodliwia trucizny. Dlatego przypisuje mu się niezwykle wielką moc uzdrawiającą.

Wszystkie te właściwości odnoszą się w pełni do Imienia Chrystus. Według św. Remigiusza bowiem *Chrystus* znaczy Namaszczony, ponieważ jest On Namaszczonym Łaską Bożą. Święty Hieronim naucza zaś, że udziela On namaszczenia sakramentów swojej Oblubienicy, Kościołowi pielgrzymującemu, zgodnie ze słowami *Pieśni nad Pieśniami* (1,4): „Pociągnij mnie za sobą – pobiegniemy razem, wiedzeni wonią Twoich olejków."

Stąd jasno wynika, że wszystkie te przymioty w najwyższym stopniu przystoją również Najświętszej Maryi Pannie, Matce Namaszczonego, czyli Chrystusa.

To Ona bowiem dostosowuje się do zmiennych okoliczności czasów, z miłosierdziem pochylając się nad naszą słabością, jak naucza św. Augustyn.

To Ona udziela radości płynącej z kontemplacji i z nabożeństwa różańcowego, dzięki któremu rozważa się Boskie tajemnice Wcielenia i Męki Chrystusa.

To Ona oddala zarazy nieczystości, bluźnierstwa i oszczerstwa, które skaziły świat.

To Ona przywraca siły członkom, to znaczy władzom naturalnym tych, którzy Jej służą, jak mówi św. Bernard, udzielając im prawego charakteru, mocnej pamięci, zdrowego rozumu i bystrości zmysłów.

I wreszcie to Ona unieszkodliwia wszelką truciznę, ponieważ miażdży głowę starodawnego węża. Dlatego słusznie nazywana jest Źródłem wszelkich lekarstw oraz Panią, która uzdrawia wszystkie nasze słabości, według św. Augustyna.

Merito ergo tanta Domina a cunctis est in *Psalterio* dietim laudanda.

***Primo*, quia medici sunt honorandi, secundum sapientes.**

***Secundo*, quia omnes sumus aegroti.**

***Tertio*, quia homines, si qui sunt sani, non valent perseverare nisi tantae Medicae Auxilio.**

Laudate igitur eam omnes in hoc *Psalterio*, centum et quinquaginta secum ferente Medicinas contra centum et quinquaginta infirmitates humanas.

Sed fortassis dices: *"Modici valoris est hic Lapis Hyacinthus: CHRISTUS"*.

Quia forte nil sapit tibi, nam semper aridus es.

Sed fideliter respondeo, et breviter, quod si Deus nil valet, nec Lapis iste valebit.

Si vero Deus in infinitum valet, in infinitum Lapis iste valebit[345].

Tantusque est valor ejus, ut si totum mare esset atramentum, et coelum papyrus, et virgultae arboris[346] calami et arena[347] manus, nequaquam comprehendi posset valor *Hyacinthi* medicatissimi, qui dicitur CHRISTUS.

Nihilominus ne desperes de acceptione hujus a tam Pia Virgine, quoniam si stella claritati solis resistere non potest: nec MARIA claritati Christi oblati resistere valet; sed tota in toto Amore, et Cognitione, ubique et semper secundum *Bernardum* ad CHRISTUM trahitur.

Cujus plena est confirmatio.

Quoniam ipsa tantum diligit quemlibet offerentem Sibi hanc Salutationem[348], ut quantum in Se est, Cor Suum citius traheret de Corpore Suo pro eo, quam quod damnetur[349] mortali peccato.

In ipsa itaque est tanta Charitas, certa, et summa Scientia, et Potentia, secundum *August[inum]*: ergo quos tantum amat, salvare poterit.

Quia Sua Potentia fundata est in Sua Charitate summa, et ab Ea regulata, cum sit effectus Ejus dignissimus: poterit ergo salvare, quos tantum amat: alias Suum Amare non erit perfectum; quia haberet posse deficientissimum.

Et corroboratur secundum testimonium *Bernardi*.

Opus Divinae Clementiae positum est ad plenum in Manus Mariae.

Et expresse idem dicit *Hieron[ymus]*.

Signum ergo sit tibi probabilissimum Aeternae Salutis, si perseveranter in dies[350] eam in suo *Psalterio* salutaveris.

dicinarum, et Domina sanans omnes infirmitates nostras. Merito ergo tanta Domina a cunctis est in Psalterio dietim laudanda. Primo, quia medici sunt honorandi, secundum Sapientes. Secundo, quia omnes sumus ægroti. Tertio, quia homines, si qui sunt sani, non valent perseverare nisi tantæ medicæ auxilio. Laudate igitur eam omnes in hoc Psalterio, centum, et quinquaginta secum ferente medicinas contra centum, et quinquaginta infirmitates humanas.

Sed fortassis dices: Modici valoris est hic lapis Hyacinthus *Christus*. Quia forte nil sapit tibi, nam semper aridus es. Sed fideliter respondeo, et breviter, quod si Deus nil valet, nec lapis iste valebit. Si vero Deus in infinitum valet, in infinitum lapis iste valebit. Tantusq. est valor ejus, ut si totum mare esset atramentum, et cœlum papyrus, et virgultæ arboris calami et arena manus, nequaquam comprehendi posset valor Hyacinthi medicatissimi, qui dicitur *Christus*. Nihilominus ne desperes de acceptione hujus a tam pia Virgine, quoniam si stella claritati solis resistere non potest: nec Maria claritati Christi oblati resistere valet; sed tota in toto amore, et cognitione, ubiq. et semper secundum Bern. ad Christum trahitur. Cujus plena est confirmatio. Quoniam ipsa tantum diligit quemlibet offerentem sibi hanc Salutationem, ut quantum in se est, cor suum citius trahe-

167

ret de corpore suo pro eo, quam quod damnetur mortali peccato. In ipsa itaq. est tanta charitas, certa, et summa scientia, et potentia, secundum August. ergo quos tantum amat, salvare poterit. Quia sua potentia fundata est in sua charitate summa, et ab ea regulata, cum sit effectus ejus dignissimus: poterit ergo salvare, quos tantum amat: alias suum amare non erit perfectum: quia haberet posse deficientissimum. Et corroboratur secundum testimonium Bernard. *Opus divinae clementiae positum est ad plenum in manus Mariae.* Et expresse idem dicit Hieron. *Signum ergo sit tibi probabilissimum aeternae salutis, si perseveranter in dies eam in suo Psalterio salutaveris.*

---

[345] **W wydaniu z 1691 roku brakuje słów: "in infinitum lapis iste valebit".**

[346] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "arborum".**

[347] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "arenae".**

[348] **W wydaniu z 1691 roku brakuje słów: "offerentem sibi hanc Salutationem".**

[349] **W wydaniu z 1691 roku występuje odpowiednik: "damnaretur".**

[350] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "indies": Zdanie zapisane wielkimi literami znajduje się w wydaniu z 1691 roku.**

Słusznie więc tak wielka Pani powinna być każdego dnia wychwalana przez wszystkich w Różańcu.

Po pierwsze, ponieważ – jak uczą mędrcy – lekarzom należy się cześć.

Po drugie, ponieważ wszyscy jesteśmy chorzy.

Po trzecie, ponieważ nawet ludzie zdrowi nie są zdolni wytrwać bez pomocy tak wielkiej Lekarki, jaką jest Najświętsza Maryja Panna.

Wysławiajcie Ją zatem wszyscy w Różańcu, który zawiera sto pięćdziesiąt lekarstw na sto pięćdziesiąt chorób ludzkości.

Być może jednak powiesz: „Ten kamień szlachetny – Hiacynt *Christus* – ma niewielką wartość." Być może dlatego, że nic nie ma już dla ciebie smaku i pozostajesz duchowo oschły.

Ja jednak odpowiadam szczerze i krótko: gdyby Bóg nie miał żadnej wartości, również ten kamień szlachetny nie miałby żadnej wartości. Skoro jednak Bóg posiada wartość nieskończoną, także ten kamień ma wartość nieskończoną.

Jego wartość jest tak wielka, że gdyby całe morze było atramentem, niebo pergaminem, każda gałązka drzewa piórem, a każde ziarnko piasku dłonią piszącą, nigdy nie dałoby się w pełni wyrazić wartości uzdrawiającego Hiacyntu, którym jest słowo „Christus", wypowiadane w modlitwie *Zdrowaś Maryjo*.

Wierz mocno, że Najświętsza Dziewica z wielką radością przyjmie ten dar. Jak bowiem gwiazda nie może oprzeć się blaskowi słońca, tak również Najświętsza Maryja Panna nie może oprzeć się ofierze blasku Hiacyntu „Christus". Całą swoją miłością i całą sobą zawsze i wszędzie jest pociągana ku Chrystusowi, jak naucza św. Bernard.

Najpełniejszym potwierdzeniem tego jest fakt, że tak bardzo miłuje każdego, kto ofiarowuje Jej ten Hiacynt „Christus" w modlitwie *Zdrowaś Maryjo*, iż – gdyby to było możliwe – wyrwałaby własne Serce z piersi i oddała je temu czcicielowi Różańca, aby nie zginął w grzechu śmiertelnym.

W Niej bowiem znajduje się doskonała Miłość oraz nieskończone Zrozumienie i Gotowość niesienia pomocy. Dlatego, według św. Augustyna, bez wątpienia zdoła ocalić tych, których tak bardzo miłuje.

Jej gotowość do niesienia pomocy jest bowiem zakorzeniona w Jej nieskończonej Miłości, która kieruje Jej najgodniejszym działaniem. Dlatego może zbawić tych, których tak bardzo kocha; gdyby bowiem nie mogła tego uczynić, Jej miłość nie byłaby doskonała ani nie osiągnęłaby swego celu.

Tymczasem, jak naucza św. Bernard, Miłość Maryi jest przemożna, a dzieło Bożego Miłosierdzia zostało w pełni złożone w Jej ręce. To samo wyraźnie stwierdza również św. Hieronim.

Dlatego będzie dla ciebie bardzo prawdopodobnym znakiem wiecznego zbawienia, jeśli wytrwale, każdego dnia, będziesz Ją pozdrawiał w Jej Różańcu.

Quintadecima **laus Theologiae pulcherrima, o piissimi Sacrae Paginae sectatores, est, quod ex imperfectionibus coassumptis tam ratione animae, quam ratione[351] corporis in speciali ratione passibilitatis, secundum veritatem, et humanam, et gratiosam, in 15[352] distinct[ione] tertii, docet universum mundum Virgini Mariae Magistrae et Dominae veritatis universae offerre pretiosissimum Lapidem quintumdecimum, ex decimaquinta Lapifodina pulcherrimae Rupis hujus Salutationis Angelicae: qui dicitur AMETHISTUS.**

Qui est Lapis *Veritatis, et tangitur in Ave Maria*, cum dicitur, AMEN.

Quoad *Amen* tantum valet, sicut verum est, vel vere factum est, secundum *Hieron[ymus]*.

Cujus appropriatio in promptu clare constat: quia, secundum *Isidorum et Albertum Magnum et Lapidarium*, *Amethistus* est lapis pretiosissimus, princeps gemmarum purpurearum, quia est vinolentus, valens contra ebrietam impediendo ne veniat, aut habitam faciens, ut deficiat, somnolentiam expellendo, malam cogitationem fugando, et phantasiam, intellectum bonum conferendo per insecutionem veritatis, et declinationem falsitatis.

Quae omnia plenissime sunt facta in Virgine MARIA.

Nam *primo* princeps est Lapidum purpureorum, idest[353] Martyrum, qui sanguine suo fuerunt purpurati, secundum *Hieron[ymus]*.

Removet ebrietatem gulae, suis psaltibus perfectam conferendo abstinentiam, et sobrietatem; cujus est Domina, secundum *August[inum]*.

Depellit etiam somnolentiam acediae et pigritiae; conferendo spiritualem laetitiam et diligentiam, quarum, secundum *Bernar[dum]*, ipsa est mater dignissima; malamque cogitationem, et phantasiam expellit: quia est Lux animarum, secundum *Hieron[ymus]*.

Confert bonum intellectum insequendo veritatem, et deferendo falsitatem, quia Mater est ejus qui est Via, Veritas et Vita, secundum Fidem Catholicam.

Ut merito secundum Veritatem Fidei per viam bonae operationis perducat ad Vitam Gloriae: quae est finale *Amen* totius Ecclesiae Militantis.

Merito ergo a cunctis haec Piissima MARIA in Suo *Psalterio* per *Amethistum Amen* est laudanda et honoranda de die in diem in aevum.

Cujus ratio est manifesta: quia Veritas inter omnia, secundum *Augustin[um]*, est honoranda, colenda, et collaudanda summe, cum sit, secundum *Doctorem* Sanctum, objectum nostri intellectus: finis, principium, et medium.

Sed fortassis peteres, si auderes *quantum valet hic Lapis Veritatis Amethistus per Amen?*

Quintadecima laus Theologiæ pulcherrima, o piissimi sacræ paginæ sectatores, est, quod ex imperfectionibus coassumptis tam ratione animæ, quam ratione corporis in speciali ratione passibilitatis, secundum veritatem, et humanam, et gratiosam, in 15. dist. tertii, docet universum mundum Virg. Mariæ Magistræ, et Dominæ veritatis universæ offerre pretiosissimum lapidem quintumdecimum, ex decimaquinta lapifodina pulcherrimæ Rupis hujus Salutationis Angel. qui dicitur *Amethistus:* qui est lapis Veritatis, et tangitur in *Ave Maria*, cum dicitur, *Amen*. Quoad *Amen* tantum valet, sicut verum est, vel vere factum est, secundum Hier. Cujus appropriatio in promptu clare constat: quia secundum Isid. et Alb. Magn. et Lapidar. *Amethistus est lapis pretiosissimus, princeps gemmarum purpurearum, quia est vinolentus, valens contra ebrietatem impediendo ne veniat, aut habitam faciens, ut deficiat, somnolentiam expellendo, malam cogitationem fugando, et phantasiam, intellectum bonum conferendo per insecutionem veritatis, et declinationem falsitatis.* Quæ omnia plenissime sunt facta in Virg. Maria. Nam primo princeps est lapidum purpureorum, idest Martyrum, qui sanguine suo fuerunt purpurati, secundum Hieron. Removet ebrietatem gulæ, suis psaltibus perfectam conferendo abstinentiam, et sobrietatem; cujus est Domina, secundum August. Depellit etiam somnolentiam acediæ, et pigritiæ, conferendo spiritualem lætitiam, et diligentiam, quarum secundum Bernar. ipsa est mater dignissima. Malamq. cogitationem, et phantasiam expellit: quia est lux animarum, secundum Hieron. Confert bonum intellectum insequendo veritatem, et deferendo falsitatem, quia Mater est ejus qui est via, veritas, et vita, secundum fidem Catholicam. Ut merito secundum veritatem fidei per viam bonæ operationis perducat ad vitam gloriæ, quæ est finale *Amen* totius Ecclesiæ militantis. Merito ergo a cunctis hæc piissima Maria in suo Psalterio per Amethistum *Amen* est laudanda, et honoranda de die in diem in ævum. Cujus ratio est manifesta: quia veritas inter omnia, secundum August. est honoranda, colenda, et collaudanda summe, cum sit secundum Doctorem Sanctum, *objectum nostri intellectus, finis, principium, et medium.*

Sed fortassis peteres, si auderes quantum valet hic lapis veri-

168

tatis Amethistus per *Amen?* Ad quod breviter, et fideliter respond.

---

[351] **W wydaniu z 1691 roku brakuje słów: "animae, quam ratione".**

[352] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "decimaquinta".**

[353] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "id est".**

Piętnasta, najwznioślejsza pochwała Teologii, o najpobożniejsi badacze Pisma Świętego, znajduje się w piętnastej dystynkcji trzeciej księgi *Sentencji*. Dotyczy ona cierpień, których Chrystus doświadczył zarówno w duszy, jak i w ciele, w swoim prawdziwym ludzkim i duchowym cierpieniu. Uczy ona cały świat, aby ofiarował Maryi, Mistrzyni i Pani całej Prawdy, piętnasty najcenniejszy kamień szlachetny, wydobyty z piętnastej kopalni tej najjaśniejszej Skały „Zdrowaś Maryjo". Kamieniem tym jest Ametyst.

Jest to Kamień Prawdy, który ofiarowuje się, wypowiadając na końcu modlitwy *Zdrowaś Maryjo* słowo „Amen", ponieważ – jak wyjaśnia św. Hieronim – *Amen* znaczy tyle, co: „zaprawdę", „prawdziwie", „niech się tak stanie".

Związek pomiędzy słowem *Amen* a Ametystem Prawdy staje się od razu oczywisty. Według św. Izydora, św. Alberta Wielkiego oraz *Lapidarium*, ametyst jest kamieniem niezwykle cennym i pierwszym spośród czerwonych klejnotów. Ponieważ ma barwę czerwonego wina, posiada moc przeciw pijaństwu: nie dopuszcza do upojenia albo je usuwa, jeśli już nastąpiło; odpędza senność, rozprasza złe myśli i wyobrażenia oraz wzbudza dobre myśli, prowadzące do poszukiwania prawdy i odrzucenia fałszu.

Wszystkie te właściwości w pełni urzeczywistniły się w Matce Bożej. To Ona jest przede wszystkim pierwszym spośród czerwonych kamieni, to znaczy Męczenników, którzy zostali przyobleczeni purpurą własnej krwi, jak naucza św. Hieronim. To Ona usuwa upojenie obżarstwem i nieumiarkowaniem, udzielając swoim czcicielom Różańca doskonałej wstrzemięźliwości i trzeźwości, których jest Panią, według św. Augustyna. To Ona oddala senność duchowego lenistwa i oziębłości, obdarzając duchową radością i gorliwością w dobrych uczynkach, których jest najgodniejszą Matką, według św. Bernarda.

To Ona rozprasza złe myśli i przewrotne wyobrażenia, ponieważ jest Światłością dusz, jak naucza św. Hieronim. To Ona udziela dobrych myśli, aby szukać prawdy i odrzucać kłamstwo, ponieważ jest Matką Tego, który jest Drogą, Prawdą i Życiem, zgodnie z nauką wiary katolickiej. W ten sposób prowadzi wiernych drogą dobrych uczynków do Życia w chwale, które stanowi ostateczne „Amen" całego Kościoła pielgrzymującego. Słusznie więc Maryja powinna być przez wszystkich każdego dnia, a nawet na wieki, wychwalana i czczona w swoim Różańcu przez ofiarowanie Jej Ametystu, którym jest słowo „Amen".

Powód jest oczywisty: ponieważ, według św. Augustyna, spośród wszystkich rzeczy Prawda zasługuje na najwyższą cześć, uwielbienie i chwałę, gdyż – jak naucza Święty Doktor – jest ona przedmiotem, celem, początkiem i centrum całego naszego poznania. Być może jednak odważysz się zapytać: „Jak wielką wartość ma ten kamień szlachetny – Ametyst Prawdy, ofiarowany słowem «Amen»?"

Ad quod breviter et fideliter respondeo: plus valet, quam valere possunt quecumque humanitus concupiscibilia in praesenti vita a cunctis hominibus, sive sint regna aurea, sive mundi pretiosi, aut quodcunque aliud concupiscibile mundanum.

Ideo merito dicitur Esdrae: *"Magna est veritas, et praevalet omnibus"*.

Quia secundum *Doctorem Sanctum*, Veritas habet bonitatem infinitam: tum quia est objectum potentiae infinitae; tum quia transcendens, tum quia Deus Veritas est per Essentiam.

Confidite ergo carissimi[354] in hoc *Psalterio* virginali, quoniam si tantum bonum esset conveniens Inferno, et susciperetur ab inferno: infernus nequaquam posset quosque damnatorum ulterius tormentare, quia tale Bonum vim inferni penitus evacuaret.

Aut ergo Virgo MARIA tantum Bonum a Suis Psaltibus dietim centies et quinquagies[355] suscipiens, crudelior erit inferno (quod est haereticum, cum nulla Pura creatura sit magis pia in quocunque casu Virgine MARIA, secundum *Augustin[um] et Bern[ardum]* quia proximior est Divinae Charitati, quae est Pietas per essentiam) aut indubie dabit nobis Salutem, alias injusta esset, si tanta bona suscipiret, et non tanta vel majora praestaret, ut arguit *Augustin[um]* in Sermone quodam de Divina Misericordia contra negantes remissionem peccatorum.

O igitur vos omnes salutis vestrae amatores, Servite Virgini *Mariae* in *Psalterio* suo Evangelico[356].

***Primo*, ut habeatis centum et quinquaginta Rupes, in quarum qualibet erant 15 Lapifodinae infinitorum Lapidum pretiosorum.**

***Secundo*, ut obtineatis centies quinquagies 15 Dona pulcherrima a Virgine Maria, quae sunt innocentia, sapientia, gratia, pulchritudo, nobilitas, liberrima misericordia, esse filium DEI, et Virginis Mariae, honestas, et prosperitas, refectio, universalis conservatio, nutritio a Dei Matre, omnes divitiae, perfecta salvatio, Sacramentorum acceptio, Veritatis Finalis, et Beatae Vitae consummatio.**

In quibus omne concupiscibile continetur sufficientissime.

Quia, secundum *Bernard[um] et Albertum Magnum* totum Antiquum et Novum Testamentum, immo universus mundus in *Salutatione Angelica* est comprehensus.

***Tertio*, ut Virgo Gloriosa, cum Filio Suo in tantis excellentiis juste honoretur pro meritis.**

***Quarto*, ut a centum et quinquaginta malis oppositis, dietim libereris.**

tatis Amethistus per *Amen?* Ad quod breviter, et fideliter respond. Plus valet, quam valere possunt quæcumque humanitus concupiscibilia in præsenti vita a cunctis hominibus, sive sint regna aurea, sive mundi pretiosi, aut quodcunque aliud concupiscibile mundanum. Ideo merito dicitur Esdræ, *Magna est veritas, et prævalet omnibus:* quia secundum Doctorem Sanctum. *Veritas habet bonitatem infinitam;* tum quia est objectum potentiæ infinitæ; tum quia transcendens, tum quia Deus Veritas est per essentiam.

Confidite ergo carissimi in hoc psalterio virginali, quoniam si tantum bonum esset conveniens Inferno, et susciperetur ab Inferno: Infernus nequaquam posset quosque damnatorum ulterius tormentare, quia tale bonum vim Inferni penitus evacuaret. Aut ergo Virgo Maria tantum bonum a suis psaltibus dietim centies, et quinquagies suscipiens, crudelior erit Inferno, quod est hæreticum cum nulla pura creatura sit magis pia in quocunque casu, Virgine Maria, secundum August. et Bern. quia *proximior est divinæ charitati, quæ est pietas per essentiam;* aut indubie dabit nobis salutem, alias injusta esset, si tanta bona susciperet, et non tanta, vel majora præstaret, ut arguit August in serm. quodam de divina misericordia contra negantes remissionem peccatorum. O igitur vos omnes salutis vestræ amatores, servite Virg. Mariæ in Psalterio suo Evangelico. Primo ut habeatis centum, et quinquaginta Rupes, in quarum qualibet erant 15. lapifodinæ infinitorum lapidum pretiosorum. Secundo, ut obtineatis centies quinquagies 15. dona pulcherrima a Virg. Maria, quæ sunt innocentia, sapientia, gratia, pulchritudo, nobilitas, liberrima misericordia, esse filium Dei, et Virg. Mariæ, honestas, et prosperitas, refectio, universalis conservatio, nutritio a Dei Matre, omnes divitiæ, perfecta salvatio, sacramentorum acceptio, veritatis finalis, et beatæ vitæ consummatio. In quibus omne concupiscibile continetur sufficientissime. Quia, secundum Bernar. et Albert. Magn. totum antiquum, et novum Testamentum, immo universus mundus in Salutatione Angelica est comprehensus. Tertio, ut Virgo Gloriosa, cum Filio suo in tantis excellentiis juste honoretur pro meritis. Quarto, ut a centum, et quinquaginta malis oppositis, dietim libereris. Quinto, ut tota Ecclesia militans, coronetur per te centum et quinquaginta coronis. Sexto, ut fideles defuncti, a cen-

[354] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "charissimi".**
[355] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "quinquagesies".**
[356] **W inkunabule z 1498 roku występuje: „Angelico".**

Na to odpowiadam krótko i szczerze, że Ametyst Prawdy ma większą wartość niż wszystko, czego ludzie mogą pożądać w obecnym życiu: czy byłyby to złote królestwa, bezcenne skarby, czy jakiekolwiek inne dobra tego świata. Dlatego słusznie jest powiedziane w Księdze Ezdrasza: „Wielka jest prawda i przewyższa wszystko."

Dzieje się tak dlatego, że – jak naucza Święty Doktor – Prawda posiada dobroć nieskończoną: zarówno dlatego, że zawiera w sobie moc nieskończoną, jak i dlatego, że przekracza wszelkie stworzenie; przede wszystkim zaś dlatego, że sam Bóg jest Prawdą w swoim Istnieniu.

Dlatego, najmilsi, pokładajcie ufność w Najśw. Różańcu Dziewicy Maryi. Gdyby bowiem tak wielkie dobro mogło dostać się do piekła i zostało przez piekło przyjęte, piekło nie mogłoby już odtąd dręczyć potępionych, ponieważ dobro Prawdy natychmiast unicestwiłoby całą jego moc.

Czyż więc Najśw. Maryja Panna, otrzymując od swoich czcicieli Różańca tak wielkie dobro sto pięćdziesiąt razy każdego dnia, miałaby być bardziej okrutna od samego piekła? Byłoby to twierdzenie heretyckie, ponieważ – jak nauczają św. Augustyn i św. Bernard – żadna istota stworzona nie może być czystsza ani bardziej miłująca od Dziewicy Maryi. Jest Ona bowiem najbliższa Bożej Miłości i w sposób najdoskonalszy uczestniczy w miłości Boga. Czyż zatem nie udzieli nam raczej zbawienia?

Gdyby bowiem, otrzymując tak liczne dary, nie odwzajemniała ich dobrami równymi lub jeszcze większymi, byłoby to sprzeczne ze sprawiedliwością. Tak rozumował św. Augustyn w *Kazaniu o Miłosierdziu Bożym*, polemizując z tymi, którzy zaprzeczali odpuszczeniu grzechów. Wy zatem wszyscy, którym leży na sercu własne zbawienie, służcie Najśw. Maryi Pannie przez Jej Anielski Różaniec.

Po pierwsze, abyście posiedli sto pięćdziesiąt Skał, z których każda zawiera piętnaście Kopalń drogocennych kamieni.

Po drugie, abyście otrzymali od Dziewicy Maryi piętnaście najpiękniejszych darów, ofiarowanych sto pięćdziesiąt razy (to jest 2250 darów): niewinność, mądrość, wdzięk, piękno, godność, najobfitsze miłosierdzie, godność dziecka Bożego i dziecka Matki Bożej, uczciwość, pomyślność, utrzymanie, zachowanie wszelkich dóbr, duchowy pokarm od Matki Bożej, wszelkie bogactwa, pełnię zbawienia, godne przyjmowanie sakramentów oraz osiągnięcie ostatecznych prawd i życia w niebie. W tych darach zawiera się w pełni wszystko, czego człowiek może pragnąć.

Dzieje się tak dlatego, że – według św. Bernarda i św. Alberta Wielkiego – w modlitwie „Zdrowaś Maryjo" zawarte są nie tylko Stary i Nowy Testament, lecz także cały świat.

Po trzecie, aby Najświętsza Dziewica i Jej Syn zostali godnie uczczeni za swoje tak wzniosłe zasługi.

Po czwarte, abyś każdego dnia był uwalniany od stu pięćdziesięciu niebezpieczeństw i nieszczęść, które występują przeciwko tobie.

***Quinto*, ut tota Ecclesia Militans, coronetur per te centum et quiquaginta coronis.**

***Sexto*, ut fideles defuncti, a centum et quinquaginta malis oppositis poenalibus per te liberentur.**

***Septimo*, ut Sancti in Patria gaudeant centum et quinquaginta gaudiis.**

***Octavo*, propter centum et quinquaginta Gaudia, quae habuit Virgo Maria in Conceptione et Nativitate Filii Sui: quae aliquando revelavit eadem Virgo, et singillatin[357] nominavit.**

***Nono*, propter centum et quinquaginta Dolores, quos Ipsa in Passione Filii Sui habuit.**

***Decimo*, propter centum et quinquaginta Gaudia, quae nunc habet in Coelo super omnes Sanctos.**

***Undecimo*, contra centum et quinquaginta peccata, quae communiter currunt in mundo, quae etiam nominavit.**

***Duodecimo*, propter centum et quinquaginta pericula, quae sunt in morte.**

***Tertiodecimo*, propter centum et quinquaginta terribilia, quae erunt in Judicio contra peccatores.**

***Quartodecimo*, propter centum et quinquaginta Beneficia, quae sunt communicata mundo per Filii Christi Incarnationem.**

***Quintodecimo*, propter centum et quinquaginta Privilegia specialia, quae dabuntur Psallentibus in hoc *Psalterio* tam in rebus exterioribus, quam in anima, tam in morte, quam in gloria.**

Unde tales ante mortem specialem obtinebunt a Deo gratiam inter cunctos viventes, sicut innumeris exemplis et experientiis certissimum constat.

Quae omnia aliquoties ipsa Virgo MARIA revelavit, et distincte per omnia nominavit, quorum intellectionem ex praehabitis, sapientibus relinquo investigandam.

Merito igitur dicebam pro themate: *Qui convertit petram in stagna aquarum, et Rupem in fontes aquarum*, idest[358] *Angelicam Salutationem* in abundantiam omnium gratiarum, divinarum et humanarum: quas ut habeatis, Laudate Eam in *Psalterio*, Psal[mi] 100 et 50.

Et hoc[359] de primo principali, quod fuit de quindecim lapidibus Theologiae, secundum quindecim Lapides pretiosos spiritualiter repertos in hac Rupe altissima, scilicet *Salutatione Angelica*.

tim libereris. Quinto, ut tota Ecclesia militans, coronetur per te centum, et quinquaginta coronis. Sexto, ut fideles defuncti, a centum et quinquaginta malis oppositis pœnalibus per te liberentur. Septimo, ut Sancti in patria gaudeant centum, et quinquaginta gaudiis. Octavo, propter centum, et quinquaginta gaudia, quæ habuit Virgo Maria in Conceptione, et Nativitate filii sui, quæ aliquando revelavit eadem Virgo, et singillatin nominavit. Nono, propter centum, et quinquaginta dolores quos ipsa in passione filii sui habuit. Decimo, propter centum, et quinquaginta gaudia quæ nunc habet in cœlo super omnes Sanctos. Undecimo, contra centum, et quinquaginta peccata, quæ communiter currunt in mundo; quæ etiam nominavit. Duodecimo, propter centum, et quinquaginta pericula, quæ sunt in morte. Tertiodecimo, propter cen-

169

tum, et quinquaginta terribilia, quæ erunt in judicio contra peccatores. Quartodecimo, propter centum, et quinquaginta beneficia, quæ sunt communicata mundo per filii Christi Incarnationem. Quintodecimo, propter centum, et quinquaginta privilegia specialia, quæ dabuntur psallentibus in hoc Psalterio tam in rebus exterioribus, quam in anima, tam in morte, quam in gloria. Unde tales ante mortem specialem obtinebunt a Deo gratiam inter cunctos viventes, sicut innumeris exemplis, et experientiis certissimum constat. Quæ omnia aliquoties ipsa Virgo Maria revelavit, et distincte per omnia nominavit, quorum intellectionem ex præhabitis, sapientibus relinquo investigandam. Merito igitur dicebam pro themate: *Qui convertit petram in stagna aquarum, et rupem in fontes aquarum*, idest Angelicam Salutationem in abundantiam omnium gratiarum, divinarum, et humanarum: quas ut habeatis, *Laudate eam in Psalterio*. Psal. 100. et 50. Et de primo principali, quod fuit de quindecim lapidibus Theologiæ secundum quindecim lapides pretiosos spiritualiter repertos in hac Rupe altissima sc. Salutatione Angelica.

---

[357] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "singillatim".**

[358] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "id est".**

[359] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: "hoc".**

Po piąte, aby dzięki tobie cały Kościół pielgrzymujący został ukoronowany stu pięćdziesięcioma koronami.

Po szóste, aby dzięki tobie wierni zmarli zostali uwolnieni od stu pięćdziesięciu kar oczyszczających za swoje winy.

Po siódme, aby Święci w Ojczyźnie Niebieskiej cieszyli się stu pięćdziesięcioma radościami.

Po ósme, dla uczczenia stu pięćdziesięciu radości, których Najświętsza Maryja Panna doznała w czasie poczęcia i narodzenia swojego Syna, a które – jak niekiedy sama objawiła – wymieniła i opisała pojedynczo.

Po dziewiąte, dla uczczenia stu pięćdziesięciu boleści, których doznała podczas Męki swojego Syna.

Po dziesiąte, dla uczczenia stu pięćdziesięciu radości, którymi obecnie cieszy się w Niebie ponad wszystkimi Świętymi.

Po jedenaste, jako zadośćuczynienie za sto pięćdziesiąt grzechów, najczęściej popełnianych na świecie, które – jak sama objawiła – również wymieniła.

Po dwunaste, przeciwko stu pięćdziesięciu niebezpieczeństwom, które zagrażają człowiekowi w godzinie śmierci.

Po trzynaste, aby uchronić się przed stu pięćdziesięcioma przerażającymi wydarzeniami, które spotkają grzeszników podczas Sądu Ostatecznego.

Po czternaste, dla uczczenia stu pięćdziesięciu dobrodziejstw, które zostały dane światu przez Wcielenie Chrystusa, Syna Bożego.

Po piętnaste, dla uzyskania stu pięćdziesięciu szczególnych przywilejów, jakie zostaną udzielone tym, którzy będą odmawiać ten Różaniec – zarówno widzialnych, jak i duchowych – zarówno w godzinie śmierci, jak i w chwale nieba.

Dlatego jeszcze przed śmiercią otrzymają oni od Boga szczególną łaskę, wyróżniającą ich spośród innych ludzi, co – jak najpewniej wynika – potwierdzają niezliczone przykłady i doświadczenia.

Sama Najświętsza Maryja Panna niekiedy objawiła te rzeczy i wymieniła je pojedynczo.

Rozważenie i zbadanie treści tych wszystkich rzeczy pozostawiam uczonym i profesorom.

Słusznie więc powiedziałem na początku, odnosząc się do słów Psalmu:

„On zamienia skałę w jeziora wód, a opokę w źródła wód”,

to znaczy: „Zdrowaś Maryjo” jest ową Skałą, obfitującą we wszelkie łaski Boże i ludzkie; aby je posiąść, wychwalajcie Maryję w Różańcu (por. Ps 114[113], 8).

Na tym kończy się wykład o piętnastu drogocennych kamieniach Teologii, rozumianych jako duchowo wydobyte klejnoty z tej Najwyższej Skały, którą jest modlitwa „Zdrowaś Maryjo”.

SYNOPSIS XV GEMMARUM[360].

1. Ave	**Adamas**	**Innocentiae.**
2. MARIA	**Carbunculus**	**Sapientiae.**
3. Gratia	**Margarita**	**Gratiae.**
4. Plena	**Jaspis**	**Plenitudinis.**
5 Dominus tecum	**Sappyhrus**	**Dominationis.**
6. Benedicta	**Calcedonius**	**Misericordiae.**
7. Tu	**Smaragdus**	**S.Desponsationis.**
8. In mulieribus	**Sardonix**	**Honestatis.**
9. Et benedictus	**Sardius**	**Prosperitatis**
10. Fructus	**Chrysolitus**	**Nutritionis.**
11. Ventris	**Berillus**	**Maternitatis Dei.**
12. Tui	**Topasius**	**Thesaurizationis.**
13. JESUS	**Chrysopassus**	**Salutis.**
14. Christus	**Hyacintus**	**Medicinae.**
15. Amen	**Amethistus**	**Veritatis.**

SYNOPSIS XV. GEMMARUM.

1. *Ave*	*Adamas*	*Innocentiae.*
2. *Maria*	*Carbunculus*	*Sapientiae.*
3. *Gratia*	*Margarita*	*Gratiae.*
4. *Plena*	*Jaspis*	*Plenitudinis.*
5. *Dominus tecum*	*Sapphyrus*	*Dominationis.*
6. *Benedicta*	*Calcedonius*	*Misericordiae.*
7. *Tu*	*Smaragdus*	*S. Desponsationis.*
8. *In mulieribus*	*Sardonix*	*Honestatis.*
9. *Et benedictus*	*Sardius*	*Prosperitatis.*
10. *Fructus*	*Chrysolitus*	*Nutritionis.*
11. *Ventris*	*Berillus*	*Maternitatis Dei.*
12. *Tui*	*Topasius*	*Thesaurizationis.*
13. *Jesus*	*Chrysopassus*	*Salutis.*
14. *Christus*	*Hyacintus*	*Medicinae.*
15. *Amen.*	*Amethistus*	*Veritatis.*

[360] **W wydaniu z 1691 roku występuje qualche variazione lessicale: "Chalcedonius", "Chrysopasus", "Hyacinthus".**

SYNOPSA PIĘTNASTU KLEJNOTÓW

1. Ave – Diament Niewinności
2. Maria – Rubin Mądrości
3. Gratia – Perła Łaski
4. Plena – Jaspis Pełni
5. Dominus tecum – Szafir Władzy
6. Benedicta – Chalcedon Miłosierdzia
7. Tu – Szmaragd Świętych Zaślubin
8. In mulieribus – Sardiusz Uczciwości
9. Et benedictus – Sardonyks Pomyślności
10. Fructus – Chryzolit Pokarmu
11. Ventris – Beryl Bożego Macierzyństwa
12. Tui – Topaz Gromadzenia Skarbów
13. Iesus – Chryzopraz Zbawienia
14. Christus – Hiacynt Uzdrowienia
15. Amen – Ametyst Prawdy

DROGOCENNE KAMIENIE KOPALNI „ZDROWAŚ MARYJO” PRZYBLIŻAJĄ KRÓLOWE CNÓT I ODPĘDZAJĄ POTWORY WYSTĘPKÓW.

KLEJNOT DIAMENTU PRZYBLIŻA KRÓLOWĄ POKORY I ODPĘDZA LWA PYCHY.

KLEJNOT RUBINU PRZYBLIŻA KRÓLOWĄ PRZYJAŹNI I ODPĘDZA CERBERA ZAWIŚCI.

KLEJNOT PERŁY PRZYBLIŻA KRÓLOWĄ RADOŚCI DUCHOWEJ I ODPĘDZA WIEPRZA ACEDII.

KLEJNOT JASPISU PRZYBLIŻA KRÓLOWĄ CIERPLIWOŚCI I ODPĘDZA WĘŻA GNIEWU.

KLEJNOT SZAFIRU PRZYBLIŻA KRÓLOWĄ MIŁOSIERDZIA I ODPĘDZA ROPUCHĘ CHCIWOŚCI.

KLEJNOT CHALCEDONU PRZYBLIŻA KRÓLOWĄ WSTRZEMIĘŹLIWOŚCI I ODPĘDZA WILKA OBŻARSTWA.

KLEJNOT SZMARAGDU PRZYBLIŻA KRÓLOWĄ CZYSTOŚCI I ODPĘDZA KOZŁA NIECZYSTOŚCI.

KLEJNOT SARDIUSZA PRZYBLIŻA KRÓLOWĄ ROZTROPNOŚCI I ODPĘDZA NIEDŹWIEDZIA NIEWIARY.

KLEJNOT SARDONYKSU PRZYBLIŻA KRÓLOWĄ SPRAWIEDLIWOŚCI I ODPĘDZA WIELORYBA ROZPACZY.

KLEJNOT CHRYZOLITU PRZYBLIŻA KRÓLOWĄ MĘSTWA I ODPĘDZA GRYFA ZAROZUMIAŁOŚCI.

KLEJNOT BERYLU PRZYBLIŻA KRÓLOWĄ WIARY I ODPĘDZA JEDNOROŻCA NIENAWIŚCI.

KLEJNOT TOPAZU PRZYBLIŻA KRÓLOWĄ NADZIEI I ODPĘDZA KRUKA ZATWARDZIAŁOŚCI.

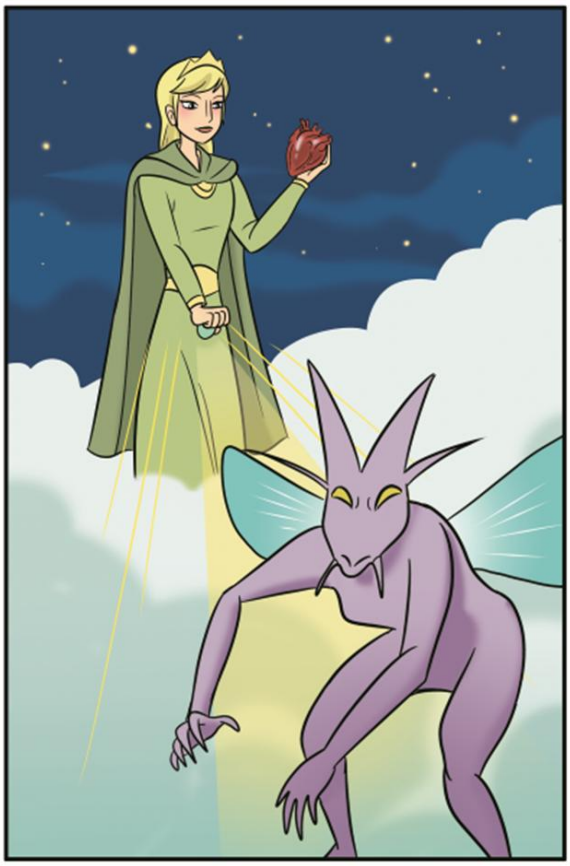

KLEJNOT CHRYZOPRAZU PRZYBLIŻA KRÓLOWĄ MIŁOŚCI I ODPĘDZA NIERZĄDNICĘ APOSTAZJI.

KLEJNOT HIACYNTU PRZYBLIŻA KRÓLOWĄ POKUTY I ODPĘDZA POTWORA WOJNY.

KLEJNOT AMETYSTU PRZYBLIŻA KRÓLOWĄ RELIGII I ODPĘDZA SMOKA BEZBOŻNOŚCI.

CAPUT II.

SERMO II. DOCTORIS ALANI

THEMA: ***Timete DEUM, et date illi honorem, quia venit Hora Judicii Ejus.*** **Apoc. 14.**

Heu mihi, qui de re omnium terribilium terribilissima, de Extremo sc[ilicet][361] Judicio, instituere jubeor Sermonem.

1. Me tamen uberrimus consolatur fructus animarum, qui ad similem de eodem genere argumenti praedicationem S. Vincentii per Ecclesiam est quondam consequutus[362].
Verum qui vir ille, et quantus praedicator?
Ordinis, inquam, Praedicatorum universi gloria, Ecclesiae decus et ornamentum.
2. Accedit huc aliud, quod me ad institutum hoc persequendum, et compellit mandato, et exemplo sustentat: id quod subjecta aperiet narratio.

NARRATIO.

Alma Deipara Virgo MARIA suo cuidam Sponso Novello apparere pronuper dignata est, et illi aperire de Extremi Judicii Signis eadem, quae se ipsam olim Sponso suo S. Bernardo, pari apparitionis[363] dignatione, revelasse affirmabat: *"Novissima hora est*, inquit, *Sponse: et malitia mundi ascendit semper, rerumque omnium consummatio properat ad metam.*
Aspice, ut inclinata omnia ad ruinam ultimam spectant.
Quam miseranda, quam foeda omnium pene statuum Ecclesia in[364] sese dat facies, quantum mutata ab illa sua primaeva Sacrarum Institutionum sanctimonia.
Quocirca volo, ut, quae horribilissima universis superventura jam diu credidisti, tute ipse jam nunc oculis subjecta tuis, velut praesentia, contuearis: et vero hoc affirmantius ac ardentius, tanquam[365] propediem de repente irruitura, omnium auribus, animisque inculcanda praedices; ad sanctioris vitae rationes rite cunctis instituendas".

CAPUT II.

SERMO II. DOCTORIS ALANI

THEMA.

Timete Deum, et date illi honorem, quia venit hora Judicii ejus. Apoc. 14.

Heu mihi, qui de re omnium terribilium terribilissima, de Extremo sc. Judicio, instituere jubeor Sermonem.

1. Me tamen uberrimus consolatur fructus animarum, qui ad similem de eodem genere argumenti prædicationem S. Vincentii

170

per Ecclesiam est quondam consequutus. Verum qui vir ille, et quantus prædicator? Ordinis, inquam, Prædicatorum universi gloria, Ecclesiæ decus, et ornamentum.

2. Accedit huc aliud, quod me ad institutum hoc persequendum, et compellit mandato, et exemplo sustentat: id quod subjecta aperiet narratio.

NARRATIO.

Alma Deipara Virgo Maria suo cuidam Sponso novello apparere pronuper dignata est, et illi aperire de extremi Judicii signis eadem, quæ se ipsam olim Sponso suo s. Bernardo, pari apparitionis dignatione, revelasse affirmabat. Novissima hora est, inquit, Sponse: et malitia mundi ascendit semper, rerumq. omnium consummatio properat ad metam. Aspice ut inclinata omnia ad ruinam ultimam spectant. Quam miseranda, quam fœda omnium pene Statuum Ecclesia in sese dat facies, quantum mutata ab illa sua primæva sacrarum Institutionum sanctimonia. Quocirca, volo ut, quæ horribilissima universis superventura jam diu credidisti, tute ipse jam nunc oculis subjecta tuis, velut præsentia, contuearis: et vero hoc affirmantius, ac ardentius tanquam propediem de repente irruitura, omnium auribus, animisq. inculcanda prædices; ad sanctioris vitæ rationes rite cunctis instituendas. Dixit: dictoq.

---

[361] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "sc[ilicet]".**
[362] **W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "consecutus".**
[363] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "approbationis".**
[364] **W wydaniu z 1691 roku kolejność słów jest inna i występuje: „Statuum in Ecclesia sese".**
[365] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "tamquam".**

ROZDZIAŁ II
DRUGIE KAZANIE MISTRZA ALANA
Na temat:
„Bójcie się Boga i oddajcie Mu chwałę, gdyż nadeszła godzina Jego sądu" (Ap 14).

Ach, przyszło mi głosić kazanie właśnie o Sądzie Ostatecznym, który jest najstraszliwszą ze wszystkich rzeczy budzących trwogę.

1. Pociesza mnie jedynie niezwykle obfity owoc dusz, jaki niegdyś zrodziło podobne kazanie wygłoszone w kościele na ten sam temat przez św. Wincentego Ferreriusza. Zaprawdę, jakże wielkim był on mężem Bożym i jak znakomitym kaznodzieją! Świadczę, że był chlubą całego Zakonu Kaznodziejskiego oraz ozdobą i zaszczytem Kościoła.

2. Jest jednak jeszcze inny powód, który skłonił mnie do podjęcia tego tematu i niejako zobowiązuje mnie do jego przedstawienia. Wyjaśnia go następujący przykład, który ukaże poniższa opowieść.

PRZYKŁAD

Najświętsza Maryja Panna, Matka Boża, raczyła niedawno ukazać się swemu Nowemu Oblubieńcowi i objawiła mu te same rzeczy dotyczące znaków Sądu Ostatecznego, o których powiedziała, że niegdyś objawiła je również swemu Oblubieńcowi, św. Bernardowi, podczas objawienia o podobnym znaczeniu.

Powiedziała do Nowego Oblubieńca:

„Nadeszła już ostatnia godzina, Oblubieńcze! Złość świata nieustannie wzrasta, a koniec wszystkich rzeczy coraz szybciej się przybliża. Spójrz, jak wszystko zmierza ku swojej ostatecznej zagładzie. Jakże nędzne i splamione stało się oblicze Kościoła na wszystkich poziomach jego świętych instytucji! Jak bardzo oddalił się on od swojej pierwotnej świętości.

Pragnę[366] więc, abyś ujrzał teraz na własne oczy to, w co od dawna wierzyłeś, a co już wkrótce z całą grozą spadnie na wszystkich ludzi. Następnie będziesz z wielką odwagą i gorliwością głosił to, co niebawem ma ich spotkać, wpajając te prawdy w uszy i serca wszystkich, aby wszyscy weszli na drogę życia bardziej świętego, zgodnego z wolą Bożą.

[366] Stąd jasno wynika, że to Najświętsza Maryja Panna poleciła Alanowi spisać to Kazanie.

Dixit: dictoque citius ille Novellus Deiparae Sponsus raptu altiore extra se factus, in spiritu futura Judicii, coram praesentia conspicit, habetque ob oculos humanum genus universum, quicquid unquam hominum vixit, vivit, estque victurum.

Horum autem horror, pavor et clamor tantus subito coortus in immensum crescebat, ut humanitus dici nec intelligi, credive sat possit.

Enimvero tot, talia, tanquam immania tremendi Judicii signa sese offerebant; cum quae illud essent Praecessura, tum quae Comitatura, denique et idem quae consequutura[367] forent.

Luctus autem tantus erat, rerumque omnium complorata desperatio, ut nihil cuiquam melius, quam non esse videretur.

Atque talium spectatorem factum Sponsum, ni Divina servasset Virtus, illique Tutatrix adstitisset, ac vires suffecisset, non potuisset, quin absorptus desperatione periret.

"*Quare ut tantis malis anteveniant*, inquiebat, qui voluerint, ad Sacram Anchoram, justissimi Judicis Matrem Virginem confugient[368], seque Filio Meo, Mihique in Psalterio JESUS[369] et MARIAE devote commendare non omittant, ac in Quinquagena prima, Judicii horribilia quinque Praecedentia meditentur; in secunda Concomitantia alia: alia Subsequentia Judicium; in tertia, et haec uno simul intuitu Sponsus Mariae impressa menti habebat, non secus, quam si longo sermone dedicisset[370].

ad sanctioris vitæ rationes rite cunctis instituendas. Dixit: dictoq. citius ille novellus Deiparæ Sponsus raptu altiore extra se factus, in spiritu futura judicii, coram præsentia conspicit, habetq. ob oculos humanum genus universum, quicquid unquam hominum vixit, vivit, estq. victurum. Horum autem horror, pavor, et clamor tantus subito coortus in immensum crescebat, ut humanitus, dici, nec intelligi, credive sat possit. Enimvero tot, talia, tanquam immania tremendi Judicii signa sese offerebant; cum quæ illud essent Præcessura, tum quæ Comitatura; denique, et idem quæ Consequutura forent. Luctus autem tantus erat, rerumq. omnium complorata desperatio, ut nihil cuiquam melius, quam non esse videretur. Atque talium spectatorem factum Sponsum ni divina servasset virtus, illiq. tutatrix adstitisset, ac vires suffecisset, non potuisset, quin absorptus desperatione periret.

Quare ut tantis malis anteveniant, inquiebat, *qui voluerint, ad sacram Anchoram, justissimi Judicis Matrem Virginem confugient, seque filio meo, mihique in Psalterio JESUS, et MARIAE devote commendare non omittant*, ac in Quinquagena prima, Judicii horribilia quinque Præcedentia meditentur: in secunda Concomitantia alia: alia Subsequentia Judicium, in tertia. Et hæc uno simul intuitu Sponsus Mariæ impressa menti habebat, non secus, quam si longo sermone dedicisset.

---

[367] W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "consecutura".
[368] W wydaniu z 1691 roku występuje: "confugiant".
[369] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Jesu".
[370] W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "didicisset".

Tak powiedziała, a gdy skończyła mówić, oto nagle ów Nowy Oblubieniec Matki Bożej został porwany w zachwyceniu i ujrzał w duchu przyszłe wydarzenia Sądu. Przed jego oczami ukazało się to, czego żaden człowiek nigdy nie doświadczył, nie doświadcza i nie doświadczy: cały rodzaj ludzki stojący przed Sądem Ostatecznym.

Wówczas ogarnęły ich tak wielka groza, drżenie i lament, które nagle się rozległy, że po ludzku nie sposób ich ani opisać, ani pojąć, ani w pełni im uwierzyć.

Tak liczne i zarazem tak ogromne były obrazy straszliwego Sądu, które się ukazywały: zarówno wydarzenia poprzedzające Sąd, jak i te, które będą mu towarzyszyć, oraz te, które nastąpią po nim.

Tak wielki był powszechny żal i rozpacz całego stworzenia, że wydawało się, iż dla każdego lepiej byłoby nigdy nie istnieć.

Nowy Oblubieniec, wobec takiego widoku, gdyby nie ocaliła go Moc Boża, gdyby nie wspomagała go jego Wspomożycielka i gdyby nie podtrzymały go siły z wysoka, nie byłby zdolny znieść tego widzenia, lecz umarłby z rozpaczy podczas zachwycenia.

Wówczas Najświętsza Maryja Panna powiedziała:

„Ci, którzy pragną uniknąć tak wielkich nieszczęść, niech uciekają się do Świętej Kotwicy Zbawienia – Dziewicy Maryi, Matki Sprawiedliwego Sędziego (Jezusa). Niech nie zaniedbują pobożnego powierzania się Mojemu Synowi i Mnie w Różańcu Jezusa i Maryi. W pierwszej części Różańca niech rozważają pięć straszliwych wydarzeń poprzedzających Sąd; w drugiej – wydarzenia towarzyszące Sądowi; w trzeciej – wydarzenia następujące po Sądzie."

Nowy Oblubieniec Maryi jednym spojrzeniem zachował w pamięci te trzy obrazy, tak wyraźnie, jak gdyby zostały one utrwalone w długim kazaniu.

I. QUINQUAGENA.

DE ANTECEDENTIBUS JUDICII.

Sunt ea quinque totidem decadibus apta Psalterii.
Memorare:
1. *Antichristi severitatem.*
2. *Signorum horribilitatem.*
3. *Conscientiae rodentis acerbitatem.*
4. *Terrenorum omnium subtractionem.*
5. *Accusationis ab creaturis diritatem generalem.*

I. *Terribile*: ANTICHRISTI SAEVITIA.

Vidit hunc Sponsus ille omnium mortalium reprobatissimum, audacissimum, potentissimum[371].

Lege sua nova sacrilega per vim intrusa orbi, Sanctissimam Evangelii Veritatem convellere et extirpare contendit.

Orbis opum atque thesaurorum potens, ditare suos commitebatur, Christianos vero exuere universis, diris urgere tormentis, hosque e coelo, et ex orbe exterminare.

Jam diu religatus in orco Sathanas, nexibus tunc exolvendus, suo in auxilium assiliet ministro, omni, qua poterit, arte magica, technisque ipsum imbuendo: ut etiam mira sit patraturus tanta, quae miraculorum ementita specie[372] prodigiosa videbuntur, etsi falsa.

Quo verior *S. Hieronymi* est opinio, quod, sicut in Christo Deus Humanae Sese univit Naturae: ita filio perditionis *Luciferum* fore uniendum, non id quidem in unitate personae, verum in conjunctione malitiae ac nequitiae.

Nec enim humanae illabi potest menti, nisi solus DEUS: juxta Mag[ister] 3, distinct[io] 7.

Atque idcirco omnium in uno scelerum immanitas ita conveniet, ut par illi extiterit nil usquam: Cainum longe superabit invidia, Nemrod[373] superbia, truculentia Pharaonem, Adonibezec[374] crudelitate; vincet exquisita malitia Nabuchodonosorem, Jeroboam et Manassem[375] impietate, tyrannide Antiochum, Nicanorem blasphemia; Herode erit fraudulentior, iratior Deciano, Decio cruentior, Judaeis in Stephanum saeverior, omni denique immanitate flagitiorum erit immanior.

Quippe potestas ejus erit Sathanae, *qui factus est, ut nullum timeat.*

Heu jam nunc *Antichristi multi facti sunt.*

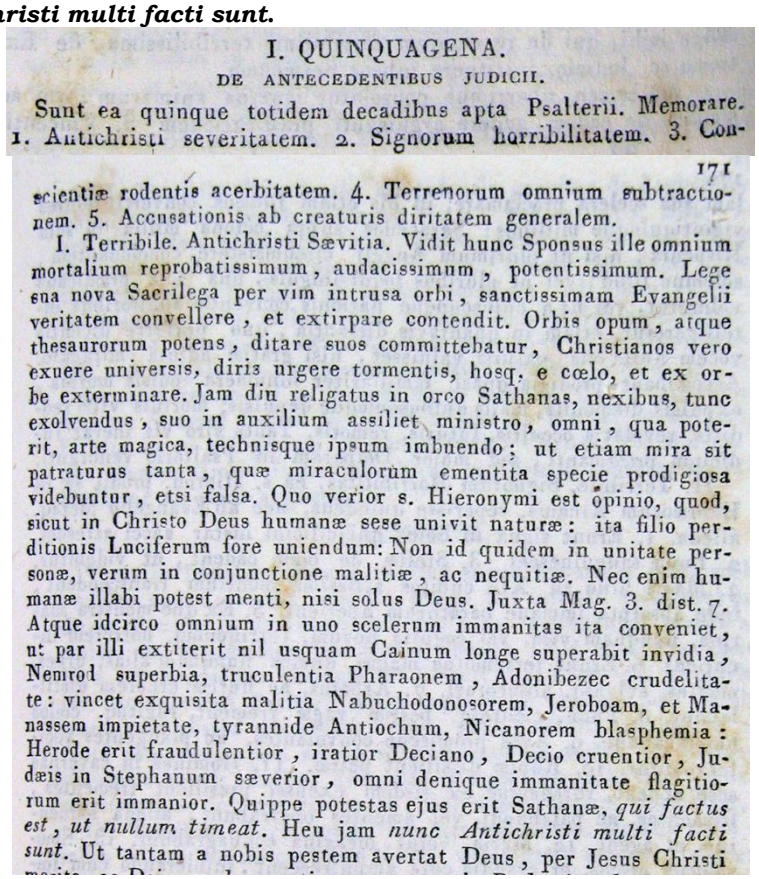

I. QUINQUAGENA.

DE ANTECEDENTIBUS JUDICII.

Sunt ea quinque totidem decadibus apta Psalterii. Memorare. 1. Antichristi severitatem. 2. Signorum horribilitatem. 3. Con-

171

scientiæ rodentis acerbitatem. 4. Terrenorum omnium subtractionem. 5. Accusationis ab creaturis diritatem generalem.

I. Terribile. Antichristi Sævitia. Vidit hunc Sponsus ille omnium mortalium reprobatissimum, audacissimum, potentissimum. Lege sua nova Sacrilega per vim intrusa orbi, sanctissimam Evangelii veritatem convellere, et extirpare contendit. Orbis opum, atque thesaurorum potens, ditare suos committebatur, Christianos vero exuere universis, diris urgere tormentis, hosq. e cœlo, et ex orbe exterminare. Jam diu religatus in orco Sathanas, nexibus, tunc exolvendus, suo in auxilium assiliet ministro, omni, qua poterit, arte magica, technisque ipsum imbuendo; ut etiam mira sit patraturus tanta, quæ miraculorum ementita specie prodigiosa videbuntur, etsi falsa. Quo verior s. Hieronymi est opinio, quod, sicut in Christo Deus humanæ sese univit naturæ: ita filio perditionis Luciferum fore uniendum: Non id quidem in unitate personæ, verum in conjunctione malitiæ, ac nequitiæ. Nec enim humanæ illabi potest menti, nisi solus Deus. Juxta Mag. 3. dist. 7. Atque idcirco omnium in uno scelerum immanitas ita conveniet, ut par illi extiterit nil usquam Cainum longe superabit invidia, Nemrod superbia, truculentia Pharaonem, Adonibezec crudelitate: vincet exquisita malitia Nabuchodonosorem, Jeroboam, et Manassem impietate, tyrannide Antiochum, Nicanorem blasphemia: Herode erit fraudulentior, iratior Deciano, Decio cruentior, Judæis in Stephanum sæverior, omni denique immanitate flagitiorum erit immanior. Quippe potestas ejus erit Sathanæ, *qui factus est, ut nullum timeat.* Heu jam *nunc Antichristi multi facti sunt.* Ut tantam a nobis pestem avertat Deus, per Jesus Christi

---

[371] W inkunabule z 1498 roku dodano następujące słowa, których Coppenstein nie zamieścił: „et ad faciandum mala doctissimus et astutissimus" („w czynieniu zła bardzo uczony i niezwykle przebiegły").
[372] W wydaniu z 1691 roku występuje: "speciem".
[373] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Nemroth".
[374] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Adonibesech".
[375] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Manassen".

PIERWSZA CZĘŚĆ RÓŻAŃCA
RZECZY POPRZEDZAJĄCE SĄD

Jest ich pięć i odpowiadają one pięciu tajemnicom każdej z pięciu dziesiątek Różańca.

Zapamiętaj:

1. **Okrucieństwo Antychrysta.**
2. **Groza widzeń.**
3. **Ciężar wyrzutów sumienia.**
4. **Utrata wszystkich dóbr ziemskich.**
5. **Straszliwe publiczne oskarżenie ze strony stworzeń.**

I. PIERWSZĄ PRZERAŻAJĄCĄ RZECZĄ jest okrucieństwo Antychrysta.

Nowy Oblubieniec ujrzał Antychrysta jako człowieka najbardziej zakłamanego, najbardziej bezwstydnego i najpotężniejszego spośród wszystkich śmiertelników [a zarazem najbieglejszego i najprzebieglejszego w czynieniu zła].

Za pomocą swego nowego, świętokradczego prawa, narzuconego światu przemocą, usiłował wykorzenić i całkowicie zniszczyć Najświętszą Prawdę Ewangelii.

Jako władca wojsk i skarbów świata walczył o wzbogacenie swoich zwolenników bogactwami, które z całą bezwzględnością odbierał chrześcijanom, poddając ich najokrutniejszym mękom, aby zgładzić ich z oblicza ziemi i pozbawić nieba.

Szatan, od dawna uwięziony w piekle, zostanie uwolniony z więzów i przyjdzie z pomocą swemu słudze – Antychrystowi – ucząc go wszelkich sztuk magicznych i podstępów, aby mógł dokonywać wielu niezwykłych rzeczy pod pozorem cudów, które będą wydawały się prawdziwymi znakami, choć w rzeczywistości będą fałszywe.

Jak naucza również św. Hieronim, podobnie jak Bóg w Chrystusie zjednoczył się z naturą ludzką, tak Lucyfer zjednoczy się z synem zatracenia – nie przez jedność osoby, lecz przez pełne zespolenie ich złości i nieprawości.

Albowiem, jak naucza Mistrz Piotr Lombard w trzeciej księdze *Sentencji* (dist. VII), nikt oprócz samego Boga nie może przeniknąć do wnętrza ludzkiego serca.

Dlatego też w samym Antychryście zgromadzi się cała ogromna pełnia wszelkiej niegodziwości, tak iż nigdy wcześniej nie istniał nikt, kto mógłby się z nim równać. Przewyższy on Kaina w zawiści, Nimroda w pysze, faraona w zatwardziałości, Adoni-Bezeka w okrucieństwie; prześcignie Nabuchodonozora w głębi złości, Jeroboama i Manassesa w bezbożności, Antiocha w tyranii, Nikanora w bluźnierstwie; będzie bardziej podstępny niż Herod, bardziej gniewliwy niż Decjan, bardziej krwawy niż Decjusz i bardziej okrutny wobec sprawiedliwych niż Żydzi wobec św. Szczepana.

Tak więc przewyższy ogromem wszelkiego zła całą dotychczasową nieprawość świata.

Stanie się tak dlatego, że jego moc będzie mocą samego szatana, który uczyni go swoim Antychrystem, tak iż nie będzie się lękał nikogo.

Ach, biada! Już teraz wielu stało się antychrystami!

Ut tantam a nobis pestem avertat Deus, per Jesus[376] Christi merita, ac Deiparae deprecationem, sancte in *Psalterio* colendi sunt, ac saepius consalutandi per illud Benedictum AVE.

EXEMPLUM.

S. VINCENTIUS lumen Praedicatorum Familiae, et columen Valentiae, adeoque Hispaniae, ad usque miraculum, eximius cultor extitit Deiparae, vel inde usque a teneris[377] annis[378].

Quo autem in genere cultus Mariani potius, quam isto Praedicatorio ad *Psalterium* Mariae?

Cujus vi et efficacia non solum tentationes profligavit graves et crebras, sed et miraculis complevit Ecclesiam, ipsamque Deiparam[379] cernere aspectabilem, et audire persaepe Consolatricem meruit.

Is quam terribilis, quamque admirabilis fuerit Extremi praedicator Judicii, orbis sensit, hodieque novit Christianus, quem isto perorandi argumento pene solo, ex ipsius Servatoris JESU mandato, contremefecit, dum omnem praecipue Galliam, Hispaniam, Brittaniam[380], Scotiam, Hyberniam, Italiamque peragraret.

Neque accursus hominum remotissimos urbes capiebant, sed aperta camporum opus erat planitie, in qua auditores ejus, de Judicio disserentis, consisterent, ut aliquando ad decem millia hominum eum sequerentur, saepe ad octoginta millia ad audendium eum confluxisse sint visa.

In quibus frequens erat videre abjectos humi multos propalam sua scelera proclamare; in his etiam Judaeos convertit plures vigintiquinque millibus; Saracenos supra octona millia in sola Hispania; nisi ut plurimum Angeli circumsistere concionantem; solemne illud[381], vel ut pluribus loqui linguis, una sola praedicans videretur, vel ut a cujuscunque nationis conventis[382] auditoribus intelligeretur, etiam in quantavis distantia, quo perferre dicentis vocem nulla vis naturae valuisset, nisi gratiae adjuta miraculo.

Accedebant prodigia quasi familiariter innumera pulsis morbis, expulsis daemoniis, malis quibuscumque[383] depulsis; mortuis vitae redditis, revelatis occultis, futuris, remotis.

Tanta viro vis inerat Judicium praedicanti, sed major Deiparam in *Psalterio* veneranti.

II. *Terribile*[384] SIGNORUM HORRIBILITAS, ea *S. Hieronymus* prodit, se in Hebraeorum[385] arcanis reperisse quindena: nec ab Evangelio pleraque aliena.

1. *Erunt signa in Sole*, qui cilicini instar sacci atrescet.

sunt. Ut tantam a nobis pestem avertat Deus, per Jesus Christi merita, ac Deiparæ deprecationem, sancte in Psalterio colendi sunt, ac sæpius consalutandi per illud benedictum *Ave*.

EXEMPLUM.

S. Vincentius lumen Prædicatorum Familiæ, et columen Valentiæ, adeoq. Hispaniæ, ad usq. miraculum eximius cultor extitit Deiparæ, vel inde usque a teneris annis. Quo autem in genere cultus Mariani potius quam isto Prædicatorio ad Psalterium Mariæ? Cujus vi, et efficacia non solum tentationes profligavit, graves, et crebras, sed et miraculis complevit Ecclesiam, ipsamq. Deiparam cernere aspectabilem, et audire persæpe consolatricem meruit. Is quam terribilis, quamq. admirabilis fuerit extremi prædicator judicii, orbis sensit, hodieq. novit Christianus, quem isto perorandi argumento pene solo, ex ipsius Servatoris Jesu mandato, contremefecit, dum omnem præcipue Galliam, Hispaniam, Brittaniam, Scotiam, Hyberniam, Italiamq. peragraret. Neque accursus hominum remotissimos urbes capiebant, sed aperta camporum opus erat planitie, in qua auditores ejus, de judicio disserentis, consisterent, ut aliquando ad decem millia hominum eum sequerentur, sæpe ad octoginta millia ad audiendum eum confluxisse sint visa. In quibus frequens erat videre abjectos humi multos propa-

172

lam sua scelera proclamare; in his etiam Judæos convertit plures vigintiquinque millibus: Saracenos supra octona millia in sola Hispania: nisi ut plurimum Angeli circumsistere concionantem; solemne illud, vel ut pluribus loqui linguis, una sola prædicans videretur, vel ut a cujuscunque nationis conventis auditoribus intelligeretur, etiam in quantavis distantia, quo perferre dicentis vocem nulla vis naturæ valuisset, nisi gratiæ adjuta miraculo. Accedebant prodigia quasi familiariter innumera pulsis morbis, expulsis dœmoniis, malis quibuscumque depulsis; mortuis vitæ redditis, revelatis occultis, futuris, remotis. Tanta viro vis inerat Judicium prædicanti, sed major Deiparam in Psalterio veneranti.

II. Terribile. Signorum Horribilitas, ea s. Hieron. prodit se in Hebræorum Arcanis, reperisse quindena, nec ab Evangelio pleraq. aliena. 1. Erunt signa in Sole, qui cilicini instar sacci atrescet.

---

[376] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Jesu".**
[377] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "terrenis", dosł.: („z lat życia") ziemskiego.**
[378] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "annis".**
[379] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Deitatem" (natura boska): w tym kontekście bardziej odpowiednie wydaje się: „Deiparam", w wydaniu z 1847 roku .**
[380] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Britanniam".**
[381] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "istud" (codesto).**
[382] **W wydaniu z 1691 roku występuje odpowiednik: "convenis".**
[383] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "quibuscunque".**
[384] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "terribilium".**
[385] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Haebraeorum".**

Aby Bóg oddalił od nas tak straszliwą plagę, niech przez Zasługi Jezusa Chrystusa i wstawiennictwo Matki Bożej będą Oni pobożnie czczeni w Różańcu, a w błogosławionym Różańcu niech zawsze będą pozdrawiani słowami „Ave”.

PRZYKŁAD

Św. Wincenty Ferreriusz, światło Zakonu Kaznodziejskiego oraz filar Walencji, a tym bardziej całej Hiszpanii, już od najmłodszych lat odznaczał się zadziwiającym nabożeństwem do Matki Bożej. Spośród wszystkich form Jej kultu, jakie praktykował ten kaznodzieja, najbardziej umiłował Różaniec Najświętszej Maryi Panny. Dzięki jego mocy i skuteczności nie tylko zwyciężał ciężkie i nieustanne pokusy, lecz także napełniał Kościół cudami oraz dostąpił łaski wielokrotnego oglądania i słyszenia Matki Bożej, Boskiej Pocieszycielki.

Jakże wielką bojaźń i podziw budził ten kaznodzieja Sądu Ostatecznego! I do dziś cały świat chrześcijański zna go i podziwia.

To właśnie ten jeden temat kaznodziejski, powierzony mu przez samego Zbawiciela Jezusa, głosił podczas swoich wędrówek przede wszystkim po Galii, Hiszpanii, Bretanii, Szkocji, Iberii i Italii.

Miasta nie były w stanie pomieścić tłumów napływających zewsząd, dlatego konieczne było gromadzenie się na rozległych polach, gdzie zasiadali słuchacze, podczas gdy on nauczał o Sądzie Ostatecznym. Niekiedy towarzyszyło mu dziesięć tysięcy ludzi, a zdarzało się, że przybywało nawet osiemset tysięcy osób, aby go słuchać.

Wśród nich często można było zobaczyć wielu padających na ziemię i publicznie wyznających swoje grzechy. Nawrócił również ponad dwadzieścia pięć tysięcy Żydów oraz ponad osiemset tysięcy Saracenów w samej Hiszpanii.

Podczas jego kazań otaczały go liczne zastępy Aniołów. Często też, choć przemawiał tylko w jednym języku, zdawało się, że mówi wszystkimi językami jednocześnie. Rozumieli go nie tylko słuchacze przybyli z różnych narodów, lecz także ci, którzy znajdowali się bardzo daleko, gdyż żadne naturalne prawa nie mogłyby przenieść jego głosu na taką odległość, gdyby nie wspierał go cud łaski Bożej.

Nieustannie dokonywały się niezliczone cuda: ustępowały choroby, wypędzano demony, oddalane było wszelkie zło, umarli wracali do życia, a rzeczy ukryte, przyszłe i odległe były objawiane.

Święty Wincenty posiadał wielką moc w głoszeniu Sądu Ostatecznego, lecz jeszcze większą w odmawianiu Różańca ku czci Matki Bożej.

II. DRUGĄ PRZERAŻAJĄCĄ RZECZĄ jest groza wydarzeń poprzedzających Sąd.

Święty Hieronim pisze, że w tajemnych księgach Hebrajczyków odnalazł piętnaście znaków Sądu, w większości zgodnych z Ewangelią:

1. *„Będą znaki na słońcu”* – słońce zaćmi się i stanie się ciemne jak wór z włosiennicy.

2. *Luna* sanguinescet.
3. *Stellae* de coelo cadent, ut videbitur[386].
4. Maria hinc ad XL cubitos altissima montium transcendent, inde absorpta immane barathrum aperient.
5. Ex quo *monstra marina*, nunquam visa, vel cognita novum, terrificumque[387] horrorem incutient.
6. *Erunt terremotus magni*, quales nunquam[388] alias; urbes, montes, sylvasque absorpturi.
7. *Arbores ac herbae* cruorem[389] distillabunt.
8. *Ferae cicuresque bestiae* vagae frement, rugituque coelos horrificabunt.
9. *Aves* promiscue convolantes ac plangentes vociferabuntur.
10. Ruptae dissilient *petrae*.
11. *Homines* in cavernas sese abdent, rursumque ex iisdem excussi prosilient trementes, frementes ac palabundi, vel[390] amentes oberrabunt, aliena loquentur et agent.
12. *Maria* velut oleagina conflagrabunt.
13. Emorientur *pisces*, et grandia cete amputrescent[391], intolerando cum foectore.
14. *Tonitruis* continuis quassatus orbis fatiscet: quibus interboabunt horrendi ululatus[392], rugitusque, tumultusque cacodaemonum, animarumque damnatarum.
15. Denique *ignis* e coelo proruens, coelumque totum igneum orbi terrarum, ac marium incubet ad omnium deflagrationem, elementorum purgationem, ac coelorum innovationem.
Posthaec resurrectio sequetur mortuorum ac Judicium.
Tantarum causa immanitatum erit tum[393] ad malum effusa vis tartari universa, tum[394] ad bonum Divina Potestas.

EXEMPLUM.

Rex quidam immanitate barbarus, ac potentia terribilis, istorum auditione, ac consideratione ita inhorruit, ut effracto, perdomitoque pectore calibeo[395] feritatem omitteret, omnemque colens humanitatem ad usque sanctam vitae Christianae humilitatem sese demitteret.
Atque ut talem animis timorem pium concipiatis, Divam Divarum Virginem in *Psalterio* attentius colite, JESUM CHRISTUM adorantes, venturum Judicem vivorum ac mortuorum, quem propitium vobis conciliare connitemini, si Judicii signorum memoriam saepius ad *Psalterium* recolentes pronuncietis illud MARIA: quia vera est illuminatrix, ut ad signorum horrorem, et Judicii pavorem animis nihil concidatis.

2. Luna sanguinescet. 3. Stellæ de cœlo cadent, ut videbitur. 4. Maria hinc ad XL. cubitos altissima montium transcendent, inde absorpta immane barathrum aperient. 5. Ex quo monstra marina, nunquam visa, vel cognita novum, terrificumq. horrorem incutient. 6. Erunt terremotus magni, quales nunquam alias; urbes, montes, sylvasq. absorpturi. 7. Arbores, ac herbæ cruorem distillabunt. 8. Feræ, cicuresq. bestiæ vagæ frement, rugituq. cœlos horrificabunt. 9. Aves promiscue convolantes, ac plangentes vociferabuntur. 10. Ruptæ dissilient petræ. 11. Homines in cavernas sese abdent, rursumque ex iisdem excussi prosilient trementes, frementes, ac palabundi, vel amentes oberrabunt, aliena loquentur, et agent. 12. Maria velut oleagina conflagrabunt. 13. Emorientur pisces, et grandia cete amputrescent, intolerando cum fœtore. 14. Tonitruis continuis quassatus orbis fatiscet: quibus interboabunt horrendi ululatus, rugitusque, tumultusque cacodæmonum, animarumq. damnatarum. 15. Denique ignis e cœlo proruens, cœlumq. totum igneum orbi terrarum, ac marium incumbet, ad omnium deflagrationem elementorum purgationem, ac cœlorum innovationem. Posthæc resurrectio sequetur mortuorum, ac Judicium. Tantarum causa immanitatum erit ad malum effusa vis tartari universa, ad bonum divina potestas.

EXEMPLUM.

Rex quidam immanitate Barbarus ac potentia terribilis, istorum auditione, ac consideratione ita inhorruit, ut effracto, perdomitoq. pectore calibeo feritatem omitteret, omnemque colens humanitatem ad usque sanctam vitæ Christianæ humilitatem sese demitteret.

Atque ut talem animis timorem pium concipiatis Divam Divarum Virginem in Psalterio attentius colite, Jesum Christum adorantes, venturum Judicem vivorum, ac mortuorum, quem propitium vobis conciliare connitemini, si Judicii signorum memoriam sæpius ad Psalterium recolentes pronuncietis illud *Maria:* quæ vera est illuminatrix, ut ad signorum horrorem, et Judicii pavorem animis nihil concidatis.

---

[386] W inkunabule z 1498 roku dodano słowa, które Coppestein usunął: „Et in stellis, que cadent de celo, non in substantia sed in radiorum apparentia", czyli: „I (znaki) w gwiazdach, które spadną z nieba, nie w sposób materialny, lecz w postaci promieni".
[387] W wydaniu z 1691 roku występuje: "terrificum".
[388] W wydaniu z 1691 roku występuje: "numquam".
[389] Inkunabuł z 1498 roku precyzuje, że „zioła i drzewa będą wydzielać rosę krwi": „Herbe et arbores rorem dabunt sanguineum".
[390] W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "velut" (come).
[391] W wydaniu z 1691 roku występuje: "computrescent".
[392] W wydaniu z 1691 roku występuje: "ululatusque".
[393] W wydaniu z 1847 roku brakuje: "tum".
[394] W wydaniu z 1847 roku brakuje: "tum".
[395] W wydaniu z 1691 roku występuje: "chalybeo": Słowo jest niemożliwe do odczytania; być może chodzi o „calide", czyli „natychmiast".

2. księżyc stanie się jak krew;

3. gwiazdy spadną z nieba i będą widzialne dla wszystkich;

4. morza wzniosą się ponad najwyższe góry o przeszło czterdzieści łokci; następnie, gdy wyschną, odsłonią ogromną przepaść;

5. potem ukażą się potwory morskie, nigdy przedtem niewidziane ani nieznane, budząc nową i przerażającą trwogę;

6. nastąpią wielkie trzęsienia ziemi, jakich nigdy wcześniej nie było, a miasta, góry i lasy zostaną pochłonięte;

7. drzewa i rośliny będą sączyć krew;

8. dzikie i domowe zwierzęta będą wyć, a ich wycie rozlegnie się aż po niebiosa;

9. ptaki będą latać w popłochu, krzycząc i zawodząc bezładnie;

10. popękane skały rozsypią się w proch;

11. ludzie ukryją się w jaskiniach, a gdy skały zaczną się rozpadać, uciekną z nich, drżąc, krzycząc i błąkając się bez celu; będą chodzić jak obłąkani, mówić i czynić rzeczy nierozumne;

12. morza zapłoną jak oliwa;

13. ryby wyginą, a wielkie morskie stworzenia rozłożą się, wydzielając odrażający fetor;

14. ziemia, wstrząsana nieustannymi grzmotami, będzie się rozstępować; w tym samym czasie rozlegną się straszliwe wycia, ryki i wrzaski demonów oraz dusz potępionych;

15. wreszcie z nieba wybuchnie ogień, a całe niebo ogniste runie na ziemię i morza, niszcząc wszystko, oczyszczając cztery żywioły i odnawiając niebiosa.

Po tych wydarzeniach nastąpi Zmartwychwstanie umarłych i Sąd Ostateczny.

Po całym tym spustoszeniu cała moc piekła zwróci się przeciw bezbożnym, a Potęga Boga okaże się sprawiedliwym.

PRZYKŁAD

Pewien król barbarzyński, budzący postrach swym okrucieństwem i potęgą, usłyszawszy rozważania o Sądzie Ostatecznym, tak bardzo się przeraził, że jego serce skruszyło się i złagodniało. Natychmiast porzucił swoją dzikość, zaczął pielęgnować łagodność i pokornie zwrócił się ku świętemu życiu chrześcijańskiemu.

Dlatego i wy, aby otrzymać w sercach tę świętą bojaźń Bożą, otaczajcie wielką czcią Najświętszą Dziewicę w Różańcu, oddając cześć Jezusowi Chrystusowi, który przyjdzie jako Sędzia żywych i umarłych.

On okaże się wam łaskawy na Sądzie, jeśli już teraz będziecie starali się pozyskać Jego przychylność, często przywołując w Różańcu obrazy Sądu oraz wzywając Maryję, prawdziwą Oświecicielkę, abyście nigdy nie utracili odwagi z powodu grozy i trwogi związanych z wydarzeniami Sądu.

III. *Terribile* CONSCIENTIAE *remordentis gravitas* de flagitiis perpetratis, omissis bonis, impieque dictis, aut cogitatis.

Hujus flagra dirae tanto accident diriora, quanto saevient interiora.

Finge, et congere omnes, quae usquam fuerint, esseve potuerint moestitias, angustias, terrores ac dolores mentium: ad illam conscientiae miseriam erunt umbra mera.

Quippe eam ad diritatem extimulandam, et immaniter exacerbandam conveniet praepotens Justitia Dei, ira Angelorum, scelerum memoria, saevitia daemonum[396], vindicta creaturarum.

O in luctum versa cithara!

Quare praeoccupemus tot dirarum faciem in *Psalterio* JESU ac MARIAE, saepius illud GRATIA in eo pie precati offerendo Judici CHRISTO.

Per MARIAM enim Plenam Gratia facile servabitur conturbata conscientia, et liberabitur ab omni angustia.

EXEMPLUM.

Vixit in Flandria quaedam mulier supra sexum in omne scelus projecte audax: verum cum diu vitam per infanda volutasset perditam, demum in et[397] desperatam[398] prolapsa, conscientiae truces stimulos, nec dissimulare, nec potuit tolerare.

Quid agat?

Plus consilii a piis suggeritur dementi et furenti, quam ab ipsa expetebatur.

Ut autem ad *Psalterii* usum acquiescere primum, dein adlubescere, tum postea adsuescere[399] coepit, sensim reddita illi mente, sui facta potentior, spem animo admisit, consilia audiit, ex *Psalterio* praesentia sensit auxilia, dum ad optatam tranquilatatem penitus respiraret, ac in luce gratiae ad Dei misericordiam suspiraret.

IV. *Terribile* terrenorum omnium subtractio.

Quibus enim in rebus misera mortalitas spem fixit, voluptatem captavit, consumpsit amorem et animam eis, se[400] omnibus uno nudari impetu conspiciet: aurum, gemmas, tapetia, cimelia, thesauros, palatia, urbes, agros, caraque omnia ignibus edacibus absumpta in fumum abire cernet, [et] seq[uentia]; ipsum[401] ad infeliciora reservari.

173

III. Terribile. Conscientiæ remordentis gravitas de flagitiis perpetratis, omissis bonis, impieque dictis, aut cogitatis. Hujus flagra diræ tanto accident diriora, quanto sævient interiora. Finge, et congere omnes, quæ usquam fuerint, esseve potuerint mœstitias, angustias, terrores, ac dolores mentium: ad illam conscientiæ miseriam erunt umbra mera. Quippe eam ad diritatem extimulandam, et immaniter exacerbandam conveniet præpotens justitia Dei, ira Angelorum, scelerum memoria: sævitia Dœmonum, vindicta creaturarum. O in luctum versa cithara! Quare præoccupemus tot dirarum faciem in Psalterio Jesu ac Mariæ, sæpius illud, *Gratia* in eo pie precati offerendo Judici Christo. Per Mariam enim plenam Gratia facile servabitur conturbata conscientia, et liberabitur ab omni angustia.

EXEMPLUM.

Vixit in Flandria quædam mulier supra sexum in omne scelus projecte audax: verum cum diu vitam per infanda volutasset perditam, demum in et desperatam prolapsa, conscientiæ truces stimulos, nec dissimulare, nec potuit tolerare. Quid agat? Plus Consilii a piis suggeritur dementi, et furenti, quam ab ipsa expetebatur. Ut autem ad Psalterii usum acquiescere primum, dein adlubescere, tum postea adsuescere cœpit, sensim reddita illi mente, sui facta potentior, spem animo admisit, consilia audiit, ex Psalterio præsentia sensit auxilia, dum ad optatam tranquilitatem penitus respiraret, ac in luce gratiæ ad Dei misericordiam, suspiraret.

IV. Terribile. Terrenorum Omnium subtractio. Quibus enim in rebus misera mortalitas spem fixit, voluptatem captavit, consumpsit amorem, et animam eis, se omnibus uno nudari impetu conspiciet: Aurum, gemmas, tapetia, cimelia, thesauros, palatia, urbes, agros, caraq. omnia ignibus edacibus absumpta in fumum abire cernet, seq. ipsum ad infeliciora reservari. In pari circum se

---

[396] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "daemonis".**

[397] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "et".**

[398] **W wydaniu z 1691 roku występuje odpowiednik: "desperatione".**

[399] **W wydaniu z 1691 roku brakuje słów: "primum, dein adlubescere, tum postea adsuescere", obecnych w wydaniu z 1847 roku.**

[400] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "in" (in).**

[401] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "ipsam".**

III. TRZECIĄ PRZERAŻAJĄCĄ RZECZĄ jest ciężar sumienia dręczonego wyrzutami z powodu popełnionych nieprawości, zaniedbanego dobra oraz bezbożnych słów i myśli.

Męki sumienia bez końca będą równie straszliwie naciskały z zewnątrz, jak i dręczyły od wewnątrz.

Wyobraź sobie, że zgromadzisz razem wszystkie smutki, udręki, lęki i cierpienia serca, jakie kiedykolwiek istniały lub mogłyby istnieć – będą one jedynie cieniem wobec nieszczęścia dręczonego sumienia.

Do jego okrutnego przebijania i bolesnego udręczenia przyczynią się bowiem: wszechmocna Sprawiedliwość Boga, oburzenie Aniołów, pamięć o popełnionych grzechach, okrucieństwo demonów oraz oskarżenie ze strony stworzeń.

O cytro, która rozbrzmiewasz pośród łez!

Uciekajmy więc od tego obrazu wielkiej grozy przez Różaniec Jezusa i Maryi, ofiarowując w nim Chrystusowi-Sędziemu „Gratia" (Łaskę) i pobożnie Go błagając.

Przez Maryję Pełną Łaski wzburzone sumienie zostanie bowiem ocalone i uwolnione od wszelkiej udręki.

PRZYKŁAD

We Flandrii żyła pewna kobieta całkowicie pogrążona w grzechach nieczystości.

Przez długi czas prowadziła rozwiązłe i niegodne życie. W końcu popadła w rozpacz i nie była już w stanie ukrywać ani znosić straszliwych wyrzutów sumienia.

Co miała uczynić?

Pobożni czciciele Różańca udzielili tej nieszczęsnej, pozbawionej spokoju kobiecie rad, o które sama prosiła.

Gdy tylko zaczęła odmawiać Różaniec, najpierw odzyskała wewnętrzny pokój, potem modlitwa zaczęła sprawiać jej radość, aż w końcu głęboko ją umiłowała.

Stopniowo odzyskała równowagę ducha, nabrała wewnętrznej pewności, a w jej sercu odżyła nadzieja. Przyjęła udzielone jej rady, rzeczywiście doświadczyła pomocy płynącej z Różańca i wreszcie zaznała tak upragnionego pokoju. Oświecona Łaską Bożą, zaczęła gorąco pragnąć Miłosierdzia Bożego.

IV. CZWARTĄ PRZERAŻAJĄCĄ RZECZĄ jest utrata wszystkich dóbr ziemskich.

To właśnie w nich nieszczęsny człowiek pokładał nadzieję, w nich szukał przyjemności i ku nim kierował swoją miłość.

W jednej chwili dusza ujrzy, jak zostaje ogołocona ze wszystkiego: ze złota, drogocennych kamieni, kobierców, kosztowności, skarbów, pałaców, miast, pól oraz wszystkich umiłowanych rzeczy. Wszystko zostanie obrócone w dym przez trawiący ogień, a sama dusza pozostanie jedynie w swoim nieszczęściu.

In pari circum se quisque calamitate videbit pater proles, uxorem, cognatos, quisque amicos, et inimicos juxta.

Ubi tunc spes magnae, res, opesque cumulatae, honores exambiti, haustae undique voluptates?

Ubi tunc imperia et regna potentum, studia et obsequia nobilium, auxilia subditorum, doctorum consilia, robora fortium?

Ubi corporum elegantia, artium magisteria, agentium solertia, sapientia providentium?

In una se communis incendii flamma considere aspiciet.

Neque est consilium, non ratio, nec ordo, quo properat, sed sempiternus horror eos undique conclusos circumdat.

Prius omnia possidentes, in puncto nihil habentes ad inferna descendunt.

Heu quanta haec qualisque inanitas, et omnium vacuitas bonorum est.

Causa: Quia refrixit charitas, extincta evanuit pietas; Coelitum aut neglecta aut despecta jacuit sanctitas.

Sacra omnium divina humanaque pessundabit[402] infelix mortalitas.

Cui avertendo malo, arripite *Psalterium* Matris misericordiae, ac coelestis Thesaurariae: est illico plenum omnium felicitatum cornucopiae.

Sentiunt, qui saepius istud in eo ingeminant: PLENA.

EXEMPLUM.

Abbas quidam cum suo Fratrum Conventu ac Monasterio ad incitas redactus, jam diu longam in arcta rerum angustia, paupertatem trahebat.

Quo miseriarum eum crebrae tyrannorum rapinae ac depopulationes perpessae conjecerant.

Cum autem vis nulla sufficeret, aut mortis[403] metus proficerent, harpiarum[404] obscoenae rapacitati quot annis ingruentium avertendae[405], atque humana omnia, seu auxilia, seu consilia viris religiosis deficerent, ad Divina versi, tanto impensius, atque constantius ea usurpabant.

In caeteris vero Abbas comprimis, praeter consueta solemnia[406], *Psalterii* sese devotioni addixit, tenuitque propositum.

Nec diu; raptorum vis retardatur, extinguitur suapte mole: agri, villae et cuncta Abbatiae caetera, benedictione divina sensim complentur: affluuntque opes, et beata rerum ubertas.

bire cernet, seq. ipsum ad infeliciora reservari. In pari circum se quisque calamitate videbit pater proles, uxorem, cognatos, quisque amicos: et inimicos juxta. Ubi tunc spes magnæ, res, opesque cumulatæ, honores exambiti: haustæ undique voluptates? Ubi tunc Imperia, et Regna potentum, studia, et obsequia nobilium, auxilia subditorum, Doctorum consilia, robora fortium? Ubi corporum elegantia, artium magisteria, agentium solertia, sapientia providentium? In una se communis incendii flamma considere aspiciet. Neq. est consilium, non ratio, nec ordo, quo properat, sed sempiternus horror eos undique conclusos circumdat. Prius omnia possidentes in puncto nihil habentes ad Inferna descendunt. Heu quanta hæc qualisque inanitas, et omnium vacuitas bonorum est. Causa: Quia refrixit charitas, extincta evanuit pietas: Cœlitum aut neglecta, aut despecta jacuit sanctitas. Sacra omnia divina, humanaque pessundabit infelix mortalitas. Cui avertendo malo, arripite Psalterium Matris misericordiæ, ac cœlestis Thesaurariæ; est illico plenum omnium felicitatum cornucopiæ. Sentiunt qui sæpius istud in eo ingeminant. *Plena.*

174

EXEMPLUM.

Abbas quidam cum suo Fratrum Conventu, ac Monasterio ad incitas redactus, jam diu longam in arcta rerum angustia, paupertatem trahebat. Quo miseriarum eum crebræ tyrannorum rapinæ, ac depopulationes perpessæ conjecerant. Cum autem vis nulla sufficeret, aut mortis metus proficerent, harpiarum obscœnæ rapacitati quot annis ingruentium avertendæ, atque humana omnia, seu auxilia, seu consilia viris religiosis deficerent, ad divina versi, tanto impensius, atq. constantius ea usurpabant: in cœteris vero Abbas comprimis, præter consueta solemnia, Psalterii sese devotioni addixit, tenuitque propositum. Nec diu; Raptorum vis retardatur, extinguitur suapte mole: Agri, villæ, et cuncta Abbatiæ cætera, benedictione divina sensim complentur: affluuntque opes, et beata rerum ubertas. Revertit nova præmiatorum manus opimi-

[402] W wydaniu z 1691 roku występuje: "pessumdabit".

[403] W wydaniu z 1691 roku występuje: „mortis" („śmierci"): zarówno „moti" („natarcia") z wydania z 1847 roku, jak i „mortis" są zgodne z terminem „metus" („strach").

[404] W wydaniu z 1691 roku występuje: "harpyarum".

[405] W wydaniu z 1691 roku występuje: "avertundae".

[406] W wydaniu z 1691 roku występuje: "solennia".

W czasie tej klęski ojciec ujrzy, jak zostają mu odebrane dzieci, żona, krewni, przyjaciele, a nawet nieprzyjaciele.

Gdzie wtedy będą wielkie nadzieje, zgromadzone majątki i dobra, upragnione zaszczyty oraz przyjemności zbierane zewsząd? Gdzie będą potęgi i królestwa możnych, nauka i hołdy oddawane szlachetnym, względy poddanych, zgromadzenia uczonych, czyny ludzi silnych? Gdzie piękno ciała, szkoły sztuk, umiejętności rzemieślnicze i roztropność mędrców?

Każdy ujrzy samego siebie zstępującego w jedyny płomień powszechnego ognia. Nie będzie już żadnych planów, żadnych korzyści, żadnej kariery, do której można by dążyć, lecz wieczna groza otoczy skazanych ze wszystkich stron.

Ci, którzy wcześniej posiadali wszystko, w jednej chwili zostaną pozbawieni wszystkiego i zstąpią do piekła.

Ach, jak wielkim i jak cennym dobrem jest być wolnym od przywiązania do wszystkich dóbr!

Dlaczego? Ponieważ dobra przemijające ochładzają miłość, osłabiają pobożność oraz prowadzą do zaniedbania i lekceważenia świętości Bożej.

Nieszczęsny los człowieka pochłonie wszystko: rzeczy święte, Boże i ludzkie.

Aby uchronić się od tego nieszczęścia, obejmijcie Koronę Różańca Matki Miłosierdzia i Niebieskiej Skarbniczki. Tam bowiem znajduje się Róg Obfitości, napełniony wszelkim szczęściem. Doświadczają tego ci, którzy w Różańcu bardzo często powtarzają słowo: *„Plena” („Pełna”).*

PRZYKŁAD

Pewien opat wraz ze swoim konwentem i klasztorem od dawna żyli w ubóstwie, doprowadzeni do ostatecznej nędzy przez długotrwały głód. Popadli w tak wielką biedę wskutek częstych napadów tyranów i grabieży, które cierpliwie znosili.

Gdy zabrakło już wszelkich środków do życia i narastała groźba śmierci, ci zakonnicy nie mieli już żadnej ludzkiej pomocy ani rady, które mogłyby odwrócić straszliwe napaści drapieżców od wielu lat ich łupiących. Zwrócili się więc do Boga, nieustannie i gorliwie wzywając Go swoimi ustami.

Opat dołączył wówczas do codziennych praktyk zakonnych także osobiste nabożeństwa, a wśród nich przede wszystkim Różaniec Święty, postanawiając wytrwać w tej praktyce.

Po krótkim czasie udręka i przemoc ze strony rabusiów osłabły i stopniowo ustały. Pola, posiadłości oraz wszystkie dobra opactwa zaczęły stopniowo rozkwitać dzięki Bożemu błogosławieństwu, a wkrótce zapanował dobrobyt i obfitość wszelkich dóbr.

Revertit nova praemiatorum[407] manus opimitatem spe jam devorans, assilit incursione facta, sed Divina Manu percussi intereunt.

Succedit alia excaecatior amentia et avaritia; iterumque alia, sed utraque repentina caecitate in tenebras data dedit, et poenas, et manus, sic, ut cunctis sui similibus spectaculo dein obirent, ac terrori.

Accessit terribilius[408] istud, quod non pauci eorum igne de coelo demum icti, et assumpti[409] aeternum forte perissent: abbatia interim in cunctis fortunata.

V. *Terribile* ACCUSATIO CREATURARUM generalis omnium unum in hominem insurgens.

Eae in suo quaeque genere ac modo benedicere Deum, ut factae nataeque sunt, ita et benedixerunt: solus homo degener Creatorem suum contempsit, contemeravit, inque justam iram, ac vindictam concitavit.

Atque idcirco *creata* omnia conclamatione facta in Judicii die, aethera vindictae postulatione incessent ac fatigabunt.

***Coelum* datae lucis suae, ac motus pudendam abusionem a peccatoribus factam exagerabit[410].**

***Ignis* suam servitutem in impiorum[411] gula et luxuria consumptam expostulabit.**

***Aer*, aura, ut indignos[412], sic indignos vixisse ac spiritum traxisse sceleratos insonabit: quin et ad blasphemias, mendacia, perjuria abusos[413] vitae, plorabit.**

***Aqua* complorabit, quod nequicquam rigarit terram, fuderit pisces, vexerit navigantes, dederit gemmas, et gazas ad reproborum vanitatem.**

***Terra* suam[414] ipsius illatam sibi scelerum abominationem aversabitur; exosa sibi, quae tantae foeditati dehiscens imum barathrum non reserarit.**

Hisce rerum principiis caetera ex Eo[415] procreata turba convociferabitur accusatrix, ac frendet in peccatores: circumstrepentibus Evangeliis[416], et cacogeniis infremiscentibus: vindictam, iterumque vindictam reposcituris de offenso Numine, de creatorum abusu; vindictam de rerum ac ordinis universi perturbatione provocata, concrepabunt.

Verum eas vociferationes ita accipe reboaturas, ut *S. Thomas* docet, non exteriore vocis sonu, sed interiore mentium sceleratum opinione, qua isti inimica sibi omnia atque noxia miserrime timentes[417] apprehendent.

Atque si[418] *pugnabit cum illo orbis terrarum contra insensatos.*

Armabit enim Deus creaturam in ultione[419] inimicorum.

et beata rerum ubertas. Revertit nova præmiatorum manus opimitatem spe jam devorans, assilit incursione facta, sed divina manu percussi intereunt. Succedit alia excæcatior amentia, et avaritia; iterumq. alia, sed utraque repentina cæcitate in tenebras data dedit, et pœnas, et manus, sic, ut cunctis sui similibus spectaculo dein obirent, ac terrori. Accessit terribilius istud, quod non pauci eorum igne de cœlo demum icti, et assumpti æternum forte perissent: abbatia interim in cunctis fortunata.

V. Terribile. Accusatio creaturarum generalis omnium unum in hominem insurgens. Eæ in suo quæq. genere, ac modo benedicere Deum, ut factæ, natæque sunt, ita, et benedixerunt: solus homo degener Creatorem suum contempsit, contemeravit, inque justam iram, ac vindictam concitavit. Atque idcirco creata omnia conclamatione facta in Judicii die, æthera vindictæ postulatione incessent, ac fatigabunt. Cœlum datæ lucis suæ, ac motus pudendam abusionem a peccatoribus factam exagerabit. Ignis suam servitutem in impiorum gula, et luxuria consumptam expostulabit. Aer, aura ut indignos, sic indignos vixisse ac spiritum traxisse sceleratos insonabit: quin et ad blasphemias, mendacia, perjuria abusos vitæ, plorabit. Aqua complorabit, quod nequicquam rigarit terram, fuderit pisces, vexerit navigantes, dederit gemmas, et gazas ad reproborum vanitatem. Terra suam ipsius illatam sibi scelerum abominationem aversabitur; exosa sibi, quæ tantæ fœditati dehiscens imum barathrum non reserarit. Hisce rerum principiis cætera ex eo procreata turba convociferabitur accusatrix, ac frendet in peccatores: circumstrepentibus Evangeliis, et cacogeniis infremiscentibus: vindictam, iterumque vindictam reposcituris de offenso Numine, de creatorum abusu: vindictam de rerum, ac ordinis universi perturbatione provocata, concrepabunt.

Verum eas vociferationes ita accipe reboaturas, ut s. Thomas docet, non exteriore vocis sonu, sed interiore mentium sceleratarum opinione, qua isti inimica sibi omnia, atque noxia miserrime timentes apprehendent. Atque si *pugnabit cum illo orbis terrarum contra insensatos. Armabit enim Deus creaturam in*

175

ultione inimicorum. Quo terribilior, ac sævior ea accidet incusatio

---

[407] **W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "praedatorum".**
[408] **W wydaniu z 1691 roku występuje : "terribilibus" (per le cose terribili).**
[409] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "absumpti".**
[410] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "exaggerabit".**
[411] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "impiopiorum".**
[412] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "indigos".**
[413] **W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "abusus".**
[414] **W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "sui".**
[415] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "ea".**
[416] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Evangelicis".**
[417] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "timaces".**
[418] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "sic".**
[419] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "ultionem".**

Ponownie nastąpił napad ze strony rabusiów, którzy żywili nadzieję zagarnąć wszystkie bogactwa. Gdy wtargnęli i zaatakowali opactwo, zostali jednak porażeni Ręką Bożą i ponieśli śmierć.

Potem nastąpił jeszcze jeden napad, dokonany z jeszcze większym szaleństwem i chciwością; a następnie kolejny. Lecz za każdym razem napastników ogarnęła nagła ciemność. Porzucili zrabowane rzeczy i swój zamiar, a oni sami wraz ze wszystkimi wspólnikami zginęli, ogarnięci przerażeniem wobec tego, co ujrzeli.

Stała się bowiem rzecz niezwykle straszliwa: wielu z nich zostało rażonych piorunami i natychmiast poniosło śmierć, podczas gdy samo opactwo pośród wszystkich tych błyskawic pozostało całkowicie nienaruszone.

V. PIĄTA PRZERAŻAJĄCA RZECZYWISTOŚĆ: powszechne oskarżenie wszystkich stworzeń, które powstanie przeciw jednemu człowiekowi.

Każde stworzenie, zgodnie ze swoją naturą i postacią, zostało stworzone i powołane do istnienia, aby błogosławić Boga, i rzeczywiście Go błogosławiło. Jedynie zdegenerowany człowiek wzgardził swoim Stwórcą, okazał Mu nieposłuszeństwo i pobudził Go do sprawiedliwego Gniewu oraz Kary.

Dlatego w dniu Sądu wszystkie stworzenia podniosą donośny głos przeciwko ludziom, oskarżą ich i będą wołać ku niebu o wymierzenie kary.

Niebo zażąda rozliczenia z haniebnego nadużycia daru swego światła i czasu, którego dopuścili się grzesznicy. Ogień wypomni swoją służbę, wykorzystaną dla obżarstwa i rozwiązłości bezbożnych.

Powietrze wraz z wiatrem podniesie swój głos przeciw tym, którzy żyli niegodnie i jako niegodziwcy wydali ostatnie tchnienie. Oskarży ich o bluźnierstwa, kłamstwa, krzywoprzysięstwa i o złe wykorzystanie daru życia.

Woda będzie się skarżyć, że na próżno użyźniała ziemię, dawała wzrost rybom, prowadziła żeglarzy oraz przynosiła perły i pomyślność ludziom przewrotnym.

Ziemia oburzy się z powodu ohydnych nieprawości popełnionych przeciwko niej; wyrzucając je ludziom, rozstąpi się i otworzy najgłębszą przepaść.

Po żywiołach także wszystkie pozostałe zastępy stworzeń, stworzonych przez Boga, wspólnie podniosą głos jako oskarżyciele i z oburzeniem będą wołać przeciw grzesznikom.

Ewangelie będą wołały, demony zgrzytać będą zębami, domagając się pomsty – i jeszcze raz pomsty – za zniewagę wyrządzoną Bogu oraz za nadużycie stworzonego świata. Będą domagać się pomsty za zachwianie porządku rzeczy i ładu całego wszechświata.

Jak naucza św. Tomasz, owe donośne wołania nie będą dźwiękiem zewnętrznego głosu, lecz rozlegną się we wnętrzu umysłów bezbożnych. Dzięki temu oskarżającemu głosowi potępieni poznają wszystkie swoje winy.

A Bóg wystąpi w obronie stworzeń świata przeciw ludziom nierozumnym.

Sam bowiem Bóg umocni każde stworzenie, aby stało się narzędziem kary dla swoich nieprzyjaciół.

Quo terribilior ac saevior ea accidet incusatio reproborum: quod vis quaedam occulta inerit rebus divinior, ut inanimata animose fremere videantur.

Quapropter ut ab auditione mala, non male, non tarde timeatis: in Dominae nostrae *Psalterio* frequentes illud, DOMINUS, inclamate, psallite spiritu et mente, cum memoria tam feralis convociferationis futurae, ad *Psalterium* repetita: et Dominus timorem istius vertet in confidentiam.

Id Dominae potest ad DOMINUM Advocatae, pro nobis pia deprecatio.

EXEMPLUM.

In Picardia degit quidam omnium infanda scelerum foeditate conspurcatus, et obrutus peccator: qui jam diu pertinaciter aures animumque clausum divinis, humanisque monitis per nullum non impietatis genus, circumtulerat: sola ipsi in Deum fide integra persistente.

Hac via vis facta est a timore, ut ferreum is pectus incesseret, conceptae impietati expectorandae.

Inveteratum alte malum insederat: lis in foro forte movetur adversus iniquum, et actione jam causaque constituta: humani timor Judicii subiit mentem, gliscitque alium[420] ex alio metum subjiciente conscientia saeva.

Augitur, aestuat: omnia tuta timet: praeteritae voluptates acescunt memoriae, praesentes cumulatae opes, maleque partae, ad pejorem spectare deperditionem videbantur, amici rarescunt, amarescit vita ei minime jam vitalis, dum etiam spem pene despondisset.

Haec inter ecce venit in mentem Extremi illius Judicii, quantus ibi, hic si tantus, esset tremor futurus.

Jam nusquam illi spes ulla super, praeter quam[421] in solo Deo, etsi vel irato.

Quid agat?

Mediatorem sibi esse posse credebat: at velle dubitabat, JESUM laesum et iratum: ergo Matrem JESU, Mediatricem nostram respicit MARIAM, quod primum, quod communissimum, quod Virgini gratissimum, quod DEO Deique Filio esse inaudierat insuperabile; ipsumque ut invictum exorandi[422] Dei Genus, sic et praesentissimum *Psalterium*, hoc, licet desperatus, affectat, contractat[423], usurpat.

ultione inimicorum. Quo terribilior, ac sævior ea accidet incusatio reproborum quod vis quædam occulta inerit rebus divinior, ut inanimata animose fremere videantur. Quapropter ut ab auditione mala, non male, non tarde timeatis: in Dominæ nostræ Psalterio frequentes illud *Dominus* inclamate, psallite spiritu, et mente, cum memoria tam feralis convociferationis futuræ, ad Psalterium repetita: et Dominus timorem istius vertet in confidentiam. Id Dominæ potest ad Dominum Advocatæ, pro nobis pia deprecatio.

EXEMPLUM.

In Picardia degit quidam omnium infanda scelerum fœditate conspurcatus, et obrutus peccator: qui jam diu pertinaciter aures, animumq. clausum divinis, humanisque monitis per nullum non impietatis genus, circumtulerat: sola ipsi in Deum fide integra persistente. Hac via vis facta est a timore, ut ferreum is pectus incesseret, conceptæ impietati expectorandæ. Inveteratum alte malum insederat: lis in foro forte movetur adversus iniquum, et actione jam causaq. constituta: humani timor Judicii subiit mentem, gliscitq. alium ex alio metum subjiciente conscientia sæva. Angitur, æstuat: omnia tuta timet: præteritæ voluptates acescunt memoriæ, præsentes cumulatæ opes, maleq. partæ, ad pejorem spectare deperditionem videbantur, amici rarescunt, amarescit vita ei minime jam vitalis, dum etiam spem pene despondisset. Hæc inter ecce venit in mentem extremi illius Judicii, quantus ibi, hic si tantus esset tremor futurus. Jam nusquam illi spes ulla super, præter quam in solo Deo, etsi vel irato. Quid agat? Mediatorem sibi esse posse credebat: at velle dubitabat, Jesum læsum, et iratum: ergo Matrem Jesu, mediatricem nostram respicit Mariam, quod primum, quod communissimum, quod Virgini gratissimum, quod Deo, Deiq. filio esse inaudierat insuperabile, ipsumq. ut invictum exorandi Dei Genus, sic, et præsentissimum Psalterium, hoc, licet desperatus, affectat, contractat, usurpat. Mox ha-

[420] W wydaniu z 1691 roku występuje: "alium et alium".
[421] W wydaniu z 1691 roku występuje: "praeterquam".
[422] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "oxorandi".
[423] W wydaniu z 1691 roku występuje odpowiednik: "contrectat".

Jakże straszliwe i przerażające będzie oskarżenie, które spadnie na bezbożnych!

Albowiem jakaś niewytłumaczalna i szczególna moc przeniknie stworzenia, tak iż nawet rzeczy nieożywione będą zdawały się z całą stanowczością protestować.

Dlatego, aby w niezbyt odległym dniu nie lękać się usłyszeć wyroku niekorzystnego dla siebie, często wzywajcie „Dominus" (Pana) w Różańcu Najświętszej Maryi Panny, odmawiając go duchem i umysłem oraz rozważając podczas modlitwy ten tak straszliwy przyszły okrzyk. Wówczas Pan przemieni ten lęk w ufność.

To właśnie może wyjednać nam u Pana pobożne wzywanie Królowej i Orędowniczki, Najświętszej Maryi Panny.

PRZYKŁAD

W Pikardii żył pewien grzesznik splamiony i okryty ohydą wszelkich nieprawości. Od bardzo dawna zamknął uszy i serce na Boże i ludzkie upomnienia, pogrążając się we wszelkiego rodzaju bezbożności. Pozostała w nim jedynie mocna wiara w Boga.

To właśnie przez tę wiarę zrodził się lęk, który uderzył w jego zatwardziałe serce i zaczął wypierać tkwiącą w nim bezbożność.

Zło było już głęboko zakorzenione w jego duszy, gdy przeciw temu niegodziwcowi wszczęto proces sądowy. Termin rozprawy został już wyznaczony, a przedmiot sprawy ustalony.

Lęk przed ludzkim sądem wkradł się do jego umysłu i urósł do tego stopnia, że całkowicie zawładnął jego przewrotnym sumieniem. Dręczył się i miotał. Bał się nawet miejsc bezpiecznych. Dawne przyjemności zniknęły z jego pamięci. Bogactwa, które dotąd zgromadził nieuczciwymi sposobami, wydawały mu się prowadzić ku najgłębszej przepaści. Przyjaciele opuścili go. Życie stało się dla niego gorzkie i całkowicie pozbawione smaku. Utracił nawet nadzieję.

W tych chwilach przyszło mu na myśl, jak wielki będzie lęk podczas Sądu Ostatecznego, skoro już teraz odczuwał tak ogromny strach.

Nie pozostała mu już żadna nadzieja poza samym Bogiem, chociaż uważał Go za rozgniewanego.

Co miał uczynić?

Wierzył, że jego Pośrednikiem może być Jezus Chrystus, lecz wątpił, czy Jezus, którego obraził i rozgniewał, zechce mu przyjść z pomocą.

Zwrócił więc swój wzrok ku Maryi, Matce Jezusa i naszej Pośredniczce. Usłyszał bowiem, że Różaniec jest modlitwą najważniejszą, najprostszą i najmilszą Najświętszej Dziewicy; że ma on niezwykłą skuteczność przed Bogiem i Synem Bożym oraz stanowi niezawodny sposób błagania Matki Bożej.

Dlatego, choć pogrążony w rozpaczy, natychmiast wziął do rąk Koronkę Różańca, mocno ją ścisnął i zaczął pobożnie odmawiać.

Mox habere levius primum coeptat, dein et sperare, tum respirare quoque, et rebus confidere afflictis melius.

Nam et suae in foro causae incognita hactenus sese aperire firmamenta, et ipse demum liber ac innocens absolvi judicio, et pro ipso pronunciari accidit sententiam.

Quo eventu, non tam causam sibi, neque ullam suam fuisse patrocinatam: quam *Psalterii*, suppliciter perorati, vim et efficaciam, in defensionis partem, valuisse, cognovit.

Dicta jam quina Judicium praecuntia signa, per Decalogum Mandatorum ducta singula, primam in *Psalterio* quinquagenam, cum quintuplici vocalis, mentalisque orationis meditatione, conficiunt, offerendam ad alia decies quina Judicii mala avertenda.

II QUINQUAGENA.

DE COMITANTIBUS JUDICIUM SIGNIS.

Sunt et ipsa quina, totidemque apta decadibus Psalterii.

1. *Judicis Potentia.*
2. *Testium certitudo.*
3. *Judicis implacabilitas.*
4. *Assidentium terribilitas.*
5. *Judicandorum confusio.*

VI. *Terribile* Judicis[424] POTENTIA infinita, inevitabilis, et aeterna: cui metuendorum nihil, vel a longe par aut affine esse potest.

Ille si pro nobis, quis contra nos?

Ille, qui justificat, quis accusabit?

Ille est, qui condemnat, quis liberabit?

Illum igitur assumite Advocatum apud Patrem: Illum in *Psalterio* nobis conciliate identidem devote repetendo illud, TECUM.

Et quia Deipara Ipsum peculiari modo, eximioque Secum habere commeruit: per Eam impetrabimus, ut et nobis esse dignetur *Emmanuel*, idest[425], *Nobiscum Deus.*

Age sume unum, TECUM, et omnia habueritis[426]: nec praevalebit adversus te inimicus.

rium, hoc, licet desperatus, affectat, contractat, usurpat. Mox habere levius primum cœptat, dein et sperare, tum respirare quoque, et rebus confidere afflictis melius. Nam et suæ in foro causæ incognita hactenus sese aperire firmamenta, et ipse demum liber ac innocens absolvi judicio, et pro ipso pronunciari accidit sententiam. Quo eventu, non tam causam sibi, neque ullam suam fuisse patrocinatam: quam Psalterii, suppliciter perorati, vim, et efficaciam, in defensionis partem, valuisse, cognovit.

Dicta jam quina Judicium præeuntia signa, per Decalogum mandatorum ducta singula, primam in Psalterio quinquagenam, cum quintuplici vocalis, mentalisque orationis meditatione, conficiunt, offerendam ad alia decies quina Judicii mala avertenda.

II. QUINQUAGENA.

DE COMITANTIBUS JUDICIUM SIGNIS.

Sunt et ipsa quina, totidemque apta decadibus Psalterii. 1. Ju-

176

dicis Potentia. 2. Testium certitudo. 3. Judicis implacabilitas. 4. Assidentium terribilitas. 5. Judicandorum confusio.

VI. Terribile. Judicis Potentia, infinita, inevitabilis, et æterna: cui metuendorum nihil, vel a longe par, aut affine esse potest. Ille si pro nobis, quis contra nos? Ille, qui justificat, quis accusabit? Ille est, qui condemnat, quis liberabit? Illum igitur assumite. Advocatum apud Patrem: illum in Psalterio nobis conciliate identidem devote repetendo illud, *Tecum*. Et quia Deipara ipsum peculiari modo, eximioq. secum habere commeruit: per eam impetrabimus, ut et nobis esse dignetur *Emmanuel*, idest, *Nobiscum Deus*. Age sume unum, *Tecum*, et omnia habueritis: nec prævalebit adversus te inimicus.

---

[424] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "Iudicis".**
[425] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "id est".**
[426] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "habueris" (będziesz miał).**

Natychmiast najpierw poczuł ulgę, potem zrodziła się w nim nadzieja, następnie odzyskał wewnętrzny pokój i zaczął z większą ufnością pokładać nadzieję w Jezusie i Maryi w chwilach utrapienia.

I stało się, że podczas procesu sądowego wykazano bezpodstawność wszystkich oskarżeń, a on ostatecznie został uniewinniony. Wyrok ogłosił go wolnym i niewinnym.

Po tym wydarzeniu zrozumiał, że jego sprawy nie obronił ani on sam, ani żaden człowiek, lecz moc i skuteczność Różańca, który odmawiał z błaganiem i który przyszedł mu z pomocą w godzinie obrony.

Pięć przedstawionych dotąd rzeczywistości, poprzedzających Sąd Ostateczny i odnoszących się do każdego z Dziesięciu Przykazań Bożych, zamyka pierwszą część Różańca. Należy je rozważać ustnie i w myśli, w pięciu częściach, ofiarowując je Najświętszej Maryi Pannie, aby oddalić pięćdziesiąt nieszczęść związanych z Sądem.

DRUGA CZĘŚĆ RÓŻAŃCA

ZNAKI TOWARZYSZĄCE SĄDOWI

Także jest ich pięć i odpowiadają pięciu dziesiątkom drugiej części Najświętszego Różańca.

1. **Władza Sędziego.**
2. **Pewność świadków.**
3. **Niewzruszona sprawiedliwość Sędziego.**
4. **Trwoga budzona przez Trybunał Sądu.**
5. **Przerażenie tych, którzy mają być sądzeni.**

VI. SZÓSTA PRZERAŻAJĄCA RZECZYWISTOŚĆ

Jest nią Sędzia posiadający władzę nieskończoną, nieuniknioną i wieczną. Nic spośród rzeczy, których ludzie się lękają, nie może nawet z daleka równać się z tą rzeczywistością ani być do niej podobne.

Jeżeli On jest z nami, któż będzie przeciwko nam?

Jeżeli On usprawiedliwia, któż nas oskarży?

Jeżeli On wydaje wyrok potępienia, któż zdoła nas wybawić?

Dlatego obierzcie Go sobie za Orędownika u Ojca. Pozyskujcie Jego łaskę przez Najświętszy Różaniec, powtarzając z wielką pobożnością słowo: *„Tecum" (z Tobą).*

A ponieważ Matka Boża w sposób jedyny zasłużyła na to, aby nosić Go w sobie, przez Nią także my dostąpimy łaski, by *Emmanuel* – *Bóg z nami* – zamieszkał również w nas.

Oto więc przyjmij jedno tylko *„Tecum"*, a posiądziesz wszystko i nieprzyjaciel nie odniesie nad tobą zwycięstwa.

EXEMPLUM.

Alanus quidam in Anglia, vir humilis ortu et obscurus, unus aliquis de plebe; isthuc (iure an injuria) devolutus est, ut eum[427] omnes ejus fortunae regio in judicio addicerentur fisco, tum et ipse capite minatus[428] in exilium proscriberetur.

Verterat jam solum: extorris patria patriam tanto impensius suspiravit supernam.

Ergo volgaris homo vulgarem comprecationis Scalam certam invadit, *Psalterium* inquam: hoc coelum superat, votisque Deum; Deipara interveniente Advocata.

Jam qui sic contra Deum fortis extitit: contra regem ac homines quanto fortior evaserit, declaravit eventus.

Non longum cedit tempus (sic disponente Deo, in cujus manu cor principis, ac sortes[429] nostrae) correcta priore judicii sententia, rescisso exilii decreto, et confiscatione damnata, redditur sibi, suis, patriae ab honoribus auctior atque fortunis.

Enimvero abs Deo rex de repente[430] correptus morbo, adversus autem omnem curam ac medicinam pertinacem; praesens adit vitae discrimen.

Damnatis igitur humanis omnibus, Divina exquirere coactus: a[431] seipso penitus[432] introspecto rationes expetere solicitius instituit: tum circum sese dispicire, numqua[433] in re causave justam Numinis irati in caput suum indignationem concitasset.

Et obscuri, ecce, rustici illius non sat liquidum, ac forte praecipitatum sese objicit memoriae judicium, vellicatque acrius conscientiam[434].

Nec quies regi, nec pax menti erat; donec e sinu scrupulum excussisset.

Excutit hunc, simulque morbum discutit: extorrem absolvit exilio; se morbo: restituit fortunis eversum statui pristino; se valetudini: illum patriae; se regno, vitaeque reddebat.

EXEMPLUM.

Alanus quidam in Anglia, vir humilis ortu, et obscurus, unus aliquis de plebe; isthuc (jure an injuria) devolutus est, ut eum omnes ejus fortunæ Regio in judicio addicerentur fisco, tum et ipse capite minatus in exilium proscriberetur. Verterat jam solum: extorris patria patriam tanto impensius suspiravit supernam.

Ergo vulgaris homo vulgarem comprecationis scalam certam invadit, Psalterium inquam: hoc cœlum superat, votisq. Deum: Deipara interveniente Advocata. Jam qui sic contra Deum fortis extitit: contra Regem, ac homines quanto fortior evaserit, declaravit eventus. Non longum cedit tempus (sic disponente Deo, in cujus manu cor Principis, ac sortes nostræ) correcta priore judicii sententia, rescisso exilii decreto, et confiscatione damnata, redditur sibi, suis, patriæ ab honoribus auctior, atq. fortunis. Enimvero abs Deo Rex de repente correptus morbo, adversus autem omnem curam, ac medicinam pertinacem; præsens adit vitæ discrimen. Damnatis igitur humanis omnibus, Divina exquirere coactus: a seipso penitus introspecto rationes expetere solicitius instituit: tum circum sese dispicere, numqua in re causave justam, Numinis irati in caput suum indignationem concitasset. Et obscuri, ecce, rustici illius non sat liquidum, ac forte præcipitatum sese objicit memoriæ judicium, vellicatq. acrius conscientiam. Nec quies Regi, nec pax menti erat; donec e sinu scrupulum excussisset. Excutit hunc, simulque morbum discutit: extorrem absolvit exilio; se morbo: restituit fortunis eversum statui pristino; se valetudini: illum patriæ; se regno, vitæque reddebat.

---

[427] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "tum" (sia).**
[428] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "minutus".**
[429] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "sortis".**
[430] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "derepente".**
[431] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "ab".**
[432] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "penitius".**
[433] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "num qua".**
[434] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "conscientia".**

PRZYKŁAD

W Anglii żył pewien Alan[435], prosty człowiek z ludu, pochodzący z bardzo ubogiej i nieznanej rodziny.

Temu człowiekowi, słusznie lub niesłusznie, król na mocy wyroku sądowego skonfiskował cały majątek i dobra, a ponadto, zagroziwszy mu karą śmierci, skazał go na wygnanie.

Wyruszył więc samotnie jako wygnaniec z ojczyzny, wzdychając z wielkim utęsknieniem do Ojczyzny Wiecznej.

Ów prosty człowiek wspinał się po niezawodnej drabinie modlitwy ustnej, to jest Najświętszego Różańca. Dzięki niemu doszedł aż do Nieba i do Boga przez modlitwę, mając za swoją Orędowniczkę wstawiającą się za nim Matkę Bożą.

Skoro więc stał się mocny przed Bogiem, o ileż bardziej miał się okazać mocny przed królem i przed ludźmi!

Wydarzenie samo daje temu świadectwo.

Nie upłynęło wiele czasu – tak bowiem rozporządził Bóg, w którego ręku znajdują się serce władcy i nasze losy – gdy poprzedni wyrok został zmieniony, dekret wygnania odwołano, konfiskatę uznano za nieważną, a on, obdarzony jeszcze większymi zaszczytami i bogactwami, został przywrócony do swojego życia, do swoich bliskich i do swojej ojczyzny.

Stało się bowiem, że król został dotknięty przez Boga nagłą chorobą, oporną na wszelkie leczenie i lekarstwa, i niespodziewanie znalazł się w niebezpieczeństwie śmierci.

Odrzuciwszy wszelką ludzką pomoc, postanowił zwrócić się o pomoc do Boga.

Czyniąc głęboki rachunek sumienia, z wielkim niepokojem usiłował zrozumieć przyczynę swej choroby i rozważał, czy w czymkolwiek lub z jakiegokolwiek powodu nie ściągnął na siebie sprawiedliwego Oburzenia i Gniewu Bożego.

I oto nagle przypomniała mu się sprawa owego nieznanego człowieka z ludu. Wspomnienie pochopnego wyroku powróciło do jego pamięci, a sumienie zaczęło go bardzo mocno dręczyć.

Król nie zaznał spokoju ani pokoju serca, dopóki nie usunął z duszy tej dręczącej wątpliwości.

A gdy tylko ją rozwiał, choroba natychmiast ustąpiła.

Uwolnił wygnańca od wygnania, a samego siebie od choroby; zwrócił mu dobra skonfiskowane poprzednim wyrokiem, a sobie przywrócił zdrowie; jemu oddał ojczyznę, a sobie przywrócił królestwo i życie.

---

[435] **Chodzi o postać inną niż błogosławiony Alan de la Roche.**

VII. *Terribile* JUDICIS IMPLACABILITAS[436] contremiscendi[437], at[438] improbis: quantum dulcis Consolator electis.

Illius vel inde capecit[439] exemplum terribilitatis.

Si ter Benedicta Genitrix Ipsius in qua delicti enormitate ab eo deprehensa, illo Judicio[440] occuparetur: Justus Judex suapte convicta[441] conscientia, Visione Gloriae privaret, poenisque damnaret sempiternis.

Quid caeteris futurum peccatoribus?

Quocirca et illud cuique persuasum, certissimumque sit, necesse est: conferantur in unum omnium et tyrannicae hominum, et ferae belvarum saevitiae, unquam exercitae; his etiam saeviora quaeque a summis certatim fingantur ingeniis, etsi supra, quam credi possit; cum una ex Judicis severitate justa componantur, si possit; comparationis adeo ratio speciesque erit nulla; ut summa quoque disparitas apparere debeat volenti nolentique manifesta.

Quae enim finiti ad infinitum comparatio?

Quae tenebrarum cum luce, falsi cum vero, communicatio?

Adde, quod Justus Judex parem hinc in reprobos immisericordiam; inde adversum electos misericordiam, praestabit et cunctis apertam, infinitam utramque.

Esto: *"Superexaltet Misericordia Judicium,* at in justis.

Nam in injustis *Judicium fiet absque misericordia: quia fecerunt judicium sine misericordia,* et vero *Judicium durissimum his, qui praesunt".*

Quare timete eum, qui potest et animam perdere in gehennam.

Orate eum supplices, et in *Psalterio* suo, ac MARIAE constanter invocate: qui vel nocentissimum absolvere, et mundare de immundo conceptum semine novit ac consuevit.

Infinita haec gratia?

At *Benedicta* an[442] *Benedicto* Illo, per *Benedictam*, cui ad *Psalterium* quinquagies ultra centies fit consalutatio in voce BENEDICTA.

Ecquis enim pro reo tam bene, *dixerit* unquam apud *Benedictum*, ac ipsa *Benedicta.*

EXEMPLUM.

In Thuringia, interiore priscae Germaniae solo, indigentem[443] patriae virum sors, civemque tulit ita spectabilem, ac potentem, cui et offerret ea negotium cum Imperatore ipso Friderico II.

Ortum ex scintilla incendium est.

Parvum Imperatorem inter optimum Maximum, et Dynastam Thuringiae dissidium natum, denique in excidium gentis spectare videbatur.

VII. Terribile. Judicis Implacabilitas contremiscendi, at improbis: quantum dulcis Consolator electis. Illius vel inde capecit exemplum terribilitatis. Si ter Benedicta Genitrix ipsius in qua delicti enormitate ab eo deprehensa, illo judicio occuparetur: justus Judex suapte convicta conscientia, visione gloriæ privaret, pœnisq. damnaret sempiternis. Quid cœteris futurum peccatoribus. Quocirca et illud cuique persuasum, certissimumq. sit, necesse est. Conferantur in unum omnium, et tyrannicæ hominum, et feræ belvarum sævitiæ, unquam exercitæ: his etiam sæviora

177

quæq. a summis certatim fingantur ingeniis, etsi supra, quam credi possit; cum una ex Judicis severitate justa componantur, si possit: comparationis adeo ratio, speciesq. erit nulla; ut summa quoque disparitas apparere debeat volenti, nolentiq. manifesta. Quæ enim finiti ad infinitum comparatio? Quæ tenebrarum cum luce, falsi cum vero, communicatio? Adde, quod justus Judex parem hinc in reprobos immisericordiam; inde adversum electos misericordiam, præstabit, et cunctis apertam, infinitam utramque Esto, *Superexaltet misericordia judicium* at in justis. Nam in injustis *judicium fiet absque misericordia:* quia *fecerunt judicium sine misericordia*, et vero *judicium durissimum his, qui praesunt.* Quare timete eum, *qui potest, et animam perdere in gehennam.* Orate eum supplices, et in Psalterio suo, ac Mariæ constanter invocate; qui vel nocentissimum absolvere, et mundare de immundo conceptum semine novit ac consuevit. Infinita hæc gratia? At Benedicta an Benedicto illo, per Benedictam, cui ad Psalterium quinquagies ultra centies fit consalutatio in voce *Benedicta.* Ecquis enim pro reo tam bene, dixerit unquam apud Benedictum, ac ipsa Benedicta.

EXEMPLUM.

In Thuringia, interiore priscæ Germaniæ solo indigentem patriæ virum sors, Civemq. tulit ita spectabilem, ac potentem, cui et offerret ea negotium cum Imperatore ipso Friderico II. ortum ex scintilla incendium est. Parvum Imperatorem inter optimum Maximum, et Dynastam Thuringiæ dissidium natum, denique in excidium gentis spectare videbatur. Accidit (quo dicto factove me-

---

[436] W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: „implicabilitas" („spojrzenie"); „implacabilitas" w wydaniu z 1847 roku jest błędem drukarskim; błąd ten pojawił się w wydaniu z 1699 roku.

[437] W wydaniu z 1691 roku występuje: "contremiscenda".

[438] W wydaniu z 1691 roku: „at" znajduje się po: „improbis".

[439] Obie wersje z 1847 roku („capecit") i z 1691 roku („cape sis") są błędami drukarskimi; właściwa forma to: „capessis" („przyjmij"), użyta w wydaniu z 1699 roku.

[440] W wydaniu z 1691 roku występuje: "iudicio illo", zamiast: „illo iudicio" z wydania z 1691 roku.

[441] W wydaniu z 1691 roku występuje: "convictam".

[442] W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "a" (od).

[443] W wydaniu z 1691 roku występuje: "indidem" (w tym samym miejscu).

VII. SIÓDMA PRZERAŻAJĄCA RZECZYWISTOŚĆ

Jest nią niewzruszona sprawiedliwość Sędziego, która napełnia lękiem bezbożnych, tak jak dla wybranych jest On najsłodszym Pocieszycielem.

Weź za przykład Jego nieugiętej sprawiedliwości następującą rzecz.

Gdyby Jego trzykroć Najświętsza Matka nie zajęła miejsca podczas owego Sądu, na którym przez Niego zostanie ujawniona cała ogromna niegodziwość ludzkich występków, Sprawiedliwy Sędzia z całkowitą stanowczością pozbawiłby każdego oglądania Chwały i skazał go na kary wieczne.

Cóż stałoby się wówczas ze wszystkimi grzesznikami?

Dlatego każdy powinien być o jednym głęboko przekonany i mieć co do tego najzupełniejszą pewność: gdyby można było zebrać razem wszystkie tyranie wszystkich ludzi oraz okrucieństwa wszystkich dzikich bestii, jakie kiedykolwiek istniały, i gdyby przewyższały one wszystko, co największe umysły potrafią sobie wyobrazić, a nawet wszystko, w co można uwierzyć, to jednak, gdyby zestawić je ze sprawiedliwą surowością Sędziego w dniu Sądu, niemożliwe byłoby jakiekolwiek porównanie tych dwóch rzeczywistości. Tak jawi się bowiem — czy się tego chce, czy nie — nieskończona między nimi przepaść.

Jakże bowiem można porównać to, co skończone, z tym, co nieskończone? Jaka wspólnota istnieje między ciemnością a światłością, między fałszem a prawdą?

Dodaj do tego, że Sprawiedliwy Sędzia zastosuje wówczas wobec wszystkich miarę pełną i nieskończoną: dla potępionych — miarę sprawiedliwości bez miłosierdzia, dla wybranych zaś — miarę miłosierdzia.

„Nad sprawiedliwymi dokona się sąd przeobfitujący miłosierdziem, nad niegodziwymi zaś sąd bez miłosierdzia, ponieważ sami sądzili bez miłosierdzia; a sąd najsurowszy spotka tych, którzy sprawują władzę" (por. Jk 2,13).

„Dlatego bójcie się Tego, który ma moc zatracić w piekle także duszę" (Mt 10,28).

Błagajcie Go usilnie i nieustannie wzywajcie Go w Najświętszym Różańcu Jezusa i Maryi, gdyż posiada On moc rozgrzeszyć i oczyścić nawet największego złoczyńcę, zrodzonego z nieczystego nasienia.

Łaska ta jest nieskończona, lecz zostaje wyjednana przez *„Benedicta" (Błogosławioną)*, Najświętszą Maryję Pannę, u *„Benedictus" (Błogosławionego)*, Jej Syna, jeśli sto pięćdziesiąt razy w Różańcu będzie pozdrawiana słowem *„Benedicta".*

Któż bowiem przemówiłby tak skutecznie do Benedictus (Błogosławionego Jezusa) w obronie człowieka tak nędznego, gdyby nie sama Benedicta (Błogosławiona Maryja)?

PRZYKŁAD

W Turyngii, na odludnym i wiejskim obszarze Niemiec, pewien ubogi człowiek z tych stron, zrządzeniem Opatrzności, stał się znakomitym i wpływowym obywatelem, któremu powierzono również lenno związane z cesarzem Fryderykiem II.

Później z jednej iskry wybuchł pożar.

Wkrótce potem wybuchł spór między Najjaśniejszym Cesarzem a królem Turyngii i zdawało się, że nieuchronnie dojdzie do krwawej rzezi ludu.

Accidit (quo dicto, factove memorare nil attinet) Invictissimum, piissimumque Imperatorem conturbari animo contra Thuringiae Satrapam nationis.

Dies judicio indicitur, agitatur causa, dura contra stimulum calcitratio.

Vincit invictus Augustus: cadit subditus vasallus; fatalis fertur sententia; differtur et mutatur ex misericordia, quam et protinus exequitur ira; ut vir Princeps patriaeque caput, cum universis cognatione, vel affinitate illi conjunctis, longius exularent.

Fit mora proscriptorum in abscessu: ut assolet, cum ad summa rerum, aut capita Principium[444] vertuntur.

Interea Dynasta pius, cum in Imperio post Augustum non esset ei, quem improbaret, tali in re civili, capitisque causa, tota se mentis religione spititusque[445] conatu ad DEUM Deiparamque convertit, opem ad *Psalterium* oraturus.

Orat, obsecrat, constanter, fidenterque perseverat: et petita impetrat; votis namque virum Deus, Deipara patrocinante, damnabat, mactumque beabat.

Solo tamen jam Patritio[446] cum suis, quos pariter proscriptionis fulmen afflarat, Princeps obedienter excesserat, in delectum exilio locum.

Absentia viri clarissimi corda civium efferebat faucia: quae nova dictant consilia, animosque pares fugerunt[447]: ut in apertam eruptura viderentur rebellionem.

Neque jam res in obscuro agebatur: sed in luce omnium vim et arma spectabat.

Inopinato perterritus Imperator eventui (qui in motu jam offervesceret[448]: caeterosque terrae, circumque plures in partem traxissent proceres: ob amorem honoremque in exulem) propius ac promptius non habuit remedium excitos componendi motus, quam ut exilii rescinderet decretum, extorremque absolutum secure in integrum patriae restitueret, ac honori.

Neque labori id fuit civibus: sed magno[449] ipsis sibi ducebant decori: itaque communibus certatim studiis, velut omnium humeris, civem principem reportant.

Neque civium studio cedere voluit Augustus: ideoque contendit quanta cum maxima ornatum gloriae pompa reduci, inque altiora, quam prius, provectum collocari.

Periculum fecit Viro pretium[450]: sed quod *Psalterio* debebatur acceptum.

cidium gentis spectare videbatur. Accidit (quo dicto factove memorare nil attinet) Invictissimum, piissimumque Imperatorem conturbari animo contra Thuringiæ Satrapam nationis, Dies judicio indicitur, agitatur causa, dura contra stimulum calcitratio. Vincit invictus Augustus, cadit subditus vasallus, fatalis fertur sententia : differtur et mutatur ex misericordia, quam et protinus exequitur ira; ut vir Princeps, patriæq. caput, cum universis cognatione, vel affinitate illi conjunctis, longius exularent. Fit mora proscriptorum in abscessu, ut assolet, cum ad summa rerum, aut capita Principium vertuntur. Interea Dynasta pius, cum in Imperio post Augustum non esset ei, quem improbaret, tali in re civili, capitisq. causa, tota se mentis religione, spititusq. conatu ad Deum, Deiparamq. convertit, opem ad Psalterium oraturus. Orat, obsecrat, constanter, fidenterq. perseverat; et petita impetrat; votis namq. virum Deus, Deipara patrocinante, damnabat, mactumq. beabat. Solo tamen jam Patritio cum suis, quos pariter proscriptionis fulmen afflarat, Princeps obedienter excesserat, in delectum exilio locum. Absentia viri clarissimi corda civium efferebat faucia: quæ nova dictant consilia, animosque pares fugerunt: ut in apertam eruptura viderentur rebellionem. Neque jam res in obscuro agebatur: sed in luce omnium vim, et arma spectabat. Inopinato perterritus Imperator eventui (qui in motu jam offerve-

178

sceret: cæterosque terræ, circumque plures in partem traxissent proceres: ob amorem, honoremq. in exulem:) propius, ac promptius non habuit remedium excitos componendi motus, quam ut exilii rescinderet decretum, extorremq. absolutum secure in integrum patriæ restitueret, ac honori. Neque labori id fuit civibus; sed magno ipsis sibi ducebant decori: itaque communibus certatim studiis, velut omnium humeris, civem principem, reportant. Neq. civium studio cedere voluit Augustus: Ideoque contendit quanta cum maxima ornatum gloriæ pompa reduci, inque altiora, quam prius, provectum collocari. Periculum fecit Viro pretium; sed quod Psalterio debebatur acceptum.

---

[444] W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "Principum".
[445] W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "spiritusque".
[446] W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "patrio".
[447] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "fuggerunt".
[448] W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "effervesceret".
[449] W wydaniu z 1691 roku występuje: „mage" („bardziej"): „mage" jest archaiczną formą stopnia wyższego od „magis".
[450] W wydaniu z 1691 roku występuje: "precium".

Stało się (to, co wówczas powiedziano i uczyniono, nie zachowało się już w pamięci), że niezwyciężony i najgorliwszy cesarz rozgniewał się na króla, swego lennika, władającego ludem Turyngii, i wyznaczono dzień procesu.

Sprawę rozpatrzono, lecz było to jedynie twarde sprzeciwianie się ościeniowi[451].

Niezwyciężony August zwyciężył, lennik przegrał i zapadł surowy wyrok: z miłosierdzia postanowiono skazać go na wygnanie. Zanim jednak wykonano wyrok, książę i władca swojej ojczyzny miał udać się na bardzo dalekie wygnanie wraz ze wszystkimi krewnymi i powinowatymi.

Wygnanym pozostawiono pewien czas na przygotowanie się do opuszczenia kraju, jak to zwykło się czynić wobec najwyższych dostojników, a zwłaszcza panujących książąt.

Tymczasem pobożny król, nie mając w całym Cesarstwie nikogo wyższego od Augusta, do kogo mógłby odwołać się w sprawach świeckich, gdyż był to najwyższy trybunał, zwrócił się z całym oddaniem serca i duszy do Boga i do Matki Bożej, błagając o pomoc za pośrednictwem Najświętszego Różańca.

Modlił się, błagał i wytrwale trwał w wierze, aż otrzymał to, o co prosił. Bóg bowiem, za wstawiennictwem Matki Bożej, po wydaniu wyroku okazał temu człowiekowi swoją łaskę.

Kiedy zaś ów szlachetny mąż wraz z tymi, którzy razem z nim zostali dotknięci nieszczęściem wygnania, posłusznie udał się do miejsca przeznaczonego na wygnanie, nieobecność tak wybitnego człowieka głęboko poruszyła i rozdarła serca obywateli. Powzięli nowe zamiary, zgromadzili się z jednakową gorliwością i zdawało się, że wkrótce otwarcie wzniecą bunt.

Nie czyniono tego bowiem potajemnie, lecz w świetle dnia można było dostrzec odwagę i broń wszystkich.

Cesarz, przerażony nieoczekiwanym obrotem wydarzeń – tym bardziej, że poruszenie już się rozszerzało, a także inni lennicy okolicznych ziem opowiedzieli się po stronie wygnańca z miłości i szacunku dla niego – dostrzegł tylko jeden środek pewny i skuteczny, aby uśmierzyć ludowe wzburzenie: unieważnić dekret wygnania, uwolnić wygnańca i wraz z jego bliskimi przyjąć go z powrotem do ojczyzny z należnymi honorami.

Mieszkańcy napełnili się radością i z wielkim zapałem wyszli mu na spotkanie. Wśród powszechnych okrzyków nieśli swego księcia do miasta na własnych ramionach. Również August, cesarz, okazał mu nie mniejszą życzliwość niż jego poddani. Polecił, aby powrócił ozdobiony najwyższymi oznakami chwały i aby po swoim powrocie został wyniesiony na jeszcze wyższy urząd i godność niż przedtem.

Tak więc z tej próby wyszedł nie tylko ocalony, lecz także hojnie wynagrodzony. Wszystko zaś, co otrzymał, zawdzięczał Najświętszemu Różańcowi.

---

[451] **Pamiętaj o koniu kłutym ostrogą, aby posuwał się naprzód; i choćby opierał się przeciw ościeniowi, nie może go usunąć.**

VIII. *Terribile.*[452] TESTIUM VERITAS irrefragabilis[453], ommique major exceptione.

1. Adstabunt contra reos *Angeli Custodes* vitae pariter ac Testes peractae: quo nec fugere scientiam potest quicquam, nec fallere.

2. *Conscientia*, mille testes, vivit intus, ac proclamat: quae ut ignorare, aut non recordari possit; errare tamen mentirive non potest.

3. *Peccata* ipsa accusabunt autores sui, seque ipsis probabunt.

4. *Daemones* circum in majus omnia exaugebunt vera falsis remisturi: sed pleraque tunc vera nimis.

5. *Judex* omnium visu horribilissimus, ac auditu, acrior cunctis accusator erit, et damnator.

Quid hos inter peccator agat?

Quid cogitet?

Quo se vertat?

Undique tenebitur: ab irruente ad horrorem desperatione absorbebitur.

Actumque aeternum est.

O Aeternitas!

Nunc, nunc in promptu remedium est, tunc serum.

Orate, ut non intretis in tentationem, sed a tanto liberemini malo: remedium est Appellatio; et ea fit efficacissima in *Psalterio*, per Compellata[454] Misericordiae Matrem Mariam, repetio saepius, in illius Salutatione, illo TU, emphatico: quae sola ad iratum nunc flectendum Filium potentissima est.

EXEMPLUM.

In alma Urbe Romanas, cuidam in praecipuis matronae contigit ex uteri sui nato proprio, aliam nasci prolem.

Facinus infandum: incessus[455] abominandus!

Natura ipsa tanti ad flagitii atrocitatem exhorruit, nec nati natum oculis ferebat mater, nec frater filium fratrem: monstrum ipsi soli huic execrandum.

Auxiae[456] et mente conturbatae genitrici cacodaemon, ementita hominum specie, adest: prolis necem suadet, et persuadet[457].

Scelus sceleri adjicitur: foetus enectus in latrinam abjicitur.

Sed nil occultum, quod non reveletur: et atrocia latere diu nesciunt; qua teguntur, ea produntur.

VIII. Terribile. Testium veritas irrefragabilis, omnique major exceptione. 1. Adstabunt contra reos Angeli Custodes vitæ pariter, ac testes peractæ: quo nec fugere scientiam potest quicquam, nec fallere. 2. Conscientia, mille testes, vivit intus, ac proclamat; quæ ut ignorare, aut non recordari possit: errare tamen mentirive non potest. 3. Peccata ipsa accusabunt autores sui, seque ipsis probabunt. 4. Dœmones circum in majus omnia exaugebunt vera falsis remisturi: sed pleraque tunc vera nimis. 5. Judex omnium visu horribilissimus, ac auditu, acrior cunctis accusator erit, et damnator. Quid hos inter peccator agat? quid cogitet? quo se vertat? Undique tenebitur: ab irruente ad horrorem desperatione absorbebitur. Actumque æternum est. O æternitas! Nunc, nunc in promptu remedium est, tunc serum *Orate, ut non intretis in tentationem*, sed a tanto liberemini malo: remedium est Appellatio: et ea fit efficacissima in Psalterio, per compellata misericordiæ Matrem Mariam repetito sæpius, in illius Salutatione, illo *Tu*, emphatico: quæ sola ad iratum nunc flectendum Filium potentissima est.

EXEMPLUM.

In Alma Urbe Romana, cuidam in præcipuis matronæ contigit ex uteri sui nato proprio, aliam nasci prolem. Facinus infandum: incessus abominandus! Natura ipsa tanti ad flagitii atrocitatem exhorruit, nec nati natum oculis ferebat mater, nec frater filium fratrem: monstrum ipsi soli huic execrandum. Anxiæ et mente conturbatæ genitrici cacodœmon, ementita hominum specie, adest: prolis necem suadet. Scelus sceleri adjicitur: fœtus enectus in latrinam abjicitur. *Sed nil occultum, quod non reveletur:* et atrocia latere diu nesciunt: qua teguntur, ea produntur. Sum-

---

[452] Zachowano interpunkcję z wydania z 1691 roku, w którym po słowie „terribile" nie ma znaku interpunkcyjnego, natomiast tutaj znajduje się kropka.

[453] W wydaniu z 1691 roku występuje: "irrefragibilis".

[454] W wydaniu z 1691 roku występuje: "compellatam".

[455] W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "incoestus", potwierdzona przez wydanie z 1699 roku: „incestus" („świętokradztwo").

[456] Błąd drukarski zamiast: "anxiae", jak w wydaniu z 1691.

[457] W wydaniu z 1847 roku brakuje: "persuadet".

VIII. ÓSMĄ RZECZĄ PRZERAŻAJĄCĄ jest prawdziwe świadectwo świadków, niepodważalne i niemożliwe do zakwestionowania.

1. **Przed oskarżonymi staną Aniołowie Stróżowie jako świadkowie całego ich życia. Nic nie może ujść ich uwadze ani nie mogą się oni pomylić.**
2. **Sumienie, warte więcej niż tysiąc świadków, mieszka w duszy i donośnym głosem wykrzyczy wszystko to, co zostało zapomniane i czego człowiek nie jest już w stanie sobie przypomnieć. Ono nie może ani się mylić, ani kłamać.**
3. **Same grzechy oskarżą swoich sprawców – one same staną się dowodem winy.**
4. **Demony, otaczając ich ze wszystkich stron, będą wyolbrzymiały fakty, mieszając prawdę z fałszem i przedstawiając wszystko jako całkowicie prawdziwe.**
5. **Sędzia wszystkich, tak straszliwy w swoim wyglądzie i głosie, będzie dla nich najgroźniejszym Oskarżycielem i Wyrokującym.**

Cóż uczyni wówczas grzesznik? Co pomyśli? Dokąd się zwróci?

Z każdej strony będzie pozbawiony wszelkiej drogi ucieczki.

Pochłonie go groza i niszcząca rozpacz.

A ten Sąd będzie trwał przez Wieczność! O, przez całą Wieczność!

Jeszcze teraz, lecz już tylko przez krótki czas, istnieje natychmiastowe lekarstwo: módlcie się, abyście nie ulegli pokusie i zostali wybawieni od tak wielkiego zła.

Tym lekarstwem jest odwołanie od wyroku, a zostanie ono pomyślnie rozpatrzone w Trybunale Odwoławczym Różańca, za pośrednictwem Orędowniczki – Maryi, Matki Miłosierdzia – gdy z gorliwością będziesz powtarzał w Jej „Zdrowaś Maryjo” słowo: „Ty”. Ona bowiem jako jedyna potrafi powstrzymać Ramię rozgniewanego Syna.

PRZYKŁAD

W świętym mieście Rzymie pewna matrona podczas porodu przekonała się, że urodziła bliźnięta. Wówczas wydarzyła się zbrodnia niewysłowiona i ohydna, czyn budzący odrazę.

Sama natura wzdryga się na myśl o tak straszliwej niegodziwości.

Gdy tylko matka spostrzegła, że urodziło się drugie dziecko, zrodził się w niej potworny i odrażający zamiar.

Demon, ukryty pod pozorem ludzkiej postaci, zbliżył się do matki, niespokojnej i udręczonej na duchu, i nakłonił ją oraz przekonał do zgładzenia drugiego dziecka.

Zbrodnia została dokonana: rzuciła się na niemowlę i wrzuciła je do ustępu.

Lecz nie ma nic ukrytego, co nie zostałoby ujawnione, choć przez długi czas o tej zbrodni nikt nie wiedział.

I właśnie ta, która ją ukryła, sama ją później wyjawiła.

Summam judicii, ex atroci suspicione, per brevem[458] facit immanitas facti, solum, accusator deerat: sed rea in ipsa sibi.

Facti poenitens seipsam coram Deo detestatur, secretoque ploratu de commissis sibi quasi viventi videntique funus ducebat.

Nec exorandae spem abjicit misericordiae; sed in spem contra spem credens agebat unum, quod ad JESUM Matremque JESU in luctu et squalore *Psalterium* assidue comprecando identidem excurreret.

Quo inter suspicionis flammas observato proposito, spes robustior animos addit pernegandi facinus tantum: hocque acerbius deplorandi sortem suam: quasi suspicionis de sese talis mucrone sanciata[459] fleret.

Non sinebat foeminam immunem abire judicio rumor gliscens: vocata sistitur Judicibus; insimulata criminis excutitur; quae constans animo inficiatur objecta; deficiebatque probatio; quo enervis concidit suspicio.

Obire per urbem visus est natae suspicionis incentor vir ignotus: qui cum se accusatorem offerret, coramque judicibus ac rea adstaret, obmutuit: ipsam se nosse negat, minus crimina ipsius, aliaque omnia fingit.

Fit stupor et admiratio omnium: ac reae absolutio; simul ignotus veterator sub oculis evanescit.

Unde cacodaemonem fuisse mendacem, erat opinio.

Sola peccatrix, at jam diu vere, taciteque poenitens, cum complice filio monstroso, Deoque et Eugenio, sibi de flagitiis consciebat; seque ream, videri inoxiam[460] posse admirata, tanto impensius in *Psalterii* preces, Dei Deiparaeque cultum incumbebat: ut cui infamiae, mortisque meritae aversionem tam admirandam ferret acceptam.

IX. *Terribile* ASSESSORUM SEVERITAS justa, Judicis vultui conformis adversum iniquos?

1. Alia tamen eorum austeritas erit, quam cacodaemonum, multoque horribilior.

Alia: quia ex zelo justitiae manabit, odioque odii, quo contra Deum flagrant impii; horribilior quia Justitiae mucro Sanctorum penetrabilior est, quam illae[461] malitiae daemonum.

atrocia latere diu nesciunt: qua teguntur, ea produntur. Summam judicii, ex atroci suspicione, per brevem facit immanitas facti, solum, accusator deerat: sed rea in ipsa sibi. Facti pœnitens seipsam coram Deo detestatur, secretoq. ploratu de commissis sibi quasi viventi, videntiq. funus ducebat. Nec exorandæ spem abjicit misericordiæ; sed in spem contra spem credens agebat unum, quod ad Jesum, Matremq Jesu in luctu, et squalore Psalterium assidue comprecando identidem excurreret. Quo inter suspicionis flammas observato proposito, spes robustior animos addit pernegan-

179

di facinus tantum: hocq. acerbius deplorandi sortem suam: quasi suspicionis de sese talis mucronè sanciata fleret. Non sinebat fœminam immunem abire judicio rumor gliscens: vocata sistitur Judicibus; insimulata criminis excutitur; quæ constans animo inficiatur objecta; deficiebatq. probatio; quo enervis concidit suspicio. Obire per urbem visus est natæ suspicionis incentor vir ignotus: qui cum se accusatorem offerret, coramq. Judicibus, ac rea adstaret, obmutuit; ipsam se nosse negat, minus crimina ipsius, aliaque omnia fingit. Fit stupor, et admiratio omnium; ac reæ absolutio; simul ignotus veterator sub oculis evanescit. Unde cacodœmonem fuisse mendacem erat opinio. Sola peccatrix, at jam diu vere, taciteq. pœnitens, cum complice filio monstroso; Deoq. et Eugenio, sibi de flagitiis consciebat; seq. ream, videri inoxiam posse admirata, tanto impensius in Psalterii preces, Dei, Deiparæq. cultum incumbebat: ut cui infamiæ, mortisq. meritæ aversionem tam admirandam ferret acceptam.

IX. Terribile. Assessorum Severitas justa, Judicis vultui conformis adversum iniquos? 1. Alia tamen eorum austeritas erit, quam cacodœmonum multoq. horribilior. Alia: quia ex zelo justitiæ, manabit, odioq. odii, quo contra Deum flagrant impii: horribilior quia justitiæ mucro Sanctorum penetrabilior est, quam illæ malitiæ dœmonum. 2. Quanto autem virtus vitio, gratia spiritalior, et

---

[458] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "perbrevem".**
[459] **W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "sauciata".**
[460] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "innoxiam".**
[461] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "ille".**

Ogrom popełnionego czynu, straszliwie wyznanego, stanowił główny przedmiot procesu – brakowało jedynie oskarżyciela. Lecz to właśnie ona sama oskarżała siebie jako winną. Skruszona z powodu swojej zbrodni, upokarzała się przed Bogiem i, skrycie opłakując popełniony czyn, nieustannie przeżywała na nowo tę gwałtowną śmierć dziecka.

Mimo to nie porzucała nadziei na otrzymanie miłosierdzia. Wbrew wszelkiej nadziei, pogrążona w bólu i opuszczeniu, czyniła tylko jedno – nieustannie uciekała się do Jezusa i do Matki Jezusa, gorliwie odmawiając Różaniec Święty.

Gdy wiernie trwała w tym postanowieniu, nawet w sercach tych, którzy najmocniej ją podejrzewali, zaczęła rodzić się nadzieja, że tak wielkiej zbrodni jednak nie popełniła. Z wielkim smutkiem współczuli jej losowi i ubolewali nad końcem, jaki – jak sądzili – sama na siebie sprowadziła przez ciążące nad nią podejrzenie.

Wieść, która rozchodziła się wśród ludzi na jej korzyść, nie uchroniła jednak kobiety przed procesem.

Wezwano ją przed sąd. Stanęła przed sędziami. Rozpatrzono zarzut popełnienia zbrodni. Oskarżono ją z całą stanowczością, lecz brakowało dowodu, który potwierdziłby jedynie słabe podejrzenie.

Wtedy ujrzano nieznajomego człowieka przechodzącego przez miasto – tego samego, który wcześniej wzbudził podejrzenia. Stanął przed sędziami i oskarżoną, ofiarowując się jako oskarżyciel, lecz nie wypowiedział ani słowa. Zaprzeczył, jakoby ją znał, a tym bardziej jej zbrodnie, udając, że chodzi o zupełnie inną sprawę.

Wszyscy ogarnęło zdumienie i podziw. Oskarżona została uniewinniona, a w tej samej chwili przebiegły nieznajomy zniknął wszystkim sprzed oczu.

Uznano, że był to kłamliwy demon.

Pozostała jedynie grzesznica, która od dawna szczerze i potajemnie żałowała zbrodni popełnionej na własnym dziecku. Czuła głęboki wyrzut sumienia wobec Boga, wobec niewinnie narodzonego dziecka i wobec samej siebie. Dziwiła się, że ona, rzeczywiście winna, mogła zostać uznana za niewinną. Tym gorliwiej modliła się do Boga i do Matki Bożej na Różańcu Świętym. To właśnie ona, która zasługiwała na hańbę i śmierć, otrzymała – dzięki Różańcowi Świętemu – tak niezwykłe miłosierdzie.

IX. DZIEWIĄTA PRZERAŻAJĄCA RZECZ: lęk, jaki będą budzić Asesorzy Trybunału samym wyrazem swoich twarzy wobec złych.

1. **Lęk, jaki będą wzbudzać, będzie jednak inny niż ten, który budzą demony, lecz jeszcze bardziej przerażający.**

Będzie inny, ponieważ będzie wypływał z gorliwości o sprawiedliwość oraz z odrazy wobec nienawiści, którą bezbożni żywili przeciwko Bogu.

Będzie zaś bardziej przerażający, ponieważ Miecz Sprawiedliwości Świętych jest bardziej przenikliwy niż miecz złośliwości demonów.

2. Quanto autem virtus vitio, gratia spiritalior et fortior est, quam saeva conscientia et malitia: tanto ferient acrius Sancti solo intuitu reprobos.

3. Sicut igitur occulte peccanti pudor non est a bruto in ipso peccandi actu conspici, at magnus, vel a puero, scurrave videri: ita damnandis grave accidit sua sceleratis revelari flagitia: at justi quoque patere eadem: hoc vero adeo intollerabile ipsis videbitur.

O confusionem!

Quapropter in remedium assuescite *Psalterio*; Sposamque Judicis, Sororem, ac Matrem MARIAM conciliate vobis, in eo persaepe illud concinentes: IN MULIERIBUS.

Hujus Virginei pudoris decus ac meritum, ab illo damnationis pudore potest praeservare ad clientelam Suam pie confugientes.

EXEMPLUM.

Beatrix quaedam Monasticen inter Sanctimoniales professa coluerat, ad egregium usque omnis Religionis exemplum.

Virgo erat aetatis flore, oris venustate, decore corporis, ac morum elegantia nulli secunda: praecipua in pietatis cultu: at in Dei Genitricis obsequio pene singularis.

Divae Matris illa Gnatique honor[462] statas quot diebus solemnesque reddebat Salutationes ac preculas, sola absque arbitrio[463]: quas cum additis totidem Geniculationibus adeoque veniis, seu cum pandiculatione humi postrationibus veluti conditas, commendebat.

Idque tali usu, modoque aliis sui[464] occupatiunculis istud pietatis exercitium, aut raptim interpositum, aut furtim a publicis subtractum, Deo Matrique dabat, et in lucro ponebat.

Erat illud delicium animae piae, quo pasci spiritum, seque mirifice oblectari persentiscebat.

Inter haec, templi cura illi demandata[465], Sacrista sive Custos constituitur.

Munus hoc ad suum illud pietatis genus ac usum ei tam optatum accidit, quam oportunum.

Fervebat virgo; daemon frendebat; et, heu, occasionem ex occasione captabat.

tiæ dœmonum. 2. Quanto autem virtus vitio, gratia spiritalior, et fortior est, quam sæva conscientia, et malitia: tanto ferient acrius Sancti solo intuitu reprobos. 3. Sicut igitur occulte peccanti pudor non est a bruto in ipso peccandi actu conspici, at magnus, vel a puero, scurrave videri: ita damnandis grave accidit sua sceleratis revelari flagitia: at justi quoque patere eadem: hoc vero adeo intollerabile ipsis videbitur. O confusionem! Quapropter in remedium assuescite Psalterio; Sposamq. Judicis, sororem, ac Matrem Mariam conciliate vobis, in eo persæpe illud concinentes *In Mulieribus*. Hujus Virginei pudoris decus, ac meritum, ab illo damnationis pudore potest præservare ad clientelam suam pie confugientes.

EXEMPLUM.

Beatrix quædam Monasticen inter Sanctimoniales professa coluerat, ad egregium usque omnis Religionis exemplum. Virgo erat ætatis flore, oris venustate, decore corporis, ac morum elegantia nulli secunda: præcipua in pietatis cultu; at in Dei Genitricis obsequio pene singularis. Divæ Matris illa Gnatiq. honor statas quot diebus solemnesq. reddebat Salutationes, ac preculas, sola absque arbitrio quas cum additis totidem Geniculationibus, adeoq. veniis, seu cum pandiculatione humi postrationibus veluti conditas, commendebat. Idque tali usu, modoque aliis sui occupatiunculis istud pietatis exercitium, aut raptim interpositum, aut furtim a publicis subtractum, Deo, Matriq. dabat, et in lucro ponebat. Erat illud delicium animæ piæ, quo pasci spiritum, seque mirifice oblectari persentiscebat. Inter hæc, Templi cura illi de-

180

mandata, Sacrista, sive Custos constituitur. Munus hoc ad suum illud pietatis genus, ac usum ei tam optatum accidit, quam oportunum. Fervebat virgo; dœmon frendebat; et, heu, occasionem ex occasione captabat, Incautum is Clerici oculum, ac animum,

---

[462] W wydaniu z 1691 roku występuje: "honori".

[463] W wydaniu z 1691 roku występuje odpowiednik: "arbitro".

[464] W wydaniu z 1691 roku występuje: "suis".

[465] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "demanata".

2. Ponieważ cnota jest silniejsza od występku, a łaska bardziej duchowa i potężniejsza niż złe sumienie i niegodziwość, tym surowiej Święci będą razić samym swoim spojrzeniem bezbożnych.

3. Jak bowiem ten, kto grzeszy w ukryciu, nie wstydzi się, gdy podczas grzechu zobaczy go człowiek nierozumny, lecz bardzo by się zawstydził, gdyby ujrzało go dziecko albo zwykły włóczęga, tak dla tych, którzy mają zostać potępieni, będzie rzeczą niezwykle bolesną, że zostaną ujawnione ich niegodziwe i haniebne czyny. A gdy ponadto sprawiedliwym zostaną objawione ich dobre uczynki, dla potępionych stanie się to jeszcze bardziej nie do zniesienia.

O, jak wielkie będzie to zawstydzenie!

Dlatego uciekajcie się do Najśw. Różańca jako do lekarstwa i zjednujcie sobie Najśw. Dziewicę, Oblubienicę, Siostrę i Matkę Sędziego, powtarzając nieustannie w Różańcu słowa: „In mulieribus" („między niewiastami"). Godność i zasługa dziewiczego wstydu Najświętszej Dziewicy może wybawić od hańby potępienia tych, którzy z pobożnością uciekają się pod Jej opiekę.

PRZYKŁAD

Pewna zakonnica, imieniem Beatrycze, złożyła śluby wieczyste w swoim klasztorze i odznaczała się tak wzorowym życiem, że była chlubnym przykładem dla całego zakonu. Była w kwiecie wieku, odznaczała się niezwykłą urodą, a pod względem skromności zachowania i godności obyczajów nie ustępowała nikomu. Wyróżniała się gorliwością w praktykach pobożnych, a szczególnie nabożeństwem do Matki Bożej.

Każdego dnia, z własnej inicjatywy i bez niczyjego nakazu, nawiedzała Najświętszą Maryję Pannę i z wielką uwagą odmawiała Zdrowaś Maryjo oraz modlitwy Różańca Świętego. Czyniła to zawsze na kolanach, z pobożnym skupieniem, albo polecała się Bogu i Maryi, padając z wdziękiem twarzą do ziemi i rozciągając ramiona.

Z taką właśnie wytrwałością i w taki sposób składała Bogu i Jego Matce to nabożeństwo różańcowe, dołączając je do innych praktyk pobożnych: czasem wplatała je pomiędzy kolejne ćwiczenia duchowe, a czasem po wspólnych modlitwach dyskretnie oddalała się, by odmówić Różaniec dla własnego duchowego pożytku.

Różaniec był dla jej pobożnej duszy prawdziwą rozkoszą. Dzięki niemu odczuwała, że jej duch umacnia się i napełnia niewysłowioną radością.

Z czasem powierzono jej opiekę nad kościołem jako zakrystiance, czyli ustanowiono ją jego strażniczką. Posługa ta okazała się dla niej zarówno upragniona, jak i szczególnie sprzyjająca praktykowaniu ukochanego nabożeństwa. Dziewica płonęła gorliwością.

Demon zgrzytał zębami i – niestety – usilnie wypatrywał dogodnej chwili, aby ją zaatakować.

Incautum is Clerici oculum ac animum, qui virginem aris adornandis intuitam[466], Custodiaeque muniis caeteris obire per Aedem saepe libenter vidisset.

Et vidit, et periit: dum eam deperiret.

Appetit affatus illius repetique[467] dum assuerit.

Fiunt colloquia: et demum prava.

Serpebat intus malum, et tacitis amor ossibus arsit.

Non omittebat veterator serpens pectus illi effodere, et angere animum: non Clericus precandi praedicandique[468] modum faciebat.

Vicit demum fraus, et importuna assiduitas: humanaque cessit fragilitas; nec virgo celare ignem, nec ferre aestum quibat.

Despondet Virginitatis animum, datque victas manus.

Ante tamen, quam deserto Monasterio pessundaret votum, ad aram Virg[ini] Matri suum quaesta[469] malum, claves Custodiae impositas altari tradit, commendatque Deiparae Patronae, ac fugit.

Post aliquanti temporis mutuam in sacrilegio usuram, subit animum Clerici seu flagitii facies[470], et fastidium, seu metanaea, aut propudium: apostatricem animo exculit[471], domoque, omni spe abrupta remenandi[472].

Vaga illa, et inops, ad Coenobium reverti depudescens: se lupam prostituit meritoriam; et talis degebat infanda ipsos annos quindenos.

Demum seipsam[473] respiciens merendi finem fecit: revertit ad Monasterium, sciscitantique ex janitore, num Sororem Beatricem nosset, respondit illa: "Et optime optimam novi Custodem, praeclaram omnibus jam diu".

Quibus illa auditis se avertit abitura: dum miratur dicta, nec intelligit: ecce tibi protinus ante oculos ei astitit Deipara, nota facie, qua in ara visebatur sculpta; et ait: "Age: Officii Ego tui vices gessi tuas tot per annos; revertere nunc ad locum, munusque tuum capesse, et invade poenitentiam; nec enim mortalium quisquam tuum excessum novit".

Cum voce hac evanuit.

Redit illa: reditque ipsi nota olim sub pectore virtus, et spes nova[474] animo: clavibusque resumptis se cellae reddit, vitaeque pristinae.

Neque sensit quisquam.

In forma siquidem, et habitu illius Dei Genitrix vices egerat Custodiae[475].

ex occasione captabat, Incautum is Clerici oculum, ac animum, qui virginem aris adornandis intuitam, Custodiæq. muniis cæteris obire per Aedem sæpe libenter vidisset. Et vidit, et periit; dum eam deperiret. Appetit affatus illius, repetiq. dum assuerit. Fiunt colloquia; et demum prava. Serpebat intus malum, et tacitis amor ossibus arsit. Non omittebat veterator serpens pectus illi effodere, et angere animum; non Clericus precandi, prædicandiq. modum faciebat. Vicit demum fraus, et importuna assiduitas; humanaq. cessit fragilitas; nec virgo celare ignem, nec ferre æstum quibat. Despondet virginitatis animum, datque victas manus. Ante tamen, quam deserto monasterio pessundaret votum, ad aram Virg. Matri suum quæsta malum, claves Custodiæ impositas altari tradit, commendatq. Deiparæ patronæ, ac fugit. Post aliquanti temporis mutuam in sacrilegio usuram, subit animum Clerici seu flagitii facies, et fastidium, seu metanæa, aut propudium; apostatricem animo exculit, domoq. omni spe abrupta remenandi. Vaga illa, et inops, ad cœnobium reverti depudescens; se lupam prostituit meritoriam: et talis degebat infanda ipsos annos quindenos. Demum seipsam respiciens merendi finem fecit; revertit ad Monasterium, sciscitantiq. ex janitore num Sororem Beatricem nosset, respondit *illa, et optime optimam novi Custodem, præclaram omnibus jam diu.* Quibus illa auditis se avertit abitura, dum miratur dicta, nec intelligit: ecce tibi protinus ante oculos ei astitit Deipara, nota facie, qua in ara visebatur sculpta; et ait: *Age. Officii ego tui vices gessi tuas tot per annos: revertere nunc ad locum, munusque tuum capesse, et invade pœnitentiam: Nec enim mortalium quisquam tuum excessum novit.* Cum voce hac evanuit. Redit illa; reditq. ipsi nota olim sub pectore virtus, et spes nova animo: Clavibusq. resumptis se cellæ reddit, vitæq. pristinæ. Neque sensit quisquam. In forma siquidem, et habitu illius Dei Genitrix vices egerat. Custodiæ Beatrix uni soli, quo

---

[466] W wydaniu z 1691 roku występuje termin o równoważnym znaczeniu: „intentam".

[467] W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "repetitque".

[468] W wydaniu z 1691 roku występuje: "procandique" („prosić"). Jest to błąd drukarski w wydaniu z 1691 roku, ponieważ również w wydaniu z 1699 roku występuje: „praedicandique".

[469] W wydaniu z 1691 roku występuje: "questa".

[470] W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "saties" (sytość).

[471] W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "expulit" (oddalił).

[472] W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "remeandi" (powrócić).

[473] W wydaniu z 1691 roku występuje: "se ipsam".

[474] W wydaniu z 1691 roku występuje: "novo".

[475] W wydaniu z 1691 roku występuje wskutek błędu drukarskiego: "custodi". Zarówno wydanie z 1691 roku, jak i wydanie z 1847 roku umieszczają słowo „Custodiae" po kropce, w następnym zdaniu. Wydanie z 1699 roku natomiast umieszcza termin „Custodiae" przed kropką, w poprzednim zdaniu, co lepiej odpowiada kontekstowi.

I właśnie taka sposobność nadeszła, gdy pewien kleryk nierozważnie podniósł wzrok na dziewicę, która zajmowała się przystrajaniem ołtarzy i wykonywała obowiązki związane z opieką nad kościołem. Widywał ją często i z upodobaniem. Spojrzał na nią i sam popadł w zgubę, aż w końcu pociągnął ku upadkowi także ją. Prosił o możliwość rozmów z nią i ponawiał te prośby tak długo, aż zdobył jej zaufanie. Rozpoczęły się rozmowy, a w końcu przyszły i czyny niegodziwe. Zło zakradło się do ich wnętrza, a w spokojnych dotąd kościach zapłonął ogień miłości.

Stary Wąż nie przestawał dręczyć ich serc i udręczać ich dusz.

Kleryk nie potrafił już ani się modlić, ani głosić kazań.

W końcu zwyciężyły podstęp, natarczywa zażyłość i ludzka słabość. Dziewica nie mogła już ani ukryć płonącego w niej ognia, ani znieść jego żaru.

Porzuciła ducha dziewictwa i poddała się w jego ramionach.

Zanim jednak ostatecznie złamała ślub czystości, opuściwszy klasztor, podeszła do ołtarza Najśw. Dziewicy, a bolejąc nad swoim grzechem, zawiesiła klucze zakrystianki przy Jej figurze, poleciła się opiece Matki Bożej i uciekła.

Po długim czasie wspólnego życia w świętokradztwie kleryka ogarnęły odraza i wstręt do grzechu, a także skrucha i wstyd. Wypędził kobietę zarówno ze swego serca, jak i z domu, odbierając jej wszelką nadzieję na powrót.

Ona zaś, samotna i nieszczęśliwa, wstydząc się wrócić do klasztoru, oddała się prostytucji i przez piętnaście lat żyła w domu rozpusty, sprzedając swoje ciało za pieniądze.

W końcu, zwróciwszy spojrzenie na samą siebie, położyła kres temu haniebnemu życiu.

Powróciła do klasztoru i zapytała furtiankę, czy pamięta jeszcze siostrę Beatrycze.

Tamta odpowiedziała:

— Znam ją aż nazbyt dobrze! Od wielu lat jest wzorową zakrystianką naszego klasztoru, nadzwyczajną pod każdym względem!

Usłyszawszy te słowa, odwróciła się, chcąc odejść. Była zdumiona i nie rozumiała tego, co usłyszała.

Wtem nagle ukazała się jej Matka Boża, dokładnie taka, jak figura stojąca na ołtarzu, i powiedziała:

— Odwagi! Przez wszystkie te lata zastępowałam cię w twojej posłudze. Teraz wróć na swoje miejsce, podejmij na nowo swoją służbę i rozpocznij pokutę. Nikt z obecnych nie dowiedział się bowiem o twoim odejściu.

Po tych słowach zniknęła.

Beatrycze weszła do klasztoru. Powróciła do niej cnota, którą niegdyś posiadała, a w jej duszy zapłonęła nowa nadzieja. Wzięła z powrotem klucze, wróciła do swojej celi i do dawnego życia.

Nikt niczego nie zauważył, ponieważ Najświętsza Maryja Panna, zarówno wyglądem, jak i zakonnym habitem, przez cały ten czas zastępowała ją w obowiązkach zakrystianki.

Beatrix uni soli, quo a confessionibus utebatur, rem ordine pandit; qui quoad ipsa vivebat, secretam observavit.

X. *Terribile* CONFUSIO DAMNANDORUM.

Haec erit isthic inaestimabilis et incomparabilis, juxta modum, mensuram, et causas praedictorum *Terribilium*.

Cogita hic, et finge etiam animo quantamvis *infamiam* publicamque *confusionem* cujuscumque[476], seu verecundissimi, seu impudentissimi: factam edicto, scripto, vocis praeconio, pictura, aliove modo quocunque; imo quaecunque infamiae, et confusiones, dum orbis stetit, visae in unam conveniant, istius[477] tamen partem minimam non attigerint.

Ad suam quisque obscoenitatem ipsi nunquam alias cognitam, nunc et intimis animi, cordisque recessibus productam obstupescet, et exhorrescet.

Augebitur itaque in immensum *confusio* ea per vim quandam divinitus impressam mentibus: ait, *ex*[478] *S. August[ino], Mag[ister], 4 Sentent[ia], distinct[io] 43*[479], qua omnia omnium, et singulorum singula singuli intuebuntur infanda; ut sunt reprobi quoque coram bruta ac inanima creatorum natura verecundaturi.

Ad haec Deus ipse revelator iniquitatum, scelerum obscoenitatem vi sua indita obscoeniorem faciet apparere: oculosque sceleratorum aperiet et in ipsos sese figet nolentes volentes: ut clarius sese intuiti acrius aspectu proprio discrucientur; se aversentur, et averti tamen a se non queant.

O *confusionem* inevitabilem juxta et intolerabilem!

Sed et aeternam.

Quare ut tanta evadatur maledictio: *Benedictus* JESUS per *Benedictam* Sanctae verecundiae Virginem Matrem exoratus, et in *Psalterio* utriusque saepius adoratus, sedulo voce, BENEDICTUS consalutetur.

Quae enim cum dignitate Matris salvum tenere Virginitatis pudorem meruit: tam profanum ac infelicem a sui cultoribus pudorem avertere dignabitur, ac prohibere confusionem.

Hoc igitur agite: *Psalterium* JESU et MARIAE terite, benedicte *Benedictum* cum *Benedicta*.

EXEMPLUM.

Male sibi insueverunt cum sacrilegio libidinoso quidam Sacerdotio sublimis, et professa Sanctimonialis.

Cauta diu sese tectam observavit, celavitque furtiva Venus.

illius Dei Genitrix vices egerat. Custodiæ Beatrix uni soli, quo a confessionibus utebatur, rem ordine pandit; qui quoad ipsa vivebat, secretam observavit.

X. Terribile. Confusio Damnandorum. Hæc erit isthic inæstimabilis, et incomparabilis, juxta modum, mensuram, et causas prædictorum Terribilium. Cogita hic, et finge etiam animo quantamvis infamiam, publicamque confusionem cujuscumque, seu verecundissimi, seu impudentissimi; factam edicto, scripto, vocis præconio, pictura, aliove modo quocunque; imo quæcunque infamiæ, et confusiones, dum orbis stetit, visæ in unam conveniant, istius tamen partem minimam non attigerint. Ad suam quisque obscœnitatem ipsi nunquam alias cognitam, nunc et intimis animi, cordisq. recessibus productam obstupescet, et exhorrescet. Augebitur itaque in immensum confusio ea per vim quandam divinitus impressam mentibus; ait s. Aug. Mag. 4. sentent. distinct. 43. qua

omnia omnium, et singulorum singula singuli intuebuntur infanda; ut sunt reprobi quoque coram bruta, ac inanima creatorum natura verecundaturi. Ad hæc Deus ipse revelator iniquitatum, scelerum obscœnitatem vi sua indita obscœniorem faciet apparere: oculosq. sceleratorum aperiet, et in ipsos sese figet nolentes volentes: ut clarius sese intuiti acrius aspectu proprio discrucientur: se aversentur, et averti tamen a se non queant. O confusionem inevitabilem juxta et intolerabilem! Sed et æternam. Quare ut tanta evadatur maledictio: Benedictus Jesus per benedictam Sanctæ verecundiæ Virginem Matrem exoratus, et in Psalterio utriusque sæpius adoratus, sedulo voce *Benedictus* consalutetur. Quæ enim cum dignitate Matris salvum tenere Virginitatis pudorem meruit: tam profanum, ac infelicem a sui cultoribus pudorem avertere dignabitur, ac prohibere confusionem. Hoc igitur agite: Psalterium Jesu, et Mariæ terite, benedicite Benedictum cum Benedicta.

EXEMPLUM.

Male sibi insueverunt cum sacrilegio libidinoso quidam Sacerdotio sublimis, et professa Sanctimonialis. Cauta diu sese tectam observavit, celavitque furtiva Venus. Sed quid in sagacem non

---

[476] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "cuiuscunque".**

[477] **W wydaniu z 1691 roku występuje termin o równoważnym znaczeniu: „illius".**

[478] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: "ex", obecne w wydaniach z 1691 i 1699 roku.**

[479] **Błogosławiony Alan cytuje „Magistra Piotra Lombarda", którego teologia, podzielona na Sentencje i rozróżnienia, była wykładana w średniowiecznych szkołach teologicznych.**

Beatrice opowiadała o wszystkim po kolei (poza spowiedzią) jedynie kapłanowi, u którego zwykła się spowiadać, polecając mu, aby ujawnił tę historię dopiero po jej śmierci. Kapłan zachował jednak tę sprawę w tajemnicy przez całe jej życie.

X. DZIESIĄCA PRZERAŻAJĄCA RZECZ: trwoga tych, którzy mają stanąć przed Sądem.

Ów lęk będzie tam niewyobrażalny i nieporównywalny – zarówno co do swej natury, jak i ogromu oraz przyczyn, wynikających ze wszystkich wcześniej opisanych przerażających wydarzeń.

Wyobraź sobie, jak wielka będzie publiczna hańba i przerażenie każdego człowieka – od najbardziej nieśmiałego aż po najbardziej bezwstydnego. Choćby wszystkie zniewagi i upokorzenia, jakie wydarzyły się od początku świata, zostały zebrane razem, nie dorównają nawet najmniejszej części tej hańby Sądu.

Każdy ujrzy własną niegodziwość, dotąd ukrytą przed innymi, a teraz odsłoniętą aż z głębi duszy i z najskrytszych zakamarków serca. Wszyscy będą zdumieni i ogarnięci grozą.

To przerażenie wzrośnie do niewyobrażalnych rozmiarów za sprawą mocy Bożej odciśniętej w umysłach – jak mówi Mistrz Piotr Lombard w *IV Księdze Sentencji*, rozdziale 43, przytaczając św. Augustyna. Wówczas ludzie ujrzą wszystkie niewypowiedziane czyny wszystkich i każdego z osobna, tak iż bezbożni będą się wstydzić nawet przed zwierzętami i kamieniami.

Sam Bóg, który objawia wszelką nieprawość, ukaże całą ohydę grzechów w ich prawdziwej postaci. Otworzy oczy grzeszników i sprawi, że będą musieli patrzeć na swoje czyny takimi, jakie naprawdę były, aby odczuli nad nimi ból i skruchę. Nawet jeśli będą chcieli odwrócić wzrok, nie zdołają tego uczynić.

O, jak nieuniknione i jak nieznośne będzie to zawstydzenie! I to na całą wieczność!

Aby uniknąć tak straszliwego nieszczęścia, błagajcie błogosławionego Jezusa przez wstawiennictwo Błogosławionej Dziewicy Maryi, Matki świętej skromności. Oddając Mu cześć w Najświętszym Różańcu, pozdrawiajcie Go słowem: *„Benedictus" (Błogosławiony).*

Ona bowiem, dzięki godności Matki Bożej, zachowała nienaruszoną czystość swego dziewictwa. Zechce również oddalić od swoich wiernych tak haniebny i nieszczęsny wstyd oraz uchronić ich przed wiecznym zawstydzeniem.

Dlatego często odmawiajcie Najświętszy Różaniec Jezusa i Maryi oraz błogosławcie *Błogosławionego wraz z Błogosławioną.*

PRZYKŁAD

Pewien wybitny kapłan oraz profeska zakonna nieszczęśliwie popadli w świętokradczy grzech nieczystości. Ich zakazana miłość przez długi czas pozostawała ukryta i starannie skrywana przed światem.

Sed quid in sagacem non proserpit suspicionem?

Haec quod arguto subodorata nare semel est, quantumvis procul et obscura[480]: indagatrix percallida, sagacitate subdola et peracri, ipsam per dissimulationem indagatum, explorare[481] non omittit.

Pergunt illi in coepta consuetudine: haec indagine; atque eo demum usque vestigia collegit insectatrix suspicio, ut male cautos in securitatis retia sese nil tale metuentes induerent[482].

Hisce circumscripti atque decepti captos se ambo complices prius sentiunt, quam capturae insidias.

Ergo in flagranti facinore de repente[483] obruti sunt, ac deprehensi; simul carceribus inditi, catastaeque inclusi.

Dum ita luunt separati, sancti ambo, sacrique homines ab Ordine ac genere status quisque sui; et in sanctis item exerciti quondam studiis religionis, cum scelus inficiari[484], aut defensare nec possent, aut nossent[485]: reliquum erat deprecari.

Et hoc sedebat animo certum.

Itaque primum ad Deum toto versi humillimoque conatu, ad certa respiciunt sua pietatis studia, repetunt[486] seu omissa diu, seu[487] cum scelere timidae conscientiae observata.

Id, quod in caeco possunt carcere, actitant, *Psalterium*, orant: veniam ab Deo, per interventricem Virginem MARIAM deprecati, confirmato cum proposito tenendae per omnem vitam poenitentiae; veniam condonante Deo meruerunt, et par eventus comprobavit.

Utriusque personae reae cum dignitas sacra, tum ordinis sanctitas, et gesti forte officii, gradusque autoritas, ut certam sacrilegii vindictam: difficilem tamen deliberatione Judici pariebant, et haec ideo tardabat executionem.

Quae reis usura more accidit salutaris, ad veniam certius commerendam in *Psalterio*.

Ecce enim ipsa Deipara nexos vinculis exuit, carcereque exemptos in unam transfert Ecclesiam viciniorem: ubi[488] sic, ut orantes degerant in nexibus separati, exsolutos sese uno in Templo contuentur, et admirati vix sibi ipsis sat credunt.

Interea Alma Liberatrix Virgo cacodaemones duos, instigatores criminis, in locum inque nexus enexorum substitutos stare jussit.

Orta luce dum ad captivos visitur, informia daemonum monstra religata conspiciuntur.

observavit, celavitque furtiva Venus. Sed quid in sagacem non proserpit suspicionem? Hæc quod arguto subodorata nare semel est, quantumvis procul, et obscura: indagatrix percallida, sagacitate subdola, et peracri, ipsam per dissimulationem indagatum, explorare non omittit. Pergunt illi in cœpta consuetudine; hæc indagine; Atque eo demum usque vestigia collegit insectatrix suspicio, ut male cautos in securitatis retia sese nil tale metuentes induerent. Hisce circumscripti, atque decepti captos se ambo complices prius sentiunt, quam capturæ insidias. Ergo in flagranti facinore de repente obruti sunt, ac deprehensi; simul carceribus inditi, catastæq. inclusi. Dum ita luunt separati, sancti ambo, sacriq. homines ab ordine, ac genere status quisq. sui; et in sanctis item exerciti quondam studiis religionis, cum scelus inficiari, aut defensare nec possent: reliquum erat deprecari. Et hoc sedebat animo certum. Itaq. primum ad Deum toto versi humillimoque conatu, ad certa respiciunt sua pietatis studia, repetunt seu omissa diu cum scelere timidæ conscientiæ observata. Idquod in cœco possunt carcere, actitant Psalterium, orant; veniam ab Deo, per interventricem Virg. Mariam deprecati, confirmato cum proposito tenendæ per omnem vitam pœnitentiæ; veniam condonante Deo meruerunt, et par eventus comprobavit. Utriusque personæ reæ cum dignitas sacra, tum ordinis sanctitas, et gesti forte officii, gradusq. autoritas, ut certam sacrilegii vindictam; difficilem tamen deliberatione Judici pariebant, et hæc ideo tardabat executionem. Quæ reis usura more accidit salutaris, ad veniam certius commerendam in Psalterio. Ecce enim ipsa Deipara nexos vinculis exuit, carcereq. exemptos in unam transfert Ecclesiam viciniorem: ubi sic, ut orantes degerant in nexibus se-

182

parati, exsolutos sese uno in templo contuentur, et admirati vix sibi ipsis sat credunt. Interea Alma Liberatrix Virgo cacodæmones duos, instigatores criminis, in locum inq. nexus enexorum substitutos stare jussit. Orta luce dum ad captivos visitur, informia dæmonum monstra religata conspiciuntur. Miraculum, horri-

---

[480] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "obscure".**
[481] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "explorasse".**
[482] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "inducerent", lecz oba terminy można przetłumaczyć jako „okiełznać".**
[483] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "derepente".**
[484] **W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "infitiari".**
[485] **W wydaniu z 1847 roku brakuje słów: "aut nossent".**
[486] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "repetunque".**
[487] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: "seu", obecne w wydaniu z 1691 roku.**
[488] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "ut".**

Lecz cóż nie wślizgnie się do ostrożnego podejrzenia? Pewna kobieta o niezwykle przenikliwym zmyśle wyczuła je już wcześniej, chociaż znajdowała się daleko i niczego nie wiedziała z pewnością. Była bardzo roztropna, bystra i przebiegła w dochodzeniu, dlatego nie przestawała śledzić, pragnąc zdemaskować podejrzanego.

Oni zaś nadal trwali w swoim zwyczaju, podczas gdy ona nie ustawała w dochodzeniu. W końcu ta, która ich obserwowała, kierując się początkowo jedynie podejrzeniem, dotarła do miejsca, gdzie nieostrożni, niczego się nie obawiając i czując się całkowicie bezpieczni, nagle wpadli w zastawione na nich sidła.

Zostali ujęci razem i zaskoczeni, świadomi, że schwytano ich jako wspólników, niczym zwierzynę w potrzasku. Tak więc niespodziewanie zostali pochwyceni na gorącym uczynku. Jednocześnie wtrącono ich do więzienia i zakuto w kajdany, przykuwając do kraty. Tak rozdzieleni odpokutowywali swój grzech, oboje będąc osobami konsekrowanymi: on przez sakrament święceń, ona zaś przez szczególny stan życia konsekrowanego.

Ponieważ oboje byli doskonale wykształceni w naukach religijnych, nie mogli ani zaprzeczyć swojej winie, ani jej usprawiedliwić. Pozostała im jedynie modlitwa. I właśnie modlitwa stała się odtąd ich nieustanną troską.

Dlatego z całą pokorą zwrócili się najpierw do Boga, przypominając sobie swoje codzienne ćwiczenia pobożności, powracając do praktyk wiernie zachowywanych przez długie lata, a zaniedbanych wskutek grzechu, który obciążył ich niespokojne sumienia.

Na ile mogli, w ciemnym więzieniu często odmawiali i rozważali Najświętszy Różaniec, błagając Boga o przebaczenie za wstawiennictwem Najświętszej Maryi Panny oraz postanawiając stanowczo spędzić resztę życia w pokucie.

Ze względu na ich skruchę Bóg odpuścił im grzech, a dalszy bieg wydarzeń stał się tego wyraźnym dowodem.

Sędziemu trudno było wymierzyć sprawiedliwą karę za ich niegodziwość, zarówno ze względu na jej świętą godność, jak i na jego święcenia kapłańskie oraz wysokie urzędy, które oboje piastowali. Dlatego wydanie wyroku się opóźniało.

To opóźnienie okazało się dla winnych zbawienne, gdyż dzięki Najśw. Różańcowi mogli pełniej zasłużyć na przebaczenie. Oto bowiem sama Matka Boża uwolniła więźniów z kajdan, wyprowadziła ich z więzienia i zaprowadziła do pobliskiego kościoła. Tam z wielkim zdumieniem spostrzegli, że zostali uwolnieni z więzów. Nie wierzyli własnym oczom, a następnie pozostali w tym samym kościele, prowadząc życie w samotności i modlitwie.

Tymczasem miłująca Dziewica Wyzwolicielka sprawiła, że dwaj demoni, którzy podżegali ich do grzechu, pozostali w więzieniu zakuci w kajdany zamiast uwolnionych.

Gdy nastał świt, udano się do więzienia, aby odwiedzić więźniów. Wówczas ujrzano związane, potworne postacie demonów.

Miraculum, horridumque spectaculum[489] allatum Judici, ipsum cum pluribus evocat: ad quos evociferati rem gestam Spiritus maligni, in habitu cultuque captivorum; sese diabolos esse, ut mendaces, tamen vera jam fateri coactos.

Elatrabant etiam: fuisse suos illos, at ereptos desiisse: de innoxiis modo se scelus novisse nullum.

In fidem dicti factique appellabant Ecclesiam, in qua comprecantes ambos ferent oppressuri: tantum iret visum judex, sibique fas abire sineret.

Dictum, utrumque factum.

Ut in tartarum iis redeundi copia facta est: "Inimica, ululant, MARIA huc nos adegit in catastam, et veritatis confessionem": quae cum boatu terrae motum cient[490], ingentique post se foectore relicto sub orcum aufugerunt.

Vis haec *Psalterii* est ad gratiam promerendam.

Atque haec quina Judicium comitantia signa terrifica, ad alteram *Psalterii* Quinquagenam pie commemorata[491], acuunt precandi studium et accendunt, ut Regno Coelorum vis fiat, ac rapiant illud violenti volenter[492] poenitentes.

Jam si quodque dictorum *Terribilium* quinque per et[493] septem dona Spiritus Sancti, et partes tres Poenitentiae ducantur: et ad haec merentes Judicium culpae discutiantur: totidem salutares fient meditationes, seu mentales preces, quot repetuntur Salutationes in Quinquagena.

Ad MARIAE igitur laudem psallite *Psalterium*.

III. QUINQUAGENA.

DE SUBSEQUENTIBUS JUDICII SIGNIS.

Sunt ea quina, singula ad quamque decadem consideranda vel intuenda.

1. *Separatio* a bonis.
2. *Poenarum* gravitas.
3. *Perennitas* suppliciorum.
4. *Societas* damnatorum.
5. *Tormentorum* universitas.

mia dœmonum monstra religata conspiciuntur. Miraculum, horridumq. spectaculum allatum Judici, ipsum cum pluribus evocat: Ad quos evociferati rem gestam Spiritus maligni, in habitu, cultuq. captivorum; sese diabolos esse, ut mendaces, tamen vera jam fateri coactos. Elatrabant etiam: fuisse suos illos, at ereptos desiisse: de innoxiis modo se scelus novisse nullum. In fidem dicti factiq. appellabant ecclesiam, in qua, comprecantes ambos forent oppressuri: tantum iret visum Judex, sibiq. fas abire sineret. Dictum utrumque factum. Ut in tartarum iis redeundi copia facta est: *Inimica*, ululant *Maria*, *huc nos adegit in catastam*, *et veritatis confessionem:* quæ cum boatu terræ motum cient, ingentique post se fœtore relicto sub orcum aufugeruut. Vis hæc Psalterii est ad gratiam promerendam.

Atque hæc quina Judicium comitantia signa terrifica, ad alteram Psalterii Quinquagenam pie commemorata, acuunt precandi studium, et accendunt, ut Regno cœlorum vis fiat, ac rapiant illud violenti volenter pœnitentes. Jam si quodque dictorum Terribilium quinque per septem dona Spiritus Sancti, et partes tres Pœnitentiæ ducantur: et ad hæc merentes judicium culpæ discutiantur: totidem salutares fient meditationes, seu mentales preces, quot repetuntur Salutationes in Quinquagena. Ad Mariæ igitur laudem psallite Psalterium.

III. QUINQUAGENA.

DE SUBSEQUENTIBUS JUDICII SIGNIS.

Sunt ea quina, singula ad quamq. decadem consideranda, vel intuenda. 1. Separatio a Bonis. 2. Pœnarum gravitas. 3. Perennitas suppliciorum. 4. Societas damnatorum. 5. Tormentorum u-

---

[489] W wydaniu z 1691 roku brakuje słów: "horridumque spectaculum".
[490] W wydaniu z 1691 roku występuje: "ciente".
[491] W wydaniu z 1691 roku występuje: "commendata" (zalecane).
[492] W wydaniu z 1691 roku występuje: "violenter" (z siłą).
[493] W wydaniu z 1847 roku brakuje: "et".

Zdumiewające i przerażające odkrycie sprawiło, że przybył sam sędzia, a za nim wielu innych. Złe duchy, przybierając wygląd i postać uwięzionych, donośnym głosem wyznały swoje dzieło: oznajmiły, że są demonami, choć ukrytymi pod fałszywą postacią, i mimo woli zostały zmuszone do powiedzenia prawdy. Rycząc, twierdziły również, że tamci dwoje konsekrowani należeli do nich, lecz musiały ich opuścić, gdy zostali im wyrwani. Jednocześnie zaświadczyły, że owi dwoje niewinnych nie popełnili żadnego przestępstwa.

Potwierdzając przysięgą wszystko, co powiedziały i uczyniły, wskazały kościół, w którym oboje, pogrążeni w modlitwie, zadawali im udrękę modlitwą Różańca Świętego.

Sędzia udał się tam osobiście, sprawdził wszystko i pozwolił im wyjść na wolność. Po ogłoszeniu wyroku uwalniającego zostali wypuszczeni, a wraz z nimi uwolnione zostały również oba demony. Zanim jednak powróciły do piekła, wydały straszliwy krzyk: „Nieprzyjaciółka Maryja zmusiła nas do kraty więziennej i do wyznania prawdy!"

Na ten okrzyk ziemia zatrzęsła się z potężnym hukiem, a demony, pozostawiając po sobie straszliwy odór, uciekły do piekła.

Taką łaskę wyjednała moc Najświętszego Różańca.

Tych pięć przerażających rzeczywistości towarzyszących Sądowi, które pobożnie rozważa się w Drugiej Pięćdziesiątce Różańca Świętego, pomnaża gorliwość w modlitwie i rozpala serca, aby zdobywać Królestwo Niebieskie mocą, zgodnie ze słowami Pisma, że gwałtownicy je zdobywają, gdy szczerze pokutują.

Jeśli zaś do tych pięciu rzeczywistości dołączy się siedem darów Ducha Świętego oraz trzy części spowiedzi[494],, rozważane poprzez piętnaście Tajemnic Różańca Świętego, wtedy ci, którzy z powodu swoich win zasługiwali na sąd, dostąpią uniewinnienia.

Równie pożyteczne będą dla nich rozmyślania i modlitwa wewnętrzna, ilekroć powtarzają modlitwę Zdrowaś Maryjo w tej Drugiej Pięćdziesiątce.

Odmawiajcie więc Różaniec Święty na chwałę Najświętszej Maryi Panny.

TRZECIA PIĘĆDZIESIĄTKA
RZECZYWISTOŚCI NASTĘPUJĄCE PO SĄDZIE

Jest ich pięć i należy je rozważać oraz kontemplować przy każdej dziesiątce Różańca:

1. **Oddzielenie od sprawiedliwych.**
2. **Surowość kar.**
3. **Wieczność mąk.**
4. **Towarzystwo potępionych.**
5. **Pełnia wszystkich cierpień.**

---

[494]Trzy części sakramentu spowiedzi, czyli sakramentu pokuty, to: żal za grzechy, wyznanie grzechów oraz rozgrzeszenie udzielone przez kapłana.

XI. *Terribile* A BONIS SEPARATIO: Nam sicut boni cunctis abundabunt *bonis*: ita mali cunctis privabuntur: ut Dei visione, fruitione, comprehensione, quaternisque Dotibus beatis.

O actura, in[495] aeternum deploranda!

Unus abscindit, omnia Mucro Sententiae hujus: *Ite maledicti in ignem aeternum*[496], *etc.*

Vidisti malefactorem in expectatione capitalis sententiae pallere, tremere, ac tantum non semianimen expectorari?

Quid isthic: ubi non vita vertitur mortalis, non momentanea mors, non fortunae recuperabile bonum, non[497] malum consolabile: sed infinite contraria omnia.

Quare *vivens, vivens ipse confitebitur Tibi Domine; non mortui laudabunt Te, etc.*

Hic, dum licet, psallite Domino in *Psalterio dechacordo* JESU et MARIAE: in quo saepius illud repetitur, FRUCTUS: et in eo mens pia precantis recolit aeternorum beatorumque *Fructuum* Merita Divina, ac Beneficia tertii[498], Fructus JESU: recolendo autem sibi deserpit[499] eosdem, suosque reddit; cum his simul bonis repletur universis; quibus quia Angelica redundat Salutatio; minime potest carere *Psalterium*, bonorum thesaurus coelestium, Divorum gazophylacium.

EXEMPLUM.

Legimus S. Eduardum[500], regno Angliae expulsum, orasse *Psalterium*: et ad proprium regnum rediisse.

Haec totidem sunt *B. Alani.*

Equidem de duobos invenio Regibus Angliae Sanctis, sed Eduardis idemque esse nomen opinor, alia atque alia sub appellatione; sicut Henricus, Herricus, Erricus, Ericus eadem sunt, etc.

XI. Terribile. A Bonis separatio: Nam sicut boni cunctis abundabunt bonis: ita mali cunctis privabuntur: ut Dei visione, fruitione, comprehensione, quaternisq. dotibus Beatis. O jactura, in æternum deploranda! Unus abscindit, omnia mucro sententiæ hujus: *Ite maledicti, ec.* Vidisti malefactorem in expectatione capitalis sententiæ pallere, tremere, ac tantum non semianimem expectorari? Quid isthic: ubi non vita vertitur mortalis, non momentanea mors, non fortunæ, recuperabile bonum, non malum consolabile: sed infinite contraria omnia. Quare *vivens, vivens, ipse confitebitur tibi Domine; non mortui laudabunt te, ec.* Hic, dum licet, Psallite Domino in Psalterio dechacordo Jesu, et Mariæ: in quo sæpius illud repetitur, *Fructus:* Et in eo mens pia precantis recolit æternorum, beatorumq. fructuum Merita Divina, ac Beneficia tertii Fructus Jesu: Recolendo autem

183

sibi deserpit eosdem, suosque reddit: cum his simul bonis repletur universis: quibus quia Angelica redundat Salutatio: minime potest carere Psalterium, bonorum thesaurus cœlestium, Divorum gazophylacium.

EXEMPLUM.

Legimus s. Eduardum, Regno Angliæ expulsum, orasse Psalterium: et ad proprium Regnum rediisse. Hæc totidem sunt B. Alani. Equidem de duobus invenio Regibus Angliæ Sanctis, sed Eduardis idemq. esse nomen opinor, alia atque alia sub appellatione; sicut Henricus, Herricus, Erricus, Ericus eadem sunt, ec.

---

[495] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "in".

[496] W wydaniu z 1847 roku brakuje słów: "in ignem aeternum", obecnych w wydaniu z 1691 roku.

[497] W wydaniu z 1691 roku występuje odpowiednik: "aut".

[498] W niektórych wydaniach czytamy „tertij", w innych „aeternii": tę ostatnią wersję należy uznać za właściwszą ze względu na lepszą zrozumiałość tekstu.

[499] W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "decerpit" (chwyta).

[500] W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: „S. Edinardum". Jest to jednak błąd drukarski, ponieważ w dalszej części tekstu występuje: „S. Eduardus".

XI. JEDENASTA PRZERAŻAJĄCA RZECZYWISTOŚĆ: oddzielenie od sprawiedliwych.

Jak bowiem sprawiedliwi będą opływać we wszelkie dobra, tak niegodziwi zostaną pozbawieni wszelkiego dobra: oglądania Boga, radowania się Nim i poznawania Go, a także czterech przymiotów ciał uwielbionych[501].

O, jakże wielką stratę poniosą, godną rozpaczy przez całą wieczność!

Samo jedno Ostrze tego Wyroku rozdziela wszystko:

„Idźcie precz ode Mnie, przeklęci...” (Mt 25,41).

Czy nie widziałeś, jak człowiek winny ciężkiej zbrodni, oczekując ostatecznego wyroku, blednie, drży i omdlewa, jakby wydawał ostatnie tchnienie?

Cóż dopiero w tamtym miejscu, gdzie nie ma już powrotu do życia ziemskiego, gdzie śmierć nie jest chwilowa, gdzie utraconego szczęścia nie można odzyskać, gdzie zło staje się rozpaczą, a wszystko trwa w nieskończenie przeciwnym stanie!

Dlatego: „Żyjący, tylko żyjący będzie Cię wysławiał, Panie; umarli nie będą Cię chwalić...” (por. Iz 38,18–19).

Tutaj, na ziemi, dopóki jeszcze jest czas, śpiewajcie Panu Jezusowi i Najświętszej Maryi Pannie na Psałterzu o dziesięciu strunach, to jest na Różańcu Św., w którym nieustannie powtarza się słowo: *„Fructus (Owoc)”.*

W Różańcu Świętym pobożny umysł rozważającego wspomina Boskie zasługi wiecznych i świętych Owoców oraz dobrodziejstwa Wiecznego Owocu – Jezusa.

Każdy bowiem, kto rozważa te Owoce, zrywa je i czyni swoimi.

W ten sposób zostaje napełniony wszystkimi tymi dobrami. A ponieważ modlitwa Ave Maria obfituje w te łaski, również Różaniec Święty, będący Skarbem dóbr niebieskich i Skarbcem Świętych, w żaden sposób nie może być ich pozbawiony.

PRZYKŁAD

Czytamy, że święty Edward, wygnany z królestwa Anglii, odmawiał Różaniec Święty i odzyskał swoje królestwo.

To samo napisał błogosławiony Alan[502].

Ja natomiast odnalazłem wzmianki o dwóch świętych królach Anglii – jednym o imieniu Edynard, a drugim Edward. Sądzę jednak, że obaj nosili imię Edward, chociaż ich imiona były zapisywane nieco odmiennie, podobnie jak Henryk, Erryk i Eryk są w istocie tym samym imieniem

---

[501] Są to cztery nadprzyrodzone przymioty ciał uwielbionych, którymi będą się cieszyć zbawieni (por. 1 Kor 15,42–44): niezniszczalność, jasność, zwinność i subtelność.

[502] W inkunabule z 1498 roku z tego przykładu zachowały się jedynie słowa: *„Sicut legimus Sanctum Edinardum a regno Anglie expulsum hoc orasse, et ad proprium regnum redisse”*, czyli: „Jak czytamy, święty Edynard, wygnany z królestwa Anglii, modlił się tą modlitwą (Różańcem) i powrócił do swojego królestwa”. Ojciec Andreas Coppenstein dodaje do słów błogosławionego Alana własną uwagę, wspominając o dwóch świętych noszących imię Edward, choć zapisanym w podobnych formach. Pomija jednak informację, że postać, o której mówi błogosławiony Alan, nosiła imię Edynard. To pominięcie zostało uzupełnione w niniejszym przekładzie i oznaczone nawiasami kwadratowymi.

Prior S. Eduardus ab Episcoporum Concilio auctore[503] *S. Dunstano* Cantaur[iense][504] Episcopo, in electione, prae fratre ex noverca nato, Rex creatus et coronatus: dolo novercae percussus, latrocinio vitam amissit[505]: continuoque multis clarebat miraculis: sub annum 975, *Baronius, tom[us] 10, Annal[es].*

Hic igitur is esse nequivit: continuus Edgari parentis successor.

Alter post illum annis ipsis septuaginta, S. Eduardus: defuncto Canuto Angelorum[506] Rege, ejusque simul duobus filiis insperato[507] morte sublatis: praecipuus et fortunatius[508] de regia stirpe superabat exul, et procul in Northmannia[509] degens cum uxore Virgine Egitha Comitis filia, regium par conjugum, ex voto, mutuoque consensu perpetuam Virginitatem, alter custos alterius colebat.

Atque hoc impensius Dei Deiparaeque cultui ac honori sese impedientes[510]: (qui inde usque ab Vener[abilis] *Bedae* benedicta memoria vigebat Anglia tota usus plurimus *Psalterii*) huic maxime tam sanctum par conjugum dedit[511], JESUM et MARIAE, ut Sponso et Sponsae delectis sibi placere studebant.

Respexitque devotos sibi exules JESUS, et praestita sibi Matrique obsequia etiam temporali isto remuneravit beneficio, ut ex inopinato ambos evocaret ab exilio ad regiam avitamque coronam: etiam adeo nulla cuiquam apparente prolis, posteritatisque regiae propagandae.

Quippe qui tot jam annis exors prolis in matrimonio degisset: nam de servata celataque in eo Virginitate illibata aestimare caro et sanguinis[512] nesciebat.

Verum Deus servo suo Brituvoldo[513], Vintoniensi Episcopo, revelare dignatus est saeculi istius ab tali conjugio felicitatem.

Is enim, cum Regis Canuti tempore apud Glastionem[514] coelestibus lucubraret excubiis: subjissetque eum cogitatio (quae frequenter virum angebat[515]) de stirpe regia pene deleta: sopore pressus irrepente, extra sese ad superna rapitur: viditque ab Apostolorum Principe S. Petro ipsum Eduardum, in Northmannia exulem, in Angliae Regem consecrari; simul vitam ei designatam commendari coelibem in virginitate sancta, et absque liberis infoecundam.

Videbat item Regni annos ipsos quatuor supra viginti eidem ab eodem adnumerari.

Cum vero Episcopus sanctus de regiae posteritatis extinctione conquereretur: respondit ei S. Petrus: "Regnum Anglorum est Dei: post te providit Regem Deus ad placitum suum".

Ista fere: *Baron[ius]*, to[mus] 11, et *Bzovius*, anno 1045.

Prior s. Eduardus ab Episcoporum Concilio auctore s. Dunstano Cantuat. Episcopo, in electione, præ fratre ex noverca nato, Rex creatus, et coronatus: dolo novercæ percussus, latrocinio vitam amissit: continuoq. multis clarebat miraculis, sub annum 975. Baron. to. 10. Annal. Hic igitur is esse nequivit: continuus Edgari parentis successor.

Alter post illum annis ipsis septuaginta, s. Eduardus: defuncto Canuto Angelorum Rege, ejusq. simul duobus filiis insperato morte sublatis: præcipuus, et fortunatius de Regia stirpe superabat exul, et procul in Northmannia degens cum uxore virgine Egitha Comitis filia, Regium par conjugum, ex voto, mutuoq. consensu perpetuam virginitatem, alter custos alterius, colebat. Atque hoc impensius Dei, Deiparæq. cultui, ac honori sese impedientes: (qui inde usq. ab Vener. Bedæ benedicta memoria vigebat Anglia tota usus plurimus Psalterii:) huic maxime tam sanctum par conjugum dedit, Jesum, et Mariæ, ut Sponso, et Sponsæ delectis sibi placere studebant. Respexitq. devotos sibi exules Jesus, et præstita sibi Matriq. obsequia etiam temporali isto remuneravit beneficio, ut ex inopinato ambos evocaret ab exilio ad Regiam, avitamq. coronam, etiam adeo nulla cuiquam apparente prolis posteritatisq. Regiæ propagandæ. Quippe qui tot jam annis exors prolis in matrimonio degisset nam de servata, celataq. in eo virginitate illibata æstimare caro, et sanguinis nesciebat. Verum Deus servo suo Brituvoldo, Vintoniensi Episcopo, revelare dignatus est sæculi istius ab tali conjugio felicitatem. Is enim, cum Regis Canuti tempore apud Glastionem cœlestibus lucubraret excubiis: subjissetq. eum cogitatio, (quæ frequenter virum angebat:) de stirpe Regia pene deleta: sopore pressus irrepente, extra sese ad superna rapitur: viditq. ab Apostolorum Principe s. Petro ipsum Eduardum, in Northmannia exulem, in Angliæ Regem consecrari; simul vitam ei designatam commendari cœlibem in virginitate sancta, et absq. liberis infæcundam. Videbat item Regni annos ipsos quatuor supra viginti eidem ab eodem adnumerari. Cum vero Episcopus sanctus de Regiæ posteritatis extinctione conquereretur: Respondit ei s. Petrus: *Regnum Anglorum est Dei: post te providit Regem Deus ad placitum suum.* Ista fere Baron. to. 11. et Bzovius anno 1045. Eum Alex. III. petente Rege Henrico An-

---

[503] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "autore".**

[504] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Cantaur.", w wydaniu z 1847, wskutek błędu drukarskiego: "Cantaut.".**

[505] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "amisit".**

[506] **W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "Anglorum".**

[507] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "insperata".**

[508] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "fortunacius".**

[509] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Northmania".**

[510] **W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "impendentes", od: "impendo" (poświęcając).**

[511] **W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "deditum".**

[512] **W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "sanguis".**

[513] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Brithuvoldo".**

[514] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Glastoniam".**

[515] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "augebat" (wzrastało): w kontekście bardziej odpowiednie wydaje się: „angebat" („zasmucało się"), w wydaniu z 1847 roku .**

Drugi święty Edward, żyjący po nim, w tych samych latach [470 r. po Chr.], po śmierci Kanuta, króla Anglików, doczekał chwili, gdy obaj synowie Kanuta niemal równocześnie zmarli nagłą śmiercią. Opatrznościowo pozostał jeszcze jeden przedstawiciel królewskiego rodu, lecz przebywał na wygnaniu, w odległej Normandii, wraz ze swoją małżonką, dziewicą Egitą, córką hrabiego.

Ta królewska para małżeńska, na mocy ślubu i za obopólną zgodą, zachowywała dozgonne dziewictwo, a każde z nich było strażnikiem czystości drugiego.

Oddając się gorliwie chwale Boga i czci Matki Bożej przez wytrwałe odmawianie Najświętszego Różańca (który kwitł w całej Anglii już od czasów czcigodnego Bedy, błogosławionej pamięci), starali się w swoim świętym małżeństwie jak najbardziej podobać umiłowanemu Oblubieńcowi – Jezusowi – oraz umiłowanej Oblubienicy – Maryi.

Jezus wejrzał na tych pobożnych małżonków żyjących na wygnaniu i wynagrodził ich cześć oddawaną Jemu i Jego Matce również doczesnym dobrodziejstwem.

Niespodziewanie bowiem powołał ich z wygnania na królewski tron i do dziedzicznej korony, chociaż wszystkim wydawało się niemożliwe, aby królewska sukcesja mogła zostać zachowana.

Byli przecież od wielu lat małżeństwem, nie mając dzieci. Ciało i krew nie mogły poznać ich nieskalanego dziewictwa, które wiernie zachowywali w tajemnicy.

Bóg jednak raczył objawić szczęście tego małżeństwa swemu słudze Britwaldowi, biskupowi Wilton.

Za panowania króla Kanuta, w pobliżu Glastonii, gdy pewnej nocy czuwał pod rozgwieżdżonym niebem, ogarnęła go myśl, która często napełniała go smutkiem – że królewski ród wygasa. Zapadł wtedy w nagłe odrętwienie, został porwany ku rzeczywistościom wiecznym i ujrzał Edwarda, wygnańca przebywającego w Normandii, koronowanego na króla Anglii przez świętego Piotra, Księcia Apostołów.

Jednocześnie zostało mu oznajmione, że jego życie pozostanie dziewicze, święte i bezdzietne.

Ujrzał także, iż Bóg wyznaczył mu dwadzieścia cztery lata panowania.

Gdy święty biskup bardzo ubolewał nad wygaśnięciem królewskiego rodu, święty Piotr odpowiedział mu:

„Królestwo Anglików należy do Boga. Po nim sam Bóg ustanowi króla według swego upodobania."

Według Baroniusza (*Annales*, t. XI) oraz Bzowiusza wydarzyło się to w roku 1045.

Eum Alexander III petente rege Henrico Angliae, in Sanctorum album adscripsit canonizatum, anno 1161. Tantae sanctitatis exercitium magna pars[516] fuit *Psalterii*[517].

XII. *Terribile* GRAVITAS POENARUM incomprehensibilis.
Damnatorum enim tam infinita est ab Deo, Divis, creaturisque universis.
Quis isthic sensus erit molliculis delicatulis in croceis enutriti[518], qui in bonis duxerunt dies suos?
Vae maledictis!
Quam se bufonem aut nihil unquam fuisse nequicquam optabunt?
Et his, quae patiuntur, graviora metuent, ut in praesentibus, aeternumque instantibus discrucientur[519].
Tantis oro praevenite malis, arrepto saluberrimo Angelici *Psalterii* usu.

Hoc Divae Divorum Virginis favorem sibi quisque demereri adlaboret, offerendo Illi, velut Arcam fructificationis[520], vocem hanc: VENTRIS.

Hujus mente castitatis, et supra hominem dignitatis, genus hominum universum gehennalis poenae diluvium evadere potius[521] valet, quam quos Arca Noe ferebat, *Benedicti*[522] *Ventris* illius Apotheca quosvis consonare[523] morbos corporis, animique potest.

EXEMPLUM.

Suam novit civem Joannam Picardia, nominibus multis insignem: sed omnem, seu generis nobilitatem, seu fortunarum affluentiam vincebat, ejus virtus illustrior; et hanc vero, foemina, et seipsam pietate, ac religionis cultu, superabat praecipue adversus Reginam Coelorum Inclytam constanter observato.

Hanc pertinax quaedam infirmitas annis viginti, et supra, miseram habebat et afflictam: ut nulla ei vel ars, aut industria, aut medicina levamen afferre posset, quo aliquantisper a morbo respiraret.

In dejecto tamen corpuscolo animum, et[524] in Deum Advocatamque MARIAM spem gerebat minime dejectam: sed tanto insurgentem robustius, quo gravius premebatur.

Eoque contentius in assiduas inhiabat orationes incumbens, illas praesertim, quae[525] in *Psalterio* JESU et MARIAE litare consueverat.

et Bzovius anno 1045. Eum Alex. III. petente Rege Henrico An-

184

gliæ, in Sanctorum album adscripsit canonizatum, ann. 1161. Tantæ sanctitatis exercitium magna pars fuit Psalterii.

XII. Terribile. Gravitas Pœnarum incomprehensibilis. Damnatorum enim tam infinita est ab Deo, Divis, creaturisq. universis. Quis isthic sensus erit molliculis delicatulis in croceis enutriti, qui in bonis duxerunt dies suos? Væ maledictis. Quam se bufonem aut nihil unquam fuisse nequicquam optabunt? Et his, quæ patiuntur, graviora metuent, ut in præsentibus, æternumque instantibus discrucientur. Tantis oro prævenite malis arrepto saluberrimo Angelici Psalterii usu. Hoc Divæ Divorum Virginis favorem sibi quisque demereri adlaboret, offerendo illi, velut Arcam fructificationis, vocem hanc: *Ventris*. Hujus mente castitatis, et supra hominem dignitatis, genus hominum universum gehennalis pœnæ diluvium evadere potius valet, quam quos arca Noe ferebat Benedicti ventris illius apotheca quosvis consonare morbos corporis, animique potest.

EXEMPLUM.

Suam novit civem Joannam Picardia, nominibus multis insignem, sed omnem, seu generis nobilitatem, seu fortunarum affluentiam vincebat, ejus virtus illustrior, et hanc vero, fœmina, et seipsam pietate, ac Religionis cultu, superabat præcipue adversus Reginam cœlorum Inclytam constanter observato. Hanc pertinax quædam infirmitas annis viginti, et supra, miseram habebat, et afflictam: ut nulla ei vel ars, aut industria, aut medicina levamen afferre posset, quo aliquantisper a morbo respiraret. In dejecto tamen corpusculo animum, in Deum Advocatamque Mariam spem gerebat minime dejectam; sed tanto insurgentem robustius, quo gravius premebatur. Eoq. contentius in assiduas inhiabat orationes incumbens, illas præsertim, quæ in Psalterio Jesu, et Mariæ litare consueverat. Hisce temporis ægri mole-

---

[516] **W wydaniu z 1691 roku występują równoważne terminy: „ex parte”.**
[517] **W wydaniu z 1691 roku występuje: “Psalterium”.**
[518] **W wydaniu z 1691 roku występuje: “enutritis”.**
[519] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: “discrutientur”.**
[520] **W wydaniu z 1691 roku występuje: “sanctificationis” (uświęcenia).**
[521] **W wydaniu z 1691 roku występuje: “tutius” (bezpiecznie).**
[522] **W wydaniu z 1691 roku występuje: “Benedicta” (Błogosławiona).**
[523] **W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: “consanare” (uzdrawiać).**
[524] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: “et”.**
[525] **W wydaniu z 1691 roku występuje: “quas”.**

Na prośbę Henryka, króla Anglików, papież Aleksander III kanonizował Edwarda i wpisał go do katalogu Świętych w roku 1161.

Jego świętość w znacznej mierze przypisywano nabożeństwu do Najświętszego Różańca.

XII. DWUNASTA PRZERAŻAJĄCA RZECZYWISTOŚĆ: niewyobrażalna ciężkość kar potępionych, tak wielka, jak nieskończone jest ich oddalenie od Boga, od Świętych i od wszelkiego stworzenia.

Czy ci, którzy za życia opływali w bogactwa, będą tam jeszcze wspominać wystawne uczty i wykwintne potrawy?

Teraz natomiast usłyszą: „Biada wam, przeklęci!" (por. Mt 25,41).

Czy nie woleliby raczej być ropuchami albo nigdy nie zaistnieć?

A oprócz cierpień, których już doznają, będą drżeć przed jeszcze większymi mękami, ponieważ będą znosić wiecznie trwającą teraźniejszość jednego niekończącego się momentu.

Błagam was, uprzedźcie tak straszliwe nieszczęścia, ucząc się odmawiać Najświętszy Różaniec, najzbawienniejszą z modlitw!

Niech każdy już teraz stara się zasłużyć na łaskawość Dziewicy Maryi, Świętej nad Świętymi, ofiarowując Jej, Arce Uświęcenia[526],, słowo: *„Ventris (Łona)",* które jest słowem najczystszej czystości i najwyższej godności wobec ludzi, zdolnym pomieścić cały rodzaj ludzki, aby wybawić go z potopu kar piekielnych, będąc nieskończenie pojemniejszym od Arki Noego.

Błogosławione Łono Maryi jest bowiem Apteką Bożą, która może uleczyć każdą chorobę ciała i duszy.

PRZYKŁAD

Pikardia szczyciła się znakomitą niewiastą imieniem Joanna, której wybitna cnota przewyższała zarówno szlachetność jej rodu, jak i wielkość posiadanych bogactw.

Przewyższała wszystkich również swoją pobożnością i gorliwością w kulcie Bożym, a szczególną czcią otaczała Najwyższą Królową Nieba, której nabożeństwo wiernie i nieustannie praktykowała.

Ta biedna i udręczona kobieta od ponad dwudziestu lat cierpiała na nieustanną chorobę, której żadna sztuka lekarska, żadne leczenie ani żadne lekarstwo nie potrafiły przynieść choćby najmniejszej ulgi.

Mimo że jej wyczerpane ciało słabło, duch pozostawał mocny i niezłamany. Pokładała nadzieję w Bogu oraz w Najświętszej Maryi Pannie, swojej Orędowniczce; a im ciężej była doświadczana, tym bardziej wzrastała w ufności.

Spośród licznych modlitw, którym wiernie się oddawała, szczególnie umiłowała te, które zanosiła przez Najświętszy Różaniec Jezusa i Maryi.

---

[526]W jednym ze starszych wydań dzieła ojca Coppensteina zamiast słowa *fructificationis* występuje wyraz *sanctificationis*, który w tym kontekście wydaje się bardziej odpowiedni.

Hisce temporis aegri molestiam aegriorem fallens, et sibi consolationem solidam parabat, et denique reddendae miraculo valetudinis reparaturam.

Cujus gratia certo numero *Psalteria* quotide, stata solemnique[527] religione perorando, excurrebat.

Atque ad fixum illud, quoad posset, pia quadam contentionis pertinacia, adversus illam infirmitatis pervicaciam, destinatum obfirmarat animi devoti propositum ad utrumque parata, seu votis superare Deum, superareque Divam, seu certae occumbere morti: facta tamen sui, seu aegrae, sanandaeve, integra in Dei voluntatem resignatione.

Sat tot jam[528] annorum, quos tenuit vis morbi, docuerat ipse successus: stare masculum foeminae pectus inexpugnabile: ferre morbum, aut recuperare sanitatem, juxta paratum; quin et cordationem invalescere animum in dies[529], aegroque in corpuscolo spiritum et orandi zelum effervescentem roborari.

Quo igitur Divina Sapientia commendatius cunctis proponeret, in aegra et restituta, exemplum cum[530] suae Misericordiae, tum orationis in *Psalterio* constantiae atque efficaciae; hujus probandae, laetitudini munerandae[531]; formulam suam aliquando, post quartum et vicesimum annum, derepente pristinae postliminio restituit valetudinis integritati.

***Psalterii* vis in corporis depulso morbo declarata: de virtute, in animas per Deum infundere ipsi consueta, testatur.**

XIII. *Terribile* CRUCIATUUM AETERNITAS per respirantiunculam nec minimam interrumpenda.

Nam ita decretoria Sententia: *Ite in ignem aeternum.*

O Aeternitas quid es?

Annos aeternos in mente habui.

O Aeternitas, quam raro versaris in mentibus hominum?

In mentibus nostris?

Heu Aeternitas!

Quid dicam, aut quomodo dicam?

Quis exprimat, quis concipiat, quid sit aeternitas?

Cogita mille annos; cogita millies millenas annorum myriades; cogita tot annos, quot sunt ab[532] orbe condito ad usque Judicium momenta: et de Aeternitate nihil adhuc habebis: et haec sunt initia dolorum.

Vae Aeternitas!

Quis[533] potest Aeternitati par esse in tormentis?

Jesu, et Mariæ litare consueverat. Hisce temporis ægri molestiam ægriorem fallens, et sibi consolationem solidam parabat, et denique reddendæ miraculo valetudinis reparaturam. Cujus gratia certo numero Psalteria quotidie, stata, solemniq. religione perorando, excurrebat. Atq. ad fixum illud, quoad posset, pia quadam contentionis pertinacia, adversus illam infirmitatis pervicaciam, destinatum obfirmarat animi devoti propositum ad utrumque parata, seu votis superare Deum, superareq. Divam, seu certæ occumbere morti: facta tamen sui, seu ægræ, sanandæve, integra in Dei voluntatem resignatione. Sat tot jam annorum, quos tenuit vis morbi, docuerat ipse successus: stare masculum fœminæ pectus inexpugnabile: ferre morbum, aut recuperare sanitatem, juxta paratum: quin et cordationem invalescere animum in dies, ægroque in corpusculo spiritum et orandi zelum effervescentem roborari. Quo igitur Divina Sapientia commendatius cunctis proponeret, in ægra, et restituta, exemplum cum suæ Misericordiæ, tum orationis in Psalterio constantiæ, atque efficaciæ; hujus probandæ, lætitudini munerandæ; formulam suam aliquando, post quartum et vicesimum

185

annum, derepente pristinæ postliminio restituit valetudinis integritati. Psalterii vis in corporis depulso morbo declarata, de virtute, in animas per Deum infundere ipsi consueta, testatur.

XIII. Terribile. Cruciatuum AEternitas per respirantiunculam, nec minimam interrumpenda. Nam ita decretoria sententia: *Ite in ignem æternum*. O AEternitas quid es? *Annos æternos in mente habui*. O AEternitas, quam raro versaris in mentibus hominum? In mentibus nostris? Heu AEternitas; quid dicam, aut quomodo dicam? Quis exprimat, quis, concipiat, quid sit æternitas? Cogita mille annos: cogita millies millenas annorum myriades: cogita tot annos, quot sunt orbe condito ad usque Judicium momenta: et de æternitate nihil adhuc habebis: et hæc sunt initia dolorum. Væ æternitas! Quis potest æternitati par esse in tormentis? Volo dicere, et nescio dicere; quam diu Deus erit Deus:

---

[527] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "solennique".**

[528] **W wydaniu z 1691 roku zamiast: "tot iam", w wydaniu z 1847 roku występuje: "iam tot".**

[529] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "indies".**

[530] **Potrebbe essere: "tum" ("sia"), zamiast "cum".**

[531] **W wydaniu z 1691 roku zamiast "laetitudini munerandae", w wydaniu z 1847 roku , które nie odpowiada kontekstowi, występuje: „illius remunerandae" („dla jej wynagrodzenia").**

[532] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: "ab", obecne w wydaniu z 1691 roku.**

[533] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "quid" (co).**

Łagodząc za pomocą Najświętszego Różańca bolesne cierpienia czasu choroby, zyskiwała dzięki niemu trwałą pociechę, a ostatecznie miała odzyskać zdrowie za sprawą cudu.

W tym duchu codziennie odmawiała określoną liczbę Różańców, modląc się z właściwą sobie najgłębszą pobożnością.

Wytrwale trwała na modlitwie, dopóki tylko mogła, z pełnym ufności postanowieniem stawienia czoła uporczywej chorobie. W sercu nosiła niezachwiane pragnienie osiągnięcia jednego z dwóch celów: albo niejako „zwyciężyć" Boga i Najświętszą Maryję Pannę wytrwałą modlitwą, albo poddać się pewnej śmierci. Całkowicie zawierzyła się bowiem woli Bożej, gotowa jednakowo przyjąć zarówno dalszą chorobę, jak i uzdrowienie.

Od wielu już lat prowadziła walkę z chorobą i dobrze poznała drogę wytrwałości. Serce tej niewiasty pozostawało mężne i nieugięte, jednakowo gotowe zarówno znosić cierpienie, jak i odzyskać zdrowie. Z dnia na dzień wzrastała w odwadze i męstwie, a w jej schorowanym ciele dusza płonęła gorliwością na modlitwie.

W ten sposób Boska Mądrość ukazała wszystkim w niezwykle wymowny sposób – zarówno przez chorobę, jak i przez uzdrowienie – przykład swego Miłosierdzia oraz mocy i skuteczności modlitwy Najświętszego Różańca. Gdy sama tego doświadczała, napełniała się radością, aż w dwudziestym czwartym roku choroby Najświętszy Różaniec nagle przywrócił jej pełnię zdrowia, którą niegdyś utraciła.

Moc Najświętszego Różańca, objawiona przez wypędzenie choroby z ciała, jest niezaprzeczalnym świadectwem łask, jakie za pośrednictwem Boga udziela on ludzkim duszom.

XIII. TRZYNASTA PRZERAŻAJĄCA RZECZYWISTOŚĆ: wieczność mąk

Jest nią wieczność cierpień, które nie ustają nawet na najmniejsze mgnienie wytchnienia.

Tak bowiem brzmi wyrok: „Idźcie w ogień wieczny!" (Mt 25,41).

O, Wieczności, czymże jesteś? „Rozmyślam o dawnych dniach" (por. Ps 77,6).

O, Wieczności, jakże rzadko mieszkasz w myślach ludzi!

A także w naszych myślach!

O, Wieczności!

Cóż o tobie powiedzieć? Jak można cię określić?

Któż zdoła wyrazić albo wyobrazić sobie, czym jest Wieczność?

Pomyśl o tysiącu lat; pomyśl o tysiącu miriad tysięcy lat; pomyśl o tylu latach, ile upłynie chwil od stworzenia świata aż do Sądu Ostatecznego – a mimo to nie będziesz miał jeszcze żadnego pojęcia o Wieczności.

A wszystko to jest dopiero początkiem boleści.

Biada, o Wieczności!

Cóż może się równać z wiecznością mąk?

Volo dicere, et nescio dicere; quam diu DEUS erit Deus: tam diu durabunt tormenta.
Quamdiu hoc erit?
Aeternitas, Aeternitas!
Non est effari, non est concipere, non est invenire istud quamdiu.
Quare: *"O Deus, hic ure, hic saeca*[534]: ***modo in aeternum parcas"*, orabat *S. August[inum]* in medit[atione].**
Tua, DEUS, tua est Aeternitas Justitiae Vindicantis, et Misericordiae Glorificantis.
Illam prohibe: hanc dona nobis JESU.
Donabis autem iis, quicunque annos Aeternos in mente habentes Te, Aeternum amant, et amando Tibi psallunt in *Psalterio* Tuum illud Tui: *Tui*, inquam, Tabernaculi sancti, *Tui* Templi, *Tui* Sanctuarii, *Tui* Throni, Deliciique *Tui*.
Quis enim mortalium sic est Dei, atque Deipara?
Atque Ea, in qua Electi omnes sunt Dei?
Istius nos grata admonet memoria *Tui*: proculque dispellit infestos daemones ab iis, qui esse Dei student.

EXEMPLUM.

Virgo quaedam multiplicem a spiritibus nequam patiebatur infestationem: ex occulto Dei Judicio, id ita permittentis: sed omnis ea insectatio intra inania solum terriculamenta stabat, noxie nihil, aut damni inferre orci sinebatur blatta.
Cedebat ea tentatio in egregium piae virgini proventum, cumulumque meritorum: tanto namque solicitius suum illa receptum ad Deum, Matremque Dei, quae serpentis infesti contrivit caput, requirebat: et ab omni peccandi licentia, refugiens, innocentiam animae integram servare connitebatur.
Non tamen nihil praeterea exquirebat consilii et auxilii, quicquid Divini, humanique usquam habere poterat.
Nihil autem erat, quod veteratoris coerceret illudendi nequitiam, aut averteret insultationes larvarum.
Demum fidere jussa Deo, Unique se virginem castam exhibere: et *Angelicam Salutationem*, rite in *Psalterio* frequentatam, devote Honori Divino, Matrique Virgini offerre; deque caetero expertas terriculamentorum inanias habere prorsus despicatui.
Paret monitis virgo, nihilque[535] **perinde ac *Psalterium*, corde, ore ruminat, adeoque manu praeferens terit, collove, corporive suspensum quaqua versus perdia, et pernox circumferebat.**

mentis? Volo dicere, et nescio dicere; quam diu Deus erit Deus: tam diu durabunt tormenta. Quamdiu hoc erit? æternitas, æternitas! Non est effari, non est concipere, non est invenire istud quamdiu: Quare, *o Deus, hic ure, hic sæca: modo in æternum parcas*: orabat s. August. in medit. *Tua Deus, tua est æternitas Justitiæ vindicantis, et misericordiæ glorificantis.* Illam prohibe: hanc dona nobis Jesu. Donabis autem iis, quicunque annos æternos in mente habentes te æternum amant, et amando tibi psallunt in Psalterio tuum illud *Tui:* Tui inquam, Tabernaculi sancti, Tui Templi, Tui Sanctuarii, Tui Throni, Deliciique Tui. Quis enim mortalium sic est Dei, atque Deipara? Atq. Ea, in qua Electi omnes sunt Dei? Istius nos grata admonet memoria *Tui:* proculque dispellit infestos Dœmones ab iis, qui esse Dei student.

EXEMPLUM.

Virgo quædam multiplicem a spiritibus nequam patiebatur infestationem: ex occulto Dei Judicio, id ita permittentis: sed omnis ea insectatio intra inania solum terriculamenta stabat, noxie nihil, aut damni inferre orci sinebatur blatta. Cedebat ea tentatio in egregium piæ virgini proventum, cumulumque meritorum: tanto namq. solicitius suum illa receptum ad Deum, Matremq. Dei, quæ serpentis infesti contrivit caput requirebat: et ab omni peccandi licentia, refugiens, innocentiam animæ integram servare connitebatur. Non tamen nihil præterea exquirebat consilii, et auxilii, quicquid Divini, humaniq. usquam habere poterat. Nihil autem erat, quod veteratoris coerceret illudendi nequitiam, aut averteret insultationes larvarum. Demum fidere jussa Deo, unique se Virginem castam exhibere: et Angelicam Salutationem, rite in Psalterio frequentatam, devote honori Divino, Matriq. Virgini offerre: deque cætero expertas terriculamentorum inanias habere prorsus despicatui. Paret monitis virgo, nihilq. perinde, ac Psalterium, corde, ore ruminat, adeoque manu præferens terit, collove, corporive suspensum quaqua versus perdia, et pernox circumferebat. Et vero istud quieti, salutique fuit. Ex quo enim il-

[534] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "seca".**
[535] **W wydaniu z 1691 roku występuje odpowiednik: "nilque".**

Chciałbym to wyrazić, lecz nie potrafię: jak długo Bóg będzie Bogiem, tak długo będą trwać męki!

Jak długo to będzie trwało?

O Wieczności, o Wieczności!

Jesteś niewypowiedziana, niepojęta i niewyobrażalna!

Dlatego święty Augustyn modlił się w jednym ze swoich rozmyślań:

„Boże, pal tutaj, karz tutaj – bylebyś oszczędził nas na wieczność!"

Twoja jest, o Boże, wieczność Sprawiedliwości wymierzającej karę oraz Miłosierdzia obdarzającego chwałą.

O Jezu, oddal od nas (Sprawiedliwość), a obdarz nas (Miłosierdziem).

Lecz udzielisz go tylko tym, którzy, rozważając wieczne lata, miłują Ciebie, Wiecznego, a miłując Cię, odmawiają w Najświętszym Różańcu owo Twoje:

***„Tui (Twego)",* które odnosi się do Twego świętego Przybytku, Twej Świątyni, Twego Sanktuarium, Twego Tronu i Twoich rozkoszy.**

Któż bowiem z ludzi jest jak Bóg? I któż jest jak Matka Boga?

Tam właśnie, w Wieczności, przebywają wszyscy wybrani Boży.

Wdzięczna pamięć o słowie *„Tui"* przypomina nam o tym i rozprasza złe duchy, które występują przeciw tym, którzy starają się należeć do Boga.

PRZYKŁAD

Pewna dziewica była zewsząd nękana pokusami ze strony nieczystych duchów, zgodnie z tajemniczym zamysłem Bożym, który na to dopuszczał. Prześladowanie to polegało jednak jedynie na próżnych zjawach, gdyż Bóg nie pozwalał piekielnemu robactwu wyrządzić jej jakiejkolwiek krzywdy ani szkody.

Dla tej pobożnej dziewicy pokusa ta stała się źródłem duchowego pożytku i pomnożenia zasług, ponieważ z wielką gorliwością szukała schronienia u Boga i u Matki Bożej, która zmiażdżyła głowę węża nieprzyjaciela. Strzegąc się wszelkiej sposobności do grzechu, usilnie starała się zachować nieskalaną niewinność swojej duszy.

Ponadto we wszystkim, czego potrzebowała, nieustannie prosiła Boga i ludzi o radę oraz pomoc.

Nie była jednak w stanie powstrzymać złośliwości dawnego zwodziciela ani oddalić napaści owych zjaw.

W końcu powierzyła się całkowicie Bogu i Jemu oddała się ta czysta dziewica. Odtąd wiernie i pobożnie odmawiała w Najświętszym Różańcu modlitwę Ave Maria, ofiarując ją na cześć Boga i Jego Dziewiczej Matki. Od tego czasu wszelkie próżne zjawy, których dobrze już doświadczyła, miała w zupełnej pogardzie.

Dziewica trwała niezłomnie w swoim postanowieniu, a sercem i ustami powtarzała niemal wyłącznie Najśw. Różaniec. Prawie zawsze trzymała go w ręku, nosiła na szyi albo u pasa i miała go przy sobie wszędzie – dniem i nocą.

Et vero istud quieti, salutique fuit.

Ex quo enim illud tenuit propositum: jam nequam tentator nunquam accedere eam propius, sed ab ea velut ab gehennali flamma procul refugere: a longe tamen illi sese tanto saeviorem, ostendebat.

Tantas autem tamque horrificas evomebat blasphemias, atque in almam Dei virginem maledictiones: ut piae aures, animaeque[536] devotae Christi[537] Sponsae nimium quantum ad eas exhorrescerent.

Consuetudo demum illas fecit auditu leviores, planeque spiritu generosiore contempsit[538].

Quin et illam ad tanto ardentiores Deo, Deique Matri Patronae, laudes ad *Psalterium* dicendas sathanicae stimulabat injuriae.

Inter blasphemarum[539] autem voces numquam[540] de nomine *Ave Maria*, aut *Psalterium*, *Angelicamve Salutationem* appellare fuit ausus, vel potuit: sed *Murmura*, per derisum fremitu mistum, vocitabat infandus.

Denique vicit constantia Puellae invicta, freta Deiparae patrocinio, usuque sedulo meriteque[541] *Psalterii.*

XIV. *Terribile* SOCIETAS DAMNATORUM.

O cruciabiles zizaniorum collectorum fasciculos colligatos!

Quid tibi vis, o miser, exclamat *S. Hieronymus*, cur peccas?

Quorum in terris amasti vitam: eorum in poenis habebis societatem.

Vae, vae tibi!

Socius ejus[542] istorum damnatus, quos etiam in vita metuebas et fugiebas, ut immanes, sacros et intestabiles.

Pro, quos foetores, quos cruciatus, quos clamores, quantos furores ea comportabit societas?

Quisque proximo immanissimus erit cacodaemon: lacerabunt invicem se dentibus, discerpent unguibus, modisque saevissimis dilaniabunt.

Dicere non est, aut cogitare saevitiam.

O quanto foret exoptatior cohabitatio cum bufonibus, et serpentibus, dracones inter ac struthiones, aliasque belvas[543] immanitate quantavis immaniores, quietior esset feliciorque sempiterna etiam commoratio.

Quapropter ad JESU MARIAEQUE *Psalterium* toto mentis studiique impetu convolate: in quo toties illud salutificum[544] Nomen JESUS frequetantur: ad quod omnes adversae potestates contremiscunt, et enervantur: neque est aliud Nomen, in quo nos oporteat salvari.

Ubi illud est, coliturque adoratione debita latriae ter sanctissimum Nomen Regis Regum, omniumque Triumphatoris: isthic adest continuo innumerus Angelorum chorus atque Societas secura.

cumferebat. Et vero istud quieti, salutique fuit. Ex quo enim illud tenuit propositum: jam nequam tentator nunquam accedere

186

eam propius, sed ab ea velut ab gehennali flamma procul refugere a longe tamen illi sese tanto sæviorem, ostendebat. Tantas autem tamque horrificas evomebat blasphemias, atque in Almam Dei Virginem maledictiones: ut piæ aures, animæq. devotæ Christi Sponsæ nimium quantum ad eas exhorrescerent. Consuetudo demum illas fecit auditu leviores, planeq. spiritu generosiore contempsit. Quin et illam ad tanto ardentiores Deo, Deiq. Matri patronæ, laudes ad Psalterium dicendas Sathanicæ stimulabat injuriæ. Inter blasphemarum autem voces nunquam de nomine *Ave Maria*, aut Psalterium, Angelicamve Salutationem appellare fuit ausus, vel potuit: sed Murmura, per derisum fremitu mistum, vocitabat infandus. Denique vicit constantia Puellæ invicta, freta Deiparæ patrocinio, usuque sedulo, meriteque Psalterii.

XIV. Terribile. Societas Damnatorum. O cruciabiles zizaniorum collectorum fasciculos colligatos! *Quid tibi vis, o miser*, exclamat s. Hieron. *cur peccas? Quorum in terris amasti vitam: eorum in pœnis habebis Societatem. Væ, væ tibi! Socius ejus istorum damnatus, quos etiam in vita metuebas, et fugiebas, ut immanes, sacros, et intestabiles.* Pro, quos fœtores, quos cruciatus, quos clamores, quantos furores ea comportabit societas? Quisque proximo immanissimus erit cacodœmon: lacerabunt invicem se dentibus, discerpent unguibus, modisque sævissimis dilaniabunt. Dicere non est, aut cogitare sævitiam. O quanto foret exoptatior cohabitatio cum bufonibus, et serpentibus, dracones inter ac struthiones, aliasq. belvas immanitate quantavis immaniores quietior esset, feliciorq. sempiterna etiam commoratio. Quapropter ad Jesu, Mariæq. Psalterium toto mentis, studiiq. impetu convolate: in quo toties illud salutificum Nomen Jesus frequentatur: ad quod omnes adversæ potestates contremiscunt, et enervantur: neque est aliud Nomen, in quo nos oporteat salvari. Ubi illud est, coliturq. adoratione debita latriæ ter sanctissimum nomen Regis Regum, omniumq. Triumphatoris: isthic adest continuo innumerus Angel. chorus, atque Societas secura.

---

536 **W wydaniu z 1691 roku występuje: "animaque".**

537 **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Christo".**

538 **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "contemsit".**

539 **W wydaniu z 1691 roku występuje: "blasphemiarum".**

540 **W wydaniu z 1691 roku występuje: "nunquam".**

541 **W wydaniu z 1691 roku występuje odpowiednik: "meritoque".**

542 **W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "eris".**

543 **W wydaniu z 1691 roku występuje: "belluas".**

544 **W wydaniu z 1691 roku występuje: "sanctificum" (uświęcający).**

I rzeczywiście, Najśw. Różaniec stał się dla niej źródłem pokoju i ocalenia.

Od tej chwili wiernie trwała w swoim postanowieniu. Zły kusiciel nie był już w stanie się do niej zbliżyć, lecz uciekał od niej jak od ognia piekielnego. Z daleka jednak ukazywał się jej w całej swojej wściekłości.

Miotał wtedy tak straszliwe i ohydne bluźnierstwa oraz przekleństwa przeciw tej dobrej dziewicy Bożej, że pobożne uszy i dusza wiernej Oblubienicy Chrystusa napełniały się przerażeniem. Z czasem jednak przyzwyczajenie sprawiło, że łatwiej je znosiła i, zachowując wielkość ducha, przestała zwracać na nie uwagę. Co więcej, pobudzały ją one do jeszcze gorętszego wychwalania Boga i opiekuńczej Matki Bożej przez Najświętszy Różaniec, jako zadośćuczynienia za szatańskie zniewagi.

Nigdy jednak pośród swoich bluźnierstw demon nie odważył się ani nie zdołał wymówić imienia Ave Maria, ani słów Najświętszy Różaniec czy Pozdrowienie Anielskie. Wydawał jedynie niewyraźne pomruki, mieszając krzyki z szyderczym chichotem.

Ostatecznie niezwyciężona wytrwałość dziewicy, wsparta opieką Matki Bożej oraz gorliwym i zasługującym na nagrodę odmawianiem Najświętszego Różańca, odniosła zwycięstwo.

XIV. CZTERNASTA PRZERAŻAJĄCA RZECZYWISTOŚĆ: towarzystwo potępionych.

O, bolesne snopy kąkolu, związane razem i zgromadzone na ogień wieczny!

„Czego się spodziewałeś, nieszczęśniku" – woła św. Hieronim – „skoro żyłeś w grzechu? Na ziemi umiłowałeś ich życie – będziesz więc dzielił z nimi także ich męki. Biada, biada tobie!

Będziesz potępiony w ich towarzystwie, chociaż za życia lękałeś się ich i unikałeś jako ludzi odrażających, godnych pogardy i niesławnych."

O, jakie odory, jakie męki, jakie krzyki, jakie szaleństwo będzie panować w tym towarzystwie!

Każdy stanie się dla swego bliźniego najokrutniejszym demonem: będą rozszarpywać się wzajemnie zębami, drapać paznokciami i zadawać sobie najokrutniejsze cierpienia. Nie sposób opisać ani nawet wyobrazić sobie tej okrutności.

O, o ileż bardziej pożądane byłoby zamieszkiwanie z ropuchami i wężami, pośród smoków, strusi i innych najdzikszych zwierząt! Nawet takie miejsce byłoby spokojniejsze i bardziej znośne niż tamto wieczne mieszkanie.

Dlatego z gorliwą pobożnością uciekajcie się do Najświętszego Różańca Jezusa i Maryi, w którym tyle razy powtarza się zbawcze Imię: *Jesu (Jezus).*

Przed tym Imieniem drżą i słabną wszystkie moce piekielne, a nie ma pod niebem innego Imienia, w którym moglibyśmy być zbawieni.

Tam, gdzie to po trzykroć Najświętsze Imię Króla królów i Zwycięzcy wszystkich jest obecne i otaczane należną czcią, tam zawsze obecny jest niezliczony chór Aniołów oraz ich niezawodne towarzystwo.

EXEMPLUM.

In Dacia Petrus quidam nostra pene memoria, aut paulum superiore (jure, an injuria non sat liquet) ad perpetuos damnatus carceres, in profundam fossam, seu turrim, bufonibus saevisque serpentibus scatentem, demittitur: ut vel ab istis periret absumendus, vel horribili et inevitabili inter bestias volutatione sui, metuque miserabilius cruciaretur.

Moestam, miseramque matrem sors filii acerbissima habebat: atque in primis[545] ille justus metus: neu qua humanam fragilitatem Sathanae tentatio, tantas inter aerumnas, ad desperationem induceret.

Nato igitur mater tum precibus ipsa suis ad Deum, Divam, Coelitesque fusis: tum alia, quacunque occulte poterat, opella veniebat solatio: maxime autem *Psalterio* clam illi submisso: quod ut perdius et pernox, quanta posset cum devotionis indefessae contentione, orare non omitteret, oppido moneri eum simul curabat.

Multa captivum, aut vivum potius consepultum ad parendum matri, etsi parum ante comprecationi consuesset, movebant[546] tamen, ac impellebant etiam ut assuescens experiretur.

Necessitas ei fecit orandi usum, copiam captivitas, *Rosarium*, seu precariorum collectio globulorum occasionem dedit in manus: usus facilitatem, facilitas peperit voluptatem: haec denique vere gustum pietatis attulit: unde crescente in dies in majori Devotione ardere ipsi pectus totum amore honoreque Dei, Matrisque Servatricis.

Sensit quoque miseriae suae mitescere sibi acerbitatem: absterget[547] animo[548] metus, et angores; venenati nihil nocere sibi tactu seu afflato: moeroribus gaudia superne immissa permisceri; mentem saepius dia solatii, speique optimae suavitate delibutam permulceri; ignorantiae tenebras insueta luce cognitionis collustrari; seque in alium, a priore diversum, verti hominem, ac infelicitatem suam in optatam quasi felicitatem commutari.

Nec diu demum ipsa Regina Coeli cum illustri Coelitum Virginumque comitatu Suo adstat Famulo, multo in lumine manifesta: quem paucis plurimum consolata, secum e squalore, et carcere eductum liberavit; adeoque velut in momento horae alio procul hominem transmigravit; ac plus quam per centum milliarum distantiam avectum, alieno in solo collocavit securum et innoxium.

EXEMPLUM.

In Dacia Petrus quidam nostra pene memoria, aut paulum superiore, (jure, an injuria non sat liquet:) ad perpetuos damnatus carceres, in profundam fossam, seu turrim, bufonibus sævisq. serpentibus scatentem, demittitur: ut vel ab istis periret absumendus, vel horribili, et inevitabili inter bestias volutatione sui, metuq. miserabilius cruciaretur. Mœstam, miseramq. matrem sors filii acerbissima habebat: atqne in primis ille justus metus: neu qua humanam fragilitatem sathanæ tentatio, tantas inter ærumnas, ad desperationem induceret. Nato igitur mater tum precibus ipsa suis ad Deum, Divam, Cœlitesq. fusis: tum alia, quacunq. occulte poterat, opella veniebat solatio: maxime autem Psalterio clam illi submisso: quod ut perdius, et pernox, quanta posset cum devotionis indefessæ contentione, orare non omitteret, oppido mone-

187

ri eum simul curabat. Multa captivum, aut vivum potius consepultum ad parendum matri, etsi parum ante comprecationi consuesset, movebant tamen, ac impellebant etiam ut assuescens experiretur. Necessitas ei fecit orandi usum, copiam captivitas, Rosarium, seu precariorum collectio globulorum occasionem dedit in manus: usus facilitatem, facilitas peperit voluptatem: hæc deniq; vere gustum pietatis attulit: unde crescente in dies in majori Devotione ardere ipsi pectus totum amore, honoreq. Dei, Matrisq. servatricis. Sensit quoq. miseriæ suæ mitescere sibi acerbitatem: absterget animo metus, et angores: venenati nihil nocere sibi tactu, seu afflatu: mœroribus gaudia superne immissa permisceri: mentem sæpius dia solatii, speiq. optimæ suavitate delibutam permulceri: ignorantiæ tenebras insueta luce cognitionis collustrari; seq. in alium, a priore diversum, verti hominem, ac infelicitatem suam in optatam quasi felicitatem commutari. Nec diu demum ipsa Regina cœli cum illustr. cœlitum, Virginumq. comitatu suo adstat famulo, multo in lumine manifesta quem paucis plurimum consolata, secum e squalore, et carcere eductum liberavit: Adeoq. velut in momento horæ alio procul hominem transmigravit: ac plus quam per centum milliarium distantiam avectum, alieno in solo collocavit securum, et innoxium. Hoc dato

[545] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "inprimis".**
[546] **W wydaniu z 1691 roku występuje o równoważnym znaczeniu: „movebant" („skłaniały").**
[547] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "abstergi".**
[548] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "animi".**

PRZYKŁAD

W Dacji pewien Piotr, żyjący niemal za naszych czasów lub niewiele wcześniej, został skazany (czy słusznie, czy niesłusznie – nie jest to dostatecznie jasne) na dożywotnie więzienie. Strącono go do głębokiego lochu, czyli do wieży pełnej ropuch i jadowitych węży, aby albo zginął od ich ukąszeń, albo cierpiał najokrutniejsze męki pośród dzikich bestii, nękany nieustannym lękiem i nieuniknioną trwogą.

Tak okrutny los syna pogrążył jego matkę w smutku i boleści. Najbardziej obawiała się ona, aby pośród tak wielkich utrapień jakaś pokusa szatana nie doprowadziła ludzkiej słabości do rozpaczy.

Dlatego matka nie tylko nieustannie zanosiła za syna modlitwy do Boga, Najświętszej Maryi Panny i Świętych, lecz znalazła także inne pocieszenie dzięki małemu dziełu, którego zdołała dokonać potajemnie: ukradkiem spuściła mu do lochu Koronkę Różańca Świętego, aby dniem i nocą niestrudzenie ją odmawiał, z całą gorliwością, na jaką było go stać. Troszczyła się również o to, by w miejscu jego uwięzienia nieustannie przypominano mu o Różańcu.

Choć wcześniej więzień – a raczej żywcem pogrzebany – niewiele miał wspólnego z modlitwą, wiele okoliczności skłoniło go do usłuchania matki i do codziennego wypróbowania skuteczności Różańca.

Konieczność nauczyła go modlitwy; więzienie dało mu ku temu sposobność; Różaniec, czyli Korona z paciorkami przesuwanymi dłonią, dał mu okazję; praktyka uczyniła modlitwę łatwą; łatwość sprawiła, że stała się miła; wreszcie zaczął kosztować jej słodyczy. A ponieważ z każdym dniem wzrastał w coraz większym nabożeństwie, całe jego serce rozpalało się miłością i czcią ku Bogu oraz ku Matce Wyzwolicielce.

Odczuwał także, jak łagodnieją udręki jego nieszczęścia; z jego duszy ustępowały lęki i udręki; nic jadowitego, czego dotknął lub czym oddychał, nie mogło mu zaszkodzić; cierpienia były łagodzone radościami zesłanymi z Nieba; dusza bardzo często napełniała się Bożą pociechą, przepełnioną wielką nadzieją i słodyczą. Mroki niewiedzy rozpraszało niezwykłe światło poznania. Stał się nowym człowiekiem, tak odmiennym od tego, którym był przedtem, że jego nieszczęście przemieniło się w upragnione szczęście.

Wreszcie, po niedługim czasie, Królowa Nieba przyszła do swego Sługi, ukazując mu się w wielkiej światłości, w otoczeniu dostojnych Świętych Dziewic. Pocieszywszy go kilkoma słowami, uwolniła go z więzienia i wyprowadziła z tego strasznego miejsca. W jednej chwili przeniosła go do odległej krainy i, oddaliwszy go o przeszło sto mil, pozostawiła bezpiecznego i nietkniętego w innej ziemi.

Hoc dato illi mandato: ut[549], quod in suum Filiique sui honorem coeptum salutare didicit Psalterium captivus, id liber jam et securus tantum non omittat, aut in eo torpescat: sed gratus ferventius, quoad vitam viveret mortalem, frequentaret.

Dixit: "Seque ab oculis comitante Corona abstulit in coelos.

Petrus autem, circumspectis omnibus, se in vasta, ignotaque comperit solitudine adversari.

Nec dia[550] anceps ei fuit animo de commoratione consilium.

Quo ajebat sibi: quo ibo usquam[551] alio, quam ubi Divina me posuit Miseratio?

Quid ego locum aut inquisierim, aut delegerim unquam beatiorem illo: quem mihi dedit DEUS, favet Deipara?

Haec requies mea, Deus, hic habitabo: quoniam (ecce, nunc dixi), elegi eam".

Exorsus igitur continuo, animum inspirante Deo, vitam eremiticam multis exinde feliciter annis ibidem duxit: celebre demum construxit Templum Dei, Virginisque honori sacrum, et sancto fine quiescens, vixit.

Vivitque vitam inter Beatos aeviternam: at vitam hanc ausit e Fonte Vitae *Psalterio* JESU et MARIAE.

XV. *Terribile* CRUCIATUUM UNIVERSITAS.

De qua quid dicam?

Cogita quodcunque genus crucis, torturae, necis: cogita a[552] rebus singulis quae sunt, fueruntque unquam usquam, omnia tormentorum genera conferri in unum: adhuc nec minimam umbram gehennalium cogitaris poenarum.

Damnatis certum est, omnia eos in seipsis supplicia perpeti debere sempiterna: neque in iis ullum esse remedium posse.

Idcirco sua ipsis desperatio rationem vertit in rabiem, furiatque animum: ut dirius ipsis daemonibus in sese ipsos omni cum diritatis immanitate desaeviant.

Si maligno insessum Spiritu furere conspexisti, vidisti, quod dicendo explicare possis: at istas furias, nec cogitatione quisquam complecti unquam potuit.

O desperatio, quo, ad quid te vertas?

Omnia cogitantem omnia inimica discruciabunt[553].

O furor, o rabies, quo evades, ubi desaevies?

In te usque repulsa reverteris insanior.

Quare nunc, nunc, dum integrum est, ad certum properate remedium furoris, coelestis Planum[554] suavitatis, beatae unctionis plenum.

ctum, alieno in solo collocavit securum, et innoxium. Hoc dato illi mandato: quod in suum filiiq. sui honorem cœptum salutare didicit Psalterium captivus: id liber jam, et securus tantum non omittat, aut in eo torpescat: sed gratus ferventius, quoad vitam viveret mortalem, frequentaret. Dixit, seq. ab oculis comitante corona abstulit in cœlos. Petrus autem, circumspectis omnibus, se in vasta, ignotaq. comperit solitudine adversari. Nec dia anceps ei fuit animo de commoratione consilium. Quo ajebat sibi: quo ibo usquam alio, quam ubi Divina me posuit miseratio? Quid ego locum, aut inquisierim, aut delegerim unquam beatiorem illo; quem mihi dedit Deus, favet Deipara? Hæc requies mea, Deus, hic habitabo: quoniam, (ecce nunc dixi), elegi eam. Exorsus igitur continuo, animum inspirante Deo, vitam eremiticam multis exinde feliciter annis ibidem duxit: celebre demum construxit templum Dei, Virginisq. honori sacrum: et sancto fine quiescens, vixit. Vivitq. vitam inter Beatos æviternam: at vitam hanc ausit e fonte vitæ Psalterio Jesu, et Mariæ.

XV. Terribile. Cruciatuum universitas. De qua quid dicam? Cogita quodcunq. genus crucis, torturæ, necis: cogita a rebus singulis quæ sunt, fueruntq. unquam usquam, omnia tormentorum genera conferri in unum: adhuc nec minimam umbram gehennalium cogitaris pœnarum. Damnatis certum est, omnia eos in seipsis supplicia perpeti debere sempiterna: neque in iis ullum esse remedium posse: Idcirco sua ipsis desperatio rationem vertit in rabiem furiatq. animum: ut dirius ipsis Dœmonibus in sese ipsos omni cum diritatis immanitate desæviant. Si maligno insessum Spiritu furere conspexisti, vidisti, quod dicendo explicare possis: at istas furias, nec cogitatione quisquam complecti unquam

188

potuit. O desperatio, quo, ad quid te vertas? Omnia cogitantem omnia inimica discruciabunt. O furor, o rabies, quo evades, ubi desævies? in te usque repulsa reverteris insanior. Quare nunc, nunc dum integrum est, ad certum properate remedium furoris, cœlestis planum suavitatis, beatæ unctionis plenum. Et istud vix

[549] W wydaniu z 1847 roku brakuje: "ut" (że), obecne w wydaniu z 1691 roku.
[550] W wydaniu z 1691 roku występuje, poprawnie: "diu" (długo).
[551] W wydaniu z 1691 roku występuje o równoważnym znaczeniu: "usque" (nieustannie).
[552] W wydaniu z 1691 roku występuje: "ab".
[553] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "discrutiabunt".
[554] W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "plenum" (pełno).

I poleciła mu jedno: skoro jako więzień rozpoczął odmawianie Najśw. Różańca na Jej cześć i Jej Syna, teraz, gdy jest już wolny i bezpieczny, niech nigdy go nie zaniedbuje ani nie popada wobec niego w oziębłość, lecz z wdzięcznością odmawia go z wielką gorliwością przez wszystkie dni swego ziemskiego życia. Po tych słowach zniknęła z ich oczu, unosząc się do Nieba wraz z towarzyszącym Jej Zastępem Niebieskim.

Piotr rozejrzał się wtedy dookoła i spostrzegł, że znajduje się w miejscu pustynnym, rozległym i zupełnie nieznanym. Nie miał jednak żadnej wątpliwości co do wyboru miejsca swego zamieszkania.

Mówił więc do siebie: „Dokąd miałbym pójść, do innego miejsca niż to, w którym postawiło mnie Boże Miłosierdzie? Dlaczego miałbym szukać lub wybierać miejsce wygodniejsze od tego, które dał mi Bóg i które pochwaliła Matka Boża? To jest moje miejsce odpoczynku, o Boże; tutaj zamieszkam, albowiem sam je umiłowałem."

Tak rozpocząwszy, natchniony przez Boga, prowadził przez wiele lat szczęśliwe życie pustelnicze. Wzniósł wspaniały kościół ku czci Boga i Dziewicy Maryi, tam żył świątobliwie aż do końca swoich dni i wszedł do Życia Wiecznego między Błogosławionych. To życie osiągnął jednak dzięki Źródłu Życia – Najśw. Różańcowi Jezusa i Maryi.

XV. PIĘTNASTA RZECZ PRZERAŻAJĄCA: pełnia mąk piekielnych.

Cóż mam o tym powiedzieć?

Pomyśl o wszelkiego rodzaju cierpieniach, torturach i śmierci. Wyobraź sobie, że na wszystko, co istnieje i co kiedykolwiek istniało, spadają wszystkie możliwe rodzaje udręk – a mimo to nie zdołałbyś jeszcze wyobrazić sobie nawet najmniejszego cienia kar piekielnych.

Pewne jest bowiem, że potępieni będą musieli znosić wszystkie wieczne męki, i nie będzie dla nich żadnego ratunku.

Dlatego rozpacz wpędza ich umysł w szaleństwo, a dusza miota się w gniewie. Z całą straszliwą zawziętością zwracają się przeciw samym sobie, dręcząc się okrutniej niż same demony.

Jeżeli widziałeś kiedyś człowieka opętanego, miotanego przez złego ducha, to, co ujrzałeś, możesz jeszcze opisać słowami. Lecz tych piekielnych szaleństw nikt nigdy nie zdoła pojąć ani nawet w pełni sobie wyobrazić.

O rozpaczy, dokąd się zwracasz? Ku czemu dążysz?

Wszystko, co tylko można sobie wyobrazić, wszystkie wrogie moce będą ich dręczyć.

O wściekłości, o gniewie, gdzie uderzysz, gdzie się wyładujesz?

Im bardziej będziesz próbował je od siebie odrzucić, tym gwałtowniej powrócą i spadną na ciebie.

Dlatego teraz, dopóki jeszcze żyjecie, spieszcie do pewnego lekarstwa przeciw gniewowi Dnia Sądu – ku Równinie niebiańskiej słodyczy, przenikniętej Świętym Namaszczeniem.

Et istud vix usquam alibi seu copiosus, seu efficacius, quam in *Angelico* JESU et MARIAE *Psalterio*, est reperire.

In eo quoties, et quanta cum gratia conditum repetitur illud Deoque consecratur Unctissimum, sicut Oleum effusum, Nomen CHRISTUS?

Vel sola hujus devota memoria potens[555] est quamtumvis dispellere animo desperationem, quae malorum ultimum est.

Hoc igitur orate *Psalterium*, amate, et praedicate.

EXEMPLUM.

Baro quidam, in Regno Franciae inclytus in saevam regis iram, quo casu lapsus, dire luebat.

Nam inexorabili regis Sententia in perpetuos adjudicatus carceres, postquam perdiu nexus jacuisset; nec via, ulla ratioque ejus indidem expediendi succederet; tentata[556] multum Baronis patientia, tandem abiit in furorem.

At illum tantum, ut suos ipse digitos modicos[557] praecisos, et arrosos devoraret, in lapides quoque morsibus saeviret, ac ligna, aut quodcunque aliud victu apprehendere valebat.

Ac nisi ferro constrictus, fixusque sedisset sese ipsum frustatim discerptum e vita ejecisset.

Fidelis furenti uxor sua, matrona pissima[558], viro saluti venit, et per *Psalterii* precem, ejusque meritorum pretium captivo subvenit.

Ipsa denique omissis omnibus, imo et desperatis, et damnatis aliis humanis auxiliis, se totam, spemque omnem in Dei, Deiparaeque misericordiam trajecit, et ad indubitatam salutis anchoram, in coelestis portus fida statione fixam, affixit.

Hic acquievit.

Huc indefessa precando, frequentissima et ferventissima cumulavit *Psalteria*: quae pro mariti salute, per Almae Matris imploratam deprecationem, Deo rite consecrabat.

Fidem, spem, vimque foeminae, votis damnavit Deus exoratus: ut fieret, sicut crediderat.

Neque vero quidquam[559] fieri petebat viro: nisi quod illi Deus fore nosset, ac vellet salutare.

Itaque Misericordiae Mater, quam victa a *Psalterio*, salutem[560] exorare dignata Baroni est, Ipsa eam afferens illi praestitit.

cœlestis planum suavitatis, beatæ unctionis plenum. Et istud vix usquam alibi seu copiosius, seu efficacius, quam in Angelico Jesu, et Mariæ Psalterio, est reperire. In eo quoties, et quanta cum gratia conditum repetitur illud, Deoq. consecratur unctissimum, sicut oleum effusum, nomen *Christus*? Vel sola hujus devota memoria potens est quamtumvis dispellere animo desperationem, quæ malorum ultimum est. Hoc igitur orate Psalterium, amate, et prædicate.

EXEMPLUM.

Baro quidam, in Regno Franciæ inclytus in sævam Regis iram, quo casu lapsus dire luebat. Nam inexorabili Regis sententia in perpetuos adjudicatus carceres, postquam perdiu nexus jacuisset; nec via, ulla ratioq. ejus indidem expediendi succederet; tentata multum Baronis patientia, tandem abiit in furorem. At illum tantum, ut suos ipse digitos modicos præcisos, et arrosos devoraret, in lapides quoque morsibus sæviret, ac ligna, aut quodcunque aliud victu apprehendere valebat. Ac nisi ferro constrictus, fixusque sedisset sese ipsum frustatim discerptum e vita ejecisset. Fidelis furenti uxor sua, matrona pissima, viro saluti venit, et per Psalterii precem, ejusq. meritorum pretium captivo subvenit. Ipsa denique omissis omnibus, imo et desperatis, et damnatis aliis humanis auxiliis, se totam, spemq. omnem in Dei, Deiparæq. misericordiam trajecit, et ad indubitatam salutis anchoram, in cœlestis portus fida statione fixam, affixit. Hic acquievit. Huc indefessa precando, frequentissima, et ferventissima cumulavit Psalteria: quæ pro mariti salute, per Almæ Matris imploratam deprecationem, Deo rite consecrabat. Fidem, spem, vimq. fœminæ, votis damnavit Deus exoratus: ut fieret, sicut crediderat. Neque vero quidquam fieri petebat viro: nisi quod illi Deus fore nosset, ac vellet salutare. Itaq. misericordiæ Mater, quam victa a Psalterio, salutem exorare dignata Baroni est, ipsa eam afferens illi præstitit. Nam nil tale petenti, aut speranti, imo nec cogitanti lapsa

[555] **W wydaniu z 1691 roku występuje w równoważnym znaczeniu: „potis" (potężny).**

[556] **W wydaniu z 1691 roku występuje w równoważnym znaczeniu: "tenta" (kuszona).**

[557] **W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "mordicus" (kąsana). Bł. Alan nie szczędzi szczegółów, opisując życie w jego egzystencjalnych trudnościach.**

[558] **W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "piissima".**

[559] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "quicquam".**

[560] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "saltem".**

A ten środek zaradczy, który zaledwie można znaleźć gdzie indziej, znajduje się w obfitości i z całą swoją skutecznością w Najśw. Różańcu Jezusa i Maryi.

W nim tyle razy i z jak wielką łaską powtarzane oraz poświęcane Bogu jest Najświętsze Imię *Chrystus*, niczym najsłodszy Olej rozlewający się po świecie.

Już samo pobożne wspomnienie tego Imienia posiada moc wypędzania z duszy rozpaczy, która jest największym ze wszystkich nieszczęść.

Módlcie się więc na Różańcu Świętym, miłujcie go i głoście.

PRZYKŁAD

W Królestwie Francji pewien znakomity baron, wskutek nieszczęsnego nieporozumienia, popadł w straszliwy gniew króla.

Na mocy nieodwołalnego wyroku królewskiego został skazany na dożywotnie więzienie, po długim czasie spędzonym w kajdanach.

Nie było żadnego sposobu ani żadnej możliwości, aby go stamtąd uwolnić. Cierpliwość barona, wystawiana przez długi czas na ciężką próbę, w końcu przemieniła się we wściekłość.

Była ona tak wielka, że zębami obgryzał sobie palce, aż je skrócił.

Rzucał się zębami nawet na kamienie, pnie i wszystko, co tylko mógł gryźć. A gdyby nie był powstrzymywany przez łańcuchy, rozszarpałby samego siebie na kawałki aż do śmierci.

Jego wierna małżonka, najpobożniejsza matrona, przyszła odwiedzić męża, który utracił panowanie nad sobą. Wówczas pospieszyła mu z pomocą przez modlitwę Różańcową i moc swoich zasług.

Wreszcie, porzuciwszy, a nawet odrzuciwszy w rozpaczy wszelką ludzką pomoc, całą siebie i całą swoją nadzieję złożyła w Miłosierdziu Boga i Matki Bożej oraz mocno zarzuciła niewzruszoną kotwicę zbawienia w bezpiecznej przystani Portu Niebieskiego.

Tam odnalazła pokój.

Tam, niestrudzenie, gromadziła zasługi, odmawiając bardzo liczne i żarliwe Różańce, które wiernie ofiarowywała Bogu za zbawienie swego męża, błagając o wstawiennictwo Najłaskawszą Matkę Bożą.

Bóg wysłuchał jej próśb, zanoszonych z tak wielką wiarą, nadzieją i wytrwałością, i stało się tak, jak wierzyła.

Ona jednak prosiła jedynie o to, aby wobec jej męża spełniło się wyłącznie to, co Bóg zamierza uczynić i co zechce dla jego zbawienia.

I tak Matka Miłosierdzia, niejako zwyciężona modlitwą Najświętszego Różańca, raczyła wyjednać Baronowi zbawienie i sama podjęła się zanieść mu tę łaskę.

Nam nil tale petenti aut speranti, imo nec cogitanti lapsa Coelo apparet et adstat: suscitat de terra inopem, et de stercore erigit ferro, vinculisque gravem.

Surgit ille, vincula[561] cadunt: animusque redit et sueta revixit sub pectore virtus: sese mens respiratioque recognoscit.

Adesas Virgo manus Scaevolae redintegrat, sanumque totum hominem, liberumque sibi redditum, ad regem dimittit.

Simul manifestavit ei signa, quibus secretissima regis scelera, in intimis conscientiae fibris abdita judicaret[562] soli, et commonefaceret poenitentiae.

Ad haec praediceret ei certa, et proxime impedentia[563] capiti ejus regnoque mala pessima: quibus una mederi vera possit scelerum metanaea.

Si enim[564], vel temnat superbus, aut emittat, tardatve[565] ut securus, denunciari jubet, non tardaturam paratam nunc vindictam.

Rex ipso in visu Baronis attonitus haesit: audituque in medio tam dirae denunciationis[566] contremuit.

Neque sese deservit, aut salutis curae deesse voluit.

Ut primum Deo supplex factus se reum accusavit, pro gratia actis rite gratiis, obedienter paruit consilio dato, et poenitentiam heroico pectore totus invasit.

Quod autem Baroni *Psalterium* tam extitisse videbat salutare: tametsi ante non ignoraret, parum tamen accuraret; illud vero prae omnibus unum arripit, inque eo dignam rege, gratissimam Deo poenitentiam suam exequitur, et sui ipsius, et regni conservator.

Quapropter Psallite Deo in *Psalterio Dechacordo*[567]: Psallite Deo sapienter in *tertia Psalterii Quinquagena*, cum dictorum quinque *Terribilium*, quae Judicium consequutura[568] sunt, et aeternabunt.

Ea vero quina si per octo Beatitudines, et duo naturae Mandata, scilicet: *Quod tibi vis fieri, fac et alteri; quod tibi non factum velis, alteri non factum velis*[569], *alteri non feceris.*

Per haec inquam dena, si dictorum singula, pia cum meditatione seu commemoratione, duxeris: quinquagenam qua vocali oratione, qua mentali rite complevisti, dignam Deo[570], dignam Matre Dei, Angelorum Regina, Domina nostra, Benedicta in saecula. Amen.

stitit. Nam nil tale petenti, aut speranti, imo nec cogitanti lapsa cœlo apparet, et adstat: suscitat de terra inopem, et de stercore erigit ferro, vinculisq. gravem. Surgit ille, vincula cadunt: animusq. redit, et sueta revixit sub pectore virtus: sese mens, respiratioq. recognoscit. Adesas virgo manus Scævolæ redintegrat, sanumq. totum hominem, liberumqu. sibi redditum, ad Regem dimittit. Simul manifestavit ei signa, quibus secretissima Regis scelera, in intimis conscientiæ fibris abdita judicaret soli, et commonefaceret pœnitentiæ. Ad hæc prædiceret ei certa, et proxime impedentia capiti ejus, regnoq. mala pessima: quibus una mederi vera possit scelerum metanæa. Si enim vel temnat superbus, aut emittat, tardatve ut securus, denunciari jubet, non tardatu-

189

ram paratam, nunc vindictam. Rex ipso in visu Baronis attonitus hæsit: auditnq. in medio tam diræ denunciationis contremuit. Neq. sese deservit, aut salutis curæ deesse voluit. Ut primum Deo supplex factus se reum accusavit, pro gratia actis rite gratiis, obedienter paruit consilio dato, et pœnitentiam heroico pectore totus invasit. Quod autem Baroni Psalterium tam extitisse videbat salutare: tametsi ante non ignoraret, parum tamen accuraret: illud vero præ omnibus unum arripit, inque eo dignam Rege, gratissimam Deo Pœnitentiam suam exequitur, et sui ipsius, et Regni conservator. Quapropter *Psallite Deo in Psalterio Dechacordo: Psallite Deo sapienter* in tertia Psalterii Quinquagena, cum dictorum quinque Terribilium, quæ judicium consequutura sunt, et æternabunt. Ea vero quina si per octo Beatitudines, et duo naturæ mandata, scilicet: *Quod tibi vis fieri, fac, et alteri: Quod tibi non factum velis, alteri non factum velis, alteri non feceris.* Per hæc inquam dena, si dictorum singula, pia cum meditatione, seu commemoratione, duxeris: Quinquagenam qua vocali oratione, qua mentali rite complevisti, dignam Matre Dei, Angelorum Regina, Domina nostra, Benedicta in sæcula. Amen.

---

[561] W wydaniu z 1691 roku występuje, w równoważnym znaczeniu: "vincla".

[562] W wydaniu z 1691 roku występuje, w równoważnym znaczeniu: "indicaret" (oskarżał).

[563] W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "impendentia".

[564] W wydaniu z 1691 roku zamiast: "si enim", w wydaniu z 1847 roku występuje termin o równoważnym znaczeniu: „sin" (jeśli zaś).

[565] W wydaniu z 1691 roku występuje: "tardetve".

[566] W wydaniu z 1691 roku występuje: "denuntiationis".

[567] W wydaniu z 1691 roku występuje: "decachordo".

[568] W wydaniu z 1691 roku występuje: "consecutura".

[569] "alteri non factum velis", jest to powtórzenie i błąd drukarski, a ponadto brak tego w wydaniu z 1691 roku.

[570] W wydaniu z 1847 roku brakuje słów: "dignam Deo", obecnych w wydaniu z 1691 roku.

Temu bowiem, który o nic nie prosił ani niczego się nie spodziewał, a nawet o niczym podobnym nie myślał, Ona, zstąpiwszy z Nieba, ukazała się i stanęła przed nim. Podniosła biedaka z ziemi i wydźwignęła go z prochu, mimo ciężkich kajdan, które go krępowały. Powstał, a kajdany opadły. Powróciła mu odwaga, w jego piersi na nowo zapłonęła dawna siła, a w duszy poczuł tchnienie nowego życia.

Dziewica Maryja przywróciła także zgryzione palce jego rąk niczym nowemu Scewoli, a uczyniwszy go człowiekiem całkowicie zdrowym i wolnym, posłała go do króla.

Równocześnie poleciła mu, aby na dowód prawdziwości swego posłannictwa wyjawił królowi najskrytsze jego występki, ukryte w najgłębszych tajnikach sumienia, lecz uczynił to jedynie wobec niego samego, napominając go do szczerej pokuty.

Następnie miał przepowiedzieć mu niechybne i bliskie już kary, wiszące nad jego głową, oraz wielkie nieszczęścia grożące całemu królestwu, którym można będzie zapobiec jedynie przez prawdziwą pokutę za popełnione grzechy.

Jeżeli jednak król miałby z pychą wzgardzić tym proroctwem albo zwlekać i odkładać nawrócenie, poleciła mu zapowiedzieć, że przygotowana kara nie będzie już dłużej zwlekała.

Król na widok barona oniemiał, a usłyszawszy tak straszliwą groźbę, zadrżał.

Nie trwał jednak w uporze, lecz zatroszczył się o własne zbawienie.

Najpierw błagał Boga o miłosierdzie, uznał się za winnego i, składając Mu niezmierzone dzięki za otrzymaną pomoc, wiernie zastosował się do udzielonej rady oraz z heroiczną odwagą podjął pełną pokutę.

Gdy zaś przekonał się, jak wielkie dobro Najświętszy Różaniec wyświadczył baronowi — choć wcześniej go znał, jednak niewiele go praktykował — wówczas publicznie wziął do ręki Różaniec Święty i za jego pomocą odprawiał swoją pokutę. Stała się ona zarówno wielkim dobrodziejstwem dla króla, jak i bardzo miłą Bogu, który zachował mu królestwo.

Dlatego śpiewajcie Bogu psalmy na dziesięciostrunowym Psałterzu, to jest na Różańcu Świętym. Śpiewajcie Bogu mądrze, rozważając w trzeciej części Różańca pięć rzeczy przerażających, które nastąpią po Sądzie i trwać będą na wieki.

Te pięć rzeczy przerażających, które nastąpią po Sądzie, połączone z ośmioma Błogosławieństwami oraz z dwoma przykazaniami prawa naturalnego, mianowicie: „Co chcesz, aby tobie czyniono, i ty czyń innym";

oraz: „Czego nie chcesz, aby tobie czyniono, pragnij, aby i innym tego nie czyniono" — dają razem liczbę piętnastu.

Dodaję jeszcze, że jeśli każdą z tych pięciu rzeczy będziesz pomnażał dziesięciokrotnie przez pobożne rozważanie lub wspominanie, wiernie dopełnisz trzecią Pięćdziesiątkę zarówno modlitwą ustną, jak i myślną — modlitwą godną Boga, godną Matki Bożej, Królowej Aniołów, naszej Pani, Błogosławionej na wieki. Amen.

CAPUT III.
SERMO III PARAENETICUS, sive[571]:
TRACTATUS DEVOTI DOCTORIS ALANI,
DE EXCELLENTIIS SACERDOTUM.
SUPER THEMA:
Ave MARIA, Gratia Plena, etc[572].

PSALTERIUM Justissime TRINITATIS Concordiam conciliat: quoniam Incarnatio Filii Dei, *Utraque fecit Unum*: Divinam, Humanamque naturam in unum[573] concordatas Personam univit.

Quo ex fundamento: quod Christus posuit, et nemo alius posuit; reliqua dein consecuta per Ecclesiam est conjunctio; qua *simul positi sunt in unum dives et pauper.*

Haec autem divina, hodieque constans, Concordia, accedente[574] ad *Salutationem Angelicam* assensu Virginis Gloriosae, et Illibate Matris, cunctorum, Sponsae Sacerdotum, consummata est.

Quia[575] causa jure suo merito eadem Divorum Diva Advocata nostra in *Psalterio* Suo, JESU et MARIAE dicto, digne est debiteque Salutanda: cum a Corona Fidelium universa, tum vero vel sanctissime ab Sacro Regalis Sacerdotii Choro Psallenda et praedicanda.

CONCORDIAM vero triplicem hic accipio: Prima est, per Sacerdotalem Dignitatem; nam *CHRISTUS est SACERDOS in aeternum, secundum ordinem Melchisedech.*

Altera est per Virginis Matris, cum Figuris Sacris, legitimam Veritatem: tertia est per Judiciabilem Potestatem.

Ex prima, habet Ecclesiam[576] Sacerdotum inestimabilem[577] Au[c]toritatem; ex altera Alma Virgo Parens habet admirandae Dignitatis Majestatem; ex tertia, meritorum ac praemiorum faciet cum proportione Deus aequalitatem.

PROPOSITIO[578]

Quoad primum: SACERDOTALEM, inquam, DIGNITATEM: huc infero, praequemitto quandam ipsa singularitate sua pereximiam, Dei gratia, REVELATIONEM, jam olim abs Deo factam S. Hugoni Episcopo Carthusiensium Ordinis Sanctissimi, totius Sanctitatis viro, et vero *Psalterii* MARIAE Virginis a juventute praecipuo amatori atque cultori.

Quam et ipse Revelationem descriptam[579] alias legi.

CAPUT III.

Tractatus devoti Doctoris ALANI, de Excellentiis Sacerdotum.

SUPER THEMA

Ave Maria, Gratia Plena.

Psalterium justissimæ Trinitatis concordiam conciliat: quoniam Incarnatio Filii Dei, *Utraque fecit Unum:* Divinam, humanamq. naturam in unum concordatas Personam univit. Quo ex fundamento: quod Christus posuit, et nemo alius posuit: reliqua dein consecuta per Ecclesiam, est conjunctio: qua *simul positi sunt in unum dives, et pauper.* Hæc autem divina, hodieque constans, Concordia accedente ad Salutationem Angelicam assensu Virginis gloriosæ, et illibatæ Matris, cunctorum, Sponsæ Sacerdotum, consummata est.

Qua causa jure suo merito eadem Divorum Diva Advocata nostra in Psalterio suo, Jesu et Mariæ dicto, digne est debiteque salutanda: cum a Corona Fidelium universa, tum vero vel sanctissime ab Sacro Regalis Sacerdotii Choro Psallenda et prædicanda. Concordiam vero triplicem hic accipio: Prima est, per Sacerdotalem Dignitatem: nam Christus est *Sacerdos in æternum, secundum ordinem Melchisedech.* Altera est per Virginis Matris, cum Figuris sacris, Legitimam veritatem; Tertia est per judiciale potestatem. Ex prima, habet Ecclesiam Sacerdotum inestimabilem Autoritatem; ex altera Alma Virgo Parens habet admirandæ Dignitatis Majestatem; ex tertia, meritorum ac præmiorum faciet cum proportione Deus æqualitatem.

190

Quoad primum: Sacerdotalem, inquam, Dignitatem: huc infero præquemitto quandam ipsa singularitate sua pereximiam, Dei gratia, Revelationem, jam olim abs Deo factam s. Hugoni Episcopo Carthusiensium Ordinis Sanctissimi, totius Sanctitatis viro, et vero Psalterii Mariæ Virginis a juventute præcipuo amatori atque cultori. Quam et ipse revelationem descriptam alias legi. Qui-

---

[571] **W wydaniu z 1847 roku brakuje słów: "Sermo III paraeneticus, sive" (III Sermone esortativo, ossia), obecnych w wydaniu z 1691 roku.**

[572] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: "etc", obecnego w wydaniu z 1691 roku.**

[573] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "unam".**

[574] **Zarówno termin „accedente" z wydania z 1847 r., jak i termin „antecedente" z wydania z 1691 r. mają znaczenie „następujący", czyli wskazują, że Pokój nastąpił po wyrażeniu zgody przez Najśw. Maryję Pannę Archaniołowi Gabrielowi.**

[575] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "qua" (dla której).**

[576] **W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "Ecclesia".**

[577] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "inaestimabilem".**

[578] **W wydaniu z 1847 roku brakuje la parola: "propositio", obecne w wydaniu z 1691 roku.**

[579] **W wydaniu z 1691 roku występuje w równoważnym znaczeniu: "praescriptam" (zarysowana).**

ROZDZIAŁ III
TRZECIE KAZANIE ZACHĘCAJĄCE, CZYLI:
TRAKTAT DOKTRYNALNY POBOŻNEGO MISTRZA ALANA O WIELKOŚCI KAPŁAŃSKIEGO ŻYCIA, NA TEMAT:
„Zdrowaś Maryjo, łaski pełna...”

Najśw. Różaniec pelnej sprawiedliwosci Trójcy Św. przynosi zgodę, ponieważ Wcielenie Syna Bożego uczyniło z dwojga jedno, jednocząc w doskonałej harmonii Naturę Boską i naturę ludzką Chrystusa w jednej Osobie.

Na tym fundamencie zgody, który położył Chrystus i którego nikt inny nigdy nie położył, Kościół ma tylko jeden cel – jedność. Dlatego właśnie razem zostali postawieni bogaty i ubogi.

Ta Boska i nieprzerwanie trwająca aż do dziś zgoda rozpoczęła się od „Fiat” Chwalebnej Dziewicy na pozdrowienie Anioła i dopełniła się w Jej zgodzie, aby jako Niepokalana Matka stała się Oblubienicą wszystkich kapłanów.

Słusznie więc, ze względu na Jej zasługi, Święta nad Świętymi i nasza Orędowniczka winna być godnie i należnie pozdrawiana w swoim Różańcu, zwanym Psałterzem Jezusa i Maryi, nie tylko przez cały zastęp wiernych, lecz także – w sposób najświętszy – przez Święty Chór Królewskiego Kapłaństwa, który powinien Go zarówno odmawiać, jak i głosić.

Rozważam tutaj potrójną zgodę.

Pierwszą jest zgoda wypływająca z godności kapłańskiej, gdyż Chrystus jest Kapłanem na wieki według porządku Melchizedeka.

Drugą jest zgoda płynąca z niepodważalnej prawdy, że od Dziewiczej Matki pochodzą święte przymioty kapłańskie.

Trzecią jest zgoda wynikająca z władzy wymierzania sprawiedliwości.

Z pierwszej zgody wynika, że to Kościół rodzi nieoceniony autorytet kapłanów.

Z drugiej zgody wynika, że Najłaskawsza Dziewica Matka rodzi majestat przedziwnej godności kapłańskiej.

Z trzeciej zgody wynika, że Bóg udziela kapłanom sprawiedliwej miary zasług i odpowiadających im nagród.

TEZA

Jeśli chodzi o pierwszą z tych rzeczywistości, czyli godność kapłańską, oświadczam, że przytaczam tutaj i stawiam na początku objawienie, z łaski Bożej słynące swoją niezwykłością, które niegdyś Bóg raczył przekazać świętemu Hugonowi, biskupowi i członkowi najświętszego Zakonu Kartuzów, mężowi pełnemu świętości, który od młodości gorliwie miłował Najświętszy Różaniec Najświętszej Maryi Panny.

Ja sam czytałem to objawienie, opisane w różnych przekazach.

Quidam etiam Novellus MARIAE Sponsus, de quo scio, Domino revelante, eandem ex ipso JESU CHRISTO cognovit, sub annum Domini octavum et sexagesimum supra millesimum quadrigentesimum.

NARRATIO.

Novellus saepe memoratus MARIAE Virginis Sponsus, eidem Sponsae Suae in *Psalterio* stabili Devotionis foedere junctus, ad quotidianas Missarum celebrationes ardenti zelo desiderii anhelare diu consuerat[580]: tametsi, heu semper, indignus.

Accidit autem, ut, quo nescio, pectus incessente spiritu acediae, per intervalla dierum operari Sacris ipsi allubesceret: et quidem subinde haud raro Diam[581] facere Hostiam omittens, ob volatiles phantasias animum forte suggressas, tanto insistere Mysterio sibi duceret Religioni.

Itaque timida mentis anxiae ad nugas inanes concessio, fit morosa cessatio: quae reditum eo difficiliorem parabat sensim ad ter Maximum Opus.

Dum utentiores[582] meticulosum terunt animum scrupoli: spiritum atterunt; illusumque faciunt tepescere, atque adeo demum aegrescere virum bonum, et rarescere amplius ad ter Augustissimum Sacrificium Deo litandum.

Correptum denique corpusculum morbus affligit gravior, lectuloque affigit, ut, quae[583] ante Divina timebat attingere: jam ad ea nec valeret assurgere, ut vellet.

Festivam, S. Joanni Baptistae Sacram, sol Ordinis Ecclesiastici adduxerat solemnitatem: cum ecce Deus, immissa viro extasi, totam ad superna raptam evehit mentem; ut omnino simile mortuo jaceret, ceu videbatur, exanime corpus.

Interea spiritus relictae tenui ereptus animae Divinorum Arcana Mysteriorum luculentior aspectabat in Coelis ministrari.

Dominus JESUS CHRISTUS, Pontifex ter Opt[imus] Max[imus] illi surgere videbatur, inque medium Pontificalibus[584] amictus procedere cum caeteris Arae ministris, juxta Ritum Ecclesiasticum, innumera Coelitum comitante Corona, et consistente circum.

Orditur Divina orbis utriusque Pontifex, et adusque Synaxes faciendas prosequitur.

Cum subito fit vox praeconis: SANCTA SANCTIS: *Proeparate*[585] *viam Domino.*

Nominatim peregrino per raptum isthuc introducto, dicitur, ad Communionem se comparet.

cultori. Quam et ipse revelationem descriptam alias legi. Quidam etiam novellus Mariæ Sponsus, de quo scio, Domino revelante, eandem ex ipso Jesu Christo cognovit, sub annum Domini octavum, et sexagesimum supra millesimum quadrigentesimum.

NARRATIO.

Novellus sæpe memoratus Mariæ Virginis Sponsus, eidem Sponsæ suæ in Psalterio stabili Devotionis fœdere junctus, ad quotidianas Missarum celebrationes ardenti zelo desiderii anhelare diu consuerat: tametsi, heu semper, indignus. Accidit autem, ut, quo nescio pectus incessente spiritu acediæ, per intervalla dierum operari Sacris ipsi allubesceret: et quidem subinde haud raro Diam facere Hostiam omittens, ob volatiles phantasias animum forte suggressas, tanto insistere Mysterio sibi duceret religioni. Itaque timida mentis anxiæ ad nugas inanes concessio, fit morosa cessatio; quæ reditum eo difficiliorem parabat sensim ad ter maximum Opus. Dum utentiores meticulosum terunt animum scrupuli; spiritum atterunt; illusumque faciunt tepescere, atque adeo demum ægrescere virum bonum, et rarescere amplius ad ter Augustissimum Sacrificium Deo litandum. Correptum denique corpusculum morbus affligit gravior, lectuloq. affigit, ut, quæ ante Divina timebat attingere; jam ad ea nec valeret assurgere, ut vellet. Festivam, s. Joanni Baptistæ sacram, sol Ordinis Ecclesiastici adduxerat solemnitatem; cum ecce Deus, immissa viro extasi, totam ad superna raptam evehit mentem; ut omnino simile mortuo jaceret, ceu videbatur, exanime corpus. Interea spiritus relictæ tenui ereptus animæ divinorum arcana mysteriorum luculentior aspectabat in cœlis ministrari. Dominus Jesus Christus, Pontifex ter Opt. Max. illi surgere videbatur, inque medium Pontificalibus amictus procedere cum cæteris Aræ ministris, juxta Ritum Ecclesiasticum, innumera Cœlitum comitante Corona, et consistente circum. Orditur Divina orbis utriusque Pontifex, et adusq. Synaxes faciendas prosequitur. Cum subito fit vox præconis; Sancta Sanctis; *Præparate viam Domino.* Nominatim peregrino per raptum isthuc introducto, dicitur, ad communionem se comparet. Monito conterritus heu me, exclamat, necdum exhomo-

---

[580] W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "consueverant".
[581] W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "Divinam".
[582] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "urentiores".
[583] W wydaniu z 1691 roku występuje: "qui".
[584] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "Pontificialibus".
[585] W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "praeparate".

Także pewien Nowy Oblubieniec Maryi, którego znam, otrzymał od Pana w objawieniu to samo widzenie od samego Jezusa Chrystusa, w Roku Pańskim 1468.

OPOWIEŚĆ

Wielokrotnie już wspominany Nowy Oblubieniec Najśw. Dziewicy Maryi, związany ze swoją Oblubienicą trwałym przymierzem pobożności w Najświętszym Różańcu, podczas codziennego sprawowania Mszy Świętej zwykł pałać gorącym pragnieniem i żarliwą gorliwością ku Bogu, chociaż – niestety – zawsze uważał się za niegodnego.

Zdarzyło się jednak, że – nie wiem, czy za sprawą ducha acedii, który zaatakował jego serce – zaczął odprawiać Mszę Świętą jedynie co drugi dzień. Później zaś, ulegając przelotnym roztargnieniom i wyobrażeniom, coraz częściej zaniedbywał sprawowanie Boskiej Ofiary, aż w końcu całkowicie przerwał celebrowanie Świętych Misteriów.

Tak owo nieśmiałe przyzwolenie niespokojnego ducha na marne błahostki stopniowo przerodziło się w powolne zaprzestanie sprawowania Mszy Świętej, przez co z dnia na dzień coraz trudniej było mu powrócić do tego Najwznioślejszego Dzieła.

Wówczas zwodnicze skrupuły dręczyły jego lękliwe serce, przygniatały ducha i sprawiały, że oszukany człowiek stawał się coraz bardziej oziębły. W ten sposób dobry kapłan zapadł na duchową chorobę i coraz rzadziej składał Bogu Najświętszą Ofiarę.

W końcu bardzo ciężka choroba dotknęła jego wyniszczone ciało i przykuła je do łoża, tak iż nie odważał się już sprawować Świętych Tajemnic, a nawet gdyby tego pragnął, nie był w stanie podnieść się z łóżka.

Tego dnia kalendarz Kościoła wskazywał uroczystość św. Jana Chrzciciela.

Wówczas Bóg, pogrążając go w ekstazie, porwał jego ducha do Nieba. Ciało wydawało się pozbawione życia i leżało całkowicie podobne do ciała zmarłego.

Tymczasem duch, oderwany od słabego ciała, oglądał w całym blasku tajemnice Bożych Misteriów, które rozgrywały się w Niebie.

Ukazał mu się Pan Jezus Chrystus jako Najwyższy i Najdoskonalszy Arcykapłan, odziany w szaty pontyfikalne. Postępował pośrodku wraz z innymi świętymi szafarzami ku ołtarzowi, zgodnie z obrzędem Kościoła, a za Nim podążał niezliczony zastęp Świętych, którzy zajęli miejsca dokoła.

Najwyższy Kapłan Nieba i ziemi rozpoczął sprawowanie Świętych Misteriów i prowadził je aż do chwili Komunii Świętej.

Wówczas nagle rozległ się donośny głos: „Święte rzeczy dla świętych! Przygotujcie drogę Panu!”

Następnie pielgrzymowi, który dzięki ekstazie został tam wprowadzony, polecono z imienia przystąpić do Komunii Świętej.

Monito conterritus, heu me, exclamat, necdum exhomologesi facta sum mente expiatus.

Alter adest illi, S. Praecursoris[586] erat Domini et Baptista; jubetque: *Parare[587] viam Domino.*

Cui iste: "Heu mihi!

Confessione opus est".

Sequere, ait, ocyus, confessarium, ecce, beatissimum Principem Apostolorum Petrum, Aurem danti poenitens adgeniculatus, sese scrupulis exuit, tanta cum expiationis consolatione ac luce, quanta alias in vita numquam.

Simul ab eo ad Mysteria libanda missus, cum accidit arae supplex adorans et Sacramentum et Redemptorem JESUM: hic istis eum increpabat: *"O serve tarde, serus ades.*

Piger et remisse: quo tanta tibi a Me Potestas Sacra patrandi facta est, per Electam Matrem Me pro te intervenientem?".

Et Illam: *"Tu in sudario religatam abscondere voluisti[588]".*

Cum dico hoc trementi guadentique, mirifice[589] utroque sensu contemperato, JESUS ei ter Sacram porrigebat Synaxim[590].

Continuo cernebat Dominum JESUM intra sese verissime inesse medium, et multa familiarissime, cum ineffabili suavitate, monentem audiebat.

In caeteris vero Sermone eum gravissimo corripiebat, de commissa nimium grandi negligentia Missas celebrandi.

Talibus demum doctrinae monitis formabat, et firmabat fluctuantem: *"Ita certum habeto: nihil tibi unquam tanti videatur; cujus vel amore, vel metu tremenda frequentare Officia intermittas.*

Excipe solum mortale crimen evidens, et inconfessum".

Addebatque clare: *"Nec ab eis quenquam retardare Sacerdotem debet ariditas indevota mentis, non occupatio urgens, non urens tentatio, non pollutio nocturna: quodque magis, nec diurna; si involuntaria contingat et inimica; qualem aut Confessiones lubricas excipentem, aut equitantes, aut anxie soliciti et properantes perpeti queunt: istud namque haud pondero; moror minus: quod ita contingit humanitus, ut quam talibus consentire, prius vitam despondere quis mallet.*

comparet. Monito conterritus heu me, exclamat, necdum exhomologesi facta sum mentem expiatus. Alter adest illi, s. Præcursoris erat Domini et Baptista; jubetque: *Parare viam Domino.* Cui iste; heu mihi confessione opus est. Sequere, ait, ocyus, confessarium, ecce, beatissimum Principem Apostolorum Petrum, Aurem danti pœnitens adgeniculatus, sese scrupulis exuit, tanta cum expiationis consolatione ac luce, quanta alias in vita nunquam. Simul ab eo ad Mysteria libanda missus, cum accidit aræ

supplex adorans, et Sacramentum, et Redemptorem Jesum: hic istis eum increpabat. O serve tarde, serus ades. Piger et remisse; quo tanta tibi a me Potestas Sacra patrandi facta est, per electam Matrem me pro te intervenientem? Et illam, Tu in sudario religatam abscondere voluisti. Cum dico hoc trementi gaudentique, mirifice utroque sensu contemperato, Jesus ei ter sacram porrigebat Synaxim. Continuo cernebat Dominum Jesum intra sese verissime inesse medium, et multa familiarissime, cum ineffabili suavitate, monentem audiebat. In cæteris vero sermone eum gravissimo corripiebat, de commissa nimium grandi negligentia Missas celebrandi. Talibus demum doctrinæ monitis formabat, et firmabat fluctuantem. *Ita certum habeto: Nihil tibi unquam tanti videatur; cujus vel amore vel metu tremenda frequentare Officia intermittas. Excipe solum mortale crimen evidens, et inconfessum.* Addebatque clare; Nec ab eis quenquam retardare Sacerdotem debet ariditas indevota mentis, non occupatio urgens, non urens tentatio, non pollutio nocturna: quodque magis, nec diurna: si involuntaria contingat et inimica: qualem aut Confessiones lubricas excipientem, aut equitantes, aut anxie soliciti et properantes perpeti queunt: istud namq. haud pondero: moror minus: quod ita contingit humanitus, ut quam talibus consentire, prius vitam despondere quis mallet. Ecquid ita; quæris?

---

[586] **W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "Praecursor is" (był on Poprzednikiem).**

[587] **W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "Para" (prepara tu).**

[588] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "voluisti", obecne w wydaniu z 1847 roku.**

[589] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "merifice".**

[590] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Synaxin".**

Przerażony tym wezwaniem, zawołał: Biada mi! Jeszcze nie dokonało się oczyszczenie mojej duszy przez spowiedź!

Wówczas zbliżył się do niego Święty Poprzednik Pański, św. Jan Chrzciciel, i rzekł: Przygotujcie drogę Panu!

On zaś odpowiedział: Biada mi! Potrzebuję jeszcze spowiedzi!

Święty Jan Chrzciciel powiedział: Idź szybko! Oto spowiednik – Najświętszy Piotr, Książę Apostołów.

Penitent uklęknął przed nim, a święty Piotr wysłuchał jego wyznania. Uwolnił go od skrupułów[591], a po spowiedzi odszedł napełniony takim pokojem i światłem, jakich nigdy wcześniej w życiu nie zaznał.

Wówczas św. Piotr posłał go, aby przystąpił do Najśw. Misterium Eucharystii. Gdy z wielką pobożnością zbliżył się do ołtarza, adorując Najśw. Sakrament i Jezusa Odkupiciela, Pan Jezus zganił go tymi słowami: O sługo gnuśny, zbliż się bez zwłoki! O leniwy i niedbały, po cóż dałem ci tak wielką władzę konsekrowania? Czyż nie za sprawą Mojej wybranej Matki przychodzę ci z pomocą?

A Najświętsza Maryja Panna powiedziała do pogrążonego w ekstazie:

— Ty chciałeś ukryć ten dar konsekrowania w zawiązanej chustce.

Słysząc te słowa, raz drżąc z bojaźni, raz przepełniony radością i zdumieniem, przyjął od Jezusa na język Najświętszą Hostię.

W tej samej chwili ujrzał Pana Jezusa prawdziwie obecnego w swoim wnętrzu i słyszał, jak z niewysłowioną dobrocią pouczał go o wielu sprawach niczym najbliższego przyjaciela.

Między innymi napomniał go bardzo poważnym pouczeniem za to, że przez tak długi czas zaniedbywał sprawowanie Najświętszej Ofiary Mszy Świętej.

Tymi słowami Boskiej nauki umacniał i utwierdzał jego niepewne serce:

— To uznaj za rzecz pewną: niech nigdy nic nie wyda ci się tak wielkie – ani z miłości, ani z lęku – abyś z tego powodu przerywał sprawowanie Świętych Misteriów. Jedynym wyjątkiem jest grzech śmiertelny, jawny i jeszcze nie wyznany w spowiedzi.

Następnie powiedział jeszcze wyraźnie: Z żadnego z tych powodów kapłan nie powinien odkładać sprawowania Mszy Św.: ani z powodu oschłości i braku pociech duchowych, ani z powodu pilnych zajęć, ani z powodu gwałtownej pokusy, ani z powodu zmaz nocnych, a tym bardziej dziennych, jeśli nastąpiło ono wbrew jego woli i bez dobrowolnej zgody. Takie rzeczy mogą zdarzyć się temu, kto wysłuchuje kłopotliwych spowiedzi, temu, kto podróżuje konno, temu, kto żyje w wielkim niepokoju lub nieustannie się spieszy.

Ja bowiem w żaden sposób nie poczytuję tego za winę ani nie zatrzymuję na tym Mojego sądu. Są to bowiem skutki ludzkiej natury, choć każdy prawdziwie pobożny człowiek wolałby raczej umrzeć, niż dobrowolnie zgodzić się na takie rzeczy.

---

[591]**Skrupuł (*scrupulus*) był starożytną rzymską jednostką miary, odpowiadającą jednej dwudziestej czwartej uncji oraz jednej dwieście osiemdziesiątej części *iugerum* (rzymskiej jednostki powierzchni). Stąd też słowo „skrupuł" zaczęło oznaczać coś bardzo małego, znikomego, a w znaczeniu przenośnym – najmniejszą nawet wątpliwość lub niepokój sumienia.**

Ecquid ita; quaeris?

RATIO I. ***Nam similes[592] casus, vel quaedam magis sunt poenae: vel ex daemonum vi ac illusione inferuntur; quo horrorem incutiant, sub religiosae mentis specie de indignitate corporis passi; pariterque ut hac fraude, animarum procurationem et salutem, laudemque Meam imminuat, ac retardent.***

RATIO II. ***Sed nihil ista metuenda; etsi cavenda sunt.***

Si namque diabolus conspurcat invitum: ego mundo latum et gratum; quin et pro tali pollutione centuplam reddo munditiem".

Tunc ille percunctari: "Domine JESU, animarum Sponse dulcissime; cur Doctores et Jura talem arcent Communione Sacra?".

Et Dominus JESUS:

1. ***"Magis id ex zelo timoris, quam Charitas[593], usurpant.***

Nam perfecta charitas foras mittit[594] timorem.

2. ***Deinde, quia olim etiam laici in quotidiana, aut minimum Dominicana Fractione Panis Sacram ad Mensam sese reficiebant: ideo ob istos, plurimum rudiores, ita statuerunt Ecclesiae Doctores, post extimam corporis maculam, de Consilio esse abstinendum.***

3. ***Disparitas vero permagna est Communicantes inter et Celebrantes.***

Illi solis sibi proficiunt: hi Bona Optima et Infinita orbi toti distribuentes administrant.

Qua causa Laici ipsa sibi abstinentia meritum aquirunt[595]; Clerici dispendium toti faciunt Ecclesiae, operatione Divinorum illi subtracta.

Laici per se ex voluntate pia vescuntur ab ara; ad aram per Me Sacerdotes operantur, et Ego sum, qui operor in ipsis.

4. ***Vide quantis quot quantos privent Bonis[596] sua desides cessatione Sacerdotes.***

Privant Deum Gloria in tantum: Me Potentia, ac Voto; Matrem Meam Materna Dignitate; Angelos honore; Sanctos laetitia; auxilio Militantes; defunctos Redemptione.

Privant infirmos Medicina, ignorantes Scientia, Alimonia esurientes, pauperes Divitiis, Suo mundum Rege, et universa Suo privant Servatore.

5. ***Atque tametsi Presbyter ex suae personae conditione fuerit indignus: illa tamen integra semper illibataque perseverat in eo dignitas, quam ex mea gerit Persona et Nomine, vel ex Officii Munere velut Ecclesiae Publicus Minister.***

prius vitam despondere quis mallet. Ecquid ita; quæris?
Ratio I. Nam similes casus, vel quædam magis sunt pœnæ: vel ex dœmonum vi ac illusione inferuntur: quo horrorem incutiant, sub religiosæ mentis specie de indignitate corporis passi: pariterq. ut hac fraude, animarum procurationem et salutem, laudemque meam imminuat, ac retardent.
Ratio II. Sed nihil ista metuenda; etsi cavenda sunt. Si namque diabolus conspurcat invitum; ego mundo latum et gratum: quin et pro tali pollutione centuplam reddo munditiem.
Tunc ille percunctari. Domine Jesu, animarum Sponse dulcissime; cur Doctores et jura talem arcent Communione Sacra?
Et Dominus Jesus. 1. *Magis id ex zelo Timoris, quam Charitas, usurpant. Nam perfecta charitas foras mittit timorem.* 2. Deinde. quia olim etiam laici in quotidiana, aut minimum Dominicana fractione panis sacram ad mensam sese reficiebant: ideo ob istos, plurimum rudiores, ita statuerunt Ecclesiæ Doctores, post extimam corporis maculam, de consilio esse abstinendum. 3. Disparitas vero permagna est Communicantes inter et Celebrantes. Illi solis sibi proficiunt: hi Bona Optima et Infinita orbi toti distribuentes administrant. Qua causa Laici ipsa sibi abstinentia meritum aquirunt; Clerici dispendium toti faciunt Ecclesiæ, operatione Divinorum illi subtracta. Laici per se ex voluntate pia vescuntur ab ara; ad aram per me Sacerdotes operantur, et ego sum, qui operor in ipsis. 4. Vide quantis quot quantos privent Bonis sua desides cessatione Sacerdotes. Privant Deum gloria in tantum; Me potentia, ac voto: Matrem meam materna dignitate: Angelos honore; Sanctos lætitia: auxilio militantes: de-

192
functos redemptione. Privant infirmos medicina, ignorantes scientia, alimonia esurientes, pauperes divitiis, suo mundum Rege, et universa suo privant Servatore. 5. Atque tametsi Presbyter ex suæ personæ conditione fuerit indignus; illa tamen integra semper illibataq. perseverat in eo dignitas, quam ex mea gerit Persona et Nomine, vel ex Officii munere velut Ecclesiæ publicus Minister. Hanc omnis habet Sanctus, id est Sacerdos: hæc in

---

[592] W wydaniu z 1691 roku występuje: "similis".

[593] W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "Charitatis".

[594] W wydaniu z 1691 roku występuje: „mitit" („łagodzi"), lecz w tym kontekście bardziej odpowiednie wydaje się „mittit" („odpędza"), obecne w wydaniu z 1847 roku.

[595] W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "aquirunt".

[596] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Donis" (Daruj).

Zapytasz: *Dlaczego tak jest?*

Pierwszy powód: ponieważ podobne zdarzenia są najczęściej albo karami, albo skutkiem napaści i podstępu demonów, które pod pozorem religijnej troski o niegodność ciała usiłują wzbudzić lęk. W ten sposób, poprzez swoje oszustwo, zmniejszają i opóźniają troskę o zbawienie dusz oraz Moją Chwałę.

Drugi powód: nie należy się jednak tych rzeczy lękać, choć trzeba zachować roztropną ostrożność. Jeżeli bowiem diabeł kala człowieka, który na to nie wyraża zgody, Ja obficie go oczyszczam i z wdzięcznością wynagradzam, a nawet za takie zanieczyszczenie przywracam mu czystość stokrotnie większą.

Wówczas zapytał: Panie Jezu, najsłodszy Oblubieńcze dusz, dlaczego Doktorzy Kościoła i przepisy kościelne zabraniają w takim przypadku przystępować do Komunii Świętej?

Pan Jezus odpowiedział:

1. Mówią oni o tym bardziej z gorliwości wypływającej z bojaźni niż z gorliwości płynącej z miłości. Doskonała miłość usuwa bowiem wszelki lęk.

2. Dawniej także ludzie świeccy posilali się codziennie, a przynajmniej w każdą niedzielę, przy Łamaniu Chleba Eucharystycznego i przy Świętym Stole. Dlatego ze względu na nich mniej doświadczeni Doktorzy Kościoła ustanowili, że należy powstrzymać się od wspólnego uczestnictwa w Eucharystii, jeśli na ciele znajduje się jakakolwiek nieczystość.

3. Istnieje jednak ogromna różnica między tym, kto przyjmuje Komunię Świętą, a tym, kto sprawuje Najświętszą Ofiarę. Wierni wzrastają przede wszystkim dla własnego dobra, natomiast ten, kto celebruje Mszę Świętą, rozdziela po całym świecie najdoskonalsze i nieskończone dobra Odkupienia. Dlatego wierni, nawet gdy nie przystępują do Komunii Świętej, mogą zdobywać zasługi; kapłani natomiast, gdy nie sprawują Najświętszej Ofiary, wyrządzają szkodę całemu Kościołowi, pozbawiając go dzieła Bożych łask Odkupienia. Wierni karmią się przy ołtarzu dla własnego uświęcenia i z pobożnego pragnienia; kapłani natomiast działają przy ołtarzu dla Mnie, a to Ja działam w nich.

4. Spójrz, ilekroć kapłani pozostają bezczynni, jak wielu dóbr pozbawiają świat przez swoje zaniedbanie. Pozbawiają przede wszystkim Boga chwały; Mnie – mocy i Ofiary (Eucharystycznej); Moją Matkę – Jej macierzyńskiej godności; Aniołów – czci; Świętych – radości; Moich żołnierzy – pomocy; zmarłych – odkupieńczych łask. Pozbawiają chorych lekarstwa; niedoświadczonych – nauki; głodnych – pokarmu; ubogich – bogactw; świat – jego Króla; a wszystkie stworzenia – ich Zbawiciela.

5. I choćby kapłan był niegodny z powodu własnej osoby, godność kapłańska pozostaje w nim zawsze nienaruszona i nieskalana. Wykonuje on bowiem swoją posługę w Mojej Osobie i w Moim Imieniu, jako publiczny szafarz Kościoła.

Hanc omnis habet Sanctus, id est Sacerdos: haec in ipso per Me operatur interminabilis.

Divinale Officium, non personale, nulla personae cujusquam incommoda queunt impedire, quae nolentibus possunt evenire[597].

6. ***Igitur: hac in re, et causa terminationis[598] decreta Doctorum promanant ex devotione et reverentia: non ab ulla neccessitate seu praecepti violandi, seu peccati exinde consecuturi.***

Quare celebrate, Fratres: quia non agitis hoc ut digni, mundi, justi: (nec enim vel Angeli pares Muneri sunt Tanto) Celebrate, quia id perpetratis ut indigni[599], infirmi, et impotentes: quo adimplemini bonis, consanemini a morbis et corroboremini ab animis.

Huc, ecce tibi revelo XV EXCELLENTIAS inclitas: quas omnia Sacerdos habet, dum sacrificat, ex merito Angelicae Salutationis; cui vis Meae virtusque[600] inest Incarnationis.

1. ***Et vero sicut tali in Epitalamio sum Incarnatus semel de Virgine Matre: ita quodammodo rursus in quolibet Missae Sacro, esse Deus Homo, in arca[601] sancta existens, Sacramentaliter incipio.***

2. ***Quod enim Verbum in Verbo Salutationis*** **Caro factum est*****; qui*** **Deus Homo factus est** ***in Utero Virginis; idem*** **Verbum** ***in Verbo[602] Consecratione[603], idemque*** **Homo Deus** ***fit in manibus Sacerdotis; modoque licet diverso, eodem tamen obumbrante Spiritu Sancto.***

3. ***Forma istud potuit Verborum Vitae per Os Salutantis, perque MARIAE Vocem consentientis: hoc forma valet Verborum Vitae Consecrantis, per ministerium Missam celebrantis; Dei Spiritu utrinque mediante.***

Cum itaque tali ratione Sacerdotes fiant mihi quodammodo Patres; par est, ut eadem[604] Mecum sortiantur Matrem MARIAM, et in Sponsam acceptent: par est, ut et Me, et Ipsam in communi nobis Salutatione ad Psalterium venerentur, et (Me tamen prae Ipsa) supplices adorent; par est, ut Sacra Salutationis Verba perinde Sancta aestiment.

Adeo ab una illa Salutatione totum Novum pendet Testamentum; ut quod in ea, velut arbor in semine, virtute totum contineatur.

Minister. Hanc omnis habet Sanctus, id est Sacerdos: hæc in ipso per me operatur interminabilis. Divinale Officium, non personale, nulla personæ cujusquam incommoda queunt impedire, quæ nolentibus possunt evenire. 6. Igitur: hac in re, et causa terminationis decreta Doctorum promanant ex devotione et reverentia non ab ulla neccessitate seu præcepti violandi seu peccati exinde consecuturi. Quare celebrate, Fratres: quia non agitis hoc ut digni, mundi, justi: (nec enim vel Angeli pares Muneri sunt Tanto) Celebrate, quia id perpetratis ut indigni, infirmi, et impotentes: quo adimplemini bonis, consanemini a morbis et corroboremini ab animis.

Huc, ecce tibi revelo XV. Excellentias inclitas; quas omnis Sacerdos habet, dum sacrificat, ex merito Angelicæ Salutationis; cui vis meæ virtusque inest Incarnationis. 1. Et vero sicut tali in Epitalamio sum incarnatus semel de Virgine Matre; ita quodammodo rursus in quolibet Missæ Sacro, esse Deus Homo, in arca sancta existens, sacramentaliter incipio. 2. Quod enim *Verbum* in verbo salutationis *Caro factum est;* qui Deus homo factus est in utero Virginis; idem *Verbum* in consecratione, idemque; *Homo Deus*, fit in manibus Sacerdotis: Modoque licet diverso; eodem tamen obumbrante Spiritu sancto. 3. Forma istud potuit verborum vitæ per os salutantis, perque Mariæ vocem consentientis: hoc forma valet verborum vitæ consecrantis, per ministerium Missam celebrantis; Dei spiritu utrinque mediante. Cum itaque tali ratione Sacerdotes fiant mihi quodammodo Patres; par est, ut eadem mecum sortiantur Matrem Mariam, et in sponsam acceptent: Par est, ut et Me, et ipsam in communi nobis Salutatione ad Psalterium venerentur, et (me tamen præ ipsa) supplices adorent: Par est, ut sacra Salutationis verba perinde sancta æstiment. Adeo ab una illa Salutatione totum Novum pendet Testamentum; ut quod in ea, velut arbor in semine, virtute totum contineatur.

---

[597] Zawiłe zdanie, które w inkunabule z 1498 roku zostało w ten sposób uproszczone: „Non enim hoc Officium est personale sed divinale. Ideo nulla proprie persone incommoda hoc impedire debent, nisi fuerint mortalia inconfessa", czyli: „Albowiem ten Urząd (Kapłański) nie jest ludzki, lecz Boski. Dlatego żadne niedogodności dotyczące własnej osoby nie powinny przeszkadzać w jego sprawowaniu (w celebracji Mszy Świętej), chyba że istnieją niewyznane grzechy śmiertelne".

[598] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "taminationis".

[599] W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "indigi" (potrzebujący).

[600] W wydaniu z 1691 roku występuje: "utriusque" (obydwie): w kontekście bardziej poprawny wydaje się termin „virtusque", w wydaniu z 1847 roku .

[601] W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "Ara" (ołtarz).

[602] W wydaniu z 1847 roku brakuje: "Verbo", obecne w wydaniu z 1691 roku.

[603] W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "consecrationis".

[604] W wydaniu z 1691 roku występuje: "eandem".

Każdy kapłan posiada tę Świętą Godność, dzięki której przeze Mnie nieustannie pełni swoje dzieło. Urząd kapłański jest Boski, a nie ludzki, i żadna przeciwność dotycząca osoby (która nastąpiła bez jej dobrowolnej zgody) nie może stanowić przeszkody do sprawowania Najświętszej Ofiary Mszy Świętej.

6. Ograniczenia dotyczące sprawowania Mszy Świętej z takich powodów wynikają z pobożności i czci należnej Bogu, a nie z obawy przed naruszeniem przykazania czy popełnieniem grzechu.

Dlatego celebrujcie, Bracia, ponieważ nie sprawujecie tej Świętej Ofiary dlatego, że jesteście godni, czyści i sprawiedliwi (gdyż nawet Aniołowie nie byliby godni tak wzniosłej posługi). Celebrujcie, ponieważ właśnie jako niegodni, słabi i ułomni pełnicie ten Najwyższy Urząd, abyście zostali napełnieni dobrami, uzdrowieni z waszych słabości i umocnieni na duchu.

A teraz oto objawię ci piętnaście przedziwnych przywilejów, które każdy kapłan otrzymuje podczas Ofiary Eucharystycznej dzięki zasługom modlitwy Ave Maria, zawierającej moc i skuteczność Mojego Wcielenia.

1. Tak jak przez Oblubieńczą Pieśń (*Ave Maria*) raz na zawsze Wcieliłem się w Dziewiczej Matce, tak również w każdej Ofierze Mszy Świętej w pewien sposób na nowo zaczynam istnieć sakramentalnie jako Bóg-Człowiek na Świętym Ołtarzu.

2. Albowiem przez słowa *Ave Maria* „Słowo stało się Ciałem", ponieważ Bóg stał się Człowiekiem w łonie Dziewicy Maryi; podobnie przez słowa Konsekracji to samo Słowo staje się Bogiem-Człowiekiem w dłoniach kapłana. Choć dokonuje się to w inny sposób, dzieje się jednak mocą tego samego Ducha Świętego, który okrywa swoim cieniem.

3. Tamta Tajemnica Wcielenia dokonała się przez formułę Słów Życia wypowiedzianych przez usta Anioła pozdrawiającego Maryję oraz przez głos Maryi wyrażającej swoją zgodę; ta zaś Tajemnica Konsekracji dokonuje się przez formułę Słów Życia wypowiadanych przez usta kapłana konsekrującego podczas sprawowania Mszy Świętej. Obie te rzeczywistości dokonują się mocą Ducha Bożego.

A ponieważ z tej przyczyny kapłani stają się w pewnym sensie Moimi ojcami, słuszne jest, aby uczestniczyli wraz ze Mną w tych samych dobrach i aby również oni otrzymali Moją Matkę, Maryję, jako swoją Oblubienicę.

Słuszne jest także, aby w Najświętszym Różańcu czcili Mnie i Ją poprzez nasze wspólne Ave Maria oraz aby pokornie oddawali chwałę Mnie i Jej.

Jest również rzeczą słuszną, aby słowa modlitwy Ave Maria uznawali za równie święte.

Od jednego tylko Ave Maria zależy cały Nowy Testament, podobnie jak całe drzewo zawiera się już w mocy jednego ziarna.

PROPOSITIO TRIPARTITA.

***Quare cognosce, accipe, doce XV EXCELLENTIAS SACERDOTALES, quas[1] ecce, tibi nunc pando*:**

I. *Quinas priores supersubstantiales[2], ex quinque Stellis Divinitatis dimanantes istis:* Ave, Maria, Gratia, Plena, Dominus.

II. *Alias item quinque medias Substantiales, e quinque Fontibus Verbi Dei, seu Evangelii promanantes istis:* Tecum, Benedicta, Tu, In Mulieribus, et Benedictus.

III. *Quinas posteriores Accidentales a[3] quinque Castris invictis repetitas istis:* Fructus, Ventris, Tui, JESUS, CHRISTUS".

Dixit: simul ac si[4] longo Sermone edisservisset[5], animo Sponsi impressit.

Quae etsi multis enarrare videor, tamen vix umbram partis nedum dimidiatae, me reddere verbis posse diffido.

CAPUT IV.
DE EXCELLENTIS SACERDOTUM.

I QUINQUAGENA.

De quinque[6] STELLIS Excellentiarum, hyperusion, sive substantialum S. Sacerdotii.

I. *Excellentia* est POTENTIA Sacerdotum.

Dei Patris Magna est Potentia Creationis: unde Pater et Creator audis[7] universorum.

Dixit, et facta sunt.

***Sex* diebus operatus est: *prima*, lucem; *altera*, firmamentum; *tertia*, maria, terras, et plantas; *quarta*, luminaria coeli; *quinta*, pisces et aves; *sexta*, hominem omnium Dominum; *septima* quievit.**

Haec Patris in Creando Potentia, qua facit Res creatas, terrenas, corporeas, corruptibiles.

Sacerdos vero sua Officii Sacri Potentia quid producit?

Increatum: Causam causarum: JESUM CHRISTUM, Deum et Hominem, qui non moritur, nec videbit corruptionem.

PROPOSITIO TRIPARTITA.

Quare Cognosce, Accipe, Doce XV. Excellentias Sacerdotales, quas ecce, tibi nunc pando: I. Quinas priores supersubstantiales, ex quinque Stellis Divinitatis dimanantes istis: *Ave, Maria, Gratia, Plena, Dominus*: II. Alias item quinque medias Substantiales, e quinque Fontibus Verbi Dei, seu Evangelii promanantes istis: *Tecum, Benedicta, Tu, in Mulieribus, et Benedictus.* III. Quinas posteriores Accidentales a quinque Castris invictis repetitas istis *Fructus, Ventris, Tui, Jesus, Christus.*

193

Dixit; simul ac si longo sermone edisservisset, animo sponsi impressit. Quæ etsi multis enarrare videor, tamen vix umbram partis nedum dimidiatæ, me reddere verbis posse diffido.

CAPUT IV.

DE EXCELLENTIIS SACERDOTUM.

I. QUINQUAGENA.

De quinque Stellis Excellentiarum, hyperusion, sive substantialium S. Sacerdotii.

I. Excellentia est Potentia Sacerdotum. Dei Patris Magna est Potentia Creationis: unde Pater et Creator audis universorum. *Dixit, et facta sunt.* Sex diebus operatus est: prima, lucem: altera, firmamentum: tertia, maria, terras, et plantas: quarta, luminaria cœli: quinta, pisces et aves: sexta, hominem omnium Dominum: septima quievit. Hæc Patris in creando potentia, qua facit Res creatas, terrenas, corporeas, corruptibiles.

Sacerdos vero sua Officii sacri Potentia quid producit? Increatum; Causam causarum; Jesum Christum, Deum et Hominem, qui non moritur, nec videbit corruptionem.

---

[1] W wydaniu z 1691 roku występuje: "quos".
[2] W wydaniu z 1691 roku występuje: "superstantiales".
[3] W wydaniu z 1691 roku występuje, w równoważnym znaczeniu: "e".
[4] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "acsi".
[5] W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "edisseruisset" (szczegółowo przedstawił).
[6] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "quibus".
[7] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "audit".

PODZIAŁ NA TRZY CZĘŚCI

Dlatego poznaj, przyjmij i rozpowszechniaj piętnaście Przywilejów Godności Kapłańskiej, które oto teraz ci objawiam.

I. Pierwszych pięć Przywilejów jest fundamentalnych i pochodzi od pięciu Boskich Gwiazd: *Ave, Maria, Gratia, Plena, Dominus*.

II. Drugich pięć Przywilejów jest koniecznych i pochodzi od pięciu Źródeł Słowa Bożego, czyli Ewangelii: *Tecum, Benedicta, Tu, in Mulieribus, et Benedictus.*

III. Ostatnich pięć Przywilejów jest dodatkowych i przedstawiają je pięć niezwyciężonych Twierdz: *Fructus, Ventris, Tui, Iesus, Christus*.

Tak powiedział. A równocześnie, jak gdyby wyjaśnił to w najdrobniejszych szczegółach podczas długiego kazania, wyrył wszystko w duszy Nowego Oblubieńca Maryi.

Choć zamierzam opowiedzieć to obszernie, obawiam się jednak, że słowami zdołam oddać zaledwie cień najmniejszej części tego, co zostało mi ukazane.

ROZDZIAŁ IV
PRZYWILEJE KAPŁANÓW

PIERWSZA CZĘŚĆ RÓŻAŃCA

Pięć Gwiazd nadprzyrodzonych, czyli podstawowych Przywilejów Świętego Kapłaństwa

PIERWSZYM PRZYWILEJEM Świętego Kapłaństwa jest Moc kapłanów.

Wielka jest Moc Stwórcza Boga Ojca, ponieważ On jest Ojcem i Stwórcą wszystkich rzeczy.

Posłuchaj: „On powiedział – i wszystko zostało stworzone.”

W sześciu dniach Bóg dokonał dzieła stworzenia:

- **pierwszego dnia stworzył światłość;**
- **drugiego dnia stworzył firmament;**
- **trzeciego dnia stworzył morza, ziemię i rośliny;**
- **czwartego dnia stworzył światła niebieskie;**
- **piątego dnia stworzył ryby i ptaki;**
- **szóstego dnia stworzył człowieka, pana całego stworzenia;**
- **siódmego dnia odpoczął.**

Taka jest moc Boga Ojca w dziele stworzenia, dzięki której powołał do istnienia wszystkie stworzone rzeczy: ziemskie, materialne i podlegające zniszczeniu.

A cóż tworzy kapłan mocą swojego Świętego Urzędu?

Kapłan uobecnia Niestworzonego, Pierwszą Przyczynę – Jezusa Chrystusa, Boga i Człowieka, który nie umiera i nigdy nie dozna zepsucia.

Ad hunc unum sacerdotalis Functionis Effectum ter Maximum, age, confer milles millenas mundorum myriades, manifeste comperies, finitorum omnium ad unum Infinitum nullam esse comparationem posse.

Atqui mundum, et ea, quae in eo sunt, produxit Potentia Patris Dei; Sacerdotis vero Potentia producit, Filium Dei in Sacramentum et Sacrificium.

Quo admirabilior Potestas est, ac Dignitas Sacerdotii Transubstantiatione[8] Filium Dei, quam Creatione res perituras Dei Patris producentis?

Jam vero, quia potentibus debetur AVE: Potentiae Creatoris Paternae illud offerri condecet, in primis[9] ab Sacerdotibus, qui tantae sunt ex Deo Potentiae viri.

1. Nusquam autem dignius, gratiusque Deo obitur ea Salutatio, quam in *Psalterio.*

Par est igitur hujus usum Sacerdotibus esse commendatissimum, frequentissimumque oportere: ut quo suae praecellentiae Potestatem mirifice condecorare queant.

2. Dignum AVE Deo est, cui deferatur, qui fecit, Angelos, solem, stellas; dignum igitur et Sacerdotibus idem est, quod Deo Deique Filio, ac Genitrici deferant, psallantque illi, qui Regem producunt Angelorum: Solem justitiae, Stellam et secundum Adam innocentiae, etc.

EXEMPLUM.

Quidam in Hispania honore Sacerdotii inclytus, ad illud super inculpatae vitae decorem, et sanctimoniae splendorem adjecit.

Verum quod in caeteris suis religionis, devotionisque privatis et publicis exercitationibus, illam *Psalterii* facile plurimam assiduus coleret, ac frequentaret; tantam in eum Deus conferre miraculorum vim et gratiam est dignatus, ut non vivis duntaxat innumeris multipliciter fuerit saluti; verum etiam vita perfunctos superas revocarit ad auras.

In primis[10] autem ex ignis Purgantis cruciatibus animas plurimas evocavit, et in beatorum mentium asseruit felicem Stationem.

Ad hunc unum sacerdotalis functionis Effectum ter Maximum, age, confer milles millenas mundorum myriades, manifeste comperies, finitorum omnium ad unum Infinitum nullam esse comparationem posse. Atqui mundum, et ea, quæ in eo sunt, produxit potentia Patris Dei; Sacerdotis vero potentia producit, Filium Dei in Sacramentum, et sacrificium.

Quo admirabilior Potestas est, ac dignitas Sacerdotii transubstantiatione Filium Dei, quam Creatione res perituras Dei Patris producentis?

Jam vero, quia potentibus debetur *Ave;* potentiæ Creatoris Paternæ illud offerri condecet, in primis ab Sacerdotibus, qui tantæ sunt ex Deo potentiæ viri. 1. Nusquam autem dignius, gratiusq. Deo obitur ea salutatio, quam in Psalterio. Par est igitur hujus usum Sacerdotibus esse commendatissimum frequentissimumq. oportere: ut quo suæ præcellentiæ Potestatem mirifice condecorare queant.

2. Dignum *Ave* Deo est, cui deferatur, qui fecit, Angelos, solem, stellas; Dignum igitur, et Sacerdotibus idem est, quod Deo, Deiq. Filio, ac Genitrici deferant, psallantque illi, qui Regem producunt, Angelorum: Solem justitiæ, Stellam, et secundum Adam innocentiæ, etc.

EXEMPLUM.

Quidam in Hispania honore Sacerdotii inclytus, ad illud super inculpatæ vitæ decorem, et sanctimoniæ splendorem adjecit. Verum quod in cæteris suis religionis, devotionisq. privatis, et publicis exercitationibus, illam Psalterii facile plurimam assiduus

194

coleret, ac frequentaret; tantam in eum Deus conferre miraculorum vim, et gratiam est dignatus, ut non vivis duntaxat innumeris multipliciter fuerit saluti; verum etiam vita perfunctos superas revocarit ad auras. In primis autem ex ignis purgantis cruciatibus animas plurimas evocavit; et in beatorum mentium asseruit felicem stationem.

---

[8] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "transsubstantiatione".

[9] W wydaniu z 1691 roku występuje: "inprimis".

[10] W wydaniu z 1691 roku występuje: "inprimis".

Otóż już samo to, po trzykroć najwznioślejsze, dzieło posługi kapłańskiej przewyższa tysiące tysięcy miriad stworzonych światów. Łatwo więc zrozumieć, że między wszystkimi rzeczami skończonymi a jedną jedyną Rzeczywistością Nieskończoną nie może istnieć żadne porównanie.

Chociaż więc Moc Boga Ojca stworzyła świat i wszystko, co się na nim znajduje, moc kapłana sprawia, że Syn Boży zstępuje do Sakramentu Ofiary Eucharystycznej.

O ileż bardziej godna podziwu jest więc Władza i Godność Kapłaństwa, która przez Przeistoczenie sprowadza Syna Bożego, niż stwórcza moc Boga Ojca, powołująca do istnienia rzeczy przemijające!

Skoro zatem słuszne jest pozdrawiać potężnych słowem „Ave", tym bardziej pozdrowienie to należy się kapłanom, którzy od Boga otrzymali tak wielką władzę – nawet wcześniej niż odnosi się je do stwórczej potęgi Boga.

1. Nic bowiem nie dochodzi do Boga jako godniejsze i milsze od tego pozdrowienia „Ave", zawartego w Najświętszym Różańcu.

Dlatego jest rzeczą słuszną, aby praktyka Najświętszego Różańca była z największą gorliwością zalecana kapłanom oraz aby oni sami pielęgnowali ją z największą troską, ponieważ dzięki niej mogą w przedziwny sposób uwydatnić potęgę przywileju swojego kapłaństwa.

2. Pozdrowienie „Ave" jest godne Boga, ponieważ oddaje cześć Temu, który stworzył Aniołów, słońce i gwiazdy.

To samo pozdrowienie jest również godne kapłanów, którzy oddają cześć Bogu, Synowi Bożemu i Matce Bożej oraz odmawiają Najświętszy Różaniec. To oni sprawiają, że z Nieba zstępuje Król Aniołów, Słońce Sprawiedliwości, Gwiazda oraz Nowy Adam niewinności.

PRZYKŁAD

Pewien znakomity kapłan w Hiszpanii, wsławiony godnością swojego kapłaństwa, przyozdobił ją również nieskazitelnością życia i blaskiem dziewiczej czystości.

Ponieważ – obok innych osobistych nabożeństw oraz publicznych praktyk swojej pobożności – gorliwie i wytrwale odmawiał Koronkę Najświętszego Różańca, Bóg raczył obdarzyć go mocą i łaską czynienia licznych cudów.

Przez te cuda przynosił pożytek nie tylko niezliczonym żyjącym, lecz także tym, którzy już opuścili ten świat, sprowadzając ich z powrotem z rzeczywistości niebieskiej.

Przede wszystkim jednak wyprowadzał z płomieni czyśćcowych bardzo wiele dusz i wprowadzał je do szczęśliwego mieszkania duchów błogosławionych.

II. *Excellentia* est SCIENTIA *Sacerdotalis.*

Dei Filio est infinita Sapientia, qua mundum gubernat, eique intelligentiam communicat et scientiam: quam quidem maximam produxit in Angelis, ut per eam mira, magna, multa queant operari.

Sed quanta illacunque sit; creata est, atque finita.

1. Quo longius eam antecellit data *Sacerdotibus* Gratia: qua nihil creatum finitumve producunt; sed ipsum Dei Filium, omnis Scientiae, ac Sapientiae Dominum et Autorem.

Quod quidem multo majus esse debet: quam si data foret eis Potestas omnem conferendi, vel e medio tollendi creatam illam scientiam.

Confer, age, ter Sanctissimae Eucharistiae Divinam Praecellentiam, cum quantacunque Scientia Angelica: necesse fateri est, hanc neque sat dignam videri, quae vel adoret Illam.

[2] Atqui Sanctissimum *Sacerdotium* est dignum, quod etiam Conficiat Illam manibusque contractet[11] et circumsistentibus cum tremore Angelis praebat Adorandam.

3. Honoras virum amictum purpura, aureo in annulo gemmam incomparabilis pretii gerentem: atqui[12] eam nec producere possit, nec dare velit alteri, nec acquirere plures.

Quo venerabilior esse quivis debet *Sacerdos*, qui gemmarum Gemmam Divinam manu praefert: oris voce producit una plurimam: distribuit in plurimos, nec deficit unquam.

4. Huic Honori omnis cedit Angelorum honor, quin et supplex ei succumbit, tremensque servire gestit: et hoc denique summo sibi ducit honori atque felicitati.

5. Quale foret quantumque gaudium illi, qui dare sibi, aut alteri cuicumque[13] summam quamque scientiam posset?

Ad S. Eucharistiae tamen Donum ea conferri nec potest, nec debet.

Heu mihi!

Quantum igitur Bonum orbi adimit, qui perpetrare[14] Missam omittit?

2. Vae, quam difficile erit de omissione tanta reddere rationem?

3. Quam impossibile, tantum omissione subtractum bonum posse restituere?

II. Excell. est Scientia Sacerdotalis. Dei Filio est infinita Sapientia, qua mundum gubernat, eique intelligentiam communicat, et scientiam; quam quidem maximam produxit in Angelis, ut per eam mira, magna, multa queant operari. Sed quanta illacunque sit; creata est, atque finita. 1. Quo longius eam antecellit data Sacerdotibus gratia; qua nihil creatum, finitumve producunt; sed ipsum Dei Filium, omnis scientiæ, ac sapientiæ Dominum, et Autorem. Quod quidem multo majus esse debet; quam si data foret eis potestas omnem conferendi, vel e medio tollendi creatam illam scientiam. Confer, age, ter sanctissimæ Eucharistiæ divinam præcellentiam, cum quantacunque scientia Angelica; necesse fateri est, hanc neque sat dignam videri, quæ vel adoret illam. Atqui sanctissimum Sacerdotium est dignum, quod etiam conficiat illam, manibusque contractet, et circumsistentibus cum tremore Angelis præbeat adorandam. 3. Honoras virum amictum purpura aureo in annulo gemmam incomparabilis pretii gerentem: atqui eam nec producere possit, nec dare velit alteri, nec acquirere plures. Quo venerabilior esse quivis debet Sacerdos, qui gemmarum gemmam Divinam manu præfert: oris voce producit una plurimam: distribuit in plurimos, nec deficit unquam. 4. Huic honori omnis cedit Angelorum honor, quin et supplex ei succumbit, tremensque servire gestit; et hoc denique summo sibi ducit honori, atque felicitati. 5. Quale foret quantumque gaudium illi, qui dare sibi, aut alteri cuicumque summam quamque scientiam posset? Ad s. Eucharistiæ tamen Donum ea conferri nec potest, nec debet. Heu mihi! 1. Quantum igitur Bonum orbi adimit, qui perpetrare Missam omittit? 2. Væ, quam difficile erit de omissione tanta reddere rationem? 3. Quam impossibile, tantum omissione subtractum bonum posse restituere? Factum infectum reddi

---

[11] **W wydaniu z 1691 roku występuje, w równoważnym znaczeniu: "contrectet".**

[12] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "at qui".**

[13] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "cuicunque".**

[14] **W wydaniu z 1691 roku można jedynie z trudem dostrzec w bardzo zniekształconym tekście: „perpetuare" („utrwalać"). Natomiast wydanie z 1699 roku, podobnie jak wydanie z 1847 roku, zawiera: „perpetrare" („popełniać", „dokonywać").**

DRUGIM PRZYWILEJEM Godności Kapłańskiej jest Poznanie.

Syn Boży posiada nieskończoną Mądrość, przez którą rządzi światem oraz udziela mu rozumu i poznania. Tę Mądrość w najwyższym stopniu przekazał również Aniołom, aby dzięki niej mogli dokonywać dzieł przedziwnych, zarówno co do ich wielkości, jak i liczby. Jednak, choć jest ona tak wzniosła, pozostaje mądrością stworzoną i skończoną.

1. O ileż wyższą od niej jest Łaska dana kapłanom, dzięki której otrzymują nie rzeczywistość stworzoną ani skończoną, lecz samego Syna Bożego, Pana i Źródło wszelkiej wiedzy i mądrości.

Łaska ta jest z pewnością o wiele większa, niż gdyby została im dana władza udzielania wszelkiej stworzonej wiedzy albo całkowitego jej odbierania.

Porównaj więc Boski i Najwyższy Przywilej konsekrowania Najświętszej Eucharystii z jakąkolwiek wiedzą anielską. Trzeba przyznać, że cała wiedza Aniołów nie wydaje się nawet w najmniejszym stopniu godna porównania z Przywilejem konsekrowania Eucharystii, skoro sama oddaje Najświętszej Eucharystii cześć i adorację.

2. Święte Kapłaństwo jest natomiast godne konsekrowania Eucharystii, ponieważ Ją uobecnia, trzyma w swoich dłoniach i ukazuje do adoracji Aniołom, którzy stoją wokół z drżeniem.

3. Oddajesz cześć człowiekowi odzianemu w purpurę, który na złotym pierścieniu nosi klejnot o nieocenionej wartości. A przecież nie jest on zdolny go stworzyć ani przekazać drugiemu mocy jego stworzenia, ani sprawić, by wielu mogło go posiadać.

O ileż bardziej godny czci jest każdy kapłan, który trzyma w dłoniach Najświętszy Klejnot nad klejnotami – Eucharystię – i który samym słowem swoich ust uobecnia Ją wielokrotnie, rozdaje niezliczonym wiernym, a Ona nigdy się nie wyczerpuje.

4. Przed taką Godnością Kapłaństwa chylą się nawet Aniołowie; więcej – padają przed nią z pokorą, służą jej z drżeniem, a ta służba prowadzi ich do najwyższej czci i szczęśliwości.

5. Jak wielką radość odczuwałby ten, kto mógłby przekazać sobie lub innym najwyższą wiedzę! A jednak nawet taki dar nie może się równać z Darem Najświętszej Eucharystii.

Biada!

1. Jak wielkiego dobra pozbawia świat ten, kto zaniedbuje odprawienie jednej Mszy Świętej!

2. Biada mu! Jakże trudno będzie zdać sprawę z tak wielkiego zaniedbania!

3. Jak niemożliwe jest naprawienie tak ogromnego dobra, którego świat został pozbawiony przez opuszczenie Ofiary Mszy Świętej!

Factum infectum reddi nequit: utque dies hesterna fugit, nulli[15] revocabilis unquam; sic et cum die ipsa fugit hesterna omissio Missae.

Cum itaque in una orbis Eucharistia Sacra habeat omnia, Lucem luminum, Scientiarumque Auctorem largitorem: *Cumque labia Sacerdotis custodiant Scientiam.*

Cum etiam esse DEUS Mariam noluerit a Filio proximam ac maximam orbis, et omnium Illuminatricem; non par solum, sed et oportet vel in primis[16] *Sacerdotes* istam in Angelica Salutatione, Stellam MARIA, appellando in orbis Lucem ac Salutem producere.

Quod cum nusquam sanctius, ac saepius fiat, quam ad Psalterium JESU et MARIAE, plane idem hoc a *Sacerdotibus* frequentissime religiosissimeque usurpari oportebit, adque plebem laicam exemplo, et praedicatione commendari.

An non Ecclesia semper coluit Deiparam MARIAM pro Advocata et Patrona omnis scientiae ac illuminationis a Patre luminum consequendae?

At *Sacerdotum* est Christianae pietatis custodire, inque sese in dies[17] augere, populo tradere, et propagare Scientiam.

Quo cordi magis fit[18] eis oportet *Psalterium*, acquirendae, et a Deo promerendae omnis Scientiae Instrumentum sacrum.

EXEMPLUM.

Vixit in Thuscia quidam Sacerdos, idemque paroecialis Curio animarum: neque id quidem, quod scientia clarus aliqua humana, vel inter mediocriter doctos accenseri posset; sed vitae sacerdotalis integrae simplicitate recta atque perfecta, vir sanctus cunctis existeret morum optimorum magister; et non venerationi dumtaxat[19], sed ed admirationi.

Quae constans inculpatae vitae sanctimonia non sinebat quicquam excitatae jam de eo existimationis luminibus efficere[20] mirificam simplicitatem, rudemque ignorantiam tantam: et velut idiota vix dum aegre Missam legere sat nosset.

Accessit huc aliud non jam admirabile, sed verissimum miraculum.

Quotiescumque[21] ad praedicandum surgeret, gregemque Evangelii doctrina pascendum, ea cum, et scientiarum varietate, et gratia eloquientiae, et vi efficaciaeque[22] zeli ac spiritus dicere consuevit; ut nec doctissimi quique illius in concionibus ullam scientiae partem, desiderare inquam, imo neque admirari sat possent.

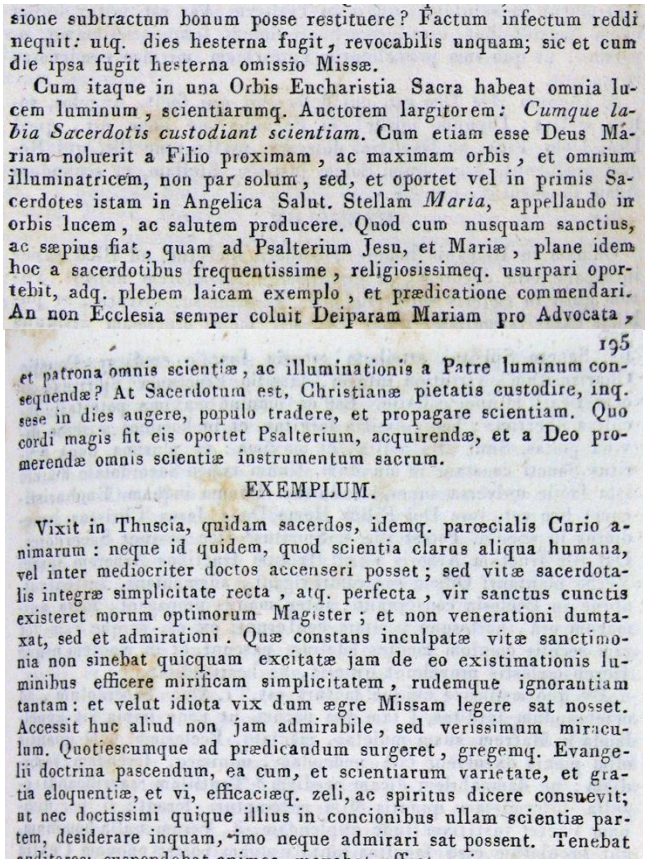

sione subtractum bonum posse restituere? Factum infectum reddi nequit: utq. dies hesterna fugit, revocabilis unquam; sic et cum die ipsa fugit hesterna omissio Missæ.

Cum itaque in una Orbis Eucharistia Sacra habeat omnia lucem luminum, scientiarumq. Auctorem largitorem: *Cumque labia Sacerdotis custodiant scientiam.* Cum etiam esse Deus Máriam noluerit a Filio proximam, ac maximam orbis, et omnium illuminatricem, non par solum, sed, et oportet vel in primis Sacerdotes istam in Angelica Salut. Stellam *Maria,* appellando in orbis lucem, ac salutem producere. Quod cum nusquam sanctius, ac sæpius fiat, quam ad Psalterium Jesu, et Mariæ, plane idem hoc a sacerdotibus frequentissime, religiosissimeq. usurpari oportebit, adq. plebem laicam exemplo, et prædicatione commendari. An non Ecclesia semper coluit Deiparam Mariam pro Advocata,

195

et patrona omnis scientiæ, ac illuminationis a Patre luminum consequendæ? At Sacerdotum est, Christianæ pietatis custodire, inq. sese in dies augere, populo tradere, et propagare scientiam. Quo cordi magis fit eis oportet Psalterium, acquirendæ, et a Deo promerendæ omnis scientiæ instrumentum sacrum.

EXEMPLUM.

Vixit in Thuscia, quidam sacerdos, idemq. paræcialis Curio animarum: neque id quidem, quod scientia clarus aliqua humana, vel inter mediocriter doctos accenseri posset; sed vitæ sacerdotalis integræ simplicitate recta, atq. perfecta, vir sanctus cunctis existeret morum optimorum Magister; et non venerationi dumtaxat, sed et admirationi. Quæ constans inculpatæ vitæ sanctimonia non sinebat quicquam excitatæ jam de eo existimationis luminibus efficere mirificam simplicitatem, rudemque ignorantiam tantam: et velut idiota vix dum ægre Missam legere sat nosset. Accessit huc aliud non jam admirabile, sed verissimum miraculum. Quotiescumque ad prædicandum surgeret, gregemq. Evangelii doctrina pascendum, ea cum, et scientiarum varietate, et gratia eloquentiæ, et vi, efficaciæq. zeli, ac spiritus dicere consuevit; ut nec doctissimi quique illius in concionibus ullam scientiæ partem, desiderare inquam, imo neque admirari sat possent. Tenebat

[15] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: "nulli", obecne w wydaniu z 1691 roku.**
[16] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "inprimis".**
[17] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "indies".**
[18] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje poprawnie: "sit" (sia).**
[19] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "duntaxat".**
[20] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "officere".**
[21] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "quotiescunque".**
[22] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "efficaciaque".**

Nie można już dopełnić dzieła, które pozostało niewykonane.

Jak dzień wczorajszy przeminął i nigdy nie można go już przywołać, tak również wraz z nim przemija zaniedbanie wczorajszej Mszy Świętej.

Jak więc w jednej Eucharystii zawarte są wszystkie świętości świata, Światłość nad światłościami oraz Autor i Dawca wszelkiej wiedzy, tak też: „*Wargi kapłana strzegą poznania*" (Ml 2,7).

Nawet gdyby Bóg nie zechciał, aby Najśw. Dziewica była przy boku swego Syna i oświecała wszystkich ludzi, byłoby rzeczą nie tylko słuszną, ale wręcz konieczną, aby to kapłani jako pierwsi błagali w modlitwie Ave Maria Gwiazdę – Maryję, aby wyjednała światu Światło i Zbawienie, którym jest Chrystus.

Ponieważ nie ma miejsca świętszego ani pewniejszego od Najśw. Różańca Jezusa i Maryi, w którym można błagać Najświętszą Maryję – Gwiazdę, kapłani powinni odmawiać go z wielką gorliwością i pobożnością oraz polecać go wiernym zarówno przykładem własnego życia, jak i przepowiadaniem.

Czyż Kościół od zawsze nie czci Maryi, Matki Bożej, jako Orędowniczki i Patronki wszelkiej wiedzy oraz Tej, która oświeca świat światłem otrzymanym od Boga Ojca?

Czyż nie do kapłanów należy strzec chrześcijańskiej pobożności, pomnażając każdego dnia własne poznanie, aby następnie przekazywać je i szerzyć wśród ludu?

Dlatego z jak największą miłością powinni oni odmawiać Najświętszy Różaniec – święte narzędzie służące do otrzymywania i wypraszania u Boga wszelkiej mądrości.

PRZYKŁAD

W Toskanii żył pewien kapłan, proboszcz parafii.

Nie odznaczał się żadną szczególną wiedzą ludzką i posiadał jedynie przeciętne wykształcenie.

Jednak z powodu prostoty oraz nieskazitelności swojego życia kapłańskiego wszyscy uważali go za człowieka świętego i wzór najwznioślejszych cnót.

Nie tylko darzono go szacunkiem, ale również podziwiano.

Nieustanna opinia o jego świętości sprawiała, że niezwykła prostota oraz wielka nieporadność w naukach nie umniejszały wcale poważania, jakim się cieszył. Był bowiem tak słabo wykształcony, że z wielkim trudem potrafił odczytywać tekst Mszału.

Wydarzyło się jednak coś nie tylko zadziwiającego, ale będącego prawdziwym cudem.

Za każdym razem, gdy wstępował na ambonę, aby głosić kazanie i paść powierzoną sobie owczarnię nauką Ewangelii, przemawiał z tak wielkim bogactwem treści, z taką słodyczą wymowy oraz z taką mocą gorliwości i ducha, że – twierdzę – nawet najwybitniejsi uczeni nie mogliby dorównać jego kazaniom, a tym bardziej osiągnąć choćby niewielkiej części kunsztu jego przepowiadania.

Tenebat auditores: suspendebat animos; movebat affectus, inque omnem partem versabat, quaque vellet, in coelum, in tartarum, in conscientias, in sacra omnia, sequaces pertrahebat auditores; et quoquo illius impetus spiritus ferebatur; ibant iidem, et aquiescebant.

Fuit ille tantus Chrysostomus, Tulliusque fulminator Christianus admirandae in cathedra doctrinae; extra cathedram purae quidem vir ignorantiae; sed admirabilioris vitae et constantiae.

Verum et[23] hujus, et illius gratiam uberem ex ipso Fonte hauriebat, *Psalterio* inquam Almae Divae Illuminatricis MARIAE, sancte culto semper ac usurpato.

Usurpato tantum?

Et praedicato tali cum fervore, affectu, et fructu, ut quanto maximo.

Vitae suae innocentiam, ac perseverantiam ipse ad *Psalterium* supplicandi Deo pascebat suavitate: regebatque assiduitate et[24] religione.

Doctrinae suae quamprimam ex umbone vocem mitteret, AVE MARIA *Angelica* erat recitata *Salutatio.*

Cujus quidem certam reddebat rationem istam: quod AVE, *Angelicum* vox prima fuisset Evangelica, Evangeliique totius Evangelistarum et Apostolorum fons et origo, compendium perfectum, summa atque medulla.

Isti dein postea lectionem Evangelicam, explicationemque exordio tali parem ac dignam subjiciebat.

Utinam Beatus Alanus hujus divini viri de nomine meminisset, atque similium exemplorum viros foeminasque appellasset: non tam ut fidem sibi faceret; quam ut apud hodiernum aevum criticum ac sciolum plus quam pium, fidem inveniret.

Sed viventibus pepercit: et quia ex revelatione dedicerat[25]: illud tradebat, quod acceperat.

III. Excellentia est SPIRITUALIUM DONORUM Elargitio *Sacerdotalis.*

Sancto Spiritui attributa proprie functio creditur Donatio Charismatum, Virtutum infusio, largitio Fructuum Spiritus, et octo Beatitudinum collatio.

Est ea omnino maxima potestas, facultas uberrima, benignissima largitas, et in homines miseros divina pietas.

Sunt illa multa et maxima, et plurima Dona Spiritus Sancti constant in mundum.

tem, desiderare inquam, imo neque admirari sat possent. Tenebat auditores; suspendebat animos, movebat affectus, inq. omnem partem versabat, quaque vellet, in cœlum, in tartarum, in conscientias, in sacra omnia, sequaces pertrahebat auditores; et quoquo illius impetus spiritus ferebatur; ibant iidem, et aquiescebant. Fuit ille tantus Chrysostomus, Tulliusque fulminator Christianus admirandæ in cathedra doctrinæ, extra cathedram puræ quidem vir ignorantiæ; sed admirabilioris vitæ et constantiæ. Verum hujus, et illius gratiam uberem ex ipso fonte hauriebat, Psalterio inquam Almæ Divæ illuminatricis Mariæ, sancte culto semper, ac usurpato. Usurpato tantum? Et prædicato tali cum fervore, affectu, et fructu, ut quanto maximo. Vitæ suæ innocentiam, ac perseverantiam ipse ad Psalterium supplicandi Deo pascebat suavitate; regebatque assiduitate, et religione. Doctrinæ suæ quamprimam ex umbone vocem mitteret, *Ave Maria*, Angelica erat recitata Salutatio. Cujus quidem certam reddebat rationem istam: quod *Ave*, Angelicum vox prima fuisset Evangelica, Evangeliiq. totius Evangelistarum et Apostolorum fons, et origo, compendium perfectum, summa, atq. medulla: Isti dein postea lectionem Evangelicam, explicationemque exordio tali parem, ac dignam subjiciebat. Utinam Beatus Alanus hujus divini viri de nomine meminisset, atque similium exemplorum viros, fœminasq. appellasset: non tam ut fidem sibi faceret: quam ut apud hodiernum ævum criticum, ac sciolum plus quam pium, fidem inveniret. Sed viventibus pepercit: et quia ex revelatione dedicerat; illud tradebat, quod acceperat.

III. Excellent. est spiritualium Donorum Elargitio Sacerdota-

196

lis. Sancto Spiritui attributa proprie functio creditur Donatio Charismatum, virtutum infusio, largitio Fructuum Spiritus, et octo Beatitudinum collatio. Est ea omnino maxima potestas; facultas uberrima; benignissima largitas, et in homines miseros divina pietas. Sunt illa multa, et maxima: et plurima dona Spiritus Sancti constant in mundum. Unum tamen Sacerdotale donum

[23] W wydaniu z 1847 roku brakuje „et", które występuje w wersji z 1691 roku.
[24] W wydaniu z 1691 roku występuje, w równoważnym znaczeniu: "ac" (e).
[25] W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "didicerat".

Przyciągał słuchaczy, podnosił ich dusze, poruszał serca i prowadził je tam, dokąd pragnął – czy mówił o Niebie, o piekle, o sumieniu, czy o jakiejkolwiek świętej rzeczywistości. Porywał wszystkich obecnych, a wszędzie opowiadano o żarliwości jego ducha. Każdy, kto przychodził go słuchać, odchodził umocniony i napełniony pokojem.

Był nowym Chryzostomem. Niczym chrześcijański Cyceron grzmiał z ambony cudowną nauką, podczas gdy poza amboną pozostawał człowiekiem prostym i niewykształconym, lecz prowadzącym życie niezwykle przykładne i wytrwałe.

Zaprawdę mówię, że łaskę, dzięki której tak owocne były zarówno jego święte życie, jak i przepowiadanie, czerpał z tego samego Źródła – z Najśw. Różańca Najłaskawszej Matki Bożej, Najświętszej Dziewicy, Oświecicielki. Różaniec ten zawsze otaczał czcią i wiernie odmawiał. Nie tylko go odmawiał, lecz także głosił go z tak wielką gorliwością, miłością i owocnością, że przewyższał wszelką miarę.

Na słodkiej niwie Najśw. Różańca karmił niewinność swojego życia i wytrwałość, wypraszając je u Boga, a powierzoną sobie owczarnię prowadził z nieustanną troską i pobożnością. Pierwszymi słowami każdego jego kazania było wspólne odmówienie „Zdrowaś Maryjo".

Uzasadniał to w sposób prosty i pewny: skoro „Ave" było pierwszym ewangelicznym słowem wypowiedzianym przez Anioła, jest ono zarazem źródłem, początkiem, najdoskonalszym streszczeniem, pełnią i sercem całej Ewangelii głoszonej przez Ewangelistów i Apostołów. Po odmówieniu „Zdrowaś Maryjo", a następnie po odczytaniu Ewangelii, następowało jej objaśnienie, godne i odpowiadające tak wzniosłemu wstępowi.

O, gdyby bł. Alan[26] pozostawił imię tego świętego męża i przekazał więcej podobnych przykładów świętych mężczyzn i kobiet! Nie tylko po to, by ukazać ich jako wzory wiary, lecz także po to, aby pomóc odnaleźć tę samą wiarę w naszych czasach – tak krytycznych i zadufanych w wiedzę, a znacznie mniej pobożnych.

On jednak nie przekazał ich potomnym. Ponieważ zaś poznawał te rzeczy przez objawienie, przekazywał jedynie to, co sam otrzymał.

TRZECI PRZYWILEJ Godności Kapłańskiej

Trzecim Przywilejem Godności Kapłańskiej jest udzielanie darów duchowych.

Za właściwe działanie Ducha Świętego uważa się udzielanie charyzmatów, wlewanie cnót, rozdawanie owoców Ducha Świętego oraz przekazywanie ośmiu błogosławieństw.

To właśnie stanowi najwyższą władzę, najobfitszą płodność, najczulszą hojność oraz Boskie miłosierdzie wobec nędznych ludzi.

Dary Ducha Świętego są liczne, przedziwne i nieprzeliczone, a świat obfituje w niezliczone łaski, których On udziela.

---

[26]Jest to osobista uwaga ojca Andreasa Coppensteina, dodana do tekstu.

Unum tamen *Sacerdotale* Donum ista facile universa superat in[27] infinitum: Donum inquam Eucharisticum; hoc est, Ipse Dei Filius, HOMO DEUS, JESUS CHRISTUS benedictus in saecula.

Potest illa S. Spiritus?

Hoc possunt *Sacerdotes*.

Dat ille Fructum Arboris vitae?

Hi cum Fructibus Arborem ipsam Verbo plantant: Officio *Sacerdotii* rigant, augmentant, sustentant, atque in Ecclesia conservant; inter manus propagant; intra animarum ora, hortosque positam conferunt; ex ea, perque eam tot jam seculis omnium mentes Fidelium pascunt, et in Montem usque Horeb Coelestis provehunt Quietis ac Beatitudinis.

Ex quo aestimare cuique jactura est.

1. Qua *Sacerdotum*, ad celebrandum tarditas (tam pia parum, ut pene impia sit appellanda): Matrem suam mulctat mactatque Ecclesiam.

2. O quantis olim poenis exsolvent[28] tam pudendam, minimeque ferendam socordiam: ne damnabilem dicam acediam?

Tantillam Sacrificandi opella[29] intermissam quantis olim redempturi forent; si per Divinam liceret Justitiam tunc explendam.

3. Verum nulla hominum, aut saeculorum esse facultas tanta usquam potest unquam (extra *Sacerdotalem*): quae omissi, vel semel Divinorum Mysteriorum[30] Sacrificii resarcire valeat detrimentum; vel cessatoris Presbyteri correcta negligentia; vel alterius ad aram operaturi Sacris diligentia praeteritae sola post Deum potest jacturae praestare supplementum.

4. Unam solam Sibi, MARIAM Virginem Divina delegit Providentia, destinavitque solam ex qua Redemptor orbis nasceretur: Beneficio Dei in perditum mundum tanto, quantum, effari?

Vel Angelicis mentibus complecti non est.

Redemptori vero ipsi ad unum solum complacuit *Sacerdotium*: quod paravit Sibi, ac destinavit, ad Suos Suae Redemptionis Thesauros ac Dona, per Sacrificium et Sacramentum, orbi cunctis saeculis dispensanda.

Et Ea maxima pars Gloriae est Dei, Deiparae pars Gaudii maxima Beati: Beatorum deliciae; purgatorium summa solatii; viventibus auxilii beatis est, ac firmamentum.

O Dei Gratiam super omnem gratiam!

Non illam praedicent *Sacerdotes*, tanta aucti, donatique Gratia?

ritus Sancti constant in mundum. Unum tamen Sacerdotale donum ista facile universa superat infinitum Donum inquam Eucharisticum: hoc est, ipse Dei Filius Homo Deus Jesus Christus benedictus in sæcula. Potest illa s. Spiritus? Hoc possunt Sacerdotes. Dat ille fructum Arboris vitæ? Hi cum fructibus Arborem ipsam Verbo plantant; Officio sacerdotii rigant, augmentant, sustentant, atque in Ecclesia conservant; inter manus propagant; intra animarum ora, hortosque positam conferunt; ex ea, perque eam tot jam seculis omnium mentes fidelium pascunt, et in montem usque Horeb cœlestis provehunt quietis, ac beatitudinis.

Ex quo æstimare cuique jactura est. 1. Qua Sacerdotum, ad celebrandum tarditas, (tam pia parum, ut pene impia sit appellanda): Matrem suam mulctat, mactatq. Ecclesiam. 2. O quantis olim pœnis exsolvent tam pudendam, minimeq. ferendam socordiam: ne damnabilem dicam acediam? Tantillam sacrificandi opella intermissam quantis olim redempturi forent; si per divinam liceret justitiam tunc explendam. 3. Verum nulla hominum, aut sæculorum esse facultas tanta usquam potest unquam (extra Sacerdotalem): quæ omissi, vel semel divinorum Mysteriorum Sacrificii resarcire valeat detrimentum; vel cessatoris Presbyteri correcta negligentia; vel alterius ad aram operaturi Sacris diligentia præteritæ sola post Deum potest jacturæ præstare supplementum. Unam solam sibi, Mariam Virginem divina delegit providentia, destinavitq. solam ex qua Redemptor orbis nasceretur, beneficio Dei in perditum mundum tanto, quantum, effari? vel angelicis mentibus complecti non est. Redemptori vero ipsi ad unum solum complacuit Sacerdotium; quod paravit sibi, ac destinavit, ad suos suæ Redemptionis thesauros, ac dona, per Sacrificium, et Sacramentum, orbi cunctis sæculis dispensanda. Et ea maxima pars gloriæ est Dei, Deiparæ pars gaudii maxima Beati: Beatorum deliciæ: purgatoriorum summa solatii: viventibus auxilii Beatis est, ac firmamentum. O Dei gratiam super omnem gratiam! Non illam prædicent Sacerdotes, tanta aucti, donatiq. gratia? Non illi Pastores, ac Patres multarum gentium, et per ho-

---

[27] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: "in", obecne w wydaniu z 1691 roku.**

[28] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "exoluent".**

[29] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "opellam".**

[30] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Misteriorum".**

Jednak jeden jedyny dar kapłaństwa nieskończenie przewyższa wszystkie pozostałe. Mam na myśli dar Eucharystii, którym jest sam Syn Boży, Bóg-Człowiek, Jezus Chrystus, błogosławiony na wieki.

Czy Duch Święty może tego dokonać? Kapłani natomiast mogą konsekrować Eucharystię.

Czy Duch Święty daje Owoc Drzewa Życia? Kapłani zaś słowami konsekracji niejako zasadzają samo Drzewo Życia wraz z jego Owocem; poprzez urząd kapłański podlewają je, sprawiają jego wzrost, podtrzymują je i zachowują w Kościele. Przekazują je z rąk do rąk, przedłużając jego obecność, a następnie wszczepiają je, składając Hostię do ust, czyli do ogrodów dusz. Przez Nią i dzięki Niej już od tylu wieków karmią dusze wszystkich wiernych i prowadzą je aż do góry Horeb – miejsca niebieskiego odpoczynku i wiecznej szczęśliwości.

Stąd można zrozumieć ogrom wyrządzanej szkody.

1. **Oziębłość kapłanów w sprawowaniu Mszy Świętej – którą należy uznać nie tylko za przejaw bardzo małej pobożności, lecz niemal za bezbożność – szkodzi i rani samą Matkę Kościół.**
2. **O, jak wielkie kary będą musieli kiedyś ponieść za tak haniebne i nie do zniesienia zaniedbanie, a raczej za tę zawinioną duchową gnuśność! Ilu z nich pragnęłoby wówczas naprawić choćby w najmniejszym stopniu zaniedbanie Ofiary Eucharystycznej, gdyby Boża Sprawiedliwość pozwoliła im jeszcze tego dokonać.**
3. **Nigdy bowiem, w żadnym czasie i w żadnym miejscu, nie istniała wśród ludzi posługa równa kapłańskiej – taka, która mogłaby wynagrodzić szkodę wynikającą z opuszczenia Ofiary Świętych Tajemnic, naprawić zaniedbanie leniwego kapłana albo, po Bogu, zadośćuczynić za zaniechanie innego, który odprawił Mszę Świętą jedynie z minimalną starannością wymaganą przez przepisy.**

Boża Opatrzność wybrała wyłącznie Najświętszą Maryję Pannę i Ją jedyną umiłowała, aby z Niej narodził się Odkupiciel świata. Któż zdoła wyrazić wielkość tego dobrodziejstwa, jakie Bóg okazał zagubionemu światu?

Nawet duchy anielskie nie są w stanie w pełni pojąć jego wielkości.

Następnie Odkupiciel ustanowił jedyne kapłaństwo, które nabył swoją Krzyżową Ofiarą, i powierzył swoim uczniom skarby oraz dary Odkupienia, aby za pośrednictwem Ofiary i Sakramentu Eucharystii rozdawali je światu przez wszystkie wieki.

Eucharystia stanowi największą chwałę Boga, największą radość Matki Bożej, największe szczęście świętych, największą pociechę dusz czyśćcowych oraz największą pomoc dla żyjących pielgrzymów jako umocnienie na drodze życia.

O łasko Boża, przewyższająca wszelką łaskę!

Czyż kapłani, wyniesieni i przeznaczeni do tak wielkiej łaski, nie będą głosić chwały Eucharystii?

Non illi Pastores ac Patres multarum gentium, et per honorem Ordinis Principes populis; non illi ad exemplum vulgi laici, non ad auxilium Ecclesiae, non ad Gaudium Mariae, conciliandumque Patrocinium Deiparae usurparent summa cum et Religione, et zeli contentione *Psalterium*?

Inque eo istud, GRATIA, Deo redderent in sacrificium laudis: in gratiarum actionem; in satisfactionem culpae; in certiorem vocationem faciendam salutis et gloriae?

EXEMPLUM.

Literis proditum accepimus, Religionis observantia exercitum diu, atque probatum virum, insigni devotionis cultu adversus illibatam DEI Matrem ferbuisse: et vero ipsam in pervetusto illo ad *Psalterii* Coronam praecandi ritu libenter venerari, ac familiariter quotidie salutare consuevisse.

Neque solum sua illa sat ista fuerat devotio: verum etiam, quod in concionibus ad frequentem populum habendis praecipuum Nomen ferret ac Laudem: in hisce ad Sanctum Dei, Matrisque Dei Cultum latius proferendum, quod ipse genus orandi deamabat, ac ferebat[31] *Psalterium*: idem, ut laicis rudique vulgo proprium, impense pro suggestu commendare solebat.

Neque Deus zelum viri sancti tantum, vel hoc in vitae pelago irremuneratum dimisit: sed ad summum denique Pontificatum Romanum illum evocavit: ut dignum in terris Christi Vicarium ageret, Caput Ecclesiae, Lumen Columenque factus, Papa Innocentius dictus.

Quas ille muneris partes non explevit solum; verum seipso major, et supra hominem pene augustior, tam in vita, quam post facta[32] claruit miraculis.

Tres ad B. Alani tempora Innocentios numeravit Ecclesia: singulos vita, rebusque gestis magnos, et vere admirandos: verum, (si uti fas sit comparatione) dixerim in plerisque primum hujus nominis a secundo: et hunc a tertio, haud paulo superatum intervallo.

Ut opiner, tertium, isthic a B. Alano designari; cui lapsantem sustentari Ecclesiam a S. Dominico, humeris eam succollante, quondam ostendit Deus.

tia ? Non illi Pastores, ac Patres multarum gentium, et per honorem Ordinis Principes populis non illi ad exemplum vulgi laici, non ad auxilium Ecclesiæ, non ad gaudium Mariæ, conciliandumq. patrocinium Deiparæ usurparent summa cum et Religione, et zeli contentione Psalterium? Inque eo istud, *Gratia*, Deo redderent in sacrificium laudis; in gratiarum actionem; in satisfactionem culpæ; in certiorem vocationem faciendam salutis, et gloriæ?

EXEMPLUM.

Literis proditum accepimus, Religionis observantia exercitum

197

diu, atq. probatum virum, insigni devotionis cultu adversus illibatam Dei Matrem ferbuisse: et vero ipsam in pervetusto illo ad Psalterii coronam præcandi ritu libenter venerari, ac familiariter quotidie salutare consuevisse. Neq. solum sua illi sat ista fuerat devotio: verum etiam, quod in concionibus ad frequentem populum habendis præcipuum nomen ferret, ac laudem: in hisce ad Sanctum Dei, Matrisq. Dei cultum latius proferendum, quod ipse genus orandi deamabat, ac ferebat Psalterium: idem, ut laicis, rudiq. vulgo proprium, impense pro suggestu commendare solebat. Neque Deus zelum viri Sancti tantum, vel hoc in vitæ pelago irremuneratum dimisit: sed ad summum denique Pontificatum Romanum illum evocavit: ut dignum in terris Christi Vicarium ageret, Caput Ecclesiæ, lumen, columenq. factus, Papa Innocentius dictus. Quas ille muneris partes non explevit solum; verum seipso major, et supra hominem pene augustior, tam in vita, quam post facta claruit miraculis. Tres ad B. Alani tempora Innocentios numeravit Ecclesia: singulos vita, rebusq. gestis magnos, et vere admirandos: verum, (si uti fas sit comparatione:) dixerim in plerisq. primum hujus nominis a secundo: et hunc a tertio, haud paulo superatum intervallo. Ut opiner, Tertium, isthic a B. Alano designari; cui lapsantem sustentari Ecclesiam a s. Dominico, humeris eam succollante, quondam ostendit Deus.

[31] **W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "terebat": (nieustannie pocierał).**

[32] **W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "fata" (życie).**

Czyż ci Pasterze i Ojcowie wielu narodów, a ze względu na godność swego urzędu książęta ludu, nie będą odmawiać Różańca z największą pobożnością i niezrównaną gorliwością, dając przykład wiernym, dla pomocy Kościołowi, dla radości Maryi oraz dla wyproszenia opieki Matki Bożej?

I czy przez Różaniec nie odwzajemnią Bogu tej „Łaski", składając Ofiarę Chwały, dziękczynienie i zadośćuczynienie za grzechy, za powołanie, które z pewnością prowadzi do zbawienia i chwały?

PRZYKŁAD

W księgach odnaleźliśmy opowieść o pewnym przykładnym mężu, który przez długie lata żył wiernie zachowując życie zakonne. Płonął on gorącą i godną pochwały czcią dla Niepokalanej Matki Bożej i od bardzo dawna z upodobaniem oddawał Jej cześć poprzez najdawniejszy sposób modlitwy Koronką Najświętszego Różańca, codziennie z miłością Ją pozdrawiając.

Nie poprzestawał jednak jedynie na osobistej pobożności różańcowej. Nosił ze sobą tę szlachetną Koronę Chwały Najświętszej Maryi Panny także na publiczne zgromadzenia wiernych. Tam gorliwie szerzył święty kult Boga i Matki Bożej, ponieważ bardzo umiłował ten sposób modlitwy. Trzymał Różaniec w dłoni i zwykł gorąco polecać go wszystkim, w prosty sposób właściwy ludziom świeckim i prostemu ludowi.

Bóg nie pozostawił bez nagrody tak wielkiej gorliwości tego świętego męża nawet podczas jego ziemskiego życia. Ostatecznie powołał go na najwyższy urząd Biskupa Rzymu, aby stał się godnym Wikariuszem Chrystusa na ziemi, Głową, Światłem i Filarem Kościoła. Był nim papież Innocenty.

Nie tylko wiernie wypełniał obowiązki swojego papieskiego urzędu, lecz jako człowiek okazał się jeszcze większy i wspanialszy. Zasłynął licznymi cudami, zarówno za życia, jak i po swojej śmierci.

Za czasów bł. Alana[33] Kościół znał trzech papieży noszących imię Innocenty. Wszyscy trzej byli wielcy i prawdziwie godni podziwu zarówno swoim życiem, jak i dokonanymi dziełami. Jeśli jednak wolno mi dokonać porównania, powiedziałbym, że pierwszy z nich żył znacznie wcześniej niż drugi, a drugi niewiele wyprzedzał trzeciego. Sądzę więc, że błogosławiony Alan ma tutaj na myśli właśnie trzeciego Innocentego.

To jemu bowiem Bóg ukazał kiedyś Kościół chylący się ku upadkowi, podtrzymywany na barkach przez świętego Dominika.

---

[33] **Jest to glosa ojca Andrzeja Coppensteina. Przedstawia on życiorysy trzech papieży noszących imię Innocenty: pierwszy zmarł w 417 roku, drugi w 1143 roku, a trzeci w 1216 roku. Na tej podstawie utożsamia postać, o której wspomina błogosławiony Alan w tym Przykładzie, z papieżem Innocentym III.**

IV. *Excellentia* ACTIO SACERDOTALIS circa Humanitatem Christi.

1. In Humanitate sua JESUS quicquid egit, eo Commeruit sibi, et nobis plurimum: ut oratione, jejunio, peregrinatione, praedicatione, labore, vigilia, siti, fame, passione, morte etc.

Quae tametsi jure meritissime[34] sint maximi aestimanda; ut pares Illi pro iis, nec haberi grates ac laudes, nedum referri, nunquam valeant; eae tamen actiones ipsi Deo, nostra carne circumdato, quaedam duntaxat velut accidentia fuerunt; quae Deus non sunt.

Sacerdotis autem actio, opusque, operum caput est universorum Dei, ut quae circa non humanitatem solam; sed unitam cum Divinitate versetur: non tam ut mereatur nobis, quam ut Merita Servatoris communicet nobis; nec ut redimat nos, sed ut Redemptos servet, sospitet, salvosque in beatitudinis possessionem introducat.

2. Atque ut velut de plano cognoscamus, quantum inter CHRISTI (solum ut Hominis considerati[35]), et *Sacerdotis* (qua talis Divinorum Mysteriorum Dei Ministri ac Dispensatoris) intersit: nescium esse neminem oportet; JESUM, qua Hominem, more humano conversatum, humana omnia, praeter peccatum, egisse, et perpessum subiisse.

At vero in opere operato *Sacerdotum*, Sacrificio inquam et Sacramento: ubi Humanitas cum Divinitate hypostatice unita agitur; non esse nisi Divina omnia possunt.

In his *Sacerdos* occupatus versatur: in his ab Angelis suspicitur, colitur, et defensatur.

3. Transubstantiare[36]: Deum mortalibus dare; Deum orbi per Deum reconciliare; Regno Coelorum, Regique Divorum ac Regnum vim facere: ista inquam operari, *Sacerdotum* est; non *Angelorum*.

4. Opera Humanitatis Christi erant, ut accidentia Christi; sine quibus esse ipse plerisque poterat.

Se ipsa absque illo esse non poterant.

5. Corpus Christi sine loco, situ, quantitate certa similibusque esse cathegoriis[37] nequibat, juxta naturae modum et conditionem.

Sanctissima vero Eucharistia[38], *Sacerdotale* Opus Divinum, ista supergreditur universa: ad accidentia nil indiget subjecto: est tanta sine quantitate; est talis absque qualitate; est in loco citra circumscriptionem; est in situ, quietem praeter et motum; est cum modo omne supra modum; est in tempore absque mensura; denique miraculum est miraculorum; idemque opus est *Sacerdotum*.

IV. Excell. Actio Sacerdotalis circa Humanitatem Christi 1. In Humanitate sua Jesus quicquid egit, eo commeruit sibi, et nobis plurimum; ut oratione, jejunio, peregrinatione, prædicatione, labore, vigilia, siti, fame, passione, morte etc. Quæ tametsi jure meritissime sint maximi æstimanda; ut pares illi pro iis, nec haberi grates, ac laudes, nedum referri, nunquam valeant; eæ tamen actiones ipsi Deo, nostra carne circumdato, quædam duntaxat velut accidentia fuerunt; quæ Deus non sunt. Sacerdotis autem actio, opusq. operum caput est universorum Dei, ut quæ circa non humanitatem solam; sed unitam cum Divinitate versetur: non tam ut mereatur nobis, quam ut merita Servatoris communicet nobis, nec ut redimat nos; sed ut redemptos servet, sospitet, salvosq. in beatitudinis possessionem introducat. 2. Atq. ut velut de plano cognoscamus, quantum inter Christi, (solum ut hominis considerati), et Sacerdotis, (qua talis Divinorum Mysteriorum Dei ministri, ac dispensatoris) intersit; nescium esse neminem oportet; Jesum, qua Hominem, more humano conversatum, humana omnia, præter peccatum, egisse, et perpessum subiisse. At vero in opere operato Sacerdotum, Sacrificio inquam, et Sacramento; ubi Humanitas cum Divinitate hypostatice unita agitur; non esse nisi Divina omnia possunt. In his Sacerdos occupatus versatur; in his ab Angelis suspicitur, colitur, et defensatur. 3. Transubstantiare; Deum mortalibus dare; Deum orbi per Deum reconciliare; Regno cœlorum, Regique Divorum, ac Regnum vim facere: ista inquam operari, Sacerdotum est: non Angelorum. 4. Opera Humanitatis Christi erant, ut accidentia Christi; sine

198

quibus esse ipse plerisq. poterat. Sed ipsa absque illo esse non poterant. 5. Corpus Christi sine loco, situ, quantitate certa similibusq. esse cathegoriis nequibat, juxta naturæ modum, et conditionem. Sanctissima vero Eucharistia, Sacerdotale opus divinum, ista supergreditur universa: ad accidentia nil indiget subjecto: est tanta sine quantitate; est talis absq. qualitate; est in loco citra circumscriptionem; est in situ, quietem præter et motum; est cum modo omne supra modum; est in tempore absq. mensura, deniq. miraculum est miraculorum; idemq. opus est Sacerdotum. 6. Si in contentionem duo quædam adduxeris; hinc Eucha-

---

[34] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "meritissimo".**

[35] **W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "considerari" (być uważanym).**

[36] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "transsubstantiare".**

[37] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "categoriis".**

[38] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "Euchristia".**

CZWARTYM PRZYWILEJEM jest kapłańskie działanie względem Człowieczeństwa Chrystusa.

1. **W swoim Człowieczeństwie Jezus mógł uczynić wszystko, a przez to wysłużył bardzo wiele zarówno dla siebie, jak i dla nas: przez modlitwę, post, wędrówki, głoszenie Ewangelii, trud, czuwanie, pragnienie, głód, Mękę, Śmierć itd.**

Te czyny o nieskończonej wartości zasługują na najwyższy szacunek, uwielbienie i chwałę, ponieważ nikt nigdy nie będzie mógł im w żaden sposób dorównać. Bóg bowiem, który sam z siebie nie może cierpieć, przyjął nasze ciało, aby dokonać tych czynów, które były możliwe jedynie w przyjętej naturze ludzkiej, gdyż w samej Boskiej Naturze nie mogły zaistnieć.

Natomiast działanie i posługa kapłana nie są jedynie czymś dodatkowym, lecz stanowią fundament wszystkich dzieł Bożych, ponieważ przez nie człowieczeństwo zostaje zjednoczone z Bóstwem. W ten sposób nie tyle gromadzimy zasługi dla samych siebie, ile otrzymujemy udział w Zasługach naszego Zbawiciela, Jezusa Chrystusa, które przynoszą nam Odkupienie, a po odkupieniu zachowują nas i strzegą, aż wprowadzi nas zbawionych do wiecznego posiadania szczęśliwości.

2. **Jeśli porównamy Chrystusa tylko w Jego Człowieczeństwie z kapłanem jako szafarzem i rozdawcą Bożych Misteriów, staje się jasne, że Jezus jako Człowiek żył po ludzku, we wszystkim z wyjątkiem grzechu, cierpliwie znosząc to, co Go spotykało. Natomiast kapłan, sprawując Sakrament Ofiary Mszy Świętej, gdy jego człowieczeństwo zostaje głęboko zjednoczone z Bóstwem Chrystusa, wykonuje czynności, które mają charakter Boski. W nich żyje i działa, a wokół niego Aniołowie kontemplują, adorują i czuwają.**

3. **Przeistoczyć oznacza dać ludziom samego Boga; pojednać w Boskiej Ofierze świat z Bogiem, z Królestwem Niebieskim i z Królem Świętych oraz niejako zdobywać Królestwo Boże. Jest to zadanie kapłanów, nie Aniołów.**

4. **Dzieła Człowieczeństwa Chrystusa były niejako przymiotami towarzyszącymi Jego ziemskiemu życiu i bez nich Chrystus jako Bóg mógł istnieć.**

5. **Chrystus w swoim Człowieczeństwie nie mógł istnieć bez miejsca, przestrzeni, ciężaru i innych właściwości wynikających z praw i warunków ludzkiej natury.**

Natomiast Najświętsza Eucharystia, Boskie Dzieło kapłańskie, przewyższa wszystkie te ograniczenia. Niczego Jej nie brakuje, choć nie potrzebuje żadnych przypadłości. Jest wielka, a nie posiada ciężaru; jest rzeczywista, choć nie ma właściwości materialnych; znajduje się w miejscu, lecz nie jest ograniczona przestrzenią; pozostaje tam, gdzie jest obecna, a zarazem się udziela; istnieje na wszelki sposób, a jednak przewyższa wszelki sposób istnienia; jest obecna w czasie, lecz nie podlega jego miarom.

Jest wreszcie cudem nad cudami.

To właśnie jest dzieło kapłanów.

6. Si in contentionem duo quaedam adduxeris: hinc Eucharistica ista admiranda pariter et adoranda; inde haec: Virginem concipere absque viro; parere absque perrupto claustro: Matrem fieri, et Virginem permanere; haud facile statueris, inquam, quid alteri anteponas.

Naturam superant utraque; Divina Omnipotentia operatur utrinque.

Sed hinc in Virgine: unica; semel; ad breve tempus; una in Palaestina: inde vero operatur in homine *Sacerdote*, angelo corporeo, terrestri Deo; nec in uno, sed plurimis; sed multo saepissime; sed usque ad consummationem saeculi; ubique locorum ab ortu solis usque ad occidentem juge Sacrificium operatur.

Fuit in Conceptione MARIA Mater Gratiae Gratia Plena: sed nullo per hoc speciali Charactere insignita; ex cujus Vi et Potestate plures tales productura foret pariter gratia plenos, partier concepturos, pariterque parituros.

Quid vero in sui inauguratione quicumque[39] *Sacerdos*?

Hic Divino in anima interiore imprimitur Charactere: quo et[40] a cunctis Deo segregatur Christianis; et prae cunctis Angelis devovetur Deo; unitur Deo, ut sit unus spiritus plenus Deo; ut Divina procuret ex Deo; Deum rebus adesse humanis, et homines gaudere, fruique Deo faciat ex Officio.

Vae tibi *Sacerdoti*, qui geris Officium tantum: nec ad Dei illud exercis[41] servitium, nec ad hominum, aut raro, aut torpide, aut indigne, id exerces beneficium.

Quid ita, Divino plenus Thesauro, mortales miseros despicis, ac dimitis[42] inanes; cum toties operari Divinis intermittis?

Tantilline tibi, ad Genitricem Dei, non, aut raro, aut improbe, te accedere velut Genitorem Dei?

O meliora DEUS!

Ut ne in tam sacram, et intestabilem *Sacerdotes* inducamini tentationem: viri Deo pleni, viri sancti; agite, amabo, respicite in faciem CHRISTI Vestri *Sacerdotis Summi*, Advocatam CHRISTI Matrem invocate; utriusque *Psalterium* utrique psallite, psallite sapienter istud, PLENA, in Sapientiae Divinae Evangelio *Salutationis* MARIANAE, CHRISTIANAE, DIVINAE.

Psallite et praedicate.

tum. 6. Si in contentionem duo quædam adduxeris; hinc Eucharistica ista admiranda pariter, et adoranda; inde hæc; Virginem concipere absque viro; parere absque perrupto claustro matrem fieri, et virginem permanere, haud facile statueris inquam, quid alteri anteponas. Naturam superant utraq. divina omnipotentia operatur utrinque: sed hinc in Virgine: Unica: semel, ad breve tempus, una in Palæstina: inde vero operatur in homine Sacerdote, Angelo corporeo, terrestri Deo: nec in uno, sed plurimis, sed multo sæpissime; sed usque ad consummationem sæculi: ubique locorum ab ortu solis usque ad occidentem juge Sacrificium operatur. Fuit in conceptione Maria Mater gratiæ gratia plena; sed nullo per hoc speciali Charactere insignita: ex cujus vi, et potestate plures tales productura foret pariter gratia plenos, pariter concepturos, pariterq. parituros. Quid vero in sui inauguratione quicumque Sacerdos? Hic divino in anima interiore imprimitur Charactere: quo et a cunctis Deo segregatur Christianis; et præ cunctis Angelis devovetur Deo; unitur Deo, ut sit unus spiritus plenus Deo: ut Divina procuret ex Deo; Deum rebus adesse humanis, et homines gaudere, fruique Deo faciat ex officio. Væ tibi Sacerdoti, qui geris officium tantum: nec ad Dei illud exercis servitium, nec ad hominum, aut raro, aut torpide, aut indigne, id exerces beneficium. Quid ita, divino plenus thesauro, mortales miseros despicis, ac dimitis inanes; cum toties operari Divinis intermittis? Tantilline tibi, ad Genitricem Dei, non, aut raro, aut improbe, te accedere velut Genitorem Dei? O meliora Deus! Ut ne in tam sacram, et intestabilem Sacerdotes inducamini tentationem: viri Deo pleni, viri sancti: agite, amabo, respicite in faciem Christi vestri Sacerdotis Summi, Advocatam Christi Matrem invocate: utriusque Psalterium utrique psallite, psallite sapienter istud, *Plena*, in sapientiæ divinæ Evangelio Salutationis Marianæ, Christianæ, Divinæ. Psallite, et prædicate.

---

[39] W wydaniu z 1691 roku występuje: "quicunque".
[40] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "et", obecne w wydaniu z 1691 roku.
[41] W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "exeris" (wykonywać).
[42] W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "dimittis" (odesłania).

6. Jeśli zestawisz ze sobą dwie rzeczywistości: z jednej strony przedziwną i godną adoracji Najświętszą Eucharystię, a z drugiej Dziewicę Maryję, która poczęła bez udziału mężczyzny i stała się Matką, nie naruszając swego Dziewictwa, twierdzę, że nie jest łatwo rozstrzygnąć, który z tych dwóch Cudów należałoby postawić wyżej, ponieważ oba przewyższają prawa natury i oba zostały dokonane przez wszechmoc Bożą.

Tam jednak, w Dziewicy Maryi, Cud Poczęcia Chrystusa dokonał się tylko jeden raz; w krótkim czasie; i tylko w Palestynie.

Tutaj natomiast Cud Eucharystii dokonuje się przez człowieka-kapłana, anioła w ciele, Boga na ziemi, nie jeden raz, lecz niezliczoną ilość razy i bardzo często; aż do skończenia świata; i we wszystkich miejscach, od wschodu słońca aż do zachodu, bez przerwy, ilekroć sprawuje on Świętą Ofiarę Mszy Świętej.

Maryja przez Dziewicze Poczęcie Chrystusa stała się Matką Łaski, będąc Pełną Łaski, lecz nie otrzymała od Boga szczególnego charakteru, dzięki któremu posiadałaby moc i władzę rodzenia wielu innych „Pełnych Łaski", zdolnych poczynać w ten sam sposób i rodzić w podobny sposób.

Cóż natomiast otrzymuje każdy kapłan w chwili swoich święceń?

W głębi swojej duszy zostaje naznaczony Boskim Pieczęcią (charakterem sakramentalnym), dzięki której zostaje wyłączony spośród wszystkich chrześcijan dla Boga; poświęcony Bogu ponad wszystkich Aniołów; zjednoczony z Bogiem, aby był z Nim jednym duchem; aby w imieniu Boga troszczył się o sprawy Boże; aby przybliżał Boga ludziom, a ludzie czerpali radość i owoce z Bożej posługi.

Biada ci, kapłanie, który zajmujesz tak wzniosły urząd, a nie pełnisz go dla służby ani Bogu, ani ludziom; albo korzystasz z tego Przywileju rzadko, niedbale lub niegodnie.

Dlaczego ty, który jesteś pełen Boskiego Skarbu Kapłaństwa, zaniedbujesz biednych śmiertelników i odsyłasz ich z pustymi rękami, ilekroć przestajesz sprawować Boskie Misteria Mszy Świętej?

Dlaczego tak rzadko i tak niegodnie zbliżasz się do Bożej Rodzicielki, skoro sam jesteś – przez swoją kapłańską posługę – rodzącym Boga?

O Boże, uczyń kapłanów lepszymi, aby nie byli wystawiani na haniebną pokusę przeciwko własnej świętości!

Jesteście ludźmi pełnymi Boga, ludźmi świętymi!

Proszę was więc, spoglądajcie na Oblicze Chrystusa, waszego Najwyższego Kapłana; wzywajcie Matkę Chrystusa, naszą Orędowniczkę; odmawiajcie Ich Najświętszy Różaniec; rozważajcie mądrze słowo *„Plena" („Pełna")* w Ewangelii Bożej Mądrości, zawartej w maryjnym, chrześcijańskim i Boskim pozdrowieniu Ave Maria.

Odmawiajcie Różaniec i głoście go innym.

EXEMPLUM.

Christianissima regnorum Christi regia Francia tulit haud ita pridem virum, virtutis merito, in Religiosa Observantia feliciter cumulato sublimem ac dignum, ut in Abbatiae demum apicem provectus, Abbas cunctis fratribus praeponeretur.

In quo ut alia multa, et magna eminerent; istud tamen ad memoriam illustre, plurimarumque semen virtutum, et exemplorum in eo existebat; quod ubi conspiceretur ipse, non absque *Psalterio* viseretur; non quod ad spectaculum ostentaret; sed gestaret ad usum omnino familiarem.

Orabat id assiduus ac tacitus; docebat id rudes humiliter sedulus; hortatur ad idem subditos suos Religiosos ferventer zelosus; commendabat illud saecularibus summis, mediis, infimis indefessus; sed minime importunus, mirifice gratiosus[43], et magnifice fructuosus.

Cujus viri zelum ac laborem consolator DEUS, hic quoque remetiri famulo suo voluit ac remunerari.

Nimirum sicut ipse per Mediatricem MARIAM venerabatur Deum: ita per Eandem ipsum consolabatur Deus.

O gratia[44] ex Deo!

Sed et meritum *Psaltae* in *Psalterio*.

Ergo Regina Coelorum, *Psaltarum* Domina et Patrona MARIA Servo Suo Abbati saepius apperere[45] manifesto in lumine, mirifico cum solamine, dignata est; et cum eo adusque familiaritatem conversari, mutuasque audire et reddere voces consuescebat.

Neque dulcissimis duntaxat suis cum[46] affatibus, aspectuque permulcebat; verum et divina saepe arcanorum Dei revelatione informabat, aut Coelestium Visione beata velut praegustum libare sinebat.

V. *Excellentia* COMPARATIO SACERDOTIS ad Beatissimam Virginem MARIAM.

Dia Virgo, DEI est *Mater*.

1. Habendo Se passive.

2. Idque benedicto solum Ventre et Carne sua.

3. Contulitque ad prolem id, quod suum erat, humanum, ex sua naturali potentia: licet Deo supra naturam Operante.

At vero *Sacerdos*.

EXEMPLUM.

Christianissima Regnorum Christi Regia Francia tulit, haud ita pridem virum, virtutis merito, in religiosa observantia feliciter cumulato sublimem, ac dignum, ut in Abbatiæ demum apicem provectus, Abbas cunctis fratribus præponeretur. In quo ut alia multa, et magna eminerent; istud tamen ad memoriam illustre,

199

plurimarumq. semen virtutum, et exemplorum in eo existebat; quod ubi conspiceretur ipse, non absque Psalterio viseretur; non quod ad spectaculum ostentaret; sed gestaret ad usum omnino familiarem. Orabat id assiduus, ac tacitus; docebat id rudes humiliter sedulus; hortatur ad idem subditos suos religiosos ferventer zelosus, commendabat illud sæcularibus summis, mediis, infimis indefessus, sed minime importunus, mirifice gratiosus, et magnifice fructuosus. Cujus viri zelum, ac laborem consolator Deus, hic quoque remetiri famulo suo voluit, ac remunerari. Nimirum sicut ipse per Mediatricem Mariam venerabatur Deum; ita per eandem ipsum consolabatur Deus. O gratia ex Deo! sed et meritum psaltæ in Psalterio. Ergo Regina cœlorum, psaltarum Domina, et Patrona Maria servo suo Abbati sæpius apperere manifesto in lumine, mirifico cum solamine, dignata est; et cum eo adusque familiaritatem conversari, mutuasque audire, et reddere voces consuescebat. Neque dulcissimis duntaxat suis eum affatibus, aspectuq. permulcebat; verum et divina sæpe arcanorum Dei revelatione informabat, aut cœlestium visione beata velut prægustum libare sinebat.

V. Excell. Comparatio Sacerdotis ad Beatissimam Virg. Mariam. Dia Virgo, Dei est Mater. 1. Habendo se passive. 2. Idque benedicto solum ventre, et carne sua. 3. Contulitq. ad prolem id, quod suum erat, humanum, ex sua naturali potentia, licet Deo supra naturam operante. At vero Sacerdos. 1. Quate-

---

[43] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "gloriosus" (doskonały).**

[44] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "grata" (łaski).**

[45] **W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "apparere".**

[46] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "eum" (on).**

PRZYKŁAD

W chrześcijańskiej Francji, królewskim państwie Chrystusa, przekazywana jest opowieść, że nie tak dawno żył tam mąż wybitny i godny, który dzięki cnotom szczęśliwie zdobytym w życiu zakonnym został wyniesiony na urząd opata i postawiony na czele całego klasztoru.

Tam odznaczył się wieloma wielkimi i chwalebnymi dziełami.

Dla uczczenia jego pamięci należy jednak powiedzieć, że ziarnem, z którego wyrastały w nim niezliczone cnoty i przykłady świętości, był Najświętszy Różaniec. Każdy, kto go spotykał, widział go zawsze z różańcem w ręku. Nie nosił go dla samego pokazania, lecz po to, aby odmawiać go z najgłębszą pobożnością.

Odmawiał go wytrwale i w milczeniu; z prostotą i pokorą uczył go tych, którzy go jeszcze nie znali; z gorliwością zachęcał powierzonych sobie zakonników do odmawiania Najświętszego Różańca; polecał go także ludziom świeckim kroczącym drogą doskonałości, tym, którzy już ją osiągnęli, tym, którzy dopiero do niej dążyli, jak również tym, którzy byli od niej dalecy.

Był niestrudzony, lecz nigdy natarczywy; niezwykle ujmujący i obficie wydający owoce.

Bóg wszelkiej pociechy zechciał jeszcze na ziemi wynagrodzić gorliwość i wysiłki tego człowieka.

Jak on modlił się do Boga przez wstawiennictwo Maryi Pośredniczki, tak Bóg pocieszał go przez wstawiennictwo Najświętszej Maryi Panny.

O, jak wielka to była łaska Boga!

Ale jak wielka była także zasługa wiernego czciciela Najświętszego Różańca!

Dlatego Maryja, Królowa Nieba, Pani i Patronka czcicieli Różańca, raczyła wielokrotnie ukazywać się temu opatowi, swemu słudze, w promienistej światłości, cudownie go pocieszając. Rozmawiała z nim z wielką łagodnością, a obecni słyszeli głosy i odpowiedzi obojga.

Nie tylko pocieszała go najsłodszymi słowami i swoją obecnością, lecz także często pouczała go o tajemnicach Bożych zawartych w Objawieniu oraz pozwalała mu kosztować już na ziemi przedsmaku błogosławionego oglądania rzeczywistości niebieskich.

PIĄTY PRZYWILEJ godności kapłańskiej w porównaniu z Najświętszą Dziewicą Maryją.

Najświętsza Dziewica jest Matką Boga:

1. **ponieważ biernie przyjęła Chrystusa do swego łona;**
2. **nosiła Go jedynie w swoim błogosławionym łonie i w swoim ciele;**
3. **a swoją naturalną mocą wydała Jezusa na świat jako Człowieka, chociaż sam Bóg działał ponad prawami natury.**

Natomiast kapłan:

1. Quatenus[47] dici potest esse *Pater* CHRISTI, habendo se active; unde dicitur *Sacris* operari, facere *Sacra*, *Divina* patrare.

2. Idque ex intentione mentis, ventre nobilioris, exque dativi[48]Spiritus Divini.

3. Confertque ad Transubstantiationem, id quod Dei est Divinum intra Se, et supra Se, et tamen in voluntate sua ad operationem, aut omissionem liberum; estque illud Potestas Characteris, quae pure est Spiritalis, habetque se effective.

4. *B[eata] Virgo* obumbrata DEO, consentiens concepit intra quinque verba: FIAT, en passive se habens, MIHI SECUNDUM VERBUM TUUM.

***Sacerdos* vero active velut generans[49], certe efficentia sua Verborum quinque transubstantiant[50], dicens: HOC EST ENIM CORPUS MEUM; Item: HIC EST CALIX SANGUINIS MEI, etc.**

5. Denique, *B[eata] Virgo Parens* genuit Dominum semel, parvulum, non loquentem, non ambulantem, servulum, passibilem, mortalem; *Sacerdos* vero facit adesse DEUM Hominem, substantia panis ac vini cessante, salvis accidentibus, saepe ad placitum suum, Perfectum, Regnantem, Dominum, Impassibilem, et Immortalem.

O inesplicabilis[51] Potestatis *Excellentia*!

6. Hoc tamen DEIPARAM inter ac *Sacerdotes* interesse tenendum est: quod in jam dictis, Illam quidem hi superare videantur; verum *quoad Modum*, duntaxat; non autem *quoad*[52] *Substantiam facti.*

Quia *Virgo* Beatissima DEI *Mater* est eatenus substantialis, quod dederit illi esse Verum *Hominem* novum ex Se, talem, qui ante fuit non *Homo*; *Sacerdos* autem jam ante *Hominem* DEUM fecit exsistere jam sub speciebus.

Ut non nisi analogice, quasi CHRISTI *patres*, queant appellari.

Itaque praecellunt in *Modo*: in *Facto* DEIPARA, eo quod *Sacerdotalis* Operationis est Fundamentum, 1 Cor. 3. *"Fundamentum enim nemo aliud ponit"*; nos autem, 1. Thes. 6. *"Thesaurizamus nobis fundamentum novum"*.

cet Deo supra naturam operante. At vero Sacerdos. 1. Quatenus dici potest esse Pater Christi, habendo se active; unde dicitur Sacris operari, facere Sacra, Divina patrare. 2. Idq. ex intentione mentis, ventre nobilioris, exq. dativi Spiritus divini. 3. Confertq. ad transubstantiationem, id quod Dei est divinum intra se, et supra se, et tamen in voluntate sua ad operationem, aut omissionem liberum; estq. illud Potestas Characteris, quæ pure est Spiritalis, habetq. se effective. 4. B. Virgo obumbrata Deo, consentiens concepit intra quinque verba; *Fiat*, en passive se habens, *mihi secundum verbum tuum*. Sacerdos vero active velut generans, certe efficientia sua verborum quinque transubstantiant, dicens; *Hoc est enim corpus meum*, Item, *Hic est Calix Sanguinis mei* ec. 5. Denique B. Virgo Parens genuit Dominum semel, parvulum, non loquentem, non ambulantem, servulum, passibilem, mortalem; Sacerdos vero facit adesse Deum Hominem, substantia panis, ac vini cessante, salvis accidentibus, sæpe ad placitum suum, perfectum, regnantem, Dominum, impassibilem, et immortalem. O inesplicabilis Potestatis Excellentia! 6. Hoc tamen Deiparam inter ac Sacerdotes interesse tenendum est, quod in jam dictis, illam quidem hi superare videantur; verum quoad modum, duntaxat, non autem quoad substantiam facti. Quia Virgo Beatissima Dei Mater est eatenus substantialis, quod dederit illi esse verum Hominem novum ex se talem, qui ante fuit non homo; Sacerdos autem jam ante Hominem Deum fecit existere jam sub speciebus. Ut non nisi analogice, quasi Christi patres, que-

200

ant appellari. Itaq. præcellunt in Modo; in Facto Deipara, eo, quod Sacerdotalis operationis est fundamentum. 1. Cor. 3. *Fundamentum enim nemo aliud ponit:* Nos autem. 1. Thes. 6. *Thesaurizamus nobis fundamentum novum.*

---

[47] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "quadantenus".
[48] W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "dati vi" (z daną siłą).
[49] W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "generat" (rodzi).
[50] W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "transubstantiat" (dokonuje transsubstancjacji).
[51] W wydaniu z 1691 roku występuje: "inexplicabis".
[52] W wydaniu z 1691 roku występuje wskutek błędu drukarskiego: "quo ad".

1. Można powiedzieć, że kapłan jest ojcem Chrystusa, ponieważ sprawia, że On istnieje w sposób czynny w Najświętszej Hostii. Dlatego mówi się, że kapłan sprawuje Święte Misteria, dokonuje Boskich Misteriów i urzeczywistnia Świętą Ofiarę Mszy.

2. Czyni to przez intencję swojej woli, która jest szlachetniejszym „łonem" niż to Łono, które zostało przeznaczone Chrystusowi przez Ducha Świętego.

3. Przez Transsubstancjację przemienia to, co należy do stworzenia Bożego, w samego Boga. Ta przemiana Eucharystyczna jest sama w sobie czymś przewyższającym wszelkie stworzenie, a jednak kapłan pozostaje wolny w swojej woli, aby dokonać tego Dzieła albo je pominąć. Dzieje się tak dzięki mocy sakramentalnego charakteru kapłaństwa, który jest całkowicie duchowy i sam w sobie wywołuje skutki Konsekracji.

4. Błogosławiona Dziewica przez pięć słów wyraziła swoje przyzwolenie i, osłonięta mocą Boga, poczęła: „Fiat mihi secundum Verbum Tuum" („Niech mi się stanie według Twego Słowa"). Przez słowa: „Niech mi się stanie" przyjęła Ona Chrystusa w sposób bierny.

Kapłan natomiast przyjmuje Chrystusa w sposób czynny, ponieważ rodzi Chrystusa w Hostii przez skuteczność pięciu słów dokonujących Transsubstancjacji, gdy wypowiada: „Hoc est enim Corpus Meum" („To jest bowiem Ciało Moje").

Podobnie: „Hic est Calix Sanguinis Mei" („To jest Kielich Krwi Mojej"), itd.

5. Wreszcie Najśw. Dziewica i Matka zrodziła Pana tylko jeden raz: małego, niemówiącego, niechodzącego, poddanego, zdolnego do cierpienia – prawdziwego Człowieka.

Kapłan natomiast uobecnia Boga-Człowieka: ustaje substancja chleba i wina (chociaż pozostają ich zewnętrzne postacie); według jego woli Chrystus staje się obecny jako Doskonały, Królujący, Pan, Niecierpiętliwy i Nieśmiertelny.

O niewysłowiony Przywileju Kapłańskiej Władzy!

6. Takie porównanie między Matką Boga a kapłanami należy uznać za wyjątkowe, ponieważ mogłoby się wydawać, że w przedstawionych sprawach kapłani przewyższają nawet Dziewicę Maryję. Jednak przewyższają Ją jedynie co do sposobu (dokonywania Transsubstancjacji), a nie co do samego Wydarzenia (Wcielenia).

Najświętsza Dziewica i Matka Boga jest bowiem całkowicie niezbędna w dziele Odkupienia, ponieważ dzięki Niej Słowo Boże otrzymało prawdziwe Człowieczeństwo. Ten, który przed Wcieleniem nie był Człowiekiem, lecz odwiecznym Słowem Bożym, przez Nią stał się prawdziwym Człowiekiem.

Kapłan natomiast sprawia, że w Świętych Postaciach staje się obecny Bóg-Człowiek, który wcześniej został ukształtowany w łonie Dziewicy Maryi.

Dlatego tylko przez analogię do Najświętszej Maryi Panny mogą oni być nazwani ojcami Chrystusa.

Jeśli więc kapłani przewyższają w sposobie (dokonywania Transsubstancjacji), to Matka Boża przewyższa w samym Wydarzeniu (Wcielenia), które jest Fundamentem całego dzieła kapłańskiego. Albowiem: „Nikt bowiem nie może położyć innego fundamentu" (1 Kor 3,11).

***Quaeris*: Tanta vis unde venit?**

***De sursum a Patre luminum*: et eo, *qui de coelo descendit*, DOMINO TRINUNO.**

Unde in Salutatione merito dicitur DOMINUS, scil[icet] DEUS *Tecum* est in operatione, nam velle Dei operare est; at in suscepta carne DOMINUS, DEI FILIUS *tecum*, est ex hoc, et FILIUS tuus *Hominis*.

Hinc cum FILIUS sit *Dominus dominantium*: MATER quoque jure divino, et naturae *Domina* est *Dominantium*.

Cum autem quilibet *Sacerdos* in Modo praedicto sit excellentissimus: recte praecunctis[53] laicis terrenisque Dominis, DOMINUS audit, et est *Dominus dominantium*; ut qui solus spiritaliter et sacramentaliter pascat gregem laicum fidelium; eumque regat in vita per scientiam *sacerdotalem*, absolvat a morbis et mortibus[54] delictorum per potentiam; dirigatque in Patriam.

Quare, ut omnibus Christianis, at vel in primis[55] decet, et oportet *Sacerdotes* Domini ferventer, et frequenter, adeoque familiariter illud Elogium[56] in *Angelica Salutatione* DOMINUS, *Domini sui, Dominaeque* honori acclamare.

Quod sane cum nusquam saepius, rectius, aut sanctius fieri queat, ac in *Psalterio* DOMINI, et DOMINAE: idem quoque ut frequentent tum ipsi, tum et frequentari abs plebe praedicationibus efficiant oportet.

Quo cum Officio suo tanto debitam, dignam DEO, DEIPARA dignam: omnibusque salutare meos[57]praestare nemo vir bonus inficiari[58] valebit.

Psallite ergo et praedicate *Psalterium* DOMINI et DOMINAE nostrae, o *Domini Sacerdotes*.

Vae canibus mutis, non valentibus latrare!

Vae Dominis pigris: nam *durissimum judicium* fiet *his qui praesunt*.

Vae servis pigris: *auferetur ab eis talentum* Evangelii hujus Psaltici, *et dabitur genti facienti fructum*.

Quæris: Tanta vis unde venit? de sursum a Patre luminum; et eo, qui de cœlo descendit, Domino Trinuno. Unde in Salutatione merito dicitur *Dominus*, sc. Deus Tecum est in operatione, nam velle Dei operari est; at in suscepta carne *Dominus*, Dei Filius tecum, est ex hoc, et Filius tuus hominis. Hinc cum Filius sit Dominus dominantium; Mater quoque jure divino, et naturæ domina est dominantium. Cum autem quilibet Sacerdos in Modo prædicto sit Excellentissimus; recte præcunctis laicis terrenisque Dominis, Dominus audit, et est, dominus dominantium; ut qui solus spiritaliter, et sacramentaliter pascat gregem laicum fidelium; eumq. regat in vita per scientiam sacerdotalem, absolvat a morbis, et mortibus delictorum per potentiam; dirigatque in patriam. Quare, ut omnibus christianis, at vel in primis decet, et oportet Sacerdotes Domini ferventer, et frequenter, adeoq. familiariter illud Elogium in Angelica Salutatione *Dominus* domini sui, dominæq. honori acclamare. Quod sane cum nusquam sæpius, rectius, aut sanctius fieri queat, ac in Psalterio Domini, et Dominæ: idem quoque ut frequentent tum ipsi, tum et frequentari abs plebe prædicationibus efficiant oportet. Quo cum officio suo tanto debitam, dignam Deo, Deipara dignam: omnibusq. salutare meos præstare nemo vir bonus inficiari valebit. Psallite ergo et prædicate psalterium Domini, et Dominæ nostræ, o Domini Sacerdotes. *Væ canibus mutis, non valentibus latrare!* Væ Dominis pigris: nam *durissimum judicium fiet his qui præsunt*. Væ servis pigris; *auferetur ab eis talentum* Evangelii hujus Psaltici, *et dabitur genti facienti fructum.*

---

[53] **W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "prae cunctis" (wobec wszystkich).**

[54] **W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "mortalibus" (śmiertelni).**

[55] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "inprimis".**

[56] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "Eulogium".**

[57] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje poprawnie: „eos" („ich"): „meos" w wydaniu z 1847 roku („moich [kapłanów]") jest bardzo poetyckie, ponieważ pojawia się w wypowiedzi Najświętszej Maryi Panny, lecz nie znajduje potwierdzenia we wcześniejszych wydaniach Coppensteina.**

[58] **W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "infitiari".**

My natomiast „gromadzimy sobie skarb jako dobry fundament na przyszłość" (por. 1 Tm 6,19).

***Zapytasz*: Skąd pochodzi ta władza kapłaństwa?**

Z wysoka, od Ojca Światłości i od Tego, który zstąpił z Nieba – od Pana, Jedynego w Trójcy i Troistego w Jedności.

Dlatego słusznie w modlitwie Ave Maria mówi się: „Dominus (Pan)", to znaczy: Bóg jest z Tobą w dziele Odkupienia, ponieważ dzieło Najświętszej Maryi Panny jest wolą Boga. W Jej przyjmującym łonie znajduje się *„Pan"*, Syn Boży, *„Tecum (z Tobą)"*, a więc Twój Syn, Maryjo, i dlatego także Syn Człowieczy.

Skoro więc Syn jest Panem panów, również Jego Matka z prawa Bożego i naturalnego jest Panią panów.

Ponieważ zatem każdy kapłan jest wyniesiony do najwyższej godności w sposób wcześniej opisany (przez Transsubstancjację), słusznie słucha Pana, który jest pośród ziemskich panów i możnych, a zarazem jest Panem panów. Tylko bowiem kapłan karmi duchowo i sakramentalnie owczarnię wiernych świeckich, podtrzymuje ją przy życiu dzięki wiedzy kapłańskiej, uwalnia ją od wad i grzechów śmiertelnych mocą Sakramentu Pokuty oraz prowadzi ją ku Ojczyźnie Wiecznej.

Dlatego bardziej niż wszyscy inni chrześcijanie świeccy właśnie kapłani Pańscy powinni z gorliwością, wytrwałością i pobożnością wysławiać w Ave Maria słowo: *„Dominus (Pan)"*, na cześć swojego Pana i swojej Pani.

Nikt bowiem nie może oddawać tej chwały częściej, godniej i święciej niż przez odmawianie Najświętszego Różańca Pana i Jego Pani.

Dlatego jest konieczne, aby kapłani nie tylko sami odmawiali Najświętszy Różaniec, lecz także nauczali go i szerzyli wśród ludu przez przepowiadanie.

Za to zadanie – tak obowiązujące, godne Boga i godne Matki Bożej – żaden człowiek dobrej woli nigdy nie będzie mógł umniejszyć ich dzieła zbawienia dokonywanego dla wszystkich ludzi.

A zatem, czcigodni Kapłani, odmawiajcie i głoście Najświętszy Różaniec Pana i naszej Pani.

„Biada niemym psom, które nie potrafią szczekać" (Iz 56,10).

Biada leniwym przełożonym, ponieważ „surowszy sąd spotka tych, którzy przewodzą" (por. Jk 3,1).

Biada gnuśnym sługom, gdyż „zostanie im zabrany talent" Ewangelii Najśw. Różańca „i będzie dany tym, którzy wydadzą owoc" (por. Mt 25,28).

EXEMPLUM.

Plebanus quidam in provincia Provinciae, Petrus nomine, praeter caeteras suas paroeciales curas, et functiones: ad illam quoque pari et spiritus impulsu, et conatus annisu ferebatur: ut cum ipse plurimus esset in orando *Psalterio* JESU et MARIAE: tum vero etiam pro concionibus idem plebi ferventer commendando multus esse consuesset.

Et fructus in gregem pium constabat insignis.

Isque dupliciter plus quam centuplus.

***Alter spiritalis animarum*: quas ille *Psalterii* coelestium charismatum gratia plenas beate opulescentes ditabat; sic ut in uberrimam morum segetem optimorum procrescens multiplicaretur in immensum: atque ad sanctorum messem meritorum feliciter albescens maturesceret, gratissimum Deo, Angelis, hominibusque spectaculum.**

***Alter vero temporalis fortunarum*: quas per sedulum oblati Deo, Deiparaeque *Psalterii* sacrificium plantabant ipsi: rigabat Patrona MARIA; incrementabat JESUS.**

Quin et securissime tutabatur.

Nam plagae duae, per temporum intervalla, toti Provinciae miserandam intulerunt vastitatem: pestis ac bellum.

Ab utraque tamen solam servavit immunem Deus *Psaltarum* Paroeciam pestilentiae vis saeva epidemialis[59] longe lateque hominibus Provinciam exhaurit; non attigit *Psaltarum* Paroeciam.

Belli circumlata[60] saepius tempestas stragem mortalium fecit plurimorum; aedium sacrarum, profanarumque juxta rapaci depopulatione nundationem[61] primum, tum postea injectis ultricibus flammis exustionem solo tenus intulerat; agros etiam, terrasque miseranda calamitate saepius evastarat; in dictae *Psaltarum* paroeciae regionem atque districtum pedem infestum nullus unquam hostis aut posuit, aut, velut erepta eis hostili mentis barbariae, nunquam nocere cuiquam attentarunt.

EXEMPLUM.

Plebanus quidam in Provincia Provinciæ, Petrus nomine, præter cœteras suas paræciales curas, et functiones: ad illam quoque pari, et spiritus impulsu, et conatus annisu ferebatur: ut cum ipse plurimus esset in orando Psalterio Jesu, et Mariæ: tum vero etiam pro concionibus idem plebi ferventer commendando multus esse consuesset. Et fructus in gregem pium constabat insignis. Isq. dupliciter plus quam centuplus. Alter spiritalis animarum: quas ille Psalterii cœlestium charismatum gratia plenas Beate opulescentes ditabat; sic ut in uberrimam morum segetem optimorum procrescens multiplicaretur in immensum: atque ad Sanctorum messem meritorum feliciter albescens maturesceret, gratissimum Deo, Angelis, hominibusq. spectaculum. Alter vero temporalis fortunarum: quas per sedulum oblati Deo, Deiparæq. Psalterii sacrificium plantabant ipsi: rigabat Patrona Maria; incrementabat Jesus. Quin et securissime tutabatur. Nam plagæ duæ, per temporum intervalla, toti provinciæ miserandam intulerunt

201

vastitatem, pestis, ac bellum. Ab utraque tamen solam servavit immunem Deus Psaltarum paræciam pestilentiæ vis sæva epidemialis longe lateq. hominibus provinciam exhaurit; non attigit psaltarum paræciam. Belli circumlata sæpius tempestas stragem mortalium fecit plurimorum; ædium sacrarum, profanarumque juxta rapaci depopulatione nundationem primum, tum postea injectis ultricibus flammis exustionem solo tenus intulerat; agros etiam, terrasq. miseranda calamitate sæpius evastarat; in dictæ psaltarum paræciæ regionem, atque districtum pedem infestum nullus unquam hostis, aut posuit; aut velut erepta eis hostili mentis barbariæ, nunquam nocere cuiquam attentarunt.

---

[59] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "epidimialis".**

[60] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "circumleta".**

[61] **W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "nudationem" (spoliazione):"nundationem" nie ma żadnego znaczenia.**

PRZYKŁAD

W jednej z prowincji Prowansji żył prosty człowiek imieniem Piotr, który oprócz swoich obowiązków parafialnych i posług religijnych odczuwał również to samo wewnętrzne natchnienie Ducha oraz gorące pragnienie dokonania dzieła dla Najświętszej Maryi Panny. Szczególnie mocno doświadczał tego podczas odmawiania Najświętszego Różańca Jezusa i Maryi.

Dlatego podczas zgromadzeń wiernych z wielką gorliwością zachęcał lud do odmawiania Różańca.

Pobożna wspólnota wydała dzięki temu niezwykłe owoce – nie tylko stokrotne, lecz jakby podwójnie obfitsze.

Pierwszym owocem były duchowe dobra dusz. Odmawianie Najśw. Różańca czyniło je obficie bogatymi w szczęśliwość i napełniało łaską niebieskich darów. W ten sposób wzrastało niezwykle obfite żniwo dobrych uczynków; ich owoce pomnażały się bez końca i dojrzewały szczęśliwie ku obfitemu plonowi świętych zasług, których widok był miły Bogu, Aniołom i ludziom.

Drugim owocem było pomyślne powodzenie w życiu doczesnym. Gdy wierni składali Bogu i Matce Bożej swój gorliwy trud związany z odmawianiem Najświętszego Różańca, Najświętsza Maryja Panna, ich Patronka, użyźniała to dzieło, Jezus dawał mu wzrost, a nawet otaczał ich najpewniejszą opieką.

W owym czasie bowiem na prowincję spadły dwie klęski – zaraza i wojna – które w różnych okresach przyniosły całemu krajowi straszliwe zniszczenie.

Jednak od obu tych nieszczęść Bóg zachował nietkniętą jedynie parafię czcicieli Różańca. Bezwzględna epidemia dżumy zdziesiątkowała całą prowincję, lecz nie dosięgła parafii Różańcowej.

Klęska wojny rozprzestrzeniła się wszędzie, przynosząc śmierć niezliczonym ludziom. Po krwawych rzeziach grabiono świątynie i budynki świeckie, a następnie podpalano je mściwym ogniem, aż do całkowitego zniszczenia. Pola i ziemie również zostały spustoszone przez płomienie, pogrążając wszystko w nędzy i ruinie.

Natomiast na terytorium i w granicach parafii czcicieli Różańca żaden nieprzyjaciel nigdy nie postawił wrogiej stopy. A jeśli barbarzyński wróg przechodził przez ich ziemie, nigdy nie odważył się wyrządzić komukolwiek jakiejkolwiek krzywdy.

II. QUINQUAGENA

De quinque FONTIBUS Excellentiarum Substantialium S. Sacerdotii.

Hae[62] censeri possunt istae:
1. *Angelica* potestas.
2. *Patriarchalis* potestas.
3. *Apostolica.*
4. *Beata Sanctorum.*
5. *Sancta Religiosorum.*

VI. *Excellentia* est ANGELICA POTESTAS *Sacerdotum.*

Esto, sit sua, ut vere est, SS. Angelis mirifica Potestas in res creatas universas; sit et supra has praeclarissima ipsius[63] nobilitatis praestantia; qui[64] vero nullam habent sibi concessam a Deo facultatem inter[65] Sanctissimum Christi Corpus, nullam inter[66] Augustissimum vel Sacramentum, vel Sacrificium Eucharistiae; habent aut[67] pro Officio sibi demandatam soli Sacerdotes.

1. Quo in munere incomparabilis Dignitatis, ac Potestatis, Choros Angelorum, quotquot existunt, ultro concedere Sacerdotum Sancto Collegio, nemini orthodoxos, dubium esse, vel obscurum potest.

2. Qui ipsum Angelorum Creatorem ad aras pro nutu suo ac Officio faciunt Sacerdotes; qui ipsum inter manus gerunt et contrectant sacri: qui manducant, dantque manducandum Sanctis: qui immolant Victimam Incruentam pro cunctis vivis, et vita perfunctis vivis[68]: eos ipsi colunt, mirantur Angeli, ac cernui venerantur; nec ab iis sese ita adorari patiuntur, ut in prisci Lege Testamenti.

3. Quicquid Beatis inest Spiritibus, creatum id est, ut in creaturis: solumque id valet in similia sibi, quanto vis licet intervallo, finita pariter et creata.

Sacerdotis vero infusa a Deo Potestas visque Characteris non solum tempore aeternabit; sed et[69] opere posset perennare, cum perpetua potentia: ni Deus eam functionis executionem ad mortalium in terris officium, aetatemque contulisset.

Ut Legislatoris Summi Pontificis sit standum voluntati[70].

II. QUINQUAGENA.

De quinque Fontibus Excellentiarum Substantialium S. Sacerdotii.

Hæ censeri possunt istæ. 1. Angelica potestas. 2. Patriarchalis potestas. 3. Apostolica. 4. Beata Sanctorum. 5. Sancta Religiosorum.

VI. Excell. est Angelica potestas Sacerdotum. Esto, sit sua, ut vere est, SS. Angelis mirifica potestas in res creatas universas; sit et supra has præclarissima ipsius nobilitatis præstantia; qui vero nullam habent sibi concessam a Deo facultatem inter sanctissimum Christi corpus, nullam inter augustissimum vel Sacramentum, vel sacrificium Eucharistiæ; habent aut pro officio sibi demandatam soli Sacerdotes. 1. Quo in munere incomparabilis dignitatis, ac potestatis, Choros Angelorum, quotquot existunt, ultro concedere Sacerdotum S. Collegio, nemini orthodoxos dubium esse, vel obscurum potest. 2. Qui ipsum Angelorum Creatorem ad aras pro nutu suo, ac officio faciunt Sacerdotes; qui ipsum inter manus gerunt, et contrectant sacri: qui manducant, dantq. manducandum Sanctis: qui immolant victimam incruentam pro cunctis vivis, et vita perfunctis vivis: eos ipsi colunt, mirantur Angeli ac cernui venerantur; nec ab iis sese ita adorari patiuntur, ut in prisci Lege Testamenti. 3. Quicquid Beatis inest Spiritibus, creatum id est, finitum est, ut in creaturis: solumq. id valet in similia sibi, quanto vis licet intervallo, finita pariter et creata. Sacerdotis vero infusa a Deo potestas visq. Characteris non solum tempore æternabit, sed opere posset perennare, cum perpetua potentia: ni Deus eam functionis executionem ad mortalium in terris officium, ætatemq. contulisset. Ut Legislatoris Summi Pontif. sit standum voluntati. 4. Age, si unum aliquem e novem Choris

---

[62] W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "haec".
[63] W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "ipsis" (nad nimi).
[64] W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "eppure".
[65] W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "in ter" (w trzykrotny).
[66] W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "in ter" (w trzykrotny).
[67] W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "autem" (zamiast).
[68] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "vivis": wydaje się błędem drukarskim w wydaniu z 1847 roku .
[69] W wydaniu z 1847 roku brakuje: "et", obecne w wydaniu z 1691 roku.
[70] W wydaniu z 1691 roku występuje: "voluntate".

DRUGA PIĘĆDZIESIĄTKA

Pięć Źródeł podstawowych Przywilejów Świętego Kapłaństwa

Można je wymienić następująco:

1. **Władza anielska.**
2. **Władza patriarchów.**
3. **Władza apostolska.**
4. **Błogosławieństwo Świętych.**
5. **Świętość zakonników.**

SZÓSTYM PRZYWILEJEM Godności Kapłańskiej jest Anielska Władza Kapłanów.

Jest ona – i rzeczywiście można tak powiedzieć – jakby cudowną władzą Aniołów nad całym stworzeniem, a nawet przewyższa samych Aniołów dzięki najwspanialszej wyższości tej godności kapłańskiej.

Aniołom bowiem Bóg nie udzielił żadnej władzy nad Przenajświętszym Ciałem Chrystusa ani nad Najdostojniejszym Sakramentem i Ofiarą Eucharystyczną.

Tę władzę powierzył, jako ich urząd, jedynie kapłanom.

1. **W odniesieniu do tego zadania, posiadającego niezrównaną godność i władzę, nikt nie może mieć najmniejszej wątpliwości ani niejasności, że wszystkie wierne chóry Aniołów, ilekolwiek ich istnieje, przyznają pierwsze miejsce Świętemu Kolegium Kapłanów.**
2. **Dzieje się tak dlatego, że kapłani na ołtarzu uobecniają samego Stwórcę Aniołów mocą swojej woli i sprawowanego urzędu. Dlatego konsekrowane Postacie biorą w swoje ręce i ich dotykają; dlatego sami przyjmują Najświętszą Hostię i podają Ją wiernym; dlatego składają bezkrwawą Ofiarę za wszystkich żyjących oraz za zmarłych wiernych.**

Aniołowie oddają im cześć, podziwiają ich i wielbią z najgłębszą pokorą; nie pozwalają nawet, aby kapłani oddawali cześć im samym, jak miało to miejsce już w Starym Testamencie.

3. **Wszystko, co znajduje się w błogosławionych duchach, jest rzeczywistością stworzoną, właściwą stworzeniom. O tyle tylko można ich porównywać z kapłanami, że – mimo całej swojej potęgi – również Aniołowie są bytami stworzonymi i skończonymi.**

Natomiast władza i moc kapłańskiego Charakteru, udzielonego przez Boga, pozostaną wieczne, nie tylko co do trwania, lecz również co do swojej skuteczności. Mogłyby one działać nieustannie z wieczną mocą, gdyby sam Bóg nie postanowił zakończyć posługi i ziemskiego czasu kapłanów, zgodnie z wolą Najwyższego Kapłana i Prawodawcy.

4. Age, si unum aliquem e novem Choris Angelorum in quam Ecclesiam demissum apparere juberet Deus: prae stupore ac veneratione qui te sat digne, debiteque haberes, difficulter tecum forte statuere posset[71]: jam vero, ecce, Sacerdos Regem Angelorum JESUM e coelis evocatum, coram oculis exihibet tuis: et quid agis, quid cogitas?

Novit id cordis Inspector Iudexque tui ipse qui est, et adest.

5. Ex quo omissae Missae jacturam et indignitatem existimat.

Num quid vero inde debes Psalterio JESU et MARIAE, o sancte Sacerdos?

Et quidem multum per omnem modum.

1. Tum quod Christianus es, et[72] Christum induisti.

O ingrate, et in Salutationis voce illa: TECUM; non creberrimam tibi innovares istius memoriam, quod Christus sit *Tecum*?

2. Deinde, quod Angelus Domini es[73] Sacerdos: et dignitate tanta indigne, Domini degentis *Tecum* raro recordaberis: praesentem raro venerabis?

3. Ad haec quod Domine[74] Angelorum potestatem in Titium potestate tua characteristica vincis Sacerdos: quod Sponsam cum inauguratione tui Mariam, dante Deo, sortibus[75] es Sacerdos: et inhumane Thrax in suo eam laetificare *Psalterio* cessas oblata ei jacula[76] devotionis, de fonte TECUM reserato?

***Psallite* igitur, et praedicate *Psalterium* Sacerdotes.**

EXEMPLUM.

Thomas quidam in Norman[d]ia, Archidiaconatus honore inclytus, post stata sua solemnia religionis: cultusque Dei in Ecclesia publici Officia, partem magnam primae[77] suae pietatis exercitia in Deiparae Christique in primis[78] cultu ad *Psalterium* arbitrario consumebat.

Et cujus amore captus ipse, illius observantia trahi optimum quemque in votis gerens: commissos vero sibi subditos omni diligentia et industria ad idem Studium Sanctum inductos accendere adlaborabat.

mi Pontif. sit standum voluntati. 4. Age, si unum aliquem e novem Choris Angelorum in quam Ecclesiam demissum apparere juberet Deus: præ stupore, ac veneratione qui te sat digne, debiteq. haberes, difficulter tecum forte statuere posset: jam vero, ecce, Sacerdos Regem Angelorum Jesum, e cœlis evocatum, coram oculis exhibet tuis: et quid agis, quid cogitas? Novit id cordis inspector, Judexq. tui ipse qui est, et adest. 5. Ex quo omissæ

27

202

Missæ jacturam, et indignitatem existimat. Num quid vero inde debes Psalterio Jesu, et Mariæ, o sancte Sacerdos? Et quidem multum per omnem modum. 1. Tum quod Christianus es, Christum induisti. O ingrate, et in Salutationis voce illa *Tecum* non creberrimam tibi innovares istius memoriam quod Christus sit *Tecum*? 2. Deinde, quod Angelus Domini es Sacerdos, et dignitate tanta indigne, Domini degentis *Tecum* raro recordaberis: præsentem raro veneraberis? 3. Ad hæc quod Domine Angelorum potestatem in Titium potestate tua characteristica vincis Sacerdos: quod Sponsam cum inauguratione tui Mariam, dante Deo, sortibus es Sacerdos: et inhumane Thrax in suo eam lætificare Psalterio cessas oblata ei jacula devotionis, de fonte *Tecum* reserato? psallite igitur, et prædicate Psalterium Sacerdotes.

EXEMPLUM.

Thomas quidam in Normania, Archidiaconatus honore inclytus, post stata sua solemnia religionis cultusq. Dei in Ecclesia publici officia, partem magnam primæ suæ pietatis exercitia in Deiparæ, Christiq. in primis cultu ad psalterium arbitrario consumebat. Et cujus amore captus ipse, illius observantia trahi optimum quemque in votis gerens: commissos vero sibi subditos omni diligentia, et industria ad idem studium sanctum inductos accendere adlaborabat. Ergo suopte experiens exemplo, suus virum zelus,

---

[71] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "posses".**

[72] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: "et", obecne w wydaniu z 1691 roku.**

[73] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "est".**

[74] **W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "Dominae" (Królowa).**

[75] **W wydaniu z 1691 roku występuje w równoważnym znaczeniu: "sortitus" (wylosowany).**

[76] **W wydaniu z 1691 roku występuje: „aquula" („odrobina wody"); termin „iacula" („oszczep"), obecny w wydaniu z 1847 roku, wydaje się lepiej odpowiadać kontekstowi.**

[77] **W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "privatae" (prywatny).**

[78] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "inprimis".**

4. Otóż, gdyby Bóg nakazał jakiemukolwiek Aniołowi z dziewięciu Chórów Anielskich zstąpić na ziemię i ukazać się w kościele, niewątpliwie ogarnęłyby cię zdumienie i głęboka cześć. Jednak nawet wtedy trudno byłoby mu dorównać tobie.

Albowiem kapłan sprawia, że przed twoimi oczami uobecnia się (w konsekrowanej Hostii) Jezus, Król Aniołów, sprowadzając Go z Nieba. A cóż ty, Aniele, mógłbyś uczynić? Cóż mógłbyś wymyślić większego?

Wie o tym Ten, który bada serca – Sędzia, który jest i który przychodzi.

5. Dlatego rozważ, jak wielką szkodę i zniewagę (wyrządzoną Bogu) stanowi każda opuszczona Msza Święta.

O święty Kapłanie, czyż nie jesteś więc dłużnikiem Najświętszego Różańca Jezusa i Maryi?

Zaprawdę, jesteś nim pod każdym względem i w najwyższym stopniu!

1. Tym bardziej, że jesteś chrześcijaninem i przyoblekłeś się w Chrystusa.

O niewdzięczny! Czy nawet w słowie *„Tecum" („z Tobą")* z modlitwy Ave Maria nie będziesz nieustannie odnawiał w sobie pamięci o tym, że *Chrystus jest z tobą („tecum")*?

2. Skoro więc jesteś Aniołem Pana, o Kapłanie, czy mimo własnej niegodności, a dzięki tak wzniosłej godności, tak rzadko będziesz pamiętał o Panu, który żyje *w tobie („Tecum")*? Czy naprawdę tak rzadko będziesz adorował Jezusa obecnego w tobie?

3. Przez to wszystko, o Kapłanie, swoją władzą przewyższasz władzę Królowej Aniołów, a charakterem swojej kapłańskiej władzy przewyższasz nawet rzymskie kolegium kapłańskie Tytów (Sodales)[79].

Kiedy Bóg cię wybrał, przeznaczył ci również Najświętszą Maryję Pannę jako twoją Oblubienicę. Czy więc ty, wojowniku Boży, będziesz zwlekał z przynoszeniem Jej radości, miotając przez Różaniec włócznie pobożności, aby dla Niej wytrysnęły źródła żywej wody zawarte w słowie *„Tecum"*? Dlatego odmawiajcie Najśw. Różaniec, o Kapłani, i głoście go całemu ludowi.

PRZYKŁAD

Pewien Tomasz z Normandii, znakomity archidiakon, po wypełnieniu swoich obowiązków liturgicznych i sprawowaniu publicznego kultu w Kościele Bożym poświęcał znaczną część swojej osobistej pobożności ćwiczeniom duchowym ku czci Matki Bożej i Chrystusa, a przede wszystkim dobrowolnemu nabożeństwu Najświętszego Różańca.

Porwany miłością do Najświętszego Różańca z godnym pochwały zapałem oddawał się jego odmawianiu, dołączając go do swoich codziennych modlitw. Z wielką gorliwością i zapałem starał się również rozpalać serca powierzonych sobie wiernych, zachęcając ich do tej samej świętej praktyki.

---

[79] Bł. Alan ma tu prawdopodobnie na myśli *Titii Sodales* – rzymskie kolegium kapłańskie, założone według tradycji przez króla Tytusa Tacjusza (Titus Tatius).

Ergo suopte experiens exemplo, suus virum zelus ipse, nulla specie affectata, sed veritate solida et virtute, subditis praebebat ad spectaculum venerabiliorem tanto, quanto in *Psalterii* praeculis[80] assiduitate, in consuetudinem versa, demissiorem esse probabat.

Ad duplicatam exempli vocem, vocem caetere addebat virtutis efficacem tertiam: quartam quoque adjicens vocem praedicationis *Psalterium*, quibus poterat, per conciones publicas admirabili cum gratia atque facundia libenter, saepe, et vehementer commendare insistebat.

E diverso DEUS suum in Roseto continuum tamque strenuum operarium mirifica haud raro consolationis ambrosia delibutum permulcere: ut ex alia in aliam usque virtute virtutem surgeret, veluti lux justi procedens crescit in perfectam diem.

Communia ista forte: at singulare prorsus illud erat.

Meruit (nihil tamen rogans tale) abs DEO per MARIAM suam unicam Columbam ultro impetrari gratis sibi datam illam gratiam: ut quoscunque seu Eugenios, seu cacogenios Angelos suis aspectabiles posset oculis ubique contueri.

Quod equidem verum esse existimo, quo tamen id modo, hoc ignorare me, nihil diffiteor.

VII. *Excellentia* PATRIARCHALIS POTESTAS *Sacerdotum.*

1. Adae, Enochi, Abrahae, Gedeonis, Samuel, Davidis, Eliae, etc., admiranda produntur opera, et dona virtutum, umbram tamen praetulerunt solum: Veritatem reddunt ipsam novae Legis Sacerdotes.

2. Eorum prodigiosa facta coelorum intra orbes steterunt, in elementis rebusque creatis sese declararunt.

At supra coelorum coelos supergreditur sua Potestate Sacerdos.

Hic e coelo Christum evocatum in ara sistit: quem illi prophetaverunt procul.

3. Utque caeteros mittam universos: Baptista Ioanne Domini Praecursore, *inter natos mulierum non surrexit major.*

Meritis id quidem suis; at Potestate, inquam, haud paullo[81] major surgit quilibet Sacerdos.

Ioannes Christi fuit praeco, lucerna, amicus, vox et testis: Christum digito monstravit, baptizavit, SS. Trinitatem conspexit.

adlaborabat. Ergo suopte experiens exemplo, suus virum zelus, ipse, nulla specie affectata, sed veritate solida, et virtute, subditis præbebat ad spectaculum venerabiliorem tanto, quanto in psalterii præculis assiduitate, in consuetudinem versa, demissiorem esse probabat. Ad duplicatam exempli vocem, vocem cæteræ addebat virtutis efficacem tertiam: quartam quoque adjicens vocem prædicationis psalterium, quibus poterat, per conciones publicas admirabili cum gratia, atque facundia libenter, sæpe, et vehementer commendare insistebat. E diverso Deus suum in Roseto continuum tamq. strenuum operarium mirifica haud raro consolationis ambrosia delibutum permulcere: ut ex alia in aliam usque virtute virtutem surgeret, veluti lux justi procedens crescit in perfectam diem. Communia ista forte: at singulare prorsus illud erat. Meruit, (nihil tamen rogans tale) abs Deo per Mariam suam unicam columbam ultro impetrari gratis sibi datam illam gratiam: ut quoscunq. seu Eugenios, seu cacogenios Angelos suis aspectabiles posset oculis ubique contueri. Quod equidem verum esse existimo, quo tamen id modo, hoc ignorare me, nihil diffiteor.

VII. Excell. Patriarchalis Potestas Sacerdotum. 1. Adæ, Enochi, Abrahæ, Gedeonis, Samuel, Davidis, Eliæ, etc. admiranda produntur opera, et dona virtutum, umbram tamen prætulerunt solum veritatem reddunt ipsam novæ Legis Sacerdotes. 2. Eorum prodigiosa facta cœlorum intra orbes steterunt, in elementis, rebusque creatis sese declararunt. At supra cœlorum cœlos supergreditur sua Potestate Sacerdos. Hic e cœlo Christum evocatum in ara sistit: quem illi prophetaverunt procul. 3. Utq. cæteros

203

mittam universos: Baptista Joanne Domini Præcursore, *inter natos mulierum non surrexit major,* meritis id quidem suis; at potestate, inquam, haud paullo major surgit quilibet Sacerdos. Joannes Christi fuit præco, lucerna, amicus, vox, et testis: Christum digito monstravit, baptizavit, SS. Trinitatem conspexit: quid Sa-

[80] W wydaniu z 1691 roku występuje: "preculis".
[81] W wydaniu z 1691 roku występuje: "paulo".

Tak więc on, który już swoim przykładem i osobistą gorliwością dawał świadectwo, nie szukając rozgłosu, lecz będąc prawdziwie szczerym i cnotliwym, ofiarowywał tym, którzy na niego patrzyli, nie tylko godny czci obraz pobożności, ale również przykład pokory, wyrobionej przez nieustanny zwyczaj odmawiania modlitw Najświętszego Różańca.

Do tych dwóch przykładów dołączał się trzeci – czynna cnota; a także czwarty – częste i pełne zapału głoszenie Najświętszego Różańca wszystkim, którym tylko mógł, na placach publicznych, polecając go z niezwykłą łagodnością i ujmującą słodyczą słowa.

Bóg natomiast umacniał swego wiernego i pracowitego robotnika w Różanym Ogrodzie, nierzadko skrapiając go niebiańską ambrozją pociechy, tak iż postępował „od cnoty do cnoty", jak światło sprawiedliwego, które wzrasta, aż osiągnie pełnię dnia.

Jeżeli tamte łaski były wspólne, to jedna z nich była zupełnie szczególna.

Zasłużył on bowiem – choć nigdy o to Boga nie prosił – aby za pośrednictwem Najśw.Dziewicy, swojej jedynej Gołębicy, otrzymać niezwykłą łaskę: wszędzie mógł własnymi oczami widzieć wszystkich aniołów, zarówno dobrych, jak i upadłych.

Jestem przekonany, że było to prawdziwe, jednak w jaki sposób się to dokonywało, wyznaję, że zupełnie nie wiem.

SIÓDMYM PRZYWILEJEM Godności Kapłańskiej jest Patriarsza Władza Kapłanów.

1. **O Adamie, Henochu, Abrahamie, Gedeonie, Samuelu, Dawidzie, Eliaszu i innych przekazano pamięć o ich przedziwnych dziełach i sławnych cnotach. Oni jednak ujrzeli jedynie cień, podczas gdy kapłani przekazują rzeczywistość Nowego Prawa.**
2. **Cudowne wydarzenia dokonane przez Patriarchów miały miejsce na tym świecie i pod tym niebem oraz dotyczyły rzeczy stworzonych.**

Kapłan natomiast swoją władzą przekracza niebiosa niebios. Sprowadza z Nieba i stawia na ołtarzu tego samego Chrystusa, którego oni zapowiadali z daleka.

3. **Pomijając wszystkich pozostałych, o Janie Chrzcicielu, Poprzedniku Pana, powiedziano: „Między narodzonymi z niewiast nie powstał większy od Jana" (Mt 11,11).**

Było to prawdziwe ze względu na jego zasługi.

Jednak pod względem władzy każdy kapłan przewyższa go o wiele.

Jan był zwiastunem Chrystusa, lampą, przyjacielem, głosem i świadkiem; wskazał Chrystusa palcem, ochrzcił Go i oglądał Najświętszą Trójcę.

A kim jest kapłan?

Quid Sacerdos? Christi est Effector et Sacrificator; Dei pacificator; fidelium pastor, ac servator; MARIAE Sponsus, Angelorum Dominus; Domini Servatoris frater, et interior Amicus.

Hic Verbum inter manus verbo parit, tractat, versat, custodit, in cibum porrigit.

Tale nihil Patriarcharum valuit potestas.

Vae Sacerdoti igitur, cujus acedia[82], vel unius dieculae, praetermittitur Missa?

Resarcire damnum potest; sed neglectum et subtractum orbi bonum utrique redhibere non potest.

Quid cogitas?

Benedicte Dei, te respice, te agnosce: et metue maledictionem.

Arripe *Psalterium Marianum*, imo JESU CHRISTI *Christianum*, psalle JESU, psalle MARIAE suum illis in Salutatione istud BENEDICTA.

***Benedic*, ut *benedicaris* omnem contra maledictionem.**

Bibe saepe salutem de Fonte hoc BENEDICTA.

Offer Davidi tuo aquam de Cisterna Bethlehem etc.

EXEMPLUM.

***Psalterii* ictus amore diu et honore simul et utriusque juris quidam in Hispania, summas quasque Scholarum cathedras eximius SS. Theologiae Magister, multa cum celebritate famae, et nominis laude condecorarat, adeo, ut demum ad Episcopalem fuerit Thyaram evocatus.**

Qui latissimus sacer honorum apex nihil eum a consueta supplicandi humilitate dimovit, sed altius confirmavit.

Jam enim Pontifex ad caetera Pontificalia ornamenta illud gestandi *Psalterii* velut praecipuum sibi censuit adjiciendum: vetus ipsi quidem et familiare diu: sed Episcopo sibi novum.

Verum non quale prius tenere[83], et circumferre secum assolebat, in minoribus minusculum, et vulgare: sed grande, pretiosum, insigne; quo hominum traheret oculos; sibique id praedicandi occasionem praeberet, ac argumentum.

Quo portabat animo, studio ostendebat; zelo idem praedicabat majore, maximo cum fructo animarum.

digito monstravit, baptizavit, SS. Trinitatem conspexit: quid Sacerdos? Christi est effector, et Sacrificator; Dei pacificator; Fidelium pastor, ac servator; Mariæ Sponsus, Angelorum Dominus Domini Servatoris frater, et interior Amicus. Hic verbum inter manus verbo parit, tractat, versat, custodit, in cibum porrigit. Tale nihil Patriarcharum valuit potestas. Væ Sacerdoti igitur, cujus acedia, vel unius dieculæ, prætermittitur Missa? Resarcire damnum potest; sed neglectum, et subtractum orbi bonum utrique redhibere non potest. Quid cogitas? Benedicte Dei, te respice, te agnosce; et metue maledictionem. Arripe psalterium Marianum, imo Jesu Christi Christianum, psalle Jesu, psalle Mariæ suum illis in Salutatione istud *Benedicta*. Benedic, ut benedicaris omnem contra maledictionem. Bibe sæpe salutem de Fonte hoc *Benedicta*. Offer Davidi tuo aquam de Cisterna Bethlehem etc.

EXEMPLUM.

Psalterii ictus amore diu, et honore simul, et utriusque juris quidam in Hispania, summas quasque Scholarum cathedras eximius SS. Theologiæ Magister, multa cum celebritate, famæ, et nominis laude condecorarat adeo, ut demum ad Episcopalem fuerit Thyaram evocatus. Qui altissimus sacer honorum apex nihil eum a consueta supplicandi humilitate dimovit, sed altius confirmavit. Jam enim Pontifex ad cætera Pontificalia ornamenta illud gestandi psalterii velut præcipuum sibi censuit adjiciendum: vetus ipsi quidem et familiare diu: sed Episcopo sibi novum. Verum non quale prius tenere, et circumferre secum assolebat in minoribus minusculum, et vulgare: sed grande, pretiosum, insigne: quo hominum traheret oculos: sibiq. id prædicandi occasionem præberet, ac argumentum. Quo portabat animo, studio ostendebat; zelo idem prædicabat majore, maximo cum fructu animarum.

---

[82] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "accedia".**

[83] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "terere" (rozłupywał): w tym kontekście lepiej pasuje ten termin.**

Jest on Tym, który rodzi (Chrystusa sakramentalnie) i składa Go w Ofierze; jest Tym, który jednając Boga z ludźmi, przynosi pokój; jest Pasterzem i Obrońcą wiernych; jest Oblubieńcem Maryi, Panem Aniołów, Bratem i najbliższym Przyjacielem naszego Pana i Zbawiciela Jezusa Chrystusa.

Swoim słowem sprawia, że Słowo Boże staje się obecne w jego dłoniach; ukazuje Je wiernym, przechowuje Je w Tabernakulum i podaje jako Pokarm w Komunii Świętej.

Władza Patriarchów nie mogła dokonać niczego podobnego.

Biada więc kapłanowi, przez którego opieszałość choćby jednego dnia zostanie opuszczona Msza Święta!

Może on później wynagrodzić swoją winę, lecz nigdy nie zdoła przywrócić dobra, którego w tym dniu pozbawił zarówno ten świat, jak i świat przyszły.

Cóż zamierzasz uczynić?

O błogosławiony przez Boga, spójrz na siebie, poznaj samego siebie i lękaj się przekleństwa.

Weź do rąk Różaniec Maryi i Chrystusa, śpiewaj psalmy Jezusowi, śpiewaj psalmy Maryi, powtarzając w modlitwie Ave Maria słowo: *„Benedicta”* – *„Błogosławiona”*.

Błogosław, abyś sam był błogosławiony i zachowany od wszelkiego przekleństwa.

Nieustannie czerp z tego Źródła Zbawienia – *„Błogosławiona” (Benedicta)*.

Ofiaruj swemu Dawidowi wodę ze studni betlejemskiej itd.

PRZYKŁAD

W Hiszpanii żył człowiek pałający wielką miłością i czcią dla Najświętszego Różańca. Był wybitnym profesorem teologii oraz obojga praw (kanonicznego i cywilnego), cieszącym się wielką sławą, uznaniem i doskonałą opinią. Swą działalnością rozsławił katedry owych szkół, aż w końcu został wyniesiony do godności biskupiej.

To najwyższe święte wyróżnienie nie oddaliło go jednak od jego dotychczasowej pokory w modlitwie; przeciwnie, jeszcze bardziej ją umocniło.

Teraz bowiem, będąc już biskupem, postanowił do pozostałych oznak swojej biskupiej godności dołączyć także Różaniec Najświętszej Maryi Panny, który od dawna był mu tak bliski i dobrze znany, choć noszenie różańca było wówczas czymś niezwykłym u biskupa.

Nie chciał już jednak nosić, jak dawniej, prostego różańca z małych paciorków wykonanych ze zwykłego materiału. Polecił wykonać różaniec okazały, cenny i przyciągający wzrok, aby zwracał uwagę ludzi i dawał mu sposobność oraz temat do głoszenia Najświętszego Różańca.

Z jak wielką miłością go nosił, z takim samym zapałem go ukazywał; a z równie wielką gorliwością go głosił, przynosząc dzięki temu obfite owoce dla dusz.

VIII. *Excellentia* APOSTOLICA POTESTAS SACERDOTUM: in electis XII Discipuli Domini duo considerantur; Apostolatus, in quo degerunt ultra triennium inde ab Vocatione, et Sacerdotium; quo in Coena pridie Passionis sunt initiati!

1. Unde utriusque connexio haud esse necessaria ducitur: estque posterius prioris Apex atque coronis.

Quo circa[84] *Sacerdotalis potestas*, atque dignitas longe antecellit *Apostolatum* solum.

2. Nam hic *Apostolatus*, discipulatus est, et ministerii munus; *Sacerdotium* vero Summi est Mysterii Potestas.

3. Quemque Discipuli praedicant: eum *Sacerdotes* conficiunt et praestant.

4. *Apostolatum* simplex constituit vocatio: *Sacerdotium* instituit Unctio Sancta.

O immemores sui, ingratosque Deo: qui vel indigne, vel tarde ac frigide munus tantum obeunt *Sacerdotale*!

Non se *Christos Domini* esse recordantur?

Suadeo, emanant[85] aurum ignitum, probatum, ut a facie ejus duri, superbique montes fluant.

Quare divini arripiant *Psalterium* Amoris, Honoris et Honestatis: in illo suo[86] Unctionis eos praeclare admonebit toties in eo repetitum illud TU.

Hoc demonstrabit *Sacerdoti*, TU qui es: annunciabit de CHRISTO, TU, quantus es; docebit de MARIA, TU, qualis es; ut TU similis esse Tui *Sacerdotii*, CHRISTI, MARIAEque studeas.

EXEMPLUM.

Frater quidam noster Sacri Ordinis Praedicatorum in Lotharingia, non obscuri nominis Concionator, in more, solemni positum observabat: ut nunquam ordiretur sermonem, nisi communiter prius[87] MARIA salutata.

Nec perorabat ante, quam supremam praedicationis suae partem occupasset, aut Almae Matris MARIAE insignitum praeconium: aut ejusdem *Psalterii*, Angelicaeve *Salutationis* commendatio.

Utrumque solemni auspicabatur formula tali: *Nunc salutate MARIAM*, aut, *os dulce faciamus*.

VIII. Excell. Apostolica potestas Sacerdotum: in electis XII. Discipuli Domini duo considerantur; Apostolatus: in quo degerunt ultra triennium inde ab Vocatione, et Sacerdotium: quo in cœna pridie Passionis sunt initiati? 1. Unde utriusque connexio haud esse necessaria ducitur: estq. posterius prioris Apex, atq. coronis. Quo circa, Sacerdotalis potestas, atq. dignitas longe antecellit Apostolatum solum. 2. Nam hic Apostolatus, discipulatus est; et ministerii munus: Sacerdotium vero summi est Mysterii Potestas. 3. Quemq. Discipuli prædicant; eum Sacerdotes conficiunt, et præstant. 4. Apostolatum simplex constituit vocatio: Sacerdotium instituit Unctio Sancta. O immemores sui, ingratosq. Deo: qui vel indigne, vel tarde, ac frigide munus tantum obeunt Sacerdotale! Non se Christos Domini esse recordantur? Suadeo, emanant aurum ignitum, probatum; ut a facie ejus duri, super-

204

bique montes fluant. Quare divini arripiant psalterium amoris, honoris, et honestatis: in illo suo Unctionis eos præclare admonebit toties in eo repetitum illud *Tu*. Hoc demonstrabit Sacerdoti, *Tu* qui es: annunciabit de Christo, *Tu*, quantus es: docebit de Maria, *Tu*, qualis es; ut *Tu* similis esse Tui Sacerdotii, Christi, Mariæq. studeas.

EXEMPLUM.

Frater quidam noster sacri Ordinis Prædicatorum in Lotharingia, non obscuri nominis Concionator, in more, solemni positum observabat: ut nunquam ordiretur sermonem, nisi communiter Maria salutata. Nec perorabat ante, quam supremam prædicationis suæ partem occupasset, aut almæ Matris Mariæ insignitum præconium, aut ejusdem psalterii Angelicæve salutationis commendatio. Utrumque solemni auspicabatur formula tali: *Nunc salutate Mariam*, aut, *os dulce faciamus*. Istud autem quia sin-

---

[84] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "quocirca".**

[85] **W wydaniu z 1691 roku występuje: „emant" („nabywają"): oba terminy są zgodne z kontekstem.**

[86] **W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "suae".**

[87] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: "prius", obecne w wydaniu z 1691 roku.**

ÓSMYM PRZYWILEJEM Godności Kapłańskiej jest Apostolska Władza Kapłanów.

W Dwunastu Uczniach wybranych przez Jezusa należy rozważyć dwie rzeczy: Apostolstwo, w którym trwali od chwili powołania przez ponad trzy lata, oraz Kapłaństwo, do którego zostali wprowadzeni podczas Ostatniej Wieczerzy, w przeddzień Męki Pańskiej.

1. **Wynika z tego, że Apostolstwo i Kapłaństwo nie są ze sobą nierozerwalnie związane, ponieważ Kapłaństwo stanowi szczyt i dopełnienie Apostolstwa. Dlatego władza i godność kapłańska znacznie przewyższa samo Apostolstwo.**
2. **Apostolstwo jest bowiem uczniostwem i posługą; Kapłaństwo natomiast jest władzą nad Najświętszą Tajemnicą Eucharystii.**
3. **To, co uczniowie głoszą, kapłani urzeczywistniają i składają w Ofierze.**
4. **Samo powołanie ustanawia Apostolstwo; święte namaszczenie ustanawia Kapłaństwo.**

O, jakże nieostrożni wobec samych siebie i niewdzięczni wobec Boga są ci, którzy podejmują wzniosłą posługę kapłańską niegodnie, niedbale lub bez gorliwości!

Czyż nie pamiętają, że są Pomazańcami Pańskimi?

Zaprawdę, potwierdzam: kapłani jaśnieją jak złoto oczyszczone w ogniu, a przed ich obliczem rozpływają się potężne i wyniosłe góry.

Niech więc wezmą do rąk Różaniec Miłości, Czci i Mocy Bożej. Niech pamięć o ich kapłańskim namaszczeniu pobudza ich do częstego powtarzania podczas Najświętszego Różańca słowa: *„Tu” („Ty”)*.

O Kapłanie! To *„Ty”* ukaże ci, kim jesteś; oznajmi, jak wielki jesteś w Chrystusie; nauczy cię, kim jesteś dla Najświętszej Maryi Panny, abyś swoim kapłaństwem starał się coraz bardziej upodabniać do Chrystusa i do Maryi.

PRZYKŁAD

Pewien nasz współbrat z Zakonu Kaznodziejskiego w Lotaryngii, bardzo znany kaznodzieja, miał stały zwyczaj, którego nigdy nie zaniedbywał: nie rozpoczynał żadnego kazania, zanim wraz ze wszystkimi nie pozdrowił Maryi.

Nie kończył też swojego przepowiadania, nie poświęciwszy najważniejszej części kazania na uroczystą pochwałę Najświętszej Maryi Panny, Najukochańszej Matki, albo na zachętę do odmawiania Jej Najświętszego Różańca i modlitwy Ave Maria.

Każdą z tych końcowych części kazania rozpoczynał uroczystymi słowami:

„A teraz pozdrówmy Maryję!”

albo: „Osłodźmy nasze usta!”

Istud autem quia singulari cum zelo, affectusque interioris fervore ac devotione frequentare amabat, perpetuaque constantia; fidem ejus respexit DEUS, respexit ardorem MARIA, gratiamque gratiosae praedicationis, sub ipsius vitae exitum, ad exemplum memorabile declararunt; simul insignite[88] suum ipsi zelum sunt remensi.

Cum enim vitae cursum pene consummasset, jam spiritum redditurus Deo, tanta et consolationum suavitate, et gaudiorum ubertate coelitus perfusus exundare coepit: ut vegeto prorsusque sano esse corpore videretur; ita vis Spiritus vim morbi, ac mortis superabat.

Quin et sua ipsum Regina Coeli Dignata Praesentia, sese ei manifesto praebuit aspectabilem, innumera coelitum circumsistente Corona Gloriosa.

Quo haud paulo majorem egressus sui testibus oculatis reliquit mentis suavitatem: quam suarum concionum auditoribus Angelicae Salutationis praedicatione dulcedinem oris, ac spiritus consiliare consueverat[89].

IX. *Excellentia* BEATA SANCTORUM POTESTAS SACERDOTALIS est Fortitudo Martyrum, Fides Confessorum, Castitas Virginum ex vi magna gratiae, atque potentia emanarunt: verum, si effectum attenderimus; inesse vim gratiae gratis datae potentiorem *Sacerdotibus* fateamur oportet.

1. Enimvero fortes illi in martyrio contra tyrannos, aut bestias, aut tormenta persisteretur: aut[90] eorum merito gratiam Deus super gratiam accumularet: idemque fidem Confessoribus exaugeret; verum isti duntaxat rivuli fuerunt ab inexausto Fonte gratiarum dimanantes.

Fons vitae CHRISTUS est.

Hunc autem fodiunt, parantque Fontem in Corpore Ecclesiae *Sacerdotes*.

Quare eam, ex qua rem tanto praestant diviniorem, Potestatem esse multo efficaciorem et digniorem necesse est.

2. Et, si effectus adaequari causae debeat, omnino debet ea esse infinita Dei potestas in Sacerdotibus, quae effectum producere infinitum, DEUM hominem JESUM CHRISTUM, verbo potenter et infallibiter velet[91].

salutate Mariam, aut, *os dulce faciamus*. Istud autem quia singulari cum zelo, affectusq. interioris fervore, ac devotione frequentare amabat, perpetuaque constantia: fidem ejus respexit Deus, respexit ardorem Maria, gratiamq. gratiosæ prædicationis, sub ipsius vitæ exitum, ad exemplum memorabile declararunt: simul insignite suum ipsi zelum sunt remensi. Cum enim vitæ cursum pene consummasset, jam spiritum redditurus Deo, tanta et consolationum suavitate, et gaudiorum ubertate cœlitus perfusus exundare cœpit: ut vegeto, prorsusq. sano esse corpore videretur: ita vis Spiritus vim morbi, ac mortis superabat. Quin et sua ipsum Regina cœli dignata præsentia, sese ei manifesto præbuit aspectabilem, innumera cœlitum circumsistente corona gloriosa. Quo haud paulo majorem egressus sui testibus oculatis reliquit mentis suavitatem: quam suarum concionum auditoribus Angelicæ Salutationis prædicatione dulcedinem oris, ac spiritus consiliare consueverat.

IX. Excell. Beata Sanctorum Potestas Sacerdotalis est. Fortitudo Martyrum, Fides Confessorum, Castitas Virginum ex vi magna gratiæ, atque potentia emanarunt: Verum: si effectum attenderimus: inesse vim gratiæ gratis datæ potentiorem Sacerdotibus fateamur oportet. 1. Enimvero fortes illi in martyrio contra Tyrannos, aut bestias, aut tormenta perstiteretur: aut eorum merito gratiam Deus super gratiam accumularet: idemque fidem Confessoribus exangeret: Verum isti duntaxat rivuli fuerunt ab inexausto Fonte gratiarum dimanantes. Fons vitæ Christus est. Hunc autem fodiunt, parantq. Fontem in corpore Ecclesiæ Sacerdotes. Quare eam, ex qua rem tanto præstant diviniorem, potestatem esse multo efficaciorem, et digniorem necesse est. 2. Et si effectus adæquari causæ debeat, omnino debet ea esse infinita Dei potestas in Sacerdotibus, quæ effectum producere infinitum, Deum, hominem Jesum Christum, verbo potenter, et infallibiliter velet.

---

[88] W wydaniu z 1691 roku występuje: "insigniter".

[89] W wydaniu z 1691 roku występuje: „consuêrat": akcent nad literą „e" wskazuje, że jest to skrót od „consueverat", podobnie jak w wydaniu z 1847 roku.

[90] W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "ut" (jak).

[91] W wydaniu Coppensteina z 1691 roku, zamiast „velet" („zakrywać, przykrywać"), występuje termin „vallet" („umacniać").

Ponieważ z niezwykłą gorliwością, z żarliwością ducha, z pobożnością i z nieustanną wytrwałością głosił i wyjaśniał te prawdy, Bóg przyjął jego wiarę, a Maryja upodobała sobie gorliwość i słodycz jego pełnego wdzięku przepowiadania. U schyłku jego życia oboje dali tego niezapomniane świadectwo i w sposób wspaniały wynagrodzili jego gorliwość dla Niej.

Gdy więc bieg jego życia dobiegał końca i był już bliski oddania duszy Bogu, nagle został napełniony tak wielkimi pociechami i obfitością niebieskich radości, że zdawało mu się, iż odzyskał zdrowie i całkowicie wyzdrowiał. Tak wielka była moc ducha, przewyższająca słabość choroby i samej śmierci.

Wówczas również Królowa Nieba raczyła ukazać mu się w widzialny sposób, otoczona niezliczonym chwalebnym orszakiem Świętych.

W miejscu, w którym wkrótce potem oddał ducha, pozostawił naocznym świadkom duchową słodycz, daleko większą od tej łagodności słowa i ducha, którą za życia zwykł napełniać słuchaczy swoich kazań i zachęt dotyczących modlitwy Ave Maria.

DZIEWIĄTYM PRZYWILEJEM Godności Kapłańskiej jest Błogosławiona Władza Kapłańska Świętych.

Męstwo Męczenników, wiara Wyznawców oraz czystość Dziewic wypływały z ich wielkiej duchowej siły i z mocy łaski.

Jeżeli jednak spojrzymy na sam owoc tej łaski, musimy uznać, że w kapłanach obecna jest moc łaski większa od tej, która została darmo udzielona Męczennikom, Wyznawcom i Dziewicom.

1. **Dzięki tamtej łasce pozostawali oni niewzruszeni pośród męczeństwa, wobec tyranów, dzikich zwierząt i tortur; a Bóg do ich zasług dodawał łaskę po łasce. Podobnie pomnażał wiarę Wyznawców. Byli oni prawdziwie strumieniami wypływającymi z niewyczerpanego Źródła Łaski.**

Jednakże Źródłem Życia jest sam Chrystus, a to właśnie kapłani wydobywają i sprawiają, że to Źródło tryska w Ciele Kościoła.

Skoro więc kapłani uobecniają i udzielają Najświętszego Boskiego Źródła – Eucharystii – ich władza musi być o wiele skuteczniejsza i godniejsza niż władza Męczenników, Wyznawców i Dziewic.

2. **A jeśli skutek powinien odpowiadać swojej przyczynie, to Boska Władza działająca w kapłanach musi być w pewnym sensie nieskończona, skoro sprawia nieskończony skutek: uobecnia Boga-Człowieka, Jezusa Chrystusa, ukrytego pod postaciami Hostii, mocą potężnego i nieomylnego słowa kapłana.**

Sanctorum nullus constantiae, fidei, alteriusve[92] gratiae suae fuit infallibiliter securus: nisi (quod perraris obtigit felicitas) ex peculiari Revelatione Dei; at rite et ordine institutus *Sacerdos*, quantumvis improbus, collatae sibi Potestatis omnino Fidei habet certitudinem: ut cui ex vi, Pacto, et Fide Suae Institutionis JESUS non velit non parere et adesse: cum primum Verba Institutionis Sacrae super panem et vinum integra pronuntiarit.

Ita nimirum vult, jubetque *Sacerdos Sacerdotum* Ipse Suum Sanctum *Sacerdotium* firmatum ac honorificatum permanere.

Totus igitur ille Dominus JESUS cujusque *Sacerdotis* est: quo de particulas aliquas quisque Martyrum et Confessorum velut decerptas participarunt: meritoque jure sortes sunt, et admirabiles visi.

Quae cum ita habere nos sacra Fides doceat; age nunc, fac ita esse; posse quem et velle Martyrum aliquem, v[erbi] g[ratia] S. Stephanum, e coelo detrahere, exque rerum natura exturbatum, extinctum in nihilum redigere; quis illud non facinus infandum detestaretur, et praegrande inflictum Ecclesiae vulnus, importatumque damnum deploraret: atqui unius dumtaxat[93] Sancti jactura ea foret tot inter myriades Divorum.

Ista liquent de plano.

Adde: *Sacerdos* aliquis ex acedia, aut quaqua alia socordia, omisso diurno Sacrae Missae Sacrificio: quid age, quem, quantumque subtrahit utrique et Militanti et Triumphanti Ecclesiae?

Unum aliquem e Divis?

Unum ex tot militibus[94]?

Unum Deum hominem Deo pro Ecclesia offerre omittit: ut hoc minus habeat in aeternum Ecclesia, idque culpa unius sui ministri Ecclesiae.

O inaestimabilem et irreparabilem jacturam!

Si hoc non credis, Christianus non es: si floccipendis[95], nec bonus es, nec pius.

Te respice, o Mysta Dei, nosce te, et miserere animae tuae.

Tuum Sanctum honorifica *Sacerdotium.*

Sin: exonorabit te CHRISTUS.

Huic tibi factum a Deo prehende Adjutorum, JESU, MARIAEque *Psalterium*, in quo ex maledicto nati habent orandi gratiam, pro omnium salute natorum ex mulieribus, per merita BENEDICTAE IN MULIERIBUS.

Sanctorum nullus constantiæ, fidei, alteriusve gratiæ suæ fuit infallibiliter securus: nisi (quod perraris obtigit felicitas) ex peculiari revelatione Dei ; at rite, et ordine institutus sacerdos,

205

quantumvis, improbus, collatæ sibi potestatis omnino Fidei habet certitudinem : ut cui ex vi pacto, et fide suæ Institutionis Jesus non velit non parere, et adesse: cum primum verba Institutionis sacræ super panem, et vinum integra pronuntiarit. Ita nimirum vult, jubetq. Sacerdos Sacerdotum ipse suum sanctum Sacerdotium firmatum ac honorificatum permanere. Totus igitur ille Dominus Jesus cujusque sacerdotis est : quo de particulas aliquas quisque Martyrum, et Confessorum velut decerptas participarunt: meritoque jure sortes sunt, et admirabiles visi. Quæ cum ita habere nos sacra fides doceat : age nunc, fac ita esse ; posse quem et velle Martyrum aliquem, v. g. S. Stephanum, e cœlo detrahere, exque rerum natura exturbatum, extinctum in nihilum redigere: quis illud non facinus infandum detestaretur, et prægrande inflictum Ecclesiæ vulnus, importatumque damnum deploraret: atqui unius dumtaxat Sancti jactura ea foret tot inter myriades Divorum. Ista liquent de plano.

Adde : Sacerdos aliquis ex acedia, aut quaqua alia socordia, omisso diurno sacræ Missæ sacrificio: quid age, quem quantumque subtrahit utrique, et Militanti, et Triumphanti Ecclesiæ ? Unum aliquem e Divis ? Unum ex tot militibus? Unum Deum hominem Deo pro Ecclesia offerre omittit : ut hoc minus habeat in æternum Ecclesia, idq. culpa unius sui ministri Ecclesiæ. O inæstimabilem, et irreparabilem jacturam! Si hoc non credis, Christianus non es: Si floccipendis, nec bonus es, nec pius. Te respice, o Mysta Dei, nosce te, et miserere animæ tuæ. Tuum sanctum honorifica sacerdotium. Sin, exonorabit te Christus. Huic tibi factum a Deo prehende adjutorium, Jesu, Mariæq. psalterium, in quo ex maledicto nati habent orandi gratiam, pro omnium salute natorum ex mulieribus, per merita Benedictæ *In Mulieribus*.

---

[92] **W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "alterive".**

[93] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "duntaxat".**

[94] **W wydaniu z 1691 roku występuje: „millibus" („tysiącami"): w tym kontekście „millibus" lepiej pasuje niż „militibus" („żołnierzami") z wydania z 1847 roku.**

[95] **W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "flocci pendis" (uważasz to za coś błahego).**

Żaden ze Świętych nie posiadał nieomylnej pewności co do swojej wytrwałości, wiary ani jakiejkolwiek innej łaski (ponieważ taki przywilej stał się udziałem jedynie nielicznych), chyba że na mocy szczególnego Objawienia Bożego.

Natomiast kapłan, prawidłowo ustanowiony i ważnie wyświęcony, choćby był niegodny, posiada pełną pewność otrzymanej władzy. Jezus Chrystus bowiem, mocą Przymierza i swojej wierności ustanowieniu Eucharystii, pragnie stać się obecny i rzeczywiście się uobecnia, gdy kapłan wypowie nad chlebem i winem słowa ustanowienia.

Tak właśnie chce i nakazuje sam Najwyższy Kapłan kapłanów, aby Jego święte Kapłaństwo pozostawało trwałe i otaczane czcią.

Dlatego cały Pan Jezus jest obecny w posłudze każdego kapłana. Natomiast Męczennicy i Wyznawcy są jakby poszczególnymi członkami Ciała Chrystusa, chociaż słusznie i sprawiedliwie ich chwalebny los budzi podziw, a święta wiara pobudza nas do naśladowania ich przykładu.

Pomyśl teraz nad tym.

Załóżmy, że miałbyś władzę i możliwość sprowadzić z nieba jednego z Męczenników, na przykład świętego Szczepana, a mimo to odmówiłbyś sprowadzenia go na ziemię albo zlekceważyłbyś taki obowiązek.

Czyż każdy nie uznałby tego za straszliwą winę? Czyż nie opłakiwałby ogromnej rany zadanej Kościołowi oraz szkody, jaką mu wyrządziłeś?

A przecież chodziłoby tylko o jednego Świętego spośród tysięcy Świętych!

Ten przykład łatwo pozwala zrozumieć, że kapłan, który z lenistwa lub z jakiegokolwiek innego niedbalstwa zaniedbuje codzienne sprawowanie Ofiary Mszy Świętej, jak zdoła usprawiedliwić to, czego pozbawił Kościół Walczący i Kościół Triumfujący?

Czy odebrał Kościołowi jednego ze Świętych, jednego spośród niezliczonych tysięcy?

Nie. Zaniechał ofiarowania Bogu dla dobra Kościoła jedynego Boga-Człowieka. W ten sposób Kościół na całą wieczność posiada jedną Mszę Świętą mniej — z winy jednego ze swoich szafarzy.

O, jak nieoceniona i niepowetowana jest to strata!

Jeżeli w to nie wierzysz, nie jesteś chrześcijaninem. Jeżeli uważasz to za rzecz błahą, nie jesteś ani dobry, ani prawdziwie pobożny.

Wejrzyj więc w siebie, o mistagogu Boga, poznaj samego siebie i ulituj się nad własną duszą.

Oddawaj cześć swojemu świętemu Kapłaństwu, inaczej Chrystus okryje cię hańbą.

Weź do ręki tę pomoc daną ci przez Boga — Najświętszy Różaniec Jezusa i Maryi. Dzięki niemu ci, którzy narodzili się pod ciężarem przekleństwa, otrzymują łaskę modlitwy o zbawienie wszystkich narodzonych z niewiasty, przez zasługi Tej, która jest *„Błogosławiona między niewiastami" (In Mulieribus).*

Natus enim ex Muliere Virgine MARIA, per hanc ex orbe maledictionem eliminavit: Ipsamque substituit BENEDICTAM IN MULIERIBUS, et hoc nomine suo eam merito voluit digne honorari, ut mortalium factam IN MULIERIBUS Adjutorium.

Et vero peculiarem *Sacerdotibus* Sponsam, in ipsa eis Inauguratione sua datam.

Quo interius, familiarius, ac impensius ipsam ab iis sancte coli, non par solum, sed et omnino necesse est.

Idque in *Psalterio* ipsa dignissimo, cunctis facillimo, Christo Deo, Divisque Coelitibus dignissimo idest[96] Angelico prorsus, ac Divino.

Hoc igitur psallite, psallite sapienter, et praedicate.

EXEMPLUM.

Novit civem colitque suum Picardia tellus, gesti Decanatus insignem honore: insigniorem vero longe SS. Theologiae Magisterio.

Quod tamen utrumque meriti splendoris lumen vir ipse modestissimus tanti non facere: quin alio de altiore, sibi a Patre luminum accedendo[97], solicite cogitaret in cujus luce, vere[98] lucis filius, illustrior versaret.

Atque istud aut in *Psalterio* requirendum: aut ab eo repetendum, aut per illud impetrandum sibi esse persuadebat, et fefellit nihil.

***Psalterium*, cui ex puero insuevisset pro consuetudine, provectior usu pro religione magni semper faciens, attentius usque frequentavit: et constanter.**

Sive quod gustu quodam sapidiore intus lactaretur: sive quod rationis perspicacia, et efficacia veritatis; quam in eo precandi ritu solidam et divinam, minimeque exambitam, affectatam, fictam, fictitiamque[99] precularum more caeterarum libellaticarum, pervideret.

Quicquid id erat: viro ad *Psalterium* mirifice adlubescebat et ratione, et spiritus inspiratione.

Ad *Psalterium* Deo Divaeque Maximae supplicabat; *Psalterium* ad corpus suum e zona propalam gestabat, prae alio quocumque[100] gloriosus ornamento.

***Psalterium* privatis congressibus, publicisque Sermonibus, multo cum ornatu, etiam e sugestu praedicabat.**

Et tanto cum affectu ac[101] studio, ea cum frequentia et exhortandi ardore: ut non persuaderet solum, verum etiam persuasos *Psaltas* in praecipuam sui verteret admirationem.

Nec tenuit illa sese: quin eximiis percunctantibus ab eo Magistris collegis suis erumpere[102]: "Ecquid est, Clarissime D[omine] Decane, quaerunt: cur toties tantaque cum contentione disseris de *Psalterio*?

Natus enim ex Muliere Virgine Maria, per hanc ex orbe maledictionem eliminavit; Ipsamq. substituit Benedictam *In Mulieribus* et hoc nomine suo eam merito voluit digne honorari, ut mortalium factam *In Mulieribus* adjutorium. Et vero peculiarem sacerdotibus sponsam, in ipsa eis inauguratione sua datam. Quo interius, familiarius, ac impensius ipsam ab iis sancte coli, non par solum, sed et omnino necesse est. Idq. in psalterio ipsa dignissimo, cunctis facillimo, Christo Deo, Divisq. cœlitibus dignissimo idest angelico prorsus, ac divino. Hoc igitur *Psallite, psallite sapienter*, et prædicate.

EXEMPLUM.

Novit Civem, colitq. suum Picardia tellus, gesti Decanatus insignem honore; insigniorem vero longe SS. Theologiæ Magisterio. Quod tamen utrumq. meriti splendoris lumen vir ipse modestissimus tanti non facere; quin alio de altiore, sibi a Patre luminum accendendo, solicite cogitaret in cujus luce, vere lucis filius illustrior versaret. Atque istud aut in psalterio requirendum, aut ab eo repetendum, aut per illud impetrandum sibi esse persua-

206

debat, et fefellit nihil. Psalterium, cui ex puero insuevisset pro consuetudine, provectior usu pro Religione magni semper faciens, attentius usq. frequentavit; et constanter. Sive quod gustu quodam sapidiore intus lactaretur; sive quod rationis perspicacia, et efficacia veritatis; quam in eo precandi ritu solidam, et divinam, minimeq. exambitam, affectatam, fictam, fictitiamque precularum more cæterarum libellaticarum, pervideret. Quicquid id erat; viro ad psalterium mirifice adlubescebat et ratione, et spiritus inspiratione. Ad psalterium Deo Divæq. maximæ supplicabat; Psalterium ad corpus suum e zona propalam gestabat, præ alio quocumque gloriosius ornamento; Psalterium privatis congressibus, publicisque sermonibus, multo cum ornatu, etiam e sugestu prædicabat. Et tanto cum affectu, ac studio, ea cum frequentia, et exhortandi ardore: ut non persuaderet solum, verum etiam persuasos psaltas in præcipuam sui verteret admirationem. Nec tenuit illa sese: quin eximiis percunctantibus ab eo Magistris collegis suis erumpere: ecquid est, Clarissime D. Decane, quærunt; cur toties, tantaq. cum contentione disseris de psalterio? humili

[96] W wydaniu z 1691 roku występuje: "id est".
[97] W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "accedendo" (zwracając się).
[98] W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "verae".
[99] W wydaniu z 1691 roku występuje, w równoważnym znaczeniu: "factitiam" (sztuczna).
[100] W wydaniu z 1691 roku występuje: "quocunque".
[101] W wydaniu z 1691 roku występuje: "et" (e).
[102] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "erumperet".

Chrystus bowiem narodził się z Niewiasty, Dziewicy Maryi, i przez Nią Bóg usunął przekleństwo ze świata, a na jego miejsce dał Błogosławioną *„między niewiastami" (In Mulieribus)*. Tym imieniem zechciał, aby była słusznie czczona, ponieważ została ustanowiona „między niewiastami" Pomocą ludzi oraz wyłączną Oblubienicą kapłanów, daną im w dniu ich konsekracji.

O ileż bardziej godzi się więc, a nawet jest całkowicie konieczne, aby właśnie oni otaczali Ją świętą czcią z największą zażyłością, ufnością i miłością.

Niech czynią to przede wszystkim przez Najśw. Różaniec, najłatwiejszą modlitwę dla wszystkich, najmilszą Chrystusowi Bogu, Matce Bożej i Świętym, ponieważ jest on całkowicie anielski i Boski. Dlatego odmawiajcie Różaniec, *odmawiajcie go rozważnie* i gorliwie oraz go głoście.

PRZYKŁAD

Kraina Pikardii wspomina i otacza czcią jednego ze swoich wybitnych synów, znakomitego z racji godności dziekana. Jeszcze bardziej jednak wsławił się jako Mistrz Świętej Teologii. Był człowiekiem wielkiej pokory. Nie chlubił się blaskiem własnych zasług, lecz jako prawdziwy syn światłości zwracał się ku wyższemu Światłu — chwale Ojca — i w tym świetle trwał pogrążony. Był przekonany, że odnajduje to światło w Najśw. Różańcu: szukał go w tej modlitwie i przez nią je otrzymywał. I nie mylił się.

Do Najśw. Różańca był przyzwyczajony od dzieciństwa dzięki rodzinnej tradycji. Z biegiem lat stał się jego wiernym i gorliwym czcicielem, odmawiając go z wielką pobożnością i skupieniem.

Czynił to zarówno dlatego, że odnajdywał w nim smak i słodycz mleka matczynego, jak i dlatego, że światłem rozumu oraz poznaniem prawdy zrozumiał, iż ten sposób modlitwy jest pokarmem mocnym i niebieskim, wolnym od sztuczności, przesady, formalizmu i wymyślonych praktyk spotykanych w niektórych modlitewnikach.

Wszystko, co w człowieku jest rozumne i natchnione przez Ducha, odnajdywał w sposób przedziwny w Najświętszym Różańcu.

Przez Różaniec błagał Boga i Najśw. Pannę. Otwarcie nosił różaniec przy sobie, zawieszony u pasa, z większą dumą niż jakąkolwiek inną ozdobę.

Głosił nabożeństwo różańcowe zarówno podczas spotkań prywatnych, jak i publicznych, wygłaszał starannie przygotowane kazania, również z ambony. Czynił to z tak wielką miłością, troską, wytrwałością i gorliwością, że nie tylko przekonywał wiernych do odmawiania Różańca, lecz także porywał i zachwycał ich w sposób niezwykły.

Nie zrażał się nawet wybitnymi uczonymi, swoimi kolegami, którzy żartobliwie pytali go:

„Cóż to właściwie za Różaniec, czcigodny Panie Dziekanie, o którym mówisz tak często i z tak niezwykłą gorliwością?"

Humili adeo genere argumenti, re vulgari, deque trivio, mulierculis nota ipsisque puellis?

Eximius es, neque ut unus e multis, S[acrae] Theologiae Magister; ad sublimia natus ingenio; usu factus et exercitatus ad magna; inque his ad extemporaneam usque promptitudinem paratus, ac probatus".

Trivialia triobularibus relinqueret graculis, monent.

Quibus vir altae mentis, prudentiae magnae, tacito auditis cum dolore, altius pressit animo omnem scientiae profundioris altitudinem (quod ex hujus imo fundo isti Magistri scil[icet] nostri responsum sibi fore depromendum, forte superciliose rebantur) vicissimque et ipsos familiariter percunctatur: "Agite, cur omni die panem, potumque repetitis eundem semper: et quanto nancisci valetis optimum?

Cur iisdem fere semper induimini vestimentis?

Cur eodem continuo habitatis domicilio?

Cur ex uno vestro, seu Magisterio, seu Sacerdotio vitae[103] omni reliqua victitatis?".

Respondent: "Quia sunt ista necessaria".

Subjicit ille: "Comedere, bibere, docere, sacrificare ex die in diem, semperque idem actitare, et repetere in orbem, nil vos piget, pudetve: nec ego verebor Divinum quotidie gestare, orare, et praedicare *Psalterium*; quod Panis, Potusque vitae est, quod Vestimentum est gratiae, quod Initium et Compendium Evangelii, et Christianae Fundamentum est Theologiae; quod in Corona *Sacerdotii* Gemma est et Ornamentum; Praesidium vitae, gloriae Palatium, Beatorum Gaudium, Angelorum Canticum, Delicium Sanctissimae Trinitatis".

Dixit, obstupuit, et obmutuit sublime circumstans Magisterium.

Et ea intelligentibus pauca.

Ergo ex eo tempore, et ipsi, velut indicto certamine mutuo, *Psalteria* sibi comparare spectabilia, circumgestare secum in publico orare, dilaudare, propagare contendebant.

cur toties, tantaq. cum contentione disseris de psalterio? humili adeo genere argumenti, re vulgari, deque trivio, mulierculis nota ipsisq. puellis? Eximius es, neq. ut unus e multis, s. Thologiæ Magister, ad sublimia natus ingenio: usu factus, et exercitatus ad magna: inque his ad extemporaneam usque promptitudinem paratus, ac probatus, Trivialia triobularibus relinqueret graculis, monent.

Quibus vir altæ mentis, prudentiæ magnæ, tacito auditis cum dolore, altius pressit animo omnem scientiæ profundioris altitudinem (quod ex hujus imo fundo isti Magistri sc. nostri responsum sibi fore depromendum, forte superciliose rebantur) vicissimque et ipsos familiariter percunctatur: *Agite, cur omni die panem, potumque repetitis eundem semper, et quanto nancisci valetis optimum? Cur iisdem fere semper induimini vestimentis? Cur eodem continuo habitatis domicilio? Cur ex uno vestro, seu Magisterio, seu Sacerdotio vitæ omni reliqua victitatis?* Respondent. *Quia sunt ista necessaria.* Subjicit ille; *Comedere, bibere, docere, sacrificare ex die in diem, semperque idem actitare, et repetere in orbem, nil vos piget, pudetve: Nec ego verebor Divinum quotidie gestare, orare, et prædicare Psalterium; quod panis, potusque vitæ est, quod vestimentum est, gratiæ, quod initium, et compendium Evangelii, et Christianæ fundamentum est Theologiæ; quod in Corona Sacerdotii gemma est, et ornamentum; præsidium vitæ, gloriæ palatium, Beatorum gaudium, Angelorum Canticum, Delicium Sanctissimæ Trinitatis.* Dixit, obstupuit, et obmutuit sublime circumstans Magisterium. Et ea intelligentibus pauca. Ergo ex eo tempore, et ipsi, velut indicto certamine mutuo, psalteria sibi comparare spectabilia, circumgestare secum in publico orare, dilaudare, propagare contendebant.

[103] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "vita".**

„Jego treść jest dość uboga i prosta. Odmawiają go na rozstajach dróg proste kobiety i małe dziewczęta!

Ty jednak nie jesteś jak inni. Jesteś wybitnym Mistrzem Świętej Teologii, powołanym do zgłębiania rzeczy wzniosłych, do ich doświadczania i rozważania oraz do zajmowania się wielkimi sprawami. W nich powinieneś się przygotowywać i z największą gorliwością wznosić ku temu, co wyższe."

Namawiali go więc, aby porzucił tę — jak mówili — błahostkę, rzecz niewartą uwagi.

On jednak, człowiek głębokiego rozumu i wielkiej roztropności, wysłuchał ich z cichym smutkiem. Zachował w sercu głębię swojej wiedzy (oni bowiem byli przekonani, że dotknęli czułego punktu naszego[104], Mistrza i spodziewali się od niego bardzo surowej odpowiedzi), po czym spokojnie i życzliwie zapytał ich:

„Dlaczego więc każdego dnia spożywacie ten sam chleb i pijecie ten sam napój, skoro moglibyście mieć lepsze?

Dlaczego nosicie wciąż te same szaty?

Dlaczego nieustannie mieszkacie w tym samym domu?

Dlaczego każdy z was, będąc mistrzem i kapłanem, prowadzi takie samo życie jak wszyscy inni?"

Odpowiedzieli: „Ponieważ są to rzeczy konieczne."

Wówczas dodał: „Każdego dnia na tej ziemi jecie, pijecie, nauczacie, odprawiacie Mszę Świętą i nieustannie wykonujecie te same czynności, a jednak ani wam to nie ciąży, ani się tego nie wstydzicie.

Tak samo i ja nie wstydzę się każdego dnia nosić, odmawiać i głosić Najświętszego Różańca, który jest Chlebem i Napojem życia, Szatą Łaski, Początkiem i Streszczeniem Ewangelii oraz Fundamentem Teologii Chrześcijańskiej.

Dla tego, kto został ukoronowany kapłaństwem, jest On Klejnotem i Ozdobą Oblubieńczego Pierścienia, Zbroją, Podporą życia, Chwalebnym Pałacem, Radością Świętych, Pieśnią Aniołów i Rozkoszą Najświętszej Trójcy."

Na te słowa otaczający go Mistrzowie ogarnęło głębokie zdumienie i zamilkli.

A tych kilka słów wystarczyło ludziom roztropnym.

Od tego dnia również oni, jakby współzawodnicząc ze sobą, zaczęli przygotowywać dla siebie piękne różańce, nosili je przy sobie, odmawiali je, szerzyli ich nabożeństwo i zachęcali innych do modlitwy różańcowej.

---

[104] **Określenie „naszego" (lub „nasz"), użyte przez autora w liczbie mnogiej (*pluralis maiestatis*), odnosi się do samego Bł. Alana.**

X *Excellentia* SANCTA RELIGIOSORUM Potestate major est *Sacerdotum* ea, quam hactenus demonstratam, admiramur.

Et parem Potestati *Sacerdotali* Dignitatem consequi oportere, nemo non videt, planeque intelligit.

1. Jam igitur omnium qua Religionum Sacrarum, qua Religiosorum S. Augustini, Benedicti, Hugonis, Bernardi, Dominici, Francisci, Thomae, et quorumque caeterorum, colligi[105] unquam eis a Deo concessam, etiam miraculorum Potestatem: et hanc ad unam *Sacerdotalem* compone, disparem maxime compositionem[106] ipsa ea comparatio demonstrabit.

Adeo omnis ea finita sub Deo, superque res finitas solum erat: at illa vero *Sacerdotalis* origine sua est ex infinita, aeternitatis duratione: effectu Operis Divini immensa; miraculorum miraculosissima; datarum gratis gratiarum gratiosissima; sique caetera responderit, (praeter laureolas) gloriarum coelestium gloriosissima Potestas est, ac Dignitas *Sacerdotum*.

2. Demus: uni alicui omnium Religionum concedi gratiam et potestatem instituendarum, et ad ultimam usque in terris perfectissimo provehendarum: par ea tamen *Sacerdotali* esse non potest ex se: cum haec sola sit Potestatem sortita in omnis gratiae operatorem, ac Mediatorem, Gubernatorem, Conservatorem, ac[107] Glorificatorem JESUM: qui quanto cunctis major est Summo Pontifice[108], tanto *Sacerdotes* prae cunctis aliis Ordine sunt, et honore.

3. Vide nunc, o *Sacerdos*: vel unum aliquem Religiosum Ordinem extinguendi licentia abutaris licet; fac te ita posse: aut unius dieculae Divina ad Aram Operatione, et Sacrificio Ecclesiam priva; quod potes, et heu, saepe minis[109] audes.

Jacturam porro utriusque expende facti.

Ordinem undequaque finitum, perque se finiendum sustulisti: eumque innumeris expositum tentationibus, ac miseriis subtraxisti in ipsa felicitate miserum, mortalem in sanctitate sua: at Missam omisisti?

Deum JESUM Ecclesiae non dedisti: non Deo Sacrificium obtulisti; quin Deum tunc in tantum, quo ad te, et poteras, ex Ecclesia sustulisti, cum dare negasti.

Exhorrescis?

X. Excell. Sancta Religiosorum Potestate major est Sacerdotum

207

ea, quam hactenus demonstratam, admiramur. Et parem potestati Sacerdotali dignitatem consequi oportere, nemo non videt, planeque intelligit. 1. Jam igitur omnium qua Religionum sacrarum, qua Religiosorum s. Augustini, Benedicti, Hugonis, Bernardi, Dominici, Francisci, Thomæ, et quorumq. cæterorum, colligi unquam eis a Deo concessam, etiam miraculorum potestatem: et hanc ad unam sacerdotalem compone, disparem maxime compositionem ipsa ea comparatio demonstrabit. Adeo omnis ea finita sub Deo, superq. res finitas solum erat: at illa vero sacerdotalis origine sua est ex infinita æternitatis duratione: effectu operis divini immensa: miraculorum miraculosissima: datarum gratis gratiarum gratiosissima; siq. cætera responderit, (præter laureolas) gloriarum cœlestium gloriosissima potestas est, ac dignitas Sacerdotum. 2. Demus: uni alicui omnium Religionum concedi gratiam, et potestatem instituendarum, et ad ultimam usq. in terris perfectissimo provehendarum: par ea tamen sacerdotali esse non potest ex se: cum hæc sola sit potestatem sortita in omnis gratiæ operatorem, ac mediatorem, gubernatorem, conservatorem, et glorificatorem *Jesum:* qui quanto cunctis major est summo Pontifice, tanto Sacerdotes præ cunctis aliis Ordine sunt, et honore. 3. Vide nunc, o Sacerdos. Vel unum aliquem Religiosum Ordinem extinguendi licentia abutaris licet: fac te ita, posse: aut unius dieculæ divina ad aram operatione, et sacrificio Ecclesiam priva: quod potes, et heu, sæpe minis audes. Jacturam porro utriusq. expende facti. Ordinem undequaq. finitum, perq. se finiendum sustulisti: eumq. innumeris expositum tentationibus, ac miseriis subtraxisti in ipsa felicitate miserum, mortalem in sanctitate sua: at missam omisisti? Deum Jesum Ecclesiæ non dedisti: non Deo sacrificium obtulisti: quin Deum tunc in tantum, quo ad te, et poteras, ex Ecclesia sustulisti, cum dare negasti. Exhorrescis? Et hoc amplius, quod

---

[105] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "collige".**
[106] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "compositione".**
[107] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "et" (i).**
[108] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "Pontificio".**
[109] **W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "nimis" (zbyt).**

DZIESIĄTY PRZYWILEJ (Godności Kapłańskiej): (Władza) kapłanów przewyższa świętą władzę zakonników. Rozważmy ją po uprzednim wykazaniu jej wielkości.

Każdy jasno widzi i rozumie, że Władzy Kapłańskiej musi odpowiadać taka sama godność.

1. Dotyczy to zatem z pewnością wszystkich Świętych Zakonów założonych przez świętych zakonników: św. Augustyna, św. Benedykta, św. Hugona, św. Bernarda, św. Dominika, św. Franciszka, św. Tomasza oraz wszystkich pozostałych, którzy niekiedy, z Bożego daru, otrzymywali również moc czynienia cudów.

Jednak dar czynienia cudów jest jedynie dodatkiem do Władzy Kapłańskiej. W porównaniu z nią pozostaje nieporównanie niższy, jak ukaże to poniższe zestawienie. Moc czynienia cudów jest bowiem ograniczona przez Boga i odnosi się jedynie do rzeczy stworzonych i skończonych.

Natomiast Władza Kapłańska ze swego źródła jest nieskończona, ponieważ trwa na wieki; ze względu na swoje Boskie działanie jest niezmierzona, gdyż stanowi największy z cudów; jest najwznioślejszą spośród darmo udzielanych łask; jest najchwalebniejszą spośród chwał niebieskich; a Władza i Godność Kapłańska przewyższa również wszystkie inne dary (z wyjątkiem aureoli świętych).

2. Załóżmy, że komuś zostałaby dana łaska założenia wszystkich zakonów, ustanowienia ich oraz kierowania nimi z doskonałością aż po krańce ziemi. Nawet taka łaska sama w sobie nie dorównuje jednak Władzy Kapłańskiej, ponieważ spośród wszystkich darów jedynie ona sprowadza na ołtarz (w Eucharystii) Pośrednika, Przewodnika, Podtrzymującego i Uwielbionego Jezusa. A im bardziej On przewyższa wszystkich jako Najwyższy Kapłan, tym bardziej kapłani przewyższają wszystkich innych przez sakrament Święceń i należną im godność.

3. Przypuśćmy teraz, kapłanie, że dano ci możliwość doprowadzenia do upadku któregokolwiek zakonu i wyobraź sobie, że rzeczywiście mogłoby się to stać. Wyobraź sobie jednak również, że możesz pozbawić Kościół choćby jednego dnia sprawowania Boskiej Ofiary Eucharystycznej — a to właśnie możesz uczynić i, niestety, zbyt często się na to odważasz.

Rozważ następnie, która z tych dwóch szkód jest większa.

Czy doprowadziłeś do upadku jednego zakonu, narażając go na niezliczone pokusy i niszcząc go od wewnątrz?

Czy odebrałeś nieszczęśliwym ludziom możliwość życia w nim, a ubogiemu człowiekowi drogę do świętości?

A jeśli natomiast zaniechałeś odprawienia jednej Mszy Świętej?

Nie dałeś Kościołowi Jezusa Boga, nie ofiarowałeś Bogu Ofiary Eucharystycznej, a odmawiając udzielenia Kościołowi Boga w tak wielkim Misterium, chociaż mogłeś to uczynić, pozbawiłeś Go tego daru.

Czyż nie ogarnia cię groza?

Et hoc amplius, quod in summa mundi miseria Consolatorem; in tot tantisque periculis Conservatorem, in scelerum infelicitate Redemptorem, quantum in te, avertisti.

O horrendum malum?

Time, time ne *Sacerdotalis* Benedictio in gehennalem habeat maledictionem, prius, quam cirumspicere queas.

Quapropter oro et obtestor *Christos Domini*: VOS, VOS *Benedictos* JESU CHRISTI compello; in *Benedictae* Virginis *Psalterio* dignissime illud, ET BENEDICTUS, frequenter, frequenter psallite Deo, et fideli praedicate populo.

Ille Fons est variae Benedictionis.

EXEMPLUM.

Anglia inde usque ab Ven[erabilis] Bedae sancta institutione et cultura, velut hortus *Rosariorum*, floruit in Ecclesia semper, fragantissimeque spiravit.

Vixit illo in roseto rosa nobilis angelica[110] angelicus[111] Episcopus, vel ab unius *Psalterii* laude ita celebris; ut in posteritatis memoriam ipsa facti illius, studiique celebritas, omisso viri locique nomine, pleno cursu invaserit.

Qui is caetera cum zelo et honore munia explerit, cunctis Episcopis communia; peculiare illud unum, prorsusque singulare satis luculenter declarat *Psalterio* JESU et MARIAE non devotus solum Deo servire proque virili placere nitebatur; parum viri zelo videbatur, idem crebro, sedulo, et oppido praedicationibus suis evangelizare: in eo gregem suum ita pascere diligenter, ut ipse rudem populum, grandaevam cum tenella aetatula puerili catechizaret[112], adque usum *Psalterii* informaret, ac istaret: parum inquam haec Episcopo.

Vide, admirare, imitare, qui potes, ingenium *Psaltae Mariani*.

Quas usquam pecuniarias culparum mulctas accidere contingebat ex commissione sive laicorum, sive clericorum sibi subditorum, collectas eas ad *Psalteria*, tam numero plurima, tum pretio ac forma quaedam insignia, coemenda expendebat: *Psalteria* vulgo distribuens, omnia per Episcopatum suum implebat *Psalteriis*.

stulisti, cum dare negasti. Exhorrescis? Et hoc amplius, quod in summa mundi miseria Consolatorem; in tot, tantisq. periculis Conservatorem, in scelerum infelicitate Redemptorem, quantum in te, avertisti. O horrendum malum? Time, time ne Sacerdotalis benedictio in gehennalem habeat maledictionem, prius, quam circumspicere queas. Quapropter oro, et obtestor, Christos Domini: vos, vos Benedictos Jesu Christi compello; in benedictæ Virginis Psalterio dignissime illud *Et Benedictus*, frequenter, frequenter Psallite Deo, et fideli prædicate populo. Ille fons est variæ benedictionis.

EXEMPLUM.

Anglia inde usq. ab Ven. Bedæ sancta institutione et cultura, velut hortus Rosariorum, floruit in Ecclesia semper, fragantissimeq. spiravit. Vixit illo in roseto rosa nobilis Angelica Angelicus Episcopus, vel ab unius Psalterii laude ita celebris; ut in posteritatis memoriam ipsa facti illius, studiiq. celebritas omisso viri, lociq. nomine, pleno cursu invaserit. Qui is cætera cum zelo, et honore munia explerit, cunctis Episcopis communia; peculiare il-

208

lud unum, prorsusq. singulare satis luculenter declarat. Psalterio Jesu, et Mariæ non devotus solum Deo servire proq. virili placere nitebatur; parum viri zelo videbatur, idem crebro, sedulo, et oppido prædicationibus suis evangelizare: in eo gregem suum ita pascere diligenter, ut ipse rudem populum, grandævam cum tenella ætatula puerili catechizaret, adq. usum psalterii informaret, ac istaret: parum inquam hæc Episcopo. Vide, admirare, imitare, qui potes, ingenium Psaltæ Mariani. Quas usquam pecuniarias culparum mulctas accidere contingebat ex commissione sive laicorum, sive clericorum sibi subditorum, collectas eas ad Psalteria, tum numero plurima, tum pretio, ac forma quædam insignia, coemenda expendebat: Psalteria vulgo distribuens, omnia per Episcopatum suum implebat psalteriis. Quo an, et qualem sui

[110] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Anglica" (dell'Anglia).**
[111] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "angelico".**
[112] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "catechisaret".**

I powinieneś zadrżeć z wielkiej trwogi, ponieważ oddaliłeś Pocieszyciela od największej nędzy świata, Podtrzymującego od tak licznych i wielkich niebezpieczeństw oraz Odkupiciela od nieszczęścia grzechów. Oto, jak wielkie dobro odebrałeś.

O, jak straszliwe to zło!

Lękaj się i drżyj, aby błogosławieństwo kapłańskie nie zamieniło się dla ciebie w przekleństwo Gehenny, zanim zdołasz się opamiętać.

Dlatego proszę was i zaklinam, Chrystusowie Pańscy; was, błogosławieni Jezusa Chrystusa, usilnie zachęcam, abyście godnie i wytrwale modlili się do Boga Najświętszym Różańcem Błogosławionej Dziewicy, powtarzając słowa *„Et benedictus" („I błogosławiony")*, oraz abyście głosili go wiernemu ludowi.

On bowiem jest Źródłem wszelkiego błogosławieństwa.

PRZYKŁAD

Anglia, od chwili swego świętego ustanowienia i ewangelizacji przez Czcigodnego Bedę, zawsze rozkwitała w Kościele niczym ogród pełen kwitnących róż, rozsiewając wszędzie ich wonność.

W tym różanym ogrodzie zakwitła niezwykła anielska róża — anielski biskup, tak sławny z nabożeństwa do Różańca, że pamięć o jego gorliwości przetrwała aż do naszych czasów, chociaż nikt już nie pamięta jego imienia ani miejsca, w którym żył.

Po gorliwym i godnym wypełnianiu obowiązków wspólnych wszystkim biskupom z niezwykłym zapałem szerzył to jedyne i szczególne nabożeństwo do Najświętszego Różańca.

Nie wystarczało mu jedynie służyć Bogu i podobać się Mu przez pobożne odmawianie Różańca Jezusa i Maryi. Jego gorliwość była tak wielka, że uważał za zbyt mało samo ewangelizowanie i częste głoszenie Różańca w swoim mieście.

Sam, za pomocą Różańca, troszczył się o swoją owczarnię z tak wielką gorliwością, że osobiście katechizował lud prosty — od najstarszych aż po najmniejsze dzieci — i uczył ich wytrwałego odmawiania Różańca.

A nawet to wydawało się temu biskupowi niewystarczające.

Patrz więc, podziwiaj i naśladuj, na ile potrafisz, gorliwość czciciela Maryi i Różańca.

Zdarzało się bowiem, że otrzymywał pieniądze z kar nakładanych za przewinienia zarówno na świeckich, jak i na podległych mu duchownych. Przeznaczał je na zakup bardzo wielu różańców, z których niektóre odznaczały się zarówno wielką wartością, jak i pięknem.

Rozdając ludowi różańce, za pośrednictwem samego Różańca osiągnął wszystkie cele swojej posługi biskupiej.

Quo an, et qualem sui plantarit nominis memoriam in terris inter homines: quo fructu Mactas suas reddiderit Ecclesias; quae vitiorum senticeta per *Rosariorum* procuratiorem a roseto suo prohibuerit: quanta virtutum fragrantia complerit Episcopatum: quanta Coelitibus gaudia appararit, quanta sibi, gregique suo Meritorum Gloriam in Coelis construxerit: aestimare rectius quisque cogitatione potest, quam ego oratione, stiloque complecti.

III. QUINQUAGENA

De quinque CASTRIS Excellentiarum Accidentalium S[acri] Sacerdotii.

Suis haec vocabulis appellemus.
***Potestas*:**
1. *Miraculosa.*
2. *Ecclesiastica.*
3. *Politica.*
4. *Reliquaria.*
5. *Gloriosa.*
Nunc breviter explicemus.

XI *Excellentia* MIRACULORUM POTESTAS in Ecclesia, ut Divina sit, multoque maxima: admiranda aeque ac veneranda; Illa tamen ad transubstantiandum *Sacerdotalis* eo videtur imprudentiae vel ignorantiae minor, quod communior sit, adeoque vulgaris appareat.

Eo autem par illi miraculorum dono censetur: quod utraque sit in ordine gratiae gratis datae.

Culpandum istud: hoc approbandum est.

Isto autem quod infinitis illam, ut ajunt, parasangis antecellat: quia effectum Operis Divini infinitum pretio, ex infinito[113] duratura Characteris Potestate, producit *Sacerdotalis* Potestas: ex supradictis liquet.

Excitare mortuos, reluminare caecos, morbos depellere, effugare daemones, linguis loqui novis: horumque similia ad unum istud; Patrare Missam; sunt minutiora, quam ad universos coelorum unica stellarum minima.

Parum dixi, nec probe satis.

Episcopatum suum implebat psalteriis. Quo an, et qualem sui plantarit nominis memoriam in terris inter homines: quo fructu Mactas suas reddiderit Ecclesias; quæ vitiorum senticeta per Rosariorum procurationem a roseto suo prohibuerit: quanta virtutum fragrantia complerit Episcopatum: quanta cœlitibus gaudia apparirit, quanta sibi, gregiq. suo meritorum gloriam in cœlis construxerit: æstimare rectius quisque cogitatione potest, quam ego oratione, stiloq. complecti.

III. QUINQUAGENA.

De quinque Castris Excellentiarum Accidentalium S. Sacerdotii.

Suis hæc vocabulis appellemus. Potestas 1. Miraculosa. 2. Ecclesiastica. 3. Politica. 4. Reliquiaria. 5. Gloriosa. Nunc breviter explicemus.

XI. Excell. Miraculorum Potestas in Ecclesia, ut divina sit, multoq. maxima: admiranda æque, ac veneranda: illa tamen ad transubstantiandum sacerdotalis eo videtur imprudentiæ, vel ignorantiæ minor, quod communior sit, adeoq. vulgaris appareat. Eo autem par illi miraculorum dono censetur: quod utraque sit in ordine gratiæ gratis datæ. Culpandum istud: hoc approbandum est. Isto autem quod infinitis illam, ut ajunt, parasangis antecellat; quia effectum operis divini infinitum pretio, ex infinito duratura characteris potestate, producit sacerdotalis potestas: ex supradictis liquet. Excitare mortuos, reluminare cæcos, morbos depellere, effugare dæmones, linguis loqui novis: horumque similia ad unum istud: Patrare Missam: sunt minutiora, quam ad universos cœlorum unica stellarum minima. Parum dixi, nec probe satis. Nam miracula designantur in creatura aliqua: at hoc

[113] **W wydaniu z 1691 roku zamiast "ex infinito", W wydaniu z 1847 roku występuje: "ex in infinitum", w równoważnym znaczeniu (z nieskończoności).**

I jak wielką pamiątkę swego imienia pozostawił na ziemi pośród ludzi! Jak obfitymi owocami ubogacił powierzone sobie Kościoły! Ile cierni występków wykorzenił ze swego różanego ogrodu dzięki trosce o Różaniec! Jak wielką wonią cnót napełnił swoją diecezję! Ile radości przyniósł Świętym w niebie, a także sobie samemu i swojej owczarni!

Zapewne przygotował sobie w niebie chwałę wielkich zasług!

Każdy może sam jeszcze lepiej rozważyć to, co ja streściłem jedynie modlitwą i piórem.

TRZECIA CZĘŚĆ RÓŻAŃCA

Pięć Twierdz przywilejów pomocniczych Świętego Kapłaństwa.

Nazwijmy je po imieniu. Władza Kapłańska jest: 1. cudotwórcza; 2. kościelna; 3. społeczna; 4. innego rodzaju; 5. chwalebna.

Teraz pokrótce je wyjaśnimy.

JEDENASTYM PRZYWILEJEM (Godności Kapłańskiej) jest władza czynienia cudów w Kościele, ponieważ jest ona Boska i niezwykle wzniosła, a z tego względu godna podziwu i czci.

Jednak kapłańska władza przeistaczania, wskutek lekkomyślności lub niewiedzy, wydaje się niektórym niższa, ponieważ jest czymś bardzo powszednim, a więc zwyczajnym.

Dlatego jedni uważają ją za równą darowi czynienia cudów, inni zaś sądzą, że oba te dary należą do porządku łask udzielanych darmo.

Pierwszy pogląd jest błędny; drugi należy uznać za słuszny.

Jak zwykło się mówić, Władza Kapłańska przewyższa moc czynienia cudów o nieskończenie wiele parasang[114], ponieważ dzięki mocy wiecznego Charakteru Kapłańskiego sprawia nieskończony skutek Boskiego Dzieła Eucharystii, mocą nieskończonej ceny odkupienia przelanej przez Chrystusa, jak zostało to już wcześniej wykazane.

Wskrzeszać umarłych, przywracać wzrok niewidomym, usuwać choroby, wypędzać złe duchy, mówić nowymi językami i czynić inne podobne cuda — wszystko to w porównaniu z samym sprawowaniem Ofiary Mszy Świętej jest czymś bardzo małym, jak jedna maleńka gwiazda wobec wszystkich gwiazd nieba.

Powiedziałem zbyt mało — i wciąż jeszcze niewystarczająco.

---

[114] **„Bł. Alan posługuje się jako miarą «parasangą» – perską jednostką długości odpowiadającą około 5 km."**

Nam miracula designantur in creatura aliqua: at hoc miraculorum miraculum in Creatore: quantum igitur hic prae illa, tantum Sacerdotio insignes et miraculis celebres ab sese longissimo longius adsunt[115].

Si igitur magna orbi, et Ecclesia[116] qua beneficia, qua ornamenta conferri miraculis censentur: et recte, quid afferre *Sacerdotium* aestimari debet?

Verbo: Dei Filium.

Quo item quantoque orbem privare bono credes Sacerdotem, unius intermissione Sacrificii?

Dicam semel: Dei Filio.

Quid quaeris amplius?

Quid dicimus?

Numquid[117] aliud damnosius?

Utinam non et damnabilius, istud aliis foret?

Deus o tantum probibeto malum!

Et vos o *Christos Domini* testor, testor Christum JESUM: ipsi vos a vobis tantum, si vultis, nostis, et minimo potestis prohibere malum; minimo, inquam, labore, maximum honore[118], pretio, merito.

Et istud est *Psalterium* JESU et MARIAE: hoc psallite, hoc praedicate.

In illius die[119] Salutationis Angelicae Angelico Castro hoc FRUCTUS dicto vos includite votis ac animis totos et devotos.

O Fructum Sancti *Sacerdotii*!

O Fructum Sancti *Psalterii*!

At uterque idem in utroque plane, pureque divinus est.

EXEMPLUM.

Nostra nobis Brabantia civem extulit, virum in Ecclesiastica luce[120] Canonicum, multis salutarem, honorabilem patriae: venerandum visu, auditu admirandum.

Is orare, is portare, is privatim commendare, praedicare publice, ac etiam dono dare multis multa jam diu consuerat *Psalteria.*

Quid illi Deus rependere?

Quid reponere Deipara?

Unam quidem in coelo pro mille psalticis, sed millies mille millenis meliorem coronis coronam.

Hic vero quid?

be satis. Nam miracula designantur in creatura aliqua: at hoc miraculorum miraculum in Creatore: quantum igitur hic præ illa, tantum sacerdotio insignes, et miraculis celebres ab sese longissimo longius adsunt. Si igitur magna orbi, et Ecclesia qua beneficia, qua ornamenta conferri miraculis censentur: et recte, quid afferre sacerdotium æstimari debet? Verbo: Dei filium. Quo item quantoque orbem privare bono credes sacerdotem, unius in-

termissione sacrificii? Dicam semel: Dei filio. Quid quæris amplius? quid dicimus? Numquid aliud damnosius? Utinam non et damnabilius istud aliis foret? Deus o tantum prohibeto malum! Et vos o Christos Domini testor, testor Christum Jesum: ipsi vos a vobis tantum, si vultis, nostis, et minimo potestis prohibere malum: minimo, inquam labore: maximum honore, pretio, merito. Et istud est psalterium Jesu, et Mariæ: hoc psallite, hoc prædicate. In illius die salutationis Angel. Angelico castro hoc *Fructus* dicto vos includite votis, ac animis totos, et devotos. O Fructum sancti sacerdotii! O Fructum sancti psalterii! At uterque idem in utroque plane, pureq. divinus est.

EXEMPLUM.

Nostra nobis Brabantia civem extulit, virum in Ecclesiastica luce Canonicum, multis salutarem, honorabilem patriæ: venerandum visu, auditu admirandum. Is orare, is portare, is privatim commendare, prædicare publice, ac etiam dono dare multis multa jam diu consuerat psalteria. Quid illi Deus rependere? quid reponere Deipara? Unam quidem in cœlo pro mille psalticis, sed millies mille millenis meliorem coronis coronam. Hic vero quid? Qui sua

---

[115] **W wydaniu z 1691 roku występuje: „absunt" („jest oddalone"); termin „absum" wydaje się bardziej odpowiadać kontekstowi niż „adsum" z wydania z 1847 roku.**

[116] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Ecclesiae".**

[117] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "num quid".**

[118] **W wydaniu z 1691 roku brakuje słów: "maximum honore", obecnych w wydaniu z 1691.**

[119] **W wydaniu z 1691 roku występuje, w równoważnym znaczeniu: "diu" (dzień).**

[120] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "lucem", obecne w wydaniu z 1847 roku.**

Rzeczywiście, cuda dokonują się na jakiejś stworzonej rzeczywistości; natomiast ten Cud nad cudami (czyli Eucharystia) dokonuje się na samym Bogu Stwórcy. O ile więc ta Władza Kapłańska przewyższa (władzę) czynienia cudów, o tyle ci, którzy zostali obdarzeni Kapłaństwem, są nieskończenie i niewymownie daleko wyżej od tych, którzy słyną z dokonywania cudów.

Jeżeli więc szczyty świata i Kościoła, czyli przywileje i zaszczyty, przypisuje się cudom, to cóż słusznie należy uznać za dar, który niesie ze sobą Kapłaństwo?

Jednym słowem: Syna Bożego!

A tak samo rozważ, jak wielkiego dobra pozbawia świat Kapłan, jeśli pomija choćby jedno (sprawowanie) Ofiary (Mszy Świętej)! Powiem to tylko raz: pozbawia świat Syna Bożego! Czego szukasz jeszcze więcej?

Co mamy powiedzieć? Czyż może istnieć coś bardziej szkodliwego?

Jeżeli ta rzecz nie zasługuje na potępienie, to co mogłoby na nie zasługiwać?

Niech Bóg oddali tak wielkie zło!

I wzywam na świadków was, Chrystusów Pana, wzywam na świadka Chrystusa Jezusa: wiedzcie, że wy, jeśli tylko chcecie, możecie oddalić od siebie tak wielkie zło bardzo małym wysiłkiem; mówię: niewielkim wysiłkiem, a z największą czcią, wartością i zasługą.

A tym (niewielkim wysiłkiem) jest Najświętszy Różaniec Jezusa i Maryi: odmawiajcie go, głoście go!

Przez codzienne Zdrowaś Maryjo (Najświętszego Różańca) składacie wszystkie pobożne modlitwy, wypowiadane z serca, w tej Anielskiej Twierdzy, zwanej *„Fructus" („Owoc")*.

O Owocu Świętego Kapłaństwa!

O Owocu Świętego Różańca!

Lecz w obu tych rzeczywistościach działa ten sam Bóg — całkowicie i w pełni.

PRZYKŁAD

Brabancja wspomina pewnego naszego współobywatela, człowieka, który w stanie duchownym był Kanonikiem: był on życzliwy dla wszystkich, szanowany w swojej ojczyźnie, godny czci w swoim wyglądzie i podziwiany w swoim sposobie mówienia.

Już od dawna miał zwyczaj odmawiać Różaniec, a także nosił go przy sobie, polecał go podczas rozmów, głosił go publicznie i rozdawał wielu osobom liczne korony różańcowe.

Cóż Bóg dał mu w zamian? Cóż zwróciła mu Matka Boża?

(Otrzymał) z pewnością Koronę (Chwały) w Niebie, na korzyść tysiąca osób odmawiających Różaniec, lecz tysiące tysięcy razy lepszą od tysiąca koron.

Ale co (otrzymał) tutaj, (na ziemi)?

Qui sua sese constantia coepit, in excellentia zeli psaltici, cunctis diu praebuit in exemplum: hunc Deus, nec raro, optimo cuique, aequis etiam et iniquis juxta dedit in spectaculum.

Qui multis per *Psalterium* divinitus venit in auxilium: hunc ipsum Deus[121], ejusque opera vocavit, esseque jussit in miraculum.

Hac inclytus miraculorum gratia denique Canonicus vir factus est divinus: ut solo suo per *Psalterium* contactu salutes corporum procurarit.

Neque id obscure, ut[122] quaeri possit, vel debeat.

Adeo saepe, adeo publice: quod semper manu prae se ferens versabat, velut per lusum, familiare *Psalterium*: hujus atractu[123] ab aegris, quos libenter intervisebat, morbos graves, nunc praecipites, alias[124] diuturnos, momento depellabat.

Desperatas crebro pestilentias[125] tactu *Rosarii* extinxit: malignos febrium aestus fregit, abegit suae tactu Coronae.

Ex utero graves gestato praegnantes ad partum facilem felicitavit[126]: in puerperio difficili periclitantibus, allatum Canonici oratorium, protinus saluti fuit et partui, et parenti, clementerque vinculis exolvit[127]; dolores dentium acerbos admoto *Psalterii* calculo praecario[128] mitigavit, et abstersit.

In quibus nulla viro sui fiducia meriti erat: sed tanta[129] de *Psalterio* fides ac reverentia, per Angelicae vim Salutationis, Maximae Divae Patrocinium, Deique adversus tam Sanctum praecandi[130] ritum favorem ac honorem.

XII *Excellentia* ECCLESIASTICA POTESTAS, quam Jurisdictionis vocant, ut Santa illa sit, exque Deo, ad *Sacerdotalis* tamen Potestatis excellentiam adspirare non potest.

Ex uno metire caetera: Pontificatus summi in terris praecellentia nil altius, aut Sanctius: postque Christum in Ecclesia Militante nil prius: sed unam excipe *Sacerdotii* Potestatem.

Ratio liquet: Haec est in Corpus Christi verum; ista Pontificalis in Mysticum, quod est Ecclesia; ut vel in ipso Papa nihil sit admirabilius, potentius nihil *Sacerdotio*.

Quid ergo, o *Sacerdos*, ait Hugo, Pontificatum amabis[131]?

Hic spuma *Sacerdotii* est; quae ut aquis vitae supernatet altior gradu; at inanior est pretio, ac inferior.

Agnosce igitur te Christum[132] Christi, tuumque honorifica *Sacerdotium* Sanctum.

mille millenis meliorem coronis coronam. Hic vero quid? Qui sua sese constantia cœpit, in excellentia zeli psaltici, cunctis, diu præbuit in exemplum: hunc Deus, nec raro, optimo cuique, æquis etiam et iniquis juxta dedit in spectaculum. Qui multis per psalterium divinitus venit in auxilium: hunc ipsum Deus, ejusque opera vocavit, esseque jussit in miraculum. Hac inclytus miraculorum gratia deniq. Canonicus vir factus est divinus: ut solo suo per psalterium contactu salutes corporum procurarit. Neque id obscure, quæri possit, vel debeat. Adeo sæpe, adeo publice, quod semper manu præ se ferens versabat, velut per lusum, familiare psalterium: hujus atractu ab ægris, quos libenter intervisebat, morbos graves, nunc præcipites, alias diuturnos, momento depellebat. Desperatas crebro pestilentias tactu Rosarii extinxit: malignos febrium æstus fregit, abegit suæ tactu coronæ. Ex utero graves gestato prægnantes ad partum facilem felicitavit: in puerperio difficili periclitantibus, allatum Canonici oratorium, protinus saluti fuit et partui, et parenti, clementerq. vinculis exolvit; dolores dentium acerbos admoto Psalterii calculo præcario mitigavit, et abstersit. In quibus nulla viro sui fiducia meriti erat; sed tanta de Psalterio fides, ac reverentia per Angelicæ vim Salutationis, Maximæ Divæ Patrocinium, Deiq. adversus tam Sanctum præcandi ritum favorem, ac honorem.

XII. Excell. Ecclesiastica potestas, quam jurisdictionis vocant, ut santa illa sit, exq. Deo, ad sacerdotalis tamen potestatis excellentiam adspirare non potest. Ex uno metire cætera: Pontificatus summi in terris præcellentia nil altius, aut sanctius: postq. Christum in Ecclesia militante nil prius: sed unam excipe sacerdotii potestatem. Ratio liquet: Hæc est in corpus Christi verum, ista Pontificalis in mysticum, quod est Ecclesia; ut vel in ipso

210

Papa nihil sit admirabilius, potentius nihil sacerdotio. Quid ergo, o Sacerdos, ait Hugo, Pontificatum amabis. Hic spuma sacerdotii est; quæ ut aquis vitæ supernatet altior gradu; at inanior est pretio, ac inferior. Agnosce igitur te Christum Christi, tuumq. honorifica sacerdotium sanctum. Huc viam, rationemq. ex ipso repe-

---

[121] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "Deus", obecne w wydaniu z 1847 roku.**
[122] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: "ut" (che), obecne w wydaniu z 1691 roku.**
[123] **W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "attactu" (z kontaktem).**
[124] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "alios".**
[125] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "pestilentia".**
[126] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "foelicitavit".**
[127] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "exoluit".**
[128] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "precario".**
[129] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "tanto".**
[130] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "precandi".**
[131] **W wydaniu z 1691 roku występuje, w równoważnym znaczeniu: "ambis" (pragniesz).**
[132] **W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "Christe" (o Cristo).**

Dzięki swojej wytrwałości w doskonałej gorliwości wiernego czciciela Różańca zaczął stawać się przykładem dla wszystkich i przez długi czas nim pozostawał.

Bóg codziennie i w sposób szczególny stawiał go przed oczami wszystkich — zarówno sprawiedliwych, jak i niesprawiedliwych — i przez Najśw. Różaniec święcie przychodził z pomocą wielu ludziom. Został bowiem przez Boga powołany do tego dzieła (Najśw. Różańca), a Bóg polecił mu dokonywać cudów.

Kanonik stał się więc sławny dzięki łasce tych niezwykłych cudów, tak że przynosił uzdrowienie ciał jedynie przez dotknięcie swoim Różańcem.

I tego nie można ani nie należy uważać za tajemnicę!

Tak często i tak jawnie nosił tę tak bliską sobie Koronę Różańca, którą zawsze przesuwał w dłoniach, jakby była dla niego radosnym zajęciem; a gdy przykładał ją do chorych, których chętnie odwiedzał, natychmiast oddalał ciężkie choroby — niekiedy niszczące, a niekiedy długotrwałe.

Przez przykładanie Korony Różańca uzdrawiał często beznadziejne zarazy, gasił szkodliwe żary gorączek i oddalał je przez dotknięcie swoją Koroną.

Przynosił szczęście kobietom ciężarnym, które zbliżały się do porodu, udzielając im łaski łatwego rozwiązania. Gdy istniało niebezpieczeństwo trudnej ciąży, udawano się do oratorium Kanonika i natychmiast, przez dotknięcie jego Korony, dzięki Bożemu Miłosierdziu, rozpływały się niebezpieczeństwa porodu, a wraz z nimi powracało zdrowie kobiety. Łagodził i uspokajał wielkie bóle zębów, dotykając ich paciorkami modlitewnymi Różańca.

W tych łaskach człowiek ten nie pokładał ufności we własnych zasługach, lecz miał tak wielką wiarę i nadzieję w Najświętszym Różańcu, dzięki mocy Zdrowaś Maryjo; przez tę świętą formułę modlitwy, tak miłą i czczoną (w Najświętszym Różańcu), przychodziła pomoc od Najświętszej Maryi i od Boga.

DWUNASTYM PRZYWILEJEM (Godności Kapłańskiej) jest Władza Kościelna, nazywana Jurysdykcją.

Chociaż Władza Kościelna jest święta i pochodzi od Boga, jednak nie może sięgać doskonałości Władzy Kapłańskiej.

Jedną tylko rzeczą oceń wszystkie inne: nie ma nic wyższego ani świętszego na ziemi niż Prymat Najwyższego Pontyfikatu; a po Chrystusie, w Kościele walczącym, nie ma niczego wyższego od tego Prymatu — z wyjątkiem samej Władzy Kapłańskiej.

Powód jest jasny: Władza Kapłańska jest rzeczywiście zjednoczona z Ciałem Chrystusa, natomiast władza papieska jest zjednoczona z Mistycznym Ciałem Chrystusa, którym jest Kościół.

Chociaż nie ma nic bardziej godnego podziwu niż sam Papież, to jednak nic nie jest potężniejsze od Kapłaństwa.

Powiedział Hugon:

Dlaczego więc, o Kapłanie, miałbyś umiłować Pontyfikat? Jest on pianą Kapłaństwa: chociaż Pontyfikat unosi się wyżej ponad wodami życia, jednak pod względem wartości jest bardzo nietrwały i niższy od Kapłaństwa.

Poznaj więc samego siebie, Alter Christus (Drugi Chrystusie), i oddaj cześć swojemu Świętemu Kapłaństwu.

Huc viam, rationemque ex ipso repete CHRISTO tuo.
Hic Sponsus Ecclesiae unde processit?
Ex Benedicti Uteri Thalamo Virginali Matris MARIAE.
Huic acclamatum est: *"Beatur Venter qui Te portavit!"*.
Sed mulieris anonymae vox illa fuit: accipe Arcangeli et S. Elisabethae istam, quamvis Sancti Spiritus utraque: *"Benedictus Fructus VENTRIS Tui"*.
Benedictionem VENTRIS acclama Nato, Matrique acclama.
Et ubi gratius, sanctius, salutarius: quam in Angelicae Salutationis *Psalterio*?
Psallite *Psalterium Sacerdotes*, ac praedicate JESUM et MARIAM.

EXEMPLUM.

B. Albertus noster re, et nomine Magnus, ac mirum, vir quantus?
Ut ipsius comparatione[133] Alexander Macedo, Gn[aeus][134] Pompeius Romanus, etc., sit parvus appellandus.
Doctor is, quantum humana pene fert conditio, vere Omniscius; aut Christianus quidam Varo, Gorgiasque Leontinus; prope dixerim, qualis alter Trismegistus.
Tester loquuntur condita ab eo volumina, et maxima, et plurima.
Verum aequa via modoque ad tam insolitam, planeque incomparabilem rerum omnium scientiam sese emersit?
Aperuit, inquam, os suum, et postulavit a Deo: qui dedit illi Sapientiam.
Ab pueritia Divinae Sapientiae Matrem amavit, ac laudavit.
Haec coelestem apud Salomonem oravit pro ipso, exoravit; ac tantam ei gratiam impetravit.
Id, quod aliquando, devexa jam aetate, cursuque decurso, ipse pari cum animi gratitudine pii ac modestia commemoravit.
Quaeris, quo potissimum observantiae, ac pietatis genere rem tantam per tantam Patronam apud Deum obtinere valuit?
Dicam verbo: *Psalterii* merito.
Neque abs vero, aut ratione.
Vidit in mente Divina Virgo, ac providit, qualem foret, quantumque Sui ipsum habitura cultorem.
Quippe quem prima sua pueri aetatula, Dei Parentis ictum amore, ac devotum, esset Virginis observantiae servulum mancipatura.

norifica sacerdotium sanctum. Huc viam, rationemq. ex ipso repete Christo tuo. Hic Sponsus Ecclesiæ unde processit? Ex benedicti uteri thalamo virginali Matris Mariæ. Huic acclamatum est. *Beatur venter qui te portavit.* Sed mulieris anonymæ vox illa fuit; accipe Arcangeli, et s. Elisabethæ istam, quamvis Sancti Spiritus utraque. *Benedictus fructus ventris tui.* Benedictionem ventris acclama Nato, Matriq. acclama. Et ubi gratius, sanctius, salutarius, quam in Angelicæ Salutationis psalterio? Psallite psalterium sacerdotes, ac prædicate Jesum, et Mariam.

EXEMPLUM.

B. Albertus noster re, et nomine Magnus, ac mirum, vir quantus? Ut ipsius comparatione Alexander Macedo, Cn. Pompejus Romanus etc. sit parvus appellandus. Doctor is, quantum humana pene fert conditio, vere Omniscius; aut Christianus quidam Varo, Gorgiasque Leontinus; prope dixerim, qualis alter Trismegistus. Testes loquuntur condita ab eo volumina, et maxima, et plurima. Verum æqua via, modoq. ad tam insolitam, planeq. incomparabilem rerum omnium scientiam sese emersit? Aperuit, inquam, os suum, et postulavit a Deo, qui dedit illi sapientiam. Ab pueritia divinæ Sapientiæ Matrem amavit, ac laudavit. Hæc cœlestem apud Salomonem oravit pro ipso, exoravit; ac tantam ei gratiam impetravit. Id quod aliquando devexa jam ætate, cursuq. decurso, ipse pari cum animi gratitudine pii, ac modestia commemoravit. Quæris, quo potissimum observantiæ, ac pietatis genere rem tantam per tantam Patronam apud Deum obtinere valuit? dicam verbo; psalterii merito. Neque abs vero, aut ratione. Vidit in Mente Divina Virgo, ac providit, qualem foret, quantumq. sui ipsum habitura cultorem. Quippe quem prima sua pueri ætatula, Dei Parentis ictum amore, ac devotum, esset Virginis observantiæ servulum mancipatura. Hujus igitur ab teneris annis

[133] **W wydaniu z 1691 roku występuje, w równoważnym znaczeniu: "compositione" (porównanie).**
[134] **Skrótem od „Gn[eus]", używanym w wydaniach z 1691 i 1847 roku, jest: „Cn."**

Dlatego powróć do drogi i do samej racji swojego istnienia, która pochodzi od samego Chrystusa.

Skąd przyszedł Oblubieniec Kościoła?

Z Dziewiczego Łoża Błogosławionego Łona Matki Maryi.

Dlatego też został On wywyższony przez głos pewnej anonimowej kobiety:

„Błogosławione łono, które Cię nosiło" (Łk 11,27).

Posłuchaj słów Archanioła i św. Elżbiety, obojga natchnionych w najwyższym stopniu przez Ducha Świętego: „Błogosławiony owoc Twojego łona" (Łk 1,42).

Wysławiaj więc Chrystusa, narodzonego z Błogosławionego Łona, i wysławiaj Jego Matkę.

A gdzie ta pochwała jest bardziej miła, bardziej święta i bardziej zbawienna, jeśli nie w „Zdrowaś Maryjo" Najświętszego Różańca?

Odmawiajcie Różaniec, o Kapłani, i głoście Jezusa oraz Maryję.

PRZYKŁAD

Nasz bł. Albert (Wielki), wielki zarówno z imienia, jak i z czynów, był człowiekiem tak wyjątkowym, że w porównaniu z nim Aleksander Macedoński, Gnejusz Pompejusz Rzymski i inni podobni wielcy ludzie powinni być uznani za mało znaczących.

Był on wszechwiedzącym nauczycielem — na tyle, na ile jest to możliwe dla ludzkiego stworzenia — nowym Warronem lub Gorgiaszem z Lentini; powiedziałbym nawet: niemal drugim Trismegistosem.

Świadczą o tym ogromne i bardzo liczne tomy, które napisał.

Lecz jaką słuszną drogą i w jaki sposób osiągnął tak niezwykłą i całkowicie niezrównaną znajomość wszystkich rzeczy?

Odpowiadam: otworzył swoje usta i poprosił Boga, aby dał mu Mądrość.

Od dzieciństwa umiłował i wychwalał Matkę Boskiej Mądrości.

O te rzeczy prosił w modlitwie, tak jak Salomon błagał Niebo dla siebie i otrzymał tak wielką łaskę.

I tę właśnie rzecz wspominał niekiedy w późnym wieku, gdy jego życie zbliżało się ku schyłkowi, u kresu swojej drogi, z taką samą wdzięcznością i prostotą serca.

Zapytasz: Jakim szczególnym rodzajem praktyki pobożnej udało mu się otrzymać od Boga tak wielką Patronkę przed Bożym Tronem?

Odpowiem jednym słowem: Stało się to za zasługą Najświętszego Różańca!

I mówię to prawdziwie oraz słusznie!

Najświętsza Dziewica Maryja ujrzała w jego duszy, jak wielkiego i jakiego obrońcę będzie miała w nim dla swojej czci, i zatroszczyła się o niego.

On bowiem już od pierwszego dzieciństwa był ogarnięty miłością do Matki Bożej, a oddając się Jej służbie, stał się gorliwym sługą kultu Dziewicy.

Hujus igitur ab teneris annis addictum Religioni puellum, nec dum prima literarum elementa balbutientem; Dei Genitrici tamen orationibus deservientem; alio usum orandi ritu modoque esse non potuisse, certum habeto, quam vulgatissimo, ac facillimo *Psalterii*, id aetatis per S. Dominicum innovato.

Dominici[135] *Pater*, et *Ave* Angelicum puer iterabat Albertus.

Hoc commeruit sexto supra decimum aetatis anno apparentem sibi Dominam videre Mariam: quae ad suum illi Ordinem Praedicatorum viam ostendit et aperuit.

Alias eadem, in Religione novellum, philosophiae adhibitum auditorem, sed ingenio spissiorem, illuminat, ac ingenitat miraculo: eoque provehit scientiae, ut orbis, aetasque omnis sat eum suscipere non queat.

Cum vero immensa in ipso Dei Gratia eluceret certa: incertum esset autem solicito, quo evasura foret, scientia tam insolens: ideo suis se viribus tacite metiebatur Albertus, et dono Deiparae utebatur aperte.

Venit tamen in mentem illi vereri subinde, non[136] quando sui immemorem abuti contingeret ingenio, ac in mirabilius supra sese ambulantem, hoc gravius excidere vero, quo saperet altius.

Metuebat, ne per occulta Naturae, per alta Philosophiae, per sublimia Theologiae, per Sacrae Scripturae profunda, per arcana interiora provectum forte quis fallens inadvertentem scopulus exciperet, et error Doctoris posterior, priore fieret Discipuli habetudine deterior.

Ergo illi dum cura haec in omnibus una potior urit animum ac urget: ipse consuetis sibi precibus instat pernoti[137] jam praesidii Advocatum: Ipsa, quae dedit, et dirigat Scientiam: flectat ab errorum syrtibus currentem Magistra Veri.

Nec irritae cecidere preces: hocque minus, quo magis utebatur Salutatione Matris filiolus.

Experitur, citius Illam ea velut Materna orantes lingua Salutationis suae audire.

Adeoque vel in ipsis precibus Dei Mater opprimit supplicantem, audire dignata, ac reddere voces salutanti.

"Fili, insit, Metus[138]: altiora te ne sapias?

observantiæ servulum mancipatura. Hujus igitur ab teneris annis addictum Religioni puellum, nec dum prima literarum elementa balbutientem; Dei Genitrici tamen orationibus deservientem; alio usum orandi ritu, modoq. esse non potuisse certum habeto, quam vulgatissimo, ac facillimo psalterii, id ætatis per S. Dominicum innovato. Dominici *Pater*, et *Ave* Angelicum puer iterabat Albertus. Hoc commeruit sexto supra decimum ætatis anno apparentem sibi Dominam videre Mariam; quæ ad suum illi Ordinem Prædicatorum viam ostendit; et aperuit. Alias eadem, in Religione novellum, philosophiæ adhibitum auditorem, sed ingenio spissiorem, illuminat, ac ingenitat miraculo: eoq. provehit scientiæ, ut orbis, ætasque omnis sat eum suscipere non queat. Cum vero immensa in ipso Dei gratia eluceret certa: incertum esset autem solicito, quo evasura foret scientia tam insolens: ideo suis

211

se viribus tacite metiebatur Albertus, et dono Deiparæ utebatur aperte. Venit tamen in mentem illi vereri subinde, non quando sui immemorem abuti contingeret ingenio, ac in mirabilibus supra sese ambulantem, hoc gravius excidere vero, quo saperet altius. Metuebat, ne per occulta Naturæ, per alta Philosophiæ, per sublimia Theologiæ, per sacræ scripturæ profunda, per arcana interiora provectum forte quis fallens inadvertentem scopulus exciperet, et error Doctoris posterior, priore fieret Discipuli hebetudine deterior. Ergo illi dum cura hæc in omnibus una potior urit animum, ac urget: ipse consuetis sibi precibus instat pernoti jam præsidii Advocatum: ipsa, quæ dedit, et dirigat scientiam; flectat ab errorum syrtibus currentem Magistra veri. Nec irritæ cecidere preces: hocq. minus, quo magis utebatur Salutatione Matris filiolus. Experitur, citius illam ea velut materna orantes lingua Salutationis suæ audire. Adeoq. vel in ipsis precibus Dei Mater opprimit supplicantem, audire dignata, ac reddere voces salutanti. Fili, insit, metus: altiora te ne sapias? Euge, beatus,

---

[135] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Dominicum".**

[136] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "neu" (i nie).**

[137] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "per noti".**

[138] **W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "metuis" (boisz się).**

Powołanie do życia zakonnego otrzymał już od najwcześniejszych lat dzieciństwa. Nie wypowiadał jeszcze pierwszych sylab, a już był oddany modlitwom do Matki Bożej, nie sądząc, aby mogła istnieć jakaś inna praktyka modlitewna, w innej formie i sposobie, niż ta najbardziej rozpowszechniona i najłatwiejsza — Najśw. Różaniec, odnowiony przed pewnym czasem przez świętego Dominika[139].

Dziecię Albert powtarzał Ojcze nasz i Zdrowaś Maryjo.

To właśnie zasłużyło mu na łaskę, że w wieku szesnastu lat ujrzał w widzeniu Najświętszą Maryję Pannę, która ukazała mu drogę do Jej Zakonu Kaznodziejskiego i otworzyła przed nim tę drogę.

Innym razem Matka Boża oświeciła młodego zakonnika, gdy uczęszczał na wykłady filozofii i napotykał wielkie trudności w nauce. Cudownie udzieliła mu przenikliwości rozumu i wyniosła go tak wysoko w wiedzy, że żadna epoka świata nie jest w stanie wystarczająco tego opisać. Stało się tak dlatego, ponieważ w nim Łaska Boża jaśniała nieskończonym światłem.

Albert jednak był poruszony i zaniepokojony tak wzniosłą wiedzą. Ukrywał swoje zdolności i na zewnątrz nie korzystał z daru, który otrzymał od Matki Bożej.

W jego umyśle pojawiła się bowiem obawa: czy pewnego dnia mogłoby się zdarzyć, że przez brak czujności wobec samego siebie źle wykorzysta otrzymany rozum, i że unosząc się ponad cudownościami, utraci je, spadając jeszcze głębiej, niż wcześniej wzbił się wysoko.

Obawiał się bowiem, że przemierzając tajemnice Natury, wyżyny filozofii, wzniosłości teologii, głębie Pisma Świętego oraz najbardziej ukryte sekrety, mógłby — pełen zbytniej pewności siebie — niepostrzeżenie natrafić na jakąś ukrytą skałę, a błąd mistrza stałby się gorszy niż wcześniejsza nieumiejętność ucznia.

I właśnie ta jedna troska najbardziej go dręczyła i paliła w jego duszy.

Dlatego, poprzez swoje zwyczajne modlitwy do tej już dobrze znanej Podpory, zwrócił się o pomoc do Orędowniczki (Najświętszej Maryi Panny), prosząc, aby Ta, która dała mu naukę, również nią pokierowała; aby Ta, która była Nauczycielką Prawdy, prowadziła jego, który biegł po piaskach błędów.

I jego modlitwy nie upadły na próżno — w takiej mierze, w jakiej młodzieniec posługiwał się Pozdrowieniem Matki w Najświętszym Różańcu.

Bardzo szybko doświadczył, że ci, którzy Ją wzywają, słyszą Matczyny język „Zdrowaś Maryjo".

I wtedy, gdy odmawiał Najśw. Różaniec, Matka Boża stanęła przy nim, gdy Ją błagał, radując się, że może go słuchać i odpowiadać temu, który Ją pozdrawiał: „O synu, miej bojaźń. Nie pragnij poznawać rzeczy, które są ponad tobą!"

---

[139] **W dziełach bł. Alana często powraca myśl, że Najświętszy Różaniec został już wcześniej przekazany przez Matkę Bożą na początku istnienia Kościoła i pozostał jako modlitwa mnichów, aż do czasu, gdy Matka Boża Różańcowa przekazała go św. Dominikowi w roku 1212, a przez niego całemu Kościołowi.**

Euge, beatus, qui semper est pavidus!

Erit tibi hisce timor Domini principium Sapientiae longe altioris.

Ita jubeo sperare te, ac spondeo.

Tuto calle, pede inoffenso, summo omnia Scientiarum ac Sapientiae mihi permeabis; lumenque de lumine, simile tuo, quin et haud paulo majus, post te relinques.

Per hoc orbi non ullus error dabitur, sed omnis extirpabitur.

Erit isthoc tibi signum.

Sicut in studiosae vitae tuae limine per me tibi a DEO infusa omnium Scientia venit: ita quoque olim et repentina veniet ejusdem oblivio.

Nimirum quando non procul fueris a limine mortis".

Dixit, abscessit.

At ille Virginem, Virginisque Prolem in *Psalterio* ferventius benedixit.

Inde porro qualem vidit, ac sentit Dei Matrem; talem, et describere instituit libro admirando, et eo in genere argumenti incomparabili?

Quem *de Laudibus B[eatae] Virg[inis] Mariae* voluit inscriptum.

Atque ita evenit, ut a Magistro Magno majorem ad discipulum D[ivum] Thomam Aquinatem: velut ab Elia ad Elisaeum, Sapientiae Spiritus transiret duplicatus, uterque merito *Psalterii*.

XIII. *Excellentia* POLYTICA[140] POTESTAS ultro cedit subjecta *Sacerdotali*.

Illa enim terrena est, ac brevis, superba, violenta, saepe cruenta, in regibus, inquam, et potentatibus, nam in se ex Deo est justa.

At haec de Coelo est Coelestis, Sacrosancta, Sanctificans inque totum modum[141] dominatur, et in animas.

Nam *Sacerdotes* in *Baptismo* fiunt Patres; in *Eucharistia* Nutritii; in *Poenitentia* Judices benigni; Medicique Salvatores, in *Extrema Unctione* Tutores et Consolatores; in *Matrimonio* Senatores, contractuumque confirmatores; in *Confirmatione* Duces; in *Ordine*, Angeli Dei; in *Praedicatione* Apostoli, Doctores, Pastores, etc.

salutanti. Fili, insit, metus: altiora te ne sapias? Euge, beatus, qui semper est pavidus! Erit tibi hisce timor Domini principium sapientiæ longe altioris. Ita jubeo sperare te, ac spondeo. Tuto calle, pede inoffenso, summo omnia scientiarum, ac sapientiæ mihi permeabis; lumenq. de lumine, simile tuo, quin et haud paulo majus, post te relinques. Per hoc orbi non ullus error dabitur; sed omnis extirpabitur. Erit isthoc tibi signum. Sicut in studiosæ vitæ tuæ limine per me tibi a Deo infusa omnium scientia venit; ita quoque olim, et repentina veniet ejusdem oblivio. Nimirum quando non procul fueris a limine mortis. Dixit, abscessit. At ille Virginem, Virginisque prolem in psalterio ferventius benedixit. Inde porro qualem vidit, ac sentit Dei Matrem; talem, et describere instituit libro admirando, et eo in genere argumenti incomparabili? quem de Laudibus B. Virg. Mariæ voluit inscriptum. Atque ita evenit, ut a Magistro Magno majorem ad Discipulum D. Thomam Aquinatem: velut ab Elia ad Elisæum, sapientiæ spiritus transiret duplicatus uterq. merito psalterii.

XIII. Excell. Polytica potestas ultro cedit subjecta Sacerdotali. Illa enim terrena est, ac brevis, superba, violenta, sæpe cruenta, in Regibus, inquam, et Potentatibus, nam in se ex Deo est justa. At hæc de cœlo est cœlestis, sacrosancta, sanctificans inq. totum modum dominatur, et in animas. Nam sacerdotes in Baptismo fiunt patres, in Eucharistia nutritii, in Pœnitentia Judices benigni, mediciq. Salvatores: in extrema Unctione tutores, et consolatores, in Matrimonio Senatores, contractuumque confirmatores; in Confirmatione Duces: in Ordine, Angeli Dei; in prædicatione Apostoli, Doctores, Pastores etc. Quid ergo, quibus da-

[140] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "politca".**

[141] **W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "mundum".**

Odwagi!

Błogosławiony ten, kto zawsze zachowuje bojaźń!

Bojaźń Pańska będzie dla ciebie w tych rzeczach początkiem Mądrości, o wiele wyższej.

Dlatego nakazuję ci i obiecuję ci to, czego pragniesz.

Bezpieczną ścieżką, z nogą wolną od potknięcia, dojdziesz przeze Mnie na szczyt wszelkich Nauk i Mądrości; a po sobie pozostawisz światu bardzo wielkie światło twego jaśniejącego przykładu.

Dlatego przez ciebie nie zostanie światu przekazany żaden błąd, lecz każdy błąd zostanie wykorzeniony.

Oto będzie dla ciebie znak: Tak jak na początku twej drogi naukowej, przeze Mnie została ci od Boga wlaną wiedza o wszystkich rzeczach, tak również pewnego dnia, nagle, nastąpi w tobie zapomnienie tych samych rzeczy — z pewnością wtedy, gdy nie będziesz już daleko od progu śmierci".

Po tych słowach Najśw. Maryja Panna zniknęła. A on z wielkim zapałem błogosławił w Najśw. Różańcu Dziewicę i Syna Dziewicy.

Następnie zaczął opisywać dokładnie to, jak widział i słyszał Matkę Bożą, w cudownej księdze o niezrównanym stylu, którą postanowił zatytułować:

„Pochwała Najświętszej Maryi Panny".

I tak się stało, że podobnie jak niegdyś od Eliasza do Elizeusza został przekazany duch mądrości mistrza, tak też Duch Mądrości Alberta Wielkiego został przekazany, a nawet podwojony, w jego największym uczniu — św. Tomaszu z Akwinu; obaj zaś otrzymali tę łaskę dzięki zasłudze nabożeństwa do Najświętszego Różańca.

TRZYNASTYM PRZYWILEJEM (Godności Kapłańskiej) jest potęga polityczna, która jest niższa, a ponadto poddana Potędze Kapłańskiej.

Twierdzę bowiem, że potęga polityczna u królów i władców jest ziemska, krótkotrwała, pełna pychy, gwałtowna, często krwawa; jednak sama w sobie jest sprawiedliwa, ponieważ pochodzi od Boga.

Natomiast Potęga Kapłańska, pochodząc z Nieba, jest niebiańska, Najświętsza, uświęcająca i panuje nad całym światem, nawet nad duszami.

Albowiem kapłani:

- **w Chrzcie Świętym stają się Ojcami;**
- **w Eucharystii stają się Żywicielami;**
- **w Pokucie (Sakramencie Pojednania) stają się miłosiernymi Sędziami i Lekarzami Zbawienia;**
- **w Namaszczeniu Chorych stają się Opiekunami i Pocieszycielami;**
- **w Małżeństwie stają się Doradcami i Obrońcami przymierza małżeńskiego;**
- **w Bierzmowaniu stają się Przewodnikami;**
- **w Sakramencie Kapłaństwa stają się Aniołami Boga;**
- **w Głoszeniu Słowa stają się Apostołami, Nauczycielami, Pasterzami itd.**

Quid ergo, quibus data est potestas in Papas, in Imperatores, Reges, quid degeneres, timetis illos nec *Sacerdotalem* tenetis constantiam?

Quid Divinum Ordinem pervertitis, Divinamque cum Potestate Dignitatem humanae substernitis.

Si causam quaeritis: illa est, vestra vos subnervant peccata, pessundat conscientia saeva.

Vos ipsos aufertis ipsi vos vobis prius, ac proditis profanae potestati, ipsi proditores vestri, aut saecularium adulatores facti, profanatores Sacrorum[142], Christique traditores Judae.

Hinc sicut populus, ita Sacerdos.

Quia Christum non confessi estis, et ipse dicet[143]: *"Nescio vos, ite maledicti".*

Tantis, oro, occurrite malis: ad vestrum concurrite Castrum Marianum, Civitatis supra montem positae, quod aedificavit Sacrosancta Trinitas, dedicavit Archangelus in Salutatione, possedit MARIA, dictum TUI.

Qui possessivus titulus docet Deiparae Matris, Dominae Dominantium propria esse omnia Divina, humana; postquam cum uno dedit omnia.

Eum ad nutum habet, in quo omnia, per quem omnia, et ex quo omnia.

Quae professio[144] possessionis cum in Salutatione fiat Angelica, et *Sacerdotes* sint Angeli Dei; Psallite idcirco Deo in *Psalterio* JESU et MARIAE, psallite sapienter[145] et praedicate Evangelium ab Angelo nunciatum, in *Psalterio* custoditum.

EXEMPLUM.

Cum S. Franciscus, Ordinis Auctor Seraphici et Patriarcha, suos per orbem Fratres quaqua versus dimitteret praedicatum Dei Evangelium, quidam in Alemanniae delatus regiones, commune sibi cum Archangelo praedicationis exordium esse duxit frequentandum.

Haud dubie, sicut S. Dominico submissus a Deo in sortem partemque Praedicationis venit, tanquam coelo lapsus, S. Franciscus: unoque Spiritu mutuis in amplexibus hausto, pari orbem passu peragrarunt, sic et utriusque Fratres, iis in principiis, idem praedicantes Evangelium, ac Evangelii laudantes Genitricem MARIAM: per eadem incesserunt quaeque vestigia praedicationis sanctae.

dicatione Apostoli, Doctores, Pastores etc. Quid ergo, quibus data est potestas in Papas, in Imperatores, Reges, quid degeneres, timetis illos nec Sacerdotalem tenetis Constantiam? Quid divinum ordinem pervertitis, divinamque cum potestate dignitatem humanæ substernitis. Si causam quæritis : illa est, vestra vos subnervant peccata, pessundat conscientia sæva. Vos ipsos aufertis ipsi

212

vos vobis prius, ac proditis profanæ potestati, ipsi proditores vestri, aut sæcularium adulatores facti, profanatores sacrorum, Christiq. traditores Judæ. Hinc sicut populus, ita sacerdos. Quia Christum non confessi estis, et ipse dicet : *Nescio vos, ite maledicti*. Tantis, oro, occurrite malis : ad vestrum concurrite Castrum Marianum, Civitatis supra montem positæ, quod ædificavit sacrosancta Trinitas, dedicavit Archangelus in Salutatione, possedit Maria, dictum *Tui*. Qui possessivus titulus docet Deiparæ Matris, Dominæ Dominantium propria esse omnia Divina, humana; postquam cum uno dedit omnia. Eum ad nutum habet, in quo omnia, per quem omnia, et ex quo omnia. Quæ professio possessionis cum in salutatione fiat Angelica, et Sacerdotes sint Angeli Dei ; Psallite idcirco Deo in psalterio Jesu, et Mariæ, psallite sapienter et prædicate Evangelium ab Angelo nunciatum, in psalterio custoditum.

EXEMPLUM.

Cum S. Franciscus, Ordinis Auctor Seraphici, et Patriarcha, suos per orbem Fratres quaqua versus dimitteret prædicatum Dei Evangelium, quidam in Alemanniæ delatus regiones, commune sibi cum Archangelo prædicationis exordium esse duxit frequentandum. Haud dubie, sicut s. Dominico submissus a Deo in sortem, partemq. prædicationis venit, tanquam cœlo lapsus, s. Franciscus : unoq. Spiritu mutuis in amplexibus hausto, pari orbem passu peragrarunt sic et utriusque Fratres, iis in principiis, idem prædicantes Evangelium, ac Evangelii laudantes Genitricem Mariam; per eadem incesserunt quæq. vestigia prædicationis sanctæ. Unde

---

[142] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Sacrarum" (rzeczy świętych).

[143] W wydaniu z 1691 roku występuje: "docet" (naucza).

[144] W wydaniu z 1847 roku występuje: "professio" (oświadczenie [o posiadaniu]), W wydaniu z 1691 roku występuje: "possessio" (zajęcie [w posiadanie]).

[145] W wydaniu z 1847 roku występuje: "sapienter" (con sapienza), W wydaniu z 1691 roku występuje: "semper" (zawsze).

Dlaczego więc lękacie się tych, którym powierzono władzę doczesną – papieży, cesarzy i królów, choć bywają jej niegodni – a nie boicie[146] się tych, którym powierzono władzę kapłańską i którzy pozostają wierni?

Dlaczego odwróciliście ustanowiony przez Boga porządek i podporządkowaliście Boską godność kapłaństwa władzy człowieka?

Jeśli szukacie przyczyny, oto ona: wasze grzechy osłabiają was, a złe sumienie prowadzi was do zguby.

Wy sami, kapłani, odwracacie się od własnej świętej władzy i przedkładacie władzę świecką. Staliście się zdrajcami samych siebie, schlebiając możnym tego świata, bezczeszcząc rzeczy święte i zdradzając Chrystusa jak Judasz.

Dlatego, jaki jest lud, taki staje się i kapłan.

Ponieważ nie zaufaliście Chrystusowi, On powie do was: „Nie znam was. Idźcie precz, przeklęci!" (por. Mt 25,12.41).

Błagam was, zaradźcie tak wielkim nieszczęściom!

Uciekajcie do waszej Maryjnej Twierdzy, do Miasta położonego na górze, które zbudowała Najśw. Trójca, które Archanioł poświęcił pozdrowieniem Ave Maria, a którego posiadanie Maryja wyraża w słowie: *„Tui" (Twój)*.

To zaimkowe określenie „Tui" ukazuje, że do Matki Bożej, Pani panów, należą wszystkie sprawy Boskie i ludzkie, ponieważ Bóg dał Jej wraz z Chrystusem wszystko.

Na jedno Jej skinienie staje po Jej stronie Ten, w którym, przez którego i z którego jest wszystko.

Skoro więc to świadectwo posiadania – „Tui" – znajduje się w *Ave Maria*, a kapłani są Aniołami Boga, zanoście ku Bogu Najświętszy Różaniec Jezusa i Maryi, odmawiajcie go z mądrością i głoście Ewangelię zwiastowaną przez Anioła i zachowaną w Najświętszym Różańcu.

PRZYKŁAD

Gdy święty Franciszek, Założyciel i Patriarcha Zakonu Serafickiego, rozesłał swoich braci po świecie, aby wszędzie głosili Ewangelię Bożą, jeden z nich, posłany do krajów niemieckich, podczas kazania zachęcał lud, aby wszyscy wspólnie odmawiali Pozdrowienie Anielskie.

I rzeczywiście, podobnie jak świętemu Dominikowi Bóg wyznaczył zadanie głoszenia kazań, tak święty Franciszek zdawał się być zesłany z samego Nieba. Zjednoczeni wzajemną więzią, czerpiąc z jednego Źródła Ducha Świętego, przemierzali świat tym samym krokiem.

Podobnie również bracia jednego i drugiego Zakonu u jego początków głosili tę samą Ewangelię i wysławiali Maryję, Matkę Ewangelii, a przez Nią postępowali tymi samymi śladami świętego przepowiadania.

---

[146] W różnych łacińskich wydaniach dzieła Coppensteina występuje wiele błędów drukarskich. W tym miejscu wyrazem zgodnym z kontekstem nie jest „tenetis", które należy uznać za błąd typograficzny, lecz „temetis".

Unde simili imbutus Spiritu Frater ille, per Alemanniam suis praedicationibus Angelicae circumtulit Salutationis commendationem.

Quo[147] differendi genere ac studio cum mirificum late fecisset animarum fructum: et dictis facta, vitaque docentis responderet doctrinae; eam de sese apud omnium animos excitavit sanctitatis[148] opinionem, ut tanquam verus CHRISTI Apostolus aliquis observaretur.

XIV. *Excellentia* SS. RELIQUIARUM mira Potestas per orbem sese declaravit, hodieque demonstrat: ut jure meritissimo sanctae eis Religionis observantia debita sit deferenda.

Quot enim et quanta Deus per eas est in terris prodigia operatus?

Nec solum, sed et ipsae quanto in miraculo sunt reponendae.

Ut cruor Domini asservatus: Crux, Clavi, Lancea Christi, inconsutilisque Toga, Sacra Ossa Apostolorum, ac myraides[149] Martyrum, Confessorum, et Virginum Sanctarum.

Sacerdotia[150] componere[151] singula quid attinet?

Crux Mortuum sustinuit, custodivit Sepulcrum Servatorem, Sacerdos Vivum servat et Gloriosum.

Quid multa?

Non est potestas super terram: quae comparetur illi Sacerdotum[152] Christi.

Quia[153] Fortes facti sunt in Christo.

Quare ut Fortitudinem Suam ad Eum custodiant: suum istud proprium incolant Castrum oportet, JESUS, dictum: in praecelso positum monte *Psalterii*; hoc praedicent ac tueantur.

EXEMPLUM.

Celebratur in Tuscia[154], multa laude, et sanctitatis opinione Episcopus quidam; quod in habendis ad gregem suum concionibus sit ipse non ordinarius tantum; sed et perfrequens, et pari cum doctrina ferventissimus in dicendo.

Idque cum in omni genere argumenti paratus: tum vero in *Psalterii*[155] JESU ac MARIAE in[156] praedicatione exercitatus, et omnino singularis diu quidem, ac prope solus.

Verum postquam caeteros Curiones suos complures nihil permovebat[157] exemplo, ad imitationem *Psalterii* commendandi; uti[158] coepit imperio.

Itaque pro Episcopali Auctoritate[159], universos suae ditionis Pastores animarum ad praedicandum *Psalterium* Edicto, poenisque coegit intentatis; ac in eos etiam inflictis, quos sensit contumaciores.

Et via vi facta est.

per eadem incesserunt quæq. vestigia prædicationis sanctæ. Unde simili imbutus spiritu Frater ille, per Alemanniam suis prædicationibus Angelicæ circumtulit salutationis commendationem. Quo differendi genere, ac studio cum mirificum late fecisset animarum fructum: et dictis facta, vitaq. docentis responderet doctrinæ; eam de sese apud omnium animos excitavit sanctitatis opinionem, ut tanquam verus Christi Apostolus aliquis observaretur.

XIV. Excell. SS. Reliquiarum mira Potestas per orbem sese declaravit, hodieq. demonstrat: ut jure meritissimo sanctæ eis Religionis observantia debita sit deferenda. Quot enim et quanta Deus per eas est in terris prodigia operatus? Nec solum: sed et ipsæ quanto in miraculo sunt reponendæ. Ut cruor Domini asservatus: Crux, clavi, lancea Christi, inconsutilisque toga, sacra ossa Apostolorum, ac myraides Martyrum, Confessorum, et Virginum Sanctarum. Sacerdotia componere singula quid attinet? Crux mortuum sustinuit, custodivit sepulcrum Servatorem Sacerdos vivum servat, et gloriosum. Quid multa? Non est potestas super terram; quæ comparetur illi sacerdotum Christi. Quia fortes facti sunt in Christo. Quare ut fortitudinem suam ad eum custodiant: suum istud proprium incolant castrum oportet. *Jesus* dictum: in præcelso positum monte Psalterii; hoc prædicent ac tueantur.

213

EXEMPLUM.

Celebratur in Tuscia, multa laude, et sanctitatis opinione Episcopus quidam; quod in habendis ad gregem suum concionibus sit ipse non ordinarius tantum; sed et perfrequens, et pari cum doctrina ferventissimus in dicendo. Idq. cum in omni genere argumenti paratus; tum vero in Psalterii Jesu, ac Mariæ prædicatione exercitatus, et omnino singularis diu quidem, ac prope solus. Verum postquam cœteros Curiones suos complures nihil permovebat exemplo, ad imitationem psalterii commendandi; uti cœpit imperio. Itaque pro Episcopali auctoritate, universos suæ ditionis pastores animarum ad prædicandum psalterium edicto, pœnisq. coegit intentatis; ac in eos etiam inflictis, quos sensit contumaciores. Et via vi facta est. Ut saluberrimi in precando ritus

---

147 W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "qui".
148 W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "santatis".
149 W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "myriades".
150 W wydaniu z 1691 roku występuje: "Sacerdotio" (z Kapłaństwem).
151 W wydaniu z 1691 roku występuje, w równoważnym znaczeniu: "comparare" (porównywać).
152 W wydaniu z 1691 roku występuje: "Sacerdotio" (del Sacerdozio).
153 W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "quia".
154 W wydaniu z 1691 roku występuje: "Thuscia".
155 W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "Psalterio".
156 W wydaniu z 1847 roku brakuje: "in", obecne w wydaniu z 1691 roku.
157 W wydaniu z 1691 roku występuje, w równoważnym znaczeniu: "promovebat" (poruszał).
158 W wydaniu z 1691 roku występuje: "ut".
159 W wydaniu z 1691 roku występuje: "Autoritate".

Ów brat franciszkanin, napełniony Duchem Świętym, przemierzał więc całe Niemcy, głosząc kazania i wszędzie zalecając odmawianie Ave Maria.

Dzięki takiemu sposobowi przepowiadania i tak wielkiej gorliwości w szerzeniu tej modlitwy wydał obfity plon dusz, ponieważ słowa, które głosił, znajdowały potwierdzenie w życiu tego, który nauczał ich swoją nauką. Wzbudził w sercach wszystkich tak wielkie przekonanie o swojej świętości, że uważano go za prawdziwego Apostoła Chrystusa.

CZTERNASTY PRZYWILEJ (GODNOŚCI KAPŁAŃSKIEJ) stanowi przedziwna moc Świętych Relikwii, która rozprzestrzeniła się i aż do dziś objawia się na świecie, aby za ich pośrednictwem Święta Religia odbierała należną sobie cześć.

Jak liczne i jak wielkie cuda Bóg uczynił na ziemi za pośrednictwem Świętych Relikwii!

Co więcej, same Relikwie należy wystawiać do publicznej czci z racji ich cudownej mocy. Tak wystawia się Najświętszą Krew Pańską, Krzyż, Gwoździe, Włócznię, która przebiła Bok Chrystusa, Jego nieszytą Tunikę, święte kości Apostołów oraz niezliczone Relikwie Męczenników, Wyznawców i Świętych Dziewic. Porównajmy jednak te Relikwie z kapłaństwem.

Relikwia Krzyża dźwigała Chrystusa Umarłego, grób przechowywał Zbawiciela, natomiast kapłan nosi i przechowuje Go Żywego i Uwielbionego.

Cóż można dodać więcej?

Nie ma na ziemi żadnej władzy, którą można by porównać z władzą kapłanów Chrystusa, ponieważ zostali oni umocnieni w Chrystusie.

Dlatego, aby zachowali dla Niego Jego moc, powinni mieszkać w Twierdzy przygotowanej właśnie dla nich, noszącej Imię *„Iesus" (Jezus)*, wzniesionej na Najwyższej Górze Najświętszego Różańca. Niech Go głoszą i niech Go strzegą.

PRZYKŁAD

W Toskanii wielką sławą świętości cieszył się pewien biskup, który podczas zgromadzeń wiernych gromadzących się wokół niego głosił kazania z niezwykłą gorliwością.

Był przygotowany do nauczania na każdy temat oraz odznaczał się wyjątkową biegłością i talentem kaznodziejskim, przede wszystkim jednak w głoszeniu Najświętszego Różańca Jezusa i Maryi.

Ponieważ jednak nie zdołał skłonić bardzo wielu swoich współbraci do naśladowania jego przykładu, postanowił posłużyć się swoją władzą.

Dlatego też mocą swojej władzy biskupiej wydał edykt nakazujący wszystkim duszpasterzom jego diecezji głoszenie Różańca Świętego, grożąc karami, a nawet wymierzając je tym, którzy nie wykonali tego zarządzenia.

I w ten sposób, mocą pasterskiego autorytetu, została utorowana droga Najświętszemu Różańcowi.

Ut saluberrimi in precando ritus in aliquam piae plebis notitiam pervenit; haec ad usum viam aperuit; in primis Dei Gratia tum ad praedicandum coactorum voluntates reddidit promptiores; tum auditores quoque subditos, defensa ignorantiae nebula, serenior gratiae radius afflavit, ut paratiores ad usurpandum *Psalterium* manus, animosque applicarent.

Quo factum brevi est, ut principii tarditatem exinde consequuti[160] progressus celeritas compensaret.

Ita mitioribus uti plerique moribus, obedentiores Magistratus degere subditi, inque alios repente mutari homines coeperunt.

Ut nec dubium esset ulli, nec obscurum; quod Digitus Dei hic adesset, et Virtus Altissimi obumbrasset eos.

Id quod, secundum Deum, Deiparae Patrocinio, *Psalteriique* merito nemo non ferebat acceptum.

DEUS etiam, placere sibi pietatem plebis zelumque praeconum *Psalterii*: non dubiis subinde miraculis declaravit.

In primis[161] autem Sacrum Ecclesiae istius Caput, auctoremque[162] priscae Religionis in praecando[163] renovatae, Episcopum praecipui honore, seu miraculi, seu divini spectaculi condecorare dignatus est.

Nam in Festivis[164] Solemnibus[165] Almae Virg[inis] Matris Purificationis[166] sacris, cum sanctus Antistes prae suggestu, ad frequentissimam concionem perorando, dignis laudibus Reginam Coelitum veheret, adque hyperduliam ejusdem ardentius accenderet auditores; multa in Psalterii commendationem gravissime dicebat sic, ut omnium animos, in illius raptos admirationem, pariter ac venerationem, teneret.

Quodque et disserentis, et audentium fervori interesset Deus, isto luculente fuit ostensum.

Visa Dei Mater fuit suo adstare praeconi in ipsa Cathedra, dictareque singula verbatim, quae praedicaret.

Et plerisque astantium visa est: denique etiam Praesuli encomiastae suo fronte serenissima dulce Osculum figere, simul data illi benedictione, omnem circa populum auditorem aeque ac spectatorem talium, coelesti compunctionis Aqua sic perrigare; ut una voce omnium celebraretur, nulli ex praesentibus unquam meminisse, videre tantum sese, vel udire pubblicum verae luctum poenitentiae, omnibusque communem.

tumaciores. Et via vi facta est. Ut saluberrimi in precando ritus in aliquam piæ plebis notitiam pervenit; hæc ad usum viam aperuit; in primis Dei gratia tum ad prædicandum coactorum voluntates reddidit promptiores; tum auditores quoque subditos, defensa ignorantiæ nebula, serenior gratiæ radius afflavit, ut paratiores ad usurpandum psalterium manus, animosque applicarent. Quo factum brevi est, ut principii tarditatem exinde consequuti progressus celeritas compensaret. Ita mitioribus uti pleriq. moribus, obedientiores Magistratus degere subditi, inq. alios repente mutari homines cœperunt. Ut nec dubium esset ulli, nec obscurum; quod Digitus Dei hic adesset, et Virtus Altissimi obumbrasset eos. Id quod, secundum Deum Deiparæ patrocinio, psalteriiq. merito nemo non ferebat acceptum. Deus etiam, placere sibi pietatem plebis zelumq. præconum psalterii: non dubiis subinde miraculis declaravit. In primis autem Sacrum Ecclesiæ istius caput, auctoremq. priscæ Religionis in præcando renovatæ, Episcopum præcipui honore, seu miraculi, seu divini spectaculi condecorare dignatus est. Nam in Festivis solemnibus Almæ Virg. Matris Purificationis sacris, cum sanctus Antistes præ suggestu, ad frequentissimam concionem perorando, dignis laudibus Reginam cœlitum veheret, adq. hyperduliam ejusdem ardentius accenderet auditores; multa in psalterii commendationem gravissime dicebat sic, ut omnium animos, in illius raptos admirationem, pariter, ac venerationem, teneret. Quodq. et disserentis, et audientium fervori interesset Deus, isto luculente fuit ostensum. Visa Dei Mater fuit suo adstare præconi in ipsa cathedra, dictareq. singula verbatim, quæ prædicaret. Et plerisq. astantium visa est: denique etiam præsuli encomiastæ suo fronte serenissima dulce osculum figere, simul data illi benedictione: omnem circa populum auditorem æque ac spectatorem talium, cœlesti compunctionis aqua sic perrigare: ut una voce omnium celebraretur, nulli, ex præsentibus unquam memimisse, videre tantum sese, vel audire publicum veræ luctum pœnitentiæ, omnibusq. communem.

---

[160] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "consecuti".**
[161] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "inprimis".**
[162] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "autoremque".**
[163] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "precando".**
[164] **W wydaniu z 1691 roku występuje, w równoważnym znaczeniu: "Februis" (Święto).**
[165] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Solennibus".**
[166] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "Purificationi".**

Gdy tylko ta najzbawienniejsza forma modlitwy stała się znana pobożnemu ludowi, otworzyła mu drogę do jej praktykowania.

Najpierw łaska Boża uczyniła bardziej ochoczą wolę tych kapłanów, którzy zostali zobowiązani do głoszenia Najśw. Różańca. Następnie rozproszyła się mgła niewiedzy, a nad słuchającymi wiernymi zajaśniało światło Słońca Łaski, tak iż najgorliwsi zaczęli z sercem i w dłoniach podejmować odmawianie Najśw. Różańca.

I stało się, że w krótkim czasie początkowe opory zostały wynagrodzone owocami, które pojawiły się bardzo szybko.

Wielu bowiem zaczęło odznaczać się większą łagodnością charakteru, chętniej poddawało się prawowitej władzy świeckiej i szybko przemieniało się w nowych ludzi.

Dla wszystkich było rzeczą oczywistą i niezaprzeczalną, że działał tam Palec Boży, a Moc Najwyższego osłaniała ich swoim cieniem.

Wszyscy byli przekonani, że ta przemiana dokonała się za sprawą Boga, przy pomocy Matki Bożej, i dzięki Najświętszemu Różańcowi.

Bóg upodobał sobie pobożność ludu oraz jego gorliwość w odmawianiu Najświętszego Różańca i bardzo szybko potwierdził ją niewątpliwymi cudami.

Najpierw jednak zechciał w szczególny sposób uczcić biskupa, świętego pasterza owego Kościoła, który przywrócił dawną gorliwość modlitwy. Uczcił go nie tylko niezwykłym cudem, lecz także widzeniem niebieskim.

W uroczystość Oczyszczenia Najświętszej Maryi Panny święty biskup, nauczając z katedry wobec ogromnego zgromadzenia wiernych, wznosił godne pochwały ku Królowej Świętych i z wielkim zapałem zachęcał słuchaczy do oddawania Jej czci.

Polecał Najświętszy Różaniec słowami tak wzniosłymi, że serca wszystkich pozostawały jakby zawieszone, porwane podziwem i czcią dla Najświętszej Dziewicy.

A ponieważ Bóg był obecny zarówno w gorliwości przemawiającego, jak i słuchających, objawił się w jaśniejącym blasku.

Ujrzano Matkę Bożą siedzącą na katedrze obok swego Herolda, a Ona podpowiadała mu jedno po drugim słowa, które głosił.

Większość obecnych widziała również, jak na zakończenie złożyła czuły pocałunek na najczystszym czole swego rozradowanego biskupa, udzielając razem z nim błogosławieństwa.

Następnie zrosiła całe zgromadzenie, które zarówno słuchało kazania, jak i było świadkiem tych wydarzeń, niebiańską wodą skruchy i łzami prawdziwej pokuty.

Tak więc wszyscy jednomyślnie wołali, że nikt z obecnych nigdy nie pamiętał podobnego wydarzenia ani nie słyszał o tak powszechnym i wspólnym płaczu szczerej pokuty.

XV *Excellentia* GLORIOSA BEATORUM Dignitas gaudet quidem Visione Dei, Fruitione, et Comprehensione: plenique Deo ipsi hauriunt beatitatem: at non tamen conferunt, non dant ipsi Beatificatorem ipsum: ut *Sacerdotes.*

Cum autem, quam accipere, dare sit felicius: non potest non esse felicissimum, dare Felicitatorem: quod verbo praestant *Sacerdotes.*

Quem semel dedit orbi Virgo; saepius dat *Presbyter:* alio licet modo.

Jam Sua si justam potentiam Gloria comes sequitur: Divinae Sacerdotum Potestati parem esse Dignitatis Gloriam necesse est.

Quanto major igitur Sacerdotum est Potestas in dando Redemptore, quam illa Beatorum in fruendo: tanto quoque altiorem illi respondere gloriam oportere videtur.

Quare eos, dicit *S. August[inus]* consortes fecisti Potentiae Tuae, ut sint quasi dii terrae.

Quapropter cum in *Christos Domini* tanta promanet qua potestas, qua dignitas ex Unctione Sacra manuumque impositione: quos prius, potiusve in Angelica Salutatione decebit, ac etiam oportebit frequentare illud, CHRISTUS, suumque consalutare Summum Sacerdotem; quam Sacrum Ordinem ipsum Sacerdotum?

Quo impensius, o Sacerdotes psallite Psalterium, et praedicate.

Atque ut velut verbo praedicta contraham: tametsi adductae hactenus partes in quindenam comparationes[167] Meritis superent singulae; Sacerdotes tamen praestant Divina Potestate; dedit Deipara Esse Substantiale Christo: dant vero Sacerdotes Esse Illi Transubstantiale.

Et haec summa brevis.

EXEMPLUM.

Eremita quidam Sacerdos in Lombardia admirabilis extitit ab memorabili adversus Deiparam observantia et religione in *Psalterio*: quod multis insigne trophaeis[168] nobilitavit.

Loca illa deserta vastae solitudinis, pluribus jam incolens annis, solitariam et asceticam exigebat vitam, multa cum austeritate, disciplina[169], et opinione sanctitatis.

XV. Excell. Gloriosa Beatorum Dignitas gaudet quidem visione Dei, fruitione, et comprehensione: pleniq. Deo ipsi hauriunt

214

beatitatem: at non tamen conferunt, non dant ipsi beatificatorem ipsum: ut sacerdotes. Cum autem, quam accipere, dare sit felicius: non potest non esse felicissimum, dare felicitatorem: quod verbo præstant sacerdotes. Quem semel dedit orbi Virgo; sæpius dat presbyter; alio licet modo. Jam sua si justam potentiam gloria comes sequitur; divinæ sacerdotum potestati parem esse dignitatis gloriam necesse est. Quanto major igitur sacerdotum est potestas in dando Redemptore, quam illa Beatorum in fruendo: tanto quoque altiorem illi respondere gloriam oportere videtur. Quare eos, dicit s. August. *consortes fecisti potentiæ tuæ: ut sint quasi Dii terræ.* Quapropter cum in Christos Domini tanta promanet qua potestas, qua dignitas ex unctione sacra manuumq. impositione: quos prius, potiusve in Angelica salutatione decebit, ac etiam oportebit frequentare illud *Christus* suumq. consalutare summum Sacerdotem: quam sacrum Ordinem ipsum Sacerdotum? Quo impensius, o Sacerdotes psallite psalterium, et prædicate. Atque ut velut verbo prædicta contraham: Tametsi adductæ hactenus partes in quindenam comparationes Meritis superent singulæ: Sacerdotes tamen præstant divina potestate: dedit Deipara Esse Substantiale Christo: dant vero Sacerdotes Esse illi Transubstantiale. Et hæc summa brevis.

EXEMPLUM.

Eremita quidam Sacerdos in Lombardia admirabilis extitit ab memorabili adversus Deiparam observantia et religione in psalterio: quod multis insigne trophæis nobilitavit. Loca illa deserta vastæ solitudinis, pluribus jam incolens annis, solitariam, et asceticam exigebat vitam, multa cum austeritate, disciplina, et opinione sanctitatis. Aspectus ipse venerandus, et exempli rari sin-

[167] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "comparationem".**
[168] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "tropaeis".**
[169] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "disciplinae" (obowiązkowy).**

PIĘTNASTY PRZYWILEJ (GODNOŚCI KAPŁAŃSKIEJ) stanowi chwalebna godność Świętych, którzy niewątpliwie radują się oglądaniem Boga twarzą w twarz, pełnym uczestnictwem w Nim oraz Jego posiadaniem. Czerpią oni pełnię z Bożej świętości, jednak świętość ta nie niesie im ani nie udziela samego Uświęciciela w taki sposób, w jaki czyni to kapłan w Eucharystii.

Skoro więc większą radością jest dawać niż otrzymywać, a największym szczęściem jest dawać Tego, który sam jest źródłem wszelkiego szczęścia, to właśnie tego szczęścia udzielają kapłani przez słowa Konsekracji.

Tego Chrystusa, którego Dziewica dała światu tylko jeden raz, prezbiter daje nieustannie podczas Najświętszej Ofiary, choć w inny sposób.

Jeżeli więc chwała Eucharystii wypływa z odpowiadającej jej Boskiej władzy, to chwała Boskiej władzy kapłanów powinna odpowiadać chwale ich godności.

Im większa jest bowiem władza kapłanów w dawaniu Odkupiciela niż władza błogosławionych w rozkoszowaniu się Chrystusem, tym wyższa powinna być także ich chwała.

Dlatego święty Augustyn mówi: „Uczyniłeś ich uczestnikami swojej mocy, aby byli jak bogowie na ziemi."

Skoro zatem z kapłanów – Chrystusów Pańskich, których godność wypływa ze świętego namaszczenia i nałożenia rąk – promieniuje tak wielka moc, nie tylko godzi się, ale jest rzeczą jak najbardziej właściwą, aby w modlitwie Ave Maria często powtarzać Imię *„Christus"* i pozdrawiać Święty Stan Kapłański w jego Najwyższym Kapłanie – Jezusie Chrystusie.

Dlatego z jeszcze większą gorliwością, kapłani, odmawiajcie Najświętszy Różaniec i głoście go.

Aby zaś streścić wszystko jednym zdaniem: chociaż piętnaście przywilejów, z którymi porównano godność kapłańską, przewyższa ją pod względem zasług, to jednak kapłani przewyższają je mocą Boskiej Władzy Kapłańskiej.

Matka Boża dała Chrystusowi istnienie cielesne, natomiast kapłani udzielają Mu istnienia sakramentalnego, dokonującego się przez przeistoczenie.

Oto krótka synteza.

PRZYKŁAD

W Lombardii żył pewien kapłan pustelnik, godny podziwu ze względu na swoją cześć dla Matki Bożej oraz gorliwe nabożeństwo do Najświętszego Różańca, które wsławił wielkimi duchowymi zwycięstwami.

Od wielu już lat mieszkał w miejscach odludnych, pośród głębokiej samotności, prowadząc życie pustelnicze i ascetyczne, pełne wielkiej surowości i umartwienia, ciesząc się opinią świętości.

Aspectus ipse venerandus, et exempli rari singularitas, et mirandorum ejus operum gratia, et doctrinae monitorumque vis ac salubritas, quam advenae auferre ab eo consueverant: viri famam late celebrem differebant: ut hominum procul ad eum affluxu eremus ipsa pene in exempti[170] spectaculique amphiteatrum verti videretur: non mediocri ipsius cum luctu et molestia.

Post solemnia[171] vero Sacerdotii munia rite et ordine peracta; reliqua sanctarum illius exercitationum pars erat, *Psalterio* sese JESU et MARIAE toto spiritu impendere; seu vocati id oratione prosequendo, seu delecta mentali contemplatione condiendo.

Atque ita sibi et Divis canebat intus.

In publico autem a quibus solatii quaerendi causa, vel consilii capessendi, aut auxilii ergo spiritalis petendi, invisebatur: eos ad Deiparae cultum, Psalteriique usum inhortari, atque imbuere praestandum rite solebat; si quando populosior confluxisset multitudo; tum vero solemne[172] istus statumque observabat, ut comparata ad hoc oratione, cum insigni doctrina, et praeconio memorando, Psalterii Dignitatem, Utilitatem, Necessitatem, Facilitatemve disertissime ac zelose praedicaret.

Fructum animarum, sed nisi malignis, invidendum vidit cacodaemon: et invidit.

1. Ergo fremens frendensque tanto saevius excitat sese, furiatque: mille promens artes ac fraudes, clam palam citat omnia; mirificis juxta et horrificis Sanctum tentationibus pulsat diu pertinax, ad rupem.

2. Diris quoque plagis subinde multarum diverberat: at aerem.

Immanibus incursat monstris frequenter; tetris infandarum visionum larvatis spectris horrificat inopinato: Divinis intentum adversus Sathan vellicat, trudit, versat, planeque divexat.

3. Iam terraemotum[173] intremere omnia, mugire tonitrua, fulmina micare; jam moveri omnia circum videbantur.

4. Aliquando crepantibus in flammis cellulam suam stare mediis credebat, incendiumque globus[174] ignium volvere in auras: omni ut humana ope desperata.

"Adjuva o Virgo Maria", exclamaret.

Nec in ventum.

Audiit vocata, adestque spectabilis insigne manu, praetendens Psalterium: quo phantasticis objecto flammis, et hae disparuerunt, et immani daemones cum[175] ejulatu diffugere confusi.

nione sanctitatis. Aspectus ipse venerandus, et exempli rari singularitas, et mirandorum ejus operum gratia, et doctrinæ monitorumq. vis, ac salubritas, quam advenæ auferre ab eo consueverant: viri famam late celebrem differebant: ut hominum procul ad eum affluxu eremus ipsa pene in exempti spectaculique amphiteatrum verti videretur: non mediocri ipsius cum luctu, et molestia. Post solemnia vero sacerdotii munia rite, et ordine peracta, reliqua sanctarum illius exercitationum pars erat, Psalterio sese Jesu, et Mariæ toto spiritu impendere; seu vocati id oratione prosequendo, seu delecta mentali contemplatione condiendo. Atq. ita sibi, et Divis canebat intus. In publico autem a quibus solatii quærendi causa, vel consilii capessendi, aut auxilii ergo spiritalis petendi, invisebatur; eos ad Deiparæ cultum, Psalteriiq. usum inhortari, atq. imbuere præstandum rite solebat: si quando populosior confluxisset multitudo: tum vero solemne istud statumq. observabat, ut comparata ad hoc oratione, cum insigni doctrina, et præconio memorando, Psalterii dignitatem, Utilitatem, Necessitatem, Facilitatemve disertissime, ac zelose prædicaret. Fructum animarum, sed nisi malignis, invidendum vidit cacodœmon, et invidit. 1. Ergo fremens, frendensq. tanto sæviu s excitat sese, furiat-

215

que: mille promens artes, ac fraudes, clam palam citat omnia: mirificis juxta, et horrificis sanctum tentationibus pulsat diu pertinax, ad rupem. 2. Diris quoq. plagis subinde multarum diverberat; at aerem. Immanibus incursat monstris frequenter: tetris infandarum visionum larvatis spectris horrificat inopinato: Divinis intentum adversus Sathan vellicat, trudit, versat, planeque divexat. 3. Jam terræmotum intremere omnia, mugire tonitrua, fulmina micare; jam moveri omnia circum videbantur. 4. Aliquando crepantibus in flammis cellulam suam stare mediis credebat, incendiumq. globus ignium volvere in auras: omni ut humana ope desperata: adjuva o Virgo Maria, exclamaret. Nec in ventum. Audiit vocata, adestque spectabilis insigne manu prætendens Psalterium: quo phantasticis objecto flammis, et hæ disparuerunt, et immani dœmones cum ejulatu diffugere confusi. 5. Alias

---

[170] **W wydaniu z 1847 roku użyto terminu „exempti" („zwolnieni", „wyłączeni"), natomiast w wydaniach z 1691 i 1699 roku użyto: „exempli" („wzór", „przykład"); w tym kontekście lepsze wydaje się użycie „exempti" z wydania z 1847 roku.**

[171] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "solennia".**

[172] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "solenne".**

[173] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "terraemotu" (z trzęsieniem ziemi).**

[174] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "globos".**

[175] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "eum" (on).**

Sama jego pełna czci postawa, niezwykły przykład życia, łaska jego szlachetnych czynów, moc nauczania i napomnień oraz duchowe dobro, którego doznawali przybywający do niego pielgrzymi, rozsławiały szeroko jego imię. Nieustanny napływ ludzi ze wszystkich stron sprawiał, że pustelnia zdawała się zamieniać w amfiteatr pozbawiony widowisk, ku jego wielkiemu zmartwieniu i boleści.

Po wiernym i gorliwym wypełnieniu uroczystych obowiązków kapłańskich pozostałą część dnia poświęcał świętym zajęciom. Całym sercem oddawał się Najświętszemu Różańcowi Jezusa i Maryi, odmawiając go ustnie oraz ubogacając jego modlitwę rozważaniem tajemnic.

W ten sposób śpiewał go w głębi swego serca ku chwale Nieba.

Do pustelni przychodzili ci, którzy szukali pociechy, prosili o radę lub duchową pomoc. Wszystkich zachęcał do nabożeństwa względem Matki Bożej oraz do wiernego i godnego odmawiania Najświętszego Różańca.

A gdy przybywały liczniejsze rzesze wiernych, odmawiał z nimi Najświętszy Różaniec, przeplatając każdą Tajemnicę głębokim i pięknym rozważaniem o godności, skuteczności, konieczności i łatwości praktykowania Różańca, głosząc z wielką wymową i żarliwością.

Diabeł ujrzał owoce dusz, które kapłan wydzierał piekłu, i zapłonął zazdrością.

1. Dlatego, pełen złości i gniewu, budził go nocą i z furią rzucał się na niego, używając tysięcy podstępów i oszustw. Dniem i nocą wprawiał wszystko w drżenie i nękał świętego niewiarygodnymi i straszliwymi pokusami, lecz on pozostawał niewzruszony na Skale, którą jest Chrystus.

2. Zadawał mu również gwałtowne ciosy, ukrywając się w wichrze. Często ukazywał się pod postaciami potwornych stworzeń, nagle napełniał go lękiem mrocznymi zjawami. Sam szatan podczas sprawowania Najświętszej Ofiary Mszy Świętej jawnie z niego szydził, popychał go, usiłował przestraszyć i znieważał go.

3. Ziemia drżała, rozlegały się grzmoty, błyskały pioruny, a niekiedy wydawało się, że wszystko wokół porusza się i chwieje.

4. Czasami zdawało mu się, że jego cela stoi pośród trzaskających płomieni i że z nieba spadła ognista kula, podpalając wszystko dookoła. W ludzkiej bezradności zawołał: „Pomóż mi, Dziewico Maryjo!”

I jego wołanie nie pozostało bez odpowiedzi.

Ta, którą wzywał, wysłuchała go i ukazała się jego oczom, podając mu swą dostojną dłonią Koronę Różańca. Gdy rozciągnęła ją nad pozornymi płomieniami, natychmiast zniknęły, a demony z głośnym wrzaskiem rzuciły się do ucieczki we wszystkich kierunkach.

5. Alias, sic ad exemplum permittente Deo, cum atroci lumbifragio, a truculentis accepto spiritibus jaceret contusus, livore et cruore corpus totum informis[176], ac semianimis[177], mediae velut morti interveniens Vitae Genitrix, defectum corporis viribus, ut non animo, Virgineo Uberum Suorum Lacte in potum ei dato, protinus integrum persanavit.

6. Quandoque horribili cacodaemonum irruentium furore eversum funditus, dispersumque domiciliolum Sancti, ipsa Patrona MARIA *Psaltae* suo intra breve tempus eductam ex fundo aliud collocavit.

Atque ista de *Psalterio* MARIAE, quod C et L *Angelicis Salutationibus* constat; cum quindenis de *Sacerdotio* meditationibus, ad idem utiliter commemorandis; quo in primis[178] uti familiariter convenit *Sacerdotes*, pro tuenda sua *Sacerdotalis* Potestatis Excellentia; atque etiam Laicos pro digne honoranda tanta in terris concessa hominibus potestate.

CAPUT V.
APPENDICULA
De Sacerdotali Psalterio JESU CHRISTI.

Hoc C et L *Dominicis Orationibus* absolvitur, Apostolorum *Symbolo*, Angelicaque *Salutatione* quindecies interposita: idest[179], semel post quamque decadem sic, ut totidem liceat applicare et commeditari jam praedictas Excellentias quindenas Sacerdotales.

Quas ipsas item ex *Oratione Dominica*, uti e *Salutatione*, quemadmodum repeti atque deduci valeant, sua ipsi illi Novello Sponso Sponsa MARIA, eadem in apparitione revelavit.

I. *Quinquagenae* DECAS

I. *Sacerdotes* Potentiam habent PATRIS, ex Stella *Pater Noster*.

Sic FILIUS commeruit: et omnia, ait, quae habet PATER, dedit Mihi, et Mea sunt; et Ego tradidi vobis; et mitto vos, sicut Me misit PATER Meus.

II. FILII quoque habent Potestatem *Sacrificandi*, ex Stella: *Qui es*.

Ait enim EGO et PATER Unum Sumus in Essentia.

III. SPIRITUS SANCTI habent Potestatem, ex Stella: *In Coelis*.

Nam Spiritus Sanctus Inauguratione impenditur cum Charactere.

runt, et immani dœmones cum ejulatu diffugere confusi. 5. Alias sic ad exemplum permittente Deo, cum atroci lumbifragio, a truculentis accepto spiritibus jaceret contusus, livore, et cruore corpus totum informis, ac semianimis, mediæ velut morti interveniens Vitæ Genitrix, defectum corporis viribus, ut non animo virgineo uberum suorum lacte in potum ei dato, protinus integrum persanavit. 6. Quandoq. horribili cacodœmonum irruentium furore eversum funditus, dispersumq. domiciliolum Sancti, ipsa Patrona Maria psaltæ suo intra breve tempus eductam ex fundo aliud collocavit. Atque ista de Psalterio Mariæ, quod C. et L. Angelicis salutationibus constat; cum quindenis de sacerdotio meditationibus, ad idem utiliter commemorandis; quo in primis uti familiariter convenit Sacerdotes, pro tuenda sua Sacerdotalis Potestatis Excellentia; atque etiam Laicos pro digne honoranda tanta in terris concessa hominibus potestate.

CAPUT V.
APPENDICULA
De Sacerdotali Psalterio Jesu Christi.

Hoc C. et L. Dominicis Orationibus absolvitur, Apostolorum Symbolo, Angelicaq. Salutatione quindecies interposita; idest, semel post quamque decadem sic, ut totidem liceat applicare et commeditari jam prædictas Excellentias quindenas Sacerdotales. Quas ipsas item ex Oratione Dominica, uti e Salutatione, quemadmodum repeti atque deduci valeant, sua ipsi illi Novello Sponso Sponsa Maria, eadem in apparitione revelavit.

I. QUINQUAGENAE Decas 1. Sacerdotes potentiam habent Patris, ex stella *Pater noster*. Sic Filius commeruit; et omnia, ait, quæ habet Pater, dedit mihi, et mea sunt; et ego tradidi vobis; et mitto vos, sicut me misit Pater meus. 2. Filii quoque habent potestatem sacrificandi, ex stella. *Qui es*. Ait enim Ego, et Pater Unum sumus in essentia. 3. Spiritus sancti habent potestatem, ex stella *In cœlis*. Nam Spiritus Sanctus inauguratione

216
impenditur cum charactere. Et is quasi tertium cœlum est San-

[176] W wydaniu z 1691 roku występuje: "informe".
[177] W wydaniu z 1691 roku występuje: "semianime".
[178] W wydaniu z 1691 roku występuje: "inprimis".
[179] W wydaniu z 1691 roku występuje: "id est".

5. Innym razem, za dopuszczeniem Bożym, złowrogie zjawy zadały mu straszliwe ciosy w lędźwie. Leżał pobity, nieprzytomny, poraniony i cały zalany krwią.

Wówczas Matka Życia przyszła z pomocą konającemu i natychmiast przywróciła mu pełnię zdrowia, podając mu do picia – w sposób rzeczywisty – dziewicze Mleko ze swej Najświętszej Piersi.

6. Innym razem, gdy demony w straszliwym szale zburzyły od fundamentów posłanie świętego i rozrzuciły je na wszystkie strony, Najświętsza Maryja Panna przyszła z pomocą swemu czcicielowi Różańca, natychmiast odbudowała je i postawiła na dawnym miejscu.

Takie są cuda Najświętszego Różańca Maryi, złożonego ze stu pięćdziesięciu Ave Maria oraz piętnastu rozważań o kapłaństwie, które należy pobożnie rozmyślać podczas jego odmawiania. Przede wszystkim kapłani powinni odmawiać go wytrwale, aby strzec przywilejów swojej władzy kapłańskiej, a także wierni świeccy, aby godnie oddawali cześć wzniosłej władzy kapłańskiej, jaką Bóg powierzył ludziom na ziemi.

ROZDZIAŁ V
KRÓTKI DODATEK
Kapłański Psałterz Jezusa Chrystusa

Składa się on ze 150 modlitw „Ojcze nasz", Składu Apostolskiego oraz 15 „Zdrowaś Maryjo", odmawianych pomiędzy kolejnymi dziesiątkami, wraz z rozważaniem piętnastu przywilejów władzy kapłańskiej, przedstawionych wcześniej.

Nowemu Oblubieńcowi (bł. Alanowi) jego Oblubienica, Maryja, objawiła podczas tego samego widzenia również sposób ich odmawiania wraz z modlitwami Ojcze nasz i Zdrowaś Maryjo.

TAJEMNICE PIERWSZEJ CZĘŚCI

I dziesiątek: Kapłani otrzymali od Ojca władzę, przez gwiazdę *„Pater Noster" (Ojcze nasz)*.

Tak Syn Boży odzyskał wszystko i powiedział: „Ojciec dał Mi wszystko i wszystko jest moje; Ja zaś powierzyłem to wam, kapłanom, i posyłam was, jak Ojciec posłał Mnie" (por. J 17).

II dziesiątek: Synowie, to jest kapłani, otrzymali również władzę składania Ofiary, przez gwiazdę *„Qui es" (Który jesteś)*.

Sam Jezus powiedział bowiem: „Ja i Ojciec jedno jesteśmy" (J 10,30).

III dziesiątek: Kapłani otrzymali władzę Ducha Świętego, przez gwiazdę *„In Coelis" (W niebie)*.

Albowiem Duch Święty zostaje wyciśnięty w konsekracji kapłańskiej przez niezatarte znamię (charakter) sakramentu Kapłaństwa.

Et is quasi tertium Coelum est Sanctissimae[180] TRINITATIS.
IV. *Humanitatis* CHRISTI habent Potestatem, ex Stella *Sanctificetur.*
Ipsa enim est SANCTA SANCTORUM, e qua omnis in Ecclesiae Corpus *sanctitas* dimanat.
V. Beatae Virg[inis] MARIAE habent Potestatem, ex Stella: *Nomen Tuum.*
Hoc enim sanctificavit eam, et glorificavit, cunctis Angelis supervectam.

II. *Quinquagenae* DECAS

VI. *Angelicam* Potestatem habent ex Fonte: *Adveniat Regnum Tuum*; quod sc[ilicet] *Angelorum* est.
VII. *Patriarchalem* habent ex Fonte: *Fiat Voluntas Tua*; quae in Lege Naturae et Moysis quidem praescripta est[181], et facta; verum in *Sacerdotibus* excellentibus[182].
VIII. *Apostolicam*, ex fonte: *Sicut in coelo.*
Nam *Apostoli* sunt quasi coelum, ait *August[inum].*
IX. *Beatam Sanctorum*, ex Fonte: *Et in terra.*
Terra[183] cultissima Deo fuerunt *Sancti*, agri, et vinae; CHRISTUS Colonus eorum.
X. Sacram Religiosorum[184] habent potestatem ex fonte: *Panem nostrum quotidianum*; quo praecipue *Religiosi* pascuntur.

III. *Quinquagenae* DECAS

XI. *Miraculorum* habent Potestatem altiorem *Sacerdotes*, ex Castro: *Da nobis hodie.*
Solus enim Deus dat tanta.
XII. *Ecclesiastica* majorem habent, ex Castro: *Demitte*[185] *nobis debita nostra.*
Hoc enim ex Deo possunt, et *Sacerdotes.*
XIII. Politicam, ex Castro: *Sicut et nos dimittimus debitoribus nostris.*
Quod hominum est, et necessarium.

216
impenditur cum charactere. Et is quasi tertium cœlum est Sanctissimæ Trinitatis. 4. Humanitatis Christi habent potestatem, ex Stella *Sanctificetur*. Ipsa enim est Sancta Sanctorum, e qua omnis in Ecclesiæ corpus sanctitas dimanat. 5. B. V. Mariæ habent potestatem, ex stella *Nomen tuum*. Hoc enim sanctificavit eam, et glorificavit, cunctis Angelis supervectam.

II. QUINQUAGENAE Decas 6. Angelicam potestatem habent ex Fonte *Adveniat regnum tuum*; quod sc. Angelorum est. 7. Patriarchalem habent ex Fonte *Fiat voluntas tua*; quæ in Lege naturæ, et Moysis quidem præscripta est, et facta; verum in Sacerdotibus excellentibus. 8. Apostolicam, ex fonte *Sicut in cœlo*: Nam Apostoli sunt quasi cœlum, ait August. 9. Beatam Sanctorum; ex fonte *Et in terra*. Terra cultissima Deo fuerunt Sancti, agri, et vineæ; Christus Colonus eorum. 10. Sacram Religiosorum habent potestatem ex fonte *Panem nostrum quotidianum*: Quo præcipue Religiosi pascuntur.

III. QUINQUAGENAE Decas 11. Miraculorum habent potestatem altiorem Sacerdotes, ex castro *Da nobis hodie*. Solus enim Deus dat tanta. 12. Ecclesiastica majorem habent, ex castro. *Demitte nobis debita nostra*. Hoc enim ex Deo possunt, et Saceedotes. 13. Politicam, ex castro *Sicut et nos dimittimus debitoribus nostris*. Quod hominum est, et necessarium. 14. Re-

[180] W wydaniu z 1691 roku występuje skrót: "SS.".
[181] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "est", obecne w wydaniu z 1691 roku.
[182] W wydaniu z 1691 roku występuje, w równoważnym znaczeniu: "excellentius" (który przewyższa).
[183] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "terra", obecne w wydaniu z 1847 roku.
[184] W wydaniu z 1691 r. występuje, wskutek błędu drukarskiego: "Miraculorum" (słowo to jest użyte bezpośrednio po).
[185] W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "dimitte".

I to jest Potrójne Niebo Najświętszej Trójcy.

IV dziesiątek: Kapłani otrzymali Władzę Człowieczeństwa Chrystusa przez gwiazdę: *„Sanctificetur" („Święć się")*. Albowiem Człowieczeństwo Chrystusa jest Świętym Świętych, z którego rozlewa się wszelka świętość na Ciało Kościoła.

V dziesiątek: Kapłani otrzymali Władzę Najświętszej Maryi Panny przez gwiazdę: *„Nomen Tuum" („Imię Twoje")*. To właśnie to Imię uświęciło i uwielbiło Najświętszą Maryję Pannę, wynosząc Ją ponad wszystkich Aniołów.

TAJEMNICE DRUGIEJ CZĘŚCI

VI dziesiątek: Kapłani otrzymali Władzę Anielską ze Źródła: *„Adveniat Regnum Tuum"* („Przyjdź Królestwo Twoje"), które jest przecież Królestwem Aniołów.

VII dziesiątek: Kapłani otrzymali Władzę Patriarchów ze Źródła: *„Fiat Voluntas Tua"* („Bądź wola Twoja"), która została wpisana w Prawo Naturalne i potwierdzona w Prawie Mojżeszowym; jednak w pełni przysługuje ona kapłanom doskonałym.

VIII dziesiątek: Kapłani otrzymali Władzę Apostolską ze Źródła: *„Sicut in Coelo"* („Jak w niebie"). Albowiem, jak mówi św. Augustyn, Apostołowie są jak niebo.

IX dziesiątek: Kapłani otrzymali błogosławioną Władzę Świętych ze Źródła: *„Et in terra"* („Tak i na ziemi"). Święci byli dla Boga najżyźniejszą rolą, obsianą polami i winnicami, a Chrystus był ich Rolnikiem.

X dziesiątek: Kapłani otrzymali świętą Władzę Zakonników ze Źródła: *„Panem nostrum quotidianum"* („Chleba naszego powszedniego"), którym zakonnicy zajmują się w sposób szczególny.

X (decina): (I Sacerdoti) hanno ricevuto la Sacra Potestà dei Religiosi, dalla Fonte: *"Panem nostrum quotidianum" (Il nostro Pane quotidiano)*, del quale in particolare si interessano i Religiosi.

TAJEMNICE TRZECIEJ CZĘŚCI

XI dziesiątek: Kapłani otrzymali wielką Władzę Cudów z Twierdzy: *„Da nobis hodie"* („Daj nam dzisiaj"). Tylko Bóg bowiem udziela tak wielkich darów.

XII dziesiątek: Kapłani otrzymali wielką Władzę Kościelną z Twierdzy: *„Dimitte nobis debita nostra"* („I odpuść nam nasze winy"). Albowiem kapłani otrzymali od Boga władzę ich odpuszczania.

XIII dziesiątek: Kapłani otrzymali Władzę Zwierzchności Świeckiej z Twierdzy: *„Sicut et nos dimittimus debitoribus nostris"* („Jako i my odpuszczamy naszym winowajcom"). Jest to bowiem rzecz konieczna dla życia ludzi.

XIV. *Reliquiarum*, ex Castro: *Et ne nos inducas in tentationem.*
Cum qua pugnando Sancti etiam Ossa Sua post sese reliquerunt Sancta.
XV. Gloriosa *Beatorum* majorem habent potestatem *Sacerdotes*, ex castro: *Sed libera nos a malo.*
A peccato enim liberant *Sacerdotes.*
Porro I Quinquagena ordinatur ad decem Mandata Dei.
II: Ad Virtutes septem Morales, et tres Theologicas.
III: Ad septem Dona Spiritus Sancti, et tres Poenitentiae partes.
Eo fine et intentione: ut Dei Beneficio, Patrocinio MARIAE, et *Psalterii* Merito ista petantur bona, et contraria mala per deprecationem evadantur.

CAPUT VI.

Scala Religionis B[eati] Magistri ALANI, ad quemdam Carthusianum in Domo Legis Mariae.

NOVERIS, amantissime Frater, cuique *Religioso* Gradus esse quindenos, quibus in coelum disponat ascensiones in corde suo.
Et ii tripartiti sunt, iuxta tres *Psalterii* JESUS[186] et MARIAE[187] partitiones: ut similiter et nostrae apud Deum innotescant petitiones.

I. *Quinquagenae* GRADUS *Essentialum* sunt Religionis Sacrae.
1[188]. Obbedentiae[189] humilis: *Ave.*
2. Continentiae purae: *MARIA.*
3. Paupertatis voluntariae: *Gratia.*
4. Observantiae regularis perfectae: *Plena.*
5. Hilaris et alacris diligentiae: *Dominus tecum.*
Nam ita servire Deo regnare est.

II. *Quinquagenae* GRADUS *Propriorum* sunt *Religionis.*
Nimirum:
6. Est Orationis intentae et attentae: *Benedicta.*
7. Studii devoti et sacri: *Tu.*
Studendo enim quaeque demonstrantur.

debitoribus nostris. Quod hominum est, et necessarium. 14. Reliquiarum, ex castro. *Et ne nos inducas in tentationem*. Cum qua pugnando Sancti etiam ossa sua post sese reliquerunt Sancta. 15. Gloriosa Beatorum majorem habent potestatem Sacerdotes, ex castro. *Sed libera nos a malo*. A peccato enim liberant Sacerdotes.

Porro I. Quinquagena ordinatur ad decem Mandata Dei. II. Ad Virtutes septem Morales, et tres Theologicas. III. Ad septem dona Spiritus Sancti, et tres Pœnitentiæ partes. Eo fine, et intentione, ut Dei beneficio, patrocinio Mariæ, et Psalterii merito ista petantur bona, et contraria mala per deprecationem evadantur.

CAPUT VI.

Scala Religionis B. Magistri ALANI, ad quemdam Carthusianum in domo Legis Mariæ.

Noveris, amantissime Frater, cuique Religioso Gradus esse quindenos, quibus in cœlum disponat ascensiones in corde suo. Et ii tripartiti sunt; juxta tres Psalterii Jesus, et Mariæ partitiones: ut similiter, et nostræ apud Deum innotescant petitiones.

I. QUINQUAGENAE Gradus Essentialium sunt Religionis sacræ. 1. Obbedientiæ humilis: *Ave*. 2. Continentiæ puræ: *Maria*. 3. Paupertatis voluntariæ: *Gratia*. 4. Observantiæ regularis perfectæ: *Plena*. 5. Hilaris, et alacris diligentiæ: *Dominus tecum*. Nam ita servire Deo regnare est.

II. QUINQUAGENAE Gradus Propriorum sunt Religionis. Nimirum. 6. Est Orationis intentæ, et attentæ: *Benedicta*. 7. Studii devoti, et sacri: *Tu*. Studendo enim quæq. demonstrantur.

217

---

[186] **W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "Jesu".**
[187] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "Maria".**
[188] **W wydaniu z 1691 roku występuje, w równoważnym znaczeniu: "primus" (i stąd dalsza numeracja).**
[189] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Obedientiae".**

XIV dziesiątek: Kapłani otrzymali Władzę Świętych Relikwii z Twierdzy: *„Et ne nos inducas in tentationem”* („I nie wódź nas na pokuszenie”). Święci bowiem, walcząc mocą Władzy Kapłańskiej, po swojej śmierci pozostawili również swoje święte Relikwie.

XV dziesiątek: Kapłani otrzymali wielką Władzę Chwały Świętych, pochodzącą z Twierdzy: *„Sed libera nos a malo”* („Ale nas zbaw ode złego”). Kapłani bowiem uwalniają od grzechu.

Ponadto Pierwsza Pięćdziesiątka odpowiada Dziesięciu Przykazaniom Bożym.

Druga Pięćdziesiątka odpowiada siedmiu Cnotom Moralnym oraz trzem Cnotom Teologalnym.

Trzecia Pięćdziesiątka odpowiada siedmiu Darom Ducha Świętego oraz trzem częściom Sakramentu Pokuty.

A wszystko to ma na celu, aby dzięki Łasce Boga, pod Opieką Najświętszej Maryi Panny i przez zasługi modlitwy Najświętszego Różańca otrzymać te dobra oraz uniknąć przeciwstawnych im nieszczęść.

ROZDZIAŁ VI

Drabina Życia Zakonnego błogosławionego Mistrza Alana, dla mnicha Kartuza, w Szkole Prawa Najświętszej Maryi Panny.

Wiedz, najdroższy Bracie, że każdy zakonnik posiada piętnaście stopni, po których w swoim sercu wstępuje ku Niebu.

Dzielą się one na trzy części, odpowiadające trzem częściom Najświętszego Różańca Jezusa i Maryi; podobnie również nasze modlitwy wznoszą się do Boga.

Stopnie PIERWSZEJ CZĘŚCI stanowią fundamenty życia zakonnego:

I stopień: Pokorne posłuszeństwo – *„Ave”*.

II stopień: Czystość zachowywana w doskonałej wstrzemięźliwości – *„Maria”*.

III stopień: Dobrowolne ubóstwo – *„Gratia”* („Łaska”).

IV stopień: Doskonałe zachowywanie Reguły – *„Plena”* („Pełna”).

V stopień: Radosna i gorliwa pilność w służbie Bożej – *„Dominus Tecum”* („Pan z Tobą”). Albowiem tak służyć Bogu, znaczy królować.

Stopnie DRUGIEJ CZĘŚCI ukazują właściwe cechy życia zakonnego:

VI stopień: Gorliwa i uważna modlitwa – *„Benedicta”* („Błogosławiona”).

VII stopień: Pobożna i święta pracowitość – *„Tu”* („Ty”). Albowiem gorliwość w działaniu objawia wartość każdego człowieka.

8. Compassionis cum passo CHRISTO: *In Mulieribus.*
MARIA enim acerbissima[190] compassa FILIO est.
9. Aedificationis ad proximum: *Et benedictus.*
10. Est Delectationis in Divinis: *Fructus.*
Enim est ille, et praegustatus coelestium.

III. *Quinquagenae* GRADUS sunt *Accidentalium Religionis.*
11. GRADUS est discretionis in corporalibus afflictionibus in jejunio, vigilia etc.: *Ventris.*
Naturae enim necessitatem debemus.
12. Custodiae sensuum, *Tui*, ut tuus tibi maneas; nec sensus depraedentur animam.
13. Silentii, *JESUS*: qui in Passione sicut agnus obmutuit.
14. Communitatis sequela: *Christus*, qui *erat subditus* parentibus.
15. Laudis, Honoris, et Gloriae Dei: ad quam omnia cogitata, dicta, facta referat Religiosus.
***Amen*, idest fiat.**
Haec carissime[191], meditare[192]: ad *Psalterium* precare, et alios exhortare.

CAPUT VII.
Speciales gratiae, et praeconia Angelicae Salutationis.

LEGI in domo Carthusiae apud Ludonias[193] Angliae, Dominum JESUM CHRISTUM cuidam sibi devoto revelare dignatum fuisse; et nunc scio, tribus diversis uno eodemque tempore in oratione pernoctantibus, idem ipsum a S. Joanne Evangelista, Mariae Virginis Custode apertum, esseque eam verissimam Revelationem.

Nimirum ea talis est.

1. Quisquis in honorem fusi a Domino Sanguinis pretiosi, solidos per annos XV omni die quindena PATER, totidemque AVE recitarit pie; annorum XV circumactis periodis, cum[194] reddiderit expletum numerum; qui fusarum Sanguinis Dominici guttarum est, riteque singulas salutarit, Deo Deiparaeque gratissimo cultu Religionis.

2. Idem quoque simul, (si tamen a mortali noxa fuerit immunis) subjectas quinque praecipuas a Deo gratias poterit impetrare.

dii devoti, et sacri: *Tu*. Studendo enim quæq. demonstrantur. 8. Compassionis cum passo Christo: *In Mulieribus*. Maria enim acerbissima compassa Filio est. 9. AEdificationis ad proximum: *Et benedictus*. 10. Est delectationis in Divinis: *Fructus*. Enim est ille, et prægustatus cœlestium.

III. QUINQUAGENAE Gradus sunt Accidentalium Religionis. 11. Gradus est Discretionis in corporalibus afflictionibus in jejunio, vigilia etc. *Ventris*. Naturæ enim necessitatem debemus. 12. Custodiæ sensuum, *Tui* ut tuus tibi maneas; nec sensus deprædentur animam. 13. Silentii, *Jesus*: qui in passione sicut agnus obmutuit. 14. Communitatis sequela: *Christus*, qui erat subditus parentibus. 15. Laudis, honoris, et gloriæ Dei, ad quam omnia cogitata, dicta, facta referat Religiosus. *Amen* idest fiat. Hæc carissime, meditare: ad psalterium precare, et alios exhortare.

CAPUT VII.
Speciales gratiæ, et præconia Angelicæ Salutationis.

Legi in domo Carthusiæ apud Ludonias Angliæ, Dominum Jesum Christum cuidam sibi devoto revelare dignatum fuisse; et nunc scio, tribus diversis uno, eodemque tempore in oratione pernoctantibus, idem ipsum a s. Joanne Evangelista Mariæ Virginis Custode apertum, esseq. eam verissimam revelationem. Nimirum ea talis est. 1. Quisquis in honorem fusi a Domino sanguinis pretiosi, solidos per annos XV. omni die quindena *Pater*, totidemq. *Ave* recitarit pie; annorum XV. circumactis periodis, cum reddiderit expletum numerum; qui fusarum sanguinis Dominici guttarum est, riteq. singulas salutarit, Deo Deiparæq. gratissimo cultu Religionis. 2. Idem quoque simul, (si tamen a mortali noxa fuerit immunis,) subjectas quinque præcipuas a Deo gratias poterit impetrare.

---

[190] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "accerbissime" (z nieskończonym bólem).**
[191] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "charissime".**
[192] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "meditate".**
[193] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Ludonios".**
[194] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "eum" (on).**

VIII stopień: Współcierpienie z Chrystusem Cierpiącym – *„In mulieribus”* („Między niewiastami”). Maryja bowiem współcierpiała ze swoim Synem najboleśniejsze męki.

IX stopień: Budowanie bliźniego – *„Et Benedictus”* („I Błogosławiony”).

X stopień: Rozmiłowanie w sprawach Bożych – *„Fructus”* („Owoc”). Jest ono bowiem przedsmakiem rzeczy niebieskich.

Stopnie TRZECIEJ CZĘŚCI stanowią dodatkowe przymioty życia zakonnego:

XI stopień: Roztropność w umartwieniach ciała, w poście, czuwaniu itd. – *„Ventris”* („Łona”). Potrzeby ciała wynikają bowiem z ludzkiej natury.

XII stopień: Strzeżenie zmysłów – *„Tui”* („Twojego”), abyś trwał w samym sobie i aby zmysły nie ograbiały duszy.

XIII stopień: Milczenie Jezusa – *„Jesus”* („Jezus”), który podczas swojej Męki zamilkł jak Baranek.

XIV stopień: Naśladowanie Kościoła Chrystusowego – *„Christus”* („Chrystus”), który był poddany swoim Rodzicom.

XV stopień: Chwała, cześć i uwielbienie Boga, do którego zakonnik powinien odnosić wszystko, co myśli, mówi i czyni.

Amen, to znaczy: niech się tak stanie.

Rozważaj te rzeczy, najdroższy Bracie, módl się i zachęcaj innych do odmawiania Najświętszego Różańca.

ROZDZIAŁ VII

Szczególne łaski i pochwały ku czci modlitwy „Zdrowaś Maryjo”

Czytałem, że w Kartuzji położonej niedaleko Ludonii, w Anglii, Pan Jezus Chrystus raczył objawić się jednemu ze swoich wiernych sług. Wiem również, że w tym samym czasie święty Jan Ewangelista, Opiekun Najświętszej Maryi Panny, objawił tę samą rzecz trzem innym osobom, które spędzały noc na modlitwie. Objawienie to jest całkowicie prawdziwe.

A oto jego treść:

1. Kto przez piętnaście lat będzie codziennie pobożnie odmawiał piętnaście modlitw „Ojcze nasz” i piętnaście „Zdrowaś Maryjo” na cześć Najdroższej Krwi przelanej przez Pana Jezusa, ten po upływie piętnastu lat, jeśli wiernie dopełni tej liczby modlitw, odmówi ich tyle, ile było Kropli Krwi przelanych przez Pana, i każdą z nich uczci należnym hołdem, bardzo miłym Bogu i Matce Bożej.

2. Jeżeli ponadto będzie trwał w stanie wolnym od grzechu śmiertelnego, otrzyma od Boga następujących pięć szczególnych łask:

I. Trium animas[195] de cognatione sua per annum istum morte decedentium, servatio[196] a damnatione; Deo ipsis misericordiam faciente, orationum merito sancte oblatarum in Merita Sanguinis fusi Redemptoris.

II. Merebitur sibi per Merita Sanguinis Dominici, ut non ante agat animam, et in fata concidat[197]; quam ab omni puras[198] macula peccati, qualis e Fonte Baptismi emerserat, Christo Judici queat sisti, inque Beatarum mentium Gaudia transcribi.

III. Veniet idem in partem meritorum, sortemque gloriae, quae est, Laureola Martyrii; perinde, ut si suum pro Christo sanguinem profudisset.

Idque ex quotidiana Compassione cum Christo Passo, Meritique Passionalis communicatione.

IV. Item quas defunctorum animas in societatem[199] meriti dictarum Orationum, per modum suffragii, venire voluerit; easdem, miserante Deo, ex poenis purgatoriis eductas in beatam afferre quietem valebit.

V. Qui dictas orationes certo, fixoque proposito per ipsos XV annos continuandi coeperit; anno autem primo, aliove, aut mense quocunque abripi morte contigerit; praedictas gratias haud minus obtinebit, pro coepti voto, atque pro completionis facto impetrasset.

3. Auscultet nunc Rosarii Confrater[200] Sanctissimi[201] *Nominis* tui Laudes[202] Amator, atque zelator[203], o MARIA.

Cum dico AVE MARIA

1. Coelum gaudet: omnis terra stupet;
2. Sathan fugit: infernus contremiscit;
3. Mundus vilescit: cor in amore liquescit
4. Torpor evanescit: caro marcescit[204];
5. Abscedit tristitia: venit nova laetitia;
6. Crescit devotio: oritur compunctio;
7. Spes proficit: augetur consolatio.
8. Recreatur animus, et confortatur affectus.

Si quidem[205] tanta est suavitas hujus Benedictae Salutationis, ut humanis non possit explicari verbis; sed semper altior manet, et profundior, quam omnis creatura indagare sufficiat.

Haec *Oratio Salutatoria.*

Parva verbis, magna mysteriis: brevis sermone, alta virtute.

Super mel dulcis, super aurum pretiosa; ore cordis est jugiter ruminanda, labiisque puris creberrime repetenda.

Verbis enim paucissimis contexitur; et in latissimum torrentem coelestis suavitatis diffunditur.

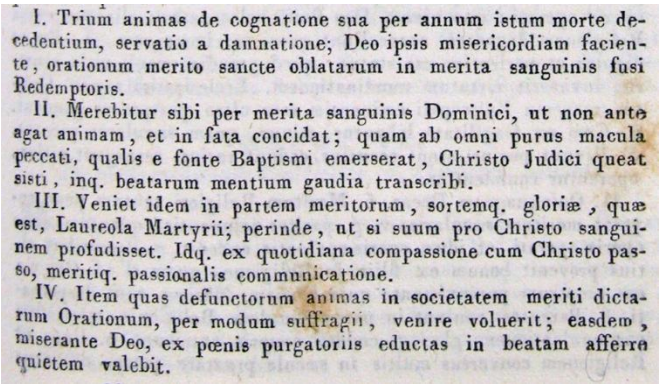
I. Trium animas de cognatione sua per annum istum morte decedentium, servatio a damnatione; Deo ipsis misericordiam faciente, orationum merito sancte oblatarum in merita sanguinis fusi Redemptoris.

II. Merebitur sibi per merita sanguinis Dominici, ut non ante agat animam, et in fata concidat; quam ab omni purus macula peccati, qualis e fonte Baptismi emerserat, Christo Judici queat sisti, inq. beatarum mentium gaudia transcribi.

III. Veniet idem in partem meritorum, sortemq. gloriæ, quæ est, Laureola Martyrii; perinde, ut si suum pro Christo sanguinem profudisset. Idq. ex quotidiana compassione cum Christo passo, meritiq. passionalis communicatione.

IV. Item quas defunctorum animas in societatem meriti dictarum Orationum, per modum suffragii, venire voluerit; easdem, miserante Deo, ex pœnis purgatoriis eductas in beatam afferre quietem valebit.

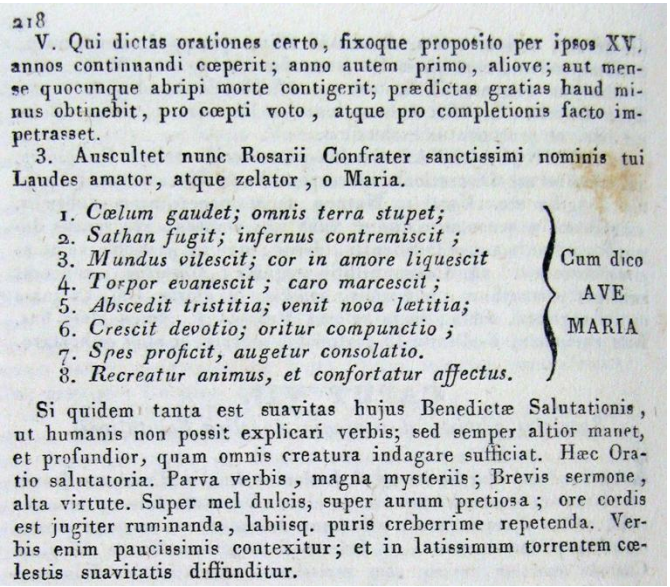
218

V. Qui dictas orationes certo, fixoque proposito per ipsos XV annos continuandi cœperit; anno autem primo, aliove; aut mense quocunque abripi morte contigerit; prædictas gratias haud minus obtinebit, pro cœpti voto, atque pro completionis facto impetrasset.

3. Auscultet nunc Rosarii Confrater sanctissimi nominis tui Laudes amator, atque zelator, o Maria.

1. *Cœlum gaudet; omnis terra stupet;*
2. *Sathan fugit; infernus contremiscit;*
3. *Mundus vilescit; cor in amore liquescit*
4. *Torpor evanescit; caro marcescit;*
5. *Abscedit tristitia; venit nova lætitia;*
6. *Crescit devotio; oritur compunctio;*
7. *Spes proficit, augetur consolatio.*
8. *Recreatur animus, et confortatur affectus.*

} Cum dico AVE MARIA

Si quidem tanta est suavitas hujus Benedictæ Salutationis, ut humanis non possit explicari verbis; sed semper altior manet, et profundior, quam omnis creatura indagare sufficiat. Hæc Oratio salutatoria. Parva verbis, magna mysteriis; Brevis sermone, alta virtute. Super mel dulcis, super aurum pretiosa; ore cordis est jugiter ruminanda, labiisq. puris creberrime repetenda. Verbis enim paucissimis contexitur; et in latissimum torrentem cœlestis suavitatis diffunditur.

---

[195] W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "animarum" (dusze).
[196] W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "servationem" (praktyka zbawienia).
[197] W wydaniu z 1691 roku występuje, w równoważnym znaczeniu: "concedat" (umiera).
[198] W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "purus" (puro).
[199] W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "societate" (we wspólnocie).
[200] W wydaniach z 1691 i 1699 roku brakuje słów: "Rosarii Confrater", obecnych w wydaniu z 1847.
[201] W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "Sancti" (świętego).
[202] W wydaniach z 1691 i 1699 roku brakuje: "laudes", obecne w wydaniu z 1847 roku.
[203] W wydaniach z 1691 i 1699 roku brakuje słów "atque zelator", obecnych w wydaniu z 1847. Pełne zdanie z wydań z 1691 i 1699 roku brzmi: „Auscultet nunc Sancti Nominis tui Amator o Maria".
[204] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "marcessit".
[205] W wydaniu z 1691 roku występuje: "siquidem" (jeśli rzeczywiście).

I. Trzy dusze spośród jego krewnych, które umrą w tym samym roku, zostaną wybawione od wiecznego potępienia. Bóg okaże im miłosierdzie dzięki zasługom tych modlitw, pobożnie ofiarowanych na cześć Zasług Krwi przelanej przez Odkupiciela.

II. Dzięki Zasługom Krwi Pańskiej zasłuży na to, aby nie oddać duszy ani nie umrzeć w stanie niełaski, zanim nie zostanie oczyszczony z wszelkiej zmazy grzechu, tak jak wyszedł z Chrzcielnego Źródła, i aby mógł stanąć przed Chrystusem Sędzią oraz zostać dopuszczony do radości Świętych.

III. Ta sama cząstka zasług zapewni mu również udział w chwale, jaką jest Aureola Męczenników, jak gdyby przelał własną krew za Chrystusa. Stanie się tak dzięki codziennemu współcierpieniu z Chrystusem oraz uczestnictwu w Zasługach Jego Męki.

IV. Podobnie dusze zmarłych, które zechce włączyć do wspólnoty zasług tych modlitw, Miłosierny Bóg wyprowadzi z kar czyśćcowych i wprowadzi do błogosławionego odpoczynku.

V. Kto rozpocznie odmawianie tych modlitw z mocnym i szczerym postanowieniem wytrwania w nich przez piętnaście lat, a umrze w pierwszym roku, w którymkolwiek z następnych lat lub w dowolnym miesiącu, otrzyma również wyżej wymienione łaski, ponieważ rozpoczął je z pragnieniem doprowadzenia ich do końca.

3. O Maryjo, wysłuchaj teraz pochwał, które składa Ci współbrat z Bractwa, miłujący i gorliwie czczący Twoje Najświętsze Imię Różańcowe:

KIEDY ODMAWIAM: „ZDROWAŚ MARYJO”

1. **Niebo się raduje, a cała ziemia ogarnia zdumienie.**
2. **Szatan ucieka, a piekło drży.**
3. **Świat traci swoją wartość, a serce rozpala się miłością.**
4. **Ociężałość duchowa znika, a ciało zostaje poskromione.**
5. **Smutek ustępuje, a przychodzi nowa radość.**
6. **Wzrasta pobożność i rodzi się skrucha.**
7. **Umacnia się nadzieja i pomnaża się pociecha.**
8. **Duch doznaje odnowy, a dusza zostaje pokrzepiona.**

Tak wielka jest słodycz tego błogosławionego „Zdrowaś Maryjo”, że nie można jej wyrazić ludzkimi słowami. Zawsze pozostaje ona wyższa i głębsza niż wszystko, co jakiekolwiek stworzenie zdoła pojąć lub zgłębić.

„Zdrowaś Maryjo” jest modlitwą pozdrowienia Maryi: małą co do liczby słów, lecz wielką co do zawartych Tajemnic; krótką w swojej formie, lecz wzniosłą w swojej wartości.

Jest słodsza od miodu, cenniejsza od złota; należy ją nieustannie rozważać w sercu i jak najczęściej powtarzać czystymi wargami.

Składa się z bardzo niewielu słów, a jednak rozlewa się niczym szeroki strumień niebiańskiej słodyczy.

CAPUT VIII.

XXX. Excellentiae Religionis B[eatae] M[ariae] ALANO Revelatae.

PSALTERII PRIORIS, et

I. *Quinquagenae DECAS:*

I. *Religiosi* mundo sunt mortui; eorumque in Coelo est cum[206] Angelis conversatio.

II. *Religiosorum* operibus piis ex Professione ac Statu vis inditur quasi operis operati: quo vivum Deo fiunt holocaustum: aliosque extra *Religionem* degentes antecellunt quasi in immensum.

III. Ex eo dignior et perfectior est Status: quod grandia saeculi vitia evaserit; invaserit Virtutum nundinationem.

Ecclesiastici tamen Ordinis respectu Episcopali eminentiae sese ultro postponere gaudent.

IV. Cum ex fragilitate labuntur: minus quam saeculares peccant.

V. Vivunt purius: stant securius, cadunt rarius, resurgunt citius, operantur confidentius.

II. *Quinquagenae DECAS:*

VI. Meritum *Religiosi* tantum pene superat meritum saecularis, v[erbi] g[ratia] pariter jejunantis: quantum actio operis operati, et idem operis operantis excedit.

VII. Parentibus altius provenit bonum ex filiis in *Religione*, quam si ad regium eos sceptrum provexissent: quia CHRISTO, MARIAEque sunt desponsati.

VIII. Parentes veniunt in parem ejusdem *Religionis* meritorum communicationem: gloriaque coelesti caeteris[207] anteibunt.

IX. Unus ad *Religionem* conversus multis in saeculo praestare potest conversis ad frugem bonam.

X. Esse *Religiosis* in coelo sedes inter Seraphicos potest: quod hic in statu perfectissimae degerint charitatis.

III. *Quinquagenae DECAS:*

XI. Regia eos dignitas in coelo manet, quia: *Beati pauperes Spiritu, quoniam ipsorum est Regnum Coelorum.*

CAPUT VIII.

XXX. Excellentiæ Religionis B. M. ALANO revelatæ.

Psalterii Prioris, et I. Quinquagenæ Decas. 1. Religiosi mundo sunt mortui; eorumque in cœlo est Angelis conversatio. 2. Religiosorum operibus piis ex professione, ac statu vis inditur quasi operis operati: quo vivum Deo fiunt holocaustum: aliosque extra Religionem degentes antecellunt quasi in immensum. 3. Ex eo dignior et perfectior est status: quod grandia sæculi vitia evaserit; invaserit virtutum nundinationem. Ecclesiastici tamen Ordinis respectu Episcopali eminentiæ sese ultro postponere gaudent. 4. Cum ex fragilitate labuntur, minus, quam sæculares peccant. 5. Vivunt purius: stant securius, cadunt rarius, resurgunt citius, operantur confidentius.

II. Quinquagenæ Decas. 6. Meritum Religiosi tantum pene superat meritum sæcularis, v. g. pariter jejunantis: quantum actio operis operati, et idem operis operantis excedit. 7. Parentibus altius provenit bonum ex filiis in Religione, quam si ad Regium eos sceptrum provexissent: quia Christo, Mariæq. sunt desponsati. 8. Parentes veniunt in parem ejusdem Religionis meritorum communicationem: gloriaq. cœlesti cœteris anteibunt. 9. Unus ad Religionem conversus multis in sæculo præstare potest conversis

219

ad frugem bonam. 10. Esse religiosis in cœlo sedes inter Seraphicos potest: quod hic in statu perfectissimæ degerint charitatis.

III. Quinquagenæ Decas 11. Regia eos dignitas in cœlo manet; quia *Beati pauperes spiritu quoniam ipsorum est Regnum cœlorum.* 12. Judices orbis erunt, *Amen dico vobis, quod vos, qui*

---

[206] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: "cum", obecnych w wydaniach z 1691 i 1699 roku.**

[207] **W wydaniu z 1847 roku czytamy „creteris", ale jest to błąd drukarski.**

ROZDZIAŁ VIII

Trzydzieści Przywilejów Życia Zakonnego, objawionych Bł. Mistrzowi Alanowi

PIERWSZY RÓŻANIEC

(Pięć) Dziesiątek Pierwszej Części

I. Zakonnicy umarli dla świata, a ich wspólnota przebywa razem z Aniołami Nieba.

II. Moc pobożnych dzieł zakonnych zawiera się w profesji zakonnej i w samym stanie życia zakonnego jako w dziele dokonanym przez łaskę (*opus operatum*). Dlatego stają się oni żywą ofiarą całopalną dla Boga i przewyższają nieskończenie tych, którzy pozostają poza życiem zakonnym.

III. Z tego powodu stan zakonny jest godniejszy i doskonalszy, ponieważ unika wielkich wad świata, aby poświęcić się zdobywaniu cnót. Zakonnicy jednak w Kościele, ze względu na godność biskupiego urzędu, z radością zajmują miejsce za biskupami.

IV. Gdy zakonnicy, z powodu ludzkiej słabości, upadają, grzeszą mniej niż ludzie świeccy.

V. Zakonnicy żyją w większej czystości, przebywają w większym bezpieczeństwie, rzadziej upadają, szybciej się podnoszą i z większą ufnością działają, pokładając nadzieję w Bożej pomocy.

(Pięć) Dziesiątek Drugiej Części

VI. Zasługi zakonników znacznie przewyższają zasługi ludzi świeckich (na przykład wtedy, gdy poszczą w ten sam sposób), tak jak dzieło już dokonane przewyższa to samo dzieło będące jeszcze w trakcie wykonywania.

VII. Rodzicom, którzy mają dzieci w zakonach, Bóg udziela większego dobra, niż gdyby ich dzieci zostały wyniesione na królewski tron, ponieważ stały się Oblubieńcami Chrystusa i Maryi.

VIII. Rodzice zakonników mają udział w zasługach tego samego zakonu i będą wywyższeni ponad innych w chwale niebieskiej.

IX. Jeden brat zakonny (*conversus*)[208] może przewyższyć wielu ludzi świeckich dzięki świętości swojego życia zakonnego.

X. Zakonnicy mogą zasiąść pośród Serafinów w Niebie, ponieważ tutaj żyli w stanie najdoskonalszej miłości.

(Pięć) Dziesiątek Trzeciej Części

XI. Królewska godność zakonników pozostanie z nimi w Niebie, ponieważ: „Błogosławieni ubodzy w duchu, albowiem do nich należy Królestwo Niebieskie" (Mt 5,3).

---

[208] Brat konwers (*conversus*) – zakonnik, który złożył śluby zakonne, lecz nie przyjął sakramentu święceń. Natomiast „konwersi świata" oznaczają ludzi świeckich pragnących służyć Bogu, nie poświęcając się życiu zakonnemu.

XII. Judices orbis erunt: *Amen dico vobis, quod vos, qui reliquistis omnia, et sequuti*[209] *estis me; sedebitis super sedes duodecim*[210] *judicantes duodecim*[211] *tribus Israel.*
XIII. *Religiosis* mundus crucifixus est, et ipsi mundo; ideo dabitur eis cum CHRISTO Laureola.
XIV. Sepulchro CHRISTI gloriosiores sunt: Vivum enim continent, quem illud mortuum servabat triduo.
XV. Natali stabulo Domini sunt digniores: quantum homo re inanima melior hocque amplius.

ALTERIUS PSALTERII,

I. *Quinquagenae DECAS:*

I. *Religio* in Ecclesia est delicium CHRISTI.
II. *Religio* antestat omni creatae scientiae: quia omnium Schola Virtutum est.
III. Major est quam Sacrae Scripturae scientia: quia est Dei Sapientia in vivorum animabus, non in litera mortua.
IV. *Religio* est alter quasi Baptismus: quod primum ad ingressum remissio culpae fiat ac poenae.
V. Paradiso dignior Terrestri est *Religio.*

II. *Quinquagenae DECAS:*

VI. Toto dignior[212] **mundo est: quia Deo mundus ea vivus est atque perennat.**
VII. Dignior Reliquiis Sanctorum: eatenus quod faciat reliquas, dum Sanctos producit Ecclesiae.
VIII. Major dono miraculorum est: haec enim corpus, illa mentes perficit, et justificat per Christum.
IX. Dignior imperio, regnisque est: quantum anima corpore.
X. *Religio* est specialis Sponsa CHRISTI.

III. *Quinquagenae DECAS:*

XI. Curationum dono dignior est.

lorum. 12. Judices orbis erunt, *Amen dico vobis, quod vos, qui reliquistis omnia, et sequuti estis me; sedebitis super sedes duodecim judicantes duodecim tribus Israel.* 13. Religiosis mundus crucifixus est, et ipsi mundo, ideo dabitur eis cum Christo Laureola. 14. Sepulchro Christi gloriosiores sunt: vivum enim continent, quem illud mortuum servabat triduo. 15. Natali Stabulo Domini sunt digniores; quantum homo re inanima melior hocque amplius.

ALTERIUS PSALTERII.

I. Quinquagenæ Decas. 1. Religio in Ecclesia est delicium Christi. 2. Religio antestat omni creatæ scientiæ, quia omnium schola virtutum est. 3. Major est quam sacræ scripturæ scientia; quia est Dei sapientia in vivorum animabus, non in litera mortua. 4. Religio est alter quasi baptismus: quod primum ad ingressum remissio culpæ fiat, ac pœnæ. 5. Paradiso dignior terrestri est religio.

II. Quinquagenæ Decas. 6. Toto dignior mundo est: quia Deo mundus ea vivus est, atque perennat. 7. Dignior Reliquiis Sanctorum; eatenus quod faciat reliquas, dum Sanctos producit Ecclesiæ. 8. Major dono miraculorum est: hæc enim corpus, illa mentes perficit, et justificat per Christum. 9. Dignior imperio, regnisq. est: quantum anima corpore. 10. Religio est specialis Sponsa Christi.

III. Quinquagenæ Decas. 11. Curationum dono dignior est. 12. Po-

---

[209] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "secuti".**
[210] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "XII".**
[211] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "XII".**
[212] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "dinior".**

XII. Zakonnicy będą sędziami świata:

„Zaprawdę powiadam wam: wy, którzy opuściliście wszystko i poszliście za Mną, zasiądziecie na dwunastu tronach, aby sądzić dwanaście pokoleń Izraela" (Mt 19,28).

XIII. Dla zakonników świat został ukrzyżowany, a oni dla świata; dlatego otrzymają aureolę, pozostając w zjednoczeniu z Chrystusem.

XIV. Zakonnicy są bardziej chwalebni niż Grób Chrystusa, ponieważ noszą w sobie Chrystusa Żyjącego, podczas gdy Grób przez trzy dni przechowywał Chrystusa Umarłego.

XV. Zakonnicy są godniejsi od żłóbka Dzieciątka Jezus, o ile człowiek przewyższa godnością rzecz nieożywioną.

DRUGI RÓŻANIEC

(Pięć) Dziesiątek Pierwszej Części

I. Życie zakonne w Kościele jest rozkoszą Chrystusa.

II. Życie zakonne przewyższa wszelką ludzką wiedzę, ponieważ jest szkołą wszystkich cnót.

III. Jest ono cenniejsze niż sama znajomość Pisma Świętego, ponieważ jest Mądrością Bożą żyjącą w duszach ludzi, a nie jedynie zapisaną na kartach księgi.

IV. Życie zakonne jest jak drugi chrzest, ponieważ przy pierwszym wstąpieniu do zakonu – podobnie jak w chrzcie – następuje odpuszczenie winy i kary.

V. Życie zakonne jest cenniejsze niż Raj ziemski.

(Pięć) Dziesiątek Drugiej Części

VI. Jest ono cenniejsze niż cały świat, ponieważ dzięki niemu Bóg udziela światu życia i go podtrzymuje.

VII. Jest ono cenniejsze niż Relikwie Świętych, ponieważ dopóki Kościół będzie wynosił Świętych na ołtarze, będzie rodził nowe Relikwie.

VIII. Jest ono większym darem niż dar czynienia cudów. Tamten bowiem doskonali ciało, natomiast życie zakonne doskonali dusze i czyni je sprawiedliwymi przez Chrystusa.

IX. Życie zakonne jest więcej warte niż cesarstwo i wszystkie królestwa, tak jak dusza jest więcej warta niż ciało.

X. Życie zakonne jest szczególną Oblubienicą Chrystusa.

(Pięć) Dziesiątek Trzeciej Części

XI. Życie zakonne jest cenniejsze niż wszelkie urzędy publiczne.

XII. Potentia creandi magna est: major justificandi per CHRISTUM: at haec *Religionis* est.

XIII. Dignior omni orbis honore est: quia veri, aeternique honoris parens est.

XIV. Dignior pars terrae est *Religio*, quam inhabitat: tametsi terra ea septem[213] manaret Fontibus: 1. Aquae vivae; 2. Vini; 3. Lactis; 4. Olei; 5. Balsami; 6. Medicinae; 7. Antidotorum, et Gemmarum.

XV. *Religio* est Civitas Dei, Castrum Divinae Potentiae, Schola Salutis, Fons Bonitatis Aeternae.

Ita Gloriosa Virgo MARIA cuidam *Religioso*, Novello Suo Sponso revelavit.

CAPUT IX.

De modo meditandi ad[214] Psalterium, S. Dominico revelato.

HIC triplex est, et suus cuique in *Psalterio* Quinquagenae.

Primus:

***I.[215] Quinquagenae*, et Vocalem Orationem et Meditationem refert ad CHRISTI INCARNATIONEM: idque per sensuum applicationem, in Mysterii illius partibus, quae sunt: Annunciatio[216] seu Conceptio, Visitatio ad S. Elisabetham, Nativitas, Circumcisio, Praesentatio, Fuga in Aegytum, Reditus indidem, Inventio in Templo, Subjectio Christi sub Parentibus.**

Ex his quinque delecta pro libitu mysteria, cuique unum decadi, mente designare oportebit; per cujus merita precantis intentio pia offerat Deo Trinuno; assumpta in Advocatam Inclyta Virgine Matre Dei; Quinquagenae *primae* in *Psalterio* inter preces, laudes, et grates: Salutationesque repetitas, et illa conditas cogitatione ac intentione.

Et haec tunc ipsam vocalem orationem quasi animat intus: exteriusque viva afflat luce; velut accensa sedentem in tenebris candela circumfulget: cujus in luce peragit sua rectius.

Sed in uno quoque[217] dictorum Mysterio ad *Psalterium* oraturus duas menti Personas proponat: DEIPARAM cum JESULO pusione.

Ubi sensuum applicationem sic exercere devote licebit, ut DEIPARA Mater Capite ad Calcem usque obeatur, et ad quodque Ejus, Membrorum uno *Ave Maria* pronuncietur: v[erbi] g[ratia]

III. Quinquagenæ Decas. 11. Curationum dono dignior est. 12. Potentia creandi magna est: major justificandi per Christum: at hæc religionis est. 13. Dignior omni orbis honore est: quia veri, æterniq. honoris parens est. 14. Dignior pars terræ est religio, quam inhabitat: Tametsi terra ea septem manaret fontibus. I. Aquæ vivæ. II. Vini. III. Lactis. IV. Olei. V. Balsami. VI. Medicinæ. VII. Antidotorum, et gemmarum. 15. Religio est Civitas Dei, Castrum divinæ potentiæ, Schola salutis, Fons bonitatis æternæ. Ita Gloriosa Virgo Maria cuidam Religioso, novello suo Sponso revelavit.

CAPUT IX.

De modo meditandi Psalterium, S. Dominico revelato.

Hic triplex est, et suus cuique in Psalterio Quinquagenæ. *Primus* I. Quinquagenæ, et Vocalem Orationem, et Meditationem refert ad Christi Incarnationem: idque per sensuum applicationem, in mysterii illius partibus; quæ sunt, Annunciatio, seu Conceptio, Visitatio ad s. Elisabetham, Nativitas, Circumcisio, Præsentatio, Fuga in AEgytum, Reditus indidem, Inventio in Templo, Subjectio Christi sub Parentibus.

220

Ex his quinque delecta pro libitu mysteria, cuique unum decadi, mente designare oportebit; per cujus merita precantis intentio pia offerat Deo Trinuno; assumpta in Advocatam Inclyta Virgine Matre Dei, Quinquagenæ primæ in Psalterio inter preces, laudes, et grates, Salutationesque repetitas, et illa conditas cogitatione, ac intentione. Et hæc tunc ipsam vocalem orationem quasi animat intus; exteriusq. viva afflat luce; velut accensa sedentem in tenebris candela circumfulget: cujus in luce peragit sua rectius. Sed in uno quoque dictorum mysterio ad Psalterium oraturus duas menti personas proponat, Deiparam cum Jesulo pusione. Ubi sensuum applicationem sic exercere devote licebit, ut Deipara Mater capite ad calcem usque obeatur, et ad quodq. ejus membrorum unum *Ave Maria* pronuncietur. v. g. 1. Ad Caput

---

[213] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "VII".**

[214] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: "ad", obecnych w wydaniach z 1691 i 1699 roku.**

[215] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "primae".**

[216] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Annuntiatio".**

[217] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "unoquoque".**

XII. Wielka jest moc stwarzania; jeszcze większa jest moc usprawiedliwiania przez Chrystusa — i ta jest właściwa życiu zakonnemu.

XIII. Życie zakonne jest cenniejsze niż wszelka cześć tego świata, ponieważ jest Matką prawdziwej i wiecznej chwały.

XIV. Życie zakonne ubogaca ziemie, na których się rozwija, i sprawia, że z tej ziemi wypływa siedem źródeł: 1. wody żywej; 2. wina; 3. mleka; 4. oliwy; 5. balsamu; 6. lekarstw; 7. antidotów i drogocennych kamieni.

XV. Życie zakonne jest Miastem Boga, Twierdzą Bożej Potęgi, Szkołą Zbawienia i Źródłem Wiecznego Dobra.

Tak objawiła Chwalebna Dziewica Maryja jednemu zakonnikowi, swojemu nowemu Oblubieńcowi.

ROZDZIAŁ IX

O sposobie rozważania Różańca Świętego, objawionym św. Dominikowi

Sposób ten jest trojaki i odpowiada każdej z trzech części Różańca Św.

PIERWSZY RÓŻANIEC

Pierwsza część

Modlitwa ustna oraz pięć rozmyślań dotyczą Wcielenia Chrystusa. Ich celem jest skierowanie zmysłów ku poszczególnym Tajemnicom, którymi są: Zwiastowanie Anioła Najśw. Maryi Pannie, czyli Dziewicze Poczęcie Jezusa; Nawiedzenie św. Elżbiety przez Najśw. Maryję Pannę; Narodzenie Jezusa; Obrzezanie Jezusa; Ofiarowanie Jezusa w Świątyni; Ucieczka do Egiptu; Powrót z Egiptu; Odnalezienie Jezusa w Świątyni; Poddanie się Chrystusa swoim Rodzicom.

Spośród tych Tajemnic należy według własnego wyboru wybrać pięć — po jednej na każdą dziesiątkę — i przedstawić je sobie w wyobraźni, zanosząc do Boga Jedynego w Trójcy Osób pobożną intencję przez zasługi Różańca Św. oraz obierając sobie za Orędowniczkę Chwalebną Dziewicę, Matkę Bożą.

W ten sposób należy odmawiać pierwszą część Różańca Świętego, łącząc modlitwy, uwielbienie i dziękczynienie z powtarzaniem modlitwy „Zdrowaś Maryjo”, a zarazem ubogacając ją rozmyślaniem i kontemplacją.

Wówczas bowiem rozważanie Tajemnicy ożywia od wewnątrz samą modlitwę ustną, a z zewnątrz otacza ją światłem, podobnie jak zapalona świeca oświeca tego, kto znajduje się w ciemności, i dzięki swemu światłu prowadzi go szczęśliwie do celu. Podczas rozważania każdej z Tajemnic Różańca Św. należy stawiać przed oczyma duszy dwie Osoby: Matkę Bożą i Dzieciątko Jezus. Na ile to możliwe, należy pobożnie ćwiczyć zastosowanie zmysłów, rozważając Najśw. Maryję Pannę, i odmówić jedno Zdrowaś Maryjo za każdą z Jej części ciała, na przykład:

1. *ad Caput* Ejus, quod FILIO pro te saepius inclinavit.
2. *Oculis*, aut Puellum pie intuitis, aut suaviter lacrymatis.
3. *Ori*, JESULUM basianti[218].
4. *Genis*, ipsi eis appressis.
5. *Labiis*, ac Linguae, JESUM laudantibus.
6. *Auribus*, Voculam Ejus haurientibus.
7. *Uberibus*, Eum Lactantibus.
8. *Brachiis*, illius gerulis.
9. *Sinui*, JESUM foventi.
10. *Cordi*, Ipsum Deamanti.
11. *Ventri*, Ipsum Gignenti.
12. *Genibus*, Ipsum Adorantibus.
13. *Pedibus* Ei discurrentibus.
14. *Manibus*, Ei ministrantibus.
15. *Corpori toti*, Puello deservienti.

Hanc ad Praxin, haud parum conduxerit, iconem aliquam Deiparae, cum Filiolo in sinu, vel vinis[219], pictam sculptamve oculis objectam habere; et elegantior erit ad affectum aptior.

Ubi JESULUS inter Brachia Matris erit ad instar libri; Ejusdem Membra, velut Libri Divini Folia, ad quae mens praecantis[220] intenta, fixaque evolvat ea meditabunda corde, ore, orabunda.

Quomodo[221] praeterita, ac etiam coelestia adsunt nobis praesentia.

Pariter, et Puelli Membra queunt considerari ac adorari in *Psalterio* CHRISTI.

Secundus Modus.

II. *Quinquagenae* ad CHRISTI PASSIONEM vertit orationem et vocalem et mentalem: ducendo utramque decadatim per:
1. Orationem, Agoniam, Captivitatemque CHRISTI in Horto.
2. Per Flagellationem.
3. Coronationem.
4. Crucis bajulationem.

jus membrorum unum *Ave Maria* pronuncietur. v. g. 1. Ad Caput ejus, quod Filio pro te sæpius inclinavit. 2. Oculis, aut puellum pie intuitis, aut suaviter lacrymatis. 3. Ori, Jesulum basianti, 4. Genis, ipsi eis appressis. 5. Labiis, ac linguæ, Jesum laudantibus. 6. Auribus, voculam ejus haurientibus. 7. Uberibus, eum lactantibus. 8. Brachiis, illius gerulis. 9. Sinui, Jesum foventi, 10. Cordi, ipsum deamanti. 11. Ventri, ipsum gignenti. 12. Genibus, ipsum adorantibus. 13. Pedibus ei discurrentibus. 14. Manibus, ei ministrantibus. 15. Corpori toti, puello deservienti.

Hanc ad praxin, haud parum conduxerit, iconem aliquam Deiparæ, cum Filiolo in sinu, vel vinis, pictam sculptamve oculis objectam habere; et elegantior erit ad affectum aptior. Ubi Jesulus inter brachia Matris erit ad instar libri; ejusdem membra, velut libri divini folia, ad quæ mens præcantis intenta, fixaque evolvat ea meditabunda corde, ore orabunda. Quomodo præterita, ac etiam cœlestia adsunt nobis præsentia. Pariter. et puelli membra queunt considerari, ac adorari in psalterio Christi.

Secundus Modus. II. Quinquagenæ ad Christi passionem vertit orationem, et vocalem, et mentalem: ducendo utramque decadatim per 1. Orationem, agoniam, captivitatemque Christi in horto. 2. Per flagellationem. 3. Coronationem. 4. Crucis bajulationem.

---

[218] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "bassianti".
[219] W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "ulnis" (w ramionach).
[220] W wydaniu z 1691 roku występuje: "precantis".
[221] W wydaniu z 1691 roku występuje: "quo modo".

1. **Głowie Maryi, którą zawsze pochylała nad swoim Synem**
2. **Jej Oczom, które pobożnie spoglądały na Dzieciątko i spontanicznie napełniały się łzami.**
3. **Jej Ustom, które całowały Dzieciątko Jezus.**
4. **Jej Policzkom, przytulonym do policzków Dzieciątka Jezus.**
5. **Jej Wargom i Językowi, które wysławiały Dzieciątko Jezus.**
6. **Jej Uszom, które słuchały głosu Dzieciątka Jezus.**
7. **Jej Piersiom, które karmiły Dzieciątko Jezus.**
8. **Jej Ramionom, które nosiły Dzieciątko Jezus.**
9. **Jej Łonu, które nosiło w sobie Dzieciątko Jezus.**
10. **Jej Sercu, które gorąco miłowało Dzieciątko Jezus.**
11. **Jej Dziewiczemu Łonu, które wydało na świat Dzieciątko Jezus.**
12. **Jej Kolanom, które oddawały pokłon Dzieciątku Jezus.**
1. **Jej Stopom, które spieszyły do Dzieciątka Jezus.**
2. **Jej Dłoniom, które służyły Dzieciątku Jezus.**
3. **Całemu Jej Ciału, które całkowicie poświęcało się Dzieciątku Jezus.**

Dla tego ćwiczenia bardzo pożyteczne jest mieć przed oczyma obraz lub rzeźbę Matki Bożej z Dzieciątkiem spoczywającym na Jej Łonie albo trzymanym w ramionach[222];. Im piękniejszy będzie ten wizerunek, tym bardziej będzie sprzyjał uniesieniu serca ku Bogu.

Dzieciątko Jezus spoczywające na ramionach Matki niech będzie jak żywa Biblia, a Jego Członki niech będą niczym karty Pisma Świętego. Niech dusza modlącego się wpatruje się w nie z uwagą i wytrwałością, czerpiąc z nich sercem treść do rozważania, a ustami do modlitwy.

Tak jak wydarzenia przeszłe stają się dla nas obecne przed oczyma duszy, tak również rzeczywistości niebieskie stają się nam obecne.

Podobnie także Członki Dzieciątka Jezus mogą być rozważane i adorowane podczas odmawiania Różańca Świętego Chrystusa.

DRUGI SPOSÓB

W drugiej części modlitwa ustna i myślna koncentruje się na Męce Chrystusa. Zarówno jedna, jak i druga powinny być prowadzone w każdej dziesiątce według następujących Tajemnic:

- **Modlitwa, konanie i pojmanie Chrystusa w Ogrodzie Oliwnym.**
- **Biczowanie Chrystusa.**
- **Cierniem ukoronowanie Chrystusa.**
- **Dźwiganie Krzyża.**

[222] „Vinis" należy odczytać jako „ulnis", zgodnie z wydaniem dzieła Coppensteina z 1624 roku.

5. Crucifixionem, cum sensuum applicatione ad res partesque singulas Christi patientis; velut supra praescriptum est, v[erbi] g[ratia] Capillitium Domini, Barbamque faede[223] laceratam, Oculos, Aures, Vultum, Caputque Totum.

Genas, Linguam, Humeros, Brachia, Dorsum, Pectus, Manus, Crura, Pedes, indignissime tracta omnia: cum situ stantis, sedentis, gemiculantis[224], jacentis: cum motu euntis, tracti, trusi, raptati, volutati, etc.

Inter haec, aliaque talia, versante animo, vox obit *Salutationes* in *Mariano*, aut *Dominicas Orationes* in *Dominico Psalterio*: pietasque psallit Spiritu[225], mente, psallit Spiritu et ore, ad cytharam tensam CHRISTUM, ad Dechacordum *Davidis veri*: honorat, coronatque singula Domini Membra, modo, rituque omnibus apto, per quae[226] facili Christianis[227], tam salubri, quam digno Deo atque grato.

Huc imagines de CHRISTO passo conferunt plurimum, praesertim rudiori vulgo; quin, et intelligentioribus; qui praeclarius pervident modum praesentis CHRISTI in imaginibus, sic consideratis et cultis.

Qua causa miracula circa eas multa contigit a Deo designari: haud secus, ac si aut vita, aut Sancti, aut ipse Deus inesset ipsi.

Tanta potest fides, per visibilia ascendens ad invisibilia Dei, eaque cognoscens: ut qui, sicut in naturalibus adesse naturali modo; ita supernaturali in Ecclesiasticis talibus visitur.

Tertius Modus.

III. *Quinquagenae* ad CHRISTI Gloriosam Resurrectionem orat decadatim mente et ore; ut supra Partes tantum considerationis hic sunt istae:

1. Ut Mysterium Resurrectionis.

2. Ascensionis.

3. Sancti Spiritus Missionis.

4. Deiparae in coelos Assumptionis,

et 5. Coronationis.

Hic in Glorioso Domino possunt attendi, inspicique, quoad licet, dotes Glorificationis; in Anima vero divina Attributa, Sapientiae, Scientiae, Bonitatis, Veritatis, Misericordiae, Justitiae etc.

Quibus singulis apte quadrat *Angelica Salutatio*: ut quae originaliter per ipsam in CHRISTO mortalibus fuerit collocata[228] participationi.

Sunt illa nuper etiam cuidam Novello Sponso[229] MARIAE divinitus ostensa sub diversis schematis ac figuris.

Vidit enim[230] Tres[231] CIVITATES admirandas.

5. Crucifixionem, cum sensuum applicatione ad res partesque singulas Christi patientis; velut supra præscriptum est, v. g. Capillitium Domini, barbamq. fæde laceratam, oculos, aures, vultum, caputq. totum. Genas, linguam, humeros, brachia, dorsum, pectus, manus, crura, pedes, indignissime tracta omnia: cum situ stantis sedentis, gemiculantis, jacentis: cum motu euntis, tracti, trusi, raptati, volutati etc.

Inter hæc, aliaq. talia: versante animo, vox obit salutationes in Mariano, aut Dominicas orationes in Dominico psalterio: pietasq. psallit spiritu, mente, psallit spiritu et ore, ad cytharam tensam Christum, ad Dechacordum Davidis veri: honorat, coronatq. singula Domini membra, modo, rituq. omnibus apto, per quæ facili Christianis, tam salubri, quam digno Deo, atque grato. Huc imagines de Christo passo conferunt plurimum, præsertim rudiori vulgo; quin, et intelligentioribus; qui præclarius pervident modum

221

præsentis Christi in imaginibus, sic consideratis, et cultis. Qua causa miracula circa eas multa contigit a Deo designari: haud secus, ac si aut vita, aut sancti, aut ipse Deus inesset ipsi, tanta potest fides, per visibilia ascendens ad invisibilia Dei, eaq. cognoscens: ut qui, sicut in naturalibus adesse naturali modo; ita supernaturali in Ecclesiasticis talibus visitur.

Tertius Modus. III. Quinquagenæ ad Christi Gloriosam Resurrectionem orat decadatim mente, et ore; ut supra, Partes tantum considerationis hic sunt istæ: 1. Ut Mysterium Resurrectionis. 2. Ascensionis. 3. Sancti Spiritus Missionis. 4. Deiparæ in cœlos Assumptionis, et 5. Coronationis.

Hic in glorioso Domino possunt attendi, inspiciq. quoad licet, dotes glorificationis; in Anima vero divina Attributa, Sapientiæ, Scientiæ, Bonitatis, Veritatis, Misericordiæ, Justitiæ etc. Quibus singulis apte quadrat Angelica Salutatio; ut quæ originaliter per ipsam in Christo mortalibus fuerit collocata participationi. Sunt illa nuper etiam cuidam novello Sponso Mariæ divinitus ostensa sub diversis schematis, ac figuris. Vidit enim Tres civitates admirandas. Prima ex auro obrizo, argentoq. purissimo constructa:

---

[223] **W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "foede".**

[224] **W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "geniculantis" (na kolanach).**

[225] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "spiritu", obecne w wydaniu z 1847 roku.**

[226] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "perque".**

[227] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Christianus".**

[228] **W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "collata" (przyczyniając się).**

[229] **W wydaniu z 1691 roku słowa „novello Sponso Mariae", występujące w wydaniu z 1847 roku i potwierdzone przez wydanie z 1699 roku, mają inną kolejność: „novello Mariae Sponso".**

[230] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "n.".**

[231] **W wydaniu z 1691 roku brakuje, wskutek błędu drukarskiego: "tres".**

5. Ukrzyżowanie, kierując uwagę na poszczególne Członki Cierpiącego Chrystusa, jak zostało to już wcześniej opisane, na przykład: Włosy i Broda Pana brutalnie wyrywane; Oczy, Uszy, Oblicze i cała Głowa, Policzki, Język, Ramiona, Plecy, Pierś, Dłonie, Kolana i Stopy – wszystkie najhaniebniej znieważane, zarówno wtedy, gdy siedział, klęczał, leżał na ziemi, jak i podczas chodzenia, gdy Go wleczono, popychano, prowadzono z wściekłością, obracano i poddawano wszelkim innym zniewagom.

Kierując duszę ku tym i innym podobnym rozważaniom, ustami odmawia się „Zdrowaś Maryjo" w Różańcu Maryi, a „Ojcze nasz" w Różańcu Pana Jezusa. W ten sposób pobożność wysławia Chrystusa duchem i ustami, przy pomocy dziesięciostrunnej harfy prawdziwego Dawida, oddając każdemu z Członków Pana należną cześć i koronując je w sposób odpowiedni dla wszystkich — dzieło równie chwalebne, jak miłe i godne Boga.

W tym celu obrazy Chrystusa Cierpiącego są niezwykle pomocne, nie tylko dla ludzi prostszych, lecz także dla bardziej zaawansowanych duchowo, aby z wielką jasnością kontemplowali sposób obecności Chrystusa w świętych wizerunkach, tak rozważanych i otaczanych czcią.

Dzięki temu Bóg dokonał za ich pośrednictwem wielu cudów, jak gdyby obrazy te były żywe albo jak gdyby zamieszkiwali w nich Święci lub sam Bóg.

Tak wielka jest moc wiary, która prowadzi człowieka od rzeczy widzialnych do niewidzialnych. Jak bowiem Bóg jest obecny w stworzeniach w sposób naturalny, tak w świętych wizerunkach Kościoła jest obecny w sposób nadprzyrodzony.

TRZECI SPOSÓB

Trzecią część odmawia się umysłem i ustami, rozważając chwalebne Zmartwychwstanie Chrystusa w pięciu dziesiątkach. Przedmiotem rozważania są:

1. **Tajemnica Zmartwychwstania;**
2. **Tajemnica Wniebowstąpienia;**
3. **Tajemnica Zesłania Ducha Świętego;**
4. **Tajemnica Wniebowzięcia Matki Bożej;**
5. **Tajemnica Ukoronowania Najświętszej Maryi Panny.**

W tych Tajemnicach można rozważać i kontemplować tak długo, jak się pragnie, blask chwały Zmartwychwstałego Pana. W Jego Duszy jaśnieją Boskie przymioty: Mądrość, Wiedza, Dobroć, Prawda, Miłosierdzie, Sprawiedliwość i inne. Każdemu z tych przymiotów można poświęcić jedno „Zdrowaś Maryjo", aby uczestniczyć w Odkupieniu Chrystusa, który przywrócił śmiertelnikom pierwotne dary.

Niedawno rzeczy te zostały ukazane w sposób nadprzyrodzony nowemu Oblubieńcowi Maryi, w rozmaitych widzeniach i obrazach.

Ujrzał on bowiem trzy przedziwne Miasta.

Prima ex auro **obrizo, argentoque purissimo constructa: et in ea singula quae Christi attinent Infantiam.**

Altera ex gemmis **pretiosissimis, priore altius eminente: et in ea Passionis singula ab dictis gestisque expressa: ut si geri modo cernerentur.**

Tertia ex Stellis **composita praeclarissimis: editissimo[232] sita loco: in qua Divina Dei, Coelitumque procul visebantur.**

Ex harum prima in secundam, inque tertiam distantia justa ducebat per altissima intervalla, perque SCALAS TRES[233]: quarum cuique GRADUS erant quinquaginta; et hos inter denos singula CASTRA munitissima et elegantissima, numero quina.

Has per Scalas: perque Castra sua[234] deque commeantes cernebat innumeros Angelos, Mentesque Sanctas.

In numerum et tactum modificatum illorum motus edebat in imo, medio, summo scalarum, et Castrorum, ineffabilem melodiam.

Dum visu in medio, audituque talium stat raptus: vox ad eum accidit: "Hoc age et tu quotidie tres psallens Quinquagenas; et verum in te fiet istud: *Nostra Conversatio in Coelis est.*

Et istud: S. Chatarina Senensis egit, S. Augustinus usitavit[235], S. Hieronymus frequentavit, S. Ambrosius observavit, et plerique Sancti.

Sunt igitur, *Dominica Oratio, et Angelica Salutatio*, duo Evangelia, omni creaturae cum signis magnis praedicata semper, et praedicanda.

Sunt ea, ut Lapides pretiosi, ad Domum Dei aedificandam: sunt et vasa Domini Sancta, quibus devota Deo, Sacrificia offeruntur: sunt, ut Arma Josue, Gedeonis, Sampsonis[236], Davidis et Josiae, ad partes adversas debellandas".

CAPUT X.

De Ariditate in orando: deque punctis meditandis ad Psalterium.

Misericordissima Regina Coeli una inter Octavas omnium Sanctorum die novellum suum Sponsum clementissime visitare dignata est: cultu, vultuque ad usque miraculum sereno et jucundo apparens videnti ac vigilanti: verum non mediocri mentis aegritudine dejecto.

mirandas. Prima ex auro obrizo, argentoq. purissimo constructa: et in ea singula quæ Christi attinent Infantiam. Altera ex gemmis pretiosissimis, priore altius eminente: et in ea Passionis singula ab dictis, gestisq. expressa: ut si geri modo cernerentur. Tertia ex Stellis composita præclarissimis: editissimo sita loco: in qua Divina Dei, cœlitumq. procul visebantur. Ex harum prima in secundam, inq. tertiam distantia justa ducebat per altissima intervalla. perq. Scalas Tres: quarum cuiq. Gradus erant quinquaginta: et hos inter denos singula Castra munitissima, et elegantissima: numero quina. Has per Scalas, perq. Castra sua deq. commeantes cernebat innumeros Angelos, Mentesq. sanctas. In numerum, et tactum modificatum illorum motus edebat in imo, medio, summo scalarum, et castrorum, ineffabilem melodiam. Dum visu in medio, audituq. talium stat raptus: vox ad eum accidit. *Hoc age, et tu quotidie tres Psallens Quinquagenas; et verum in te fiet istud: Nostra conversatio in cœlis est.* Et istud. s. Chatarina Senensis egit, s. Augustinus usitavit, s. Hieronymus frequentavit, s. Ambrosius observavit, et pleriq. Sancti.

Sunt igitur, Dominica Oratio, et Angelica Salutatio, duo Evangelia, omni creaturæ cum signis magnis prædicata semper, et prædicanda. Sunt ea, ut lapides pretiosi, ad Domum Dei ædificandam: sunt, et vasa Domini sancta quibus devota Deo sacrificia offeruntur: sunt, ut Arma Josue, Gedeonis, Sampsonis, Davidis, et Josiæ, ad partes adversas debellandas.

CAPUT X.

De Ariditate in orando: deque punctis meditandis ad Psalterium.

Misericordissima Regina cœli una inter Octavas omnium San-

d

222

ctorum die novellum suum Sponsum clementissime visitare dignata est: cultu, vultuq. ad usq. miraculum sereno, et jucundo apparens videnti, ac vigilanti: verum non mediocri mentis ægritudine dejecto. Dolebat enim impense, quod ex aliquanto jam tem-

[232] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "aditissimo".
[233] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "scalatres".
[234] W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "sus" (su).
[235] W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "visitavit".
[236] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Samsonis".

Pierwsze Miasto było zbudowane z wybranego złota i najczystszego srebra, a znajdowały się w nim wszystkie wydarzenia dotyczące Dzieciństwa Chrystusa.

Drugie Miasto było z najdroższych klejnotów, wyższe i wspanialsze od pierwszego, a znajdowały się w nim wszystkie wydarzenia Męki Pańskiej, ukazane słowami i gestami, tak jakby rozgrywały się w tej właśnie chwili.

Trzecie Miasto było zbudowane z najjaśniejszych Gwiazd i wznosiło się na najwyższym miejscu. W nim oglądano z daleka Boskie Rzeczywistości Boga i Świętych.

Pomiędzy pierwszym, drugim i trzecim Miastem rozciągała się odpowiednia odległość, poprzez ogromne przestrzenie, po których prowadziły trzy Schody. Każde z nich miały pięćdziesiąt stopni, a po każdych dziesięciu stopniach znajdowały się najpotężniejsze i najpiękniejsze Zamki – pięć w każdej drabinie.

Po tych Schodach i przez owe Zamki widział niezliczonych Aniołów i Święte Dusze, wstępujących i zstępujących.

A gdy poruszali się zgodnie z doskonałym porządkiem i harmonią, u podnóża, pośrodku i na szczycie Schodów oraz Zamków rozbrzmiewała niewysłowiona melodia.

Gdy zachwycony trwał w kontemplacji i wsłuchiwał się w to wszystko, usłyszał głos:

„Czyń i ty podobnie, odmawiając każdego dnia trzy części Różańca Świętego, a rzeczywiście stanie się to także w tobie, albowiem nasza Ojczyzna jest w Niebie.

Te trzy części odmawiała również święta Katarzyna ze Sieny, praktykował je święty Augustyn, odmawiał święty Hieronim, zachowywał święty Ambroży, a także większość Świętych.

Oto bowiem „Ojcze nasz" i „Zdrowaś Maryjo" są dwiema Ewangeliami, zawsze głoszonymi i przeznaczonymi do głoszenia wszelkiemu stworzeniu pośród wielkich cudów.

Są one jak drogocenne kamienie, z których buduje się Dom Boży; są jak święte naczynia Pańskie, w których Bogu składa się pobożne Ofiary; są jak oręż Jozuego, Gedeona, Samsona, Dawida i Jozjasza, służący do pokonania nieprzyjaciół."

ROZDZIAŁ X

Oschłość w modlitwie oraz punkty do rozważania w Różańcu Świętym

Pewnego dnia, podczas Oktawy Wszystkich Świętych, Najmiłosierniejsza Królowa Nieba raczyła z wielką łaskawością nawiedzić swego Nowego Oblubieńca, ukazując mu się w widzeniu, gdy czuwał. Jej Oblicze i cała Postać promieniowały przedziwnym, serafickim pięknem i łagodnym uśmiechem.

On natomiast był pogrążony w głębokim strapieniu ducha.

Dolebat enim impense, quod ex aliquanto jam tempore retro[237], sine ullo succo et gustu: quin cum maesto tedio, insipidaque ariditate mentis quotidianum *Psalterii* pensum devoluisset[238] magis quam persolvisset[239], nec aliter potuisset.

Unde pusillanimitas ipsius rebatur: operam Deo suam accidere gratam non valere.

Hisce accessit veteratoris callidi ars frausque maligna: qua positum inter malleum pusillanimitatis anxiae, et aridi incudem, taedii, cimmeriis involuit tenebris sua mentem ei obscurans fascinatione.

Quibus intus, forisque pressus die, demum victus abjecta velut hasta fugere ex Ecclesia meditantem opprimit ex improviso Dei Virgo apparens, atque retentat aversum talibus affata: *"Quo te, fili, pedes?*

Non ita fugeris Mihi".

Dictoque in ipso stetit fixus, humique immobiles adhaesere plantae: ut laxum[240] obriguit.

Sed hic corporis: major erat animi stupor ancipitis: verane facies haec Virginis: an phantastica Sathanae foret illusio?

Sensit Deipara: *"Et si de Me"*, inquit, *"Meisque dubitas Puellis, age, Signa me, omnesque circum Virgines, Signo S. Crucis: si quidem ex parte maligni simus, defugiemus, sin, fortius stabimus, et clarius refulgebimus".*

Paravit[241] sana monenti, factaque Cruce cum SS. Trinitatis appellatione, respondit effectus: simul illi nota redit sub pectora virtus.

Tunc Regina: *"Quid, Sponse, dubitasti?*

Ubi tua lux, mensque pristina?

Memento:

1. Militia est vita hominis super terram.

Et Filius Meus tentatus per omnia: probatus inventus est.

Et tu, quia acceptus eras Deo, necesse fuit, ut tentatio probaret te.

Et nunc misit Me Dominus, ut Curarem te.

Nec Ego immunem tentationis Vitam egi mortalem.

Optimi sunt et Maximi quique Sancti, qui tentationibus probatissimi.

Tu igitur fide armatior et patientia, ad fortiora te instrue.

Non ego te delegi, ut ignava despumes taedia[242]: sed ut in acie bella fortia belles: vincas Te fortius ausis.

Itane[243] putido cedere taedio, aridaeque succumbere menti?

O dulcibus assuetum!

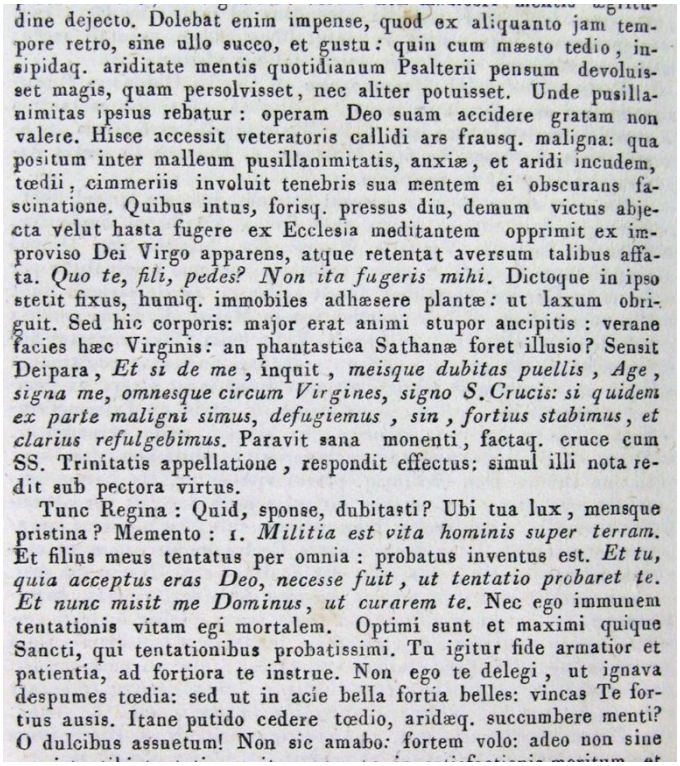

dine dejecto. Dolebat enim impense, quod ex aliquanto jam tempore retro, sine ullo succo, et gustu: quin cum mæsto tedio, insipidaq. ariditate mentis quotidianum Psalterii pensum devoluisset magis, quam persolvisset, nec aliter potuisset. Unde pusillanimitas ipsius rebatur: operam Deo suam accidere gratam non valere. Hisce accessit veteratoris callidi ars frausq. maligna: qua positum inter malleum pusillanimitatis, anxiæ, et aridi incudem, tœdii, cimmeriis involuit tenebris sua mentem ei obscurans fascinatione. Quibus intus, forisq. pressus diu, demum victus abjecta velut hasta fugere ex Ecclesia meditantem opprimit ex improviso Dei Virgo apparens, atque retentat aversum talibus affata. *Quo te, fili, pedes? Non ita fugeris mihi.* Dictoque in ipso stetit fixus, humiq. immobiles adhæsere plantæ: ut laxum obriguit. Sed hic corporis: major erat animi stupor ancipitis: verane facies hæc Virginis: an phantastica Sathanæ foret illusio? Sensit Deipara, *Et si de me*, inquit, *meisque dubitas puellis, Age, signa me, omnesque circum Virgines, signo S. Crucis: si quidem ex parte maligni simus, defugiemus, sin, fortius stabimus, et clarius refulgebimus.* Paravit sana monenti, factaq. cruce cum SS. Trinitatis appellatione, respondit effectus: simul illi nota redit sub pectora virtus.

Tunc Regina: Quid, sponse, dubitasti? Ubi tua lux, mensque pristina? Memento: 1. *Militia est vita hominis super terram.* Et filius meus tentatus per omnia: probatus inventus est. *Et tu, quia acceptus eras Deo, necesse fuit, ut tentatio probaret te. Et nunc misit me Dominus, ut curarem te.* Nec ego immunem tentationis vitam egi mortalem. Optimi sunt et maximi quique Sancti, qui tentationibus probatissimi. Tu igitur fide armatior et patientia, ad fortiora te instrue. Non ego te delegi, ut ignava despumes tœdia: sed ut in acie bella fortia belles: vincas Te fortius ausis. Itane putido cedere tœdio, aridæq. succumbere menti? O dulcibus assuetum! Non sic amabo: fortem volo: adeo non sine

---

[237] W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "tetro" (opuszczony).

[238] W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "devolvisset".

[239] Słowa „magis quam persolvisset", obecne w wydaniach z 1847 i 1699 roku, z powodu błędu drukarskiego nie występują w wydaniu z 1691 roku.

[240] W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "saxum" (kamień).

[241] W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: „paruit" („okazał się właściwy"); słowo to lepiej odpowiada kontekstowi niż „paravit" („przygotował się") z wydania z 1847 roku.

[242] W wydaniu z 1847 roku oraz w wydaniu z 1691 roku występuje tutaj, a także w innych miejscach, forma „toedio" zamiast „taedio" („znużenie"). Jednak w wydaniu z 1691 roku występuje poprawna forma „taedio". Często dyftongi w tekście z 1847 roku są błędne i zostają poprawione na podstawie wydań z 1691 i 1699 roku, bez odnotowywania tych zmian w przypisach, ponieważ są to poprawki o charakterze ogólnym, podobnie jak korekta interpunkcji i numeracji.

[243] W wydaniu z 1691 roku występuje: "itan".

Był bowiem szczególnie pogrążony w strapieniu, ponieważ już od dłuższego czasu pozostawał bez wszelkiej słodyczy i pociechy duchowej. Przeciwnie, trwał w smutnym znużeniu i oschłości umysłu, wskutek czego bardziej zaniedbywał codzienny obowiązek odmawiania Różańca Św. niż go wiernie wypełniał, i nie potrafił postępować inaczej.

Sądził bowiem, w swojej uniżoności, że jego modlitwa nie może być miła Bogu.

Do tego dołączyła się przebiegłość i złośliwy podstęp odwiecznego Nieprzyjaciela, który, postawiwszy go między młotem bolesnej pokusy porzucenia modlitwy a kowadłem oschłego znużenia, otoczył go gęstymi ciemnościami, zaciemniającymi jego duszę swymi złudzeniami.

Długo udręczony zarówno wewnętrznie, jak i zewnętrznie, w końcu, jak człowiek ugodzony włócznią, zamierzał opuścić Kościół.

Wówczas nagle ukazała mu się Dziewica Boża, powstrzymała go od tego zamiaru i rzekła: „Dokąd prowadzą cię twoje stopy, synu? Nie w ten sposób odejdziesz ode Mnie!”

Na te słowa zatrzymał się, a jego stopy pozostały nieruchome, jakby skamieniały.

Jeszcze większe jednak niż bezwład ciała było zdumienie jego wahającej się duszy. Zastanawiał się, czy rzeczywiście ogląda Oblicze Najświętszej Dziewicy, czy też jest to zwodnicze złudzenie szatana.

Wtedy usłyszał Matkę Bożą, która powiedziała: „Jeżeli jednak wątpisz we Mnie i w Moje Dziewice, uczyń nade Mną i nad wszystkimi Dziewicami, które Mnie otaczają, znak Świętego Krzyża. Jeśli należymy do złego ducha, uciekniemy; jeśli zaś jesteśmy od Boga, pozostaniemy niewzruszone i zajaśniejemy jeszcze większym blaskiem.”

Posłuszny Jej radzie, uczynił znak Krzyża Świętego w Imię Przenajśw. Trójcy.

Natychmiast spełniło się to, co zapowiedziała, a równocześnie do jego duszy powróciła dawna moc.

Wówczas Królowa powiedziała: „Dlaczego zwątpiłeś, Oblubieńcze? Gdzie jest twoje dawne życie i odwaga? Pamiętaj:

1. Życie człowieka na ziemi jest ustawiczną walką. Mój Syn został doświadczony we wszystkim i okazał się wierny. Także ty, ponieważ byłeś miły Bogu, musiałeś zostać poddany próbie przez pokusę.

Lecz teraz Pan posłał Mnie, abym cię uleczyła.

Ja również nie przeżyłam mojego ziemskiego życia bez doświadczeń. Najwięksi Święci są właśnie tymi, którzy przeszli przez najcięższe pokusy.

Dlatego uzbrój się w wielką wiarę i cierpliwość oraz przygotuj się na jeszcze cięższe doświadczenia. Nie wybrałam cię po to, abyś oddawał się gnuśnemu znużeniu, lecz abyś staczał mężne walki i zwyciężał je odważnym męstwem.

Czyż miałbyś ulec odrażającemu znużeniu i dać się pokonać oschłości ducha? O ty, przywykły jedynie do duchowych pociech!”

Non sic Amabo: fortem volo; adeo[244] non sine Me ista tibi tentatio venit: quam te in satisfactionis meritum, et virtutem patientiae vertisse oportuit: quin et hac usus recte, Purgatoriis afferre Lucem, Pacemque poteras.

Quid cogitas, Sponse mi?

Corporis, aut morbum, laboremve subire Dei Amore dignum coeli corona nostri[245], et animi devorare fastidium, ac languorem sustinere majoris esse virtutis ac praemi nil recordaris?

In te, quod fuerit, facito: fecerisque satis abunde Deo.

Qualiscunque[246] fies, aridus absque gustu, an madidus ex Deo: dummodo extra lethalis noxiam peccati.

Exemplo disce.

1. ***Ejusdem medicina virtutis est: sive ab ignorante eam rustico, sive medico sciente sumatur.***

2. ***Sic et gemma, sive manu geratur noscentis, seu nescientis vim ejus.***

3. ***Sic ignis, flores, aurum, pari pollent efficacia: scias eam, nesciasve licet.***

Ita quoque orationi suum constat et pretium, et praemium an ex arido, pinguive cordis sensu promanet: dummodo forti animo emissa feratur in Deum.

Non orantis[247] impetrat sensus, aut gustus delitiosus, sed fortis animus et spiritus constans: in prosperis, asperisque idem.

Quin uti, difficilia, quae pulchra: et gaudet patientia duris; ita devotio luctratrix fit gloriosor victrix.

Operis facilitas est gratiae: at gloriae difficultas.

Quo magis de ariditate irruente gaude, et faveto Patientiae die lucta Coronam.

In patientia possidebis animam, non despondebis.

Scias, quod oratio aridi, non[248] tamen pusillanimi, est medicina Dei, vinum solatii, robur auxilii, sol Ecclesiae, campus florum, denarius Regni.

Fac esse matrem: et illi tres filios; major natu sit eloquens; minor, balbutiens, infans tertius, vagiens singulorum illa petitiones audit perinde, ac intelligit: proque facultate subvenit: infanti tamen prius, et affectuosius.

O dulcibus assuetum! Non sic amabo: fortem volo: adeo non sine me ista tibi tentatio venit: quam te in satisfactionis meritum, et virtutem patientiæ vertisse oportuit: quin et hac usus recte, purgatoriis afferre lucem, pacemq. poteras. Quid cogitas, Sponse mi? Corporis, aut morbum, laboremve subire. Dei amore dignum cœli corona nostri, et animi devorare fastidium, ac languorem sustinere majoris esse virtutis, ac præmii nil recordaris? In te, quod fuerit, facito: fecerisq. satis abunde Deo. Qualiscunque fies, aridus absq. gustu, an madidus ex Deo: dummodo extra lethalis noxiam peccati.

Exemplo disce. 1. Ejusdem medicina virtutis est; sive ab ignorante eam rustico, sive medico sciente sumatur. 2. Sic et gemma, sive manu geratur noscentis, seu nescientis vim ejus. 3. Sic ignis, flores, aurum, pari pollent efficacia. Scias eam, nesciasve licet.

223

Ita quoque orationi suum constat et pretium, et præmium an ex arido, pinguive cordis sensu promanet: dummodo forti animo emissa feratur in Deum. Non orantis impetrat sensus, aut gustus delitiosus, sed fortis animus et spiritus constans: in prosperis, asperisq. idem. Quin uti, difficilia, quæ pulchra: et gaudet patientia duris: ita devotio Luctatrix fit gloriosior victrix. Operis facilitas est gratiæ: at gloriæ difficultas. Quo magis de ariditate irruente gaude, et faveto patientiæ die lucta coronam. In patientia possidebis animam, non despondebis. Scias, quod oratio aridi, non tamen pusillanimi est medicina Dei, vinum solatii, robur auxilii, sol Ecclesiæ, campus florum, denarius Regni. Fac esse matrem: et illi tres filios: major natu sit eloquens: minor, balbutiens, infans tertius, vagiens singulorum illa petitiones audit perinde, ac intelligit: proq. facultate subvenit: infanti tamen prius, et affectuosius: ita Deus exultantes spiritu, et psallentes au-

---

[244] W wydaniu z 1691 roku występuje: "ideo" (perciò).

[245] W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "nosti" (wiesz).

[246] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "queliscunque".

[247] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "orantis".

[248] W wydaniu z 1691 roku występuje, w równoważnym znaczeniu: "nec" (ani).

Nie tak będę cię miłowała! Chcę, abyś był mężny!

Dlatego ta pokusa nie przyszła na ciebie bez Mojego przyzwolenia. Musiała bowiem stać się dla ciebie sposobnością do zadośćuczynienia i do nabycia cnoty cierpliwości. A dzięki temu, przyjmując ją z pożytkiem, mogłeś zanieść światło i pokój duszom czyśćcowym. Cóż zamierzasz uczynić, Mój Oblubieńcze?

Czyż nie pamiętasz, że nic nie ma większej wartości ani godniejszej nagrody, godnej Korony naszego Nieba, niż przyjmować chorobę ciała, trud pracy oraz znosić znużenie i oschłość ducha?

Czyń to, czego Bóg od ciebie wymaga, a dokonasz wiele dla Jego chwały.

Niezależnie od tego, czy jesteś oschły i pozbawiony duchowej pociechy, czy też wyczerpany — wszystko to pochodzi od Boga, z wyjątkiem jedynie winy grzechu śmiertelnego.

Ucz się z następujących przykładów:

13. **Lek zachowuje tę samą skuteczność, czy zażywa go człowiek niewykształcony i nieznający się na medycynie, czy też lekarz, który doskonale zna jego działanie.**
14. **Podobnie drogocenny klejnot ma tę samą wartość, niezależnie od tego, czy nosi go ktoś świadomy jego ceny, czy ktoś, kto jej wcale nie zna.**
15. **Tak samo ogień, kwiaty i złoto posiadają tę samą wartość i tę samą moc, niezależnie od tego, czy człowiek je rozumie i docenia, czy też nie.**

Tak również modlitwa nie traci swojej wartości ani zasługi, nawet jeśli wypływa z serca oschłego lub przygnębionego. Jeżeli jednak płynie z duszy mężnej i wytrwałej, zostaje przyjęta przez Boga.

To nie uczucia ani duchowa słodycz modlącego się wyjednują łaski, lecz mężne serce i duch niezachwiany, jednakowy zarówno w pomyślności, jak i w przeciwnościach.

Co więcej, im większa trudność, tym większe piękno zasługi, a cierpliwość rozkwita pośród doświadczeń. Dlatego pobożność, która wytrwale walczy, odniesie najwspanialsze zwycięstwo.

W każdym dobrym dziele łatwość jest darem łaski, natomiast trud prowadzi do chwały. Im bardziej potrafisz radować się pośród oschłości, która cię nawiedza, tym gorliwiej będziesz pragnął zdobyć w czasie walki Koronę Cierpliwości. Przez cierpliwość zachowasz swoją duszę, a nie ją utracisz.

Wiedz, że modlitwa człowieka doświadczającego oschłości, który mimo wszystko nie przestaje się modlić, jest lekarstwem danym przez Boga, winem pocieszenia, mocą wspomożenia, słońcem Kościoła, kwitnącym polem i skarbem Królestwa.

Wyobraź sobie matkę mającą troje dzieci: najstarsze mówi już wyraźnie, średnie mówi z trudnością, a najmłodsze jest jeszcze niemowlęciem i tylko płacze. Matka jednakowo rozumie prośby każdego z nich i każdemu przychodzi z pomocą według jego potrzeby; lecz przede wszystkim i z największą czułością spieszy z pomocą najmłodszemu dziecku.

Ita Deus exultantes spiritu, et psallentes audit, pro re, et usu: simplices, amat et procurat: gementes, nec sese[249] sat intelligentes, miseratur etiam ac in numero[250] suscipit gaudens.

Quare, si attentius orare non possis: fac velis, hocque ipsum offeras velle Deo.

Hoc tuum est, istud Dei.

Te poscit, tuaque Deus: et hoc cum agis[251], sua recipit cum lucro: at eo tuo.

Ergo sta, persta, et tanto in statu, insta, quo supplicas difficilius.

Nam Regnum Coelorum vim patitur, et violenti rapiunt illud.

Cave: Psalterium unquam omiseris, quia frigidus invitusque oras, sed eo fortius urge.

Esto, sis invitus, at non involuntarius es.

Quia invite invitus es: acceptior Deo es: et Ego tibi proprior[252], pro te preces offero, ac precium precis confero.

Verum ut ex hoc orare queas attentius: Articulos Vitae Mei Filii distincte tibi pandam, mentique imprimam totidem, quod in Psalterio repetitas Deo consecratas Salutationes.

Sic autem habeto: Filium Meum eosdem olim S. Dominico Sponso meo visibiliter item[253] revelasse: addita visione perfecta, de totius Passionis ordine ac serie; atque cum miraculosa ejusdem Passionis, in Dominico susceptione.

Deinde postea: Ego ipsa eidem rursus id ipsum, aliisque Sanctis compluribus ostendi.

Ipsos autem illos Articulos quotidianus vocaliter orabat S. Dominicus: et alias saepe alta[254] meditabatur attentione, et cum acerbiore compassione.

At vero tu similes: sed confuse nimis, ordineque nullo meditaris, et turbaris; hinc et attediaris[255].

Quisquis iis institerit meditatiunculis.

1. Sanguine mei Filii non poterit non expiari ac salvari.

2. Ideoque vivens in virum alium immutari secundum Cor Dei.

3. Meque sibi Patronam demereri ac Sponsam[256] sempiternam".

Dixit: Articulos Sponsi animo impressit; et ab oculis recessit in Coelos.

NOTAT hic Transcriptor ALANI posthumus: quod in manuscriptis[257] ALANI reperit Articulos hos prolixe; illos breviter perscriptos; se vero inaequales ad aequalem brevitatem revocasse, ut sequitur.

us, et affectuosius: ita Deus exultantes spiritu, et psallentes audit, pro re, et usu: simplices, amat, et procurat: gementes, nec sese sat intelligentes, miseratur etiam ac in numero suscipit gaudens. Quare, si attentius orare non possis: fac velis, hocq. ipsum offeras velle Deo. Hoc tuum est, istud Dei. Te poscit, tuaque Deus: et hoc cum agis: sua recipit cum lucro: at eo tuo. Ergo sta, persta, et tanto in statu, insta; quo supplicas difficilius. Nam *Regnum Cœlorum vim patitur, et violenti rapiunt illud.* Cave Psalterium unquam omiseris, quia frigidus invitusq. oras sed eo fortius urge. Esto, sis invitus, at non involuntarius es. Quia invite invitus es: acceptior Deo es: et ego tibi proprior, pro te preces offero, ac precium precis confero. Verum ut ex hoc orare queas attentius: articulos vitæ mei filii distincte tibi pandam, mentiq. imprimam totidem, quod in Psalterio repetitas Deo consecratas salutationes. Sic autem habeto: filium meum eosdem olim s. Dominico sponso meo visibiliter item revelasse: addita visione perfecta, de totius passionis ordine, ac serie; atque cum miraculosa ejusdem passionis, in Dominico susceptione. Deinde postea. Ego ipsa eidem rursus id ipsum, aliisq. Sanctis compluribus ostendi. Ipsos autem illos Articulos quotidianus vocaliter orabat s. Dominicus: et alias sæpe alta meditabatur attentione, et cum acerbiore compassione. At vero tu similes; sed confuse nimis, ordineq. nullo meditaris, et turbaris; hinc et attediaris. Quisquis iis institerit meditatiunculis. 1. Sanguine mei filii non poterit non expiari, ac salvari. 2. Ideoq. vivens in virum alium immutari secundum cor Dei. 3. Meque sibi Patronam demereri, ac Sponsam sempiternam. Dixit Articulos Sponsi animo impressit; et ab oculis recessit in cœlos.

Notat hic Transcriptor ALANI *posthumus quod in M. S.* ALANI *repererit Articulos hos prolixe, illos breviter perscriptos; se vero inæquales ad æqualem brevitatem revocasse, ut sequitur.*

---

[249] W wydaniu z 1691 roku występuje, w znaczeniu równoważnym: „se" („siebie"); w wydaniach z 1847 i 1699 roku występuje: „sese".

[250] W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: „humeros" („najwyższa część"); kontekst przemawia za tym słowem bardziej niż za „numero" („w liczbie").

[251] W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: „agit" („popycha").

[252] W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "propior".

[253] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "item", obecnych w wydaniach z 1847 i 1699 roku

[254] W wydaniu z 1691 roku występuje: "altum"; w wydaniach z 1847 i 1699 roku występuje: „alta"

[255] W wydaniu z 1691 roku występuje: "attoediaris".

[256] W wydaniu z 1691 roku brakuje słów: "demereri ac Sponsam", obecnych w wydaniach z 1847 i 1699 roku

[257] W wydaniach z 1691 i 1847 roku występuje skrót: „M.S.".

Tak Bóg wysłuchuje tego, kto raduje się i śpiewa Mu psalmy w duchu poprzez wypowiadaną modlitwę; miłuje i otacza opieką ludzi prostych; lituje się również nad tymi, którzy płaczą, nie umiejąc wyrazić swoich uczuć, i zalicza ich do grona radujących się w duchu.

Dlatego, jeśli nie potrafisz modlić się z większym skupieniem, przynajmniej pragnij tego i ofiaruj Bogu samo to pragnienie.

To, co jest twoje, należy do Boga.

Bóg pragnie ciebie i twoich modlitw; a gdy Mu je ofiarowujesz, otrzymujesz od Niego Jego łaski jako nagrodę za swój dar.

Trwaj więc, wytrwaj i nie ustawaj w czasie duchowej oschłości. Choć jest to bardzo trudne, nie przestawaj błagać.

Albowiem „Królestwo Niebieskie doznaje gwałtu i ludzie gwałtowni zdobywają je" (Mt 11,12).

Strzeż się, abyś nigdy nie zaniedbał Najświętszego Różańca. Im bardziej odczuwasz oziębłość i niechęć do modlitwy, tym usilniej przy niej trwaj.

Bo choć modlisz się niechętnie, nie jesteś przecież pozbawiony dobrej woli.

Im bardziej modlisz się wbrew własnej niechęci, tym bardziej jesteś miły Bogu. Ja zaś jestem ci wtedy bliższa, modlę się za ciebie i przedstawiam twoją modlitwę razem z Moimi modlitwami.

Abyś mógł modlić się z większą uwagą, objawię ci kolejno Tajemnice życia Mojego Syna i wyryję je w twoim sercu, gdy podczas Różańca będziesz powtarzał święte dla Boga słowa Zdrowaś Maryjo.

Powinieneś bowiem wiedzieć, że Mój Syn objawił niegdyś te same tajemnice w widzeniu Mojemu Oblubieńcowi, św. Dominikowi, ukazując mu cały uporządkowany przebieg swojej Męki oraz cudownie dając mu udział w tejże Męce. Następnie Ja sama ukazałam to samo widzenie temuż św. Dominikowi, a także wielu innym Świętym. Św. Dominik każdego dnia głośno rozważał te Tajemnice w modlitwie, a innym razem medytował nad nimi w głębokim skupieniu i jeszcze głębszym współczuciu.

Ty również rozważasz te same Tajemnice, lecz czynisz to bardzo chaotycznie, bez żadnego porządku; dlatego się męczysz i popadasz w znużenie.

Kto wytrwa w tych krótkich rozważaniach:

1. **zostanie oczyszczony i zbawiony przez Krew Mojego Syna;**
2. **już za życia zostanie przemieniony w nowego człowieka według Serca Bożego;**
3. **zasłuży na to, bym była jego Orędowniczką i Wieczystą Oblubienicą."**

To powiedziawszy, wycisnęła w duszy swego Oblubieńca owe Tajemnice, po czym zniknęła sprzed jego oczu i powróciła do Nieba.

Uwaga. Pośmiertny redaktor dzieł Alana zaznacza, że w jego rękopisach odnalazł bardzo obszerne opisy Tajemnic. Przytoczył je jednak w skróconej formie, sprowadzając dłuższe opisy do jednakowej zwięzłości, jak następuje.

ARTICULI MEDITANDI
AD PSALTERIUM

PRO QUINQUAGENA I.

DECAS I.

AVE MARIA, Gratia Plena, Dominus Tecum, Benedicta Tu in mulieribus, et Benedictus Fructus Ventris Tui JESUS CHRISTUS.

1. ***Amabilissimus: qui ab aeterno a Deo Patre suo est genitus, et pro nobis secundum hominem praedestinatus, qui cum Patre et Spiritu Sancto unus est Deus, et[258] Dominus par in gloria, aequalique in essentia. Amen.***
2. ***Amabilissimus, qui in principio coelum creavit, et Angelos, quos in novem sapientissime distinxit Ordines, Suaeque Aeternae Beatudinis, ac Gloriae fecit esse participes. Amen.***
3. ***Amabilissimus, qui Luciferum cum suis Angelis de coelo ejecit, quia Creatori Suo similis esse voluit, bonosque a Deo in Sua Charitate solidavit, quod ex tunc usque in perpetuum manebunt, quales[259] eos creavit. Amen.***
4. ***Amabilissimus, qui potenter mundum Creavit, et elementa cuncta, solem, stellas, lunamque Sua produxit Omnipotentia, imponens singulis ordinem proprium et officium. Amen.***
5. ***Amabilissimus, qui terram super maria fundavit, mirabiles et diversas creaturas in eis creavit, quas sapientissime gubernat, prudentissime disponit, ac potenter in esse conservat. Amen.***
6. ***Amabilissimus, qui Paradisum voluptatis in Oriente plantavit, Arborem Vitae, Scientiaeque Boni et Mali, in ejus medio locavit, in quo Primum Hominem posuit, quem post praecepti praevaricationem inde ejecit. Amen.***
7. ***Amabilissimus, qui Sanctos Patriarchas elegit, de quorum semine Homo fieri decrevit, quibus Notitiam Sui, ac Timorem inspiravit, et multa de futuris revelavit. Amen.***
8. ***Amabilissimus, qui suam ex te Incarnationem, Passionem, Resurrectionem, et in Coelum Ascensionem, per Prophetas mundo denunciavit[260]: quos ad hoc Divina Providentia praeordinavit. Amen.***
9. ***Amabilissimus, qui in Matrem Suam Dignissimam ab Aeterno praelegit, et Sponsam, Conceptionemque Tuam: ac Sanctam Nativitatem Parentibus Tuis per Angelum praenunciavit, et Vitae seriem. Amen.***

224

ARTICULI MEDITANDI

AD PSALTERIUM

PRO QUINQUAGENA I.

DECAS I.

Ave Maria, Gratia plena, Dominus tecum, Benedicta Tu in mulieribus, et Benedictus fructus ventris tui Jesus Christus.

1. Amabilissimus: qui ab æterno a Deo Patre suo est genitus, et pro nobis secundum hominem prædestinatus, qui cum Patre, et Spiritu Sancto unus est Deus, Dominus par in gloria, æqualique in essentia. Amen.

2. Amabilissimus, qui in principio cœlum creavit, et Angelos, quos in novem sapientissime distinxit ordines, suæq. æternæ beatitudinis, ac gloriæ fecit esse participes. Amen.

3. Amabilissimus, qui Luciferum cum suis Angelis de cœlo ejecit, quia Creatori suo similis esse voluit, bonosque a Deo in sua charitate solidavit, quod ex tunc usque in perpetuum manebunt, quales eos creavit. Amen.

4. Amabilissimus, qui potenter mundum creavit, et elementa cuncta solem, stellas, lunamq. sua produxit omnipotentia imponens singulis ordinem proprium, et officium. Amen.

5. Amabilissimus, qui terram super maria fundavit mirabiles, et diversas creaturas in eis creavit, quas sapientissime gubernat, prudentissime disponit, ac potenter in esse conservat. Amen.

6. Amabilissimus, qui paradisum voluptatis in Oriente plantavit, arborem vitæ, scientiæq. boni, et mali, in ejus medio locavit, in quo primum hominem posuit, quem post præcepti prævaricationem inde ejecit. Amen.

7. Amabilissimus, qui sanctos Patriarchas elegit, de quorum semine homo fieri decrevit, quibus notitiam sui, ac timorem inspiravit, et multa de futuris revelavit. Amen.

8. Amabilissimus, qui suam ex te Incarnationem, Passionem, Resurrectionem, et in Cœlum Ascensionem, per Prophetas mundo denunciavit: quos ad hoc divina providentia præordinavit. Amen.

9. Amabilissimus, qui in matrem suam dignissimam ab æterno prælegit et sponsam, conceptionemq. tuam: ac sanctam nativitatem parentibus tuis per Angelum prænunciavit, et vitæ seriem. Amen.

---

[258] **W wydaniach z 1847 i 1699 roku brakuje: "et", obecne w wydaniu z 1691 roku.**
[259] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "qualis".**
[260] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "denuntiavit".**

TAJEMNICE DO ROZWAŻANIA W RÓŻAŃCU
CZĘŚĆ PIERWSZA
PIERWSZA DZIESIĄTKA
[I TAJEMNICA RADOSNA: ZWIASTOWANIE NAJŚWIĘTSZEJ MARYI PANNIE]

Ojcze nasz...

Zdrowaś Maryjo, łaski pełna, Pan z Tobą, błogosławiona jesteś między niewiastami i błogosławiony Owoc Twojego Łona, Jezus Chrystus:

1. **Najgodniejszy miłości, który odwiecznie został zrodzony przez Boga Ojca i odwiecznie został przeznaczony, aby dla nas stać się Człowiekiem; który wraz z Ojcem i Duchem Świętym jest jednym Bogiem i jednym Panem w chwale i w jednym Bycie. Amen.**
2. **Najgodniejszy miłości, który na początku stworzył Niebo i Aniołów, najmądrzej podzielił ich na dziewięć Chórów oraz uczynił uczestnikami swojej wiecznej szczęśliwości i chwały. Amen.**
3. **Najgodniejszy miłości, który strącił z Nieba Lucyfera wraz z jego aniołami, ponieważ chciał być podobny swojemu Stwórcy; dobrych zaś Aniołów utwierdził w swojej miłości, aby odtąd i na wieki pozostali takimi, jakimi ich stworzył. Amen.**
4. **Najgodniejszy miłości, który swoją wszechmocą stworzył świat i powołał do istnienia wszystkie żywioły: słońce, gwiazdy i księżyc, wyznaczając każdemu właściwe miejsce i zadanie. Amen.**
5. **Najgodniejszy miłości, który ugruntował ziemię ponad morzami i stworzył w nich przedziwne oraz rozmaite stworzenia, którymi najmądrzej kieruje, najroztropniej rozporządza i najpotężniej podtrzymuje je w istnieniu. Amen.**
6. **Najgodniejszy miłości, który na Wschodzie zasadził Raj rozkoszy, pośrodku którego umieścił Drzewo Życia i Drzewo Poznania Dobra i Zła; tam umieścił pierwszego człowieka, którego po przekroczeniu przykazania wypędził z tego miejsca. Amen.**
7. **Najgodniejszy miłości, który wybrał świętych Patriarchów, z których rodu postanowił stać się Człowiekiem; im objawił swoje obietnice, natchnął ich bojaźnią Bożą i zapowiedział wiele przyszłych wydarzeń. Amen.**
8. **Najgodniejszy miłości, który przez Proroków zapowiedział światu swoje Wcielenie w Tobie, Maryjo, swoją Mękę, Zmartwychwstanie i Wniebowstąpienie; wszystko to zostało uprzednio postanowione przez Bożą Opatrzność. Amen.**
9. **Najgodniejszy miłości, który od wieczności wybrał Ciebie na swoją najgodniejszą Matkę i Oblubienicę Boga Ojca, a Twoje Poczęcie oraz święte Narodzenie zostały zapowiedziane Twoim Rodzicom przez Anioła, wraz z dalszym biegiem Twojego życia. Amen.**

10. ***Amabilissimus, qui Te Praesentatam in Templo, omni Grata[261] replevit, o Dignissima Virgo, ac omni Virtute pulcherrime Te[262] decoravit: sic quod in Templum Suum Dignissimum mirabiliter consecravit. Amen.***

DECAS II.

Pater noster. Ave Maria.

1. ***Benignissimus, qui te per Angelum suum Gabrielem reverentissime Salutavit, qui Suum in te adventum tibi pronunciavit[263], dicendo voce serena:*** **Ave gratia plena.** ***Amen.***
2. ***Benignissimus, cujus Angelus te turbatam animavit, et Concipiendi modum indicavit, Virtusque[264] Altissimi Te tunc obumbravit, et ad consentendium inclinavit. Amen.***
3. ***Benignissimus, cui Consensum proebuisti:*** **Ecce Ancilla Domini,** ***dum dixisti, quem mox Virgo permanens concepisti, et centum et quinquaginta gaudia tunc habuisti. Amen.***
4. ***Benignissimus, qui Conceptus statim in Anima poenam infinitam sensit atque tristitiam, quae etiam erat tanta, ut omnia excederet Inferni tormenta. Amen.***
5. ***Benignissimus, qui existens in Utero Tuo Joannem[265] Baptistam visitavit, quem nondum natum sanctificavit, et parenti illius loquelam reddidit, ac Elisabeth spiritum praebuit. Amen.***
6. ***Benignissimus, cui[266] Angelus in somnis Ioseph apparuit, ne Te repudiaret, admonuit, quem etiam novem mensibus in Thalamo Virginali fovisti, et portando nullum onus sensisti. Amen.***
7. ***Benignissimus, cum quo in Bethelem[267] perexisti, et vilissimum stabulum pro hospitio elegisti, ubi Virgo permanens Dei Filium Peperisti, et centum et quinquaginta gaudia tunc iterum habuisti. Amen.***
8. ***Benignissimus, quem pannis involuisti, ac in Praesepio, humiliter reclinasti; flexisque Genibus reverentissime Adorasti, quia Eum Dei Filium esse cognovisti. Amen.***
9. ***Benignissimus, cujus Nativitatem Angeli pastoribus nunciaverunt, quem pastores sollicite quaesierunt, inventumque Adoraverunt, visaque et audita ab Angelis retulerunt. Amen.***
10. ***Benignissimus, cui Caput Tuum Virgineum saepius inclinasti, et Oculis Castissimis frequenter inspexisti fragrantiam Sui Corporis in Naribus sensisti, et Labiis frequenter Oscula impressisti. Amen.***

10. Amabilissimus, qui te præsentatam in Templo, omni grata replevit, o dignissima Virgo, ac omni virtute pulcherrime te decoravit: sic quod in Templum suum dignissimum mirabiliter consecravit. Amen.

DECAS II. *Pater noster, Ave Maria.*

1. Benignissimus, qui te per Angelum suum Gabrielem reverentissime salutavit, qui suum in te adventum tibi pronunciavit, dicendo voce serena, *Ave gratia plena.* Amen.

225

2. Benignissimus, cujus Angelus te turbatam animavit, et concipiendi modum indicavit; virtusque altissimi te tunc obumbravit, et ad consentiendum inclinavit. Amen.
3. Benignissimus, cui consensum prœbuisti, *Ecce Ancilla Domini* dum dixisti, quem mox Virgo permanens concepisti, et centum, et quinquaginta gaudia tunc habuisti. Amen.
4. Benignissimus, qui conceptus statim in anima pœnam infinitam sensit, atque tristitiam, quæ etiam erat tanta, ut omnia excederet Inferni tormenta. Amen.
5. Benignissimus, qui existens in utero tuo Joannem Baptistam, visitavit, quem nondum natum sanctificavit et parenti illius loquelam reddidit, ac Elisabeth spiritum præbuit. Amen.
6. Benignissimus, cui Angelus in somnis Joseph apparuit, ne te repudiaret, admonuit, quem etiam novem mensibus in thalamo virginali fovisti, et portando nullum onus sensisti. Amen.
7. Benignissimus, cum quo in Bethelem perexisti, et vilissimum stabulum pro hospitio elegisti, ubi Virgo permanens Dei filium peperisti, et centum, et quinquaginta gaudia tunc iterum habuisti. Amen.
8. Benignissimus, quem pannis involuisti, ac in præsepio humiliter reclinasti; flexisq. genibus reverentissime adorasti, quia eum Dei filium esse cognovisti. Amen.
9. Benignissimus, cujus nativitatem Angeli pastoribus nunciaverunt, quem pastores sollicite quæsierunt, inventumque adoraverunt, visaque et audita ab Angelis retulerunt. Amen.
10. Benignissimus, cui caput tuum Virgineum sæpius inclinasti, et oculis castissimis frequenter inspexisti fragrantiam sui corporis in naribus sensisti, et labiis frequenter oscula impressisti. Amen.

---

[261] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje poprawnie: "gratia".**
[262] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku brakuje: "te".**
[263] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "pronuntiavit".**
[264] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "virtus quoque".**
[265] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Iohannem".**
[266] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "cuius".**
[267] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "Bethlehem".**

10. Najgodniejszy miłości, który napełnił wszelką Łaską Tę, która została Tobie ofiarowana w Świątyni – Najgodniejszą Dziewicę Maryję – i ozdobił Ją wszelkimi najpiękniejszymi cnotami, gdy w przedziwny sposób poświęcił swoją najgodniejszą Świątynię. Amen.

DRUGA DZIESIĄTKA [II TAJEMNICA RADOSNA: NAWIEDZENIE ŚWIĘTEJ ELŻBIETY PRZEZ DZIEWICĘ MARYJĘ]

Ojcze nasz...

Zdrowaś Maryjo, łaski pełna, Pan z Tobą, błogosławiona jesteś między niewiastami i błogosławiony Owoc Twojego Łona, Jezus Chrystus:

1. **Najłaskawszy, który przez swego Anioła Gabriela pozdrowił Cię z najgłębszą czcią i oznajmił swoje przyjście do Ciebie, mówiąc łagodnym głosem: „Zdrowaś, Łaski Pełna". Amen.**
2. **Najłaskawszy, którego Anioł umocnił Cię, gdy trwałaś w zachwyceniu, i wyjaśnił Ci sposób Poczęcia, gdy Moc Najwyższego miała Cię osłonić swoim cieniem, a Ty wyraziłaś na to swoją zgodę. Amen.**
3. **Najłaskawszy, któremu odpowiedziałaś słowami: „Oto Ja, Służebnica Pańska", i natychmiast, pozostając Dziewicą, Poczęłaś Go, a wtedy doznałaś stu pięćdziesięciu radości. Amen.**
4. **Najłaskawszy, którego, skoro tylko został Poczęty, odczułaś w swojej Duszy ból i niewysłowiony smutek, tak wielki, że przewyższał wszystkie męki piekła. Amen.**
5. **Najłaskawszy, którego nosząc jeszcze w swoim Łonie, nawiedziłaś nienarodzonego jeszcze Jana Chrzciciela i uświęciłaś go, przywróciłaś mowę jego ojcu oraz napełniłaś Elżbietę Duchem Świętym. Amen.**
6. **Najłaskawszy, którego Anioł ukazał się we śnie Józefowi i nakazał mu, aby Cię nie oddalał; Ty zaś przez dziewięć miesięcy nosiłaś Jezusa w dziewiczym Przybytku swojego Łona i nie odczuwałaś żadnego ciężaru, nosząc Go. Amen.**
7. **Najłaskawszy, z którym przybyłaś do Betlejem i wybrałaś na schronienie najuboższą stajnię, gdzie, pozostając Dziewicą, porodziłaś Syna Bożego, a wtedy po raz drugi doznałaś stu pięćdziesięciu radości. Amen.**
8. **Najłaskawszy, którego owinęłaś w pieluszki i z pokorą złożyłaś w Żłobie; a klęcząc, z największą czcią oddałaś Mu pokłon, wiedząc, że jest Synem Bożym. Amen.**
9. **Najłaskawszy, którego Narodzenie Aniołowie oznajmili pasterzom; oni zaś bez zwłoki udali się na poszukiwanie, znaleźli Go, oddali Mu pokłon i opowiedzieli wszystko, co widzieli i usłyszeli od Aniołów. Amen.**
10. **Najłaskawszy, ku któremu często skłaniałaś swoją Dziewiczą Głowę i najczystszymi Oczami nieustannie na Niego spoglądałaś; nozdrzami odczuwałaś woń Jego Ciała, a swoimi Wargami niezliczone razy składałaś na Nim pocałunki. Amen.**

DECAS III.

Pater noster. Ave Maria.

1. ***Clementissimus, quem Uberibus Tuis Virgineis saepissime Lactasti, et Amore ardentissimo semper Adamasti, Manibus mundissimis humiliter tractasti, vestisti, atque cibasti. Amen.***
2. ***Clementissimus, in Carne pro nobis Circumcisus, mandatisque legalibus per omnia subjectus, cui Flenti et Dolenti es Compassa, atque more matrum es pie Lacrymata. Amen.***
3. ***Clementissimus, cujus Nativitatem Stella Magis indicavit, atque ad quaerendum vehementer instigavit, quam praeeuntem usque Jerusalem sequebantur, et ubi Natus esset Rex Judaeorum scicitabantur[268]. Amen.***
4. ***Clementissimus, quem tecum in stabulo vili invenerunt, in terraque prostati[269] reverenter adoraverunt, Munera etiam Mystica devote praebuerunt, nam Aurum, Thus et Myrram Domino obtulerunt. Amen.***
5. ***Clementissimus, quem in Templum[270] praesentasti, ubi Deum Patrem Suppliciter Adorasti, Unigenitumque Suum Sibi Obtulisti, et immenso Gaudio repleta tunc fuisti. Amen.***
6. ***Clementissimus, quem senex Simeon per Sanctum Spiritum cognovit esse Filium, pro Redemptione cujus par turturum obtulisti, et sic ad Civitatem Tuam humiliter rediisti. Amen.***
7. ***Clementissimus, quem Herodes interficere voluit, sed Ipse aliter disposuit, Angelus Sanctus in somnis Joseph apparuit, ut tecum fugeret in Aegiptum[271] admonuit. Amen.***
8. ***Clementissimus, cum quo nocte media fugisti cum anxietate summa, famen, sitim in itinere patiendo, ac corporis defectum prae teneritudine incurrendo. Amen.***
9. ***Clementissimus, cum quo castissime, et humillime, laboriosissime et pauperrime, verecundissime, ac sanctissime inter paganos, in Aegypto habitasti per septem annos. Amen.***
10. ***Clementissimus, quem ad Terram Tuam ex admonitione Angeli reduxisti, ubi una cum ipso dulciter vixisti, in summa sanctitate, ac morum gravitate. Amen.***

Decas III. *Pater noster. Ave Maria.*

1. Clementissimus quem uberibus tuis virgineis sæpissime lactasti, et amore ardentissimo semper adamasti, manibus mundissimis humiliter tractasti, vestisti, atque cibasti. Amen.

2. Clementissimus in carne pro nobis circumcisus, mandatisque legalibus per omnia subjectus, cui flenti, et dolenti es compassa, atque more Matrum es pie lacrymata. Amen.

3. Clementissimus cujus nativitatem stella Magis indicavit, atque ad quærendum vehementer instigavit, quam præeuntem usque Jerusalem sequebantur, et ubi natus esset Rex Judœorum scicitabantur. Amen.

4. Clementissimus quem tecum in stabulo vili invenerunt, in terraq. prostati reverenter adoraverunt, munera etiam mystica devote præbuerunt, nam aurum, thus, et myrram Domino obtulerunt. Amen.

5. Clementissimus quem in Templum præsentasti, ubi Deum Patrem suppliciter adorasti, unigenitumque suum sibi obtulisti, et immenso gaudio repleta tunc fuisti. Amen.

6. Clementissimus quem senex Simeon per Sanctum Spiritum

225

cognovit esse filium, pro redemptione cujus par turturum obtulisti, et sic ad civitatem tuam humiliter rediisti. Amen.

7. Clementissimus quem Herodes interficere voluit, sed ipse aliter disposuit, Angelus sanctus in somnis Joseph apparuit, ut tecum fugeret in AEgiptum admonuit. Amen.

8. Clementissimus, cum quo nocte media fugisti cum anxietate summa, famem, sitim in itinere patiendo, ac corporis defectum præ teneritudine incurrendo. Amen.

9. Clementissimus cum quo castissime, et humillime, laboriosissime, et pauperrime, verecundissime, ac sanctissime inter Paganos, in AEgypto habitasti per septem annos. Amen.

10. Clementissimus quem ad terram tuam ex admonitione Angeli reduxisti, ubi una cum ipso dulciter vixisti, in summa sanctitate, ac morum gravitate. Amen.

TRZECIA DZIESIĄTKA

[268] **W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "sciscitabantur".**
[269] **W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "prostrati".**
[270] **W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "Templo".**
[271] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Aegyptum".**

[III TAJEMNICA RADOSNA: NARODZENIE JEZUSA W BETLEJEM]

Ojcze nasz...

Zdrowaś Maryjo, łaski pełna, Pan z Tobą, błogosławiona jesteś między niewiastami i błogosławiony Owoc Twojego Łona, Jezus Chrystus:

1. **Najłaskawszy, którego bardzo często karmiłaś swoim Dziewiczym Mlekiem i nieustannie miłowałaś najgorętszą miłością; którego z pokorą brałaś w swoje najczystsze Ręce, ubierałaś i żywiłaś. Amen.**
2. **Najłaskawszy, który dla nas został obrzezany na Ciele, aby we wszystkim poddać się przepisom Prawa; Ty zaś współcierpiałaś z Nim, gdy płakał i cierpiał, i sama litościwie płakałaś, zgodnie ze zwyczajem wszystkich matek. Amen.**
3. **Najłaskawszy, którego Narodzenie Gwiazda oznajmiła Mędrcom i gorliwie pobudziła ich do szukania Go; oni zaś podążali za nią, gdy prowadziła ich aż do Jerozolimy, gdzie pytali, gdzie narodził się Król Żydowski. Amen.**
4. **Najłaskawszy, którego Mędrcy znaleźli razem z Tobą w ubogiej stajni; upadłszy z czcią na ziemię, oddali Mu pokłon i pobożnie złożyli Mu mistyczne dary, ofiarując Panu złoto, kadzidło i mirrę. Amen.**
5. **Najłaskawszy, którego przedstawiłaś w Świątyni, gdzie jako pokorna Błagalnica oddałaś cześć Bogu Ojcu i ofiarowałaś Mu Jego Jednorodzonego Syna; wtedy zostałaś napełniona niezmierzoną radością. Amen.**
6. **Najłaskawszy, którego starzec Symeon, za natchnieniem Ducha Świętego, rozpoznał jako Syna Bożego; za którego wykupienie ofiarowałaś parę synogarlic, po czym z pokorą powróciłaś do swego miasta. Amen.**
7. **Najłaskawszy, którego Herod chciał zgładzić, lecz sam Bóg postanowił inaczej: Święty Anioł ukazał się Józefowi we śnie i polecił mu uciekać z Tobą do Egiptu. Amen.**
8. **Najłaskawszy, z którym w środku nocy uciekłaś w wielkim niepokoju, cierpiąc podczas drogi głód i pragnienie oraz doświadczając słabości ciała z powodu swego młodego wieku. Amen.**
9. **Najłaskawszy, z którym przez siedem lat mieszkałaś w Egipcie pośród pogan, żyjąc w najczystszej pokorze, w wielkiej pracowitości i ubóstwie, w skromności i świętości. Amen.**
10. **Najłaskawszy, którego po otrzymaniu polecenia od Anioła przyprowadziłaś z powrotem do swojej Ojczyzny, gdzie razem z Nim prowadziłaś życie pełne najwyższej świętości i godności. Amen.**

Pater noster. Ave Maria.

1. ***Dulcissimus, qui Tecum[272] annis singulis in Jerusalem, ascendit, ubi pro Redemptione mundi Tecum exoravit, sicque Salutem plurimorum a Patre impetravit. Amen.***

2. ***Dulcissimus, quem semel in Jerusalem per triduum perdidisti, et inter notos et cognatos lachrymose quaesivisti, quibus diebus nec bibere, nec comedere, nec dormire potuisti: sed diebus singulis inconsolabiliter flevisti. Amen.***

3. ***Dulcissimus, quem invenisti post triduum, sedentem in Templo in medio Doctorum, audientem illos, ac interrogantem, Sacramque Scripturam eis exponentem. Amen.***

4. ***Dulcissimus, qui Tibi semper in omnibus fuit obediens, surrexitque de medio Tecum revertens, quem cum Lacrymis prae Gaudio, Amplexabaris, et[273] Osculo Virgineo. Amen.***

5. ***Dulcissimus, qui Tibi, et Ioseph obsequiosissimus erat semper et familiarissimus, Tecumque quotidie de coelestibus loquens, ac Divina Secreta Tibi plurima pandens. Amen.***

6. ***Dulcissimus, qui anno Aetatis[274] Suae duodecimo, revelavit Tibi Ore Suo Divino maximam Animae Suae Poenam, quam a Sua Conceptione sustinuit, et usque ad Mortem continue pati habuit. Amen.***

7. ***Dulcissimus, qui Tibi etiam omnem numerum Salvandorum, mirabiliter revelavit, et damnandorum qui unquam fuerunt, sunt, et erunt a mundi initio, quos congregabit ac separabit in extremo judicio. Amen.***

8. ***Dulcissimus, quem Joannes in Jordane Baptizavit, ubi Sacramentum Baptismi inchoavit, super quem tunc Spiritus Sanctus de Coelo venit, et cui Pater testimonium verum dedit. Amen.***

9. ***Dulcissimus, qui quadraginta[275] diebus jejunavit, et sine cibo corporali in deserto perduravit, ubi formam jejunandi praemonstravit, et jugiter Suum Patrem pro peccatoribus interpellavit. Amen.***

10. ***Dulcissimus, quem Diabolus ter tentavit, sed ipse sapienter eum superavit, primo in deserto, super pinnaculum Templi, secundo, et[276] tertio in monte excelso. Amen.***

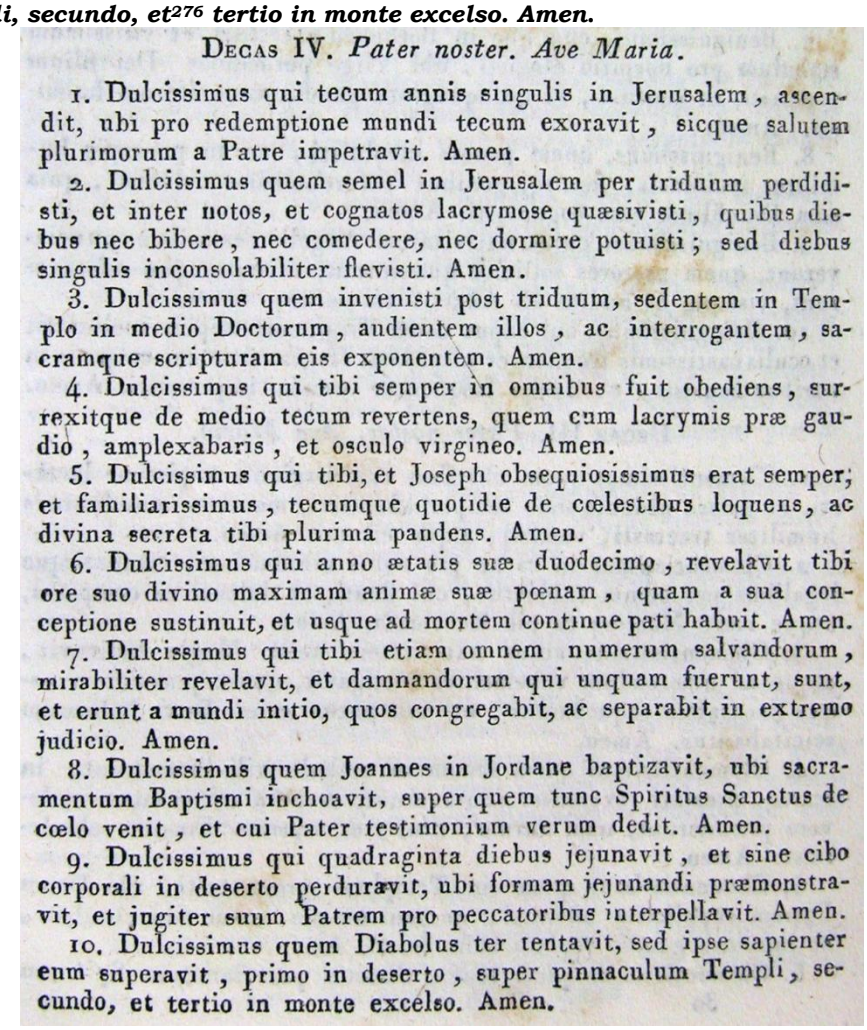

Decas IV. *Pater noster. Ave Maria.*

1. Dulcissimus qui tecum annis singulis in Jerusalem, ascendit, ubi pro redemptione mundi tecum exoravit, sicque salutem plurimorum a Patre impetravit. Amen.

2. Dulcissimus quem semel in Jerusalem per triduum perdidisti, et inter notos, et cognatos lacrymose quæsivisti, quibus diebus nec bibere, nec comedere, nec dormire potuisti; sed diebus singulis inconsolabiliter flevisti. Amen.

3. Dulcissimus quem invenisti post triduum, sedentem in Templo in medio Doctorum, audientem illos, ac interrogantem, sacramque scripturam eis exponentem. Amen.

4. Dulcissimus qui tibi semper in omnibus fuit obediens, surrexitque de medio tecum revertens, quem cum lacrymis præ gaudio, amplexabaris, et osculo virgineo. Amen.

5. Dulcissimus qui tibi, et Joseph obsequiosissimus erat semper, et familiarissimus, tecumque quotidie de cœlestibus loquens, ac divina secreta tibi plurima pandens. Amen.

6. Dulcissimus qui anno ætatis suæ duodecimo, revelavit tibi ore suo divino maximam animæ suæ pœnam, quam a sua conceptione sustinuit, et usque ad mortem continue pati habuit. Amen.

7. Dulcissimus qui tibi etiam omnem numerum salvandorum, mirabiliter revelavit, et damnandorum qui unquam fuerunt, sunt, et erunt a mundi initio, quos congregabit, ac separabit in extremo judicio. Amen.

8. Dulcissimus quem Joannes in Jordane baptizavit, ubi sacramentum Baptismi inchoavit, super quem tunc Spiritus Sanctus de cœlo venit, et cui Pater testimonium verum dedit. Amen.

9. Dulcissimus qui quadraginta diebus jejunavit, et sine cibo corporali in deserto perduravit, ubi formam jejunandi præmonstravit, et jugiter suum Patrem pro peccatoribus interpellavit. Amen.

10. Dulcissimus quem Diabolus ter tentavit, sed ipse sapienter eum superavit, primo in deserto, super pinnaculum Templi, secundo, et tertio in monte excelso. Amen.

CZWARTA DZIESIĄTKA

---

[272] W wydaniu z 1691 roku słowo „tecum" jest zniekształcone; termin „tecum", użyty w wydaniu z 1847 roku, znajduje potwierdzenie w wydaniu z 1699 roku. Zasada ta odnosi się również do innych słów słabo czytelnych w wydaniu z 1691 roku, w przypadku których wydanie z 1699 roku zostało wykorzystane do potwierdzenia brzmienia przyjętego w wydaniu z 1847 roku.

[273] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "et" (i), obecnego w wydaniach z 1847 i 1699 roku.

[274] W wydaniu z 1691 roku słowo „aetatis" jest zniekształcone, ale jego brzmienie znajduje potwierdzenie zarówno w wydaniu z 1847 roku, jak i w wydaniu z 1699 roku.

[275] W wydaniu z 1691 roku występuje: "40".

[276] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "et", obecnego w wydaniach z 1847 i 1691 roku.

[IV TAJEMNICA RADOSNA: OFIAROWANIE JEZUSA W ŚWIĄTYNI]

Ojcze nasz...

Zdrowaś Maryjo, łaski pełna, Pan z Tobą, błogosławionaś Ty między niewiastami i błogosławiony Owoc żywota Twojego, Jezus Chrystus:

1. **Najsłodszy, który każdego roku wstępował z Tobą do Jerozolimy, gdzie razem z Tobą błagał o Odkupienie świata i w ten sposób wyjednał u Ojca zbawienie dla bardzo wielu. Amen.**
2. **Najsłodszy, którego pewnego razu zgubiłaś na trzy dni w Jerozolimie i którego ze łzami szukałaś wśród krewnych i znajomych; przez te dni nie mogłaś ani jeść, ani pić, ani spać i płakałaś nieutulona. Amen.**
3. **Najsłodszy, którego po trzech dniach odnalazłaś siedzącego w świątyni pośród doktorów, gdy przysłuchiwał się im, zadawał pytania i wyjaśniał im Pismo Święte. Amen.**
4. **Najsłodszy, który zawsze był Ci we wszystkim posłuszny i powstał spośród doktorów, wracając do Ciebie, a Ty z radością objęłaś Go we łzach i dziewiczym pocałunkiem. Amen.**
5. **Najsłodszy, który zawsze okazywał Tobie i Józefowi najgłębszy szacunek i serdeczność, każdego dnia rozmawiając z Tobą o sprawach niebieskich i objawiając Ci liczne Boskie Tajemnice. Amen.**
6. **Najsłodszy, który w dwunastym roku swego życia objawił Ci swoimi Boskimi Ustami ogrom cierpienia swojej Duszy, które znosił od chwili swego Poczęcia i które nieustannie miał cierpieć aż do swojej Śmierci. Amen.**
7. **Najsłodszy, który w przedziwny i zadziwiający sposób objawił Ci również dokładną liczbę zbawionych i potępionych, którzy od początku świata byli, są i będą, a których zgromadzi i rozdzieli podczas Sądu Ostatecznego. Amen.**
8. **Najsłodszy, którego Jan ochrzcił w Jordanie, gdzie dał początek Sakramentowi Chrztu; wówczas zstąpił na Niego z Nieba Duch Święty, a Ojciec złożył o Nim prawdziwe świadectwo. Amen.**
9. **Najsłodszy, który pościł przez czterdzieści dni i pozostawał na pustyni bez ziemskiego pokarmu, dając przykład postu i nieustannie błagając swego Ojca za grzesznikami. Amen.**
10. **Najsłodszy, którego diabeł trzykrotnie wystawiał na pokusę, lecz On mądrze go zwyciężył: najpierw na pustyni, potem na szczycie świątyni, a po raz trzeci na bardzo wysokiej górze. Amen**

1. ***Elegantissimus, cui Joannes testimonium perhibuit, ac digito suo demonstravit, dicens: Ecce Agnus Dei Summi, qui tollit peccata mundi. Amen.***
2. ***Elegantissimus, qui sibi duodecim[277] elegit Apostolos, Petrum et Andream, ac decem alios, qui devote cuncta, quae habebant, propter Amorem Jesu prompte relinquebant. Amen.***
3. ***Elegantissimus, qui vocatus est ad nuptias in Galilaea, ubi matrimonium Sua Praesentia confirmavit, ibique primum Signum fecit, mutans aquam in optimum vinum. Amen.***
4. ***Elegantissimus, qui de Templo potenter ejecit ementes et vendentes cum flagello quod fecit, et cathedras vendentium columbas evertit, ac nummulariorum[278] aes audaciter effudit. Amen[279].***
5. ***Elegantissimus, qui, et alios 72 sibi elegit discipulos, quos ante faciem suam misit binos et binos, dans illis Potestatem, ut daemonia fugarent ac cunctas infirmitates in Suo Nomine curarent. Amen.***
6. ***Elegantissimus, cujus Pedes Magdalena cum lacrymis rigavit, ac capillis sui capitis devote tersit, quae omnium suorum peccatorum accepit veniam a Domino propter veram poenitentiam. Amen.***
7. ***Elegantissimus, qui per triennium cum discipulis Judaeis praedicavit nequissimis, quibus multa et varia ostendit Signa, quae nunquam fuerunt audita. Amen.***
8. ***Elegantissimus, qui leprosos multos mundavit, caecis visum, claudis gressum reparavit, mortuis reddidit vitam, infirmis sanitatem, a daemonibus obsessis plenam libertatem. Amen.***
9. ***Elegantissimus, qui multas fatigationes sustinuit in corpore, jejunando, vigilando a sua juventute, praedicando, laborando, et orando, Judaeorumque insidias frequenter patiendo. Amen.***
10. ***Elegantissimus, cui occurrebant in die Palmarum, sternentes in via vestes et ramos olivarum, quem cantantes et laudantes Jerusalem introduxerunt, sed paulo[280] post cum opprobrio ingenti ejecerunt. Amen.***

DECAS V. *Pater noster. Ave Maria.*

1. Elegantissimus cui Joannes testimonium perhibuit, ac digito suo demonstravit, dicens *Ecce Agnus Dei summi, qui tollit peccata mundi.* Amen.

2. Elegantissimus qui sibi duodecim elegit Apostolos, Petrum, et Andream, ac decem alios, qui devote cuncta, quæ habebant; propter amorem Jesu prompte relinquebant. Amen.

3. Elegantissimus qui vocatus est ad nuptias in Galilæa, ubi matrimonium sua præsentia confirmavit, ibique primum signum fecit, mutans aquam in optimum vinum. Amen.

4. Elegantissimus qui de Templo potenter ejecit ementes, et vendentes cum flagello quod fecit, et cathedras vendentium columbas evertit, ac nummulariorum æs audaciter effudit. Amen.

5. Elegantissimus qui, et alios 72. sibi elegit discipulos quos ante faciem suam misit binos, et binos, dans illis potestatem, ut dœmonia fugarent, ac cunctas infirmitates in suo nomine curarent. Amen.

6. Elegantissimus cujus pedes Magdalena cum lacrymis rigavit, ac capillis sui capitis devote tersit, quæ omnium suorum peccatorum accepit veniam a Domino propter veram pœnitentiam. Amen.

7. Elegantissimus, qui per triennium cum discipulis Judæis prædicavit nequissimis, quibus multa, et varia ostendit signa, quæ nunquam fuerunt audita. Amen.

8. Elegantissimus qui leprosos multos mundavit, cæcis visum, claudis gressum reparavit, mortuis reddidit vitam, infirmis sanitatem, a Dœmonibus obsessis plenam libertatem. Amen.

9. Elegantissimus qui multas fatigationes sustinuit in corpore, jejunando, vigilando a sua juventute, prædicando, laborando, et orando, Judæorumq. insidias frequenter patiendo. Amen.

10. Elegantissimus cui occurrebant in die Palmarum, sternentes in via vestes, et ramos olivarum, quem cantantes, et laudantes Jerusalem introduxerunt, sed paulo post cum opprobrio ingenti ejecerunt. Amen.

PIĄTA DZIESIĄTKA

---

[277] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "12".**
[278] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "numulariorum".**
[279] **W wydaniu z 1691 roku brakuje, wskutek błędu drukarskiego: "Amen".**
[280] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "paule".**

[V TAJEMNICA RADOSNA: ODNALEZIENIE JEZUSA W ŚWIĄTYNI]

Ojcze nasz...

Zdrowaś Maryjo, łaski pełna, Pan z Tobą, błogosławionaś Ty między niewiastami i błogosławiony Owoc żywota Twojego, Jezus Chrystus:

1. **Najłagodniejszy, któremu święty Jan Chrzciciel dał świadectwo i wskazał Go swoim palcem, mówiąc: „Oto Baranek Najwyższego Boga, który gładzi grzechy świata." Amen.**
2. **Najłagodniejszy, który wybrał sobie Dwunastu Apostołów: Piotra i Andrzeja oraz pozostałych dziesięciu, którzy natychmiast opuścili wszystko, co posiadali, z miłości do Jezusa. Amen.**
3. **Najłagodniejszy, który został zaproszony na wesele w Galilei, gdzie swoją Obecnością ocalił ucztę weselną i tam uczynił pierwszy Znak, przemieniając wodę w wyborne wino. Amen.**
4. **Najłagodniejszy, który wypędził ze Świątyni kupujących i sprzedających, sporządzonym przez siebie biczem, powywracał stoły sprzedawców gołębi oraz odważnie rozsypał pieniądze bankierów i handlarzy. Amen.**
5. **Najłagodniejszy, który wybrał również siedemdziesięciu dwóch uczniów i posłał ich po dwóch przed sobą, dając im władzę wypędzania demonów i uzdrawiania wszelkich chorób w swoim Imieniu. Amen.**
6. **Najłagodniejszy, którego Stopy Maria Magdalena obmyła łzami i pobożnie otarła włosami swojej głowy, otrzymując od Pana przebaczenie wszystkich swoich grzechów dzięki prawdziwej skrusze. Amen.**
7. **Najłagodniejszy, który przez trzy lata wraz z Uczniami głosił naukę najbardziej zatwardziałym Żydom, ukazując im liczne i różnorodne Znaki, jakich nigdy wcześniej nie słyszano ani nie widziano. Amen.**
8. **Najłagodniejszy, który uzdrowił wielu trędowatych, przywrócił wzrok niewidomym, władzę w nogach chromym, wskrzesił umarłych, uzdrawiał chorych i całkowicie uwalniał opętanych od demonów. Amen.**
9. **Najłagodniejszy, który od swojej młodości znosił w swoim Ciele liczne trudy postów i czuwań, głosząc naukę, pracując i modląc się oraz często cierpiąc z powodu zasadzek zastawianych przez Żydów. Amen.**
10. **Najłagodniejszy, któremu w Niedzielę Palmową wyszli naprzeciw, rozścielając na drodze płaszcze i gałązki oliwne oraz wśród pieśni chwały wprowadzili Go do Jerozolimy, choć wkrótce potem z największą pogardą wydali Go na śmierć. Amen.**

Quinquagena de CHRISTI Dolorosa Passione a Coena usque ad Sepulchrum[281].

DECAS I.

Pater Noster, Ave Maria.

1. ***Familiarissimus, qui Coenam Suam Ultimam cum Discipulis comedit, quos antea de mundo sibi elegit, vestesque suas post Coenam confestim deposuit, et linteo se praecingens aquam in pelvim misit. Amen.***
2. ***Familiarissimus, qui genua flexit humillime[282], pedes Discipulorum lavit, tersit, obsculabaturque Lacrymose, atque post suam traditionem discipulis revelavit, quos ut permanerent in fide praevisavit[283]. Amen.***
3. ***Familiarissimus, qui tunc Consecravit panem et vinum, in verum Corpus et Sanguinem Suum Discipulisque omnibus Illud dedit, quos tunc in Sacerdotes et Pontifices ordinavit. Amen.***
4. ***Familiarissimus, qui post Coenam Sermonem pulcherrimum fecit Suis Discipulis longum et profundum, qui deinde Jerusalem exivit tristissime in Hortum ubi orare consuevit saepissime. Amen.***
5. ***Familiarissimus, qui in Horto ter cum Lacrymis ad Patrem oravit, ut Calicem ab Eo auferret suppliciter Patrem rogavit, sed tamen ut fieret Patris Voluntas, non Sua, Orationem conclusit cum anxietate, et tristitia summa. Amen.***
6. ***Familiarissimus, qui in Oratione tertia usque ad Mortem Agonizavit, Guttasque Sanguineas tunc abundanter sudavit, quem tunc Angelus Sanctus confortavit, ut mundum Redimeret Sua Passione animavit. Amen.***
7. ***Familiarissimus, qui ab Oratione surrexit, et ad Discipulos dormientes iterum perrexit, quos admonuit, ut vigilarent et orarent, ut ne[284] tentationes diaboli fallentis intrarent. Amen.***
8. ***Familiarissimus, qui Judaeos quem quaererent interrogavit, quos tunc Virtute Divina ter in terram prostravit, et alia Signa ibi ostendit mirabilia fortissima Protestate[285] Divina. Amen.***
9. ***Familiarissimus, qui a Suis Discipulis flebiliter est derelictus, et a Judaeis impiis cum immenso strepitu comprehensus, cum catenis in Collo et Brachiis, et funibus in Corpore dire est ligatus. Amen.***
10. ***Familiarissimus, qui sic ad Civitatem poenalissime est tractus, per vicosque et[286] plateas confusibiliter ductus, et Annae Pontifici primo est praesentatus, a quo de Doctrina Sua fuit interrogatus. Amen.***

II. QUINQUAGENA.

Quinquagena de Christi Dolorosa Passione a cœna usque ad sepulchrum.

Decas I. *Pater noster, Ave Maria.*

1. Familiarissimus, qui cœnam suam ultimam cum discipulis comedit, quos antea de mundo sibi elegit, vestesq. suas post cœnam confestim deposuit, et linteo se præcingens aquam in pelvim misit. Amen.

2. Familiarissimus qui genua flexit humillime, pedes Discipulorum lavit, tersit, obsculabaturque lacrymose, atque post suam traditionem discipulis revelavit, quos ut permanerent in fide præavisavit. Amen.

228

3. Familiarissimus qui tunc consecravit panem, et vinum, in verum corpus, et sanguinem suum discipulisque omnibus illud dedit, quos tunc in sacerdotes, et Pontifices ordinavit. Amen.

4. Familiarissimus, qui post cœnam sermonem pulcherrimum fecit suis discipulis longum, et profundum; qui deinde Jerusalem exivit tristissime in hortum ubi orare consuevit sæpissime. Amen.

5. Familiarissimus, qui in horto ter cum lacrymis ad Patrem oravit, ut calicem ab eo auferret suppliciter Patrem, rogavit, sed tamen ut fieret Patris voluntas, non sua, orationem concluseit cum anxietate, et tristitia summa. Amen.

6. Familiarissimus, qui in oratione tertia usq. ad mortem agonizavit, guttasque sanguineas tunc abundanter sudavit, quem tunc Angelus sanctus confortavit, ut mundum redimeret sua passione animavit. Amen.

7. Familiarissimus, qui ab oratione surrexit, et ad discipulos dormientes iterum perrexit, quos admonuit, ut vigilarent, et orarent, ut ne tentationes diaboli fallentis intrarent. Amen.

8. Familiarissimus, qui Judæos quem quærerent interrogavit, quos tunc virtute Divina ter in terram prostravit, et alia signa ibi ostendit mirabilia fortissima protestate divina. Amen.

9. Familiarissimus, qui a suis Discipulis flebiliter est derelictus, et a Judæis impiis cum immenso strepitu comprehensus, cum catenis in collo, et brachiis et funibus in corpore dire est ligatus. Amen.

10. Familiarissimus, qui sic ad civitatem pœnalissime est tractus, per vicosque plateas confusibiliter ductus, et Annæ Pontifici primo est præsentatus, a quo de doctrina sua fuit interrogatus. Amen.

CZĘŚĆ DRUGA
Tajemnice Bolesnej Męki Chrystusa

---

[281] W wydaniu z 1691 roku tytuł: „Quinquagena de Christi dolorosa Passione a Coena usque ad Sepulcrum" znajduje się przed: „II Quinquagenae".

[282] W wydaniu z 1691 roku występuje: "humilime".

[283] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "praeservavit".

[284] W wydaniu z 1691 roku brakuje „ne", które występuje w wydaniach z 1847 i 1699 roku. W jego miejsce wydanie z 1699 roku zawiera nieco dalej termin „non", a zdanie brzmi: „ut tentationes diaboli fallentis non intrarent".

[285] W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje poprawnie: "potestate".

[286] W wydaniu z 1847 roku brakuje: "et" (i), obecnego w wydaniach z 1691 i 1699 roku.

PIERWSZA DZIESIĄTKA
[I TAJEMNICA BOLESNA: MODLITWA KONAJĄCEGO JEZUSA W OGRÓJCU]

Ojcze nasz...

Zdrowaś Maryjo, łaski pełna, Pan z Tobą, błogosławionaś Ty między niewiastami i błogosławiony Owoc żywota Twojego, Jezus Chrystus:

1. **Najmiłościwszy, który spożył swoją Ostatnią Wieczerzę wraz z Uczniami, których wcześniej wybrał sobie spośród świata, a zaraz po Wieczerzy złożył swoje Szaty, przepasał się lnianym prześcieradłem i nalał wody do miednicy. Amen.**
2. **Najmiłościwszy, który z największą pokorą uklęknął, obmył, otarł i ze łzami ucałował stopy swoich Uczniów, a następnie oznajmił im o swojej zdradzie i polecił im trwać niewzruszenie w wierze. Amen.**
3. **Najmiłościwszy, który wtedy konsekrował chleb i wino w swoje prawdziwe Ciało i Krew oraz podał je wszystkim Uczniom, których wówczas ustanowił Kapłanami i Biskupami. Amen.**
4. **Najmiłościwszy, który po Wieczerzy wygłosił swoim Uczniom przepiękną, długą i głęboką mowę, a potem, pełen smutku, wyszedł z Jerozolimy do Ogrodu, gdzie zwykł często się modlić. Amen.**
5. **Najmiłościwszy, który w Ogrodzie trzykrotnie, ze łzami, zwracał się do Ojca, błagając Go o oddalenie od Niego tego Kielicha, lecz równocześnie prosząc, aby spełniła się Wola Ojca, a nie Jego własna, i zakończył modlitwę w udręce i największym smutku. Amen.**
6. **Najmiłościwszy, który podczas trzeciej modlitwy konał aż do śmierci i obficie pocił się Kroplami Krwi, podczas gdy święty Anioł umacniał Go i dodawał Mu odwagi do odkupienia świata przez Jego Mękę. Amen.**
7. **Najmiłościwszy, który po modlitwie powstał i po raz drugi udał się do śpiących Uczniów, zachęcając ich do czuwania i modlitwy, aby nie ulegli pokusom zwodniczego diabła. Amen.**
8. **Najmiłościwszy, który zapytał Żydów, kogo szukają, a następnie trzykrotnie mocą swojej Boskiej Potęgi powalił ich na ziemię i tam objawił inne przedziwne znaki swojej wszechmocnej Boskiej Władzy. Amen.**
9. **Najmiłościwszy, który boleśnie został opuszczony przez swoich Uczniów, pojmany przez bezbożnych Żydów wśród wielkiego zgiełku i okrutnie związany łańcuchami na szyi i rękach oraz powrozami wokół całego Ciała. Amen.**
10. **Najmiłościwszy, który został wśród wielkiego poniżenia przeciągnięty przez miasto, prowadzony bezładnie ulicami i placami, a następnie najpierw przyprowadzony do arcykapłana Annasza, który wypytywał Go o Jego Naukę. Amen.**

Pater Noster. Ave Maria.

1. ***Gratiosissimus, quem Annas de multis interrogavit, cui ad interrogata mansuete respondit, ubi a servo gravissime est alapatus, irrisus, illusus et contumeliose injuriatus. Amen.***

2. ***Gratiosissimus, qui Petrum se negantem humiliter respexit, et ad flebilem poenitentiam fortissime commovit, quem deinde ducebant ligatum de domo Annae, cum strepitu horribili usque in domum Caiphae. Amen.***

3. ***Gratiosissimus, quem Caiphas dolose examinavit, et Dominum respondentem morte dignum pronunciavit, ubi iterum a Judaeis multa sostinuit opprobria, irrisiones, subsannationes et gravissima verbera. Amen.***

4. ***Gratiosissimus, quem Caiphas hora Prima misit ad Pilatum, per Sanctissimas Manus Suas poenalissime ligatum, ubi iterum a Judaeis maligne est accusatus: sed a Pilato in nullo culpabilis notatus. Amen.***

5. ***Gratiosissimus, quem Pilatus misit ad Herodem, qui tunc praesens erat in Jerusalem, a quo de multis est interrogatus iterum, sed JESUS nullum penitus dedit ei responsum. Amen.***

6. ***Gratiosissimus, quem tunc Herodes cum suis conspuebat, subsannabat, et illudebat, Ei[287] Vestem albam induebat, et confusibilissime ad Pilatum remittebat. Amen.***

7. ***Gratiosissimus, qui in reductione ad Pilatum, saepius ad terram corruit in plateis propter longum Vestimentum, quem Pilatus denuo examinabat, et a morte liberare cogitabat. Amen.***

8. ***Gratiosissimus, cujus Corpus Deificum, a ministris confusibiliter fuit denudatum, et in Collo et in[288] Brachiis et Tibiis adstrictus, ad columnam fuit dire ligatus. Amen.***

9. ***Gratiosissimus, qui fuit cum virgis plumbatis, atque scorpionibus usque ad mortem flagellatus, adeo quod Ministri cum dimittebant, quoniam prae fatigatione amplius flagellare non valebant. Amen.***

10. ***Gratiosissimus, cujus Corpus Sanctissimus Vulneribus erat plenum, a vertice Capitis usque ad plantas Pedum, ex quibus Sanguis Sacratissimus copiose manavit, et usque ad terram guttatim distillavit. Amen.***

DECAS II. *Pater noster, Ave Maria.*

1. Gratiosissimus quem Annas de multis interrogavit, cui ad interrogata mansuete respondit, ubi a servo gravissime est alapatus, irrisus, illusus, et contumeliose injuriatus. Amen.

2. Gratiosissimus, qui Petrum se negantem humiliter respexit, et ad flebilem pœnitentiam fortissime commovit, quem deinde ducebant ligatum de domo Annæ, cum strepitu horribili usque in domum Caiphæ. Amen.

3. Gratiosissimus, quem Caiphas dolose examinavit, et Dominum respondentem morte dignum pronunciavit, ubi iterum a Judæis multa sustinuit opprobria, irrisiones, subsannationes, et gravissima verbera. Amen.

4. Gratiosissimus, quem Caiphas hora prima misit ad Pilatum, per sanctissimas manus suas pœnalissime ligatum, ubi iterum a Judæis maligne est accusatus: sed a Pilato in nullo culpabilis notatus. Amen.

5. Gratiosissimus quem Pilatus misit ad Herodem qui tunc præsens erat in Jerusalem, a quo de multis est interrogatus iterum, sed Jesus nullum penitus dedit ei responsum. Amen.

229

6. Gratiosissimus, quem tunc Herodes cum suis conspuebat, subsannabat, et illudebat, ei vestem albam induebat, et confusibilissime ad Pilatum remittebat. Amen.

7. Gratiosissimus qui in reductione ad Pilatum, sæpius ad terram corruit in plateis propter longum vestimentum, quem Pilatus denuo examinabat, et a morte liberare cogitabat. Amen.

8. Gratiosissimus cujus corpus Deificum, a Ministris confusibiliter fuit denudatum, et in collo, et in brachiis, et tibiis adstrictus, ad columnam fuit dire ligatus. Amen.

9. Gratiosissimus qui fuit cum virgis plumbatis, atq. scorpionibus usque ad mortem flagellatus, adeo quod Ministri cum dimittebant, quoniam præ fatigatione amplius flagellare non valebant. Amen.

10. Gratiosissimus, cujus corpus sanctissimus vulneribus erat plenum a vertice capitis usq. ad plantas pedum, ex quibus sanguis sacratissimus copiose manavit, et usque ad terram guttatim distillavit. Amen.

DRUGA DZIESIĄTKA

[287] **W wydaniu z 1691 roku występuje, w równoważnym znaczeniu: "sibi" (jemu).**

[288] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "in" (w), obecnego w wydaniach z 1847 i 1691 roku.**

[II TAJEMNICA BOLESNA: JEZUS ZOSTAJE UBICZOWANY]

Ojcze nasz...

Zdrowaś Maryjo, łaski pełna, Pan z Tobą, błogosławionaś Ty między niewiastami i błogosławiony Owoc żywota Twojego, Jezus Chrystus:

1. **Najukochańszy, którego Annasz wypytywał o wiele spraw, a On z łagodnością odpowiadał na zadawane pytania; tam został okrutnie spoliczkowany przez jednego ze sług, wyśmiany, wyszydzony i zelżony najcięższymi obelgami. Amen.**
2. **Najukochańszy, który pokornie spojrzał na Piotra, gdy ten się Go zaparł, i poruszył jego serce tak głęboko, że zapłakał łzami szczerej skruchy; następnie został związany i wśród straszliwych krzyków poprowadzony z domu Annasza do domu Kajfasza. Amen.**
3. **Najukochańszy, którego Kajfasz podstępnie przesłuchiwał i uznał za winnego śmierci; tam po raz drugi zniósł z rąk Żydów liczne zniewagi, szyderstwa, drwiny i bardzo bolesne uderzenia. Amen.**
4. **Najukochańszy, którego Kajfasz o pierwszej godzinie dnia posłał do Piłata, boleśnie związanego za Jego Najświętsze Ręce; tam Żydzi ponownie złośliwie Go oskarżali, lecz Piłat nie znalazł w Nim żadnej winy. Amen.**
5. **Najukochańszy, którego Piłat odesłał do Heroda, przebywającego wówczas w Jerozolimie; Herod ponownie wypytywał Go o wiele rzeczy, lecz Jezus nie dał mu żadnej odpowiedzi. Amen.**
6. **Najukochańszy, którego Herod wraz ze swoim dworem okrywał plwocinami, wyśmiewał i wyszydzał; przyodział Go w białą szatę i, okrutnie znieważonego, odesłał z powrotem do Piłata. Amen.**
7. **Najukochańszy, który wracając do Piłata, często upadał na ziemię z powodu długiej szaty, a Piłat raz jeszcze Go przesłuchiwał i zamierzał uwolnić od śmierci. Amen.**
8. **Najukochańszy, którego Boskie Ciało zostało haniebnie obnażone przez sługi, a następnie, związane za szyję, ręce i nogi, okrutnie przywiązane do kolumny. Amen.**
9. **Najukochańszy, który rózgami obciążonymi ołowiem i biczami został ubiczowany niemal na śmierć, do tego stopnia, że słudzy przestali Go biczować jedynie dlatego, iż sami opadli z sił ze zmęczenia. Amen.**
10. **Najukochańszy, którego Najświętsze Ciało było całe pokryte Ranami, od czubka Głowy aż po stopy, z których obficie wypływała Najdroższa Krew, spływając kroplami aż na ziemię. Amen.**

Pater Noster. Ave Maria.

1. ***Humillimus, quem de columna[289] tunc soluerunt[290], et super cathedram ignominiose posuerunt, vestem coccineam, et purpuram[291] eum induerunt, flexisque ante eum genibus velut fatuo illuserunt. Amen.***

2. ***Humillimus, quem cum Corona Spinea poenaliter Coronabant: cujus spicula acuta usque ad Cerebrum penetrabant, atque arundinem pro sceptro illi dederunt, cum quo ejus Caput Spinosum frequenter percusserunt. Amen.***

3. ***Humillimus, quem Pilatus sic castigatum foris eduxit: Ecce Homo, ad Judaeos malignos dixit. Sed Judaei pessimi de hoc non contenti: Crucifige, Crucifige, eum clamabant voce ingenti. Amen.***

4. ***Humillimus, quem cum ingenti strepitu ad domum judicii trahebant, et cum latronibus impiis ante Pilatum statuebant, voce tunc terribili furiose clamaverunt, Sanguis Ejus super nos, atque nostros filios, impie dixerunt. Amen.***

5. ***Humillimus, qui fuit injuste a Pilato ad mortem condemnatus, qui vere erat Rex, et dominantium Dominus, Creator omnium, ac Conditor Legis, et Filius Dei Omnipotentis. Amen.***

6. ***Humillimus, qui Crucem per plateas laboriose portavit, et ad terram saepius sub Cruce Se prostravit, tandemque sub Cruce totaliter defecit, tunc Simon Cireneus ad crucem manus adjecit. Amen.***

7. ***Humillimus, qui cum ineffabili poena et labore, cum latronibus pervenit ad Montem Calvariae, ubi Vestes Ejus per Caput Spinosum detrahebant, et omnia Corporis Sui Vulnera poenaliter renovabantur. Amen.***

8. ***Humillimus, quem sic nudatum cum videbas, confestim Velamen de Tuo Capite sumebas, cum Dolore immenso et Lacrymis accessisti, Lumbosque Ejus Virgineos cum isto praecinxisti. Amen.***

9. ***Humilllimus, qui super Crucem fuit tunc flebiliter prositus[292], et cum funibus in membris crudeliter extensus, cujus Manus Benedictissimae, fuerunt cum clavis obtusi Cruci affixae. Amen.***

10. ***Humillimus, cujus Pedes Sanctissimi, cum clavo grossissimo fuerunt transfixi, sicque Ejus Membra Virginea potuerunt cuncta dinumerari. Amen.***

DECAS III. *Pater noster. Ave Maria.*

1. Humillimus, quem de columna tunc soluerunt, et super cathedram ignominiose posuerunt, vestem coccineam, et purpuram eum induerunt, flexisque ante eum genibus velut fatuo illuserunt. Amen.

2. Humillimus, quem cum corona spinea pœnaliter coronabant; cujus spicula acuta usque ad cerebrum penetrabant: atque arundinem pro sceptro illi dederunt, cum quo ejus caput spinosum frequenter percusserunt. Amen.

3. Humillimus, quem Pilatus sic castigatum foris eduxit *Ecce Homo* ad Judæos malignos dixit. Sed Judæi pessimi de hoc non contenti *Crucifige*, *Crucifige*, eum clamabant voce ingenti. Amen.

4. Humillimus, quem cum ingenti strepitu ad domum judicii trahebant, et cum latronibus impiis ante Pilatum statuebant, voce tunc terribili furiose clamaverunt, sanguis ejus super nos, atq. nostros filios impie dixerunt. Amen.

5. Humillimus, qui fuit injuste a Pilato ad mortem condemnatus, qui vere erat Rex, et dominantium Dominus, creator omnium, ac conditor legis, et filius Dei Omnipotentis. Amen.

6. Humillimus, qui crucem per plateas laboriose portavit, et ad terram sæpius sub cruce se prostravit, tandemque sub cruce totaliter defecit, tunc Simon Cireneus ad crucem manus adjecit. Amen.

7. Humillimus, qui cum ineffabili pœna, et labore; cum latronibus pervenit ad montem Calvariæ, ubi vestes ejus per caput spinosum detrahebant, et omnia corporis sui vulnera pœnaliter renovabantur. Amen.

8. Humillimus, quem sic nudatum cum videbas, confestim velamen de tuo capite sumebas, cum dolore immenso, et lacrymis accessisti, lumbosque ejus virgineos cum isto præcinxisti. Amen.

230

9. Humillimus, qui super crucem fuit tunc flebiliter prositus, et cum funibus in membris crudeliter extensus, cujus manus benedictissimæ, fuerunt cum clavis obtusi cruci affixæ. Amen.

10. Humillimus, cujus pedes sanctissimi, cum clavo grossissimo fuerunt transfixi, sicq. ejus membra virginea potuerunt cuncta dinumerari. Amen.

---

[289] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "columa".

[290] W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: „solverunt" („rozwiązali"); w tym kontekście lepiej pasuje „solverunt" niż „soluerunt" („mieli zwyczaj"), występujące w wydaniu z 1847 roku.

[291] W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje poprawnie: "purpuream".

[292] W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje poprawnie: "positus" (miejsce).

TERZA DZIESIĄTKA
[III TAJEMNICA BOLESNA: UKORONOWANIE JEZUSA CIERNIEM]

Ojcze nasz...

Zdrowaś Maryjo, łaski pełna, Pan z Tobą, błogosławionaś Ty między niewiastami i błogosławiony Owoc żywota Twojego, Jezus Chrystus:

1. **Najpokorniejszy, którego po odwiązaniu od kolumny haniebnie postawiono na podwyższeniu, przyodziano w szkarłatny i purpurowy płaszcz, a klękając przed Nim, szydzono z Niego jak z szaleńca. Amen.**
2. **Najpokorniejszy, którego boleśnie ukoronowano Koroną Cierniową, której najostrzejsze ciernie przenikały aż do mózgu; dano Mu trzcinę jako berło i nią wielokrotnie uderzano w Jego Głowę okrytą cierniami. Amen.**
3. **Najpokorniejszy, którego Piłat po tym okrutnym ukaraniu wyprowadził na zewnątrz, mówiąc do przewrotnych Żydów: „Ecce Homo" (Oto Człowiek). Lecz oni, nie zadowalając się tym, wołali donośnym głosem: „Crucifige, Crucifige" (Ukrzyżuj, Ukrzyżuj). Amen.**
4. **Najpokorniejszy, którego wśród ogromnego wrzasku zaprowadzono na miejsce sądu i postawiono przed Piłatem wraz z niegodziwymi złoczyńcami; wtedy z przerażającym krzykiem wołali z wściekłością: „Krew Jego na nas i na dzieci nasze", wypowiadając te bezbożne słowa. Amen.**
5. **Najpokorniejszy, który został niesprawiedliwie skazany przez Piłata na śmierć, chociaż był prawdziwym Królem i Panem panów, Stwórcą wszystkiego, Dawcą Prawa i Synem Boga Wszechmogącego. Amen.**
6. **Najpokorniejszy, który z wielkim trudem niósł Krzyż ulicami miasta, wielokrotnie upadając pod jego ciężarem, aż w końcu całkowicie pod nim omdlał; wtedy Szymon z Cyreny własnymi rękami podjął Krzyż i niósł go razem z Nim. Amen.**
7. **Najpokorniejszy, który z niewypowiedzianym bólem i wyczerpaniem wraz z łotrami dotarł na Górę Kalwarię, gdzie zdjęto z Niego szaty, przeciągając je przez Głowę uwieńczoną cierniami, przez co wszystkie Rany Jego Ciała na nowo boleśnie się otworzyły. Amen.**
8. **Najpokorniejszy, którego Ty, o Maryjo, ujrzawszy tak obnażonego, natychmiast okryłaś welonem zdjętym ze swojej Głowy; podeszłaś do Niego z niewypowiedzianym Bólem i we łzach przepasałaś nim Jego dziewicze Biodra. Amen.**
9. **Najpokorniejszy, który ze wzruszającą uległością został położony na Krzyżu, a Jego Członki okrutnie rozciągnięto za pomocą powrozów; następnie Jego Najświętsze Ręce przybito do Krzyża gwoździami. Amen.**
10. **Najpokorniejszy, którego Najświętsze Stopy przebito jednym ogromnym gwoździem, tak że wszystkie Jego Dziewicze Członki mogły być policzone. Amen.**

DECAS IV.

Pater Noster. Ave Maria.

1. ***Innocentissimus, quem cum Cruce, in altum elevabant, et sic Sua Vulnera poenaliter dilatabant, quae denuo[293] Sanguinem fundebant, qui super Tuam Vestem et Faciem copiose distillabat. Amen.***

2. ***Innocentissimus, cui Mater[294] Lacrymosa dolenter assistebas, pendentem in Cruce Filium cum summo Dolore aspiciebas, et usque ad Mortem tunc doluisti, quod in tantis poenis auxilium illi nullum ferre potuisti. Amen.***

3. ***Innocentissimus, qui Te sub Cruce stare videbat, et cum immensa Compassione Discipulo commendabat, ubi pro Filio Summi Dei tibi dabatur Joannes filius Zebedei[295]. Amen.***

4. ***Innocentissiums, qui fuit in Cruce a Scribis, et Senioribus, a Pontificibus, et ministris multipliciter illusus, sed Ipse fuit in omnibus patientissimus, obnixe etiam oravit pro Suis crucifixoribus. Amen.***

5. ***Innocentissimus, qui latroni in Cruce Paradisum promittebat, et omnia ejus peccata ibidem[296] remittebat, ut nemo de suis desperet peccatis, cum Regnum Coelorum videat latroni dari gratis. Amen.***

6. ***Innocentissimus, qui in Cruce est locutus: "Eli, Eli[297], lamasabacthani[298]"? Quae verba lacrymosa, in lacrymas convertunt etiam corda saxea. Amen.***

7. ***Innocentissimus, qui etiam in Cruce usque ad Mortem sitivit: "Sitioque", cum rauca voce clamavit, cui acetum amarum in spongia, praebebant impii cum virga arundinea. Amen.***

8. ***Innocentissimus, qui iterum in Cruce locutus est in summa poena, dicens: "Consummatum est". Et ultimo clamavit tam valide: quod omnia cum terra tunc coeperunt tremere. Amen.***

9. ***Innocentissimus, qui in Cruce Spiritum Suum Patri commendabat, quando tam alte et flebiliter clamabat. Et inclinato Capite, cum angustia tradidit Suum Spiritum ineffabili. Amen.***

10. ***Innocentissimus, qui permisit Sathan subtus Crucem sedere, qui observabat si posset aliquid in Eo habere, ut Animam Ejus raperet, et usque ad tartara perduceret. Amen.***

DECAS IV. *Pater noster. Ave Maria.*

1. Innocentissimus, quem cum cruce, in altum elevabant, et sic sua vulnera pœnaliter dilatabant, quæ denuo sanguinem fundebant, qui super tuam vestem, et faciem copiose distillabat. Amen.

2. Innocentissimus, cui Mater lacrymosa dolenter assistebas, pendentem in cruce Filium cum summo dolore aspiciebas, et usque ad mortem tunc doluisti, quod in tantis pœnis auxilium illi nullum ferre potuisti. Amen.

3. Innocentissimus, qui te sub cruce stare videbat, et cum immensa compassione discipulo commendabat, ubi pro filio summi Dei tibi dabatur Joannes filius Zebedei. Amen.

4. Innocentissimus, qui fuit in cruce a Scribis, et senioribus, a pontificibus, et ministris multipliciter illusus, sed ipse fuit in omnibus patientissimus, obnixe etiam oravit pro suis crucifixoribus. Amen.

5. Innocentissimus, qui latroni in cruce paradisum promittebat, et omnia ejus peccata ibidem remittebat, ut nemo de suis desperet peccatis, cum regnum cœlorum videat latroni dari gratis. Amen.

6. Innocentissimus, qui in cruce est locutus, *Eli, Eli, lamasabacthani?* quæ verba lacrymosa, in lacrymas convertunt etiam corda saxea. Amen.

7. Innocentissimus, qui etiam in cruce usq. ad mortem sitivit, *sitioq.* cum rauca voce clamavit, cui acetum amarum in spongia, præbebant impii cum virga arundinea. Amen.

8. Innocentissimus, qui iterum in cruce locutus est in summa pœna, dicens *Consummatum est.* Et ultimo clamavit tam valide: quod omnia cum terra tunc cœperunt tremere. Amen.

9. Innocentissimus, qui in cruce spiritum suum Patri commendabat, quando tam alte, et flebiliter clamabat. Et inclinato capite, cum angustia tradidit suum spiritum ineffabili. Amen.

10. Innocentissimus, qui permisit Sathan subtus crucem sedere, qui observabat si posset aliquid in eo habere, ut animam ejus raperet, et usque ad tartara perduceret. Amen.

---

[293] **W wydaniu z 1691 roku występuje, w równoważnym znaczeniu: "de novo" (od nowa).**

[294] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "Mater", obecnego w wydaniach z 1847 i 1699 roku.**

[295] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Zebedaei".**

[296] **W wydaniu z 1691 roku występuje: „eidem" („temu samemu"); wydaje się, że domyślnie chodzi o „czas", co odpowiada wydaniom z 1847 i 1699 roku, w których występuje: „ibidem" („w tym samym czasie").**

[297] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Hely, Hely".**

[298] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "lamasabatani".**

CZWARTA DZIESIĄTKA
[IV TAJEMNICA BOLESNA: JEZUS NIESIE KRZYŻ NA KALWARIĘ]

Ojcze nasz...

Zdrowaś Maryjo, łaski pełna, Pan z Tobą, błogosławionaś Ty między niewiastami i błogosławiony Owoc żywota Twojego, Jezus Chrystus:

1. **Najniewinniejszy, którego wraz z Krzyżem podniesiono wysoko, tak że Jego Rany boleśnie się rozszerzyły i na nowo obficie tryskały Krwią, spływającą obficie na Twoją Szatę i Twoje Oblicze. Amen.**
2. **Najniewinniejszy, przy którym Ty, Matko Bolejąca, stałaś pełna boleści, patrząc z najgłębszym cierpieniem na swego Syna wiszącego na Krzyżu, i cierpiałaś wraz z Nim aż do Jego Śmierci, ponieważ w tak wielkich mękach nie mogłaś Mu przynieść żadnej pomocy. Amen.**
3. **Najniewinniejszy, który ujrzał Cię stojącą pod Krzyżem i z niewypowiedzianym współczuciem powierzył Cię Uczniowi, gdy zamiast Syna Najwyższego Boga został Ci dany Jan, syn Zebedeusza. Amen.**
4. **Najniewinniejszy, który na Krzyżu był na różne sposoby wyszydzany przez uczonych w Piśmie, starszych ludu, arcykapłanów i ich sługi, lecz wobec wszystkich zachował najgłębszą cierpliwość i z całych sił modlił się za swoich oprawców. Amen.**
5. **Najniewinniejszy, który obiecał raj łotrowi ukrzyżowanemu obok siebie i odpuścił mu wszystkie jego grzechy, aby nikt nie rozpaczał z powodu swoich win, widząc, że Królestwo Niebieskie zostało darmo dane skruszonemu złoczyńcy. Amen.**
6. **Najniewinniejszy, który na Krzyżu zawołał: „Eli, Eli, lama sabachthani?" (Boże mój, Boże mój, czemuś Mnie opuścił?), a te poruszające słowa skłaniają do łez nawet serca z kamienia. Amen.**
7. **Najniewinniejszy, który również na Krzyżu, przed swoją Śmiercią, odczuwał pragnienie i słabym głosem powiedział: „Sitio" (Pragnę); a bezbożni podali Mu na gąbce, osadzonej na trzcinie, ocet zmieszany z żółcią. Amen.**
8. **Najniewinniejszy, który po raz drugi przemówił na Krzyżu z największym cierpieniem, mówiąc: „Consummatum est" (Wykonało się), a na końcu zawołał tak donośnym głosem, że cała ziemia i wszystko, co na niej było, zaczęły się trząść. Amen.**
9. **Najniewinniejszy, który na Krzyżu powierzył Ojcu swojego Ducha, wołając donośnym i pełnym boleści głosem; po czym skłonił Głowę i pośród cierpień oddał Ducha. Amen.**
10. **Najniewinniejszy, który dopuścił, aby szatan zasiadł pod Krzyżem i przypatrywał się, czy zdoła znaleźć w Nim cokolwiek, by pochwycić Jego Duszę i porwać Ją do piekła. Amen.**

DECAS V.

Pater Noster. Ave Maria.

1. ***Karissimus***[299]***, in cujus morte poenalissima, dolebant cuncta elementa. Terra horribiliter tremebat, arbores et reliqua in ea se movebant. Amen.***

2. ***Karissimus, in cujus etiam morte saxa sunt scissa, et monumenta defunctorum perspicue patefacta, Velumque Templi pretiosum fuit divisum a summo usque deorsum. Amen.***

3. ***Karissimus, propter quem sol est obscuratus, quando in altum cum cruce fuit Deus elevatus, et multa signa alia tunc fuerunt***[300] ***facta quae ab Evangelistis non sunt omnia notata. Amen.***

4. ***Karissimus, cujus latus Longinus in Cruce aperuit, ex quo sanguis et aqua largiter manavit. Quod cum piissima Mater vidisti, prae Compassione valde doluisti. Amen.***

5. ***Karissimus, quem de Cruce deposuerunt Joseph, et***[301] ***Nicodemus, cum nonnullis***[302] ***aliis praesentibus. Et super tua genua ipsum reclinaverunt, et cum lacrymis uberrimis tecum tunc planxerunt. Amen.***

6. ***Karissimus, quem cum tristitia ineffabili in Gremio tenebas, cujus Vultum et Pectus cum Lacrymis rigabas. O Mater dolorosissima quot quaerimonias et gemitus tunc dabas, quando Filium Tuum dulcissimum sic Mortuum cernebas. Amen.***

7. ***Karissimus, cujus Corpus Sanctissimus plenum Cruore, cum aqua lavabant. Et Coronam Spineam de Capite trahebant, quod Nicodemus unguento pretioso***[303] ***perungebat, et S. Ioseph syndone munda involuebat***[304]***. Amen.***

8. ***Karissimus, quem ad sepuchrum cum infinitis lacrymis portabant, et dolore inaestimabili cuncti, qui aderant: quem tunc sequebaris cum infinita tristitia, positumque in Sepulchro adorasti cum summa reverentia. Amen.***

9. ***Karissimus, ad cujus Sepulchrum lapidem advoluerunt***[305]***, quem postea Judaei cum custodibus signaverunt. Deinde tecum ad civitatem cuncti remeabant, in viaque***[306] ***continue uberrime plorabant. Amen.***

10. ***Karissimus, in cujus Passione, o Virgo et Mater Dolorosissima, centum et quinquaginta Dolores mortales es passa, quinquaginta ante Ejus Mortem, et centum post tui reversionem in Jerusalem. Amen.***

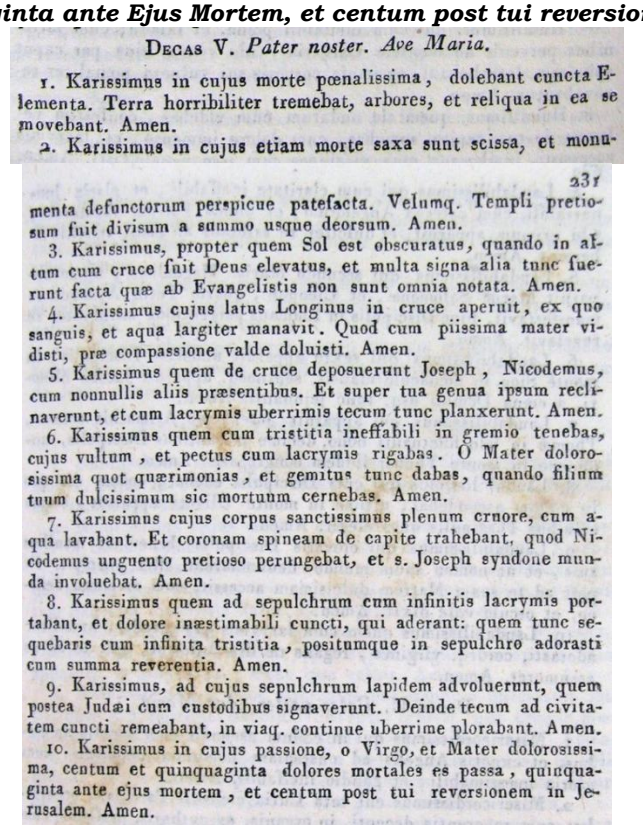

DECAS V. *Pater noster. Ave Maria.*

1. Karissimus in cujus morte pœnalissima, dolebant cuncta Elementa. Terra horribiliter tremebat, arbores, et reliqua in ea se movebant. Amen.

2. Karissimus in cujus etiam morte saxa sunt scissa, et monu-

231

menta defunctorum perspicue patefacta. Velumq. Templi pretiosum fuit divisum a summo usque deorsum. Amen.

3. Karissimus, propter quem Sol est obscuratus, quando in altum cum cruce fuit Deus elevatus, et multa signa alia tunc fuerunt facta quæ ab Evangelistis non sunt omnia notata. Amen.

4. Karissimus cujus latus Longinus in cruce aperuit, ex quo sanguis, et aqua largiter manavit. Quod cum piissima mater vidisti, præ compassione valde doluisti. Amen.

5. Karissimus quem de cruce deposuerunt Joseph, Nicodemus, cum nonnullis aliis præsentibus. Et super tua genua ipsum reclinaverunt, et cum lacrymis uberrimis tecum tunc planxerunt. Amen.

6. Karissimus quem cum tristitia ineffabili in gremio tenebas, cujus vultum, et pectus cum lacrymis rigabas. O Mater dolorosissima quot quærimonias, et gemitus tunc dabas, quando filium tuum dulcissimum sic mortuum cernebas. Amen.

7. Karissimus cujus corpus sanctissimus plenum cruore, cum aqua lavabant. Et coronam spineam de capite trahebant, quod Nicodemus unguento pretioso perungebat, et s. Joseph syndone munda involuebat. Amen.

8. Karissimus quem ad sepulchrum cum infinitis lacrymis portabant, et dolore inæstimabili cuncti, qui aderant: quem tunc sequebaris cum infinita tristitia, positumque in sepulchro adorasti cum summa reverentia. Amen.

9. Karissimus, ad cujus sepulchrum lapidem advoluerunt, quem postea Judæi cum custodibus signaverunt. Deinde tecum ad civitatem cuncti remeabant, in viaq. continue uberrime plorabant. Amen.

10. Karissimus in cujus passione, o Virgo, et Mater dolorosissima, centum et quinquaginta dolores mortales es passa, quinquaginta ante ejus mortem, et centum post tui reversionem in Jerusalem. Amen.

---

[299] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Carissimus", i tak, w odniesieniu do wszystkich dziesięciu Tajemnic Ave Maria.**

[300] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "feruntur".**

[301] **W wydaniu z 1847 roku brakuje „et", które występuje w wydaniu z 1691 roku.**

[302] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "non nullis".**

[303] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "precioso".**

[304] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "involvebat".**

[305] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje poprawnie: "advolverunt".**

[306] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "via".**

PIĄTA DZIESIĄTKA
[V TAJEMNICA BOLESNA: ŚMIERĆ JEZUSA NA KRZYŻU]

Ojcze nasz...

Zdrowaś Maryjo, łaski pełna, Pan z Tobą, błogosławionaś Ty między niewiastami i błogosławiony Owoc żywota Twojego, Jezus Chrystus:

1. **Najdroższy, z powodu którego najboleśniejszej Śmierci cała natura pogrążyła się w żałobie: ziemia gwałtownie się zatrzęsła, drzewa i wszystkie inne stworzenia zostały poruszone. Amen.**
2. **Najdroższy, przy którego Śmierci pękały skały, otwierały się groby umarłych na oczach wszystkich, a cenna Zasłona Świątyni rozdarła się od góry aż do dołu. Amen.**
3. **Najdroższy, z powodu którego słońce się zaćmiło, gdy Bóg został wywyższony na Krzyżu; wówczas dokonało się również wiele innych znaków, których Ewangeliści nie opisali w całości. Amen.**
4. **Najdroższy, którego bok Longin otworzył włócznią na Krzyżu, skąd obficie wypłynęły Krew i Woda. Gdy Ty, Najlitościwsza Matko, ujrzałaś to, z najgłębszego współcierpienia doznałaś ogromnego bólu. Amen.**
5. **Najdroższy, którego Józef z Arymatei i Nikodem wraz z kilkoma innymi obecnymi zdjęli z Krzyża i złożyli na Twoich Kolanach; wtedy razem z Tobą opłakiwali Go najobfitszymi łzami. Amen.**
6. **Najdroższy, którego z niewypowiedzianym smutkiem trzymałaś na swoim Łonie, obmywając Jego Oblicze i Pierś swoimi Łzami. O Najboleśniejsza Matko, ileż westchnień i jęków wydałaś wtedy, patrząc na swego umiłowanego, martwego Syna. Amen.**
7. **Najdroższy, którego Najświętsze Ciało, całe zbroczone Krwią, obmyto wodą. A gdy zdjęto z Jego Głowy Koronę Cierniową, Nikodem namaścił Je drogocennymi wonnościami, a święty Józef z Arymatei owinął Je w czyste płótno. Amen.**
8. **Najdroższy, którego wszyscy obecni odprowadzili do Grobu pośród nieprzebranych łez i niewypowiedzianego bólu. Ty zaś szłaś za Nim pogrążona w bezgranicznym smutku i z najwyższą czcią oddałaś Mu pokłon, gdy został złożony do Grobu. Amen.**
9. **Najdroższy, którego Grób zamknięto kamieniem, a następnie Żydzi opieczętowali go i postawili przy nim straże. Potem wszyscy razem z Tobą wrócili do miasta, nieustannie zalewając się obfitymi łzami. Amen.**
10. **Najdroższy, podczas którego Męki Ty, Dziewico i Matko Bolesna, wycierpiałaś sto pięćdziesiąt śmiertelnych boleści: pięćdziesiąt przed Jego Śmiercią i sto po Twoim powrocie do Jerozolimy. Amen.**

III QUINQUAGENA.

Articulorum de Resurrectione, Ascensione et Gloria Christi, et Virginis Mariae Assumptione Gloriosa, etc.

DECAS I.

Pater Noster. Ave Maria.

1. ***Laudabilissimus, cujus anima ad infernum descendit, et Portas illius potenter confregit, Luciferumque in Abissum religavit[307], aliosque damnatos austere increpavit. Amen.***

2. ***Laudabilissimus, qui deinde ad Patres detentos in Lymbo venit: illorumque tenebras Suo Fulgore abegit. Cujusque Pedibus omnes se straverunt, et laetitia lacrymosa reverenter adoraverunt. Amen.***

3. ***Laudabilissimus, qui cum Patribus[308] in Lymbo tam diu permansit, quousque Tertia Die a mortuis Resurrexit. Quos Patres Die Tertia de Lymbo eduxit, et Corpus Suum Glorificum a morte Resurrexit. Amen.***

4. ***Laudabilissimus, qui cum Claritate ineffabili et Gloria inenarrabili, cum caterva Angelorum, et cuneo Patrum Sanctorum, Tibi primum apparuit, et dulciter Te salutans ab omni tristitia liberavit. Amen.***

5. ***Laudabilissimus, qui secundo Mariae Magdalenae, tertio apparuit Mariae Salomonae[309] et Cleophe, quarto Petro Apostolo se manifestavit, hinc Discipulis in Emmaus pergentibus mirabiliter se revelavit. Amen.***

6. ***Laudabilissimus, qui sexto apparuit undecim Discipulis, in Monte Sion[310] in Coenaculo clausis, septimoque apparuit Jacobo Minori, a Coena Domini usque tunc jejunanti. Amen.***

7. ***Laudabilissimus, qui apparuit Joseph ab Arimathia[311] octavo, Thomae in fide fluctuanti nono, decimo piscantibus discipulis, undecimo in Monte Thabor ibidem congregatis. Amen.***

8. ***Laudabilissimus, qui cum Discipulis edebat, eodem die quo in Coelum Ascendebat, ultimo in monte Oliveti apparuit, coram omnibus Discipulis quos elegit. Amen.***

9. ***Laudabilissimus, qui elevatis Discipulis benedixit Manibus Suis, et ut Nomen Suum mundo denunciarent illis praecipit. Et post ad Te Suam Matrem dulcisimam[312] accessit, cum Amplexu Deifico, et Osculo: "Vale" dixit[313]. Amen[314].***

10. ***Laudabilissimus, quem cum Lacrymis prae Gaudio; humiliter Adorasti Cordeque Virgineo, rogans ne diu differret, qui Te ad Se assumeret. Amen.***

III. QUINQUAGENA.

Articulorum de Resurrectione, Ascensione, et Gloria Christi, et Virginis Mariæ Assumptione gloriosa, etc.

Decas I. *Pater noster. Ave Maria.*

1. Laudabilissimus cujus anima ad Infernum descendit, et portas illius potenter confregit, Luciferumque in abissum religavit, aliosq. damnatos austere increpavit. Amen.

2. Laudabilissimus qui deinde ad Patres detentos in Lymbo venit: illorumque tenebras suo fulgore abegit. Cujusque pedibus omnes se straverunt, et lætitia lacrymosa reverenter adoraverunt. Amen.

3. Laudabilissimus qui cum Patribus in Lymbo tam diu permansit, quousque tertia die a mortuis resurrexit. Quos Patres die tertia de Lymbo eduxit, et corpus suum glorificum a morte resurrexit. Amen.

232

4. Laudabilissimus qui cum claritate ineffabili, et gloria inenarrabili, cum caterva Angelorum, et cuneo Patrum Sanctorum, tibi primum apparuit, et dulciter te salutans ab omni tristitia liberavit. Amen.

5. Laudabilissimus qui secundo Mariæ Magdalenæ, tertio apparuit Mariæ Salomonæ, et Cleophe, quarto Petro Apostolo se manifestavit, hinc Discipulis in Emmaus pergentibus mirabiliter se revelavit. Amen.

6. Laudabilissimus qui sexto apparuit undecim Discipulis, in monte Sion in cœnaculo clausis, septimoq. apparuit Jacobo Minori, a cœna Domini usq. tunc jejunanti. Amen.

7. Laudabilissimus qui apparuit Joseph ab Arimathia octavo, Thomæ in fide fluctuanti nono, decimo piscantibus Discipulis, undecimo in monte Thabor ibidem congregatis. Amen.

8. Laudabilissimus qui cum Discipulis edebat, eodem die quo in cœlum ascendebat, ultimo in monte Oliveti apparuit, coram omnibus Discipulis quos elegit. Amen.

9. Laudabilissimus qui elevatis Discipulis benedixit manibus suis, et ut nomen suum mundo denunciarent illis præcipit. Et post ad te suam Matrem dulcisimam accessit, cum amplexu deifico, et osculo *vale* dixit. Amen.

10. Laudabilissimus quem cum lacrymis præ gaudio; humiliter adorasti, cordeq. virgineo, rogans ne diu differret, qui te ad se assumeret. Amen.

---

[307] W wydaniu z 1691 roku występuje: "relegavit".

[308] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "partibus".

[309] W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje poprawnie: "Salome".

[310] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Syon".

[311] W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "Arimatia".

[312] W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje poprawnie: "dulcissimam".

[313] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "valedixit".

[314] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Am.".

CZĘŚĆ TRZECIA

Tajemnice Zmartwychwstania, Wniebowstąpienia i Chwały Chrystusa oraz Chwalebnego Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny itd.

PIERWSZA DZIESIĄTKA

[I TAJEMNICA CHWALEBNA: ZMARTWYCHWSTANIE JEZUSA]

Ojcze nasz...

Zdrowaś Maryjo, łaski pełna, Pan z Tobą, błogosławionaś Ty między niewiastami i błogosławiony Owoc żywota Twojego, Jezus Chrystus:

1. **Najgodniejszy wszelkiej chwały, którego Dusza zstąpiła do Otchłani, potężnie skruszyła jej Bramy, strąciła Lucyfera do Czeluści i surowo zgromiła pozostałych potępionych. Amen.**
2. **Najgodniejszy wszelkiej chwały, który przybył do Ojców zatrzymanych w Otchłani i blaskiem swojej Chwały rozproszył ich ciemności. Wszyscy upadli do Jego Stóp i z radością zmieszaną ze łzami oddali Mu pełen czci pokłon. Amen.**
3. **Najgodniejszy wszelkiej chwały, który pozostał z Ojcami w Otchłani aż do Trzeciego Dnia, kiedy zmartwychwstał. Wówczas wyprowadził Ojców z Otchłani i wskrzesił swoje Chwalebne Ciało. Amen.**
4. **Najgodniejszy wszelkiej chwały, który w niewysłowionym Blasku i niewypowiedzianej Chwale, w otoczeniu Zastępów Aniołów i rzeszy Świętych Ojców, najpierw ukazał się Tobie, Maryjo, pozdrawiając Cię z czułością i uwalniając od wszelkiego smutku. Amen.**
5. **Najgodniejszy wszelkiej chwały, który następnie ukazał się Marii Magdalenie, potem Marii Salome i Marii Kleofasowej, następnie Apostołowi Piotrowi, a później w cudowny sposób objawił się Uczniom idącym do Emaus. Amen.**
6. **Najgodniejszy wszelkiej chwały, który po raz szósty ukazał się Jedenastu Uczniom zamkniętym w Wieczerniku na Górze Syjon, a po raz siódmy Jakubowi Mniejszemu, który po Wieczerzy Pańskiej pościł aż do tej chwili. Amen.**
7. **Najgodniejszy wszelkiej chwały, który po raz ósmy ukazał się Józefowi z Arymatei, po raz dziewiąty Tomaszowi, chwiejącemu się w wierze, po raz dziesiąty Uczniom łowiącym ryby, a po raz jedenasty Uczniom zgromadzonym na Górze Tabor. Amen.**
8. **Najgodniejszy wszelkiej chwały, który spożył posiłek z Uczniami w dniu swojego Wniebowstąpienia, a następnie po raz ostatni ukazał się wszystkim wybranym przez siebie Uczniom na Górze Oliwnej. Amen.**
9. **Najgodniejszy wszelkiej chwały, który podniósłszy swoje Ręce, pobłogosławił Uczniów i polecił im głosić swoje Imię całemu światu. Następnie zbliżył się do Ciebie, swojej Najukochańszej Matki, objął Cię i ucałował, mówiąc: „Vale" (Żegnaj). Amen.**
10. **Najgodniejszy wszelkiej chwały, którego Ty z Łzami Radości i Dziewiczym Sercem pokornie uwielbiłaś, prosząc Go, aby nie zwlekał długo z zabraniem Cię do siebie. Amen.**

DECAS II.

Pater Noster. Ave Maria.

1. ***Misericordiosissimus, qui in Coelum Ascendit cum Sanctis Animabus, et cunctis Angelis ad custodiam hominum deputatis: cum gloria inaestimabili, et gaudio ineffabili. Amen.***
2. ***Misericordiosissimus, cui tota Curia Coelestis Paradisi, occurrebat cum reverentia decenti, in organis, et cytharis, psallendo cum infinitis gaudiis. Amen.***
3. ***Misericordiosissimus, quem Chori Angelici cum tripudio ducebant, quo usque ad Summae Trinitatis Thronum perveniebat, cum quanto gaudio hoc fiebat et tripudio, nullus poterit explicare eloquio. Amen.***
4. ***Misericordiosissimus, quem Trinitas Aeterna, cum Gloria Intronixabat[315] infinita, Coronam Dans Illi Majestatis Potestatemque super omnia, quae sunt in coelo, et in terra creata. Amen.***
5. ***Misericordiosissimus, qui in immensa Sua Potestate, Regnat super omnia cum Summa Majestate. Ipse enim est Aeterna Beatitudo, Sanctorum omnium et Angelorum, qui sunt in Coelo. Amen.***
6. ***Misericordiosissimus, cujus claritatem inspicere desiderant, sine fine omnes qui cum Eo Regnant. Est enim immensa et infinita, illuminans singulos secundum sua merita. Amen.***
7. ***Misericordiosissimus, cujus Dulcedine infinita perfunduntur, quotquot unquam ad Coelum assumuntur. Ejusque infinita fragrantia totum replet Coelum, durans per cuncta saecula usque in aevum. Amen.***
8. ***Misericordiosissimus, qui summum et aeternum est Gaudium, cunctorum Supernorum civium. Quem honorant trementes et adorant, et sine fine Sanctus, Sanctus, Sanctus[316] dicentes honorant. Amen.***
9. ***Misericordiosissimus, cujus Charitas est immensa, Laus continua et aeterna. Cujus Majestas est tremenda, maxima, infinita, ac inaestimabilis ejus Gloria. Amen.***
10. ***Misericordiosissimus, cujus Nomen est tam magnum, virtuosum, faecundum[317], atque dignum, quod omne genu tunc flectatur, quando Jesus nominatur. Amen.***

DECAS II. *Pater noster. Ave Maria.*

1. Misericordissimus qui in cœlum ascendit cum Sanctis animabus, et cunctis Angelis ad custodiam hominum deputatis: cum gloria inæstimabili, et gaudio ineffabili. Amen.

2. Misericordissimus cui tota Curia cœlestis Paradisi, occurrebat cum reverentia decenti, in organis, et cytharis, psallendo cum infinitis gaudiis. Amen.

3. Misericordissimus quem Chori Angelici cum tripudio ducebant, quo usque ad Summæ Trinitatis Thronum perveniebat, cum quanto gaudio hoc fiebat, et tripudio, nullus poterit explicare eloquio. Amen.

4. Misericordissimus quem Trinitas æterna, cum gloria intronixabat infinita, coronam dans illi Majestatis potestatemq. super omnia, quæ sunt in cœlo, et in terra creata. Amen.

5. Misericordissimus qui in immensa sua potestate, regnat super omnia cum summa majestate. Ipse enim est æterna beatitudo, Sanctorum omnium et Angelorum, qui sunt in cœlo. Amen.

6. Misericordissimus cujus claritatem inspicere desiderant, sine fine omnes qui cum eo regnant. Est enim immensa, et infinita, illuminans singulos secundum sua merita. Amen.

7. Misericordissimus cujus dulcedine infinita perfunduntur, quotquot unquam ad cœlum assumuntur. Ejusque infinita fragrantia totum replet cœlum, durans per cuncta sæcula usque in ævum. Amen.

233

8. Misericordissimus qui summum, et æternum est gaudium, cunctorum supernorum civium. Quem honorant trementes, et adorant, *et sine fine Sanctus, Sanctus, Sanctus dicentes* honorant. Amen.

9. Misericordissimus cujus charitas est immensa, laus continua, et æterna. Cujus majestas est tremenda, maxima, infinita, ac inæstimabilis ejus gloria. Amen.

10. Misericordissimus cujus nomen est tam magnum; virtuosum fœcundum, atque dignum, quod omne genu tunc flectatur, quando Jesus nominatur. Amen.

---

[315] **W wydaniu z 1691 r. występuje: "intronisabat"; w wydaniu z 1699 r. występuje: „intronizabat".: "intronizabat".**

[316] **W wydaniu z 1691 roku brakuje, wskutek błędu drukarskiego, ostatniego: "Sanctus".**

[317] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "secundum".**

DRUGA DZIESIĄTKA
[II TAJEMNICA CHWALEBNA: WNIEBOWSTĄPIENIE JEZUSA]

Ojcze nasz…

Zdrowaś Maryjo, łaski pełna, Pan z Tobą, błogosławionaś Ty między niewiastami i błogosławiony Owoc żywota Twojego, Jezus Chrystus:

1. **Najmiłosierniejszy, który wstąpił do Nieba wraz ze Świętymi Duszami i ze wszystkimi Aniołami wyznaczonymi do strzeżenia ludzi, pośród niewysłowionej Chwały i niewyrażalnej Radości. Amen.**
2. **Najmiłosierniejszy, któremu cały Niebieski Dwór Raju wychodził naprzeciw z pełną godności czcią, przy dźwięku harf i cytr, śpiewając psalmy w niewyczerpanej radości. Amen.**
3. **Najmiłosierniejszy, którego Chóry Anielskie z triumfem prowadziły aż do Tronu Najświętszej Trójcy. Jak wielka była ta radość i ten triumf, żadne ludzkie słowa nigdy nie zdołają wyrazić. Amen.**
4. **Najmiłosierniejszy, którego Przenajświętsza Trójca uroczyście wyniosła na Tron w nieskończonej Chwale, przekazując Mu Koronę Majestatu i Władzy nad wszystkim, co zostało stworzone w Niebie i na ziemi. Amen.**
5. **Najmiłosierniejszy, który w swojej niezmierzonej Potędze króluje nad wszystkim z najwyższym Majestatem. On jest Wieczną Szczęśliwością wszystkich Świętych i Aniołów przebywających w Niebie. Amen.**
6. **Najmiłosierniejszy, którego Blask wszyscy królujący z Nim pragną bez końca oglądać. Jest on bowiem niezmierzony i nieskończony, oświecając każdego stosownie do jego zasług. Amen.**
7. **Najmiłosierniejszy, którego nieskończoną Słodyczą napełnieni są wszyscy, którzy osiągnęli Niebo. Jego nieskończona Woń przenika całe Niebo i trwa przez wszystkie wieki aż po wieczność. Amen.**
8. **Najmiłosierniejszy, który jest najwyższą i wieczną Radością wszystkich mieszkańców Nieba. Z bojaźnią oddają Mu cześć, wielbią Go i nieustannie wołają: „Święty, Święty, Święty”. Amen.**
9. **Najmiłosierniejszy, którego Miłość jest niezmierzona, którego Chwała trwa nieustannie i wiecznie, którego Majestat jest wzniosły, najwyższy i nieskończony, a którego Chwały nie sposób opisać słowami. Amen.**
10. **Najmiłosierniejszy, którego Imię jest tak wielkie, potężne, pełne mocy i godne wszelkiej czci, że na Jego Imię zgina się każde kolano. Amen.**

DECAS III.

Pater Noster. Ave Maria.

1. ***Nobilissimus, cujus Pulchritudo est mirabilis, Sapientia ineffabilis, cujus in coelo facies coruscat, cuntosque beatos dulcissime illuminat. Amen.***
2. ***Nobilissimus, cujus Corpus Gloriosum est Deitatis Templum, qui in Throno Summo Regnat, cujus Regnum finem nescit. Amen.***
3. ***Nobilissimus, qui humanam naturam in Coelo sublimavit[318] super omnia, quae unquam creavit, quique Patrem[319] petivit, ut Spiritum Sanctum Discipulis daret, quem promisit. Amen.***
4. ***Nobilissimus, qui Quinquagesima Die misit Sanctum Spiritum, Discipulis in terra promissum, qui super singulos in specie ignis apparuit, et Linguarum, sicut ipse voluit. Amen.***
5. ***Nobilissimus, qui Suos Discipulos per mundum universum misit, quos per Spiritum Sanctum ferventer ignivit, qui ubique praedicabant, et in Nomine Jesu miracula immensa faciebant. Amen.***
6. ***Nobilissimus, qui post Suam in Coelum Ascensionem, Te reliquit in terris ad Discipulorum Consolationem, cujus Amor Te urgebat, et ad videndum Eum in Sua Gloria incitabat. Amen.***
7. ***Nobilissimus, qui Preces Tuas exaudivit, et Angelum Suum ad Te misit, ut Suum Adventum Tibi Nunciaret, et quod in Christo Te Glorificare vellet. Amen.***
8. ***Nobilissimus, qui Suos Apostolos per mundum dispersos congregavit, ut interessent Tuis Exequiis ordinavit, et Angelos cunctos convocavit, quos ad hominum custodiam deputavit. Amen.***
9. ***Nobilissimus, qui discendit tunc de Caelo, cum Sanctorum, et[320] Angelorum infinito numero, cum summa[321] Majestate et immensa gloria, Tibique Apparens Salutavit Te Voce dulcissima. Amen.***
10. ***Nobilissimus, quem tunc in Sua Gloria vidisti, et Tuum Illi reddens Spiritum prae amore defecisti, quem Assumens, et astringens frequenter Deosculabatur, et velut Sponsus suavissimus Illi jungebatur. Amen.***

DECAS III. *Pater noster. Ave Maria.*

1. Nobilissimus cujus pulchritudo est mirabilis, sapientia ineffabilis, cujus in cœlo facies coruscat, cunctosque beatos dulcissime illuminat. Amen.
2. Nobilissimus cujus corpus gloriosum est deitatis templum, qui in throno summo regnat, cujus regnum finem nescit. Amen.
3. Nobilissimus qui humanam naturam in cœlo sublimavit super omnia, quæ unquam creavit, quique Patrem petivit, ut Spiritum Sanctum discipulis daret, quem promisit. Amen.
4. Nobilissimus qui quinquagesima die misit Sanctum Spiritum, discipulis in terra promissum, qui super singulos in specie ignis apparuit, et linguarum, sicut ipse voluit. Amen.
5. Nobilissimus qui suos discipulos per mundum universum misit, quos per Spiritum Sanctum ferventer ignivit, qui ubique prædicabant, et in nomine Jesu miracula immensa faciebant. Amen.
6. Nobilissimus qui post suam in cœlum ascensionem, te reliquit in terris ad Discipulorum consolationem, cujus amor te urgebat, et ad videndum eum in sua gloria incitabat. Amen.
7. Nobilissimus, qui preces tuas exaudivit, et Angelum suum ad te misit, ut suum adventum tibi nunciaret, et quod in Christo te glorificare vellet. Amen.
8. Nobilissimus qui suos Apostolos per mundum dispersos congregavit, ut interessent tuis exequiis ordinavit, et Angelos cunctos convocavit, quos ad hominum custodiam deputavit. Amen.
9. Nobilissimus qui descendit tunc de cælo, cum Sanctorum, et Angelorum infinito numero, cum summa majestate, et immensa gloria, tibiq. apparens salutavit te voce dulcissima. Amen.
10. Nobilissimus quem tunc in sua gloria vidisti, et tuum illi reddens Spiritum præ amore defecisti, quem assumens, et astringens frequenter deosculabatur, et velut Sponsus suavissimus illi jungebatur. Amen.

---

[318] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "subliminavit".

[319] W wydaniu z 1691 roku występuje: "ab Patre" (dal Padre).

[320] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "et", obecnego w wydaniach z 1847 i 1699 roku.

[321] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "summa" (somma), obecnego w wydaniach z 1847 i 1691 roku.

TRZECIA DZIESIĄTKA
[III TAJEMNICA CHWALEBNA: ZESŁANIE DUCHA ŚWIĘTEGO NA APOSTOŁÓW W WIECZERNIKU]

Ojcze nasz...

Zdrowaś Maryjo, łaski pełna, Pan z Tobą, błogosławionaś Ty między niewiastami i błogosławiony Owoc żywota Twojego, Jezus Chrystus:

1. **Najszlachetniejszy, którego Piękno jest przedziwne, którego Mądrość niewysłowiona, którego Oblicze jaśnieje w Niebie i najsłodziej oświeca wszystkich Błogosławionych. Amen.**
2. **Najszlachetniejszy, którego Chwalebne Ciało jest Świątynią Bóstwa i który króluje na najwyższym Tronie, a Jego Królestwo nie będzie miało końca. Amen.**
3. **Najszlachetniejszy, który wyniósł ludzką naturę do Nieba ponad wszystko, co stworzył, i prosił Ojca, aby zesłał Uczniom Ducha Świętego, którego im obiecał. Amen.**
4. **Najszlachetniejszy, który pięćdziesiątego dnia zesłał Ducha Świętego, obiecanego Uczniom na ziemi, a On ukazał się nad każdym z nich w postaci języków ognia, tak jak zechciał. Amen.**
5. **Najszlachetniejszy, który posłał swoich Uczniów na cały świat, po uprzednim rozpaleniu ich ogniem Ducha Świętego. Głosili oni wszędzie Ewangelię i w Imię Jezusa dokonywali wielkich cudów. Amen.**
6. **Najszlachetniejszy, który po swoim Wniebowstąpieniu pozostawił Cię na ziemi jako Pocieszycielkę Uczniów. Miłość Chrystusa przynaglała Cię i pobudzała do pragnienia oglądania Go w Jego Chwale. Amen.**
7. **Najszlachetniejszy, który wysłuchał Twoich Modlitw i posłał do Ciebie swojego Anioła, aby oznajmił Ci Jego Przyjście i zapowiedział, że pragnie Cię uwielbić w Chrystusie. Amen.**
8. **Najszlachetniejszy, który zgromadził swoich Apostołów rozproszonych po świecie i nakazał im być obecnymi przy Twoim świętym Zaśnięciu, a także wezwał wszystkich Aniołów wyznaczonych do strzeżenia ludzi. Amen.**
9. **Najszlachetniejszy, który wówczas zstąpił z Nieba wraz z niezliczonymi zastępami Świętych i Aniołów, ukazując się Tobie w najwyższym Majestacie i niezmierzonej Chwale oraz pozdrawiając Cię najsłodszym Głosem. Amen.**
10. **Najszlachetniejszy, którego ujrzałaś w Jego Chwale, i oddając Mu swojego Ducha, odeszłaś z tego świata z Miłości. A gdy On brał Cię do siebie, Ty obejmowałaś Go mocno, często całowałaś i przylgnęłaś do Niego jak do najsłodszego Oblubieńca. Amen.**

DECAS IV.

Pater Noster. Ave Maria.

1. ***Onnipotentissimus, qui cum Corpore et Anima Te Secum tulit, et ad Portas Coelestis Paradisi sursum Ascendit, cum Gloria Te illuc introducens inenarrabili, et Gaudio ineffabili. Amen.***

2. ***Onnipotentissimus, qui cunctos Suos Angelos praecepit adunari, Honore nempe digno te, voluit honorare, ut cum Canticis Angelicis introducereris, et Aeterna Gloria semper fruereris. Amen.***

3. ***Onnipotentissimus, cujus Sancti Angeli te devote Salutabant, flexisque Suis Genibus reverenter adorabant, in tympanis et choris Te magnifice collaudabant, et immensis vocibus laetanter personabant. Amen.***

4. ***Onnipotentissimus, qui Te cum infinita Gloria, ac tota Coeli Curia ad Sanctam perduxit Trinitatem quam humillime Adorasti, et Te Illi totam devote Obtulisti. Amen.***

5. ***Onnipotentissimus, qui Te cum Patre Suo et Spiritu Sancto Gloriose Intronizabat[322]. Et Corona Gloriae Te Sanctissimam Coronabat. Teque Reginam Coeli, et terrae, tunc constituit, et super omnem creaturam potenter sublimavit. Amen.***

6. ***Onnipotentissimus, qui Te Matrem Suam Dignissimam nihil negans honorat. Sed quidq.[323] petieris promptissime Tibi donat, Suaque Sapientia Aeterna Te illuminat, et Claritate Perpetua praecunctis[324] Te illustrat. Amen.***

7. ***Onnipotentissimus, qui Te omni Beatitudine, implevit, et Dulcedine, Teque Secum Regnare fecit, et cuncta creata Tibi subjecit. Amen.***

8. ***Onnipotentissimus, qui Te omni Gloria, et Gaudio, omni Honore et Gratia replevit, et omnem Thesaurum Regni Coelestis Tibi commisit, ut quantum placet inde sumas, nosque cum Illo ditare valeas. Amen.***

9. ***Onnipotentissimus, cujus es Mater, et Filia, nec non[325] Soror et Sponsa, Templum, et Habitaculum, ac totius Trinitatis Dignissimum Triclinium. Amen.***

10. ***Onnipotentissimus, qui nullum salvare statuit, nisi Tibi devotus, aut Tuus Amator esse voluerit, quare ad tantam Reginam recurramus, ejusque interventum devote poscamus. Amen.***

DECAS IV. *Pater noster. Ave Maria.*

1. Omnipotentissimus qui cum corpore, et anima te secum tulit, et ad portas cœlestis Paradisi sursum ascendit, cum gloria te illuc introducens inenarrabili, et gaudio ineffabili. Amen.

234

2. Omnipotentissimus qui cunctos suos Angelos præcepit adunari, honore nempe digno te voluit honorare, ut cum canticis Angelicis introducereris, et æterna gloria semper fruereris. Amen.

3. Omnipotentissimus cujus sancti Angeli te devote salutabant, flexisq. suis genibus reverenter adorabant, in tympanis, et choris te magnifice collaudabant, et immensis vocibus lætanter personabant. Amen.

4. Omnipotentissimus qui te cum infinita gloria ac tota cœli Curia ad sanctam perduxit Trinitatem quam humillime adorasti, et te illi totam devote obtulisti. Amen.

5. Omnipotentissimus qui te cum Patre suo, et Spiritu Sancto gloriose intronizabat. Et corona gloriæ te sanctissimam coronabat. Teque Reginam cœli, et terræ, tunc constituit, et super omnem creaturam potenter sublimavit. Amen.

6. Omnipotentissimus qui te Matrem suam dignissimam nihil negans honorat. Sed quidq. petieris promptissime tibi donat, suaque sapientia æterna te illuminat, et claritate perpetua præcunctis te illustrat. Amen.

7. Omnipotentissimus, qui te omni beatitudine, implevit, et dulcedine, teq. secum regnare fecit, et cuncta creata tibi subjecit. Amen.

8. Omnipotentissimus qui te omni gloria, et gaudio, omni honore, et gratia replevit, et omnem thesaurum Regni cœlestis tibi commisit, ut quantum placet inde sumas, nosque cum illo ditare valeas. Amen.

9. Omnipotentissimus cujus es Mater, et filia, nec non soror, et sponsa, templum, et habitaculum, ac totius Trinitatis dignissimum Triclinium. Amen.

10. Omnipotentissimus qui nullum salvare statuit nisi tibi devotus, aut tuus amator esse voluerit, quare ad tantam Reginam recurramus, ejusque interventum devote poscamus. Amen.

---

[322] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "intronisabat".**

[323] **W wydaniu z 1847 roku występuje: "quidq.", które w wydaniu z 1691 roku wyrażone jest jako: „quidquid", a w wydaniu z 1699 roku jako: „quidque": w obu przypadkach tłumaczenie brzmi: „cokolwiek".**

[324] **W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "prae cunctis".**

[325] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "necnon".**

CZWARTA DZIESIĄTKA
[IV TAJEMNICA CHWALEBNA: WNIEBOWZIĘCIE NAJŚWIĘTSZEJ MARYI PANNY Z DUSZĄ I CIAŁEM DO NIEBA]

Ojcze nasz…

Zdrowaś Maryjo, łaski pełna, Pan z Tobą, błogosławionaś Ty między niewiastami i błogosławiony Owoc żywota Twojego, Jezus Chrystus:

1. **Wszechmocny, który zabrał Cię ze sobą z Ciałem i Duszą, wyniósł do Bram Niebieskiego Raju i wprowadził Cię tam pośród niewysłowionej Chwały i niewyrażalnej Radości. Amen.**
2. **Wszechmocny, który zgromadził wszystkich swoich Aniołów i zechciał oddać Ci najgodniejszą cześć, abyś została wprowadzona pośród śpiewów Anielskich i na wieki cieszyła się Wieczną Chwałą. Amen.**
3. **Wszechmocny, którego Święci Aniołowie z pobożnością Cię pozdrawiali i, zginając kolana z głęboką czcią, oddawali Ci hołd; przy dźwięku bębnów i wspaniałych chórów wysławiali Cię, a donośnymi głosami radośnie Cię uwielbiali. Amen.**
4. **Wszechmocny, który całą społeczność Nieba, odzianą w nieskończoną Chwałę, poprowadził wraz z Tobą przed Tron Najświętszej Trójcy. Ty zaś z najgłębszą pokorą oddałaś Jej pokłon i z pobożnością ofiarowałaś Jej całą siebie. Amen.**
5. **Wszechmocny, który wraz ze swoim Ojcem i Duchem Świętym chwalebnie posadził Cię na Tronie i ukoronował Cię, o Najświętsza, Koroną Chwały. Ustanowił Cię Królową Nieba i ziemi oraz wyniósł ponad wszelkie stworzenie. Amen.**
6. **Wszechmocny, który czci Cię jako swoją Najgodniejszą Matkę, niczego Ci nie odmawia, lecz natychmiast spełnia wszystko, o co Go prosisz, oświeca Cię swoją Wieczną Mądrością i przed wszystkimi napełnia Cię światłem swojej Wiecznej Światłości. Amen.**
7. **Wszechmocny, który napełnił Cię wszelką Szczęśliwością i Słodyczą, sprawił, że królujesz razem z Nim, i poddał Ci całe stworzenie. Amen.**
8. **Wszechmocny, który napełnił Cię wszelką Chwałą i Radością, wszelkim Honorem i Łaską, i powierzył Ci wszystkie Skarby Królestwa Niebieskiego, abyś mogła z nich czerpać według swojej woli i nimi ubogacać nas. Amen.**
9. **Wszechmocny, którego jesteś Matką i Córką, a także Siostrą i Oblubienicą, Świątynią i Przybytkiem oraz najgodniejszym Mieszkaniem Najświętszej Trójcy. Amen.**
10. **Wszechmocny, który postanowił nie zbawić nikogo, kto nie byłby Tobie oddany i nie chciał być Twoim Przyjacielem, abyśmy uciekali się do tak wielkiej Królowej i z ufnością błagali o Jej Pomoc. Amen.**

DECAS V.

Pater noster. Ave Maria.

1. ***Pulcherrimus, qui Suos Apostolos, in terra ab Eo electos per Martyrii Palmam, assumpsit ad Gloriae Suae Aulam. Amen.***
2. ***Pulcherrimus, qui Martyres Suos in Fide confortavit, et in poenis roboravit, et sic cum mundi Victoria Coelorum intraverunt Aeterna Regna. Amen.***
3. ***Pulcherrimus, qui Confessores Sanctos Sua Sapientia illuminavit, ac Virtute omni decoravit, et sic cuncta temporalia pro nihilo duxerunt, et Regna Coelestia digne promeruerunt. Amen.***
4. ***Pulcherrimus, qui Virgines castissimas de mundo elegit, Suaeque Aeternae Gloriae participes effecit cum quo etiam utriusque sexus Sancti, in Coelis Regnant infiniti. Amen.***
5. ***Pulcherrimus, qui in Extremo Judicio cuncta districte Judicabit, ubi omnes ab Adam natos congregans malos a bonis separabit, electos salvabit, reprobosque in aeternum damnabit. Amen.***
6. ***Pulcherrimus, qui est Verbum Patris, Filius Virginis, Agnus Dei, Salus mundi, Hostia Sacra, Caro Vita. Amen.***
7. ***Pulcherrimus, qui est Laus[326] Angelorum, Gloria Sanctorum, Visio Pacis, Flos, et Fructus Virginis Matris. Amen.***
8. ***Pulcherrimus, qui est Splendor Patris, Princeps Pacis, Panis Vivus, Potus Beatus, Vasque Divinitatis. Amen.***
9. ***Pulcherrimus, qui est Lumen Coeli, Pretium[327] mundi, Gaudium nostrum, Panis Angelorum, Jubilus cordis, Spes Salutis, Rex et Sponsus Virginitatis. Amen.***
10. ***Pulcherrimus, qui est Praemium nostrum, et Gaudium Aeternum, Fons Amoris, Dulcedo Pacis, Requies Vera, Vitae Perennis. Amen.***

FINIS Sermonum B. Alani

Decas V. *Pater noster. Ave Maria.*

1. Pulcherrimus qui suos Apostolos, in terra ab eo electos per Martyrii palmam, assumpsit ad gloriæ suæ aulam. Amen.
2. Pulcherrimus qui Martyres suos in fide confortavit, et in pœnis roboravit, et sic cum mundi victoria cœlorum intraverunt æterna Regna. Amen.
3. Pulcherrimus, qui Confessores sanctos sua sapientia illuminavit, ac virtute omni decoravit, et sic cuncta temporalia pro nihilo duxerunt, et Regna cœlestia digne promeruerunt. Amen.
4. Pulcherrimus qui Virgines castissimas de mundo elegit, suæque æternæ gloriæ participes effecit cum quo etiam utriusque sexus Sancti, in cœlis regnant infiniti. Amen.
5. Pulcherrimus, qui in extremo Judicio cuncta districte judicabit, ubi omnes ab Adam natos congregans malos a bonis separabit, electos salvabit, reprobosque in æternum damnabit. Amen.

235

6. Pulcherrimus, qui est Verbum Patris, Filius Virginis, Agnus Dei, salus mundi, hostia sacra, caro viva. Amen.
7. Pulcherrimus qui est laus Angelorum, gloria Sanctorum, visio pacis, flos, et fructus Virginis Matris. Amen.
8. Pulcherrimus qui est splendor patris, Princeps pacis, Panis vivus, Potus beatus, Vasque divinitatis. Amen.
9. Pulcherrimus qui est lumen cœli, pretium mundi, gaudium nostrum. Panis Angelorum, Jubilus cordis, spes salutis, Rex, et Sponsus virginitatis. Amen.
10. Pulcherrimus qui est præmium nostrum, et gaudium æternum, fons amoris, dulcedo pacis, requies vera, vitæ perennis. Amen.

FINIS SERMONUM B. ALANI.

[326] W wydaniu z 1691 roku występuje: "salus" (zbawienie).

[327] W wydaniu z 1691 roku występuje: "precium".

PIĄTA DZIESIĄTKA
[V TAJEMNICA CHWALEBNA: UKORONOWANIE MARYI NA KRÓLOWĄ NIEBA I ZIEMI]

Ojcze nasz…

Zdrowaś Maryjo, łaski pełna, Pan z Tobą, błogosławionaś Ty między niewiastami i błogosławiony Owoc żywota Twojego, Jezus Chrystus:

1. **Najpiękniejszy, który swoich Apostołów, wybranych przez siebie na ziemi, uwieńczonych palmą męczeństwa, przyjął do Przybytku swojej Chwały. Amen.**
2. **Najpiękniejszy, który umacniał swoich Męczenników w wierze i dodawał im siły pośród mąk, aby po zwycięstwie nad światem weszli do Wiecznego Królestwa Niebieskiego. Amen.**
3. **Najpiękniejszy, który oświecił Świętych Wyznawców swoją Mądrością i przyozdobił ich wszelką Cnotą, tak iż za nic mieli wszystkie rzeczy doczesne i godnie zasłużyli na Królestwo Niebieskie. Amen.**
4. **Najpiękniejszy, który wybrał spośród świata najczystsze Dziewice i uczynił je uczestniczkami swojej Wiecznej Chwały. Wraz z Nim królują także w Niebie niezliczeni Święci, mężczyźni i niewiasty. Amen.**
5. **Najpiękniejszy, który sprawiedliwie osądzi wszystko podczas Sądu Ostatecznego, gdy zgromadzi wszystkich synów Adama, oddzieli złych od dobrych, zbawi wybranych, a bezbożnych potępi na wieczność. Amen.**
6. **Najpiękniejszy, który jest Słowem Ojca, Synem Dziewicy, Barankiem Bożym, Zbawieniem świata, Świętą Hostią i Żywym Ciałem. Amen.**
7. **Najpiękniejszy, który jest Chwałą Aniołów, Uwielbieniem Świętych, Widzeniem Pokoju oraz Kwiatem i Owocem Dziewiczej Matki. Amen.**
8. **Najpiękniejszy, który jest Blaskiem Ojca, Księciem Pokoju, Chlebem Żywym, Świętym Napojem i Skarbcem Boga. Amen.**
9. **Najpiękniejszy, który jest Światłością Nieba, Wartością świata, naszą Radością, Chlebem Aniołów, Weselem serca, Nadzieją zbawienia, Królem i Oblubieńcem dziewictwa. Amen.**
10. **Najpiękniejszy, który jest naszą Nagrodą i Wieczną Radością, Źródłem Miłości, Słodyczą Pokoju i Prawdziwym Odpoczynkiem życia na wieki. Amen.**

KONIEC KAZAŃ BŁ. MISTRZA ALANA

PARS QUINTA COPPENSTENII[328]

B. ALANI DE RUPE REDIVIVI.

DE EXEMPLIS[329]

236

PARS QUINTA

COPPENSTENII

B. ALANI DE RUPE

REDIVIVI.

DE EXEMPLIS

[328] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "Coppenstenii".

[329] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Exemplis sexus virilis et foeminei".

BŁOGOSŁAWIONY ALAN DELLA RUPE, ODNOWIONY[330]

KSIĘGA PIĄTA
PRZYKŁADY

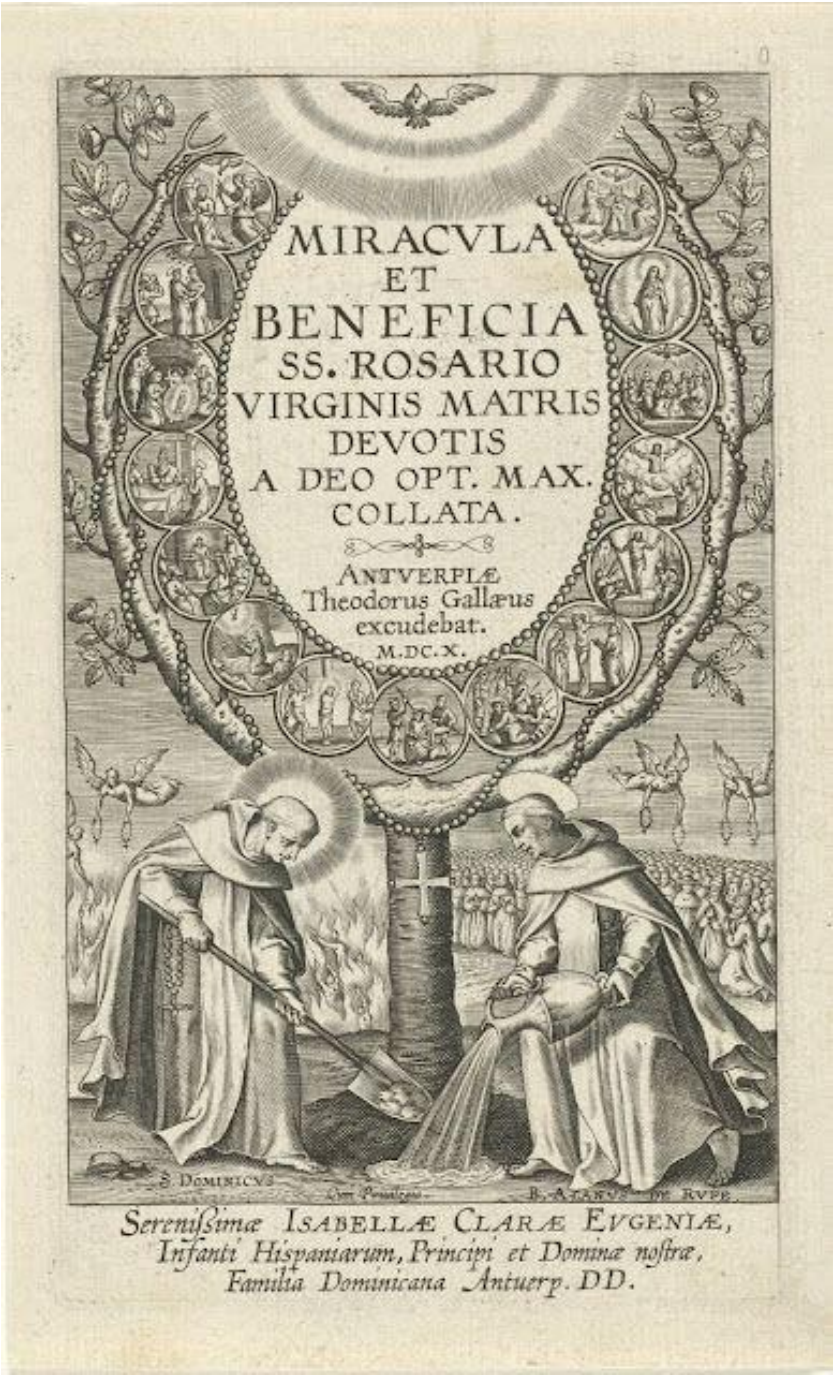

Pierwsza strona "Miracula et Beneficia SS. Rosario, Virginis Matris devotis a Deo Optimo Maximo collata", Antuerpiae, Theodorus Gallaeus excudebat, MDCX.

[330] **Termin łaciński „Redivivi" oznacza: „na nowo przywrócony do życia", „ożywiony", „ponownie ukazany światu", „przywrócony do światła", tutaj najbardziej odpowiada: „odnowiony".**

EXEMPLUM I.[331]

De Adriano Archidiacono lapso, sed ex incitis erepto per usum Psalterii.

ADRIANUS genere Nobilis: corpore juxta, scientia et eloquentia excelsus, in Archidiaconum Caesaraugustanae Civitatis in Hispaniis mirifice est sublimatus.

In quo dignitatis gradu mirum in modum ecclesiasticos caepit reformare defectus, et verbum Dei, ubique discurrens, seminare.

Quod videns Diabolus, eidem tentationes carnis erga quandam Comitis filiam Joannam, vehementissimas immisit.

Sic res agebatur, ut illa semper confiteri, et ejus consiliis, tanquam devoto, vellet obedire.

Verum post ventum verborum, venit pluvia carnis: et qui vitam ducebat apostolicam, heu!, tunc cum praefata, quasi in dies persemiannum[332] vitam agebat impudicam et brutam.

Moxque ab eo devotio discessit, coepitque vehementius risibus, jocis, rumoribus, ac spectaculis delectari, officiumque suum negligere, parum praedicare, ac remisse non rigide, contra vitia, ceu prius, sed omnino tepide.

Cervice elata, et oculis sublimibus incedere, vestimentis se nimium pretiosis induere: mirabantur, et dolebant cuncti, qui eum agnoscebant, de tanta mutatione.

Post haec profana gaudia, mox advenit eorum cognita tristitia.

Cum enim affatibus mulierum, et cantilenis, et choreis in sonitu tympani, et cytarae gauderet, jam alvus[333] tumescere coepit[334] Joannae.

Quo viso Pater, nimis[335] et flagellis a filia casum exposcit[336].

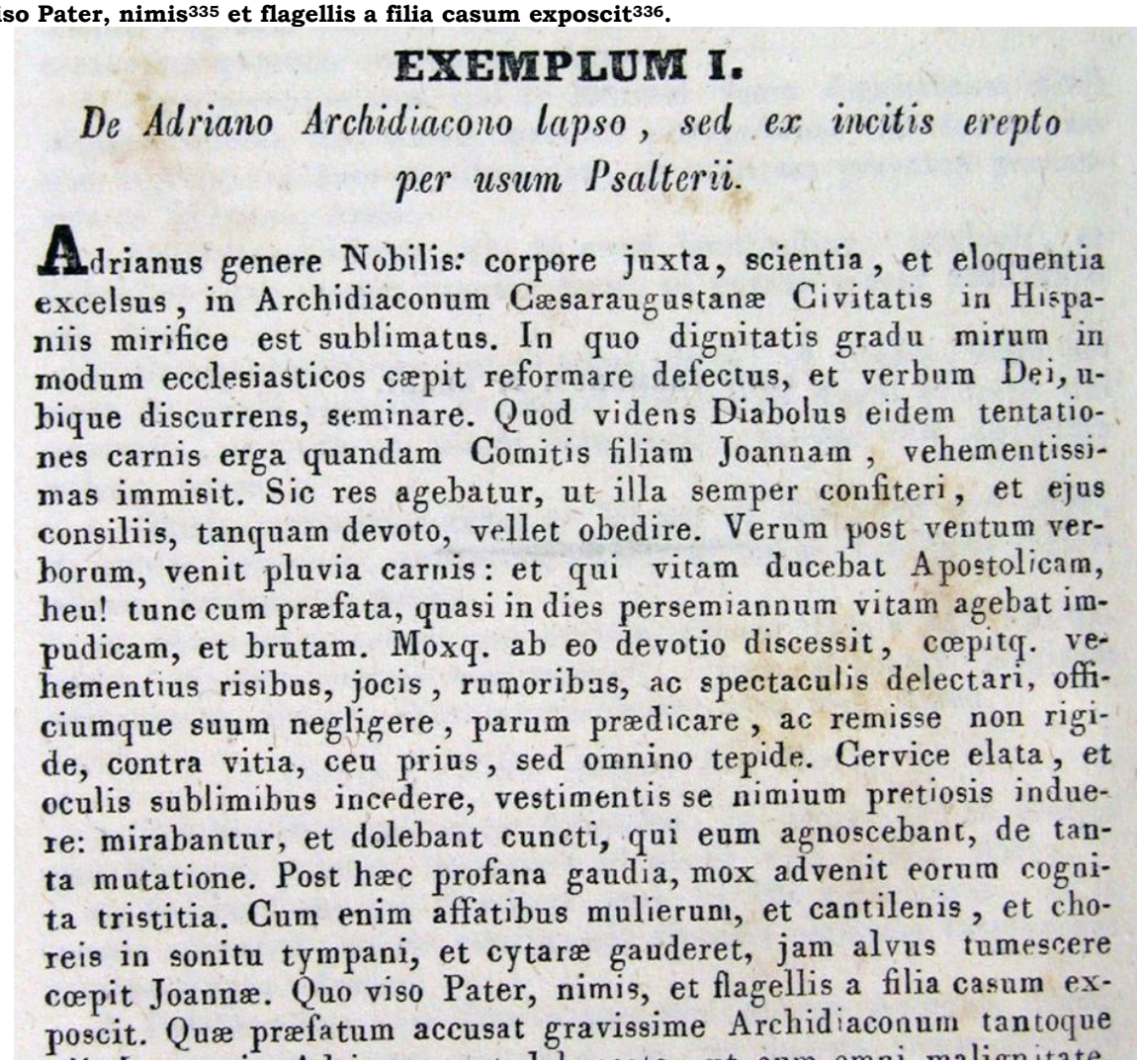

EXEMPLUM I.

De Adriano Archidiacono lapso, sed ex incitis erepto per usum Psalterii.

Adrianus genere Nobilis: corpore juxta, scientia, et eloquentia excelsus, in Archidiaconum Cæsaraugustanæ Civitatis in Hispaniis mirifice est sublimatus. In quo dignitatis gradu mirum in modum ecclesiasticos cæpit reformare defectus, et verbum Dei, ubique discurrens, seminare. Quod videns Diabolus eidem tentationes carnis erga quandam Comitis filiam Joannam, vehementissimas immisit. Sic res agebatur, ut illa semper confiteri, et ejus consiliis, tanquam devoto, vellet obedire. Verum post ventum verborum, venit pluvia carnis: et qui vitam ducebat Apostolicam, heu! tunc cum præfata, quasi in dies persemiannum vitam agebat impudicam, et brutam. Moxq. ab eo devotio discessit, cœpitq. vehementius risibus, jocis, rumoribus, ac spectaculis delectari, officiumque suum negligere, parum prædicare, ac remisse non rigide, contra vitia, ceu prius, sed omnino tepide. Cervice elata, et oculis sublimibus incedere, vestimentis se nimium pretiosis induere: mirabantur, et dolebant cuncti, qui eum agnoscebant, de tanta mutatione. Post hæc profana gaudia, mox advenit eorum cognita tristitia. Cum enim affatibus mulierum, et cantilenis, et choreis in sonitu tympani, et cytaræ gauderet, jam alvus tumescere cœpit Joannæ. Quo viso Pater, nimis, et flagellis a filia casum exposcit. Quæ præfatum accusat gravissime Archidiaconum tantoque

---

[331] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "I Exempla mascula". Również numeracja jest zgodna z tą z księgi IV i występuje tam rozdział XXXIV. Natomiast wydanie z 1699 roku jest zgodne z wydaniem z 1847 roku.**

[332] **W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "per semiannum".**

[333] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "aluus".**

[334] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego brakuje: "coepit" (rozpoczął), obecnego w wydaniach z 1847 i 1699 roku.**

[335] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "minis" (groźby): termin ten jest bardziej zgodny z kontekstem.**

[336] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "expressit" (uzyskał siłą): oba terminy pasują do kontekstu.**

PRZYKŁAD I

Archidiakon[337] Adrian, który zgrzeszył i został podźwignięty z upadku dzięki odmawianiu Różańca Świętego

Adrian, pochodzący ze szlachetnego rodu, wyróżniający się urodą, wiedzą i wymową, został w cudowny sposób wyniesiony do godności archidiakona miasta Saragossy w Hiszpanii.

Pełniąc ten wysoki urząd, zaczął z godnym podziwu zapałem reformować nadużycia duchowieństwa oraz głosić Słowo Boże wszędzie, dokądkolwiek się udawał.

Widząc to, diabeł wystawił go na niezwykle silne pokusy cielesne względem pewnej Joanny, córki hrabiego.

Zdarzyło się, że z wielką pobożnością pragnęła ona nieustannie zwierzać mu się i być posłuszna jego radom.

Lecz po wichrze słów nadszedł deszcz cielesnych namiętności. Ten, który dotąd prowadził życie apostolskie, niestety, jak już wspomniano, przez blisko sześć miesięcy żył w nieczystości i rozwiązłości.

Natychmiast opuściła go pobożność, a zaczął z upodobaniem oddawać się rozrywkom, zabawom, próżnym rozmowom i widowiskom. Zaniedbywał swoje obowiązki, rzadko głosił kazania i czynił to bez dawnego zapału; nie występował już stanowczo przeciw występkom, jak czynił niegdyś, lecz mówił o nich całkiem ozięble.

Chodził z wysoko podniesioną głową i wyniosłym spojrzeniem, nosił bardzo kosztowne szaty, a wszyscy, którzy go znali, byli zdumieni i zasmuconi tak wielką przemianą.

Po tych światowych uciechach rychło przyszło dobrze znane im przygnębienie.

Gdy bowiem oddawał się rozmowom z kobietami, śpiewom i tańcom przy dźwiękach bębna i cytry, brzuch Joanny zaczął się zaokrąglać.

Ojciec, zauważywszy jej odmienny stan, przemocą zmusił córkę, aby wyznała mu, co się wydarzyło.

---

[337] **Archidiakon był urzędem kościelnym istniejącym aż do Soboru Trydenckiego. Funkcja ta odpowiadała w przybliżeniu dzisiejszemu ekonomowi diecezjalnemu. Chociaż archidiakon nie musiał być kapłanem, zajmował pierwsze miejsce wśród godności kapituły katedralnej, dzięki licznym przywilejom, które urząd ten zgromadził na przestrzeni wieków.**

Quae praefatum accusat gravissime Archidiaconum: tantoque odio Joanna in Adrianum est debaccata[338], ut cum omni malignitate et astutia in plurimis illum accusaret, novos modos fingens suae ab eo deceptionis, ut etiam magica se fascinatam arte affirmaret.

Mox armati milites ad Adrianum comprehendendum mittuntur.

Comprehensus est summo cum dedecore et confusione: ligatur coram omni populo civitatis Caesaraugustanae[339]: ad Episcopum deducitur.

A quo protinus excommunicatus incarceratur.

Sed die post quarto per ementitos habitum Clericos, ipsius affines, inde ejicicitur[340]; ejectusque in graviora incidit pericula.

Nam fugiens, a praefato Comite cognitus, et iterum comprehensus ad Regios Carceres pertrahitur, tanquam qui Regis Neptem violasset, et Nobilem parentelam regni infamasset.

Quinimo, tanquam Reipublicae per duellis[341] in lacum vinctus ad serpentes, heu, miser ille dejicitur.

Ibi victurus in ultima miseria frigoris, famis, sitis, ac vestimentorum tegumentis privatus, fuit annis tribus continuis.

Ad haec in isto carceris lacu sex mala quaedam[342] incurrit.

***Primum*, fuit maledictionis et excommunicationis ab Episcopo intortae.**

***Secundum*, perditionis omnis scientiae, prae tristitia.**

***Tertium*, amicitiae omnis et gratiae apud principes et dominos.**

***Quartum* amissae eloquentiae in praedicationibus, et vocis in conversationibus.**

Non enim valebat loqui aliter quam leprosus.

***Quintum*, perditionis omnis Dominii Ecclesiastici et temporalibus.**

***Sextum*, amissae libertatis in tentatione.**

Quibus sex malis intolerabiliter et in immensum affligebatur.

Cum autem interea[343] Sanctissimus Dominicus iis in partibus praedicaret, scandalum audivit maximum per Adrianum patratum.

Cognoscensque Spiritu Prophetico, eum adhuc in vivis degere, licentia Dominis accepta, ad eum intrat, salutatoque et ad patientiam et[344] poenitentiam monito, coepit de Domino JESU CHRISTO, ac de Sanctis multis plurima praedicare.

Sed quanto ampliora de illis dicebantur, tanto impatientior reddebatur.

Quod cernens Beatus Dominicus, ad Fontem Misericordiae eum deducens, coepit de fructibus Psalterii MARIAE praedicare, promittens illi: quod si vellet Psalterium tale dicere in dies singulos, et recipere Confraternitatem, quae est[345] per Communicationem singularem omnium meritorum: quod haud dubie ab omni adversitate liberaretur.

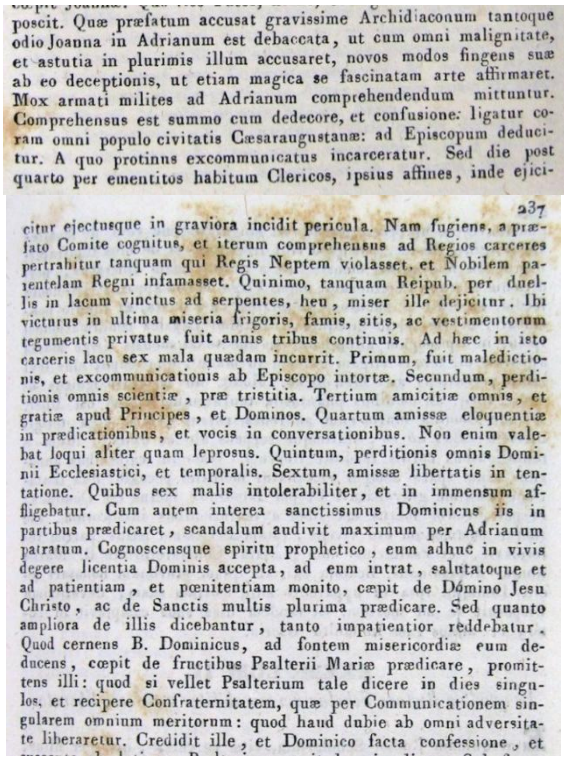

poscit. Quæ præfatum accusat gravissime Archidiaconum tantoque odio Joanna in Adrianum est debaccata, ut cum omni malignitate, et astutia in plurimis illum accusaret, novos modos fingens suæ ab eo deceptionis, ut etiam magica se fascinatam arte affirmaret. Mox armati milites ad Adrianum comprehendendum mittuntur. Comprehensus est summo cum dedecore, et confusione: ligatur coram omni populo civitatis Cæsaraugustanæ: ad Episcopum deducitur. A quo protinus excommunicatus incarceratur. Sed die post quarto per ementitos habitum Clericos, ipsius affines, inde ejici-

citur ejectusque in graviora incidit pericula. Nam fugiens, a præfato Comite cognitus, et iterum comprehensus ad Regios carceres pertrahitur tanquam qui Regis Neptem violasset, et Nobilem parentelam Regni infamasset. Quinimo, tanquam Reipub. per duellis in lacum vinctus ad serpentes, heu, miser ille dejicitur. Ibi victurus in ultima miseria frigoris, famis, sitis, ac vestimentorum tegumentis privatus fuit annis tribus continuis. Ad hæc in isto carceris lacu sex mala quædam incurrit. Primum, fuit maledictionis, et excommunicationis ab Episcopo intortæ. Secundum, perditionis omnis scientiæ, præ tristitia. Tertium amicitiæ omnis, et gratiæ apud Principes, et Dominos. Quartum amissæ eloquentiæ in prædicationibus, et vocis in conversationibus. Non enim valebat loqui aliter quam leprosus. Quintum, perditionis omnis Dominii Ecclesiastici, et temporalis. Sextum, amissæ libertatis in tentatione. Quibus sex malis intolerabiliter, et in immensum affligebatur. Cum autem interea sanctissimus Dominicus iis in partibus prædicaret, scandalum audivit maximum per Adrianum patratum. Cognoscensque spiritu prophetico, eum adhuc in vivis degere licentia Dominis accepta, ad eum intrat, salutatoque et ad patientiam, et pœnitentiam monito, cœpit de Domino Jesu Christo, ac de Sanctis multis plurima prædicare. Sed quanto ampliora de illis dicebantur, tanto impatientior reddebatur. Quod cernens B. Dominicus, ad fontem misericordiæ eum deducens, cœpit de fructibus Psalterii Mariæ prædicare, promittens illi: quod si vellet Psalterium tale dicere in dies singulos, et recipere Confraternitatem, quæ per Communicationem singularem omnium meritorum: quod haud dubie ab omni adversitate liberaretur. Credidit ille, et Dominico facta confessione, et

---

338 W wydaniu z 1691 roku występuje: "debachata".

339 W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "Casaraugustanae".

340 W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje poprawnie: "eiicitur".

341 W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje poprawnie: "perduellis" (wróg publiczny)

342 W wydaniu z 1691 roku brakuje: "quaedam" (dokładnie), występującego w wydaniach z 1847 i 1699 roku.

343 W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "in terra".

344 W wydaniu z 1691 roku brakuje słów: "patientia et", występującego w wydaniach z 1847 i 1699 roku.

345 W wydaniu z 1847 roku brakuje: "est" (i), występującego w wydaniach z 1601 i 1699 roku.

Ona zaś bardzo ciężko oskarżyła wspomnianego archidiakona. Joanna była tak przepełniona gniewem i urazą wobec Adriana, że z całą złośliwością i przebiegłością publicznie go oskarżyła, wymyślając coraz to nowe sposoby, w jakie rzekomo została przez niego uwiedziona. Twierdziła nawet, że oczarował ją za pomocą sztuk magicznych.

Natychmiast wysłano uzbrojonych żołnierzy, aby pojmali Adriana. Gdy został schwytany, ku swemu największemu zawstydzeniu i hańbie, związano go na oczach całego ludu miasta Saragossy i zaprowadzono przed biskupa, który niezwłocznie obłożył go ekskomuniką, a następnie wtrącił do więzienia.

Jednak po czterech dniach niektórzy z jego krewnych, przebrani za duchownych, dopomogli mu w ucieczce. Lecz gdy wydostał się na wolność, popadł w jeszcze większe niebezpieczeństwa.

Podczas ucieczki został rozpoznany przez hrabiego i ponownie schwytany. Zaprowadzono go do więzienia królewskiego pod zarzutem zhańbienia wnuczki króla i splamienia czci królewskiego rodu.

Co więcej, jako nieprzyjaciel państwa został, niestety, wrzucony do głębokiego lochu pełnego węży. Tam, cierpiąc skrajną nędzę z powodu zimna, głodu i pragnienia oraz pozbawiony odzienia, pozostawał przez trzy kolejne lata. W tym więzieniu poniósł sześć nieszczęść.

Pierwszym było przekleństwo i ekskomunika nałożona przez biskupa.

Drugim była utrata całej wiedzy wskutek głębokiego przygnębienia.

Trzecim była utrata wszelkiej przyjaźni i poważania u książąt i możnych.

Czwartym była utrata daru wymowy, którym odznaczał się podczas kazań i przemówień. Nie był już bowiem zdolny poprawnie mówić.

Piątym była utrata wszelkiej godności kościelnej i świeckiej.

Szóstym była utrata wolności wskutek pokusy.

Z powodu tych sześciu nieszczęść cierpiał w sposób niewypowiedziany i ponad wszelką miarę.

W tym czasie święty Dominik głosił kazania w tamtych stronach i usłyszał o niezwykle ciężkim zgorszeniu, którego dopuścił się Adrian.

Poznawszy jednak dzięki duchowi proroczemu, że Adrian wciąż żyje, uzyskawszy zgodę panujących, wszedł do niego. Pozdrowiwszy go oraz zachęciwszy do cierpliwości i pokuty, zaczął mówić mu wiele o Jezusie Chrystusie i o licznych Świętych.

Lecz im więcej mówił o nich, tym bardziej Adrian stawał się niecierpliwy.

Widząc to, błogosławiony Dominik skierował go ku Źródłu Miłosierdzia i zaczął głosić o owocach Najświętszego Różańca Maryi. Obiecał mu, że jeśli będzie codziennie odmawiał Różaniec Święty oraz przystąpi do Bractwa Różańcowego, które jest szczególną wspólnotą uczestnictwa we wszystkich zasługach jego członków, bez wątpienia zostanie uwolniony od wszelkich przeciwności.

Credidit ille, et Dominico facta confessione, et suscepta absolutione, Psalterium coepit devotius dicere.
Sub finem unius mensis apparuit Virgo MARIA, deferens ei litteras[346] suae absolutionis a peccatis, et a sententia excommunicationis, ab Episcopo.
Nam S. Dominicus non absolverat eum nisi sub conditione succurrendi, et periculi imminentis, et futurae approbationis a Maioribus.
Atque ita liberatus est[347], a primo malo scilicet a vae maledictionis, per AVE benedictionis MARIAE.
Ad finem secundi mensis apparuit ei Virgo MARIA, Parvulum JESUM tenens in Ulnis, qui parvulum Libellum Dextera gerebat, in quo erat scriptum Sancti Joannis Evangelium: *"In principio erat Verbum"*.
Cum igitur ille captivus legisset: *"Et*[348] *Verbum Caro factum est"*, a secundo malo, scilicet ignorantiae est liberatus.
Nam scientiam omnem, quam perdiderat, recuperavit, cum augmento multiplici per MARIAM, quae est illuminativa in omni scientia.
In fine tertii mensis fuit liberatus a tertio malo displicentiae principum et nobilium, per tertium bonum, quod dicitur: GRATIA.
Sicque fuit e carcere liberatus, et a dominis honorabiliter visitatus et susceptus.
In fine quarti mensis a quarto malo scilicet ineloquentiae, fuit liberatus per MARIAM, quae est plena communicationis bonorum.
Nam ipsi apparuit Virgo MARIA, et cum Virgineo Osculo reddidit ipsi eloquentiam cum multiplici augmento.
Sicque ut prius, praedicavit: singularissime vero de Psalterio Virginis MARIAE, per quod fuit liberatus, et de ejus Confraternitate.
In fine quinti mensis, fuit a quinto malo liberatus, perditionis suorum dominorum[349]: nam Virgo MARIA apparuit illi nocte media, et dedit ei Baculum Pastoralem cum Mitra et Annulo Pontificali, et die tertio insequenti, litterae Papales confirmationem ipsius in Episcopum afferebant.
In fine sexti mensis Virgo MARIA apparuit ei, ferens virgam auream in manu, qua caput ejus levi tactu percutiens ait: *"Exi ab eo"*.
Moxque ab eo draco ignitus exivit.
Sicque ab omnibus phantasies tentationum factus est liber.
Deinde Domina MARIA eum ad renes rursus eadem virga tetigit dicendo: *"Exi ab eo"*: statimque serpens ab eo[350] exiens, illum[351] a tentationibus carnis reddidit liberum.

te liberaretur. Credidit ille, et Dominico facta confessione, et suscepta absolutione, Psalterium cœpit devotius dicere. Sub finem unius mensis apparuit Virgo Maria, deferens ei litteras suæ absolutionis a peccatis, et a sententia excommunicationis, ab Episcopo. Nam S. Dominicus non absolverat eum nisi sub conditione succurrendi, et periculi imminentis, et futuræ approbationis a Majoribus. Atque ita liberatus est, a primo malo scilicet a væ maledictionis, per *Ave* benedictionis Mariæ. Ad finem secundi mensis apparuit ei Virgo Maria parvulum Jesum tenens in ulnis, qui parvulum libellum dextera gerebat, in quo erat scriptum S. Joannis Evangelium: *In principio erat Verbum*. Cum igitur ille captivus legisset, *Et verbum caro factum est*, a secundo malo sc. ignorantiæ est liberatus. Nam scientiam omnem, quam perdiderat recuperavit, cum augmento multiplici per Mariam, quæ est illuminativa in omni scientia. In fine tertii mensis fuit liberatus a tertio malo displicentiæ Principum, et Nobilium per tertium bonum, quod dicitur *Gratia*. Sicq. fuit e carcere liberatus, et a Dominis honorabiliter visitatus, et susceptus. In fine quarti mensis a quarto malo sc. ineloquentiæ, fuit liberatus per Mariam, quæ est plena communicationis bonorum. Nam ipsi apparuit Virgo Maria, et cum Virgineo osculo reddidit ipsi eloquentiam cum multiplici au-

238

gmento. Sicq. ut prius, prædicavit singularissime vero de Psalterio Virginis Mariæ, per quod fuit liberatus, et de ejus Confraternitate. In fine quinti mensis fuit a quinto malo liberatus, perditionis suorum Dominorum; nam Virgo Maria apparuit illi nocte media, et dedit ei baculum pastoralem cum mitra, et annulo pontificali, et die tertio insequenti, litteræ Papales confirmationem ipsius in Episcopum afferebant. In fine sexti mensis Virgo Maria apparuit ei, ferens virgam auream in manu, qua caput ejus levi tactu percutiens ait, *Exi ab eo*. Moxq. ab eo draco ignitus exivit. Sicq. ab omnibus phantasiis tentationum factus est liber. Deinde Domina Maria eum ad renes rursus eadem virga tetigit dicendo: *Exi ab eo*, statimque serpens ab eo exiens, illum a tentationibus carnis reddidit liberum. Nam in carceribus anno-

---

[346] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "literas".**
[347] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku brakuje: "est" (jest), obecnego w wydaniu z 1847 roku.**
[348] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "et" (i), występującego w wydaniach z 1847 i 1699 roku.**
[349] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje, poprawnie: "Dominiorum" (własność).**
[350] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje, zamiast: "ab eo": "per eius virilia" (z narządów płciowych)**
[351] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje, zamiast: "illum": "eum" (on).**

Adrian uwierzył. Po odbyciu spowiedzi u św. Dominika i otrzymaniu rozgrzeszenia zaczął z wielką pobożnością codziennie odmawiać Najświętszy Różaniec. Pod koniec pierwszego miesiąca ukazała mu się Dziewica Maryja, pokazując mu dokument jego uwolnienia od grzechów oraz od wyroku ekskomuniki nałożonej przez biskupa.

Św. Dominik udzielił mu bowiem rozgrzeszenia pod warunkiem konieczności niesienia pomocy w obliczu grożącego niebezpieczeństwa śmierci oraz późniejszego zatwierdzenia przez przełożonych.

W ten sposób został uwolniony od pierwszego nieszczęścia, to jest od ciężaru przekleństwa, dzięki słowu „Ave", będącemu pozdrowieniem i błogosławieństwem Maryi.

Pod koniec drugiego miesiąca ukazała mu się Matka Boża, trzymająca na rękach Dzieciątko Jezus, które w prawej dłoni trzymało małą księgę, w której zapisane były słowa Ewangelii świętego Jana: „Na początku było Słowo".

Gdy tylko więzień przeczytał słowa: „A Słowo stało się Ciałem", został uwolniony od drugiego nieszczęścia, czyli od utraty wszelkiej wiedzy.

Odzyskał bowiem całą utraconą wiedzę, i to w znacznie większej mierze niż przedtem, za sprawą słowa *„Maria"*, która oświeca wszelką mądrością.

Pod koniec trzeciego miesiąca został uwolniony od trzeciego nieszczęścia, czyli od utraty poważania u książąt i możnych, dzięki trzeciemu dobru, które nosi nazwę *„Gratia" (Łaska)*.

Wówczas został uwolniony z więzienia oraz przyjęty i podejmowany z wielkimi honorami przez możnych.

Pod koniec czwartego miesiąca został uwolniony od czwartego nieszczęścia, czyli od utraty daru wymowy, za sprawą Maryi, która jest Pełnią wszelkich dóbr.

Najśw. Dziewica ukazała mu się i dziewiczym pocałunkiem przywróciła mu wymowę, pomnażając ją wielokrotnie. Od tej chwili znów głosił kazania jak dawniej, lecz w sposób szczególny przepowiadał o Najśw. Różańcu Najśw. Maryi Panny, przez który został wybawiony, oraz o Jej Bractwie.

Pod koniec piątego miesiąca został uwolniony od piątego nieszczęścia, czyli od utraty swoich godności.

Wówczas Dziewica Maryja ukazała mu się w środku nocy i wręczyła mu pastorał, mitrę oraz pierścień biskupi, a trzy dni później papieski dokument mianował go biskupem.

Pod koniec szóstego miesiąca ukazała mu się Matka Boża, trzymająca w dłoni złotą laskę. Dotknąwszy nią lekko jego głowy, powiedziała: — Wyjdź z niego. I natychmiast wyszedł z niego ognisty smok.

W ten sposób został uwolniony od wszelkich urojonych pokus i złudzeń.

Następnie Najświętsza Maryja Panna tą samą laską dotknęła jego bioder, mówiąc ponownie: — Wyjdź z niego.

I natychmiast wyszedł z niego wąż, a on został całkowicie uwolniony od pokus cielesnych.

Nam in Carceribus annorum trium spatio semper vexabatur mollitiei peccato: qua tentatione maxime gravabatur.
Et per DOMINUS factus est Dominus: et per TECUM factus[352] est liber a tentationibus inimicorum.
Sic itaque postmodum diu vivens, totam Ecclesiam istius patriae reformavit, et Psalterium cum praefata Confraternitate Beatae MARIAE ubique disseminans, Beatam MARIAM quam plurimum honorari fecit.
Denique ipsa ei apparente ante mortem suam, devotissime disposuit se ad mortem.
Et tandem dies suos complevit in bono, et annos suos in multa gloria.

EXEMPLUM II.
De quodam Rectore Scholarium, qui per votum Psalterii Virginis Gloriosae, mirabiliter a carcere fuit liberato[353].

Erat quidam Rector Scholarium[354], vitae perversae, qui per filios, civium Scholares suos, omnes fere pulchras Matres Scholarium suorum corrumpebat, per filios poscens crines Matrum, et sic magicis suis artibus, inclinabat ad se, quas volebat.
Interea cum magni viri conjux prudenter adverteret sollicitum filium suum pro crinibus suis: inquirit a filio, qua de causa hoc posceret?
Negat ille dicere, sed tandem verberibus a filio extorsit, ut veritatem confiteretur.
Dat illa crines de cribro, quibus receptis a Magistro, coepit incantatione cribrum quasi a daemonibus agitari, et tumultum domi mirabilem excitare.
Advertit uxor, refert viro suo: capitur Rector pro scelere, et carcere damnatur perpetuo in pane et aqua.

tentationibus carnis reddidit liberum. Nam in carceribus annorum trium spatio semper vexabatur mollitiei peccato: qua tentatione maxime gravabatur. Et per *Dominus* factus est Dominus: et per *Tecum* factus est liber a tentationibus inimicorum. Sic itaque postmodum diu vivens, totam Ecclesiam istius patriæ reformavit, et Psalterium cum præfata Confraternitate B. Mariæ ubique disseminans, Beatam Mariam quam plurimum honorari fecit. Denique ipsa ei apparente ante mortem suam, devotissime disposuit se ad mortem. Et tandem dies suos complevit in bono, et annos suos in multa Gloria.

EXEMPLUM II.

De quodam Rectore Scholarium mirabiliter a carcere liberato.

Erat quidam Rector Scholarium, vitæ perversæ, qui per filios, civium scholares suos omnes fere pulchras Matres scholarium suorum corrumpebat per filios poscens crines Matrum, et sic magicis suis artibus, inclinabat ad se, quas volebat. Interea cum magni viri conjux prudenter adverteret sollicitum filium suum pro crinibus suis: inquirit a filio, qua de causa hoc posceret? Negat ille dicere, sed tandem verberibus a filio extorsit, ut veritatem confiteretur. Dat illa crines de cribro, quibus receptis a Magistro, cœpit incantatione cribrum quasi a Dœmonibus agitari, et tumultum domi mirabilem excitare. Advertit uxor, refert viro suo capitur Rector pro scelere: et carcere damnatur perpetuo in pane et aqua. Erat autem in illa catasta, alter captivus, quondam

[352] W wydaniu z 1691 roku brakuje słów: "est Dominus: et per tecum factum", obecnych w wydaniach z 1847 i 1699 roku.

[353] Tytuł został uzupełniony na podstawie tekstu z wydań z 1691 i 1699 roku; oryginalny tytuł w wydaniu z 1847 roku brzmi: „De quodam Rectore Scholarium mirabiliter a carcere liberato".

[354] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Scholarum".

Przez całe trzy lata spędzone w więzieniu był bowiem nieustannie nękany pokusą grzechu nieczystości; właśnie ta pokusa najbardziej go dręczyła.

Za sprawą słów *„Dominus" (Pan)* został biskupem, a dzięki słowom *„Tecum" (z Tobą)*, odnoszącym się do Matki Bożej, został uwolniony od pokus nieprzyjaciół. Przez całą pozostałą część swego długiego życia odnowił cały Kościół swojej ojczyzny, a szerząc wszędzie Najśw. Różaniec wraz ze wspomnianym Bractwem Najśw. Maryi Panny, przyczynił się do pomnożenia Jej wielkiej chwały. Wreszcie ona sama ukazała mu się przed śmiercią i przygotowała go z wielką pobożnością na odejście z tego świata.

I tak zakończył swoje dni w dobroci, a swoje lata w wielkiej chwale.

PRZYKŁAD II

***Nauczyciel młodzieży szkolnej, w cudowny sposób uwolniony z więzienia dzięki Różańcowi Chwalebnej Dziewicy*[355].**

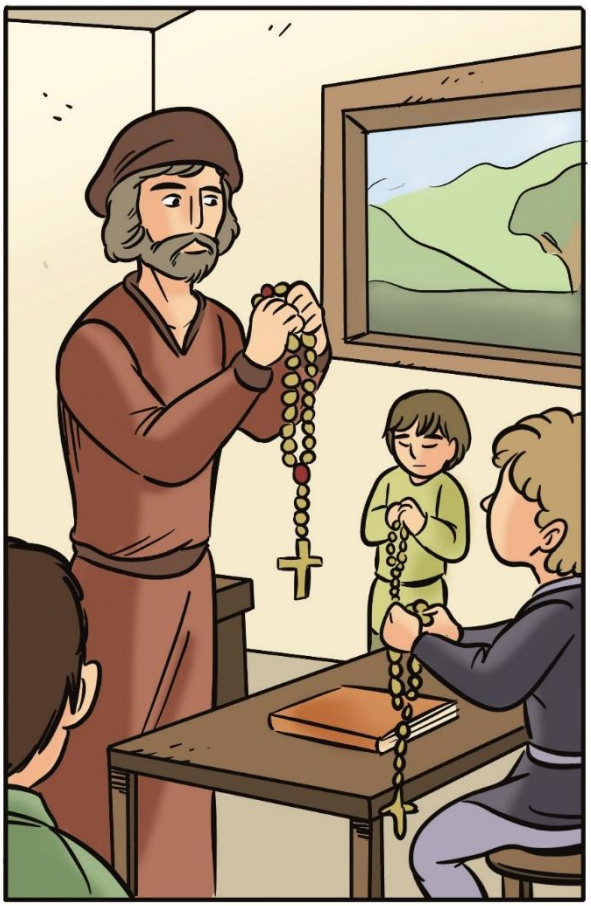

Żył pewien nauczyciel młodzieży szkolnej, prowadzący rozwiązłe życie. Ponieważ niemal wszyscy synowie jego współobywateli byli jego uczniami, uwodził piękne matki swoich wychowanków. Za pośrednictwem dzieci prosił o włosy ich matek, a następnie, posługując się sztukami magicznymi, przyciągał do siebie te, które chciał.

Pewnego razu żona pewnego szlachcica uważnie zauważyła, że jej syn usiłuje zdobyć jej włosy. Zapytała go więc, dlaczego ich szuka.

Chłopiec nie chciał nic powiedzieć, lecz w końcu, pod wpływem karcenia, wyznał prawdę.

Dała mu więc włosy z sita, a gdy nauczyciel je otrzymał, sito – jakby za sprawą czarów – zaczęło poruszać się pod działaniem demonów i wywoływać wielki hałas w domu, podczas gdy kobieta z daleka obserwowała wszystko, co się działo[356]

Kobieta opowiedziała o tym swojemu mężowi. Nauczyciel został aresztowany za popełnione przestępstwo i skazany na dożywotnie więzienie o chlebie i wodzie.

---

[355] To uzupełnienie w nawiasie występuje w wydaniach Coppensteina z lat 1624, 1691 i 1699.

[356] To doprecyzowanie, obecne w wydaniu Coppensteina z 1847 roku, nie występuje w wydaniu Coppensteina z 1624 roku.

Erat autem in illa catasta, alter captivus, quondam etiam, ut patuit ex ipsius narratione, nefandus et enutritus ibidem.
Qui dum audiret sibi socium advenisse, consolabatur eundem et ad patientiam prudenter exhortabatur.
Quaesivit ergo Rector, quomodo patientiam obtinere posset: ille vero refert se, et hanc, et alia bona obtinuisse, per orationem quae dicitur Dominae Nostrae PSALTERIUM: et ad hanc hortatur suum concaptivum; obediit ille dicens: "Si, ut eam praedicas, tam utilis est, quomodo nondum liber hinc es?".
Ille ait: "Fuissem, jam pluries: utique requisitus, ante triginta annos, si exire vellem; sed nolui, et necdum volo; poenitendum enim primum est mihi.
Et item, timeo, sentiens inclinationes meas malas: in pristina me relapsurum.
Sed et panis et aqua, quibus sustentor, gratissima sunt mihi super omnia cibaria, per hanc Sanctam MARIAM, cui servio: et ago poenitentiam".
His talibus auditis, inclinatur ad Psalterium Magister Scholarium[357]: et alter orabat pro socio.
Ille vero Rector orans, toto anno murmurabat, et impatiens fuit; in secundo autem murmurabat magis; in tertio vero amplius.
Tandem fatigatus in carcere, ad Benedictam MARIAM sic dicebat: "Si me, Domina, liberare digneris servum tuum, totam vitam meam Tuis Voluntatibus trado, et devoveo".
Mox astitit illi Misericordiae Mater: et an, quod dixit, minime adhuc pigeat, sciscitatur.
Permanebat ille constans in voto.
Et Illa liberatum ad longe distantem locum populosum transposuit liberum: quo suum illud obsequium, ut spopondit, perficeret.
Rexit itaque ibi Scholas, et Scholares docuit orare Psalterium Mariae.
Et sic Scholarium fere tria millia infra breve tempus idem frequentare coeperunt.
Mane enim ante, quam Scholas intrabant Magistro orante, et ipsi Psalterium orabant.
Sicque ad parentes transivit haec devotio.
Et dum a Schola recedebant, iterum devotissime se commendabant Virgini MARIAE, Ejus Psalterium replicando.

ne et aqua. Erat autem in illa catasta, alter captivus, quondam etiam, ut patuit ex ipsius narratione nefandus et enutritus ibidem. Qui dum audiret sibi socium advenisse, consolabatur eundem, et ad patientiam prudenter exhortabatur. Quæsivit ergo Rector, quomodo patientiam obtinere posset: ille vero refert se, et hanc, et alia bona obtinuisse, per orationem quæ dicitur Dominæ nostræ Psalterium: et ad hanc hortatur suum concaptivum: obediit ille dicens: *Si ut eam prædicas, tam utilis est, quomodo nondum liber hinc es?* Ille ait: *Fuissem, jam pluries: utique requisitus, ante triginta annos, si exire vellem: sed nolui, et*

necdum volo: pœnitendum enim primum est mihi. Et item, timeo, sentiens inclinationes meas malas: in pristina me relapsurum. Sed et panis, et aqua, quibus sustentor, gratissima sunt mihi super omnia cibaria, per hanc S. Mariam, cui servio: et ago pœnitentiam. His talibus auditis, inclinatur ad Psalterium Magister scholarium: et alter orabat pro socio. Ille vero Rector orans, toto anno murmurabat, et impatiens fuit: in secundo autem murmurabat magis: in tertio vero amplius. Tandem fatigatus in carcere, ad Benedictam Mariam sic dicebat: *si me, Domina, liberare digneris servum tuum totam vitam meam tuis voluntatibus trado, et devoveo.* Mox astitit illi misericordiæ Mater: et an, quod dixit, minime adhuc pigeat, sciscitatur. Permanebat ille constans in voto. Et illa liberatum ad longe distantem locum populosum transposuit liberum: quo suum illud obsequium, ut spopondit, perficeret. Rexit itaque ibi scholas, et scholares docuit orare Psalterium Mariæ. Et sic scholarium fere tria millia infra breve tempus idem frequentare cœperunt. Mane enim ante, quam scholas intrabant Magistro orante, et ipsi psalterium orabant. Sicq. ad parentes transivit hæc devotio. Et dum a schola recedebant, iterum devotissime se commendabant Virgini Mariæ, ejus psalterium replicando. Emergebant ergo duo casus eodem in loco. Primus, ignis consumpsit omnes fere domos, præter hujus

[357] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Scholarum".**

Przebywał tam również inny więzień, który – jak sam opowiadał – był niegdyś wielkim grzesznikiem i tam odbywał swoją karę. Gdy usłyszał, że przyprowadzono nowego współwięźnia, pocieszał go i roztropnie zachęcał do cierpliwości.

Wówczas nauczyciel zapytał go, w jaki sposób może osiągnąć cierpliwość.

Tamten odpowiedział, że zarówno cierpliwość, jak i wiele innych łask otrzymał dzięki modlitwie zwanej Najświętszym Różańcem Matki Bożej, po czym zachęcił swojego towarzysza, aby modlili się nim razem.

Nauczyciel zgodził się, lecz powiedział: Jeśli ta modlitwa, jak mówisz, przynosi tak wielkie korzyści, dlaczego ty sam jeszcze stąd nie zostałeś uwolniony?

Tamten odrzekł: Już wiele razy mógłbym zostać uwolniony. Trzydzieści lat temu pytano mnie, czy chcę opuścić to miejsce. Nie chciałem i nadal nie chcę. Najważniejsze jest bowiem dla mnie czynienie pokuty. Równocześnie, znając swoje złe skłonności, lękam się, by nie powrócić do dawnych grzechów. Chleb i woda, którymi się żywię, są mi milsze od wszelkich innych pokarmów dzięki różańcowi Najśw. Dziewicy, której jestem sługą. W ten sposób czynię pokutę.

Usłyszawszy te słowa, nauczyciel zwrócił się ku Najświętszemu Różańcowi, a tamten więzień modlił się za swego współtowarzysza.

Nauczyciel przez cały pierwszy rok odmawiał Różaniec, lecz szemrał i nie miał cierpliwości.

W drugim roku szemrał jeszcze bardziej.

W trzecim roku czynił to bardziej niż przedtem.

W końcu, znużony więzieniem, powiedział do Najświętszej Maryi Panny:

— Jeśli, o Pani, zechcesz uwolnić swego sługę, ślubuję i ofiarowuję całe moje życie na pełnienie Twojej Woli.

Natychmiast stanęła przy nim Matka Miłosierdzia i zapytała, czy choć trochę żałuje tego, co Jej przed chwilą przyrzekł.

On pozostał niewzruszony w swoim postanowieniu.

Wówczas uwolniła go z więzienia i przeniosła jako wolnego człowieka do odległej, licznie zamieszkanej miejscowości, aby mógł wypełnić to, co Jej ślubował.

Tam prowadził szkołę i uczył swoich uczniów odmawiać Najświętszy Różaniec Maryi.

W krótkim czasie blisko trzy tysiące uczniów zaczęło odmawiać Różaniec.

Każdego ranka, zanim weszli do szkoły, widząc swego nauczyciela pogrążonego w modlitwie, sami również odmawiali Najświętszy Różaniec.

W ten sposób nabożeństwo to rozprzestrzeniło się także wśród rodziców uczniów.

A gdy uczniowie wracali ze szkoły, ponownie z wielką pobożnością polecali się Najświętszej Maryi Pannie, odmawiając jeszcze raz Najświętszy Różaniec.

Emergebant ergo duo casus eodem in loco.

Primus, ignis consumpsit omnes fere domos, praeter hujus Magistri; caeterorumque, quorum filii psallebant MARIAE Psalterium; et inter medios ignes Schola ipsa posita, permansit illaesa, ad Psalterii virtutem declarandam.

Secundus casus fuit ex discordia.

Cum enim praedictus locus ab armatis captus fuisset, et in praedam datus hostibus, per Virginem MARIAM servabatur hujus Rectoris domus, et caeterorum dicentium Psalterium.

Nemoque illos praedabatur: nec fores, neque fenestras invenire potuerunt praedones, sive ullum aditum, sed et quasi nihil, aut parum ibi esset, vacui recesserunt.

Tandem per B[eatam] Virginem saepedictus Magister, ut alibi similiter fructificaret, trasponebatur longe ab eo loco, et similiter inter numerosos Scholares[358] ibidem Virginis MARIAE cultum vehementer exaltabat.

Eratque Schola in Majoris Ecclesiae gremio: ubi de more suo faciens Scholares suos psallere Virgini Mariae Psalterium, convocabat popularem frequentiam, maxime juvenum parentes, ut sic per parvulos dilataret hoc Virginis placitum obsequium.

Aliquando illis psallentibus, super quoddam altare apparuit pulcherrima Domina, pulcherrimusque vir considentes super Sedem Angelici operis, expectantes finem Psalterii.

Quo finito descendit Domina Nostra Mater MARIA, et genua flectens, poposcit ab Eo (qui Suus erat Filius, et Salvator mundi) Benedictionem Servorum, et Psaltarum Ejus.

Consentit Ille, deditque Benedictionem: quam statim mira et insolita sequebatur devotio, et commotio cordium, et dicta[359] suavitas devotionis succendebat omnes, clamabantque singuli mirabilem, et pulchram Dominam se vidisse.

Tandem Ordinem intrans Praedicatorum, praefatus Magister, sanctissimeque illic vivens, Praedicator magnus effectus hoc Psalterium jugiter praedicabat: Virginemque MARIAM colendam, laudandam, extollendam sollicite procurabat, fineque sancto quievit in pace.

loco. Primus, ignis consumpsit omnes fere domos, præter hujus Magistri: cæterorumq. quorum filii psallebant Mariæ psalterium: et inter medios ignes schola ipsa posita, permansit, illæsa, ad psalterii virtutem declarandam. Secundus casus fuit ex discordia. Cum enim prædictus locus ab armatis captus fuisset, et in prædam datus hostibus, per Virginem Mariam servabatur hujus Rectoris domus, et cæterorum dicentium psalterium. Nemoq. illos prædabatur: nec fores, neq. fenestras invenire potuerunt prædones, sive ullum aditum, sed et quasi nihil, aut parum ibi esset, vacui recesserunt. Tandem per B. Virginem sæpedictus Magister, ut alibi similiter fructificaret, trasponebatur longe ab eo loco, et similiter inter numerosos scholares ibidem Virginis Mariæ cultum vehementer exaltabat. Eratq. schola in majoris Ecclesiæ gremio, ubi de more suo faciens scholares suos psallere Virgini Mariæ Psalterium, convocabat popularem frequentiam, maxime juvenum parentes, ut sic per parvulos dilataret hoc Virginis placitum obsequium. Aliquando illis psallentibus, super quoddam altare apparuit pulcherrima Domina, pulcherrimusq. vir considentes super sedem Angelici operis, expectantes finem psalterii. Quo finito descendit Domina nostra Mater Maria, et genua flectens, poposcit ab eo (qui suus erat filius et Salvator mundi) benedictionem servorum, et psaltarum ejus. Consentit ille, deditq. benedictionem: quam statim mira, et insolita sequebatur devotio, et commotio cordium, et dicta suavitas devotionis succendebat omnes, clamabantque singuli mirabilem, et pulchram Dominam se vidisse. Tandem Ordinem intrans Prædicatorum, præfatus Magister, sanctissimeque illic vivens, prædicator magnus effectus hoc psalte-

240

rium jugiter prædicabat: Virginemque Mariam colendam, laudandam, extollendam sollicite procurabat, fineque sancto quievit in pace.

---

[358] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "Scolarum".**

[359] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "mira" (cudowne), natomiast w wydaniach z 1847 i 1699 roku występuje: „dicta" („powiedziane").**

W tym samym miejscu wydarzyły się wówczas dwa niezwykłe zdarzenia.

Pierwszym było to, że pożar strawił niemal wszystkie domy, z wyjątkiem domu nauczyciela oraz domów tych rodziców, których dzieci odmawiały Najśw. Różaniec Maryi. Sama szkoła, chociaż znajdowała się pośród płomieni, pozostała nienaruszona, aby ukazać moc Najśw. Różańca.

Drugie wydarzenie nastąpiło podczas działań wojennych. Miejscowość została zdobyta przez uzbrojonych ludzi i wydana na łup nieprzyjaciołom. Dzięki Dziewicy Maryi ocalał jednak dom tego nauczyciela oraz domy wszystkich, którzy odmawiali Najświętszy Różaniec. Nikt z nich nie został ograbiony, ponieważ rabusie nie mogli odnaleźć ani drzwi, ani okien, ani żadnego wejścia. Odeszli więc z pustymi rękami, jak gdyby nie było tam niczego lub prawie nic.

W końcu Najśw. Maryja Panna przeniosła wspomnianego nauczyciela daleko od tego miejsca, aby również gdzie indziej przynosił podobne owoce. Także tam, pośród licznych uczniów, z wielką gorliwością szerzył kult maryjny.

Szkoła znajdowała się wewnątrz głównego kościoła. Zgodnie ze swoim zwyczajem polecał tam uczniom odmawiać Najświętszy Różaniec oraz zwoływał zgromadzenia wiernych, zwłaszcza rodziców młodzieży, aby za pośrednictwem dzieci pomnażać to miłe Najśw. Dziewicy nabożeństwo.

Pewnego razu, gdy wszyscy odmawiali Najśw. Różaniec, na ołtarzu ukazali się niezwykle piękna Pani oraz pełen majestatu Mąż, siedzący na tronie o anielskim kunszcie. Pozostali tam aż do zakończenia modlitwy różańcowej.

Kiedy Różaniec dobiegł końca, Najśw. Maryja Panna, nasza Matka i Pani, zeszła z tronu i, klękając przed Nim – swoim Synem i Zbawicielem świata – prosiła Go o błogosławieństwo dla swoich sług i wszystkich odmawiających Jej Różaniec.

On przychylił się do Jej prośby i udzielił im błogosławieństwa. Natychmiast po tym przedziwnym i niezwykłym widzeniu serca wszystkich napełniły się pobożnością i głębokim wzruszeniem, a słodycz tej świętej modlitwy rozpalała każdego. Wszyscy zgodnie wyznawali, że widzieli promienną i zachwycającą Panią.

W końcu wspomniany nauczyciel wstąpił do Zakonu Kaznodziejskiego i prowadząc tam bardzo święte życie, stał się znakomitym kaznodzieją. Nieustannie zalecał odmawianie Najśw. Różańca oraz gorliwie troszczył się o cześć, uwielbienie i wysławianie Najświętszej Maryi Panny. Po świętym życiu zakończył swoje dni i spoczął w pokoju.

EXEMPLUM III.
De quodam Bellatore Britone fortissimo.

Quibus temporibus Beatus Dominicus cum in Terra Albigensium Christianis praedicabat, bella itidem exercebantur contra infideles.

In castris fidelium plurimi militabant Britones, inter quos miles bellicosus, et fortis: sed vita nefandus.

Hos ergo Britones movebat S. Dominicus, ut inter tot pericula commendarent se Virgini Gloriosae, psallendo Ejus Psalterium.

Coepit ergo miles ille cum aliis dicere Psalterium Virginis, portans Patriloquium, intentione tamen magis evadendi periculum, quam alia sancta: ut patebat ex vita ejus.

Et vero in periculis belli evasit plurimis.

Contigit aliquando, ut iter agens nemus intraret, ubi incidit in latrones multos, qui exclamantes cogerunt[360] eum ad defensionem: ille concite extraxit gladium, cui appendebat ejus Patriloquium: quia id ex more equitando dicebat.

Eximens igitur gladium (simul appendit, et illud) coepitque percutere latrones.

At illi fugere et clamare, nec audere diutius dare[361].

Quod miratus multum, illis fugientibus, gladium reposuit in vaginam suam: et tum primum advertit haerere, et Patriloquium.

Accipiens igitur quod reverenter ad brachium suum suspendit.

Latrones iterum congregati veniunt ad exitum nemoris, eodemque milite illic[362] veniente[363] insurgunt iterato in eum.

Qui evaginato gladio, multos, et fere omnes vulneravit.

Contigit, ut unus atrociter vulneratus pergeret ad oppidum pro medicina vulnerum, quo idem miles ibat, et agnoscens militem, cum reverentia locutus est, ei dicens: "Parce mihi, si aliquid magni de te dicam: tu es ille utique, qui hodie effugisti; et sic vulnerasti nos?

EXEMPLUM III.

De quodam Bellatore Britone fortissimo.

Quibus temporibus B. Dominicus cum in Terra Albigensium Christianis prædicabat, bella itidem exercebantur contra infideles. In castris fidelium plurimi militabant Britones inter quos miles bellicosus, et fortis; sed vita nefandus. Hos ergo Britones movebat S. Dominicus, ut inter tot pericula commendarent se Virgini gloriosæ, psallendo ejus psalterium. Cœpit ergo miles ille cum aliis dicere psalterium Virginis, portans Patriloquium, intentione tamen magis evadendi periculum, quam alia sancta: ut patebat ex vita ejus. Et vero in periculis belli evasit plurimis. Contigit aliquando, ut iter agens nemus intraret, ubi incidit in latrones multos, qui exclamantes cogerunt eum ad defensionem: ille concite extraxit gladium, cui appendebat ejus Patriloquium: quia id ex more equitando dicebat. Eximens igitur gladium (simul appendit, et illud) cœpitq. percutere latrones. At illi fugere, et clamare, nec audere diutius dare. Quod miratus multum, illis fugientibus, gladium reposuit in vaginam suam: et tum primum advertit hærere, et Patriloquium. Accipiens igitur quod reverenter ad brachium suum suspendit. Latrones iterum congregati veniunt ad exitum nemoris, eodemq. milite illic veniente insurgunt iterato in eum. Qui evaginato gladio, multos, et fere omnes vulneravit. Contigit, ut unus atrociter vulneratus pergeret ad oppidum pro medicina vulnerum, quo idem miles ibat, et agnoscens militem, cum reverentia locutus est, ei dicens: *Parce mihi, si aliquid magni de te dicam: Tu es ille utique, qui hodie effugisti; et sic vulnerasti nos? sed vidimus ipsi, quando primum*

---

[360] **Błąd drukarski w wydaniu z 1847 roku: „coegerunt", co potwierdzają wydania z 1691 i 1699 roku.**

[361] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "stare" (pozostać), natomiast w wydaniach z 1847 i 1699 roku występuje: „dare" („narażać się").**

[362] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "illis", zamiast: „illic", jak w wydaniach z 1847 i 1699 roku.**

[363] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "obveniente" (nadchodząc), natomiast w wydaniach z 1847 i 1699 roku występuje: „veniente" („przybywając").**

PRZYKŁAD III

Waleczny rycerz z Bretanii

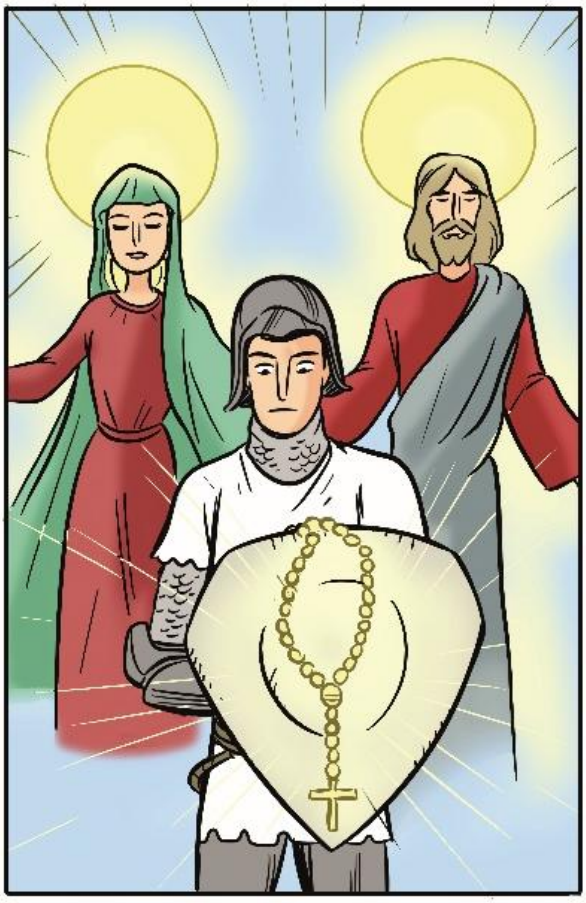

W czasach, gdy święty Dominik głosił Ewangelię chrześcijanom na ziemiach albigensów, równocześnie toczyły się wojny przeciwko heretykom.

W wojskach chrześcijańskich walczyło wielu Bretończyków. Wśród nich był pewien wojownik, odważny i potężny w boju, lecz prowadzący bardzo występne życie.

Święty Dominik zachęcał wówczas bretońskich żołnierzy, aby pośród tak licznych niebezpieczeństw powierzali się opiece Najświętszej Maryi Panny przez odmawianie Jej Różańca.

Ów żołnierz wraz z innymi zaczął więc odmawiać Najśw. Różaniec Dziewicy Maryi i nosił przy sobie różaniec, bardziej z zamiarem uniknięcia niebezpieczeństw niż z pobudek prawdziwie pobożnych, jak świadczyło o tym jego życie.

A jednak rzeczywiście został ocalony z wielu wojennych niebezpieczeństw.

Pewnego razu, podczas podróży, wjechał do lasu, gdzie natknął się na licznych zbójców. Krzycząc, zmusili go do podjęcia obrony.

Natychmiast dobył miecza, do którego miał przywiązany swój różaniec, gdyż zwykł odmawiać go podczas jazdy konnej.

Wyciągnął więc miecz, do którego był przywiązany różaniec, i zaczął zadawać ciosy zbójcom. Ci natomiast uciekali z krzykiem i w żaden sposób nie odważyli się go zaatakować.

Żołnierz, bardzo zdziwiony ich nagłą ucieczką, schował miecz do pochwy i wtedy zauważył przywiązany do niego różaniec.

Ujął go z szacunkiem i zawiesił sobie na ramieniu.

Tymczasem zbójcy ponownie się zebrali i zastawili zasadzkę przy wyjeździe z lasu. Gdy ujrzeli nadjeżdżającego tego samego żołnierza, raz jeszcze rzucili się na niego. On ponownie dobył miecza i zranił wielu z nich, a właściwie niemal wszystkich.

Jeden z nich, ciężko poraniony, udał się do miasteczka, do którego zmierzał także ów żołnierz, aby opatrzyć swoje rany. Gdy go rozpoznał, powiedział do niego z wielkim szacunkiem:

— Oszczędź mnie, a opowiem ci coś niezwykłego. Czy to nie ty jesteś tym samym człowiekiem, który dzisiaj wymknął się nam i tak ciężko nas poranił?

Sed vidimus ipsi, quando primum fugasti nos, gladium tuum quasi totum ignitum, et territi nimis non audebamus stare, nec appropinquare: et sic attoniti tam insolito fulgore, fugimus clamantes.

Et quando iterato aggressus es nos: vidimus te habere scutum super brachium, in quo depictus erat Crucifixus, et B[eata] Virgo, et Sancti multi, et[364] propter quod non poteramus te laedere, sed bene sensimus ictus tuos.

Et ecce adhuc ipsum scutum video ad brachium tuum".

Miratur ille ad utrumque valde, negans, quod ille asserebat, tam de gladio, quam de scuto.

Tandem Brito ille miles oravit, ut sciret, quae haec essent cum ipse assereret, quia adhuc videret.

Vidit tandem et ipsemet scutum tale quale is dixerat, et miratus est, cum tamen suum esset Patriloquium.

Et intellexit, hoc propter virtutem Psalterii MARIAE Virginis fieri miraculum.

Contigit quoque, ut idem miles in taberna existens, observaretur fere a triginta haereticis armatis: cui dictum est, jam mortem illi imminere propter illos.

Negavit ille: sed adhuc se victurum asserebat.

Et posuit suum Patriloquium super caput suum, et exivit imperterritus ad eos, confidens de B[eata] V[irgine].

Et occurens illis, omnes territi fugerunt, et corruerunt plurimi ex illis.

Propter quod admirabatur et alloquebatur eos, quare intacti sic fugerent, et corruerent solo timore?

Et arrodentes[365] tres de melioribus ex illis, videntes praedicta, ruerunt ad pedes ejus, laudantes ejus fidem et postulantes eundem pro eis orare.

Quod ille recusabat, nihil boni de se suspicans, sed dixit se cessaturum a verberibus.

Tunc narraverunt illi quid vidissent, et causam hujusmodi formidinis, et fugae, dicentes: "Vidimus te armis igneis armatum, et Christum vulneratum te protegentem, ex cujus vulneribus spicula procedebant, quae nos terrebant.

Et in alia parte vidimus Beatam Virginem cum funiculo terribili fugantem, et terrentem nos.

Unde non audebamus resistere, nec in nobis mansit aliqua[366] fortitudo.

Vidimus etiam Angelos, te custodientes.

Propter quod nunc convertimur ad fidem".

sti; et sic vulnerasti nos? sed vidimus ipsi, quando primum fugasti nos, gladium tuum quasi totum ignitum, et territi nimis non audebamus stare, nec appropinquare: et sic attoniti tam insolito fulgore, fugimus clamantes. Et quando iterato aggressus es nos: vidimus te habere scutum super brachium, in quo depictus erat Crucifixus, et B. Virgo, et Sancti multi, propter quod non poteramus te lædere, sed bene sensimus ictus tuos. Et ecce adhuc ipsum scutum video ad brachium tuum. Miratur ille ad utrumque valde, negans, quod ille asserebat tam de gladio, quam de scuto. Tandem Brito ille miles oravit, ut sciret, quæ hæc essent cum ipse assereret, quia adhuc videret. Vidit tandem et ipsemet scutum tale quale is dixerat, et miratus est, cum tamen suum esset patriloquium. Et intellexit, hoc propter virtutem psalterii Mariæ Virginis fieri miraculum. Contigit quoque, ut idem miles in taberna existens, observaretur fere a triginta hæreticis armatis: cui dictum est, jam mortem illi immi-

nere propter illos. Negavit ille: sed adhuc se victurum asserebat. Et posuit suum Patriloquium super caput suum, et exivit imperterritus ad eos, confidens de B. V. Et occurrens illis omnes territi fugerunt et corruerunt plurimi ex illis. Propter quod admirabatur, et alloquebatur eos, quare intacti sic fugerent, et corruerent solo timore? Et arrodentes tres de melioribus ex illis, videntes prædicta, ruerunt ad pedes ejus, laudantes ejus fidem et postulantes eundem pro eis orare. Quod ille recusabat, nihil boni de se suspicans, sed dixit se cessaturum a verberibus. Tunc narraverunt illi quid vidissent, et causam hujusmodi formidinis, et fugæ, dicentes: *vidimus te armis igneis armatum, et Christum vulneratum te protegentem, ex cujus vulneribus spicula procedebant, quæ nos terrebant. Et in alia parte vidimus B. Virginem cum funiculo terribili fugantem, et terrentem nos, unde non audebamus resistere nec in nobis mansit aliqua fortitudo.*

---

[364] **„Et" („i") brakuje w wydaniu z 1847 roku, ale występuje w wydaniach z 1691 i 1699 roku.**

[365] **W wydaniu z 1847 roku występuje "arrodantes" (gryząc), poza kontekstem i jako błąd drukarski zamiast: „accedentes" („zbliżywszy się"), jak w wydaniach z 1691 i 1699 roku.**

[366] **W wydaniu z 1691 roku występuje, w równoważnym znaczeniu: "alia" (inna).**

— My sami widzieliśmy, gdy po raz pierwszy zmusiłeś nas do ucieczki, że twój miecz cały płonął ogniem. Przerażeni do głębi nie odważyliśmy się ani pozostać na miejscu, ani zbliżyć się do ciebie. Oszołomieni tym niezwykłym blaskiem uciekliśmy z krzykiem.

A kiedy ponownie nas zaatakowałeś, ujrzeliśmy na twoim ramieniu tarczę, na której byli przedstawieni Ukrzyżowany, Najśw. Maryja Panna oraz liczni Święci. Z powodu tej tarczy nie mogliśmy cię zaatakować, odczuwaliśmy natomiast wszystkie twoje ciosy. A oto i teraz nadal widzę tę samą tarczę na twoim ramieniu. Żołnierz bardzo się temu zdziwił i zaprzeczył temu, co tamten twierdził zarówno o mieczu, jak i o tarczy.

Następnie bretoński rycerz modlił się do Boga, aby poznać znaczenie tego, co zbójca twierdził, że widzi.

W końcu i on sam ujrzał ową tarczę, dokładnie taką, jak ją opisał zbójca, i ze zdumieniem odkrył, że była nią jego własny Różaniec. Wówczas zrozumiał, że cud ten dokonał się mocą Różańca Najświętszej Maryi Panny.

Zdarzyło się potem, że gdy przebywał w pewnej gospodzie, napadło go około trzydziestu uzbrojonych heretyków. Powiedziano mu, że śmierć jest już nieunikniona.

On jednak odpowiedział, że nic takiego się nie stanie, a nawet zapewnił, iż odniesie nad nimi zwycięstwo.

Założył więc Różaniec na szyję i, ufając Najświętszej Maryi Pannie, nieustraszenie wyszedł im naprzeciw.

Kiedy tylko zbliżył się do nich, wszyscy ogarnięci przerażeniem rzucili się do ucieczki, a wielu z nich upadło na ziemię.

Żołnierz zdumiewał się temu i pytał ich, dlaczego uciekają, chociaż nie zostali jeszcze uderzeni, oraz dlaczego padają na ziemię jedynie ze strachu.

Gdy zastanawiał się nad tym, trzej najważniejsi spośród heretyków, po tym, co ujrzeli, padli do jego stóp, wychwalając jego wiarę i prosząc, aby modlił się za nich.

On jednak odmówił i powiedział, aby nie przypisywali mu żadnej zasługi, gdyż zamierza zakończyć walkę.

Wówczas opowiedzieli mu, co widzieli i dlaczego ogarnęły ich taki lęk i ucieczka, mówiąc:

— Widzieliśmy cię uzbrojonego w ogniste oręże, a Chrystus z pięcioma Ranami osłaniał cię. Z Jego Ran wychodziły promienie, które napełniały nas przerażeniem.

Z drugiej strony widzieliśmy Najświętszą Maryję Pannę, która odpędzała nas i budziła w nas trwogę, posługując się straszliwym sznurem.

Dlatego nie odważyliśmy się stawić oporu i zabrakło nam wszelkiej odwagi.

Widzieliśmy również Aniołów, którzy cię strzegli.

Dlatego teraz nawracamy się do Wiary.

Tertio contigit, quod quidam Comes committeret bellum: hunc militem praefecit in Capitaneum fere mille Armigeris, ipse in armis, et in Vexillo suo, et singulorum suorum posuit, pro signo Psalterium Manuale: confidens de Beatae Virginis auxilio.

Multi autem erant ex adverso haeretici circiter vigintimillia[367].

Congressione autem facta ad invicem fere omnes de viginti millibus interempti sunt.

Princeps autem militiae haereticorum fugit ad praedictum Capitaneum, petens gratiam, et narravit ei, quae viderat cum suis in hoc bello pro parte sua, et suorum, et dixit: "Quia vidimus te armatum igneis armis".

Dixitque rursum, quod in parte dextera sui exercitus videssent Beatam Virginem Mariam, gladium vibrantem super eos, quo dejiciebantur et terrebantur.

Sed magis, quia videbant ante exercitum Christianorum Christum vulneratum, ex cujus vulneribus spicula ignea procedebant, eos vulnerantia.

Sed et multitudinem viderunt virorum, armis igneis armatorum, qui eos protegebant, et caeteros terrifice posternebant, propter quod fugerunt, et corruentes interfecti sunt.

Nullus autem de dicti Capitanei exercitu cecidit.

Quod videns ille Capitaneus haereticorum conversus est ad fidem.

Hac victoria mirabiliter obtenta, Beatus Dominicus coepit eum monere[368] ad poenitentiam, ut confiteretur, cognoscens tanta mirabilia circa se facta: vultum avertit ille dicens, nondum se satiatum de mundialibus, sed adhuc superesse sibi tempus poenitendi, prius velle amplius bellare, postea poenitere.

Instabat tamen S. Dominicus, ut saltem confiteretur.

Et annuit ille, coepitque B. Dominico confiteri.

Et cum coepisset confiteri, audiebat vocem ad aures duas, dictantem sibi quaecumque[369] prius fecisset, in quibus etiam locis, cum omnibus suis circumstantiis.

Propter quod miratus convertit se retro, ut videret, sibi haec suggerentem, et insinuavit haec etiam Dominico, sed ipse neminem videbat.

Beatus tamen Dominicus orans, vidit B[eatam] Virginem Mariam eidem peccata sua dictantem, et sic eum confiteri monentem.

Finita vero Confessione conversus B[eatum] Dominicus ad Beatam Virginem, quaesivit de poenitentia ipsi injungenda.

Et illa dixit, ut ei bonam poenitentiam injungeret.

Per annum ergo cilicium portavit, circulo ferreo praecinctus, et armatus permansit sine exutione.

convertimur ad fidem. Tertio contigit, quod quidam Comes committeret bellum: hunc militem præfecit in Capitaneum fere mille armigeris, ipse in armis, et in vexillo suo, et singulorum suorum posuit, pro signo psalterium Manuale: confidens de B. V. auxilio. Multi autem erant ex adverso hæretici circiter vigintimillia. Congressione autem facta ad invicem fere omnes de viginti millibus interempti sunt. Princeps autem militiæ hæreticorum fugit ad prædictum Capitaneum, petens gratiam, et narravit ei, quæ viderat cum suis in hoc bello pro parte sua, et suorum, et dixit: *Quia vidimus te armatum igneis armis.* Dixitque rursum, quod in parte dextera sui exercitus vidissent B. Virg. Mariam, gladium vibrantem super eos quo dejiciebantur, et terrebantur. Sed magis, quia videbant ante exercitum Christianorum Christum vulneratum, ex cujus vulneribus spicula ignea procedebant, eos vulnerantia. Sed et multitudinem viderunt virorum, armis igneis armatorum, qui eos protegebant, et cœteros terrifice posternebant, propter quod fugerunt, et corruentes interfecti sunt. Nullus autem de dicti Capitanei exercitu cecidit. Quod videns ille Capitaneus hæreticorum conversus est ad fidem. Hac victoria mirabiliter obtenta, B. Dominicus cœpit eum monere ad pœnitentiam, ut confiteretur, cognoscens tanta mirabilia circa se facta: vultum avertit ille dicens: nondum se satiatum de mundialibus, sed adhuc superesse sibi tempus pœnitendi, prius velle amplius bellare, postea pœnitere. Instabat tamen S. Dominicus, ut saltem confiteretur. Et annuit ille, cœpitq. B. Dominico confiteri. Et cum cœpisset confiteri, audiebat vocem ad aures suas, dictantem sibi quæcumque prius fecisset in quibus etiam locis, cum omnibus suis circumstantiis. Propter quod miratus convertit se retro, ut videret, sibi hæc suggerentem, et insinuavit hæc etiam Dominico, sed ipse neminem videbat. B. tamen Dominicus orans, vidit B. V. Mariam eidem peccata sua dictantem, et sic eum confiteri monentem. Finita vero confessione conversus B. Dominicus

242

ad Beatam Virginem, quæsivit de pœnitentia ipsi injungenda. Et illa dixit, ut ei bonam pœnitentiam injungeret. Per annum ergo cilicium portavit, circulo ferreo præcinctus, et armatus permansit sine exutione. Tandem factus est conversus in Ordine Prædicatorum,

---

[367] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "viginti millia".**

[368] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "movere" (poruszać), podczas gdy w wydaniu z 1847 roku występuje: "monere" (zachęcać).**

[369] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "quaecunque".**

Po raz trzeci wydarzyło się, że pewien Hrabia rozpoczął bitwę i mianował owego Żołnierza Kapitanem blisko tysiąca Zbrojnych. Na uzbrojeniu swoich (Zbrojnych) oraz na swoim Sztandarze przywiązał jako znak bojowy Koronkę Najśw. Różańca, pokładając ufność w pomocy Najświętszej Dziewicy.

Naprzeciw nim stało wówczas wielu Heretyków, około dwudziestu tysięcy.

Gdy obie strony starły się w walce, rozgromili dwadzieścia tysięcy żołnierzy (Heretyków).

Wówczas Wódz wojsk Heretyków przyszedł do wspomnianego Kapitana, prosząc o łaskę, i opowiedział mu o tym, co on i jego (Żołnierze) widzieli podczas tej bitwy. Powiedział: „Widzieliśmy cię uzbrojonego w płonącą broń".

Następnie dodał, że po prawej stronie jego Wojska ujrzeli Najświętszą Dziewicę Maryję, unoszącą nad nimi Miecz. Z tego powodu ogarnął ich strach i rzucili się do ucieczki.

Jeszcze większy lęk wzbudziło jednak to, że przed wojskami Chrześcijan ujrzeli Chrystusa z (Pięcioma) Ranami, z których wypływały ogniste Promienie, raniące ich. Widzieli także mnóstwo mężów uzbrojonych w płonącą broń, którzy was osłaniali i straszliwie rozbijali pozostałych. Dlatego uciekli i rzucili się do bezładnej ucieczki.

Nikt jednak z Wojska wspomnianego Kapitana nie poległ (w bitwie).

Widząc to wszystko, Dowódca Heretyków nawrócił się do Wiary.

Po tym cudownie odniesionym zwycięstwie błogosławiony Dominik zaczął zachęcać go do pokuty, aby się wyspowiadał, okazując wdzięczność za tak liczne cuda, które wydarzyły się wokół niego.

On jednak odwrócił twarz i powiedział, że nie nasycił się jeszcze sprawami tego świata, że ma jeszcze czas na pokutę, że najpierw chce jeszcze długo walczyć, a dopiero potem czynić pokutę.

Święty Dominik nalegał jednak, aby przynajmniej przystąpił do spowiedzi.

On zgodził się i rozpoczął spowiedź u błogosławionego Dominika.

Ledwie zaczął wyznawać grzechy, usłyszał w obu uszach głos, który przypominał mu wszystko, co wcześniej uczynił, a także miejsca, w których to się wydarzyło, oraz wszystkie okoliczności tych czynów.

Zdziwiony odwrócił się, chcąc zobaczyć, kto mu to wszystko podpowiada, i opowiedział o tym również (świętemu) Dominikowi, lecz ten nikogo nie widział.

Błogosławiony Dominik, pogrążony w modlitwie, ujrzał jednak Najświętszą Dziewicę Maryję, która podpowiadała (Żołnierzowi) jego grzechy, skłaniając go w ten sposób do ich wyznania.

Po zakończeniu Spowiedzi błogosławiony Dominik zwrócił się do Najświętszej Dziewicy z pytaniem, jaką pokutę powinien mu nałożyć.

Ona zaś odpowiedziała, aby nałożył mu dobrą pokutę.

Przez cały następny rok nosił więc włosiennicę, przepasywał (biodra) żelaznym łańcuszkiem i pozostawał nim przepasany przez cały ten czas.

Tandem factus est conversus in Ordine Praedicatorum, et Beatissimum individualiter sequebatur Dominicum usque ad mortem S.[370] Dominici, etiam aliis recedentibus.

Et Dominico interrogante, an ne ipse etiam vellet recedere?

Dixit, non: sed in omni loco sequi velle eum, quocunque isset.

Sanctissimo vero[371] Dominico defuncto, in bona vita perseverans, fine sancto consumatus est etiam et ipse.

EXEMPLUM IV.

De quodam Episcopo haeretico, per Psalterium Mariae converso.

Contigit tempore S. Dominici ipsi[372] praedicante in Albigio, cum non proficeret praedicando, conquerebatur de hoc B[eatae] Virgini, quod ea dirigente illuc venerat, nec tamen proficiebat.

Oranti apparuit B[eata] Virgo Maria intimans ei causam: *"Non est mirum, quod non proficis praedicando, quoniam aras in terra non madefacta, nec compluta: scire enim dabes,* ait, *quod quando reformaturus erat Deus mundum, misit Pluviam Gratiae Suae Salutationem sc[ilicet][373] Angelicam.*

Nam per Eam reformavit, quod prius formaverat, sic igitur praedica Meum[374] Psalterium cum Orationibus, et viis scientialibus, et de caetero proficies".

Quod audiens B.[375] Dominicus laetus sicut illa proposuit, sic fecit, et profecit.

Percepit igitur post hujusmodi praedicationem statim sequi, fructus Verbi, ipsaque Gloriosa V[irgine] Maria coeperit fama celebrari, simulque et ipse.

Cujus famam audivit quidam Episcopus vir magnae litteraturae, et is haereticus.

ne exutione. Tandem factus est conversus in Ordine Prædicatorum, et Beatissimum individualiter sequebatur Dominicum usque ad mortem s. Dominici, etiam aliis recedentibus. Et Dominico interrogante, an ne ipse etiam vellet recedere? Dixit, non; sed in omni loco sequi velle eum, quocunque isset. Sanctissimo vero Dominico defuncto, in bona vita perseverans, fine sancto consumatus est etiam et ipse.

EXEMPLUM IV.

De quodam Episcopo hæretico per Psalterium Mariæ converso.

Contigit tempore S. Dominici ipsi prædicante in Albigio, cum non proficeret prædicando, conquerebatur de hoc B. Virgini, quod ea dirigente illuc venerat, nec tamen proficiebat. Oranti apparuit B. Virgo Maria intimans ei causam. Non est mirum, quod non proficis prædicando, quoniam aras in terra non madefacta, nec compluta: scire enim debes, ait: quod quando reformaturus erat Deus mundum, misit pluviam gratiæ suæ Salutationem sc. Angelicam. Nam per eam reformavit, quod prius formaverat, sic igitur prædica meum Psalterium cum Orationibus, et viis scientialibus, et de cœtero proficies. Quod audiens B. Dominicus lætus sicut illa proposuit, sic fecit, et profecit. Percepit igitur post hujusmodi prædicationem statim sequi, fructus Verbi, ipsaq. gloriosa V. Maria cœperit fama celebrari, simulque et ipse. Cujus famam audivit quidam Episcopus vir magnæ litteraturæ, et is hæreticus. Hic pro-

---

[370] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "S.".

[371] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Viro" (człowiek): poprawniejsze jest „vero" („w prawdzie", „rzeczywiście") z wydań z 1847 i 1699 roku.

[372] W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje poprawnie: "ipso".

[373] W wydaniach z 1691 i 1699 roku brakuje: "sc[ilicet]" (pewnie), obecne w wydaniu z 1847 roku.

[374] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "meum" (mio), (mój), występujące w wydaniach z 1847 i 1699 roku.

[375] W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "P[ater]" (Ojciec).

W końcu został bratem konwersem Zakonu Kaznodziejskiego i pozostał nierozłącznie przy świętym Dominiku aż do jego śmierci, w przeciwieństwie do innych, którzy od niego odchodzili.

A gdy (święty) Dominik zapytał go, czy i on zamierza odejść, odpowiedział, że nie. Przeciwnie, pragnie podążać za nim wszędzie, dokądkolwiek się uda.

Po śmierci najświętszego Dominika wytrwał w dobrym życiu i również on sam dostąpił świętej śmierci.

PRZYKŁAD IV

Heretycki Biskup nawrócony dzięki Najświętszemu Różańcowi Maryi

Wydarzyło się to w czasie, gdy święty Dominik głosił kazania w Albigio, lecz nie otrzymywał żadnych owoców swojej nauki. Z tego powodu zasmucił się przed Najśw. Dziewicą Maryją, ponieważ to z Jej rozkazu przybył w tamte strony, a jednak niczego nie osiągał.

Gdy się modlił, ukazała mu się Błogosławiona Dziewica, objawiając mu przyczynę tego stanu rzeczy, i powiedziała:

„Nie dziw się, że niczego nie osiągasz przez swoje głoszenie, ponieważ orzesz ziemię ani niezwilżoną, ani nienawodnioną. Powinieneś bowiem wiedzieć, że kiedy Bóg miał odnowić świat, zesłał Deszcz swojej Łaski, którym jest „Zdrowaś Maryjo”.

Przez Nią bowiem przywrócił piękno temu, co wcześniej stworzył. Dlatego głoś teraz Mój Różaniec, wraz ze (stoma pięćdziesięcioma) Modlitwami i Drogami poznania (czyli piętnastoma Tajemnicami), a osiągniesz owoce.”

Usłyszawszy to, błogosławiony Dominik uradował się i, tak jak Ona mu poleciła, uczynił, a także osiągnął owoce swojej pracy.

Zauważył więc, że po kazaniu wygłoszonym w ten sposób (to jest przez głoszenie Najświętszego Różańca) natychmiast następowały owoce Słowa Bożego, a sama Chwalebna Dziewica Maryja zaczęła być sławiona przez wszystkich, a wraz z Nią również on sam.

O tej sławie (głoszenia Najświętszego Różańca) usłyszał Biskup, człowiek wielkiej wiedzy i wykształcenia literackiego, lecz był on heretykiem.

Hic propterea quod Dominicus praedicaret hujusmodi, quae sibi videbantur quasi puerilia, et muliebria, scil[icet] *Ave Maria*, cum magis ipse cuperet audire alta, et insolita, contempsit[376] hanc praedicationem, simul et Praedicatorem, ut qui praedicaret secundum suam opinionem, non nisi orationes vetularum.

Quare commovebat alios contra eum, ita ut etiam verberaretur Dominicus per eundem Episcopum satis atrociter, sed divinitus sanatus est.

Brevi post, dum idem Episcopus oraret, rapitur per visum, et obdormiens videbatur sibi e terra inundationem videre, abyssalem aquam insurgere, omnia obruentem, et ad se appropinquantem.

Circumspiciens igitur locum ad fugiendum, vidit quemdam scil[icet] Sanctum Dominicum, prout ipsum praedicantem videret super aquas illas pontem aedificare, in quo ponte erant centum et quinquaginta turres, et quotquot fugissent ad pontem, salvabantur, ipso Dominico accipiente eos, et dirigente altrinsecus.

Alii vero submergebantur.

Accessit autem et ipse, ut salvaretur, versus pontem ad B[eatum] Dominicum petens humiliter recipi.

A quo correctus, tandem tamen receptus, et ultra pergens, pervenit in fine pontis ad quendam hortum plenum floribus, et omni amaenitate conspicuum.

In quo vidit Dominam quandam sedentem in Solio Regali, cum Parvulo, quae erat Beata Virgo Maria.

Ad quam cum caeteris ingrediens: caeteris dabantur serta de floribus.

Illi enim salutabunt Virginem Salutis regratiantes Eidem de Salvatione[377] per pontem, et pontificem scilicet Sanctum Dominicum.

Quod Episcopus videns similiter egit.

Cui Domina Regina dixit increpando, quod non esset dignus evadere.

Consolabantur tamen eundem alii dicentes: ne timeret, si tantum vellet se emandare[378].

Accepitque ab eadem Regina signum, sive sertum sicut caeteri, et humiliter inclinabat.

Qua visione disparente rediit ad se multum consolatus, et coepit volvere[379], quod esset admonitio ad credendum, praedicationi, quam contempserat tam famosi praedicatoris.

Incoepit[380] igitur dicere Psalterium quod audierat, et continuavit diu.

quidam Episcopus vir magnæ litteraturæ, et is hæreticus. Hic propterea quod Dominicus prædicaret hujusmodi, quæ sibi videbantur quasi puerilia, et muliebria, sc. *Ave Maria*, cum magis ipse cuperet audire alta, et insolita, contempsit hanc prædicationem, simul, et Prædicatorem, ut qui prædicaret secundum suam opinionem, non nisi orationes vetularum; quare commovebat alios contra eum, ita ut etiam verberaretur Dominicus per eundem Episcopum satis atrociter, sed divinitus sanatus est. Brevi post, dum idem Episcopus oraret, rapitur per visum, et obdormiens videbatur sibi e terra inundationem videre, abyssalem aquam insurgere, omnia obruentem, et ad se appropinquantem. Circumspiciens igitur locum ad fugiendum, vidit quemdam sc. Sanctum Dominicum, prout ipsum prædicantem viderat super aquas illas pontem ædificare, in quo ponte erant centum, et quinquaginta turres, et quotquot fugissent ad pontem, salvabantur, ipso Dominico accipiente eos, et dirigente altrinsecus. Alii vero submergebantur. Accessit autem, et ipse, ut salvaretur, versus pontem ad B. Dominicum petens humiliter recipi. A quo correctus tandem tamen receptus, et ultra pergens, pervenit in fine pontis ad quendam hortum plenum floribus, et omni amænitate conspicuum. In quo vidit Dominam quandam sedentem in solio Regali, cum parvulo, quæ erat

243

Beata Virgo Maria. Ad quam cum cæteris ingrediens cæteris dabantur serta de floribus. Illi enim salutabunt Virginem salutis regratiantes eidem de salvatione per pontem, et Pontificem sc. Sanctum Dominicum. Quod Episcopus videns similiter egit. Cui Domina Regina dixit increpando, quod non esset dignus evadere. Consolabantur, tamen eundem alii dicentes: ne timeret, si tantum vellet se emandare. Accepitq. ab eadem Regina signum, sive sertum sicut cæteri, et humiliter inclinabat. Qua visione disparente rediit ad se multum consolatus, et cœpit volvere, quod esset admonitio ad credendum, prædicationi, quam contempserat tam famosi prædicatoris. Incœpit igitur dicere Psalterium quod audierat, et continuavit diu. Venerunt interim tribulationes guer-

---

[376] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "contemsit".**

[377] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "Salutatione", zamiast: „salvatione", jak w wydaniach z 1847 i 1699 roku.**

[378] **"Emandare", jest błędem drukarskim zamiast: "emendare", jak w wydaniach z 1691 i 1699 roku.**

[379] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "voluere".**

[380] **"Incoepit" jest błędem drukarskim zamiast: "incipit", jak potwierdza to wydanie z 1691 roku**

Ponieważ (święty) Dominik głosił w taki sposób nauki, które jemu wydawały się rzeczami dziecinnymi i właściwymi dla kobiet, to znaczy Zdrowaś Maryjo, podczas gdy on sam wolał bardziej słuchać rzeczy wzniosłych i niezwykłych, wzgardził tym głoszeniem wraz z głosicielem, ponieważ – według jego zdania – święty Dominik głosił nic innego jak tylko modlitwy starych kobiet.

Dlatego też podburzał innych przeciwko niemu, tak że (święty) Dominik został nawet bardzo okrutnie pobity z powodu tego samego Biskupa, lecz został uzdrowiony przez Boga.

Niedługo potem, gdy ten sam Biskup modlił się, został uniesiony w widzeniu i podczas snu wydawało mu się, że widzi ziemię zalaną wodą, która wypływała z otchłani, pokrywała wszystko i zbliżała się do niego.

Rozglądając się więc wokół siebie za miejscem, którym mógłby uciec, ujrzał kogoś podobnego do świętego Dominika, dokładnie takiego, jak widział go podczas głoszenia kazań, który budował most nad tymi wodami, mający sto pięćdziesiąt podstaw.

I wszyscy, którzy uciekali na ten most, zostawali ocaleni: sam (święty) Dominik przyjmował ich i kierował ich w inne miejsce.

Inni natomiast byli pochłaniani przez wody.

Wtedy również on zbliżył się do mostu, aby się ocalić, i pokornie prosił błogosławionego Dominika, aby go przyjął.

(Święty Dominik) upomniał go, a następnie w końcu go przyjął i skierował go na jedną ze stron. Na końcu mostu dotarł on do ogrodu pełnego kwiatów i wszelkiej piękności przyjemnej dla oczu.

W nim ujrzał pewną Niewiastę siedzącą na Królewskim Tronie, z Dzieciątkiem; a była nią Najświętsza Dziewica Maryja.

Gdy zbliżył się do Niej wraz z innymi, każdemu została dana girlanda z kwiatów.

Wszyscy bowiem pozdrawiali Dziewicę Zbawienia, dziękując Jej za ocalenie dzięki mostowi oraz jego budowniczemu, czyli świętemu Dominikowi.

To, co ujrzał Biskup, również sam uczynił.

Pani i Królowa upomniała go, mówiąc, że nie był godzien uniknąć (tych) wód.

Jednak inni pocieszali go, mówiąc, aby się nie lękał, ponieważ jeśli tylko zechce, może się poprawić.

Otrzymał więc od tej Królowej znak, to jest girlandę z kwiatów, tak jak inni, i pokornie się skłonił, aby ją przyjąć.

Gdy widzenie zniknęło, (Biskup) odzyskał świadomość, wielce pocieszony, i zaczął rozważać, że było to upomnienie, aby uwierzyć w głoszenie (Najświętszego Różańca) tego znamienitego Kaznodziei, którym tak bardzo pogardzał.

Zaczął więc odmawiać Najświętszy Różaniec, którego wielokrotnie wcześniej słuchał, i trwał w tej modlitwie przez długi czas.

Venerunt interim tribulationes guerrarum in suum populum, propter quod cogitavit se totum conferre ad praedicandum, et laudandum Beatam Mariam Virginem.

Quo ut prius obdormiente habuit visionem hujusmodi.

Invenit se inter montes in loco lutoso cum pluribus valde infixum, et cum conarentur exire quibusdam existentibus usque ad genua, aliis usque ad corrigiam, aliis usque ad collum, residebant, nec exire poterant.

Et cum non potuisset nec ipse, nec alii exire, intuens sursum, vidit[381] quandam Reginam in monte cum viro uno[382] scil[icet] Sancto Dominico prospicientem, et luto infixis *catenam*[383] de centum et quinquaginta annulis aureis, et quidecim[384] aureis lapidibus mittentem: per quam multos extrahebant, et extractos in monte salvabant, lavabant, et cibabant.

Petiit et igitur ipse adjutorium: qui etiam liberaliter cum caeteris extractus est, et lotus.

Quo facto dixit eidem Regina illa: *"Ecce prius in diluvio aquarum te liberavi, et iam*[385] *induto*[386] *hoc infixus remansisses, si te per Meum Adjutorium non liberassem"*.

Erat enim adhuc infirmus in fide hujus Psalterii, et sine perfecta emendatione sui.

Et ait Regina: *"Esto ergo firmus et persevarans in Servitio Meo"*; et dispaurit haec visio, mansitque multum consolatus, et etiam pax reddita est.

Igitur terminatis guerris et tribulationibus, ex eo magis devote continuavit Psalterium Mariae Virginis.

Ad fortiorem equidem confirmationem ex Benigna Dignatione Mariae, contigit postea, ut Episcopo orante tertia quaedam visio ei demonstraretur.

Videbaturque[387] ei dum esset in Ecclesia quadam, orans, se videre *juvenem* quendam, Angelum sc[ilicet] *facientem* corrigiam, et accepit ab eo Patriloquium suum, quod vertebatur in lapides pretiosos, ex quibus confecit plurima Patriloquia habentia lapides adeo claros[388], ut illustrarent suo lumine totam Ecclesiam.

Qua corrigia perfecta, praesentavit eandem B[eatae] Virgini.

Quam ipsa accipiens, et laudans eidem[389] dixit, quia sibi valde grata esset, monebatque ut plures similes mitteret, corrigias plenas, similesque et ab aliis sibi fieri procuraret, quo sic Sua Amicitia dignior esse posset.

Ex qua visione subtracta, confirmatus mansit et consolatus, haeresi omni derelicta penitus et malis rumoribus postpositis, Beatae Virgini devote serviens: eandem prae omnibus exaltabat.

A Qua, et ipse bonum finem positus est, et in Gloria Sempiterna feliciter exaltatus.

audierat, et continuavit diu. Venerunt interim tribulationes guerrarum in suum populum, propter quod cogitavit se totum conferre ad prædicandum, et laudandum B. Mariam Virginem. Quo ut prius obdormiente habuit visionem hujusmodi. Invenit se inter montes in loco lutoso cum pluribus valde infixum, et cum conarentur exire quibusdam existentibus usque ad genua, aliis usque ad corrigiam, aliis usque ad collum, residebant, nec exire poterant. Et cum non potuisset nec ipse, nec alii exire, intuens sursum, vidit, quandam Reginam in monte cum viro uno sc. Sancto Dominico prospicientem, et luto infixis catenam de centum, et quinquaginta annulis aureis, et quidecim aureis lapidibus mittentem: per quam multos extrahebant, et extractos in monte salvabant, lavabant, et cibabant. Petiit et igitur ipse adjutorium: qui etiam liberaliter cum cæteris extractus est, et lotus. Quo facto dixit eidem Regina illa. *Ecce prius in diluvio aquarum te liberavi, et induto hoc infixus remansisses, si te per meum adjutorium non liberassem*. Erat enim adhuc infirmus in fide hujus Psalterii, et sine perfecta emendatione sui. Et ait Regina: *Esto ergo firmus, et perseverans in servitio/meo:* et disparuit hæc visio, mansitq. multum consolatus, et etiam pax reddita est. Igitur terminatis guerris, et tribulationibus, ex eo magis devote, continuavit psalterium Mariæ Virginis. Ad fortiorem equidem confirmationem ex benigna dignatione Mariæ, contigit postea, ut Episcopo orante tertia quædam visio ei demonstraretur. Videbaturque ei dum esset in Ecclesia quadam, orans, se videre juvenem quendam, Angelum sc. facientem corrigiam, et accepit ab eo Patriloquium suum, quod vertebatur in lapides pretiosos, ex quibus confecit plurima patriloquia habentia lapides adeo claros, ut illustrarent suo lumine totam Eeclesiam. Qua corrigia perfecta, præsentavit eandem B. Virgini. Quam ipsa accipiens, et laudans eidem dixit: quia sibi valde grata esset, monebatq. ut plures similes mitteret, corrigias plenas, similesq. et ab aliis sibi fieri procuraret, quo sic sua amicitia dignior esse posset. Ex qua visione subtracta, confirmatus mansit, et consolatus, hæresi omni derelicta penitus, et malis rumoribus postpositis, B. Virg. devote serviens: eandem præ omnibus exaltabat. A qua et ipse bonum finem potitus est, et in gloria sempiterna feliciter exaltatus.

---

[381] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "vibit".**

[382] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "suo" (jego), zamiast: „uno" („jeden"), jak potwierdzają wydania z 1847 i 1699 roku.**

[383] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "cathenam".**

[384] **"Quidecim", jest błędem drukarskim zamiast: "quindecim", jak potwierdza to wydanie z 1691 roku.**

[385] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: "iam" (ora), obecne w wydaniu z 1691 roku.**

[386] **„Induto" jest błędem drukarskim w wydaniu z 1847 roku i powinno być: „in luto", co potwierdzają wydania z 1691 i 1699 roku.**

[387] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "videbatque" (widział), zamiast: „videbaturque" („wydawało mu się"), jak potwierdzają wydania z 1847 i 1699 roku.**

[388] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "caros" (wartościowy).**

[389] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "eandem" (ta sama).**

W międzyczasie w jego ludzie wybuchły wojenne zamieszki, dlatego postanowił całkowicie poświęcić się głoszeniu nauki oraz chwale Najśw. Dziewicy Maryi.

I oto, gdy spał, podobnie jak wcześniej, miał takie widzenie: Znajdował się pomiędzy górami, w miejscu błotnistym i bardzo bagnistym, razem z innymi ludźmi. Chociaż wszyscy usiłowali się stamtąd wydostać, byli zanurzeni w błocie: jedni aż po kolana, inni aż po biodra, jeszcze inni aż po szyję, i nie mogli się z niego wydostać. A ponieważ ani on, ani pozostali nie byli w stanie się uwolnić, podniósłszy oczy ku górze, (Biskup) ujrzał na górze Królową wraz z pewnym Mężem, to jest świętym Dominikiem, który spoglądał ku nim.

Owa Królowa i święty Dominik rzucili na tych, którzy byli pogrążeni w błocie, łańcuch mający sto pięćdziesiąt złotych ogniw, przeplatanych piętnastoma złotymi kulkami.

Za jego pomocą (Najświętsza Maryja i święty Dominik) wyciągali wielu ludzi z błota, a po ich wydobyciu ratowali ich na górze, obmywali ich i karmili.

Również (Biskup) zaczął wtedy wołać o pomoc i on także został miłościwie wyciągnięty z błota, podobnie jak inni, oraz obmyty.

Gdy to się dokonało, Królowa powiedziała do niego: „Oto wcześniej uwolniłam cię od zalewu wód, a teraz pozostałbyś pogrążony w tym błocie, gdybym cię nie wyzwoliła Moją pomocą". On bowiem nadal był słaby w wierze w Różaniec i nie zmienił jeszcze całkowicie swojego przekonania. Królowa zaś powiedziała: „Bądź więc wytrwały i niestrudzony w Mojej Służbie".

Po czym to widzenie zniknęło, a on pozostał bardzo pocieszony i powrócił do niego pokój serca.

Po zakończeniu więc wojen i utrapień, jeszcze gorliwiej kontynuował odmawianie Najświętszego Różańca Dziewicy Maryi.

Dla pewnego i bezpiecznego potwierdzenia tego wydarzyło się następnie, dzięki łaskawej zgodzie Maryi, że gdy Biskup się modlił, ukazano mu trzecie widzenie. Wydawało mu się, że widzi młodzieńca, z pewnością Anioła, który wykonywał sznur różańcowy. Wziął on Koronę Różańca należącą do (Biskupa), a ona przemieniła się w Koronę z drogocennych kamieni.

Z tych kamieni (Anioł) wykonał wielką liczbę Koron Różańcowych, które posiadały tak jaśniejące klejnoty, że swoim światłem oświetlały cały Kościół.

Po ukończeniu wykonywania sznurów (różańcowych), (Anioł) ofiarował je Najświętszej Dziewicy.

Ona, przyjąwszy je i pochwalając go, powiedziała, że są Jej bardzo miłe, oraz zachęciła go, aby ofiarowywał wiele podobnych Koron Różańca i aby również inni przygotowywali takie same, aby mogli stać się godnymi Jej Przyjaźni.

Po zakończeniu widzenia pozostał umocniony i pocieszony, a całkowicie porzuciwszy wszelką herezję i odrzuciwszy złe nauki, służył pobożnie Najświętszej Dziewicy Maryi i wysławiał Ją przed wszystkimi.

Od Niej otrzymał dobrą śmierć i został szczęśliwie wyniesiony do Wiecznej Chwały.

EXEMPLUM V.
De Jacobo quodam usurario.

Erat in Italia quidam Usurarius maxime famosus, et nominatus habens villas, civitates et castra.
Quid multa?
Comitibus fuit potentior.
Similiter in plurimus villis, et terris paucos habuit.
Qui quodam tempore audivit praedicari Psalterium Beatae Virginis a S. Dominico, et proponens ipsum legere acquirebat sibi ad legendum Patriloquium pretiosissimum, quod non solum devotionis causa, sed forsan magis causa ostentationis portavit, et triennio continuavit.
Contigit, ut tactus aliquando devotione quandam Capellam intraret, ubi modo inconsueto audivit vocem Immaginis[390] Mariae terrificam, sibi dicentem: *"Jacobe, Jacobe, redde rationem Mihi et Filio Meo, sicut exigis distincte a tuis subditis, etiam de minimis"*.
Hoc autem audivit pluries.
Unde tandem adeo territus fuit, ut fugeret de Ecclesia.
Ipso veniente domum, terror ille cordis sui non cessavit.
Inquirentibus autem uxore et filiis, cur turbaretur.
Cui rem narranti, dixerunt fantasiam esse.
Et quid facerent si haec omnia redderentur interrogabant.
Propter quod non habuit cor reddendi, sed ei suadebant, ut se, et omnia sua Beatae Mariae commendaret.
Contigit deinde post duos annos, ipso equitante cum multa comitiva, quasi potens in divitiis suis, ecce lupi et ursi invaserunt eum, aliis non videntibus, sed solum vocem audientibus, et rumores.
A quibus ex equo tractus, equo strangulato, miserabiliter mordebatur et vulnerabatur in capite, et[391] brachiis, et per totum corpus a bestiis.

EXEMPLUM V.
De Jacobo quodam usurario.

Erat in Italia quidam Usurarius maxime famosus, et nominatus habens villas, civitates, et castra. Quid multa? Comitibus fuit potentior. Similiter in plurimis Villis, et Terris paucos habuit. Qui quodam tempore audivit prædicari Psalterium B. Virginis a S. Dominico, et proponens ipsum legere acquirebat sibi ad legendum Patriloquium pretiosissimum quod non solum devotionis causa, sed forsan magis causa ostentationis portavit, et triennio continuavit. Contigit, ut tactus aliquando devotione quandam capellam intraret, ubi modo inconsueto audivit vocem Immaginis Mariæ terrificam, sibi dicentem: *Jacobe, Jacobe, redde rationem mihi, et filio meo, sicut exigis distincte a tuis subditis etiam de minimis*. Hoc autem audivit pluries. Unde tandem adeo territus fuit, ut fugeret de Ecclesia. Ipso veniente domum, terror ille cordis sui non cessavit. Inquirentibus autem uxore, et filiis, cur turbaretur. Cui rem narranti, dixerunt fantasiam esse. Et quid facerent si hæc omnia redderentur interrogabant. Propter quod non habuit cor reddendi, sed ei suadebant, ut se, et omnia sua Beatæ Mariæ commendaret. Contigit deinde post duos annos, ipso equitante cum multa comitiva, quasi potens in divitiis suis, ecce Lupi, et Ursi invaserunt eum, aliis non videntibus, sed solum vocem audientibus, et rumores. A quibus ex equo tractus, equo strangulato, miserabiliter mordebatur, et vulnerabatur in capite, brachiis, et per totum corpus a bestiis. Alii qui cum eo erant, hortabantur, ut

[390] **"Immaginis", jest błędem drukarskim w wydaniu z 1847 roku roku i oznacza: „imaginis", jak potwierdzają wydania z 1691 i 1699 roku.**

[391] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: "et" (i), obecnego w wydaniu z 1691 roku.**

PRZYKŁAD V

Jakub, lichwiarz

Żył we Włoszech bardzo znany i sławny lichwiarz, który posiadał wsie, miasta, zamki oraz wiele innych dóbr. Był potężniejszy od hrabiów. Podobnie w licznych wsiach i posiadłościach panował niemal niepodzielnie nad niewielką liczbą swoich poddanych.

Pewnego razu usłyszał, jak święty Dominik głosił kazanie o Najśw. Różańcu Bł. Dziewicy. Powziął wtedy postanowienie, że będzie go odmawiał, i sprawił sobie bardzo cenną Koronę Różańca, aby się na niej modlić.

Nosił ją jednak nie tylko z pobożności, lecz być może jeszcze bardziej dla okazania swego znaczenia, i trwał w tym przez trzy lata.

Pewnego dnia, poruszony pobożnym uczuciem, wszedł do pewnej kaplicy. Tam nagle usłyszał głos, który przeraził go, dochodzący z wizerunku Najświętszej Maryi Panny.

Głos mówił: „Jakubie, Jakubie, zdaj sprawę przede Mną i przed Moim Synem, tak samo dokładnie, jak ty domagasz się jej od swoich poddanych, nawet w najmniejszych sprawach.”

Słowa te usłyszał wielokrotnie. W końcu ogarnął go tak wielki strach, że uciekł z kościoła. Gdy wrócił do domu, jego serce wciąż pozostawało przepełnione lękiem. A nawet po powrocie ten niepokój serca nie ustępował.

Wówczas opowiedział o wszystkim swojej żonie i dzieciom, które pytały go, dlaczego jest tak poruszony.

Oni jednak odpowiedzieli, że było to jedynie przywidzenie.

Zapytali go również, co stałoby się z nimi, gdyby wszystkie te dobra zostały zwrócone.

Dlatego zabrakło mu odwagi, aby je oddać, chociaż był wewnętrznie przekonany, że powinien powierzyć samego siebie i cały swój majątek Najświętszej Dziewicy Maryi.

Dwa lata później wydarzyło się, że gdy wraz z licznym orszakiem objeżdżał konno swoje posiadłości, nagle napadły go wilki i niedźwiedzie.

Pozostali ich nie widzieli, słyszeli jedynie ich warkot i odgłosy.

Został zrzucony z konia, a koń został uduszony.

Dzikie zwierzęta okrutnie pogryzły go w głowę, ramiona i po całym ciele.

Alii qui cum eo erant, hortabantur, ut clamaret ad Beatam Virginem, quod et fecit proponens se emendare, et sic liber ad minus a morte evasit corporis.

Eum sic graviter vulneratum, in villam deduxerunt, et curam ejus egerunt.

Redeunti igitur illi domum, volentique se emendare, obviavit amor mulieris et filiorum, nec vitam sic mutavit, ut proposuerat.

Qui post duos annos iterum aequitavit[392] cum magna comitiva, et ecce statim fulgura et tonitrua sonare coeperunt horribiliter.

Et mox ipse solus a turbine abreptus est, et deportatus sursum a daemonibus cum equo ad sex miliaria[393].

At ille clamabat ad B[eatam] Virginem Mariam promittens emendationem.

Cui mox Maria adfuit, cum Patriloquio fulmineo, et cunctis qui aderant ad nocendum fugatis daemonibus reduxit eum in equo sedentem Propria Manu ad terram.

Quo facto Virgo Maria disparuit.

Territus vero equus visione daemonum, quasi furiosus per diversa prata currebat.

Demum intravit domunculam quandam in via, et valde sunt territi illi ad quos declinabat ex visu terribili equi, et insidentis.

Et sic evasit iterum.

Non tamen adhuc habens cor reddendi, sed[394] propter infamiam sui et suorum distulit promissum implere.

Confessus est non tamen habens cor restituendi per usuram ablata.

Super quod ipso dolente Confessor absolvit eum, admonuitque ne ipsum saluberrimum servitium Mariae Virginis desereret.

Post haec multa bona faciebat, et in diversis locis Monasteria construxit, et eleemosynas largiebatur abundantissime.

Apparuit post hoc eidem B[eata] V[irgo] Maria visibiliter, et[395] interrogans eum, an ne vellet adhuc restituere non sua?

Ipso respondente, quia non haberet cor ad hoc faciendum, B[eata] Virgo dulciter interrogavit, an reddere vellet si ipsa daret unde satisfaceret.

Annuit ille, et ecce dabantur illi per Imperatricem Coelestis Paradisi dona innumera.

Mox ille conspexit domum plenam divitiis, quas attente contemplans cupiditate tentatus est, et adhuc illa[396] per Virginem sic indulta retineret cum suis.

Affuit tamen Virgo Maria comminans ei, quod datam substantiam, simulque et suam auferret cum ipsius vita, nisi aquiesceret et votum adimpleret.

totum corpus a bestiis. Alii qui cum eo erant, hortabantur, ut clamaret ad Beatam Virginem, quod et fecit proponens se emendare, et sic liber ad minus a morte evasit corporis. Eum sic graviter vulneratum, in villam deduxerunt, et curam ejus egerunt. Redeunti igitur illi domum, volentiq. se emendare, obviavit amor mulieris, et filiorum, nec vitam sic mutavit, ut proposuerat. Qui post duos annos iterum æquitavit cum magna comitiva, et ecce statim fulgura, et tonitrua sonare cœperunt horribiliter. Et mox ipse solus a turbine abreptus est, et deportatus sursum a Dœmonibus cum equo ad sex miliaria. At ille clamabat ad B. V. Mariam promittens emendationem. Cui mox Maria adfuit, cum Patriloquio fulmineo, et cunctis qui aderant ad nocendum fugatis dœmonibus reduxit eum in equo sedentem propria manu ad terram. Quo facto Virgo Maria disparuit. Territus vero equus visione dœmonum, quasi furiosus per diversa prata currebat. Demum intravit domunculam quandam in via, et valde sunt territi illi ad quos declinabat ex visu terribili equi, et insidentis. Et sic evasit iterum. Non tamen adhuc habens cor reddendi, sed propter infamiam sui, et suorum distulit promissum implere. Confessus est non tamen habens cor restituendi per usuram ablata. Super quod ipso dolente Confessor absolvit eum, admonuitque ne ipsum saluberrimum servitium Mariæ Virginis desereret. Post hæc multa bo-

245

na faciebat, et in diversis locis Monasteria construxit, et eleemosynas largiebatur abundantissime. Apparuit post hoc eidem B. V. Maria visibiliter, et interrogans eum, an ne vellet adhuc restituere non sua? Ipso respondente, quia non haberet cor ad hoc faciendum, B. Virgo dulciter interrogavit, an reddere vellet si ipsa daret unde satisfaceret. Annuit ille, et ecce dabantur illi per Imperatricem cœlestis paradisi dona innumera. Mox ille conspexit domum plenam divitiis, quas attente contemplans cupiditate tentatus est, et adhuc per Virginem sic indulta retineret cum suis. Affuit tamen Virgo Maria comminans ei, quod datam substantiam, simulque et suam auferret cum ipsius vita, nisi aquiesceret, et votum adimpleret. Propterq. territus cœpit ubique terrarum

[392] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "equitavit".**

[393] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "milliaria".**

[394] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "et" (i), natomiast w wydaniach z 1847 i 1699 roku występuje: „sed" („ale").**

[395] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "et", występujące w wydaniach z 1847 i 1699 roku.**

[396] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: "illa" (quei), obecne w wydaniu z 1691 roku.**

Pozostali, którzy z nim byli, zachęcali go, aby uciekł się do Najświętszej Dziewicy Maryi. Uczynił to, postanawiając poprawić swoje życie, i dzięki temu przynajmniej uniknął śmierci ciała. Zaprowadzili go więc ciężko poranionego do jednej z wiosek i otoczyli opieką.

Gdy jednak powrócił do domu, mimo że pragnął się poprawić, przywiązanie do żony i dzieci stanęło mu na przeszkodzie, dlatego nie odmienił swojego życia, jak wcześniej postanowił.

Po kolejnych dwóch latach znowu jechał konno z licznym orszakiem. Nagle rozległy się przerażające błyskawice i grzmoty. I zaraz potem tylko on jeden został porwany przez trąbę powietrzną i uniesiony wraz z koniem przez demony na odległość sześciu mil. Wołał jednak o pomoc do Najświętszej Dziewicy Maryi, obiecując, że się poprawi.

Natychmiast Najświętsza Maryja Panna stanęła przy nim, trzymając Koronę Różańca jaśniejącą jak błyskawica. Odpędziwszy wszystkie demony, które były tam, aby mu zaszkodzić, własną ręką sprowadziła go z powrotem na ziemię, siedzącego na koniu. Po dokonaniu tego Najświętsza Dziewica zniknęła.

Koń, przerażony widokiem demonów, pędził jak oszalały przez łąki we wszystkich kierunkach. W końcu wbiegł do małego domku stojącego przy drodze, a ci, którzy widzieli przerażający widok konia i siedzącego na nim człowieka, bardzo się przestraszyli.

W ten sposób po raz drugi uniknął śmierci.

Mimo to nadal nie miał odwagi zwrócić zagarniętego majątku i ku hańbie swojej oraz swoich bliskich odkładał wypełnienie złożonej obietnicy.

Wyspowiadał się wprawdzie, lecz nadal nie miał zamiaru zwrócić dóbr zdobytych przez lichwę.

Spowiednik udzielił mu jednak rozgrzeszenia i zachęcił go, aby nigdy nie porzucał zbawiennej służby Najświętszej Dziewicy Maryi.

Po tych wydarzeniach czynił wiele dobrych uczynków, budował klasztory w różnych miejscach i hojnie rozdawał jałmużnę.

Następnie Najświętsza Dziewica Maryja ukazała mu się w widzeniu i zapytała, czy teraz zechce zwrócić to, co do niego nie należało.

Gdy odpowiedział, że nie ma odwagi tego uczynić, Najświętsza Dziewica łagodnie powiedziała mu, że jeśli tylko zechce wszystko zwrócić, Ona sama wynagrodzi mu to z obfitością ponad wszelką miarę.

Wyraził zgodę i oto od Cesarzowej Niebios otrzymał niezliczone dary.

Widząc jednak, że jego dom napełnił się bogactwami, i przypatrując się im uważnie, uległ pokusie chciwości, pragnąc zachować zarówno własny majątek, jak i dobra otrzymane od Najświętszej Dziewicy Maryi.

Wówczas ponownie zbliżyła się do niego Najświętsza Dziewica Maryja i zagroziła, że odbierze mu bogactwo, które mu dała, wraz z jego własnym majątkiem, a nawet z jego życiem, jeśli nie podejmie wreszcie decyzji i nie wypełni złożonego ślubu.

Propterque[397] territus coepit ubique terrarum ad suos bancos scribere et publicare restitutionem, et restituire singulis.

Quod et[398] factum est.

Et ecce evacuata sunt omnia bona illa.

Remanserunt autem solum illi cuncta priora, de quibus faciebat multa bona.

Appropinquante vero ejus vitae termino, intimavit eidem Virgo Maria ut suae domui disponeret, quia ab hac luce esset migraturus.

Fuit enim annosus satis.

Qua disposita moritur Ecclesiasticis munitus Sacramentis.

Adstabant illi innumeri daemones, miserabiliter ejus animam susceptam discerpentes: clamante ipso itaque miserabiliter; at illis portis infernalibus appropinquantibus apparuit quaedam Regina pulcherrima cum Michaele Archangelo arrestans eos, quaerensque quare sic servum suum deportarent?

Allegant ipsi, eum esse suum, proponentes peccata omnia.

Quibus Virgo Regina respondit: *"Suscipite stateram, et ponderetur[399] mala omnia contra bona: aliqua enim bona fecit"*.

Quod factum est.

Sed mala statim deorsum descenderunt, bonis ascendentibus.

Tunc B[eata] Virgo suis bonis apposuit unum parvum Patriloquium, et mox pars bonorum descendit praeponderando omnibus in altera parte jacentibus mali[400].

Dixitque Gloriosa Virgo Maria, quod majoris esset meriti Suum Psalterium, quam omnia[401] sua mala.

Sic igitur datus est, et redditus Virgini Mariae.

Quod videntes daemones numerosi (et non audentes accedere: sed Beatam Virginem blasphemantes, et se invicem verberantes) fugerunt.

Atrocissime tamen custodem illius Usurarii omnes impetunt clamoribus, et verberibus improperantes, quod cum eum tam diu habuisset tot vinculis ligatum, et tamen evadere permisisset.

Et similiter quare ei dicere Psalterium permisisset.

Et confusi redierunt cum strepitu mirabili in infernum.

Ipse vero liberatos a daemonibus ascendit cum Virgine Gloriosa ad superna, et syderea Regna, quod et nobis sui concedat famulis JESUS CHRISTUS cum Virgine MARIA. Amen.

ret, et votum adimpleret. Propterq. territus cœpit ubique terrarum ad suos bancos scribere, et publicare restitutionem, et restituere singulis. Quod et factum est. Et ecce evacuata sunt omnia bona illa. Remanserunt autem solum illi cuncta priora, de quibus faciebat multa bona. Appropinquante vero ejus vitæ termino intimavit eidem Virgo Maria ut suæ domui disponeret, quia ab hac luce esset migraturus. Fuit enim annosus satis. Qua disposita moritur Ecclesiasticis munitus Sacramentis. Adstabant illi innumeri Dœmones, miserabiliter ejus animam susceptam discerpentes: clamante ipso itaque miserabiliter: at illis portis infernalibus appropinquantibus apparuit quædam Regina pulcherrima cum Michaele Archangelo arrestans eos, quærensq. quare sic servum suum deportarent? Allegant ipsi, eum esse suum, proponentes peccata omnia. Quibus Virgo Regina respondit. *Suscipite stateram, et ponderetur mala omnia contra bona; aliqua enim bona fecit.* Quod factum est. Sed mala statim deorsum descenderunt, bonis ascendentibus. Tunc B. Virgo suis bonis apposuit unum parvum Patriloquium, et mox pars bonorum descendit præponderando omnibus in altera parte jacentibus mali. Dixitque gloriosa Virgo Maria, quod majoris esset meriti suum Psalterium, quam omnia sua mala. Sic igitur datus est, et redditus Virgini Mariæ. Quod videntes Dœmones numerosi (et non audentes accedere: sed B. Virginem blasphemantes, et se invicem verberantes) fugerunt. Atrocissime tamen custodem illius Usurarii omnes impetunt clamoribus, et verberibus improperantes, quod cum eum tam diu habuisset tot vinculis ligatum, et tamen evadere permisisset. Et similiter quare ei dicere Psalterium permisisset. Et confusi redierunt cum strepitu mirabili in Infernum. Ipse vero liberatus a Dœmonibus ascendit cum Virgine Gloriosa ad superna, et syderea Regna, quod et nobis sui, concedat famulis Jesus Christus cum Virgine Maria. Amen.

---

[397] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "propter quae": poprawne jest wydanie z 1699 roku, w którym występuje: „propter quod" („z tego powodu").**

[398] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "et" (i).**

[399] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "ponderentur" (niech zostaną zważone).**

[400] **W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "malis".**

[401] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "omnia" (wszyscy).**

Przerażony zaczął więc rozsyłać listy do swoich banków we wszystkich miejscach, gdzie prowadził interesy, ogłaszając zwrot (niesłusznie zdobytych dóbr), i każdemu oddał to, co mu się należało. I tak też się stało.

Wówczas cały majątek zdobyty w ten sposób został rozdysponowany.

Pozostało mu jedynie to, co posiadał wcześniej, a tymi dobrami czynił wiele dobrych uczynków.

Gdy zaś zbliżał się kres jego życia, Najświętsza Dziewica Maryja poleciła mu, aby wydał ostatnie dyspozycje swojej rodzinie, ponieważ tego dnia miał odejść z tego świata. Był już bowiem bardzo podeszłego wieku.

Po wydaniu tych poleceń rodzinie umarł, umocniony Sakramentami Kościoła.

Gdy tylko wyzionął ducha, stanęły przy nim niezliczone demony, które pochwyciły jego duszę i zaczęły ją okrutnie dręczyć, a on boleśnie wołał.

Kiedy jednak zbliżali się do bram piekieł, ukazała się przepiękna Królowa wraz z Archaniołem Michałem. Zatrzymała ich i zapytała, dlaczego w taki sposób uprowadzają Jej sługę. Odpowiedzieli jednak, że należy on do nich, wyliczając wszystkie jego grzechy.

Na to Dziewicza Królowa odrzekła: „Przynieście wagę i zważcie wszystkie jego złe uczynki razem z jego dobrymi uczynkami, ponieważ uczynił także wiele dobra.” Tak też uczyniono.

Jednak szala z jego złymi uczynkami natychmiast opadła w dół, a szala z dobrymi uczynkami uniosła się do góry.

Wówczas Najświętsza Dziewica dołożyła do jego dobrych uczynków jedną małą Koronę Różańca.

Natychmiast szala z dobrymi uczynkami opadła, przeważając wszystkie złe uczynki znajdujące się na drugiej szali.

Wtedy Chwalebna Dziewica Maryja powiedziała, że jeden Jej Różaniec ma większą zasługę niż wszystkie jego złe uczynki.

W ten sposób został On Jej oddany i powierzony z powrotem Najświętszej Dziewicy Maryi.

Widząc to, liczne demony — które nie śmiały się do Niej zbliżyć, lecz bluźniły przeciw Najświętszej Dziewicy i wzajemnie się biły — uciekły.

Następnie wszystkie demony z niezwykłą wściekłością, pośród krzyków, przekleństw i ciosów, rzuciły się na tego demona, któremu powierzono opiekę nad lichwiarzem, ponieważ, chociaż przez tak długi czas trzymał go spętanego tyloma łańcuchami, dopuścił jednak do jego ucieczki.

Zarzucały mu również, że pozwolił mu odmawiać Różaniec.

Pełne zamieszania i wściekłości powróciły do piekła z ogromnym hukiem.

On natomiast, uwolniony od demonów, wstąpił wraz z Chwalebną Dziewicą do Najwyższych Królestw Niebieskich.

Niech Jezus Chrystus wraz z Najświętszą Dziewicą Maryją raczą udzielić tej samej łaski także nam, swoim sługom. Amen.

EXEMPLUM VI.

De quodam Pagano Eliodato, per Gloriosae V[irginis] Mariae Psalterium mirabiliter converso.

Erat quidam paganus nomine *Eliodatus*, qui primo sex mala Evae incurrit, et postea sex Bona Mariae habuit.

Fuit quoddam bellum contra paganos, in partibus Hispaniarum, sc[ilicet] in Regno Granatae[402], in quo Christiani inter caeteros captivos, quendam militem potentem cum sua uxore, et prole coeperunt, qui adducti in terram Christianorum, fuerunt venditi.

Filius, qui cum eis erat captivus, jam annorum viginti, mox incepit maximis tribulationibus aggravari.

***Primo* enim accepit tristitiam, ita magnam de sua comprehensione, ut desperans, se ipsum saepius vellet occidere.**

***Secundo*, ad hanc devenit miseriam, ut perderet omnium membrorum suorum usum.**

***Tertio* devenit ad tantam miseriam et calamitatem, ut panem et aquam, atque vestimenta vilissima vix posset hebere, qui tamen antea, cum esset liber inter paganos, et[403] filius magni et potentissimi militis nutriebatur.**

***Quarto*, habuit istam calamitatem, quod vulnera quae in bello susceperat sic putruerunt, ut foetore, et vermibus horridis replerentur quam plurimum, ita ut tanquam a cloaca foetor ab eo evaporaret.**

***Quinto*, ut prae furia a daemonibus quam plurimis in corpore suo vexabatur.**

***Sexto*, venit ad hanc furiam, ut per imaginationem videret apertum infernum, et semper diceret se illuc iturum, et nunquam ab illo liberandum.**

Semper in illis malis invocavit diabolum, Christum vero et Matrem ejus Mariam totis viribus blasphemavit.

Et haec sex mala recte sunt contraria sex verbis in hoc ultimo puncto salutationis Mariae positis, scil[icet] FRUCTUS, VENTRIS, TUI, JESUS CHRISTUS, AMEN.

Sanctissimus Dominicus per Hispanias praedicans, audit de tanta illius pagani miseria in Compostella, ubi tunc praedicabat: veniensque ad eum, sciens quod esset paganus, ait: "O fili, vis sanus fieri?".

Cui ille: "Ita Domine".

EXEMPLUM VI.

De quodam Pagano Eliodato, per gloriosæ V. Mariæ Psalterium mirabiliter converso.

Erat quidam paganus nomine Eliodatus, qui primo sex mala Evæ

246

incurrit, et postea sex bona Mariæ habuit. Fuit quoddam bellum contra paganos, in partibus Hispaniarum sc. in Regno Granatæ, in quo Christiani inter cæteros captivos, quendam militem potentem cum sua uxore, et prole cœperunt, qui adducti in terram Christianorum, fuerunt venditi. Filius, qui cum eis erat captivus, jam annorum viginti, mox incepit maximis tribulationibus aggravari. Primo enim accepit tristitiam, ita magnam de sua comprehensione, ut desperans, se ipsum sæpius vellet occidere. Secundo, ad hanc devenit miseriam, ut perderet omnium membrorum suorum usum. Tertio devenit ad tantam miseriam et calamitatem, ut panem, et aquam, atq. vestimenta vilissima vix posset habere, qui tamen antea, cum esset liber inter paganos, et filius magni, et potentissimi militis nutriebatur. Quarto, habuit istam calamitatem, quod vulnera quæ in bello susceperat sic putruerunt, ut fœtore, et vermibus horridis replerentur quam plurimum, ita ut tanquam a cloaca fœtor ab eo evaporaret. Quinto, ut præ furia a Dœmonibus quam plurimis in corpore suo vexabatur. Sexto, venit ad hanc furiam ut per imaginationem videret apertum Infernum, et semper diceret se illuc iturum, et nunquam ab illo liberandum. Semper in illis malis invocavit Diabolum, Christum vero, et Matrem ejus Mariam totis viribus blasphemavit. Et hæc sex mala recte sunt contraria sex verbis in hoc ultimo puncto salutationis *Mariæ* positis. sc. (*Fructus*, *Ventris*, *Tui*, *Jesus Christus*, *Amen.*) Sanctissimus Dominicus per Hispanias prædicans, audit de tanta illius pagani miseria in Compostella, ubi tunc prædicabat, veniensque ad eum, sciens quod esset paganus, ait: *O fili, vis sanus fieri?* Cui ille. *Ita Domine.* Et Dominicus: *Esto*

---

[402] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Granati".**

[403] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "ut" (ponieważ): lepiej pasuje do kontekstu niż „et" („i") z wydań z 1847 i 1699 roku.**

PRZYKŁAD VI

Poganin Eliodat, cudownie nawrócony dzięki Najświętszemu Różańcowi Chwalebnej Dziewicy Maryi

Żył pewien poganin imieniem Eliodat, który najpierw popadł w sześć nieszczęść Ewy, a następnie dostąpił sześciu dóbr Matki Bożej.

W Hiszpanii, w Królestwie Grenady, wybuchła wojna przeciw poganom. Chrześcijanie pojmali tam do niewoli, między innymi, dzielnego żołnierza wraz z jego żoną i dziećmi. Zabrani do kraju chrześcijan zostali sprzedani jako niewolnicy. Jeden z ich synów, również będący w niewoli, mający dwadzieścia lat, wkrótce popadł w bardzo ciężkie utrapienia.

Po pierwsze, odczuwał tak wielki smutek z powodu swojej niewoli, że popadając w rozpacz, bardzo często pragnął odebrać sobie życie.

Po drugie, doszedł do takiego wyczerpania, że utracił władzę w swoich członkach.

Po trzecie, popadł w tak wielką nędzę i ubóstwo, iż z trudem zdobywał chleb, wodę i najlichsze odzienie, choć wcześniej, gdy żył wolny wśród pogan, jako syn wielkiego i bardzo walecznego wojownika cieszył się dostatkiem i troskliwą opieką.

Po czwarte, spotkało go kolejne nieszczęście: rany odniesione na wojnie zaczęły gnić do tego stopnia, że napełniły się odrażającym fetorem i robactwem, a odór wydobywający się z jego ciała był niczym ze ścieku.

Po piąte, jego ciało było gwałtownie dręczone przez bardzo liczne demony.

Po szóste, popadł w taki stan udręki, że w swojej wyobraźni widział otwarte piekło i nieustannie powtarzał, iż tam właśnie trafi i już nigdy nie zostanie stamtąd uwolniony.

Pośród wszystkich tych cierpień wzywał diabła, a także z całych sił bluźnił Chrystusowi i Jego Matce, Maryi.

Owych sześć nieszczęść stanowiło rzeczywiście przeciwieństwo sześciu słów zawartych w końcowej części modlitwy „Zdrowaś Maryjo", a mianowicie: Fructus, Ventris, Tui, Iesus, Christus, Amen („Owoc, Żywota, Twojego, Jezus, Chrystus, Amen").

Św. Dominik, który głosił kazania w Hiszpanii, dowiedział się w Composteli, gdzie wówczas nauczał, o tak wielkiej niedoli tego poganina. Przybył więc do niego i, wiedząc, że jest poganinem, zapytał: „Synu, czy chcesz odzyskać zdrowie?" A tamten odpowiedział: „Tak, panie."

Et Dominicus: "Esto Christianus, et mox eris in toto salvus".

Hic paganus ille exclamabat, dicens: "Absit hoc a me, ut dimittam legem patrum meorum. Non etiamsi deberem habere omnia bona mundi".

Cum igitur S. Dominicus nihil sic proficeret cum eo, ait ad eum rursus: "Fili, scio duas contilenas[404] virtuosissimas, quas si centum et quinquaginta vicibus qualibet die decantaveris, in brevi totus eris curatus".

Paganus ait: "Utique dicere volo, dum tamen non fuerint contra legem meam".

Ad quem S. Dominicus sancta verbositate et fraude respondit: "O fili, haec carmina non sunt contraria divinae legi, imo sunt pro ipsa, nec sunt quae tibi repugnabunt, sed te potius adjuvabunt".

Cui Eliodatus: "Utique haec jam dicere cupio, dum tamen non fuerit de Christo vestro, et Maria.

Et Dominicus: "Carmina, inquam, illa, o fili, quae dicam tibi sunt valde gaudiosa, fructuosa, et utilia contra omnia adversa, quae non solum proficiunt in ore paganorum et judeorum, quia a quocunque dicantur, eandem semper retinent virtutem.

Sic igitur Sanctissimus hic Pater Dominicus pie decepit istum miserum paganum, ita ut ad votum Dominici dederit consensum.

Docuit igitur Beatissimus Dominicus eum orare PATER NOSTER ex integro, et Salutationem Angelicam, celatis Nominibus MARIA et JESUS CHRISTUS, explicite quamvis in verbis positis habeantur implicite.

Cum igitur paganus ille coepisset dicere illas cantilenas, et diceret[405] se nescire retinere, Dominicus pro eo orans, eas protinus retinere perfectissime, eundem fecit, dicens, quod in hoc posset perpendere quantae virtutis essent tales cantilenae, quae ita in momento ei dedissent scientiam et perfectam memoriam, homini penitus ignaro.

Itaque Psalterium ille Eliodatus coepit psallere Virginis Mariae, non tamen intentione Christiana, imo[406] contraria omnino et affectione mundana, semper plus petendo salutem corporis, quam mentis.

Mira res!

S. Dominico sic discendente, paganus ille orans modo, quo dictum est, mox post completionem *primi* Psalterii sui, miram coepit intus sentire jucuntitatem, ac si Paradisi delitiis interesset.

***Secunda* autem die post Psalterii decantationem mox divina virtute recepit vigorem membrorum suorum.**

***Tertia* die sub lecto suo invenit magnum thesaurum, et sic se redemit, et in posterum scil[icet] post susceptionem Baptismatis plurima ex illis fecit bona in Ecclesiis et domibus pauperum.**

fili, vis sanus fieri? Cui ille. *Ita Domine.* Et Dominicus: *Esto Christianus, et mox eris in toto salvus.* Hic paganus ille exclamabat, dicens: *Absit hoc a me, ut dimittam legem patrum meorum. Non etiamsi deberem habere omnia bona mundi.* Cum igitur s. Dominicus nihil sic proficeret cum eo, ait ad eum rursus. *Fili, scio duas contilenas virtuosissimas, quas si centum, et quinquaginta vicibus qualibet die decantaveris, in brevi totus eris curatus.* Paganus ait: *Utique dicere volo, dum tamen non fuerint contra legem meam.* Ad quem S. Dominicus sancta verbositate, et fraude respondit. *O fili, hæc carmina non sunt contraria divinæ legi, imo sunt pro ipsa, nec sunt, quæ tibi repugnabunt, sed te potius adjuvabunt.* Cui Eliodatus: *Utique hæc jam dicere cupio, dum tamen non fuerit de Christo vestro, et Maria.* Et Dominicus: *Carmina, inquam, illa o fili, quæ dicam tibi sunt valde gaudiosa, fructuosa, et utilia contra omnia adversa, quæ non solum proficiunt in ore Paganorum, et Judæorum, quin a quocunque dicantur, eandem semper retinent virtutem.* Sic igitur Sanctissimus hic Pater Dominicus pie decepit istum miserum paganum, ita ut ad votum Dominici dederit consensum. Docuit igitur B. Dominicus eum orare *Pater noster* ex integro, et Salutationem Angelicam, celatis nominibus *Maria, et Jesus Christus,* explicite quamvis in verbis positis habeantur im-

247

plicite. Cum igitur paganus ille cœpisset dicere illas cantilenas, et diceret se nescire retinere, Dominicus pro eo orans, eas protinus retinere perfectissime, eundem fecit, dicens: quod in hoc posset perpendere quantæ virtutis essent tales cantilenæ, quæ ita in momento ei dedissent scientiam, et perfectam memoriam, homini penitus ignaro. Itaque Psalterium ille Eliodatus cœpit psallere Virginis Mariæ, non tamen intentione Christiana: imo contraria omnino, et affectione mundana semper plus petendo salutem corporis, quam mentis. Mira res S. Dominico sic discedente, paganus ille orans modo, quo dictum est, mox post completionem primi psalterii sui, miram cœpit intus sentire jucunditatem, ac si paradisi delitiis interesset. Secunda autem die post psalterii decantationem mox divina virtute recepit vigorem membrorum suorum. Tertia die sub lecto suo invenit magnum thesaurum, et sic se redemit, et in posterum sc. post susceptionem Baptismatis plurima ex illis fecit bona in Ecclesiis, et domibus pauperum. Nam

---

[404] **W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "cantilenas".**

[405] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "dicere" (dire).**

[406] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "immo".**

Na to Dominik powiedział: „Zostań chrześcijaninem, a natychmiast zostaniesz całkowicie uzdrowiony!”

Wówczas poganin zawołał: „Niech mnie Bóg od tego zachowa, abym porzucił prawo moich ojców. Nie uczyniłbym tego nawet za wszystkie dobra tego świata.”

Ponieważ św. Dominik niczego w ten sposób nie osiągnął, ponownie powiedział do niego: „Synu, znam dwie bardzo skuteczne pieśni modlitewne. Jeżeli będziesz je powtarzał sto pięćdziesiąt razy dziennie, w krótkim czasie całkowicie wyzdrowiejesz.”

Poganin odpowiedział: „Z pewnością będę je odmawiał, ale tylko wtedy, jeśli nie będą sprzeczne z moim prawem.”

Na to św. Dominik odpowiedział z roztropną i oględną rozwagą: „Synu, te modlitwy nie są przeciwne Bożemu prawu, lecz przeciwnie – są z nim zgodne. Nie wzbudzą w tobie niechęci, lecz przyniosą ci pożytek.”

Eliodat odrzekł: „Już pragnę je odmawiać, ale tylko pod warunkiem, że nie będą dotyczyły waszego Chrystusa ani Maryi.”

A św. Dominik powiedział: „Synu, zapewniam cię, że modlitwy, których cię nauczę, są pełne radości, pożyteczne i skuteczne przeciw wszelkim przeciwnościom. Przynoszą korzyść nie tylko wtedy, gdy odmawiają je chrześcijanie, lecz także wtedy, gdy czynią to poganie lub Żydzi, ponieważ niezależnie od tego, kto je wypowiada, zachowują tę samą skuteczność.”

W ten sposób najświętszy Ojciec Dominik łagodnie przekonał biednego poganina, który zgodził się spełnić jego prośbę.

Wówczas błogosławiony Dominik nauczył go całej modlitwy „Ojcze nasz” oraz „Zdrowaś Maryjo”, celowo pomijając wyraźne wypowiedzenie Imion Maryi i Jezusa Chrystusa, chociaż były one zawarte pośrednio w użytych zaimkach.

Ponieważ poganin zaczął odmawiać te modlitwy, lecz twierdził, że nie potrafi ich zapamiętać, święty Dominik modlił się za niego i sprawił, że nauczył się ich doskonale na pamięć. Powiedział przy tym, że właśnie w ten sposób może przekonać się o wielkiej mocy tych modlitw, które w jednej chwili przywróciły wiedzę i pełną pamięć człowiekowi, który wcześniej wszystko zapominał.

Tak więc Eliodat zaczął odmawiać Najśw. Różaniec Dziewicy Maryi, jednak nie z intencją chrześcijańską, lecz wręcz przeciwnie – kierując się wyłącznie ziemskimi pobudkami i prosząc bardziej o zdrowie ciała niż o zdrowie duszy.

I oto wydarzyła się rzecz przedziwna.

Gdy św. Dominik odszedł, poganin modlił się w opisany sposób i zaraz po zakończeniu pierwszego Różańca zaczął odczuwać w swoim wnętrzu przedziwną radość, jakby znajdował się pośród rozkoszy raju.

Drugiego dnia, po odmówieniu Różańca, mocą Bożą natychmiast odzyskał siły w swoich członkach.

Trzeciego dnia znalazł pod swoim łożem wielki skarb. Dzięki temu wykupił się z niewoli, a następnie, po przyjęciu chrztu, uczynił bardzo wiele dobrego dla kościołów oraz dla domów ubogich.

Nam ibi erant ultra centum millia aureorum antiquorum: eratque thesaurus absconditus unius Regis pagani.

Quilibet autem aureus sex, vel septem valebat aureos modernos.

Erat etiam ibi argenti quam plurimum in caverna subterranea quadrata, quam Eliodatus sub strato suo in tugurio, quod volens aptare suum locum, casu discooperuit.

De quibus S. Dominico disponente plurima bella contra paganos fuerunt persoluta.

***Quarto*[407] vero die post Psalterii persolutionem, daemones qui eum vexabant, clamando et ululando per aera, eum dimiserunt.**

***Quinto*[408] die Domina nostra cuncta ejus vulnera sanavit, dixitque ei, quod oporteret eum in Fonte Vitae lavari, si optaret, ab omnibus plene curari.**

***Sexta* die, dicto Psalterio suo, raptus fuit in visione coelesti, ubi vidit Sanctorum gloriam apparebatque ei, quod cuncta a Christo dijudicabantur, quorum plurimi ad damnationem perpetuam ibant, paucissimi ad gloriam deputabantur.**

Cum autem ipse cum aliis deberet accipere damnationem, advenit Regina pulcherrima, quae pro ipso oravit, ut illi parceretur.

Cui Judex: "Nunquam, ait, isto[409] aliquid boni fecit".

Cui Domina: "Imo Domine.

Nam sex Psalteria nobis decantavit.

Cum haec ille paganus vidisset, postea ad se reversus, se baptizari curavit, et in CHRISTUM et MARIAM firmiter credidit, et multa bona fecit, vitam in Servitio Gloriosae Virginis MARIAE finivit, et sic ab ea[410] assumptus est in coelum. Amen.

rima ex illis fecit bona in Ecclesiis, et domibus pauperum. Nam ibi erant ultra centum millia aureorum antiquorum: eratque thesaurus absconditus unius Regis pagani. Quilibet autem aureus sex, vel septem valebat aureos modernos. Erat etiam ibi argenti quamplurimum in caverna subterranea quadrata, quam Eliodatus sub strato suo in tugurio, quod volens aptare suum locum, casu discooperuit. De quibus S. Dominico disponente plurima bella contra paganos fuerunt persoluta. Quarto vero die post psalterii persolutionem, Dœmones qui eum vexabant, clamando, et ululando per aera, eum dimiserunt. Quinto die Domina nostra cuncta ejus vulnera sanavit, dixitque ei, quod oporteret eum in fonte vitæ lavari, si optaret ab omnibus plene curari. Sexta die dicto psalterio suo, raptus fuit in visione cœlesti, ubi vidit Sanctorum gloriam apparebatque ei, quod cuncta a Christo dijudicabantur, quorum plurimi ad damnationem perpetuam ibant, paucissimi ad gloriam deputabantur. Cum autem ipse cum aliis deberet accipere damnationem, advenit Regina pulcherrima, quæ pro ipso oravit, ut illi parceretur. Cui Judex, nunquam ait, isto aliquid boni fecit. Cui Domina, imo Domine. Nam sex psalteria nobis decantavit. Cum hæc ille paganus vidisset, postea ad se reversus, se baptizari curavit, et in Christum, et Mariam firmiter credidit, et multa bona fecit, vitam in servitio gloriosæ Virg. Mariæ finivit, et sic ab ea assumptus est in cœlum. Amen.

---

[407] **W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "quarta".**

[408] **W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "quinta".**

[409] **W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "iste" (costui).**

[410] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "eo" (on).**

W skarbie tym znajdowało się bowiem ponad sto tysięcy starożytnych złotych monet. Był to ukryty skarb jednego z pogańskich królów.

Każda z tych monet była warta sześć lub siedem złotych monet z czasów Eliodata. Znajdowało się tam również bardzo wiele srebra, ukrytego w podziemnej, czworokątnej komorze. Eliodat odkrył ją przypadkowo pod podłogą swojej ubogiej chaty, gdy chciał przystosować ją na swoje mieszkanie.

Przekazując te dobra do dyspozycji świętego Dominika, umożliwił sfinansowanie licznych wypraw wojennych przeciw poganom.

Czwartego dnia, po odmówieniu Różańca, demony, które go dręczyły, opuściły go, krzycząc i wyjąc w powietrzu.

Piątego dnia Matka Boża uzdrowiła wszystkie jego rany i powiedziała mu, że jeśli pragnie całkowitego uzdrowienia, powinien obmyć się w Źródle Życia [411].

Szóstego dnia, po odmówieniu Różańca, został porwany w niebiańskim widzeniu. Ujrzał tam chwałę Świętych, a także wydawało mu się, że wszyscy ludzie są sądzeni przez Chrystusa. Widział, iż bardzo wielu z nich idzie na wieczne potępienie, a tylko nieliczni zostają przeznaczeni do chwały.

Kiedy również on sam wraz z innymi miał zostać skazany na potępienie, pojawiła się przepiękna Królowa, która wstawiła się za nim, prosząc o okazanie mu miłosierdzia.

Wówczas Sędzia powiedział do Niej: „Ten człowiek nigdy nie uczynił nic dobrego."

Na to Pani odpowiedziała: „Owszem, Panie – odmówił dla Nas sześć Różańców."

Gdy poganin ujrzał te rzeczy i powrócił do siebie po zakończeniu widzenia, przyjął chrzest, mocno uwierzył w Chrystusa i w Maryję oraz spełnił wiele dobrych uczynków.

Całe swoje dalsze życie poświęcił służbie Najświętszej Dziewicy Maryi, a Ona zaprowadziła go do Nieba. Amen.

[411] **Sakrament Spowiedzi z grzechów.**

EXEMPLUM VII.
De Cardinali quodam devoto.

Maria loquitur ad Sponsum suum novellum ALANUM dicens:

"O dulcis Sponse exemplum tibi dico de quodam Cardinali Sancti Dominici contemporaneo, qui prius fuerat socius Dominici in Scholis Oxoniae, postmodum vero devotus S. Dominici[412], et familiaris erat, et ita ejus meritis, et praecibus Ordinem Cisterciensem intravit in Hispaniis?

Hic igitur postmodum Cardinalis Sanctae Mariae Transtyberim[413], factus: cum aliquando Romae Dominicum Meum de Psalterio Meo praedicantem ferventissime audisset, mirabiliter compunctus, et allectus suavitate fructuum Psalterii accersito Dominico modum specialem illud orandi didicit.

Talem scilicet, ut Quinquagenam diceret ad honorem Incarnationis Filii Mei Parvuli.

Aliam ad honorem Christi Passionis, et Meae ad Eum compassionis.

Tertiam vero ad honorem Septem Sacramentorum Ecclesiae, quae derivata sunt a Christi Passione, et Incarnatione, et ad honorem sibi devotorum, et contra peccata sua, quae in saeculo commisit, et in officio tali, et dignitate propter varias occupationes saeculares.

Ipsam quoque primam Quinquagenam diceret ad honorem, ut Deus daret ipsi gratiam bene vivendi, per Incarnationem Christi.

Secundam, ut daret ei bene mori, per Christi Passionem et mortem.

Tertiam, ut donaret illi perfecte honorare Sacramenta, et signanter Sacramentum Eucharistiae et Poenitentiae in contritione, confessione, et satisfactione, ut sic non gustaret mortem sine perfecta, et devota perceptione Sacramentorum, omniaque debebant fieri cum disciplinis.

Et hos modos Me docente saepius BEATUS DOMINICUS praedicavit, qui sunt modi optimi contra omne malum, et pro omni bono.

Sic igitur Cardinalis ille mox Sancti[414] Viri dictis obediens, viribus totis coepit dicere Psalterium, et consulere aliis et praedicare.

EXEMPLUM VII.

De Cardinali quodam devoto.

Maria loquitur ad Sponsum suum novellum ALANUM *dicens.*

O dulcis Sponse exemplum tibi dico de quodam Cardinali s. Dominici contemporaneo, qui prius fuerat socius Dominici in Scholis Oxoniæ, postmodum vero devotus S. Dominici, et familiaris erat, et ita ejus meritis, et præcibus Ordinem Cisterciensem in-

248

travit in Hispaniis? Hic igitur postmodum Card. S. Mariæ Transtyberim, factus: cum aliquando Romæ Dominicum meum de psalterio meo prædicantem ferventissimè audisset, mirabiliter compunctus, et allectus suavitate fructuum psalterii accersito Dominico modum specialem illud orandi didicit. Talem sc. ut quinquagenam diceret ad honorem Incarnationis filii mei parvuli. Aliam ad honorem Christi Passionis, et meæ ad eum compassionis. Tertiam vero ad honorem septem Sacramentorum Ecclesiæ, quæ derivata sunt a Christi Passione, et Incarnatione, et ad honorem sibi devotorum, et contra peccata sua quæ in sæculo commisit, et in officio tali, et dignitate propter varias occupationes sæculares. Ipsam quoq. primam Quinquagenam diceret ad honorem, ut Deus daret ipsi gratiam bene vivendi, per Incarnationem Christi. Secundam, ut daret ei bene mori, per Christi passionem, et mortem. Tertiam ut donaret illi perfecte honorare Sacramenta, et signanter Sacramentum Eucharistiæ, et Pœnitentiæ in contritione, confessione, et satisfactione, ut sic non gustaret mortem sine perfecta, et devota perceptione Sacramentorum, omniaq. debebant fieri cum disciplinis. Et hos modos me docente sæpius B. Dominicus prædicavit, qui sunt modi optimi contra omne malum et pro omni bono. Sic igitur Card. ille mox Sancti Viri dictis obediens, viribus totis cœpit dicere Psalterium, et consulere aliis, et prædicare.

---

[412] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Dominico".**

[413] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "trans Tyberim".**

[414] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Sanctis" (do świętych [słów]).**

PRZYKŁAD VII

Kardynał oddany Najświętszemu Różańcowi

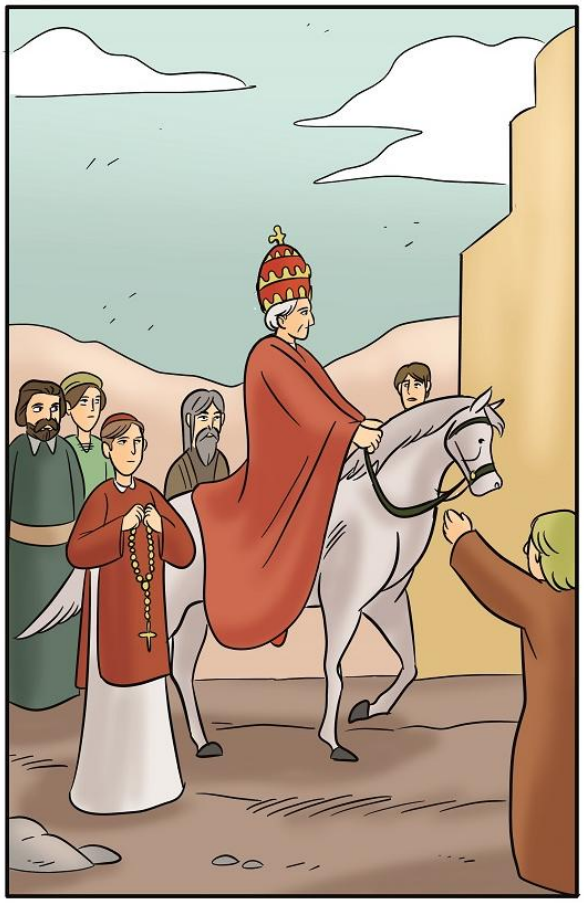

Maryja przemówiła do swojego nowego Oblubieńca, Alana, mówiąc: „O słodki Oblubieńcze, opowiem ci przykład pewnego Kardynała, współczesnego św. Dominikowi, który wcześniej był jego współuczniem w szkołach w Oksfordzie. Później stał się wiernym przyjacielem św. Dominika i dzięki jego zasługom oraz modlitwom wstąpił do Zakonu Cystersów w Hiszpanii.

Następnie został Kardynałem kościoła Najświętszej Maryi Panny na Zatybrzu (*Santa Maria in Trastevere*). Pewnego razu w Rzymie usłyszał Mojego Dominika głoszącego kazanie o Moim Najświętszym Różańcu. Słuchał go z wielkim zapałem i został w cudowny sposób poruszony oraz pociągnięty słodyczą owoców Różańca.

Sprowadziwszy do siebie Dominika, nauczył się od niego tego szczególnego sposobu modlitwy, polegającego na odmawianiu jednej części ku czci Wcielenia Mojego Syna – Dziecięcia; drugiej części ku czci Męki Chrystusa i Mojego Współcierpienia z Nim; oraz trzeciej części ku czci Siedmiu Sakramentów Kościoła, które wypłynęły z Męki i Wcielenia Chrystusa – zarówno dla uczczenia tych, którzy je z należytą czcią przyjmują, jak i jako godnego lekarstwa przeciw grzechom popełnianym w świecie, podczas pracy i w rozmaitych zajęciach życia doczesnego.

Podobnie pierwszą część należało odmawiać ku czci Wcielenia Chrystusa, aby Bóg udzielił łaski dobrego życia; drugą część – ku czci Męki i Śmierci Chrystusa, aby Bóg dał łaskę dobrej śmierci; trzecią zaś część – aby Bóg udzielił łaski doskonałego czczenia Sakramentów, a zwłaszcza Sakramentu Eucharystii i Pokuty (Skruchy, Spowiedzi i Zadośćuczynienia), tak aby nie zaznać śmierci bez doskonałego i pobożnego przyjęcia Sakramentów. Wszystko zaś należało wykonywać zgodnie z ustalonymi zasadami.

Błogosławiony Dominik bardzo często nauczał o tych sposobach modlitwy, których Ja Sama go nauczyłam. Są to bowiem metody najskuteczniejsze przeciw wszelkiemu złu i sprzyjające wszelkiemu dobru.

Ów Kardynał, okazując natychmiastowe posłuszeństwo słowom świętego męża, zaczął z całych sił odmawiać Najświętszy Różaniec, a także polecać go innym i gorliwie go głosić.

Tandem procuravit, ut in Ordine suo Cisterciense[415] a multis diceretur.

Cum igitur post annos quinque (Diabolo cooperante) contra Summum Pontificem pene universi, uno animo causa recuperandi Dominium Imperiale (quibusdam Nobilibus ad hoc populum Romanum incitantibus) insurrexissent, ipsum Summum Pontificem cum omnibus Cardinalibus fugere latenter coegissent ad quoddam Castrum prope Romam, insequebantur eum[416], et obsidione fortissima vallaverunt.

Cum ergo alimoniis carerent, et in dies deficerent, nimia potus, et ciborum penuria, ut multi Ecclesiasticorum summa egestate compulsi, carnes comederent equorum, et mulorum suorum.

Praefatus Cardinalis, se cum tota Ecclesia Romana, in tanto periculo cernens esse positum, confidenter Psalterium Meum praedicavit omnibus in Castro inclusis, promittens eis et affirmans, quod si hoc dixerint, mox auxilium adfore non dubitarent.

A Summo Pontifice usque ad minimum Castri famulum omnes dixerint[417] Psalterium Meum, modo nunc[418] dicto summis cum fletibus et gemitibus.

Res autem statim Magnae Pietatis Meae tunc secuta est.

Nam die tertia Romani obsidentes castrum, sic terrore fuerunt percussi, attonitique et compuncti ad poenitentiam, ut armis objectis[419] multi fugerent.

Nobiles autem, et principales depositis armis, et solis camisiis acceptis, nudi cum capistris collo alligatis ad castrum properabant misericordiam postulantes et pacem.

Qua laetius et festinantius concessa qui prius erant hostes, Summum Pontificem Romam perduxerunt, maxima cum gloria, atque eum in sedem suam collocaverunt.

Nec de hoc satis est.

Nam praefatus Cardinalis legatione fungens missus ad fideles, qui bellabant contra impios Saracenos in Terra Sancta, cum praedicasset ibidem Psalterium meum, de hostibus mirabilissimam obtinuit victoriam.

Nam tantum tria millia Christianorum tunc habuerunt victoriam, contra plusquam centum millia infidelium.

Nam omnes alii Christiani qui illuc venerant[420], aut a paganis erant captivati, aut occisi, aut pestilentia erant consumpti.

Et quamvis Christiani erant valde pauci, et hostes undique quasi innumeri indubie[421] tamen Terram Sanctam illa hora recuperassent, si mansissent constantes et bellassent, sed consilio habito et dessidentes, post victoriam praedictam ad propria redierunt".

Nam audierunt Soldanum cum omnibus regibus suis, et infinita multitudine contra eos velocius properare.

Tandem procuravit, ut in Ordine suo Cisterciense a multis diceretur. Cum igitur post annos quinque (Diabolo cooperante) contra Summum Pontificem pene universi, uno animo causa recuperandi Dominium Imperiale (quibusdam Nobilibus ad hoc populum Romanum incitantibus) insurrexissent, ipsum Summum Pontificem cum omnibus Cardinalibus fugere latenter coegissent ad quoddam Castrum prope Romam insequebantur eum, et obsidione fortissima vallaverunt. Cum ergo alimoniis carerent, et in dies deficerent, nimia potus, et ciborum penuria, ut multi Ecclesiasticorum summa egestate compulsi, carnes comederent equorum, et mulorum suorum. Præfatus Cardinalis, se cum tota Ecclesia Romana in tanto periculo cernens esse positum, confidenter psalterium meum prædicavit omnibus in Castro inclusis, promittens eis, et affirmans, quod si hoc dixerint, mox auxilium adfore non dubitarent. A summo Pontifice usque ad minimum Castri famulum omnes dixerint psalterium meum, modo nunc dicto summis cum fletibus, et gemitibus. Res autem statim magnæ pietatis meæ tunc secuta est. Nam die tertia Romani obsidentes castrum, sic terrore fuerunt percussi, attonitiq. et compuncti ad pœnitentiam, ut armis objectis multi fugerent. Nobiles autem, et principales depositis armis, et solis camisiis acceptis, nudi cum capistris collo alligatis ad castrum properabant misericordiam postulantes, et pacem. Qua lætius, et festinantius concessa qui prius erant hostes, Summum Pontificem Romam perduxerunt, maxima cum gloria, atque eum in sedem suam collocaverunt. Nec de hoc satis est. Nam præfatus Cardinalis legatione fungens missus ad fideles, qui bella-

249

bant contra impios Saracenos in Terra Sancta, cum prædicasset ibidem Psalterium meum, de hostibus mirabilissimam obtinuit victoriam. Nam tantum tria millia Christianorum tunc habuerunt victoriam, contra plusquam centum millia Infidelium. Nam omnes alii Christiani qui illuc venerant, aut a paganis erant captivati, aut occisi, aut pestilentia erant consumpti. Et quamvis Christiani erant valde pauci, et hostes undiq. quasi innumeri indubie tamen Terram Sanctam illa hora recuperassent, si mansissent constantes, et bellassent, sed consilio habito, et dessidentes, post victoriam prædictam ad propria redierunt. Nam audierunt Soldanum cum omnibus Regibus suis, et infinita multitudine contra eos velocius properare: quid ultra? Cardinalis ille post hæc, in

---

[415] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "Cisterciensi".**

[416] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "eum" (on).**

[417] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje poprawnie: "dixerunt" (powiedziawszy).**

[418] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "iam" (teraz).**

[419] **W wydaniu z 1691 roku występuje, w równoważnym znaczeniu: "abiectis" (wyrzucone).**

[420] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "venerunt" (przyszli).**

[421] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "dubie".**

W końcu starał się, aby w jego Zakonie Cysterskim wielu odmawiało Różaniec.

Pięć lat później diabeł nakłonił niektórych możnych, aby podburzyli lud Rzymu do wspólnego powstania przeciwko Papieżowi, pragnąc odzyskać władzę cesarską. Papież wraz ze wszystkimi kardynałami został zmuszony do potajemnej ucieczki do zamku położonego niedaleko Rzymu.

Przeciwnicy ścigali ich jednak i otoczyli zamek potężnym oblężeniem.

Ponieważ zapasy żywności z dnia na dzień się wyczerpywały, zabrakło zarówno jedzenia, jak i napojów do tego stopnia, że wielu duchownych, przynaglonych skrajną koniecznością, jadło mięso swoich koni i mułów.

Wspomniany Kardynał, widząc cały Kościół Rzymski pogrążony w tak wielkim niebezpieczeństwie, zachęcił wszystkich znajdujących się w zamku, aby uciekli się do Mojego Różańca, obiecując im, że jeśli będą go odmawiać, wkrótce z pewnością nadejdzie pomoc.

Wszyscy – od Papieża aż po najmniejszego sługę zamkowego – odmawiali Mój Różaniec we właściwy sposób, pośród wielkich łez i jęków.

Natychmiast ukazał się znak Mojego wielkiego Miłosierdzia.

Trzeciego dnia Rzymianie oblegający zamek zostali ogarnięci trwogą. Wielu z nich, głęboko wstrząśniętych i szczerze skruszonych, porzuciło broń i uciekło.

Natomiast możni i przywódcy, złożywszy broń, ubrani jedynie w koszule, boso i z pętlami na szyjach, przyszli pod zamek, błagając o miłosierdzie i pokój.

Papież łaskawie udzielił przebaczenia swoim dawnym nieprzyjaciołom, a oni z największymi honorami odprowadzili go z powrotem do Rzymu i ponownie wprowadzili na jego Stolicę.

A to jeszcze nie wszystko.

Ów Kardynał został następnie wysłany jako legat do wiernych walczących w Ziemi Świętej przeciw bezbożnym Saracenom. Głosząc tam Mój Różaniec, wyjednał zdumiewające zwycięstwo nad nieprzyjaciółmi.

Zaledwie trzy tysiące chrześcijan odniosło wówczas zwycięstwo nad armią liczącą ponad sto tysięcy pogan.

Wszyscy pozostali chrześcijanie, którzy wcześniej tam przybyli, albo dostali się do niewoli pogańskiej, albo zostali zabici, albo wyginęli wskutek zarazy.

I chociaż chrześcijan było bardzo niewielu, a nieprzyjaciele z każdej strony niemal niezliczeni, bez wątpienia mogliby wówczas odzyskać całą Ziemię Świętą, gdyby pozostali tam i dalej walczyli.

Jednak po naradzie, nie osiągnąwszy jednomyślności, po tym zwycięstwie powrócili do swoich domów.

Usłyszeli bowiem, że sułtan wraz ze wszystkimi swoimi królami oraz niezliczonym tłumem wojowników szybko nadciąga przeciw nim.

Co wydarzyło się potem?

Quid ultra?

"Cardinalis ille post haec, in incoepto[422] perseveravit usque ad finem vitae, qui admonitus, a Me Ipsa, per dies 150, ante mortem suam maximam fecit poenitentiam jejunando, flendo, se disciplinando, vigilando, et peccata sua confitendo.

Sed contigit ei in fine trium dierum[423], quod os suum aperire non valeret.

Cum igitur cunctis desperarent illum posse Eucharistiam suscipere, die tertia illi apparui, et manu virginea linguam ejus contingens, eidem et sensum, et perfectum reddidi eloquium.

Ob hoc quoque Sacramentis devotissime susceptis, in tantum flevit in susceptione Corporis Domini filii mei, ut nullus praesentium, tantum unquam vidisset fletum ab uno hominem[424] morti proximo.

Nam oculi ejus videbantur quasi duo rivuli parvi aquam stillantes.

Cor vero ejus prae nimia contritione intus vehementissimis agitabatur motibus, ut longius a cubili ejus sonus motionis cordis ipsius perpenderetur.

Mira res!

Sic singultibus filius ille salutis aeternae nimiis agitabatur, et suspiriis immensis prae peccatorum suorum contritione, et amore Christi, et desiderio coelestis Curiae, quod cor suum quasi vas plenum mero optimo, et recenti est fractum, et contritum.

Sicque cum fracto sanguine cordis per os emisso, spiritum inter manus Filii Mei assistentis efflavit, et ad Gaudia Aeterna Ipso perducente pervenit".

Propterea, o viri Ecclesiastici, hanc historiam notate, et ad Confratriam Psalterii Mei gaudentes[425] redite, ut per hanc cives efficiamini Curiae Coelestis. Amen.

eos velocius properare: quid ultra? Cardinalis ille post hæc, in incœpto perseveravit usque ad finem vitæ, qui admonitus, a me ipsa, per dies 150. ante mortem suam maximam fecit pœnitentiam jejunando, flendo, se disciplinando, vigilando, et peccata sua confitendo. Sed contigit ei in fine trium dierum, quod os suum aperire non valeret. Cum igitur cunctis desperarent illum posse Eucharistiam suscipere, die tertia illi apparui, et manu Virginea linguam ejus contingens, eidem et sensum, et perfectum reddidi eloquium. Ob hoc quoque Sacramentis devotissime susceptis, in tantum flevit in susceptione Corporis Domini filii mei, ut nullus præsentium, tantum unquam vidisset fletum ab uno hominem morti proximo. Nam oculi ejus videbantur quasi duo rivuli parvi aquam stillantes. Cor vero ejus præ nimia contritione intus vehementissimis agitabatur motibus, ut longius a cubili ejus sonus motionis cordis ipsius perpenderetur. Mira res? sic singultibus filius ille salutis æternæ nimiis agitabatur, et suspiriis immensis præ peccatorum suorum contritione, et amore Christi, et desiderio cœlestis Curiæ, quod cor suum quasi vas plenum mero optimo, et recenti est fractum, et contritum. Sicq. cum fracto sanguine cordis per os emisso, spiritum inter manus Filii mei assistentis efflavit, et ad gaudia æterna ipso perducente pervenit. Propterea, o viri Ecclesiastici, hanc historiam notate, et ad Confratriam Psalterii mei gaudentes redite, ut per hanc cives efficiamini Curiæ Cœlestis. Amen.

---

[422] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "incepto".**

[423] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "tribus diebus" (w trzy dni).**

[424] **W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "homine".**

[425] **W wydaniu z 1691 roku występuje, w równoważnym znaczeniu: "gaudenter" (z radością).**

Ów Kardynał po tych wydarzeniach wytrwał w postanowieniu odmawiania Najświętszego Różańca aż do końca swojego życia. Uprzedzony przeze Mnie sto pięćdziesiąt dni przed śmiercią, podjął bardzo surową pokutę: pościł, płakał, biczował się, czuwał i wyznawał swoje grzechy.

Na trzy dni przed śmiercią utracił jednak możliwość otwierania ust.

Ponieważ wszyscy byli przekonani, że nie zdoła już przyjąć Eucharystii, trzeciego dnia ukazałam mu się Ja Sama i dotknąwszy jego języka Moją Dziewiczą Dłonią, przywróciłam mu czucie, tak że znów mówił swobodnie.

Po przyjęciu z największą pobożnością Sakramentów płakał podczas przyjmowania Ciała Mojego Syna, Pana, tak obficie, że nikt z obecnych nigdy nie widział człowieka umierającego, który płakałby w taki sposób.

Jego oczy były jak dwa małe strumienie nieustannie płynącej wody.

Jego serce, przepełnione skruchą, drżało gwałtownymi uderzeniami, a jego puls można było usłyszeć nawet z dala od łoża.

Zdumiewające było patrzeć, jak ten syn przeznaczony do wiecznego zbawienia był wstrząsany tak wielkimi szlochami, tak głębokim żalem za grzechy, tak wielką miłością do Chrystusa i tak gorącym pragnieniem Dworu Niebieskiego, aż jego serce – niczym naczynie napełnione wybornym młodym winem – pękło i wylało swoją zawartość.

I tak, gdy z jego ust wypłynęła krew z pękniętego serca, oddał ducha w Ręce Mojego Syna, który stał przy nim i Sam zaprowadził go do Wiecznej Radości."

Dlatego wy, ludzie Kościoła, rozważcie tę historię i z radością powróćcie do Mojego Bractwa Różańcowego, aby za jego pośrednictwem stać się obywatelami Dworu Niebieskiego.

Amen.

EXEMPLUM VIII.
De Alano Britanno Milite devoto.

MILES quidam devotus, nomine Alanus de Valle Coloram Galliae prope Dinanuum in Britannia, ibat ad terram Albigensium cum Comite Montisfortis[426], et multis aliis de Britannia ad expugnandos, tempore, quo B[eatus] Dominicus ibidem contra haereticos spiritu bellando, praedicabat mirabilia de Psalterio Virginis Mariae, per quod multo plures ad fidem Christi, quam per quascunque alias praedicationes convertebat.

Hic ergo devotus miles ex Doctrina et admonitione B[eati] Dominici Psalterium Virginis Mariae omni die dicebat, devote meditando articulos Christi Incarnationis, et Passionis, et genibus flexis infallibiliter oravit.

Huic ergo militi Christi, et Virginis Mariae, mirabilia contigerunt per Psalterium Virginis Mariae.

Nam cum aliquando comparuisset in campo, ac acie, cum paucis valde, maxima multitudine conclusus haereticorum, jam fatigatus resistere non valebat Domina Nostra Dei Mater Misericordiosissima Virgo Maria apparuit, 150 lapides terribiliter et visibiliter in hostes projecit, sicque hostibus in terram prostratis, cum suis liberatus est.

Et alia multa similia ibidem contigerunt.

Alia vero die, cum in terra sua naufragium passus esset, Regina quaedam pulcherrima visibiliter passagium, et pontem sibi faciebat ex 150 monticulis, sicque illaesus per mare ambulans ad terram deductus est.

Tandem iste Alanus ad propriam terram rediens fundavit Conventum dimensivus Fratrum Ordinis Praedicatorum Beato Dominico adhuc vivente, factusque est Praedicator Maximus in eodem Ordine.

Cumque qui[427] totam Franciam praedicando circuisset, et ad diem dum ex devoto orandum Psalterium B[eatae] Virginis multos edocuisset, Aurelianis sanctissime obiit.

EXEMPLUM VIII.

De Alano Britanno Milite devoto.

Miles quidam devotus, nomine Alanus de Valle Coloram Galliæ prope Dinanuum in Britannia, ibat ad terram Albigensium cum Comite Montisfortis, et multis aliis de Britannia ad expugnandos, tempore, quo B. Dominicus ibidem contra hæreticos spiritu bellando, prædicabat mirabilia de Psalterio Virginis Mariæ, per quod multo plures ad fidem Christi, quam per quascunque alias prædicationes convertebat. Hic ergo devotus miles ex Doctrina, et admonitione B. Dominici Psalterium Virg. Mariæ omni die dicebat, devote me-

33

250

ditando articulos Christi Incarnationis, et Passionis, et genibus flexis infallibiliter oravit. Huic ergo militi Christi, et Virg. Mariæ, mirabilia contigerunt per psalterium Virg. Mariæ. Nam cum aliquando comparuisset in campo, ac acie, cum paucis valde, maxima multitudine conclusus hæreticorum, jam fatigatus resistere non valebat Domina nostra Dei Mater misericordissima Virgo Maria apparuit, 150. lapides terribiliter, et visibiliter in hostes projecit, sicq. hostibus in terram prostratis, cum suis liberatus est. Et alia multa similia ibidem contigerunt. Alia vero die, cum in terra sua naufragium passus esset, Regina quædam pulcherrima visibiliter passagium, et pontem sibi faciebat ex 150. monticulis, sicq. illæsus per mare ambulans ad terram deductus est. Tandem iste Alanus ad propriam terram rediens fundavit Conventum Dimensivus Fratrum Ordinis Prædicatorum B. Dominico adhuc vivente, factusq. est Prædicator Maximus in eodem Ordine. Cumque qui totam Franciam prædicando circuisset, et ad diem dum ex devoto orandum Psalterium B. Virg. multos edocuisset, Aurelianis sanctissime obiit. Sepelieruntque eum ex causa singularissima coram al-

---

[426] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "Montis", Skrót od: "Montfort".**

[427] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "qui" (tamci), obecne w wydaniu z 1847 roku. Wydanie z 1699 roku zawiera: „sic" („tak", „w ten sposób").**

PRZYKŁAD VIII

Alan, pobożny żołnierz bretoński

Pobożny żołnierz imieniem Alan[428], pochodzący z Doliny Colora w Galii, niedaleko Dinan w Bretanii, wyruszył na wojnę do krainy Albigensów wraz z hrabią de Montfort i wieloma innymi Bretończykami. Było to w czasie, gdy bł. Dominik walczył tam duchowo przeciw heretykom i głosił cuda Najświętszego Różańca Najświętszej Maryi Panny, za pomocą którego nawracał do wiary w Chrystusa więcej ludzi niż przez jakiekolwiek inne kazania.

Temu żołnierzowi Chrystusa i Najśw. Maryi Panny przydarzyły się niezwykłe rzeczy za sprawą Najświętszego Różańca Matki Bożej.

Pewnego razu, gdy podczas bitwy walczył wraz z zaledwie garstką towarzyszy i został otoczony przez ogromną liczbę heretyków, będąc już wyczerpanym, nie wiedział, jak stawić im czoła.

Wówczas ukazała mu się Najmiłosierniejsza Dziewica Maryja, Matka Boża, Nasza Pani, i w sposób widzialny oraz budzący grozę zaczęła ciskać w nieprzyjaciół sto pięćdziesiąt kamieni. Wrogowie padli na ziemię, a on wraz ze swoimi towarzyszami został ocalony.

I wiele innych podobnych wydarzeń spotkało go w tamtych stronach.

Innym razem, gdy u wybrzeży swojej ojczyzny uległ katastrofie morskiej, ujrzał Najpiękniejszą Królową, która w sposób widzialny zbudowała dla niego przejście i most oparty na stu pięćdziesięciu podporach. Dzięki temu, idąc po morzu bez najmniejszego uszczerbku, dotarł bezpiecznie na stały ląd.

W końcu Alan powrócił do swojej ojczyzny i jeszcze za życia świętego Dominika założył wielki klasztor Braci Zakonu Kaznodziejskiego. Sam również został znakomitym kaznodzieją w tym Zakonie.

Przemierzając całą Francję, nauczał wielu ludzi, aby każdego dnia pobożnie odmawiali Najświętszy Różaniec Najświętszej Maryi Panny.

W końcu zakończył swoje życie w opinii wielkiej świętości w Orleanie.

---

[428] **Pobożny bretoński żołnierz Alan, żyjący w czasach św. Dominika, którego Najświętsza Maryja Panna wybawiła z rąk nieprzyjaciół i który następnie został dominikaninem, mógł być inspiracją dla bł. Alana z La Roche przy wyborze imienia zakonnego.**

Sepelieruntque eum ex causa singularissima coram Altari Virginis Mariae ibidem in Conventu ejusdem Ordinis.

Cujus os et ambae manus propter Virginis Mariae Psalterium, nimio splendore et candore post ejus mortem ad modum Chrystalli claruerunt.

EXEMPLUM IX.

De Bartholomaeo Comite Italiae.

FUIT in Italia Comes quidam Bartholomaeus nomine, potentia, vitiis, et iniquitatibus famosissimus, qui semel confessus Beato Dominico ibidem praedicanti (solebat autem confiteri magnis viris et Doctoribus, forte propter jactantiam, vel quandam curiositatem qui ei applaudentes, non quo modo[429] jam faciunt Confessores magnorum dominorum, et principum, proh dolor!, de factis suis ipsum minime repraehendebant) cognovit se nunquam bene fuisse confessum.

Nam non[430] consueverat dicere aliis Confessoribus, nisi tantum spumam suorum peccatorum (ut multi nunc faciunt) Beatus autem Dominicus (qui hanc specialem gratiam a DEO habebat, quod omnium sibi confitentium conscientias, et peccata omnia, et eorum gratias cognoscebat) sentiebat, et clarissime videbat innumerabilia peccata in ejus conscientia, de quibus nunquam fuerat confessus, et de quibus antea nullam sibi faciebat conscientiam.

Huic igitur compuncto valde et poenitenti, et bonum propositum habenti B[eatus] Dominicus, ut in posterum perfecte posset conscientiam suam examinare, injunxit quotidie dicere Psalterium Virginis Mariae, modo quo solebat magnis et nobilibus hoc injungere.

Dansque ei Psalterium 150 signorum parvorum, et 15 grossorum inter quaslibet denarias positorum (sive tria serta) pro exemplari jussit, ut curaret sibi fieri pulchrum Psalterium, sive Patriloquium, cujus grossa quindecim signa essent varia, ad quae legi Pater Noster consuevit, ex quorum visu Psalterium dicendo posset totam vitam suam, et peccata revolvere, Dei gratias et beneficia recolere, Christi Incarnationem, et Passionem, Beatorum gloriam, et poenas damnatorum meditari et recogitare.

sime obiit. Sepelieruntque eum ex causa singularissima coram altari Virg. Mariæ ibidem in Conventu ejusdem Ordinis. Cujus os et ambæ manus propter Virg. Mariæ Psalterium, nimio splendore, et candore post ejus mortem ad modum Chrystalli claruerunt.

EXEMPLUM IX.

De Bartholomæo Comite Italiæ.

Fuit in Italia Comes quidam Bartholomæus nomine, potentia, vitiis, et iniquitatibus famosissimus, qui semel confessus B. Dominico ibidem prædicanti (solebat autem confiteri magnis viris, et Doctoribus, forte propter jactantiam, vel quandam curiositatem qui ei applaudentes, non quo jam faciunt Confessores magnorum Dominorum, et Principum, proh dolor! de factis suis ipsum minime repræhendebant) cognovit se nunquam bene fuisse confessum. Nam consueverat dicere aliis Confessoribus, nisi tantum spumam suorum peccatorum (ut multi nunc faciunt) Beatus autem Dominicus (qui hanc specialem gratiam a Deo habebat, quod omnium sibi confitentium conscientias, et peccata omnia, et eorum gratias cognoscebat) sentiebat, et clarissime videbat innumerabilia peccata in ejus conscientia, de quibus nunquam fuerat confessus, et de quibus antea nullam sibi faciebat conscientiam. Huic igitur compuncto valde, et pœnitenti, et bonum propositum habenti B. Dominicus, ut in posterum perfecte posset conscientiam suam examinare, injunxit quotidie dicere Psalterium Virg. Mariæ, modo quo solebat magnis, et nobilibus hoc injungere. Dansq. ei psalterium 150. signorum parvorum, et 15. grossorum inter quaslibet denarias positorum (sive tria serta) pro exemplari jussit, ut curaret sibi fieri pulchrum psalterium, sive patriloquium, cujus grossa quindecim signa essent varia, ad quæ legi *Pater noster* con-

251

suevit, ex quorum visu psalterium dicendo posset totam vitam suam, et peccata revolvere, Dei gratias et beneficia recolere, Christi Incarnationem, et Passionem, Beatorum gloriam, et pœnas damnatorum meditari et recogitare. Quinque prima grossa signa primi

[429] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: "modo" w sposób [w jaki], obecne w wydaniu z 1691 roku. W wydaniu z 1699 roku występuje: „modo quo".**

[430] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: "non" (nie), występujące w wydaniach z 1691 i 1699 roku.**

I pochowano go przed Ołtarzem Najświętszej Maryi Panny w klasztorze tego samego Zakonu z wyjątkowego powodu: z racji jego nabożeństwa do Najświętszego Różańca Maryi. W chwili śmierci jego usta i ręce jaśniały wielkim blaskiem i niezwykłą białością, podobnie jak kryształ.

PRZYKŁAD IX

Hrabia Bartłomiej z Italii

We Włoszech żył pewien hrabia imieniem Bartłomiej, bardzo znany ze swojej potęgi, występków i nieprawości. Pewnego razu przystąpił do spowiedzi u błogosławionego Dominika, który głosił tam kazania. (Święty Dominik miał bowiem zwyczaj spowiadać ludzi znakomitych i uczonych, którzy sami go szukali – być może ze względu na jego sławę, a może z ciekawości. Z pewnością nie postępował jak niektórzy spowiednicy możnych i książąt, którzy – niestety – wcale nie upominają ich z powodu ich postępowania).

Wówczas Bartłomiej dowiedział się, że nigdy wcześniej nie odbył dobrej spowiedzi.

Miał bowiem zwyczaj wyjawiać innym spowiednikom jedynie „pianę" swoich grzechów – jak wielu czyni to także dzisiaj.

Błogosławiony Dominik zaś, posiadający od Boga szczególną łaskę poznawania sumień wszystkich, którzy się u niego spowiadali, oraz wszystkich ich grzechów i otrzymanych łask, widział i poznawał z całkowitą jasnością niezliczone grzechy jego sumienia, z których Bartłomiej nigdy się nie wyznał, a których wcześniej nawet nie był świadomy.

Widząc go głęboko skruszonego, pełnego żalu i szczerego postanowienia poprawy, bł. Dominik, aby mógł później dokładniej zbadać swoje sumienie, zachęcił go do codziennego odmawiania Najśw. Różańca Najświętszej Maryi Panny w sposób, jaki zwykł zalecać możnym i ludziom szlachetnie urodzonym.

Wręczył mu różaniec składający się ze stu pięćdziesięciu małych paciorków i piętnastu większych, rozmieszczonych pomiędzy dziesiątkami (to znaczy na trzech częściach Różańca). Polecił mu również sporządzić piękny różaniec, czyli *Patrylokwium*, którego piętnaście większych paciorków miałoby różne kolory, aby podczas odmawiania modlitwy „Ojcze nasz", patrząc na nie, mógł rozważać całe swoje życie i swoje grzechy, przypominać sobie łaski i dobrodziejstwa otrzymane od Boga oraz rozmyślać nad Wcieleniem i Męką Chrystusa, chwałą zbawionych i karami potępionych.

Quinque prima grossa signa primi serti debebant esse talia:

Primum **variis coloribus depictum, signans ejus varia peccata, et 150 mundi peccata, et totidem poenas et miserias.**

Secundum **pallidum, designans mortem et 150 eius pericula.**

Tertium **rubeum, designans Judicium, tam particulare quam universale[431], et 150 ejus horribilia.**

Quartum **nigrum designans infernum et ejus 150 generales poenas.**

Quintum **aureum, designans Gloriam Paradisi[432], et ejus 150 gaudia generalia.**

Alia autem quinque grossa signa, quae fieri curarat, pro secundo serto talia erant:

Primum **fuit imago Crucifixi, designans CHRISTI Passionem cum 150 Fructibus ejusdem nobis inde venientibus.**

Secundum **imago MARIAE, cum CHRISTO, designans CHRISTI Incarnationem hebentem 150 Gaudia Virginis Mariae.**

Tertium **fuit anulus[433], designans desponsationem MARIAE Virginis cum Deo Patre, et per istam animae devotae cum Deo, quae habet etiam totidem privilegia.**

Quartum **fuit agnus designans Dei Misericordiam praestandam omnibus Psalterium MARIAE Virginis orantibus 150 globos.**

Quintum **fuit lapis ad modum solis cum multis radiis, habens Christi faciem ad modum Veronicae, designans 150 benedictiones, quae provenient Beatis ex Christi clara visione, et signanter psallentibus hoc Psalterium Virginis MARIAE.**

In tertio autem Serto erant alia quinque grossa signa admirandae significationis.

Primum **fuit ad modum pomi pulcherrimi, designans 150 fructus Paradisi, qui dabuntur psallentibus hoc Psalterium.**

Secundum **fuit quoddam poculum[434] vacuum ad modum alabastri, in quo intus erant Sanctorum Reliquiae, designans 150 Auxilia quae dabuntur Psalterium orantibus.**

Tertium **fuit ad modum clavis, designans quod claves inferni elongabuntur a talibus, et Claves Coelorum 150 modis cum Thesauris Coelorum illis conferentur.**

Quartum **fuit denarius in quo fuit Nomen Jesus, designans Sanctam Eucharistiam, cum qua decedent Oratores Psalterii Virginis Mariae.**

natorum meditari et recogitare. Quinque prima grossa signa primi serti debebant esse talia. Primum variis coloribus depictum, signans ejus varia peccata, et 150. mundi peccata, et totidem pœnas, et miserias. Secundum pallidum, designans mortem, et 150. ejus pericula. Tertium rubeum, designans Judicium, tam particulare, quam universale, et 150. ejus horribilia. Quartum nigrum, designans Infernum, et ejus 150. generales pœnas. Quintum aureum, designans gloriam Paradisi, et ejus 150. gaudia generalia. Alia autem quinque grossa signa, quæ fieri curarat, pro secundo serto talia erant. Primum fuit Imago Crucifixi, designans Christi Passionem cum 150. fructibus ejusdem nobis inde venientibus. Secundum Imago Mariæ, cum Christo, designans Christi Incarnationem habentem 150. gaudia Virginis Mariæ. Tertium fuit anulus, designans desponsationem Mariæ Virg. cum Deo Patre, et per istam animæ devotæ cum Deo, quæ habet etiam totidem privilegia. Quartum fuit agnus designans Dei misericordiam præstandam omnibus psalterium Mariæ Virginis orantibus 150. globos. Quintum fuit lapis ad modum solis cum multis radiis, habens Christi faciem ad modum Veronicæ, designans 150. benedictiones, quæ provenient Beatis ex Christi clara visione, et signanter psallentibus hoc psalterium Virg. Mariæ. In tertio autem Serto erant alia quinque grossa signa admirandæ significationis. Primum fuit ad modum pomi pulcherrimi, designans 150. fructus Paradisi, qui dabuntur psallentibus hoc psalterium. Secundum fuit quoddam poculum vacuum ad modum alabastri, in quo intus erant Sanctorum Reliquiæ, designans 150. auxilia quæ dabuntur psalterium orantibus. Tertium fuit ad modum clavis, designans, quod claves Inferni elongabuntur a talibus et claves cœlorum 150. modis cum thesauris cœlorum illis conferentur. Quartum fuit denarius in quo fuit Nomen Jesus, designans Sanctam Eucharistiam, cum qua decedent Oratores Psalterii Virg. Mariæ. Quintum fuit quadratum

---

[431] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "universum".**

[432] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Paradysi".**

[433] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "annulus".**

[434] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "pocale".**

Pierwszych pięć większych paciorków pierwszej części Różańca miało przedstawiać:

- **pierwszy paciorek, wielobarwny – oznaczający różnorodne grzechy człowieka, sto pięćdziesiąt grzechów świata oraz tyleż kar i nieszczęść;**
- **drugi paciorek, żółty – oznaczający śmierć i sto pięćdziesiąt związanych z nią niebezpieczeństw;**
- **trzeci paciorek, czerwony – oznaczający Sąd, zarówno Szczegółowy, jak i Ostateczny, oraz sto pięćdziesiąt budzących grozę rzeczywistości z nim związanych;**
- **czwarty paciorek, czarny – oznaczający piekło i sto pięćdziesiąt różnych kar piekielnych;**
- **piąty paciorek, koloru złotego – oznaczający chwałę Nieba oraz sto pięćdziesiąt różnorakich radości Rajskich.**

Drugich pięć większych paciorków, które należało wykonać dla drugiej części Różańca, miało przedstawiać:

- **pierwszy paciorek – wizerunek Ukrzyżowanego, oznaczający Mękę Chrystusa wraz ze stu pięćdziesięcioma owocami, które dzięki niej zostały nam dane;**
- **drugi paciorek – wizerunek Najświętszej Maryi Panny z Dzieciątkiem Jezus, oznaczający Wcielenie Chrystusa oraz sto pięćdziesiąt radości Najświętszej Maryi Panny;**
- **trzeci paciorek – pierścień, oznaczający Zaślubiny Dziewicy Maryi z Bogiem Ojcem oraz, na ich wzór, zaślubiny duszy poświęconej Bogu, która otrzyma dzięki temu tyleż przywilejów;**
- **czwarty paciorek – baranek, oznaczający Miłosierdzie Boże, które zostanie udzielone wszystkim odmawiającym sto pięćdziesiąt paciorków Różańca Najświętszej Maryi Panny;**
- **piąty paciorek – kamień w kształcie słońca z licznymi promieniami, na którym miało znajdować się Oblicze Chrystusa, na wzór Świętego Oblicza z Chusty św. Weroniki, oznaczające sto pięćdziesiąt błogosławieństw, jakie otrzymają zbawieni podczas chwalebnego oglądania Chrystusa, a w szczególności ci, którzy odmawiali Najświętszy Różaniec Najświętszej Maryi Panny.**

W trzeciej części Różańca miało się znajdować kolejnych pięć większych paciorków o przedziwnym znaczeniu:

- **pierwszy paciorek – w kształcie pięknego jabłka, oznaczający sto pięćdziesiąt owoców Nieba, które zostaną dane tym, którzy będą odmawiać ten Różaniec;**
- **drugi paciorek – pusty kielich w kształcie niewielkiego alabastrowego naczynia, wewnątrz którego znajdowały się Relikwie Świętych, oznaczający sto pięćdziesiąt pomocy, jakie zostaną udzielone odmawiającym Różaniec;**
- **trzeci paciorek – w kształcie klucza, oznaczający, że klucze piekła będą od nich oddalone, natomiast klucze Nieba wraz ze stu pięćdziesięcioma skarbami Nieba zostaną im powierzone;**
- **czwarty paciorek – moneta, na której było zapisane Imię Jezusa, oznaczająca Najświętszą Eucharystię, po przyjęciu której umrą ci, którzy wiernie odmawiali Różaniec Najświętszej Maryi Panny.**

Quintum **fuit quadratum intus vacuum ad modum alabastri factum, designans Sacramenta Ecclesiae, quibus anima injungitur[435], et in his sunt 150 Beneficia, secundum hominis quindecim potentias multiplicatas per decem Dei mandata, et totidem merita et praemia, ut alibi dictum est expressius.**

Sic itaque Comes iste infra annum tantum profecit, ut diabolum sibi invidentem, et inimicantem, et eum vigilare volentem, cum jam[436] ulterius resistere non valeret, projecto Psalterio suo ad collum diaboli, ipsum ad nutum suum captivum traheret.

Quem ad terram dejiciens, et pedibus proculcans, clamantem, et horribiliter ululantem, cum promitteret is, se nunquam ei nociturum, dummodo jam eum abire permitteret, caesum ad placitum dimettens nunquam ad eum rediit.

Videns praefatus Comes virtutem Psalterii Gloriosae Virginis Mariae, per quod sic diabolum arctaverat, cum haberet quoddam castrum pulcherrimum inabitabile omnino propter daemonia ibidem inhabitantia, horribiles insolentias facientia, fecit ibidem in parietibus et cameris per totum castrum Patriloquia multa depingi.

Et sic daemones more solito de nocte venientes, et horribiliter ululantes, ingredi de caetero nullatenus ausi sunt.

Tandem autem Dominam nostram rogavit, ut gaudium aliquo[437] coeleste sibi dignaretur ostendere.

Paulo post cum devote orando Psalterium suum legeret, vidit Angelum Dei de manibus ipsius Patriloquium ex 150 lapidibus pretiosis accipientem, et in Coelo cum gaudio magno deferentem, quod dabat B[eatae] Virgini.

Moxque illud in Manibus Ejus, isti 150 lapides crescebant in montes lapidum pretiosorum, ex quibus Ipsa construebat Palatium magnitudinis et pulchritudinis propemodum infinitae.

Quod videns Bartholomaeus, statuit apud se, non jam unum tantum dicere Psalterium, sed multa, sic ut in omni loco et tempore, tam stando, quam ambulando, quam aliud faciendo, semper oraret, quo in Coelo plura construeret Palatia.

Postmodum vero Domina Nostra ei apparente, et suum obitum denunciante[438], cum devotione maxima, decessit. Amen.

cedent Oratores Psalterii Virg. Mariæ. Quintum fuit quadratum intus vacuum ad modum alabastri factum, designans Sacramenta Ecclesiæ, quibus anima injungitur, et in his sunt 150. beneficia, secundum hominis quindecim potentias multiplicatas per decem Dei mandata, et totidem merita, et præmia, ut alibi dictum est expressius. Sic itaq. Comes iste infra annum tantum profecit, ut Diabolum sibi invidentem, et inimicantem, et eum vigilare volentem, cum jam ulterius resistere non valeret, projecto psalterio suo ad collum Diaboli, ipsum ad nutum suum captivum traheret. Quem ad terram dejiciens, et pedibus proculcans, clamantem, et horribilter ululantem, cum promitteret is, se nunquam ei nociturum, dummodo jam eum abire permitteret, cæsum ad placitum dimittens nunquam ad eum rediit. Videns præfatus Comes virtutem Psalteri gloriosæ Virg. Mariæ, per quod sic Diabolum arctaverat, cum haberet quoddam castrum pulcherrimum inabitabile

252

omnino propter Dæmonia ibidem inhabitantia, horribiles insolentias facientia, fecit ibidem in parietibus, et cameris per totum castrum patriloquia multa depingi. Et sic Dæmones more solito de nocte venientes, et horribiliter ululantes, ingredi de cœtero nullatenus ausi sunt. Tandem autem Dominam nostram rogavit, ut gaudium aliquo cœleste sibi dignaretur ostendere. Paulo post cum devote orando psalterium suum legeret, vidit Angelum Dei de manibus ipsius patriloquium ex 150. lapidibus pretiosis accipientem, et in cœlo cum gaudio magno deferentem, quod dabat B. Virgini. Moxq. illud in manibus ejus, isti 150. lapides crescebant in montes lapidum pretiosorum, ex quibus ipsa construebat palatium magnitudinis, et pulchritudinis propemodum infinitæ. Quod videns Bartholomæus, statuit apud se, non jam unum tantum dicere psalterium, sed multa, sic ut in omni loco, et tempore, tam stando, quam ambulando, quam aliud faciendo, semper oraret, quo in cœlo plura construeret palatia. Postmodum vero Domina nostra ei apparente, et suum obitum denunciante, cum devotione maxima, decessit. Amen.

---

[435] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: „inungitur" („jest namaszczana"), termin bardziej odpowiedni w tym kontekście niż „iniungitur" („jest powierzana"), występujący w wydaniu z 1847 roku.**

[436] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "iam" (już).**

[437] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje, poprawnie: "aliquod" (kilka).**

[438] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "denuntiante".**

Piąty paciorek miał postać alabastrowego sześcianu, pustego wewnątrz i ukształtowanego na wzór naczynia. Oznaczał Sakramenty Kościoła, z którymi jednoczy się dusza i w których zawartych jest sto pięćdziesiąt dobrodziejstw, odpowiadających piętnastu władzom człowieka pomnożonym przez Dziesięć Przykazań Bożych, a także tyleż zasług i nagród, jak zostało to szerzej wyjaśnione w innym miejscu.

W ten sposób ów Hrabia uczynił w ciągu jednego roku tak wielki postęp, że diabeł, pałając ku niemu zazdrością i nienawiścią, postanowił go zaatakować. Hrabia jednak, nie mogąc już dłużej znosić jego napaści, zarzucił swój Różaniec na szyję diabła i w ten sposób schwytał go oraz całkowicie sobie podporządkował.

Powaliwszy go na ziemię i depcząc nogami, podczas gdy diabeł straszliwie wył i krzyczał, zmusił go do przysięgi, że już nigdy więcej nie wyrządzi mu żadnej szkody, jeśli teraz pozwoli mu odejść. Gdy więc, po wymierzeniu mu takiej kary, jaką uznał za stosowną, wypuścił go wolno, diabeł już nigdy więcej do niego nie powrócił.

Po ujrzeniu potęgi Różańca Najśw. Maryi Panny, którym zdołał związać diabła, wspomniany Hrabia postanowił poświęcić tej pobożności również swój zamek. Posiadał bowiem bardzo piękną twierdzę, która z powodu zamieszkujących ją demonów była całkowicie nie do zamieszkania, gdyż duchy te dopuszczały się tam straszliwych wybryków. Polecił więc namalować na ścianach i we wszystkich komnatach zamku liczne wizerunki Koron Różańca.

Od tej chwili demony, które zwykły nocami przychodzić i przeraźliwie wyć, nie odważyły się już nigdy więcej wejść do zamku.

Na koniec Hrabia poprosił Najświętszą Maryję Pannę, aby raczyła ukazać mu choć jedną z radości niebieskich.

Niedługo potem, gdy pobożnie odmawiał swój Różaniec, ujrzał Anioła Bożego, który wyjął z jego rąk Różaniec złożony ze stu pięćdziesięciu drogocennych kamieni, a następnie zaniósł go z wielką radością do Nieba i wręczył Najświętszej Maryi Pannie.

Gdy tylko Maryja wzięła go w swoje dłonie, owe sto pięćdziesiąt drogocennych kamieni Różańca przemieniło się w góry drogocennych klejnotów, z których zbudowała pałac niemal nieskończonej wielkości i piękna.

Widząc to, Bartłomiej postanowił odtąd odmawiać nie jeden, lecz wiele Różańców, tak aby w każdym miejscu i o każdej porze – zarówno pozostając w spoczynku, jak i w drodze czy wykonując inne zajęcia – nieustannie się modlić i wznosić sobie w Niebie liczne pałace.

Później Najświętsza Maryja Panna ukazała mu się ponownie, zapowiadając zbliżającą się śmierć.

On zaś zakończył swoje życie z największą pobożnością.

Amen.

EXEMPLUM X.

Quam utile sit solum portare Psalterium Mariae Virginis.

REX quidam magnus volens familiam suam inducere ad orandum Virginis Mariae Psalterium, portabat in zona sua magnum Patriloquium, quod tamen non orabat.

Sicque videntes universi Regem suum hoc portare, fecerunt et ipsi similiter, et quod magis est, illud orabant.

Quid amplius?

Rex iste raptus ad Iudicium Dei, se pertrahi sibi videbatur, condemnandus ad tormenta inferni, quoniam vix boni aliquid fecerat, sed mala plura in bellis, rapinis, blasphemiis, superbia, gula, et sic de aliis perpetraverat.

Cumq. contra eum daretur sententia damnationis, Virgo MARIA adfuit, dicens, se habere pro eo aliquid boni, simul porrexit in medium illud PATERNOSTER, quod Rex iste portaret, non tamen ipsum orarat.

Itaque in statera sunt posita mala summa, et de parte alia Patriloquium suum.

Mira res!

Tunc daemones contra Virginem MARIAM furentes, et blasphemantes, coeperunt summam partem staterae velle gravare, dicentes: "Maria injuste fecisti[439] illi aequalitatem".

Quid plura?

Conversa MARIA ad Regem, ait: "Ecce tibi impetravi a Filio Meo propter illud modicum servitium, quod exibuisti Mihi, ut redeas ad vitam, et ad stateram de parte tua apponas".

Interim Rex in domo sua mortuus jacebat, ad sepulturam mox efferendus.

Et ecce subito cunctis videntibus, surrexit, et ait: "O benedictum sit Psalterium Virginis MARIAE, per quod sum liberatus a damnatione gehennae.

EXEMPLUM X.

Quam utile sit solum portare Psalterium Mariæ Virginis.

Rex quidam magnus volens familiam suam inducere ad orandum Virg. Mariæ Psalterium, portabat in zona sua magnum Patriloquium, quod tamen non orabat. Sicq. videntes universi Regem suum hoc portare, fecerunt, et ipsi similiter, et quod magis est, illud orabant. Quid amplius? Rex iste raptus ad Judicium Dei, se pertrahi sibi videbatur, condemnandus ad tormenta inferni, quoniam vix boni aliquid fecerat, sed mala plura in bellis, rapinis, blasphemiis, superbia, gula, et sic de aliis perpetraverat. Cumq. contra eum daretur sententia damnationis, Virgo Maria adfuit, dicens, se habere pro eo aliquid boni, simul porrexit in medium illud *Pater noster*, quod Rex iste portaret, non tamen ipsum orarat. Itaque in statera sunt posita mala summa, et de parte alia Patriloquium suum. Mira res! Tunc Dœmones contra Virg. Mariam furentes, et blasphemantes cœperuut summam partem stateræ velle gravare, dicentes, *Maria injuste fecisti illi æqualitatem.* Quid plura? Conversa Maria ad Regem, ait: *Ecce tibi impetravi a filio meo propter illud modicum servitium, quod exibuisti mihi, ut redeas ad vitam et ad stateram de parte tua apponas.* Interim Rex in domo sua mortuus jacebat ad sepulturam mox efferendus. Et ecce subito cunctis videntibus, surrexit, et ait: *O benedictum sit Psalterium Virginis Mariæ, per quod sum liberatus a damnatione gehennæ.* Itaque in cunctis emen-

[439] W wydaniu z 1847 roku występuje mowa niezależna („fecisti", czyli „uczyniłeś"), natomiast w wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje mowa zależna („że uczynił").

PRZYKŁAD X

Jak wielką korzyść przynosi już samo noszenie Dziewicy Maryi

Pewien wielki król, pragnąc zachęcić swoich domowników do odmawiania Różańca Dziewicy Maryi, nosił u pasa duży Różaniec, którego jednak sam nie odmawiał.

Widząc, że król nosi Różaniec, wszyscy zaczęli czynić to samo, a nawet więcej, ponieważ nie tylko go nosili, lecz także pobożnie go odmawiali.

Cóż więc wydarzyło się później?

Gdy król umarł, ujrzał, że został zaprowadzony na Sąd Boży i że ma zostać skazany na męki piekielne, ponieważ uczynił bardzo niewiele dobra, natomiast popełnił wiele grzechów: podczas wojen, rozbojów, bluźnierstw, z powodu pychy, obżarstwa i wielu innych występków.

W chwili, gdy miał już zapaść wyrok potępienia, zbliżyła się Matka Boża i oznajmiła, że ma coś, co przemawia na jego korzyść. Następnie ukazała wszystkim Różaniec[440],, który król nosił za życia, chociaż go nie odmawiał.

Na jednej szali wagi położono zatem liczne jego grzechy, a na drugiej – jego Różaniec. I stała się rzecz przedziwna: Różaniec okazał się cięższy od wszystkich jego grzechów.

Wówczas demony, rozgniewane na Najśw. Maryję Pannę i miotające bluźnierstwa, usiłowały obciążyć wyżej uniesioną szalę wagi, wołając: Maryjo, niesprawiedliwie okazałaś mu względy!

Co wydarzyło się potem?

Maryja zwróciła się do króla i powiedziała: Oto wyjednałam ci u Mojego Syna, za tę niewielką służbę, jaką Mi oddałeś, powrót do życia, abyś mógł dołożyć na swoją korzyść dobrych uczynków na szali sprawiedliwości.

W tym czasie ciało króla spoczywało martwe w jego domu i właśnie miano je zanieść do grobu.

I oto, ku zdumieniu wszystkich obecnych, nagle powrócił do życia i zawołał:

— Niech będzie błogosławiony Różaniec Najświętszej Maryi Panny, przez który zostałem wybawiony od potępienia piekielnego.

---

[440] Różaniec w księdze bł. Alana określany jest różnymi nazwami: Psałterz (Psalterium), Wieniec (Sertum), Patrylokwium (Patriloquium), Różaniec (Rosarium) oraz „Ojcze nasz" (Pater Noster). Spośród tych określeń do naszych czasów przetrwały przede wszystkim dwie ostatnie nazwy: Rosarium i Pater Noster.

Itaque in cunctis emendatus, nec dum[441] de caetero Psalterium MARIAE portavit: verum etiam devotissime oravit.

Istud putatur accidisse, cuidam Regi Hipaniarum, tempore S[ancti] Dominici Praedicatoris.

EXEMPLUM XI.

De R[everendo] P[atre] F[rate] Petro Chartusiano Priore.

PRIMAM Chartusiam quae est sita in Dioecesi Grationapolytana[442], estque Mater et Origo omnium Monasteriorum Ordinis Chartusiensis[443], transibat quidam Prior Ordinis ejusdem, et causa devotionis ibidem moram trahebat, nam fuit devotissimus Domino JESU.

Hic quadam vice coram altari se prosternens diutissime oravit pro liberatione ab adversis, suum Monasterium gravissime insectantibus.

Nam suum Monasterium in partibus Regni Hispaniae gravissime fuit a guerris infestatum, et a potentibus oppressum, in tantum ut omnes redditus, et Monasterii bona in rapinam essent conversa.

Illo sic diebus singulis divisim, spatio dierum 15[444] in oratione perdurante, tandem subito raptus in Spiritu non sicut solebat (erat enim ejus totius devotionis) sed altiori modo, vidit manifestissime Dominum JESUM CHRISTUM in gloria mirabili Passionis apparentem, et quindecim Arma miri decoris gestantem, hoc est, *quinque tela, quinque hastas, et quinque lanceas*: quae omnia CHRISTI Sanguine rutilabant, et veluti sydera micabant.

Cui ait piissimus MARIAE Filius: *"Non timeas Petre, his enim Armis cuncta vinces adversantia"*.

Cui ille cum tremore: *"O Domine quid designant haec Arma tam gloriosa?"*

Ad quem Dominus ait: *"Sunt,* inquit, *quindecim Orationis Dominicae excellentiae, quae a cunctis repugnantibus valent liberare: vade ergo et praedica Psalterium meum, et cum tuis perora; et mox senties Auxilium Meum"*.

sum liberatus a damnatione gehennæ. Itaque in cunctis emendatus, nec dum de cætero Psalterium Mariæ portavit: verum etiam devotissime oravit. Istud putatur accidisse, cuidam Regi Hipaniarum, tempore s. Dominici Prædicatoris.

253

EXEMPLUM XI.

De R. P. F. Petro Chartusiano Priore.

Primam Chartusiam quæ est sita in Diœcesi Grationapolytana, estque Mater, et origo omnium Monasteriorum Ordinis Chartusiensis, transibat quidam Prior Ordinis ejusdem, et causa devotionis ibidem moram trahebat, nam fuit devotissimus Domino Jesu. Hic quadam vice coram altari se prosternens diutissime oravit pro liberatione ab adversis, suum Monasterium gravissime insectantibus. Nam suum Monasterium in partibus Regni Hispaniæ gravissime fuit a guerris infestatum, et a Potentibus oppressum in tantum ut omnes redditus, et Monasterii bona in rapinam essent conversa. Illo sic diebus singulis divisim, spatio dierum 15. in oratione perdurante, tandem subito raptus in Spiritu non sicut solebat (erat enim ejus totius devotionis) sed altiori modo, vidit manifestissime Dominum Jesum Christum in gloria mirabili passionis apparentem, et quindecim arma miri decoris gestantem, hoc est, quinque tela, quinque hastas, et quinque lanceas: quæ omnia Christi sanguine rutilabant, et veluti sydera micabant. Cui ait piissimus Mariæ Filius: *Non timeas Petre, his enim armis cuncta vinces adversantia.* Cui ille cum tremore: *O Domine quid designant hæc arma tam gloriosa?* Ad quem Dominus ait: *sunt,* inquit, *quindecim orationis Dominicæ excellentiæ, quæ a cunctis repugnantibus valent liberare, vade ergo et prædica Psalterium meum, et cum tuis perora; et mox senties auxilium meum.* Quæ autem sunt hæ virtutes tam mirabiles, et quantæ,

---

[441] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "necdum".**

[442] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Grationapolitana".**

[443] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Carthusiensis".**

[444] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "quindecim".**

Dlatego, poprawiwszy swoje życie we wszystkim, odtąd nie tylko nosił Różaniec Najświętszej Maryi Panny, lecz także odmawiał go z największą pobożnością.

Przekazuje się, że wydarzenie to miało miejsce za czasów św. Dominika Kaznodziei i dotyczyło jednego z królów Hiszpanii.

PRZYKŁAD XI

Czcigodny Ojciec, brat Piotr, przeor kartuzów

Pewien przeor Zakonu Kartuzów przybył do Wielkiej Kartuzji, położonej w diecezji Grenoble, będącej Matką i Początkiem wszystkich klasztorów Zakonu Kartuzów, i zatrzymał się tam na modlitwie. Był bowiem człowiekiem pałającym wielką gorliwością ku Panu Jezusowi.

Upadłszy na twarz przed ołtarzem, modlił się bardzo długo o uwolnienie od nieszczęść, które z ogromną siłą ciążyły nad jego klasztorem.

Klasztor ten, znajdujący się na terenach Królestwa Hiszpanii, został bowiem ciężko dotknięty działaniami wojennymi i uciśniony przez możnych tego świata, tak iż wszystkie jego dochody i dobra zostały zrabowane.

Przez piętnaście dni dzień po dniu wytrwale trwał na modlitwie.

Wreszcie nagle został porwany w duchu – nie w sposób zwyczajny, do którego był przyzwyczajony z racji swego głębokiego życia wewnętrznego, lecz w sposób znacznie wznioslejszy.

Ujrzał bardzo wyraźnie Pana Jezusa Chrystusa, który ukazał mu się w przedziwnej chwale swojej Męki i trzymał piętnaście oręży o cudownym blasku: pięć oszczepów, pięć włóczni oraz pięć lanc. Wszystkie były zabarwione na czerwono Krwią Chrystusa i jaśniały niczym gwiazdy.

Najłaskawszy Syn Najświętszej Maryi Panny powiedział do niego:

— Nie lękaj się, Piotrze. Tą bronią zwyciężysz wszelkie przeciwności.

On zaś, pełen drżenia, odpowiedział:

— Panie, co oznaczają te tak chwalebne oręża?

Pan odrzekł:

— Są to piętnaście wielkich mocy modlitwy „Ojcze nasz”, zdolnych uwolnić od wszelkich przeciwności. Idź więc i głoś Mój Różaniec, opowiadaj o nim swoim współbraciom, a niezwłocznie doświadczysz Mojej pomocy.

Quae autem sunt[445] hae virtutes tam mirabiles, et quantae, patuit in effectu.

Nam cum hoc praedicasset, rediens ad terram suam infra breve tempus, universi corruerunt hostes, raptores rediderunt[446] ablata, Religiosi ipsius convaluerunt in cunctis: in tantum vice alia raptores pro praeda intrantes eorum agros et vineas ac Monasterium; subito facti sunt furiosi, aut daemoniaci, vel paralysi resoluti, ut non possent exire, nec se movere de loco, nisi poenitentia facta, et petita cum humilitate ab eodem Priore indulgentia, qui tamen erant plusquam quingenti equites.

Haec narrat Ioannes de Monte, qui asserit Chartusiensem[447] hunc carnalem fuisse cognatum suum.

EXEMPLUM XII.[448]

De Chartusiano vidente JESUM iratum orbi telis feriendo, ni B[eata] Virgo intercessisset.

Nota Lector:

Sequentis exempli non auctor fit Alanus, sed ejus Collector, seu transcriptor posthumus, id huc inservit[449], occasione Chartusiani[450], acciditque recens anno 1479, quo exeunte hic liber impressus est; Alano annis quatuor ante, fatis perfuncto.

Chartusiensis quidam Gloriosissimae Dei Genitrici, valde devotus, et amabilis erat, eo quod singulis diebus temporibus congruis Psalterium Gloriosissimae semper Virginis MARIAE cum certis meditationibus eidem devote diceret.

Quamobrem quadam vice, dum post horam Completorii ejus Psalterium, cum suis meditationibus valde devote complevisset, illico oculi ejus somno gravabantur, et in Spiritu aliquandiu raptus ductus est in regale ac solemne Palatium ubi vidit maximam turbam, variis ornamentis ornatam.

Inter caetera vidit Regem cunctis decoribus redimitum, cui infiniti astiterunt famulantes.

meum. Quæ autem sunt hæ virtutes tam mirabiles, et quantæ, patuit in effectu. Nam cum hoc prædicasset, rediens ad terram suam infra breve tempus, universi corruerunt hostes, raptores rediderunt ablata. Religiosi ipsius convaluerunt in cunctis: in tantum vice alia raptores pro præda intrantes eorum agros, et vineas, ac Monasterium, subito facti sunt furiosi, aut Dœmoniaci, vel paralysi resoluti, ut non possent exire, nec se movere de loco, nisi pœnitentia facta, et petita cum humilitate ab eodem Priore indulgentia, qui tamen erant plusquam quingenti equites. Hæc narrat Joannes de Monte, qui asserit Chartusiensem hunc carnalem fuisse cognatum suum.

EXEMPLUM XII.

De Chartusiano vidente Jesum iratum orbi telis feriendo, ni B. Virgo intercessisset.

N. L. Sequentis exempli non auctor fit Alanus, sed ejus Collector, seu transcriptor posthumus, id huc inservit, occasione Chartusiani, acciditque recens anno 1479. quo exeunte hic liber impressus est; Alano annis quatuor ante, fatis perfuncto.

Chartusiensis quidam gloriosissimæ Dei genitrici, valde devotus,

234

et amabilis erat, eo quod singulis diebus temporibus congruis Psalterium gloriosissimæ semper Virg. Mariæ cum certis meditationibus eidem devote diceret. Quamobrem quadam vice, dum post horam Completorii ejus psalterium, cum suis meditationibus valde devote complevisset, illico oculi ejus somno gravabantur, et in spiritu aliquandiu raptus ductus est in regale, ac solemne palatium ubi vidit maximam turbam, variis ornamentis ornatam. Inter cætera vidit Regem cunctis decoribus redimitum, cui infiniti astiterunt famulantes. Ipsa etiam astitit Regina venustissima a dextris eius, tenens dexteram Dei plenam

---

[445] W wydaniu z 1691 roku występuje: "sint" (byli).

[446] W wydaniu z 1691 roku występuje: "reddiderunt".

[447] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Carthusiensem".

[448] Ten przykład występuje w wydaniu z 1691 roku, ale brakuje go w wydaniu z 1699 roku.

[449] W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "inseruit" (wstawił).

[450] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Carthusiani".

Następnie objawił mu, jakie są te przedziwne moce i na czym konkretnie polega każda z nich.

Po wygłoszeniu nauk o Różańcu i powrocie do swojego klasztoru w krótkim czasie wszyscy jego nieprzyjaciele zniknęli, grabieżcy zwrócili zagarnięte dobra, a jego współbracia odzyskali siły i odwagę we wszystkim.

W jednym z wydarzeń ponad pięciuset konnych rabusiów wtargnęło, aby splądrować pola, winnice i sam klasztor. Nagle jednak zostali dotknięci szaleństwem lub opętaniem, bądź też porażeni paraliżem, tak że nie mogli ani odejść z tego miejsca, ani się poruszyć. Pozostawali w takim stanie, dopóki nie odprawili pokuty i z pokorą nie poprosili tegoż przeora o przebaczenie.

Wydarzenia te opisuje Jan z Monte, który twierdzi, że ów kartuz był jego krewnym.

PRZYKŁAD XII

Kartuz, który ujrzał Jezusa rozgniewanego na świat i gotowego go ukarać, gdyby nie wstawiła się Najświętsza Maryja Panna

Obraz Mattii Preti „Chrystus rzucający gromy i wizja św. Dominika" Taverna, kościół św. Dominika, około 1680 roku.

Uwaga dla Czytelnika: autorem poniższego Przykładu nie jest Alan, lecz jego zbieracz lub późniejszy kopista, który włączył ten (Przykład) do dzieła, ponieważ sam był kartuzem.

Wydarzenie to miało miejsce w roku 1479, pod koniec którego to roku księga ta została wydrukowana. Niestety, Alan zmarł śmiercią naturalną cztery lata wcześniej.

Pewien kartuz był wielkim czcicielem i gorliwym sługą Chwalebnej Matki Bożej, tak iż każdego dnia, w czasie wolnym od zajęć, pobożnie odmawiał Najświętszy Różaniec Najchwalebniejszej zawsze Dziewicy Maryi i rozważał Jego Tajemnice.

Pewnego razu więc, po Komplecie, gdy bardzo pobożnie zakończył swój Różaniec wraz z właściwymi mu rozważaniami, jego oczy zaczęły się zamykać ze snu. Wtedy został na długo porwany w duchu i przeniesiony do królewskiego oraz wspaniałego pałacu, gdzie ujrzał ogromny tłum ludzi przyozdobionych różnorodnymi ozdobami.

Pośród nich zobaczył Króla (Jezusa), ozdobionego wszelką chwałą i majestatem, a wokół Niego znajdowało się niezliczone grono sług.

Ipsa etiam astitit Regina venustissima a Dextris Ejus, tenens Dexteram Dei plenam, ignitis et flammeis telis, qui ad modum jaculaturi desuper in terram Manum levaret.

Ad quem Regina: *"Noli*, ait, *Mi Fili amantissime, noli, sed parce miseris peccatoribus, ut poenitentiam agant".*

Tunc Rex ait Reginae: *"Nonne Justus in omnibus Viis Meis appellor?*

Cur ergo non Justitiam operer?

Nonne vides quid mundus agit?

Nonne iniquitas in omni statu primatum tenet?

Tu igitur noli impedire Justitiae Opera".

Cui Regina: *"Verum fateor, mi Amantissime Fili, sed nonne Misericordia super omnes coelos elevata est?*

Et ideo Misericordiam negare non poteris.

Nonne scriptum est: Cum iratus fueris misericordiae recordaberis?".

Respondit Rex: *"Verum dicis, quia Misericordiam volo, et non rigidam Justitiam, sed Misericordiam nemo petit; ergo Justitia recte operatur[451]".*

Respondit Regina: *"Licet homines misericordiam non postulent, optant tamen ut eis tribuatur.*

Et nosti carnem humanam ex corrupta materia propagatam, idcirco semper magis tendit in corruptionem, quam in perfectionem.

Et quia resurgere non poterit, nisi mediante Juvamine Gratiarum.

Idcirco Ego, quae Mater Misericordiae Et Gratiarum dicor, quam negare nequaquam potero, quia Plena Sum, quam Plenitudinem ante Tui Conceptionem Angelus Mihi Annunciavit, inquiens: AVE GRATIA PLENA DOMINUS TECUM.

Eandem igitur Gratiae Plenitudinem in miseris egentibus effundam.

Et hanc unam Mihi Petitionem exaudire velis peto".

Respondit Rex Matri: *"Pete, et Filius nihil Tibi negat".*

Tunc Mater Regina ait: "Quamquam Mi Fili totus mundus a capite usque ad pedes langueat[452], et non sit[453] sanitas a majore usque ad[454] minorem, et quamvis tua Catholica Sancta Ecclesia valde periclitetur[455], et coinquinatis membris regatur, nihilominus Ego Mater Gratiarum unam Grantiunculam in mundum tanquam dulce Electuarium effundam, ut quicunque sumpserint, et debito modo utentur, integre curentur".

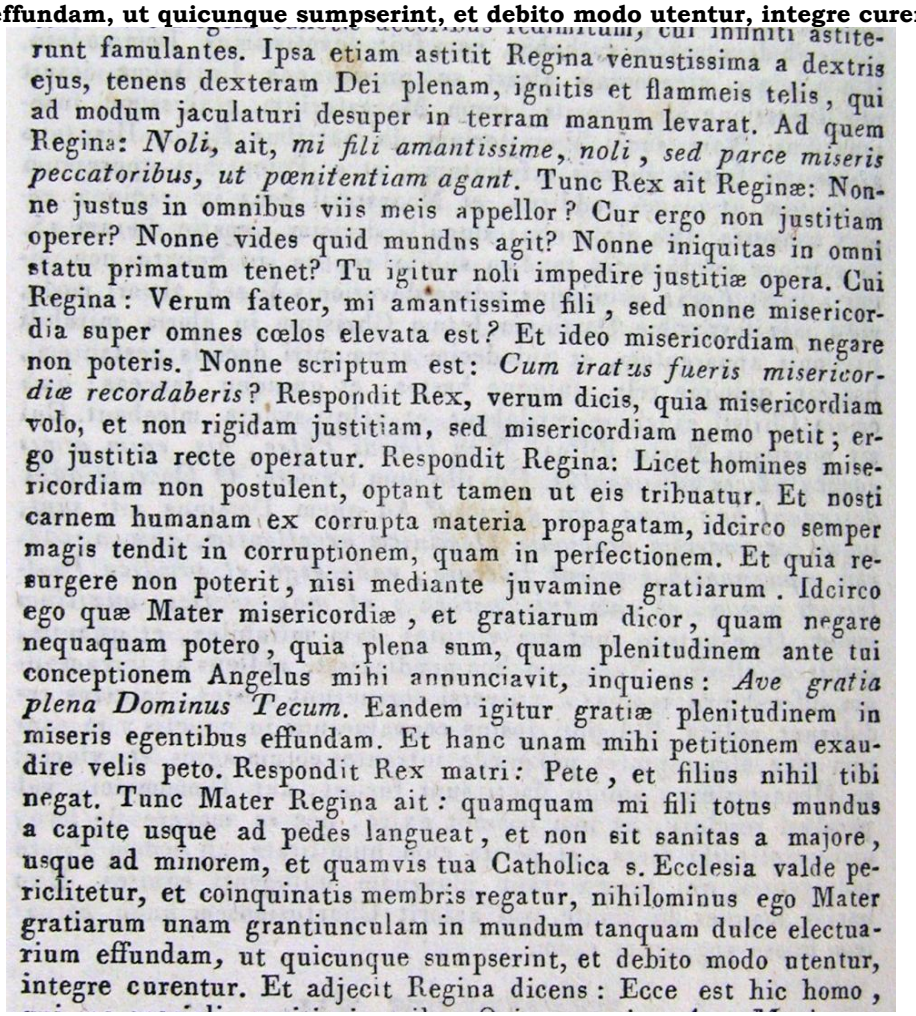

runt famulantes. Ipsa etiam astitit Regina venustissima a dextris ejus, tenens dexteram Dei plenam, ignitis et flammeis telis, qui ad modum jaculaturi desuper in terram manum levarat. Ad quem Regina: *Noli*, ait, *mi fili amantissime, noli, sed parce miseris peccatoribus, ut pœnitentiam agant.* Tunc Rex ait Reginæ: Nonne justus in omnibus viis meis appellor? Cur ergo non justitiam operer? Nonne vides quid mundus agit? Nonne iniquitas in omni statu primatum tenet? Tu igitur noli impedire justitiæ opera. Cui Regina: Verum fateor, mi amantissime fili, sed nonne misericordia super omnes cœlos elevata est? Et ideo misericordiam negare non poteris. Nonne scriptum est: *Cum iratus fueris misericordiæ recordaberis?* Respondit Rex, verum dicis, quia misericordiam volo, et non rigidam justitiam, sed misericordiam nemo petit; ergo justitia recte operatur. Respondit Regina: Licet homines misericordiam non postulent, optant tamen ut eis tribuatur. Et nosti carnem humanam ex corrupta materia propagatam, idcirco semper magis tendit in corruptionem, quam in perfectionem. Et quia resurgere non poterit, nisi mediante juvamine gratiarum. Idcirco ego quæ Mater misericordiæ, et gratiarum dicor, quam negare nequaquam potero, quia plena sum, quam plenitudinem ante tui conceptionem Angelus mihi annunciavit, inquiens: *Ave gratia plena Dominus Tecum.* Eandem igitur gratiæ plenitudinem in miseris egentibus effundam. Et hanc unam mihi petitionem exaudire velis peto. Respondit Rex matri: Pete, et filius nihil tibi negat. Tunc Mater Regina ait: quamquam mi fili totus mundus a capite usque ad pedes langueat, et non sit sanitas a majore, usque ad minorem, et quamvis tua Catholica s. Ecclesia valde periclitetur, et coinquinatis membris regatur, nihilominus ego Mater gratiarum unam grantiunculam in mundum tanquam dulce electuarium effundam, ut quicunque sumpserint, et debito modo utentur, integre curentur. Et adjecit Regina dicens: Ecce est hic homo,

---

[451] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "operetur".**

[452] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "languet" (język).**

[453] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "est" (jest).**

[454] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "ad" (do).**

[455] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "periclitatur" (jest w niebezpieczeństwie).**

Piękna Królowa stała po Jego prawicy i trzymała mocno prawicę Boga, pełną ognistych i rozpalonych oszczepów. On zaś, niczym wojownik gotowy do rzutu oszczepem, unosił wysoko swoją rękę skierowaną ku ziemi.

Wtedy Królowa powiedziała do Niego: Nie czyń tego, Mój Najukochańszy Synu, nie czyń tego, lecz przebacz nieszczęśliwym grzesznikom, aby mogli czynić pokutę.

Wówczas Król odpowiedział Królowej: Czyż nie jestem Tym, którego nazywają Sprawiedliwym we wszystkich Moich drogach? Dlaczego więc nie miałbym wykonać sprawiedliwości? Czy nie widzisz, co dzieje się na świecie? Czy nieprawość nie panuje wszędzie? Ty zaś teraz nie powstrzymuj dzieła Sprawiedliwości.

Na to Królowa odpowiedziała: Uznaję za prawdziwe to, co mówisz, Mój Najukochańszy Synu, lecz czyż Miłosierdzie nie zostało wywyższone ponad wszystkie niebiosa? Dlatego nie możesz odmówić Miłosierdzia. Czyż nie jest napisane: „Gdy będziesz rozgniewany, wspomnisz na miłosierdzie”?

Król odpowiedział: Mówisz prawdę, ponieważ pragnę Miłosierdzia, a nie surowej Sprawiedliwości, lecz nikt nie prosi o Miłosierdzie; dlatego słusznie dokonuje się według Sprawiedliwości.

Królowa odrzekła: Chociaż ludzie nie proszą o Miłosierdzie, jednak pragną, aby zostało im ono udzielone. Wiesz przecież, że ludzkie ciało jest złożone z materii podlegającej zniszczeniu, dlatego zawsze bardziej skłania się ku zepsuciu niż ku doskonałości. Z tego powodu nie mogłoby powstać z martwych bez pomocy Łaski.

A Ja, która jestem nazywana Matką Miłosierdzia i Łask, w żaden sposób nie mogę jej odmówić, ponieważ jestem nią napełniona. O tej pełni, jeszcze przed Twoim Wcieleniem, Anioł zwiastował, mówiąc: „Zdrowaś, łaski pełna, Pan z Tobą”.

Rozleję więc tę samą pełnię Łaski na nieszczęśliwych, którzy jej potrzebują. Proszę Cię, abyś zechciał przyjąć tę jedyną Moją prośbę.

Król odpowiedział Matce: Proś, Syn niczego Ci nie odmówi.

Wtedy Matka i Królowa powiedziała: Chociaż, Mój Synu, cały świat od głowy aż po stopy cierpi i nie ma w nim nikogo zdrowego, od największego aż do najmniejszego; i chociaż Twojemu świętemu Kościołowi Katolickiemu grozi wielkie niebezpieczeństwo, a opiera się on na członkach skażonych, jednak Ja, Matka Łask, wyleję na świat jedną tylko, najmniejszą Łaskę, niczym słodkie lekarstwo, aby każdy, kto ją przyjmie i będzie jej używał w należyty sposób, został całkowicie uzdrowiony.

Et adjecit Regina dicens: "Ecce est hic homo, qui Me speciali Servitio in tribus Quinquagenis, AVE MARIA, et quindecim *PATER NOSTER*, loco Psalterii venerari solet, et in eis Meam Conceptionem, Incarnationem Tuam, Nativitatem Tuam, Humanitatem, Vitam Et Passionem Tuam, Meamque Compassionem, usque ad Tuam Mortem; insuper de Gaudiis Tuae Resurrectionis, meditari devote solet.

Nunc igitur peto, ut quicunque meum Psalterium cum his meditationibus devote ad me flexis genibus competenti tempore dixerit, ut ille salvus sit, et nulla mala morte moriatur, neque alio aliquo periculo deprimatur, et[456] Tuam Indignationem ab eo averte quaeso".

Tunc Rex depositis ignitis et flammeis telis, amplexatus est Reginam dicens: *"Mater[457] Amantissima, non est fas tibi negare Salutis Operationem, quia haec omnia quae enarras Salutis fuere Exordia.*

Quicumque[458] igitur ea sic, ut petis devote sine culpa mortali impleverint a Me Misericordiam, Gratiam, et Vitam Aeternam consequentur.

Et omnem Gratiam, qualemcunque etiam tu[459] Tuis Famulis, in Tui Psalterii Servitio, et Ejusdem Meditationibus Tibi famulantibus optaveris eandem eis benigno Favore indulgere poteris".

His dictis Regina Regem amicissime est amplexata, et humiliter inclinans, iterum residebat apud Regem in Sede deaurata, multis adjunctis Choris Sanctorum.

Et statim reductus est Spiritus hujus hominis ad corpus.

Qui quidem bonus vir, quasi gravi somno soporatus, evigilabat, et hanc visionem mente volvebat[460].

Et ecce hora matutina, cum jam iterum complesset primam Quinquagenam Psalterii Gloriosae Virg[inis] Mariae cum consuetis meditationibus, apparuit ei B[eata] Virgo Maria visibiliter in maxima claritate.

Qua visa frater ille valde turbatus est.

Cui B[eata] Virgo Maria dixit: *"Amice, ne paveas, sum, inquit, illa Regina, quam hac nocte in spiritu vidisti.*

Ecce vidisti tunc Regem potentem tela ignita et flammea tenentem, vidisti et Me tenentem Ejus Manum paratam jaculari ea in terram.

Tu igitur diligenter ausculta, et quae mandavero, imple, et plures tecum salvabis, qui alias valde periclitarentur.

Per tela ignita et flammantia quae vidisti in Manu Regis, fuerunt designatae diversae plagae horribilissimae, quibus filius meus justissime propter peccatorum enormitate[461] mundum plagare decrevit.

integre curentur. Et adjecit Regina dicens: Ecce est hic homo, qui me speciali servitio in tribus Quinquagenis, *Ave Maria*, et quindecim *Pater noster*, loco Psalterii venerari solet, et in eis meam Conceptionem, Incarnationem tuam, Nativitatem tuam, Humanitatem, Vitam, et Passionem tuam, meamq. compassionem usque ad tuam Mortem; insuper de gaudiis tuæ Resurrectionis, meditari devote solet. *Nunc igitur peto, ut quicunque meum psalterium cum his meditationibus devote ad me flexis genibus competenti tempore dixerit, ut ille salvus sit, et nulla mala morte moriatur, neque alio aliquo periculo deprimatur, et tuam*

indignationem ab eo averte quæso. Tunc Rex depositis ignitis, et flammeis telis, amplexatus est Reginam dicens: Mater amantissima, non est fas tibi negare salutis operationem, quia hæc omnia quæ enarras salutis fuere exordia. Quicumque igitur ea sic, ut petis devote sine culpa mortali impleverint a me misericordiam, gratiam, et vitam æternam consequentur. Et omnem gratiam, qualemcunque etiam tu, tuis famulis, in tui Psalterii servitio, et ejusdem meditationibus tibi famulantibus optaveris eandem eis benigno favore indulgere poteris. His dictis Regina Regem amicissime est amplexata, et humiliter inclinans, iterum residebat apud Regem in sede deaurata, multis adjunctis choris Sanctorum. Et statim reductus est Spiritus hujus hominis ad corpus. Qui quidem bonus vir, quasi gravi somno soporatus, evigilabat, et hanc visionem mente volvebat. Et ecce hora matutina, cum jam iterum complesset primam Quinquagenam Psalterii Gloriosæ Virg. Mariæ cum consuetis meditationibus, apparuit ei B. Virgo Maria visibiliter in maxima claritate. Qua visa Frater ille valde turbatus est. Cui B. Virgo Maria dixit: Amice, ne paveas, sum (inquit) illa Regina, quam hac nocte in spiritu vidisti. Ecce vidisti tunc Regem potentem tela ignita, et flammea tenentem, vidisti et me tenentem ejus manum paratam jaculari ea in terram. Tu igitur diligenter ausculta, et quæ mandavero imple, et plures tecum salvabis, qui alias valde periclitarentur. Per tela ignita, et flammantia quæ vidisti in manu Regis fuerunt designatæ diversæ plagæ horribilissimæ quibus filius meus justissime propter peccatorum enormitate mundum plagare decrevit. Sed ego quæ Mater

---

[456] W wydaniu z 1691 roku występuje: "et in", chociaż tekst jest zniekształcony.

[457] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "Tu Mater" (Ty, Matko), ale „Tu" nie zgadza się z dalszą częścią zdania.

[458] W wydaniu z 1691 roku występuje: "quicunque".

[459] W wydaniu z 1691 roku występuje: "in" (w).

[460] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "voluebat".

[461] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "enormitatem".

Królowa dodała jeszcze te słowa:

— Oto on jest tym człowiekiem[462], który zwykł oddawać Mi cześć poprzez szczególną służbę, w Najświętszym Różańcu, odmawiając trzy pięćdziesiątki „Zdrowaś Maryjo" i piętnaście „Ojcze nasz". Podczas tych modlitw pobożnie rozważa Moją Niepokalaną Koncepcję, Twoje Wcielenie, Twoje Narodzenie, Twoje Człowieczeństwo, Życie i Mękę, Moją Współczująca obecność aż do Twojej Śmierci, a na końcu radości Twojego Zmartwychwstania.

— Proszę więc teraz, aby każdy, kto w odpowiednim czasie będzie odmawiał Mój Różaniec pobożnie, na kolanach, z tymi rozważaniami, został zbawiony i nie umarł śmiercią nieszczęśliwą, ani nie został dotknięty żadnym innym niebezpieczeństwem, a Ty oddalił od niego Swoje oburzenie.

Wtedy Król odłożył ogniste i rozpalone oszczepy, objął Królową i powiedział:

— O Najukochańsza Matko, nie jest możliwe, abym odmówił Ci dzieła zbawienia, ponieważ wszystkie te rzeczy, o których mówisz, były początkami Zbawienia. Ktokolwiek więc pobożnie i bez grzechu śmiertelnego wypełni to, o co prosisz, otrzyma ode Mnie Miłosierdzie, Łaskę i Życie Wieczne.

— Ty zaś będziesz mogła również udzielać Twoim sługom, którzy służą Ci poprzez Najświętszy Różaniec i którzy oddają Ci cześć przez jego rozważania, wszelkiej Łaski, jakiej zechcesz im udzielić, przez Twoją łaskawą dobroć.

Po tych słowach Królowa objęła Króla z największą miłością, a następnie, pokornie się pochylając, ponownie usiadła obok Niego na złoconym Tronie, w pobliżu licznych Chórów Świętych.

I natychmiast duch tego człowieka powrócił do jego ciała.

Dobry człowiek przebudził się, jak gdyby zapadł w głęboki sen, i rozważał w swoim umyśle tę wizję.

A oto rano, gdy zakończył już pierwszą część Różańca Chwalebnej Dziewicy Maryi wraz z właściwymi rozważaniami, ukazała mu się widzialnie Najświętsza Maryja Panna w największym blasku.

Na ten widok zakonnik bardzo się przestraszył.

Najświętsza Maryja Panna powiedziała do niego:

— Przyjacielu, nie lękaj się. Jestem tą Królową, którą tej nocy widziałeś w duchu. Oto ujrzałeś potężnego Króla, który trzymał w dłoni ogniste i rozpalone oszczepy, a także ujrzałeś Mnie, jak powstrzymywałam Jego rękę gotową, aby rzucić je na ziemię.

— Słuchaj więc uważnie i wykonaj to, co ci powierzę, a razem z tobą zbawisz wielu, którzy w przeciwnym razie znaleźliby się w wielkim niebezpieczeństwie.

— Przez te ogniste i rozpalone oszczepy, które widziałeś w ręce Króla, zostały oznaczone różne straszliwe kary, którymi Mój Syn, najsprawiedliwiej, z powodu ogromu grzechów, postanowił ukarać świat.

---

[462] **Matka Boża odnosi się do świętego Dominika**

Sed Ego quae Mater Gratiarum Et Misericordiae vocor, retraxi Manum Ejus, ne in furore Suae indignationis hoc ageret, et Misericordiam obtinui.

Tu igitur eo modo quo Me in Meo Psalterio venerari soles, hoc diutius ne differas apud te, sed in publicum edoceas scriptis et verbis.

Adeo[463] etiam quamvis ad Meum Psalterium, multae concessae sint[464] indulgentiae, Ego tamen ultra illas devote sine culpa mortali, et flexis genibus Psalterium Meum orantibus, pro qualibet Quinquagena multa majora addam.

Rursum, quicunque in hoc Psalterio, cum praenominatis Articulis perseveraverit, in ea[465] extrema hora ipsius pro fideli servitio, plenariam remissionem a poena et a culpa omnium suorum criminum ei indulgebo.

Hoc autem auribus tuis incredibile non videatur: quod si hoc licet Filii Mei Vicario terrestri scilicet Papae, cui hanc potestatem dedit, multo magis licebit Mihi, Regis Coelestis Matri, quae GRATIA PLENA, appellor, et si Plena, ergo largissime Meis caris[466] Gratiam effundam.

Idcirco ut fidelis miles perage negotium Reginae Coelestis, ut errantes per Me ad Viam Vitae reducantur, et ut tu[467] in illa Die recipiens Coronam Laetitiae quam justus Iudex[468] datarus est tibi".

Et his dictis evanuit.

Considerans devotus vir rem gestam, et negotium Reginae sibi commissum, docuit et scripsit quantum potuit, emittens scripta sua ad diversa loca, quibus, tam spirituales, quam saeculares se emendare possint, ut misericordiam et gratiam in praesenti, et gloriam in futuro consequi valeant. Amen.

Revelata sunt haec Patri Chartusiensi[469] in die Annunciationis[470] Gloriosissimae Virginis Mariae hora Completorii, Anno Incarnationis Dominicae 1479.

rum enormitate mundum plagare decrevit. Sed ego quæ Mater gratiarum, et misericordiæ vocor, retraxi manum ejus, ne in furore suæ indignationis hoc ageret, et misericordiam obtinui. Tu igitur eo modo quo me in meo psalterio venerari soles, hoc diutius ne differas apud te, sed in publicum edoceas scriptis et verbis. Adeo etiam quamvis ad meum psalterium, multæ concessæ sint indulgentiæ, ego tamen ultra illas devote sine culpa mortali, et flexis genibus pslaterium meum orantibus, pro qualibet Quinquagena multa majora addam. Rursum, Quicunque in hoc psalterio, cum prænominatis articulis perseveraverit, in ea extrema hora ipsius pro fideli servitio, plenariam remissionem a pœna, et a culpa omnium suorum criminum ei indulgebo. Hoc autem auribus tuis incredibile non videatur: quod si hoc licet filii mei Vicario terrestri sc. Papæ, cui hanc potestatem dedit, multo magis licebit mihi, Regis cœlestis Matri, quæ *Gratia plena*, appellor, et si plena, ergo largissime meis caris gratiam effundam. Idcirco ut fidelis miles perage negotium Reginæ cœlestis, ut errantes per me ad viam vitæ reducantur, et ut in illa die recipiens coronam lætitiæ quam justus daturus est tibi. Et his dictis evanuit. Considerans devotus vir rem gestam, et negotium Reginæ sibi commissum, docuit, et scripsit quantum potuit, emittens scripta sua ad diversa loca, quibus, tam spirituales, quam sæculares se emendare possint, ut misericordiam, et gratiam in præ-

256

senti, et gloriam in futuro consequi valeant. Amen. *Revelata sunt hæc huic Patri Chartusiensi in die Annunciationis gloriosissimæ Virg. Mariæ hora Completorii, Anno Incarn. Dom.* 1479.

---

[463] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "addo" (dodaję).**

[464] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "sunt" (jestem).**

[465] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "ea".**

[466] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "charis" (o ułaskawionych).**

[467] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: "tu" (ty).**

[468] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: "Iudex" (Sędzia).**

[469] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Carthusiensi".**

[470] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Annuntiationis".**

Lecz Ja, która jestem nazywana Matką Łask i Miłosierdzia, powstrzymałam Jego rękę, aby nie uczynił tego w porywie Swojego gniewu, i wyjednałam Miłosierdzie.

Ty więc nie odkładaj już dłużej tego sposobu, w jaki zwykłeś oddawać Mi cześć w Moim Różańcu, lecz nauczaj go publicznie, poprzez pisma i słowa.

Chociaż więc Mojemu Różańcowi zostało udzielonych wiele odpustów, Ja jednak, oprócz nich, tym, którzy odmawiają Mój Różaniec pobożnie, bez grzechu śmiertelnego i na kolanach, za każdą pięćdziesiątkę dodam jeszcze wiele innych łask.

Ponadto każdemu, kto wytrwa w odmawianiu Różańca wraz z wcześniej wspomnianymi Tajemnicami, udzielę w godzinie jego śmierci, za jego wierną służbę, pełnego odpuszczenia kary i winy za wszystkie jego grzechy.

Niech to jednak nie wyda się niewiarygodne twoim uszom, ponieważ jeśli coś takiego jest dozwolone Wikariuszowi Mojego Syna na ziemi, to jest Papieżowi, któremu On udzielił tej władzy, o wiele bardziej jest dozwolone Mnie, Matce Niebieskiego Króla, która jestem nazywana Pełną Łaski. A jeśli jestem Pełna Łaski, to tym szerzej rozleję Łaskę na Moich umiłowanych czcicieli Różańca.

Dlatego, niczym wierny żołnierz, doprowadź do końca powierzone ci przez Niebieską Królową posłanie: aby błądzący, za Moim pośrednictwem, zostali sprowadzeni na Drogę Życia, a ty w dniu ostatecznym otrzymał Koronę Szczęścia, którą sprawiedliwy Sędzia ci przyzna.

Po wypowiedzeniu tych słów zniknęła.

Pobożny człowiek, rozważywszy zadanie i posłannictwo powierzone mu przez Królową, nauczał i pisał, na ile tylko mógł. Rozsyłał swoje pisma w różne miejsca, aby zarówno osoby duchowne, jak i świeckie mogły się poprawić, otrzymać Miłosierdzie i Łaskę w życiu obecnym oraz Chwałę w przyszłym. Amen.

***Te rzeczy zostały objawione temu Ojcu Kartuzowi w dniu Zwiastowania Najchwalebniejszej Dziewicy Maryi, podczas Komplety, w roku 1479 od Wcielenia Pańskiego*.**

EXEMPLUM XIII.[471]
Gratum Deo, Coelitibusque usui esse Psalterium, ostenditur.

N[ota] L[ector]:
Transcriptoris haec inserta lancina est, non Alani stylus, tempusque arguunt.

Quidam de Patribus, qui obierunt Anno 1431, in domo Trevirensi Chartusiensis Ordinis in scriptis reliquit, qualiter unus illorum, qui se in Rosario exercere consuevit, deductus fuit in spiritu usque ad Coelum Empyreum, ubi inter multa Arcana vidit et audivit, etiam clarissime vidit, quod idem Rosarium praesentabatur Altissimo, et quod Beatissima Virgo Maria, cum Verginibus suis, et omnes Angeli, et Sancti universi ab Adam, usque ad illud tempus accesserunt, et Omnipotenti Deo gratias egerunt, et benedixerunt, pro sanctis exercitiis, quae fiunt circa illud Rosarium in coelo, et in terra.

Et oraverunt pro cunctis Religiosis, et devotis hominibus, qui se in illo exercent, ut Gratia, ex Pax eis adjungatur in terris, et Gloria accrescat in Coelis.

Idem vidit et audivit quod praedicti omnes Sancti et Angeli Dei, ipsum Rosarium devotissime decantabant cum suis meditationibus, addentes ad quamlibet meditationem, seu clausulam ibi additam Alleluja, jucundissimo cum cantu.

Quoties etiam Nomen Beatissimae Virginis Mariae ibi nominabant, humiliter se inclinabant.

Ad Nomen vero JESU CHRISTI genua devotissime singuli flectebant, juxta dictum Apostoli: *In Nomine Domini nostri Jesu Christi omne genuflectatur*[472] *coelestium, terrestrium et infernorum".*

Dictum fuit etiam illi clara et aperta voce, quod quoties qui dictum Rosarium compleret, cum suis meditationibus adjunctis, toties plenam perciperet omnium peccatorum remissionem.

EXEMPLUM XIII.

Gratum Deo, Cœlitibusque usui esse Psalterium, ostenditur.

N. L. Transcriptoris hæc inserta lancina est, non Alani stylus, tempusq. arguunt.

Quidam de Patribus, qui obierunt anno 1431. in domo Trevirensi Chartusiensis Ordinis in scriptis reliquit, qualiter unus illorum, qui se in Rosario exercere consuevit, deductus fuit in spiritu usque ad cœlum empyreum, ubi inter multa arcana vidit, et audivit, etiam clarissime vidit, quod idem Rosarium præsentabatur Altissimo, et quod B. Virgo Maria, cum Virginibus suis, et omnes Angeli, et Sancti universi ab Adam, usque ad illud tempus accesserunt, et Omnipotenti Deo gratias egerunt, et benedixerunt, pro sanctis exercitiis, quæ fiunt circa illud Rosarium in cœlo, et in terra. Et oraverunt pro cunctis Religiosis, et devotis hominibus, qui se in illo exercent, ut gratia, ex pax eis adjungatur in terris, et gloria accrescat in cœlis. Idem vidit, et audivit quod prædicti omnes Sancti et Angeli Dei ipsum Rosarium devotissime, decantabant cum suis meditationibus, addentes ad quamlibet meditationem, seu clausulam ibi additam Alleluja, jucundissimo cum cantu. Quoties etiam nomen B. Virg. Mariæ ibi nominabant, humiliter se inclinabant. Ad nomen vero Jesu Christi genua devotissime singuli flectebant, juxta dictum Apostoli: *In Nomine Domini nostri Jesu Christi omne genuflectatur cœlestium, terrestrium, et infernorum.* Dictum fuit etiam illi clara, et aperta voce, quod quoties qui dictum Rosarium compleret, cum suis meditationibus adjunctis, toties plenam perciperet omnium peccatorum remissionem. Vidit etiam innumeras, pulcherrimas, lucidissi-

[471] **Tego przykładu brakuje w wydaniu z 1699 roku.**
[472] **W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "genu flectatur".**

PRZYKŁAD XIII

Jak odmawianie Różańca ukazuje się jako miłe Bogu i Świętym

Uwaga dla czytelnika: Ten krótki przykład został dodany przez Kopistę; nie pochodzi od bł. Alana, co wyraźnie ukazują zarówno styl, jak i okoliczności jego powstania.

Obraz Ambrogia da Fossano, zwanego Borgognone, Pinakoteka Brera w Mediolanie, ok. 1488 r.

Jeden z Ojców Zakonu Kartuzów, który zmarł w roku 1431 w klasztorze w Trewirze, pozostawił w swoich pismach relację o współbracie, który zwykł gorliwie odmawiać Różaniec. Został on w duchu uniesiony aż do Nieba Empirejskiego, gdzie pośród wielu tajemnic ujrzał i usłyszał z największą jasnością, że ten sam Różaniec był ofiarowywany Najwyższemu.

Najśw. Dziewica Maryja wraz ze swoimi Dziewicami oraz wszyscy Aniołowie i Święci, od Adama aż po czasy jemu współczesne, zbliżali się do Boga Wszechmogącego, dziękowali Mu i błogosławili Go za święte praktyki Różańca, odprawiane zarówno w Niebie, jak i na ziemi.

Modlili się również za wszystkich zakonników i pobożnych ludzi, którzy wiernie odmawiali Różaniec, aby łaska i pokój towarzyszyły im na ziemi, a chwała została im pomnożona w Niebie.

Widział także i słyszał, że wszyscy ci Święci i Aniołowie Boży z największą pobożnością odmawiali ten sam Różaniec wraz z jego rozważaniami, dodając po każdym rozważaniu, czyli po każdej dołączonej klauzuli, słowo „Alleluja", śpiewane z niezwykłą słodyczą.

Ilekroć wypowiadali Imię Najśw. Dziewicy Maryi, z pokorą skłaniali głowy.

Na Imię Jezusa Chrystusa wszyscy zaś z największą czcią zginając kolana oddawali Mu pokłon, zgodnie ze słowami Apostoła Pawła:

„Aby na Imię Jezusa zgięło się każde kolano istot niebieskich, ziemskich i podziemnych" (Flp 2,10–11).

Zostało mu również wyraźnie oznajmione donośnym głosem, że ilekroć odmówi cały ten Różaniec wraz z dołączonymi rozważaniami, tylekroć otrzyma odpust zupełny za wszystkie swoje grzechy.

Vidit etiam innumeras, pulcherrimas, lucidissimas, immarcescibiles, odoriferas Coronas, quae reservantur his qui se devote exercent in eodem.

Et toties additur illi hujusmodi Corona in Coelo, quoties quis Sertum hujusmodi ad laudem Dei et ejus Genitricis dixerit.

Idem Pater non semel, sed pluries aliquando una die Gaudia Coelestia vidit, et audivit.

Et quandoque etiam in corpore consolationem magnam, ac confortationem percipere solebat, secundum quod se in ipso Rosario devote exercere poterat.

Et licet se in suis scriptis non nominarit, ipsum tamen eundem qui haec scripsit, fore minime dubitamus.

Talis enim conversationis fuit inter Fratres, tantae devotionis, patientiae, litteraturae, gratiae et fortitudinis etiam in corpore, licet rigide vixerit, et prae cunctis caeteris merito hujusmodi meruerit habere revelationes.

Sic tamen eadem quae divinitus cognovit, prudenter occultare scivit, ut communi Fratrum conversationi non ostenderit singularitatem, sed solatiosus et consolatus cunctis existeret.

rum remissionem. Vidit etiam innumeras, pulcherrimas, lucidissimas, immarcescibiles, odoriferas coronas, quæ reservantur his qui se devote exercent in eodem. Et toties additur illi hujusmodi corona in cœlo, quoties quis sertum hujusmodi ad laudem Dei, et ejus Genitricis dixerit. Idem Pater non semel, sed pluries aliquando una die gaudia cœlestia vidit, et audivit. Et quandoque etiam in corpore consolationem magnam, ac confortationem percipere solebat, secundum quod se in ipso Rosario devote exercere poterat. Et licet se in suis scriptis non nominarit, ipsum tamen eundem qui hæc scripsit, fore minime dubitamus. Talis enim conversationis fuit inter Fratres, tantæ devotionis, patientiæ, litteraturæ, gratiæ, et fortitudinis etiam in corpore licet rigide vixerit, et præ cunctis cæteris merito hujusmodi meruerit habere revelationes. Sic tamen eadem quæ divinitus cognovit, prudenter occultare scivit, ut communi Fratrum conversationi non ostenderit singularitatem, sed solatiosus, et consolatus cunctis existeret.

Widział także niezliczone Korony, najpiękniejsze, najwspanialsze, niezniszczalne i pełne wonności, które są przygotowane dla tych, którzy pobożnie oddają się odmawianiu Różańca.

I ilekroć odmawiał taką Koronę (Różańca) na chwałę Boga i Jego Najświętszej Matki, tylekroć przybywała mu w Niebie taka właśnie Korona.

Ów sam Ojciec Kartuz wielokrotnie, i to nie tylko raz, lecz kilka razy tego samego dnia, oglądał i słyszał radości niebieskie.

Niekiedy nawet już za życia, w swoim ciele, doświadczał wielkiego pocieszenia i duchowej otuchy, zależnie od tego, z jaką pobożnością oddawał się odmawianiu tegoż Różańca.

Chociaż w swoich pismach nie ujawnił własnego imienia, nie wątpimy jednak, że to właśnie on opisał te wydarzenia.

Odznaczał się bowiem pośród braci takim sposobem życia, tak wielką pobożnością, cierpliwością, wiedzą, łaską oraz siłą nawet ciała, chociaż prowadził bardzo surowe życie. Spośród wszystkich jako pierwszy dostąpił łaski otrzymania tych Objawień.

Równocześnie zaś wszystko to, co poznał dzięki Bożemu objawieniu, potrafił roztropnie zachować w ukryciu, tak iż w codziennym życiu wspólnotowym z braćmi nie okazywał niczego nadzwyczajnego, lecz żył jako człowiek pełen pokoju, pociechy i umocnienia dla wszystkich.

Obraz nieznanego autora do następnego przykładu: mistyczny Okręt Najśw. Maryi Panny.

EXEMPLUM XIV.

Pulchra Visio B[eato][473] ALANO Sponso Novello Mariae Virginis facta[474].

Quidam devotus Beatissimae semper Virginis Mariae, in Psalterio, in quodam festo Magno Virg[inis] Mariae fuit raptus veraciter ad superna.

Videbaturque sibi, quod ex omni mundi parte voces audirentur terribilissime clamantes: *"Vindictam, vindictam, vindictam, de habitantibus in terra".*

Post istos autem cernebat, quod e coelo erumperent tanquam flumina ignea supra terrae habitatores.

Illicoque periit hominum innumerabilis multitudo; ad clamorem autem pereuntium caeteri coeperunt[475] clamare pro auxilio.

Subito de coelis advenit navis syderea, stellis ornata multisque alis albis alata, et haec per aera ferebatur, miro modo desuper tecta.

Erat autem tantae magnitudinis, ut innumeri in eam intrare potuissent.

Quid ultra?

Cernebat L de parte una navis, et L de parte alia, et L supra tectum, qui cum urnis aquam infundebant, extinguentes horribilissimum, quod ardebat, incendium.

At in capite navis tanquam Patrona residebat quaedam Domina, tam mirabilis, ut sit inexplicabile.

Iris Dei ambiebat navem illam.

Porro Regina hominibus periclitantibus sic ait: *"O miseri filii hominum ad Me confugite, ne praesenti in hoc diluvio pereatis.*

Et sicut dudum mundus a diluvio peccatorum est liberatus per Salutationem Angelicam, sic et nunc venite ad Me per eamdem Salutationem".

Quid amplius?

Videbat quod universi, qui hanc Salutationem accipiebant haberent auxilium.

Veniebant autem columbae candidissimae, quae eos ad arcam deportabant.

Et Beatissima Maria convivium magnum in escis totius jucunditatis, et in vino divino inebriationis eis faciebat.

EXEMPLUM XIV.

Pulchra visio B. ALANO Sponso novello Mariæ Virginis Facta.

Quidam devotus Beatissimæ semper Virg. Mariæ, in psalterio, in quodam festo Magno Virg. Mariæ fuit raptus veraciter ad superna. Videbaturque sibi, quod ex omni mundi parte voces audirentur terribilissime clamantes: *Vindictam, vindictam, vindictam, de habitantibus in terra.* Post istos autem cernebat, quod e cœlo erumperent tanquam flumina ignea supra terræ habitatores. Illicoque periit hominum innumerabilis multitudo; ad clamorem autem pereuntium cæteri cœperunt clamare pro auxilio. Subito de cœlis advenit navis syderea, stellis ornata multisque alis albis alata, et hæc per aera ferebatur, miro modo desuper tecta. Erat autem tantæ magnitudinis ut innumeri in eam intrare potuissent. Quid ultra? Cernebat L. de parte una navis, et L. de parte alia, et L. supra tectum, qui cum urnis aquam infundebant, extinguentes horribilissimum, quod ardebat, incendium. At in capite navis tanquam patrona residebat quædam Domina, tam mirabilis, ut sit inexplicabile. Iris Dei ambiebat navem illam. Porro Regina hominibus periclitantibus sic ait. *O miseri filii hominum ad me confugite, ne præsenti in hoc diluvio pereatis. Et sicut dudum mundus a diluvio peccatorum est liberatus per Salutationem Angelicam, sic et nunc venite ad me per eamdem salutationem.* Quid amplius? videbat quod universi, qui hanc Salutationem accipiebant haberent auxilium. Veniebant autem columbæ candidissimæ, quæ eos ad arcam deportabant. Et Beatissima Maria convivium magnum in escis totius jucunditatis, et in vino divino inebriationis eis faciebat. Post hæc

---

[473] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Magistro" (Mistrz).**

[474] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku brakuje: "facta" (dokonana), obecnego w wydaniu z 1847 roku.**

[475] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "ceperunt".**

PRZYKŁAD XIV

Przepiękne widzenie, którego dostąpił Błogosławiony Alan, Nowy Oblubieniec Najświętszej Maryi Panny.

Pewien człowiek, oddany Najświętszej Dziewicy Maryi poprzez Różaniec, w wielkie święto Dziewicy Maryi został rzeczywiście porwany do Nieba.

I wydawało mu się, że ze wszystkich stron świata rozlegają się głosy, które straszliwie wołały: „Pomsta, pomsta, pomsta na mieszkańców ziemi!”.

Następnie ujrzał, że z Nieba wytryskują jakby rzeki ognia, spadające na mieszkańców ziemi.

I tam zginęło niezliczone mnóstwo ludzi; a pozostali, słysząc krzyki, zaczęli wołać o pomoc.

Nagle z Nieba przybył niebiański statek, ozdobiony gwiazdami i uskrzydlony, posiadający wiele białych skrzydeł; unosił się on w powietrzu ponad domami.

Był zaś tak wielkich rozmiarów, że mogło się w nim pomieścić niezliczone mnóstwo ludzi.

I cóż się następnie wydarzyło?

Ujrzał pięćdziesięciu ludzi z jednej strony statku, pięćdziesięciu z drugiej strony oraz pięćdziesięciu na jego dachu, którzy czerpali wodę wiadrami i gasili straszliwy pożar, który wybuchł na ziemi.

A na szczycie statku, niczym jego Opiekunka, znajdowała się Pani tak przedziwna, że nie sposób tego wyrazić słowami.

Tęczę Boga widziano wokół owego statku.

Następnie Królowa przemówiła do ludzi znajdujących się w niebezpieczeństwie i powiedziała: „O nieszczęśni synowie ludzi, uciekajcie się do Mnie, abyście nie zginęli w tym potopie. I tak jak niegdyś świat został uwolniony od potopu grzechów za pośrednictwem Zdrowaś Maryjo, tak i wy teraz przychodźcie do Mnie za pośrednictwem Zdrowaś Maryjo”.

I cóż się następnie wydarzyło?

Ujrzał, że wszyscy, którzy odmawiali Zdrowaś Maryjo, otrzymywali pomoc.

Następnie przybyły najbielsze gołębice, które zaniosły ich do Arki.

A Najświętsza Maryja przygotowała dla nich wielką ucztę, z pokarmami pełnymi wszelkiej rozkoszy i winem niebiańskiego upojenia.

Post haec mandabat haec Domina Angelis trium Quinquagenarum, qui incendium extinguebant in Monte altissimo, et in brevissimo tempore aedificaverunt CIVITATEM mirae magnitudinis cum TURRIBUS C et L ubi omnes Psalterii Virg[inis] Mariae Oratores fuerunt positi, ut praeservarentur ab incendio, quo nunc pene totus mundus in omni statu devoratur.

Et ait benignissima Maria: *"Sicut qui Navim Noè contempserunt, omnes in diluvio perierunt, sic omnes qui Me et Psalterium meum contemnunt, temporibus novissimis, proculdubio*[476] *in isto peribunt".*

Et heu, heu, quis dicere posset quantum, et quale fuit hoc diluvium?

Non enim puto humana lingua id exprimi posse.

Nam ut brevius concludam tanquam, alter infernus videbatur.

Nullibique misericordia apparebat, nisi ubi Maria invocabatur.

Et heu, heu, quid dicam?

Persona quae haec vidit, plurimos vidit qui debuissent ex officio ad Mariam confugere tali in tempore diluvii, qui tamen magis Eam blasphemabant, et cum blasphemiis suis turpissima morte, tali in diluvio ad tartara decurrebant.

Plurimos autem vidit viros ac mulieres simplices, qui in simplicitate sua ad Mariam cum Psalterio suo confugientes, ab Ea habebant Benedictionem, et Praeservationem: inter quos vidit quosdam Ecclesiasticos, quoad primum genus, et quosdam Laicos, quoad secundum, qui eadem die sunt mortui tempore pestis, Ecclesiastici quidem duo, aut tres; Laici vero quinque, vel sex, quos novit, maxima cum devotione decedebant.

Et hoc est quod dicit Dominus in Evangelio: *"Servus sciens voluntatem Domini, et non faciens plagis vapulabit multis: nesciens*[477] *vero plagis vapulabit paucis"*, Luc. 12.

Propterea, ut conscientiae nostrae purae habeantur, tempore isto periculosissimo Virgo Mater, cum Filio, in Eorum salutentur Psalterio.

cunditatis, et in vino divino inebriationis eis faciebat. Post hæc mandabat hæc Domina Angelis trium Quinquagenarum, qui incendium extinguebant in monte altissimo, et in brevissimo tempore ædificaverunt Civitatem miræ magnitudinis cum Turribus C. et L. ubi omnes Psalterii Virg. Mariæ Oratores fuerunt positi, ut præservarentur ab incendio, quo nunc pene totus mundus in omni statu devoratur. Et ait Benignissima Maria: *Sicut qui Navim Noè contempserunt, omnes in diluvio perierunt, sic omnes qui me, et Psalterium meum contemnunt, temporibus novissimis, proculdubio in isto peribunt.* Et heu, heu, quis dicere posset quantum, et quale fuit hoc diluvium? Non enim puto humana lingua id exprimi posse. Nam ut brevius concludam, tanquam alter Infernus videbatur. Nullibique misericordia apparebat, nisi ubi Maria invocabatur. Et heu, heu, quid dicam? Persona quæ hæc vidit, plurimos vidit qui debuissent ex officio ad Mariam confugere tali in tempore diluvii, qui tamen magis eam blasphemabant, et cum blasphemiis suis turpissima morte, tali in diluvio ad tartara decurrebant. Plurimos autem vidit viros, ac mulieres simplices, qui in simplicitate sua ad Mariam cum psalterio suo confu-

34

258

gientes, ab ea habebant benedictionem, et præservationem: inter quos vidit quosdam Ecclesiasticos, quoad primum genus, et quosdam laicos, quoad secundum, qui eadem die sunt mortui tempore pestis, Ecclesiastici quidem duo, aut tres. Laici vero quinque, vel sex, quos novit maxima cum devotione decedebant. Et hoc est, quod dicit Dominus in Evangelio: *Servus sciens voluntatem Domini, et non faciens plagis vapulabit multis: nesciens vero plagis vapulabit paucis.* Luc. 12. Propterea, ut conscientiæ nostræ puræ habeantur, tempore isto periculosissimo Virgo Mater, cum Filio, in eorum salutentur Psalterio.

---

[476] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "procul dubio".**

[477] **W wydaniu z 1691 roku występuje, w równoważnym znaczeniu: "nec sciens" (kto nie wie).**

Po tym wydarzeniu Ta Pani posłała Aniołów (czyli tych, którzy odmawiają Różaniec) złożonych z trzech części, aby ugasili pożar na bardzo wysokiej Górze; i w bardzo krótkim czasie wznieśli oni Miasto o przedziwnej wielkości, posiadające sto pięćdziesiąt Wież, gdzie zostali umieszczeni (dla ocalenia) wszyscy Czciciele Różańca Najświętszej Maryi Panny, aby zostali zachowani od ognia, przez który dzisiaj niemal cały świat, w każdym stanie życia, jest pochłaniany.

I rzekła najłaskawsza Maryja: „Jak wszyscy ci, którzy wzgardzili Arką Noego, zginęli w potopie, tak również wszyscy ci, którzy w czasach ostatecznych gardzą Mną i Moim Różańcem, z pewnością w nim zginą".

I biada, biada, któż mógłby powiedzieć, jak wielki i jak straszliwy był ów potop Noego?

Nie sądzę bowiem, aby można było wyrazić to ludzkim językiem.

Krótko mówiąc, wydawało się, że był to drugie Piekło. Tam nie było miłosierdzia dla nikogo, z wyjątkiem tych miejsc, gdzie wzywano Maryję.

I biada, biada, cóż jeszcze powiem?

Osoba, która widziała te rzeczy, ujrzała bardzo wielu ludzi, którzy z konieczności musieli uciekać się do Maryi w czasie potopu; jednak ci, którzy najbardziej Ją bluźnili, wraz ze swymi bluźnierstwami, przez haniebną śmierć pogrążali się w owym potopie, aż do piekła.

Ujrzał następnie bardzo wielu prostych mężczyzn i kobiety, którzy w swojej prostocie uciekali się do Maryi ze swoim Różańcem i od Niej otrzymywali Błogosławieństwo oraz Obronę; wśród nich widział niektórych Duchownych, aż do najwyższego stopnia, a także niektórych Świeckich, aż do najniższego stanu, którzy umarli tego samego dnia, w czasie zarazy: z pewnością dwóch lub trzech Duchownych, jak również pięciu lub sześciu Świeckich, których znał, umarło z największą pobożnością.

I jest to właśnie to, co Pan mówi w Ewangelii: „Sługa, który zna wolę swego Pana, a nie czyni jej, otrzyma wiele razów; zaś ten, który jej nie zna, otrzyma mało razów" (Łk 12).

Przeto, aby zachować nasze sumienia w czystości w tym najbardziej niebezpiecznym czasie, Dziewica Matka wraz z Synem niech będą pozdrawiani w Ich Różańcu.

EXEMPLUM XV.
De Monacho facto repente docto.

Devotissimus quidam Monachus in Psalterio Beatissimae Virginis Mariae, post tempora longa, merito hujus Psalterii fuit raptus ad superna, ubi vidit Regem Angelorum in Gloria Suae Majestatis.

In cujus Conspectu fuit Liber infinitae Magnitudinis in quo omnis scientia ad plenum descripta erat.

Istum ergo famulum Mariae Virginis, Maria perducens ad Filium, obtinuit ab eodem Filio Suo, ut legeret in eo Libro.

Legit, et secundum diversa folia, plenitudinem scientiae habuit.

Sicque rediens ad seipsum, mirabatur, et scire cupiebat, si haec vera essent.

Itaque libros intuetur, et omnia intelligit plenissime: cum aliis loquitur Monachis, et omnes superabat, in tantum, ut putarent eum daemoniacum, qui summus daemonum fuit inimicus.

Postmodum autem, ut antea, vivendo, docebat, et[1] praedicabat semper, et frequentius de Virgine Maria sibi in suo Psalterio quotidie psallendo meruit haec dona, et postmodum ad[2] Regna Sempiterna pervenit[3].

EXEMPLUM XV.

De Monacho facto repente docto.

Devotissimus quidam Monachus in Psalterio B. Virg. Mariæ, post tempora longa, merito hujus Psalterii ſuit raptus ad superna, ubi vidit Regem Angelorum in gloria suæ Majestatis. In cujus conspectu fuit liber infinitæ Magnitudinis in quo omnis scientia ad plenum descripta erat. Istum ergo famulum Mariæ Virginis, Maria perducens ad Filium, obtinuit ab eodem Filio suo, ut legeret in eo libro. Legit, et secundum diversa folia, plenitudinem scientiæ habuit. Sicque rediens ad seipsum, mirabatur, et scire cupiebat si hæc vera essent. Itaque libros, intuetur, et omnia intelligit plenissime: cum aliis loquitur Monachis, et omnes superabat, in tantum, ut putarent eum Dœmoniacum, qui summus Dœmonum fuit inimicus. Postmodum autem, ut antea, vivendo, docebat, et prædicabat semper, et frequentius de Virgine Maria sibi in suo psalterio quotidie psallendo meruit hæc dona, et postmodum ad regna sempiterna pervenit.

[1] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "et".

[2] W wydaniach z 1691 i 1699 roku brakuje: "ad" (do), obecne w wydaniu z 1847 roku.

[3] W wydaniach z 1691 i 1699 roku brakuje: "pervenit" (dodaje), obecne w wydaniu z 1847 roku.

PRZYKŁAD XV

Mnich, który nagle stał się uczonym.

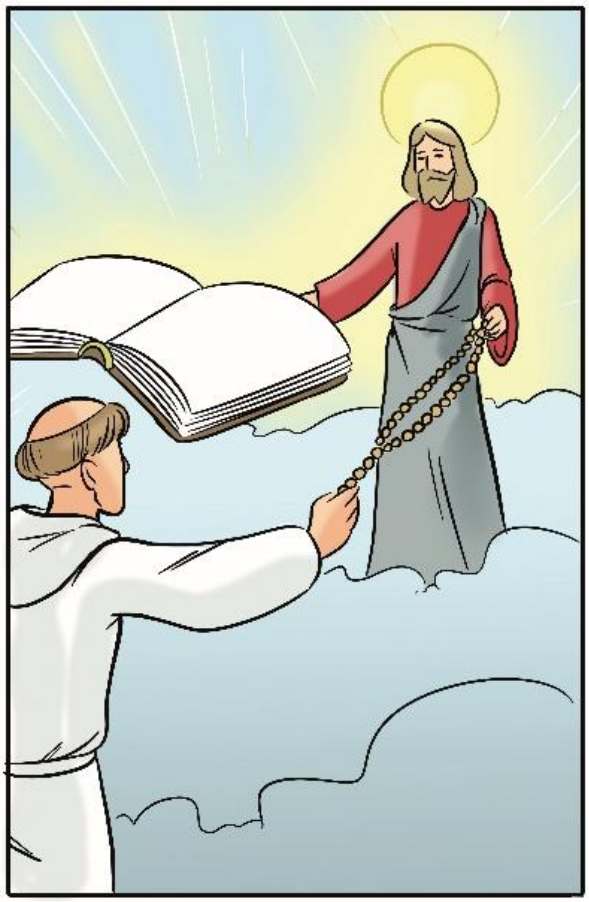

Pewien Mnich, wielce pobożny wobec Różańca Najśw. Dziewicy Maryi, po upływie długiego czasu, za sprawą zasług Najśw. Różańca, został porwany do Nieba, gdzie ujrzał Króla Aniołów w chwale Jego Majestatu.

Przed Jego Obliczem znajdowała się Księga o nieskończonej wielkości, w której w pełni opisana była wszelka wiedza.

Wówczas Najśw. Maryja Panna, prowadząc do Syna tego Sługę Dziewicy Maryi, wyjednała u swego Syna, aby ów mógł czytać w tej Księdze.

Czytał z niej i, po przeczytaniu kilku kart, otrzymał pełnię wiedzy.

A kiedy powrócił do siebie, dziwił się temu i pragnął dowiedzieć się, czy rzeczy, które widział, były prawdziwe.

Dlatego spojrzał do ksiąg i wszystko rozumiał w sposób doskonały.

Kiedy rozmawiał z innymi Mnichami, przewyższał ich tak bardzo, że uważali go za opętanego, ponieważ właśnie największy spośród diabłów był niegdyś nieprzyjacielem Boga.

On jednak nadal żył tak jak wcześniej, nieustannie nauczał i głosił Słowo, a dzięki Różańcowi Dziewicy Maryi, codziennie powierzając się Jej, zasłużył na zachowanie tych darów wiedzy, a następnie dotarł do Królestw Wiecznych.

EXEMPLUM XVI.

Fructuosum est orare Psalterium Virginis Gloriosae, cum receptione disciplinae.

PRAEFATIO.

***"Laudate eum in Psalterio, etc."*, Psal[mus] 150.**

Quoniam in Laudibus Sponsi et Sponsae JESU CHRISTI, et dulcissimae semper Virginis Mariae, tota est hominum Salus dicente S. Bernardo in Sermone quodam de Sponso et Sponsa: *"Bonus enim in terris est Psalmus, ideo jucunda decoraque Laudatio"*.

Propterea: *"lauda anima mea Dominum, quamdiu*[4] *vita te comitatur"*.

Sed quid tantis salutatoribus nostris pro immensis Beneficiis referam gratiarum actiones[5]?

Proculdubio[6]: *"Cantabo Dominum*[7] *Canticum Novum"*, scil[icet] Angelicum, et: *"Laudabo Eos in Psalterio"*, Virginis Mariae, scil[icet] *AVE MARIA*.

Nam Salutatio Angelica est Summum Evangelium, quoniam est caput et origo, et mater Domini JESU, ac universorum Evangeliorum.

1. Per quod Deus est Incarnatus, secundum *Anselmum*.
2. Maria Dei Mater effecta, quo Deus nihil majus facere potest in pura creatura, secundum *S. Thomam*.
3. Diabolus est superatus, secundum *S. Augustinum*.
4. Mundus renovatus, secundum *B. Hieronymum*.
5. Infernus evacuatus, secundum *Basilium*.
6. Peccata remissa, secundum *Gregorium*.
7. Virtutes reparatae, secundum *Remigium*.
8. Sapientia mundo praestita, secundum *Fulgentium*.
9. Infirmi sunt sanati, secundum *Damascenum*.
10. Mortui sunt suscitati, secundum *Didimum*.
Quid amplius?

EXEMPLUM XVI.

Fructuosum est orare Psalterium Virginis Gloriosæ, cum receptione disciplinæ.

PRÆFATIO.

Laudate eum in Psalterio, etc. Psal. 150. Quoniam in laudibus Sponsi, et Sponsæ Jesu Christi, et dulcissimæ semper Virginis Mariæ, tota est hominum salus dicente s. Bernardo in sermone quodam de Sponso, et Sponsa: *Bonus enim in terris est psalmus ideo jucunda decoraq. laudatio. Propterea lauda anima mea Dominum, quamdiu vita te comitatur*. Sed quid tantis salutatoribus nostris pro immensis beneficiis referam gratiarum actiones? Proculdubio: *Cantabo Dominum Canticum novum.* sc. Angelicum, et *laudabo eos in Psalterio* Virg. Mariæ sc. *Ave Maria.* Nam salutatio Angelica est summum Evangelium, quoniam est caput, et origo, et Mater Domini Jesu, ac universorum Evange-

259

liorum. 1. *Per quod Deus est Incarnatus,* secundum Anselmum. 2. *Maria Dei Mater effecta, quo Deus nihil majus facere potest in pura creatura,* secundum s. Thomam. 3. *Diabolus est superatus,* secundum s. Augustinum. 4. *Mundus renovatus,* secundum b. Hieronymum. 5. *Infernus evacuatus,* secundum Basilium. 6. *Peccata remissa,* secundum Gregorium. 7. *Virtutes reparatæ,* secundum Remigium. 8. *Sapientia mundo præstita,* secundum Fulgentium. 9. *Infirmi sunt sanati,* secundum Damascenum. 10. *Mortui sunt suscitati,* secundum Didimum. Quid amplius?

---

[4] W wydaniu z 1691 roku występuje: "quam diu".

[5] W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "actionis".

[6] W wydaniu z 1691 roku występuje: "procul dubio".

[7] W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje poprawnie: "Domino" (Panu).

PRZYKŁAD XVI

Pożyteczne jest odmawianie Różańca Chwalebnej Dziewicy, z połączeniem z pokutą cielesną.

PRZEDMOWA:

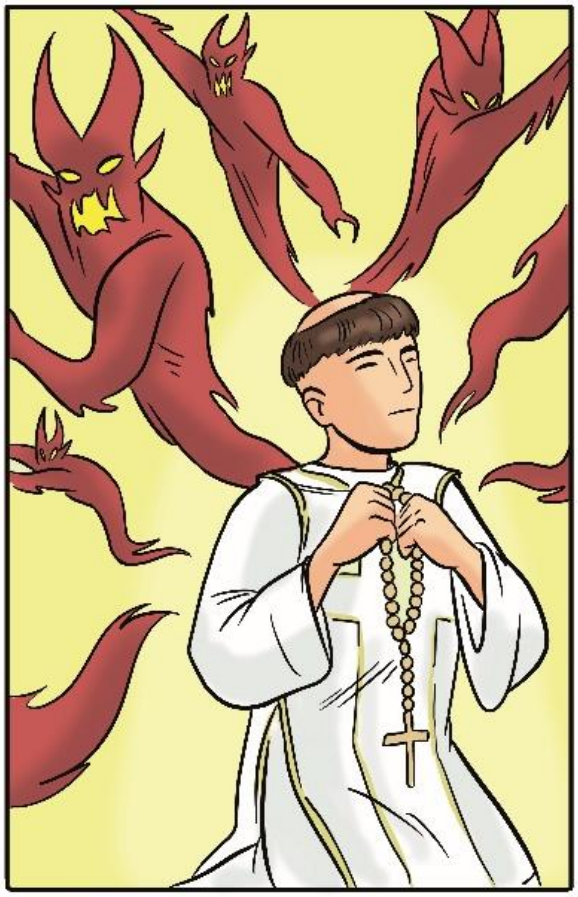

„Chwalcie Go w Psałterzu, itd.” (Ps 150). Ponieważ w uwielbieniu Oblubieńca i Oblubienicy, czyli Jezusa Chrystusa i najsłodszej zawsze Dziewicy Maryi, zawarte jest całe zbawienie ludzi, jak powiedział św. Bernard w Kazaniu o Oblubieńcu i Oblubienicy: „Dobrze jest wychwalać Ich na ziemi piękną i godną pochwałą”.

Dlatego: „Chwal, duszo moja, Pana, dopóki życie ci towarzyszy”.

Lecz jakimi i jak licznymi hołdami, z naszej strony, mam składać dziękczynienie Oblubieńcowi i Oblubienicy za Ich niezliczone Dobrodziejstwa?

Nie mam wątpliwości: będę śpiewał Panu Pieśń Nową, to jest Pieśń „Zdrowaś Maryjo” Anioła Gabriela, i „będę Ich wychwalał w Różańcu” Dziewicy Maryi, czyli poprzez „Zdrowaś Maryjo”.

Albowiem „Zdrowaś Maryjo” jest streszczeniem Ewangelii, ponieważ jest początkiem, źródłem i matką Pana Jezusa oraz wszystkich Ewangelii.

1. Przez „Zdrowaś Maryjo” Bóg stał się Człowiekiem, według św. Anzelma.

2. Przez „Zdrowaś Maryjo” Maryja stała się Matką Boga; dlatego Bóg nie może uczynić nic większego w czystym stworzeniu, według św. Tomasza.

3. Przez „Zdrowaś Maryjo” diabeł został zwyciężony, według św. Augustyna.

4. Przez „Zdrowaś Maryjo” świat został odnowiony, według bł. Hieronima.

5. Przez „Zdrowaś Maryjo” piekło zostało opróżnione, według św. Bazylego.

6. Przez „Zdrowaś Maryjo” grzechy zostały odpuszczone, według św. Grzegorza.

7. Przez „Zdrowaś Maryjo” cnoty zostały odzyskane, według św. Remigiusza.

8. Przez „Zdrowaś Maryjo” Mądrość została na nowo dana światu, według św. Fulgencjusza.

9. Przez „Zdrowaś Maryjo” chorzy zostali uzdrowieni, według św. Jana Damasceńskiego.

10. Przez „Zdrowaś Maryjo” umarli zostali wskrzeszeni, według św. Dydymusa.

A cóż jeszcze?

11. Sane per hoc Psalterium (quod dicitur quasi *Salutarium* a Salutatione), Salus Aeterna est mundo condonata, juxta *Nazianzenum*.

12. Coelestia reparata, juxta *Gregorium*.

13. Trinitas Beatissima placata, juxta *Ambrosium*.

14. Imo captivi sunt liberati, et servi redempti, secundum *Orosium*.

15. Sedentes in tenebris, et umbra mortis, viderunt Lucem humanae Salutis, quae illuminat omnem hominem, venientem in hunc mundum juxta *Joannem*, et *Chrysostomum*.

16. Exules quoque et pauperes reducti sunt in Regnum proprium, et Paradisum[8] delitiarum, secundum Haymonem.

Quid ulterius?

Dico quod omnes mundi creaturae simul sumptae nequeunt compraehendere[9] sufficienter Salutationis Angelicae Laudes inennarabiles.

Solus ipse potest, qui solus per hanc est Natus de Intemerata Virgine semper Maria.

O igitur omnes laudate Deum in Psalterio, idest[10], in *Pater Noster*, et *Ave Maria*, secundum numerum Psalmorum Davidicorum, quia haec Cantica Canticorum Novi Testamenti.

Sicut fecit quidam Religiosus nuper, ut sequitur.

HISTORIA.

Cum quidam Religiosus Spiritu Sancto inspirante diu Psalterium Mariae Virginis orasset[11], et flagellis ac virgis se acriter disciplinaret, die quadam instantissime coepit Mariam Virginem rogare, ut sibi dignaretur viam ostendere, per quam omnes homines ad Eam et Filium Suum possent cito, et feliciter inter tot mala et adversa, in quibus nunc totus mundus immersus est, pervenire: cui sic ferventissime oranti apparuit Beatissima Virgo Maria peccatorum Advocata, et dixit ei: *"Haec est castissime[12] Sponse vera salutis Via omni specie lapidum pretiosorum fundata, omni specie FLORUM decorata, et omni specie STELLARUM seminata,* videlicet*: quotidie, vel pluries Filio Meo, et Mihi Psalterium Meum offerre, vespere, mane, et meridie, ut quindecim[13] Pater Noster, et totidem Ave Maria, addendo horum cuilibet decem Ave Maria, sic erunt in toto 150 Ave Maria, sicut sunt[14] in Psalterio 150 Psalmi, in quibus Pater Noster et Ave Maria sunt figurata et implicite contenta".*

11. Sane per hoc Psalterium, quod dicitur quasi Salutarium a Salutatione, *salus æterna est mundo condonata*, juxta Nazianzenum. 12. *Cœlestia reparata*, juxta Gregorium. 13. *Trinitas Beatissima placata*, juxta Ambrosium. 14. *Imo captivi sunt liberati, et servi redempti*, secundum Orosium. 15. *Sedentes in tenebris, et umbra mortis, viderunt lucem humanæ salutis, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum* juxta Joannem, et Chrysostomum. 16. *Exules quoque, et pauperes reducti sunt in Regnum proprium, et Paradisum delitiarum*, secundum Haymonem. Quid ulterius? Dico quod omnes mundi creaturæ simul sumptæ nequeunt compræhendere sufficienter Salutationis Angelicæ laudes inennarabiles. Solus ipse potest, qui solus per hanc est natus de Intemerata Virgine semper Maria. O igitur omnes *laudate Deum in Psalterio*, idest, in *Pater noster, et Ave Maria*, secundum numerum Psalmorum Davidicorum, quia hæc sunt Cantica Canticorum Novi Testamenti. Sicut fecit quidam Religiosus nuper, ut sequitur.

HISTORIA.

Cum quidam Religiosus Spiritu Sancto inspirante diu Psalterium Mariæ Virg. orasset, et flagellis, ac virgis se acriter disciplinaret, die quadam instantissime cœpit Mariam Virg. rogare, ut sibi dignaretur viam ostendere, per quam omnes homines ad eam, et filium suum possent cito, et feliciter inter tot mala, et adversa, in quibus nunc totus mundus immersus est, pervenire: Cui sic ferventissime oranti apparuit B. Virgo Maria peccatorum advocata, et dixit ei: Hæc est castissime Sponse vera salutis via omni specie lapidum pretiosorum fundata, omni specie florum decorata, et omni specie Stellarum seminata, videlicet: quotidie, vel pluries filio meo, et mihi Psalterium meum offerre, vespere, mane, et meridie, ut quindecim *Pater noster*, et totidem *Ave Maria*, addendo horum cuilibet decem *Ave Maria* sic erunt in toto 150. *Ave Maria*, sicut sunt in Psalterio 150. Psalmi, in quibus *Pater noster, et Ave Maria* sunt figurata, et implicite contenta.

---

[8] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Paradysum".**

[9] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "comprehendere".**

[10] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "id est".**

[11] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "oraret" (modlił się).**

[12] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "charissime".**

[13] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "XV".**

[14] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "sunt" (są), natomiast w wydaniach z 1847 i 1699 roku występuje.**

11. Rzeczywiście, za pośrednictwem tego Psałterza Różańcowego, który nazywany jest także „Salutatorium” od „Pozdrowienia” — czyli od „Zdrowaś Maryjo”, którym Anioł pozdrowił Najświętszą Maryję Pannę — Światu została z łaski dana Wieczna Zbawienie, według św. Grzegorza z Nazjanzu.

12. Przez „Zdrowaś Maryjo” rzeczy Niebiańskie zostały odzyskane, według św. Grzegorza.

13. Przez „Zdrowaś Maryjo” Najświętsza Trójca została pojednana, według św. Ambrożego.

14. Podobnie, przez „Zdrowaś Maryjo” więźniowie zostali uwolnieni, a niewolnicy wykupieni, według Orozjusza.

15. Przez „Zdrowaś Maryjo” ci, którzy przebywali w ciemności i cieniu śmierci, ujrzeli Światło ludzkiego Zbawienia, które oświeca każdego człowieka przychodzącego na ten świat, według św. Jana oraz św. Jana Chryzostoma.

16. Przez „Zdrowaś Maryjo” wygnańcy i ubodzy zostali przyprowadzeni z powrotem do właściwego im Królestwa oraz do Raju rozkoszy, według Haimona.

Cóż jeszcze powiedzieć? Mówię, że wszystkie stworzenia świata razem wzięte nie są w stanie dostatecznie pojąć niewysłowionych Pochwał „Zdrowaś Maryjo”. Tylko Jezus może je wszystkie poznać, On, który narodził się za pośrednictwem „Zdrowaś Maryjo”, z Najczystszej zawsze Dziewicy Maryi.

Dlatego wy wszyscy chwalcie Boga Psałterzem Różańcowym, to jest „Ojcze nasz” i „Zdrowaś Maryjo”, według liczby Psalmów Dawida, ponieważ są one Pieśnią nad Pieśniami Nowego Testamentu.

Tak czynił pewien Zakonnik, nie tak dawno temu, jak następuje.

HISTORIA

Pewien Zakonnik, z natchnienia Ducha Św., przez długi czas odmawiał Różaniec Dziewicy Maryi i surowo się dyscyplinował, biczując się rózgami i witkami.

Pewnego dnia zaczął z największą żarliwością prosić Dziewicę Maryję, aby raczyła ukazać mu Drogę, dzięki której wszyscy ludzie mogliby szybko i szczęśliwie dojść do Niej i do Jej Syna, pośród tak wielu nieszczęść i przeciwności, w których pogrążony jest cały świat.

Gdy modlił się z wielkim zapałem, ukazała mu się Najśw. Dziewica Maryja, Orędowniczka grzeszników, i powiedziała:

„Oto, najdroższy Oblubieńcze, prawdziwa Droga Zbawienia, wyłożona drogocennymi klejnotami wszelkiego rodzaju, ozdobiona wszelkimi gatunkami kwiatów i wszędzie jaśniejąca gwiazdami: ofiaruj, raz lub więcej razy dziennie — wieczorem, rano i w południe — Mojemu Synowi i Mnie Mój Różaniec, złożony z piętnastu „Ojcze nasz” oraz z piętnastu „Zdrowaś Maryjo” pomnożonych dziesięciokrotnie, czyli ze stu pięćdziesięciu „Zdrowaś Maryjo”, tak jak w Psałterzu Dawida znajduje się sto pięćdziesiąt Psalmów, w których „Ojcze nasz” i „Zdrowaś Maryjo” są przedstawione i zawarte w sposób domyślny”.

Et cum quaesisset, quare in tali numero sibi magis placebat?

Plures ei rationes[15] pulcherrimas assignabat alibi positas.

Dixit igitur: ***"Haec est vera salutis via, quam ob dilectionis meritum tibi ostendi, per quam possunt omnes venire ad Me in gratiarum benedictionem, si dicatur cum disciplina centum et quinquaginta ictuum, cum virga, aut per compressionem, vel punctionem carnis, in foemore, in manibus, in cruribus, in pectore, sive alibi.***

Quae disciplina punctionum est Regia disciplina: nam potest fieri ubique, semper, facillime, secretissime, et pro omni bono faciendo, et omni malo fugiendo.

Nam sicut cuidam hesternis temporibus revelavi Famulo Meo, qui quondam flagellis se acriter disciplinare solebat, sed tandem cum locus suus esset in medio Fratrum multorum sui Ordinis, et prae verecundia flagellis semper sonantibus, se cedere non auderet, ob hoc tentationibus fugatis per priores disciplinas, innumeris redeuntibus, carnis, diaboli, et mundi, adeo ut pene in omnibus deficiens prope, heu, desperaret, dignata sum Ego Mater Misericordiae ipsi apparere.

Cumque trepidaret, ipsi ajo: Non dubites fili, nam Ego sum Mater Dei".

Ac ille inquit: ***"Si Mater Dei estis, supplico propter Merita Vestra, Filiique Vestri, ac totius Ecclesiae Militantis, ut liberare me dignemini ab istis tentationibus, per omnia mihi importabilibus et damnabilibus".***

Ad quem ego: ***"Haec, inquam, o fili tibi contigerunt, quia Arma tua projecisti, et mundum rapidis hostibus stultius te exposuisti.***

Arma dimisisti, Filiam Justitiae, Sororem Religionis, Amicam Poenitentiae, Dominam Humilitatis, Ducissam Fortitudinis, Magistram Castitatis, Fabricatricem Devotionis, Amicam Sanctorum, Nutricem omnium Bonorum, Medicamque omnium malorum, Domicellam Meam Carissimam[16], et Devotorum Mihi Sponsam, videlicet, disciplinam quam abire, deficere, et turpiter perire permisisti.

Quot enim ictus tibi dabas, tot Flagellis igneis daemonia cuncta feriebas.

Quot ictus tibi dabas, tot Muros ferreos **tentationibus objiciebas: quot verbera suspiciebas, tot Scuta Coelica, contra daemonum tela opponebas.**

Quot ulterius ictus tibi conferebas, tot Arma Angelica recipiebas, tot turres aureas et castra argentea tibi fabricabaris[17].

Et cum quæsisset, quare in tali numero sibi magis placebat? plures ei rationes pulcherrimas assignabat alibi positas. Dixit igitur: Hæc est vera salutis via, quam ob dilectionis meritum tibi ostendi, per quam possunt omnes venire ad me in gratiarum benedictionem, si dicatur cum disciplina centum, et quinquaginta

260

ictuum, cum virga, aut per compressionem, vel punctionem carnis, in fœmore, in manibus, in cruribus, in pectore, sive alibi. Quæ disciplina punctionum est Regia disciplina: Nam potest fieri ubique, semper, facillime, secretissime, et pro omni bono faciendo, et omni malo fugiendo. Nam sicut cuidam hesternis temporibus revelavi famulo meo, qui quondam flagellis se acriter disciplinare solebat, sed tandem cum locus suus esset in medio Fratrum multorum sui Ordinis, et præ verecundia flagellis semper sonantibus, se cedere non auderet, ob hoc tentationibus fugatis per priores disciplinas, innumeris redeuntibus, Carnis, Diaboli, et Mundi, adeo ut pene in omnibus deficiens prope, heu, desperaret, dignata sum ego Mater misericordiæ ipsi apparere. Cumque trepidaret, ipsi ajo: Non dubites fili, nam ego sum Mater Dei. Ac ille inquit: Si Mater Dei estis, supplico propter merita vestra, Filiiq. vestri, ac totius Ecclesiæ militantis, ut liberare me dignemini ab istis tentationibus, per omnia mihi importabilibus, et damnabilibus. Ad quem ego: Hæc, inquam, o fili tibi contigerunt, quia arma tua projecisti, et mundum rapidis hostibus stultius te exposuisti. Arma dimisisti, filiam justitiæ, sororem Religionis, amicam pœnitentiæ, Dominam humilitatis, Ducissam fortitudinis, Magistram Castitatis, fabricatricem devotionis, Amicam Sanctorum, nutricem omnium bonorum, medicamq. omnium malorum, Domicellam meam carissimam, et devotorum mihi sponsam, videlicet, disciplinam quam abire, deficere, et turpiter perire permisisti. Quot enim ictus tibi dabas, tot flagellis igneis Dœmonia cuncta feriebas. Quot ictus tibi dabas, tot muros ferreos tentationibus objiciebas: quot verbera suspiciebas, tot scuta cœlica, contra Dœmonum tela opponebas. Quot ulterius ictus tibi conferebas, tot Arma Angelica recipiebas, tot turres aureas, et castra argentea tibi fabricabaris. Quot ictus

---

[15] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "orationes", natomiast w wydaniach z 1847 i 1699 roku występuje: „rationes" („racje", „powody").**

[16] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "charissimam".**

[17] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "fabricabas" (zrobisz).**

I zapytał Ją, dlaczego właśnie ta liczba (sto pięćdziesiąt) podobała się Jej bardziej, a Ona wyjawiła mu wiele przepięknych powodów, już wcześniej przytoczonych.

Powiedziała wówczas: „Oto jest prawdziwa Droga zbawienia, którą ci objawiłam jako nagrodę za Moją miłość ku tobie: tą Drogą wszyscy mogą przyjść do Mnie, aby otrzymać błogosławieństwo łaski, jeśli będą odmawiać (sto pięćdziesiąt Zdrowaś Maryjo), uderzając się sto pięćdziesiąt razy rózgą albo szczypiąc swoje ciało w udo, ręce, nogi, pierś lub w inne miejsce. Ta pokuta cielesna jest Królewską Dyscypliną szczypania się: można ją bowiem wykonywać wszędzie, zawsze w sposób niezwykle łatwy i całkowicie ukryty, zarówno aby osiągnąć wszelkie dobro, jak i aby uniknąć wszelkiego zła.

Tak bowiem, jak objawiłam niegdyś Mojemu Słudze, który zwykł surowo umartwiać się biczowaniem, lecz ponieważ jego cela znajdowała się pośród cel wielu Braci jego Zakonu, z powodu dyskrecji nie ośmielał się biczować, gdyż bicze zawsze powodują hałas.

Dlatego, gdy wcześniej odparł niezliczone pokusy ciała, diabła i świata, a następnie pokusy te ponownie na niego napadły i nie potrafił już stawić im czoła, niestety popadł w rozpacz. Wtedy Ja, Matka Miłosierdzia, raczyłam mu się objawić.

Gdy był bardzo wzburzony, powiedziałam mu: „Nie lękaj się, synu, albowiem Ja jestem Matką Boga!”.

A on odpowiedział: „Jeśli jesteście Matką Boga, błagam Was przez Wasze zasługi, przez zasługi Waszego Syna oraz całego Kościoła walczącego, abyście raczyła mnie uwolnić od tych pokus, dla mnie całkowicie nieznośnych i godnych odrzucenia”.

A Ja powiedziałam mu: „Te pokusy, synu, spadły na ciebie dlatego, że odrzuciłeś swoją Broń i bardzo nierozumnie wystawiłeś się bezbronny wobec okrutnych nieprzyjaciół.

Bronią, którą odłożyłeś, jest Córka Sprawiedliwości, Siostra Religii, Przyjaciółka Pokuty, Władczyni Pokory, Księżna Męstwa, Mistrzyni Czystości, Budownicza Pobożności, Przyjaciółka Świętych, Karmicielka wszelkiego Dobra i Lekarka na wszelkie choroby; jest ona Moją najdroższą Damą Dworu i Oblubienicą Moich Czcicieli — mianowicie pokutą cielesną, którą porzuciłeś, opuściłeś i haniebnie wygasiłeś.

Ile bowiem było uderzeń, które sobie zadawałeś, tyle było ognistych biczów, którymi raziłeś wszystkie demony.

Ile było uderzeń, które sobie zadawałeś, tyle żelaznych Murów stawiałeś przed pokusami.

Ile było uderzeń, które otrzymywałeś, tyle Niebiańskich Tarcz przeciwstawiałeś włóczniom demonów.

Im więcej zadawałeś sobie uderzeń, tym więcej otrzymywałeś Anielskich Broni, tym więcej złotych Wież i tym więcej srebrnych Zamków budowałeś dla siebie.

Quot ictus recipiebas, a tot Ictibus poenarum viventes, et defunctos liberabas, tot Gaudia Mihi, omnibusque Sanctis et Angelis generabas, totque tristitias ad[18] te deponebas, totidemque carnis spurcitias, ac tot mentis inconcupiscientias[19] a te depellebas, quinimo[20] tot tristitiis ac vinculis, atque carceribus daemonia cuncta afficiebas, vinculabas, et incarcerabas".

At ille ait: *"O Domina mea, jam pro certo, per omnia verissimum esse, comperi, quod narrastis.*

Nam cum dudum infinitis peccatis, etiam gravissimis repletus essem, et horribilissimis, ut jam nullo modo a peccatis abstinere possem, post hujusmodi disciplinas mox statim supra meam spem, et omnium meorum Confessorum resurrexi, et mox omnes alios, etiam devotissimos in oratione, vigiliis, abstinentiis[21], jejuniis caeterisque exercitiis devotionis superavi, adeo ut maximum videretur mihi martyrium sufferre potuisse.

Ob hoc funibus, cordis et flagellis durissimis saepius corpus meum cruentabam, maximo cum fervore et potestate.

Sed quando disciplinas hujusmodi dimisi, omnia etiam facillima, fuerunt mihi difficillima.

Quamvis autem in principio difficile erat minimum ictum recipere, tamen paulo post facillimum fuit etiam horrendas suscipere percussuras, imo etiam gaudiosum, adeo ut quandoque quando tristitiis magnis, et tentationibus eram afflictus per hujusmodi disciplinas redderem me laetum prae omnibus aliis, fortemque contra peccati temperamenta[22], sic ut maluissem pati omnia mundana supplicia, quam unum solum peccatum mortale committere ex certa scientia.

Sed heu, me miserum, de omni bono spirituali nauseam nunc habeo et taedium, et omni malo praessus[23] sum, et immersus in profundum.

Verumtamen, o Regina Misericordiae super hoc misero mihi indulge, quia ut melius nosti, verecundia has dimisi et pudore".

Cui illi[24]: *"Fili da Mihi manum tuam".*

Qua humiliter oblata, apprehendit dexteram, et ait: *"Fili, Regiam nunc tibi ostendo Disciplinam, facilimam generalissimam, et fructuosissimam, sicque digitis suis pellem manus suae, ictibus paucis coepit comprimere".*

Loquensque ei, dixit: *"Sentisne fili a Me istas puncturas?".*

Tunc ille clamans prae dolore: *"Oh, oh, oh, Domina, inquit, et sentio, et scio quod secretius et humilius me isto possum cruciare modo quam flagellis multis".*

Et Ego ad eum: *"Redi ergo, ad priora, et contra omnia mala, et tui, et tuorum, et pro te, et pro tuis, hanc facito poenitentiam secundum Psalterium, ut ad minus quinquaginta suscipias puncturas de sero ante lectum, post matutinas totidem, et in die etiam totidem".*

res aureas, et castra argentea tibi fabricabaris. Quot ictus recipiebas, a tot ictibus pœnarum viventes, et defunctos liberabas, tot gaudia mihi, omnibusque Sanctis, et Angelis generabas, totq. tristitias ad te deponebas, totidemq. carnis spurcitias, ac tot mentis inconcupiscientias a te depellebas, quinimo tot tristitiis, ac vinculis, atque carceribus Dœmonia cuncta afficiebas, vinculabas, et incarcerabas. At ille ait: O Domina mea, jam pro certo, per omnia verissimum esse, comperi, quod narrastis. Nam cum dudum infinitis peccatis, etiam gravissimis, repletus essem, et horribilissimis, ut jam nullo modo a peccatis abstinere possem, post hujusmodi disciplinas mox statim supra meam spem, et omnium meorum Confessorum resurrexi, et mox omnes alios, etiam devotissimos in oratione, vigiliis abstinentiis, jejuniis cæterisque exercitiis devotionis superavi adeo ut maximum videretur mihi martyrium sufferre potuisse. Ob hoc funibus cordis, et flagellis durissimis sæpius corpus meum cruentabam, maximo cum fervore, et potestate. Sed quando disciplinas hujusmodi dimisi omnia etiam facillima, fuerunt mihi difficillima. Quamvis autem in principio difficile erat minimum ictum recipere, tamen paulo post

facillimum fuit etiam horrendas suscipere percussuras, imo etiam gaudiosum, adeo ut quandoque quando tristitiis magnis, et tentationibus eram afflictus, per hujusmodi disciplinas redderem me lætum præ omnibus aliis, fortemq. contra peccati temperamenta, sic ut maluissem pati omnia mundana supplicia, quam unum solum peccatum mortale committere ex certa scientia. Sed heu, me miserum, de omni bono spirituali nauseam nunc habeo, et tœdium, et omni malo præssus sum, et immersus in profundum. Verumtamen o Regina misericordiæ super hoc misero mihi indulge, quia ut melius nosti, verecundia has dimisi, et pudore. Cui illi: Fili da mihi manum tuam. Qua humiliter oblata, apprehendit dexteram, et ait: Fili, Regiam nunc tibi ostendo disciplinam, facilimam, generalissimam, et fructuosissimam, sicq. digitis suis pellem manus suæ, ictibus paucis cœpit comprimere loquensque ei, dixit: sentisne fili a me istas puncturas? Tunc ille clamans præ dolore: oh oh oh Domina, inquit, et sentio, et scio, quod secretius, et humilius me isto possum cruciare modo quam flagellis multis. Et ego ad eum: Redi ergo, ad priora, et contra omnia mala, et tui, et tuorum, et pro te, et pro tuis, hanc facito pœnitentiam secundum Psalterium, ut ad minus quinquaginta suscipias puncturas de sero ante lectum, post matutinas totidem, et in die etiam totidem. Sicque disparui. Et ille, ut docuit, fecit, et nunc facit,

---

[18] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "a".**

[19] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje poprawnie: "concupiscentias".**

[20] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "quin imo".**

[21] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: „abstinentiae" („wstrzemięźliwości"), które występuje w wydaniach z 1847 i 1699 roku.**

[22] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje poprawnie: "tentamenta" (pokusy).**

[23] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "pressus".**

[24] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje poprawnie: "illa" (Ella).**

„Tyle było uderzeń, które sobie zadawałeś, przez ileż to uderzeń cierpienia uwalniałeś żywych i umarłych; tyleż radości dawałeś Mnie oraz wszystkim Aniołom i Świętym; tyle smutków odrzucałeś od siebie; tyleż nieczystości ciała i tyleż pożądliwości umysłu od siebie odpychałeś; a nawet tyloma nieszczęściami, więzami i więzieniami wiązałeś, krępowałeś i zamykałeś wszystkie demony".

A on odpowiedział: „O moja Pani, uznaję już za pewne, że wszystko, co mi powiedziałaś, jest najprawdziwsze. Kiedy bowiem byłem jeszcze pełen niezliczonych, bardzo ciężkich i okropnych grzechów, tak że w żaden sposób nie potrafiłem już powstrzymać się od grzeszenia, po takich cielesnych pokutach natychmiast podniosłem się ponad wszelką nadzieję, zarówno moją, jak i wszystkich moich Spowiedników, i wkrótce przewyższyłem wszystkich innych, nawet najbardziej pobożnych, w modlitwie, czuwaniach, wstrzemięźliwości, postach i innych ćwiczeniach pobożności, tak że czułem się zdolny nawet do zniesienia męczeństwa.

Dlatego też za pomocą bardzo mocnych lin, sznurów i biczów często raniłem swoje ciało aż do krwi, z wielkim zapałem i siłą. Jednakże, kiedy zaniedbywałem takie cielesne pokuty, wszystkie rzeczy, nawet najłatwiejsze, stawały się dla mnie niezwykle trudne.

Chociaż na początku trudno mi było zadać sobie choćby najmniejsze uderzenie, jednak z czasem bardzo łatwo przychodziło mi znosić straszliwe razy, a nawet stawały się one dla mnie radością; tak więc, gdy ogarniały mnie wielkie smutki i pokusy, przez takie cielesne pokuty stawałem się radosny wobec wszystkich innych i silny przeciwko wygodom grzechu, do tego stopnia, że wolałbym cierpieć wszystkie męki świata, niż świadomie popełnić choćby jeden grzech śmiertelny. Ale, ach, nieszczęsny ja! Teraz odczuwam wstręt i znużenie wobec wszelkiego dobra duchowego, a wszelkie zło mnie przytłacza i pogrąża w głębinie. Jednakże, o Królowo Miłosierdzia, bądź dla mnie, nędznego, łaskawa w tej sprawie, ponieważ, jak bardzo dobrze wiesz, zaniechałem tej cielesnej pokuty ze wstydu i skromności".

A Ona odpowiedziała mu: „Synu, podaj Mi swoją rękę!". A gdy pokornie ją wyciągnął, wzięła jego prawą rękę i powiedziała: „Synu, teraz pokażę ci Królewską Dyscyplinę, bardzo łatwą dla wszystkich i przynoszącą najobfitsze owoce". I tak Swoimi Palcami zaczęła uciskać skórę jego dłoni, lekko ją szczypiąc. I powiedziała do niego: „Czy czujesz, synu, te Moje uszczypnięcia?".

Wtedy on, krzycząc z bólu, powiedział: „Ach, ach, ach, o Pani! Tak, czuję je i uznaję, że mogę bardzo skrycie i pokornie zadawać sobie cielesne pokuty, w ten sposób nawet bardziej niż za pomocą biczów".

A Ja mu odpowiedziałam: „Powróć więc do swoich dawnych praktyk i przeciwko wszystkim twoim nieszczęściom oraz nieszczęściom twoich bliskich, a na twoją korzyść i na korzyść twoich bliskich, będziesz czynił tę pokutę podczas Różańca: zadając sobie przynajmniej pięćdziesiąt uszczypnięć wieczorem, przed snem, tyle samo rano oraz tyle samo w ciągu dnia".

Sicque disparui.

Et ille, ut docuit, fecit, et nunc facit, et ad priora, imo etiam ad multo majora et[25] sanctiora devenit.

Sponsus: "O Domina supplico, quatenus brevi compendio intimeris[26], quid vobis sit faciendum, a cunctis peccatoribus pauperculis?".

Maria respondit: *"Audi Augustin[um] discipulum meum loquentem; inquit enim: - Si volumus Jesu Christo et Mariae Ejus Matri dulcissimae summe placere, totum nostrum ejus offeremus corpus et animam, interiora et exteriora-.*

Propterea parum placent Deo oracula, quae sunt sine poenitentia, nec poenitentia placet sine corporis poena, simulque disciplina".

Haec ille in quodam Sermone de Me.

EXEMPLUM XVII.
Schemata Psalterii, ejus Meritum designantia in Coelis.

Sponsus novellus Gloriosissimae Virginis Mariae fuit aliquando raptus in Spiritu, postquam diu Psalterium Virginis Mariae oraverat: in quo raptu vidit sibi assistentem Beatissimam Virginem Mariam totius mundi Reginam, quae sic eum allocuta est: *"Cur*, inquit, *more solito non Deservis Mihi in Psalterio Meo*?

Recte incepisti, sed accidia[27] multum tepescis, cum deberes de die in diem proficere orando.

Et ne modicam putes mercedem esse, quam tibi dabo si fideliter Mihi in Psalterio Meo Servieris, ultra eam quam accepisti: veni Mecum, Gloriam enim[28], et Excellentiam tibi manifestabo ampliorem".

Sic itaque Maria Virgine Ducente ad Coelestia pervenit Palatia[29].

totidem. Sicque disparui. Et ille, ut docuit, fecit, et nunc facit, et ad priora, imo etiam ad multo majora sanctiora devenit. Sponsus: O Domina supplico, quatenus brevi compendio intimeris, quid vobis sit faciendum, a cunctis peccatoribus pauperculis? Maria respondit: Audi Augustin. discipulum meum loquentem: Inquit enim: Si volumus Jesu Christo, et Mariæ ejus Matri dulcissimæ summe placere, totum nostrum ejus offeremus corpus, et animam, interiora, et exteriora. Propterea parum placent Deo oracula, quæ sunt sine pœnitentia, nec pœnitentia placet, sine corporis pœna, simulque disciplina. Hæc ille in quodam sermone de me.

EXEMPLUM XVII.

Schemata Psalterii, ejus meritum designantia in cœlis.

Sponsus novellus Gloriosissimæ Virginis Mariæ fuit aliquando raptus in spiritu, postquam diu Psalterium Virginis Mariæ oraverat: in quo raptu vidit sibi assistentem Beatissimam Virginem Mariam totius mundi Reginam, quæ sic eum allocuta est; *Cur*, inquit, *more solito non deservis mihi in Psalterio meo? Recte incepisti, sed accidia multum tepescis, cum deberes de die in diem proficere orando. Et ne modicam putes mercedem esse, quam tibi dabo si fideliter mihi in Psalterio meo servieris, ultra eam, quam accepisti: veni mecum, gloriam enim, et excellentiam tibi manifestabo ampliorem.* Sic itaque Maria Virgine ducente ad cœlestia pervenit Palatia. Ubi primo vidit Civitatem

---

[25] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: "et" (et), występujące w wydaniach z 1847 i 1699 roku.**

[26] **W wydaniach z 1847 i 1699 roku poprawnie występuje: „intimetis" („możecie oznajmić"), co wiąże się również z „vobis" („wam"), które znajduje się bezpośrednio po tym słowie. Zatem „intimeris" („możesz oznajmić") w wydaniu z 1847 roku jest błędem drukarskim.**

[27] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "accedia".**

[28] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku brakuje: "enim".**

[29] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Pallatia".**

I zniknęła[30].

I uczynił tak, jak Ona mu wskazała, i nadal to czyni, osiągając owoce, jakie miał wcześniej, a nawet jeszcze większe i świętsze.

Oblubieniec powiedział do Najświętszej Maryi Panny: „O Pani, błagam Cię: zechciej nam objawić, jaka jest najkrótsza Droga, którą biedni grzesznicy mogą dojść aż do Ciebie".

Maryja odpowiedziała: „Posłuchaj, co powiedział mój uczeń Augustyn: powiedział on, że jeśli chcemy najbardziej podobać się Jezusowi Chrystusowi i Maryi, Jego Najsłodszej Matce, powinniśmy ofiarować całe nasze ciało i całą naszą duszę, zarówno to, co wewnętrzne, jak i to, co zewnętrzne.

Dlatego modlitwy pozbawione skruchy są Bogu mało miłe, a skrucha nie jest przyjęta bez cielesnej pokuty i umartwienia.

Tak napisał on w Kazaniu o Mnie".

PRZYKŁAD XVII

Dzięki zasługom Najświętszego Różańca zostaje się wybranym do Nieba.

Nowy Oblubieniec Chwalebnej Dziewicy Maryi został pewnego razu porwany w duchu, po długim odmawianiu Różańca Najświętszej Maryi Panny. W tym zachwyceniu ujrzał przed sobą Najśw. Dziewicę Maryję, Królową całego świata, która, przemawiając do niego, powiedziała: „Dlaczego, jak zwykle, nie służysz Mi gorliwie w Moim Różańcu?

Dobrze zacząłeś, lecz bardzo ostygłeś z powodu acedii i niedbalstwa, podczas gdy powinieneś z dnia na dzień czynić postępy w modlitwie.

I nie sądź, że mała będzie nagroda, którą ci dam, jeśli będziesz wiernie służył Mi w Moim Różańcu, oprócz tej, którą już otrzymałeś: pójdź ze Mną, ukażę ci bowiem Chwałę i największy Blask".

Tak więc, pod przewodnictwem Dziewicy Maryi, dotarł on do Niebiańskich Pałaców.

---

[30] **Opowieść jest prowadzona nieustannie w pierwszej osobie, jak gdyby sama Matka Boża opowiadała te wydarzenia, a Błogosławiony Alan zapisywał je tak, jak usłyszał je z ust Maryi.**

Ubi primo vidit CIVITATEM in Gloria inenarrabilem, ex argento, auro, et crystallo ac margaritis miro modo compositam.

In cujus muro altissimo erant 150 Turres gloriae[31] ineffabilis[32], in quibus Angelorum erant excubiae, et Epithalamium Coeleste, scilicet AVE MARIA concinnebant in immensum dulcius super omnem mundi harmoniam.

Postmodum infra Civitatem erat *Castrum* infinitae gloriae, magnitudinis, et altitudinis immensae, ex omni lapide pretioso confectum, in quo erant 150 propugnacula pulcherrima, in modum Turrium.

Ibique erant Patriarchae, Prophetae, ibi etiam Apostoli, Martyres, Confessores, ac[33] Virgines, gaudentes inenarrabili laetitia.

Atque infra hoc Castrum HORTUS fuit Paradisi amoenissimus 150 habens distinctiones.

Ibi erant lilia, ibi rosae, ibi flores, ibi arbores, ibi universi fructus desiderabiles, odorque superans omnem hic desiderabilem fragrantiam.

Atque in illis arboribus erant aviculae ex omni specie, quae omnes concinnebant Psalterium Virg[inis] Mariae, dicendo *Pater Noster, Ave Maria,* cum tanta suavitate, ut haec melodia potuisset omnem mundi fugare miseriam.

Quid amplius?

In hujus Paradisi medio PALATIUM[34] fuit Imperiale Trinitatis, ex stellis radiosissimis miro modo fabricatum; ibique erant 150 thalami, cum totidem admirandis tabernaculis, in quibus Virginum et Sanctorum inenarrabilis aderat multitudo, qui assidue decantabant salutare Angelicum, cum gaudio inaestimabili, et inenarrabili.

Aderantque Angeli in Psalteriis suavissime sonantes, totusque mundus resonabat in vocibus eorum.

In medio autem Palatii fuit Tribunal, sive Thronus infinitae Gloriae, ubi residebat ille Sponsus animarum, Dominus JESUS CHRISTUS.

Qui Matri et Virgini advenienti assurgens, Eam considere Secum fecit.

Tunc Illa Virginea Voce ait Illi: *"O Fili dulcissime, quae Sponso Meo promisi, placeat quaeso Tuae Pietati cofirmare[35]".*

Tunc Ille ait: *"Mater et Sponsa Carissima[36], quae postulas impetrasti, Voluntas Tua fiat".*

Tunc subridens, Maria ait: *"Ego promisi Sponso Meo totam hanc Civitatem cum omnibus habitantibus in ea, et simile spopondi cunctis Servientibus Mihi in Psalterio Meo".*

Tunc piissimus Sponsus JESUS CHRISTUS ait: *"Et Ego, o Sponsa Carissima[37], Tui Amore Me eis cum omnibus postulatis in aeternum condono, si perseveraverint in Psalterio Nostro, ut de his omnibus suam faciant voluntatem".*

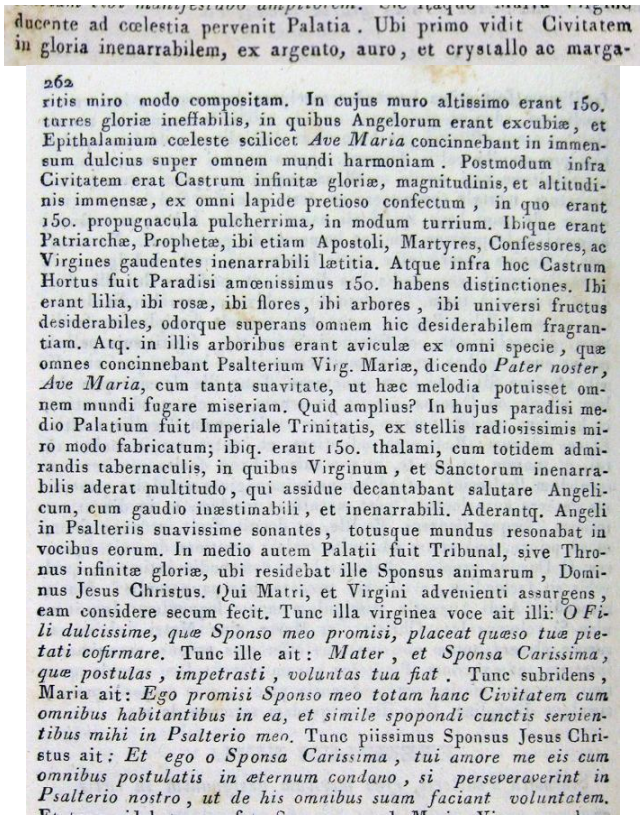
ducente ad cœlestia pervenit Palatia. Ubi primo vidit Civitatem in gloria inenarrabilem, ex argento, auro, et crystallo ac marga-

262

ritis miro modo compositam. In cujus muro altissimo erant 150. turres gloriæ ineffabilis, in quibus Angelorum erant excubiæ, et Epithalamium cœleste scilicet *Ave Maria* concinnebant in immensum dulcius super omnem mundi harmoniam. Postmodum infra Civitatem erat Castrum infinitæ gloriæ, magnitudinis, et altitudinis immensæ, ex omni lapide pretioso confectum, in quo erant 150. propugnacula pulcherrima, in modum turrium. Ibique erant Patriarchæ, Prophetæ, ibi etiam Apostoli, Martyres, Confessores, ac Virgines gaudentes inenarrabili lætitia. Atque infra hoc Castrum Hortus fuit Paradisi amœnissimus 150. habens distinctiones. Ibi erant lilia, ibi rosæ, ibi flores, ibi arbores, ibi universi fructus desiderabiles, odorque superans omnem hic desiderabilem fragrantiam. Atq. in illis arboribus erant aviculæ ex omni specie, quæ omnes concinnebant Psalterium Virg. Mariæ, dicendo *Pater noster, Ave Maria,* cum tanta suavitate, ut hæc melodia potuisset omnem mundi fugare miseriam. Quid amplius? In hujus paradisi medio Palatium fuit Imperiale Trinitatis, ex stellis radiosissimis miro modo fabricatum; ibiq. erant 150. thalami, cum totidem admirandis tabernaculis, in quibus Virginum, et Sanctorum inenarrabilis aderat multitudo, qui assidue decantabant salutare Angelicum, cum gaudio inæstimabili, et inenarrabili. Aderantq. Angeli in Psalteriis suavissime sonantes, totusque mundus resonabat in vocibus eorum. In medio autem Palatii fuit Tribunal, sive Thronus infinitæ gloriæ, ubi residebat ille Sponsus animarum, Dominus Jesus Christus. Qui Matri, et Virgini advenienti assurgens, eam considere secum fecit. Tunc illa virginea voce ait illi: *O Fili dulcissime, quæ Sponso meo promisi, placeat quæso tuæ pietati cofirmare.* Tunc ille ait: *Mater, et Sponsa Carissima, quæ postulas, impetrasti, voluntas tua fiat.* Tunc subridens, Maria ait: *Ego promisi Sponso meo totam hanc Civitatem cum omnibus habitantibus in ea, et simile spopondi cunctis servientibus mihi in Psalterio meo.* Tunc piissimus Sponsus Jesus Christus ait: *Et ego o Sponsa Carissima, tui amore me eis cum omnibus postulatis in æternum condano, si perseveraverint in Psalterio nostro, ut de his omnibus suam faciant voluntatem.*

---

[31] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "gloriosae" (chwalebne).**

[32] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "ineffabiles" (niewypowiedziany).**

[33] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "ac" (i).**

[34] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Pallatium".**

[35] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "confirmare" (potwierdzać).**

[36] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Charissima".**

[37] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Charissima".**

I tam ujrzał najpierw zachwycające Miasto Chwały, które w przedziwny sposób było zbudowane ze srebra, złota, kryształu i pereł.

Wzdłuż jego bardzo wysokich murów znajdowało się sto pięćdziesiąt Wież niewysłowionej chwały, w których na straży stali Aniołowie i bez końca śpiewali Niebiańską Pieśń Oblubieńczą, czyli „Zdrowaś Maryjo", nieskończenie słodszą od wszelkiej ziemskiej melodii.

W Mieście Niebieskim znajdował się również Zamek nieskończonej chwały, o ogromnej wielkości i wysokości, cały wykonany z drogocennych kamieni; wokół niego zaś znajdowało się sto pięćdziesiąt zachwycających Bastionów w kształcie Wież.

Tam znajdowali się Patriarchowie i Prorocy, a także Apostołowie, Męczennicy, Wyznawcy i Dziewice, którzy cieszyli się niewysłowioną radością.

Wewnątrz tego Zamku znajdował się zachwycający Ogród Raju, podzielony na sto pięćdziesiąt części. Były tam lilie, róże, kwiaty, drzewa i wszelkie upragnione owoce, a także zapach przewyższający wszelką pożądaną wonność. Na tych drzewach znajdowały się ptaszki wszelkiego rodzaju, które wszystkie śpiewały Najświętszy Różaniec Dziewicy Maryi, ćwierkając „Ojcze nasz" i „Zdrowaś Maryjo" z tak wielką słodyczą, że ich melodia mogłaby oddalić wszelką nędzę od świata.

Co jeszcze tam było?

W samym środku Ogrodu Raju znajdował się Cesarski Pałac Przenajświętszej Trójcy, przedziwnie zbudowany z jaśniejących gwiazd. Znajdowało się tam sto pięćdziesiąt mieszkań, a w nich tyleż cudownych komnat, w których mieszkało niezliczone mnóstwo Dziewic i Świętych Niewiast, nieustannie śpiewających „Zdrowaś Maryjo" z niewymierną i niewysłowioną radością.

Byli tam również Aniołowie, którzy z największą słodyczą grali na Psałterzach, a ich głosy rozbrzmiewały po całym świecie.

Pośrodku Pałacu znajdował się zaś Trybunał, czyli Tron nieskończonej Chwały, na którym zasiadał Oblubieniec dusz, Pan Jezus Chrystus.

Gdy ujrzał nadchodzącą Dziewicę-Matkę, powstał i posadził Ją razem ze Sobą. Wówczas Ona, Swoim Dziewiczym Głosem, powiedziała do Niego:

„O Najsłodszy Synu, proszę Cię przez Twoją Miłość, abyś raczył potwierdzić to, co obiecałam Mojemu Nowemu Oblubieńcowi".

Wtedy On powiedział: „O Najdroższa Matko i Oblubienico, otrzymaj to, o co prosisz; niech się stanie Twoja Wola!".

Wówczas Maryja, uśmiechając się, powiedziała: „Obiecałam Mojemu Oblubieńcowi całe to Miasto wraz ze wszystkimi, którzy w nim mieszkają; i to samo obiecałam wszystkim, którzy służą Mi w Moim Różańcu".

Wtedy Najukochańszy Oblubieniec, Jezus Chrystus, powiedział:

„A Ja, o Najdroższa Oblubienico, przez Moją Miłość ku Tobie, daję im na wieki Siebie samego, wraz ze wszystkim, o co prosisz, jeśli będą wytrwale trwać w Naszym Różańcu, a ich wola będzie zgodna z tym wszystkim".

Et tunc videbatur praefato Sponso, quod Maria Virgine apprehendente manum ejus, ducebatur ad Amplexus Dulcissimi JESU, bibitique de omnibus Vulneribus Ejus Ambrosiam Aeternorum Gaudiorum, Secreta Dei ibi cognovit admirabilissima.

Aitque ei Dominus JESUS CHRISTUS: *"Adde, et fortius orare memento, et attentius si Civitatem tuam volueris facere ampliorem, et suaviorem".*

Sic volens, nolens coelestia dimisit, et in terra se tristem reperit, de tantae gloriae dimissione.

Ut ergo resolvantur[38] dubia torpentia excitentur, et[39] Coelestia acquirantur Palatia[40], nos more solito Salutemus Mariam, et Filium Suum in Eorum Psalterio, dicentes semper mente serena: *Ave Maria Gratia Plena,* etc.

MIRACULA BREVISSIMA[41]
moderna circa Orationem Dominicam.

PRAEFATIO.

Quemadmodum leges et ordinationes Sanctorum abierunt in sui oblivionem; sic fidelium negligentia, et mundi tanta Psalterii Mariae Virginis indigne sepelivit bona, quod non ferens pia Dei Genitrix, haec reformari nostris temporibus saepius praecepit, multis cum signis et prodigiis dicens Suo Novello Sponso.

***"Sicut mundus per Ave Maria fuit* renovatus, infernus evacuatus, coelum reparatum, sic et novissimis his temporibus pessimis tali suffragio, ipsa eadem piissima Dei Genitrix Maria mundum iterum ad Sanctas Dei leges reformare intendit".**

Addens plurima Se Gratiarum genera collaturam his, qui Psalterii hujus cultores erunt, et praedicatores: qui vero ejus erunt depravatores, aut impugnatores, non dubitent, quia contra se provocent Reginam Misericordiae, quod saepius jam, heu!, heu!, expertus sum.

Et tunc videbatur præfato Sponso, quod Maria Virg. apprehendente manum ejus, ducebatur ad amplexus dulcissimi Jesu, bibitque de omnibus vulneribus ejus ambrosiam æternorum gaudiorum; secreta Dei ibi cognovit admirabilissima. Aitq. ei Dominus Jesus Christus: *Adde, et fortius orare memento, et attentius si Civitatem tuam volueris facere ampliorem, et suaviorem.* Sic volens, nolens cœlestia dimisit, et in terra se tristem reperit, de tantæ gloriæ dimissione. Ut ergo resolvantur dubia torpentia excitentur cœlestia acquirantur Palatia, nos more solito salutemus Mariam, et Filium suum in eorum Psalterio, dicentes semper mente serena: *Ave Maria gratia plena,* etc

263

MIRACULA BREVISSIMA

Moderna circa Orationem Dominicam.

PRÆFATIO.

Quemadmodum leges, et ordinationes Sanctorum abierunt in sui oblivionem; sic fidelium negligentia, et mundi tanta Psalterii Mariæ Virginis indigne sepelivit bona, quod non ferens pia Dei Genitrix, hæc reformari nostris temporibus sæpius præcepit, multis cum signis, et prodigiis dicens suo novello Sponso. Sicut mundus per *Ave Maria* fuit renovatus, infernus evacuatus, cœlum reparatum, sic et novissimis his temporibus pessimis tali suffragio, ipsa eadem piissima Dei Genitrix Maria mundum iterum ad sanctas Dei leges reformare intendit. Addens plurima se gratiarum genera collaturam his, qui Psalterii hujus cultores erunt, et prædicatores. Qui vero ejus erunt depravatores, aut impugnatores, non dubitent, quia contra se provocent Reginam misericordiæ, quod sæpius jam heu! heu! expertus sum. Nam omnes pene tales hoc

[38] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "resolvatur".

[39] W wydaniu z 1847 roku brakuje: "et" (i), obecne w wydaniu z 1691 roku.

[40] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Pallatia".

[41] W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: „Brevissima Miracula" i zachowano numerację w „Capitula", natomiast w wydaniu z 1847 roku brakuje numeracji w „Exempla".

I wtedy wspomnianemu (Nowemu) Oblubieńcowi wydało się, że Najświętsza Dziewica Maryja, wziąwszy go za rękę, poprowadziła go w objęcia Najsłodszego Jezusa, aby ze wszystkich Jego Pięciu Ran pił Ambrozję Wiecznych Radości i poznał tam najcudowniejsze Tajemnice Boga.

I rzekł do niego Pan Jezus Chrystus: „Pamiętaj ponadto, aby modlić się z wielką gorliwością i uwagą, jeśli chcesz uczynić swoje Miasto większym i pełniejszym słodyczy”.

Tak więc, czy tego chciał, czy nie, musiał opuścić rzeczywistości Niebieskie i znalazł się smutny na ziemi, po tym, jak pozostawił tak wielką Chwałę.

Aby więc niezdecydowani podjęli decyzję, a ospali się przebudzili i zdobyli Niebieskie Pałace, my, jak zwykle, pozdrawiajmy Maryję i Jej Syna w Ich Różańcu, zawsze wypowiadając z radosnym sercem: „Zdrowaś Maryjo, łaski pełna, itd.”

NAJKRÓTSZE CUDA RÓŻAŃCA
W TYM CZASIE
podzielone według Pater Noster.
PRZEDMOWA

Jak reguły i przykazania Świętych popadły w zapomnienie, tak niedbalstwo wiernych ze wszystkich stron świata niegodnie pogrzebało tak wielkie dobra Różańca Najświętszej Dziewicy Maryi.

Miłująca Matka Boża jednak, nie godząc się na to, bardzo często w naszych czasach domagała się, poprzez liczne znaki i cuda, aby Różaniec został przywrócony, i tak przemówiła do Swojego Nowego Oblubieńca: „Jak przez Zdrowaś Maryjo świat został odnowiony, piekło osłabione, a Niebo odzyskane, tak również w obecnym, przewrotnym czasie ta sama najpobożniejsza Matka Boża, Najśw. Maryja, pragnie przez tę modlitwę wstawienniczą ponownie przyprowadzić świat do Świętych Praw Bożych”.

I dodała, że będzie udzielała wszelkiego rodzaju Łask tym, którzy z gorliwością będą szerzyć i rozpowszechniać Różaniec, natomiast przeciwnicy i nieprzyjaciele Różańca niech będą pewni, że przeciwko samym sobie wzbudzą Królową Miłosierdzia — czego już bardzo często, ach, bardzo często, sam doświadczyłem.

Nam omnes pene tales hoc impedientes, aut corruerunt in maximum peccatum, aut scandalum, vel gravissimum damnum, aut in mortem pessimam.

Quapropter o[42] vos universi fideles Domini nostri JESU CHRISTI, et MARIAE Virginis filii, attendite quaeso fidem vestram, considerate mortem vestram certam, et horam incertam, temporaque in praesenti periculosissima, nec non et futura supplicia aeterna.

Pro quibus bonis acquirendis, et malis fugiendis accipite, et orate Psalterium Virg[inis] MARIAE, laudando Sanctam Trinitatem semel ad minus in die in hoc beatissimo Psalterio.

Ad quod et si non moveant praedicta, saltem moderna provocent Exempla.

Nec enim dicere ausi essemus, nisi certificati indubie poenitus[43] fuissemus.

Tanquam enim Doctor Veritatis loquor, pro Divina Veritate, pro naturali, pro moribus quoque, ac pro totius militantis[44] Ecclesiae universali Salute.

NARRATIO.

Agnovi in Waldenshusen[45] quendam, qui homagium diabolo fecerat, Christo et Baptismo negato, sed miro modo per Psalterium hoc acceptum, filiationem recuperavit divinalem: quia *Pater noster* orabat[46], inde etiam postmodum[47] promeruit, ut Pater esset multorum aliorum Deo servire volentium.

Vidi etiam mortuos hoc suffragio esse resuscitatos.

Quinimo et[48] morti quasi condemnatos in pestilentia, hoc salutari antidoto a morte vidi esse ereptos; quia: *Qui es* in Psalterio repetebant.

Consequenter perpendi propriis oculis, aliquos Religiosos omni vanitati deditos, qui salubri hac Medicina prorsus coelestiales sunt effecti, quia; *In Coelis.*

Deinde meretrices et usurarios per hoc castimoniae vinculum saepius pendi[49] de novo esse sanctificatos; quia: *Sanctificetur.*

Exinde blasphemos et omni malignitate plenos, incorrigibilesque per hoc fidei oraculum, scio perductos ad ommimodam Nominis Dei Reverentiam, quia; *Nomen tuum.*

sæpius jam heu! heu! expertus sum. Nam omnes pene tales hoc impedientes, aut corruerunt in maximum peccatum, aut scandalum, vel gravissimum damnum, aut in mortem pessimam. Quapropter vos universi fideles Domini nostri Jesu Christi, et Mariæ Virginis filii; attendite quæso fidem vestram: considerate mortem vestram certam, et horam incertam, temporaq. in præsenti periculosissima, nec non et futura supplicia æterna. Pro quibus bonis acquirendis, et malis fugiendis accipite, et orate Psalterium Virg. Mariæ, laudando s. Trinitatem semel ad minus in die in hoc beatissimo Psalterio. Ad quod et si non moveant prædicta, saltem moderna provocent exempla. Nec enim dicere ausi essemus, nisi certificati indubie pœnitus fuissemus. Tanquam enim Doctor veritatis loquor, pro Divina veritate, pro naturali, pro moribus quoque, ac pro totius militantis Ecclesiæ universali salute.

NARRATIO.

Agnovi in Waldenshusen quendam, qui homagium Diabolo fecerat, Christo et Baptismo negato, sed miro modo per Psalterium hoc acceptum, filiationem recuperavit divinalem: quia *Pater noster* orabat, inde etiam postmodum promeruit, ut Pater esset multorum aliorum Deo servire volentium.

Vidi etiam morti quasi condemnatos in pestilentia, hoc salutari antidoto a morte vidi esse ereptos, quia *Qui es* in psalterio repetebant.

Consequenter perpendi propriis oculis, aliquos Religiosos omni vanitati deditos, qui salubri hac medicina prorsus cœlestiales sunt effecti, quia *In Cœlis.*

Deinde meretrices, et usurarios per hoc castimoniæ vinculum sæpius pendi de novo esse sanctificatos: quia *Sanctificetur.*

Exinde blasphemos, et omni malignitate plenos, incorrigibi-

264

lesque per hoc fidei oraculum, scio perductos ad omnimodam nominis Dei reverentiam: quia *Nomen tuum.*

---

[42] W wydaniu z 1847 roku brakuje: "o" (o), obecne w wydaniu z 1691 roku.

[43] W wydaniu z 1691 roku występuje: "penitus".

[44] W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "militaris".

[45] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Waldenhausen".

[46] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "orabat" (pregava), występujące w wydaniach z 1847 i 1699 roku.

[47] W wydaniu z 1691 roku występuje: "post modum".

[48] W wydaniach z 1847 i 1699 roku brakuje słów: „mortuos hoc suffragio esse resuscitatos. Quinimo et", które występują w wydaniu z 1691 roku.

[49] W wydaniu z 1691 roku występuje: "perpendi" (oceniać), natomiast w wydaniach z 1847 i 1699 roku występuje: „pendi" („odpokutować"). W tym kontekście termin „pendi" („odpokutować") jest bardziej odpowiedni.

Albowiem wszyscy ci, którzy sprzeciwiali się (Różańcowi), popadli albo w bardzo ciężki grzech, albo w zgorszenie, albo w wielkie nieszczęście, albo w najgorszą śmierć.

Dlatego wy wszyscy, wierni naszego Pana Jezusa Chrystusa, Syna Dziewicy Maryi, zatroszczcie się, proszę, o waszą wiarę; uznajcie waszą śmierć za pewną, choć godzina jej jest niepewna.

Czasy obecne są bowiem niezwykle niebezpieczne, a nie mniej niebezpieczne są przyszłe kary wieczne.

Aby zdobyć owe dobra i ustrzec się od zła, przyjmijcie i odmawiajcie Różaniec Najświętszej Maryi Panny, wychwalając Trójcę Przenajświętszą przynajmniej raz dziennie w Najświętszym Różańcu.

A jeśli poprzednie Przykłady nie wystarczyłyby, niech przynajmniej pobudzą was nowsze Przykłady, których pewną autentyczność poświadczamy; inaczej bowiem nie odważylibyśmy się wam ich przedstawić.

Poświadczam to bowiem jako Nauczyciel Prawdy, dla pożytku Prawdy Bożej, Naturalnej, a także Moralnej, oraz dla Zbawienia każdego wiernego Kościoła Katolickiego.

OPOWIADANIE:

Znałem w Waldenshusen pewnego człowieka, który oddał cześć diabłu, wyrzekłszy się Chrystusa i Chrztu; lecz w sposób cudowny, za pośrednictwem otrzymanej Korony Różańca, odzyskał synostwo Boże. Ponieważ bowiem odmawiał „Pater Noster" („Ojcze nasz"), zasłużył następnie, aby sam stać się ojcem duchowym dla wielu innych, którzy pragnęli służyć Bogu.

Widziałem również zmarłych, którzy zostali wskrzeszeni dzięki tej modlitwie wstawienniczej.

Widziałem także skazanych na śmierć z powodu zarazy, którzy dzięki temu zbawiennemu lekarstwu powrócili do życia, ponieważ powtarzali w „Ojcze Nasz" Różańca słowa: „Qui es" („Który jesteś").

Widziałem następnie na własne oczy niektórych zakonników, oddanych wszelkiej próżności, którzy dzięki temu zbawiennemu lekarstwu stali się całkowicie niebiańscy, odmawiając w „Ojcze Nasz" Różańca słowa: „In Coelis" („w Niebiosach").

Także nierządnice i lichwiarze, za pośrednictwem tego więzła moralności, odpokutowali za swoje winy i ponownie się uświęcili, odmawiając w „Ojcze Nasz" Różańca słowa: „Sanctificetur" („Niech będzie uświęcone").

Znam również bluźnierców, pełnych wszelkiej złości i niepoprawnych, którzy za pośrednictwem tej modlitwy wiary zostali doprowadzeni do najwyższej czci Imienia Bożego, odmawiając w „Ojcze Nasz" Różańca słowa: „Nomen Tuum" („Imię Twoje").

Fuit etiam quidam rex privatus suo regno proprio, tempore nostro, qui per hoc Psalterium acceptum proprium recipit regnum; quia: *Adveniat Regnum tuum.*

Gaudium habui aliquando summum, quia perpendi quosdam apostatas a Religione, et a Sancta Dei Ecclesia apud infideles metu poenarum conversantes: sed gaudioso hoc Suffragio, sic ad Divinam redierunt Voluntatem, ut martyrium fortissime pertulerint.

Inter quos quidam Antonius[50] fuit de Ordine Fratrum Praedicatorum temporibus nostris; quia: *Fiat Voluntas Tua.*

Habui prodigium insigne per hoc oraculum salutare in clara experientia, quod in quibusdam terris, ubi fuit aurae permaxima intemperies, nociva supra modum hominibus, atque omnibus, sed praedicato hoc coelesti suffragio, optata cunctis redit serenitas; quia: *Sicut in coelo.*

Inde experimento probavi sterilitatem in quibusdam terris, et pestiferam cladem horribilissime grassantem, sed Stella hac adveniente amanda, scil[icet] Psalterio Beatae V[irginis] Mariae, terrigenis, terrisque illorum est benedictio collocata[51]; quia: *Et in terra.*

Pretiosissimam Eucharistiam, novi multos, prae peccatorum suorum pondere habere in nausea, et in irreverentia, sed habito hoc Remedio devotionis, in toto singularem senserunt in tam mirabili Sacramento suavitatem, adeo ut saepius vellent communicare, eo quod ibi videbant sensibilissime ingentia Opera Dei.

Cujus Clementia divinitus illustrati, Christum Jesum ibidem sensibiliter intuebantur; quia: *Panem nostrum quotidianum.*

Laeta etiam mente aliquoties perpendi, quosdam immisericordes, et feroces tanquam leones, ut in quodam milite, quem non novi nomine, sed fama, qui acceptis armis Psalterii hujus, sic dabat, et abundanter erogabat, ut datores omnes clementia in terris illis superabat[52]; quia: *Da nobis hodie.*

Miro modo virum cognovi, qui in tantam corruit desperationis voraginem, ut nemo, agnoscens eum, posset aliquid de ejus salute sperare, sed accepto hujus Psalterii spei bravio, in spe superabat, et opere multos etiam devotissimos, quem agnovi; quia: *Et dimitte nobis debita nostra.*

Fuit etiam quidam Rex privatus suo Regno proprio, tempore nostro, qui per hoc psalterium acceptum proprium recipit regnum: quia *Adveniat Regnum tuum.*

Gaudium habui aliquando summum, quia perpendi quosdam Apostatas a Religione, et a sancta Dei Ecclesia apud Infideles metu pœnarum conversantes: sed gaudioso hoc suffragio, sic ad Divinam redierunt voluntatem, ut martyrium fortissime pertulerint. Inter quos quidam Antonius fuit de ordine Fratrum Prædicatorum temporibus nostris, quia *Fiat voluntas tua.*

Habui prodigium insigne per hoc oraculum salutare in clara experientia, quod in quibusdam terris, ubi fuit auræ permaxima intemperies nociva supra modum hominibus, atque omnibus, sed prædicato hoc cœlesti suffragio, optata cunctis redit serenitas, quia *Sicut in cœlo.*

Inde experimento probavi sterilitatem in quibusdam terris, et pestiferam cladem horribilissime grassantem, sed stella hac adveniente amanda sc. psalterio B. V. Mariæ terrigenis, terrisque illorum est benedictio collocata, quia *Et in terra.*

Pretiosissimam Eucharistiam, novi multos, præ peccatorum suorum pondere habere in nausea, et in irreverentia, sed habito hoc remedio devotionis, in toto singularem senserunt in tam mirabili Sacramento suavitatem, adeo ut sæpius vellent communicare, eo quod ibi videbant sensibilissime ingentia opera Dei. Cujus clementia divinitus illustrati, Christum Jesum ibidem sensibiliter intuebantur, quia *Panem nostrum quotidianum.*

Læta etiam mente aliquoties perpendi, quosdam immisericordes, et feroces tanquam Leones, ut in quodam milite, quem non novi nomine, sed fama, qui acceptis armis psalterii hujus, sic dabat, et abundanter erogabat, ut datores omnes clementia in terris illis superabat, quia *Da nobis hodie.*

Miro modo virum cognovi, qui in tantam corruit desperationis voraginem, ut nemo, agnoscens eum posset aliquid de ejus salute sperare, sed accepto hujus psalterii spei bravio, in spe superabat, et opere multos etiam devotissimos, quem agnovi, quia *Et dimitte nobis debita nostra.*

---

[50] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Anthonius".

[51] W wydaniu z 1691 roku występuje, w równoważnym znaczeniu: "collata" (przybywając).

[52] W wydaniu z 1691 roku występuje: "superaret" (przewyższył).

Był także w naszych czasach pewien król, pozbawiony swego Królestwa, który za pośrednictwem tego Różańca odzyskał swoje Królestwo, ponieważ modlił się w „Ojcze nasz" Różańca słowami: „Adveniat Regnum Tuum" („Przyjdź Królestwo Twoje").

Niekiedy doznałem najwyższej radości, gdyż widziałem niektórych, którzy odstąpili od Religii i od Świętego Kościoła Bożego, kiedy przebywali wśród niewiernych z powodu lęku przed cierpieniami; jednakże dzięki tej radosnej modlitwie wstawienniczej powrócili do Woli Bożej, tak iż z największą odwagą byli gotowi ponieść męczeństwo.

Wśród nich był pewien Antoni, który należał do Zakonu Braci Kaznodziejów w naszych czasach, ponieważ modlił się w „Ojcze nasz" Różańca słowami: „Fiat Voluntas Tua" („Bądź wola Twoja").

Doświadczyłem niezwykłego cudu za pośrednictwem tej modlitwy zbawienia, w pewnym wspaniałym wydarzeniu: w niektórych krainach panowała ogromna zawierucha i gwałtowność wiatrów, szkodliwa przede wszystkim dla ludzi, a także dla wszelkich rzeczy; jednakże po rozpowszechnieniu się tej niebiańskiej modlitwy wstawienniczej upragniony spokój powrócił nad wszystko, ponieważ modlono się w „Ojcze nasz" Różańca słowami: „Sicut in Coelo" („Jako w Niebie").

Następnie rzeczywiście doświadczyłem głodu w pewnych krainach, gdzie zaraza i zgubne nieszczęście szerzyły się niepowstrzymanie; jednakże, gdy przybywała tam ta miła Gwiazda, czyli Różaniec Najświętszej Maryi Panny, na mieszkańców i ich ziemie zstępowało Boże Błogosławieństwo, ponieważ modlono się w „Ojcze nasz" Różańca słowami: „Et in terra" („Tak i na ziemi").

Poznałem wielu takich, którzy z powodu ciężaru swoich grzechów odczuwali wstręt i brak czci wobec Najświętszej Eucharystii; jednakże po otrzymaniu tego lekarstwa pobożności, jakim jest Najświętszy Różaniec, odczuli w pełni szczególną słodycz wobec Najświętszego Sakramentu, tak bardzo, że pragnęli bardzo często przystępować do Komunii Świętej, ponieważ dostrzegali tam, w sposób najbardziej wyraźny, największe Dzieło Boże; oświeceni przez Bożą Łaskawość, odczuwali tam zmysłowo obecność Chrystusa Jezusa, ponieważ modlili się w „Ojcze nasz" Różańca słowami: „Panem nostrum quotidianum" („Chleba naszego powszedniego").

Niekiedy z radością obserwowałem niektórych ludzi pozbawionych miłosierdzia i okrutnych jak lwy, a szczególnie pewnego żołnierza, którego imienia nie znam, lecz znałem go ze sławy; po otrzymaniu Broni Najświętszego Różańca rozdawał i udzielał tak hojnie, że przewyższał w szczodrości wszystkich dobroczyńców tych ziem, ponieważ modlił się w „Ojcze nasz" Różańca słowami: „Da nobis hodie" („Daj nam dzisiaj").

W sposób zdumiewający poznałem pewnego człowieka, który popadł w otchłań rozpaczy, do tego stopnia, że nikt, kto go znał, nie mógł już żywić nadziei na jego poprawę; jednakże po otrzymaniu tego zadatku nadziei, jakim jest Najświętszy Różaniec, przewyższył nadzieją i dobrymi uczynkami nawet wielu najbardziej pobożnych ludzi, których znałem, ponieważ modlił się w „Ojcze nasz" Różańca słowami: „Dimitte nobis debita nostra" („Odpuść nam nasze winy").

Novi etiam praepotentem in mundo Baronem et Comitem qui immortale odium gerebat, contra similem sibi in potentia Principem, et propterea mala contigere innumerabilia, sed accepto pacis oraculo, pax tanta est confirmata[53] inter eos, ut hi duo putarentur, tanquam avunculus et amicus; qui: *Sicut et nos dimittimus debitoribus nostris.*

Oculis etiam propriis vidi quendam a diabolo possessum, sed cum portabat onus Psalterii hujus Evangelicum, continuo liberabatur: cum autem illud dimittebat, statim ab inimico vexabatur, et similia plurima saepius vidi et audivi; quia: *Et ne nos inducas in tentationem.*

Praeterea[54] conspexi viros et mulieres, qui mihi dixerunt defunctos sibi apparuisse, sub verissimis fidei indiciis tanquam cruce signatos, qui dicebant quod cito essent liberati a poenis, quia pro eis Psalteria haec dicebantur a quibusdam devotis mulieribus, religiosisque viris; quia: *Sed libera nos a malo.* Amen.

Haec idcirco dixerim XV Exempla super Dominicam Orationem, quoniam si verba Sanctorum et Doctorum, ac Praedicantium, et consilia dantium maximae sunt efficaciae in quamplurimis[55], nulli dubium, quin per verba Dominicae Orationis, aequalia possunt fieri, et majora.

Quodlibet autem XV horum verborum, ordinatur ad Decem Dei Mandata Jure Divino, ut merito tali Jure etiam in Oratione Dominica numerus Sanctus Psalterii Trinitatis sanctissimae habeatur.

Et pari modo quindecim verba sequentia Annunciationis Dominicae ordinantur, Jure Naturali et Divino ad Christi decem Mandata, quindecies autem decem sunt centum quinquaginta.

Ex quo patet, quod duae hae orationes duo devotissima in numero et virtute includunt Psalteria, ut merito sint Psalteria nuncupanda.

dimitte nobis debita nostra.

Novi etiam præpotentem in mundo Baronem, et Comitem qui immortale odium gerebat, contra similem sibi in potentia Principem, et propterea mala contigere innumerabilia, sed accepto pacis oraculo, pax tanta est confirmata inter eos, ut hi duo putarentur, tanquam avunculus, et amicus, quia *Sicut et nos dimittimus debitoribus nostris.*

Oculis etiam propriis vidi quendam a Diabolo possessum, sed cum portabat onus Psalterii hujus Evangelicum, continuo liberabatur: cum autem illud dimittebat, statim ab inimico vexabatur, et similia plurima sæpius vidi, et audivi, quia *Et ne nos inducas in tentationem.*

265

Præterea conspexi viros, et mulieres, qui mihi dixerunt defunctos sibi apparuisse, sub verissimis fidei indiciis tanquam cruce signatos, qui dicebant quod cito essent liberati a pœnis, quia pro eis psalteria hæc dicebantur a quibusdam devotis mulieribus, religiosisque viris, quia *Sed libera nos a malo. Amen.*

Hæc idcirco dixerim XV. exempla super Dominicam orationem, quoniam si verba Sanctorum, et Doctorum, ac Prædicantium, et consilia dantium maximæ sunt efficaciæ in quamplurimis, nulli dubium, quin per verba Dominicæ orationis, æqualia possunt fieri, et majora. Quodlibet autem XV. horum verborum, ordinatur ad decem Dei mandata jure divino, ut merito, tali jure etiam in oratione Dominica numerus sanctus Psalterii Trinitatis sanctissimæ habeatur.

Et pari modo quindecim verba sequentia Annunciationis Dominicæ ordinantur, jure naturali, et divino ad Christi Decem Mandata, quindecies autem decem sunt centum quinquaginta. Ex quo patet, quod duæ hæ orationes duo devotissima in numero, et virtute includunt psalteria, ut merito sint psalteria nuncupanda.

---

[53] **W wydaniu z 1691 roku występuje, w równoważnym znaczeniu: "firmata" (zapewniona).**

[54] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "propterea" (dlatego).**

[55] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "quam plurimis".**

Poznałem również w świecie pewnego gwałtownego Barona, a zarazem Hrabiego, który żywił bezgraniczną nienawiść do pewnego Księcia, równego mu pod względem władzy, i z tego powodu dochodziło między nimi do niezliczonych sporów. Jednak gdy przyjął tę modlitwę pokoju, zapanował między nimi tak wielki pokój, że sądzono, iż obaj są jak wuj i siostrzeniec, ponieważ odmawiał w Modlitwie Pańskiej Różańca: „Sicut et nos dimittimus debitoribus nostris" („jako i my odpuszczamy naszym winowajcom").

Widziałem również na własne oczy pewnego człowieka opętanego przez diabła; jednak gdy nosił ewangeliczne brzemię Różańca, zawsze był uwalniany. Kiedy natomiast zaniedbywał Różaniec, natychmiast był dręczony przez nieprzyjaciela. Bardzo często widziałem i słyszałem wiele podobnych rzeczy, gdy odmawiano w Modlitwie Pańskiej Różańca: „Et ne nos inducas in tentationem" („I nie wódź nas na pokuszenie").

Ponadto widziałem mężczyzn i kobiety, którzy pod prawdziwą przysięgą wiary, czyniąc znak Krzyża, opowiadali mi, że ukazywały im się dusze (czyśćcowe), które mówiły im, iż zostały natychmiast uwolnione od swoich kar, gdy za nie pobożne kobiety i zakonnicy odmawiali Różańce, modląc się w Modlitwie Pańskiej Różańca: „Sed libera nos a malo, Amen" („Ale nas zbaw ode złego. Amen").

Przytoczyłem zatem tych piętnaście przykładów dotyczących Modlitwy Pańskiej, ponieważ jeśli słowa Świętych, Doktorów Kościoła, Kaznodziejów oraz rady tych, którzy ich udzielają, są bardzo często niezwykle skuteczne, nie ma żadnej wątpliwości, że za pośrednictwem słów Modlitwy Pańskiej mogą wydarzać się rzeczy podobne, a nawet większe.

Każde z tych piętnastu słów jest ponadto, na mocy Prawa Bożego, związane z Dziesięcioma Przykazaniami Boga, tak aby słusznie, również na mocy Prawa Bożego, w Modlitwie Pańskiej zachowała się ta sama Święta Liczba — sto pięćdziesiąt — Różańca Najświętszej Trójcy.

Podobnie piętnaście słów Zwiastowania Pańskiego jest związanych, na mocy Prawa Naturalnego i Bożego, z Dziesięcioma Radami (Ewangelicznymi) Chrystusa; a zatem piętnaście razy dziesięć daje sto pięćdziesiąt.

Stąd jasno wynika, że te dwie Modlitwy zawierają w sobie, zarówno pod względem liczby — sto pięćdziesiąt — jak i mocy, dwa najbardziej pobożne Różańce, które słusznie powinny być nazywane Psałterzami.

EXEMPLA QUINDECIM
brevissima, circa AVE MARIA.

Virginis quoque MARIAE Epithalamium (ipsa Regina Clementiae cooperante) signis plurimis nedum antiquis, verum etiam novis est supra modum magnificatum.

Nec immerito, cum ex tali Exordio sit Verbum Dei factum Caro.

Aspexi aliquoties quadam in Ecclesia peccatores hoc suluberrimo Antidoto, talem habuisse contritionem, tantamque lacrymarum copiam, ut non fuerit dubium quin Maria apparuerit ibi, et Manum apposuerit; quia: *Ave.*

Beata etiam MARIA cuidam indocto tali libro scientiarum copiam contulit, et sapientiam, et intelligentiam, ut putares eum in Scholis esse peritissimum, quia MARIA, quasi Illuminatrix.

Clarissima etiam hujus mundi Advocata Maria cuidam adhuc viventi, contulit pro gratiarum munere omni die sentire in se aliquod Gaudium Paradisi, excedens omne gaudium mundi; quia: GRATIA.

Dulcissima haec Angelorum Regina, cuidam Matronae valde miserabili et egenti, temporibus nostris in Francia, divitiarum maximam copiam contulit, in tantum, ut postmodum esset mater et nutrix cunctorum pauperum; quia: PLENA.

Emerita Maria Psalterii hujus medio his in diebus captivos plurimos, de carcere liberavit, quando votum fecerunt Psalterii; quia: DOMINUS.

Felicissima[56] praeterea[57] Maria Psalterii istius virtute, quendam delirum, et rabidum in tantum, ut alios laniaret, per appositionem Psalterii in ipsius collo mox liberavit, et tanquam agnum mansuetum effecit, in Picardia, me presente[58]; quia: TECUM.

Gloriosa rursus Maria Psalterii hujus medio cuidam non loquenti per tempora multa, reddidit loquelam.

Cum enim Psalterium oscularetur, et collo suo aptaretur[59], mox perfectum suscepit linguae beneficium: quia BENEDICTA, quasi benedicens et loquens.

Honorabilissima ulterius hujus mundi Imperatrix cuidam coeco ab annis multis ipsius Psalterii Remedio subvenit, perfectum illi restituendo visum; quia: TU, quod est demonstrativum, et relativum, secundum *Priscianum.*

EXEMPLA QUINDECIM
Brevissima, circa Ave Maria.

Virginis quoque Mariæ Epithalamium (ipsa Regina Clementiæ cooperante) signis plurimis nedum antiquis, verum etiam novis est supra modum magnificatum. Nec immerito, cum ex tali exordio sit verbum Dei factum Caro.

Aspexi aliquoties quadam in Ecclesia peccatores hoc saluberrimo antidoto, talem habuisse contritionem, tantamque lacrymarum copiam, ut non fuerit dubium quin Maria apparuerit ibi, et manum apposuerit; quia *Ave.*

Beata etiam Maria cuidam indocto tali libro scientiarum copiam contulit, et sapientiam, et intelligentiam, ut putares eum in Scholis esse peritissimum, quia *Maria*, quasi illuminatrix.

Clarissima etiam hujus mundi Advocata Maria cuidam adhuc viventi, contulit pro gratiarum munere omni die sentire in se aliquod gaudium paradisi, excedens omne gaudium mundi: quia *Gratia.*

Dulcissima hæc Angelorum Regina, cuidam Matronæ valde miserabili, et egenti, temporibus nostris in Francia, divitiarum maximam copiam contulit, in tantum, ut postmodum esset Mater et nutrix cunctorum pauperum, quia *Plena.*

Emerita Maria Psalterii hujus medio his in diebus captivos plurimos, de carcere liberavit, quando votum fecerunt Psalterii: quia *Dominus.*

Felicissima præterea Maria Psalterii istius virtute, quendam delirum, et rabidum in tantum, ut alios laniaret, per appositionem Psalterii in ipsius collo mox liberavit, et tanquam

35

266

agnum mansuetum effecit, in Picardia, me presente: quia *Tecum.*

Gloriosa rursus Maria Psalterii hujus medio cuidam non loquenti per tempora multa, reddidit loquelam. Cum enim psalterium oscularetur, et collo suo aptaretur, mox perfectum suscepit linguæ beneficium: quia *Benedicta*, quasi benedicens, et loquens.

Honorabilissima ulterius hujus mundi Imperatrix cuidam cœco ab annis multis ipsius psalterii remedio, subvenit perfectum illi restituendo visum: quia *Tu*, quod est demonstrativum, et relativum, secundum Priscianum.

---

[56] W wydaniu z 1691 roku występuje: "foelicissima".

[57] W wydaniu z 1691 roku występuje: "propterea" (dlatego).

[58] W wydaniu z 1691 roku występuje: "praesente".

[59] W wydaniu z 1691 roku występuje: "aptaret" (zakładał [na szyję Koronkę Różańcową]); natomiast w wydaniach z 1847 i 1699 roku występuje: „aptaretur" („zakładano mu [na szyję Koronkę Różańcową]").

PIĘTNAŚCIE PRZYKŁADÓW

Najkrótsze przykłady dotyczące „Ave Maria”.

Także Pieśń Oblubieńcza Najświętszej Maryi Panny, za przyczyną tejże Królowej Miłosierdzia, została wielce wysławiona przez niezliczone cuda, nie tylko dawne, lecz także współczesne. I słusznie, ponieważ przez ten początek (*Ave Maria*) Słowo Boże stało się Ciałem.

Niekiedy widziałem w Kościele grzeszników, którzy dzięki temu najzdrowszemu Lekarstwu, jakim jest Różaniec, odczuwali tak wielki żal za grzechy i wylewali tak obfite łzy, że nie było wątpliwości, iż obecna była tam Najświętsza Maryja Panna i położyła na nich Swoją Rękę, ponieważ modlili się słowem: „Ave” („Witaj”).

Błogosławiona Maryja natomiast pewnemu niepiśmiennemu człowiekowi, za pośrednictwem Księgi Różańca, udzieliła tak wielkiej obfitości wiedzy, mądrości i rozumu, że można by go uznać za najlepiej wykształconego spośród wszystkich uczonych, ponieważ modlił się słowem „Maria” („Maryja”), które oznacza Oświecającą.

Najświętsza Maryja, najdoskonalsza Orędowniczka tego świata, pewnemu człowiekowi jeszcze żyjącemu udzieliła jako dar Łaski tego, że każdego dnia odczuwał w sobie jakąś Radość Nieba, przewyższającą wszelką radość tego świata, ponieważ modlił się słowem „Gratia” („Łaski”).

Ta najsłodsza Królowa Aniołów pewnej niezwykle ubogiej i potrzebującej Matronie, żyjącej w naszych czasach we Francji, udzieliła wielkiej obfitości dóbr, tak że później stała się matką i żywicielką wszystkich ubogich, ponieważ modliła się słowem „Plena” („Pełna”).

Dobroczynna Maryja Różańcowa w tych dniach uwolniła z więzienia bardzo wielu więźniów, kiedy złożyli ślub, że będą odmawiać Różaniec, ponieważ modlili się słowem „Dominus” („Pan”).

Ponadto Najświętsza Maryja, przez moc tego Różańca, w Pikardii uwolniła pewnego człowieka, który był jakby pozbawiony rozumu i tak gwałtowny, że rzucał się na innych. Kiedy zawieszono mu na szyi Koronę Różańca, natychmiast stał się łagodny jak baranek — i stało się to w mojej obecności — ponieważ modlono się słowami „Tecum” („jest z Tobą”).

Chwalebna Maryja Różańcowa przywróciła następnie mowę pewnemu człowiekowi, który od długiego czasu nie mógł mówić.

Gdy bowiem pocałował Koronę Różańca, którą zawieszono mu na szyi, natychmiast odzyskał pełną zdolność posługiwania się językiem, ponieważ w modlitwie „Ave Maria” wypowiadał słowo „Benedicta” („Błogosławiona”) — Ona bowiem jest Tą, która błogosławi i przemawia.

Najczcigodniejsza Cesarzowa tego świata przyszła również z pomocą pewnemu człowiekowi, który od wielu lat był niewidomy, udzielając mu przez Lekarstwo Różańca doskonałego wzroku, ponieważ modlił się słowem „Tu” („Ty”), będącym zaimkiem wskazującym i względnym, według Priscjana.

Immensae etiam pietatis haec Maria cuidam in Francia ad mortem condemnato, inauditam per Psalterii hujusvotum[60] praestitit clementiam.

Nam ille carceres et vincula talia confregit, quae vix fabri frangere possent, multis diebus, et sic evasit.

Quinimo, et alium patibulo affixum, hujus Psalterii voto Maria liberavit.

Mox enim post votum de patibulo saltavit, et per medium stipatorum sic cucurrit, quousque libertatem in quadam Ecclesia acceperit; quia: IN MULIERIBUS, quae sunt naturaliter piae, secundum *Augustin[um]*.

Carissima[61] amplius haec Domina, his in diebus cuidam pauperculae Psalterii voto se astringenti in judicio contra ditissimos sententiam optimam concessit, nolente Judice.

Tribus enim vicibus cum se Judex aestimaret contra eam proferre sententiam, pro muliere causam approbavit per omnia; quia: ET BENEDICTUS; Christus enim, secundum *Augustinum* est Benedictus Judex omnium.

Laudabilissima haec Maria Psalterii hujus fructificatione cuidam mulieri sterili praestitit filium, qui postea moriens, Mariae meritis iterum rediit ad vitam, quem et vidi in partibus Hollandiae; quia: FRUCTUS.

Misericordiae consequenter Regina hujus Psalterii virtute cuidam meretrici tantam contulit gratiam, ut nunc in Picardia stans, semper cum cilicio, et catena ferrea ad corpus, et supra terram dormiens, jejunando in pane et aqua, horrendissimam cunctis faciat poenitentiam, quae et Spiritum Prophetiae, et Sanctorum Consiliorum in multis dignoscitur habere; quia: VENTRIS.

Venter enim Mariae, secundum *Ambrosium* est Templum Totius Continentiae.

Nobilissima similiter haec Maria temporibus novissimis istius Psalterii potestate, cuidam abjecto, et spreto ad homibus[62] potentiam, super omnes tantam praestitit in[63] inimicos, ut ad suam voluntatem, viverent, aut morerentur; qui: TUI.

Qui enim est Mariae, teste *Anselmo*, de Mariae participabit possessiva potestate.

Omnipotentis Dei haec Piissima Mater, Psalterii[64] hujus virtute concessit dudum S. Catharinae Virgini et Martyri, Sponsam esse filii Dei.

Et eidem, eadem Piissima S. Catharinae Senensi Ordinis Praedicatorum, innumeris cum signis et prodigiis concessit, quia: JESUS, qui est Sponsus animarum, secundum *Augustinum*.

Immensæ etiam pietatis hæc Maria cuidam in Francia ad mortem condemnato, inauditam per psalterii hujusvotum præstitit clementiam. Nam ille carceres, et vincula talia confregit, quæ vix Fabri frangere possent multis diebus, et sic evasit. Quinimo, et alium patibulo affixum, hujus psalterii voto Maria liberavit. Mox enim post votum de patibulo saltavit, et per medium stipatorum sic cucurrit, quousque libertatem in quadam Ecclesia acceperit: quia *In Mulieribus*, quæ sunt naturaliter piæ, secund. Augustin.

Carissima amplius hæc Domina, his in diebus cuidam pauperculæ psalterii voto se astringenti in judicio contra ditissimos sententiam optimam concessit, nolente Judice. Tribus enim vicibus cum se Judex æstimaret contra eam proferre sententiam, pro muliere causam approbavit per omnia, quia *Et Benedictus*, Christus enim, secund. Aug. est benedictus Judex omnium.

Laudabilissima hæc Maria psalterii hujus fructificatione cuidam mulieri sterili præstitit filium, qui postea moriens, Mariæ meritis iterum rediit ad vitam, quem et vidi in partibus Hollandiæ: quia *Fructus*.

Misericordiæ consequenter Regina hujus psalterii virtute cuidam meretrici tantam contulit gratiam, ut nunc in Picardia stans, semper cum cilicio, et catena ferrea ad corpus, et supra terram dormiens, jejunando in pane, et aqua, horrendissimam cunctis faciat pœnitentiam, quæ et Spiritum prophetiæ, et Sanctorum consiliorum in multis dignoscitur habere, quia *Ventris*. Venter enim Mariæ, secundum Ambros. est templum totius continentiæ.

Nobilissima similiter hæc Maria temporibus novissimis istius psalterii potestate, cuidam abjecto, et spreto ab homibus potentiam, super omnes, tantam præstitit, inimicos, ut ad suam voluntatem, viverent, aut morerentur, quia *Tui*. Qui enim est Mariæ, teste Anselmo, de Mariæ participabit possessiva potestate.

Hujus virtute concessit dudum s. Catharinæ virg. et martyri, Sponsam esse filii Dei. Et eidem, eadem piissima s. Catharinæ Senensi Ordinis Prædicatorum, innumeris cum signis, et prodigiis, concessit, quia *Jesus*, qui est Sponsus animarum, secund. August.

---

[60] W wydaniu z 1691 roku występuje: "huius votum".

[61] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Charissima".

[62] W wydaniu z 1691 roku występuje poprawnie: "hominibus".

[63] W wydaniach z 1847 i 1699 roku brakuje: „in" („na"), obecnego w wydaniu z 1691 roku.

[64] W wydaniu z 1847 roku brakuje słów: "Omnipotentis Dei haec piissima Mater, Psalterii", obecnych w wydaniach z 1691 i 1699 roku.

Najświętsza Maryja Panna, pełna miłosierdzia, pewnemu człowiekowi, który we Francji został skazany na śmierć, udzieliła niespodziewanego aktu Łaski i Miłosierdzia, ponieważ oddał się pod opiekę Różańca.

On bowiem połamał kraty i łańcuchy tak mocne, że z trudem mogliby je rozbić kowale nawet w ciągu wielu dni, i w ten sposób uciekł.

Podobnie Najświętsza Maryja uwolniła także innego człowieka, który oddał się pod opiekę Różańca, a który znajdował się już przytwierdzony do szubienicy.

Gdy tylko oddał się pod opiekę Różańca, zeskoczył z szubienicy i biegł tak długo pomiędzy strażnikami, aż znalazł wolność w pewnym kościele; ponieważ w Ave Maria modlił się do Tej, która jest najświętsza „In mulieribus" – „między niewiastami", według św. Augustyna.

Ponadto ta Najdroższa Pani, w tych właśnie czasach, pewnej biednej kobiecie, która oddała się pod opiekę Różańca i mocno Go przy sobie trzymała, udzieliła bardzo pomyślnego rozstrzygnięcia w procesie przeciwko ludziom niezwykle bogatym, mimo że sędzia nie chciał jej sprzyjać.

Istotnie, trzy razy, gdy sędzia zamierzał wydać wyrok przeciwko niej, za każdym razem rozstrzygał całą sprawę na korzyść kobiety; ponieważ modliła się słowami „Et Benedictus" – „I błogosławiony". Chrystus bowiem, według św. Augustyna, jest Błogosławionym Sędzią wszystkich.

Najchwalebniejsza Maryja, pewnej bezpłodnej kobiecie, jako nagrodę za Różaniec, udzieliła syna, który później, po swojej śmierci, przez zasługi Maryi ponownie powrócił do życia. Ja również widziałem go w okolicach Holandii; ponieważ jego matka modliła się słowami „Fructus" – „Owoc".

Królowa Miłosierdzia, przez moc Różańca, udzieliła pewnej nierządnicy tak wielkiej łaski, że obecnie, przebywając w Pikardii, podejmuje najcięższą pokutę ze wszystkich: zawsze nosi włosiennicę i żelazny łańcuch wokół ciała, śpi na ziemi i pości o chlebie i wodzie.

Maryja Święta udzieliła jej również, bardziej niż wielu innym, Ducha Proroctwa oraz daru Świętych Rad Ewangelicznych, ponieważ modliła się słowami „Ventris" – „Serca / Łona"; łono Maryi bowiem, według św. Ambrożego, jest Świątynią wszelkiej Wstrzemięźliwości.

Podobnie Najszlachetniejsza Maryja, w tych ostatnich czasach, przez moc Różańca, pewnemu człowiekowi pogardzanemu i wzgardzonemu przez ludzi, udzieliła tak wielkiej władzy nad wszystkimi nieprzyjaciółmi, że według jego woli żyli oni albo umierali; ponieważ modlił się słowami „Tui" – „Twojego". Kto bowiem należy do Najświętszej Maryi, ten, według św. Anzelma, będzie miał udział we władzy posiadanej przez Najświętszą Maryję.

Najświętsza Matka Wszechmogącego Boga, niegdyś przez moc Różańca, udzieliła Świętej Katarzynie, Dziewicy i Męczennicy, łaski zostania Oblubienicą Syna Bożego.

Piissima demum haec Clementiae Regina, alteri cuidam morienti, istis temporibus apparuit, qui hoc Psalterium orabat, quae daemonia ab eo fugavit, supra modum laetificando eum, et horam mortis eidem denunciando.

Qui cum devotione tanta obiit, ut non sciam me audivisse, aut vidisse, de tam devote morienti nostris in temporibus.

Ipse enim, tanquam securus[65], daemonia videbat, et eorum parvipendes[66] tentamenta doctus e celo[67] irridebat.

Sicque videns Christum advenientem libera voce dicit: *"In manus tuas commendo Spiritum meum"*; et hoc dicto quasi ridens exspiravit, quia: CHRISTUS, secundum *Hieronymum* habet dare Unctiones Sacramentorum atque bene vivendi et moriendi potestatem.

His cognitis, laudate Mariam in Suo Psalterio, etc.

EXEMPLUM XVIII.
De Petro Barone.

Erat quidam Baro nomine Petrus, Beatissimi Dominici consanguineus, et cunctorum excellentissimus patrator flagiotiorum, et ita obstinatus in aviditate peccandi, ut omnino converti non posse videretur.

In cujus praesentia dum plura de laudibus, et virtute Psalterii B[eatae] V[irginis] Mariae, ejusdemque Confratriae, a quam pluribus recitarentur, sic ait: *"Ecce jam desperaveram, sed tanta a viro Dei audire volo mirifica"*.

Itaque Nobilium comitatus caterva ad Ecclesiam properat, non pro sua conversione, sed tantum pro spectanda viri sancti novitate.

cund. August.

Piissima demum hæc Clementiæ Regina, alteri cuidam morienti, istis temporibus apparuit, qui hoc psalterium orabat, quæ Dœmonia ab eo fugavit, supra modum lætificando eum, et horam

267

mortis eidem denunciando. Qui cum devotione tanta obiit, ut non sciam me audivisse, aut vidisse, de tam devote morienti nostris in temporibus. Ipse enim tanquam securus Dœmonia videbat, et eorum parvipendes tentamenta doctus e celo irridebat. Sicque videns Christum advenientem libera voce dicit: *In manus tuas commendo Spiritum meum;* et hoc dicto quasi ridens exspiravit, quia *Christus*, secundum Hieronymum habet dare unctiones Sacramentorum atque bene vivendi, et moriendi potestatem. His cognitis laudate Mariam in suo psalterio, etc.

EXEMPLUM XVIII.

De Petro Barone.

Erat quidam Baro nomine Petrus B. Dominici consanguineus, et cunctorum excellentissimus patrator flagitiorum, et ita obstinatus in aviditate peccandi, ut omnino converti non posse videretur. In cujus præsentia dum plura de laudibus, et virtute psalterii B. V. Mariæ, ejusdemq. Confratriæ, a quam pluribus recitarentur, sic ait: *Ecce jam desperaveram, sed tanta a viro Dei audire volo mirifica.* Itaque Nobilium comitatus caterva ad Ecclesiam properat, non pro sua conversione, sed tantum pro spectanda viri sancti novitate. Cujus dum prædicationem audivisset, nondum con-

[65] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "secundus".

[66] W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje poprawnie: "parvipendens" (nie zważając w ogóle na).

[67] W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje poprawnie: "coelo" ([z] Nieba).

A Najświętsza Maryja Panna udzieliła tej samej łaski Mistycznych Zaślubin Świętej Katarzynie ze Sieny, z Zakonu Braci Kaznodziejów, wraz z niezliczonymi znakami i cudami, ponieważ modliła się w Ave Maria słowami: „Jesus” – „Jezus”, który, według św. Augustyna, jest Oblubieńcem dusz.

Wreszcie Najświętsza Królowa Łaskawości, w tych czasach, ukazała się pewnemu umierającemu, który odmawiał Różaniec, i oddaliła od niego demony, napełniając go wielką radością oraz oznajmiając mu godzinę jego śmierci.

I umarł z tak wielką pobożnością, że nie przypominam sobie, abym kiedykolwiek w naszych czasach słyszał lub widział, by ktoś umierał w tak pobożny sposób.

Był bowiem spokojny na widok demonów, a pogrążony w kontemplacji Niebios śmiał się z ich pokus, zupełnie nie zwracając na nie uwagi.

A gdy ujrzał zbliżającego się Chrystusa, powiedział donośnym głosem: „W ręce Twoje powierzam ducha mego”; po czym, uśmiechając się, wyzionął ducha, ponieważ modlił się słowem „Christus” – „Chrystus”, który, według św. Hieronima, ma moc udzielania Sakramentalnego Namaszczenia, zarówno dla dobrego życia, jak i dla dobrej śmierci.

Poznawszy te rzeczy, chwalcie Maryję w Jej Różańcu, itd.

PRZYKŁAD XVIII

Baron Piotr

Był pewien Baron imieniem Piotr, krewny Najśw. Dominika, sławny z popełniania wszelkich niegodziwości; był tak zatwardziały w żądzy grzechu, że nikomu nie wydawało się możliwe, aby kiedykolwiek się nawrócił.

Kiedy więc Święty Dominik przybył tam osobiście, ponieważ bardzo wielu opowiadało mu o niezliczonych pochwałach dotyczących cnót Różańca Najświętszej Maryi Panny oraz Jej Bractwa, powiedział:

„Oto już utraciłem wszelką nadzieję na zbawienie, a jednak chcę usłyszeć od męża Bożego o tych tak wielkich cudach”.

Dlatego, otoczony orszakiem Szlachciców, zbliżył się do Kościoła, nie z zamiarem swojego nawrócenia, lecz jedynie po to, aby słuchać nowych rzeczy, które ów święty mąż miał powiedzieć.

Cujus dum praedicationem audivisset, nondum conversus, sed timore vehementi agitatus ad propriam domum rediit.

Altera sequitur festiva dies, in qua Ecclesiam iterum intrare pro consuetudine cogitur, et nescius Dominicum iterum reperit praedicantem.

Quem cum Dominicum esset intuitus, sciretque eum tantis sceleribus obnoxium, ut converti non possit[68], nisi exterior confusio adjuvaret, oravit Deus[69] magis voce: *"O Domine JESU, videant isti, si placet Tibi, qualis est iste, qui intrat ibi"*.

Et subito Deo volente, viderunt hunc Baronem a daemonibus ligatum et tractatum horrendissime.

Clamor oritur in Sermone, abscondunt se videntes non hominem, sed diabolum se videre aestimantes.

Cumque in populo clamor, et timor invalesceret, agnoscens Dominicus Horam Divinae Clementiae, ad hunc Baronem misit Psalterium Beatae Mariae Virginis pulcherrimum, sive Patriloquium, per quendam Religiosum nomine Bertrandum, exhortans eum ad poenitentiam, nec non ad legendum hujusmodi[70] Mariae Psalterium.

Accepit iste Baro peccatorum Capitaneus omnium, ipsumque devote legit Psalterium.

Sed supra modum timens, petit a S. Dominico, pro se fieri preces apud Dominum.

Deinde sibi confiteri petit, auditur, et absolvitur.

***Primo*, a plurimis sententiis excommunicationis majoris, gravibus cum disciplinis ut moris est.**

***Secundo*, ab irregularitatibus quasi innumeris.**

Et *tertio*, ab omnibus peccatis.

Et ex Revelatione Beatae Mariae facta Dominico, imponitur ei ab eodem pro poenitentia, ut in dies legat unum Mariae Psalterium.

Quod cum humiliter acceptasset, et Confratriam Psalterii Virginis Mariae, jussu Dominici assumpsisset, proprium nomen Libro hujusmodi Fraternitatis, propria manu inscribendo dedit, et[71] subito illi, qui viderunt illum facie diabolica, cernebant nunc divino nutu, aspectum Angelicum, tribus sertis rosarum[72] pulcherrimis adornatum, propter tres Psalterii Quinquagenas.

Successu vero temporis meritis Gloriosissimae Virginis Mariae, consecutus est gratiam, ut devotissimus efficeretur.

Tandem in cunctis agendis bene illuminatus, ac prospere agens, postquam uxorem, et totam familiam induxisset ad frequentationem, et assiduitatem praedicti Psalterii una cum illis perseverando hoc Sancto in proposito, praenunciationem[73] obitus sui, et suorum, a Maria Virgine obtinuit.

Et apparentibus sibi Christo et Maria Virgine, promeruit hic peccator poenitens, per idem Psalterium, inter Manus ejusdem Christi, et Mariae spiritum tradere, non sine multorum qui astabant singulari devotione, ex praesentia Domini JESU et Virginis MARIAE.

cti novitate. Cujus dum prædicationem audivisset, nondum conversus, sed timore vehementi agitatus ad propriam domum rediit.
Altera sequitur festiva dies, in qua Ecclesiam iterum intrare pro consuetudine cogitur, et nescius Dominicum iterum reperit prædicantem. Quem cum Dominicus esset intuitus, sciretque eum tantis sceleribus obnoxium, ut converti non possit, nisi exterior confusio adjuvaret, oravit Deus magis voce: *O Domine Jesu, videant isti, si placet tibi, qualis est iste, qui intrat ibi.* Et subito Deo volente, viderunt hunc Baronem a Dœmonibus ligatum, et tractatum horrendissime. Clamor oritur in sermone, abscondunt se videntes non hominem, sed Diabolum se videre æstimantes. Cumque in populo clamor, et timor invalesceret, agnoscens Dominicus horam divinæ clementiæ, ad hunc Baronem misit psalterium B. M. Virg. pulcherrimum, sive Patriloquium, per quendam Religiosum nomine Bertrandum exhortans eum ad pœnitentiam, nec non ad legendum hujusmodi Mariæ psalterium. Accepit iste Baro peccatorum Capitaneus omnium, ipsumque devote legit psalterium. Sed supra modum timens, petit a s. Dominico, pro se fieri preces apud Dominum. Deinde sibi confiteri petit, auditur, et absolvitur. Primo, a plurimis sententiis excommunicationis majoris gravibus cum disciplinis ut moris est. Secundo, ab irregularitatibus quasi innumeris. Et tertio, ab omnibus peccatis. Et ex revelatione B. Mariæ facta Dominico, imponitur ei ab eodem pro pœnitentia, ut in dies legat unum Mariæ psalterium. Quod cum humiliter acceptasset, et Confratriam psalterii V. Mariæ, jussu Dominici assumpsisset, proprium nomen libro hujusmodi Fra-

268
ternitatis, propria manu inscribendo dedit, et subito illi, qui viderunt illum facie Diabolica, cernebant nunc divino nutu, aspectum Angelicum, tribus sertis Rosarum pulcherrimis adornatum, propter tres psalterii quinquagenas. Successu vero temporis meritis Gloriosiss. V. Mariæ, consecutus est gratiam, ut devotissimus efficeretur. Tandem in cunctis agendis bene illuminatus, ac prospere agens, postquam uxorem, et totam familiam induxisset ad frequentationem, et assiduitatem prædicti psalterii una cum illis perseverando hoc Sancto in proposito, prænunciationem obitus sui, et suorum, a Maria Virgine obtinuit. Et apparentibus sibi Christo, et Maria Virgine, promeruit hic peccator pœnitens, per idem psalterium, inter manus ejusdem Christi, et Mariæ Spiritum, tradere, non sine multorum qui astabant singulari devotione, ex præsentia Domini Jesu, et Virg. Mariæ.

---

[68] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "posset" (potesse).**

[69] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje poprawnie: "Deum".**

[70] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "huius".**

[71] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku brakuje słów: „dedit, et".**

[72] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "Rosarium".**

[73] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "praenuntiationem".**

Podczas słuchania jego kazania, choć się nie nawrócił, został ogarnięty wielkim lękiem i powrócił do swojego domu.

Nadszedł kolejny dzień świąteczny, w którym, jak miał w zwyczaju, został skłoniony do wejścia do Kościoła i, nie wiedząc o tym, ponownie zastał tam św. Dominika głoszącego kazanie.

Św. Dominik, widząc go i wiedząc, że jest winien tak wielkich grzechów, iż nie mógłby się nawrócić, gdyby nie przyszła mu z pomocą zewnętrzna przemiana, zaczął donośnie modlić się do Boga: „O Panie Jezu, niech ci tutaj obecni zobaczą, czy ten człowiek, który tu wszedł, rzeczywiście jest Ci miły!”.

I natychmiast, z woli Bożej, wszyscy zobaczyli tego Barona związanego i w straszliwy sposób dręczonego przez demony. Podczas kazania podniósł się krzyk, a ludzie zakrywali twarze, aby tego nie widzieć, przekonani, że widzą w Baronie nie człowieka, lecz diabła. A gdy krzyk i przerażenie wśród ludu coraz bardziej narastały, św. Dominik, rozpoznając Godzinę Bożego Miłosierdzia, kazał założyć Baronowi, za pośrednictwem zakonnika imieniem Bertrando, piękną Koronę Różańca Najśw. Maryi Panny, i zachęcał go do pokuty oraz do pobożnego odmawiania Świętego Różańca Maryi.

Baron, Kapitan wszystkich grzeszników, przyjął ją i pobożnie odmówił Różaniec. Jednakże, przerażony ponad wszelką miarę, poprosił św. Dominika, aby zanoszono za niego modlitwy do Pana.

Następnie poprosił o spowiedź; został wysłuchany i otrzymał rozgrzeszenie: po pierwsze, z bardzo licznych kar ekskomuniki większej za najcięższe grzechy, wraz z należnymi pokutami, zgodnie ze zwyczajem; po drugie, z niezliczonych nieprawidłowości; po trzecie zaś – ze wszystkich grzechów.

A na mocy Objawienia Najświętszej Maryi Panny, przekazanego św. Dominikowi, tenże nałożył na niego jako pokutę codzienne odmawianie Różańca Maryi.

Przyjąwszy to pokornie i za radą św. Dominika przystąpiwszy do Bractwa Różańca Najświętszej Maryi Panny, zaczął własnoręcznie wpisywać swoje imię do Księgi Bractwa. I natychmiast ci, którzy wcześniej widzieli jego diabelskie oblicze, ujrzeli teraz, z woli Bożej, twarz anielską, ozdobioną trzema przepięknymi Koronami Róż, na pamiątkę trzech Pięćdziesiątek Różańca.

Z biegiem czasu zaś, dzięki zasługom Najchwalebniejszej Dziewicy Maryi, otrzymał łaskę stania się człowiekiem niezwykle pobożnym.

W końcu, jaśniejąc wszelkimi dobrymi uczynkami i postępując coraz lepiej, przekonał swoją żonę i całą rodzinę, aby gorliwie odmawiali wspomniany Różaniec, i wraz z nimi wytrwał w tym świętym postanowieniu. Następnie otrzymał od Matki Bożej zapowiedź swojej śmierci oraz śmierci swoich bliskich.

A gdy ukazali mu się Chrystus i Dziewica Maryja, ów pokutujący grzesznik, za pośrednictwem tego samego Różańca, dostąpił łaski powierzenia swego ducha w ręce Chrystusa i Maryi, ku niezwykłemu zdumieniu wielu obecnych, w obecności Pana Jezusa i Najświętszej Dziewicy Maryi.

EXEMPLUM XIX.
Quidam Franciae Comes
flagitiosus conversus virtute
Psalterii Virginis Maria.

Comes quidam maximus fuit in Francia, qui totam vitam in adulteriis et fornicationibus ducens, ita in his obstinatus erat, ut nec sermonibus, nec consiliis, nec exemplis, ullo modo converti valeret.

Quod videns uxor ejus Nobilissima (zelotipiae agitata ardore) deliberavit etiam adulterari, nedum propter libidinem, sed etiam in adulteri vindictam mariti.

Res stupenda!

Ubi haec animo firmavit, et cubile intravit somni gratia, inter dormiendum subito rapta est in visione, et ecce ostenduntur ei horribilissima tormenta, quibus in inferno puniuntur adulteri post hanc vitam.

Unde tanto horrore concussa est, ut pene amens efficeretur, frequenterque clamaret dicens: *"Ibi est fornax, volens huc intrare, claudite domum".*

Tandem ad se reversa, mutavit propositum, et pro facienda confessione, ad S. Dominicum devotius properavit.

Cui compatiens idem Dominicus, pro poenitentia Psalterium Mariae Virginis iniunxit.

Quod dum una cum Confratria devote acceptasset, et Psalterium ipsum per quindecim dies orasset[74], consilio B[eati] Dominici (qui dicti etiam mariti salutem zelabat) sub cervicali ejusdem mariti Psalterium, sive Patriloquium ipsum, tribus noctibus continue posuit, committens negotium Domino JESU CHRISTO et Reginae Continentiae, et Virginitatis Mariae.

Et ecce *prima nocte* horrendissimis tremoribus offensae Dei agitari coepit, ab uxore quoque magnis[75] cum lacrymis auxilium petere.

***Secunda nocte* videbatur sibi in somniis[76], quod ad Dei Judicium traheretur, et de omnibus peccatis suis accusaretur.**

De quo cum evigilasset, usque ad mortem territus fuit, coepitque[77] uxorem in reverentia, et amore habere.

EXEMPLUM XIX.

Quidam Franciæ Comes flagitiosus conversus virtute Psalterii Virginis Mariæ.

Comes quidam maximus fuit in Francia, qui totam vitam in adulteriis, et fornicationibus ducens, ita in his obstinatus erat, ut nec sermonibus, nec consiliis, nec exemplis ullo modo converti valeret. Quod videns uxor ejus Nobilissima (zelotipiæ agitata ardore) deliberavit etiam adulterari, nedum propter libidinem, sed etiam in adulteri vindictam mariti. Res stupenda! Ubi hæc animo firmavit, et cubile intravit somni gratia, inter dormiendum subito rapta est in visione et ecce ostenduntur ei horribilissima tormenta, quibus in Inferno puniuntur adulteri post hanc vitam. Unde tanto horrore concussa est, ut pene amens efficeretur, frequenterque clamaret dicens: *Ibi est fornax, volens huc intrare, claudite domum.* Tandem ad se reversa, mutavit propositum, et pro facienda confessione, ad s. Dominicum devotius properavit. Cui compatiens idem Dominicus, pro pœnitentia Psalterium Mariæ Virginis injunxit. Quod dum una cum Confratria devote acceptasset, et Psalterium ipsum per quindecim dies orasset, consilio B. Dominici (qui dicti etiam mariti salutem zelabat) sub cervicali ejusdem mariti Psalterium, sive Patriloqium ipsum, tribus noctibus continue posuit, committens negotium Domino Jesu Christo, et Reginæ continentiæ, et Virginitatis Mariæ. Et ecce prima nocte horrendissimis tremoribus offensæ Dei agitari cœpit, ab uxore quoque magnis cum lacrymis auxilium petere. Secunda nocte videbatur sibi in somniis, quod ad Dei judicium traheretur, et de omnibus peccatis suis accusaretur. De quo cum evigilasset, usque ad mortem territus fuit, cœpitque uxorem in reverentia, et amore habere. Tertia vero nocte trahitur ad pœnas inferni, et pœ-

---

[74] **W wydaniu z 1691 roku brakuje, wskutek błędu drukarskiego, słów: „et Psalterium ipsum per quindecim dies orasset", które występują w wydaniach z 1847 i 1699 roku.**

[75] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "magis".**

[76] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "somnis".**

[77] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "cepitque".**

PRZYKŁAD XIX

Niegodziwy hrabia z Francji nawrócony przez moc Różańca Najświętszej Maryi Panny.

Był we Francji pewien bardzo możny Hrabia, który całe swoje życie prowadził w cudzołóstwie i rozpuście. Był w tych grzechach tak zatwardziały i niepoprawny, że ani kazania, ani napomnienia, ani przykłady nie były w stanie w żaden sposób doprowadzić go do nawrócenia.

Widząc to, jego Najszlachetniejsza żona, powodowana ogniem zazdrości, postanowiła również popełnić cudzołóstwo, nie tylko z pożądania, lecz także z zemsty na niewiernym mężu.

Stała się jednak rzecz przedziwna!

Gdy tylko powzięła w sercu ten zamiar, poszła spać. I dzięki łasce, podczas snu, nagle została porwana w ekstazę. Oto ukazano jej straszliwe męki, jakim po tym życiu poddawani są w Piekle cudzołożnicy.

Przeraziła się wtedy tak wielkim lękiem i grozą, że, jakby pozbawiona zmysłów, wielokrotnie wołała: „Tutaj jest ogień! Jeśli nie chcecie wejść tutaj, zamknijcie się w domu!”.

Kiedy zaś powróciła do siebie, zmieniła swój zamiar dotyczący cudzołóstwa i udała się z wielką pobożnością do Świętego Dominika, aby się wyspowiadać.

Święty Dominik ulitował się nad nią i jako pokutę polecił jej odmawiać Różaniec Najświętszej Maryi Panny.

Przyjęła tę pokutę z wielką pobożnością i przystąpiła wraz z nią do Bractwa. Przez piętnaście dni odmawiała Różaniec, a następnie, za radą Błogosławionego Dominika, który również troszczył się o zbawienie jej męża, przez trzy kolejne noce kładła pod poduszką męża Koronę Różańca, powierzając całe to dzieło Panu Jezusowi Chrystusowi i Maryi, Królowej Czystości i Dziewictwa.

I oto pierwszej nocy mąż zaczął być dręczony straszliwymi dreszczami z powodu obrazy Boga i ze łzami wielkimi zaczął prosić także swoją żonę o pomoc.

Drugiej nocy wydawało mu się we śnie, że został zaprowadzony przed Sąd Boży i że oskarżano go o wszystkie jego grzechy.

Kiedy obudził się ze snu, był całkowicie powalony na ziemię i zaczął odczuwać wobec swojej żony szacunek oraz miłość.

Tertia vero nocte **trahitur ad poenas inferni et poenas fornicantium intuetur, easdem scilicet quas prius viderat sua conthoralis, nec solum intuetur, sed et illas parumper experitur.**

Venit igitur ad illum Angelus Domini, qui eum acriter corripuit, praecipue de adulterio, et inter caetera dixit: ***"Veni, veni, et in posterum emenda te, ac Psalterium Beatissimae Virginis Mariae, per quod conversus es, fidelius ora, diligeque uxorem, et intra Confratriam ejusdem Psalterii cum omnibus tuis, ut quae[78] per te mereri non vales aliorum meritis accipias".***

Rediit igitur homo de inferno, et ab uxore veniam petit, eique perpetuam fidelitatis spopondit fidem.

Beatum quoque Dominicum adiit cum suis, confitentur omnes, et Confratriae inscribuntur.

Ipse vero sic Conversus Psalterium Beatae Virginis Mariae manibus suis ubique deferebat, non solum in Ecclesiis, verum etiam in bellis, in domo propria, et in regali palatio[79]: omnibusque frequentius ejusdem Psalterii et Confratriae excellentiam praedicabat.

Sicque ex propria uxore multos habuit filios, Deo donante, cum qua diu vixit in prosperitate, sanitate, fama, bonorum omnium opulentia, et sanctitate eximia.

Qui tandem Maria Virgine apparente eodem die, eademque hora devotissime obierunt, atque Parisiis in Ecclesia majore (quae in honore ejusdem Inviolatae Virginis Mariae, consecrata est) in uno eodemque tumulo sunt humati.

re habere. Tertia vero nocte trahitur ad pœnas inferni, et pœnas fornicantium intuetur, easdem scilicet quas prius viderat sua conthoralis, nec solum intuetur, sed et illas parumper experitur.

Venit igitur ad illum Angelus Domini, qui eum acriter corripuit, præcipue de adulterio, et inter cætera dixit: *Veni, veni, et in posterum emenda te, ac Psalterium Beatissimæ Virg. Mariæ, per quod conversus es, fidelius ora, diligeque uxorem, et intra Confratriam ejusdem Psalterii cum omnibus tuis, ut quæ per te mereri non vales aliorum meritis accipias.* Rediit igitur homo de inferno, et ab uxore veniam petit, eique perpetuam fidelitatis spopondit fidem B. quoque Dominicum adiit cum suis, confitentur omnes, et Confratriæ inscribuntur. Ipse vero sic Conversus Psalterium B. V. Mariæ manibus suis ubique deferebat, non solum in Ecclesiis, verum etiam in bellis, in domo propria, et in Regali Palatio: omnibusque frequentius ejusdem Psalterii, et Confratriæ excellentiam prædicabat. Sicque ex propria uxore multos habuit filios, Deo donante, cum qua diu vixit in prosperitate, sanitate, fama, bonorum omnium opulentia, et sanctitate eximia. Qui tandem Maria Virgine apparente eodem die, eademque hora devotissime obierunt, atque Parisiis in Ecclesia majore (quæ in honore ejusdem Inviolatæ Virg. Mariæ, consecrata est) in uno, eodemque tumulo sunt humati.

---

[78] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "quod" (który).**

[79] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Pallatio".**

Trzeciej nocy zaś wydawało mu się, że zostaje wleczony na męki piekielne, i ujrzał cierpienia rozpustników, czyli te same męki, które wcześniej widziała jego żona; i nie tylko je zobaczył, lecz przez chwilę także ich doświadczył.

Przyszedł więc do niego Anioł Pański, który surowo go oskarżył, szczególnie o cudzołóstwo, i między innymi powiedział do niego: „Chodź, zbliż się, a na przyszłość popraw swoje życie i bardzo wiernie odmawiaj Różaniec Najświętszej Maryi Panny, przez który zostałeś nawrócony. Kochaj swoją żonę i wstąp wraz ze wszystkimi swoimi bliskimi do Bractwa Różańca, abyś dzięki zasługom innych otrzymał te dobra, na które sam nie potrafisz sobie zasłużyć”.

Człowiek ów powrócił więc z Piekła, poprosił żonę o przebaczenie i złożył jej uroczystą obietnicę wiecznej wierności. Następnie wraz ze swoimi bliskimi udał się do św. Dominika; wszyscy się wyspowiadali i zapisali do Bractwa.

Po swoim nawróceniu wszędzie nosił w rękach Koronę Różańca Najświętszej Maryi Panny: nie tylko w Kościele, lecz także podczas sporów, w swoim domu, a nawet w pałacu królewskim. Wszystkim zaś bardzo często głosił wielkość tegoż Różańca i jego Bractwa.

I tak, dzięki darowi Bożemu, miał ze swoją żoną wiele dzieci, z którą przez długi czas żył w szczęściu, zdrowiu, dobrej sławie, obfitości wszelkich dóbr oraz w niezwykłej świętości.

W końcu, gdy ukazała się im Najświętsza Dziewica Maryja, oboje, tego samego dnia i o tej samej godzinie, zgodnie z zapowiedzią przekazaną im przez Najświętszą Maryję Pannę, umarli z największą pobożnością i zostali pochowani w jednym grobie, w Paryżu, w Wielkim Kościele poświęconym na cześć Najczystszej Dziewicy Maryi.

EXEMPLUM XX.
De Nobili Prodigo Converso.

JUVENIS quidam in Germaniae partibus, mortuis parentibus, malorum consortio depravatus, haereditatem praeclaram in ludo, in tessaris[80], et tabernis totam dissipavit; hic[81] postea vagabundus et miser per patriam ferebatur.

Qui etsi alias stultus, castitatem tamen corporis conservavit.

Cujus quidam Miles, patruus ejus, non modicum misertus, obviamque[82] eum quadam die habens alloquitur dicens: *"Male tibi competit, consobrine carissime[83], taliter aberrare, qui clarus genere, in probum virum et Magistrum evadere potuisses, nisi te talis insania rapuisset"*.

Cujus verba cum quasi muliebria juvenis derideret, subjunxit Miles: *"Est ne aliquid dilecte mi, quod in gratiam mei tu facere auderes?"*.

At ille: *"Est* inquit *utique"*.

Et Miles: "Volo ergo ut Gloriosam Dei Genitricem Mariam Salutes in[84] Salutatione Angelica Quinquaginta vicibus omni die.

Cui cum cachinnando responderet: *"Utinam hoc semel queo, omni die dicerem"*.

Patruum institit dicens: *"Hoc facere modis omnibus oportebit, si forte Oculis Misericordiae te Virgo Gloriosa respiciat, et pro tua miseria Filium Suum interpellet"*.

Ad cujus verba juvenis annuit et recessit.

Inde post annum contigit patruum videre juvenem quem, si promissum servasset, interrogat.

Et ille: *"Servavi*, inquit, *et nollem ullatenus non servasse.*

***Remissius enim est mihi quam ante erga mundana"*.**

Cui patruus (qui et ipse Virgini Gloriosae in Suo Psalterio semper devote famulabatur) cum ingenti gaudio dixit: *"Ergo et sic sequenti anno Servitium Matri Christi, in Salutationibus duplicabis"*.

Et juvenis: *"Fiat"*, inquit.

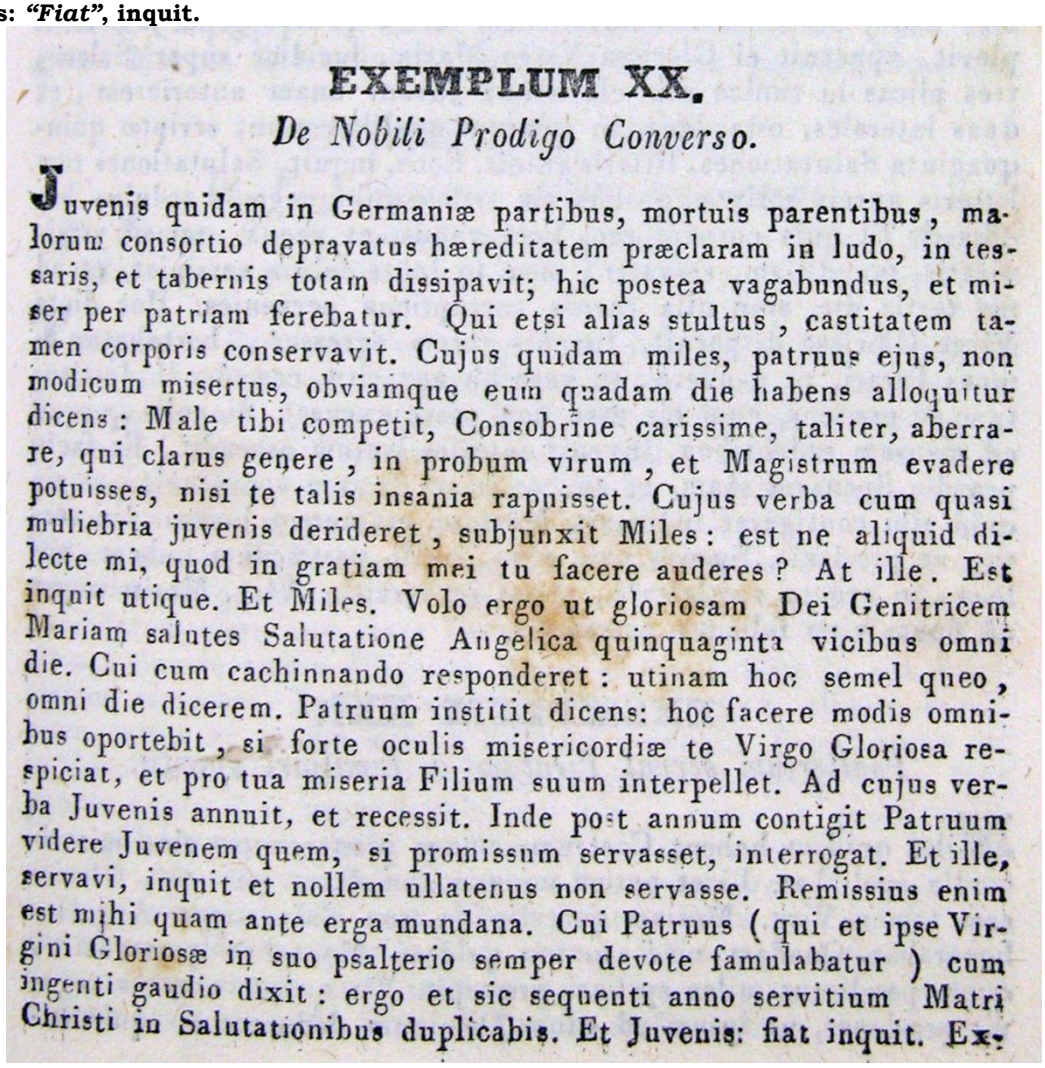

EXEMPLUM XX.

De Nobili Prodigo Converso.

Juvenis quidam in Germaniæ partibus, mortuis parentibus, malorum consortio depravatus hæreditatem præclaram in ludo, in tessaris, et tabernis totam dissipavit; hic postea vagabundus, et miser per patriam ferebatur. Qui etsi alias stultus, castitatem tamen corporis conservavit. Cujus quidam miles, patruus ejus, non modicum misertus, obviamque eum quadam die habens alloquitur dicens: Male tibi competit, Consobrine carissime, taliter, aberrare, qui clarus genere, in probum virum, et Magistrum evadere potuisses, nisi te talis insania rapuisset. Cujus verba cum quasi muliebria juvenis derideret, subjunxit Miles: est ne aliquid dilecte mi, quod in gratiam mei tu facere auderes? At ille. Est inquit utique. Et Miles. Volo ergo ut gloriosam Dei Genitricem Mariam salutes Salutatione Angelica quinquaginta vicibus omni die. Cui cum cachinnando responderet: utinam hoc semel queo, omni die dicerem. Patruum institit dicens: hoc facere modis omnibus oportebit, si forte oculis misericordiæ te Virgo Gloriosa respiciat, et pro tua miseria Filium suum interpellet. Ad cujus verba Juvenis annuit, et recessit. Inde post annum contigit Patruum videre Juvenem quem, si promissum servasset, interrogat. Et ille, servavi, inquit et nollem ullatenus non servasse. Remissius enim est mihi quam ante erga mundana. Cui Patruus (qui et ipse Virgini Gloriosæ in suo psalterio semper devote famulabatur) cum ingenti gaudio dixit: ergo et sic sequenti anno servitium Matri Christi in Salutationibus duplicabis. Et Juvenis: fiat inquit. Ex-

---

[80] W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje poprawnie: "tesseris" (w kości).

[81] W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje poprawnie: "hinc" (stąd).

[82] W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje poprawnie: "obviumque" (i spotkawszy [go]).

[83] W wydaniu z 1691 roku występuje: "charissime".

[84] W wydaniach z 1847 i 1699 roku brakuje: "in" (w).

PRZYKŁAD XX

Szlachetny rozrzutnik, który się nawrócił.

Pewien młodzieniec z okolic Niemiec, po śmierci swoich rodziców, zepsuty przez towarzystwo złych ludzi, roztrwonił cały ogromny spadek na gry, kości i w karczmach. Następnie, jako włóczęga i nędzarz, błąkał się po swojej ojczyźnie.

Chociaż w innych sprawach był nierozważny i nierozsądny, zachował jednak czystość ciała.

Pewien żołnierz, jego stryj ze strony ojca, bardzo współczujący wobec niego, spotkawszy go pewnego dnia, powiedział do niego: „Jakie nieszczęście cię spotkało, najdroższy bratanku, że tak bardzo zszedłeś z właściwej drogi?

Ty, który jesteś szlachetnego pochodzenia, mogłeś stać się człowiekiem zacnym i uczonym, gdyby nie ogarnęło cię takie szaleństwo!”.

Ponieważ młodzieniec wyśmiewał jego słowa, uważając je za gadanie słabej niewiasty, żołnierz dodał: „Jest jednak jedna rzecz, którą mógłbyś dla mnie uczynić, mój ukochany bratanku”. A on odpowiedział: „Tak!”.

Żołnierz zaś powiedział: „Pragnę więc, abyś każdego dnia pięćdziesiąt razy pozdrawiał Najchwalebniejszą Matkę Boga, Maryję, modlitwą Zdrowaś Maryjo”. A młodzieniec, śmiejąc się, odpowiedział mu: „Jeśli tylko o to chodzi, mogę odmawiać to każdego dnia”.

Stryj nalegał jednak, mówiąc: „Będziesz musiał odmawiać te modlitwy z całą gorliwością i w pełni. Któż wie, czy Najchwalebniejsza Dziewica nie spojrzy na ciebie Swoimi Miłosiernymi Oczami i nie poprosi Swojego Syna, aby przyszedł ci z pomocą w twojej nędzy”. Na te słowa młodzieniec zgodził się, a stryj odszedł.

Po upływie roku zdarzyło się, że stryj ponownie spotkał młodzieńca i zapytał go, czy dotrzymał swojej obietnicy. On zaś odpowiedział: „Dotrzymałem jej i za nic w świecie nie chciałbym jej utracić. Albowiem dzięki temu jestem teraz bardziej wolny od spraw tego świata niż wcześniej”.

Wtedy jego stryj, który również zawsze pobożnie służył Najchwalebniejszej Dziewicy w Jej Różańcu, powiedział z wielką radością: „Skoro więc tak się rzeczy mają, w przyszłym roku podwoisz swoją służbę Matce Chrystusa, odmawiając jeszcze więcej Zdrowaś Maryjo”.

A młodzieniec odpowiedział: „Dobrze!”.

Exacto autem secundo anno, reversus est ad patruum, dicens: *"Jam suffragante Matre Christi, omnis vecordia, miseriaeque mei status evanuerunt, et firmo benefaciendi proposito voluntatis meae constantia stabilitur".*

Cui patruus devotissimus V[irginis] Mariae Psaltes, cum lacrymis dixit: *"Benedixit*[85] *Pietatis Mater, et tibi quoque carissime*[86] *gratias refero, qui salubri consilio credidisti.*

Nihil ergo restat, nisi ut anno praesenti, propositum tuum fixum experiar.

Et si dignum invenero, condignas tibi nuptias praeparabo.

Tu autem medio tempore Auxiliatricem tuam in Salutationibus ternae Quinquagenae sedulus honorato".

Consentit juvenis, et stabilis inventus est.

Evoluto anno fecit patruus, quod promiserat juveni.

Constituit nuptias, et instaurato convivio, ex utraque parte convenerunt parentelae.

Positis quoque mensis, et lotis manibus cum jam sponsus et sponsa commesturi, pariter consedissent, ex inopinato memor sponsus, nondum Salutationes trium Quinguagenarum, se illa die, more solito dixisse, repente surgens, susurrans patruo, ut paululum induciaret fercula ministrando.

Quo annuente, juvenis solus intrat thalamum, solvit Matri Christi, quod voverat tanto devotius, quanto clementius se probaverat exauditum.

Nec mora, uti ultimam Salutationem tertiae Quinquagenae jam complevit, apparuit ei Gloriosa Virgo Maria, lucidior super solem, tres plicas in tunica sua clarissima juveni unam anteriorem, et duas laterales, ostendens, in quarum qualibet erant scriptae quinquaginta Salutationes, litteris aureis.

"Ecce,* inquit, *Salutationes tuae litteris aureis scriptae, quibus me tribus Quinquagenis sedulus honorasti".

Et quia in*[87] *corpore tuo, licet vanus*[88] *et vagus, tamen virginitatis, munditiam servasti, mox te lenta*[89] *febris corripiet, et ad me tertia die, sine ulla carnis corruptione pervenies".

Hoc dicto Virgo Gloriosa disparuit.

Juvenis antem egressus, hortabatur omnes laetari, et gaudere, se vere[90] **ab appetitu comedendi destitutum ad praesens, cum eis esse non posse excusat**[91]**.**

Singulis quoque ad mensam sedentibus, juvenis interim lectum ascendit.

Et facto prandio sponsam suam et amicos in thalamum convocavit, et eis quid sibi contigerat indicavit.

Mortuus est autem juvenis die tertia, ut praedixit.

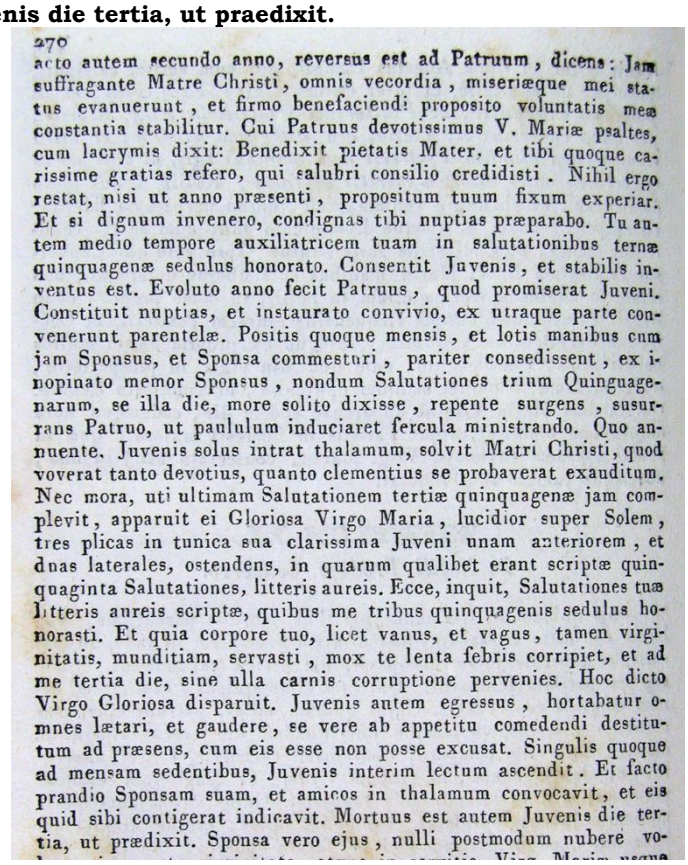

270

acto autem secundo anno, reversus est ad Patruum, dicens: Jam suffragante Matre Christi, omnis vecordia, miseriæque mei status evanuerunt, et firmo benefaciendi proposito voluntatis meæ constantia stabilitur. Cui Patruus devotissimus V. Mariæ psaltes, cum lacrymis dixit: Benedixit pietatis Mater, et tibi quoque carissime gratias refero, qui salubri consilio credidisti. Nihil ergo restat, nisi ut anno præsenti, propositum tuum fixum experiar. Et si dignum invenero, condignas tibi nuptias præparabo. Tu autem medio tempore auxiliatricem tuam in salutationibus ternæ quinquagenæ sedulus honorato. Consentit Juvenis, et stabilis inventus est. Evoluto anno fecit Patruus, quod promiserat Juveni. Constituit nuptias, et instaurato convivio, ex utraque parte convenerunt parentelæ. Positis quoque mensis, et lotis manibus cum jam Sponsus, et Sponsa commesturi, pariter consedissent, ex inopinato memor Sponsus, nondum Salutationes trium Quinguagenarum, se illa die, more solito dixisse, repente surgens, susurrans Patruo, ut paululum induciaret fercula ministrando. Quo annuente. Juvenis solus intrat thalamum, solvit Matri Christi, quod voverat tanto devotius, quanto clementius se probaverat exauditum. Nec mora, uti ultimam Salutationem tertiæ quinquagenæ jam complevit, apparuit ei Gloriosa Virgo Maria, lucidior super Solem, tres plicas in tunica sua clarissima Juveni unam anteriorem, et duas laterales, ostendens, in quarum qualibet erant scriptæ quinquaginta Salutationes, litteris aureis. Ecce, inquit, Salutationes tuæ litteris aureis scriptæ, quibus me tribus quinquagenis sedulus honorasti. Et quia corpore tuo, licet vanus, et vagus, tamen virginitatis, munditiam, servasti, mox te lenta febris corripiet, et ad me tertia die, sine ulla carnis corruptione pervenies. Hoc dicto Virgo Gloriosa disparuit. Juvenis autem egressus, hortabatur omnes lætari, et gaudere, se vere ab appetitu comedendi destitutum ad præsens, cum eis esse non posse excusat. Singulis quoque ad mensam sedentibus, Juvenis interim lectum ascendit. Et facto prandio Sponsam suam, et amicos in thalamum convocavit, et eis quid sibi contigerat indicavit. Mortuus est autem Juvenis die tertia, ut prædixit. Sponsa vero ejus, nulli postmodum nubere vo-

---

[85] **„Benedixit" w wydaniu z 1847 roku jest błędem drukarskim zamiast: „Benedicta sit" („Niech będzie Błogosławiona"), jak w wydaniach z 1691 i 1699 roku.**

[86] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Charissime".**

[87] **W wydaniach z 1847 i 1699 roku brakuje: "in" (w), obecnego w wydaniu z 1691 roku.**

[88] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "unus".**

[89] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "laeta".**

[90] **W wydaniu z 1691 roku występuje, w równoważnym znaczeniu: "vero" (naprawdę).**

[91] **„Excusat" („usprawiedliwia się") z wydania z 1847 roku brakuje w wydaniach z 1691 i 1699 roku.**

Po upływie drugiego roku powrócił więc do swojego stryja, mówiąc: „Teraz, za wstawiennictwem Matki Chrystusa, całkowicie zniknęły moja nierozwaga i nędzny stan, w jakim się znajdowałem, a w mojej woli nieustannie odczuwam mocne postanowienie czynienia dobra”.

Jego stryj, będący bardzo pobożnym czcicielem Różańca Najśw. Dziewicy, powiedział do niego ze łzami: „Niech będzie Błogosławiona Matka Miłosierdzia, a także dziękuję tobie, najdroższy, że uwierzyłeś w tę zbawienną radę.

Nie proszę o nic więcej, jak tylko o to, abyś w tym obecnym roku trwał mocno w swoim postanowieniu.

A jeśli uznam cię za godnego, przygotuję dla ciebie równie godne wesele.

Ty zaś w międzyczasie będziesz gorliwie oddawał cześć Tej, która ci pomogła, odmawiając trzy Pięćdziesiątki Zdrowaś Maryjo”.

Młodzieniec zgodził się i okazał się stały w swoim postanowieniu.

Po upływie roku stryj uczynił to, co obiecał młodzieńcowi.

Ustalił termin ślubu i przygotował ucztę, na którą przybyli krewni obu stron.

Gdy przygotowano również stoły i gdy wszyscy trzymali w rękach kwiaty, a pan młody i panna młoda, mając już zawrzeć małżeństwo, siedzieli razem, nagle pan młody przypomniał sobie, że tego dnia nie odmówił jeszcze, jak zwykle, trzech Pięćdziesiątek Zdrowaś Maryjo. Natychmiast wstał i szepnął do stryja, aby nieco opóźnił podawanie potraw.

Stryj wyraził zgodę, a młodzieniec wszedł sam do sypialni i z wielką pobożnością wypełnił to, co obiecał Matce Chrystusa, ponieważ doświadczył już, że został przez Nią wysłuchany z wielkim Miłosierdziem.

Gdy tylko zakończył ostatnie Zdrowaś Maryjo z trzech Pięćdziesiątek, natychmiast ukazała mu się Chwalebna Dziewica Maryja, której blask przewyższał blask słońca. Pokazała młodzieńcowi trzy fałdy na Swojej jaśniejącej szacie — jedną z przodu i dwie po bokach — a na każdej z nich wypisanych było złotymi literami pięćdziesiąt Zdrowaś Maryjo.

I Najświętsza Maryja Panna powiedziała: „Oto twoje sto pięćdziesiąt Zdrowaś Maryjo, zapisanych złotymi literami, którymi gorliwie oddawałeś Mi cześć poprzez trzy Pięćdziesiątki.

A ponieważ w swoim ciele, choć lekkim i niestałym, zachowałeś jednak czystość dziewictwa, teraz dotknie cię uporczywa gorączka i trzeciego dnia przyjdziesz do Mnie, bez żadnego skażenia ciała”.

Po tych słowach Chwalebna Dziewica zniknęła.

Młodzieniec, wyszedłszy z pokoju, zachęcał wszystkich, aby byli weseli i radowali się. Przeprosił, że w tej chwili nie może być razem z nimi, ponieważ nie miał ochoty jeść.

Gdy wszyscy zasiedli do stołu, młodzieniec tymczasem położył się do łóżka.

Po zakończeniu obiadu kazał przywołać swoją narzeczoną oraz przyjaciół do sypialni i opowiedział im wszystko, co mu się wydarzyło.

Młodzieniec zaś umarł trzeciego dnia, tak jak przepowiedziała mu Najświętsza Maryja Panna.

Sponsa vero ejus, nulli postmodum nubere volens, in sancta virginitate, atque in Servitio Psalterii[92] Virg[inis] Mariae usque ad finem vitae feliciter permansit.

EXEMPLUM XXI.
Psalterium servat Piratam[93]
a familiari spiritu.

Miles quidam habens Castrum, omnes praetereuntes sine misericordia spoliabat.

Licet autem cunctis abundaret peccatis, Gloriosam tamen Virg[inis] Mariam quotidie in Sua Salutatione Angelica honorabat.

Quadam vice sanctus quidam Monachus pertransiit, quem praedictus miles spoliari praecepit.

Vir autem sanctus rogavit praedones, ut ipsum ad suum dominum deducerent, quia haberet ei aliqua secreta revelanda.

Adductus autem ad militem, rogavit, ut totam familiam suam convocaret, et[94] eum praedicantem audiret.

Quod cum factum esset, dixit: *"Nequaquam hic estis omnes, ergo diligenter quaerite, et invenietis adhuc aliquem".*

Et invenerunt Camerarium Militis abesse, et adduxerunt eum.

Tunc dixit Sanctus: *"Vere ille est, quem quaero".*

Cum ergo venisset ad medium, et videret virum Dei, volutatis hinc inde oculis, et capite, sicut insanus, se agitabat, et accedere propius non audebat.

Tunc vir sanctus dixit: *"Adjuro te in nomine Dei Patris, et Filii, et Spiritus Sancti, ut qui sis, dicas, et quare huc veneris".*

Cui ille: *"Heu! Cogor prodere secretum meum.*

Ego non sum homo, sed sum diabolus.

Et quatuordecim annis cum illo Milite habitavi, quia Princeps noster me huc misit, ut die qua[95] miser suae Mariae solitum non offerret honorem, in sua Salutatione, diligentius observarem, eumque a Deo potestate accepta continuo strangularem, et[96] sic nostro consortio perpetuo sociaretur".

His dictis diabolus evanuit.

tia, ut prædixit. Sponsa vero ejus, nulli postmodum nubere volens, in sancta virginitate, atque in servitio Virg. Mariæ usque ad finem vitæ feliciter permansit.

EXEMPLUM XXI.

Psalterium servat Piratam a familiari spiritu.

Miles quidam habens Castrum, omnes prætereuntes sine misericordia spoliabat. Licet autem cunctis abundaret peccatis, Gloriosam tamen Virg. Mariam quotidie in sua Salutatione Angelica honorabat. Quadam vice sanctus quidam Monachus pertransiit, quem prædictus miles spoliari præcepit. Vir autem sanctus rogavit prædones, ut ipsum ad suum Dominum deducerent, quia haberet ei aliqua secreta revelanda. Adductus autem ad militem, rogavit, ut totam familiam suam convocaret, et eum prædicantem audiret. Quod cum factum esset, dixit. *Nequaquam hic estis omnes, ergo diligenter quærite, et invenietis adhuc aliquem.* Et invenerunt Camerarium Militis abesse, et adduxerunt eum. Tunc dixit Sanctus: *Vere ille est, quem quæro.* Cum ergo venisset ad medium, et videret virum Dei, volutatis hinc inde oculis, et capite, sicut insanus, se agitabat, et accedere propius non audebat. Tunc vir sanctus dixit. *Adjuro te in nomine Dei Patris, et Filii, et Spiritus Sancti, ut qui sis, dicas, et quare huc veneris.* Cui ille *Heu! cogor prodere secretum meum. Ego non sum homo, sed sum Diabolus. Et quatuordecim annis cum illo Milite habitavi, quia Princeps noster me huc misit, ut die qua miser suæ Mariæ solitum non offerret honorem, in sua Salutatione, diligentius observarem, eumque a Deo potestate accepta continuo strangularem, et sic nostro consortio perpetuo sociaretur.* His dictis Diabolus evanuit. Miles autem hæc audiens expavit,

---

[92] **W wydaniach z 1847 i 1699 roku brakuje: „Psalterii" („Różańca"), które występuje w wydaniu z 1691 roku.**

[93] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Pyratam".**

[94] **"Et" (i), występujące w wydaniach z 1847 i 1699 roku, brakuje w wydaniu z 1691roku.**

[95] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "quo".**

[96] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "ut".**

Jego narzeczona zaś nie chciała już wychodzić za nikogo za mąż. Pozostała szczęśliwie w świętym dziewictwie i w służbie Matki Bożej Różańcowej aż do końca swego życia.

PRZYKŁAD XXI

Różaniec wybawia Pirata od demonicznego ducha jednego z jego sług.

Pewien Żołnierz, który posiadał zamek, bez miłosierdzia grabił wszystkich, którzy przechodzili przed jego siedzibą.

I chociaż był obciążony wszelkiego rodzaju grzechami, każdego dnia oddawał jednak cześć Chwalebnej Dziewicy Maryi poprzez modlitwę Zdrowaś Maryjo.

Pewnego razu przechodził tamtędy pewien święty Mnich, którego ów Żołnierz kazał obrabować.

Święty mąż poprosił jednak rozbójników, aby zaprowadzili go do ich pana, ponieważ miał mu objawić pewne tajemnice.

Gdy więc przyprowadzono go przed Żołnierza, Mnich poprosił go, aby zwołał całą swoją służbę i wysłuchał tego, co miał do powiedzenia.

Kiedy zwołano służbę, powiedział: „Nie ma tu jeszcze wszystkich. Szukajcie pilnie, a znajdziecie jeszcze kogoś”.

I odkryli, że brakowało dostojnika zarządzającego domostwami Żołnierza, więc przyprowadzili go przed Mnicha.

Wtedy święty powiedział: „To właśnie jego szukałem!”.

Gdy więc ów człowiek stanął pośrodku i ujrzał męża Bożego, przewracał oczami i głową na wszystkie strony, miotając się jak człowiek niespełna rozumu, i nie odważył się już podejść bliżej.

Wtedy święty mąż powiedział: „Zaklinam cię w Imię Boga Ojca i Syna, i Ducha Świętego: powiedz, kim jesteś i dlaczego tutaj przybyłeś”.

A tamten odpowiedział: „Biada mi! Jestem zmuszony wyjawić mój sekret.

Nie jestem człowiekiem, lecz jestem diabłem.

I przez czternaście lat mieszkałem z owym Żołnierzem, ponieważ nasz książę wysłał mnie tutaj, abym z wielką uwagą obserwował dzień, w którym ten nędznik nie odda swojej zwyczajowej czci Maryi poprzez modlitwę Zdrowaś Maryjo. Wtedy miałem odłączyć go od władzy Boga, nieustannie go dręczyć i na wieczność przyłączyć do naszego grona”.

Po wypowiedzeniu tych słów diabeł zniknął.

Miles autem haec audiens expavit, et ad pedes Monachi provolutus, veniam petiit, et vitam suam in melius commutavit, devotiusque quam ante Gloriosam Virginem salutavit.

Quapropter universi, ut ab insidiis daemonum, per Virginem Mariam liberemini, in Psalterio Suo Eam quotidie honorate.

EXEMPLUM XXII.[97]
De F[rate] Converso,
solum Ave orante.

Nota: Et haec Transcriptoris solius insertura est: Non Alani relatae[98], nam profiteri hic assolet; legi et stylus reclamat.

Tempore S. Bernardi, venit quidam devotus miles, devotionis gratia, ad S. Bernardum, petens humiliter se recipi ad Fratrum Congregationem.

Quem statim Beatissimus Pater Bernardus gaudenter suscepit, atque habitum Fratrum Laicorum eidem tradidit.

Qui aliam orationem in Monasterio discere non potuit, quam Salutationem Angelicam, quam etiam frequenter cum mira devotione ruminabat.

Videns autem B[eatus] Bernardus hominis simplicitatem et bonam conversationem, quamvis esset illiteratus, in choro tamen Monachorum Sacerdotum more eum stare fecit.

Qui bonus homo, Virginem Gloriosam sincero amore diligebat, atque ei devotissime in Sua Salutatione serviebat.

Tandem vocante Domino, diem clausit extremum, atque ad Gaudia Aeterna feliciter pervenit.

Sepultusque est in Coemiterio, ubi alii viri Religiosi sepulturam accipiebant.

Post paucos autem dies super sepulchrum ejus, excrevit quoddam lilium pulcherrimum, et in quolibet lilii folio erat scriptum litteris aureis: AVE MARIA.

Sanctus autem Bernardus praecepit ejici terram, ut viderent, ubi suas, lilium haberet fixas radices.

Et ejecta terra, viderunt hastile lilii, ex ore defuncti procedere.

Tandem jubente sancto viro, inscisus est defunctus, et viderunt lilii radices esse in corde fixas.

His dictis Diabolus evanuit. Miles autem hæc audiens expavit, et ad pedes Monachi provolutus, veniam petiit, et vitam suam in melius commutavit, devotiusq. quam ante Gloriosam Virginem salutavit. Quapropter universi, ut ab insidiis dœmonum, per Virginem Mariam liberemini, in psalterio suo eam quotidie honorate.

EXEMPLUM XXII.

De F. Converso, solum Ave orante.

N. Et hæc Transcriptoris solius insertura est: Non Alani relatæ, nam profiteri hic assolet: Legi, et stylus reclamat.

Tempore s. Bernardi, venit quidam devotus miles, devotionis gratia, ad s. Bernardum, petens humiliter se recipi ad Fratrum Congregationem. Quem statim B. P. Bernardus gaudenter suscepit, atque habitum Fratrum Laicorum eidem tradidit. Qui aliam orationem in Monasterio discere non potuit, quam Salutationem Angelicam, quam etiam frequenter cum mira devotione ruminabat. Videns autem B. Bernardus hominis simplicitatem, et bonam conversationem, quamvis esset illiteratus, in choro tamen Monachorum Sacerdotum more eum stare fecit. Qui bonus homo, Virginem Gloriosam sincero amore diligebat, atque ei devotissime in sua Salutatione serviebat. Tandem vocante Domino, diem clausit extremum, atque ad gaudia æterna feliciter pervenit. Sepultusque est in Cœmiterio, ubi alii viri Religiosi sepulturam accipiebant. Post paucos autem dies super sepulchrum ejus, excrevit quoddam lilium pulcherrimum, et in quolibet lilii folio erat scriptum litteris aureis: *Ave Maria:* Sanctus autem Bernardus præcepit ejici terram, ut viderent, ubi suas, lilium haberet fixas radices. Et ejecta terra, viderunt hastile lilii, ex ore defuncti procedere. Tandem jubente sancto viro, inscisus est defunctus, et viderunt lilii radices esse in corde fixas. Atque in corde insciso, invenerunt

---

[97] **Tego przykładu brakuje w wydaniu z 1699 roku.**

[98] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "relata".**

Żołnierz, słysząc te rzeczy, bardzo się przestraszył, a następnie padł do stóp Mnicha, prosząc o przebaczenie. Odmienił swoje życie na lepsze i odtąd jeszcze pobożniej niż wcześniej pozdrawiał Chwalebną Dziewicę.

Dlatego wy wszyscy, aby Najświętsza Maryja Panna uwolniła was od zasadzek demonów, oddawajcie Jej każdego dnia cześć poprzez Jej Różaniec.

PRZYKŁAD XXII

Brat konwers, który odmawiał jedynie „Zdrowaś Maryjo”.

Uwaga: również ten fragment nie jest opowieścią samego Alana, lecz pochodzi wyłącznie od skryby; można bowiem stwierdzić, że styl tego fragmentu jest odmienny.

W czasach św. Bernarda pewien pobożny Żołnierz, dzięki łasce pobożności, przybył do św. Bernarda, aby pokornie poprosić o przyjęcie do Wspólnoty Braci.

Natychmiast Najświętszy Ojciec Bernard przyjął go z radością i wręczył mu habit Braci Świeckich.

W klasztorze nie zdołał nauczyć się żadnej innej modlitwy poza „Zdrowaś Maryjo”, które z niezwykłą pobożnością nieustannie powtarzał.

Błogosławiony Bernard, widząc prostotę i dobroć tego człowieka, mimo że był on niepiśmienny, pozwolił mu jednak przebywać w chórze przeznaczonym dla Mnichów Kapłanów.

Ów dobry człowiek miłował Chwalebną Dziewicę szczerym sercem i bardzo pobożnie służył Jej poprzez modlitwę „Zdrowaś Maryjo”.

W końcu, gdy Pan go powołał, zakończył swój ostatni dzień na ziemi i szczęśliwie dotarł do Wiecznych Radości.

Został pochowany na Cmentarzu, gdzie grzebano innych zakonników.

Po kilku dniach zaś na jego grobie wyrósł przepiękny liliowy kwiat, a na każdym płatku lilii złotymi literami było napisane: „Ave Maria”.

Wtedy święty Bernard polecił usunąć ziemię, aby zobaczyć, gdzie lilia zapuściła swoje korzenie.

Po usunięciu ziemi zobaczyli, że łodyga lilii wychodziła z ust zmarłego.

Wówczas, z polecenia świętego męża Bernarda, otwarto ciało zmarłego i zobaczono, że korzenie lilii zaczynały się w jego sercu.

Atque in corde insciso, invenerunt scriptum in ipso litteris aureis, AVE MARIA.

Quod cum vidissent, admirati sunt universi, intelligentes id ideo accidisse indubie, quia Salutationem Angelicam, et[99] cordiali devotione assidue proferebat.

EXEMPLUM XXIII.

De Principe Alphonsio[100].

PRINCEPS quidam erat Nobilis et potens, tantum plenus vitiis, quantum rebus, cujus uxor divino judicio lumen oculorum amiserat, eo quod virum suum ad mala facienda frequenter instigabat.

Sed et propter amborum iniquitates principes alii terram ipsius invadebant, omnia diripientes, omnia vastantes, ipsumque cum uxore ad quandam civitatem alienam fugere compellentes.

Accidit autem ut Beatissimus Dominicus, ad hanc Civitatem praedicandi gratia declinaret, qui in die Nativitatis CHRISTI egregium sermonem fecit in Majori Ecclesia de Psalterio Gloriosae Virginis Mariae.

Ad hanc etiam Ecclesiam eo die praefatus Princeps nomine Alphonsius[101], venit, tum propter solemnitatem diei, tum ad videndum virum sanctum[102], tum etiam[103] ad vitandum scandalum.

Raro enim aut nunquam, Ecclesiam frequentabat.

Hic audiens in praedicatione Dominici mira de dignitate, et virtute Psalterii Virginis MARIAE, praesertim, quia quicunque hoc devote peroraret, Dominium, Virgine MARIA Juvante, et Protegente, obtineret super hostes suos: proposuit orare Psalterium Virgini Gloriosae.

Prandio facto, accersivit Beatum Dominicum, et si vera essent, quae de Psalterii virtute, praedicaverat, interrogabat.

Cui Dominicus: *"Omnia*, inquit, *vera sunt, quae de virtute Psalterii Virginis Beatissimae praedicavi.*

radices esse in corde fixas. Atque in corde insciso, invenerunt

272

scriptum in ipso litteris aureis, *Ave Maria*. Quod cum vidissent, admirati sunt universi, intelligentes id ideo accidisse indubie, quia Salutationem Angelicam, et cordiali devotione assidue proferebat.

EXEMPLUM XXIII.

De Principe Alphonsio.

Princeps quidam erat Nobilis, et potens, tantum plenus vitiis, quantum rebus, cujus uxor divino judicio lumen oculorum amiserat, eo quod virum suum ad mala facienda frequenter instigabat. Sed et propter amborum iniquitates Principes alii terram ipsius invadebant, omnia diripientes, omnia vastantes, ipsumque cum uxore ad quandam civitatem alienam fugere compellentes. Accidit autem ut Beatissimus Dominicus, ad hanc Civitatem prædicandi gratia declinaret, qui in die Nativitatis Christi egregium sermonem fecit in Majori Ecclesia de Psalterio Gloriosæ Virg. Mariæ. Ad hanc etiam Ecclesiam eo die præfatus Princeps nomine Alphonsius, venit, tum propter solemnitatem diei, tum ad vitandum scandalum. Raro enim aut nunquam Ecclesiam frequentabat. Hic audiens in prædicatione Dominici mira de dignitate, et virtute psalterii Virg. Mariæ, præsertim, quia quicunque hoc devote peroraret, Dominium, Virgine Maria juvante, et protegente, obtineret super hostes suos: proposuit orare psalterium Virg. Gloriosæ. Prandio facto, accersivit Beatum Dominicum et si vera essent, quæ de psalterii virtute, prædicaverat, interrogabat. Cui Dominicus: *Omnia*, inquit *vera sunt, quæ de virtute Psalterii Virg. Beatissimæ prædicavi. Et tu, si ipsum orare volueris, et Con-*

---

[99] W wydaniu z 1691 roku występuje: "ex" (z).

[100] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Alfontio".

[101] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Alfontius".

[102] W wydaniach z 1847 i 1699 roku brakuje słów: „tum ad videndum virum sanctum", które występują w wydaniu z 1691 roku.

[103] W wydaniach z 1847 i 1699 roku brakuje: „etiam" (również), obecnego w wydaniu z 1691 roku.

A po otwarciu serca znaleźli w nim, zapisane złotymi literami, słowa: „Ave Maria”.

Widząc te rzeczy, wszyscy bardzo się zdumieli, rozumiejąc, że bez wątpienia wydarzyło się to dlatego, iż odmawiał „Zdrowaś Maryjo” z nieustanną i głęboką pobożnością serca.

PRZYKŁAD XXIII

Książę Alfons.

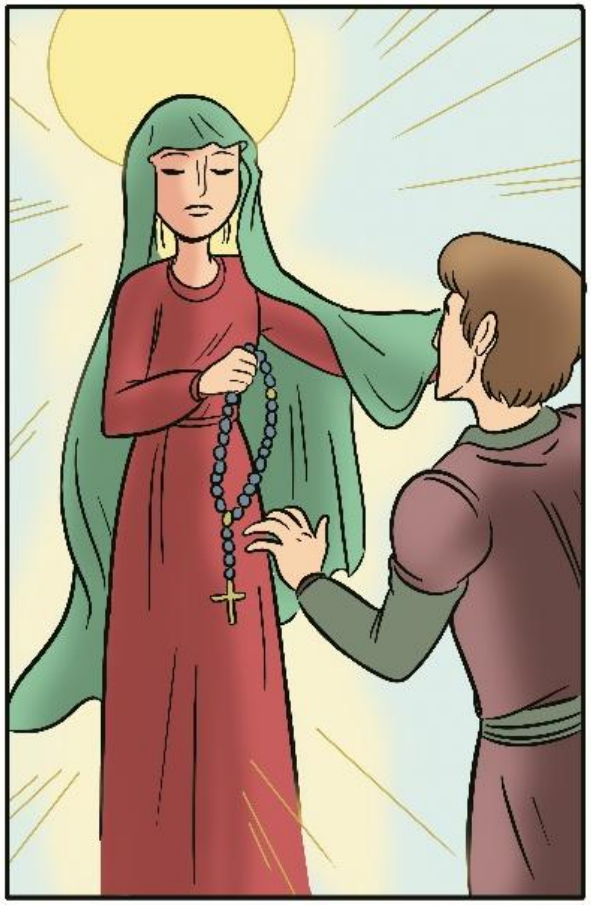

Pewien szlachetny i potężny Książę był tak pełen wad i występków, jak wielkie były jego posiadłości.

Jego żona, za dopuszczeniem Boga, utraciła światło oczu i z tego powodu często nakłaniała swego męża do czynienia złych rzeczy.

Lecz również z powodu nieprawości ich obojga inni książęta najechali jego ziemie, plądrując wszystko i pustosząc cały kraj, tak że książę wraz z żoną musieli uciec do innego miasta.

Wówczas zdarzyło się, że Najśw. Dominik, z łaski Bożej, przybył do tego miasta, aby głosić kazania. W dniu Narodzenia Chrystusa wygłosił w głównym kościele wspaniałe kazanie o Różańcu Chwalebnej Dziewicy Maryi.

Tego dnia wspomniany książę, imieniem Alfons, przybył do tego kościoła zarówno ze względu na uroczystość dnia, jak i aby zobaczyć świętego męża, a także aby uniknąć zgorszenia.

Rzadko bowiem, a właściwie niemal nigdy, uczęszczał do kościoła.

Tam, słuchając podczas kazania św. Dominika o przedziwnej godności i wartości Różańca Dziewicy Maryi, a szczególnie o tym, że każdy, kto odmawia go pobożnie, z pomocą i pod opieką Najświętszej Maryi Panny otrzyma władzę nad swoimi nieprzyjaciółmi, postanowił odmawiać Różaniec Chwalebnej Dziewicy.

Po obiedzie kazał przywołać do siebie Błogosławionego Dominika i zapytał go, czy prawdziwe były te rzeczy, które głosił o wartości Różańca.

Św. Dominik odpowiedział mu: „Wszystko, co głosiłem o wartości Różańca Najświętszej Dziewicy, jest prawdą.

Et tu, si ipsum orare volueris, et Confratriam ejusdem Psalterii recipere, polliceor tibi, quod omnia, quae de virtute Psalterii praedicavi, senties, immo majora, quam a me audisti".

Audiens Alphonsius haec, et reddens[104], spopondit orare MARIAE[105] Virginis Psalterium, et illius Confratriam humiliter recepit.

Post hoc Dominicus inde recessit.

Et Alphonsius[106] quotidie Ecclesiam frequentabat, suum Psalterium devote persolvens, atque in tali Civitate, et in isto Mariae Virginis servitio, per integrum annum perseverabat.

Anno revoluto, eodem die, quo Psalterium Mariae et Confratriam ipsius susceperat, in Ecclesia more solito Psalterium suum devote complevit, petens misericordiam et gratiam a Virgine Gloriosa.

Finita autem Missa majori, cum omnes ab Ecclesia ad prandium recederent, Alphonsius[107] solus in devotione sua, in Ecclesia permansit.

Et ecce apparuit ante eum, Virgo quaedam Pulcherrima, tenens in Ulnis Suis Infantem Speciosissimum.

Qua visa Alphonsius, obstupuit vehementer.

Quae dixit ad Alphonsium[108]: *"O Alphonsi[109], ecce toto isto anno Mihi in Psalterio Meo devote Servisti, nunc veni tibi dare Consolationem pro Servitio, quod mihi exhibuisti.*

Impetravi tibi remissionem omnium peccatorum tuorum a Filio Meo, quem cernis in Ulnis Meis.

Insuper habebis omnem Gratiam, quam tibi Sponsus Meus Dominicus pollicitus est, immo majorem.

Si tamen perseveraveris In Servitio Meo.

***Dabo etiam tibi Patriloquium, quod semper tecum deferas: et non praevalebunt adversum te inimici tui"*, deditque ei statim Patriloquium mirae pulchritudinis, et confestim disparuit.**

Alphonsius[110] tenes Psalterium manuale, quod sibi Virgo MARIA tradiderat, gaudensque et stupens rediit ad uxorem suam, narravitque ei omnia quae facta fuerant: quae noluit fidem praestare verbis sui mariti.

Ad quam ille: "Tange, inquit, Patriloquium, quod Virgo Maria mihi donavit", quae tangens, statim visum recepit, videns illa tantum miraculum credidit, et Virginis Gloriosae Psalterium, deinceps devotissime orare coepit.

Post hoc Alphonsius[111] exivit contra inimicos suos quos omnes de sua terra ejecit, et omnia ablata recuperavit, ut in brevi nomen ejus longe lateque divulgatum sit: adeo ut principes et reges, qui bella gerebant contra infideles, certarent pro Alphonsio: quia cuicunque adhaesit, victoriam obtinuit.

Beatissimæ prædicavi. Et tu, si ipsum orare volueris, et Confratriam ejusdem Psalterii recipere, polliceor tibi, quod omnia, quæ de virtute Psalterii prædicavi, senties, immo majora, quam a me audisti. Audiens Alphonsius hæc, et reddens, spopondit orare Mariæ Virginis psalterium, et illius Confratriam humiliter recepit. Post hoc Dominicus inde recessit. Et Alphonsius quotidie Ecclesiam frequentabat, suum Psalterium devote persolvens, atque in tali Civitate, et in isto Mariæ Virg. servitio, per integrum annum perseverabat. Anno revoluto, eodem die, quo psalterium Mariæ, et Confratriam ipsius susceperat, in Ecclesia more solito psalterium suum devote complevit, petens misericordiam, et gratiam a Virgine Gloriosa. Finita autem Missa majori, cum omnes ab Ecclesia ad prandium recederent, Alphonsius solus in devotione sua, in Ecclesia permansit. Et ecce apparuit ante eum, Virgo quædam pulcherrima, tenens in ulnis suis Infantem speciosissimum. Qua visa Alphonsius, obstupuit vehementer. Quæ dixit ad Alphonsium: *O Alphonsi, Ecce toto isto anno mihi in Psalterio meo devote servisti, nunc veni tibi dare consolationem pro servitio, quod mihi exhibuisti. Impetravi tibi remissionem omnium peccatorum tuorum a Filio meo, quem cernis in ulnis meis. Insuper habebis omnem gratiam, quam tibi Sponsus meus Domi-*

273

nicus pollicitus est, immo majorem. Si tamen perseveraveris in servitio meo. Dabo etiam tibi Patriloquium, quod semper tecum deferas: et non prævalebunt adversum te inimici tui; Deditque ei statim Patriloquium miræ pulchritudinis, et confestim disparuit. Alphonsius tenens psalterium manuale, quod sibi Virgo Maria tradiderat, gaudensq. et stupens rediit ad uxorem suam, narravitque ei omnia quæ facta fuerant: quæ noluit fidem præstare verbis sui mariti. Ad quam ille: tange, inquit patriloquium, quod Virgo Maria mihi donavit, quæ tangens, statim visum recepit, videns illa tantum miraculum credidit, et Virginis Gloriosæ psalterium, deinceps devotissime orare cœpit. Post hoc Alphonsius exivit contra inimicos suos quos omnes de sua terra ejecit, et omnia ablata recuperavit, ut in brevi nomen ejus longe, lateq. divulgatum sit: adeo ut Principes, et Reges, qui bella gerebant contra Infideles, certarent pro Alphonsio: quia cuicunque adhæsit, victoriam obtinuit. Nullus in bello Alphonsium

---

[104] W wydaniu z 1691 roku występuje: „recedens" („oddalając się"), natomiast w wydaniu z 1699 roku: „credens" („pokładając ufność"). „Credens" jest słowem poprawniejszym w tym kontekście niż „reddens" z wydania z 1847 roku, które oznacza: „zwracając".

[105] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "Maria".

[106] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Alfontius".

[107] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Alfontius".

[108] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Alfontium".

[109] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Alfonti".

[110] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Alfontius".

[111] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Alfontius".

A jeśli zechcesz odmawiać ten Różaniec i zapisać się do Bractwa Różańcowego, obiecuję ci, że uwierzysz we wszystko, co głosiłem o wartości Różańca, a nawet ujrzysz rzeczy większe od tych, które ode mnie słyszałeś".

Alfons, słysząc te słowa i wierząc im, obiecał odmawiać Różaniec Najświętszej Maryi Panny i pokornie zapisał się do Jej Bractwa.

Po tym święty Dominik oddalił się z tego miejsca.

Alfons zaś każdego dnia uczęszczał do kościoła, pobożnie odmawiając swój Różaniec, i przez cały rok wytrwał w tym Bractwie oraz w tej służbie Najświętszej Maryi Pannie.

Po upływie roku, tego samego dnia, w którym przyjął Różaniec Maryi i wstąpił do Jej Bractwa, Alfons, jak zwykle, pobożnie kończył w kościele swój Różaniec, prosząc Chwalebną Dziewicę o Miłosierdzie i Łaskę.

Po zakończeniu uroczystej Mszy Świętej, gdy wszyscy wyszli z kościoła, aby udać się na obiad, Alfons pozostał sam w kościele z pobożności.

I oto ukazała się przed nim Przepiękna Dziewica, która trzymała w Swoich Ramionach Prześliczne Dziecię.

Na ten widok Alfons pozostał pełen zachwytu.

Ona powiedziała do Alfonsa: „O Alfonsie, oto przez cały ten rok pobożnie służyłeś Mi poprzez Mój Różaniec. Teraz przyszłam, aby dać ci Pocieszenie za służbę, którą Mi oddałeś.

Otrzymałam od Mojego Syna, którego widzisz w Moich ramionach, odpuszczenie wszystkich twoich grzechów.

Ponadto otrzymasz każdą Łaskę, którą obiecał ci Mój Oblubieniec Dominik, a nawet jeszcze więcej, jeśli tylko wytrwasz w Mojej służbie.

Dam ci również Koronę Różańca, abyś zawsze nosił ją przy sobie, a twoi nieprzyjaciele nie będą mogli odnieść nad tobą zwycięstwa".

Wówczas dała mu Koronę Różańca o przedziwnej piękności i w tej samej chwili zniknęła.

Alfons, trzymając w rękach Różaniec, który przekazała mu Najświętsza Maryja Panna, pełen radości i zachwytu powrócił do swojej żony i opowiedział jej wszystko, co się wydarzyło.

Ona nie mogła uwierzyć słowom swojego męża.

Wtedy powiedział do niej: „Dotknij Korony Różańca, którą podarowała mi Najświętsza Maryja Panna". Gdy tylko jej dotknęła, natychmiast odzyskała wzrok.

Widząc tak wielki cud, uwierzyła i odtąd zaczęła z wielką pobożnością odmawiać Różaniec Chwalebnej Dziewicy Maryi.

Po tym wydarzeniu Alfons wyruszył przeciwko swoim nieprzyjaciołom, wypędził ich wszystkich ze swoich ziem i odzyskał wszystkie dobra, które zostały mu odebrane. Wkrótce jego sława rozeszła się daleko i szeroko, a książęta i królowie walczący przeciwko niewiernym zawierali sojusze z Alfonsem, ponieważ każdy, kto sprzymierzał się z nim, odnosił zwycięstwo.

Nullus in bello Alphonsium[112] capere, nullus vulnerare, nullusque adversus eum praevalere potuit.

At semper ante congressum pugnae Virginis Gloriosae Psalterium flexis genibus devote dicere consuevit: nec ullum voluit habere servum, qui Psalterium Virginis Mariae dicere nollet, omnes quippe servos orare Psalterium Mariae Virginis compellebat.

Videnque tantam Psalterii virtutem, fecit depingi, et sculpi Psalteria manualia in sigillis, in scutis, et vexillis suis.

Tandem volens Virgo Maria praestare praemium Alphonsio[113] pro sibi exhibito Servitio devoto, Alphonsius[114] aegrotare coepit, hic ille maximam contritionem pro peccatis habuit, et confessionem suam de tota vita fecit: cui quidam Sacerdos nomine Joannes, Ecclesiastica ministrabat Sacramenta.

Quae postquam devotissime susceperat, apparuit ibidem Virgo Gloriosa cum Filio Suo, qui animam Alphonsii[115], praedicto Sacerdote vidente, quasi columbam, nive candidiorem susceperunt, et ad Coelestia Regna perduxerunt.

Ad quae et nos Suos Psaltas eadem Beatissima Angelorum Regina, perducere dignetur. Amen.

FINIS EXEMPLORUM SEXUS VIRILIS.

cunque adhæsit, victoriam obtinuit. Nullus in bello Alphonsium capere, nullus vulnerare, nullusq. adversus eum prævalere potuit. At semper ante congressum pugnæ Virginis Gloriosæ psalterium flexis genibus devote dicere consuevit: nec ullum voluit habere servum, qui psalterium Virginis Mariæ dicere nollet, omnes quippe servos orare psalterium Mariæ Virginis compellebat. Videnq. tantam psalterii virtutem, fecit depingi, et sculpi psalteria manualia in sigillis, in scutis, et vexillis suis. Tandem volens Virgo Maria præstare præmium Alphonsio pro sibi exhibito servitio devoto, Alphonsius ægrotare cœpit, hic ille maximam contritionem pro peccatis habuit, et confessionem suam de tota vita fecit: cui quidam Sacerdos nomine Joannes, Ecclesiastica ministrabat Sacramenta. Quæ postquam devotissime susceperat, apparuit ibidem Virgo Gloriosa cum Filio suo, qui animam Alphonsii, prædicto Sacerdote vidente, quasi columbam, nive candidiorem susceperunt, et ad cœlestia regna perduxerunt. Ad quæ et nos suos psaltas eadem Beatissima Angelorum Regina, perducere dignetur. Amen.

[112] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Alfontius".
[113] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Alfontio".
[114] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Alfontius".
[115] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Alfontii".

Nikt w bitwie nie mógł pojmać Alfonsa, nikt nie mógł go zranić i nikt nie mógł nad nim odnieść zwycięstwa.

Zawsze też, zanim wyruszył do bitwy, zwykł pobożnie klękać i odmawiać Różaniec Chwalebnej Dziewicy. Nie chciał również mieć żadnego sługi, który nie chciałby odmawiać Różańca Najświętszej Maryi Panny, dlatego gromadził wszystkich swoich sług, aby wspólnie modlili się na Różańcu Maryi Dziewicy.

Widząc tak wielką moc Różańca, kazał malować i rzeźbić Korony Różańca na swoich pieczęciach, tarczach oraz sztandarach.

W końcu, ponieważ Najświętsza Maryja Panna chciała wynagrodzić Alfonsowi jego pobożną służbę Jej ofiarowaną, Alfons zaczął chorować. Wówczas zrodziła się w nim wielka skrucha za jego grzechy i odbył spowiedź z całego swojego życia. Kapłan imieniem Jan udzielił mu Sakramentów Kościoła.

Po tym, jak Alfons przyjął je z największą pobożnością, ukazała się tam Chwalebna Dziewica wraz ze Swoim Synem. Oboje wzięli duszę Alfonsa i zaprowadzili ją do Królestw Niebieskich, podczas gdy wspomniany kapłan ujrzał jego duszę pod postacią gołębicy, bielszej niż śnieg.

Do tych Królestw Niebieskich niech Najświętsza Królowa Aniołów raczy również doprowadzić nas, Swoich czcicieli i odmawiających Jej Różaniec. Amen.

KONIEC PRZYKŁADÓW DOTYCZĄCYCH MĘŻCZYZN.

EXEMPLA
DEVOTI SEXUS FOEMINEI.

EXEMPLUM I.
De Catherina[116] Pulchra Romana, Prodigium.

PRAEFATIO.

NARRAVIT Gloriosus ille Magister Joannes de Monte in suo Mariali, quod etiam reperi in libro Fratris Thomae de Templo.

Tempore quo Beatissimus Dominicus Praedicatorum Ordinis Dux, et Pater inclitus, praedicabat[117] in orbe terrarum famosissimus plurimis in regnis populos incessanter ad Virginis Inviolatae Mariae laudem hortabatur, et ad Angelicam ipsius Psalterii Confratriam.

Contigit Romae eum praedicare, in totius mundi majorum Praelatorum audientia: admonuitque figuris et exemplis fortissime, Gloriosam Virginem esse Salutandam in Ejus Psalterio: mirantur omnes de verborum affluentia, stupent de prodigiorum potentia.

Quibus ita ait: *"O fideles, et[118] Domini, caeterique fidelium fidei amatores, audite verbum singulare, vobisque omnibus salutare, ut sciatis vera esse, quae dixi, accipite Psalterium Virginis Mariae, et hoc orando Passionem Christi devote recordemini.*

Ita vobis annuncio[119], quod Spiritum Dei experiemini.

Nec enim stare potest in aliquo loco tanta* flamma *sine calefactione: nec* lux *tam immensa, sine illuminatione; nec* medicina *tam divina sine sanatione".

Quid plura?

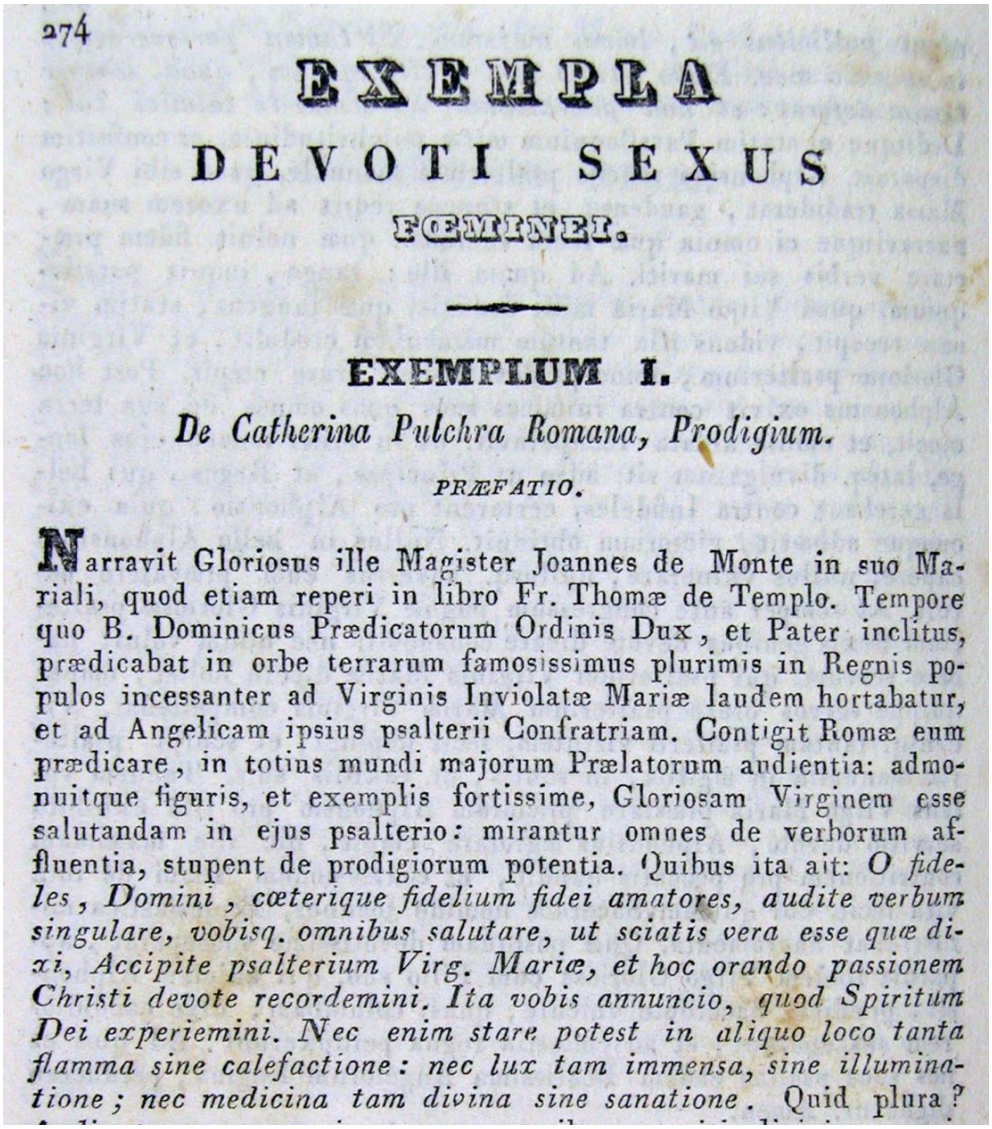

274

EXEMPLA
DEVOTI SEXUS
FOEMINEI.

EXEMPLUM I.
De Catherina Pulchra Romana, Prodigium.

PRÆFATIO.

Narravit Gloriosus ille Magister Joannes de Monte in suo Mariali, quod etiam reperi in libro Fr. Thomæ de Templo. Tempore quo B. Dominicus Prædicatorum Ordinis Dux, et Pater inclitus, prædicabat in orbe terrarum famosissimus plurimis in Regnis populos incessanter ad Virginis Inviolatæ Mariæ laudem hortabatur, et ad Angelicam ipsius psalterii Confratriam. Contigit Romæ eum prædicare, in totius mundi majorum Prælatorum audientia: admonuitque figuris, et exemplis fortissime, Gloriosam Virginem esse salutandam in ejus psalterio: mirantur omnes de verborum affluentia, stupent de prodigiorum potentia. Quibus ita ait: *O fideles, Domini, cœterique fidelium fidei amatores, audite verbum singulare, vobisq. omnibus salutare, ut sciatis vera esse quæ dixi, Accipite psalterium Virg. Mariæ, et hoc orando passionem Christi devote recordemini. Ita vobis annuncio, quod Spiritum Dei experiemini. Nec enim stare potest in aliquo loco tanta flamma sine calefactione: nec lux tam immensa, sine illuminatione; nec medicina tam divina sine sanatione.* Quid plura?

---

[116] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Catharina".**
[117] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "praedicator".**
[118] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: "et" (i), występującego w wydaniach z 1691 i 1699 roku.**
[119] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "annuntio".**

PRZYKŁADY POBOŻNYCH KOBIET

PRZYKŁAD I

Cud, który wydarzył się Katarzynie Pięknej z Rzymu.

WPROWADZENIE

Czcigodny Mistrz Jan del Monte w swoim „Mariale" opowiedział pewne wydarzenie, które znajduje się również w księdze brata Tomasza Del Tempio.

W czasach, gdy Najświętszy Dominik, znamienity Przewodnik i Ojciec Zakonu Kaznodziejskiego, głosił naukę na świecie, a jego sława dotarła do bardzo wielu królestw ziemi, nieustannie zachęcał ludy do oddawania czci Najczystszej Dziewicy Maryi oraz do należenia do Anielskiego Bractwa Różańca.

Zdarzyło się, że głosił kazanie w Rzymie, podczas zgromadzenia najznamienitszych Prałatów z całego świata, i z wielkim zapałem zachęcał ich, posługując się alegoriami i przykładami, aby pozdrawiali Chwalebną Dziewicę w Jej Różańcu.

Wszyscy zdumiewali się nad tak trafnymi słowami i byli zachwyceni mocą opowiadanych cudów.

Wówczas powiedział do nich: „O wierni, panowie i wszyscy inni miłośnicy wiary, posłuchajcie tego szczególnego i zbawiennego dla was wszystkich pouczenia. Abyście zaś mogli przekonać się, że prawdziwe są rzeczy, które wam powiedziałem, weźcie Różaniec Najświętszej Maryi Panny i odmawiając go, pobożnie rozważajcie Mękę Chrystusa.

Zapowiadam wam, że w ten sposób doświadczycie Ducha Bożego.

Albowiem nie może istnieć tak wielki płomień bez żaru, ani tak wielkie światło bez oświecenia, ani tak cudowne lekarstwo bez uzdrowienia".

A cóż wydarzyło się potem?

Audiunt omnes, et mirantur, sermonibus attoniti divinis, concipiuntque multi (ne dum[120] popularium, verum et magnorum Ecclesiae Praelatorum, puta venerandorum Cardinalium, et honorandorum quam plurimi Episcoporum) Psalterium hoc praedicatum orare, quatenus possent aliquam Dei gratiam experientia, perpendere.

Res mirabilis!

Civitate perturbata, facta est orationum varia multiplicatio, statu in omni, prout a S. Dominico fuit auditum.

Itaque vidit mane, vespere, et meridie ubique[121] viros et mulieres Psalteria manualia deportantes.

Nec verebantur columnae mundi Cardinales et Episcopi, tanta divinitatis in manibus et zonis deferre fidei nostrae insignia orthodoxae.

Ex miraculis enim Dominicus[122] perceptis, non dubitabat Virg[ine] Maria operante, sibi in tali exercitio divinum adfore auxilium: quid ultra referam?

Omnes qui hoc tenuerunt[123] Psalterium, aliquod perpenderunt Divinae Pietatis indicium: ex quibus omnibus tantum unum narro prodigium.

NARRATIO

Erat Romae meretrix quaedam super omnes famosissima in decore, eloquentia, ornatu, et mundana laetitia, quae ex Dominici manibus sanctissimis meruit habere Psalterium, quod sub tunica abscondens, frequentius per diem illud orabat, et heu, nihilominus stupro et impudicitiae prae omnibus vacabat.

Post illam enim plus viri currebant, quam ad quaslibet huscemodi[124] vanitatis mulieres.

Perseveravit igitur haec mulier, nomine *Catherina*[125] cognomento *Pulchra*, propter incomparabilem venustatem in suo Psalterio, Ecclesiam semel ad minus in die visitans, ubi Psalterium suum orans, ista meditabatur.

***Primam* Quinquagenam dicebat, ad Christi Infantiam, ubi Christus portabat totam futuram Passionem, etsi non in executione, tamen in intentione, et mente.**

***Secundam* vero Quinquagenam dicebat in Christi Passione vere exhibita in Sua reali Passione secundum Humanitatem.**

***Tertiam* vero orabat ad Christi Passionem secundum Deitatem, non quia Deitas haberet pati secundum Seipsam, sed quoniam Deitas est infinita, et tantum amat naturam humanam (prout Dominus Jesus[126] Christus saepius revelavit) ut si mortalis esset, procul dubio moreretur.**

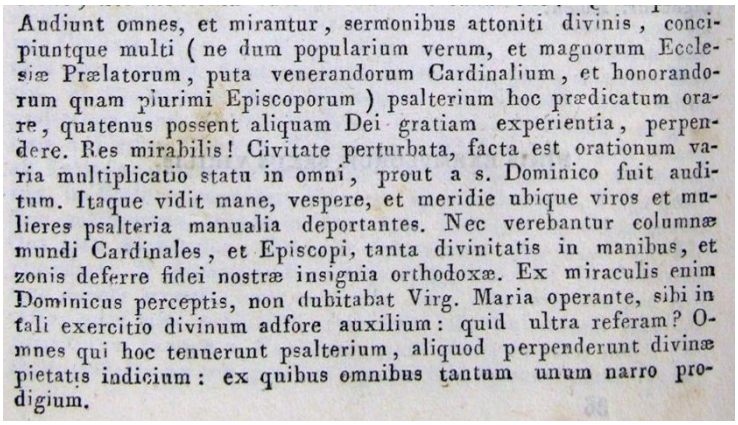
Audiunt omnes, et mirantur, sermonibus attoniti divinis, concipiuntque multi (ne dum popularium verum, et magnorum Ecclesiæ Prælatorum, puta venerandorum Cardinalium, et honorandorum quam plurimi Episcoporum) psalterium hoc prædicatum orare, quatenus possent aliquam Dei gratiam experientia, perpendere. Res mirabilis! Civitate perturbata, facta est orationum varia multiplicatio statu in omni, prout a s. Dominico fuit auditum. Itaque vidit mane, vespere, et meridie ubique viros et mulieres psalteria manualia deportantes. Nec verebantur columnæ mundi Cardinales, et Episcopi, tanta divinitatis in manibus, et zonis deferre fidei nostræ insignia orthodoxæ. Ex miraculis enim Dominicus perceptis, non dubitabat Virg. Maria operante, sibi in tali exercitio divinum adfore auxilium: quid ultra referam? Omnes qui hoc tenuerunt psalterium, aliquod perpenderunt divinæ pietatis indicium: ex quibus omnibus tantum unum narro prodigium.

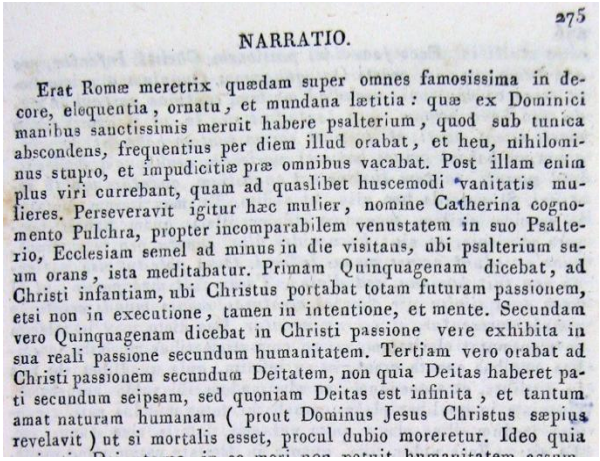
275

NARRATIO.

Erat Romæ meretrix quædam super omnes famosissima in decore, eloquentia, ornatu, et mundana lætitia: quæ ex Dominici manibus sanctissimis meruit habere psalterium, quod sub tunica abscondens, frequentius per diem illud orabat, et heu, nihilominus stupro, et impudicitiæ præ omnibus vacabat. Post illam enim plus viri currebant, quam ad quaslibet huscemodi vanitatis mulieres. Perseveravit igitur hæc mulier, nomine Catherina cognomento Pulchra, propter incomparabilem venustatem in suo Psalterio, Ecclesiam semel ad minus in die visitans, ubi psalterium suum orans, ista meditabatur. Primam Quinquagenam dicebat, ad Christi infantiam, ubi Christus portabat totam futuram passionem, etsi non in executione, tamen in intentione, et mente. Secundam vero Quinquagenam dicebat in Christi passione vere exhibita in sua reali passione secundum humanitatem. Tertiam vero orabat ad Christi passionem secundum Deitatem, non quia Deitas haberet pati secundum seipsam, sed quoniam Deitas est infinita, et tantum amat naturam humanam (prout Dominus Jesus Christus sæpius revelavit) ut si mortalis esset, procul dubio moreretur. Ideo quia

---

[120] W wydaniu z 1691 roku występuje: "nedum".

[121] W wydaniu z 1691 roku występuje: "multos" (wielu).

[122] W wydaniu z 1691 roku występuje: "a Dominico" (od Dominika).

[123] W wydaniu z 1691 roku występuje: „tentaverunt" („doświadczyli"), termin bardziej odpowiedni w tym kontekście niż „tenuerunt" („utrzymali"), użyty w wydaniach z 1847 i 1699 roku.

[124] W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje poprawnie: "hujuscemodi".

[125] W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "Catharina".

[126] W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "Deus" (Bóg).

Wszyscy słuchali i pozostali zachwyceni, oszołomieni boskimi kazaniami, a wielu — nie tylko spośród ludu, lecz także spośród wielkich Prałatów Kościoła, czcigodnych Kardynałów, jak również bardzo wielu dostojnych Biskupów — zaczęło odmawiać Różaniec, o którym nauczał, aby doświadczyć jakiejś łaski Bożej.

Wydarzyła się rzecz przedziwna!

W poruszonym mieście Rzymie nastąpił wielki wzrost modlitwy we wszystkich stanach życia, odkąd usłyszeli świętego Dominika.

I tak wszędzie można było widzieć rano, wieczorem i w południe mężczyzn i kobiety, którzy trzymali w rękach Różaniec.

Nie wstydzili się również Kardynałowie i Biskupi, owe boskie kolumny światła świata — trzymać w rękach i przy swoich pasach tak wielkie Sztandary Boskości i naszej Katolickiej Wiary.

Albowiem, słysząc o cudach, Dominik nie wątpił, że poprzez to Ćwiczenie przyjdzie do niego Boska Pomoc.

Cóż jeszcze powiem?

Wszyscy, którzy trzymali w rękach Różaniec, otrzymali jakiś znak Bożego Miłosierdzia; spośród wszystkich opowiem tylko o jednym cudownym wydarzeniu.

OPOWIADANIE

W Rzymie żyła nierządnica, najsławniejsza ze wszystkich ze względu na piękność, wymowę, stroje i światową radość; miała szczęście otrzymać z najświętszych rąk świętego Dominika Koronę Różańca. Ukrywała ją pod swoją suknią i gorliwie odmawiała przez cały dzień; a jednak, niestety, nadal oddawała się wszelkim występkom i rozpuście.

Mężczyźni bowiem biegli za nią bardziej niż za jakąkolwiek inną kobietą oddaną tej marności.

Tak więc kobieta ta, imieniem Katarzyna, nazywana „Piękną” z powodu swej niezrównanej urody, trwała w odmawianiu swego Różańca.

Przynajmniej raz dziennie odwiedzała pewien kościół, w którym odmawiała Różaniec i w taki sposób go rozważała.

Pierwszą część odmawiała za Dzieciństwo Chrystusa, w którym Chrystus nosił już całą przyszłą Mękę — nie jeszcze w jej dokonaniu, lecz w zamiarze i usposobieniu duszy.

Następnie odmawiała Drugą część za Mękę Chrystusa, którą rzeczywiście przedstawiała w Jego prawdziwej Męce według człowieczeństwa.

Na koniec modliła się Trzecią częścią za Mękę Chrystusa według Jego Istoty Boskiej — nie dlatego, że jako Bóg mógł w Sobie cierpieć, lecz dlatego, że jako Bóg jest nieskończony i tak bardzo umiłował naturę ludzką — jak Pan Jezus wielokrotnie objawiał — iż gdyby posiadał jedynie naturę ludzką, bez wątpienia umarłby natychmiast.

Ideo quia Sapientia Dei Aeterna, in Se Mori non potuit, Humanitatem Assumpsit, quae Pati et mori, pro toto genere humano voluit.

Cum igitur haec Catherina Pulchra sic orando perseveraret, contigit aliquando, ut[127] vagabunda more solito, per Romanam Civitatem discurreret.

Et ecce, subito, Vir Pulcherrimus, et Mirabilis ei astans, dixit illi: *"Heu*, inquit, Catherina[128], *quid hic stas? Habesne domum?"*.

Cui illa: *"Habeo*, inquit, *et cuncta pulcherrime disposita"*.

Cui ille: *"In hac*, inquit *tecum volo coenare"*.

Cui illa: *"Libentissime*, inquit, *Faciam, et quaecunque volueris, libentius propinabo"*.

Sic manu ad manum euntes pervenerunt ad ipsius domum, ubi plurimae consimiles invenerunt[129] puellae.

Coena paratur, et sedet, hic ignotus hospes, cum pulchra Catherina[130] et bibebant: et quicquid tangebat hospes, sive potum, sive aliquid simile, mox in sanguineum colorem vertebatur, non sine singulari odore, et sapore suavissimo.

Cui illa admirans dixit: *"Quid est Domine, aut sum insana, ut cuncta quae tangitis fiunt sanguinea"*.

At ille: *"Nescis*, inquit, *quod Christianus, nec bibere, nec manducare aliquid debet, nisi Sanguine Christi fuerit tinctum?"*.

Sicque illa plurimum miratur de tanto hospite, et eum jam tangere veretur.

Ait tamen illi: *"Domine, ut video, magnae in vultu estis reverentiae.*

Quis quaeso estis?

***Et unde venistis?"*.**

Cui ille: *"Cum erimus in thalamo tibi dicam quae postulas"*.

Sicque suspensa thalamum paravit lectum prior intrans ipsa, hospitem ad se introendum invitat.

Res cunctis mortalibus stupenda et inaudita!

Subito Vir ille Puerilem formam induens, gestabat in Capite Coronam Spineam, in Humeris Crucem, et Stigmata in manibus et pedibus, ac innumera per totum Corpus Vulnera.

Aitque Catherinae[131]: *"O Catherina, Catherina[132], jam a tua cessa stultitia, ecce jam vides Passionem Christi Infantiae, pro qua tuam primam orasti Quinquagenam.*

revelavit) ut si mortalis esset, procul dubio moreretur. Ideo quia sapientia Dei æterna, in se mori non potuit, humanitatem assumpsit, quæ pati, et mori, pro toto genere humano voluit. Cum igitur (hæc Catherina Pulchra) sic orando perseveraret, contigit aliquando, vagabunda more solito, per Romanam Civitatem discurreret. Et ecce, subito, vir pulcherrimus, et mirabilis ei astans, dixit illi. *Heu*, inquit, *Catherina*, *Quid hic stas*? *Habesne domum?* Cui illa, *Habeo*, inquit, *et cuncta pulcherrime disposita*. Cui ille; *In hac*, inquit *tecum volo cœnare*. Cui illa: *Libentissime*, inquit *faciam*, *et quœcunque volueris*, *libentius propinabo*. Sic manu ad manum euntes pervenerunt ad ipsius domum, ubi plurimæ consimiles invenerunt puellæ. Cœna paratur, et sedet, hic ignotus hospes cum pulchra Catherina, et bibebant: et quicquid tangebat hospes, sive potum, sive aliquid simile, mox in sanguineum colorem vertebatur, non sine singulari odore, et sapore suavissimo. Cui illa admirans dixit. *Quid est Domine, aut sum insana, ut cuncta, quæ tangitis fiunt sanguinea.* At ille: *Nescis*, inquit, *quod Christianus, nec bibere, nec manducare aliquid debet, nisi sanguine Christi, fuerit tinctum*: Sicque illa plurimum miratur de tanto hospite, et eum jam tangere veretur. Ait tamen illi: *Domine, ut video, magnæ in vultu estis reverentiæ. Quis quæso estis, et unde venistis*? Cui ille. *Cum erimus in thalamo tibi dicam, quæ postulas.* Sicque suspensa thalamum paravit lectum prior intrans ipsa, hospitem ad se introeundum invitat. Res cunctis mortalibus stupenda, et inaudita! Subito vir ille puerilem formam induens, gestabat in capite coronam spineam, in humeris crucem, et stigmata in manibus, et pedibus, ac innumera per totum corpus vulnera. Aitque Catherinæ: *O Catherina, Catherina, jam a tua*

276
cessa stultitia, Ecce jam vides passionem Christi Infantiæ, pro qua tuam primam orasti Quinquagenam. Quoniam a prima ho-

---

[127] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: "ut" (jak), występujące w wydaniach z 1691 i 1699 roku.**

[128] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "Catharina".**

[129] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "fuerunt" (byli). Również „invenerunt" („znaleźli") z wydań z 1987 i 1699 roku dobrze pasuje do kontekstu.**

[130] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "Catharina".**

[131] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "Catharinae".**

[132] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "O Catharina, Catharina".**

Dlatego też, ponieważ był On Odwieczną Mądrością Boga, w Sobie samym nie mógł umrzeć; przyjął więc człowieczeństwo, przez które zechciał cierpieć i umrzeć za cały rodzaj ludzki.

Kiedy więc Katarzyna Piękna trwała w ten sposób na modlitwie, pewnego razu zdarzyło jej się, jak zwykle, włóczyć po mieście Rzymie.

I oto nagle zbliżył się do niej Mężczyzna niezwykle piękny i przedziwny.

Powiedział do niej: „O Katarzyno, dlaczego tutaj jesteś?

Czy nie masz domu?”.

Odpowiedziała mu: „Owszem, mam, i jest on przepięknie urządzony!”.

On zaś powiedział do niej: „Chcę w nim spożyć z tobą obiad”.

Odpowiedziała mu: „Przygotuję go z największą ochotą, a jeszcze chętniej dam ci wszystko, czego tylko zapragniesz”.

I tak, idąc razem, ręka w rękę, przybyli do jej domu, gdzie zastali bardzo wiele dziewcząt podobnych do niej. Podano obiad, a ów nieznajomy Gość usiadł obok Katarzyny Pięknej i razem pili.

Lecz cokolwiek Gość dotknął — czy to napoju, czy jakiejkolwiek innej rzeczy — natychmiast przybierało kolor krwi, miało niezwykłą woń i nadzwyczaj słodki smak.

Zdumiona powiedziała do Niego: „Co się dzieje, Panie?

Czy postradałam zmysły, czy też wszystko, czego się dotykacie, staje się koloru krwi?”.

On zaś odpowiedział: „Czyż nie wiesz, że chrześcijanin nie powinien pić ani spożywać żadnej rzeczy, która nie zostałaby zabarwiona Krwią Chrystusa?”[133]

Katarzyna bardzo się więc zdumiała tak wielkim Gościem i zaczęła nawet obawiać się Go dotknąć.

Jednak powiedziała do Niego: „Jak widzę, Panie, na Waszym obliczu jest wielka godność i czcigodność.

Kim jesteście, proszę? I skąd przybywacie?”.

A On odpowiedział jej: „Kiedy znajdziemy się w łożu małżeńskim, powiem ci to, o co pytasz”.

Wówczas wstała, przygotowała łoże, a następnie sama weszła do niego i zaprosiła Gościa, aby położył się obok niej.

Rzecz wprawiająca wszystkich śmiertelników w najwyższe zdumienie i nigdy niesłyszana!

Nagle ów Mężczyzna przyjął postać Dziecięcia: na głowie miał Koronę Cierniową, na ramionach Krzyż, na dłoniach i stopach Stygmaty, a na całym Ciele niezliczone Rany.

I powiedział do Katarzyny: „O Katarzyno, Katarzyno, teraz połóż kres swojej głupocie!

Oto teraz widzisz Mękę Chrystusa z okresu Jego Dzieciństwa, którą rozważałaś, odmawiając pierwszą Pięćdziesiątkę Różańca.

---

[133]Słowo „tinctum” zdaje się, w świetle kontekstu, odnosić do postu przed przyjęciem Komunii Świętej, który dawniej rozpoczynał się o północy.

Quoniam a prima hora Meae Conceptionis usque ad Mortem, continue portavi in Corde Meo hanc poenam, quae tanta fuit pro te, ut si omnes arenae maris essent pueri, et quilibet eorum tantam haberent poenam, quantam habent[134] omnes homines moriendo[135], nequaquam omnes simul sumpti, tantam sustinerent angustiam, quantam pro te sustinui.

Stupet illa hoc viso et audito.

Et mox iterum mutatur in speciem virilem, secundum effigiem illam, quam habuit tempore Passionis, et ait: *"Ecce vides filia, quanta pro te sustinui, quae excedunt omnes poenas inferni.*

Quia Potestas Mea Patiendi non fuit humana, sed divina.

Tanta fuit mea Passio, ut si haec esset divisa per cunctas creaturas, omnes mundi creaturae simul morerentur, et corrumperentur".

Quo dicto, mox in solarem se transmutat claritatem, tamen cum Stigmatibus Gloriosis, in quibus omnibus cuncta erant, immo infinita, quia quodlibet ibi fuit in quolibet, et stupendum et admirandum ibi valde cernebatur.

Quoniam in qualibet Plaga, cernebatur totus mundus pati, secundum modum illius Plagae, puta Vulneris Lateris, sive Manus, etc.

Et ait: *"Ecce vides, filia, quanta in Deitate patior nunc pro te, et tua salute.*

***Cum enim,* secundum Apostolum, *omnia sint in Me, et Ego in omnibus: in cunctis istis te video, te amo, et paratus sum in his omnibus poenam, quam vides in aeternum pati pro tua salute, et eo[136] quod Amor Meus sit infinitus, secundum Dionysium, et cuncta in Me existentia sint[137] infinita,* secundum eundem.**

Agnosce igitur Dei Clementiam, et recole Christi Passionem triplicem, pro qua tres Quinquagenas dixisti, et in posterum[138] te emenda, quatenus sicut fuisti exemplum totius malitiae et spurcitiae, sic imposterum ita vivas, ut sis speculum puritatis et[139] munditiae.

Nec quod tibi appareo, pro tuis meritis facio, sed pro poenitentiae exemplo, et quoniam Fratres tui, de Confratria Matris Meae Inviolatae, pro te oraverunt, ut in tua conversione, multi convertantur, sicut in tua iniquitate innumeri antea diabolici efficiebantur".

Quid plura?

Disparet visio, nec fuit inanis: quoniam haec Catherina[140] dolorem in manibus et pedibus sensit Christi Passionis, et aliis in partibus.

Surgit igitur, poenitentiam agit, et in crastinum confitetur Dominico.

qua tuam primam orasti Quinquagenam. Quoniam a prima hora meae conceptionis usque ad mortem, continue portavi in corde meo hanc pœnam, quæ tantá fuit pro te, ut si omnes arenæ maris essent pueri, et quilibet eorum tantam haberent pœnam, quantam habent omnes homines moriendo, nequaquam omnes simul sumpti, tantam sustinerent angustiam, quantam pro te sustinui. Stupet illa hoc viso, et audito. Et mox iterum mutatur in speciem virilem, secundum effigiem illam, quam habuit tempore passionis, et ait: *Ecce vides filia, quanta pro te sustinui, quae excedunt omnes pœnas Inferni. Quia potestas mea patiendi non fuit humana, sed divina. Tanta fuit mea passio, ut si haec esset divisa per cunctas creaturas, omnes mundi creaturae simul morerentur, et corrumperentur.* Quo dicto, mox in solarem se transmutat claritatem, tamen cum stigmatibus gloriosis, in quibus omnibus cuncta erant, immo infinita, quia quodlibet ibi fuit in quolibet, et stupendum, et admirandum ibi valde cernebatur. Quoniam in qualibet plaga, cernebatur totus mundus pati, secundum modum illius plagæ, puta vulneris, lateris, sive manus, etc. Et ait: „ Ecce vides, filia, quanta in Deitate patior nunc pro te, et tua salute. Cum enim, *secundum Apostolum*, omnia sint in me, et ego in omnibus: in cunctis istis te video, te amo, et paratus sum in his omnibus pœnam, quam vides in æternum pati pro tua salute, et eo quod amor meus sit infinitus *secundum Dionysium*, et cuncta in me existentia sint infinita, *secundum eundem*. Agnosce igitur Dei clementiam, et recole Christi passionem triplicem, pro qua tres Quinquagenas dixisti, et in posterum te emenda, quatenus sicut fuisti exemplum totius malitiæ, et spurcitiæ, sic imposterum ita vivas, ut sis speculum puritatis, munditiæ. Nec quod tibi appareo, pro tuis meritis facio, sed pro pœnitentiæ exemplo, et quoniam Fratres tui, de Confratria Matris meæ inviolatæ, pro te oraverunt, ut in tua conversione multi convertantur, sicut in tua iniquitate innumeri antea diabolici efficiebantur. „ Quid plura? Disparet visio, nec fuit inanis: quoniam hæc Catherina dolorem in manibus, et pedibus sensit Christi passionis, ea aliis in partibus. Surgit igitur, pœnitentiam agit, et in crastinum confitetur Dominico. Qui injunxit pro pœnitentia psalterium

---

[134] W wydaniu z 1691 roku występuje: "unquam" (nigdy).

[135] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "mrioendo".

[136] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "eo" (w tym miejscu).

[137] W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "sunt" (jestem).

[138] W wydaniu z 1691 roku występuje: "imposterum".

[139] W wydaniu z 1847 roku brakuje: "et" (i), występującego w wydaniach z 1691 i 1699 roku.

[140] W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "Catharina".

„Ponieważ od pierwszej chwili Mojego Poczęcia aż do śmierci zawsze nosiłem w Swoim Sercu tę mękę, którą cierpiałem za ciebie, tak że gdyby wszystkie ziarenka piasku morskiego stały się dziećmi, a każde z nich doznałoby takiego cierpienia, jakie znoszą wszyscy umierający ludzie, to nawet gdyby zebrano je wszystkie razem, nie byłyby zdolne wycierpieć tak wielkiego bólu, jaki Ja wycierpiałem za ciebie".

Była oszołomiona tym, co widziała i słyszała.

I natychmiast ponownie przyjął postać Człowieka, według tego Oblicza, jakie miał w czasie Męki, i powiedział: „Oto widzisz, córko, jak wiele wycierpiałem za ciebie — więcej niż wszystkie męki piekielne.

Albowiem Moja zdolność do cierpienia nie była ludzka, lecz Boska.

Tak wielka była Moja Męka, że gdyby można ją było podzielić pomiędzy wszystkie stworzenia, wszystkie stworzenia świata umarłyby i uległyby zniszczeniu w tej samej chwili".

Gdy to powiedział, natychmiast przemienił się w Istotę jaśniejącą światłem słońca, a jednak zachował Chwalebne Stygmaty. W ich całej pełni zawarte były wszystkie rzeczy, a nawet rzeczy nieskończone, ponieważ wszystko, co istnieje, było obecne w każdym z nich, i wszystko to można było tam ujrzeć jako niezmiernie godne zdumienia i podziwu.

Albowiem w każdej Ranie Stygmatów widziano cały świat cierpiący odpowiednio do kształtu danej Rany — na przykład w Ranie Boku, w Ranie Ręki i tak dalej. I powiedział: „Oto widzisz, córko, jak wiele rzeczy w Mojej Boskości cierpię teraz za ciebie i dla twojego zbawienia!

Albowiem wszystko jest we Mnie, a Ja jestem we wszystkim, jak mówi Apostoł Święty Paweł; we wszystkich tych rzeczach widzę ciebie, we wszystkich tych rzeczach miłuję ciebie i we wszystkich tych rzeczach jestem gotów cierpieć wiecznie tę karę, którą widzisz, dla twojego zbawienia, ponieważ Moja Miłość jest nieskończona, jak mówi Święty Dionizy, i wszystkie rzeczy istniejące we Mnie są nieskończone, jak również on naucza.

Poznaj więc Dobroć Boga i oddawaj cześć Potrójnej Męce Chrystusa, którą rozważałaś, odmawiając trzy Pięćdziesiątki Różańca. Odtąd zaś popraw swoje życie, ponieważ tak jak wcześniej byłaś przykładem wszelkiej złości i niemoralności, tak odtąd żyj w taki sposób, abyś stała się zwierciadłem czystości i nieskazitelności.

A to, że ukazałem się tobie, nie stało się z powodu twoich zasług, lecz po to, abyś stała się przykładem pokuty, a także dlatego, że twoi Bracia z Bractwa Mojej Najczystszej Matki modlili się za ciebie, aby poprzez twoje nawrócenie wielu się nawróciło, tak jak wcześniej z powodu twojej nieprawości niezliczone osoby stawały się sługami diabła".

A co wydarzyło się potem? Widzenie zniknęło i nie pozostało bez owocu, ponieważ Katarzyna poczuła ból Męki Chrystusa w dłoniach, stopach i innych częściach ciała. Powstała więc, podjęła pokutę, a następnego dnia przystąpiła do spowiedzi u Świętego Dominika.

Qui injunxit pro poenitentia Psalterium more solito cum receptione Confratriae Virginis Gloriosae, quam nondum[141] habuerat in facto, sed tantum in intentione, et proposito.

Ubi notandum est quantum haec Confratria valet in facto, cum tantum valuerit isti in proposito.

Cum igitur devotius Virginem Mariam salutaret, apparuit ei eadem Domina, cum S. Catherina[142] Martyre dicens: *"Ecce filia multum peccasti, plurimum poenitere oportet: accipe ergo qualibet die tres disciplinas, quarum quaelibet sit quinquaginta ictuum, quae faciunt Psalterium poenitentiale.*

Nec,* inquit, *opus est semper habere virgam, sed unguibus te purges*[143], *vel comprimas carnem tuam, in omni tempore et loco.

Poterisque contra tentationes, et pro bonis impetrandis universis, semper hanc facere poenitentiam.

Et haec est Poenitentia Regalis, occulta, et naturalis, quae est Regina cunctarum poenitentiarum".

Ita haec omnia peragit, ut audivit.

Cumque omni die sic poeniteret, Beatus Dominicus aliquando Divina Virtute sublimatus, vidit nocte quadam toti mundo stupenda.

Perpendebat enim quod de domo Catherinae[144] ex Membris cujusdam Pueri prodibant quinquaginta quinque Flumina, quae ad Purgatorium descendebant, in quorum adventu, animae purgandae confortabantur, et consolabantur.

O, in quantas voces laudis erumpebant!

O quantas benedictiones tali Catherinae[145] propinabant!

Resonabat terra in voces earum[146].

Ibi enim liberabantur animae, et confortabantur, ac solabantur[147], atque de poenis eripiebantur, eo quod haec Catherina[148] Passionem Parvuli meditabatur, atque ad defunctos fideles eam devotius applicare conabatur.

O mira res!

O, nova rerum materies!

Intuetur postmodum venire Virum in cameram Catherinae[149], et ex Corpore Ejus, scil[icet] de Quinque Vulneribus, quinquagintaquinque[150] Fontes derivari, qui totam Ecclesiam Militantem, et mundum praesentem fovebant, et irrigabant.

Ibi arbores, et plantulae pullulabant, aves vero et pisces vivificabantur, homines signanter illuminabantur, et balneabantur.

O quanta suavitas!

O quanta mundi laetitia!

Nam ibi haec universa Catherinam[151] benedicebant et universorum Creatorem pro illa orabant.

Et duo haec miranda facta sunt, pro Prima Quinquagena et Secunda.

num confitetur Dominico. Qui injunxit pro pœnitentia psalterium more solito cum receptione Confratriæ Virginis Gloriosæ, quam nondum habuerat in facto, sed tantum in intentione, et proposito. Ubi notandum est quantum hæc Confratria valet in facto, cum tantum valuerit isti in proposito. Cum igitur devotius Virg. Mariam salutaret, apparuit ei eadem Domina, cum s. Catherina Martyre dicens: „ Ecce filia multum peccasti, plurimum pœnitere oportet: Accipe ergo qualibet die tres disciplinas, quarum quælibet sit quinquaginta ictuum, quæ faciunt Psalterium pœnitentiale. Nec, *inquit*, opus est semper habere virgam, sed unguibus te purges, vel comprimas carnem tuam, in omni tempore et loco. Poterisq. contra tentationes, et pro bonis impetrandis universis,

semper hanc facere pœnitentiam. Et hæc est pœnitentia Regalis, occulta, et naturalis, quæ est Regina cunctarum pœnitentiarum. „ Ita hæc omnia peragit, ut audivit. Cumque omni die sic pœniteret, B. Dominicus aliquando divina virtute sublimatus, vidit nocte quadam toti mundo stupenda. Perpendebat enim quod de domo Catherinæ ex membris cujusdam pueri prodibant quinquaginta quinque flumina, quæ ad purgatorium descendebant, in quorum adventu, animæ purgandæ confortabantur, et consolabantur. O in quantas voces laudis erumpebant! O quantas benedictiones tali Catherinæ propinabant! Resonabat terra in voces earum. Ibi enim liberabantur animæ, et confortabantur, ac solabantur, atque de pœnis eripiebantur, eo quod hæc Catherina passionem Parvuli meditabatur, atque ad defunctos fideles eam devotius applicare conabatur. O mira res! O, nova rerum materies! Intuetur postmodum venire virum in Cameram Catherinæ, et ex corpore ejus sc. de quinque vulneribus, quinquagintaquinque fontes derivari, qui totam Ecclesiam militantem, et mundum præsentem fovebant, et irrigabant. Ibi arbores, et plantulæ pullulabant, aves vero et pisces vivificabantur, homines signanter illuminabantur, et balneabantur. O quanta suavitas! O quanta mundi lætitia! Nam ibi hæc universa Catherinam benedicebant, et universorum Creatorem pro illa orabant. Et duo hæc miranda facta sunt, pro prima quinquagena, et secunda. At ubi hæc Catherina pœnitens tertiam

---

[141] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "non dum".**

[142] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "Catharinae".**

[143] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "pungas" (pizzichi), poprawniejsze w tym kontekście niż: „purges" (oczyszczasz), w wydaniu z 1847 roku .**

[144] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "Catharinae".**

[145] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "Catharinae".**

[146] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "eorum".**

[147] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "sanabatur" (odpokutowywano), natomiast w wydaniach z 1847 i 1699 roku występuje: „solabantur" („były pocieszane").**

[148] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Catharina".**

[149] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Catharinae".**

[150] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "quinquaginta quinque".**

[151] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Catharinam".**

Dał jej jako pokutę Różaniec, jak zwykł to czynić, wraz z zapisaniem jej do Bractwa Chwalebnej Dziewicy Maryi, czego jeszcze nie uczyniła, lecz miała to jedynie w zamiarze i postanowieniu.

W tym miejscu należy zauważyć, jak wielką rzeczywistą moc posiada to Bractwo, skoro zadziałało w niej już poprzez sam zamiar i postanowienie.

Kiedy więc z wielką pobożnością pozdrawiała Dziewicę Maryję, ukazała się jej ta sama Królowa Różańca wraz ze Św. Katarzyną Męczennicą i powiedziała: „Oto, córko, bardzo wiele zgrzeszyłaś i potrzeba, abyś podjęła bardzo wielką pokutę: każdego dnia będziesz czyniła trzy pokuty cielesne, a każda z nich będzie obejmowała pięćdziesiąt uderzeń. To jest Różaniec pokutny. Nie jest jednak konieczne, abyś używała rózgi; będziesz natomiast oczyszczać się, szczypiąc własne ciało paznokciami, w każdym czasie i w każdym miejscu.

I zawsze będziesz mogła czynić tę pokutę, aby walczyć z pokusami i otrzymywać wszelkie dobra. A jest to Pokuta Królewska, ukryta i łatwa; jest ona Królową wszystkich pokut".

Tak więc wypełniała wszystko, co usłyszała.

A kiedy każdego dnia czyniła pokutę, Błogosławiony Dominik pewnego razu, nocą, popadłszy w ekstazę za sprawą Boskiej mocy, ujrzał rzeczy zdolne wprawić w zdumienie cały świat.

Ujrzał bowiem, że w domu Katarzyny z Członków pewnego Dziecięcia wypływało pięćdziesiąt pięć Rzek, które spływały aż do Czyśćca; gdy docierały do dusz tam cierpiących, dusze te doznawały pokrzepienia i pociechy.

O, jak wiele okrzyków uwielbienia wznosiły!

O, jak wiele błogosławieństw posyłały Katarzynie!

Ziemia drżała od ich głosów.

Tam bowiem dusze zmarłych były uwalniane, pokrzepiane, pocieszane i wybawiane od kar, ponieważ Katarzyna rozważała Mękę Dzieciątka Jezus i z wielką pobożnością starała się ofiarować ją za wiernych zmarłych.

O, cóż za przedziwne przedsięwzięcie!

O, cóż za nowe rozkwitanie wszystkich rzeczy!

Następnie Błogosławiony Dominik ujrzał, że do komnaty Katarzyny wszedł pewien Mężczyzna, a z Jego Ciała, to jest z Pięciu Ran, wypływało pięćdziesiąt pięć Źródeł, które karmiły i nawadniały cały Kościół walczący oraz obecny świat.

Tam drzewa i rośliny bujnie wyrastały, ptaszki i rybki mnożyły się obficie, a ludzie wreszcie znajdowali się w świetle słońca i w wodzie.

O, jakże wielka była słodycz!

O, jakże wielka była radość na świecie!

Tam bowiem wszystkie te rzeczy błogosławiły Katarzynę i modliły się za nią do Stwórcy wszystkich rzeczy.

Te dwa przedziwne wydarzenia miały miejsce podczas Pierwszej i Drugiej Pięćdziesiątki Różańca.

At ubi haec Catherina poenitens Tertiam Quinquagenam insonuit, vidit Dominicus venire Gigantem infinitae magnitudinis, luce solari clariorem, ex quo quinque prodibant Fontes, de quibus oriebantur Flumina quinquagintaquinque[152], quae non per terram, nec ad Purgatorium descenderunt, sed ad Coelum, modo mirabili conscendebant, atque ex illis totus Paradisus Coelestis irrigabatur.

Tantaque fuit eorum suavitatas[153], ut de illis S. Angeli portarent, et pro his gratias Domino immensas redebant.

Cum haec Dominicus videret, ut narrat *Thomas de Templo*, coepit valde mirari, cur haec fiebant de domo Catherinae[154] peccatricis?

Cui Maria astans, inquit: *"Cur Dominice nunc miraris in talibus?*

Nescis, quod peccatorum sum Amica, et quod in Manu Mea posita est Dei Clementia?

Ita ergo volui, tibi de hac filia ostendere, quatenus mundo praedices, quod nullo modo debeant, pro quantiscumque[155] peccatis, peccatores desperare, sed semper in Domino confidere, et signanter illi, qui volunt sub Chlamidem Meam confugere cum Catherina[156]".

Addidit Dei Mater Maria: *"Vidisti Dominice haec tam miranda, audi, et praedica, quae nunc dicam, tam pia et sancta, videlicet, quod impetravi a Filio meo, quod omnes orantes Psalterium Meum, et qui erunt de Confratria Mea, hanc eandem habebunt excellentiam, quam habuit Catherina[157].*

Etsi[158] non videant eam, sicut homines non vident Deum, nec Angelos, nec daemones, nec merita sua, nec virtutes, quinimmo nec vident magnetis virtutem, nec stellarum; quanto minus videbunt hic hanc eorum gloriam?

Sed hanc intuebuntur post mortem.

Confortare ergo, o Dominice, et praedica Psalterium Meum, et Confratriam, quoniam haec, quae ista Catherina[159] habet, omnibus[160] impetravi, non ut videant, sed ut habeant".

Quid plura?

Dominicus Domino gratias pro Dei misericordia egit immensas.

Haec autem Catherina[161] Reclusorium intravit, et mox cuncta pauperibus distribuit.

Quae tantae fuit sanctitatis postea, ut maximi sancti pro revelationibus ad illam confugerent.

Cui ante dies quindecim mortis suae apparuit Dominus JESUS, cum Virgine Maria, et S. Catherina[162] denunciantes ei obitum.

Quae postmodum[163] sanctissime obiit.

quagena, et secunda. At ubi hæc Catherina pœnitens tertiam quinquagenam insonuit, vidit Dominicus venire Gigantem infinitæ magnitudinis, luce solari clariorem, ex quo quinque prodibant fontes, de quibus oriebantur flumina quinquagintaquinque, quæ non per terram, nec ad purgatorium descenderunt, sed ad cœlum, modo mirabili conscendebant, atque ex illis totus paradisus cœlestis irrigabatur. Tantaq. fuit eorum suavitatas, ut de illis s. Angeli portarent, et pro his gratias Domino immensas redebant. Cum hæc Dominicus videret, ut narrat Thomas de Templo cœpit valde mirari, cur hæc fiebant de domo Catherinæ peccatricis? Cui Maria astans, inquit: „ Cur Dominice nunc miraris in talibus? Nescis, quod peccatorum sum amica, et quod in manu mea posita est Dei clementia? Ita ergo volui, tibi de hac filia ostendere, quatenus mundo prædices, quod nullo modo debeant, pro quantiscumque peccatis, peccatores desperare, sed semper in Domino confidere, et signanter illi, qui volunt sub chlamidem meam confugere cum Catherina. *Addidit Dei Mater Maria:* Vidisti Dominice hæc tam miranda, audi, et prædica, quæ nunc dicam, tam pia, et sancta, videlicet, quod impetravi a Filio meo, quod omnes orantes Psalterium meum, et qui erunt de Confratria mea, hanc eandem habebunt excellentiam, quam habuit Catherina. Etsi non videant eam, sicut homines non vident Deum, nec Angelos, nec Dœmones, nec merita sua, nec virtutes, quinimmo, nec vident Magnetis virtutem, nec stellarum; quanto minus videbunt hic hanc eorum gloriam? sed hanc intuebuntur post mortem. Confortare ergo o Dominice, et prædica Psalterium meum, et Confratriam,

278

quoniam hæc, quæ ista Catherina habet, omnibus impetravi, non ut videant, sed ut habeant. „ Quid plura? Dominicus Domino gratias pro Dei misericordia egit immensas. Hæc autem Catherina reclusorium intravit, et mox cuncta pauperibus distribuit. Quæ tantæ fuit sanctitatis postea, ut maximi Sancti pro revelationibus ad illam confugerent. Cui ante dies quindecim mortis suæ apparuit Dominus Jesus, cum Virgine Maria, et s. Catherina denunciantes ei obitum. Quæ postmodum sanctissime obiit. Cujus a-

---

[152] W wydaniu z 1691 roku występuje: "quinquagenta quinque".

[153] "Suavitatas", w wydaniu z 1847 roku jest błędem drukarskim zamiast: "suavitas" (harmonia), jak w wydaniach z 1691 i 1699 roku.

[154] W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "Catharinae".

[155] W wydaniu z 1691 roku występuje: "quantiscunque".

[156] W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "Catharina".

[157] W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "Catharina".

[158] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Et si".

[159] W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "Catharina".

[160] W wydaniu z 1691 roku występuje: "hominibus" (dla ludzi), natomiast w wydaniach z 1847 i 1699 roku występuje: „omnibus" („dla wszystkich").

[161] W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "Catharina".

[162] W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "Catharina".

[163] W wydaniu z 1691 roku występuje: "post modum".

Kiedy jednak pokutnica Katarzyna rozpoczęła Trzecią Część Różańca, Św. Dominik ujrzał, jak nadchodzi Olbrzym nieskończonej wielkości, jaśniejszy od światła słońca. Z niego wypływało pięć Źródeł, z których powstawało pięćdziesiąt pięć Rzek. Nie spływały one po ziemi ani do Czyśćca, lecz w przedziwny sposób wznosiły się ku Niebu, a przez nie nawadniany był cały Niebiański Raj.

A ich piękno było tak wielkie, że Święci Aniołowie jakby żeglowali po nich i za ich pośrednictwem zanosili Panu niezliczone łaski i dziękczynienia.

Św. Dominik, widząc te rzeczy — jak opowiada Tomasz z Tempio — zaczął bardzo się dziwić, dlaczego tak wielkie rzeczy dokonywały się w domu grzesznicy Katarzyny.

Wtedy zbliżyła się do niego Najświętsza Maryja i powiedziała: „Dlaczego, Dominiku, dziwisz się tym rzeczom?

Czy nie wiesz, że jestem Przyjaciółką grzeszników i że w Moich rękach złożone jest Miłosierdzie Boga?

Dlatego chciałam ukazać ci tę córkę, abyś głosił całemu światu, że grzesznicy, choćby ich grzechy były jak największe, nigdy nie powinni rozpaczać, lecz zawsze pokładać ufność w Panu, a szczególnie ci, którzy pragną schronić się pod Moim Płaszczem, tak jak Katarzyna".

Matka Boża, Maryja, dodała: „Widziałeś, Dominiku, te tak przedziwne rzeczy. Słuchaj więc i głoś prawdę, rzeczy pewne, pobożne i święte, które ci teraz powiem: uzyskałam od Mojego Syna, aby wszyscy, którzy odmawiają Mój Różaniec, oraz ci, którzy należą do Mojego Bractwa, otrzymali ten sam przywilej, jaki otrzymała Katarzyna.

A choć go nie widzą, nie jest to powodem, by w niego nie wierzyli. Ludzie bowiem nie widzą również Boga, ani Aniołów, ani demonów, ani własnych zasług, ani cnót.

A skoro nie widzą nawet właściwości magnesu ani gwiazd, tym mniej mogą tutaj, na ziemi, zobaczyć swojej przyszłej Chwały.

Ujrzą ją jednak po śmierci.

Bądź więc spokojny, Dominiku, i głoś Mój Różaniec oraz Moje Bractwo, ponieważ to, co otrzymała Katarzyna, uzyskałam dla wszystkich — nie po to, aby jedynie to oglądali, lecz aby to posiedli".

Co wydarzyło się potem?

Święty Dominik złożył Panu niezmierne dziękczynienie za Jego Miłosierdzie.

Katarzyna zaś wstąpiła do klasztoru i natychmiast rozdała ubogim wszystko, co posiadała.

Osiągnęła następnie tak wielką świętość, że najwięksi święci przychodzili do niej, aby słuchać jej objawień.

Na piętnaście dni przed jej śmiercią ukazał się jej Pan Jezus wraz z Najśw. Maryją Panną i Św. Katarzyną, zapowiadając jej nadchodzącą śmierć.

I tak Katarzyna umarła w wielkiej świętości.

Cujus animam tres virgines Sanctae, quarum una dicebatur, Joanna, alia Marta, et tertia Lucia, viderunt de corpore exeuntem sole elariorem, et inter brachia JESU evolantem.

Sepulta est in Ecclesia S. Joannis Lateranensis.

Ex qua re, universi, pensate, quanta virtus est in Psalterio Virginis Mariae, si cum Christi Passione devote dicitur.

Laudemus Virginem Mariam, et Filium Ejus, in Psalterio praedicto. Amen.

EXEMPLUM II.

Speculum peccatricis Benedictae Florentinae.

Fuit quaedam mulier in Civitate Florentia Tusciae, nomine Benedicta (de qua etiam habetur in legenda S. Dominici) Nobilibus orta natalibus, et incomparabili decorata pulchritudine.

Annos adolescentioris vitae perdidit: et consumpsit lubricis discursibus.

Tandem facta est ibidem publica meretrix, in laqueum maximum perditionis animarum.

Quam videns Beatissimus Dominicus, Sponsus singularis Beatissimae Virginis Mariae, miratus est nimiam ejus pulchritudinem, simul, et ejus turpitudinem, et doluit vehementer de ipsius, et multarum animarum, Christi Sanguine redemptarum perditione.

Dei autem Nutu peccatrix illa, post Sermonem Dominici, ex ejus Sermone compuncta, venit ei ad Confessionem.

Cui post caetera, confessione facta: "Vis, inquit Dominicus, ut Dominum nostrum *JESUM CHRISTUM, Sponsum suum, et dulcissimam Mariam, Matrem suam, orem pro te?*

Ut te reponant in illum statum, qui magis tibi expediens est pro tua salute?".

Cui illa: *"Etiam, Pater dulcissime: rogoque humiliter, et deprecor, ut sic facias".*

Surgensque Dominicus a sede confessionis, mox pro illa oravit.

nunciantes ei obitum. Quæ postmodum sanctissime obiit. Cujus animam tres virgines Sanctæ, quarum una dicebatur, Joanna, alia Marta, et tertia Lucia, viderunt de corpore exeuntem Sole clariorem, et inter brachia Jesu evolantem. Sepulta est in Ecclesia s. Joannis Lateranensis. Ex qua re, universi, pensate, quanta virtus est in psalterio Virg. Mariæ, si cum Christi passione devote dicitur. Laudemus Virginem Mariam, et Filium ejus, in Psalterio prædicto. Amen.

EXEMPLUM II.

Speculum peccatricis Benedictæ Florentinæ.

Fuit quædam mulier in Civitate Florentia Tusciæ, nomine Benedicta (de qua etiam habetur in legenda s. Dominici) Nobilibus orta natalibus, et incomparabili decorata pulchritudine. Annos adolescentioris vitæ perdidit: et consumpsit lubricis discursibus. Tandem facta est ibidem publica meretrix, in laqueum maximum perditionis animarum. Quam videns B. Dominicus, Sponsus singularis B. V. Mariæ, miratus est nimiam ejus pulchritudinem, simul, et ejus turpitudinem, et doluit vehementer de ipsius, et multarum animarum, Christi sanguine redemptarum perditione. Dei autem nutu peccatrix illa, post sermonem Dominici, ex ejus sermone compuncta, venit ei ad confessionem. Cui post cætera, confessione facta: vis, inquit Dominicus, ut Dominum nostrum Jesum Christum sponsum suum, et dulcissimam Mariam Matrem suam, orem pro te? ut te reponant in illum statum, qui magis tibi expediens est pro tua salute? Cui illa, etiam Pater dulcissime: rogoque humiliter, et deprecor, ut sic facias. Surgensque Dominicus a sede confessionis, mox pro illa oravit. Et

Trzy święte dziewice, z których jedna miała na imię Joanna, druga Marta, a trzecia Łucja, ujrzały jej duszę wychodzącą z ciała, jaśniejącą bardziej niż słońce, i unoszącą się w ramiona Jezusa.

Została pochowana w Bazylice Świętego Jana na Lateranie.

Na podstawie tego wydarzenia rozważcie wszyscy, jak wielka jest moc Różańca Najświętszej Maryi Panny, jeśli odmawia się go pobożnie, rozważając Mękę Chrystusa.

Wychwalajmy Najświętszą Maryję Pannę i Jej Syna w Różańcu. Amen.

PRZYKŁAD II

Zwierciadło grzesznicy Benedykty z Florencji

W mieście Florencji, w Toskanii, żyła pewna kobieta imieniem Benedykta (o której wspomina się również w żywocie Świętego Dominika), pochodząca ze szlachetnego rodu i obdarzona niezwykłą urodą.

Lata swojej pierwszej młodości zmarnowała, spędzając je w niebezpiecznych rozmowach i złym towarzystwie.

W końcu stała się tam publiczną nierządnicą, będąc wielkim zgorszeniem i przyczyną zguby wielu dusz.

Kiedy ujrzał ją Błogosławiony Dominik, wybitny Oblubieniec Najświętszej Maryi Panny, zachwycił się wielce jej urodą, a zarazem głęboko ubolewał nad jej niemoralnym życiem, z powodu zguby jej samej oraz wielu dusz odkupionych Krwią Chrystusa.

Jednak z Woli Bożej owa grzesznica, poruszona po kazaniu Świętego Dominika jego słowami, udała się do niego do spowiedzi.

Po odbyciu spowiedzi Święty Dominik, powiedziawszy jej jeszcze inne rzeczy, zapytał: „Czy chcesz, abym modlił się za ciebie do Pana naszego Jezusa Chrystusa i do Najsłodszej Maryi, Jego Matki, której jestem Nowym Oblubieńcem, aby przywrócili cię do takiego stanu życia, który będzie dla ciebie najbardziej odpowiedni dla twojego zbawienia?”.

Odpowiedziała: „Tak, najsłodszy Ojcze. Pokornie cię o to proszę i błagam, abyś to uczynił!”.

Kiedy Święty Dominik wstał z miejsca konfesjonału, natychmiast rozpoczął modlitwę za nią.

Et statim multitudo daemonum corpus mulieris intravit, et per annum integrum, sic ligata, et obsessa permansit, non sine magno totius populi stupore, atque terrore, et signanter amasiorum ejus, et aliorum multorum hominum carnalium.

Quid plura?

Post annum Dominicus rediens, suam captivam visitavit.

Tunc illa fletibus et suspiriis maximis deprecabatur eum, ut sibi manus porrigat pietatis, liberando eam ab hostibus humani generis.

Quod ille libenter annuit, signoque Crucis facto, virtute Psalterii Virginis Mariae (per quod magnalia semper solitus erat facere) daemones omnes ab illa fugavit, qui erant numero quadringenti quinquaginta.

Ob hoc ipsi in poenitentiam injunxit, diebus singulis, tria dicere Virgini[164] Mariae Psalteria, in quibus sunt tot, scilicet quadringenta, quinquaginta AVE MARIA, contra tot praedicta daemonia.

Res dolenda!

Audi, quid sequitur.

Postquam illa infelicissima peccatrix fuit ab illis liberata, et sibi derelicta, in ea incoeperunt[165], carnis iterum incendia excitari, carnales cogitationes succrescere, et nova desideria carnalium pomparum ebullire.

Amatores pristini ad eam redeuntes, cum eam primae gloriae, et corporis pulchritudini cernerent restitutam ad peccandum sollicitabant, adeo, ut miserrima illa Dei Misericordiae, et Gratiae oblita, pristinis actibus malignis, profundiusque, quam antea consueverat, semetipsam manciparet.

Ad eam pene innumerabiles corrunt, et fit theatrum diaboli gravius, quam unquam fuerat.

Novum spectaculum.

Dominicus piissimus, praefatae Benedictae audiens ruinam, innumerorum hominum perniciem, ad eam concitus Dei Spiritu veniens.

Cum tamen longinquis tunc esset in partibus, eaque reperta in domo, miserorum stipata solatiis[166], cunctisque divina luce fugatis, facie terrifica ad eam conversus ait: *"Estne, inquit, o filia verum, quod Christo, et Virgini Mariae promiseras, vitam ducere immaculatam?*

Agnoscens quidem, jam cognosce grandem jacturam, tibi a Domino imminere in vindictam, nisi te cito poeniteat recidivasse".

Quod illa audiens, cum tremore tacens, et obstupescens, non audebat loqui.

"Tunc*[167], inquit vir Dei, *sequere me".

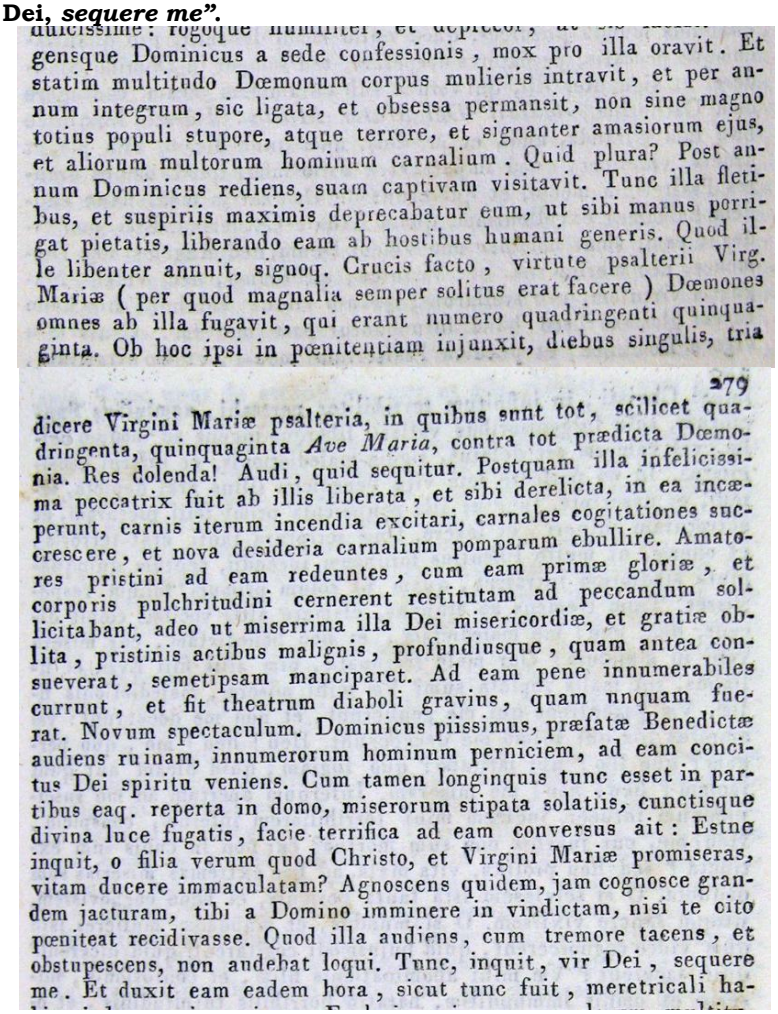
gensque Dominicus a sede confessionis, mox pro illa oravit. Et statim multitudo Dœmonum corpus mulieris intravit, et per annum integrum, sic ligata, et obsessa permansit, non sine magno totius populi stupore, atque terrore, et signanter amasiorum ejus, et aliorum multorum hominum carnalium. Quid plura? Post annum Dominicus rediens, suam captivam visitavit. Tunc illa fletibus, et suspiriis maximis deprecabatur eum, ut sibi manus porrigat pietatis, liberando eam ab hostibus humani generis. Quod ille libenter annuit, signoq. Crucis facto, virtute psalterii Virg. Mariæ (per quod magnalia semper solitus erat facere) Dœmones omnes ab illa fugavit, qui erant numero quadringenti quinquaginta. Ob hoc ipsi in pœnitentiam injunxit, diebus singulis, tria

279

dicere Virgini Mariæ psalteria, in quibus sunt tot, scilicet quadringenta, quinquaginta *Ave Maria*, contra tot prædicta Dœmonia. Res dolenda! Audi, quid sequitur. Postquam illa infelicissima peccatrix fuit ab illis liberata, et sibi derelicta, in ea incœperunt, carnis iterum incendia excitari, carnales cogitationes succrescere, et nova desideria carnalium pomparum ebullire. Amatores pristini ad eam redeuntes, cum eam primæ gloriæ, et corporis pulchritudini cernerent restitutam ad peccandum sollicitabant, adeo ut miserrima illa Dei misericordiæ, et gratiæ oblita, pristinis actibus malignis, profundiusque, quam antea consueverat, semetipsam manciparet. Ad eam pene innumerabiles currunt, et fit theatrum diaboli gravius, quam unquam fuerat. Novum spectaculum. Dominicus piissimus, præfatæ Benedictæ audiens ruinam, innumerorum hominum perniciem, ad eam concitus Dei spiritu veniens. Cum tamen longinquis tunc esset in partibus eaq. reperta in domo, miserorum stipata solatiis, cunctisque divina luce fugatis, facie terrifica ad eam conversus ait: Estne inquit, o filia verum quod Christo, et Virgini Mariæ promiseras, vitam ducere immaculatam? Agnoscens quidem, jam cognosce grandem jacturam, tibi a Domino imminere in vindictam, nisi te cito pœniteat recidivasse. Quod illa audiens, cum tremore tacens, et obstupescens, non audebat loqui. Tunc, inquit, vir Dei, sequere me. Et duxit eam eadem hora, sicut tunc fuit, meretricali ha-

---

[164] **„Virgini" w wydaniu z 1847 r. jest błędem drukarskim zamiast: „Virginis" („Dziewicy"), jak w wydaniu z 1691 r.**

[165] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "inceperunt".**

[166] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "solariis".**

[167] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "tum" (allora).**

I natychmiast wielka rzesza demonów weszła w ciało tej kobiety. Przez cały rok pozostawała ona tak zniewolona i opętana, wywołując wielkie zdumienie i przerażenie całego ludu, a szczególnie swoich dawnych kochanków oraz wielu innych ludzi oddanych żądzom cielesnym.

Co wydarzyło się potem?

Po upływie roku Św. Dominik powrócił i odwiedził swoją uwięzioną.

Wówczas ona, z wielkim płaczem i najgłębszymi westchnieniami, błagała go, aby wyciągnął ku niej swoją miłosierną rękę i uwolnił ją od nieprzyjaciół rodzaju ludzkiego. On chętnie się zgodził i, uczyniwszy znak Krzyża, mocą Różańca Najśw. Maryi Panny — za którego pomocą zwykł zawsze dokonywać wielkich dzieł — wypędził z niej wszystkie demony, których było czterysta pięćdziesiąt.

Z tego powodu nałożył na nią jako pokutę obowiązek odmawiania każdego dnia trzech Różańców Najśw. Maryi Panny, w których znajduje się łącznie czterysta pięćdziesiąt Zdrowaś Maryjo — tyleż, ile było wspomnianych demonów.

O, bolesne wydarzenie!

Posłuchaj, co wydarzyło się później.

Gdy owa nieszczęśliwa grzesznica została od nich uwolniona i pozostawiona samej sobie, na nowo zaczęły płonąć w niej ognie cielesnych żądz, pojawiać się nieczyste myśli i ponownie wzburzyły się w niej pragnienia cielesnych rozkoszy.

Jej dawni kochankowie powrócili do niej, widząc, że odzyskała swój dawny blask i piękno ciała, i nakłaniali ją do grzechu. Nieszczęsna, zapomniawszy o Miłosierdziu Boga i Jego Łasce, powróciła do swoich wcześniejszych złych czynów i zaczęła sprzedawać siebie jeszcze bezwstydniej niż wcześniej.

Niemal niezliczone rzesze mężczyzn przychodziły do niej i ponownie stała się jeszcze bardziej żałosnym teatrem działania diabła, niż kiedykolwiek wcześniej.

Najpobożniejszy Święty Dominik, usłyszawszy o tym nowym widowisku, o upadku Benedykty i nieszczęściu niezliczonych ludzi, udał się do niej, poruszony Duchem Bożym.

Choć znajdował się jeszcze daleko od tych stron, gdy wreszcie dotarł do jej domu, zastał ją otoczoną pocieszeniami nieszczęsnych kochanków. Odprawiwszy ich wszystkich światłem Bożym swego spojrzenia, zwrócił się do niej z surowym obliczem i powiedział: „Czy to prawda, córko, że przyrzekłaś Chrystusowi i Najświętszej Maryi Pannie prowadzić życie nieskalane?

Skoro przyznajesz, że tak, z pewnością już wiesz, że jeśli natychmiast nie będziesz żałować swojego ponownego upadku, zbliża się nad tobą wielkie nieszczęście zesłane przez Boga jako kara”.

Usłyszawszy to, drżała ze strachu, milczała i przerażona nie śmiała odpowiedzieć.

Mąż Boży powiedział jej: „Teraz chodź za mną!”.

Et duxit eam eadem hora, sicut tunc fuit, meretricali habitu indutam, in Majorem Ecclesiam, in qua populorum multitudo maxima advenerat, ibique pro tribunali sedens, confessionem illius maledictae audivit, cunctis videntibus, et in immensum stupentibus.

Nova Dei Manus, et stupenda.

Confessione facta, ait Dominicus ad eam: *"Vis filia pro tua et aliorum salute, te dulcissimae Matri committere, misericordiae?"*.

Ad quem illa paupercula, tremens, ac stupens ait: *"Etiam Domine: fiat Ejus Voluntas"*.

Cum igitur Dominicus (qui in omnibus suis petitionibus, ad votum exaudiebatur) paululum pro ipsa orasset, subito cunctis cernentibus, a quadrigentis et quiquaginta daemonibus, ut prius, est arrepta, et coram omnibus horribiliter vexata.

Capitur, catenatur, ligatur, et ululans ac clamans, maximo cum stridore, et horrore omnium, qui adstabant[168], ad domum deducitur.

Dominicus autem subito disparens, post horam repertus est Parisiis.

Sic igitur illa misera per annum, et amplius obsessa permansit, et quotidie horribiliter vexabatur.

Tempus tamen qualibet die habebat quietum et liberum, quo tria Virginis Mariae Psalteria frequenter orabat.

Nec eam tunc illo tempore vexare poterant, vel impedire, licet ad extra percussionibus tabularum, aut murmure vocum, seu tractionibus vestimentorum ejus, vel crinium, molirentur pauperculam illam a servitio Dei Matris impedire.

Cum igitur tantis tribulationibus agitaretur, B[eatae] V[irginis] Mariae, et Dominici captiva paupercula, contigit quadam Vigilia Mariae Virginis, quod attonita, et in spiritu rapta (Dominico iterum jam subito ad eam Dei Nutu, reverso, et pro illa suppliciter Deum orante) cernit se ad tribunal Christi, in infinitum terribiliter pertrahi, agminibus Sanctorum, sole fulgentioribus vallati, liberque ingens ad modum cellae, vel camerae est delatus, signis maledictionis, et inferni consignatus.

In eo perfecte tota vita BENEDICTAE illius erat depicta, simul et descripta.

Jubetur illa paupercula primi folii picturam et scripturam intueri, et legere.

Quae scriptura tanti erat terroris, et oneris, ut multo libentius fornacem incendii, centum quinquaginta stadiorum intrasset, quam ut solum primum folium respexisset.

me. Et duxit eam eadem hora, sicut tunc fuit, meretricali habitu indutam, in majorem Ecclesiam, in qua populorum multitudo maxima advenerat, ibique pro tribunali sedens, confessionem illius maledictæ audivit, cunctis videntibus, et in immensum stupentibus. Nova Dei manus, et stupenda. Confessione facta, ait Dominicus ad eam: Vis filia pro tua, et aliorum salute, te dulcissimæ Matri committere, misericordiæ? Ad quem illa paupercula, tremens, ac stupens ait: Etiam Domine: Fiat ejus voluntas. Cum igitur Dominicus (qui in omnibus suis petitionibus, ad votum exaudiebatur) paululum pro ipsa orasset, subito cunctis cernentibus, a quadringentis, et quiquaginta dœmonibus, ut prius, est arrepta, et coram omnibus horribiliter vexata. Capitur, catenatur, ligatur, et ululans ac clamans maximo cum stridore, et horrore omnium, qui adstabant, ad domum deducitur. Dominicus autem subito disparens, post horam repertus est Parisiis. Sic igitur illa misera per annum, et amplius obsessa permansit, et quotidie horribiliter vexabatur. Tempus tamen qualibet die habebat quietum, et liberum, quo tria Virginis Mariæ Psalteria frequenter orabat. Nec eam tunc illo tempore vexare poterant, vel impedire, licet ad extra percussionibus tabularum, aut murmure vocum, seu tractionibus vestimentorum ejus, vel crinium, molirentur pauperculam illam a servitio Dei Matris impedire. Cum igitur tantis tribulationibus agitaretur, B. V. Mariæ, et Dominici captiva paupercula, contigit quadam Vigilia Mariæ Virginis, quod attonita, et in spiritu rapta (Dominico iterum jam subito ad eam Dei nutu, reverso, et pro illa suppliciter Deum orante) cernit se ad tri-

286

bunal Christi, in infinitum terribiliter pertrahi, agminibus Sanctorum, sole fulgentioribus vallati, liberque ingens ad modum cellæ, vel cameræ est delatus, signis maledictionis, et inferni consignatus. In eo perfecte tota vita Benedictæ illius erat depicta, simul, et descripta. Jubetur illa paupercula primi folii picturam, et scripturam intueri, et legere. Quæ scriptura tanti erat terroris, et oneris, ut multo libentius fornacem incendii, centum quinquaginta stadiorum intrasset, quam ut solum primum folium respexisset. Tunc tremens ac stupens, clamare altis vocibus cœpit di-

[168] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "astabant".**

I zaprowadził ją w tej samej chwili, tak jak była wówczas ubrana, w stroju nierządnicy, do głównego kościoła, do którego przybył niezliczony tłum ludzi. Tam usiadł w konfesjonale i wysłuchał spowiedzi tej biednej kobiety, podczas gdy wszyscy patrzyli na to z ogromnym zdumieniem.

Ponownie objawiła się Ręka Boga i wydarzyły się rzeczy przedziwne!

Po wysłuchaniu spowiedzi Św. Dominik powiedział do niej: „Czy chcesz, córko, powierzyć się Najsłodszej Matce Miłosierdzia dla własnego zbawienia oraz dla zbawienia innych?”. Wówczas ta biedna kobieta, drżąca i zawstydzona, odpowiedziała mu: „Tak, Panie, niech się stanie Jej wola!”.

Kiedy więc Św. Dominik — którego wszystkie prośby były wysłuchiwane zgodnie z jego pragnieniem — pomodlił się przez chwilę za nią, nagle, na oczach wszystkich obecnych, została ona ponownie zaatakowana przez czterysta pięćdziesiąt demonów, które straszliwie ją dręczyły, nawet w obecności całego ludu. Została pochwycona, zakuta i związana, a pośród straszliwych wyć i krzyków, ku przerażeniu wszystkich obecnych, zaniesiono ją do domu.

Święty Dominik natomiast natychmiast zniknął, a po godzinie odnaleziono go w Paryżu.

Tak więc ta nieszczęsna kobieta przez rok i dłużej pozostawała opętana i każdego dnia była straszliwie dręczona.

Miała jednak każdego dnia pewien czas spokoju i wolności, podczas którego często odmawiała trzy Różańce Dziewicy Maryi.

W tym czasie demony nie były w stanie jej niepokoić ani przeszkodzić jej w odmawianiu Różańca, choć usilnie próbowały powstrzymać tę biedną kobietę od oddawania czci Matce Bożej: uderzały z zewnątrz w deski, szemrały i wydawały różne głosy, a także szarpały ją za ubranie lub za włosy.

Kiedy więc ta biedna więźniarka Najśw. Maryi Panny i Św. Dominika była dręczona tak wieloma cierpieniami, wydarzyło się w wigilię święta Dziewicy Maryi, że w ekstazie została porwana w duchu. Wówczas Św. Dominik, z woli Bożej, nagle znalazł się ponownie przy niej i usilnie błagał Boga za nią.

Ujrzała się przed Trybunałem Boga i została w sposób straszliwy przyprowadzona na sąd, pośród niezliczonych zastępów Świętych, jaśniejących koronami światła.

Przyniesiono ogromną Księgę, wielką jak cela lub komnata, opatrzoną pieczęciami przekleństwa i Piekła.

Było w niej doskonale przedstawione całe życie Benedykty, a zarazem wszystko to było w niej opisane.

Polecono tej biednej kobiecie uważnie przyjrzeć się obrazowi znajdującemu się na pierwszej karcie i przeczytać to, co było na niej napisane.

To, co tam było zapisane, napełniało ją tak wielkim przerażeniem i ciężarem, że znacznie chętniej weszłaby do rozpalonego pieca długości stu pięćdziesięciu stadiów, niż choćby tylko spojrzała na pierwszą kartę.

Tunc tremens ac stupens, clamare altis vocibus coepit dicens: "Heu!, heu!, me maledictam, et non benedictam, cur misera veni in mundum?

Cur male fortunata, prae aliis filii[169] Evae, et filiabus, tot malis repleta sum?

Vae mihi miserae, maledictionis filiae.

Vae parentibus qui me genuerunt, et non me docuerunt: et heu![170], vae amplius his qui primo me deceperunt.

Heu!, heu!, me, quo pergam?

Quo ibo?

Ubi latitabo?

Quo fugiam?

Quid dicam, aut quid faciam?

Heu!, heu!, me miseram!

Infernum apertum ad me suscipiendum intueor, Judicem mihi terribiliorem inferno, conspicio.

Heu!, me, cur juvenis non sum mortua?

Cur non in cunis sum extincta?

Sed, heu!, prolixa, vita mala, ad has extremas miserias sum deducta.

O si scivissem ista tanta pericula, et bene cognovissem, utique sancte vixissem.

O si mundus et mundane mulieres ista quae video cognoscerent, quid hujusmodi cogitarent?

Quid dicerent?

Quid facerent?

Vae mihi abominationis filiae, et confusionis, miseriae et omnis immunditiae, baratro horribilis turpitudinis, et omnis iniquitatis.

Brevia fuerunt mea gaudia, et ecce, heu!, heu!, pro illis intueor, ante me, mihi parata esse aeterna supplicia.

Sicque clamans, et in terram corruens, coram Summo Judice, dolore immenso agitabatur.

Ad quam Judex iratus terrifica voce ait: *"Surge*, inquit, *surge, fac quod dixi, et lege in tuo Libro coram omnibus quae fecisti".*

Legitque illa primam primi folii marginem, et vidit.

Cunctaeque litterae et apices sibi videnti cum figuris varia inferebant tormenta, ut[171] longe facilius fuisset, et dulcius, mitiusque corporis mortem sufferre, quam libri illius, minimae litterae sufferre dolorem.

Res horrenda!

xisset. Tunc tremens ac stupens, clamare altis vocibus cœpit dicens, heu, heu! me maledictam, et non benedictam, cur misera veni in mundum? Cur male fortunata, præ aliis filii Evæ, et filiabus, tot malis repleta sum? Væ mihi miseræ, maledictionis filiæ. Væ parentibus qui me genuerunt, et non me docuerunt: væ amplius his qui primo me deceperunt. Heu! heu! me, quo pergam? quo ibo? ubi latitabo? quo fugiam, quid dicam aut quid faciam? heu! heu! me miseram. Infernum apertum ad me suscipiendum intueor, judicem mihi terribiliorem inferno, conspicio. Heu! me, cur juvenis non sum mortua? cur non in cunis sum extincta? sed heu prolixa, vita mala, ad has extremas miserias sum deducta. O si scivissem ista tanta pericula, et bene cognovissem, utique sancte vixissem. O si mundus, et mundanæ mulieres ista quæ video cognoscerent, quid hujusmodi cogitarent? quid dicerent? quid facerent? Væ mihi abominationis filiæ, et confusionis, miseriæ et omnis immunditiæ, baratro horribilis turpitudinis, et omnis iniquitatis. Brevia fuerunt mea gaudia, et ecce heu! heu! pro illis intueor, ante me, mihi parata esse æterna supplicia. Sicque clamans, et in terram corruens, coram summo Judice, dolore immenso agitabatur. Ad quam Judex iratus terrifica voce ait: Surge inquit, surge, fac quod dixi, et lege in tuo libro coram omnibus quæ fecisti. Legitque illa primam, primi folii marginem, et vidit. Cunctæque litteræ et apices sibi videnti cum figuris varia inferebant tormenta, ut longe facilius fuisset, et dulcius, mitiusque corporis mortem sufferre, quam libri illius, minimæ litteræ sufferre dolorem. Res horrenda! vellet, nollet, hæc misera,

---

[169] **"Filii", w wydaniu z 1847 roku jest błędem drukarskim zamiast: "filiis" (w porównaniu z synami), jak w wydaniach z 1691 i 1699 roku.**

[170] **„Et heu!" („i ach!") brakuje w wydaniu z 1847 roku, natomiast występuje w wydaniach z 1691 i 1699 roku.**

[171] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "et" (i).**

Wówczas, drżąca i zagubiona, zaczęła wołać donośnym głosem, mówiąc: „Biada! Biada mi!

Nieszczęsna ja, przeklęta, a nie błogosławiona! Po cóż, biedna, przyszłam na ten świat?

Dlaczego jestem bardziej nieszczęśliwa niż inni synowie i córki Ewy i dlaczego jestem pełna tak wielkiego zła?

Biada mi, nieszczęsnej, córce przekleństwa!

Biada rodzicom, którzy mnie zrodzili, a nie nauczyli mnie właściwie żyć!

A biada, o wiele bardziej, tym, którzy po raz pierwszy mnie zwiedli!

Biada, biada mi! Dokąd się zwrócę?

Dokąd pójdę?

Gdzie się ukryję?

Dokąd ucieknę?

Co powiem i co uczynię?

Biada! Biada mi!

Nieszczęsna ja!

Widzę otwarte piekło, które chce mnie pochwycić; widzę sędziego tak straszliwego, że skaże mnie na Piekło.

Biada mi! Dlaczego nie umarłam jako młoda dziewczyna?

Dlaczego nie umarłam w kołysce?

A jednak, biada mi, po długim i grzesznym życiu zostałam doprowadzona do tych ostatecznych nieszczęść.

O, gdybym była pojęła, jak wielkie są te niebezpieczeństwa, i uniknęła ich, prowadząc święte życie!

O, gdyby świat i kobiety tego świata wiedziały to, co ja teraz widzę, co by o tym pomyślały?

Co by powiedziały?

Co by uczyniły?

Biada mi, córce zatracenia i rozwiązłości, hańby i wszelkiego brudu, otchłani straszliwej niesławy i wszelkiej nieprawości!

Krótkie były moje przyjemności, a oto, biada, biada mi, za nie widzę przygotowane przede mną wieczne męki”.

I tak, krzycząc i padając na ziemię przed Najwyższym Sędzią, była wstrząśnięta ogromem bólu.

Wówczas Sędzia, rozgniewany, przemówił do niej głosem pełnym powagi: „Wstań, podnieś się i stań na nogi! Uczyń to, co ci nakazałem, i przeczytaj z twojej Księgi, wobec wszystkich, rzeczy, których się dopuściłaś!”.

Odczytała więc pierwszy znak na marginesie pierwszej karty i ujrzała, że litery oraz ich znaki przybierały w jej oczach postać rozmaitych kar piekielnych. Łatwiej, słodziej i lżej byłoby jej znieść śmierć ciała, niż cierpienie związane z najmniejszą choćby literą tej Księgi.

O, rzecz straszliwa!

Vellet, nollet, haec misera, primi folii paginam Libri Mortis, legit cum tantis clamoribus, suspiriis, lamentis et doloribus, ut viribus deficiens, quasi mortua, ante Judicem procumberet.

Quam tamen atrocius[172] terribilissimus Judex inclamans, consummare totius libri sui scripturam jubet.

Cumque folium aliud, ad legendum verteretur, sic clamavit paupercula illa, cum tanto terrore, pavore, et tremore, prae timore poenarum sequentis scripturae, ut etiam lapides, et caetera inanimata, si eam audissent et intellexissent, cum ea flevissent.

Propterea astantes ipsi, compatientes ad Judicis genua sunt provoluti veniam postulantes isti miserrimae pauperculae.

Quos Judex longe repellens, gravius Se per eam offensum fuisse, et animas quam plurimas per eam perdidisse, asserebat: et ideo juste istum librum, quem ipsa fecerat, totum legere debebat, et tandem ex illo condignam, sicut meruerat, suscipere sententiam pro meritis suis.

Tunc unus de astantibus, qui ut sibi videbatur, erat S. Dominicus (qui totam rei visionem clarius, quam ipsamet cernebat) ad illam miserrimam conversus, ajebat: *"Ad Mariam, Matrem Dei, cui in Psalterio servivisti, nunc celerius clama, ut tui misereatur".*

Tunc fortiter gemens et suspirans, ad Dei Genitricem Mariam conversa, humiliter ait: *"O Domina, dulcissima Misericordiae Mater, et Regina, miserere mei maledictissimae peccatricis, in tantis angustiis pro delictis meis, heu! heu![173], hic jam stantis".*

Tunc Domina nostra, pro ipsa Judicem orans, et obsecrans, tandem sub spe emendae, illum placabat.

Benignius, quam ante, illam Judex tunc alloquens ait: *"Ecce filia, jam poenitentiae tempus tibi concedo.*

Vide ergo bene, ut[174] diligenter, per poenitentiam cuncta deleas peccata, quae scripsisti in tuo Mortis Libro.

Si autem aliter feceris, damnationis aeternae de te dabo sententiam, in die, qua non speras".

Sic itaque disparente visione ad se rediit, et Dominicum in Ecclesia secum praesentem conspexit.

Cui celerius confessa attentius, et postulat modum, quo terrificum oportet delere librum.

Ad quam ille: *"Commenda te filia Virgini Mariae.*

Quae enim te sic juvit hodie, te Sibi Servientem etiam in futurum adjuvabit, indubio, alio enim propero, et cum reversus fuero, sicut Dominus pro te mandabit, tibi manifestabo".

Itaque trium mensium spatio, quotidie viribus totis dulcissimam in Psalterio suo, salutabat Mariam.

ræ sufferre dolorem. Res horrenda! vellet, nollet, hæc misera, primi folii paginam libri mortis, legit cum tantis clamoribus, suspiriis, lamentis et doloribus, ut viribus deficiens, quasi mortua, ante Judicem procumberet. Quam tamen atrocius terribilissimus Judex inclamans, consummare totius libri sui scripturam jubet. Cumque folium aliud ad legendum verteretur, sic clamavit paupercula illa, cum tanto terrore, pavore, et tremore, præ timore pœnarum sequentis scripturæ, ut etiam lapides, et cætera inanimata, si eam audissent et intellexissent, cum ea flevissent. Propterea astantes ipsi, compatientes ad Judicis genua sunt provoluti veniam postulantes isti miserrimæ pauperculæ. Quos Judex longe repellens, gravius se per eam offensum fuisse, et animas quam plurimas per eam perdidisse, asserebat: et ideo juste istum librum, quem ipsa fecerat, totum legere debebat, et tandem ex illo condignam, sicut meruerat, suscipere sententiam pro meritis

281

suis. Tunc unus de astantibus, qui ut sibi videbatur, erat s. Dominicus (qui totam rei visionem clarius, quam ipsamet cernebat) ad illam miserrimam conversus, ajebat: ad Mariam Matrem Dei, cui in Psalterio servivisti, nunc celerius clama, ut tui misereatur. Tunc fortiter gemens et suspirans, ad Dei Genitricem Mariam conversa, humiliter ait: O Domina, dulcissima misericordiæ Mater, et Regina, miserere mei maledictissimæ peccatricis, in tantis angustiis pro delictis meis, heu! hic jam stantis. Tunc Domina nostra pro ipsa Judicem orans, et obsecrans, tandem sub spe emendæ, illum placabat. Benignius, quam ante, illam Judex tunc alloquens ait: Ecce filia jam pœnitentiæ tempus tibi concedo. Vide ergo bene, ut diligenter, per pœnitentiam cuncta deleas peccata, quæ scripsisti in tuo mortis libro. Si autem aliter feceris, damnationis æternæ de te dabo sententiam, in die, qua non speras. Sic itaque disparente visione ad se rediit, et Dominicum in Ecclesia secum præsentem conspexit. Cui celerius confessa attentius, et postulat modum, quo terrificum oportet delere librum. Ad quam ille: Commenda te filia Virgini Mariæ. Quæ enim te sic juvit hodie, te sibi servientem etiam in futurum adjuvabit, indubio, alio enim propero, et cum reversus fuero, sicut Dominus pro te mandabit, tibi manifestabo. Itaque trium mensium spatio, quotidie viribus totis dulcissimam in Psalterio suo, salutabat Mariam.

---

[172] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "attrocius".

[173] W wydaniu z 1847 roku brakuje il secondo: "heu!" (ach!).

[174] W wydaniach z 1691 i 1699 roku brakuje: „ut" (o ile), obecne w wydaniu z 1847 roku.

Chcąc czy nie chcąc, nieszczęsna przeczytała stronę pierwszego arkusza Księgi Śmierci, z tak wielkim krzykiem, westchnieniami, lamentami i boleściami, że pozbawiona sił, niemal martwa, upadła przed Sędzią.

Lecz nieugięty i najstraszliwszy Sędzia, przywołując ją wielkim głosem, nakazał jej dokończyć czytanie całej swojej Księgi.

Kiedy zaś biedaczka przewróciła (stronę), aby przeczytać drugi arkusz, krzyczała z tak wielkim przerażeniem, strachem i drżeniem, z powodu lęku przed karami zapisanymi dalej, że nawet kamienie i inne rzeczy nieożywione, gdyby ją słyszały i rozumiały, płakałyby razem z nią.

Wówczas ci, którzy byli obecni, uklękli ze współczuciem przed Sędzią, prosząc o przebaczenie dla tej najnieszczęśliwszej biedaczki.

Sędzia, całkowicie odrzucając ich prośbę, oświadczył, że bardzo ciężko obraziła Jego oraz bardzo wiele dusz, które z jej powodu zostały potępione; dlatego też, sprawiedliwie, tę księgę, którą sama uczyniła, powinna przeczytać całą, a na koniec, na podstawie niej, otrzymać sprawiedliwy wyrok, tak jak na to zasługiwała według swoich (zasług przeciwnych, czyli) przewin.

Wówczas jeden z obecnych, który wydawał się jej być Świętym Dominikiem (którego przez cały czas widzenia widziała wyraźniej niż samą siebie), zwrócił się do nieszczęsnej i powiedział: „Prędko, wołaj do Maryi, Matki Boga, którą służyłaś w Różańcu, aby Ona miała nad tobą Miłosierdzie”.

Wówczas ona, jęcząc i mocno wzdychając, zwróciła się do Maryi, Matki Boga, i powiedziała pokornie: „O Pani, Najsłodsza Matko Miłosierdzia i Królowo, zmiłuj się nade mną, najbardziej przeklętą grzesznicą, która teraz znajduję się tutaj, pośród tak wielkich udręk, z powodu moich grzechów”.

Wówczas Nasza Pani, modląc się i usilnie błagając Sędziego za nią, w końcu Go przebłagała, wraz z nadzieją na poprawę.

Sędzia zaś, zwracając się do niej łaskawiej niż przedtem, powiedział: „Oto, córko, teraz udzielam ci pewnego czasu na pokutę.

Postaraj się więc dobrze, abyś przez pokutę pilnie wymazała wszystkie grzechy, które zapisałaś w swojej Księdze Śmierci.

Jeśli natomiast uczynisz inaczej, wydam na ciebie wyrok wiecznego potępienia w dniu, którego się nie spodziewasz”.

Tak więc, gdy widzenie zniknęło, powróciła do siebie i ujrzała Świętego Dominika, obecnego wraz z nią w Kościele.

Wyspowiadawszy się przed nim bardzo szybko, lecz dokładnie, zapytała go o sposób, który należało zastosować, aby wymazać tę straszliwą Księgę.

A on jej odpowiedział: „Polecaj się, córko, Dziewicy Maryi!

Ona bowiem dzisiaj była dla ciebie tak wielką Pomocą i, jeśli będziesz Jej służyć, także w przyszłości będzie ci pomagać.

Teraz muszę udać się gdzie indziej, lecz kiedy powrócę, oznajmię ci, co Pan mi nakaże względem ciebie”.

Tak więc przez około trzy miesiące, każdego dnia, ze wszystkich sił, pozdrawiała Najsłodszą Maryję w Jej Różańcu.

Adveniente Dominico, cum Missam celebraret, rapta fuit in spiritu, quasi trium horarum spatio, in quo dulcissimam Virginem intuetur se sic alloquentem: *"Filia, filia, de modo delendi Librum tuum infernalem saepius me rogasti, et ecce, Ego Mater misericordiae adveni, ut artem, et modum doceam te, qualiter ipsum totaliter delere poteris".*

Moxque LILIUM dulcissima Maria proferens pulcherrimum aureis litteris inscriptum, dedit Benedictae dicens: *"Lege filia, et in hoc dele tua peccata".*

Ista autem erat lilii scriptura: *Memorare gravitas peccati, et in hoc erga te Misericordiam Dei.*

Et cum illa obmutesceret prae confusione Domina Nostra eam alloquens, ait:

"1. Dico tibi filia, quod tanta est gravitas minimi peccati mortalis, et tam odibilis Deo, et omnibus Sanctis, Curiaque Coelestis Paradisi adeo detestabilis, ut[175] nisi impossibile esset, quod Ego, et omnes Santi in coelo existentes, uno solo mortali peccaremus peccato, mox in infernum caderemus, et in aeternum damnaremur.

2. Ob hoc filia, nonne Lucifer, et tot daemonum millia, propter unicum solum peccatum mortale, subito de Coelo sunt expulsi, et in aeternum damnati?

Cur igitur o filia, tu magis demerueris, quam omnes isti in numero peccatorum, et sis indignior, miserabilior, et[176] in infinitum minor, et ipsis, et Nobis sine ulla comparatione, nunquid parva misericordia, et gratia tibi facta est?

Ergo tanta misericordia debet te movere, ut redeas ad Clementiam et Gratiam, per Misericordiam Conditoris".

Quod audiens Benedicta, singultus, et fletus virtute hujus Lilii dabat abundantissime.

Post hoc[177] Benedicta Virgo in mulieribus Maria, SECUNDUM protulit LILIUM, ipsi Benedictae legendum.

In quo erat scriptum: *Memorare Innocentissimae Christi Mortis, et Sanctorum poenitentias attende.*

"Si,* inquit Domina nostra, *Deus Pater in tantum odio habuit peccatum, ut proprio Filio Suo non pepercerit, sed triginta tribus annis, eum ad mundi injurias exposuerit, et sine peccato[178] finali Morte turpissima condemnari fecit, propter solum inobedientiae peccatum Adae, nunquid ergo Deo debes quamplurimum[179] regratiari, qui usque nunc dedit tibi poenitendi tempus sine poena tui peccati, cum tamen ipse Dei Filius, a principio Suae Conceptionis, usque ad mortem inclusive, pro te semper fuit omni instanti, in tot angustiis mortis, quot Deum offendisti peccatis.

Adveniente Dominico, cum Missam celebraret, rapta fuit in spiritu, quasi trium horarum spatio, in quo dulcissimam Virginem intuetur se sic alloquentem: Filia, filia, de modo delendi librum tuum infernalem sæpius me rogasti, et ecce, Ego Mater misericordiæ adveni, ut artem, et modum doceam te, qualiter ipsum totaliter delere poteris. Moxque lilium dulcissima Maria proferens pulcherrimum aureis litteris inscriptum, dedit Benedictæ dicens: Lege filia, et in hoc dele tua peccata. Ista autem erat lilii scriptura: *Memorare gravitatis peccati, et in hoc, erga te misericordiam Dei.* Et cum illa obmutesceret præ confusione Domina nostra eam alloquens, ait: 1. Dico tibi filia, quod tanta est gravitas minimi peccati mortalis, et tam odibilis Deo, et omnibus Sanctis, curiæq. cœlestis Paradisi adeo detestabilis, ut nisi impossibile esset, quod Ego, et omnes Sancti in cœlo existentes, uno solo mortali peccaremus peccato, mox in infernum caderemus, et in æternum damnaremur. 2. Ob hoc filia, nonne Lucifer, et tot dœmonum millia, propter unicum solum peccatum mortale, subito de cœlo sunt expulsi, et in æternum damnati? Cum igitur o filia, tu magis demerueris, quam omnes isti in numero peccatorum, et sis indignior, miserabilior, in infinitum minor, et ipsis, et nobis sine ulla comparatione, nunquid parva misericordia, et gratia tibi facta est? Ergo tanta misericordia debet te movere, ut redeas ad clementiam et gratiam, per misericordiam conditoris. Quod audiens Benedicta, singultus, et fletus virtute hujus lilii dabat abundantissime. Post hoc benedicta virgo in mulieribus Maria, secundum protulit Lilium, ipsi Benedictæ legendum. In quo erat

37

282

scriptum: *Memorare innocentissimæ Christi mortis, et Sanctorum pœnitentias attende*: Si, inquit Domina nostra, Deus Pater in tantum odio habuit peccatum, ut proprio filio suo non pepercerit, sed triginta tribus annis, eum ad mundi injurias exposuerit, et sine peccato finali morte turpissima condemnari fecit, propter solum inobedientiæ peccatum Adæ, nunquid ergo Deo debes quamplurimum regratiari, qui usque nunc dedit tibi pœnitendi tempus sine pœna tui peccati, cum tamen ipse Dei filius, a principio suæ conceptionis, usque ad mortem inclusive, pro te semper fuit omni instanti, in tot angustiis mortis, quot Deum offendisti peccatis.

---

[175] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "ut" (che), występujące w wydaniach z 1847 i 1699 roku.**

[176] **W wydaniach z 1847 i 1699 roku brakuje: "et" (i), obecnego w wydaniu z 1691 roku.**

[177] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "haec" (te rzeczy).**

[178] **Zamiast: „sine peccato" („bez grzechu") z wydania z 1847 roku, w wydaniu z 1691 roku występuje: „eum" („jego", „go"), natomiast w wydaniu z 1699 roku: „sic" („tak", „w ten sposób").**

[179] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "quam plurimum".**

Kiedy św. Dominik powrócił, podczas gdy odprawiał Mszę Św., ona została porwana w duchu na około trzy godziny; w tym czasie ujrzała najsłodszą Dziewicę, która przemówiła do niej w ten sposób: „O córko, o córko, bardzo często pytałaś Mnie o sposób wymazania twojej piekielnej Księgi, a oto Ja, Matka Miłosierdzia, przyszłam, aby nauczyć cię sztuki i sposobu, dzięki którym będziesz mogła wymazać ją całkowicie.

I natychmiast najsłodsza Maryja, ukazując jej przepiękną Lilię, zapisaną złotymi literami, podała ją Benedykcie, mówiąc: „Czytaj, córko, i tym (pismem) wymaż swoje grzechy".

Oto więc, co było napisane na owej Lilii: „Pamiętaj o ciężkości grzechu, a wraz z tym (pamiętaj) o Miłosierdziu Boga względem ciebie".

A ponieważ zamilkła ze wstydu, Nasza Pani, zwracając się do niej, powiedziała:

„1. Mówię ci, córko, że tak wielka jest ciężkość najmniejszego grzechu śmiertelnego, tak bardzo jest on odrażający dla Boga i dla wszystkich Świętych, tak bardzo jest on godny odrzucenia przez Niebiański Dwór Raju, że gdyby kiedykolwiek było możliwe, aby Ja i wszyscy Święci istniejący w Niebie popełnili jeden tylko grzech śmiertelny, natychmiast spadlibyśmy do piekła i zostalibyśmy potępieni na wieki.

2. Czyż nie wiesz, córko, że Lucyfer i tak wiele tysięcy demonów z powodu jednego tylko grzechu śmiertelnego zostało w jednej chwili wyrzuconych z Nieba i skazanych na wieczność?

Tak więc ty, córko, zasłużyłaś sobie na więcej niż oni wszyscy z powodu liczby grzechów, i jesteś bardziej niegodna, bardziej nędzna i nieskończenie bardziej godna pogardy od nich, i nieporównywalna z Nami.

Czyż otrzymałaś Miłosierdzie i Łaskę małej wagi?

Tak wielkie Miłosierdzie powinno więc skłonić cię, abyś powróciła do Łaskawości i Łaski poprzez Miłosierdzie Stwórcy".

Słysząc to, Benedykta wylewała bardzo obfite jęki i płacze, za sprawą owej Lilii.

Po tym Maryja, Dziewica Błogosławiona między niewiastami, podała Benedykcie DRUGĄ LILIĘ do przeczytania.

Na niej było napisane: „Pamiętaj o Najniewinniejszej Śmierci Chrystusa i rozważaj pokuty Świętych".

Nasza Pani powiedziała jej: „Jeżeli Bóg Ojciec tak bardzo nienawidzi grzechu, że nie oszczędził własnego Syna, lecz w wieku trzydziestu trzech lat wydał Go na zniewagi świata i, bez grzechu, w końcu pozwolił Go skazać na najhaniebniejszą śmierć z powodu samego tylko grzechu nieposłuszeństwa Adama, czyż nie powinnaś zatem bardzo dziękować Bogu, który aż do tej pory dał ci czas na odpokutowanie za twój grzech, bez zadośćuczynienia, podczas gdy ten sam Syn Boży, od pierwszej chwili swego Poczęcia aż do chwili Śmierci, zawsze, dla ciebie, w każdej chwili, znajdował się w udrękach Śmierci, tyle razy, ile razy ty obraziłaś Boga swoimi grzechami".

Et insuper, non vides, quod qui magis fuerunt Deo grati, uti Prophetae, Apostoli, Martyres, Confessores, ac Virgines, ac Sancti omnes, qui[180] fuerunt in mundo magis tribulati?

Et tu miserrima tanta mala fecisti, et tamen tot temporibus expectata es misericorditer, et nullam poenam sustinuisti".

Quae verba cor Benedictae penetrabant velut sagittae acutae, et fontes in ea provocabant copiosos lacrymarum.

TERTIUM LILIUM proferens Sapientissima Maria tradidit Benedictae legendum, in quo erat hoc scriptum: ***Memorare punctionis peccati primi hominis, et omnium justorum peccantium.***

Quod exponens Maria, ait: ***"O filia Benedicta, nunquid non debet tibi tua vita multum displicere, ex recognitione Divinae*** **Misericordiae, cum videas Protoplastum Adam, cum sua consorte Eva, de Paradiso expulsum, mortis damnationem, toti suae posteritati inferentem, et sic esuriei, siti, frigori, calori, et infinitis mundi calamitatibus, usque in finem mundi subjectum: sicut patet.**

Ecce coram te vides Divinae Ultionis Gladium ubique, et undique punire omni hora Adae peccatum, et tamen tu tanta, et tot mala, toties tam foetida, tam horrenda, a tot annis commisisti, nec pro eis correpta fuisti, sed semper dulciter suportata[181].

Nonne tibi, o filia, hoc magnum, et non modicum apparet?

Et amplius, nonne totus mundus pene in diluvio periit propter peccatum luxuriae, non solum homines, sed etiam animalia cuncta et insensibilia, et quod majus est pueri innocentes innumeri?

Et tu tantis peccatis repleta, non vis ad Deum converti, quae nec adhuc aliquid mali passa fuisti?

Vide, inquit, Sodomam, et Gomorram, et ***Civitates alias eis conjunctas, in quibus in igne de coelo descendente perierunt, innumerabiles fere innocentes, cum eorum parentibus: et tu habitaculum omnium vitiorum et peccatorum, manes illaesa.***

Nonne Patres omnes sic in deserto perierunt[182]?

Quinimo[183] Moyses et Aaron sanctissimi mortui sunt propter solam gloriam, aut[184] murmurationem?

Et tu tam abominabile scortum, tam nefandis plena peccatis, necdum punita pro eis, non recognoscis erga te Clementiam Judicis, tam severi, et terribilis aliis?".

Quae verba audiens Benedicta, tantis obsorbebatur[185] fletibus, et gemitibus ut pene moreretur.

QUARTUM LILIUM Clementissima Mater Maria, protulit filiae suae Benedictae.

In quo erat scriptum: ***Memorare quomodo et vocata, et tot Regna gentium, et Judaeorum a Christo non sunt tracta.***

Et insuper, non vides, quod qui magis fuerunt Deo grati, uti Prophetæ, Apostoli, Martyres, Confessores, ac Virgines, ac Sancti omnes, qui fuerunt in mundo magis tribulati? Et tu miserrima tanta mala fecisti, et tamen tot temporibus expectata es misericorditer, et nullam pœnam sustinuisti. Quæ verba cor Benedictæ penetrabant velut sagittæ acutæ, et fontes in ea provocabant copiosos lacrymarum. Tertium Lilium proferens Sapientissima Maria tradidit Benedictæ legendum, in quo erat hoc scriptum: *Memorare punctionss peccati primi hominis, et omnium justorum peccantium.* Quod exponens Maria, ait: O filia Benedicta, nunquid non debet tibi tua vita multum displicere ex recognitione divinæ misericordiæ, cum videas Protoplastum Adam, cum sua consorte Eva, de Paradiso expulsum, mortis damnationem, toti suæ posteritati inferentem, et sic esuriei, siti, frigori, calori, et infinitis mundi calamitatibus, usque in finem mundi subjectum: sicut patet. Ecce coram te vides divinæ ultionis gladium ubique, et undique punire omni hora Adæ peccatum, et tamen tu tanta, et tot mala, toties, tam fœtida, tam horrenda, a tot annis commisisti, nec pro eis correpta fuisti, sed semper dulciter suportata. Nonne tibi o filia, hoc magnum, et non modicum apparet? Et amplius, nonne totus mundus pene in diluvio periit propter peccatum luxuriæ, non solum homines, sed etiam animalia cuncta et insensibilia, et quod majus est pueri innocentes innumeri? Et tu tantis peccatis repleta, non vis ad Deum converti, quæ nec adhuc aliquid mali passa fuisti? Vide, inquit, Sodomam, et Gomorram, et Civitates alias eis conjunctas in quibus in igne de cœlo descendente perierunt, innumerabiles fere innocentes, cum eorum parentibus: et tu habitaculum omnium vitiorum et peccatorum, manes illæsa. Nonne Patres omnes sic in deserto perierunt? Quinimo Moyses et Aaron sanctissimi mortui sunt propter solam gloriam, aut murmurationem? Et tu tam abominabile scortum, tam nefandis plena peccatis, necdum punita pro eis, non recognoscis erga te clementiam Judicis, tam severi, et terribilis aliis? Quæ verba audiens Benedicta, tantis obsorbebatur fletibus, et gemitibus ut pene moreretur. Quartum Lilium clementissima Mater Maria, protulit filiæ suæ Benedictæ. In quo erat scriptum: *Memorare quomodo es vocata, et tot Regna gentium, et Judæorum a Christo non sunt tracta.* Quod exponens fons pietatis S. Maria

---

[180] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku brakuje: "qui" (które), obecnego w wydaniu z 1847 roku.**

[181] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "supportata".**

[182] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "perierunt" (zginęli), występujące w wydaniach z 1691 i 1699 roku.**

[183] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "quinimmo".**

[184] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: „gloriam, aut" („chwała, albo"), natomiast w wydaniu z 1699 roku występuje: „vanam gloriam, aut" (próżna chwała).**

[185] **W wydaniu z 1691 roku występuje, w tym samym znaczeniu: "absorbebatur" (połykał).**

A ponadto, czyż nie widzisz, że ci, którzy byli najbardziej umiłowani przez Boga, jak Prorocy, Apostołowie, Męczennicy, Wyznawcy, Dziewice i wszyscy Święci, byli wielce utrapieni na świecie?

A ty, o najnieszczęśliwsza, popełniłaś tak wiele zła, a jednak przez tak długi czas byłaś miłosiernie oczekiwana i nie poniosłaś żadnej kary".

Słowa te przenikały serce Benedykty niczym ostre strzały i wywoływały w niej obfite strumienie łez.

Najmądrzejsza Maryja, biorąc TRZECIĄ LILIĘ, podała ją Benedetcie, aby ją przeczytała, a było na niej napisane: „Pamiętaj o boleściach grzechu pierwszego człowieka oraz o wszystkich sprawiedliwych, którzy grzeszą".

Ukazując jej ją, Maryja powiedziała: „O córko Benedykto, czyż nie powinnaś bardzo boleć nad swoim życiem, oszczędzonym dzięki Bożemu Miłosierdziu, widząc Pierwszego Człowieka, Adama, wypędzonego z Raju wraz ze swoją żoną Ewą, oraz wyrok śmierci przekazany całemu jego potomstwu, wraz z poddaniem go głodowi, pragnieniu, zimnu, gorącu i niezliczonym nieszczęściom ziemi, aż do końca świata, jak jest to oczywiste!

Oto przed tobą widzisz Miecz Bożej Kary, aby wszędzie i o każdej godzinie karać grzech Adama; a jednak ty popełniłaś tak wiele wielkich występków, wielokrotnie bardziej niegodziwych i straszliwych, a nie zostałaś za nie ukarana, lecz zawsze byłaś łagodnie znoszona.

O córko, czyż nie wydaje ci się to wielkie i niemałej wartości?

A ponadto, czyż nie zginął cały świat w potopie z powodu grzechu rozpusty, i nie tylko ludzie, lecz także wszystkie zwierzęta i rośliny, a co jest jeszcze bardziej (smutne), zginęły niezliczone niewinne dzieci?

A ty, napełniona tak wieloma grzechami, nie chcesz nawrócić się do Boga, ty, która nie zostałaś jeszcze dotknięta żadnym złem?

Spójrz – powiedziała – na Sodomę i Gomorę oraz na miasta, które z nimi graniczyły, na które spadł ogień z nieba, i zginęły niezliczone niewinne (dzieci) wraz ze swoimi rodzicami; a ty, będąca przybytkiem wszelkich występków i grzechów, pozostajesz nietknięta.

Czyż więc nie pomarli wszyscy Ojcowie na pustyni?

A nawet, czyż najświętsi Mojżesz i Aaron nie pomarli z powodu samej próżnej chwały i szemrania?

A ty, ohydna nierządnico, pełna tak haniebnych grzechów, jeszcze za nie nieukarano, czyż nie rozpoznajesz względem siebie Łaskawości Sędziego, tak surowego i straszliwego dla innych?".

Słysząc te słowa, Benedykta połykała tak wiele łez i jęków, że niemal umierała.

Najłaskawsza Matka Maryja podała CZWARTĄ LILIĘ swojej córce Benedetcie.

Na niej było napisane: „Pamiętaj, w jaki sposób zostałaś powołana, podczas gdy tak wiele Królestw Pogan i Żydów nie zostało przyciągniętych przez Chrystusa".

Quod exponens Fons Pietatis Sancta Maria ait: ***"Nunquid non, o filia, magna tibi gratia facta est, quod Christus te vocavit, totque Reges paganorum, Duces, et Nobiles, tam pulchros juvenes, et pulchras mulieres, fortissimos, ditissimos, utriusque sexus, tot annis jam ad legem suam non traxit, te autem pauperculam, miseram et miserabilem, et minimam omnium, carnalem, et lubricam, ad sui cognitionem adduxit?***

Pensa haec ergo et pensa an non tibi hoc magnum videatur, quod illi sunt filii diaboli, et cum daemonibus ambulant, in cunctis peccatis, et vadunt per viam mortis descendentes in infernum, et tu indignissima, a Deo in baptismo es vocata, Angelis sociata, et in via salutis constituta.

Cogita haec, et recognita[186] in hoc, quanta est tibi gratia et benignitas et clementia ostensa, et tamen plus omnibus Judaeis et Paganis sine omni comparatione Deum tuum offendisti.

2. ***O quanti putas sunt Judeai, et Pagani, qui nunc jejunant, cilicia continuo portant, et se acriter disciplinant, silentium tenent, misericordiae opera implent, et tamen cum his omnibus ad inferna trahuntur.***

Et tu plena miseriis et peccatis, huc husque sine poenitentia et bonis a Deo expectaris, et in Viam Salutis a Me et Angelis custodiris.

3. ***O quot[187] essent conversi et fideles[188], et talia circa eas fierent, quanta putas facerent pro amore Dei, si tanta faciunt cum errore saeculi[189]?***

Unde, inquit, nunc vide attentius, quoniam in hoc tibi magis datur, quam si omni die 24 montes aurei tibi donaretur, et tu tamen haec non cogitas, neque times".

Quo illa audiens, et dentibus stridens prae terrore, et timore quasi exanguis reddebatur, se cunctis miseris, miserabiliorem cognoscens.

Deinde QUINTUM LILIUM pulcherrimum protulit Benedicta Dei Mater et Regina Benedictae Ancilla Suae.

In quo sic scriptum erat: ***Memorare poenas mundanas, temporibus praeteritis peccatoribus in isto mundo inflictas.***

Quod exponens Benedicta Mater Maria, ait: ***"Nunquid[190] scis quam poenam habuit Saul, quam poenam Cain, quam poenam Pharao, Datan et Abyron: et multi alii[191]?***

Quanti quaeso fuerunt suspensi pro uno furto?

Quanti incensi, combusti, et jugulati pro una luxuria?

Quanti autem flagellati, incarcerati, adjudicati, exactionati, et tribulati pro uno solo peccato, a principio mundi?

rare quomodo es vocata, et tot Regna gentium, et ...
Christo non sunt tracta. Quod exponens fons pietatis S. Maria

283

ait: Nunquid non o filia magna tibi gratia facta est, quod Christus te vocavit, totq. Reges paganorum, Duces, et Nobiles, tam pulchros juvenes, et pulchras mulieres, fortissimos, ditissimos, utriusque sexus, tot annis jam ad legem suam non traxit, te autem pauperculam, miseram et miserabilem, et minimam omnium, carnalem, et lubricam, ad sui cognitionem adduxit? Pensa hæc ergo et pensa an non tibi hoc magnum videatur, quod illi sunt filii Diaboli, et cum dœmonibus ambulant, in cunctis peccatis, et vadunt per viam mortis descendentes in infernum, et tu indignissima, a Deo in baptismo es vocata, Angelis sociata, et in via salutis constituta. Cogita hæc, et recognita in hoc, quanta est tibi gratia et benignitas et clementia ostensa, et tamen plus omnibus Judæis, et paganis sine omni comparatione Deum tuum offendisti. 2. O quanti putas sunt Judæi, et Pagani, qui nunc jejunant, cilicia continuo portant, et se acriter disciplinant, silentium tenent, misericordiæ opera implent, et tamen cum his omnibus ad inferna trahuntur. Et tu plena miseriis et peccatis, huc usque sine pœnitentia et bonis a Deo expectaris, et in viam salutis a me et Angelis custodiris. 3. O quot essent conversi et fideles, et talia circa eas fierent, quanta putas facerent pro amore Dei, si tanta faciunt cum errore sæculi? Unde, inquit, nunc vide attentius, quoniam in hoc tibi magis datur, quam si omni die 24. montes aurei tibi donarentur, et tu tamen hæc non cogitas, neque times. Quod illa audiens, et dentibus stridens præ terrore, et timore quasi exanguis reddebatur, se cunctis miseris, miserabiliorem cognoscens. Deinde Quintum Lilium, pulcherrimum protulit benedicta Dei Mater et Regina Benedictæ ancillæ suæ. In quo sic scriptum erat: *Memorare pœnas mundanas, temporibus præteritis peccatoribus in isto mundo inflictas.* Quod exponens benedicta Mater Maria, ait: Nunquid scis quam pœnam habuit Saul, quam pœnam Cain, quam pœnam Pharao, Datan et Abyron: et multi alii? Quanti quæso fuerunt suspensi pro uno furto? Quanti incensi, combusti, et jugulati pro una luxuria? Quanti autem flagellati, incarcerati, adjudicati, exactionati, et tribulati pro uno solo peccato, a principio mundi? Et tu cum infinita feceris ma-

---

[186] "Recognita", w wydaniu z 1847 roku , jest błędem drukarskim zamiast: "recogita" (zastanów się), jak w wydaniach z 1691 i 1699 roku.

[187] W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "si tales" (jeśli oni).

[188] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "infideles".

[189] W wydaniu z 1691 roku występuje: "seculi".

[190] W wydaniu z 1691 roku występuje: "nunquit".

[191] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "alii" (inni), występujące w wydaniach z 1847 i 1699 roku.

Ukazując jej ją, Najświętsza Maryja, Źródło Miłosierdzia, powiedziała: „O córko, czyż nie została ci wyświadczona wielka łaska, że Chrystus cię powołał, i że przez tak wiele lat nie przyciągnął do Swojej Ewangelii wielu królów Pogan, wielu wodzów, wielu szlachciców, wielu pięknych młodzieńców i pięknych dziewcząt, wielu silnych, wielu bogatych, jednej czy drugiej płci, podczas gdy ciebie, najuboższą, nędzną i wzgardzoną, najniższą, bezwstydną i lubieżną spośród wszystkich (stworzeń), przyciągnął do Swojego Poznania?

Rozważaj zatem te rzeczy i zastanów się, czy nie wydaje ci się rzeczą wielką, że tamci są synami diabła i wraz z diabłami kroczą we wszystkich grzechach, idąc drogą śmierci i zstępując ku Piekłu, a ty, o najbardziej niegodna, zostałaś przez Boga powołana w Chrzcie, zostałaś przyłączona do Aniołów i zostałaś postawiona na drodze zbawienia.

Rozważaj te rzeczy i uznaj w nich, jak wielka łaska, dobroć i łaskawość zostały ci okazane, a jednak ty obraziłaś swojego Boga bardziej niż wszyscy Żydzi i poganie, bez żadnego porównania.

2. Albo pomyśl, ilu jest Żydów i Pogan, którzy teraz poszczą, nieustannie noszą włosiennicę i surowo się biczują, zachowują milczenie, pełnią dzieła miłosierdzia, a jednak, pomimo wszystkich tych rzeczy, są ciągnięci ku Piekłu.

A ty, pełna nędzy i grzechów, jeszcze bez pokuty i bez dobrych uczynków, jesteś przez Boga oczekiwana i jesteś strzeżona na Drodze Zbawienia przeze Mnie i przez Aniołów.

3. O, jak wielu byłoby nawróconych i wiernych, gdyby takie rzeczy wydarzyły się im!

Jak wiele rzeczy, sądzisz, uczyniliby z Miłości do Boga, skoro już tak wiele czynią (grzechów) przez oszustwo świata?

Dlatego – powiedziała – patrz teraz bardzo uważnie, że w tym zostało ci dane o wiele więcej, niż gdyby każdego dnia podarowano ci dwadzieścia cztery góry złota, a ty jednak nie zważasz na te rzeczy ani się ich nie lękasz!”.

Ona, słysząc to i zgrzytając zębami z przerażenia i lęku, stała się blada, uznając siebie za najbardziej nieszczęśliwą spośród wszystkich nieszczęśliwych.

Następnie Błogosławiona Matka Boga i Królowa podała Benedykcie, Swojej Służebnicy, przepiękną PIĄTĄ LILIĘ.

Na niej było napisane tak: „Pamiętaj o karach tego świata, wymierzanych grzesznikom w minionych czasach tego świata”.

Ukazując ją, Błogosławiona Matka Maryja powiedziała: „Czyż nie wiesz, jaką karę poniósł Saul; jaką karę poniósł Kain; jaką karę ponieśli Faraon, Datan i Abiron oraz wielu innych?

Iluż potem zostało powieszonych za jedną tylko kradzież?

Iluż zostało rozpalonych, spalonych i poderżniętych za jeden tylko czyn lubieżności?

Iluż zaś, od początku świata, zostało ubiczowanych, uwięzionych, skazanych, wygnanych i prześladowanych za jeden tylko grzech?

Et tu cum infinita feceris mala, et nihil horum passa fueris; nunquid[192] parum tibi videtur?

Quinimmo, in vita donis[193] naturae et fortunae dotata et servata fuisti, indigna omni dono, et immerita, cum plus omnibus tu promerueris".

Quod illa audiens, et conscientia remordente, ita esse confitens, in immensum confusa, Pedibus Ejus provoluta[194], fletibus irremediabilibus, humiliter[195] veniam praecabatur[196].

SEXTUM LILIUM, protulit Regina Pietatis Maria, quod talem scripturam in se continebat: *Memorare poenas praesentium et futurorum in hoc saeculo[197] viventium.*

Quod exponens ipsa Magistra omnium Scientiarum, Domina Nostra Maria, inquiebat: *"Sane filia Benedicta, plerique hodie bonae vitae corruerunt, et tu erigis[198].*

Multique hodierna die, propter unum solum mortale morientur.

Quidam enim miles dormiens, et sui scorto cohabitans, in somno subito morietur, pro hoc solo peccato.

Et quidam in Anglia pro uno solo peccato irae decollabitur.

Et in hac Civitate Florentiae[199], tres pro uno peccato comburentur.

Hoc die[200] plerique in una mensa, pro peccato gulae extinguentur.

Quinimmo, et quidam Religiosi sine observantia viventes, propter proprietatis vitium singulariter, ac cum toto Conventu in Alemaniis[201], comburentur, et cum oppido adjacente majori pro parte, quia participes sunt peccatis illorum et etiam defendunt illos.

Et tu, scelestissima, usque nunc remanes impunita.

Item hodie aliqui efficienter[202] leprosi, aliqui rapidi, aliqui daemoniaci, aliqui infirmi, aliqui submergentur, aliqui damnabuntur.

Et tu omnibus illis pejor, non agnoscis Dei Misericordiam, te Vocantem?

O quanti sunt et erunt in hoc mundo, qui si inspirationem quam habes, et occasiones conversionis haberent, totis viribus ad Deum per poenitentiam redirent.

Vide ergo ista, quoniam in hac misericordia tibi exhibita, magis tibi donatur, quam si centum mundi aurei tibi donarentur.

Vide ergo, et audi quae dico, et convertere ad Deum toto corde".

Illa haec audiens, et voces lamentabiles proferens, peccataque sua confitens, cappellam[203] totam sic lacrymis implebat, ut etiam ejus vestimenta viderentur, undique madefacta simul cum terra.

solo peccato, a principio mundi? Et tu cum infinita feceris mala, et nihil horum passa fueris; nunquid parum tibi videtur? Quinimmo, in vita donis naturæ et fortunæ dotata et servata fuisti, indigna omni dono, et immerita, cum plus omnibus tu promerueris. Quod illa audiens, et conscientia remordente, ita esse confitens, in immensum confusa, pedibus ejus provoluta, fletibus irremediabilibus, humiliter veniam præcabatur. Sextum Lillum, protulit Regina pietatis Maria, quod talem scripturam in se continebat: *Memorare pœnas præsentium, et futurorum in hoc sæculo viventium.* Quod exponens ipsa Magistra omnium scientiarum, Domina nostra Maria, inquiebat: Sane filia Benedicta, plerique hodie bonæ vitæ corruerunt, et tu erigis. Multique hodierna die, propter unum solum mortale morientur. Quidam enim miles dormiens, et sui scorto cohabitans, in somno subito morie-

284

tur, pro hoc solo peccato. Et quidam in Anglia pro uno solo peccato iræ decollabitur. Et in hac Civitate Florentiæ, tres pro uno peccato comburentur. Hoc die plerique in una mensa, pro peccato gulæ extinguentur. Quinimmo, et quidam Religiosi sine observantia viventes propter proprietatis vitium singulariter, ac cum toto Conventu in Alemaniis, comburentur, et cum oppido adjacente majori pro parte, quia participes sunt peccatis illorum et etiam defendunt illos. Et tu scelestissima, usque nunc remanes impunita? Item hodie aliqui efficienter Leprosi, aliqui rapidi, aliqui dœmoniaci, aliqui infirmi, aliqui submergentur, aliqui damnabuntur. Et tu omnibus illis pejor, non agnoscis Dei misericordiam, te vocantem? O quanti sunt, et erunt in hoc mundo, qui si inspirationem quam habes, et occasiones conversionis haberent, totis viribus, ad Deum per pœnitentiam redirent. Vide ergo ista, quoniam in hac misericordia tibi exhibita, magis tibi donatur, quam si centum mundi aurei tibi donarentur. Vide ergo, et audi quæ dico, et convertere ad Deum toto corde. Illa hæc audiens, et voces lamentabiles proferens, peccataq. sua confitens, cappellam totam sic lacrymis implebat, ut etiam ejus vestimenta viderentur, undique madefacta simul cum terra. Septimum Lilium dedit Do-

---

[192] W wydaniu z 1691 roku występuje: "nunquit".

[193] W wydaniu z 1691 roku występuje: "bonis" (i dobra), natomiast w wydaniach z 1847 i 1699 roku występuje: „donis" („dary").

[194] W wydaniu z 1691 roku występuje, o takim samym znaczeniu: „voluta" („upadając na kolana", „prosząc pokornie").

[195] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "humiter".

[196] W wydaniu z 1691 roku występuje: "precabatur".

[197] W wydaniu z 1691 roku występuje: "seculo".

[198] W wydaniu z 1847 roku występuje: "erigis" ([podnies się]), w wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: „erigeris" ([podniesiesz się]).

[199] W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "Florentia".

[200] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "Hodie die", zamiast: „Hoc die" z wydań z 1847 i 1699 roku.

[201] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Alemanniis".

[202] "Efficienter" w wydaniu z 1847 roku jest błędem drukarskim zamiast: "efficiuntur" (staną się), jak w wydaniach z 1691 i 1699 roku.

[203] W wydaniu z 1691 roku występuje: "capellam".

A ty, która popełniłaś nieskończenie wiele grzechów i nie wycierpiałaś za nie niczego, czyż wydaje ci się to może mało?

Co więcej, w życiu zostałaś obdarzona darami natury i powodzenia, a także je zachowałaś, a chociaż byłaś niegodna i niezasługująca na żaden dar, otrzymałaś więcej niż wszyscy inni!".

Ona, słysząc to i mając wyrzuty sumienia, przyznając, że tak właśnie było, nieskończenie zawstydzona, bezgranicznie wstrząśnięta, padłszy do Jej Stóp, z niepowstrzymanym płaczem, pokornie prosiła o przebaczenie.

Maryja, Królowa Miłosierdzia, podała jej SZÓSTĄ LILIĘ, która zawierała w sobie taki napis: „Pamiętaj o karach obecnych i przyszłych, w tym świecie żyjących".

Ukazując jej ją, Ta Sama Nauczycielka wszelkiej Wiedzy, Maryja, Nasza Pani, powiedziała: „Zaprawdę, o córko Benedykto, dzisiaj wielu ludzi prowadzących dobre życie upadło (w grzech), podczas gdy ty powstajesz.

Wielu w tym dniu umrze z powodu jednego tylko grzechu śmiertelnego.

Pewien żołnierz bowiem, podczas gdy śpi i współżyje ze swoją kochanką, nagle umrze we śnie z powodu tego jednego grzechu.

A pewien człowiek w Anglii za jeden tylko grzech gniewu zostanie ścięty.

A w tym mieście Florencji trzy (osoby) za jeden tylko grzech zostaną spalone.

W tym dniu bardzo wielu spośród uczestników tego samego bankietu umrze z powodu grzechu obżarstwa.

Co więcej, także niektórzy Zakonnicy, którzy żyją bez zachowywania reguły, szczególnie z powodu występku posiadania, spłoną wraz z całym Klasztorem w Alemanii, razem także z pobliskim miasteczkiem, ponieważ większość z nich jest współwinna swoich grzechów i również ich broni.

A ty, najwystępniejsza, aż do tej pory pozostałaś bez kary!

Także dzisiaj niektórzy nagle staną się trędowaci, inni nierozumni, inni opętani, inni chorzy, inni utoną, inni zostaną skazani.

A ty, gorsza od wszystkich z nich, nie rozpoznajesz Miłosierdzia Boga, który cię Wybrał?

O, iluż jest i będzie na tym świecie takich, którzy, gdyby mieli natchnienie i sposobności do nawrócenia, jakie ty masz, ze wszystkich sił powróciliby do Boga przez pokutę.

Patrz więc na te rzeczy, ponieważ w tym Miłosierdziu, które zostało ci okazane, otrzymałaś więcej, niż gdyby dano ci sto złotych światów.

Patrz więc i słuchaj rzeczy, które ci mówię, i nawróć się do Boga całym sercem".

Słysząc te rzeczy i wydając z siebie jęki żalu, podczas gdy wyznawała swoje grzechy, napełniła łzami całą Kaplicę, a także widziano, że jej szaty były wszędzie przemoczone, jak również ziemia.

SEPTIMUM LILIUM dedit Domina nostra inclyta et benignissima Maria, praefatae Benedictae: in quo sic scriptum continebatur: ***Memorare damnationem hominum praecedentium, praesentium et futurorum.***

Quod exponens Mater Pietatis, ait: ***"Non est aliquis damnatus, qui si esset, ubi tu es, summe non poeniteret***[204]**.**

Et rursum plerique sunt damnati, et erunt, qui si tuam[205] ***gratiam habuissent, vel haberent, procul dubio salvati essent.***

O quanti sunt, pro uno solo peccato mortali damnati, et tu quae tanta commisisti flagitia, adhuc es indamnata?

O quanti usque ad mortem fuerunt justi, et in morte peccantes, fuerunt, et sunt damnati?

Justo Deo, juste hoc faciente, vel permittente.

Et tu, misera adhuc es viva!

O quanti propter solum peccatum ignorantiae sunt damnati, et damnabuntur, et tu quae tanta perpetrasti scelera, ex certa malitia affectata, adhuc es reservata, et impunita?

Cognoscis quae dico?

Si credis, convertere, si non credis, iterum adverte quae dicuntur.

Hodie puella una 12[206] ***annorum propter solum peccatum luxuriae, cum proprio patre occisa, in aeternum est damnata.***

Et hodie in Hispania puer octo annorum submergetur, et[207] ***solum propter peccatum luxuriae, quod cum sorore egit, et si non consummavit, tamen inchoavit, in aeternum damnabitur.***

Quid plura?

Hodierna die quaedam domina pulcherrima et nobilissima choreas ducens, coram omnibus subito morietur et propter chorearum peccatum damnabitur in aeternum.

Quinimmo, quidam ab omnibus bonus, et quasi Sanctus habetur in Lombardia, qui solum propter peccatum negligentis confessionis, et non perfectae conscientiae suae examinationis, morietur, et in aeternum damnabitur, cum tamen de hoc nullam haberet conscientiam remordentem.

Timeant ergo cuncti inposterum[208] ***grosse confiteri, et negligenter, sicut heu! hodie quam plures faciunt.***

Hodie etiam in hac Civitate quatuor morientur, et unus Burgensis damnabitur, propter solam negligentiam, quod filios suos, et etiam servos, diligenter secundum Deum non erudivit.

Quidam etiam Curatus, sive Pastor, in sua persona bonus, sed quia negligenter nimis rexit oves suas, et in examinatione Confessionis, non correxit, subito morietur, et damnabitur.

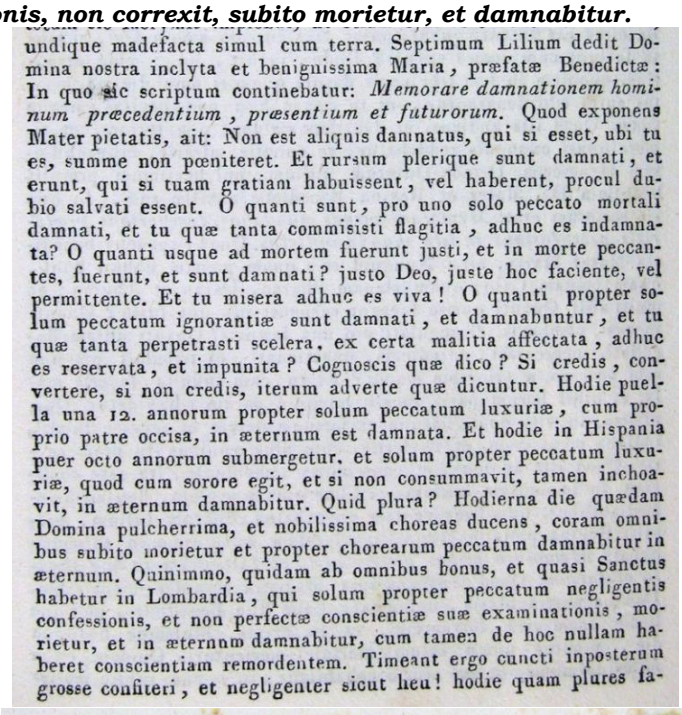
undique madefacta simul cum terra. Septimum Lilium dedit Domina nostra inclyta et benignissima Maria, præfatæ Benedictæ: In quo sic scriptum continebatur: *Memorare damnationem hominum præcedentium, præsentium et futurorum.* Quod exponens Mater pietatis, ait: Non est aliquis damnatus, qui si esset, ubi tu es, summe non pœniteret. Et rursum plerique sunt damnati, et erunt, qui si tuam gratiam habuissent, vel haberent, procul dubio salvati essent. O quanti sunt, pro uno solo peccato mortali damnati, et tu quæ tanta commisisti flagitia, adhuc es indamnata? O quanti usque ad mortem fuerunt justi, et in morte peccantes, fuerunt, et sunt damnati? justo Deo, juste hoc faciente, vel permittente. Et tu misera adhuc es viva! O quanti propter solum peccatum ignorantiæ sunt damnati, et damnabuntur, et tu quæ tanta perpetrasti scelera, ex certa malitia affectata, adhuc es reservata, et impunita? Cognoscis quæ dico? Si credis, convertere, si non credis, iterum adverte quæ dicuntur. Hodie puella una 12. annorum propter solum peccatum luxuriæ, cum proprio patre occisa, in æternum est damnata. Et hodie in Hispania puer octo annorum submergetur, et solum propter peccatum luxuriæ, quod cum sorore egit, et si non consummavit, tamen inchoavit, in æternum damnabitur. Quid plura? Hodierna die quædam Domina pulcherrima, et nobilissima choreas ducens, coram omnibus subito morietur et propter chorearum peccatum damnabitur in æternum. Quinimmo, quidam ab omnibus bonus, et quasi Sanctus habetur in Lombardia, qui solum propter peccatum negligentis confessionis, et non perfectæ conscientiæ suæ examinationis, morietur, et in æternum damnabitur, cum tamen de hoc nullam haberet conscientiam remordentem. Timeant ergo cuncti inposterum grosse confiteri, et negligenter sicut heu! hodie quam plures fa-

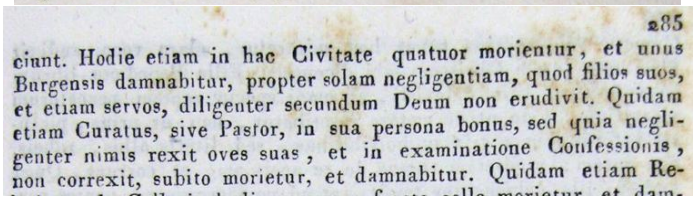
285

ciunt. Hodie etiam in hac Civitate quatuor morientur, et unus Burgensis damnabitur, propter solam negligentiam, quod filios suos, et etiam servos, diligenter secundum Deum non erudivit. Quidam etiam Curatus, sive Pastor, in sua persona bonus, sed quia negligenter nimis rexit oves suas, et in examinatione Confessionis, non correxit, subito morietur, et damnabitur. Quidam etiam Re-

---

[204] **Zamiast: „non paeniteret" z wydań z 1847 i 1699 roku, w wydaniu z 1691 roku występuje: „posset poenitere" („mógłby odbyć pokutę").**

[205] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "tantam" (tak wielka), natomiast w wydaniach z 1847 i 1699 roku występuje: „tuam" („twoją").**

[206] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "XII".**

[207] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "et".**

[208] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "in posterum".**

Wybitna Pani Nasza i najukochańsza Maryja podała wspomnianej Benedykcie SIÓDMĄ LILIĘ.

Zawierała ona taki napis: „Pamiętaj o potępieniu ludzi przeszłych, obecnych i przyszłych”.

Ukazując jej ją, Matka Miłosierdzia powiedziała: „Nie ma żadnego potępionego, który, gdyby znajdował się tam, gdzie ty jesteś, nie żałowałby bardzo wielce.

A przeciwnie, jest i będzie bardzo wielu potępionych, którzy, gdyby mieli lub gdyby mieli byli twoją łaskę, bez wątpienia zostaliby zbawieni.

O, jak wielu zostało potępionych za jeden tylko grzech śmiertelny, a ty, która popełniłaś tak wielkie winy, jeszcze nie jesteś potępiona!

O, jak wielu było sprawiedliwych aż do śmierci, a grzesząc w chwili śmierci, zostali i zostają potępieni!

Bóg, będąc sprawiedliwy, czyni to według Sprawiedliwości albo na to pozwala.

A ty, nieszczęsna, wciąż żyjesz!

O, jak wielu potępiło się z powodu samego grzechu niewiedzy i będzie potępionych, a ty, która popełniłaś tak wielkie niegodziwości, z pewną rozmyślną złośliwością, jeszcze jesteś chroniona i pozostajesz bez kary!

Czy masz świadomość tego, co ci mówię?

Jeśli wierzysz, nawróć się; jeśli nie wierzysz, ponownie zwróć uwagę na rzeczy, które zostały powiedziane.

Dzisiaj pewna dwunastoletnia dziewczyna, z powodu jednego tylko grzechu lubieżności, zabita wraz ze swoim ojcem, jest potępiona na wieczność.

A dzisiaj w Hiszpanii ośmioletnie dziecko utonie i z powodu jednego tylko grzechu lubieżności, który popełnił ze swoją siostrą; chociaż nie doprowadził tego (grzechu) do końca, jednak go rozpoczął, będzie potępiony na wieczność.

Cóż więcej?

Dzisiaj pewna niezwykle piękna i bardzo znakomita niewiasta, prowadząc taniec, nagle umrze na oczach wszystkich i z powodu grzechu tańców będzie potępiona na wieki.

Co więcej, pewien człowiek w Lombardii, przez wszystkich uważany za dobrego i świętego, tylko z powodu grzechu niedbałej spowiedzi i niedoskonałego własnego rachunku sumienia umrze i będzie potępiony na wieki, chociaż jednak w tej sprawie wcale nie miał wyrzutów sumienia.

Niech więc wszyscy odtąd lękają się spowiadać powierzchownie i niedbale, tak jak, niestety, dzisiaj czyni niemal każdy.

Dzisiaj również w tym Mieście czterech umrze, a pewien mieszczanin będzie potępiony z powodu jednego tylko zaniedbania: tego, że nie wychował należycie swoich dzieci, a także swoich sług, według Boga.

Także pewien Proboszcz, czyli Pasterz (dusz), był dobry jako osoba, lecz ponieważ bardzo niedbale prowadził swoje owieczki i nie upominał penitentów podczas Spowiedzi, nagle umrze i potępi się.

Quidam etiam Religiosus de Cellario hodie corruens fracto collo morietur, et damnabitur, propter hoc quod non habebat firmum propositum vivendi secundum Statuta, et Regulam sui ordinis, ad quod propositum habendum, ad minus in voto, et intentione sub periculo peccati mortalis, quilibet Religiosus obligatur.

Est autem et alius Religiosus in alio Monasterio, qui hodie in pestilentia subito, morietur, et damnabitur, singularissime propter hoc, quod negligenter, et vagabunde dicebat Officium Divinum.

Et tu misera peccatis plena, quae plus in una hora peccasti, quam omnes isti quatuor in sua vita, non timebis, nec expavesces?

Cum tamen hodie in hac hora durae[209] sociarum tuarum in lupanari a ribaldis nunc jugulantur et damnantur.

O si nunc tibi haec contingerent, quid faceres, diceres, aut cogitares?

Vide ergo, vide, et pensa, quod in inferno sunt multi te meliores, salvo statu, qui tamen nunquam salvabuntur.

Et tu omnibus illis magis rea, adhuc non es damnata?

Quid amplius vis audire?

Cernis quanta tibi bona Deus fecit?

Nec tamen facit aliis, te in immensum melioribus.

Vide ergo et pensa bene, et nota, quae dixi[210]: ne post haec ad infamiam tuam rediens, ruat super te absque misericordia, Dei Ira.

Nam in hoc dono, plus tibi donatum est, quam si tibi fuissent dati, tot mundi, lapidum pretiosorum, quot sunt stellae in Coelo".

Sic igitur haec audiens, supradicta paupercula, signanter mortes subitaneas sibi conviventium, et se ream supra modum agnoscens: palpitare coepit, coram Virgine gloriosa, venae franguntur, et sanguis per omnes corporis meatus fluit, et quasi exanimata, prae cordis angustia remansit.

Ad quam, post populi[211] astantis clamorem, Dominicus adveniens de Missa (in qua tribus horis illis steterat, quibus praefata Benedicta in raptu fuerat, supplicius pro illa orando) cuncta quae dicta, et facta fuerant, erga filiam suam, agnoscens, et eam per manum apprehendens, ac in virtute Psalterii Virg[inis] Mariae, consignans, mox illam fere mortuam, integrae restituit sanitati: populo universo astante, et vidente, atque immensas in coelum laudes proclamante.

Post hebdomadam dierum, cum divotissimum[212] Pater Dominicus celebraret in Ecclesia B[eatae] Virginis, et illa Benedicta praefata, praesens esset, vidit Dominicum in Crucifixi specie cum Stigmatibus omnibus, et Corona Spinea, ad Altare procedentem, cum Assistentia Virginis Mariae, et plurimorum Angelorum.

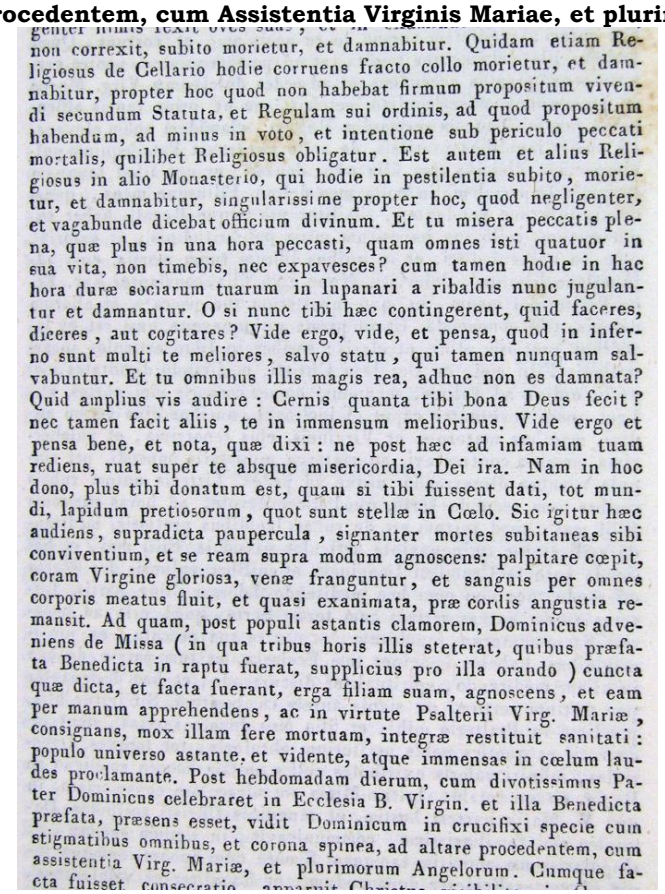
non correxit, subito morietur, et damnabitur. Quidam etiam Religiosus de Cellario hodie corruens fracto collo morietur, et damnabitur, propter hoc quod non habebat firmum propositum vivendi secundum Statuta, et Regulam sui ordinis, ad quod propositum habendum, ad minus in voto, et intentione sub periculo peccati mortalis, quilibet Religiosus obligatur. Est autem et alius Religiosus in alio Monasterio, qui hodie in pestilentia subito, morietur, et damnabitur, singularissime propter hoc, quod negligenter, et vagabunde dicebat officium divinum. Et tu misera peccatis plena, quæ plus in una hora peccasti, quam omnes isti quatuor in sua vita, non timebis, nec expavesces? cum tamen hodie in hac hora duræ sociarum tuarum in lupanari a ribaldis nunc jugulantur et damnantur. O si nunc tibi hæc contingerent, quid faceres, diceres, aut cogitares? Vide ergo, vide, et pensa, quod in inferno sunt multi te meliores, salvo statu, qui tamen nunquam salvabuntur. Et tu omnibus illis magis rea, adhuc non es damnata? Quid amplius vis audire: Cernis quanta tibi bona Deus fecit? nec tamen facit aliis, te in immensum melioribus. Vide ergo et pensa bene, et nota, quæ dixi: ne post hæc ad infamiam tuam rediens, ruat super te absque misericordia, Dei ira. Nam in hoc dono, plus tibi donatum est, quam si tibi fuissent dati, tot mundi, lapidum pretiosorum, quot sunt stellæ in Cœlo. Sic igitur hæc audiens, supradicta paupercula, signanter mortes subitaneas sibi conviventium, et se ream supra modum agnoscens: palpitare cœpit, coram Virgine gloriosa, venæ franguntur, et sangnis per omnes corporis meatus fluit, et quasi exanimata, præ cordis angustia remansit. Ad quam, post populi astantis clamorem, Dominicus adveniens de Missa (in qua tribus horis illis steterat, quibus præfata Benedicta in raptu fuerat, supplicius pro illa orando) cuncta quæ dicta, et facta fuerant, erga filiam suam, agnoscens, et eam per manum apprehendens, ac in virtute Psalterii Virg. Mariæ, consignans, mox illam fere mortuam, integræ restituit sanitati: populo universo astante, et vidente, atque immensas in cœlum laudes proclamante. Post hebdomadam dierum, cum divotissimus Pater Dominicus celebraret in Ecclesia B. Virgin. et illa Benedicta præfata, præsens esset, vidit Dominicum in crucifixi specie cum stigmatibus omnibus, et corona spinea, ad altare procedentem, cum assistentia Virg. Mariæ, et plurimorum Angelorum. Cumque facta fuisset consecratio

---

[209] **"Durae" w wydaniu z 1847 r. jest błędem drukarskim zamiast: "duae" (dwa), jak w wydaniach z 1691 i 1699 r.**

[210] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "dixit".**

[211] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "paululum" (odrobinę), natomiast w wydaniach z 1847 i 1699 roku występuje: „populi" („ludu").**

[212] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "devotissimus".**

Także pewien Zakonnik z pewnego Klasztoru, dzisiaj, upadłszy, umarł wskutek złamania karku i potępi się z tego powodu, że nie miał mocnego postanowienia, aby żyć według Statutów i Reguły swojego Zakonu; każdy Zakonnik bowiem jest zobowiązany mieć takie postanowienie, przynajmniej w ślubie i w zamiarze, pod groźbą grzechu śmiertelnego.

Jest także inny Zakonnik, w innym Klasztorze, który dzisiaj nagle umrze na zarazę i potępi się tylko z tego jednego powodu: odmawiał Oficjum Bożego niedbale i bez zapału.

A ty, o nieszczęsna, pełna grzechów, która w jednej godzinie zgrzeszyłaś więcej niż ci wszyscy czterej przez całe swoje życie, czy nie będziesz się lękać i czy nie ogarnie cię przerażenie?

Skoro właśnie dzisiaj, o tej godzinie, dwie twoje towarzyszki z domu publicznego zostaną uduszone przez pewnych niegodziwców i potępią się.

O, gdyby teraz tobie się to przydarzyło, cóż byś zrobiła, co byś powiedziała albo co byś pomyślała?

Spójrz więc, obserwuj i pomyśl, że w piekle jest wielu lepszych od ciebie, z wyjątkiem ich stanu, a oni jednak nigdy nie będą zbawieni.

A ty, bardziej winna niż oni wszyscy, jeszcze nie jesteś potępiona!

Czego więcej chcesz słyszeć?

Spójrz, jak wiele dobrych rzeczy Bóg uczynił dla ciebie, których zresztą nie uczynił dla innych, nieskończenie lepszych od ciebie.

Patrz więc, dobrze rozważaj i rozmyślaj nad tym, co powiedziałam, ponieważ jeśli po tych wszystkich rzeczach powrócisz do swojej hańby, spadnie na ciebie Gniew Boga bez miłosierdzia.

Albowiem przez ten dar (Zbawienia) dano ci więcej, niż gdyby dano ci tyle światów z drogocennych kamieni, ile jest gwiazd na Niebie".

Tak więc, słysząc te rzeczy, wspomniana wyżej biedaczka, szczególnie dowiadując się o nagłych śmierciach tych, którzy żyli wraz z nią, i uznając siebie za wielką grzesznicę, doznała tak silnego uderzenia serca, że pękły jej żyły, a krew spływała po całym jej ciele, i pozostała bez życia z powodu tego gwałtownego uderzenia serca.

Na krzyk obecnego ludu, św. Dominik, wychodząc ze Mszy (podczas której, przez te trzy godziny, w których Benedykta pozostawała w ekstazie, usilnie modlił się za nią), znając wszystkie rzeczy powiedziane i uczynione wokół swojej córki (duchowej), ujął ją za rękę i uczyniwszy nad nią Znak (Krzyża) mocą (Korony) Różańca Najświętszej Maryi Panny, natychmiast przywrócił tę zmarłą do pełnego zdrowia, wobec całego obecnego i widzącego ludu, który wznosił ku Niebu niezmierne pochwały.

Po siedmiu dniach, gdy najpobożniejszy Ojciec Dominik odprawiał Mszę w Kościele Błogosławionej Dziewicy, a wspomniana Benedykta była obecna, ujrzała ona św. Dominika w postaci Ukrzyżowanego, ze Stygmatami i Koroną Cierniową, który zbliżał się do Ołtarza w asyście Najświętszej Maryi Panny i bardzo wielu Aniołów.

Cumque facta fuisset Consecratio, apparuit Christus visibiliter in Crucem extensus, cum omnibus signis Passionis, stillabatque super Dominicum Sanguinem Divinissimum, et eum perfecte Sibi configuravit.

Quo facto, vidit a dextris librum maximum, quem prius viderat in Judicio, *candidissimum factum, sed nondum scriptum.*

Cumque vehementius super hoc miraretur, clara voce audivit Dominum JESUM CHRISTUM sibi dicentem: "Filia Benedicta Librum tuum septem Liliis delevisti, ab omni specie septem peccatorum mortalium: vide ut de caetero rescribatur, non ut prius, picturis infernalibus nigris et horribilibus, sed literis albis, rubeis.

Sin autem: vindictam rursus de te accipiam, et corrues".

Quod audiens illa, vehementer territa, et ad poenam priorem venire pertimescens, propius accendens[213], et ad Pedes dulcissimae Virginis Mariae se prosternens, Misericordiam petebat, ne ut sicut[214] prius tantis afficeretur poenis.

Tunc Misericordiae Regina, Clamidem Suam elevans, ex variis Lapidibus Pretiosis, de Collo Suo traxit Patriloquium pulcherrimum, dicens: *"Hoc filia Mihi donasti, et Ego illud tanquam Torquem Imperialem, in Collo Meo defero.*

Filiusque meus, quem cernis in Cruce pendentem, similiter pro Torque Regali, habet Suum Sertum, Collo Suo impositum mirae pulchritudinis, et valoris, quae tu Nobis dedisti, et in quibus Librum tuum mortis, cum adjunctione Liliorum[215], delevisti.

Nunc ergo filia, constanter age.

Ecce Psalterium Meum, in quo inposterum[216] tua peccata et aliorum delebis, tibi commendo.

Et in Prima Quinquagena, quae est ex Lapidibus Pretiosis* albis, *et claris: scribes in Libro Articulos Incarnationis Filii Mei, et Dei JESU CHRISTI, meditando Dignitates Meas in ordine ad Filium, secundum omnes Corporis Mei partes, scilicet quam reverenter Caput Ei inclinavi, Auribus Ejus Vocem audivi, Manibus Maternis, et Virgineis, Ejus tenerrima, et pulcherrima Membra contrectavi, ac materna Ministeria impendi, per singula membra discurrendo usque ad pedes.

Litteris autem* rubeis *scribes cum secundo serto: quod dices devote, ad Horas Passionis Filii mei: quod Sertum est de rubeis Lapidibus Pretiosis, meditando scilicet hic quinquaginta Articulos Passionis Filii Mei, et habendo ante te Crucifixi Imaginem, et cuilibet Vulneri Ave Maria offerendo, nec non cum hoc meditando Dolorem illius partis.

assistentia Virg. Mariæ, et plurimorum Angelorum. Cumque facta fuisset consecratio, apparuit Christus visibiliter in Crucem extensus, cum omnibus signis Passionis, stillabatque super Dominicum sanguinem divinissimum, et eum perfecte sibi configuravit. Quo facto, vidit a dextris librum maximum, quem prius viderat in judicio, candidissimum factum, sed nondum scriptum.

286

Cumque vehementius super hoc miraretur, clara voce audivit Dominum Jesum Christum sibi dicentem: Filia Benedicta librum tuum septem liliis delevisti, ab omni specie septem peccatorum mortalium: vide ut de cætero rescribatur, non ut prius, picturis infernalibus nigris et horribilibus, sed literis albis, rubeis. Sin autem: vindictam rursus de te accipiam, et corrues. Quod audiens illa, vehementer territa, et ad pœnam priorem venire pertimescens, propius accendens, et ad pedes dulcissimæ Virg. Mariæ se prosternens, misericordiam petebat, ne ut prius tantis afficeretur pœnis. Tunc misericordiæ Regina, clamidem suam elevans, ex variis lapidibus pretiosis, de collo suo traxit Patriloquium pulcherrimum, dicens: Hoc filia mihi donasti, et ego illud tanquam torquem Imperialem, in collo meo defero. Filiusque meus, quem cernis in cruce pendentem, similiter pro torque Regali, habet suum sertum, collo suo impositum miræ pulchritudinis, et valoris, quæ tu nobis dedisti, et in quibus librum tuum mortis, cum adjunctione liliorum, delevisti. Nunc ergo filia, constanter age. Ecce Psalterium meum, in quo inposterum tua peccata et aliorum delebis, tibi commendo. Et in prima quinquagena, quæ est ex lapidibus pretiosis albis, et claris: scribes in libro articulos incarnationis Filii mei, et Dei Jesu Christi, meditando dignitates meas in ordine ad Filium, secundum omnes corporis mei partes, scilicet quam reverenter caput ei inclinavi, auribus ejus vocem audivi, manibus maternis, et Virgineis, ejus tenerrima, et pulcherrima membra contrectavi, ac materna ministeria impendi, per singula membra discurrendo usque ad pedes. Litteris autem rubeis scribes cum secundo serto, quod dices devote, ad horas passionis Filii mei: quod sertum est de rubeis lapidibus pretiosis, meditando scilicet hic quinquaginta articulos passionis Filii mei, et habendo ante te Crucifixi Imaginem, et cuilibet vulneri *Ave Maria* offerendo, nec non cum hoc meditando dolorem illius partis. Lit-

---

[213] **W wydaniu z 1847 roku występuje: "accendens" (palić), W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "accedens" (aby zakończyć): kontekst dotyczy kar piekielnych i oba terminy są odpowiednie w tym kontekście.**

[214] **W wydaniach z 1847 i 1699 roku brakuje: „sicut" („jak"), obecnego w wydaniu z 1691 roku.**

[215] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "librorum".**

[216] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "in posterum".**

A gdy tylko dokonało się Przeistoczenie, ukazał się widzialnie Chrystus rozciągnięty na Krzyżu, ze wszystkimi Znakami Męki, i Najśw. Krew spływała na Św. Dominika, a (Chrystus Ukrzyżowany) upodobnił go doskonale do Siebie.

Gdy się to dokonało, ujrzała po prawej stronie ogromną Księgę, którą wcześniej widziała podczas Sądu; stała się ona zupełnie biała i nie była jeszcze zapisana.

A gdy bardzo dziwiła się temu, usłyszała Pana Jezusa Chrystusa, który wyraźnym głosem powiedział do niej: „Córko Benedykto, za pomocą siedmiu Lilii wymazałaś z twojej Księgi wszystkie rodzaje siedmiu Grzechów Głównych; baczyć jednak musisz, aby nie została ona ponownie zapisana tak jak przedtem, czarnymi i straszliwymi barwami Piekła, lecz białymi i czerwonymi Literami. W przeciwnym razie powrócę ponownie, aby cię ukarać, i upadniesz". Usłyszawszy to, wielce przerażona i bardzo obawiając się, że ponownie popadnie w poprzednią karę, zbliżyła się aż do Stóp Najsłodszej Dziewicy Maryi i, padając przed Nimi na twarz, błagała o Miłosierdzie, aby nie została dotknięta tak wieloma karami jak poprzednio.

Wówczas Królowa Miłosierdzia, unosząc Swój Płaszcz, wyjęła spośród rozmaitych Drogich Kamieni, które miała na Swojej Szyi, przepiękną Koronę Różańca i powiedziała: „Tę oto, córko, ty Mi podarowałaś, a Ja noszę ją na Mojej Szyi jako Cesarski Klejnot.

A Mój Syn, którego widzisz wiszącego na Krzyżu, również ma jako Królewski Klejnot Swoją własną Koronę Różańca, przedziwnej piękności i wartości, którą ty zawiesiłaś na Jego Szyi; obie zaś podarowałaś Nam, a przez nie wymazałaś swoją Księgę Śmierci, poprzez umieszczenie w niej Lilii.

Teraz więc, córko, działaj z wytrwałością. Oto powierzam ci Mój Różaniec, za pomocą którego od dnia dzisiejszego będziesz wymazywać swoje grzechy oraz grzechy innych.

A w Pierwszej Części, która jest z białych i lśniących Drogich Kamieni, będziesz zapisywać w Księdze Tajemnice Wcielenia Mojego Boskiego Syna, Jezusa Chrystusa, rozważając Przywileje, które otrzymałam przez Mojego Syna, pozostając w kontakcie ze wszystkimi częściami Jego Ciała, to jest z jak wielką czcią pochylałam nad Nim Głowę, z jak wielką czcią słuchałam Moimi Uszami Jego Głosu, z jak wielką czcią Moimi Macierzyńskimi i Dziewiczymi Dłońmi dotykałam Jego najczulszych i najpiękniejszych Członków, i z jak wielką czcią oddawałam się macierzyńskim posługom, rozdzielając je na każdy z Jego Członków, aż po stopy.

Następnie, odmawiając Drugą Koronę (Różańca), będziesz zapisywać (Księgę) czerwonymi literami, gdy będziesz pobożnie rozważać Godziny Męki Mojego Syna.

Korona ta jest złożona z czerwonych Drogich Kamieni, aby rozważać tutaj pięćdziesiąt Tajemnic Męki Mojego Syna; a mając przed sobą Wizerunek Ukrzyżowanego i ofiarując jedno Zdrowaś Maryjo za każdą Ranę, będziesz również rozważać Ból każdej części (Jego Ciała).

Litteras autem* aureas *scribes cum tertio Serto, quod erit ad honorem Sacramentorum Sanctorum, et contra tua peccata, et pro imaginibus, habebis imagines tuae*[217] *Ecclesiae, et tuae Patriae, de una, in aliam meditando, spiritualiter discurrendo*[218], *et hoc designanter per tertium Sertum, ex signis aureis compositum.

Sed igitur filia, praedicto in Psalterio Mihi, et Filio Meo devote servias, sicut incoepisti*[219], *et quoties Nobis Psalterium obtuleris, tot Torques Imperiales, infiniti valoris existentes*[220] *Collis Nostri honore condigno ac regio ciscumaptabis".

Igitur Missa sic miraculose Consummata, in qua V[irgo] Maria partem Hostiae, et Sanguinis Christi accipiens Dominico Sibi familiarissimo, communicavit, in signum summae, et singularissimae[221] Amicitiae tamquam[222] Sponsa cum Sponso, eumque juvit ad Vestes Ecclesiae deponendum, et humiliter ei valefaciens, et Benedictam consignans (de qua praedicta acta sunt) cum gratissima Facie disparuit.

Atque post Benedicta ista, a daemonibus omnino liberata et in bono proposito confirmata, in Servitio Psalterii Christi et Virg[inis] Mariae, usque in finem permansit, in[223] omni sanctitate devotionis, et poenitentiae fervore, adeo, ut Domina Nostra postea ipsi saepius appareret: et plurima Dominici facta, quae nemo hominum sciebat, revelaret, quae in Legenda F[ratis][224] *Thomae de Templo* pro parte sunt scripta, qui fuit Hispanus, et S[ancti] P[atris] N[ostri] Dominici socius.

Ex qua Legenda, et pluribus aliis legendis facta, quae nunc de Dominico dicta sunt, fuerunt extracta: et sunt nuper per Revelationem Christi, et Virginis Mariae, confirmata cum signis magnis, et portentis.

Et de omnibus his fidem, et testimonium, sub juramento fidei Trinitatis perhibeo, sub periculo omnis maledictionis, mihi infligendae, in casu, quo deficio a Veritatis recto tramite.

Propterea convertimini a via vestra mala, et redite ad Christum et Virginem Mariam, Matrem nostram, per Psalterium Suum Divinissimum.

Quoniam ut nuper Revelatum est temporibus istis, ab ipsis, Eorum Voluntas est, un praedicetur, doceatur, et ab omnibus dicatur, contra omne malum amovendum, at pro omni bono acquirendo: et signanter contra mala, toti mundo, in proximo imminentia, nisi adsit in populis poenitentia.

Propterea omnes: Laudate eum in Psalterio decem chordarum, scilicet dicendo, quindecim Pater Noster, et cuilibet addendo decem Ave Maria, quae sunt in numerum centum quinquaginta; sicut sunt in Psalterio Davidico 150 Psalmi, in quibus omnibus dulcissima Virgo Maria fuit praefigurata.

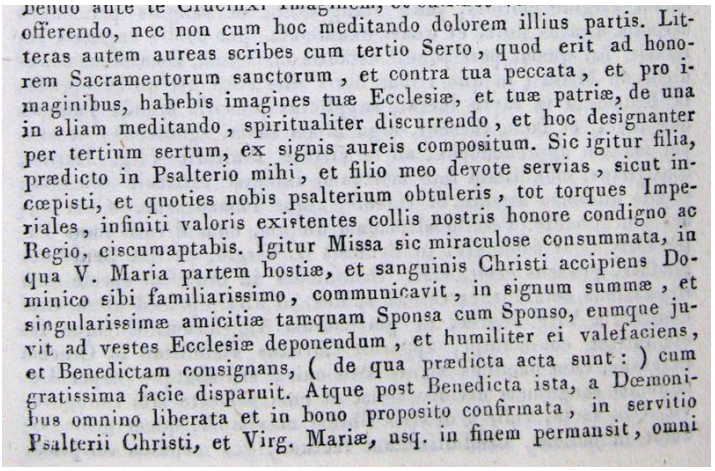
offerendo, nec non cum hoc meditando dolorem illius partis. Litteras autem aureas scribes cum tertio Serto, quod erit ad honorem Sacramentorum sanctorum, et contra tua peccata, et pro imaginibus, habebis imagines tuæ Ecclesiæ, et tuæ patriæ, de una in aliam meditando, spiritualiter discurrendo, et hoc designanter per tertium sertum, ex signis aureis compositum. Sic igitur filia, prædicto in Psalterio mihi, et filio meo devote servias, sicut incœpisti, et quoties nobis psalterium obtuleris, tot torques Imperiales, infiniti valoris existentes collis nostris honore condigno ac Regio, ciscumaptabis. Igitur Missa sic miraculose consummata, in qua V. Maria partem hostiæ, et sanguinis Christi accipiens Dominico sibi familiarissimo, communicavit, in signum summæ, et singularissimæ amicitiæ tamquam Sponsa cum Sponso, eumque juvit ad vestes Ecclesiæ deponendum, et humiliter ei valefaciens, et Benedictam consignans, (de qua prædicta acta sunt :) cum gratissima facie disparuit. Atque post Benedicta ista, a Dœmonibus omnino liberata et in bono proposito confirmata, in servitio Psalterii Christi, et Virg. Mariæ, usq. in finem permansit, omni

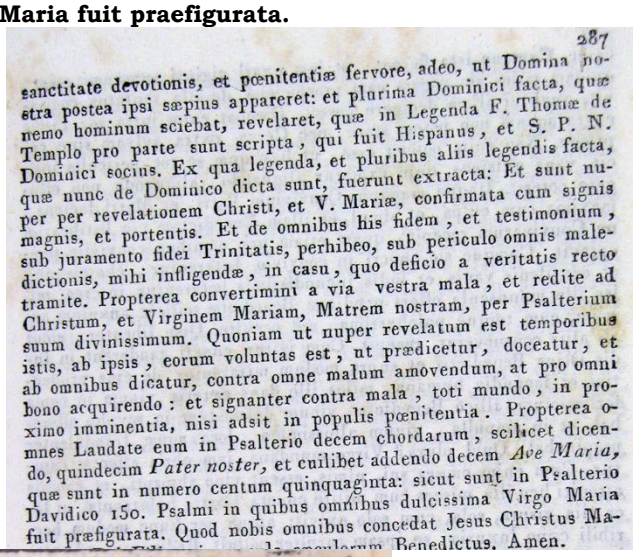
287

sanctitate devotionis, et pœnitentiæ fervore, adeo, ut Domina nostra postea ipsi sæpius appareret: et plurima Dominici facta, quæ nemo hominum sciebat, revelaret, quæ in Legenda F. Thomæ de Templo pro parte sunt scripta, qui fuit Hispanus, et S. P. N. Dominici socius. Ex qua legenda, et pluribus aliis legendis facta, quæ nunc de Dominico dicta sunt, fuerunt extracta: Et sunt nuper per revelationem Christi, et V. Mariæ, confirmata cum signis magnis, et portentis. Et de omnibus his fidem, et testimonium, sub juramento fidei Trinitatis, perhibeo, sub periculo omnis maledictionis, mihi infligendæ, in casu, quo deficio a veritatis recto tramite. Propterea convertimini a via vestra mala, et redite ad Christum, et Virginem Mariam, Matrem nostram, per Psalterium suum divinissimum. Quoniam ut nuper revelatum est temporibus istis, ab ipsis, eorum voluntas est, ut prædicetur, doceatur, et ab omnibus dicatur, contra omne malum amovendum, at pro omni bono acquirendo: et signanter contra mala, toti mundo, in proximo imminentia, nisi adsit in populis pœnitentia. Propterea omnes Laudate eum in Psalterio decem chordarum, scilicet dicendo, quindecim *Pater noster*, et cuilibet addendo decem *Ave Maria*, quæ sunt in numero centum quinquaginta: sicut sunt in Psalterio Davidico 150. Psalmi in quibus omnibus dulcissima Virgo Maria fuit præfigurata. Quod nobis omnibus concedat Jesus Christus Ma- Benedictus. Amen.

---

[217] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "tuae" (della tua), występujące w wydaniach z 1847 i 1699 roku.**

[218] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "discurrere" (przemierzając).**

[219] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "incepisti".**

[220] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "existentia" (które są).**

[221] **W wydaniu z 1691 roku brakuje, przez pomyłkę wydrukowano: "et singularissimae", występujące w wydaniach z 1847 i 1699 roku.**

[222] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "tanquam".**

[223] **W wydaniach z 1847 i 1699 roku brakuje: "in" (w), obecnego w wydaniu z 1691 roku.**

[224] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "S[ancti]".**

Napiszesz następnie w Księdze złotymi literami, odmawiając trzecią Koronę Różańca, która będzie ku czci Świętych Sakramentów, a także przeciwko twoim grzechom; i jako obrazy będziesz przedstawiać w sobie swój Kościół i swoją Ojczyznę, rozważając zarówno jeden, jak i drugą, przemierzając je duchowo, a szczególnie podczas trzeciej Korony, złożonej ze złotych liter.

Tak więc, córko, w Różańcu, o którym teraz powiedziałam, będziesz pobożnie służyć Mnie i Mojemu Synowi, tak jak wtedy, gdy zaczęłaś; i ilekroć ofiarujesz Nam Różaniec, tyleż samo Cesarskich Klejnotów o nieskończonej wartości otoczy Nasze szyje, oddając Nam cześć godną Króla i Królowej".

W chwili Komunii Św., podczas tej cudownej Mszy, Najśw. Maryja Panna przyjęła Komunię pod postacią części Hostii i Krwi Chrystusa, otrzymując je od Św. Dominika, Jej najdroższego, co było znakiem ich największej i jedynej w swoim rodzaju Przyjaźni; po zakończeniu Mszy, jak Oblubienica wobec swego Oblubieńca, pomogła mu zdjąć szaty liturgiczne; wreszcie, po tym, jak pokornie Ją pozdrowił, Św. Dominik powierzył Jej Benedyktę, o której historii była wcześniej mowa, a Ona, z pełnym miłości obliczem, zniknęła.

Następnie zaś ta sama Benedykta, całkowicie uwolniona od demonów i mocna w prawym postanowieniu, wytrwała aż do końca w służbie Różańcowi Chrystusa i Najśw. Maryi Panny, z wszelką świętością pobożności i gorliwością pokuty, tak że Nasza Pani później ukazywała się jej bardzo często i objawiała jej liczne czyny Św. Dominika, których żaden człowiek nie znał, a które częściowo zostały zapisane w „Żywocie Świętego Dominika" autorstwa Brata Tomasza del Tempio, który pochodził z Hiszpanii i był towarzyszem naszego Św. Ojca Dominika. Z owego „Żywota Świętego Dominika", a także z wielu innych żywotów, zostały zaczerpnięte wydarzenia, które właśnie zostały opowiedziane o Św. Dominiku i które zostały ponownie potwierdzone przez Objawienie Chrystusa i Najśw. Maryi Panny, poprzez wielkie znaki i cuda.

I o wszystkich tych wydarzeniach daję świadectwo wiary, pod przysięgą wiary wobec Najświętszej Trójcy, narażając się na to, aby spadła na mnie wszelka klątwa, gdybym odstąpił od właściwej drogi Prawdy.

Dlatego zawróćcie z waszej złej drogi i powróćcie do Chrystusa oraz do Najśw. Maryi Panny, naszej Matki, za pośrednictwem Jej Przenajśw. Różańca.

Albowiem, jak ponownie objawili w tych czasach, Ich Wolą jest, aby Przenajśw. Różaniec był przez wszystkich głoszony, nauczany i odmawiany przeciwko wszelkiemu złu, które należy pokonać, oraz dla osiągnięcia wszelkiego dobra; a szczególnie przeciwko grożącym całemu światu nieszczęściom, które mają nadejść w przyszłości, jeśli ludy nie będą czynić pokuty.

Dlatego wszyscy wysławiajcie Boga w Psałterzu o dziesięciu strunach, czyli odmawiając piętnaście Ojcze nasz i do każdego z nich dodając dziesięć Zdrowaś Maryjo, których liczba wynosi sto pięćdziesiąt, tak jak w Psałterzu Dawida znajduje się sto pięćdziesiąt Psalmów, w każdym z których Najsłodsza Dziewica Maryja została zapowiedziana w figurze.

Quod nobis omnibus concedat JESUS CHRISTUS MARIAE, et Dei Filius, in saecula saeculorum Benedictus. Amen.

EXEMPLUM III.
De Benedicta Hispana.

Erat virgo nomine Benedicta, filia Comitis nobilissimi in Regno Hispaniae cognata Sanctissimi Dominici Patriarchae Ordinis Fratrum Praedicatorum Almi.

Fuitque vane[225] in domo parentum educata, cum omni gloria mundana.

Erat corpore pulcherrima, elegantissima, et fortissima, ultraque multas alias, corpore excelsa, doctaque in omni vanitate saeculi, ac mundana eloquentia.

Insuper cantare, discantare modo mirabili, scivit adeo quod[226] nullus esset Cantor Ecclesiasticus, qui se illi in arte musica praeferre auderet.

Quinimmo in simphonia, in cythara[227], organisque ac hujusmodi musicalibus instrumentis scivit peroptime ludere.

Ad scacos, aleas, et hujusmodi saecularium[228] ludos, tam bene ludebat, ut ab omnibus Magistra vocaretur.

Quinimmo, cum fortissima esset[229], in hastiludiis, et spatareorum artibus, sic edocta fuit, ut in talibus nullum reperiret victorem.

Quod autem gravius est, cum gratiis mundanis redundaret, dissolutissima in habitu fuit, semper in choreis, duellis, spectaculis existens, cunctosque ad sui amorem alliciebat.

Veniebantque quam plurimi, ex diversis Regni partibus, sola ejus fama allecti, immo etiam per convivia nobilium pater et mater pro carminibus et choreis ducendis, etiam de nocte, eam conducebant, ut videlicet verbis, et responsis suis convivas laetificaret.

Cumque ista fierent, et jam quasi viginti annorum esset, quidam miles sic vagam eam prospiciens, de illa tentatus, cogitavit, qualiter illam decipere posset.

Davidico 150. Psalmi in quibus omnibus [illegible]
fuit præfigurata. Quod nobis omnibus concedat Jesus Christus Mariæ, et Dei Filius, in sæcula sæculorum Benedictus. Amen.

EXEMPLUM III.
De Benedicta Hispana.

Erat Virgo nomine Benedicta, filia Comitis Nobilissimi in Regno Hispaniæ cognata Sanctissimi Dominici Patriarchæ Ordinis Fratrum Prædicatorum Almi. Fuitque vane in domo parentum educata, cum omni gloria mundana. Erat corpore pulcherrima, elegantissima, et fortissima, ultraque multas alias, corpore excelsa, doctaque in omni vanitate sæculi, ac mundana eloquentia. Insuper cantare, discantare modo mirabili, scivit, adeo quod nullus esset Cantor Ecclesiasticus, qui se illi in arte musica præferre auderet. Quinimmo in simphonia, in cythara, organisque ac hujusmodi musicalibus instrumentis scivit peroptime ludere. Ad scacos, aleas, et hujusmodi sæcularium ludos, tam bene ludebat, ut ab omnibus Magistra vocaretur. Quinimmo, cum fortissima esset, in hastiludiis, et spatareorum artibus, sic edocta fuit, ut in talibus nullum reperiret victorem. Quod autem gravius est, cum gratiis mundanis redundaret, dissolutissima in habitu fuit, semper in choreis, duellis spectaculis existens, cunctosque ad sui amorem alliciebat. Veniebantq. quam plurimi, ex diversis Regni partibus, sola ejus fama allecti: immo etiam per convivia Nobilium Pater et Mater pro carminibus et choreis ducendis, etiam de nocte, eam conducebant, ut videlicet verbis, et responsis suis convivas lætifi-

---

[225] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "vana" (błaha).**

[226] **W wydaniu z 1691 roku występuje, con uguale significato: "ut" (które).**

[227] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "cithara".**

[228] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "secularium".**

[229] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "erat" (była).**

Niech nam wszystkim tego udzieli Jezus Chrystus, Syn Maryi i Boga (Ojca), Błogosławiony na wieki wieków. Amen.

PRZYKŁAD III

Benedykta z Hiszpanii.

Była pewna dziewica imieniem Benedykta, córka najznakomitszego Hrabiego Królestwa Hiszpanii, krewna Najświętszego Dominika, Patriarchy Czcigodnego Zakonu Braci Kaznodziejów.

I była ona wychowywana w domu swoich rodziców w próżności, pośród wszelkiej światowej chwały.

Była niezwykle piękna na ciele, bardzo wytworna i nadzwyczaj silna, a także wyższa wzrostem od wielu innych oraz biegła we wszelkiej próżności świata i w światowej wymowie.

Ponadto umiała śpiewać i zadziwiająco dobrze intonować, tak że nie było żadnego Śpiewaka Kościelnego, który ośmieliłby się postawić siebie ponad nią w sztuce muzycznej.

Co więcej, znakomicie potrafiła grać w harmonii, na cytrze i organach, a także wspaniale tańczyć przy dźwięku cytr, organów i innych instrumentów muzycznych. Grała tak dobrze w szachy, w kości i w podobne światowe gry, że przez wszystkich była nazywana „Mistrzynią”.

Co więcej, stała się niezwykle biegła w turniejach, w igrzyskach na włócznie oraz w sztuce posługiwania się mieczem, tak że w tych umiejętnościach nie znajdował się nikt, kto mógłby ją pokonać.

Lecz rzeczą najgorszą było to, że choć obfitowała w światowe wdzięki, była niezwykle rozwiązła w obyczajach, a żyjąc nieustannie pośród muzyki, pojedynków i widowisk, przyciągała wszystkich ku swojej miłości.

I przychodzili do niej, ilu tylko mogło, z różnych stron Królestwa, przyciągani samą tylko jej sławą; co więcej, także na uczty szlacheckie ojciec i matka zabierali ją, aby prowadziła śpiewy i tańce, również nocne, a także, rzecz jasna, aby rozweselała biesiadników swoimi słowami i odpowiedziami.

I gdy te rzeczy się działy, a ona miała już prawie dwadzieścia lat, pewien żołnierz, widząc ją tak lekkomyślną, zwiedziony przez nią, szukał sposobu, aby móc ją podstępem oszukać

Dicebat enim intra se: piscis extra aquam non potest stare, nec cerva extra sylvam sine captione.

Non enim poterit esse, ut haec quae se tot periculis injicit, vana existens, quin capiatur aliquando, aliquando non effugere poterit.

Itaque magnum convivium patri et matri faciens, maxima cum culpa[230], et[231] simul, et illam Benedictam pro laetificatione convivarum recepit, quam etiam prae omnibus conviviis praeoptavit.

Cumque sic cuncti in convivio laetarentur, choreisque, et cantilenis vanis et ludis jucundissimis laetarentur, interea miles ille munuscula offert praedictae Benedictae, scilicet annulum aureum, cum torque pulcherrima, sed occulte.

Quae libenter, sicut ab aliis consueverat, recepit.

Cum igitur cuncti gauderent in ludis istius Benedictae et supra modum mirarentur de ejus prudentia, et facundia humana, miles ille dans caeteris vinum in copia fortissimum, illico Benedictae, vinum defaecatum in scypho offerebat, et in ampulla, vinum albissimum, loco aquae fraudulenter propinabat.

Quid plura?

Virgo mundana, jam ebria effecta, capitur.

Cum enim omnes sui, nimis esset vino absorpti, et gaudiis attoniti, heu illa misera cum milite cuncta Castri habitacula et loca alia[232] visura, sola, cum solo exivit: atque per hunc modum horribili caeno luxuriae, se ipsam turpiter polluit.

Rediensque ad suos, longe amplius dissolutior apparere coepit.

Sic igitur latenter in illo anno, saepius cum milite praefato habitavit, filiumque in sui totius prosapiae, et suam infamiam concepit, peperitque in domo paterna.

Flevit illa, parentes quoque, et omnes qui illam noverant, universaque Civitas concitatur, ac Regnum, his rumoribus, supra modum dolens, admiratur.

Cum igitur a servis, et ancillis domus opprobria, et irrisiones quam plurimas pateretur, et a patre auctorem stupri perquirente, scorpionibus gravissime cederetur, et nullo modo vellet indicare, tanquam animosa, tandem cum nimium quasi deficeret flagellata, ait patri: *"Convoca, inquit, pater domum tuam totam, et hujusmodi sceleris indicabo, nunc indubie, auctorem"*.

Cumque omnes advenissent, illa coram omnibus ait: *"Tu pater es solus, qui hunc genuisti filium; et tu mater mea ipsa es, et nulla alia, quae ipsum peperisti"*.

288

caret. Cumque ista fierent, et jam quasi viginti annorum esset, quidam miles sic vagam eam prospiciens, de illa tentatus, cogitavit, qualiter illam decipere posset. Dicebat enim intra se: Piscis extra aquam non potest stare, nec Cerva extra sylvam sine captione. Non enim poterit esse, ut hæc quæ se tot periculis injicit, vana existens, quin capiatur aliquando, aliquando non effugere poterit. Itaque magnum Convivium Patri, et Matri faciens, maxima cum culpa, et simul, et illam Benedictam pro lætificatione Convivarum recepit, quam etiam præ omnibus conviviis præoptavit. Cumque sic cuncti in convivio lætarentur, choreisque, et cantilenis vanis et ludis jucundissimis lætarentur interea miles ille munuscula offert prædictæ Benedictæ scilicet annulum aureum, cum torque pulcherrima, sed occulte. Quæ libenter, sicut ab aliis consueverat, recepit. Cum igitur cuncti gauderent in ludis istius Benedictæ et supra modum mirarentur de ejus prudentia, et facundia humana, miles ille dans cæteris vinum in copia fortissimum, illico Benedictæ, vinum defæcatum in scypho offerebat, et in ampulla, vinum albissimum, loco aquæ fraudulenter propinabat. Quid plura? Virgo mundana, jam ebria effecta, capitur. Cum enim omnes sui, nimis, essent vino absorpti, et gaudiis attoniti heu illa misera cum milite cuncta Castri habitacula, et loca alia visura, sola, cum solo exivit: atque per hunc modum horribili cæno luxuriæ, se ipsam turpiter polluit. Rediensque ad suos, longe amplius dissolutior apparere cœpit. Sic igitur latenter in illo anno, sæpius cum milite præfato habitavit, filiumque in sui totius prosapiæ, et suam infamiam concepit, peperitque in domo paterna. Flevit illa, Parentes quoque, et omnes qui illam noverant, universaque Civitas concitatur, ac Regnum, his rumoribus, supra modum dolens, admiratur. Cum igitur a servis, et Ancillis domus opprobria, et irrisiones quam plurimas pateretur, et a Patre auctorem stupri perquirente, scorpionibus gravissime cederetur, et nullo modo vellet indicare, tanquam animosa, tandem cum nimium quasi deficeret flagellata, ait Patri: Convoca, inquit, Pater domum tuam totam, et hujusmodi sceleris indicabo, nunc indubie, autorem. Cumque omnes advenissent, illa coram omnibus ait: Tu Pater es solus, qui hunc genuisti filium: Et tu Mater mea ipsa es, et nulla alia, quæ ipsum peperisti: Et cum omnes

---

[230] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "pompa" (przepych); w wydaniu z 1699 roku występuje: „turba" („udział").**

[231] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "et" (i).**

[232] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "locula" (pomieszczenia znajdujące się wokół); w wydaniu z 1699 roku występuje: „localia" („pomieszczenia").**

Mówiła bowiem sama do siebie: „Ryba nie może przebywać poza wodą, ani łania poza lasem, aby nie zostać schwytaną.

Tak więc nie może się nie wydarzyć, że ta, która naraża się na tak wiele niebezpieczeństw, żyjąc lekkomyślnie, przynajmniej raz nie zostanie schwytana, przynajmniej raz nie zdoła ujść”.

Dlatego, przygotowując wystawną ucztę, urządzoną z największym przepychem, zaprosił Benedyktę wraz z jej ojcem i matką, aby rozweselała biesiadników; i ona również zajęła miejsce przed wszystkimi zaproszonymi.

I tak, podczas gdy wszyscy bawili się na uczcie, pośród tańców, błahych piosenek i niezwykle ciekawych zabaw, ów żołnierz ofiarował wspomnianej Benedykcie drobne podarunki, mianowicie złoty pierścień i przepiękny naszyjnik, lecz uczynił to potajemnie.

Ona chętnie je przyjęła, jak zwykła była przyjmować je również od innych.

A ponieważ wszyscy bawili się przy zabawach Benedykty, a przede wszystkim byli zachwyceni jej mądrością i ludzką wymową, ów żołnierz, podczas gdy innym obficie nalewał bardzo mocnego wina, Benedykcie nalewał do kielicha czyste wino, a następnie podstępnie mieszał je z bardzo białym winem, które wcześniej wlał do dzbana zamiast wody.

Co wydarzyło się potem?

Otóż stało się tak, że światowa dziewica, która tymczasem się upiła, została schwytana.

Albowiem, ponieważ jej rodzice byli nazbyt oszołomieni winem i ogłuszeni zabawami, ach, nieszczęsna, wyszła z żołnierzem, aby obejrzeć wszystkie komnaty i inne miejsca Zamku, sama z nim i tylko z nim; i w ten sposób, haniebnie splamiła siebie ohydnym błotem rozwiązłości.

A gdy powróciła do swoich, zaczęła stawać się o wiele bardziej rozwiązła.

Tak więc, potajemnie, w owym roku dość często przebywała ze wspomnianym Żołnierzem, poczęła syna, ku hańbie swojej i całej swojej rodziny, i urodziła go w domu ojcowskim.

Płakała nie tylko ona, lecz także rodzice i wszyscy, którzy ją znali; całe Miasto było wstrząśnięte, a w Królestwie byli zaniepokojeni wieściami nadzwyczaj bolesnymi.

Ponieważ więc znosiła niemal nieskończone zniewagi i szyderstwa ze strony sług i służebnic domu, a także była bita przez Ojca, który usiłował odnaleźć sprawcę gwałtu, biczami zakończonymi kolcami, lecz ona w żaden sposób nie chciała wyjawić, kim on był, tak wielką miała odwagę; wreszcie, po jednym z biczowań, czując, że zbyt bardzo opada z sił, powiedziała ojcu: „Zwołaj, ojcze, cały swój dom, a wreszcie wskażę sprawcę takiej zbrodni”.

Gdy wszyscy się zgromadzili, powiedziała wobec wszystkich: „Ty, ojcze, jesteś jedynym, który spłodził tego syna; a ty, moja Matko, jesteś właśnie tą, i żadną inną, która go urodziła!”.

Et cum omnes stuperent, ait illa: *"Non miremini nobilissimi Proceres, quia hoc de patre meo, et de matre mea dixi; quoniam hi sunt, qui in omni pompa et vanitate ad universa Regni spectacula, me quasi in Principem vanitatum, deducentes instituerunt".*

Propterea ait illis: *"Filium nutrite vestrum.*

Nam ex quo me sic contemnitis: quare me tale quid facere fecistis?

Jam ex hinc volo discedere, valete: toti mundo publica manebo".

Sicque desperans, cunctis domus paternae offensis et immenso odio repletis, in Regno Hispaniarum est effecta publica meretrix.

Septem annis omni voluptati[233] et impudicitiae se conferens, cunctos fere ad se concitavit.

Nam solennissima facta est meretrix, ob hoc etiam ditissima effecta, domicellas hujus facinoris coacervavit, ut quasi ducissa una de maximis putaretur.

Habuit famulos, quasi milites ornatissimos.

Et in omnis duellis astabat summa cum pompa, eratque duellantium post victoriam foeda consolatio.

Quinimo, cum sciret perfectissime omnem artem militandi, ut dictum est, ipsa in armis, contra quoscunque in duellis, pugnabat: et lancea sua omnes sigillatim, devinciebat[234], immo adeo fortis erat et praevalida, ut cum duobus viris luctando, auderet confligere, et eos, licet fortissimos, substernere.

Propterea cuncti cupiebant eam, et se felices aestimabant si ejus frui concubitu, potuissent.

Ob hoc propter eam, multi fuerunt occisi, luxuriae zelo, et ob illam plurimi depaupertati[235] sunt.

Fama ejus universitas peregravit Provincias, ac Regiones in illis partibus.

Quando ergo duellum quoddam uno tempore, ipsamet intrasset, dictum fuit hoc Dominico sanctissimo, ejus videlicet cognato, quod ibi esset una mulier duellans, quae plus praedicaret una die, quam ipse praedicare posset uno mense.

Militibus ergo nobilissimis stipata, ad illam clam accedens, ait: *"O filia satis mundo deservisti, servias[236] nunc quaeso Creatori tuo".*

Adducebat tunc de Christo et de Sanctis Ejus quamplurima exempla.

Quae cuncta tanquam deliramenta, sprevit, dicens: *"O Dominice Dominice, si me, vel unam de ancillis meis haberes in privato, aliud faceres, quam nunc me facere doces".*

mea ipsa es, et nulla alia, quæ ipsum peperisti: Et cum omnes stuperent, ait illa: Non miremini Nobilissimi Proceres, quia hoc de Patre meo, et de Matre mea dixi: Quoniam hi sunt, qui in omni pompa, et vanitate ad universa Regni spectacula, me quasi in Principem vanitatum, deducentes, instituerunt. Propterea ait illis: Filium nutrite vestrum. Nam ex quo me sic contemnitis: quare me tale quid facere fecistis? Jam ex hinc volo discedere, valete: toti mundo publica manebo. Sicque desperans, cunctis domus paternæ offensis, et immenso odio repletis, in Regno Hispaniarum est effecta publica meretrix. Septem annis omni voluptati, et impudicitiæ se conferens, cunctos fere ad se concitavit. Nam solemnissima facta est meretrix, ob hoc etiam ditissima effecta,

domicellas hujus facinoris coacervavit, ut quasi Ducissa una de maximis putaretur. Habuit famulos, quasi milites ornatissimos. Et in omnibus duellis astabat summa cum pompa, eratque duellantium post victoriam fœda consolatio. Quinimo, cum sciret perfectissime omnem artem militandi, ut dictum est, ipsa in armis contra quoscunque in duellis, pugnabat: et lancea sua omnes sigillatim, devinciebat, immo adeo fortis erat et prævalida, ut cum duobus viris luctando, auderet confligere, et eos licet fortissimos, substernere. Propterea cuncti cupiebant eam, et se felices æstimabant si ejus frui concubitu, potuissent. Ob hoc propter eam, multi fuerunt occisi, luxuriæ zelo, et ob illam plurimi depaupertati sunt. Fama ejus universas peragravit Provincias, ac Regiones in illis partibus. Quando ergo duellum quoddam uno tempore, ipsamet intrasset, dictum fuit hoc Dominico sanctissimo, ejus videlicet cognato, quod ibi esset una mulier duellans, quæ plus prædicaret una die, quam ipse prædicare posset uno mense. Militibus ergo Nobilissimis stipata, ad illam clam accedens, ait: O filia satis mundo deservisti, servias nunc quæso Creatori tuo. Adducebat tunc de Christo, et de Sanctis ejus quamplurima exempla. Quæ cuncta tanquam deliramenta, sprevit, dicens: *O Dominice Dominice, si me, vel unam de ancillis meis haberes in privato, aliud faceres, quam nunc me facere doces.* Cui ille: *O fi-*

---

[233] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "voluntati" (celowo).**

[234] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "devincebat".**

[235] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "depauperati".**

[236] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "servi" (słudzy).**

A ponieważ wszyscy byli osłupiali, powiedziała: „Nie dziwcie się, Najszlachetniejsze Eminencje, że powiedziałam to o moim ojcu i mojej matce; albowiem to oni wprowadzili mnie we wszelki przepych i próżność oraz na wszystkie widowiska królestwa, czyniąc ze mnie księżniczkę próżności”.

Dlatego powiedziała do nich: „Wychowujcie waszego syna.

Jeżeli bowiem z jego powodu tak bardzo mną gardzicie, dlaczego więc pozwoliliście mi uczynić taką rzecz?

Teraz już chcę stąd odejść! Żegnajcie!

Będę publiczną (nierządnicą) całego świata!”.

I tak, zrozpaczona, napełniwszy cały dom ojcowski zniewagami i ogromną nienawiścią, stała się w Królestwie Hiszpanii prawdziwie publiczną nierządnicą.

Przez siedem lat oddając się wszelkim przyjemnościom i bezwstydowi, przyciągnęła do siebie niemal wszystkich (mężczyzn).

Stała się bowiem powszechnie znaną nierządnicą, a przez to, stawszy się niezwykle bogatą, gromadziła wokół siebie damy dworu o podobnej niegodziwości i była uważana za jedną z największych uwodzicielek.

Miała sługi niczym najwspanialej odznaczonych żołnierzy.

Uczestniczyła we wszystkich turniejach z wielkim przepychem i była haniebną pociechą zwycięskiego pojedynkowicza.

Co więcej, ponieważ, jak powiedziano, doskonale znała każdą sztukę walki, sama walczyła w pojedynkach, uzbrojona, przeciwko każdemu, a szczególnie swoją włócznią przewyższała wszystkich. Co więcej, była tak silna i krzepka, że potrafiła walczyć przeciwko dwóm mężczyznom i, choćby byli oni bardzo potężni, zwyciężała ich. Dlatego wszyscy jej pożądali i uważali się za szczęśliwych, jeśli mogli dostąpić przyjemności leżenia z nią. Z jej powodu wielu zostało więc zabitych z żądzy rozpusty, a przez nią bardzo wielu utraciło wszystko.

Jej sława rozeszła się po całych Prowincjach i Krainach tamtych stron (Hiszpanii).

Gdy więc pewnego razu weszła do pojedynku, doniesiono o tym Najświętszemu Dominikowi, który był jej krewnym, że znajduje się tam kobieta walcząca w pojedynku, która w ciągu jednego dnia potrafi zgromadzić więcej ludzi niż on przez cały miesiąc głoszenia kazań.

On, zbliżając się do niej, tak aby nie dostrzegli go znakomici słudzy w wojskowych strojach, którzy ją otaczali, powiedział do niej: „O córko, dosyć już służyłaś światu; teraz, proszę, służ swojemu Stwórcy!”.

Przytoczył jej wówczas bardzo wiele przykładów dotyczących Chrystusa i Jego Świętych.

Ona wzgardziła tym wszystkim jako bredniami, mówiąc: „O Dominiku, Dominiku, gdybyś miał mnie albo jedną z moich dam w sekrecie, zrobiłbyś coś innego, niż to, czego teraz mnie nauczasz”.

Cui ille: *"O filia, filia, die tertio in proximo futuro, de his inter te, et me Deus judicabit"*.

Mira res, et omnibus mortalibus stupenda!

Die tertia, mulier illa sex mala incurrit.

Nam die illa, omnium sensuum vivacitatem perdidit, adeo ut pene rabida esset effecta, habebat tamen quaedam parvula lucida intervalla rationis alicujus.

Ob hoc mox contemnebatur ab omnibus: suique famuli, cunctis direptis bonis suis, pauperem illam solam reliquerunt semper impatientem, et Deum blasphemantem.

Sic ergo Benedicta Evae filia, post tantam gloriam, cujus finis est carnalis voluptas, (secundum Bernardum) primam Evae maledictionem habuit, videlicet, sensuum perditionem!

Contra hoc verbum *Benedicta*, sic maledicta.

Secunda hebdomada, secundam Evae maledictionem incurrit, scilicet ignobilitatem, contra Mariae Nobilitatem, per *Tu*, designatam.

Nam universa familia ejus, ut dictum est ab ea discedens, cuncta secum abstulit, clam diffugientes, et nudam ipsam dimiserunt.

Post haec statim tertio similiter, tertiam Evae maledictionem, videlicet, inhonorationem.

Quoniam omnes, qui eam cognoscebant, in nullo ei compatientes, eam subsannabant, irridebant, et parvuli pueri, ut in fatuam lutum, et lapides in eam projecerunt, et nemo eos cohibebat.

Quarta hebdomada, cum in nullo se emendabat, quinimmo et ex impatientia Deum blasphemabat, subito lepra horribilissima est percussa, cuntaeque carnes ejus computruerunt, tantusque foetor ex illa emanabat, ut nullus mortalium hunc sufferre aequanimiter posset, adeo ut esset sibimet ipsi intolerabilis, quae olim florida, et fragrans aromatibus redolebat.

Ob quod ex intolerabili cordis dolore impatientissima efficiebatur.

Nam per hanc lepram subito facta est turpissima, contra verbum pulchritudinis Mariae videlicet: *In Mulieribus*.

Postmodum autem, cum nec sic se emendaret, quin tam[237] maledictionem Evae conquisivit, corporis imbecillitatem, ac impotentiam.

Nam haec illa, quae olim, ut duo homines fortissimi, et amplius, fortis erat, et robusta, facta est tam imbecillis corpore, ut nec manum, nec pedem movere, immo, nec seipsam pascere posset, sed in tugurio, longe ab hominibus separato, sola derelicta erat.

Devotam tamen unam et Sanctam (Deo miserante) recepit, et habuit famulam, quae, ut poterat, ei propter Deum deserviens impendebat ei obsequia necessaria.

vato, aliud faceres, quam nunc me facere doces. Cui ille: *O filia, filia, die tertio in proximo futuro, de his inter te, et me Deus judicabit.* Mira res, et omnibus mortalibus stupenda! Die tertia, mulier illa sex mala incurrit. Nam die illa, omnium sensuum vivacitatem perdidit, adeo ut pene rabida esset effecta, habebat tamen quædam parvula lucida intervalla rationis alicujus. Ob hoc mox contemnebatur ab omnibus: suique famuli, cunctis direptis bonis suis, pauperem illam solam reliquerunt semper impatientem, et Deum blasphemantem. Sic ergo Benedicta Evæ filia, post tantam gloriam, cujus finis est carnalis voluptas, (secundum Bernardum) primam Evæ maledictionem habuit, videlicet, sensuum perditionem! contra hoc verbum *Benedicta*, sic maledicta. Secunda hebdomada, secundam Evæ maledictionem incurrit, scilicet ignobilitatem, contra Mariæ nobilitatem, per *Tu*, designatam. Nam universa familia ejus, ut dictum est ab ea discedens, cuncta secum abstulit, clam diffugientes, et nudam ipsam dimiserunt; post hæc statim tertio similiter, tertiam Evæ maledictionem, videlicet, Inhonorationem. Quoniam omnes, qui eam cognoscebant, in nullo ei compatientes, eam subsannabant, irridebant, et parvuli pueri, ut in fatuam lutum, et lapides in eam projecerunt, et nemo eos cohibebat. Quarta hebdomada, cum in nullo se emendabat, quinimmo et ex impatientia Deum blasphemabat, subito lepra horribilissima est percussa, cunctæque carnes ejus computruerunt: tantusq. fœtor ex illa emanabat, ut nullus mortalium hunc sufferre æquanimiter posset, adeo ut esset sibimetipsi intolerabilis, quæ olim florida, et fragrans aromatibus redolebat. Ob quod ex intolerabili cordis dolore impatientissima efficiebatur. Nam per hanc le-

38

290

pram subito facta est turpissima, contra verbum pulchritudinis Mariæ videlicet. *In Mulieribus.* Postmodum autem, cum nec sic se emendaret, quin tam maledictionem Evæ conquisivit, corporis imbecillitatem, ac impotentiam. Nam hæc illa, quæ olim, ut duo homines fortissimi, et amplius, fortis erat, et robusta, facta est tam imbecillis corpore, ut nec manum, nec pedem movere, immo, nec seipsam pascere posset, sed in tugurio, longe ab hominibus separato, sola derelicta erat. Devotam tamen unam, et Sanctam (Deo miserante) recepit, et habuit famulam, quæ ut poterat, ei propter Deum deserviens impendebat ei obsequia necessaria. E-

[237] **"Quin tam" w wydaniu z 1847 roku jest błędem drukarskim zamiast: "quintam" (piąta), jak w wydaniach z 1691 i 1699 roku.**

A on jej powiedział: „O córko, o córko, trzeciego dnia, który nadchodzi, Bóg osądzi między tobą a mną w tej sprawie”.

Rzecz cudowna i wprawiająca wszystkich ludzi w osłupienie!

Trzeciego dnia kobietę dotknęło sześć nieszczęść. Tego bowiem dnia utraciła żywotność wszystkich zmysłów, tak że stała się niemal szalona; miała jednak krótkie chwile jasności umysłu i odrobinę rozsądku.

Dlatego też zaraz potem wszyscy zaczęli nią gardzić, a jej słudzy, ograbiwszy ją ze wszystkich dóbr, pozostawili tę biedaczkę samą; była ona nieustannie niespokojna i przeklinała Boga.

Tak więc Benedykta, córka Ewy, po tak wielkiej próżności, której końcem była przyjemność ciała wg Św. Bernarda, otrzymała pierwsze przekleństwo Ewy, to jest utratę zmysłów. W przeciwieństwie do określenia Najświętszej Maryi Panny – „Błogosławiona” – ona była przeklęta.

W następnym tygodniu dotknęło ją drugie przekleństwo Ewy, to jest utrata sławy, przeciwieństwo Szlachetności Maryi, wskazanej przez słowo „Ty”.

Cała bowiem jej rodzina, jak już powiedziano, oddalając się od niej, zabrała ze sobą wszystkie dobra, a uciekając potajemnie, pozostawiła ją bez niczego.

Zaraz po tych wydarzeniach, w trzecim tygodniu, podobnie dotknęło ją trzecie przekleństwo Ewy, to jest hańba.

Wszyscy bowiem, którzy ją znali, nie mając dla niej żadnego współczucia, wyśmiewali ją i szydzili z niej, a małe dzieci, ponieważ była pozbawiona rozumu, rzucały w nią błotem, a nawet kamieniami, i nikt ich nie powstrzymywał.

W czwartym tygodniu, ponieważ wcale się nie poprawiła, a nawet z powodu swego niepokoju i cierpienia przeklinała Boga, nagle została dotknięta najokropniejszym trądem i całe jej ciało zaczęło gnić; wydobywał się z niego tak wielki odór, że żaden człowiek nie mógł go łatwo znieść, a był on nieznośny nawet dla niej samej, która niegdyś, gdy była w rozkwicie, pachniała wonnościami i aromatycznymi zapachami.

Z tego powodu, z powodu nieznośnego bólu serca, stała się niezwykle niespokojna i niecierpliwa. Albowiem z powodu tego trądu natychmiast stała się potwornie odrażająca, w przeciwieństwie do Piękności Maryi, Najpiękniejszej pośród niewiast („In mulieribus”).

Następnie zaś, ponieważ nawet wówczas się nie poprawiła, w ten sposób dotknęło ją piąte przekleństwo Ewy, to jest słabość i bezsilność ciała.

Ona bowiem, która niegdyś była tak silna i krzepka, że mogła dorównać dwóm bardzo silnym mężczyznom, a nawet ich przewyższyć, stała się tak słaba na ciele, że nie mogła poruszyć ani ręką, ani nogą, a nawet nie była w stanie jeść; pozostała sama i opuszczona w nędznej chacie, w miejscu odosobnionym, z dala od ludzi.

Z Miłosierdzia Bożego pozostała jej jedynie jedna pobożna i święta służąca, która, na ile mogła, służyła jej dla Miłości Boga, zapewniając jej niezbędną pomoc.

Eratque nulli alteri cura de illa, cum omnes eam fugerent, sicut Dei maledictionem, cunctique dicerent, damnum esse, ei in aliquo subvenire.

Quippe quae tanta mala fecit in mundo et tot animas perdidit vanitatibus, et luxuriis suis.

Ideoque quod abominabilius est, ipsa illa dudum[238], tam florida et opulenta, et lasciva, sine viribus, et sensibus abominabilis omnibus, assidue jacebat in coeno foetorum propriorum stercorum suorum.

Fuitque in isto modo trium annorum spatio in tantum cruciata, ut assiduitate adhaesionis, et decubationis ad cubile, carnes ejus essent corrosae, et vermibus conspersae.

Consequenter sextam maledictionem Evae habuit, infamiam universalem, adeo, ut proverbium in illis terris de illa publice curreret.

Cum enim aliquis voluisset alteri majus malum imprecari, dicebat in hunc modum: faciat tibi Dominus sicut Benedictae facere dignatus est.

Et haec maledictio fuit contra Benedictionem Mariae, quae notatur in verbo: *Et Benedictus*.

Cum igitur in fine trium annorum Sanctissimum Dominicus praedicando ad illa loca rediisset, singulariter ad visitandum[239] suam captivam, ad eam veniens, ab ea non est cognitus.

Nam oculos perdiderat, totaque ejus facies sic erat corrosa, ut pene ossa paterent.

Quia tamen semper parumper habebat aliquid rationis, licet modicum, sic Sanctissimus Dominicus coepit ei praedicare multa de Christo, et Sanctis Ejus; sed frustra.

Illa autem, ut audivit, simulque cognosceret Dominicum adesse, viribus quibus poterat, non poenitebat, sed potius ira inflammata, Sanctum maledicebat Dominicum, et ipsum omnium malorum et ruinarum suarum causam asserebat, libenter, ut dicebat, eum occideret, si posset.

Quae Dominicus libenter sufferens, ait: *"O filia, elige quod vis, aut statim mori infra mensem, et sic intrare gehennam sempiternam: aut commendare te V[irgini] M[ariae] et[240] dicere omni die Psalterium Suum"*.

Persuasitque devote agendo, ut se poneret totis viribus in communicationem Confratriae Virginis Mariae, et bonorum omnium, quae in ea fiunt per devotos Psaltes ejus, ut sic saltem meritis ejus posset juvari, perdita recuperare, et etiam ad majora pervenire.

Quae audiens territa simul et compuncta, proposuit Psalterium dicere, et Confratriam illam intrare, toto posse.

Rogavitque Dominicum, quatenus posset modo debito ab eo informari, et quantocius incipere et dicere possit.

Sic igitur post sex mala Evae, incoepit[241] in[242] Dei gratia per Virginem Mariam sex suscipere[243] beneficia.

propter Deum deserviens impendebat ei obsequia necessaria. Eratque nulli alteri cura de illa, cum omnes eam fugerent, sicut Dei maledictionem, cunctiq. dicerent, damnum esse, ei in aliquo subvenire: quippe quæ tanta mala fecit in mundo, et tot animas perdidit vanitatibus, et luxuriis suis. Ideoque quod abominabilius est, ipsa illa dudum, tam florida, et opulenta, et lasciva, sine viribus, et sensibus abominabilis omnibus, assidue jacebat in cœno fœtorum propriorum stercorum suorum. Fuitque in isto modo trium annorum spatio in tantum cruciata, ut assiduitate adhæsionis, et decubationis ad cubile, carnes ejus essent corrosæ, et vermibus conspersæ. Consequenter sextam maledictionem Evæ habuit, Infamiam universalem, adeo, ut proverbium in illis terris de illa publice curreret. Cum enim aliquis voluisset alteri majus malum imprecari, dicebat in hunc modum: Faciat tibi Dominus sicut Benedictæ facere dignatus est. Et hæc maledictio fuit contra Benedictionem Mariæ, quæ notatur in verbo: *Et Benedictus*. Cum igitur in fine trium annorum Sanctissimus Dominicus prædicando ad illa loca rediisset, singulariter ad visitandum suam captivam, ad eam veniens, ab ea non est cognitus. Nam oculos perdiderat, totaque ejus facies sic erat corrosa, ut pene ossa paterent. Quia tamen semper parumper habebat aliquid rationis, licet modicum, sic Sanctissimus Dominicus cœpit ei prædicare multa de Christo, et Sanctis ejus: sed frustra. Illa autem, ut audivit, simulque cognosceret Dominicum adesse, viribus quibus poterat, non pœnitebat, sed potius ira inflammata, Sanctum maledicebat Dominicum, et ipsum omnium malorum, et ruinarum suarum causam asserebat, libenter ut dicebat, eum occideret, si posset. Quæ Dominicus libenter sufferens, ait: *O filia, elige quod vis, aut statim mori infra mensem, et sic intrare gehennam sempiternam: aut commendare te V. M. dicere omni die Psalterium suum.* Persuasitq. devote agendo, ut se poneret totis viribus in communicationem Confratriæ Virginis Mariæ, et bonorum omnium, quæ in ea fiunt per devotos Psaltes ejus, ut sic saltem meritis ejus posset juvari, perdita recuperare, et etiam ad majora pervenire. Quæ audiens territa simul et compuncta, proposuit Psalterium dicere, et Confratriam illam intrare, toto posse. Rogavitque Dominicum, quatenus posset modo debito ab eo informari, ut quantocius incipere, et dicere possit. Sic igitur post sex mala Evæ, incœpit in Dei gratia per Virginem Mariam sex suscipere beneficia. Nam

---

[238] **W wydaniu z 1691 roku występuje, w równoważnym znaczeniu: "quae erat" (który był).**

[239] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "visitandam".**

[240] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: "et" (i), występujące w wydaniach z 1691 i 1699 roku.**

[241] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "incepit".**

[242] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "in" (in), występujące w wydaniach z 1847 i 1699 roku.**

[243] **W wydaniu z 1691 roku występuje, w równoważnym znaczeniu: "incipere" (zaczynać).**

Nikt inny nie troszczył się o nią, ponieważ wszyscy jej unikali, jak przekleństwa Bożego, i wszyscy mówili, że ryzykowne jest pomagać jej w czymkolwiek, gdyż tak wiele zła uczyniła na świecie i tak wiele dusz doprowadziła do zguby za sprawą swoich próżności i żądz.

I tak najbardziej odrażające było to, że ona, która niegdyś była tak kwitnąca, bogata i rozwiązła, teraz była bez sił i odrażająca dla wszystkich zmysłów, i już nieustannie leżała w błocie swoich własnych cuchnących odchodów.

I przez trzy długie lata pozostawała w ten sposób tak sparaliżowana, że wskutek nieruchomego położenia na posłaniu jej ciało rozdarło się od odleżyn i pokryło się robakami.

W konsekwencji otrzymała szóste przekleństwo Ewy, hańbę ze strony wszystkich, tak że w tamtych krainach stała się wszędzie przysłowiowa.

Jeśli bowiem ktoś chciał życzyć drugiemu największego zła, mówił w ten sposób: „Niech Pan uczyni z tobą, tak jak raczył uczynić z Benedyktą". I to przekleństwo Benedykty było przeciwieństwem Błogosławieństwa Maryi, które zawiera się w słowach „Zdrowaś Maryjo": „I błogosławiony" („Et Benedictus").

Kiedy więc, po upływie trzech lat, św. Dominik powrócił w te okolice, aby głosić kazania, a szczególnie aby odwiedzić swoją uwięzioną, przybywszy do niej, ona go nie rozpoznała. Straciła bowiem oczy, a cała jej twarz była tak zniszczona, że widoczne były wręcz kości. Ponieważ jednak zawsze przez krótki czas miała przebłyski przytomności, choć bardzo nikłe, św. Dominik zaczął głosić jej wiele rzeczy o Chrystusie i Jego Świętych, lecz na próżno.

Lecz gdy tylko usłyszała, że obecny jest Św. Dominik, natychmiast go rozpoznała i, z sił, jakie posiadała, nie okazała skruchy, lecz raczej zapłonąwszy gniewem, przeklinała Św. Dominika i twierdziła, że to on był przyczyną wszystkich jej nieszczęść i niedoli; i powiedziała mu, że gdyby mogła, chętnie by go zabiła.

Św. Dominik, znosząc te rzeczy z dobrą wolą, powiedział: „O córko, wybierz, czego chcesz: albo umrzeć w ciągu miesiąca, a w ten sposób wejść do Wiecznego Piekła, albo powierzyć się Dziewicy Maryi i odmawiać każdego dnia Jej Różaniec". I przekonał ją, zachęcając ją łagodnie, aby z całych sił zaufała wspólnocie dobrych zasług wszystkich Braci należących do Bractwa Dziewicy Maryi, które pobożni Różańcowi członkowie w nim otrzymują, aby w ten sposób mogła przynajmniej skorzystać z zasług Bractwa, odzyskać rzeczy utracone, a także dojść do rzeczy większych. Słysząc te rzeczy, jednocześnie przerażona i skruszona, postanowiła odmawiać Różaniec i wstąpić do tego Bractwa, aby we wszystkim osiągnąć powodzenie. I poprosiła Św. Dominika, aby została przez niego należycie pouczona o sposobie (odmawiania Różańca), aby mogła jak najszybciej zacząć go odmawiać.

Tak więc, po sześciu nieszczęściach Ewy, dzięki łasce Bożej zaczęła otrzymywać sześć Dobrodziejstw za pośrednictwem Najświętszego Różańca Dziewicy Maryi.

Nam in fine primae hebdomadae postquam incoepit[244] Psalterium dicere omnis vigor sensus perfectissime est ei restitutus, cum augmento scientiae virtutum, et morum.

In fine vero secundae hebdomadae fuit nobilitata, per hoc, quod nobiles coeperunt eam visitare, et proventus nobilium ei donare.

In fine vero tertiae hebdomadae, tugurium ejus totum videbatur lucidum, singulis noctibus, audiebanturque voces chororum canentium scilicet Angelorum, de poenitentia ejus laetantium, adeo, ut universi, timere Deum, et honorare eam, coeperunt[245].

Et ita quae sic prius erat confusa, velociter a Deo, et B[eata] Virgine sic mirifice est honorata.

In fine autem quartae hebdomadae Virgo Maria Apparens ei, et Suo Lacte Virgineo totum corpus ejus liniens, a lepra eam curavit, pristinamque ei cum augmento, pulchritudinem reparavit.

Sub quintae finem hebdomadae rursum apparens Deipara, potum ei praebuit, ex cujus gustu, robustior, quam fuit ante, evasit: ut robur facile virorum quatuor justum haberet.

Ad sextae finem hebdomadae ipsius fama deperdita in integrum est restituta: ut una in ore omnium maxima cum laude celebraretur, ut de cujus[246] salute, tum admirarentur, tum gauderent, tum eidem gratularentur.

Et vero, multis donis gratiosior, quam prius apparuit.

Fama igitur ejus cogita[247] Rex quidam, admiratione raptus, et in Deiparam devotione, et reverentia in ipsam, statuit ipse secum, et constanter affirmavit propalam, aliam se in uxorem ducturum nullam, praeter Benedictam.

Proceres obstupuere omnes, coram quibus Sponsalia Regifice protinus[248] celebrantur: atque ea ratione, totius ejus, et personae, et prosapiae abolita fuit infamia.

Ut vero jam Regina, rerum pariter cum Rege posita fuit, prima ipsi cura, Regnum totum ad Deiparae reducere cultum, atque inducere Psalterium, continuo constructae olim, quae in Regno fuerunt Ecclesiae Bethicae[249], per ipsam copiosius dotantur, lateque praedicatur Psalterium, ac laete a cunctis accipitur.

Bellis regnum intus, in visceribus aestuabat, ac circum undique bella tonabant, ab Saracenis, Rex longis fessus malis bellorum, Reginam experitur, sibi divinitus submissam.

Et ipsa illa Spiritus plena Dei bellantis, sic Regem consolabatur: "Domine mi Rex, si ita placet, unum oro, ut Regni Sceptrum, Clavumque moderetur, remque gerat publicam, in pace: bella mihi committat.

pere, et dicere possit. Sic igitur post sex [illegible]
Dei gratia per Virginem Mariam sex suscipere beneficia. Nam

291

in fine primæ hebdomadæ postquam incœpit Psalterium dicere omnis vigor sensus perfectissime est ei restitutus, cum augmento scientiæ virtutum, et morum. In fine vero secundæ hebdomadæ fuit nobilitata, per hoc, quod nobiles cœperunt eam visitare, et proventus nobilium ei donare. In fine vero tertiæ hebdomadæ, tugurium ejus totum videbatur lucidum, singulis noctibus, audiebanturque voces chororum canentium scilicet Angelorum, de pœnitentia ejus lætantium, adeo, ut universi, timere Deum, et honorare eam, cœperunt. Et ita quæ sic prius erat confusa, velociter a Deo, et B. Virgine sic mirifice est honorata. In fine autem quartæ hebdomadæ V. M. apparens ei, et suo lacte Virgineo, totum corpus ejus liniens, a lepra eam curavit, pristinamque ei cum augmento, pulchritudinem reparavit. Sub quintæ finem hebdomadæ rursum apparens Deipara, potum ei præbuit, ex cujus gustu, robustior, quam fuit ante, evasit: ut robur facile virorum quatuor justum haberet. Ad sextæ finem hebdomadæ ipsius fama deperdita in integrum est restituta: ut una in ore omnium maxima cum laude celebraretur, ut de cujus salute, tum admirarentur, tum gauderent, tum eidem gratularentur. Et vero, multis donis gratiosior, quam prius apparuit. Fama igitur ejus cogita Rex quidam, admiratione raptus, et in Deiparam devotione, et reverentia in ipsam, statuit ipse secum, et constanter affirmavit propalam, aliam se in uxorem ducturum nullam, præter Benedictam. Proceres obstupuere omnes, coram quibus Sponsalia Regifice protinus celebrantur: atque ea ratione, totius ejus, et personæ, et prosapiæ abolita fuit infamia. Ut vero jam Regina, rerum pariter cum Rege posita fuit, prima ipsi cura, Regnum totum ad Deiparæ reducere cultum, atque inducere Psalterium, continuo constructæ olim, quæ in Regno fuerunt Ecclesiæ Bethicæ, per ipsam copiosius dotantur, lateque prædicatur Psalterium, ac læte a cunctis accipitur. Bellis regnum intus, in visceribus æstuabat, ac circum undique bella tonabant, ab Saracenis, Rex longis fessus malis bellorum, Reginam experitur, sibi divinitus submissam. Et ipsa illa Spiritus plena Dei bellantis, sic Regem consolabatur: Domine mi Rex, si ita placet, unum oro, ut Regni sceptrum, clavumq. moderetur, remque gerat publicam, in pace: bella mihi committat. Verum quod ego ad Psalterium oratura fuissem, id tua Majestas rite [illegible]

---

[244] W wydaniu z 1691 roku występuje: "incepit".

[245] W wydaniu z 1691 roku występuje: "coeperint" (zaczęli).

[246] W wydaniu z 1691 roku występuje: "eius" (di lei).

[247] "Cogita", w wydaniu z 1847 roku , jest błędem drukarskim zamiast: "cognita" (znana), jak w wydaniach z 1691 i 1699 roku.

[248] W wydaniu z 1691 roku występuje: "protenus".

[249] W wydaniu z 1624 roku występuje "Barthenicae"; w wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "Parthenicae": Wydaje się, że poprawniejszy jest termin użyty w wydaniu z 1847 roku: „Bethicae", czyli Betyka, południowy region Hiszpanii.

Albowiem pod koniec pierwszego tygodnia, odkąd zaczęła odmawiać Różaniec, została jej w pełni i doskonale przywrócona cała żywotność zmysłów, wraz ze znacznym wzrostem cnót i moralności.

Pod koniec zaś drugiego tygodnia został jej przywrócony szacunek, ponieważ szlachetnie urodzeni zaczęli ją odwiedzać i ofiarowywać jej dochody szlacheckie.

Pod koniec zaś trzeciego tygodnia, podczas nocy, widywano całą jej chatę oświetloną, a słyszano rozbrzmiewające głosy Chóru, z pewnością Aniołów, którzy radowali się z jej nawrócenia, tak że wszyscy zaczęli lękać się Boga i okazywać jej szacunek.

I tak ta, która wcześniej pozostawała w nieładzie życia, w tak krótkim czasie została cudownie uczczona, dzięki Bogu i Błogosławionej Dziewicy Maryi.

Pod koniec zaś czwartego tygodnia ukazała się jej Dziewica Maryja i swoim Dziewiczym Mlekiem namaściła całe jej ciało, i uzdrowiła ją z trądu; odzyskała ona dawną piękność, a nawet ją pomnożyła.

Pod koniec piątego tygodnia, gdy ponownie ukazała się jej Matka Boża, podała jej napój, a gdy go skosztowała, stała się silniejsza niż była wcześniej, tak że posiadała wręcz zwinność i siłę czterech mężczyzn.

Pod koniec szóstego tygodnia odzyskała w pełni swoją utraconą sławę, tak że wszyscy wychwalali ją z najwyższą pochwałą, a także dziwili się jej uzdrowieniu, radowali się z niego i składali jej gratulacje.

I rzeczywiście, z powodu licznych darów wydawała się piękniejsza i pełna wdzięku niż wcześniej.

Gdy pewien Król poznał jej sławę, pełen podziwu zarówno dla jej pobożności wobec Matki Bożej, jak i dla jej czci wobec Niej, postanowił w swoim sercu i stale publicznie oświadczał, że nie chciałby pojąć za żonę żadnej innej kobiety poza Benedyktą.

Wszyscy arystokraci zdumieli się, a przed nimi zostały odprawione Królewskie Zaślubiny; i z tego powodu została wymazana niesława dotycząca jej osoby i jej rodu.

Tak więc, zostawszy już Królową, postawiona na równi z Królem, jej pierwszą myślą było przyprowadzenie całego Królestwa do kultu Matki Bożej i wprowadzenie Różańca; starożytne Kościoły (Hiszpanii) Betyckiej, dzięki niej, były nieustannie bardzo starannie ozdabiane, a w nich szeroko głoszono Różaniec, który przez wszystkich został przyjęty z radością.

Królestwo wewnątrz było wzburzone przez wojny, a wokół, ze wszystkich stron, grzmiały wojny prowadzone przez Saracenów.

Król, zmęczony niekończącymi się nieszczęściami wojen, zwrócił się do Królowej, która została mu zesłana z Woli Bożej.

A ona sama, pełna Ducha Świętego do Bożej Walki, tak pocieszała Króla: „Panie mój, Królu, jeśli tak Ci się podoba, proszę Cię tylko o jedną rzecz: Ty dzierż Skeptrum i Ster Królestwa i rządź Królestwem w pokoju; wojny powierz mnie.

Verum quod ego ad Psalterium oratura fuissem, id tua Majestas rite persolvi curet, nomine meo.

Per manum foeminae Deus hostium dejiciet superbiam.

Crede mi Rex, hac in dextera validius mihi robur inesse, quam in vestro corpore toto vigere possit.

Assensit Rex, rem Numine Divino geri sentiens, et ad postulata annuit.

Nulla dies erat, qua non Regina prius diceret Psalterium, quam in aciem prodiret.

Eodem, et exercitum suum cohortata est, nec vel curam verrere[250], alio quenquam permisit, quin secum tempus certum Psalterio recitando impenderet.

Ipsa vero suis precationibus, secretas adhibebat poenitentias.

Atque ita, in campum in hostes invadens, obvios quosque fudit, fugavitque: nec raro accidit, ut am fusi, fugatique essent ante, quam ipsa appareret.

Nimirum haec vis Psalterii est, Deiparaeque patrocinium.

Non certum dumtaxat[251], sed ita frequens erat, ut solemne videretur, a centum regiis quandoque adversariorum mille fusos fuisse, alias a quinque hostes centum, a quingentis item alias, ad tria fere millia hostium caesa, occubuisse.

Nihil vero celebratius ore omnium ferebatur, quam Reginae in bellis summa felicitas[252], atque victoria[253].

Has ipsi Soldano sui Saraceni[254] dilaudare nunquam satis poterant, ut apud ipsum in summa esset admiratione pariter et veneratione.

Ut pax reddita regno fuit, jam omnis Reginae cura et industria eo incumbebat, ut Beatae Mariae Virginis cultum in Psalterio, jam Regno toto celebratum, ad perpetuam constantiam stabiliret.

Quae[255] Confraternitati[256] valere plurimum, ut scivit, sic et eandem promovit.

Et inde, ut longiorem vitam sancte duxit, demum ab Patrona praemonita mortis fuit: idque die quinquagesimo supra centesimum, ante supremam diem.

In ipsa morte conspicuum habuit JESUM et MARIAM ipsam dulcissime visitantes, ut satis perfuncta cessit: mirabile dictu, visu, audituque mirabilius, aere circum universo, variae dulcisonae Castrum nunc advolitabant aviculae, nunc gregatim canebant[257] cum suavissimo concentu.

committat. Verum quod ego ad Psalterium oratura fuissem, id tua Majestas rite persolvi curet, nomine meo. Per manum fœminæ Deus hostium dejiciet superbiam. Crede mi Rex, hac in dextera validius mihi robur inesse, quam in vestro corpore toto vigere possit. Assensit Rex, rem Numine divino geri sentiens, et ad postulata annuit. Nulla dies erat, qua non Regina prius diceret Psalterium, quam in aciem prodiret. Eodem, et exercitum suum cohoartata est, nec vel curam verrere, alio quenquam permisit, quin secum tempus certum Psalterio recitando impenderet. Ipsa vero suis precationibus, secretas adhibebat pœnitentias. Atque ita, in campum in hostes invadens, obvios quosque fudit, fugavitque: nec raro accidit, ut jam fusi, fugatiq. essent ante, quam ipsa ap-

292

pareret. Nimirum hæc vis Psalterii est, Deiparæq. patrocinium. Non certum dumtaxat, sed ita frequens erat, ut solemne videretur, a centum Regiis quandoque adversariorum mille fusos fuisse, alias a quinque hostes centum, a quingentis item alias, ad tria fere millia hostium cæsa, occubuisse. Nihil vero celebratius ore omnium ferebatur, quam Reginæ in bellis summa felicitas, atque victoria. Has ipsi Soldano sui Saraceni dilaudare nunquam satis poterant, ut apud ipsum in summa esset admiratione pariter et veneratione. Ut pax reddita regno fuit, jam omnis Reginæ cura, et industria eo incumbebat, ut Beatæ Mariæ Virginis cultum in Psalterio, jam Regno toto celebratum, ad perpetuam constantiam stabiliret. Quæ confraternitati valere plurimum, ut scivit, sic et eandem promovit. Et inde, ut longiorem vitam sancte duxit, demum ab Patrona præmonita mortis fuit: idque die quinquagesimo supra centesimum, ante supremam diem. In ipsa morte conspicuum habuit Jesum et Mariam ipsam dulcissime visitantes, ut satis perfuncta cessit: mirabile dictu, visu, audituq. mirabilius, aere circum universo, variæ dulcisonæ Castrum nunc advolitabant, aviculæ, nunc gregatim canebant cum suavissimo concentu.

---

[250] "Verrere", w wydaniu z 1847 roku jest błędem drukarskim zamiast: "vertere" (zwrócić; skierować), jak w wydaniach z 1691 i 1699 roku.

[251] W wydaniu z 1691 roku występuje: "duntaxat".

[252] W wydaniu z 1691 roku występuje: "foelicitas".

[253] W wydaniu z 1691 roku występuje: "victoriae".

[254] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Sarraceni".

[255] W wydaniu z 1691 roku występuje: "quam" (której), a w wydaniu z 1699 roku występuje: „quo" („za pomocą której").

[256] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Confraternitatem".

[257] W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: „sedebant" („usiadły [na zamku]"), natomiast w wydaniu z 1847 roku: „canebant" („ćwierkały").

„Albowiem ponieważ ja będę modliła się na Różańcu, niech Wasza Królewska Mość zatroszczy się w moim imieniu, aby wszystko zostało wykonane należycie, według właściwego porządku.

Bóg, przez rękę niewiasty, obali pychę nieprzyjaciół.

Uwierz, o mój Królu, że w tej mojej prawej ręce mam broń[258], jeszcze większą niż cała moc, jaka może znajdować się w waszym ciele".

Król, słysząc, że rzecz ta dokonuje się z Woli Bożej, zgodził się i przyjął jej prośby. Nie było dnia, w którym Królowa nie odmawiałaby Różańca, zanim wyruszono do bitwy.

Podobnie nakłoniła również własne wojsko do odmawiania Różańca i nie pozwalała nikomu porzucać tego obowiązku dla jakiejkolwiek innej rzeczy, lecz nakazywała, aby każdy znalazł choć trochę czasu na odmówienie Różańca. Ona zaś do swoich błagań dodawała także ukryte pokuty.

I tak, wyruszając przeciwko nieprzyjaciołom, rozbijała i odpierała każdego, kto wychodził przeciwko niej do walki; i nierzadko zdarzało się, że nieprzyjaciele byli już rozbici i odparci, zanim sama się pojawiła.

Bez wątpienia była to siła Różańca, Opieka Matki Bożej.

I zdarzało się to nie jeden raz, lecz tak często, że wydawało się rzeczą zwyczajną, iż stu żołnierzy Króla zwyciężało tysiąc przeciwników, albo że pięciu żołnierzy Króla pokonywało stu nieprzyjaciół, albo że pięciuset żołnierzy Króla zwyciężało prawie trzy tysiące nieprzyjaciół.

Na ustach wszystkich nie było zaś niczego częściej wysławianego niż wielki pomyślny przebieg i zwycięstwo w wojnach Królowej.

Nawet sam Sułtan i jego Saraceni nie mogli jej nigdy wystarczająco wychwalić, ponieważ również on darzył ją najwyższym podziwem i czcią.

Kiedy w Królestwie powrócił pokój, cała troska i działalność Królowej skupiała się już na tym, aby kult Błogosławionej Dziewicy Maryi Różańcowej był odtąd sprawowany w całym Królestwie, i ustanowiła go na zawsze.

Dlatego też, na ile tylko była w stanie, bardzo wspierała Bractwo Różańcowe i tak bardzo przyczyniła się do jego rozwoju.

I wreszcie, ponieważ święcie przeżyła bardzo długie życie, pod koniec została przez swoją Patronkę uprzedzona o swojej śmierci — i stało się to na sto pięćdziesiąt dni przed dniem ostatecznym.

W chwili śmierci miała widzenie Jezusa i Maryi, którzy odwiedzili ją z największą słodyczą, i oddała ducha w wielkiej radości. I, rzecz cudowna do powiedzenia, a jeszcze cudowniejsza do zobaczenia i usłyszenia: w całym powietrzu wokół zamku latały ptaszki wszelkiego rodzaju, wydając słodkie dźwięki; raz latały, raz zaśpiewały gromadnie, z najłagodniejszym i najsłodszym świergotem."

---

[258] **To jest siła Korony Różańca.**

EXEMPLUM IV.
De Alexandra Virgine.

Alexandra, Virgo Sancti Dominici praedicationibus, in Regno Aragoniae[259], jam ante a multis annis, nomen suum Psalterii Confraternitati dederat: perraro tamen Psalterium persolvebat, aliis dedita vanitatibus.

Matutinum namque tempus se comendo perdebat, gratiam vanissimi cuique[260] aucupabatur, et jam plurimos irretierat, sed et deluserat.

Non pauca propter ipsam duella sunt patrata, et homicidia.

Cum igitur a quodam qui ipsam cupiebat sibi desponsare, immane fuisset in publico peractum duellum, ipsa inspectante, adeoque etiam digladiante, ut plures lancea incursatos suo robore, ac celeritate ex equo dejiceret, suo[261] quoque supra vires sese in congressu, probare sponsae contendit; ut quasi vitam suam despendisset, cum pluribus aliis vitam eriperet, victor.

Demum veluti[262] jam omnes profligasset, ipsam sic gloriabundus appellat Alexandram: *"Etsi plures adforent, tui amore tamen, onus conserere[263] manus non dubitarem"*.

Vix ei haec vox exciderat, jam ex pugilum numero, se offert unus, ipsumque in duellum deposcit, qui et ipse ambibat Alexandram.

Age, inquit, si vir es, et audes experire mecum.

Dictum, factum.

Concurrunt lanceis: mutuisque ictibus, ambo corruunt.

Tumque[264] animam cum sanguine vomunt, diras invicem vomunt certatim blasphemias, et infelices spiritus exhalant.

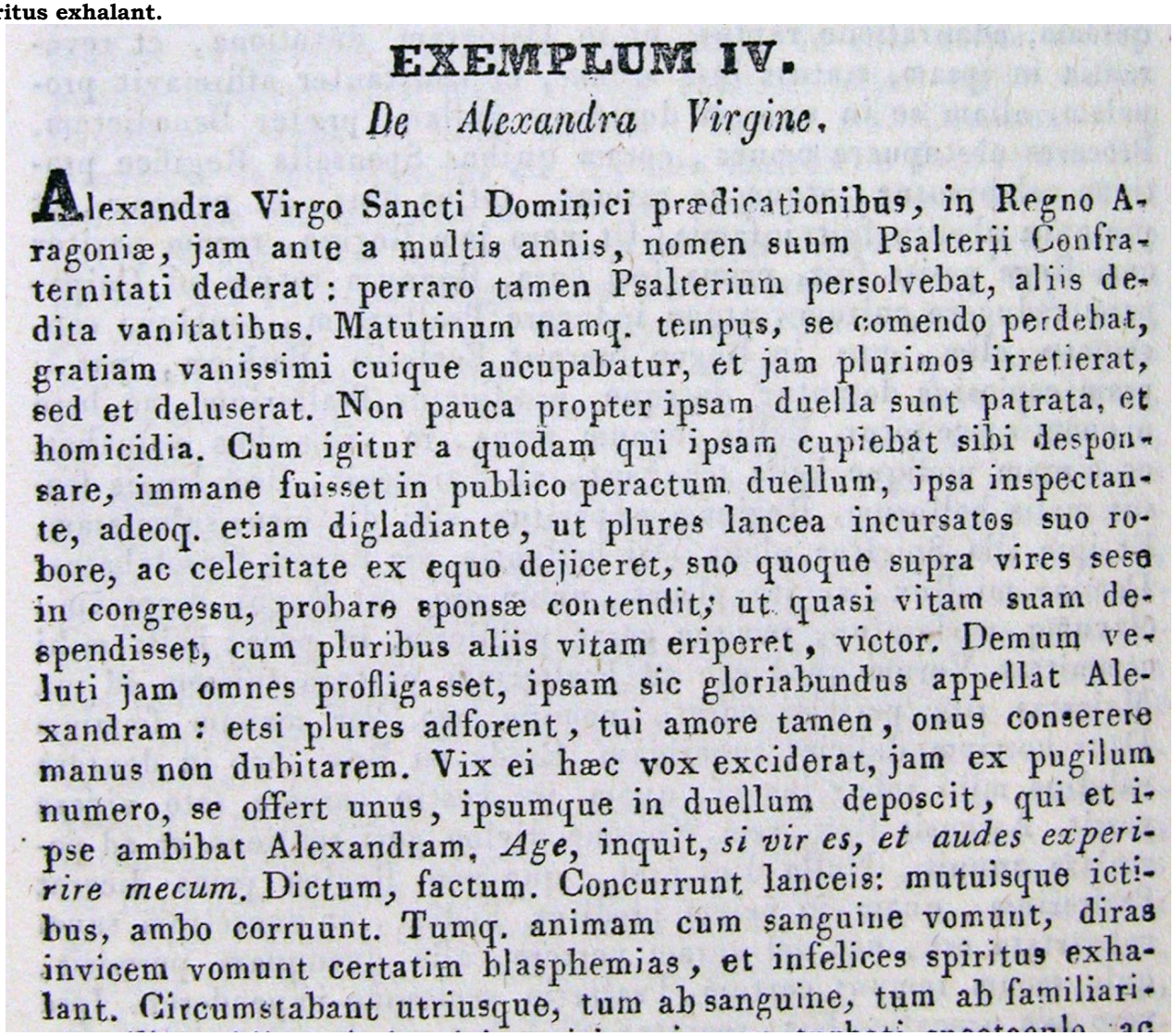

EXEMPLUM IV.

De Alexandra Virgine.

Alexandra Virgo Sancti Dominici prædicationibus, in Regno Aragoniæ, jam ante a multis annis, nomen suum Psalterii Confraternitati dederat: perraro tamen Psalterium persolvebat, aliis dedita vanitatibus. Matutinum namq. tempus, se comendo perdebat, gratiam vanissimi cuique aucupabatur, et jam plurimos irretierat, sed et deluserat. Non pauca propter ipsam duella sunt patrata, et homicidia. Cum igitur a quodam qui ipsam cupiebat sibi desponsare, immane fuisset in publico peractum duellum, ipsa inspectante, adeoq. etiam digladiante, ut plures lancea incursatos suo robore, ac celeritate ex equo dejiceret, suo quoque supra vires sese in congressu, probare sponsæ contendit; ut quasi vitam suam despendisset, cum pluribus aliis vitam eriperet, victor. Demum veluti jam omnes profligasset, ipsam sic gloriabundus appellat Alexandram: etsi plures adforent, tui amore tamen, onus conserere manus non dubitarem. Vix ei hæc vox exciderat, jam ex pugilum numero, se offert unus, ipsumque in duellum deposcit, qui et ipse ambibat Alexandram. *Age*, inquit, *si vir es, et audes experirire mecum.* Dictum, factum. Concurrunt lanceis: mutuisque ictibus, ambo corruunt. Tumq. animam cum sanguine vomunt, diras invicem vomunt certatim blasphemias, et infelices spiritus exhalant. Circumstabant utriusque, tum ab sanguine, tum ab familiari-

---

[259] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Arragoniae".**

[260] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "cuiusque" (i którego).**

[261] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "sponsus" ([kto pragnął zostać] mężem).**

[262] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "velut".**

[263] **W wydaniu z 1691 roku występuje: „omnibus conferre" („zdobędę twoją rękę na oczach wszystkich"), co lepiej odpowiada kontekstowi niż: „onus conserere" („podejmę się tego zadania"), jak w wydaniach z 1847 i 1699 roku.**

[264] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "dum" (jeszcze).**

PRZYKŁAD IV

Dziewica Aleksandra.

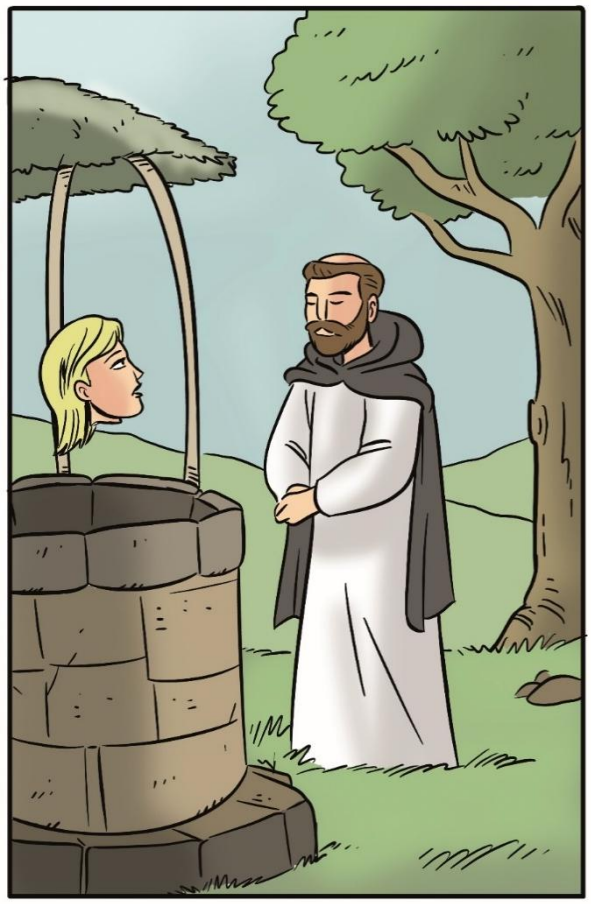

W czasie, gdy Święty Dominik głosił kazania w Królestwie Aragonii, żyła pewna dziewica imieniem Aleksandra, która już od wielu lat wpisała swoje imię do Księgi Bractwa Różańca; jednakże odmawiała Różaniec bardzo rzadko, będąc zajęta innymi próżnościami.

I rzeczywiście, traciła poranek na strojenie się; szukała najbardziej próżnych, aby się im podobać, i już bardzo wielu usidliła, ale także wielu zawiodła.

Z jej powodu doszło do niemałej liczby pojedynków i zabójstw.

Był wówczas pewien człowiek, który pragnął się z nią zaręczyć i stoczył ogromny pojedynek publicznie, podczas gdy ona sama mu się przyglądała; i tak, rozpocząwszy walkę, swoją siłą i szybkością zrzucił z koni wielu tych, którzy atakowali go włócznią, i zapragnął współzawodniczyć z innymi mężczyznami, aby poślubić Aleksandrę, narażając swoje życie i rywalizując ze wszystkimi innymi, aby odnieść zwycięstwo.

W końcu, gdy pokonał już wszystkich, tak dumny z siebie zawołał Aleksandrę: „Choć jest ich wielu, jednak z miłości do ciebie zdobędę spośród wszystkich twoją rękę; nie wątp w to!”.

Ledwie wypowiedział te słowa, oto spośród liczby rywali wystąpił jeden i wyzwał go na pojedynek, ponieważ również on pragnął Aleksandry.

I powiedział: „Odwagi! Jeśli jesteś mężczyzną, odważ się współzawodniczyć ze mną”.

Powiedziane — uczynione.

Ruszyli na siebie z włóczniami i jednocześnie, wzajemnymi uderzeniami włóczni, obaj upadli.

I tak, wraz z krwią, wyzionęli dusze, wylewając na siebie wzajemnie, jeden przeciw drugiemu, okrutne przekleństwa, i wydali ostatnie tchnienie, nieszczęśni.

Circumstabant utriusque, tum ab sanguine, tum ab familiaritate illis addictissimi amici, occisi, qui saevo turbati spectaculo, ac ut foeda utriusque nece, in Alexandram exarserant[265] animis: nec ab armis abstinuerunt, irruunt in unam, omniumque petitam gladiis, contrucidant, nec melior sors illos excepit, qui ipsam comitabantur amici, quorum[266] plerique mortem oppetierunt.

Alexandra credebatur extincta, tot ictibus fuerat dilacerata: verum ipsa non valens mori, semper Confessorem altis vocibus petebat.

Res horrenda valde!

Cum homicidae cernerent, et audirent eam Confessorem petentem, ne eos accusaret, caput ejus praescindunt, et illud in puteum caenosum projiciunt.

Dominicus, tunc Oxoniae existens, in Spiritu cognovit per omnia rem sic gestam.

"Neque continuo, sed post centum et quinquaginta dies Dominicum, Sponsum meum charissimum*, inquit Maria, *ad locum in quo caput Alexandrae jacebat, destinavi".

Qui ad eum tandem veniens, Alexandram de ore putei evocat.

Mox illa per caput, quasi noviter fuisset abscissum coram Dominico extra puteum fuit praesentata, ac ut prius, petebat Confessorem.

Quae, confessione facta Dominico, et Communione Sancta suscepta, atque Sancta Extrema Unctione peruncta summa cum devotione, gratias Dominico mox plurimas referebat.

Dicebatque se indubie fuisse damnatam, nisi meritis servata fuisset Confraternitatis Psalterii Mei.

Addebat, quod cum daemones innumerabiles, voluissent animam ejus rapere, Benedicta Maria semper assistens, eam defendebat, et in vita eam viventem conservabat.

Dicebatque ulterius: quod pro damnatione illorum occisorum ducentis annis debebat esse in poenis Purgatorii, et pro ornatu vano, et pompa, quibus innumeros peccare fecerat, ad quingentos annos, erat adjudicata gravissimis poenis Purgatorii.

Sperabat tamen multum in auxilio Confratrum Psalterii cito se liberandam fore.

Sic igitur in terra sancta capite honorifice sepulto a turba populorum, quorum plurimi cum maxima devotione sunt compuncti, et ad Confraternitatem Psalterii mei suscipiendam permoti.

lant. Circumstabant utriusque, tum ab sanguine, tum ab familiaritate illis addictissimi amici, occisi, qui sævo turbati spectaculo, ac ut fœda utriusque nece, in Alexandram exarserant animis: nec ab armis abstinuerunt, irruunt in unam omniumq. petitam gladiis,

293

contrucidant, nec melior sors illos excepit, qui ipsam comitabantur amici, quorum plerique mortem oppetierunt. Alexandra credebatur extincta, tot ictibus fuerat dilacerata: verum ipsa non valens mori, semper Confessorem altis vocibus petebat, res horrenda valde! Cum homicidæ cernerent, et audirent eam Confessorem petentem, ne eos accusaret, caput ejus præscindunt, et illud in puteum cænosum projiciunt. Dominicus, tunc Oxoniæ existens in spiritu cognovit per omnia rem sic gestam. Neque continuo, sed post centum et quinquaginta dies Dominicum, sponsum meum charissimum, inquit Maria, ad locum, in quo caput Alexandræ jacebat, destinavi. Qui ad eum tandem veniens, Alexandram de ore putei evocat. Mox illa per caput, quasi noviter fuisset abscissum coram Dominico extra puteum fuit præsentata, ac ut prius, petebat Confessorem. Quæ confessione facta Dominico, et Communione sancta suscepta, atque sancta extrema unctione peruncta summa cum devotione, gratias Dominico mox plurimas referebat. Dicebatque se indubie fuisse damnatam, nisi meritis servata fuisset confraternitatis Psalterii mei. Addebat, quod cum dœmones innumerabiles, voluissent animam ejus rapere, benedicta Maria semper assistens, eam defendebat, et in vita eam viventem conservabat. Dicebatque ulterius: quod pro damnatione illorum occisorum ducentis annis debebat esse in pœnis Purgatorii, et pro ornatu vano, et pompa, quibus innumeros peccare, fecerat, ad quingentos annos, erat adjudicata gravissimis pœnis Purgatorii. Sperabat tamen multum in auxilio Confratrum Psalterii cito se liberandam fore. Sic igitur in terra sancta capite honorifice sepulto a turba populorum, quorum plurimi cum maxima devotione sunt compuncti, et ad Confraternit. Psalterii mei suscipiendam permoti. Nam plurimi caput ab-

[265] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "exarserunt".**

[266] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "quorum" (których).**

Byli tam obecni krewni i najdrożsi przyjaciele obojga zabitych, którzy, wstrząśnięci okrutnym widowiskiem i straszliwą śmiercią obojga, pałali w duszach gniewem przeciwko Aleksandrze; i nie powstrzymali się od chwycenia za broń, rzucili się ku niej samej, wszyscy napadli na nią z mieczami i zabili ją; a także tych, którzy jej towarzyszyli jako przyjaciele, nie spotkał lepszy los, gdyż większość z nich poniosła śmierć.

Aleksandrę uznano za zmarłą, tak wiele było ciosów, którymi ją rozszarpali; lecz ona, nie mogąc umrzeć, nieustannie i donośnym głosem prosiła o Spowiednika.

Stało się coś strasznego!

Kiedy mordercy spostrzegli i usłyszeli, że prosi o Spowiednika, aby ich nie oskarżyła, odcięli jej głowę i wrzucili ją do studni pełnej błota.

Święty Dominik, który przebywał wówczas w Oksfordzie, poznał w Duchu ten fakt, tak jak wydarzył się on we wszystkich szczegółach.

„Lecz nie od razu, lecz po stu pięćdziesięciu dniach przeznaczyłam mojego najdroższego Oblubieńca, Świętego Dominika" — powiedziała Maryja — „do miejsca, w którym leżała głowa Aleksandry".

Święty Dominik, przybywszy w końcu w pobliże tego miejsca, zawołał Aleksandrę u wejścia do studni.

Natychmiast ona, poprzez swoją głowę, jak gdyby została odcięta dopiero przed chwilą, wynurzyła się przed Świętym Dominikiem na powierzchnię studni i, tak jak wcześniej, prosiła o Spowiednika.

Po tym, jak odbyła Spowiedź u Świętego Dominika, otrzymała Świętą Komunię i została namaszczona Ostatnim Namaszczeniem, z największą pobożnością bardzo podziękowała Świętemu Dominikowi i powiedziała mu, że z pewnością zostałaby potępiona, gdyby nie została ocalona przez Zasługi Bractwa [Mojego][267] Różańca".

Dodała również, że ponieważ niezliczone demony chciały porwać jej duszę, Błogosławiona Maryja [Święta], która była zawsze obecna, broniła jej i zachowała ją jeszcze przy życiu.

Mówiła ponadto, że ponieważ doprowadziła do potępienia zabitych, przez dwieście lat miała przebywać pośród kar Czyśćca, a za próżne ozdoby i przepych, przez które doprowadziła niezliczone osoby do grzechu, została skazana na kolejne pięćset lat bardzo ciężkich kar Czyśćca.

Ona jednak bardzo ufała w pomoc Bractwa Różańcowego, aby wkrótce zostać uwolnioną.

Tak więc, na cmentarzu głowę pochowano z czcią, w obecności wielkiego tłumu ludzi, z których bardzo wielu z największą pobożnością się nawróciło i zostało pobudzonych do wstąpienia do Bractwa [Mojego] Różańca.

---

[267] **Bezpośrednia mowa, która nagle zostaje ponownie podjęta, wskazuje, że to Matka Boża Różańcowa opowiada. Pozostałe słowa Matki Bożej zostaną umieszczone w nawiasach kwadratowych.**

Nam plurimi caput abscissum audierant loqui: fuit enim vivens fere duobus diebus continuis, post Confessionem Dominico factam, ad Confraternitatis meae laudem, et ad complendum quendam numerum Psalteriorum, quem Dominicus captivae Meae pro poenitentia imposuerat.

Post dies 150 apparuit praefata[268] Alexandra Dominico, tanquam stella fulgida, et tria ei dixit:

***primum* se missam esse ab omnibus fidelibus defunctis, ut diceret ei, quod omnes fideles defuncti rogarent eum, ut Psalterium et Confraternitatem Psalterii Mariae Virginis praedicaret, et ut eorum amici et parentes viventes in ista Confraternitate in hoc concordarent, ut ipsi defuncti possent esse participes in eorum meritis, sicut et viventes, de eorum misericordia; promittebantque sese vices reddituros in gloria, in millecuplum amplius.**

***Secundo*, gratias agebat S. Dominico de sua liberatione.**

***Tertio* ajebat: Angelos et Sanctos plurimum laetari, de hac Psalterii Confraternitate: et quod Angeli et Sancti Psaltas Beatae Mariae, suos Confratres, vocabant[269], et similiter amabant[270]: utpote quod Deus, eorum sit Pater, et Beata Virgo Maria, Mater.**

Quibus completis, disparuit, et ad Gloriam Me ducente pervenit.

nit. Psalterii mei suscipiendam permoti. Nam plurimi caput abscissum audierant loqui: fuit enim vivens fere duobus diebus continuis, post Confessionem Dominico factam, ad Confraternitatis meæ laudem, et ad complendum quendam numerum Psalteriorum, quem Dominicus captivæ meæ pro pœnitentia imposuerat. Post dies 150. apparuit præfata Alexandra Dominico, tanquam stella fulgida, et tria ei dixit: primum se missam esse ab omnibus fidelibus defunctis, ut diceret ei, quod omnes fideles defuncti rogarent eum, ut Psalterium, et Confraternitatem Psalterii Mariæ Virginis prædicaret, et ut eorum amici et parentes viventes in ista Confraternit. in hoc concordarent, ut ipsi defuncti possent esse participes in eorum meritis, sicut et viventes, de eorum misericordia; promittebantq. sese vices reddituros in gloria, in millecuplum amplius. Secundo, gratias agebat s. Dominico de sua liberatione. Tertio ajebat: Angelos et Sanctos plurimum lætari, de hac Psalterii Confraternitate: et quod Angeli et Sancti Psaltas Beat. Mariæ, suos Confratres, vocabant, et similiter amabant: utpote quod Deus, eorum sit Pater, et B. Virgo Maria, Mater. Quibus completis, disparuit, et ad gloriam me ducente pervenit.

[268] **Nelle edizioni del 1847 e del 1699 si ha: "apparuit praefata", mentre W wydaniu z 1691 roku występuje: "praefata apparuit".**

[269] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "vocabunt" (chiameranno).**

[270] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "amabunt" (ameranno).**

Albowiem bardzo wielu słyszało o odciętej głowie [Aleksandry]: ona zaś pozostała przy życiu prawie przez dwa kolejne dni, po spowiedzi odbytej u Świętego Dominika, ku chwale [Mojego] Bractwa i aby dokończyć pewną liczbę Różańców, które Święty Dominik wyznaczył [Mojej] uwięzionej jako pokutę.

Po stu pięćdziesięciu dniach wspomniana Aleksandra ukazała się Świętemu Dominikowi, jaśniejąca jak gwiazda, i powiedziała mu trzy rzeczy:

po pierwsze, powiedziała, że została posłana przez wszystkich wiernych zmarłych, aby powiedzieć mu, że wszyscy wierni zmarli prosili go, aby głosił Różaniec i Bractwo Różańca Najświętszej Maryi Dziewicy, oraz aby ich żyjący przyjaciele i krewni należący do Bractwa zgodzili się uczestniczyć wraz z nimi, zmarłymi, w zasługach żyjących, przez miłosierdzie ich wstawiennictwa; i obiecywali, że oddadzą im to w chwale tysiąckrotnie więcej.

Po drugie, dziękowała Świętemu Dominikowi za swoje wyzwolenie.

Po trzecie, powiedziała, że Aniołowie i Święci radują się z Bractwa Różańca, oraz że Aniołowie i Święci nazywają czcicieli Różańca Błogosławionej Maryi swoimi współbraćmi i w ten sam sposób ich miłują, ponieważ Bóg jest ich Ojcem, a Błogosławiona Dziewica Maryja jest ich Matką.

Po wypowiedzeniu tych rzeczy zniknęła, a prowadzona przeze Mnie dotarła do Chwały.

EXEMPLUM V.
De Praenobili Lucia Hispaniae.

Fuit in Hispania, tempore S. Dominici, (ut narrat Johannes de Monte in suo Mariali) devotissima mulier, a juventute serviens Deo, et Mariae Virgini in Suo Psalterio, et[271] ejusdem Dominici beatissimi doctrina et exhortatione.

Haec Lucia erat claro exorta genere, sed erat longe clarior fide.

Quae desponsata militi concepit, impraegnata[272] vero infidelibus invadentibus Regnum Granatense[273], illius (Deo permittente) marito occiso, a[274] vastantibus armatis, ipsa capta trahitur, cum multis aliis ad infidelium terras, mancipaturque servitio saevissimi Tyranni, et ancilla ancillarum facta, vilia in dies peragebat officia.

Nec parcebant impii praegnanti, sed verberibus, et tormentis eam saepius afficiebant.

Advenit igitur tempus parturitionis: nocte media Natalis Domini, nemine sciente, ipsa sola in medio bovum[275], et pecorum, tanquam jumentum, dejecta est.

Et tamen hac in tribulatione Psalterium Mariae nunquam postposuit.

Rem novam fecit cum illa Maria.

Eadem enim hora, cum vehementissime doloribus parturiens angustiaretur de primo partu.

Et (cum tenerrimae esset aetatis, scilicet 14 aut 15 annorum, et ob hoc verecunda, et rei inexperta, et nescia) dolens[276] sensit, et remedia nesciebat, deficientibus humanis auxiliis, ut valuit, Psalrium[277] Mariae accepit, et quantum dolor permisit, tantum de nocte salutare V[irginem] Mariam coepit.

Regina Clementiae, quae Sua Viscera, Sibi Servientibus claudere nescit, angustiatae adest: obstetricis peragit officia, puerum balneans[278], scindit umbellicum: et quia defuit baptista, subito advenit Sacerdos, facie venerabilis, claritate ineffabilis, habens Spineam Coronam in Capite, et Stigmata in Manibus, non Cruentata, sed fulgore stellarum fulgentia.

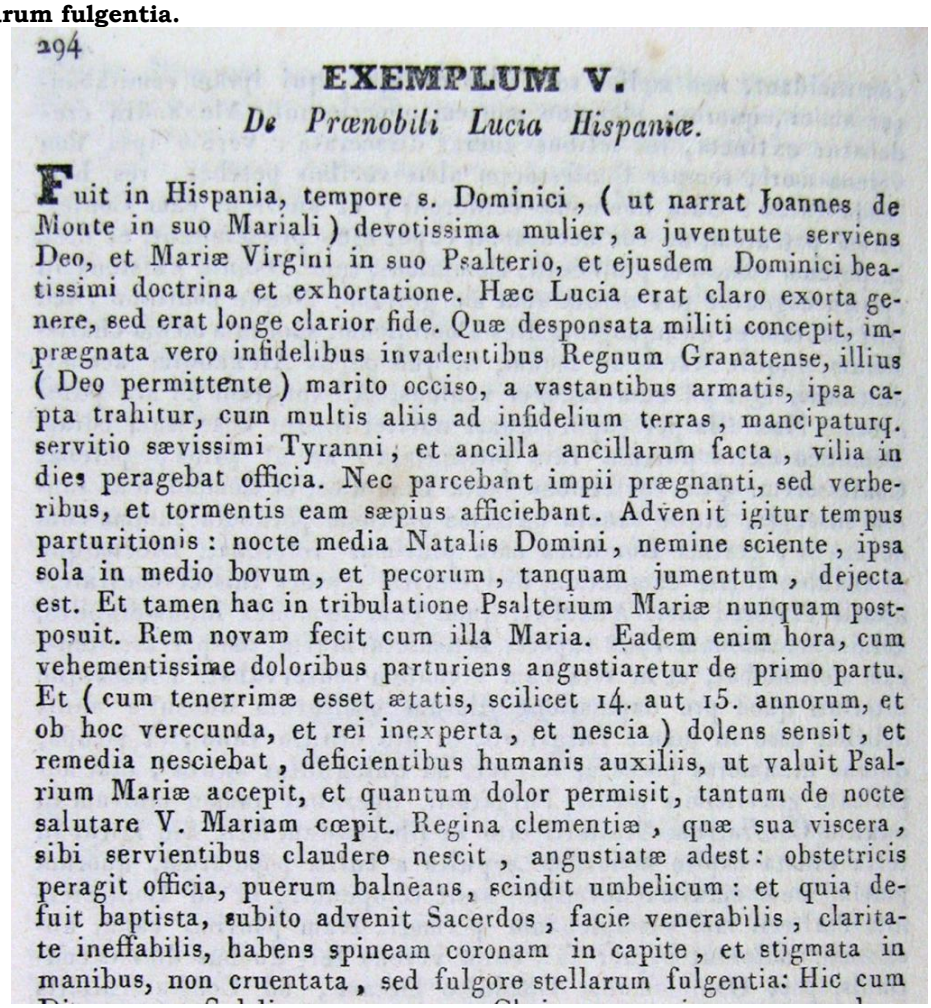

294

EXEMPLUM V.

De Prænobili Lucia Hispaniæ.

Fuit in Hispania, tempore s. Dominici, (ut narrat Joannes de Monte in suo Mariali) devotissima mulier, a juventute serviens Deo, et Mariæ Virgini in suo Psalterio, et ejusdem Dominici beatissimi doctrina et exhortatione. Hæc Lucia erat claro exorta genere, sed erat longe clarior fide. Quæ desponsata militi concepit, impræ̃gnata vero infidelibus invadentibus Regnum Granatense, illius (Deo permittente) marito occiso, a vastantibus armatis, ipsa capta trahitur, cum multis aliis ad infidelium terras, mancipaturq. servitio sævissimi Tyranni, et ancilla ancillarum facta, vilia in dies peragebat officia. Nec parcebant impii præ̃gnanti, sed verberibus, et tormentis eam sæpius afficiebant. Advenit igitur tempus parturitionis: nocte media Natalis Domini, nemine sciente, ipsa sola in medio bovum, et pecorum, tanquam jumentum, dejecta est. Et tamen hac in tribulatione Psalterium Mariæ nunquam postposuit. Rem novam fecit cum illa Maria. Eadem enim hora, cum vehementissime doloribus parturiens angustiaretur de primo partu. Et (cum tenerrimæ esset ætatis, scilicet 14. aut 15. annorum, et ob hoc verecunda, et rei inexperta, et nescia) dolens sensit, et remedia nesciebat, deficientibus humanis auxiliis, ut valuit Psalrium Mariæ accepit, et quantum dolor permisit, tantum de nocte salutare V. Mariam cœpit. Regina clementiæ, quæ sua viscera, sibi servientibus claudere nescit, angustiatæ adest: obstetricis peragit officia, puerum balneans, scindit umbelicum: et quia defuit baptista, subito advenit Sacerdos, facie venerabilis, claritate ineffabilis, habens spineam coronam in capite, et stigmata in manibus, non cruentata, sed fulgore stellarum fulgentia: Hic cum

---

[271] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "ex" (da).**

[272] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "impregnata".**

[273] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Granati".**

[274] **W wydaniu z 1691 roku występuje, o tym samym znaczeniu: „e" („od").**

[275] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "boum" ([wśród] wołów).**

[276] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "dolores" (bóle [porodowe]).**

[277] **"Psalrium", w wydaniu z 1847 roku , jest błędem drukarskim zamiast: "Psalterium", jak w wydaniach z 1691 i 1699 roku.**

[278] **W wydaniu z 1691 roku występuje: „balneat" („myje się").**

PRZYKŁAD V

Najszlachetniejsza Łucja z Hiszpanii.

W Hiszpanii, w czasach Św. Dominika (jak opowiada Jan del Monte w swoim „Mariale"), żyła pewna bardzo pobożna kobieta, która od młodości służyła Bogu i Dziewicy Maryi poprzez Ich Różaniec, stosując się do nauk i zachęt Świętego Dominika.

Ta Łucja urodziła się w znakomitej rodzinie, lecz jeszcze jaśniejsza była w wierze.

Poślubiwszy żołnierza, poczęła i zaszła w ciążę, podczas gdy niewierni najeżdżali Królestwo Grenady; i Bóg dopuścił, aby uzbrojeni najeźdźcy zabili jej męża, a ją, wziętą do niewoli, zaprowadzono wraz z wieloma innymi kobietami na ziemie niewiernych i sprzedano na służbę bardzo okrutnemu tyranowi; gdzie stawszy się służebnicą służebnic, wykonywała każdego dnia najniższe i najbardziej poniżające posługi. Bezbożni nie oszczędzali jej również dlatego, że była brzemienna, lecz często zadawali jej ciosy i poddawali ją udrękom.

Nadszedł więc czas porodu, o północy w dzień Narodzenia Pańskiego, tak że nikt o tym nie wiedział, a ona leżała opuszczona jak zwierzę juczne, samotna, pomiędzy wołami i owcami. Ona jednak w tym utrapieniu nigdy nie opuszczała Różańca Maryi. Najświętsza Maryja uczyniła z nią rzecz nową.

Albowiem w tej samej godzinie rodząca była niezwykle udręczona bólami pierwszego porodu, a czując bóle porodowe (była bowiem bardzo młoda: miała zaledwie czternaście lub piętnaście lat, i również z tego powodu była zawstydzona, niedoświadczona i nieświadoma tego, co się działo), i nie wiedząc, co czynić, pozbawiona wszelkiej ludzkiej pomocy, wzięła, jak tylko mogła, Różaniec Maryi i, na ile pozwalał jej na to ból, w nocy zaczęła wielokrotnie pozdrawiać Dziewicę Maryję.

Królowa Łaskawości, która nie potrafi zamknąć Swoich Wnętrzności przed tymi, którzy Jej służą, przyszła do udręczonej; wykonała obowiązki położnej, umyła dziecko i odcięła pępowinę.

A ponieważ brakowało (Kapłana), który mógłby je ochrzcić, natychmiast przybył Kapłan o czcigodnym obliczu, o niewysłowionym blasku, mający na Głowie Koronę Cierniową, a na Rękach Stygmaty, nie ociekające krwią, lecz jaśniejące blaskiem gwiazd.

Hic cum Diacono, et Subdiacono, et Sacro Chrismate veniens, puerum baptizavit, et MARIANUM nominavit.

Mariaque Dei Mater puerum tenebat, et sic ex Nomine Mariae, Commatris Luciae, MARIANUS est vocatus.

Mirabatur Lucia, et prae admiratione doloris est oblita.

Baptismo itaque facto tradidit Maria filiolum Luciae, dicens: *"Ecce filia filium tuum, confortare et persevera, imposterum enim de Coelo tibi spondeo Auxilium affuturum"*.

Sicque disparuit visio, et Lucia manet cum filio in vilissimo stabulo, laeta de visione.

Stupet, quod dolor omnis abiit, et fortem se plus quam unquam reperit.

Recepit ergo filium suum et super paleas, tanquam Maria Filium Suum JESUM in Praesepio, inter pecora posuit.

Permansit autem haec Lucia ibidem usque ad diem *Purificationis Mariae Virginis*, semper Mariam in suo Psalterio collaudando.

Et subito mane illius diei, ad eam venit quidam juvenis, facie rutilans, qui ait: *"Quia filia, non es purgata more Christianorum praeparata te, ut more fidelium purgeris"*.

Quae ait: Domine, nec hic est Ecclesia, nec Sacerdos, nec populus fidelis.

Ait ille: *"Imo*, inquit, *nunc te ducam ad Ecclesiam pulcherrimam, ubi videbis miranda, et audies stupenda"*.

Atque per hunc modum haec Lucia, puerum bajulans in ulnis, sequebatur juvenem, intrantque Ecclesiam mirabilissimam, ubi in facie Ecclesiae occurrit Magdalena, et Sanctissima Anna, Mater Mariae, quae Luciam excipientes ad manus, introduxerunt usque ad Chorum.

Hoc facto, apparuit gloriosa Virgo Maria, quae Luciae ait: *"Beneveneris filia: saepius praesentasti Mihi Filium Meum per Psalterium Meum; et nunc te Ipsi praesentabo, pro tua purificatione, cum filio tuo"*.

Accepitque Maria eam ad manum, et ad cancellos eam introducens, ubi fuit Sedes Imperialis Mariae, juxta Magnum Altare sedere eam jussit.

Venitque Sacerdos ille, qui filium ejus baptizavit, et cum ineffabili melodia peragit Missam.

Jamque ad Offertorium deventum erat.

Itaque Maria hanc suam Luciam primum offerre jubet cereum sibi datum.

In quo erant tres partes, in qualibet parte erant quinque lucernae, modo mirabili adornatae.

Quod cum esset maximae magnitudinis fuit tamen levius cera usuali.

manibus, non cruentata, sed fulgore stellarum fulgentia: Hic cum Diacono, et Subdiacono, et sacro Chrismate veniens, puerum baptizavit, et *Marianum* nominavit. Mariaq. Dei Mater puerum tenebat, et sic ex nomine Mariæ, Commatris Luciæ, *Marianus* est vocatus. Mirabatur Lucia, et præ admiratione doloris est oblita. Baptismo itaque facto tradidit Maria filiolum Luciæ, dicens: *Ecce filia filium tuum, confortare et persevera, imposterum enim de cœlo tibi spondeo auxilium affuturum.* Sicq. disparuit visio, et Lucia manet cum filio in vilissimo stabulo, læta de visione. Stupet, quod dolor omnis abiit, et fortem se plus quam unquam reperit. Recepit ergo filium suum et super paleas, tanquam Maria filium suum Jesum in præsepio, inter pecora posuit. Permansit autem hæc Lucia ibidem usque ad diem Purificationis Mariæ Virginis, semper Mariam in suo Psalterio collaudando. Et subito mane illius diei, ad eam venit quidam juvenis, facie rutilans, qui ait: *Quia filia, non es purgata more Christianorum præpara te, ut more fidelium purgeris.* Quæ ait: *Domine, nec hic est Ecclesia, nec Sacerdos, nec populus fidelis.* Ait ille: *imo:* inquit, *nunc te ducam ad Ecclesiam pulcherrimam, ubi vi-*

295

debis miranda, et audies stupenda. Atque per hunc modum hæc Lucia, puerum bajulans in ulnis, sequebatur juvenem, intrantq. Ecclesiam mirabilissimam, ubi in facie Ecclesiæ occurrit Magdalena, et Sanctissima Anna, mater Mariæ, quæ Luciam excipientes ad manus, introduxerunt usque ad chorum. Hoc facto, apparuit gloriosa V. Maria, quæ Luciæ ait: *Beneveneris filia: sæpius præsentasti mihi filium meum per Psalterium meum: et nunc te ipsi præsentabo, pro tua purificatione cum filio tuo.* Accepitque Maria eam ad manum, et ad cancellos eam introducens, ubi fuit sedes Imperialis Mariæ, juxta magnum altare sedere eam jussit. Venitq. Sacerdos ille, qui filium ejus baptizavit, et cum ineffabili melodia peragit missam. Jamque ad offertorium deventum erat. Itaque Maria hanc suam Luciam primum offerre jubet cereum sibi datum. In quo erant tres partes, in qualibet parte erant quinque lucernæ, modo mirabili adornatæ. Quod cum esset maximæ magnitudinis fuit tamen levius cera usuali. Quia quoque

Przybył wraz z Diakonem i Subdiakonem oraz ze Świętym Krzyżmem, ochrzcił dziecko i nadał mu imię Marian.

A Maryja, Matka Boża, trzymała dziecko, i od Imienia Maryi, Matki Chrzestnej Łucji, zostało ono nazwane Marian.

Łucja była zachwycona i z powodu tego cudu zapomniała o swoim bólu.

Gdy więc Chrzest został dokonany, Maryja podała maleńkiego synka Łucji, mówiąc: „O córko, oto twój syn; pociesz się i wytrwaj, obiecuję ci bowiem, że w przyszłym czasie otrzymasz Pomoc z Nieba”.

I widzenie zniknęło, a Łucja pozostała z synem w najnędzniejszej stajni, uradowana tym widzeniem.

Zdumiewała się, że cały ból zniknął, i czuła się silniejsza niż kiedykolwiek.

Wzięła więc swojego syna i położyła go na słomie, pomiędzy owcami, tak jak Maryja położyła Swojego Syna Jezusa w żłobie.

Łucja pozostała tam aż do dnia Oczyszczenia Najświętszej Maryi Dziewicy, nieustannie wysławiając Maryję w Jej Różańcu.

I nagle, rankiem tego dnia, przybył do niej młodzieniec o jaśniejącym obliczu, który powiedział jej: „O córko, ponieważ nie zostałaś oczyszczona według zwyczaju chrześcijan, przygotuj się, aby zostać oczyszczoną według zwyczaju wiernych”.

Odpowiedziała: „Panie, nie ma tutaj ani Kościoła, ani Kapłana, ani wiernego ludu”. On zaś powiedział jej: „Przeciwnie, teraz zaprowadzę cię do najpiękniejszego Kościoła, gdzie zobaczysz rzeczy cudowne i usłyszysz rzeczy zachwycające”.

I zgodnie z tym poleceniem Łucja, niosąc swoje dziecko w ramionach, poszła za młodzieńcem i weszli do przepięknego Kościoła; tutaj, przed Kościołem, spotkała Magdalenę i Najświętszą Annę, Matkę Maryi, które, biorąc Łucję za rękę, wprowadziły ją do środka, aż do Chóru.

Gdy to się dokonało, ukazała się Chwalebna Dziewica Maryja, która powiedziała Łucji: „Bądź pozdrowiona, córko; wiele razy przedstawiałaś Mi Mojego Syna w Moim Różańcu; teraz Ja przedstawię cię Jemu Samemu, abyś została oczyszczona wraz ze swoim synem”.

Maryja wzięła ją za rękę i wprowadzając ją za balustradę, gdzie znajdował się Królewski Tron Maryi, zaprosiła ją, aby usiadła obok Wielkiego Ołtarza.

I przybył ów Kapłan, który ochrzcił jej syna, i z niewysłowioną słodyczą odprawił Mszę Świętą.

I już nadszedł moment Ofiarowania.

Wówczas Najświętsza Maryja zachęciła Swoją Łucję, aby przede wszystkim ofiarowała świecę, którą jej dano.

Miała ona trzy części, a w każdej z nich znajdowało się pięć wspaniale ozdobionych lamp.

I chociaż świeca ta była niezwykle wielka, była jednak lżejsza od innych świec.

Quia quoque lis oritur inter Luciam et Mariam, quae harum prima osculari manum Sacerdotis Pontificis deberet.

Tandem Maria coegit Luciam, ut primo oscularetur, dicens: *"Hodie tu es Purificata: dudum autem ego fui Purificata; primum ergo decet te osculari"*.

Itaque Lucia osculabatur Christi Celebrantis Deificam Manum, et postmodum Maria.

Sic ad suas sedes reversae, primum Lucia habuit locum.

Et cum in fine Missae omnes communicarent, primo Lucia communicabat, deinde Maria.

Communicatione facta, cognoscebat, et perpendebat Mysteria incredibilia, et laeta, atque jucunda per Mariam deducitur usque ad Ecclesiae Portam, et dixit ei Maria: "Tene filia quod accepisti, et persevera in opere incepto, ducam enim te nunc ad terram tuam".

Et subito circa decimam horam, haec Lucia se reperit in medio Ecclesiae S. Jacobi, cum suo parvulo.

Nam ipsa oriunda erat de Compostella[279], sed longe ad Regnum Granati fuit maritata.

Permansit haec reclusa omnibus diebus vitae suae, et Marianus parvulus filius ejus cum ea, erantque simul reclusi.

Et post gloriosam mortem matris (cujus animam Gloriosa Virgo Maria perduxit ingenti cum laetitia ad Gaudia Aeterna) permansit hic Marianus Eremita in omni virtute conspicuus, timens mundanam gloriam, semper in Servitio permanens Psalterii Mariae Virginis multis cum Revelationibus.

Et sic Maria Virgine ei apparente, beato fine quievit.

Ergo o mulieres et parvuli (hoc instructi exemplo) Mariam Virginem laudate in Psalterio suo, dicentes semper: AVE MARIA, etc.

maximæ magnitudinis fuit tamen levius cera usuali. Quia quoque lis oritur inter Luciam et Mariam, quæ harum prima osculari manum sacerdotis Pontificis deberet. Tandem Maria coegit Luciam, ut primo oscularetur, dicens. *Hodie tu es purificata: dudum autem ego fui purificata: primum ergo decet te osculari.* Itaque Lucia osculabatur Christi celebrantis Deificam manum, et postmodum Maria. Sic ad suas sedes reversæ, primum Lucia habuit locum. Et cum in fine missæ omnes communicarent, primo Lucia communicabat, deinde Maria. Communicatione facta, cognoscebat, et perpendebat mysteria incredibilia et læta, atque jucunda per Mariam deducitur usque ad Ecclesiæ portam, et dixit ei Maria: *Tene filia, quod accepisti, et persevera in opere incepto, ducam enim te nunc ad terram tuam.* Et subito circa decimam horam, hæc Lucia se reperit in medio Ecclesiæ s. Jacobi, cum suo parvulo. Nam ipsa oriunda erat de Compostella, sed longe ad Regnum Granati fuit maritata. Permansit hæc reclusa omnibus diebus vitæ suæ, et Marianus parvulus filius ejus cum ea, erantque simul reclusi. Et post gloriosam mortem matris (cujus animam gloriosa V. Maria perduxit ingenti cum lætitia ad gaudia æterna) permansit hic Marianus Eremita in omni virtute conspicuus, timens mundanam gloriam, semper in servitio permanens Psalterii Mariæ Virg. multis cum revelationibus. Et sic Maria Virgine ei apparente, beato fine quievit. Ergo o mulieres et parvuli (hoc instructi exemplo) Mariam Virginem laudate in Psalterio suo, dicentes semper: *Ave Maria* etc.

[279] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Campostella".**

Powstała również wątpliwość pomiędzy Łucją a Najświętszą Maryją, która z nich jako pierwsza powinna ucałować rękę Kapłana Celebransa.

Najświętsza Maryja zachęciła jednak Łucję, aby to ona pierwsza ucałowała rękę (Kapłana), mówiąc: „Dzisiaj ty zostałaś Oczyszczona; Ja natomiast zostałam oczyszczona już dawno temu. Wypada więc, abyś to ty pierwsza ucałowała tę rękę”.

Tak więc Łucja ucałowała Boską Rękę Chrystusa Celebransa, a następnie uczyniła to Maryja.

Kiedy więc powróciły na swoje miejsca, Łucja zajęła pierwsze miejsce.

A gdy na końcu Mszy Świętej wszyscy przystąpili do Komunii, jako pierwsza przyjęła Komunię Łucja, a następnie Najświętsza Maryja.

Po przyjęciu Komunii poznała i rozważała nieznane dotąd Tajemnice, a pełna radości i szczęścia została odprowadzona przez Najświętszą Maryję do Bramy Kościoła. Maryja powiedziała jej: „Strzeż, córko, tego, co otrzymałaś, i wytrwaj w rozpoczętym dziele; teraz bowiem odprowadzam cię z powrotem do twojej ziemi”.

I natychmiast, około godziny dziesiątej, Łucja znalazła się wraz ze swoim dzieckiem pośrodku Kościoła Świętego Jakuba.

Pochodziła bowiem z Composteli, lecz została wydana za mąż w odległym Królestwie Grenady.

Pozostała w zamknięciu przez wszystkie dni swojego życia, a także jej mały syn Marian pozostał razem z nią i oboje żyli wspólnie w odosobnieniu.

Po chwalebnej śmierci matki (której duszę Chwalebna Dziewica Maryja, z wielką radością, zaprowadziła do Wiecznych Radości), Marian pozostał tutaj jako pustelnik, pełen wszelkich cnót, unikając światowej chwały i pozostając zawsze w Służbie Różańca Dziewicy Maryi, otrzymując wiele Objawień.

I tak, gdy ukazała mu się Dziewica Maryja, zasnął w błogosławionym końcu swojego życia.

Dlatego, o kobiety i dzieci, pouczeni tym przykładem, chwalcie Dziewicę Maryję w Jej Różańcu, zawsze powtarzając: „Zdrowaś Maryjo” itd.

EXEMPLUM VI.
De Maria Comitissa Hispaniae.

Maria, cujusdam potentissimi Comitis filia, in Regno Hispaniarum, fuit per patrem et matrem[280] docta et coacta simul, et allecta verbis, donisque pomorum nonnunquam etiam verberibus compulsa ante prandium orare unam Quinquagenam Psalterii Virginis Mariae; et post prandium secundam manibus conjunctis, et genibus flexis; et tertiam, ante dormitionem.

Haec igitur ad annos pubertatis, et discretionis perveniens, jussu parentum, viro tradita est.

Quae licet erat maritata, divinum tamen illud propositum non dimisit: sed cum devotis meditationibus, et disciplinis tribus in die, quarum quaelibet habuit quinquaginta ictus ad minus, continuavit (quod enim nova testa capit, inveterata sapit).

Et quia habuit decem filios et filias, eos diligentissime in timore Dei (ut matrum bonarum interest) enutrivit.

Post hoc, Episcopus quidam, Magister Parisiensis, et Theologiae Doctor, et in utroque Jure similiter, civitatem hujus Dominae Comitissae intravit, et in ea pro viribus praedicare coepit.

Tandem Maria praedicta ad eum ivit, dicens: ab eo se velle scire exercitium, per quod pervenire posset ad vitam perfectionis.

At ille, cognito quod esset maritata, respondit, quod Septem tenere deberet.

***Primo,* amorem mariti.**

***Secundo,* fidelitatem ad eundem.**

***Tertio,* misericordiam ad proximum.**

***Quarto,* justitiam ad familiam.**

***Quinto,* ut fugeret loquacitatem.**

***Sexto,* ut semper aliquid boni operaretur.**

***Septimo* ut Ecclesiam Dei honoraret[281], et filios suos semper in timore Dei custodiret.**

Cui illa dixit: se pro viribus ea observasse, sed velle amplius proficere.

EXEMPLUM VI.

De Maria Comitissa Hispaniæ.

Maria, cujusdam potentissimi Comitis filia, in Regno Hispaniarum, fuit per patrem, et matrem docta, et coacta simul, et allecta verbis, donisq. pomorum nonnunquam etiam verberibus com-

296

pulsa ante prandium orare unam quinquagenam Psalterii Virginis Mariæ: et post prandium secundam manibus conjunctis, et genibus flexis: et tertiam, ante dormitionem. Hæc igitur ad annos pubertatis, et discretionis perveniens, jussu parentum, viro tradita est. Quæ licet erat maritata, Divinum tamen illud propositum non dimisit: sed cum devotis meditationibus, et disciplinis tribus in die, quarum quælibet habuit Quinquaginta ictus ad minus, continuavit: (quod enim nova testa capit, inveterata sapit.) Et quia habuit decem filios et filias, eos diligentissime in timore Dei (ut matrum bonarum interest) enutrivit. Post hoc, Episcopus quidam, Magister Parisiensis, et Thologiæ Doctor, et in utroq. Jure similiter Civitatem hujus Dominæ Comitissæ intravit, et in ea pro viribus prædicare cœpit. Tandem Maria prædicta ad eum ivit, dicens: ab eo se velle scire exercitium, per quod pervenire posset ad vitam perfectionis. At ille, cognito quod esset maritata, respondit, quod Septem tenere deberet. Primo amorem mariti. Secundo fidelitatem ad eundem. Tertio misericordiam ad proximum. Quarto justitiam ad familiam. Quinto, ut fugeret loquacitatem. Sexto ut semper aliquid boni operaretur. Septimo ut Ecclesiam Dei honoraret, et filios suos semper in timore Dei custodiret. Cui illa dixit: se pro viribus ea observasse, sed velle amplius proficere. Tunc Episcopus: *O Domina Maria, cum sis maritata, non*

---

[280] **Zamiast: „per patrem et matrem" z wydań z 1847 i 1691 roku, w wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: „per partem".**

[281] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "honoraret" (oddawałby cześć).**

PRZYKŁAD VI

Maria, hrabina Hiszpanii.

Maria, córka bardzo potężnego hrabiego Królestwa Hiszpanii, była przez ojca i matkę wychowywana, a zarazem zobowiązywana do tego, aby przed obiadem odmawiać jedną część Różańca Najświętszej Maryi Dziewicy: rodzice zachęcali ją do tego słowami, obdarowywali ją czasem owocami, a niekiedy zmuszali ją nawet biciem. Po obiedzie odmawiała drugą część Różańca, ze złożonymi rękami i na kolanach, a trzecią część – przed snem.

Kiedy więc osiągnęła wiek dojrzewania i rozeznania, rodzice postanowili wydać ją za mąż. Również po zawarciu małżeństwa nie porzuciła tego świętego postanowienia, lecz wytrwale trwała w pobożnych rozważaniach oraz w umartwieniach, trzy razy dziennie, z których każde obejmowało co najmniej pięćdziesiąt uderzeń (albowiem nowy garnek ma pojemność, a stary ma smak).

A ponieważ miała dziesięcioro dzieci, synów i córek, wychowała je z największą troską w bojaźni Bożej, jak przystoi dobrym matkom.

Później Biskup Paryża, Mistrz i Doktor Teologii, a także znawca obu praw – Cywilnego i Kanonicznego – przybył do miasta tej pani hrabiny i rozpoczął tam gorliwe nauczanie. Wówczas wspomniana hrabina Maria udała się do niego, mówiąc mu, że pragnie poznać pewne ćwiczenie duchowe, dzięki któremu mogłaby dojść do życia doskonałego. On zaś, widząc, że była zamężna, odpowiedział, że powinna wykonywać siedem ćwiczeń:

pierwsze: miłość wobec męża;

drugie: wierność wobec niego;

trzecie: miłosierdzie wobec bliźniego;

czwarte: sprawiedliwość wobec rodziny;

piąte: unikanie gadatliwości;

szóste: zawsze wykonywać jakieś dobre dzieło;

siódme: czcić Kościół Boży i zawsze wychowywać swoje dzieci w bojaźni Bożej.

Odpowiedziała mu, że już przestrzegała tego wszystkiego ze wszystkich sił i pragnęła czegoś więcej, aby postępować jeszcze dalej na drodze doskonałości.

Tunc Episcopus: *"O Domina Maria, cum sis maritata, non est bene possibile te majora posse facere: sed his contenta Domino famulare"*.

Rursus illa: *"O dulcissime domine, si consilium dare non vultis, saltem sub brevitate vitam meam audite, ne errem, quae sum indocta"*.

At ille: *"Libenter"*, inquit.

Tunc illa narravit se in die tres dicere Quinquagenas Psalterii Virginis Mariae, cum triplici genere meditationis, et triplici disciplina, dicens: "Quando dico *Primam Quinquagenam* habeo pro objecto Mariam Virginem, et ad singula membra, potentias, et actos[282] earum dico unum AVE MARIA, puta ad Oculos, qui Filium Dei viderunt; unum, ad Aures, qui Vocem Angelicam audierunt; unum[283], et sic de singulis consequenter.

Et sic faciendo, dixit, quod[284] sentiebat ex Membris Virginis, in membra sua descendere, ineffabilem dulcedinem, superantem omnem mundi consolationem.

***Secundam vero Quinquagenam* dicebat in honorem Passionis Christi: et tunc habebat pro objecto Christum Crucifixum, sic meditando: quod capillis avulsis dicebat unum AVE MARIA.**

Deinde Coronae Spinae, et sic de aliis membris, usque ad pedes inclusive descendens.

Sicque dicendo, et meditando, sentiebat ex Christi Membris dulcedinem multo majorem in se descendere, quam prius, sic ut tota esset quasi in CHRISTUM conversa, et tota plena compassione et amore Christi, in tantum, ut totus mundus sibi esset poena, prae Amore illum cogitandi, aut sentiendi.

***Tertiam vero Quinquagenam* dicebat, circa altaria singula ad imagines Sanctorum suae Ecclesiae et Capellae, dicendo omnibus Angelis novem vel decem AVE MARIA: Joanni Baptistae unum; Johanni Evangelistae unum, et sic de aliis, meditando etiam vitam Sanctorum illorum, et se ab illis confortari postulans, et confirmari.**

Ita in istis meditationibus rapiebatur frequenter ad Dominum, ut perderet usum sensuum exteriorum: velut S. Elisabeth[285] Landgravia.

Et haec cum jejuniis et disciplinis fecit, ut dictum est: procurabatque omnes pauperes dicere Psalterium.

His igitur a Pontifice auditis, quasi extra se constitutus, prae admiratione, flens, ajebat: *"O Maria, filia mea carissima[286]: ecce ego[287] sum Episcopus; et Doctor in Theologia, et in Utroque Jure annis pene viginti, nec tamen unquam audivi talem modum spiritualis[288] exercitii.*

***Propterea ex hac hora tu eris Magistra mea, et ego tuus ero discipulus"*.**

ceré. Tunc Episcopus: *O Domina Maria, cum sis maritata, non est bene possibile te majora posse facere: sed his contenta Domino famulare.* Rursus illa: *O dulcissime Domine, si consilium dare non vultis, saltem sub brevitate vitam meam audite, ne errem, quæ sum indocta.* At ille, *Libenter,* inquit. Tunc illa narravit se in die tres dicere quinquagenas Psalterii Virginis Mariæ, cum triplici genere meditationis, et triplici disciplina, dicens: Quando dico Primam Quinquagenam habeo pro objecto Mariam Virginem, et ad singula membra, potentias, et actos earum dico unum Ave Maria, puta, ad oculos, qui Filium Dei viderunt: unum ad aures, qui vocem Angelicam audierunt: et sic de singulis consequenter. Et sic faciendo, dixit, quod sentiebat ex membris Virginis, in membra sua descendere, ineffabilem dulcedinem, superantem omnem mundi consolationem. Secundam vero Quinquagenam dicebat in honorem passionis Christi: et tunc habebat pro objecto Christum crucifixum, sic meditando: quod capillis avulsis dicebat unum Ave Maria, Deinde coronæ spineæ, et sic de aliis membris usque ad pedes inclusive descendens. Sicque dicendo, et meditando, sentiebat ex Christi membris dulcedinem multo majorem in se descendere, quam prius, sic ut tota esset quasi in Christum conversa, et tota plena compassione et amore Christi, in tantum, ut totus mundus sibi esset pœna, præ amore illum cogitandi, aut sentiendi. Tertiam vero Quinquagenam dicebat, circa altaria singula ad imagines Sanctorum suæ Ecclesiæ et Capellæ, dicendo omnibus Angelis novem vel decem Ave Maria: Joanni Baptistæ unum: Joanni Evangelistæ unum, et sic de aliis, meditando etiam vitam Sanctorum illorum, et se ab illis confor-

297

tari postulans, et confirmari. Ita in istis meditationibus rapiebatur frequenter ad Dominum, ut perderet usum sensuum exteriorum: velut s. Elisabeth Landgravia. Et hæc cum jejuniis et disciplinis fecit, ut dictum est: procurabatque omnes pauperes dicere Psalterium. His igitur a Pontifice auditis, quasi extra se constitutus, præ admiratione, flens, ajebat: *O Maria, filia mea carissima: Ecce sum Episcopus: et Doctor in Theologia, et in utroque Jure annis pene viginti, nec tamen unquam audivi talem modum spiritualis exercitii. Propterea ex hac hora tu eris Magistra mea, et ego tuus ero discipulus.* Statim ille Pa-

---

[282] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "actus".

[283] W wydaniu z 1847 roku brakuje: "unum" (un'[Ave Maria]), występujące w wydaniach z 1847 i 1699 roku.

[284] W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje, w równoważnym znaczeniu: "quia" (że).

[285] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Elizabeth".

[286] W wydaniu z 1691 roku występuje: "charissima".

[287] W wydaniu z 1847 roku brakuje: "ego" (ja), obecne w wydaniu z 1691 roku.

[288] W wydaniu z 1691 roku występuje: "spiritalis".

Wtedy Biskup powiedział jej: „O Pani Mario, skoro jesteś zamężna, nie jest naprawdę możliwe, abyś mogła uczynić coś więcej; zadowól się natomiast służeniem Panu poprzez te (ćwiczenia)". Lecz ona odpowiedziała: „O najsłodszy Panie, jeśli nie chcecie udzielić mi rady, przynajmniej wysłuchajcie krótko mojego sposobu życia, abym nie popełniła błędu, ponieważ nie jestem wykształcona". A on odpowiedział: „Z przyjemnością!"

Wtedy opowiedziała, że każdego dnia odmawiała trzy części Różańca Najśw. Maryi Dziewicy, z potrójnym rodzajem rozważania i potrójnym rodzajem umartwienia, i powiedziała: „Kiedy odmawiam pierwszą część Różańca, przedmiotem mojego rozważania jest Dziewica Maryja, a każdej z Jej Członków, Jej Władz i Jej Czynów poświęcam jedno Zdrowaś Maryjo. Na przykład: za Oczy Maryi, które ujrzały Syna Bożego, odmawiam jedno Zdrowaś Maryjo; za Uszy Maryi, które usłyszały Słowa Anioła, odmawiam jedno Zdrowaś Maryjo; i w ten sam sposób postępuję kolejno wobec każdego z Jej Członków".

I powiedziała, że czyniąc w ten sposób, odczuwała, jak z Członków Dziewicy spływała na jej własne członki niewysłowiona słodycz, przewyższająca wszelkie pocieszenie tego świata.

Następnie odmawiała drugą część Różańca ku czci Męki Chrystusa, a wtedy przedmiotem jej rozważania był Chrystus Ukrzyżowany. Rozważała Go w następujący sposób: za wyrwane Włosy odmawiała jedno Zdrowaś Maryjo, następnie za Koronę Cierniową, i tak schodziła dalej, rozważając kolejne Członki, aż do samych Stóp włącznie. I odmawiając oraz rozważając w ten sposób te dwie części Różańca, czuła, że z Członków Chrystusa spływała na nią tak wielka słodycz, iż czuła się cała przemieniona w Chrystusa i całkowicie napełniona Współczuciem oraz Miłością Chrystusa; cały zaś świat był dla niej źródłem cierpienia w porównaniu z tą Miłością, którą miała, gdy myślała o Chrystusie i odczuwała Go w swoim sercu.

Następnie odmawiała trzecią część Różańca przed wizerunkami Świętych przy każdym Ołtarzu swojego Kościoła i Kaplicy. Odmawiała dziewięć lub dziesięć Zdrowaś Maryjo ku czci wszystkich Aniołów; jedno Zdrowaś Maryjoku czci Św. Jana Chrzciciela, jedno Zdrowaś Maryjo ku czci Św. Jana Ewangelisty i w ten sam sposób ku czci pozostałych Świętych, rozważając również życie tych Świętych i prosząc ich, aby ją pocieszyli i umocnili. Tak więc podczas tych rozważań często była porywana ku Panu, aż traciła korzystanie z zewnętrznych zmysłów, podobnie jak Św. Elżbieta Langrawia. I, jak zostało powiedziane, łączyła te rozważania z postami i umartwieniami, a także troszczyła się o to, aby wszyscy ubodzy mieli różaniec do jego odmawiania.

Biskup, wysłuchawszy tych rzeczy, głęboko poruszony i jakby zachwycony z podziwu, powiedział ze łzami: „O Mario, moja najdroższa córko! Oto jestem Biskupem oraz Doktorem Teologii i obu Praw – Cywilnego i Kanonicznego – od prawie dwudziestu lat, a jednak nigdy nie słyszałem o takiej formie ćwiczenia duchowego.
Dlatego od tej chwili ty będziesz moją Mistrzynią, a ja twoim uczniem".

Statim ille Patriloquium posuit in zona sua, cunctis videntibus, et in crastinum coepit praedicare Psalterium Virginis Mariae: et populus videns, quod praedicabat, et portabat in zona sua Psalterium tantus Pontifex, plures[289] conversi sunt tam per exempla, quam per verba sancti Episcopi, ad Psalterium Virginis Mariae dicendum, dicentes: *"Si hic tam magnus Dominus portat et legit Psalterium Mariae, utique aliquid magni est"*.

Nos igitur merito, cum simus peccatores, facere debemus similiter.

Itaque tota terra illa, longe, lateque plena fuit Psalterii hujus devotione.

Tandem Domina nostra Virgo Maria, apparuit praefatae Comitissae Mariae, praenuncians ei obitum suum, eaque moriente astitit illi, et animam ejus in modum solis fulgentem[290] innumerabili comitiva Angelorum et Sanctorum perduxit ad gaudia sempiterna, ut etiam a mortalibus fuit auditum.

His auditis laudate Mariam, ut haec fecit Maria in Psalterio Angelico, sic[291] et vos mereamini una cum ipsa perduci ad Regna Coelestia. Amen.

EXEMPLUM VII.

De Moniali conservata, et Monastero reformato per Psalterium.

COMES quidam erat dives, et multis stipatus liberis, decenti suae origini nuptui cunctos tradere pertimescens, quandam filiam tenerrimam corpore, specie pulcherrimam, annis juvenculam, Beato Benedicto devovit, Monialibus ejusdem Ordinis eam committens, quasi cum eis vitae tramitem peracturam.

Induitur virgo, et post haec, ut reliquae nobilium filiae, dilitiis affluit.

De ordine enim servando, ista Monialium Congragatio, modicum, aut nihil curabat, sed tanquam grex per devia gradiens, in foveam vitiorum praecipitabatur.

ris Magistra mea, et ego tuus ero discipulus. Statim ille Patriloquium posuit in zona sua, cunctis videntibus, et in crastinum cœpit prædicare Psalterium Virginis Mariæ: et populus videns, quod prædicabat, et portabat in zona sua Psalterium tantus Pontifex, plures conversi sunt tam per exempla, quam per verba Sancti Episcopi, ad Psalterium Virginis Mariæ dicendum; dicentes: *Si hic tam magnus Dominus portat, et legit Psalterium Mariæ, utique aliquid magni est. Nos igitur merito, cum simus peccatores, facere debemus similiter.* Itaque tota terra illa, longe lateque plena fuit Psalterii hujus devotione. Tandem Domina nostra Virgo Maria, apparuit præfatæ Comitissæ Mariæ, prænuncians ei obitum suum, eaque moriente astitit illi, et animam ejus in modum solis fulgentem innumerabili comitiva Angelorum et Sanctorum perduxit ad gaudia sempiterna, ut etiam a mortalibus fuit auditum. His auditis laudate Mariam, ut hæc fecit Maria in Psalterio Angelico, sic et vos mereamini una cum ipsa perduci ad Regna cœlestia. Amen.

EXEMLPUM VII.

De Moniali conservata, et Monasterio reformato per Psalterium.

Comes quidam erat dives, et multis stipatus liberis, decenti suæ origini nuptui cunctos tradere pertimescens, quandam filiam tenerrimam corpore, specie pulcherrimam, annis juvenculam, Beato Benedicto devovit, Monialibus ejusdem ordinis eam committens, quasi cum eis vitæ tramitem peracturam. Induitur virgo, et post hæc, ut reliquæ nobilium filiæ, dilitiis affluit. De ordine enim servando, ista Monialium congregatio, modicum, aut nihil curabat, sed tanquam grex per devia gradiens, in foveam vitiorum præcipitabatur. Hanc præfatam Virginem loci illius Confessor, sic alloquitur: *Estne tibi exercitium aliquod*

---

[289] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "plures" (wielu), obecne w wydaniu z 1847 roku.**

[290] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "fulgentium".**

[291] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "ut" (jak).**

I natychmiast założył Koronę Różańca przy swoim pasie, na oczach wszystkich, a następnego dnia rozpoczął głoszenie Różańca Najświętszej Maryi Dziewicy. Lud zaś, widząc, że tak wielki Biskup głosi Różaniec i nosi przy swoim pasie Koronę Różańca, bardzo wielu ludzi przekonało się do odmawiania Różańca Najświętszej Maryi Dziewicy, zarówno pod wpływem jego przykładu, jak i słów świętego Biskupa, mówiąc: „Jeśli tak dostojny Pan nosi przy sobie i odmawia Różaniec Maryi, z pewnością jest to coś wielkiego.

My również powinniśmy słusznie czynić to samo, ponieważ jesteśmy grzesznikami".

W ten sposób cała ta ziemia, wzdłuż i wszerz, została napełniona nabożeństwem do Różańca.

Na koniec Najświętsza Maryja, Nasza Pani, ukazała się wspomnianej wcześniej hrabinie Marii, zapowiadając jej swoją śmierć. A gdy Maria umierała, Najświętsza Dziewica była przy niej i jej duszę, jaśniejącą jak słońce, w towarzystwie niezliczonej rzeszy Aniołów i Świętych, zaprowadziła do Wiecznych Radości, jak wielu ludzi jeszcze pamięta, że o tym słyszało.

Wysłuchawszy tych rzeczy, chwalcie Najświętszą Maryję: obyście również zasłużyli na to, aby dzięki temu Anielskiemu Różańcowi, tak jak uczyniła to Najświętsza Maryja, zostać wraz z Nią zaprowadzonymi do Królestw Niebieskich. Amen.

PRZYKŁAD VII

Zakonnica klauzurowa i odnowiony klasztor dzięki Różańcowi.

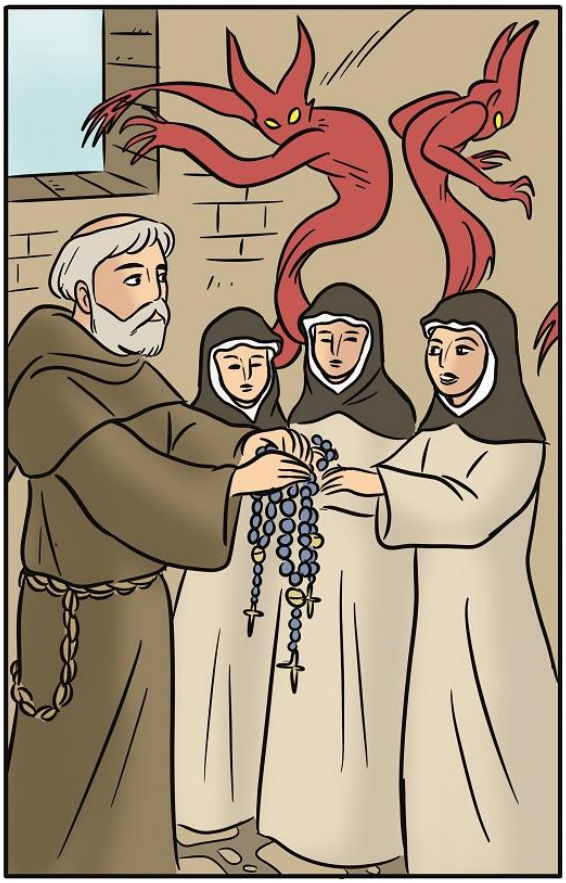

Pewien hrabia był zamożnym człowiekiem i miał wiele dzieci. Obawiając się bardzo, że nie będzie mógł zapewnić wszystkim małżeństw odpowiednich do ich pochodzenia, w młodym wieku poświęcił Świętemu Benedyktowi swoją najdelikatniejszą i najpiękniejszą z wyglądu córkę, powierzając ją zakonnicom tego samego Zakonu, aby wraz z nimi przebyła skróconą drogę życia.

Dziewica przyjęła habit zakonny, a następnie, podobnie jak inne córki szlacheckich rodzin, żyła wśród rozrywek i zabaw.

Ta wspólnota zakonnic niewiele albo zgoła nic nie troszczyła się o zachowywanie Reguły, lecz niczym stado, które zeszło z właściwej drogi, pogrążyła się w otchłani występków.

Hanc praefatam Virginem loci illius Confessor, sic alloquitur: *"Estne tibi exercitium aliquod, quo te ab otio custodiens, Deo et Beatae Virgini purius famuleris?"*.

Ad quem illa: *"Rem ignotam a me interrogas, Pater, tenera sum, et delitiis assueta: si laboris quid sit agendum, certe non assuevi"*.

Ad quem[292] ille: *"Non est molestiae, neque magni laboris, sed magni solatii, et virtutum est congeries"*.

Cui illa: *"Quid, inquit, hoc est, de quo tam laudabiliter praedicas?*

***Indica mihi quaeso Pater, ne differas"*.**

Cui ille: *"Psalterium,* inquit, *Mariae Nomen habet, et ex 150 Salutationibus Angelicis contextum, post singulas tamen decem Salutationes, Orationem Dominicam semper adjungendo: quia sic de Beato Dominico audivi.*

***Hoc indubie filia, exercitium est, de cujus laudis excellentia jam sermo habitus est"*.**

At illa: *"Experimento,* inquit, *sciam, si ita est, ut hortaris"*.

At ille: *Audi igitur modum, quem tibi aperiam, secundum quem te in ipso exercitare debeas.*

Primam Quinquagenam *leges ad aliquod punctum Incarnationis Christi, ruminando et meditando.*

Secundam *dices ad aliquod punctum salutiferum Passionis ejus meditando.*

Tertiam *dices pro peccatis tuis, et cum hoc suffragia Sanctorum tibi specialium in devotione flagitando, et eorum exemplum[293] imitando"*.

His saluberrimis documentis introrsum tacta, et obtemperans puella, hilari mente, et magna cum devotione incoepit[294].

Ista occupatione tali, a multis malis, quibus illud Monialium laborabat Monasterium, perstitit immunis: ac non solum sanitatem mentis, verum etiam corporis pulchritudinem ineffabiliter acquisivit.

Quia antea in saeculo continuo infirmabatur, quae infirmitas maxima causa fuit, quod ad religionem data fuit a parentibus.

Parentes igitur de ejus sanitate percipientes, ac eam pulcherrimam esse scientes, Professionem ejus impedire conantur (nondum enim Professa erat) ac nobilissimum Regis Hispaniae filium, ei sponsum dare volebant: sed ipsa plus timens Deum, quam parentes, profitetur tempore suo.

Ipsa igitur sic professa (quia unaquaeque Monialium, suum amicum, et amasium habuit, cum quibus chorisare, et potare consueverunt, et plura pessima agere) multi nobiles, eam nobilem scientem[295] et pulchram in amicam elegerunt, et litteras ad talia amorosa[296] provocantes miserunt.

pitabatur. Hanc præfatam Virginem loci illius Confessor, sic alloquitur: *Estne tibi exercitium aliquod, quo te ab otio custodiens, Deo et Beatæ Virgini purius famuleris?* Ad quem illa: *rem ignotam a me interrogas, Pater, tenera sum, et delitiis assueta: si laboris quid sit agendum, certe non assuevi.* Ad quam ille: *non est molestiæ, neque magni laboris, sed magni solatii, et virtutum est congeries.* Cui illa: *Quid*, inquit, *hoc est, de*

39

298

quo tam laudabiliter prædicas? Indica mihi quæso Pater, ne differas. Cui ille: *Psalterium*, inquit, *Mariæ nomen habet, et ex 150. salutationibus Angelicis contextum, post singulas tamen decem salutationes, Orationem Dominicam semper adjungendo: quia sic de Beato Dominico audivi. Hoc indubie filia, exercitium est, de cujus laudis excellentia jam sermo habitus est.* At illa: *Experimento*, inquit, *sciam, si ita est, ut hortaris.* At ille: *Audi igitur modum quem tibi aperiam, secundum quem te in ipso exercitare debeas. Primam quinquagenam leges ad aliquod punctum Incarnationis Christi, ruminando, et meditando. Secundam dices ad aliquod punctum salutiferum Passionis ejus meditando. Tertiam dices pro peccatis tuis, et cum hoc suffragia Sanctorum tibi specialium in devotione flagitando, et eorum exemplum imitando.* His saluberrimis documentis introrsum tacta, et obtemperas puella, hilari mente, et magna cum devotione incœpit. Ista occupatione tali, a multis malis, quibus illud Monialium laborabat Monasterium, perstitit immunis: ac non solum sanitatem mentis, verum etiam corporis pulchritudinem ineffabiliter acquisivit. Quia antea in sæculo continuo infirmabatur, quæ infirmitas maxima causa fuit, quod ad religionem data fuit a parentibus. Parentes igitur de ejus sanitate percipientes, ac eam pulcherrimam esse scientes, professionem ejus impedire conantur (nondum enim professa erat) ac Nobilissimum Regis Hispaniæ filium, ei sponsum dare volebant: sed ipsa plus timens Deum, quam parentes, profitetur tempore suo. Ipsa igitur sic professa (quia unaquæque monialium suum amicum, et amasium habuit, cum quibus chorisare, et potare consueverunt, et plura pessima agere) multi Nobiles, eam Nobilem scientem et pulchram in amicam elegerunt, et litteras ad talia amorosa provocantes miserunt. Ex quibus ipsa angustiata, litte-

---

[292] W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje poprawnie: "quam" (do niej).

[293] W wydaniu z 1691 roku występuje: "exempla" (przykłady).

[294] W wydaniu z 1691 roku występuje: "incepit".

[295] W wydaniu z 1691 roku występuje: "scientes" (sapendo).

[296] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "amarosa".

Spowiednik tego klasztoru powiedział do wspomnianej dziewicy: „Czy podejmujesz jakieś ćwiczenie, które uchroniłoby cię od próżnowania i sprawiło, że z większą czystością służyłabyś Bogu i Najświętszej Maryi Dziewicy?”

A ona odpowiedziała: „Pytasz mnie, Ojcze, o coś, czego nie znam. Jestem młoda i przyzwyczajona do zabaw; jeśli jest jakaś praca, którą należałoby wykonywać, z pewnością nie jestem do niej przyzwyczajona”.

On zaś odpowiedział: „Nie jest to uciążliwe ani nie wymaga wielkiego wysiłku, lecz sprawia wielką przyjemność i jest nagromadzeniem cnót”.

A ona odpowiedziała: „Czymże więc jest to, o czym mówisz z tak wielką pochwałą? Wskaż mi to, Ojcze, bez zwłoki, proszę cię!”

On odpowiedział: „Różaniec nosi Imię Maryi i składa się ze stu pięćdziesięciu Zdrowaś Maryjo, a po każdych dziesięciu Zdrowaś Maryjo odmawia się jedno Ojcze nasz, jak słyszałem od Bł. Dominika. To, córko, jest niewątpliwie doskonałym ćwiczeniem ku chwale Najśw. Maryi Dziewicy, jak mówi się w pewnym Kazaniu”.

Ona odpowiedziała: „Przekonam się z doświadczenia, czy rzeczywiście jest tak, jak mówisz”.

A on rzekł: „Posłuchaj więc sposobu, którego cię nauczę, i według którego masz się w nim ćwiczyć. Będziesz odmawiać pierwszą część Różańca, rozważając i medytując nad jakimś wydarzeniem lub aspektem Wcielenia Chrystusa. Drugą część będziesz odmawiać, rozważając jakiś zbawienny aspekt Jego Męki. Trzecią część będziesz odmawiać za swoje grzechy, a wraz z tą intencją będziesz prosić o wstawiennictwo i modlitwy Świętych, którym jesteś szczególnie oddana, naśladując ich przykłady”.

Dziewczyna, głęboko poruszona w swoim wnętrzu tymi niezwykle pożytecznymi napomnieniami i przyjmując je, zaczęła odmawiać Różaniec z radością w sercu i z wielką pobożnością. Dzięki temu zajęciu pozostała wolna od wielu nieszczęść i występków, w które uwikłany był ów klasztor mniszek. Nie tylko osiągnęła zdrowie duszy, lecz także otrzymała niewysłowione piękno ciała. Albowiem wcześniej, gdy żyła jeszcze w świecie, nieustannie chorowała, a właśnie ta choroba była główną przyczyną, dla której rodzice ofiarowali ją Zakonowi.

Kiedy więc rodzice dowiedzieli się, że cieszy się dobrym zdrowiem, i widząc, że stała się niezwykle piękna, próbowali przeszkodzić jej w złożeniu Profesji Zakonnej – nie była bowiem jeszcze profeską – i chcieli wydać ją za mąż za najszlachetniejszego syna Króla Hiszpanii. Lecz ona, bardziej bojąc się Boga niż swoich rodziców, we właściwym czasie złożyła Profesję Zakonną.

Kiedy więc została już profeską (ponieważ każda mniszka miała swojego przyjaciela i kochanka, z którymi zwykły śpiewać w chórze, pić i czynić wiele innych bardzo złych rzeczy), wielu szlachciców, dowiedziawszy się, że Joanna jest szlachetnego pochodzenia i piękna, pragnęło mieć ją za przyjaciółkę i wysyłało jej listy miłosne, aby ją sprowokować.

Ex quibus ipsa angustiata, litteras in cloacam projecit, solummodo amorem suum, in Deo JESU suo, et in Matrem Ejus, Gloriosam ponens.

Sed humani generis inimicus, ista videns, et ei invidens, caeteras Moniales commovit super eam, quod non sicut aliae, ipsa faciebat, et ideo aliae ipsae despicientes, persequebantur, et hypocritam nominabant.

Nec ob hoc, ab incoepto[297] destitit; sed Virginem Mariam devotius invocabat, petens, ut eam in patientia confortaret.

Aliquando igitur ea sic orante: Virgo Gloriosa semper Benedicta, Litteras portans, ante eam posuit, in quibus sic scriptum erat: *Maria Dei Mater, Joannae filiae Dei salutem.*

Ac ulterius tria documenta in ea continebantur, quae si opere perficeret, ad perfectionem citius perveniret.

Quorum *primum* fuit, ad Psalterium incoeptum[298] continuaret devotius.

***Secundum*, ut quantum posset removeret a se phantasias malas et otium.**

***Tertium* ut depingeret in singulis cellae suae locis bona documenta a malo retrahentia, et ad bonum instigantia.**

Ut sunt de Christi Passione, de Regno Coelesti, de morte, de inferno, et sic de aliis, secundum suarum tentationum exigentiam.

Quarum ratio ista erat, quia ipsa saepe ex tentatione perdebat memoriam resistendi tentationibus.

Quae omnia devote complevit Joanna[299].

Contigit postmodum, ut quidam Abbas Sanctus causa reformationis, declinaret ad illum Conventum, sed ab amatoribus, et amasiis earum, pessime injuratus, et verberatus, coactus est recedere, non sine magno dolore.

Post (temporibus non multis transactis) ad Conventum eundem rediit, non reformationis causa; sed visitandi gratia, ut moris est.

Receptus ergo humaniter ab eis in secunda hora noctis, in visione positus, vidit amoenissima, simul et horrenda.

Nam vidit quondam cellam, quasi luce sole amictam, et intus Dominam Reginam pulcherrimam cum comitatu utriusque sexus ineffabilis pulchritudinis.

Aderat, et cum eis quaedam puella orans.

Circumstabant autem cellam illam[300] innumeri doemones in omni horrenda specie animalium, modis suis voces emittentes; sed quasi telis emissis, inde propulsa sunt cuncta daemonum agmina.

amorosa provocantes miserunt. Ex quibus ipsa angustiata, litteras in cloacam projecit, solummodo amorem suum, in Deo Jesu suo, et in Matrem ejus, gloriosam ponens. Sed humani generis inimicus, ista videns, et ei invidens, cæteras Moniales commovit super eam, quod non sicut aliæ, ipsa faciebat, et ideo aliæ ipsam despicientes, persequebantur, et hypocritam nominabant. Nec ob hoc, ab incœpto destitit, sed Virginem Mariam devotius invocabat, petens, ut eam in patientia confortaret. Aliquando igitur ea sic orante: Virgo gloriosa semper benedicta, litteras portans, ante eam posuit, in quibus sic scriptum erat: *Maria Dei Mater, Joannæ filiæ Dei salutem.* Ac ulterius tria documenta in ea continebantur, quæ si opere perficeret, ad perfectionem citius perveniret. Quorum Primum fuit, ut Psalterium incœptum continuaret devotius. Secundum, ut quantum posset removeret a se phantasias malas, et otium. Tertium ut depingeret in singulis cellæ suæ locis bona documenta a malo retrahentia, et ad bonum instigantia. Ut sunt de Christi passione, de regno cœlesti, de morte, de inferno, et sic de aliis, secundum suarum tentationum exigentiam. Quarum ratio ista erat, quia ipsa sæpe ex tentatione perdebat

299

memoriam resistendi tentationibus. Quæ omnia devote complevit Joanna. Contigit postmodum, ut quidam Abbas Sanctus causa reformationis, declinaret ad illum conventum, sed ab amatoribus, et amasiis earum, pessime injuriatus, et verberatus, coactus est recedere, non sine magno dolore. Post, (temporibus non multis transactis) ad Conventum eundem rediit, non reformationis causa; sed visitandi gratia, ut moris est. Receptus ergo humaniter ab eis in secunda hora noctis, in visione positus, vidit amœnissima, simul et horrenda, nam vidit quandam cellam, quasi luce solis amictam, et intus Dominam Reginam pulcherrimam cum comitatu utriusq. sexus ineffabilis pulchritudinis. Aderat, et cum eis quædam puella orans. Circumstabant autem cellam illam innumeri dœmones in omni horrenda specie animalium, modis suis voces emittentes; sed quasi telis emissis, inde propulsa sunt cuncta dœmonum agmina. Sicq. discedentes per alias cameras sunt

---

[297] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "incepto".**

[298] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "inceptum".**

[299] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Iohanna".**

[300] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "illam" (tamta), występujące w wydaniach z 1847 i 1699 roku.**

Ona zaś, zaniepokojona tymi listami, wrzuciła je do kloaki, pokładając swoją miłość jedynie w swoim Bogu, Jezusie, oraz w Jego Chwalebnej Matce.

Jednakże nieprzyjaciel rodzaju ludzkiego, widząc to i zazdroszcząc jej, podburzył przeciwko niej pozostałe mniszki, ponieważ nie zachowywała się tak jak one. Dlatego też inne mniszki, gardząc nią, prześladowały ją i nazywały hipokrytką.

Nie zrezygnowała jednak z tego, co rozpoczęła, lecz z jeszcze większą pobożnością wzywała Najświętszą Maryję Dziewicę, prosząc Ją, aby pocieszała ją w cierpliwości. Niekiedy, gdy tak się modliła, Chwalebna, zawsze Błogosławiona Dziewica przynosiła jej List i kładła go przed nią. Było w nim napisane: „Maryja, Matka Boga, pozdrawia Joannę, córkę Boga".

Ponadto zawierał on trzy napomnienia, których pilne wypełnienie doprowadziłoby ją bardzo szybko do doskonałości.

Pierwsze napomnienie polegało na tym, aby z jeszcze większą pobożnością kontynuowała Różaniec, który rozpoczęła. Drugie napomnienie polegało na tym, aby, na ile tylko mogła, oddalała od siebie złe myśli i próżnowanie. Trzecie napomnienie polegało na tym, aby w każdym miejscu swojej celi umieszczała dobre napomnienia, które odciągałyby ją od zła i pobudzały do dobra.

Takimi napomnieniami były między innymi: rozważania o Męce Chrystusa, o Królestwie Niebieskim, o śmierci, o piekle i o innych podobnych rzeczach, odpowiednio do rodzaju pokus, których doświadczała.

Powodem tych napomnień było to, że często podczas pokusy traciła pamięć o tym, w jaki sposób należy przeciwstawiać się pokusom.

Joanna pobożnie wypełniła wszystkie te zalecenia.

Następnie wydarzyło się, że pewien Święty Opat, ponieważ ów klasztor uchylał się od reformy, został bardzo znieważony i pobity przez kochanków oraz adoratorów mniszek i został zmuszony do opuszczenia klasztoru, nie bez wielkiego bólu.

Później, po pewnym czasie, powrócił do tego samego klasztoru, nie z powodu reformy, lecz aby dokonać zwyczajnej wizytacji.

Przyjęty więc przez nie uprzejmie, około drugiej godziny nocy, podczas przeprowadzania wizytacji, ujrzał w widzeniu rzeczy zarazem niezwykle przyjemne i przerażające. Ujrzał bowiem celę jakby skąpaną w świetle słońca, a wewnątrz znajdowała się przepiękna Królowa - Pani, której towarzyszyli Święci i Święte o niewysłowionej piękności.

Była tam również pewna dziewica pogrążona w modlitwie.

Wokół tej celi znajdowały się niezliczone demony, podobne do zwierząt wszelkiego rodzaju, budzących największą grozę, i wydawały one przerażające odgłosy właściwe dla swojego rodzaju.

Lecz jak gdyby zostały rażone oszczepami, wszystkie zastępy demonów zostały stamtąd przepędzone.

Sicque discedentes per alias cameras sunt diffusa[301], ubi ad quasdam intrabant sub specie bufonis, quidam sub specie serpentis, quidam in effigie draconis, Monialibus carnalia, et immunda proponentes, et propinantes.

Et omnes illae, tanquam potum dulcissimum, venena illa mortifera receperunt.

Ac etiam per ora earum, ac singula membra alia intrabant.

Haec igitur ille videns, et talem miseriam fere in omnibus considerans, clamans, et ejulans, evigilansque pene exanimis factus est, prae angustia et terrore, et sic tanquam mortuus delatus ad quandam cellam, ibidem ad tempus jacuit, sed Deo volente postea convaluit.

Eo igitur volente discedere *Joannam* vocavit, et quae haec erant, quae viderat, diligenter inquisivit.

Ipsa igitur negare non valens Dominam illam fuisse V[irginem] Mariam, cum Sanctis, ad quos habebat devotionem in Psalterio suo, dicebat.

Quod audiens vir Dei gavisus est valde, ac eam adhortatus est ad constantiam in Psalterio.

Consideransque virtutem Psalterii, proposuit sancta astutia reformare Conventum.

Nam emit cuilibet Patriloquium pulchrum, et pretiosum, dans singulis Monialibus unum sub pacto tali, ut in dies[302] singulae unum Psalterium dicerent, addends, et promittens, se nunquam cum violentia, earum velle reformare Conventum.

Receperunt singulae laetanter, tum quia laetabantur in pulchritudine Patriloquii, tum quia non volebant[303] reformari.

Mira res!

Quas violentia, ac Patris istius devoti potestas emendare non poterat, virtus Psalterii Mariae reformavit.

Nam vix annus peractus est, et ita seipsas instituerant[304], ut omnes vanam gloriam abjecerint, et ad Abbatem praedictum scribentes, notificaverunt ei, quod in omnibus voluntati ejus, paratae essent obedire.

Ipsis igitur reformatis, vitam postmodum cum praefata Joanna laudabilem duxerunt, perseverantes in[305] Psalterio V[irginis] Mariae, per quod tantam gratiam promeruerant.

cta dœmonum agmina. Sicq. discedentes per alias cameras sunt diffusa, ubi ad quasdam intrabant sub specie bufonis, quidam sub specie serpentis, quidam in effigie draconis, Monialibus carnalia et immunda proponentes, et propinantes. Et omnes illæ, tanquam potum dulcissimum, venena illa mortifera receperunt. Ac etiam per ora earum, ac singula membra alia intrabant. Hæc igitur ille videns, et talem miseriam fere in omnibus considerans, clamans, et ejulans, evigilansque pene exanimis factus est, præ angustia, et terrore, et sic tanquam mortuus delatus ad quandam cellam, ibidem ad tempus jacuit, sed Deo volente postea convaluit. Eo igitur volente discedere Joannam vocavit, et quæ hæc erant, quæ viderat, diligenter inquisivit. Ipsa igitur negare non valens Dominam illam fuisse V. Mariam, cum Sanctis, ad quos habebat devotionem in Psalterio suo, dicebat. Quod audiens vir Dei gavisus est valde, ac eam adhortatus est ad constantiam in Psalterio. Consideransque virtutem Psalterii, proposuit sancta astutia reformare Conventum. Nam emit cuilibet Patriloquium pulchrum, et pretiosum, dans singulis Monialibus unum sub pacto tali, ut in dies singulæ unum Psalterium dicerent, addens, et promittens, se nunquam cum violentia, earum velle reformare Conventum. Receperunt singulæ lætanter, tum quia lætabantur in pulchritudine Patriloquii, tum quia non volebant reformari. Mira res! Quas violentia, ac Patris istius devoti potestas emendare non poterat, virtus Psalterii Mariæ reformavit. Nam vix annus peractus est, et ita seipsas instituerant, ut omnem vanam gloriam abjecerint, et ad Abbatem prædictum scribentes, notificaverunt ei, quod in omnibus voluntati ejus, paratæ essent obedire. Ipsis igitur reformatis, vitam postmodum cum præfata Joanna laudabilem duxerunt, perseverantes Psalterio V. Mariæ, per quod tantam gratiam promeruerant.

---

[301] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "diffusi".**

[302] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "indies".**

[303] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: „debebant" („były zmuszone"), które w tym kontekście jest bardziej odpowiednie niż: „volebant" („chciały"), z wydania z 1847 roku.**

[304] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "instituebant" (ustalali).**

[305] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: "w", występujące w wydaniach z 1691 i 1699 roku.**

I tak, oddalając się, rozproszyły się po innych komnatach, do których wchodziły w różnych postaciach: do jednych pod postacią ropuchy, do innych pod postacią węża, a do jeszcze innych z wyglądem smoka. Przedstawiały mniszkom i podawały im do spożycia rzeczy cielesne i nieczyste.

A wszystkie owe mniszki przyjmowały te śmiertelne trucizny niczym najsłodszy napój.

On zaś, widząc to wszystko i rozważając tak wielką nędzę, która dotknęła niemal wszystkie z nich, zaczął krzyczeć i lamentować. Czuwając, stał się jakby pozbawiony życia z powodu udręki i przerażenia. I niczym umarłego zaniesiono go do celi, gdzie leżał przez pewien czas, lecz później, z woli Bożej, odzyskał siły.

Chcąc więc odejść, wezwał Joannę i dokładnie zapytał ją, co widziała owej nocy i kim były te osoby. Joanna, nie mogąc temu zaprzeczyć, powiedziała, że owa Pani była Najświętszą Maryją Dziewicą wraz ze Świętymi, ku którym miała nabożeństwo w swoim Różańcu.

Usłyszawszy to, mąż Boży bardzo się uradował i zachęcił ją do wytrwałości w odmawianiu Różańca. Rozważając zaś moc Różańca, postanowił w świętej roztropności dokonać reformy klasztoru.

Kupił bowiem dla każdej mniszki Koronę Różańca, piękną i drogocenną, i dał każdej z nich jedną, zawierając z nimi taki układ: każda z nich miała codziennie odmawiać jeden Różaniec, a on dodatkowo obiecał, że nigdy nie będzie chciał reformować ich klasztoru przemocą.

Wszystkie przyjęły to z radością, zarówno dlatego, że cieszyły się pięknem Koron Różańca, jak i dlatego, że nie chciały poddawać się reformie.

Wydarzyła się rzecz przedziwna!

Moc Różańca Maryi zreformowała te mniszki, których nie zdołały poprawić siła ani władza tego pobożnego Ojca.

Nie minął bowiem nawet rok, a one same postanowiły porzucić wszelką próżność. Napisały do wspomnianego wcześniej Opata, zawiadamiając go, że są gotowe we wszystkim podporządkować się jego woli.

Po dokonaniu reformy prowadziły następnie życie godne pochwały, wytrwale odmawiając wraz ze wspomnianą wcześniej Joanną Różaniec Najświętszej Maryi Dziewicy, za którego pośrednictwem zasłużyły na tak wielką łaskę.

EXEMPLUM VIII.

De Helena Anglicana meretrice[306] per Psalterium Virginis Mariae conversa.

Mulier quaedam fuit, secundum saeculi fastum Nobilis genere, sed ignobilis valde moribus.

Ab anno enim duodecimo, usque ad tricesimum continue vacans libidini, cunctarum fuit meretricum exemplum.

Et quoniam fuit pulchra nimis, universos ad sui trahebat concupiscientiam, non solum naturaliter, verum etiam arte magica.

Ob hoc habuit tantae pecuniae copiam, ut possent duobus Comitibus in maximis rebus, maximas concedere pecunias, quod verum est, quamvis incredibile videatur.

Haec igitur interemptrix animarum, simul et corporum adveniens aliquando ad concionem causa trahendi Nobiles viros ac potentes ad se, et parumper subsistens, audivit quasdam laudes Psalterii Beatae Mariae Virginis praedicari.

In quibus intellexit, quod summum remedium ad conversionem morum, et bonam mortem, atque ad habendum divinas revelationes, esset hoc Psalterium V[irginis] Mariae.

Et non immerito: quoniam per Salutationem Angelicam, Revelationes Prophetarum cunctorum sunt impletae, et Oratio Dominica data est Apostolis pro summo remedio impetrandum[307] universorum Dei beneficiorum.

Itaque haec compuncta, et si non conversa cogitavit operam dare ad Psalterium V[irginis] Mariae orandum non ut converteretur, sed ut in operibus suis magis, ac magis prosperaretur.

Exiens ergo haec meretrix nomine *Helena*, cum sodalibus suis de Ecclesia, casu reperit virum Psalteria deferentem venalia, a quo unum emit, et in zona tunicae inferioris appendit.

Tandem paulatim haec domina *Helena* coepit orare, cum sibi vacabat, hoc Psalterium.

Cumque per dies quindecim hoc orasset, tanta compuctio in eam venit, et timor judicii, et mortis, ut subsistere non valeas, nec comedere, nec dormire, sed ad confessionem oporteret eam properare.

300

EXEMPLUM VIII.

De Helena Anglicana meretrice per Psalterium Virginis Mariæ conversa.

Mulier quædam fuit, secundum sæculi fastum Nobilis genere, sed ignobilis valde moribus. Ab anno enim duodecimo, usque ad tricesimum continue vacans libidini, cunctarum fuit meretricum exemplum. Et quoniam fuit pulchra nimis, universos ad sui trahebat concupiscientiam, non solum naturaliter verum etiam arte magica. Ob hoc habuit tantæ pecuniæ copiam, ut posset duobus Comitibus in maximis rebus, maximas concedere pecunias, quod verum est, quamvis incredibile videatur. Hæc igitur interemptrix animarum, simul et corporum adveniens aliquando ad concionem causa trahendi Nobiles viros, ac potentes ad se, et parumper subsistens, audivit quasdam laudes Psalterii Beatæ Mariæ Virginis prædicari. In quibus intellexit, quod summum remedium ad conversionem morum, et bonam mortem, atq. ad habendum divinas revelationes, esset hoc Psalterium V. Mariæ. Et non immerito: quoniam per salutationem Angelicam, revelationes Prophetarum cunctorum sunt impletæ. Et oratio Dominica data est Apostolis pro summo remedio impetrandum universorum Dei beneficiorum. Itaq. hæc compuncta, et si non conversa cogitavit operam dare ad Psalterium V. Mariæ orandum non ut converteretur, sed ut in operibus suis magis, ac magis prosperaretur. Exiens ergo hæc meretrix nomine Helena, cum sodalibus suis de Ecclesia, casu reperit virum Psalteria deferentem venalia, a quo unum emit, et in zona tunicæ inferioris appendit. Tandem paulatim hæc Domina Helena cœpit orare, cum sibi vacabat, hoc Psalterium. Cumq. per dies quindecim hoc orasset, tanta compunctio in eam venit, et timor judicii, et mortis, ut subsistere non valens, nec comedere, nec dormire, sed ad confessionem oporteret eam properare. Et con-

[306] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "meretrice", występujące w wydaniach z 1847 i 1699 roku.

[307] W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje poprawnie: "impetrandorum" (aby zapytać).

PRZYKŁAD VIII

Helena, nierządnica z Anglii, nawrócona dzięki Różańcowi Najświętszej Maryi Dziewicy.

Była pewna kobieta, szlachetnego pochodzenia pod względem światowego przepychu, lecz bardzo godna pożałowania ze względu na swoje obyczaje.

Od dwunastego aż do trzydziestego roku życia, nieustannie oddana niepohamowanej żądzy, była przykładem dla wszystkich nierządnic.

A ponieważ była bardzo piękna, przyciągała wszystkich do pożądania jej, nie tylko dzięki swojej urodzie fizycznej, lecz także za pomocą sztuki magicznej.

Z tego powodu posiadała tak wielkie zasoby pieniędzy, że mogła pożyczać ogromne sumy dwóm hrabiom na niezwykle wielkie przedsięwzięcia — i jest to prawdą, choć wydaje się niewiarygodne.

Ta morderczyni dusz, a zarazem ciał, udając się niekiedy na zgromadzenia, aby przyciągać do siebie ludzi znamienitych i możnych, podczas jednego z takich spotkań, po krótkim pobycie, usłyszała głoszone pochwały Różańca Najśw. Maryi Dziewicy.

Dzięki nim zrozumiała, że Różaniec Dziewicy Maryi jest najwyższym lekarstwem na nawrócenie obyczajów, na dobrą śmierć oraz na otrzymanie Bożych objawień.

I słusznie, ponieważ za pośrednictwem Zdrowaś Maryjo dokonywały się objawienia dane wszystkim Prorokom.

A Ojcze nasz został dany Apostołom jako najdoskonalszy środek do otrzymania wszystkich dobrodziejstw Bożych.

Dlatego też, poruszona w swoim sercu, choć jeszcze nie nawrócona, postanowiła rozpocząć odmawianie Różańca Najśw. Dziewicy — nie po to jednak, aby się nawrócić, lecz aby coraz bardziej pomyślnie rozwijać swoje sprawy i przedsięwzięcia.

Ta nierządnica, imieniem Helena, wychodząc ze swoimi towarzyszkami z kościoła, przypadkiem spotkała człowieka, który sprzedawał Korony Różańca. Kupiła od niego jedną i zawiesiła ją przy pasie swojej dolnej szaty.

W końcu, stopniowo, pani Helena zaczęła odmawiać Różaniec, kiedy tylko znajdowała na to czas.

A po piętnastu dniach jego odmawiania ogarnęło ją tak wielkie skruszenie serca, a także lęk przed sądem i śmiercią, że nie była w stanie się temu oprzeć ani nawet jeść; konieczne więc było, aby czym prędzej udała się do Spowiedzi.

Et confessa est cum tanto lacrymarum fonte, et suspiriis; ut simile Confessori nunquam fuerit manifestum.

Confessione autem peracta, et orante ipsa coram Maria Virgine Psalterium, ab ipsa hanc audivit vocem: *"O Helena, Helena, dura mihi, et Filio meo fuisti Leoena, sis mihi imposterum ovicula, et tibi communicabo et*[308] *Me, et Mea".*

Ex quibus verbis haec animata, mox cuncta quae habuit, indigentibus tribuit: et Reclusorium intrans, poenitentiam gravissimam egit.

Sed non sine divinis consolationibus; saepissime enim vidit inter manus Sacerdotis Filium Dei, mentesque hominum cognoscebat, et futura agnoscebat.

Verum et post Communionem visa fuit, non mulier, sed tanquam in Christum mutata, juxta dictum Christi Domini[309] **ad *Aug[ustinum]: "Nec Me mutabis in te, sed tu mutaberis in Me".***

Tentationes plurimas patiebatur daemonum, sed Maria Virgo in omnibus ei auxiliabatur.

Dicebatque haec Helena, quod sensibilissime cognoscebat haec *duo oracula, Pater Noster, et Ave Maria,* esse duo Vascula Deitatis, in quibus omne pulchrum visu, omne suave olfactu, omne sapidum gustu, et delectabile tactu, et intellegibile intellectu, et appetibile affectu, continetur, et per quae Trinitas fideles consolatur.

Addebatque quod essent *duae Lucernae*, quibus fideles illuminantur ad superna contemplanda: immo ajebat, quod in his duobus Epitalamiis, post Dominici Corporis sumptionem, perpendebat totam Curiam Coelestem, et totum mundum.

Sic ut essent *duo* maxima *Regna*, in quibus unaquaeque dictio fuit unum *Castrum*, vel palatium.

Unde secundum significationem illius perspiciebat quasi unum mundum Benedictionis in Maria, etc.

Unde tanquam Deo reverentiam his duobus oraculis[310] **faciebat, quia fuit experta saepissime totam Trinitatem ibidem existere.**

Et sibi fuit dictum aliquoties, quod veneratione latriae, haec essent veneranda, quia eadem adoratione, adoratur signum, et signatum in rebus divinis: secundum *S. Thomam, et S. Augustinum.*

Profecitque haec S. Helena in his sic perfecte, ut suo exemplo tota Anglia fuerit ad devotionem non modicam permota.

Unde post dies multos, Dominus Jesus cum Maria Virgine apparuit, et finem ejus ipsi praedicens, tandem morientem recepit, et velut *Columbam* candidissimam ad sydera deportavit, astantes odorem senserunt suavissimum, et spirituale gaudium.

nec dormire, sed ad confessionem oporteret eam properare. Et confessa est cum tanto lacrymarum fonte, et suspiriis; ut simile Confessori nunquam fuerit manifestum. Confessione autem peracta, et orante ipsa coram Maria Virgine Psalterium, ab ipsa hanc audivit vocem. *O Helena, Helena, dura mihi, et filio meo fuisti Leœna, sis mihi imposterum ovicula, et tibi communicabo me, et mea.* Ex quibus verbis hæc animata, mox cuncta quæ habuit, indigentibus tribuit: et reclusorium intrans, pœnitentiam gravissimam egit. Sed non sine divinis consolationibus; sæpissime enim vidit inter manus Sacerdotis Filium Dei mentesque hominum cognoscebat, et futura agnoscebat. Verum et post communionem visa fuit, non mulier, sed tanquam in Christum mutata, juxta dictum Christi Domini ad Aug. *Nec me mutabis in te, sed tu mutaberis in me.* Tentationes plurimas patiebatur dœmonum, sed Maria Virgo in omnibus ei auxiliabatur. Dicebatq. hæc Helena, quod sensibilissime cognoscebat hæc duo oracula, *Pater noster*, et *Ave Maria,* esse duo vascula Deitatis, in quibus omne pul-

301

chrum visu, omne suave olfactu, omne sapidum gustu, et delectabile tactu, et intelligibile intellectu, et appetibile affectu, continetur, et per quæ Trinitas fideles consolatur. Addebatque quod essent duæ lucernæ, quibus fideles illuminantur ad superna contemplanda: immo ajebat, quod in his duobus epitalamiis, post Dominici corporis sumptionem, perpendebat totam Curiam cœlestem, et totum mundum. Sic ut essent duo maxima Regna, in quibus unaquæque dictio fuit unum Castrum, vel palatium. Unde secundum significationem illius perspiciebat quasi unum mundum Benedictionis in Maria etc. Unde tanquam Deo reverentiam his duobus oraculis faciebat, quia fuit experta sæpissime totam Trinitatem ibidem existere. Et sibi fuit dictum aliquoties, quod veneratione latriæ, hæc essent veneranda, quia eadem adoratione, adoratur signum, et signatum in rebus divinis: secundum s. Thomam, et s. Augustinum. Profecitq. hæc s. Helena in his sic perfecte, ut suo exemplo tota Anglia fuerit ad devotionem non modicam permota. Unde post dies multos, Dominus Jesus cum Maria Virgine apparuit, et finem ejus ipsi prædicens, tandem morientem recepit, et velut Columbam candidissimam ad sydera deportavit, astantes odorem senserunt suavissimum, et spirituale gaudium. Eja

[308] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: "et", występujące w wydaniach z 1691 i 1699 roku.**

[309] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku brakuje: "Domini", obecne w wydaniu z 1847 roku.**

[310] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "miraculis".**

I wyspowiadała się z takim wylaniem łez i westchnień, że spowiednik nigdy wcześniej nie spotkał się z czymś podobnym.

Po zakończeniu spowiedzi, gdy modliła się na Różańcu przed wizerunkiem Najśw. Maryi Dziewicy, usłyszała od Niej następujący głos: „O Heleno, Heleno, byłaś dla Mnie i dla Mojego Syna twardą lwicą; odtąd bądź dla Mnie owieczką, a sprawię, że będziesz miała udział we Mnie i w Moich łaskach”.

Ożywiona tymi słowami, natychmiast rozdała ubogim wszystko, co posiadała, a następnie wstąpiła do klasztoru klauzurowego i podjęła bardzo surową pokutę.

Nie obyło się jednak bez Bożych pociech. Bardzo często bowiem widziała Syna Bożego w Hostii, w rękach kapłana; poznawała również myśli ludzi i przewidywała przyszłe wydarzenia.

Po Komunii Świętej widywano ją także nie jak zwyczajną kobietę, lecz jakby przemienioną w Chrystusa, zgodnie ze słowami, które Chrystus miał powiedzieć św. Augustynowi: „Nie ty przemienisz Mnie w siebie, lecz ty przemienisz się we Mnie”.

Cierpiała bardzo wiele pokus ze strony demonów, lecz Najświętsza Maryja Dziewica pomagała jej we wszystkim.

Helena mówiła, że z największą pewnością doświadczała, iż te dwie modlitwy — Ojcze nasz i Zdrowaś Maryjo — są niczym dwa małe Naczynia Boże, w których zawarte jest wszystko, co piękne dla wzroku, wszystko, co słodkie dla węchu, wszystko, co smaczne dla podniebienia, przyjemne dla dotyku, pojmowalne dla rozumu i godne umiłowania; za ich pośrednictwem Trójca Przenajświętsza pociesza wiernych.

Dodawała również, że Ojcze nasz i Zdrowaś Maryjo są dwiema Latarniami, przez które wierni zostają oświeceni, aby kontemplować rzeczywistości niebieskie.

Twierdziła także, że dzięki tym dwóm Pieśniom Oblubieńczym, po przyjęciu Komunii Świętej Ciała Pańskiego, postrzegała Dwór Niebieski i cały świat jako dwa ogromne Królestwa, w których — jednym słowem — znajdował się jeden Zamek, czyli jeden Pałac. Dlatego, według jej rozumienia, postrzegała go jako miejsce Błogosławieństwa Najświętszej Maryi Panny.

W ten sposób oddawała cześć Bogu za pomocą tych dwóch modlitw, ponieważ bardzo często doświadczała, że cała Trójca Przenajświętsza w nich zamieszkuje.

Niekiedy powiedziano jej również, że według św. Tomasza i św. Augustyna Trójcy Przenajświętszej należy oddawać cześć kultem latrii, ponieważ przez tę samą adorację oddaje się cześć także wzorowi i odciskom rzeczywistości Bożych.

Ta święta Helena tak doskonale postępowała w tych rzeczach, że dzięki jej przykładowi cała Anglia została doprowadzona do wielkiej pobożności.

Po przeżyciu wielu dni swego życia Pan Jezus ukazał się jej wraz z Najświętszą Maryją Dziewicą i zapowiedział jej nadejście końca. W chwili śmierci przyjął ją do siebie i jak najczystszą białą gołębicę zaniósł do Niebios.

Ci, którzy byli obecni przy jej śmierci, poczuli przenajsłodszą woń oraz doświadczyli duchowej radości.

Eja[311] ergo universi hujus Helenae exemplo accipite Psalterium Virginis Mariae, ut possitis peccata cavere, merita cumulare, divinas visiones habere, et ad Coelestia Regna pertingere. Amen.

EXEMPLUM IX.
De Dominica Comitissa, notabile exemplum.

Exemplum legitur, de quadam nobili Comitissa Dominica, quae post primas Nuptias, primo defuncto marito, a mariti consanguineis, modis inauditis est perturbata.

Nam illius Civitates et Castra diripientes, universa vastarunt.

At illa mortis timens jacula, latebras petit, sola diffugiens nuda, tenebras in desertis cavernosas[312] quaerebat.

Nulli enim illorum, quorum dudum fuit Comitissa; tyrannorum metu, eam quovis modo suscipere audebant hospitio.

Nova rerum facies dominans dudum, nunc ut malefactrix profligatur, et servi sublimantur.

Illi grandibus in epulis gloriantur, haec fame tabescit.

Scelesti illi impietatis alumni, vestibus gloriantur expulsae Dominae, simul et divitiis, haec paupercula nunc, et[313] abjectissima ranarum et bufonum, in spelunca tremens, ac timens, efficitur socia.

Pene fame, et siti moritur misera, nec Dei recolens, saevas prorumpit in blasphemias.

O quam durum post mundi hujus gaudia haec flebilia depromere carmina?

O heu!

Quanto gravius post praesentis saeculi necem, mortuorum suscipere infinitorum tormenta?

Sed parum est quod dico, a fletu homines abstinere non potuissent, si miseram hanc lugentem vidissent.

pit, et velut Columbam candidissimam ad sydera deportavit, a-
stantes odorem senserunt suavissimum, et spirituale gaudium. Eja
ergo universi hujus Helenæ exemplo accipite Psalterium Virginis
Mariæ, ut possitis peccata cavere, merita cumulare, divinas visio-
nes habere, et ad cœlestia regna pertingere. Amen.

EXEMPLUM IX.

De Dominica Comitissa. Notabile exemplum.

Exemplum legitur, de quadam Nobili Comitissa Dominica, quæ post primas nuptias, primo defuncto marito, a mariti consanguineis, modis inauditis est perturbata. Nam illius Civitates, et Castra diripientes, universa vastarunt. At illa mortis timens jacula, latebras petit; sola diffugiens nuda, tenebras in desertis cavernosas quærebat. Nulli enim illorum, quorum dudum fuit Comitissa; tyrannorum metu, eam quovis modo suscipere audebant hospitio. Nova rerum facies dominans dudum, nunc ut malefactrix profligatur, et servi sublimantur. Illi grandibus in epulis gloriantur, hæc fame tabescit. Scelesti illi impietatis alumni, vestibus gloriantur expulsæ Dominæ, simul et divitiis, hæc paupercula nunc, abjectissima ranarum et bufonum, in spelunca tremens, ac timens, efficitur socia. Pene fame, et siti moritur misera, nec Dei recolens, sævas prorumpit in blasphemias. O quam durum post mundi hujus gaudia hæc flebilia depromere carmina? O heu! quanto gravius post præsentis sæculi necem, mortuorum suscipere infinitorum tormenta? Sed parum est quod dico, a fletu homines abstinere non potuissent, si miseram hanc lugentem vidissent. Quid quæso audire vultis de hac [illegible]

[311] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Eya".

[312] W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje poprawnie: "cavernarum" (wśród jaskiń).

[313] W wydaniach z 1847 i 1699 roku brakuje: "et", obecne w wydaniu z 1691 roku.

Oto więc, naśladując przykład tej Heleny, wszyscy razem przyjmijcie Różaniec Najświętszej Maryi Dziewicy, abyście mogli oddalić się od grzechów, gromadzić zasługi, otrzymywać Boże widzenia i dojść do Królestwa Niebieskiego. Amen.

PRZYKŁAD IX

Pamiętny przykład hrabiny Dominiki.

Opowiada się przykład szlachetnej hrabiny Dominiki, która po swoim pierwszym małżeństwie, gdy jej pierwszy mąż zmarł, została w niewiarygodny sposób prześladowana przez krewnych zmarłego męża.

Albowiem, plądrując jej miasta i zamki, spustoszyli wszystko.

Ona zaś, obawiając się śmiertelnych ciosów, szukała kryjówek.

Uciekła sama i naga, szukając schronienia w ciemnych jaskiniach i odludnych miejscach.

Z powodu strachu przed tyranami nikt z tych, którzy przez długi czas uznawali ją za swoją hrabinę, nie odważył się udzielić jej gościny.

Gdy z czasem utrwalił się nowy porządek rzeczy, teraz traktowano ją jak złoczyńcę, a słudzy zostali wyniesieni do wysokiej pozycji.

Oni chełpili się podczas wystawnych uczt, podczas gdy ona wyniszczała się z głodu.

Ci niegodziwcy, uczniowie bezbożności, pysznili się w szatach wygnanej pani, a zarazem korzystali z jej bogactw, podczas gdy ona, biedaczka, znajdowała się teraz w jaskini, drżąca i przerażona, w nader nędznym towarzystwie żab i ropuch.

Nieszczęsna umierała z głodu i pragnienia, a nie oddając czci Bogu, wybuchała gwałtownymi bluźnierstwami.

O, jakże trudno jest po radościach tego świata śpiewać Bogu żałosne pieśni!

O, niestety, jakże cięższe jest po śmierci ziemskiej znosić męki nieskończonych śmierci!

Lecz nie wystarczy jeszcze to, co powiedziałem: gdyby ludzie ujrzeli tę nieszczęsną płaczącą, nie byliby w stanie powstrzymać się od płaczu.

Quid quaeso audire vultis de heu! mortis filia, impia illa et misera malis plurimis dudum assueta, ut solent mundi Domini et Dominae, in quibus cuncta regnant vitiorum genera.

Furens igitur illa, et blasphemans Dei Majestatem gladium arripuit, et ter loca per incerta se in pectoribus, confodit.

Resupinaque prae doloribus concidens, manus extendit, pedes dejicit, et cuncta adsunt mortis indicia.

Heu!

Misera illa tartarorum legiones intuetur, quorum numerus solarium radiorum excedebat[314] copiam.

Heu!

Quanti dolores, quanti gemitus, cum nefandissimas horrendissimasque supra id, quod aestimari potest, intuetur tartarorum legiones.

O quanta suspiria, heu! quantae calamitates, cum misera illa intuetur damnationis eorum inenarrabilem turpitudinem, inexcogitabilem obscuritatem, non intelligibilem tenebrarum copiam, et ignis infernalis infinitam horribilitatem.

Caveant igitur sibi mundani, nec ad tartara perveniant talis tyranni.

Demum illa, plus quam misera, obsidione triplici vallata, scil[icet] mortis naturalis, spiritualis, et gehennalis, nil aliud nisi desperationem, et Dei blasphemias cogitare valuit.

Quippe quae permittebat, ipsa Dominante, blasphemos in curia sua regnare.

Sed ubi abundavit iniquitas, superabundavit et gratia: solebat enim juvencula, ex B[eati] Dominici praedicatione audita, Psalterium orare V[irginis] Mariae.

Ipsa enim de manibus Sanctissimi Dominici in Hispaniis Psalterium acceperat V[irginis] Mariae (qui jam eo tempore fuit canonizatus), sed adveniente saeculari[315] potentia, Psalterium postposuit in voto, et verbo, quamvis in zona, et collo Regale semper portabat Psalterium.

Mira res, et ubi plurimum laudanda est Dei Clementia, et praedicanda semper Virgo Maria.

Instante morti[316] articulo terrifico, affuit B[eata] Virgo Maria, pulcherrimis tribus comitata puellis, earum conductor cum baculo suo S. Dominicus astabat, legiones tartaricas, grandibus percutiens ictibus.

Qui et ictuum coelicorum Dominici non ferentes potentiam, advenientibus diffugientes latissimam praebuere viam.

Tunc B[eata] Maria, ad Evae filiam conversa, inquit: *"O filia, filia, mei es oblita, et ecce in tua miseria, et necessitate, tui misericordissime sum recordata.*

nere non potuissent, si miseram hanc lugentem vidissent. Quid quæso audire vultis de heu! mortis filia, impia illa et misera malis plurimis dudum assueta, ut solent mundi Domini et Dominæ,

302

in quibus cuncta regnant vitiorum genera. Furens igitur illa, et blasphemans Dei Majestatem gladium arripuit, et ter loca per incerta se in pectoribus, confodit. Resupinaq. præ doloribus concidens manus extendit, pedes dejicit, et cuncta adsunt mortis indicia. Heu! misera illa tartarorum legiones intuetur, quorum numerus solarium radiorum excedebat copiam. Heu! quanti dolores, quanti gemitus, cum nefandissimas horrendissimasque supra id, quod æstimari potest, intuetur tartarorum legiones. O quanta suspiria, heu! quantæ calamitates, cum misera illa intuetur damnationis eorum inenarrabilem turpitudinem, inexcogitabilem obscuritatem, non intelligibilem tenebrarum copiam, et ignis infernalis infinitam horribilitatem. Caveant igitur sibi mundani, nec ad tartara perveniant talis tyranni. Demum illa, plus quam misera, obsidione triplici vallata, scil. mortis naturalis, spiritualis, et gehennalis, nil aliud nisi desperationem, et Dei blasphemias cogitare valuit. Quippe quæ permittebat, ipsa Dominante, blasphemos in curia sua regnare. Sed ubi abundavit iniquitas, superabundavit et gratia: solebat enim juvencula, ex b. Dominici prædicatione audita, Psalterium orare V. Mariæ. Ipsa enim de manibus Sanctissimi Dominici in Hispaniis Psalterium acceperat V. Mariæ (qui jam eo tempore fuit canonizatus). Sed adveniente sæculari potentia, Psalterium postposuit in voto, et verbo, quamvis in zona, et collo Regale semper portabat Psalterium. Mira res, et ubi plurimum landanda est Dei clementia, et prædicanda semper Virgo Maria. Instante morti articulo terrifico, affuit B. V. Maria, pulcherrimis tribus comitata puellis, earum conductor cum baculo suo s. Dominicus astabat, legiones tartaricas, grandibus percutiens ictibus. Qui et ictuum cœlicorum Dominici non ferentes, potentiam, advenientibus diffugientes, latissimam præbuere viam. Tunc B. Maria, ad Evæ filiam conversa, inquit: *O filia, filia, mei es oblita, et ecce in tua miseria, et necessitate, tui misericordissime sum recordata. Dudum tu in juvencula, me in Psalterio meo*

---

[314] **W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "excedebar".**

[315] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "seculari".**

[316] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje poprawnie: "mortis" (o śmierci).**

Cóż więcej można rzec, ach, o córce śmierci?

Ta bezbożna i nieszczęsna kobieta od dawna była przyzwyczajona do niezliczonych występków, podobnie jak panowie i damy tego świata są przyzwyczajeni do wszelkiego rodzaju grzechów i wad, w których się pogrążają.

Ona więc, ogarnięta wściekłością i bluźniąc przeciwko Majestatowi Boga, chwyciła nóż i trzykrotnie przebiła sobie pierś, w trzech różnych miejscach.

Upadłszy na plecy z powodu odniesionych ran, wyciągnęła ręce i rozprostowała nogi, a na jej ciele widoczne były wszystkie oznaki śmierci.

Ach, nieszczęsna kobieta ujrzała legiony piekielne, których liczba przewyższała liczbę promieni słońca.

Ach, jak wielka była jej udręka i ile wydała jęków, gdy ujrzała najstraszniejsze i najbardziej ohydne Legiony Piekła, przekraczające wszystko, co można sobie wyobrazić.

O, ileż westchnień, ach, cóż za nieszczęście, gdy ta nieszczęsna ujrzała niewypowiedzianą ohydę ich potępienia, nieprzeniknioną ciemność, niezmierzoną rozległość mroku oraz nieskończoną szpetotę ognia piekielnego.

Niech więc ludzie tego świata mają się na baczności, aby nie wpaść do piekła pod panowanie takiego tyrana!

W końcu ta najbardziej nieszczęsna kobieta, otoczona potrójnym więzieniem, to jest śmiercią naturalną, śmiercią duchową i śmiercią piekielną, nie była już zdolna myśleć o niczym innym jak tylko o rozpaczy i bluźnierstwach przeciwko Bogu. Albowiem za czasów swego panowania pozwalała, aby bluźniercy królowali na jej dworze.

Jednak tam, gdzie obfitował grzech, jeszcze obficiej rozlała się łaska. Ona bowiem, będąc jeszcze młodą dziewczyną, po wysłuchaniu nauk bł. Dominika, zwykła była odmawiać Różaniec Najświętszej Dziewicy.

W Hiszpanii otrzymała bowiem Różaniec Najświętszej Maryi Dziewicy z rąk św. Dominika, który już w owym czasie został kanonizowany.

Później jednak, przytłoczona potęgą tego świata, zaniedbała obietnicę odmawiania Różańca, chociaż nadal nosiła przy pasie i na szyi drogocenną Koronę Różańca.

Wydarzyła się rzecz cudowna, godna najwyższej pochwały dla Bożego Miłosierdzia i nieustannego głoszenia chwały Najświętszej Maryi Dziewicy.

W przerażającej chwili śmierci zbliżyła się do niej Błogosławiona Dziewica Maryja, a wraz z Nią trzy przepiękne Dziewice. Prowadziły one także świętego Dominika, który swoim laską zadawał potężne ciosy legionom piekielnym.

A ponieważ nie były one w stanie oprzeć się potędze niebiańskich ciosów świętego Dominika, uciekając przed nimi, którzy nadchodzili, pozostawiły bardzo szeroką drogę wolną.

Wtedy Błogosławiona Maryja, zwracając się do córki Ewy, powiedziała:

„O córko, córko, zapomniałaś o Mnie, a oto Ja, w twoim nieszczęściu i potrzebie, z największym miłosierdziem przypomniałam sobie o tobie.”

Dudum tu[317] in[318] juvencula, Me in Psalterio Meo salutabas, monitis singularissimi Mei Sponsi et Praedicatoris Dominici: nunc autem per tempora multa, post tergum tuum Me projecisti.

Sed quia carissimus[319] meorum amicorum Dominicus pro te rogavit, audi nunc Vocem Meam.

Si spondes Mihi Psalterium offerre Meum, et vitam restaurabo tibi, et universa quae perdidisti, adjiciam bona".

Tunc moritura, immo moriens, non voce sed mente conjecta, promittit, se hoc facturam.

Mandatque Maria Dominico, qui appropinquans moriturae tangit vulnera, et ait: "Quia tres Quinquagenas dereliquisti, tria mortifera vulnera es permissa incurrere.

Nunc quia dudum orasti et proponis dimissas resumere: tria Salutis tibi dantur Remedia.

Continuo quae fuit mortua, aut tanquam mortua, surrexit sanissima.

Et quia fuit vestimentis denudata, S. Dominicus vestimenta uxoris illius Tyranni, terram hujus Dominae possidentis, tribuit atque illam cum apparenti Comitiva, ad palatium reducit proprium, divinaque Potentia egit Dominicus, ut in tortoris speciem Tyrannus verteretur, et in illius concubinam, uxor Tyranni: sic Domina, tanquam secunda, Princeps, cuncta recepit perdita, et omnes praestant homagium.

Hic illa accepit universos hostes suos captivos, et quaecunque voluit ad nutum, per omnia illis fecit.

Ac tandem tota possessione sibi reddita, narrat universis Virg[inis] Mariae, et S.[320] Dominici potentiam: quae postea tanti fervoris, erga Psalterium V[irginis] Mariae extitit, ut in maximis Festivitatibus, suis in Palatiis, idem per seipsam praedicaret, et universos ad dicendum hoc hortaretur, et cogerent, pulchra cunctis dans Psalteria.

Denique vivens sancte inposterum[321], gloriosa morte est defuncta: cui Gloriosissima V[irgo] Maria apparuit cum S. Dominico, qui animam illius ad sydera tulerunt, grandi cum Coelestium tripudio.

Propterea pro veritate obtinenda, et morum, et causarum et salutis, patet quod merito est dicendum V[irginis] Mariae Psalterium saepissime, per Beatum Dominicum terris in multis praedicatum, per se dictum, portatum, et aliis distributum. Amen.

sime sum recordata. Dudum tu in juvencula, me in Psalterio meo salutabas, monitis singularissimi mei Sponsi, et Prædicatoris Dominici: nunc autem per tempora multa, post tergum tuum me projecisti. Sed quia carissimus meorum amicorum Dominicus pro te rogavit, audi nunc vocem meam. Si spondes mihi Psalterium offerre meum, et vitam restaurabo tibi, et universa quæ perdidisti, adjiciam bona. Tunc moritura, immo moriens, non voce, sed mente conjecta, promittit, se hoc facturam. Mandatque Maria Dominico, qui appropinquans morituræ, tangit vulnera, et ait: *Quia tres quinquagenas dereliquisti, tria mortifera vulnera es permissa, incurrere. Nunc quia dudum orasti, et proponis dimissas resumere: Tria salutis tibi dantur remedia.* Continuo quæ fuit mortua, aut tanquam mortua surrexit sanissima. Et quia fuit vestimentis denudata, s. Dominicus vestimenta uxoris illius Tyranni, terram hujus Dominæ possidentis, tribuit, atque illam cum apparenti Comitiva, ad palatium reducit proprium, divinaq. Potentia egit Dominicus, ut in tortoris speciem Tyran-

nus verteretur, et in illius concubinam, uxor Tyranni, sic Domina, tanquam secunda, Princeps, cuncta recepit perdita, et omnes præstant homagium. Hic illa accepit universos hostes suos captivos, et quæcunq. voluit ad nutum, per omnia illis fecit. Ac tandem tota possessione sibi reddita, narrat universis Virg. Mariæ, et s. Dominici potentiam: quæ postea tanti fervoris, erga Psalterium V. Mariæ extitit, ut in maximis Festivitatibus, suis in palatiis, idem per seipsam prædicaret, et universos ad dicendum hoc hortaretur, et cogeret, pulchra cunctis dans Psalteria. Denique vivens sancte inposterum, gloriosa morte est defuncta: cui Gloriosissima V. Maria apparuit cum s. Dominico, qui animam illius ad sydera tulerunt, grandi cum cœlestium tripudio propterea pro veritate obtinenda, et morum, et causarum et salutis, patet quod merito est dicendum V. Mariæ Psalterium sæpissime, per Beatum Dominicum terris in multis prædicatum, per se dictum, portatum, et aliis distributum. Amen.

---

[317] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "enim" (rzeczywiście).**

[318] **W wydaniu z 1691 roku brakuje: "in", występujące w wydaniach z 1847 i 1699 roku.**

[319] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "charissimus".**

[320] **W wydaniach z 1691 i 1699 roku brakuje: "S.".**

[321] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "imposterum".**

Niegdyś, w swojej młodości, pozdrawiałaś Mnie w Moim Różańcu, stosując się do napomnień Mojego najdroższego i szczególnego Oblubieńca oraz Kaznodziei, Dominika; teraz zaś, od bardzo dawna, odrzuciłaś Mnie za siebie.

Lecz ponieważ najdroższy z Moich przyjaciół, święty Dominik, modlił się za ciebie, teraz słuchasz Mojego głosu.

Jeżeli obiecasz, że będziesz ofiarowywać Mi Mój Różaniec, przywrócę ci życie i ponadto oddam ci wszystkie dobra, które utraciłaś".

Wówczas, w chwili śmierci, a nawet w samym momencie śmierci, odpowiedziała nie słowami, lecz myślą, obiecując, że będzie odmawiać Różaniec.

Najświętsza Maryja powierzyła ją świętemu Dominikowi. Ten, zbliżywszy się do niej, gdy znajdowała się w chwili śmierci, dotknął jej ran i powiedział:

„Ponieważ porzuciłaś trzy części Różańca, pozwoliłaś sobie popaść w trzy śmiertelne rany.

Teraz zaś, ponieważ niegdyś się modliłaś i postanawiasz ponownie podjąć te porzucone trzy części, otrzymujesz trzy Środki Zbawienia".

Natychmiast ta, która umarła albo była jakby umarła, podniosła się całkowicie zdrowa.

A ponieważ została pozbawiona swoich szat, święty Dominik dał jej szaty żony tego Tyrana, który przywłaszczył sobie posiadłości owej pani, a następnie, z pozorną eskortą, odprowadził ją z powrotem do jej własnego Pałacu.

I dzięki Bożej Potędze święty Dominik sprawił, że Tyran został uznany za kata, a jego żona za jego konkubinę. Wypędziwszy uzurpatorów, sprawił, że owa Pani po raz drugi odzyskała swoje Księstwo, odzyskała wszystkie utracone dobra, a wszyscy ponownie oddali jej hołd.

Wówczas pojmała wszystkich swoich nieprzyjaciół i czyniła swoim poddanym wszelkie dobro, jakiego tylko pragnęła i jakie uznawała za słuszne.

W końcu, odzyskawszy wszystkie swoje dobra, opowiadała wszystkim o potędze Najświętszej Maryi Dziewicy i świętego Dominika.

Następnie zachowała tak wielki zapał do Różańca Najświętszej Maryi Dziewicy, że podczas wielkich świąt, w swoich pałacach, sama głosiła naukę o Różańcu, zachęcała i pobudzała wszystkich do wspólnego jego odmawiania, rozdając wszystkim piękne Korony Różańca.

W końcu, przeżywszy święcie swoje życie, umarła chwalebną śmiercią. Najchwalebniejsza Dziewica Maryja ukazała się jej wraz ze świętym Dominikiem i oboje zanieśli jej duszę do Niebios, ku wielkiej radości Świętych.

A zatem, aby osiągnąć prawdę zarówno o życiu, jak i o środkach zbawienia, jest rzeczą oczywistą, że należy jak najczęściej odmawiać Różaniec Najświętszej Maryi Dziewicy, głoszony przez błogosławionego Dominika w wielu miejscach, który sam go odmawiał, nosił i rozdawał innym.

Amen.

EXEMPLUM X.

Coniugatas decere, ut orent Psalterium B[eatae] V[irginis] M[ariae].

Legitur de Blancha, matre S. Ludovici Regis Francorum quod, cum rogaret Beatissimum Dominicum, ut pro ea orare vellet, quatenus Dominicus dignaretur ab ea sterilitatem auferre, et proles ad servitium suum, et honorem conferre.

At ipse consuluit, et persuasit, ut ipsamet Psalterium Virginis Gloriosae devote peroraret, multaque Patriloquia emeret ad dandum omnibus illud legere volentibus.

Quae cum devote fecisset, post breve spatium, precibus B[eatae] V[irginis] Mariae, concepit, et peperit nobilissimum, pulcherrimum, et devotissimum filium Ludovicum, et alias proles Regias subsecutas.

EXEMPLUM X.

Conjugatas decere, ut orent Psalterium B. V. M.

Legitur de Blancha, matre s. Ludovici Regis Francorum, quod cum rogaret Beatissimum Dominicum, ut pro ea orare vellet, quatenus Dominus dignaretur ab ea sterilitatem auferre, et proles ad servitium suum, et honorem conferre. At ipse consuluit, et persuasit, ut ipsamet Psalterium Virginis Gloriosæ devote peroraret, multaq. Patriloquia emeret ad dandum omnibus illud legere volentibus. Quæ cum devote fecisset, post breve spatium, precibus B. V. Mariæ, concepit, et peperit nobilissimum, pulcherrimum, et devotissimum filium Ludovicum, et alias proles Regias subsecutas.

PRZYKŁAD X

Różaniec Najświętszej Maryi Dziewicy jest odpowiedni dla kobiet zamężnych.

Opowiada się, że Blanka, matka świętego Ludwika, króla Francuzów, poprosiła świętego Dominika, aby modlił się za nią, aby Pan raczył uwolnić ją od bezpłodności i aby mogła wydać na świat potomstwo ku Jego służbie i czci.

On zaś zatroszczył się o nią i gorąco zalecił jej, aby sama pobożnie odmawiała Różaniec Chwalebnej Dziewicy, a także aby zakupiła wiele Koron Różańca i rozdawała je wszystkim, którzy zechcieliby go odmawiać.

Po pobożnym wypełnieniu tych zaleceń, po krótkim czasie, dzięki modlitwom Najświętszej Maryi Dziewicy [odmawianym w Różańcu], poczęła i urodziła najszlachetniejszego, najpiękniejszego i najbardziej pobożnego syna, Ludwika, a następnie także pozostałe królewskie potomstwo, które po nim przyszło.

EXEMPLUM XI.
De Virgine a lupo discerpta.

Virgo quaedam erat in territorio Beluacensi[322], ex[323] Francia oriunda, quae Psalterium Beatissimae semper Virginis Mariae legere consueverat.

Haec dum vice quadam, cum alia sua socia, sylvam[324] transiret, duos famelicos lupos obvios habuit: dum unus luporum, mox per guttur, sociam suam arripiens jugularet: ipsa Psalterii observatrix, in tanta angustia, Mariam inclamans, petit, ut eam non permittat mori, antequam confiteatur, et communicet.

Mira res! Lupus ejus ubera abrumpit, ventrem[325] discerpit, viscera vorat, mox tamen a supervenientibus[326] liberatur, et adhuc triduo vivit in quo sincere confitetur, devote Communicat, fiducialiter moritur, a Maria in extremis visitatur, et ad Coelorum Gaudia producitur[327].

Tunc noluisset pro auro[328] totius mundi quod Psalterium non orasset, per quod obtinuit tantam misericordiam.

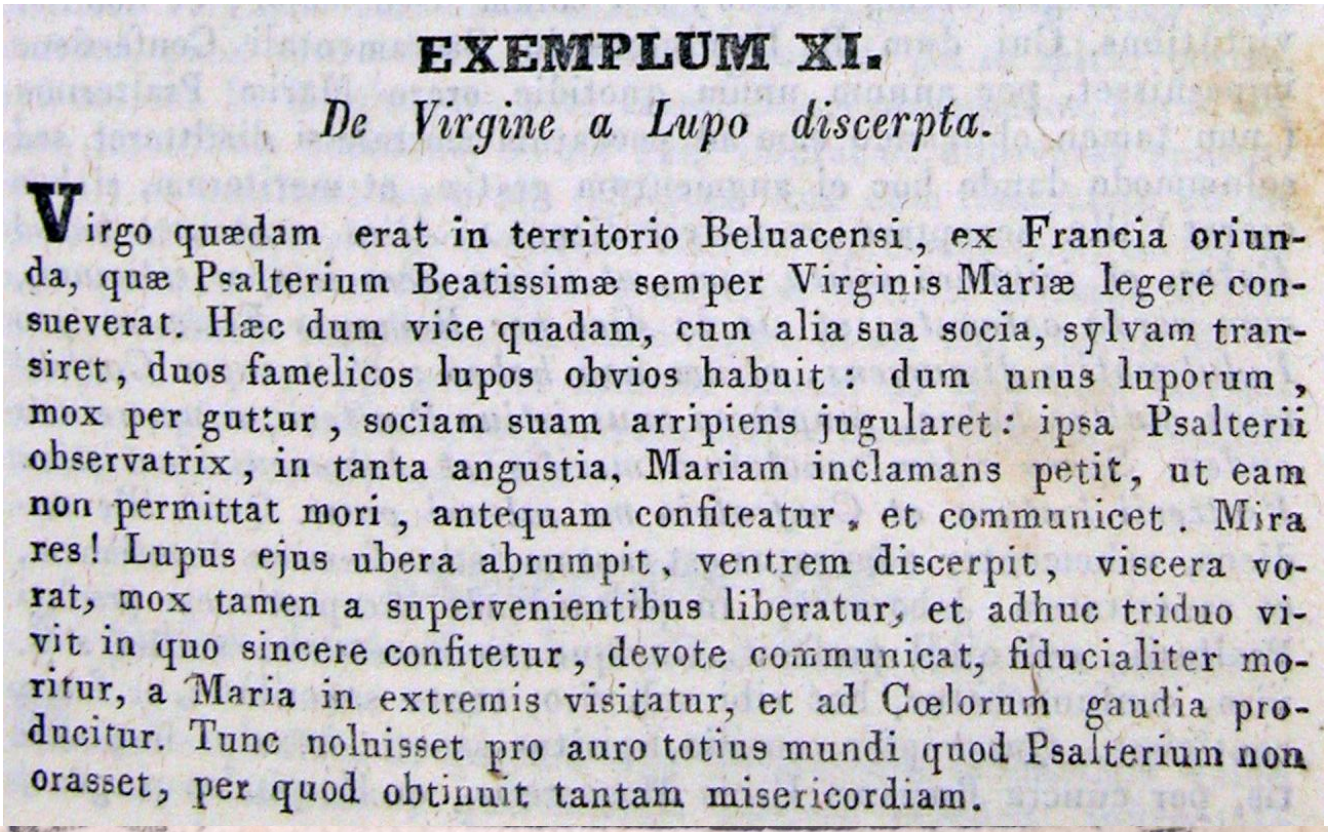

EXEMPLUM XI.

De Virgine a Lupo discerpta.

Virgo quædam erat in territorio Beluacensi, ex Francia oriunda, quæ Psalterium Beatissimæ semper Virginis Mariæ legere consueverat. Hæc dum vice quadam, cum alia sua socia, sylvam transiret, duos famelicos lupos obvios habuit: dum unus luporum, mox per guttur, sociam suam arripiens jugularet: ipsa Psalterii observatrix, in tanta angustia, Mariam inclamans petit, ut eam non permittat mori, antequam confiteatur, et communicet. Mira res! Lupus ejus ubera abrumpit, ventrem discerpit, viscera vorat, mox tamen a supervenientibus liberatur, et adhuc triduo vivit in quo sincere confitetur, devote communicat, fiducialiter moritur, a Maria in extremis visitatur, et ad Cœlorum gaudia producitur. Tunc noluisset pro auro totius mundi quod Psalterium non orasset, per quod obtinuit tantam misericordiam.

---

[322] W wydaniu z 1691 roku występuje: "Deluacensi", nell'edizione del 1699 si ha: "Delvacensi".
[323] Nelle edizioni del 1691 si ha: "in" (w).
[324] W wydaniu z 1691 roku występuje: "silvam".
[325] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "venrem".
[326] W wydaniu z 1691 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "upervenientibus".
[327] W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "perducitur" (została przeniesiona).
[328] W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "aureo" („aurei", starożytna moneta).

PRZYKŁAD XI

Dziewica rozszarpana przez wilka.

Pewna dziewica, pochodząca z Francji, mieszkała na terenach pełnych dzikich bestii.

Zwykła odmawiać Różaniec Najświętszej zawsze Dziewicy Maryi.

Pewnego razu, gdy wraz ze swoją przyjaciółką przechodziła przez las, natknęły się na dwa wygłodniałe wilki. Jeden z wilków natychmiast rzucił się na gardło jej przyjaciółki i rozszarpał jej szyję.

Ona zaś, która miała zwyczaj odmawiać Różaniec, znalazłszy się w tak wielkiej trwodze, wezwała Maryję i prosiła, aby nie pozwoliła jej umrzeć, zanim nie zdąży się wyspowiadać i przyjąć Komunii Świętej.

Wydarzyła się rzecz niewiarygodna!

Wilk rozszarpał jej piersi, rozdarł jej brzuch i pożarł jej wnętrzności. Wkrótce jednak została uwolniona przez ludzi, którzy nadbiegli na miejsce.

Pozostała jeszcze przy życiu przez trzy dni. W tym czasie dobrze się wyspowiadała, pobożnie przyjęła Komunię Świętą i umarła w wierze.

W ostatnich chwilach życia Najświętsza Maryja Dziewica nawiedziła ją i zaprowadziła do Niebiańskich Radości.

Wówczas nie oddałaby całego złota świata w zamian za modlitwę Różańca, dzięki któremu otrzymała tak wielkie miłosierdzie.

EXEMPLUM XII.
De tribus Sororibus, vita Sancte functis.

Tres Sorores simul habitabant, in castitate, et in contemptu saeculi[329] Deo serviebant, atque Psalterium B[eatae] V[irginis] Mariae devote frequentabant, quae etiam in omni crescentes sanctitate, et devotione, in tantam gratiam Sanctissimae Trinitatis, ac totius Coelestis Curiae profecerunt, meritis, et precibus, ejusdem V[irginis] Mariae, ut ab ipsa dignae habitae fuerint, saepius, et familiariter ab Ea visitari.

Tandem vero post multas apparitiones Maria eis iterum apparuit, duabus comitata Virginibus et Martyribus, scil[icet] Catherina[330] et Agnete, in maximo rerum discrimine[331], quae singulae habebant coronas in manibus, quas dictis tribus Virginibus singulatim obtulit gloriosa Virgo Maria, dicens: *"Jam securas vos reddo de Regno Filii Mei, sed et cras introducemini"*.

Post Completorium vero diei sequentis, iterum venit illuc S. Maria, cum dictis suis pedissequis in claritate, et odore ineffabili, et singulae tres vestiebant singulas veste candida, et Angeli cantabant ad singulas expirantes: *"Veni Sponsa Christi accipe coronam quam tibi Dominus praeparavit in aeternum"*.

Et sic ingrediuntur Coelos cum jubilo.

Quarum ab exemplo, plures ad meliora provocati sunt.

Ad Virginis Dei Genitricis Gloriam, Rosarii, ejus exaltationem Confratrumque consolationem[332].

EXEMPLUM XII.

De tribus Sororibus, vita Sancte functis.

Tres Sorores simul habitabant, in castitate, et in contemptu sæculi Deo serviebant, atque Psalterium B. V. Mariæ devote frequentabant, quæ etiam in omni crescentes, sanctitate, et devotione, in tantam gratiam Sanctissimæ Trinitatis, ac totius cœlestis Curiæ profecerunt, meritis, et precibus, ejusdem V. Mariæ, ut ab ipsa dignæ habitæ fuerint, sæpius, et familiariter ab ea visitari. Tandem vero post multas apparitiones Maria eis iterum apparuit, duabus comitata Virginibus, et Martyribus, sc. Catherina, et Agnete, in maximo rerum discrimine quæ singulæ habebant coronas in manibus quas, dictis tribus Virginibus singulatim obtulit gloriosa V. Maria, dicens. *Jam securas vos reddo de Regno Filii mei, sed et cras introducemini.* Post completorium vero diei sequentis, iterum venit illuc s. Maria, cum dictis suis Pedissequis in claritate, et odore ineffabili, et singulæ tres vestiebant singulas veste candida, et Angeli cantabant ad singulas expirantes: *Veni Sponsa Christi accipe coronam quam tibi Dominus præparavit in æternum.* Et sic ingrediuntur Cœlos cum jubilo. Quarum ab exemplo, plures ad meliora provocati sunt. Ad Virginis Dei Genitricis gloriam, Rosarii, ejus exaltationem Confratrumque consolationem.

---

[329] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "seculi".**

[330] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "Catharina".**

[331] **W wydaniu z 1847 roku występuje: „in maximo rerum discrimine" („w kulminacyjnym momencie życia"); w wydaniu z 1691 roku występuje: „in maximo decore" („w wielkim przepychu"); w wydaniu z 1699 roku występuje: „in maximo splendore" („w największym blasku").**

[332] **W wydaniach z 1624, 1691 i 1699 roku brakuje zdania: „Ad Virginis Dei Genitricis gloriam, Rosarii, eius exaltationem Confratrumque consolationem", które występuje w wydaniu z 1847 roku.**

PRZYKŁAD XII

Trzy siostry, które pobożnie umarły.

Trzy Siostry mieszkały razem, służąc Bogu w czystości i w pogardzie dla świata, oraz pobożnie odmawiały Różaniec Najświętszej Maryi Dziewicy.

Wzrastając także we wszelkiej świętości i pobożności, doszły do wielkiej zażyłości z Przenajświętszą Trójcą i z całym Dworem Niebieskim, dzięki zasługom i modlitwom tejże Dziewicy Maryi. Zostały uznane przez Nią za godne tego, że bardzo często nawiedzała je po przyjacielsku.

W końcu, po wielu objawieniach, Maryja ponownie ukazała się im podczas ich ostatniej próby życia, w towarzystwie dwóch Dziewic i Męczennic, mianowicie świętej Katarzyny Aleksandryjskiej i świętej Agnieszki.

Każda z Nich trzymała w rękach Koronę. Chwalebna Dziewica Maryja ofiarowała każdej z trzech dziewic jedną z nich, mówiąc:

„Już teraz zapewniam was o Królestwie Mojego Syna, lecz wejdziecie do niego jutro”.

Następnie, po Komplecie następnego dnia, Najświętsza Maryja ponownie przybyła w to miejsce wraz z dwiema Towarzyszkami, w niewypowiedzianym blasku i woni.

I przyodziały wszystkie trzy w lśniące, białe szaty, a Aniołowie śpiewali do nich, gdy oddawały ducha: „Przyjdź, Oblubienico Chrystusa, przyjmij Koronę, którą Pan przygotował dla ciebie na wieczność”.

I tak weszły do Niebios z wielkim weselem.

Za ich przykładem wielu ludzi zostało pobudzonych do lepszego życia.

Na chwałę Dziewicy i Matki Boga Różańca, na wywyższenie Najświętszego Różańca i ku pocieszeniu Współbraci.

EXEMPLUM XIII.

De Maria Itala, nolente Psalterium et Confraternitatem.

Romae degebant Maria Itala[333], Matrona nobilis genere, et domina satis magna coram mundo, sed coram Deo major[334], et nobilior virtutibus.

Cui dum B[eatus] Dominicus in Sacramentali Confessione imposuisset, per annum unum quotidie orare Mariae Psalterium (non tamen obligando eam ad peccatum mortale si dimitteret, sed solummodo dando hoc ei augmentum gratiae, et meritorum, si hoc oraret) illa acceptare recusavit dicens: *"Alias orationes habeo Pater, et jejunare solita sum, et etiam gero semper cilicium, cum corda catenata, et sic in dies[335] per Romanas Ecclesias pro Indulgentiis discurrens, otium non habeo; et insuper Confratrias multas habeo, propterea onus istius Psalterii assumere non audeo.*

Spero etiam Sanctorum meritis et laboribus sine istius Psalterii lectura et Confratria me salvari posse".

Quod ille audiens, vehementer admiratus est tantam istius foeminae devotionem, et sanctitatem, laboravitque in persuadendo acceptationem praefati Psalterii, sed nihil profecit.

Cumque sic recessisset mulier a s[ancto] viro, confundebatur, hoc sibi sub viro, tantae sanctitatis, et famae contigisse.

Quapropter consilio Spiritus Sancti, interius inspirantis, per cuncta Romanae Urbis Monasteria, et Hospitalia pergens, maximis cum eleemosynis[336], supplicabat omnibus, quatenus pro sua causa singulari intercedere dignarentur.

Nunquam enim[337] sic vexata, et tribulata fuit, haec sancta mulier: ipsa quidem in somnis saepius cernebat infernum super se apertum, quasi paratum ad se[338] recipiendum.

Unde tanto oppressa timore fuit, ut vires, et colorem amitteret.

EXEMPLUM XIII.

De Maria Itala, nolente Psalterium, et Confraternitatem.

Romæ degebat Maria Itala, Matrona Nobilis genere, et Domina satis magna coram mundo, sed coram Deo major, et nobilior virtutibus. Cui dum B. Dominicus in Sacramentali Confessione imposuisset, per annum unum quotidie orare Mariæ Psalterium (non tamen obligando eam ad peccatum mortale si dimitteret, sed solummodo dando hoc ei augmentum gratiæ, et meritorum, si hoc oraret) illa acceptare recusavit dicens: *Alias orationes habeo Pater, et jejunare solita sum, et etiam gero semper cilicium, cum corda catenata, et sic in dies per Romanas Ecclesias pro Indulgentiis discurrens, otium non habeo; et insuper Confratrias multas habeo, propterea onus istius Psalterii assumere non audeo. Spero etiam sanctorum meritis et laboribus sine istius Psalterii lectura et Confratria me salvari posse.* Quod ille audiens, vehementer admiratus est tantam istius fœminæ devotionem, et sanctitatem, laboravitq. in persuadendo acceptationem præfati Psalterii, sed nihil profecit. Cumque sic recessisset mulier a S. viro, confundebatur, hoc sibi sub viro, tantæ sanctitatis, et famæ contigisse. Quapropter consilio Spiritus sancti, interius inspirantis, per cuncta Romanæ Urbis Monasteria, et Hospitalia pergens,

305

maximis cum eleemosynis, supplicabat omnibus, quatenus pro sua causa singulari intercedere dignarentur. Nunquam sic vexata, et tribulata fuit, hæc sancta mulier: ipsa quidem in somnis sæpius cernebat: Infernum super se apertum, quasi paratum ad se recipiendum. Unde tanto oppressa timore fuit, ut vires, et colorem amitteret. Cum intra dies circiter duodecim, nullibi reperiens au-

[333] W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje, wskutek błędu drukarskiego: "Hala".

[334] W wydaniach z 1847 i 1699 roku występuje: „sed coram Deo maior", natomiast w wydaniu z 1691 roku: „sed maior coram Deo".

[335] W wydaniu z 1691 roku występuje: "indies".

[336] W wydaniu z 1691 roku występuje: "eleemosinis".

[337] W wydaniach z 1847 i 1699 roku brakuje: "enim" (istotnie), obecne w wydaniu z 1691 roku.

[338] W wydaniu z 1691 roku brakuje: "se" (ona).

PRZYKŁAD XIII

Włoszka Maria, której nie obchodził Różaniec ani Bractwo.

W Rzymie żyła Włoszka imieniem Maria, Matrona szlachetnego rodu i wielka pani w oczach świata, lecz jeszcze większa i szlachetniejsza przed Bogiem ze względu na swoje cnoty.

Kiedy św. Dominik, podczas Sakramentu Spowiedzi, zadał jej jako pokutę, aby przez jeden rok codziennie odmawiała Różaniec Maryi — nie pod groźbą grzechu śmiertelnego, gdyby go opuściła, lecz jedynie przedstawiając go jako środek do pomnożenia łaski i zasług, jeśli będzie go odmawiać — ona jednak odmówiła przyjęcia tej pokuty, mówiąc: „Ojcze, mam inne modlitwy i zwykłam pościć; noszę także zawsze włosienicę z łańcuszkiem i tak, chodząc dzień po dniu po kościołach Rzymu, aby uzyskiwać Odpusty, nie mam wolnego czasu. Ponadto należę do wielu Bractw; dlatego nie jestem w stanie podjąć obowiązku odmawiania Różańca.

Mam nadzieję, że również ja będę mogła zostać zbawiona dzięki zasługom i cierpieniom Świętych, bez odmawiania tego Różańca i bez przynależności do Bractwa”.

Usłyszawszy to, św. Dominik był wielce zdumiony tak ogromną pobożnością i świętością tej kobiety i starał się przekonać ją do przyjęcia wspomnianego Różańca, lecz niczego nie osiągnął.

Kobieta, oddaliwszy się od świętego męża, była zakłopotana tym, co przydarzyło się jej podczas rozmowy z człowiekiem tak wielkiej świętości i sławy.

Dlatego, za radą Ducha Świętego, który natchnął ją wewnętrznie, udała się do wszystkich klasztorów i przytułków Miasta Rzymu, rozdając bardzo hojne jałmużny i błagając wszystkich, aby raczyli wstawiać się w pewnej szczególnej intencji.

Nigdy jednak ta święta kobieta nie była tak wzburzona i udręczona; nawet we śnie bardzo często widziała, jak piekło otwiera się przed nią, jakby było gotowe ją przyjąć.

I była tak przytłoczona lękiem [przed potępieniem], że utraciła siły i zdrową cerę.

Cum intra dies circiter duodecim, nullibi reperiens auxilium, prope Minervam accessisset, et ibidem de Mariae Psalterio B[eatum] Dominicum mirabilia prolixe praedicare audivisset, in Ecclesia ibidem mansit, ut ejus Missam mereretur audire.

Et ecce B[eato] Dominico celebrante, mulier haec subito ad Superna in spiritu rapitur, ubi ad Dei Judicium horribilissimumque[339] adducta, de inobedientia ad S. Dominicum Servum Christi, fuit maxime reprehensa.

Cumque per aliquot menses audivisset se condemnari ad sustinendum a daemonibus poenas gravissimas, et jam inenarrabilem poenarum acerbitatem experiri inciperet: ipsa in poenis Mariae Virginis pietatem rogitans, adjutorium ejus intensissime deprecabatur.

Cui Virgo Maria apparens, et eam apprehensa[340] ejus dextera, de poenis extrahens, dixit: *"O filia, filia, quia[341] ex ignorantia inobediens fuisti, ideo misericordiam consequeris".*

Tunc subito, praedicta Matrona, vidit ipsum Dominicum quasi Confessionem audientem, et Virg[inis] Mariae Psalteria pro poenitentia imponentem.

Ex quibus Maria unum accipiens dixit ei: *"Ecce filia ponam hoc meum Psalterium in statera, contra universitas tuas poenitentias corporales".*

Quod cum fecisset, et stateram, in qua ejus erant poenitentiae, in aera, usque ad aequivalentiam elevasset: *"Ecce*, inquit Maria, *quantae virtutis sit Psalterium meum".*

Et post haec ostendit ei, per aliam visionem, quod Psalterii Sui Confratria, in tantum excellit Sanctorum aliorum Fraternitates, in quantum ipsa Maria omnes Sanctos antecellit.

Quod cum vidisset, et plura alia de Laudibus hujus Psalterii, et de Ejus Fraternitate, per Beatam Virginem audivisset enarrari, ait mulier: *"Vae mihi peccatrici, quod tanta bona, tam diu ignoravi".*

Ad se igitur postea rediens, et B[eatum] Dominicum ante se[342] transeuntem conspiciens, atque ad eum humillime accedens, omnia quae viderat et audiverat enarravit ei, et poenitentiam prius refutatam una cum Confratria ab eo devotissime suscepit, et ejusdem Psalterii, et Confratriae, in se, et suis quamdiu[343] vixit, fautrix, et promotrix extitit, fovitque Beati Dominici Ordinem Novellum, tanquam Mater filios.

Cui tandem Beatissima Virgo Maria in morte apparuit, et animam ipsius, ad supernam Civitatem cum gloria deduxit; corpus vero ipsius apud Fratres Praedicatores, honorifice est sepultum.

piendum. Unde tanto oppressa timore [illegible]
amitteret. Cum intra dies circiter duodecim, nullibi reperiens auxilium, prope Minervam accessisset, et ibidem de Mariæ Psalterio B. Dominicum mirabilia prolixe prædicare audivisset, in Ecclesia ibidem mansit, ut ejus missam mereretur audire. Et ecce B. Dominico celebrante; mulier hæc subito ad superna in spiritu rapitur, ubi ad Dei judicium horribilissimumq. adducta, de inobedientia ad S. Dominicum servum Christi, fuit maxime reprehensa. Cumque per aliquot menses audivisset se condemnari ad sustinendum a Dœmonibus pœnas gravissimas, et jam inenarrabilem pœnarum acerbitatem experiri inciperet: ipsa in pœnis Mariæ Virginis pietatem rogitans, adjutorium ejus intensissime deprecabatur. Cui Virgo Maria apparens, et eam apprehensa ejus dextera, de pœnis extrahens, dixit: *O filia, filia, quia ex ignorantia inobediens fuisti, ideo misericordiam consequeris.* Tunc subito, prædicta Matrona, vidit ipsum Dominicum quasi confessionem audientem, et Virg. Mariæ Psalteria pro pœnitentia imponentem. Ex quibus Maria unum accipiens dixit ei: *Ecce filia ponam hoc meum Psalterium in statera, contra universas tuas pœnitentias corporales.* Quod cum fecisset, et stateram, in qua ejus erant pœnitentiæ, in aera, usq. ad æquivalentiam elevasset: *Ecce* inquit Maria, *quantæ virtutis sit Psalterium meum.* Et post hæc ostendit ei, per aliam visionem, quod Psalterii sui Confratria, in tantum excellit Sanctorum aliorum Fraternitates, in quantum ipsa Maria omnes Sanctos antecellit. Quod cum vidisset, et plura alia de laudibus hujus psalterii, et de ejus Fraternitate, per Beatam Virginem audivisset enarrari, ait mulier: *Væ mihi peccatrici, quod tanta bona, tam diu ignoravi.* Ad se igitur postea rediens, et B. Dominicum ante transeuntem conspiciens, atque ad eum humillime accedens, omnia quæ viderat et audiverat enarravit ei, et pœnitentiam prius refutatam una cum Confratria ab eo devotissime suscepit et ejusdem Psalterii, et Confratriæ, in se, et suis quamdiu vixit, fautrix, et promotrix, extitit, fovitque B. Dominici ordinem novellum, tanquam Mater filios. Cui tandem B. V. Maria in morte apparuit, et animam ipsius, ad supernam Civitatem cum gloria deduxit; corpus vero ipsius apud Fratres Prædicatores, honorifice est sepultum.

---

[339] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "horribilissimum".**

[340] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "apprehendens" (biorąc [je]).**

[341] **W wydaniu z 1691 roku występuje, w równoważnym znaczeniu: "quare" (dlaczego).**

[342] **W wydaniu z 1847 roku brakuje: "se" ([naprzeciw] niej).**

[343] **W wydaniu z 1691 roku występuje: "quam diu".**

Przez około dwanaście dni, ponieważ nigdzie nie znajdowała pomocy, udała się w pobliże Minervy, gdzie usłyszała błogosławionego Dominika, który z wielkim bogactwem słów głosił cuda Różańca Maryi. Pozostała tam w kościele, aby móc wysłuchać jego Mszy Świętej.

I oto podczas sprawowania Mszy ta kobieta nagle została porwana w duchu do rzeczywistości niebieskich, gdzie, doprowadzona przed straszliwy Sąd Boży, została surowo upomniana za nieposłuszeństwo wobec Sługi Chrystusa, świętego Dominika.

A kiedy usłyszała, że została skazana na znoszenie przez kilka miesięcy straszliwych kar zadawanych przez demony, i już zaczęła odczuwać niewypowiedzianą srogość tych cierpień, błagając pośród mąk o miłosierdzie Najświętszej Maryi Dziewicy, z największą żarliwością wzywała Jej pomocy.

Najświętsza Maryja Dziewica ukazała się jej i ująwszy ją za prawą rękę, uwolniła ją od cierpień i powiedziała: „O córko, córko, ponieważ z niewiedzy byłaś nieposłuszna, teraz otrzymujesz miłosierdzie!”.

Wtedy nagle wspomniana Matrona ujrzała samego św. Dominika, jakby słuchał Spowiedzi i nakładał jako pokutę Różańce Najśw. Maryi Dziewicy.

Maryja, wziąwszy jeden z tych Różańców, powiedziała do niej: „Oto, córko, położę ten Mój Różaniec na jednej szali Wagi, a na drugiej, przeciwnie, znajdą się wszystkie twoje pokuty cielesne”.

Gdy tylko Najświętsza Maryja to uczyniła, szala, na której znajdował się Różaniec, natychmiast opadła w dół, a druga szala, dla zachowania równowagi, uniosła się w powietrze.

Maryja powiedziała: „Oto, jak wielką moc ma Mój Różaniec”.

A po tych wydarzeniach Najświętsza Maryja ukazała jej poprzez kolejną wizję, że Bractwo Jej Różańca przewyższa o wiele Bractwa innych Świętych, tak jak sama Maryja przewyższa wszystkich Świętych.

Ujrzawszy to i usłyszawszy od Błogosławionej Dziewicy wiele innych pochwał Różańca i Jej Bractwa, kobieta powiedziała:

„Biada mnie, grzesznicy, która tak długo nie znałam tak wielkich dóbr!”.

Następnie, powróciwszy do siebie, zobaczyła, że przechodzi przed nią błogosławiony Dominik. Podszedłszy do niego z wielką pokorą, opowiedziała mu wszystko, co widziała i słyszała.

I z wielką pobożnością przyjęła od niego pokutę, którą wcześniej odrzuciła, a wraz z nią także Bractwo Różańca, do którego wstąpiła razem ze swoimi [bliskimi].

I przez całe swoje życie była gorliwą obrończynią i krzewicielką Różańca oraz Bractwa, a także wspierała nowy Zakon świętego Dominika, niczym matka wspierająca swoje dzieci.

W końcu, w chwili jej śmierci, ukazała się jej Najświętsza Maryja Dziewica i z chwałą zaprowadziła jej duszę do Miasta Niebieskiego.

Jej ciało zaś zostało z honorami pochowane u Braci Kaznodziejów.

EXEMPLUM XIV.
De quadam devota Moniali,
et Salutationis Angelicae merito.

Monialis quaedam in quodam erat Monasterio, laudabilem valde ducit[344] conversationem, quae tandem Domino jubente, infirmitate gravi correpta est et ingravescente languore agonizare, perque septem dies, tam gravem sustinuit cruciatum, ut cunctae sorores admirarentur: tandem post diem septimum, Spiritum felicem, feliciter reddidit[345] Deo.

Post paucos dies apparuit praefata defuncta cuidam sorori sibi familiari, dicens: se esse in statu gratiae; et post breve colloquium subjungit defuncta dicens: *"Si possem redire ad corpus, ut unum dumtaxat[346] AVE MARIA orarem transeundo et sine magna devotione, Ego propter meritum illius unius AVE MARIA vellem adhuc semel sustinere tantum cruciatum per dies septem, quantum sustinui ante mortem meam".*

Quapropter universi, laudate assidue Virginem Gloriosam in Suo Psalterio, dicentes semper mente serena: AVE MARIA, GRATIA PLENA.

FINIS EXEMPLORUM
TOTIUSQUE OPERIS ALANEI

EXEMPLUM XIV.

De quadam devota Moniali, et Salutationis Angelicæ merito.

Monialis quædam in quodam erat Monasterio, laudabilem valde ducit conversationem, quæ tandem Domino jubente, infirmitate

40

306

gravi correpta est et ingravescente languore agonizare, perque septem dies, tam gravem sustinuit cruciatum, ut cunctæ sorores admirarentur: tandem post diem septimum, spiritum felicem, feliciter reddidit Deo. Post paucos dies apparuit præfata defuncta cuidam sorori sibi familiari, dicens; se esse in statu gratiæ, et post breve colloquium subjungit defuncta dicens: *Si possem redire ad corpus, ut unum dumtaxat* Ave Maria *orarem transeundo et sine magna devotione, Ego propter meritum illius unius* Ave Maria *vellem adhuc semel sustinere tantum cruciatum per dies septem, quantum sustinui ante mortem meam.* Quapropter universi, laudate assidue Virginem Gloriosam in suo Psalterio, dicentes semper mente serena: *Ave Maria gratia plena.*

FINIS EXEMPLORUM

TOTIUSQUE OPERIS ALANEI.

[344] W wydaniach z 1691 i 1699 roku występuje: "ducens" (który prowadził).
[345] W wydaniu z 1691 roku występuje: "redidit".
[346] W wydaniu z 1691 roku występuje: "duntaxat".

PRZYKŁAD XIV

Pobożna zakonnica i zasługa jednej modlitwy „Zdrowaś Maryjo”.

W pewnym klasztorze żyła zakonnica, która prowadziła życie godne pochwały.

W końcu, z woli Bożej, została dotknięta ciężką chorobą, a jej słabość stopniowo przybierała na sile, aż znalazła się w agonii. Przez siedem dni znosiła tak ciężki krzyż, że wszystkie siostry były tym zdumione.

Wreszcie, siódmego dnia, szczęśliwie oddała swoją szczęśliwą duszę Bogu.

Po kilku dniach zmarła ukazała się pewnej siostrze, która była jej bliska, mówiąc, że znajduje się w stanie łaski. Po krótkiej rozmowie zmarła dodała:

„Ach, gdybym mogła powrócić do ciała, aby w chwili śmierci odmówić choć jedno «Zdrowaś Maryjo», nawet bez wielkiej pobożności!

Za zasługę tej jednej jedynej modlitwy «Zdrowaś Maryjo» byłabym gotowa ponownie znosić przez siedem dni tak wielki krzyż, jaki znosiłam przed swoją śmiercią”.

Dlatego wszyscy nieustannie wychwalajcie Chwalebną Dziewicę w Jej Różańcu, zawsze wypowiadając ze spokojnym sercem: ZDROWAŚ MARYJO, ŁASKI PEŁNA.

KONIEC PRZYKŁADÓW
I CAŁEGO DZIEŁA ALANA.

PIĘTNAŚCIE OBIETNIC MATKI BOŻEJ RÓŻAŃCOWEJ

1. Ja, Maryja, obiecuję Moją szczególną opiekę i największe łaski tym, którzy będą pobożnie odmawiać Mój Różaniec.

2. Ja, Maryja, obiecuję szczególne łaski tym, którzy wytrwale będą trwać przy Moim Różańcu.

3. Różaniec będzie najpotężniejszą bronią przeciwko piekłu: zniszczy wady, uwolni od grzechów i rozproszy herezje.

4. Różaniec sprawi, że zakwitną cnoty i dobre uczynki, oraz wyjedna duszom najobfitsze Miłosierdzie Boże.

Różaniec zastąpi w sercach miłość świata miłością Boga; Różaniec wzniesie serca ku pragnieniu dóbr niebieskich i wiecznych. O, jak wiele dusz uświęci się za pomocą tego środka!

5. Kto powierza się Mnie, Maryi, poprzez Różaniec, nie zginie.

6. Kto pobożnie odmawia Mój Różaniec, rozważając jego Tajemnice, nie popadnie w niełaskę: jeśli jest grzesznikiem — nawróci się; jeśli jest sprawiedliwy — wzrośnie w łasce i stanie się godny Życia Wiecznego.

7. Prawdziwi czciciele Mojego Różańca nie umrą bez uprzedniego przyjęcia Sakramentów Kościoła.

8. Kto będzie odmawiał Mój Różaniec, za życia i w godzinie śmierci zostanie oświecony przez Boga i otrzyma niezliczone łaski, a w Niebie będzie uczestniczył w zasługach Świętych.

9. Ja, Maryja, uwolnię natychmiast z Czyśćca dusze pobożne wobec Mojego Różańca.
10. Dzieci Mojego Różańca będą cieszyć się wielką chwałą w Niebie.
11. To, o co poprosisz za pomocą Mojego Różańca, otrzymasz.
12. Kto będzie rozpowszechniał Mój Różaniec, otrzyma ode Mnie pomoc w każdej swojej potrzebie.
13. Wyjednałam u Mojego Syna, aby wszyscy członkowie Bractwa Różańcowego mieli Świętych Nieba za swoich Braci, zarówno za życia, jak i w godzinie śmierci.
14. Kto będzie wiernie odmawiał Mój Różaniec, jest Moim umiłowanym dzieckiem, bratem i siostrą Jezusa Chrystusa.
15. Nabożeństwo do Mojego Różańca jest wielkim znakiem predestynacji do zbawienia.

„WSZYSTKO, O CO POPROSISZ W RÓŻAŃCU, OTRZYMASZ”
Matka Boża Różańcowa
dla świętego Dominika Guzmana OP
oraz błogosławionego Alana de la Roche OP.

UWAGA

Ta książka zostaje na zawsze ofiarowana Kościołowi Katolickiemu: zabrania się jakiejkolwiek jej komercjalizacji; można ją jedynie przekazywać innym oraz bezpłatnie publikować w Internecie. Otrzymaliśmy ją bezpłatnie od Błogosławionego Alana i bezpłatnie oddajemy ją Świętemu Kościołowi.

Również wydanie papierowe tego tomu, przygotowane przez nas, zostało udokumentowane rachunkami opublikowanymi na stronie internetowej, aby zapewnić pełną przejrzystość i potwierdzić, że do rzeczywistych kosztów nie został doliczony żaden zysk ani jakiekolwiek dodatkowe wynagrodzenie.